UNIVERSITÄTS BIBLIOTHEK WUPPERTAL
BERGISCHE UNIVERSITÄT WUPPERTAL

Universitätsbibliothek Wuppertal

Lukianu Hapanta

Lucianus <Samosatensis>

Basileæ, [1619]

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.
Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-1433

Visual Library

C. Clausen.
Thalf. 1828.

J. G. Clausen
1790

9 1
4046

LVCIANI
SAMOSATENI
OPERVM

Tomus II.

Cum
GILBRTI COGNATI
ET
IOANNIS SAMBVCI
Annotationibus:

Quas ad calcem vniuſcuiuſque DIALOGI adiectas, correctiores & locupletiores reperies.

BASILEAE.

1791

DEORVM
Dialogi.

ΔΙΟΣ ΚΑΙ Ερμοῦ.

IOVIS ET MERcurij.

Iacobo Micyllo interprete.

IVPITER.

Ἦν τοῦ Ἰνάχου παῖδα τὴν καλὴν οἶσθα, ὦ Ερμῆ; Ερ. ναί. τὴν Ἰὼ λέγεις Ζ. οὐκ ἔτι παῖς ἐκείνη ἐστὶν, ἀλλὰ δάμαλις. Ερ. τράσιον τοῦτο. τῷ τρόπῳ δ' ἐναλλάγη; Ζ. ζηλοτυπήσασα ἡ Ἡραμετέβαλεν αὐτήν. ἀλλὰ καὶ καινὸν ἄλλό τι δεινὸν ἐπιμεμηχάνηται τῇ κακοδαίμονι. βουκόλον τινὰ πολυόμματον Αργον τοὔνομα ἐπέστησεν, ὃς νέμει τὴν δάμαλιν, ἄϋπνος ὤν. Ερ. τί οὖν ἡμᾶς χρὴ ποιεῖν; Ζ. κα-

Llā [a] *Inachi puellā pulchram nosti, Mercuri?* ME. *Etiam. Io dicis.* IVP. *Non amplius puella ista est, sed iuuenca.* MER. *Monstrosum hoc.* [b] *Quomodo mutata est?* IVP. *Zelotypia mota Iuno transformauit ipsam. Sed & nouum aliud quoddam malum insuper excogitauit. Infelici illi bubulcum quendā multioculum, Argum nomine, custodem addidit, qui iuuencam pascit, insomnis ac peruigil ipse existes.* MER *Quid igitur nos oportet facere?*

Ζ. καταπτάμενος ἐς τὴν Νέμεαν (ἐκεῖ δέ που ὁ Αργος βουκολεῖ) ἐκεῖνον μὲν ἀπόκτεινον: τὴν δὲ Ἰὼ δὰ τοῦ πελάγους ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀπαγαγὼν, ἴσιν ποίησον. καὶ τὸ λοιπὸν ἔστω θεὸς τοῖς ἐκεῖ, καὶ τὸν Νεῖλον ἀναγέτω, καὶ τοὺς ἀνέμους ἐπιπεμπέτω, καὶ σωζέτω τοὺς πλέοντας.

IVP. Deuolans [c] in Nemeã syluam (illic alicubi Argus pascit) illum quidem interficito: ipsam verò Io per pelagus in Aegyptum abducẽs, Isim facito, & decæterò [d] pro deo ab incolis habeatur, [e] Nilumq; attollat, & ventos immittat, & prætereà nauigantes seruet.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a INACHI puellam.] *Io, iuxta poëtas, Inachi filia fuit: quam à Ioue compressam, Iuno in iuuencæ formam conuertit, eiq; præfecit Argum exploratorem: quem ferunt per ambitum capitis multorum oculorum luminibus ornatum. Deinde interfecto Argo à Mercurio, Io œstro ita in furorem acta est, vt se in mare præcipitauerit: quod ab ea Ionium dicitur. Sed cùm hæc tandem in Aegyptum, Mercurij ductu, peruenisset, Isis est. Quam fabulam in primis Lucianus hic, & in Nothi & Zephyri dialogo est executus.* b Quomodo mutata est.] *in Græco τῷ articulus ponitur interrogatiuè pro, τίνι.* c In Nemeam syluam.] *Achaiæ inter Cleonas, & Phliuntem, in qua leonem fertur occidisse Hercules.* d Pro Deo ab incolis habeatur.] *Isis multa credebatur curare valetudinum genera, cuius etiam tutelæ commissi erant nauigantes. Quibus nominibus eius sacra obijt Delia peregrè mari Tibullo profecturo:* Quid tua nunc Isis tibi Delia. ? e Nilum.] *Aegypti fluuium, qui atiollitur circa æstiuum solstitium mirum in modum.*

IOAN-

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Ἐξηγητικὸς καὶ προστακτικός.

Inachiden narrat formam traxisse iuuencæ
Iuppiter, ob zelum coniugis arte noua.
Vt quoq; custodem dederit polyommata Argum:
Quem priuat vita postea Mercurius.

ILLAM Inachi puellam.] ἐρώτησις. Etiam] ἀπόκρισις & asseueratio. Zelotypia mota.] Διήγησις τοῦ πράγματος. Sed & nouum.] ὁ τρόπος, αἴτιον καὶ ἄλλο μέρος. Et decæteró] II. pars προστακτική, per enumerationem.

ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ καὶ Ἑρμοῦ.

NEPTVNI ET Mercurij.

Eodem interprete.

NEPTVNVS.

ἔστιν, ὦ Ἑρμοῦ, νῦν εὐτυχεῖν τῷ Διΐ; Ἑρ. οὐδαμῶς, ὦ Πόσειδον. Ποσ. ὅμως προσάγγειλον αὐτῷ. Ἑρ. μὴ ἐνόχλει, φημὶ, ἄκαιρον γάρ. ὥστε οὐκ ἂν ἴδοις αὐτὸν ἐν τῷ παρόντι. Ποσ. μῶν τῇ Ἡρασώνεσιν; Ἑρ. οὐκ, ἀλλ' ἑτροῖόν τί ἐστι. Ποσ. συνίημι. ὁ Γανυμήδης ἔνδον. Ἑρ. οὐδὲ τοῦτο, ἀλλὰ μαλακῶς ἔχει αὐτός. Ποσ. πόθεν, ὦ Ἑρμοῦ; δεινὸν γὰρ τοῦτο φῄς. Ἑρ.

LIcétne, Mercuri, conuenire Iouem nunc? MER. Nequaquam, Neptune. NEP. Attamen intrò renuncia de me ipsi. MER. Ne molestus sis, inquam. Importunũ enim hoc: quare nõ poteris ipsum videre in præsentia. NEP. Num igitur cum Iunone concumbit? MER. Non, sed diuersum quiddã est. NEP. Intelligo, [a] Ganymedes intus est. MER. Neque hoc: sed ipse infirmus aliquantulum est. NEP. Vnde hoc, Mercuri? Nescio enim quid graue narras.

Ερ. ἀσχύομαι ἔγωγε, τοιοῦτόν ὄν. Πο. ἀλλ' ἔχει τι σοὶ θεόν γε ὄντα. Ερ. τίνος ἀρ. τίος, ὦ Πόσειδον. Πο. ἄπαγε. τίκτει ἐκείνος ἐκ τίνος; ἦ ἐπιλήθῃ ἡμᾶς ἀνθρώπους ὄντας; ἀλλ' ἔστι σημανεῖ σοι ὅτου ἔχεις ἄρα ὄγκον τινά. Ερ. οὐλίγος. ὁ γὰρ ἐκείνη ἔχει τὸ ἔμβρυον. Πο. οἶδα. ἐκ τῆς Ιφαπλῆς ἔτικεν ἄνθις, ὥσπερ πάλαι Αθηνᾶν. ἔκαθλα γὰρ πάλαι Ιφαπλοῦν ἔχει. Ερ. ὄπ. ἀλλ' ἐν τῷ μηρῷ ἐκείνη τὸ ἐκ τῆς Σεμέλης βρέφος. Πο. οὐκοῦν ὁ γυναῖος, ὡς ὅλος ἡμῖν ἐυφορεῖ, καὶ παυσάχθω τῆς σώματος; ἀλλὰ τίς ἡ Σεμέλη ἐσί, Ερ. θηβαία, τῶν Καδμείων θυγατέρων μία. ταύτη συνελθὼν ἐγκύμονα ἐποίησεν. Πο. ἔπειτα ἔτικεν, ὦ Ερμῆ, αὖθ' ἑκάστης; Ερ. καὶ μάλα, καὶ παράδοξον εἶναί σοι δοκεῖ. πάλαι γὰρ Σεμέλῃ ὑπεκθεῖσα ἡ Ηρα, (οἶσθα γὰρ ὡς ζηλότυπός ὄν) πείσᾳ

MER. *Pudet dicere, tale quidpiam est.* NEP. *At nihil eo tibi opus est apud me,* [b] *patruus vtique cùm tibi sim.* MER. *Peperit paulò antè, Neptune.* NEP. *Apage. An peperit ille? Ex quo? Itaque tulit ille nos* [c] *Hermaphroditus existens? At* [d] *neque veteres eius tumorem aliquem præse tulit.* MER. *Rectè dicis: neque etiam ille partum intra se habebat* NEP. *Noui, rursum ex capite peperit scilicet,* [e] *quemadmodum & Mineruam. habet enim ille caput quoddam puerperum.* MER. *Neque illud, sed* [f] *in femore gestauit partum illum, videlicet ex Semele receptum.* NEP. *Euge generosus, vt ille totus nobis, & ex omni parte corporis imprægnando idoneus atque fœcundus est. Sed quænam* [g] *Semele ista est?* MER. [h] *Thebana mulier,* [i] *ex filia Cadmi vna. Huic congressus prægnantem eam reliquit.* NEP. *Deinde verò ipse pro illa peperit?* MER. *Atque admodum, etiam si tibi alienum ac mirum videatur. Nam* [k] *Semelen dolis aggressa Iuno,* ([l] *nosti autem vt sit zelotypa hæc*) persua-

ἐπείθει αἰτῆσαι πρὰ τοῦ διὸς, μετὰ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν ἥκειν παρ' αὐτήν. ὡς δ' ἐπείσθη. καὶ ἧκεν ἔχων καὶ τὴν ἡβαυνὸν, ἀνεφλέγη ὁ ὄροφος. καὶ ἡ Σεμέλη δὴ διαφθείρεται ὑπὸ τοῦ πυρός. ἐμὲ δὲ μελεύει ἀνατεμόντα τὴν γαστέρα τῆς γυναικὸς, ἀνακομίσαι ἀτελὲς ἔτι αὐτῷ τὸ ἔμβρυον ἑπταμηνιαῖον. καὶ ἐπειδὴ ἐποίησα, διελὼν τὴν ἑαυτοῦ μηρὸν, ἐντίθησιν, ὡς ἀπρτελεσθείη ἐνταῦθα, καὶ νῦν τρίτῳ ἤδη μηνὶ ἐξέτεκεν αὐτὸ, καὶ μαλακῶς ἀπὸ τῶν ὠδίνων ἔχει. Ποσ. νῦν οὖν ποῦ τὸ βρέφος ἐστίν; Ερ. ἐς τὴν Νύσσαν ἀπεκομίσας, παρέδωκα ταῖς νύμφαις ἀνατρέφειν, Διόνυσον ἐπονομασθέντα. Πο. ἐκεῖν ἀμφότερα τοῦ Διονύσου τούτου καὶ μήτηρ καὶ πατὴρ ὅ δὲ ἔστιν; Ερ. ἔοικεν. ἄπειμι δ' οὖν ὕδωρ αὐτῷ πρὸς τὸ τραῦμα οἴσων, καὶ τἆλλα ποιήσων, ὅσ' ἂν νομίζηται ὥσπερ λεχοῖ.

persuadet illi vt petat à Ioue quò cum fulmine ac fulgure ad se veniat. Quæ quum verbis huius inducta credidisset, venissetq́ Iupiter fulmen secum portans, conflagrauit tectum, ipsaq́ Semele ex igne perijt. Me autem iubet Iupiter, vt incisa illius aluo, [m] partum ad se afferam, imperfectum illum quidē adhuc, & [n] intra septimū mensem conceptū. Quod vbi fecissem, ille dissecto fœmore suo, intrò illū recipit, vt ibi perficeretur. Atq́ ita iam tertio postquam factum illud est mēse, denuò illum peperit, & nunc ex doloribus aliquantulùm languidus est. NEP. Vbi igitur infans ille iam est? ME. [o] In Nysam hinc ablatū, tradidi illum Nymphis enutriendum, [p] Dionysium cognominatū. NEP. Ergo vtrunque, Dionysij huius & pater & mater ille est. ME. Ita videtur. Abeo igitur, vt illi [q] aquā ad vulnus afferam, ac cætera, ea quæ ex more atque consueto fieri solent, quasi puerperæ procurem.

GILBERTI COGNATI.

ANNOTATIONES.

a GANYMEDES.] *Poëtæ fabulantur Ganymedem Trois filium fuisse, & ob admirandam eius pulchritudinem ab aquila Iouis armigero raptum, ac pocillatorem Iouis mensæ adhibitum, quam rem Iunonem indignissimè tulisse. Homerus tamen eum non à Ioue, sed à dijs raptum tradit, neque ad concubitum, vt quidam fabulantur: ad quam fabulam hîc Lucianus alludit, sed ad pocillandum, vt dixi. Cic. Tusc. 1. Nec Homerum audio, qui Ganymedem à dijs raptum ait propter formam, vt Ioui pocula ministraret. Hom. Iliad. v. b* Patruus cùm tibi sim.] *Iouis patris tui frater. c* Hermaphroditus.] ἀνδρόγυνος. i. vtrunq; sexum habens. *d* Neq; vterus tumorem præ se tulit] *Est enim propriè mulieris vterus. Hinc quæ grauidæ sunt, dicuntur vterum ferre εὖ γαστέρα ἔχειν. Propriè etiam ad fœminas pertinet párere & fœtum emittere. e* Quemadmodum & Mineruam.] *Mineruam emisit Iupiter cerebro Ioco percusso, quum videret Iunonem sterilem, & ferendæ proli ineptam. Hinc Lucanus:*

Hanc & Pallas amat, patrio quæ vertice nata est.

f In fœmore.] *Bacchum, cùm adhuc immaturus infans esset, matre Semele fulmine extincta, Iupiter femori suo adsuisse dicitur, ibiq; gestasse donec maturus fœtus fieret: inde bimatrem ipsum vocauerunt. g* Semele.] *Mater Bacchi ex Ioue. h* Thebana mulier.] *Cadmus rex Thebarum eius filia Semele. i* Ex filiarum Cadmi vna.] *Nam quatuor fuerunt, Semele, Agaue, Ino & Autonoë. Cum Semele Iouem concubuisse notum est, ex Ouidij 3. Metam. & Fastis, & ex alijs, ea à Plutarcho in Camillo pellex dicitur. k* Semelen dolis aggressa Iuno.] *Iam Semelen complexu Iouis grauidam & ad pariendũ vicinam, dolis Iunonis circumuentam atq; inductam à Ioue petijsse, vt ea ad se specie, eoq; habitu veniret, quo fuerat tum, cùm primùm Iunonis nuptias expetiuerat: Iouem autem, qui ei pollicitus erat, se quicquid illa peteret, concessurum, in curru ad eam venisse cum fulgure & fulmine, illamq; metu exanimatam esse (vel vt alij volunt) fulmine conflagrasse: Bacchũ verò è flamma ereptum, in Iouis femur conjectũ & insutũ esse, docet Euripid. in Bacchis.*

l Nosti

l Nosti aũt vt sit zelotypa.] *Verũ est ex amoris vehemẽtia nasci zelotypiam, nec illic est amor, vbi non est zelotypia. Qui enim non zelat, non amat.* *m* Partum imperfectum.] *Bacchus bis genitus. Ouid. 3. Metam.* Tutaq; bis geniti sunt incunabula Bacchi.] *n* Intra septimum mensem. *Cic. 1. de Nat. deor. Diana adhibetur ad partus, quod ij matureſcunt, aut septem aut nouem lunæ cursibus.* *o* In Nysam.] *Arabiæ vrbẽ, in qua, vt Diodor. ait, Bacchus educatus à Nymphis fuit, vnde & Nysæus.* *p* Dionysium cognominatum.] *Ab Indis. à Ioue scilicet, & Nysa nomine accepto.* *q* Aquam ad vulnus afferam.] *De cura puerperæ & infantis recens nati, consulendi sunt nostrorum medicorum libri. Liberata infante & secundis puerpera, obstetrix spongiam puram calida mersam sumit, ipsamque in sedili adhuc desidentem leniter, vbi opus est, abluit, & quædam oleis calidis rosarum, violarum vel chamæmeli deungit, & calidis pannis fotum in suum locum dirigit. Quibus præstitis ad lectum imponitur.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Διηγητικὸς: *De Baccho ex femore Iouis nato.*

Excisum quondã Semeles de ventre puel ũ, *Hor. lib.*
Ac femori insutum, Iuppiter edit ouans. *1. Car.*
In Semeles vtero es cõceptus, sed Ioue natus: *oda 19*
Hinc etiam nomen Bacche bimatris habes.

LICE'TNE.] ἐρώτησις *& occasio dialogi.* Nequaquam.] *Negatio.* Attamen.] ἀντιρρησις. Importunũ enim hoc.] *Ratio.* Non poteris.] *Conclusio.* Peperit paulò anté.] ἀφύγησις γενικὴ rei. Apage.] *Abominatio rei absurdæ à signo.* Recte dicis. Neq; etiam.] ἀπόφασις ἀποφατική. Quemadmodũ, & cætera.] *A simili.* Sed quę'nam.] ἐρώτησις περὶ τὸ πρόσωπον. Thebana mulier.] Διήγησις. Illa peperit.] θαύμασις τῆς παραδοξολογίας. Nam Semelem.] ὑφύγησις *post assẽuerationem.* Conflagrauit tectum.] τὸ παραχθέν. Me autem.] τὰ ἐκβαίνοντα. Quod vbi fecissem.] τὸ ἐπόμβρια παραχθέντα. Iam tertio.] ὁ χρόνος. Ergo vtrunque.] ἐρώτησις νέα. Ita videtur.] ἀπόκρισις. Ab eo igitur.] ἐπίλογος.

ΕΡΜΟΥ ΚΑΙ
Ηλίου.

MERCVRII ET.
Solis.

Eodem Interprete.

MERCVRIVS.

Ὦ Ἥλιε, μὴ ἐλάσῃς τήμερον, ὁ Ζεύς φησι, μὴ δὲ αὔειον, μηδ' ἐς τρίτην ἡμέραν, ἀλλ' ἔνδον μένε, καὶ τὸ μεταξὺ μία τις ἔστω νὺξ μακρά. ὥστε λυέτωσαν μὲν αἱ ὧραι αὖθις τοὺς ἵππους, σὺ δὲ σβέσον τὸ πῦρ, καὶ ἀνάπαυε δὲ μακροῦ σεαυτόν. Ηλ. καινὰ ταῦτα, ὦ Ερμῆ, καὶ ἀλλόκοτα ἥκεις παραγγελῶν. ἀλλὰ μὴ παραβαίνειν τι ἔδοξα ἐν τῷ δρόμῳ, καὶ ἔξω ἐλάσαι τῶν ὅρων, κατά μοι ἄχθεται, καὶ τὴν νύκτα τριπλασίαν τῆς ἡμέρας ποιῆσαι διέγνωκεν; Ερ. οὐδὲν τοιοῦτον, οὐδ' ἐς ἀεὶ τοῦτο ἔσται. δεῖται δέ τι νῦν αὐτὸς ἐπιμηκεστέραν γενέσθαι οἱ τὴν νύκτα. Ηλ. ποῦ δὲ καὶ δεῖν, ἢ πόθεν ἐξεπέμφθης ἀγγελῶν ταῦτά μοι; Ερ.

AVdi, ô Sol, [a] ne hoc die currum agas, inquit Iupiter, neque in crastinum, neque etiam in diem perendinum: sed intus mane, fiatque interea perpetua vna nox longa. Quare [b] equos quidem iterum soluant Horæ: tu verò restingue ignem, & nunc tandem post longum interuallum temporis te ipsum recrea. SOL. Noua hæc atque omnino aliena denuncians venis. Sed nunquid transgredi siue peccare visus sum inter agendum, & extra fines cursum habuisse, atque id nunc irascitur ille mihi, noctemq; triplo maiorem die facere statuit? MER. Nihil tale: neque hoc etiam perpetuò fiet: sed ipse nunc opus habet noctē sibi fieri consueto longiorem. SOL. Vbi autē etiā ille est? aut vnde ipse emissus es, vt hæc nunciares mihi?

MER.

Ερ. ἐκ βοιωτίας, ὦ Ηλιε, παρὰ τῆς ἀμφιτρύωνος γυναικὸς, ᾗ συνέστιν. Ηλ. ἐρῶν αὐτῆς; εἶτα οὐχ ἱκανὴ νὺξ μία; Ερ. οὐδαμῶς. τεχθῆναι γάρ τινα δεῖ τῆς ὁμιλίας ταύτης μέγαν, καὶ πολύαθλον θεόν. τοῦτον οὖν ἐν μιᾷ νυκτὶ ἀπρτελεσθῆναι ἀδύνατον. Ηλ. ἀλλὰ τελεσιουργείτω μὴ ἀγαθῇ τύχῃ. ταῦτα δ' οὖν, ὦ Ερμῆ, οὐκ ἐγίνετο ἐπὶ τοῦ Κρόνου: αὐτοὶ γὰρ ἡμεῖς ἐσμεν. οὐδ' ἀπόκοιτος ἐκεῖνος περὶ τῆς ῥέας ἦν, οὐδ' ἀπρεπὼν ἂν τὸν οὐρανὸν ἐν Θήβαις ἐκοιμᾶτο. ἀλλὰ ἡμέρα μὲν ἦν ἡ ἡμέρα, νὺξ δὲ κατὰ μέτρον τὸ αὐτῆς ἀνάλογον ταῖς ὥραις. ξένον δὲ ἢ παρηλλαγμένον οὐδέν, οὐδ' ἂν ἐκοινώνησέ ποτε ἐκεῖνος θνητῇ γυναικί. νῦν δὲ δυστήνου γυναίου ἕνεκα χρὴ ἀνεστράφθαι τὰ πάντα, καὶ ἀκαμπεστέρους μὴ γενέσθαι τοὺς ἵππους ὑπὸ τῆς ἀργίας, δύσπορον δὲ τὴν

MER. Ex [c] Bœotia, ab [d] vxore Amphitryonis, cum qua concumbit SOL. Amator illius? atq; ita illi satis non est nox vna? MER. Nequaquam. Nasci enim quendam oportet ex hoc cõcubitu magnum, atq; multorum certaminum victorem deum. hoc igitur vna nocte absolui ac perfici impossibile est. SOL. Sed absoluat, atque ad exitum perducat ille, [e] quod faustum felixq; sit. Veruntamen hæc, Mercuri, [f] temporibus Saturni non fiebant. (soli enim hic nos sumus) neque ille tum [g] ab vxore Rhea diuertebat, aut seorsim cubabat: neque etiam [h] relicto cœlo Thebis dormiebat: sed dies quidem tum dies erat, nox autem ad suum certum spacium secundum proportionem horarum agebatur: peregrinum verò aut immutatum nihil. Neque ille tum vnquam cum muliere mortali quicquam rei habuit. At nunc infelicis mulierculæ causa oportet omnia sursum & deorsum verti, ac equos quidẽ præfractiores & difficiliores fieri ob ocium & desidiã,

viam

ὅλον, ἀπριβῆ μὴν ὅσαν ἐξῆς πρῶν ἡμερῶν, τὰς δ' ἀνθρώπους ἀθλίως ἐν σκοτεινῷ διαβιοῦς τοιαύτα ἀπλαύσονται τῶν Διὸς ἐρώτων, καὶ ἐλαθεδοιῶται περιμενοῦντας· εἰς' ἂν ἐκεῖνος ἀφτιλήσῃ τὸν ἀθλητὴν, ὃν λέγεις, ἵνα μακρῷ ὦ ζόφῳ. Ερ. σιώπα, ὦ Ηλιε, μή τι κακὸν ἀπλαύσῃς τ λόγων. ἐγὼ δ' παρὰ τὴν Σελήνην ἀπειμι, καὶ τὸν ὕπνον, ἀπαγγελῶ δὲ ἐκείνοις ἅπερ ὁ Ζεὺς ἀπέστειλε, τὴν μὲν σχολῇ πορεύεσθαι, τὸν δ' ὕπνον μὴ ἀνιέναι τὰς ἀνθρώπους, ὡς ἀγνοήσωσι μακρὰν ὄτω τὴν νύκτα γεγενημένην.

viam autem asperiorem, eò quòd toto triduo non vsurpabitur: homines prætereà miserè in tenebricoso viuere. Hoc boni ex amoribus Iouis consequentur illi scilicet, sedebuntq; expectantes donec ille athletam istum quem dicis, absoluerit sub longis tenebris. MER. Tace, ô Sol, ne quid mali pro his dictis tuis nanciscare. Ego verò ad lunam hinc abiens, & ad Somnum, renunciabo etiam illis quæ Iupiter mandauit: illi quidem, vt ne procedat citiùs: huic autem, vt ne remittat à se homines, quò ignorent longam adeò noctem hanc fuisse.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

LVcianus vt solet facetè, si non potius ridens Ethnicorum deos, ludit in Herculem τριέσπερον, sic dictũ à trinoctio illo, quod traditur eo concipiendo insumptum τριέσπερον appellat Homeri commentator Iliad. ξ. fabulam delibans trinoctij concubitus Iouis & Alcmenæ, quæ nota est vel ex Plauto, & hîc aperitur. Vide Tzetzẽ in Lycophronem, & Varinum in voce τριέσπερος. Item Gregorium Nazianz. in lib. contra Iulianũ, vbi καὶ τὸν μακρὸν ἐκεῖνον παρήσομεν αὐτοῖς, καὶ τὸν τριέσπερον τριεσπέρου λέοντα, i. triuc-

triuesper leo cognominatus est Hercules à Lycophrone in Alex. si Isaacio credimus, quod tribus vesperis in vnam coniectis Iupiter cum Alcmena concubuerit, vnde natus est Hercules. τριετήλιος à Pallada in Epigrammate dicitur. Αλεξίκακε τριετήλιε. i. tribus continuis noctibus procreate. Vna enim nocte ex tribus facta generatus fertur, quæ τριετήλιος νύξ. Ibidem, Herculis autem genealogiam & gesta diligenter persequitur Diodor. Siculus lib. 5.

a Ne currum agas] *De Solis curru & laboribus Lucianus noster in Bis accusato. Iam primum certè Sol quidem hic iuncto curru totam diem cœlum circumuagatur, indutus igne, & resplendens radijs, &c. equos quos illi poëtæ ascribunt, Ouid. 2. Metam. hos nominat:*

Interea volucres, Pyrois, Eous, & Aethon
Solis equi, quartusq; Phlegon, tinnitibus auras
Flammiferis implent —. b Equos soluant Horæ.] *Horæ ab Ouidio 2. Metam. Solis assectæ & ministræ finguntur cum alijs temporis partibus: ita enim canit:*

A dextra leuaq; dies, & mensis, & annus,
Seculaq; & positæ spacijs æqualibus Horæ. *Dictæ autem sunt à Sole, vt Macrobius putat. Aegyptij enim Solem vocabant Horum.* c Bœotiæ.] *Quæ est regio in finibus Græciæ, Euboæ insulæ obiecta.* d Vxore.] *Alcmena Electrionis filia, filij Persei & Andromedes. Illa cùm iam nubilis esset, & à multis peteretur, Electrion pater nuptias eius proposuit illi præmium qui necem filiorum suorum vlturus esset: id Amphytrio suscepit. Verùm quum in ea expeditione versaretur, Iupiter imagine eius assumpta, toto trinoctio cum ea concubuit. Quæ quamuis antea ex viro grauida esset, insuper tamen ex Ioue concepit, eodemque tempore Ioui Herculem, Amphytrioni Iphiclum peperit. Huius concubitus etiam meminit inferius in Charidemo.* e Quod faustum fœlixq; sit.] *Bene precantis est, quemadmodum Græci dicunt: ἀγαθῇ τύχῃ, secundâ fortuna & fœlix, quod bene vertat.* f Temporibus Saturni.] *Saturni vita fuit beata & luxus exotici, doliq́ue ignara, quo regnante auream ætatem extitisse fabulantur poëtæ:*

—quæ

— quæ vindice nullo
Sponte sua sine lege fidem rectumq́; colebat,
Contentiq́; cibis nullo cogente creatis,
Viuebant, *vt canit Ouid. Damascius Syrus in Philosophica historia: Nisi quispiam deus voluerit hominibus gratificari, exemplar Saturniæ vitæ proponendo*, &c. *g* Ab vxore Rhea.] *Quæ cæli & terræ filia fuit, alio nomine Cybele dicta. h* Relicto cœlo Thebis dormiebat.] *Thebe fuit in Bœotia vrbs à Cadmo condita, quam Amphion muris ornauit, Bacchi & Herculis clarissima patria.*

ΕΡΜΟΥ ΚΑΙ Απόλλωνος

MERCVRII ET Apollinis.

Eodem interprete.

MERCVRIVS.

ΤΙ σκυθρωπὸς εἶ, ὦ Απολλον; Απ. ὅτι, ὦ Ερμῆ, δυστυχῶ ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς. Ερ. ἄξιον μὲν λύπης τὸ τοιοῦτον. σὺ δὲ τί. δυστυχεῖς; ἢ τὸ κατὰ τὴν δάφνην σε λυπεῖ ἔτι; Απ. οὐδαμῶς. ἀλλ' ἐρώμενον πρηθῶ τὴν λάκωνα τὸν Οἰβάλου. Ερ. τέθνηκε γὰρ, εἶπέ μοι, ὁ Υάκινθος; Απολ. καὶ μάλα. Ερ. πρὸς τίνος, ὦ Απολλον; ἢ τίς

QVid verò tristis es, Apollo? APOL. *Quoniam, ô Mercuri, miser atque infelix circa amores sum.* MER. *Dignum quidem mœrore hoc: sed tu quo pacto miser atque infelix es? An adhuc dolore afficit te id quod cum* [a] *Daphne accidit?* APOL. *Nequaquam, sed amasium doleo Laconem illum* [b] *Oebali filium.* MER. *An mortuus est* [c] *Hyacinthus? dic mihi.* APOL. *Atque admodum.* MER. *Vnde, Apollo? aut quis*

τίς οὕτως ἀνέραστος ἦν, ὡς ἀπ-
κτεῖναι τὸ καλὸν ἐκεῖνο μει-
ράκιον; Απ. αὐτοῦ ἐμοῦ τὸ ἔρ-
γον. Ερ. οὐκοῦν ἐμάνης, ὦ Α-
πολλον; Απ. οὐκ· ἀλλὰ δυστύχη-
μά τι ἀκούσιον ἐγένετο. Ερ.
πῶς; ἐθέλω γὰρ ἀκοῦσαι τὸν λό-
γον. Απ. δισκεύειν ἐμάνθανε,
κἀγὼ συνεδίσκευον αὐτῷ. ὁ δὲ
κάκιστα ἀνέμων ἀπλούμενος
ζέφυρος ἤρα μὲν ἐκ πολλοῦ
καὶ αὐτός. ἀμελούμενος δὲ, καὶ
μὴ φέρων τὴν ὑπεροψίαν·
ἐγὼ μὲν ἀνέρριψα, ὥσπερ εἰώ-
θαμεν, τὸν δίσκον ἐς τὸ ἄνω·
ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ ταϋγέτου κατα-
πνεύσας, ἐπὶ κεφαλὴν τῷ
παιδὶ ἐνέσεισε φέρων αὐ-
τὸν, ὥστε ἀπὸ τοῦς πληγοῦς αἷ-
μά τε ῥυῆναι πολὺ, καὶ τὸν
παῖδα εὐθὺς ἀπεθανεῖν. ἀλλ'
ἐγὼ τὸν μὲν ζέφυρον αὐτί-
κα ἡμυνάμην κατατοξεύσας,
φεύγοντι ἐπισκόμενος ἄχρι
τοῦ ὄρους· τῷ παιδὶ δὲ καὶ
τάφον ἐχωσάμην ἐν Αμύ-
κλαις, ὅπου ὁ δίσκος αὐτὸν κα-
τέβαλε.

quis ita ab omni amore alienus fuit, vt occiderit formosum illum puerum? APOL. Meum ipsius factum hoc est. MER. Quid igitur? insaniuistin' Apollo? APOL. Nō, sed infortunium quoddam inuito mihi accidit. MER. Quomodo? cupio enim audire rationē hanc. APOL. [d] Disco ludere discebat, atque ego vnà cum illo ludebam. Cæterùm ventorum omnium pessimè perditus [e] Zephyrus amabat quidem longo iam tempore etiam ipse illum. Verùm neglecto eo, & contemptum istum non ferente, ego quidem, quemadmodum consueueramus, discum in altum sursum versus iaculabar, ille autem deorsum à [f] Taygeto spirans, ablatum hunc in caput puero inflixit, ita vt ex ea plaga & cruor manaret affatim, & ipse puer statim moreretur. Verùm ego euetortis in eum sagittis, fugientemq; ad montem vsque persequendo. Puero autem & tumulum extruxi in [g] Amyclis, quo loco discus eum prostrauit:

stigiò Zephyrum vlciscebar,

τέβαλε. καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἄνθος ἀναδοῦναι τὴν γῆν ἐποίησα, ἥδιστον, ὦ Ἑρμῆ, καὶ εὐανθέστατον ἀνθέων ἁπάντων, ἔτι καὶ γράμματα ἔχον, ἐπαιάζοντα τῶν νεκρῷ. ἆρά σοι ἀλόγως λελυπῆσθαι δοκῶ; Ερ. ναὶ, ὦ Απολλον. οἴδεις γὰρ θνητὸν πεποιημένος τὸν ἐρώμενον, ὥστε μὴ ἄχθου ἀπεθανόντος.

uit: & florem ex cruore illius terrã induere feci, suauissimum illũ quidem, Mercuri, atq; omnium fragrantissimum, præterea & [h] literas quasdam habentẽ, quæ mortuum ipsum quasi deplorant. Num tibi igitur præter rationem mœstus fuisse videor? MER. Sanè verò, Apollo. Noras enim mortalem te comparasse amasium tibi: quare dolere non debes, mortuo iam illo.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a DAPHNE accidit.] *Vide proximè sequentem dialogum Mercurij & Apollinis, & quæ in eum annotauimus.* b Oebali filium.] *Oebalus Hyacinthi pater, Lacedæmoniorum rex fuit, à quo regno Peloponnesi Laconiæ pars, Oebalia dicta est.* c Hyacinthus.] *Hyacinthus puer fuit Amiclæus, eodẽ tempore ab Apolline & Zephyro adamatus. Verùm cùm in Apollinis amorem propensior esset, agrè id ferens Zephyrus, amorem in odium conuertit. Cùm itaq; Apollo cum Hyacintho suis delicijs disci iactu sese exerceret, Zephyrus nocendi occasionem nactus, discum ab Apolline emissum flatu suo in caput Hyacinthi conuertit, puerumque interemit. Cuius mortem cùm ægerrimè ferret Apollo, tellus in amatoris Dei solatium, cruorem eius commutauit in florem sui nominis. Refertur hæc fabula in Palæphato, libro de Fabulosis narrationibus, & paulò aliter ab Ouidio libro 10. Metamorph.* d Disco ludere discebat.] *Erat publici exercitamenti genus, quo discus æneus arte simul & viribus ita ab humo torquebatur in altum, vt intra certum spatium decideret. Rotunda quædam erat moles siue ænea, siue ferrea, vel plumbea vel saxea, cuius iactu homi-*

nes

nes inter se adhuc hodie certant. Huiusmodi disco etiam vtuntur hodie mimi & histriones, qui quæstus gratiâ coram populo gesticulantur, dum nescio quid ad disci formam rotundam & æneum iaculantur in aërem, deinde virgâ excipiunt, quos discobolos appellat Plinius libro 35. capite 11. hoc est, disci iactatores. e Zephyrus amabat.] Zephyrus ab occasu æquinoctiali flat, Latini Fauonium appellant, quo plantæ omnes germinant & pullulant: vnde ζωηφόρος dictus, quasi vitam ferens. Vide Gell. lib. 2. cap. 22. f Taygeto.] Mons est Laconiæ, Amyclis imminens. g Amyclis.] Amyclæ vrbs Laconiæ, àqua Amyclæus dictus Hyacinthus. h Literas.] Suidæ hyacinthus est genus violæ vernæ, colore obscuræ purpuræ, quod venis quibusdam nigris est distinctum, ita discurrentibus lineis, vt duarum Græcarum literarum α & ι figuram referant, quæ res Poëtis duplicis fabulæ occasionem præbuit. Nam & Hyacinthum puerum ab Apolline dilectum, quem imprudens disci iactu interfecit, in hunc florem mutatum tradunt, interiectionemq; dolentis αι, quæ ex duabus illis literis conficitur, velut testimonium doloris, quem Apollo ex eius morte conceperat, habere inscriptam. Præterea etiam Aiacem in eundem florem conuersum aiunt, dum impatientiam prælati sibi Vlyssis seipsum interemit, duasque primas eius nominis literas in hoc flore mansisse impressas. Ouidius vtramque fabulam complexus est lib. 13. Metam. his versibus:

—rubefactaque sanguine tellus
Purpureum viridi genuit de cespite florem,
Qui priùs Oebalio fuerat de vulnere natus.
Littera communis medijs pueroque viroque
Inscripta est folijs, hæc nominis illa quærelæ.

& hoc ænigma apud Virgilium:

Dic quibus in terris inscripti nomina regum
Nascantur flores: & Phyllida solus habeto.

Idem Ouidius:

Ipse suos gemitus folijs inscribit, & αἰ αἰ
Flos habet inscriptum, funestaq; littera dicta est.

Hyacinthum Latini vaccinium appellant.

ΗΡΑΣ ΚΑΙ Λήτους.

IVNONIS ET Latonæ.

Eodem Interprete.

IVNO.

Καλὰ μὲν γὲρ, ὦ Λητοῖ, καὶ τὰ τέκνα ἔτεκες τοῦ Διΐ. Λητ. οὐ πᾶσαι, ὦ Ηρα, τοιούτους τίκτειν δυνάμεθα, οἷος ὁ Ηφαιστός ἐστιν. Ηρ. ἀλλ' οὗτος μὲν ὁ χωλὸς, ὅμως χρήσιμός γε ἐστὶ, τεχνίτης ὢν ἄριστος, καὶ κατακεκόσμηκεν ἡμῖν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν Αφροδίτην ἔγημε, καὶ σπουδάζεται πρὸς αὐτῆς. οἱ δὲ τοὶ παῖδες, ἡ μὲν αὐτῶν ἀῤῥενικὴ πέρα τοῦ μέτρου, καὶ ὄρειος, καὶ τὸ τελευταῖον ἐς τὴν σκυθίαν ἀπελθοῦσα, πάντες ἴσασιν οἷα ἐσθίει ξενοκτονοῦσα, καὶ μιμουμένη τοὺς σκύθας αὐτοὺς, ἀνθρωποφάγους ὄντας. ὁ δ' Απόλλων προσποιεῖται μὲν πάντα εἰδέναι καὶ τοξεύειν, καὶ κιθαρίζειν, καὶ ἰατρὸς εἶναι καὶ μαντεύεσθαι, καὶ κατασκευάμενος ἐργαστήρια τῆς μαντικῆς, τὸ μὲν ἐν

PVlchros [a] enimuerò Latona & liberos procreâsti Ioui. LATO. Non enim omnes, ô Iuno, tales párere possumus, qualis [b] Vulcanus st. IVN. At hic [c] claudus quidem, vtilis certè tamen est, [d] artifex optimus existens, ac cœlum nobis exornauit quoq; [e] Veneremq; vxorem duxit, à qua & studiosè obseruatur. Contrà autem, [f] tuorum liberorum altera quidem virilis vltra modum, & [g] montiuaga est. & postremò [h] in Scythiam quoque profecta, omnes sciunt qualia comedat, hospites mactando, ac Scythas ipsos imitando, qui humana carne vescũtur. [i] Apollo autem simulat quidem omnia scire sese, & [k] iaculari, & [l] cithara canere, & [m] medicũ esse, & [n] vaticinari: & erictis vaticinandi tabernis hîc in

ἐν Δελφοῖς, τὸ δ' ἐν Κλάρῳ, καὶ ἐν Διδύμοις, ἐξαπατᾷ τοὺς χρωμένους αὐτῷ, λοξὰ καὶ ἐπαμφοτερίζοντα πρὸς ἑκάτερον τῆς ἐρωτήσεως ἀρκεινόμενος, ὡς ἀκίνδυνον εἶναι τὸ σφάλμα. καὶ πλουτεῖ μὲν ἀπὸ τοῦ τοιούτου. πολλοὶ γὰρ οἱ ἀνόητοι, καὶ παρέχοντες αὐτοὺς καταγοητεύεσθαι. πλὴν οὐκ ἀγνοεῖταί γε ἐπὸ τῶν συνετωτέρων, τὰ πολλὰ τερατευόμενος. αὐτὸς γοῦν ὁ μάντις ἠγνόει, ὅτι φονεύσει μὲν τὸν ἐρώμενον τοῦ δίσκου; οὐ προεμαντεύσατο δὲ ὡς φεύξεται αὐτὸν ἡ δάφνη, καὶ ταῦτα, οὕτω καλὸν καὶ κομήτην ὄντα. ὥστε οὐκ ὁρῶ καθότι καλλιτεκνοτέρα τῆς Νιόβης ἔδοξας. Λητ. ταῦτα μέντοι τὰ τέκνα, ἡ ξενοκτόνος, καὶ ὁ ψευδόμαντις, οἶδα ὅπως λυπεῖ σε ὁρώμενα ἐν τοῖς θεοῖς. καὶ μάλιστα, ὅταν ἡ μὲν ἐπαινῆται ἐς τὸ κάλλος, ὁ δὲ κιθαρίζῃ ἐν τοῦ συμποσίῳ, θαυμαζόμενος ὑφ' ἁπάντων.

Ηρ.

hîc in [o] Delphis, illic [p] in Claro & [q] Didymis, decipit consulētes se, obliqua et in vtrāque partē quæstionis propositæ inclinantia respondendo, ne videlicet erroris possit damnari atque ita ex hoc quæstū facit, & ditescit. Multi enim amentes sunt, séq; ipsos exhibent præstigijs deludendos. Verùm non ignoratur vtique à prudentioribus, quòd pleraque falsa ac ficta dictitet: quippe ille ipse vates ignorabat, quòd interfecturus [r] amasium suū esset disco: neq; prædixerat ipse sibi, quòd [s] fugitura ipsum esset Daphne, idq; [t] adeò formosum [u] atq; comatum. Quare nō video quâ causâ pulchriores liberos te quàm [x] Nioben illam procreasse putáris.

LAT. At verò liberi hi, hospitum mactatrix ista videlicet, & mendax vaticinator ille, scio quo pacto mordeāt te, dū cōspiciūtur inter deos: & maximè quando hæc quidem ob pulchritudinem laudatur, ille autem citharam personat in conuiuio, omnibus ipsum admiratione prosequētibus.

Ηρ. ἐγέλασα, ὦ Λητοῖ ἐκεῖνος θαυμαστὸς, ὃν ὁ Μαρσύας, εἰ τὰ δίκαια αἱ μοῦσαι δικάσαι ἤθελον, ἀπέδειρεν ἂν αὐτὸς κρατήσας τῇ μουσικῇ; νῦν δὲ κατασοφισθεὶς ἄθλιος ἀπόλωλεν, ἀδίκως ἁλούς. ἡ δὲ καλήσου παρθένος, οὕτω καλή ἐστιν, ὥστε ἐπεὶ ἔμαθεν ὀφθεῖσα ἑπὸ τοῦ Ακταίωνος, φοβηθεῖσα μὴ ὁ νεανίσκος ἐξαγορεύσῃ τὸ αἶσχος αὐτῇ, ἐπαφῆκεν αὐτοῦ τοὺς κύνας. ἐῶ γὰρ λέγειν, ὅτι οὐδὲ τὰς τεκούσας ἐμαιοῦτο, παρθένος γε καὶ αὐτὴ οὖσα. Λη. μέγα, ὦ Ηρα, φρονεῖς, ὅτι ξύνει τῷ διὶ, καὶ συμβασιλεύεις αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτο ὑβρίζεις ἀδεῶς. πλὴν ἀπ' ὄψομαί σε μετ' ὀλίγον αὖθις δακρύουσαν, ὁπόταν σε καταλιπὼν ἐς τὴν γῆν κατίῃ ταῦρος ἢ κύκνος γενόμενος.

IVN. *Nequeo risum continere, Latona. Illúmne admirantur? Y quem Marsyas, si iustè modò iudicare Musæ voluissent, excoriassent meritò, vt qui ipse in Musica vicerat: nunc autē circumuentus miser ille perijt, iniustè sanè damnatus. Hæc autē formosa tua virgo, ita farmosa nimirum est, vt posteaquam animaduertit sese* z *conspectam ab Actæone fuisse, veritane adolescens ille turpitudinem ipsius euulgaret, immiserit illi canes: vt interim non dicam, quòd neq; parturientibus* A *obstetricatura fuisset, si virgo vtiq; & ipsa foret.* LAT. *Valdè animo elato es, Iuno eò quòd cum Ioue concumbis, & vnà cum eo regnas: & propterea absq; metu contumeliosa es. Veruntamen videbo te non ita multò pòst rursum lachrymantem, quando te relicta in terram descenderit ille,* B *in taurum aut* C *cygnum conuersis.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

LAtona Cœti Titanis filia, à Ioue oppressa, ex eo geminam cōcepit prolem, Apollinem videlicet & Dianā, quod Iuno adeò egrè tulit, vt immisso contra illam Pythone

thone serpente, per totum terrarū orbem pellicem persecuta sit, donec errando ad sororem Asterien in insulā Orthygā peruenisset, à qua susceptra est, ibiq; Dianam peperit, quæ euestigiò obstetricis officium in nascituro fratre matri præstitit, & Apollinem nascentem suscepit, qui adultus mox Pythonem interfecit, & petentibus cœpit dare responsa. Ouid. 6. Metam.

Magna gemelliparæ venerantur numina diuæ.

Plin. lib. 34. Latona puerpera Dianam & Apollinē infantes sustinens. Porrò Ortygia insula Delos posteà vocari cœpit, quod cum anteà aquis mersa fuisset, subitò Iouis iussu conspicua fuerit reddita. Nam δηλᾶν Græci dicunt, quod nos ostenderè, seu manifestare. Vide inter marinos Iridis & Neptuni dialogum, in quo de Latonæ puerperio, & Delos insula vt emerserit.

a PVLCHROS liberos.] *Apollinem & Dianam. Latonæ liberorū vituperatio & commendatio.* b Vulcanus.] *Iouis & Innonis filius ob deformitatem cœlo in Lemnum insulam deiectus, vbi ab Eurymone Oceani filia, & Thetide nutritus est. Ea autem ruina, quæ de cœlo decidit, claudus factus est.*

c Claudus quidē.] *Vulcani cōmendatio hic, sed vituperatio de sacrificijs habetur, vbi scribitur, Iunonē citra virilem congressum subuentaneo conceptu grauidam, Vulcanū edidisse, atq; eum quidem non admodum fortunatū, verum excultorem ac fabrum ærarium: quiq; perpetuò ità in igni, tum in fumo versetur. Tum autē ne pedibus quidem integris: claudicare enim è ruina, cùm à Ioue præceps datus esset è cœlo. Quod ni Lemnij pro sua bonitate eum, dum adhuc ferretur in aëre, suscepissent, perierat nobis Vulcanus nō aliter quā Astyanax è turri deiectus.* d Artifex. opt. exist.] *Fingitur deorū faber, & Ioui fulmina, diisq; arma aduersus Gigantes fabricasse. Officinam habere fertur in Lemno, & Cyclopes ministros. Cic. lib. 3 de Nat. deor. Tertius è Ioue & Iunone, Lemni fabricæ traditur præfuisse.* e Venerē vxorem duxit.] *Admissus non est ad deorum mensam, quintiam cū Mineruæ nuptias expetisset, repulsam passus est. Vnde Virgilius Ecl. 4:*

Nec deus hunc mensa, dea nec dignata cubili est,

Aliam deinde sibi vxorem quærens, Venerem duxit, quã postea vnà cum Marte in adulterio deprehendit. f Tuorũ liberor.] *Dianæ obtrectatio. A Iunone accusata, à Latona defenditur.* g Montiuaga.] *Stat. in Achill.* Littora multum montiuagæ dilecta deæ. *& Horatius lib. 4. Carm. Hæc ob virginitatis amorem fertur hominum consortia fugisse, & venando syluas incoluisse. Ob hanc causam syluarum & nemorum dea putabatur.* h In Scyth. prof.] *Septentrionalem regionem à meridie Tauro terminatam laudatissimum templum habuit in Taurico, vbi carne tenũ humana litabatur. Fuerunt autem & Scythæ & Tauri, siue Sarmatæ inhospitales, moribusque immanissimis, vt qui hospites omnes Dianæ solerent immolare. Vescebantur humanis carnibus, & interfectorum caluarias habebant pro pateris.* i Apollo om. scire.] *Apollinem artium præsidem ex Homeri & Orphei hymnis colligimus.* k Iaculari.] *Arcum & sagittas habere scribunt, tum iaculatorem & sagittarium faciunt, ac in Græcos sagittas immittentem.* l Cithara carnere.] *Citharædum ac citharædorum deum putauit antiquitas.* m Medicum esse.] *Medicinæ inuentorem, ac ipsum etiam medicum constituerunt.* n Vaticinari.] *Vatem, & vaticinij deũ existimant, & pro vate diuino accipiũt* o Delphis.] *Delphorum oraculum notissimum, quod summam fidem apud mortales obtinuit. Creditum enim est antiquitùs, nullum oraculum fuisse certius, quã Apollinis.* p In Claro.] *Isaacius Lycophronis interpres, Clarum montem & vrbem, non longè à Colophone ponit, vbi fuerit Clarius Apollo.* q Didymis.] *Fuit apud Miletum templum Apolloni dicatum, dictum & Didymeum ab Apolline Didymeo, & geminæ specici.* r Amaliũ suum.] *Hyacinthum, cuius fabula est notissima, vel ex proximè præcedenti dialogo Mercurij & Apollonis.* s Fugitura esset Daphne.] *Thessala virgunc ula, quæ vim Apollinis fugiens conuersa est in laurum. Martialis libro* 11: Torquebat Phœbum Daphne fugitiua. t Adeò formosum.] *Virgilius in Bucol.* Orphi Calliopæa Lino formosus Apollo. u Atque comatum.] *Hinc intonsus.* x Nioben.] *Niobe Tantali filia, Amphionis vxor, liberos ex eo susceptos duodecim, sex mares, totidemq; fœminas. Hæc liberorum multitudine, &*

pulchri-

pulchritudine ferox, Latonam præ se contemnere ausa est, cùm diceret illam duos solùm perperisse, Apollinem & Dianã. Idcirco Dij hac contumelia offensi, Niobæ filios ad vnũ interemerunt: Hæc Homeri interpres Il. ω. γ Quẽ Marsyas.] *Plat. & Ouid. Satyrum fuisse scribunt. Palæphato: ἀγροικον vocat generatiuo vocabulo. Eius fabula refertur ab Hygino, Tzetza: de eius certamine & excoriatione Ouid. 6. Fast. Diod. Sicul & in Tragopodagræ annos. Luciani.* ζ Cõspectam ab Acta one.] *Actionis, qui à canibus laceratus traditur. fabula est notissima*

Obstetricatura.] *Diana Lucina parientibus fauere creditur. Virgil.* Casta faue Lucina, tuus iam regnat Apollo. *Eius autem proprium munus est distendere corporis rimas, & meatibus viam dare, quod accelerando partui salutare est.*

B In Taurum.] *Iupiter salacissimus nihil non factus propter mulieres in Tauri speciem transformatus, Europam Agenoris regis Phœnicum filiam raputt, & per mare in Cretam transuexit. C* Cygnum conuersus.] *Cum Nemesi Oceani filia in anserem mutato concubuit.*

IOANNIS SAMBVCI
ANNOTATIONES.

Irridet prolem Latonæ liuida Iuno,
Ediderit tetrum quum tamen ipsa fabrum.
Fabula naturam ostendit Iunonis acerbæ,
Quæ se supremi iactat vbique toro. PVLCHROS enim v.] ὀνόδισμος. Non. n. om. tales pár.] αὐτοσχεδισμός. Artifex. opt. exist.] ἐπαμφοτερίσεις. Cœlum nobis exor.] αὐτοπρόσωπος ψευδὴς μεσεμβολή. Illic in Claro.] *Postremi membri expositio.* Obliqua & in vtr.] *Apollinis oracula ἐπαμφοτερίζοντα.* Verum non.] ἐπικρίσις. Ipse vates.] ἐπιμαρτυρία. Idque adeó.] αἰτιολογία ἐνδεικτική. Quare non video.] *Conclusio per collationem.* At verò liberi.] Διάσκευψις τῶν αἰτίων. Ob pulchrit. laud.] αὐτεισαγωγὴ κατ' ἔπαινον. Nequeo risum.] *Irrisio* Illúmne.] *Inficiatio.* Vt qui ipse.] *Approbatio.* Hæc aũt form.] *Altera pars de Dianæ fabula.* Vt interim non dicã.] παράλειψις. Valdè an. el. es.] *Conclusio σκωπτική.* Ast ego quæ Danaũ incedo regina, Iouisq;, Et soror & coniunx. Veruntamen.] ἀπειλή.

ΘΕΩΝ ΚΡΙσις.

DEARVM IVdicium.

Eodem Interprete.

IVPITER.

ΕΡμῆ, λαβὼν τοῦτὶ τὸ μῆλον, ἄπιθι ἐς τὴν Φρυγίαν, παρὰ τὸν Πριάμου παῖδα τὸν βουκόλον (νέμει δὲ τῆς Ἰδης ἐν τῷ Γαργάρῳ) καὶ λέγε πρὸς αὐτὸν. ὅτι σε, ὦ Πάρι· κελεύει ὁ ζεὺς ἐπειδὴ καλός τε αὐτὸς εἶ, καὶ σοφὸς τὰ ἐρωτικὰ, δικάσαι ταῖς θεαῖς, ἥ τις αὐτῶν ἡ καλλίστη ἐστί. τοῦ δὲ ἀγῶνος τὸ ἆθλον, ἡ νικῶσα λαβέτω τὸ μῆλον. ὥρα δὲ ἤδη καὶ ὑμῖν αὐταῖς ἀπιέναι πρὸς τὸν δικαστήν. ἐγὼ δὲ ἀποθοῦμαι τὴν δίαιταν, ἐπίσης τε ὑμᾶς ἀγαπῶν. καὶ εἴγε οἷόν τε ἦν, ἡδέως ἂν ἁπάσας νενικήας εἶδον, ἄλλως τε καὶ ἀνάγκη, μιᾷ τὸ καλλιστεῖον ἀπόδοντα, πάντως ἀπεχθάνεσθαι ταῖς πλείοσι. διὰ

MErcuri, accepto hoc pomo abi in Phrygiã ad[a] Priami filium, pastorem armenti (pascit autem in Ida monte, qua parte Gargarum vocant) ac dic illi: Iupiter, inquiens, ô Pari, iubet te, posteaquam & ipse formosus es, & rerum amatoriarum doctus, sententiam ferre inter deas, quæ'nam illarum omnium formosissima sit. Certaminis autem præmium, ea quæ vicerit, pomum accipiat. Porrò tempus iam est, vt & ipsæ vos abeatis ad iudicem. Ego verò ablego à me arbitrium, vt qui ex æquo omnes vos amem: ac, si modò possibile foret, libenter omnes vos victrices videre vellem, præsertim quando & necesse est, qui vni pulchritudinis summam adiudicabit, eũ omninò in odium cæterarũ pluriũ incurrere.

Quare

διὰ ταῦτο μὲν αὐτὸς οὐκ ἐπιτήδειος ὑμῖν δικαστής. ὁ δὲ νεανίας αὐτὸς ὁ φρὺξ, ἐφ' ὃν ἄπιτε, βασιλικὸς μέν ἐστι, καὶ Γανυμήδους τούτου ξυγγενὴς, τἆλλα δὲ ἀφελὴς καὶ ὄρειος, κοὐκ ἄν τις αὐτὸν ἀπαξιώσειε τοιαύτης θέας. Αφρ. ἐγὼ μὲν, ὦ ζεῦ, εἶ καὶ τὸν μῶμον αὐτὸν ἐπιστήσειας ἡμῖν δικαστὴν, θαῤῥοῦσα βαδιοῦμαι πρὸς τὴν ἐπίδειξιν. τί γὰρ ἂν καὶ μωμήσαιτό μου; χρὴ δὲ καὶ ταύταις ἀρέσκειν τὸν ἄνθρωπον. Ηρα. οὐδ' ἡμεῖς, ὦ Αφροδίτη, δεδίαμεν, οὐδ' ἂν ὁ Αρης ὁ σὸς ἐπιτραπῇ τὴν δίαιταν. ἀλλὰ δεχόμεθα καὶ τοῦτον, ὅστις ἂν ᾖ, τὸν Πάριν. Ζ. ἦ καὶ σοὶ ταῦτα, ὦ θύγατερ, συνδοκεῖ; τί φῂς; ἀπεστρέφη, καὶ ἐρυθριᾷς; ἔστι μὲν ἴδιον τὸ αἰδεῖσθαί γε τὰ τοιαῦτα, ὑμῶν τῶν παρθένων. ἐπινεύεις δὲ ὅμως. ἄπιτε οὖν· καὶ ὅπως μὴ χαλεπήνητε τῷ δικαστῇ αἱ νενικημέναι, μηδὲ κακὸν ἐντρίψησθε τῷ νεανίσκῳ.

Quare equidem ipse vobis idoneus iudex non sum: adolescens aũt ille Phrygius, ad quem hinc abitis, regio quidem genere prognaeus est, & Ganymedis huius cognatus: cæterùm simplex & montanus: neq; quisquam illum cognitione hac indignum meritò putauerit. VEN. Ego verò, Iupiter, etiam si Momũ ipsum præstituas nobis iudicẽ, præsenti animo itura sum ad documẽtum mei præbendum. Quid enim adeò reprehẽderit ille in me? Sed oportet etiam hisce placere hominem. IVN. Neq; nos, Venus, timemus quicquam, et iamsi Mars iste tuus [b] electus sit arbiter: sed recipimus & hunc Parin, quisquis etiam fuerit, IVP. Num igitur & tibi eadem hæc, filia, placent? quid respondes? auertis te, & erubescis? Est quidem peculiare hoc virginibus vobis, verecũdia affici erga talia. sed tamen annuis. Abite igitur, ac videte ne infensiores fiatis iudici, quæcunque victæ fueritis: néve malum aliquod inferatis ipsi adolescentulo.

οὐ γὰρ οἷόν τε ἐπίσης εἶναι καλὰς πάσας. Ερ. προίωμεν οὐθὺ τῆς φρυγίας, ἐγὼ μὲν ἡγούμενος. ὑμεῖς δὲ μὴ βραδέως ἀκολουθεῖτέ μοι, καὶ θαῤῥεῖτε. οἶδα ἐγὼ τὸν πάριν. νεανίας ἐστὶ καλὸς, καὶ τἆλλα ἐρωτικὸς, καὶ τὰ τοιαῦτα κρίνειν ἱκανώτατος, οὐκ ἂν ἐκεῖνος δικάσειε κακῶς. Αφρο. τοῦτο μὲν ἅπαν ἀγαθὸν, καὶ πρὸς ἐμοῦ λέγεις τὸ δίκαιον ἡμῖν μὲν τὸν δικαστήν. πότερα δὲ ἄγαμός ἐστιν οὗτος, ἢ καὶ γυνή τις αὐτῷ συνέστιν, Ερ. οὐ παντελῶς ἄγαμός ἐστιν, ὦ ἀφροδίτη. Αφρο. πῶς λέγεις; Ερ. δοκεῖ τις αὐτῷ συνοικεῖν ἰδιαία γυνὴ, ἱκανὴ μὲν, ἄγροικος δὲ καὶ δεινῶς ὄρεος, ἀλλ' οὐ σφόδρα προσέχειν αὐτῇ ἔοικε. τίνος δ' οὖν ἕνεκα ταῦτα ἐρωτᾷς; Αφρο. ἄλλως ἠρόμην. Αθη. παραπρεσβεύεις, ὦ οὗτος, ἰδίᾳ ταύτῃ κοινολογούμενος;

Neque enim fieri potest vt æqualiter omnes formosæ sitis. MER. *Procedamus ergo rectà versus Phrygiam. Ac ego quidem præibo; vos autem non lentè & sequimini me, & bono animo este. Noui ego Paridem hunc: adolescens est formosus, & quod ad cætera attinet, amori deditus, & ad talia disceptanda maximè idoneus: neque ille facilè iudicauerit malè.* VEN. *Hoc quidem totum bene, adeòque pro me narras, iustum videlicet esse nobis iudicem. Vtrum autem & vxore adhuc caret hic, an & mulier quæpiam ipsi cohabitat?* MER. *Non omnino absque vxore est, Venus.* VEN. *Quomodo hoc dicis?* MER. *Videtur quædam* [c] *cum eo habitare mulier Idæa, sic satis formosa, cæterùm rustica, atque inter montes malè censueta: sed non admodum adhibere animum ipsi videtur. Cuius igitur gratia hæc interrogas?* VEN. *Nullius fanè rei, sed ita temerè in mentem venit.* MIN. *Malè legationem obis, heut tu, qui priuatim cum hac consilia confers.*

μενος; Ερ. οὐδὲν, ὦ Αθηνᾶ. δεινὸν, οὐδὲ καθ' ὑμῶν· ἀλλ' ἤρετό με, εἰ ἄγαμος ὁ Πάρις ἐστιν. Αθη. ὡς δὴ τί τοῦτο πολυπραγμονοῦσα; Ερ. οὐκ οἶδα. φησὶ δ' οὖν ὅτι ἄλλως ἐπελθὸν, οὐκ ἐξεπίτηνεν ἤρετό με. Αθη. τί οὖν, ἄγαμός ἐστιν; Ερ. οὐ δοκεῖ. Αθη, τί δὲ τῶν πολεμικῶν. ἐστιν αὐτῷ ἐπιθυμία, καὶ φιλόδοξός τις, ἢ τὸ πᾶν βουκόλος; Ερ. τὸ μὲν ἀληθὲς οὐκ ἔχω λέγειν, εἰκάζειν δὲ χρὴ νέον ὄντα, καὶ τούτων ὀρέγεσθαι τυχεῖν, καὶ βούλεσθαι ἂν πρῶτον αὐτὸν εἶναι κατὰ τὰς μάχας. Ἀφρο. ὁρᾷς; οὐδὲν ἐγὼ μέμφομαι, οὐδὲ προσεγκαλῶ σοι, τὸ πρὸς ταύτην ἰδίᾳ λαλεῖν· μεμψιμοίρων γὰρ, καὶ οὐκ Ἀφροδίτης τὰ τοιαῦτα. Ερμ. καὶ αὕτη σχεδὸν τὰ αὐτά με ἤρετο. διὸ μὴ χαλεπῶς ἔχε, μήδ' οἴου μειονεκτεῖν, εἴ τι καὶ ταύτῃ κατὰ τὸ

fers. MER. Nihil mali, Minerua, hoc: neque etiam contra vos, sed interrogabat me, an vxore adhuc careret Paris. MIN. Quamobrem igitur hoc superstitiosè adeò illa curat? MER. Nescio. Aiebat igitur quòd temerè ita in mentem venisset hoc, neque ex composito interrogasset me. MIN. Quid ergo? carétne vxore adhuc? MER. Non videtur MIN. Quid autem? bellicæ'ne rei studio aliquo tenetur, atque amans gloriæ est, an nihil aliud quàm bubulcus est? MER, Verum quidem non possum dicere: coniecturam autem facere licet, iuuenis cùm sit, etiã has res consequi illum cupere, ac velle præcipuũ in prælijs esse se. VEN. Vides? nihil ego nunc conqueror, neque crimini verto tibi, quòd cum hæc seorsim nunc loqueris. Querulorum enim hoc, non Veneris. MER. Etiam hæc fermè eadem interrogauit me: quemobrem grauiter ne feras, néve putes eò minus consecuturam esse te, quòd huic quoque simpliciter & absque

dolo

τὸ ἁπλοῦν ἀπεκεινάμην. ἀλλὰ μεταξὺ λόγων ἤδη πολὺ προιόντες, ἀπεσπάσαμεν τῶν ἀστέρων, καὶ σχεδόν γε κατὰ τὴν Φρυγίαν ἐσμέν. ἐγὼ δὲ καὶ τὴν Ἰδὴν ὁρῶ, καὶ τὸ Γάργαρον ὅλον ἀκριβῶς· εἰ δὲ τὴ ἐξαπατῶμαι, καὶ αὐτὸν ὑμῶν τὸν δικαστὴν τὸν Πάριν. Ηρ. ὅπου δέ ἐστιν; οὐ γὰρ κἀμοὶ φαίνται. Ερ. ταύτῃ, ὦ Ηρα, πρὸς τὰ λαιὰ σκόπει, μὴ πρὸς ἄκρῳ τῷ ὄρει. παρὰ δὲ τὴν πλευρὰν, οὗ τὸ ἄντρον, καὶ τὴν ἀγέλην ὁρᾷς. Ηρα. ἀλλ' οὐκ ὁρῶ τὴν ἀγέλην. Ερ. τί φῄς; οὐκ ὁρᾷς βοΐδια κατὰ τὸν ἐμὸν οὑτωσὶ δάκτυλον, ἐκ μέσων τῶν πετρῶν προερχόμενα; καὶ τινα ἐκ τοῦ σκοπέλου καταθέοντα, καλαύροπα ἔχοντα, καὶ ἀνείργοντα μὴ πρόσω δασκίδνασθαι τὴν ἀγέλην; Ηρα. ὁρῶ νῦν, εἴγε ἐκεῖνός ἐστιν. Ερ. ἀλλ' ἐκεῖνος. ἐπειδὴ δὲ πλησίον ἐσμὲν, ἐπὶ τῆς γῆς, εἰ

dolo respondi. *Verùm interea dum sermones cedimus, iam multùm progressi, reliquimus post nos stellas, & propemodum Phrygiam continguimus. Ego verò etiam Idam video, adeoque totum Gargarum exactè: &, si non fallor, ipsum quoque iudicem vestrum Paridem.* IVNO. *Vbi autem is est? neque enim ipsa etiam video illum.* MERCVR. *Hac versum, Iuno, ad sinistram respice, non ad summum montem, sed secundum latus, vbi antrum illud & armentum vides.* IVNO. *At non video armentum.* MERCVR. *Quid ais? ánnon vides buculas secundum meum hunc digitum, ex medijs rupibus progredientes: & quendam à scopulo deorsum currentem, pedum manu tenentem, & prohibentem ne longiùs dispergatur armentum?* IVNO. *Video nunc tandem, si modò ille est.* MER. *Ille verò. Sed quia propè iam sumus, in terram,*

si

εἰ δοκεῖ, καταστάντες βαδίζωμεν, ἵνα μὴ δαταράξωμεν αὐτὸν ἄνωθεν ἐξ ἀφανοῦς καθιπτάμενοι. Ηρα. εὖ λέγεις, καὶ οὕτω ποιῶμεν. ἐπεὶ δὲ κατεβεβήκαμεν, ὥρασοι, ὦ Αφροδίτη, προϊέναι, καὶ ἡγεῖσθαι ἡμῖν τῆς ὁδοῦ. σὺ γὰρ, ὡς τὸ εἰκὸς, ἔμπειρος εἶ τοῦ χωρίου, πολλάκις, ὡς λόγος, κατελθοῦσα πρὸς Αγχίσην. Αφροδ. οὐ σφόδρα, ὦ Ηρα, τούτοις ἄχθομαι τοῖς σκώμμασιν. Ερμ. ἀλλ' οὖν ἐγὼ ὑμῖν ἡγήσομαι. καὶ γὰρ αὐτὸς ἐνδιέτριψα τῇ Ιδῃ, ὁπότε ὁ Ζεὺς ἥρα τοῦ μειρακίου τοῦ φρυγός. καὶ πολλάκις δεῦρο ἦλθον, ὑπ' ἐκείνου καταπεμφθεὶς εἰς ἐπισκοπὴν τοῦ παιδός. καὶ ὁπότε ἤδη ἐν τῷ ἀετῷ ἦν, συμπαριπτάμην αὐτῷ, καὶ συνεκούφιζον τὸν καλόν. καὶ εἶγε μέμνημαι, ἀπὸ ταυτησὶ τῆς πέτρας αὐτὸν ἀνήρπασεν. ὁ μὲν γὰρ τότε ἔτυχε σηρίζων πρὸς τὸ ποίμνιον κατα=

si videtur, demissi, pedibus faciamus iter, ne conturbemus illum supernè ex improuiso deuolando. IVNO *Rectè dicis, atque ita faciamus. Cæterùm posteaquam descendimus, tuum iam est Venus, vt præeas, ac viam nobis ducendo commõstres. Tu enim, vt consentaneum est, locorum perita es, quippe quæ sæpiùs, vt fertur fama, huc ad Anchisen descenderis.* VENVS. *Non admodum, Iuno, me tua ista mouet dicacitas.* MERCVR. *At igitur ego vos ducam nam & ipse frequenter in Ida versatus sum, quando Iupiter amabat adolescẽtulum istum* [d] *Phrygium: ac sæpiùs huc veni ab illo missus, vt quid ageret puer, obseruarem: & cùm tam in aquilam conuersus esset, vnà quoque* [e] *cum ipso aderam, & vnà formosum illum subleuabam. Et, si modò satis memini, ab hac ipsa rupe illũ in sublime abripuit. Nam hic quidem fortè tum fistula canebat ad ouile*

Iupiter

καταπτάμενος δὲ ὄπισθεν αὐτοῦ ὁ Ζεὺς, κούφως μάλα τοῖς ὄννξι περιβαλὼν, καὶ τῷ στόματι τὴν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τιάραν δακὼν, ἀνέφερε τὸν παῖδα τεταραγμένον, καὶ τῷ τραχήλῳ ἀπεστραμμένῳ ἐς αὐτὸν ἀπεβλέποντα. τότε οὖν ἐγὼ τὴν σύριγγα ἔλαβον, ἀπεβεβλήκει γὰρ αὐτὴν ὑπὸ τοῦ δέους. ἀλλὰ γὰρ ὁ διαιτητὴς οὗτοσὶ πλησίον, ὥστε προσείπωμεν αὐτόν. χαῖρε, ὦ βουκόλε. Πά. νὴ καὶ σύγε, ὦ νεανίσκε. τίς δὲ ὢν, δεῦρο ἀφῖξαι πρὸς ὑμᾶς; ἢ τίνας ταύτας ἄγεις τὰς γυναῖκας; οὐ γὰρ ἐπιτήδειαι ὀρεοπολεῖν, οὕτω γε οὖσαι καλαί. Ερ. ἀλλ' οὐ γυναῖκες εἰσίν. Ηραν δὲ, ὦ Πάρι, καὶ Αθηνᾶν, καὶ Αφροδίτην ὁρᾷς, ἀᾷμὲ τὸν Ερμῆν ἀπέστειλεν ὁ Ζεύς. ἀλλὰ τί τρέμεις, καὶ ὠχριᾷς; μὴ δέδιθι' χαλεπὸν γὰρ οὐδέν. κελεύει δέ σε δικαστὴν γενέσθαι τοῦ κάλλους αὐτῶν. ἐπειδὴ γάρ φησι καλός τε αὐτὸς εἶ, καὶ σοφὸς τὰ

Iupiter autem à tergo ipsi deuolans, leuiter admodum vnguibus circumiectis, & ore intiaram, quam super caput habebat, impresso, in altum sustulit puerum, perturbatum, & ceruice reflexa in ipsum intuentem. Tum igitur ego fistulam sustuli: abiecerat enim illam præ timore. Atenim arbiter hic propè est, quare compellemus isum. Salue bubulce. PARIS. *Et tu certè adolescēs. Quis autem ipse es qui huc ad nos adueneris: aut quásnam has adducis mulieres? Non enim eiusmodi apparēt, quæ in montibus versari conmodè queant, formosæ adeò cùm sint.* MERC. *At non sunt mulieres. Iunonem verò, Pari, & Mineruam, & Venerem vides, & me Mercurium videlicet Iupiter ad te misit. Sed quid tremis & expallescis? ne metue: nihil enim periculi hîc. Iubet autem, te iudicem esse pulchritudinis ipsarum. Quandoquidem enim, inquit, & formosus ipse es, & doctus*

rerum

τὰ ἐρωτικὰ, σοὶ τὴν γνῶσιν ἐπιτρέπω. τοῦ δ' ἀγῶνος τὸν ἆθλον εἴσῃ, ἀναγνοὺς τὸ μῆλον. Αλε. φέρ' ἴδω τί καὶ βούλεται· ἡ καλή, φησι, λαβέτω. πῶς ἂν οὖν, ὦ δέσποτα Ερμῆ, διυνηθείην ἐγὼ θνητὸς αὐτὸς, καὶ ἄγροικος ὤν, δικαστὴς γενέσθαι παραδόξου θέας, καὶ μείζονος ἢ κατὰ βουκόλον; τὰ γὰρ τοιαῦτα κρίνειν, τῶν ἁβρῶν μᾶλλον, καὶ ἀστικῶν. τὸ δ' ἐμὸν, αἶγα μὲν αἰγὸς ὁποτέρα ἢ καλλίων, καὶ δάμαλις ἄλλης δαμάλεως, τάχ' ἂν δικάσαιμι κατὰ τὴν τέχνην. ἅνται δ' πᾶσαί τε ὁμοίως καλαὶ, καὶ οὐκ οἶδ' ὅπως ἄν τις ἀπὸ τῆς ἑτέρας ἐπὶ τὴν ἑτέραν μεταγάγοι τὴν ὄψιν ἀπροσπάσας. οὐ γὰρ ἐθέλει ἀφίστασθαι ῥᾳδίως. ἀλλ' ἔνθα ἂν ἀπερείσῃ τοπρῶτον, τούτου ἔχεται, καὶ τὸ παρὸν ἐπαινεῖ, κἂν ἐπ' ἄλλο μεταβῇ κἀκεῖνο καλὸν ὁρᾷ, καὶ παραμένει, καὶ ὑπὸ τῶν πλησίον παραλαμβάνεται. καὶ ὅλως περικέ-

rerum amatoriarum, cognitionem hanc tibi commẽdo: cetarminis autem præmium scies lecto hoc pomo. PA. Cedo, vt videam quid sibi etiam velit. Pulchra, inquit, capiat. Quo pacto igitur, ô here Mercuri, potero ego, mortalis cùm sum ipse ac rusticus, iudex esse tam inopinati spectaculi, & maioris adeò quàm pro bubulci captu? Nam huiusmodi causas disceptare, delicatorũ atque vrbanorum magis est. Quod autem ad me attinet, vtra capella formosior altera sit, & iuuenca num alia aliam superet, fortassis ex arte dijudicare possim. Hæ verò & formosæ pariter omnes sunt, & non video quo pacto aliquis ab vna ad aliam trãsferendo aspectum auellere queat. Non enim facilè absistere vult: sed cuicunque se primo applicat, ei inhæret, & quod præsens est laudat. Inde si ad aliud transierit, etiam illud formosum videt, & immoratur: & semper ab ijs quæ propriora sunt, ceu per successionem excipitur. Et in summa, circumfusa mihi est

περικέχυταί μοι τὸ κάλλος αὐτῆς, καὶ ὅλον περιείληφέ με. καὶ ἄχθομαι, ὅτι μὴ καὶ αὐτὸς, ὥσπερ ὁ Ἄργος, ὅλῳ βλέπειν δύναμαι τῷ σώματι. δοκῶ δ' ἄν μοι καλῶς δικάσαι, πάσας ἀκριβῶς τὸ μῆλον· καὶ γὰρ ἂν καὶ τόδε ταύτῃ μὴ εἶν συμβεβηκὲι τῇ Διὸς ἀδελφῇ, καὶ γυναῖκα ταύτας δὴ, θυγατέρας· πῶς ἔρ' ὑ χαλεπὴ μὴ ἔπος ἡ κρίσις; Ερμ. ἐκ οἶδα. πλὴν οὐχοῖόν τε ἀναδύεσθαι πρὸς τὸ Διὸς κεκελευσμένον. Αλέ. ἐν τοῦτο, ὦ Ἑρμῆ, πεῖσαι αὐτὰς, μὴ χαλεπῶς ἔχειν μοι τὰς δύο τὰς γυμνουμένας, ἀλλὰ μόνων τῶν ὀφθαλμῶν ἡγεῖσθαι τῷ διαμαρτίαν. Ερ. οὕτω φασὶ ποιήσειν. ὥρα δέ σοι ἤδη περαίνειν τῷ κρίσιν. Αλέ. πειρασόμεθα. τί γὰρ ἂν καὶ πάθοι τις; ἐκεῖνο δὲ πρῶτον ἀδύνατα βέλομαι, ποτέρα ἐξαρκέσει σκοπεῖν αὐτὰς ὡς ἔχουσιν, ἢ καὶ ἀφούσας δεήσει πρὸς τὸ ἀκριβὲς τῆς ἐξετάσεως;

est pulchritudo ipsarum, & totum me complexa tenet. Ac doleo quòd non & ipse, quemadmodum Argus ille, toto corpore videre possum. Videor autem mihi bene tum iudicasse, si omnibus pomum hoc reddidero. Nam & rursum illud quoque accedit, quòd hæc quidem Iouis soror & coniunx est: illæ verò filiæ. Quomodo igitur non periculosum etiam hoc pacto iudicium hoc fuerit? MER. Nescio, nisi quòd non licet detrectare Iouis imperium. PARIS. Vnum igitur hoc, Mercuri, persuade ipsis, ne succenseant mihi duæ illæ reliquæ, quæcunq; victæ fuerint: sed quicquid peccatum videbitur, id solis oculis imputent. MERC. Ita facturas se aiunt. Tempus autem iam tibi est, vt peragas iudicium. PARIS. Faciemus periculum. Quid enim agat quispiam? Cæterùm illud primùm scire volo, vtrũ satis erit spectare ipsas, vt nunc sunt, vestitas: an verò etiam exuere sese necesse erit, vt diligentiùs inspici atque, examinari eo possint:

σεως; Ερ. τοῦτο μὲν σὸν ἂν εἴη τῆς δικαστοῦ, καὶ πρόσαττε ὅπῃ καὶ θέλεις. Πά. ὅπῃ καὶ θέλω; γυμνὰς ἰδεῖν βούλομαι. Ερ. ἀπόδυτε, ὦ αὗται. σὺ δ' ἐπισκόπει, ἐγὼ δ' ἀπεστράφην. Ηρα. καλῶς, ὦ Πάρι, καὶ πρώτη γε ἀπρδύσομαι, ὅπως μάθῃς ὅτι μὴ μόνας ἔχω τὰς ὠλένας λευκὰς, μὴ δὲ τῶν βοῶπις εἶναι, μέγα φρονῶ ἐπίσης δέ εἰμι πᾶσα καὶ ὁμοίως καλή. Αθη. μὴ πρότερον αὐτὴν ἀπρδύσῃ, ὦ Πάρι, πρὶν ἂν τὸν κεστὸν ἀπόθηται· φαρμακὶς γάρ ἐστι, μή σε καταγοητεύσῃ δι' αὐτοῦ. καί τοι γε ἐχρῆν μὴ δ' ὅτω κεκαλλωπισμένην παρεῖναι, μὴ δὲ τοσαῦτα ἐντετριμμένην χρώματα, καθάπερ ὡς ἀληθῶς ἑταῖράν τινα, ἀλλὰ γυμνὸν τὸ κάλλος ἐπιδεικνύειν. Πά. εὖ λέγουσι τὸ περὶ τοῦ κεστοῦ, καὶ ἀπόθου. Αφρο. τί οὖν οὐχὶ καὶ σὺ Αθηνᾶ τὴν κόρυν ἀφελοῦσα, ψιλὴν τὴν κεφαλὴν ἐπιδεικνύεις, ἀλλ' ἐπισείεις τὴν λόφον, καὶ

sint? MERC. *Hoc tuum officiũ erit videre, vtpote iudicis. Ac imperes ipsis licet, quomodocunq; etiam voles.* PAR. *Quomodocunque etiam volo? Nudas igitur videre volo.* ME. *Exuite heus vos. Tu verò inspice eas. Ego interim auertam me.* VEN. *Rectè, ô Paris. Atque prima certè exuam me, vt noris, quòd non solùm lacertos habeam candidos, neque etiam magnos & augustos oculos præ me ferendo superbiam. Aequaliter verò sum tota & vniformiter pulchra.* MI. *Ne priùs ipsam exueris, ô Paris, quàm cestũ à se deposuerit, (incantatrix enim est) ne te præstigijs circumueniat per illum. Et certè quidem oportebat neque etiam studiosè ita exornatam hîc adesse, neque tot coloribus fucatam, perinde ac verè meretricẽ aliquã, sed ipsam formã nudam exhibere spectandam.* PA. *Rectè sanè admonent illud de cesto: atq; etiam depone illum.* VE. *Cur non igitur & tu Minerua galea deposita nudum caput spectandũ exhibes: sed concutis conum,*

καὶ τὸ δικαστὴν φοβεῖς; ἢ δέ-
διας μή σοι ἐλέγχῃ τὸ γλαυ-
κὸν τῶν ὀμμάτων, ἄνευ τοῦ
φοβεροῦ βλεπόμενον; Αθη.
ἰδού σοι ἡ κόρυς αὕτη ἀφῄρη-
ται. Αφρο. ἰδού σοι καὶ ὁ
κεστός. Ηρα. ἀλλ' ἀπδυσώ-
μεθα. Πά. ὦ Ζεῦ τεράστιε τῆς
θέας, τοῦ κάλλους, τῆς ἡδονῆς.
οἷα μὲν ἡ παρθένος. ὡς δὲ
βασιλικὸν αὐτὴ καὶ σεμνὸν
ἀπολάμπει, καὶ ἀληθῶ; ἄξιον
τοῦ Διός. ὁρᾷ δὲ ἡδέως, καὶ
γλαφυρόν τι, καὶ προσαγω-
γὸν ἐμειδίασεν· ἀλλ' ἤδη μὲν
ἅλις ἔχω τῆς εὐδαιμονίας. εἰ
δοκεῖ δὲ, καὶ ἰδίᾳ καθ' ἑκά-
στην ἐπιδεῖν βούλομαι, ὡς νῦν
γε ἀμφοβολός εἰμι, καὶ οὐκ
οἶδα πρὸς ὅ, τι κὴ ἀποβλέψω,
πάντῃ τὰς ὄψεις περισπώμε-
νος. Αφρο. οὕτω ποιῶμεν.
Πά. ἄπιτε οὖν αἱ δύο. σὺ δὲ
ὦ Ηρα, περίμενε. Ηρα. πε-
ριμένω. κἀπειδάν με ἀκρι-
βῶς ἴδῃς, ὥρα σοι καὶ τἆλλα
ἤδη σκοπεῖν, εἰ καλά σοι τὰ
δῶρα τῆς νίκης τῆς ἐμῆς. ἢν γάρ
με,

& perterres iudicem? An ve-
reris ne tibi obijciat & re-
prehendat caruleum istud o-
culorum, si dempto terribili
isto aspiciatur? MIN. Ec-
ce tibi galea hæc ablata.
VEN. Ecce tibi & cestus
hic. IVN. Sed exuamur
tandem. PAR. O' Iupi-
ter monstrifice, quod specta-
culũ? quæ pulchritudo? quæ
voluptas? qualis virgo hæc?
vt verò regalis illa & vene-
rabilis effulget, adeoq́ verè
digna Ioue: tuetur aũt sua-
ue quiddam & iucundum,
ac blandum & illecebro-
sum. etiam arrisit. Sed iam
satis habeo felicitatis huius.
Si videtur autem, etiam seor
sim vnamquamque inspicere
volo: quoniam nũc certè am-
biguus sum, neq́ satis scio ad
quid etiam me referam, vi-
su in omnes partes distra-
cto. VEN. Ita faciamus.
PAR.[f] Abscedite igitur vos
duæ: tu verò Iuno hic ma-
ne. IV. Maneo. Ac postea-
quã me diligenter inspexeris, tempus tibi erit & cætera iã spe-
ctare, num pulchra victoriæ meæ dona proposita tibi. Nam si
me,

με, ὦ Πάρι, δικάσῃς εἶναι καλὴν, ἁπάσης ἔσῃ τῆς Ασίας δεσπότης. Πά. οὐκ ἐπὶ δώροις μὲν τὰ ἡμέτερα. πλὴν ἀλλ' ἄπιθι· πεπράξεται γὰρ ἅπερ ἂν δοκῇ. σὺ δὲ πρόσιθι Αθηνᾶ. Αθη. παρέστηκά σοι. κἄτα ἦν με, ὦ Πάρι, δικάσῃς καλὴν, οὔ ποτε ἥττων ἄπει ἐκ μάχης, ἀλλ' ἀεὶ κρατῶν πολεμιστὴν γάρ σε, καὶ νικηφόρον ἀπεργάσομαι. Πά. οὐδὲν Αθηνᾶ δεῖ μοι πολέμου καὶ μάχης. εἰρήνη γὰρ, ὡς ὁρᾷς, τανῦν ἐπέχει τὴν Φρυγίαν τε καὶ Λυδίαν, καὶ ἀπολέμητος ἡμῖν ἡ τοῦ πατρὸς ἀρχή. θάῤῥει δὲ, οὐ μειονεκτήσεις γὰρ, κἂν μὴ ἐπὶ δώροις δικάζομεν. ἀλλ' ἔνδυθι ἤδη, καὶ ἐπίθου τὴν κόρυν· ἱκανῶς γὰρ εἶδον. τὴν Αφροδίτην παρεῖναι καιρός. Αφρο. αὐτή σοι ἐγὼ πλησίον, καὶ σκόπει καθ' ἓν ἀκριβῶς, μηδὲν παρατρέχων, ἀλλ' ἐνδιατρίβων ἑκάστω τῶν μελῶν. εἰ δὲ θέλεις, ὦ καλὲ, καὶ τάδε

me, Pari, formosiorē esse iudicaueris, vniuersæ eris Asiæ dominus. PAR. At non donis nostra hæc geruntur. Sed tamen abi. mox enim agetur quicquid æquum visum erit. Tu verò accede Minerua. MIN. Adsum tibi, Quòd si igitur me, ô Pari, formosam esse iudicio declaraueris, haud vnquā ex pugna victus abibis: bellatorem enim te, & victoriarū compotem efficiam. PAR. Nihil, Minerua, opus mihi est bello & pugnis. Pax enim, vt vides, in præsentia tenet Phrygiam ac Lydiam: & ab hostibus quietum est patris imperiū. Sed tamen confide. neq; enim eò minus feres: tametsi ob munera nequaquam iudicium feramus. Sed indue te tandē, & impone galeā, satis enim te inspexi. Ac nunc Venerem adesse tempus est. VE. Eccam meipsam tibi. Ac cōtemplare singillatim vnum quodque diligenter, nihil cursu præteruehendo, sed immorando singulis etiam membris. Quòd si verò placet, ô formose, etiam

τάδε μου ἄκουσον. ἐγὼ γὰρ πάλαι ὁρῶσά σε νέον ὄντα, καὶ καλὸν, ὁποῖον οὐκ οἶδα εἴ τινα ἕτερον ἡ Φρυγία τρέφει, μακαρίζω μὲν τοῦ κάλλους, αἰτιῶμαι δὲ τὸ μὴ ἀπολιπόντα τοὺς σκοπέλους, καὶ ταυτασὶ τὰς πέτρας, κατ' ἄστυ ζῆν, ἀλλὰ διαφθείρειν τὸ κάλλος ἐν ἐρημίᾳ. τί μὲν γὰρ σὺ ἀπολαύσειας τῶν ὀρῶν; τί δ' ἂν ἀπόναιντο τοῦ σοῦ κάλλους αἱ βόες; ἔπρεπε δὲ ἤδη σοι γεγαμηκέναι, μὴ μέν τοι ἄγροικόν τινα, καὶ χωρίτιν, οἷαι κατὰ τὴν Ἰδὴν αἱ γυναῖκες, ἀλλά τινα ἐκ τοῦς Ἑλλάδος, ἢ Ἀργῶθεν, ἢ ἐκ Κορίνθου, ἢ Λάκαιναν, οἷάπερ ἡ Ἑλένη ἐστὶ, νέα καὶ καλὴ, καὶ κατ' οὐδὲν ἐλάττων ἐμοῦ, καὶ τὸ δὴ μέγιστον, ἐρωτική. ἐκείνη γὰρ εἰ καὶ μόνον θεάσαιτό σε, οἶδ' ἐγὼ, πάντα ἀπολιποῦσα, καὶ παρασχοῦσα ἑαυτὴν ἔκδοτον, ἕψεται, καὶ συνοικήσει. πάντως

hæc mea dicta accipe. Ego enim iamdudum aspiciens te iuuenem adeo, & formosum, qualem nescio an vllum aliũ nutriat Phrygia, beatum quidem te puto ob pulchritudinem: reprehendo autem, quòd non relictis hisce rupibus & saxis, in vrbe alicubi vitam degis, sed corrumpi pulchritudinem istam sinis in solitudine. Quid enim te montes isti iuuant? aut quid proficiunt pulchritudine ista tua boues? Decebat autem te iam & vxorem duxisse: non tamen rusticam aliquam & indigenam, quales per Idam passim mulieres sunt: sed ex Græcia aliquam, vel Argiuam, vel Corinthiam, vel Lacænam, cuiusmodi Helena illa est, adolescentula & formosa, & nulla parte me ipsa inferior, & quod maximum est, amori quoque dedita. Nam illa, si solùm etiam aspiciat te, satis scio, relictis omnibus, seq; ipsa ceu in deditionem tradita, sequetur & cohabitabit tecum. Prorsum

τως δὲ καὶ σὺ ἀκήκοάς τι περὶ αὐτῆς. Πά. οὐδέν, ὦ Ἀφροδίτη. νῦν δὲ ἡδέως ἂν ἀκούσαιμί σου, τὰ πάντα διηγουμένης. Αφρ. αὕτη θυγάτηρ μέν ἐστι Λήδας. ἐκείνης δ' καλῆς, ἐφ' ἣν ὁ Ζεὺς κατέπτη, κύκνος γενόμενος. ποία δέ τις τὴν ὄψιν; λευκὴ μὲν, οἵαν εἰκὸς ἐκ κύκνου γεγετημένην. ἁπαλὴ δὲ, ὡς ἐν ὡῷ τραφεῖσα· γυμνὰς τὰ πολλὰ, καὶ παλαιστική. καὶ οὕτω δή τι περισπούδαστος, ὥστε καὶ πόλεμον ἀμφ' αὐτῇ γενέσθαι, τοῦ Θησέως ἄωρον ἔτι ἁρπάσαντος. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπειδή πρ εἰς ἀκμὴν κατέστη, πάντου οἱ ἄριστοι τῶν ἀχαιῶν ἐπὶ τὴν μνηστείαν ἀπήντησαν. προεκρίθη δὲ Μενέλαος τοῦ Πελοπιδῶν γένους. εἰ δὲ θέλεις, ἐγώ σοι καταπράξομαι τὸν γάμον. Πά. πῶς φῄς; τὸν τῆς γεγαμημένης; Αφρονέος εἶ σὺ, καὶ ἄγροικος. ἐγὼ

sum autem & tu audisti iam aliquando de ipsa. PAR. *Nihil etiam, ô Venus. Nunc autem lubens audiero omne quicquid est de illa te narrantem.* VENVS. *Est hæc* 8 *filia quidem Ledæ formosæ illius, ad quam Iupiter è cœlo deuolauit in cygnum conuersus?* PAR. *Qualis autem aspectu est?* VENVS. *Candida quidem, qualem consentaneum est esse è cygno prognatam: tenera autem, vt quæ in ouo enutrita fuerit: nuda plerunque exercens sese, & palæstricæ rei dedita. Adeò igitur magnopere ab omnibus passim expetitur, vt & bellum ipsius causa susceptum fuerit, cùm* h *Theseus nondum nubilem illam rapuisset. Postea verò cũ iam ad florem ætatis peruenisset, optimi quiq; Achiuorum ad petendas illius nuptias sese obtulerunt. Antepositus autem reliquis tum Menelaus fuit, ex genere Pelopidarum natus. Quòd si autem voles, ego tibi conficiam has nuptias.* PAR. *Quid narras? eiúsne quæ nam nupsit alteri?* VENVS. *Iuuenis adhuc es, & rusticus.*

ἐγὼ δὲ οἶδα, ὡς καὶ τὰ τοιαῦτα σφᾶν. Πά. πῶς; ἐθέλω γὰρ καὶ αὐτὸς εἰδέναι. Αφρο. σὺ μὲν ἀποδημήσας ἐπὶ θέαν δὴ τῆς Ελλάδος, καταπλεύσῃ εἰς τὴν Λακεδαίμονα, ὅπου τὰ σὰ ἐνέγυα. τοιγαροῦν ἐγὼ μὲν ἤδη τὸ ἔργον, ὅπως ἐραστήσεταί σου, καὶ ἀκολουθήσει. Πά. τοῦτ' αὐτὸ καὶ ἄπιστόν μοι δοκεῖ, τὸ ἀπολιποῦσαν ἄνδρα, ἐθισθῆναι βαρβάρῳ καὶ ξένῳ συνοικεῖν. Αφρο. θάρρει τοίνυν γε ἕνεκα. θαῤῥεῖ γάρ μοι εἰσὶν εὐκαλῶ, ἵμερος καὶ ἔρως, τούτω σοι παραδώσω ἡγεμόνε τῆς ὁδοῦ γενησομένω. καὶ ὁ μὲν ἔρως, ὅπως παρελθὼν εἰς αὐτὴν, ἀναγκάσει τὴν γυναῖκα ἐρᾶν· ὁ δ' ἵμερος, αὖ ὦσοι περιχυθείς, τοῦθ' ὃ πάρεστιν, ἱμερτόν τι θήσει, καὶ ἐράσμιον. καὶ αὐτὴ δὲ συμπαροῦσα, δώσομαι καὶ τῶν χαρίτων ἀκολουθᾶν. ἅπαντες αὐτὴν ἀναπείσομεν.

Ego verò noui quo pacto talia perficere conueniat. PAR. *Quomodo? cupio enim & ipse scire.* VEN. *Tu quidem proficiscêris ad perlustrandam Græciam, atque vbi Lacedæmona peueneris, videbit te Helena. Post illa verò, meum iam opus erit efficere, quò illa amore tui capiatur, teq; sectetur.* PAR. *Hoc ipsum etiam incredibile mihi videtur, vt illa relicto coniuge, cum homine barbaro atque hospite è patria nauigare in animum inducat.* VEN. *Bono animo esto. Nam huius certè rei gratia liberos duos habeo pulchros. Amabilitatem & Cupidinem videlicet, quos tibi tradam, qui tibi duces itineris futuri sint. Ac Cupido quidem totus subingrediens illam, vi coget amare mulierem. Amabilitas autem tibi ipsi circumfusa, id quod ipsa est, & expetibilem te reddet, & amabilem. Deinde autem & ego vnà præsens rogabo Gratias, quo & illæ comites se præbeant: atq; ita omnes ipsam ad hoc quod volumus impellemus.*

μεν. Πά. ὅπως μὲν τάχα χωρήσει, ἄδηλον, ὦ Αφροδίτη. πλὴν ἐρῶ γε ἤδη τῆς Ελένης, καὶ οὐκ οἶδ' ὅπως καὶ ὁρᾷν αὐτὴν οἴομαι. καὶ πλέω εὐθὺ τῆς Ελλάδος, καὶ τῇ Σπάρτῃ ἐπιδημῶ, καὶ ἐπάνειμι ἔχων τὴν γυναῖκα, καὶ ἄχθομαι ὅτι μὴ πάντα ταῦτα ἤδη ποιῶ. Αφρο. μὴ πρότερον ἐρασθῇς, ὦ Πάρι, πρὶν ἐμὲ τὴν προμνήστριαν καὶ νυμφαγωγὸν ἀμείψασθαι τῇ κρίσει. πρέπει γὰρ κἀμὲ νικηφόρον ὑμῖν συμπαρεῖναι, καὶ ἑορτάζειν ἅμα καὶ τοὺς γάμους καὶ τὰ ἐπινίκια. πάντα γὰρ ἔνεστί σοι, τὸ ἔρωτα, τὸ κάλλος, τὸν γάμον τούτου τοῦ μήλου πρίασθαι. Πά. δέδοικα μή τοῦ ἀμελήσεις μετὰ τὴν κρίσιν. Αφρο. βούλει ἐπομόσομαι; Πά μηδαμῶς, ἀλλ' ἑπόσχου πάλιν Αφρο. ὑπισχνοῦμαι δή σοι τὴν Ελένην παραδώσειν γυναῖκα, καὶ ἀκολουθήσειν γε ἐπ' αὐτὴν, καὶ ἀφίξεσθαι παρ' ὑμᾶς εἰς τὴν Ιλιον,

lemus. Quomodo fortassis hoc procedet, incertum adhuc, Venus est: veruntamen amo iam Helenam, & nescio quo pacto etiam videre ipsam mihi videor, & nauigo rectà versus Græciam, & in Sparta peregrè absum, & redeo vuà cum vxore: & doleo quòd non omnia hæc iam nunc facio. VENVS. Ne prius amaueris, Pari, quàm [i] pronubam me & sponsæ conciliatricem iudicio hoc remuneratus fueris. Decet enim & me victoriæ compotem factam adesse vobis, & celebritatem peragere nuptiarum pariter & victoriæ. Omnia enim licet tibi hæc, & amorem, & formam, & nuptias [k] pomo isto mercari. PAR. At metuo ne me post latum iudicium negligas & contemnas. VEN. Vis igitur vt iurem tibi? PAR. Nequaquam, sed tantùm promitte denuò.

VEN. Promitto igitur, Helenam tradituram me esse vxorem tibi, & futuram comitē proficiscenti ad ipsam: deinde &

Ἰλιον, καὶ αὐτὴ παρίσομαι, καὶ συμπράξω τὰ πάντα. Πά. καὶ τὸν ἔρωτα, καὶ τὸν ἵμερον, καὶ τὰς χάριτας ἄξεις; Ἀφρο. θάῤῥει· καὶ τὸν πόθον καὶ τὸ ὑμέναιον πρὸς τούτοις παραλήψομαι. Πά. ἀκοῦν ἐπὶ τούτοις δίδωμι τὸ μῆλον, ἐπὶ τούτοις λάμβανε.

Ilium venturam esse ad vos. Atq; adeò ipsa præsens adero, & ad omnia opitulabor. PAR. *Etiam Cupidinem & Amabilitatem & Gratias tecum adduces?* VEN. *Bonum animum habe: quin & Desiderium! & Hymenæum prætereà comites assumam.* PAR. *Ob hæc igitur do tibi pomum, ob hæc accipe.*

GILBERTI COGNATI.

ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

HVius iudicij occasionem dedit Eris, rixarum dea, in Thetidis & Pelei nuptijs: ad quas reliqui dij omnes, præter Eridem, hoc est, discordiam (quid enim huic turbulentæ atque insanæ Deæ cum nuptijs?) inuitati conueniunt. Eris vltura iniuriam suam, pomum elegantissimum cum hac inscriptione, ἡ καλὴ λαβέτω: id est, pulchriori detur, in mensam discumbentium proijcit. Iupiter, ne qua fieret in nuptijs commotio, Mercurium ad Paridem mittit: vt ipso iudice, pomum detur venustiori. Habita inter deas tres longa disceptatione, Paris promissæ Helenæ occasione, Veneri dat pomum. Ipse ad Spartam nauigio proficiscitur, Helenam rapit, raptam ad Ilium deducit. Hinc illæ lachrymæ, hinc illud decennale bellum, quod tota Græcia ad Troiam gessit: quod quidem ab Homero libris 24. vsque ad Hectoris interitum describitur. Extat etiam Coluthi Thebani de Helenæ raptu liber vnus. Vide prætereà infrà dialogum Marinum, Panopes & Galenes. Item conuiuium Lapitharũ: postremò Charidamum.

a PRIAMI filium pastorem.] *Nam & Paris pastor fuisse dicitur, atque tunc eum iudicem formæ inter Deas fuisse ferunt. Virgi-*

Virgilius: —amárunt dij quoque syluas
Dardaniusque Paris, &c.

b Electus sit arbiter.] *Nec nos, bella Venus, nostræ formæ metuimus: ne quidem si ad tuum Martem huius arbitrium causæ deferretur.* *c* Cum eo habitare.] σωοικεῖν *hoc loco verbum est tectum, & pudoris ac verecundiæ plenum, idemq; valet quod infrà diximus in primo meretricio Dialogo* περὶ τοῦ ἔχειν. *Laërtium quoque in Aristippo vsum esse conflat, pro cohabitare.* *d* Phrygium.] *Catamytum puerum Ganymedem, Troïs filium, quem ob elegans ingenium in Ida pascentem rapuisse Iupiter, in aquilam conuersus, fingitur. Fabula est apud Ouidium: & de eo loquitur Theocritus in Syracusiis, Iouis puerũ pocillatorem eũ vocans, repudiata enim Hebe Ioui pocula ministrat. Itẽ Xenophon in Symposio. De eo Virg. in princ. 1. Aen.*
—& rapti Ganymedis honores. *e* Cum ipso aderã.] *Volabam. Mercurius de Ioue Ganymedem rapturo. In raptu Ganymedis dissentiunt autores: nam Homer à dijs, Virg. 5. Aeneid. ab aquila, Ouid. 10. Met. & noster Lucian. à Ioue in aquilam verso raptum scribunt. Illud quidem dicunt omnes raptum, vt Ioui, sicut Ouidius loquitur, pocula miscueret.* *f* Abscedite vos duæ.] *Euocatio imperfecta* ἄπιτε οἱ δύο. i. *abite vos duæ.* ἄπιτε *Græcè, Latinè vnius literæ mutatione, abite.*
g Filia quidem Ledæ.] *Iupiter, propter mulieres nihil non factus est. Cygnus Ledam compressit, Tyndari regis vxorem, quæ ouum peperit: vnde nati sunt Dioscuri, Pollux & Castor & Helena, vt est apud Ouidium 6. Metam. & 14. Iliad. Apud Athenæum lib. 2. exponitur eius quoq; fabulæ origo. De Helenæ forma, procerum cùm Græcorum, tum Troianorum robore & moribus, & alijs virtutibus, vide Daretem Phrygium, in historia belli Troiani, qui ei interfuit* αὐτόπτης. *Helenam ob formæ elegantiam primũ à Theseo, deinde à Troiano Paride raptam, historiæ tradunt. De Helenæ pictura vide Plin. lib. 35. c. 3.* *h* Theseus.] *De Theseo est apud Isocratem in encomio Helenæ, Euripidem in Helena. Eius vitam scripsit Plutarch.* *i* Pronuba.] προμνήστρια, *ἡ νυμφαγωγὸς dicitur, quam Xenophon* προμνηστρίδα *vocat.* Προμνᾶσθαι *est, pronubæ officio fungi, & nuptiarum conglunatricis, i.* συναγωγοῦ τοῦ γάμου. *& ars ipsa* προ-

psa προμνηστικὴ *dicitur, quasi conciliatrix, ars conciliandi & copulandi.* προμνηστεύομαι *etiam,* αὐτὴ τοῦ προμνῶμαι *dicitur. Idem Lucianus in Herodoto:* προμνηστευσαμένη τῷ Αετίωνι τὴν τοῦ προξενίδου θυγατέρα *Quod ideò dixit, quia Proxenides artem pictoris admiratus, qui nuptias Alexandri pinxerat, generum sibi eum asciuit vltrò.* k Pomo isto mercari.] *Mercandi verba rariùs datiuo iunguntur. In Græco.* πρίασθαί τι μήλου. *Sunt qui putant subaudiendum* Διὰ, *alijs placet,* αὐτί l Et Hymenæum.] *Hymenæus nuptiarũ deus, quẽ Poëtæ fabulantur Veneris & Liberi filiũ fuisse, primũq; certas nuptias instituisse.*

IOANNIS SAMBVCI
ANNOTATIONES.
Εξηγητικὸς iudicij Paridis.

Paridis iudicium, vti vult Proclus Diadochus in Platonicis Commentarijs, nihil aliud est q̃ delectus adolescentis in persequendo hoc aut illo vitæ instituto, dum aut recta ratio eum ducit ad verorum bonorum, hoc est, Palladiæ vitæ amorem, vel animi affectus vecordia seductus, ad Venereæ, & in speciem pulchræ formæ admirationem rapitur & inclinat.

Matris Acidaliæ iuuenis deceptus amore,
Non curat reliquas cæcus habere deas.
Pallade quid melius? Iunone potentius ipsa?
Præferimus Cypridos munera praua tamen.

Iudicium Paridis αὐτοσχεδίως.

Priamides iuuenis, quo non formosior alter,
Qui tenuit magni Troia sceptra senis:
Pallados & Veneris formæ, Iunonis & olim
Arbiter electus, talia verba tulit:

Ad Iunonem.

Quamuis magna potes Iuno, coniunxq; sororq;
Illius excelsi qui iuga summa tenet:
Non tamen his moueor, curæ mihi non tua dona,
Haud referes formæ præmia chara tuę.

Ad Palladem.

Frustra tu certare paras quoq; Pallas amica:
Ingenij quamuis gloria magna tui.

Nam-

Namq; Venus Cytherea placet, calor ossibus ardet,
Munera iudicio nunc feret ipsa meo.

Ad Venerem.

Hoc igitur capias malum, quæ mitia reddis
Corpora, quæque potes flectere cuncta Venus.
In grauibus mihi sola dabis solatia curis,
Quâ nihil æthereus charius orbis habet.

Exegesis.

Est adeò stygijs mens nostra immersa tenebris,
Vt non quæ bona sint, quæ mala, dispiciat.
Pallade quid melius? Iunone potentius ipsa?
Eligit hic Veneris munera fœda tamen.
Noxia quæque petunt homines caligine cæci,
Iudicioque perit plurima turba suo.
At reputes quæso Paridis tu semper amores,
Cautiùs vt viuas, lector amice vale.

MERCVRII.] ἡ τοῦ διὸς πρόσταξις, *à persona, actu, & loco, & ipsum mandatum.* O Pari.] ἡ δευτέρα ἐντολή. Certaminis aũt.] *Occupatio.* Vt & ipsæ.] εὐνοϊκὴ εὐχή. Ego verò abl.] *Concludit ablegationem sui arbitrij.* Quare equidem ipse.] *Altera pars comparationis* προσωπογραφία. Ego veró.] καύχησις τῆς ἀφροδίτης, *ac probat iudicem.* Seu oportet etiã.] *Occupatio.* Neq; nos, Venus, tim.] *Responsione probat & Iuno iudicem.* Nũ igitur.] ἀποστροφὴ *Iouis ad Palladẽ, è cerebro ipsius natam.* Abite igitur & vid.] πρόσταξις καὶ παραίνεσις. Neq; enim fieri pot.] αἰτιολογία. Ego quidem præibó.] *Profectionis initium.* Adolescẽs est form.] *Descriptio Paridis.* Hoc quidem.] ἐπίκρισις. Verùm aũt.] *Veneris callida interrogatio.* Videtur.] *A conditione vel fortuna.* Cuius igitur gratia.] *Occupatio.* Malè legation.] ἐπιτίμησις ἢ μέμψις. Nihil mali.] *Defensio sui ad* προσέγκλημα. Quid autẽ bellicæ.] *Mineruæ interrogatio* περὶ τῶν πολεμικῶν, καὶ τῆς φιλοδοξίας. Vidésne? nihil ego.] εἰκασμῷ *respondet.* Etiam hæc fermé.] *Interfatio Veneris.* Quamobrem.] δέησις. Propemodum Phrygiam.] *Profectionis continuatio.* Hâc versum iuno.] δεικτικῶς. A scopulo deorsum.] *A signis iudicem describit.* Sed quia.] *Consilium Mercurij.* Rectè dicis.] *Iunonis oratiuncula.* Locorum perita es.]

σκώμμα. Non admodum Iuno.] *Veneris responsio.* Atq; igitur ego vos inducam.] *Mercurij pollicitatio.* Nam & ipse.] *Ratio.* Vt quid ageret puer obser.] σκώπτει τὴν ἥραν. Et si modò satis memini.] *Interserit fabulam de rapto Ganymede.* Tum igitur ego fist. sust.] *Redit ad ipsam rē.* Salue bubulce Paris.] *Compellationes ἢ ἀσπασμοί.* Quis enim ipse es qui huc ad nos.] ἐρώτησις θαυμαστική. Non enim eiusmodi.] δείξις τῶν προσώπων. At non mulieres.] ἀφήγησις. Sed quid tremis.] *Confirmat Paridem trementem.* Quandoquidem form. ipse es.] αἰτιολογία. Cognitionem hanc tibi.] ἐπιτροπή. Cedo vt videam.] *Petitio.* Quo pacto.] *Reiectio.* Mortalis cùm sim.] *Extenuatio sui ἀπὸ τοῦ ἀδυνάτου.* Nam huiusmodi.] *Ratio per comparationem.* Hæ verò & form.] *A' difficili, ὅτι χαλεπὴ ἡ κρίσις.* Non enim facilé.] αἰτιολογία. Et in summa.] ἐπιφώνημα. Doleo ꝙ non & ipse.] εὐχή. Benè tū iudicasse.] *A' tuto.* Nescio nisi quod.] *Proponit ipsis conditionem.* Facturas se aiunt.] *Recipiunt conditionem.* Tempus tibi est.] *Iussio.* Quid enim agat.] *Occupatio.* An verò etiam.] διαίρεσις. Hoc tuū offic. erit.] *Permissio.*] Nudas igitur videre volo.] *Expositio suæ sententiæ* Tu verò inspice eas.] *Iussio.* Quòd non solùm lacert. hab. cand.] *Venus seipsam commendat.* Nec priùs ipsam.] *Interlocutio.* Et certè quidem.] κατηγορία. Cur non igitur.] αὐτικατηγορία. An metuisti.] θαυμασμός. Ecce tibi galea.] πρόπτη κρίς τῶν πασῶν. O' Iupiter.] αὔξησις. Vt veró.] *Clausula.* Tuetur aūt.] Δευτέρα ἐξέτασις τῶν ἑκάστων. Si videtur.] *Ascensus ad illud.* Tu verò Iuno.] ἀποστροφὴ προστακτικὴ *ad Iunonem.* Ac posteaquam.] ὑπόσχεσις *ad corrumpendum iudicem.* Non donis nostra hæc geruntur.] *Recusatio donorum.* Accede Minerua.] *Vocatio Mineruæ.* Quòd si igitur.] ὑπόσχεσις. Nihil Minerua.] *Recusatio.* Pax enim.] *Ratio à contrario.* Confide.] *Hortatio.* Venerē adesse tempus est.] *Transitio ad Venerem.* Contemplare singillatim.] *Permissio.* Quòd si verò placet.] ἀξίωσις. Te iuuenem adeò form.] ἔπαινος. Beatum quidem te.] μακαρισμός. Ob pulchritudinem.] αἰτιάσις. Reprehendo autem.] ἀποτρεπτικόν.

Quid

Quid enim tu fruaris his.] *αἰτιολογία, ab iniucundo & inutili.* Decebat autē.] *A' decoro.* Quales per Idam.] *θέσις.* Cuiusmodi Helena est.] *ὑπόθεσις.* Adolescentula & formosa.] *προσωπογραφία.* Prorsum autē.] *προκατάστασις.* Est hæc filia quidem Ledæ.] *διήγησις à parentibus aspectu vel forma, & corporis temeritudine.* Theseus nondum nubilem.] *Proci Helenæ.* Menelaus.] *Maritus Helenæ.* Quòd si voles.] *ὑπόσχεσις.* Quid narras.] *τὸ ἀδύνατον.* Tu proficisceris.] *ὁ τρόπος καὶ δύνατον.* Post illa verò.] *ὑπόσχεσις.* Incredibile mihi videtur.] *Repetit τὸ ἄπιστον.* Bono animo esto.] *Pollicetur adiumentum suum.* Cupido quidem.] *τὰ ἐκβησόμενα.* Veruntamen amo iam.] *Vincitur Paris non à gloriæ cupiditate, aut regnandi libidine, sed ab amore turpi.* Videre mihi videor.] *φαντασία.* Ne priùs amaueris.] *ἀξίωσις τῆς ἀμοιβῆς.* Decet enim.] *A' decoro.* Omnia enim.] *A' possibili.* Ne me pòst negligas.] *Petit fidem sibi dari.* Promitto igitur.] *Promissio Helenæ & suæ opis.* Ob hæc igitur.] *Conclusio iudicij.*

ΕΡΜΟΥ ΚΑΙ μαῖας.

a *MERCVRII* & b *Maiæ.*

Erasmo Roterodamo interprete.

MERCVRIVS.

Ἔστι γάρ τις, ὦ μῆτερ, ἐν οὐρανῷ θεὸς ἀθλιώτερος ἐμοῦ; Μαῖα. μὴ λέγε, ὦ Ἑρμῆ, τοιοῦτον μηδέν. Ερμ. τί μὴ λέγω; ὃς τοσαῦτα πράγματα ἔχω μόνος κάμνων, καὶ πρὸς τοσαύτας ὑπηρεσίας δασπώμενος; ἔωθεν μὲν γὰρ ἐξαναστάντα, σαίρειν τὸ

Est verò, mater, Deus quisquam in cœlo me miserior? MAI. *Caue ne quid istiusmodi dixeris, Mercuri.* MER. *Quid non dicam? qui quidem tantum negotiorum solus sustineam, quibus delassor, in tam multa ministeria distractus. Nam manè protinùs surgendum est mihi, statimq; verrendum cœnacu-*

συμπόσιον λέγ· καὶ διαφέρομαι τοῖς ἐκκλησίαν, εἶτα ἀνατιθέντα ἕκαστα, παρεσάναι τῷ Διΐ, καὶ διαφέρειν τὰς ἀγγελίας τὰς παρ' αὐτοῦ ἄνω καὶ κάτω ἡμέρας δρομοῦσα καὶ ἐπανιοῦσα θύσια ἔτι ἀνανενιμένον, παρατιθέναι τῷ ἀμβροσίαν. πρὶν δὲ τὸν νεώνητον τοῦτον οἰνοχόον ἥκειν, καὶ τὸ νέκταρ ἐγὼ ἐνέχεον. τὸ δὲ πάντων ἀνιαρότατον, ὅτι μηδὲ νυκτὸς κατ' ὀλίγον μόνον τῶν ἄλλων, ἀλλὰ δεῖ με καὶ τότε τῷ Πλάτωνι ψυχαγωγεῖν, καὶ νεκροπομπὸν εἶναι, καὶ παρεσάναι τοῖς δικασταῖς. ὃ γὰρ ἱκανά μοι τὰ τῆς ἡμέρας ἔργα, ἐν παλαίστραις εἶναι, κἂν τοῖς ἐκκλησίοις ὑπηρέτην, καὶ ῥήτορας ἐνδιδάσκειν, ἀλλ' ἔτι καὶ νεκυικὰ σωσιπάτραν μνημεισμένον. καί τι τὰ μὲν τῆς Λήδας τέκνα, παρ' ἡμέραν ἑκάτερος ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν ᾅδου εἰσίν. ἐμοὶ δέ, κατ' ἐκάστην ἡμέραν καὶ ταῦ-

cœnaculum, vbi diÿ compotant. Tum vbi curiam, in qua consultant, vndique straeuero, ac singula ita vt oportet, composuero, Ioui necessum est assistere, ac [c] perferendis illius mandatis toto die sursum ac deorsum cursitare. insuper quum rediuo, pulueruleutus adhuc, [d] ambrosiam apponere cogor. Porrò priusquam [e] nouitius iste pocillator aduenisset, ego nectar etiam ministrabam. Quodq; est omnium indignissimū, soli omnium ne noctu quidem agere quietem licet: verùm id quoque temporis necesse habeo defunctorum animas ad Plutonē deducere, maniumque gregi me ducem præbere, tum autem & tribunalibus assistere. Neque enim mihi sufficiebant scilicet diurna negotia, dum versor [f] in palæstris, dum in concionibus præconis vices ago, dum [g] oratores instruo: ni hæc quoq; prouincia accidat, vt simul etiam vmbrarum res disponam. Atqui [h] Ledæ filÿ alternis inter ipsos vicib. apud superos atque inferos agitant: mihi necesse est quotidie tum

hoc

τα λοιπὰ ποιῆν ἀναγκαῖον. καὶ οἱ μὲν Ἀλκμήνης καὶ Σεμέλης ἡμῖν, ἐκ γυναικῶν δυσλώβητον γυναικῶν, τὸν χρόνον ἀφρόντιδον· ὁ δὲ Μάιης τῆς Ἀτλαντὸς ἀδελφὸν μακαρίτοις, καὶ νεωστὶ ἄρτι ἥκουσά μου ἀφ' Σιδῶνος καὶ παρὰ τοῦ Κάδμου θυγατρὸς, ἐφ' ἑαυτῷ πρόπεμψί μου ὀψόμενον, ἢ πρᾶγμα ἀπάσης, μηδὲ ἀναπνεύσασα, πρόπεμψιν αὖθις ἐς τὸ Ἄργος ἐπισκεψόμενον τὸν Δανάου. εἶτ' ἐκεῖθεν, ἐς Βοιωτίαν φησὶν ἐλθὼν, ἐν παρόδῳ τὸν Ἀντιόπην ἰδέ. καὶ ὅλως ἀπηόρευκα ἤδη. ἀγὲ μοι δὴ ἀπατὸν εἶναι, ἤδεως ἄν ἀξίωσε πρᾶσθαι, ὥσπερ οἱ ἐν γῇ ἁπαξάπασι δουλεύοντες. Μά. ἃ ταῦτα, ὦ τέκνον. χρὴ γὰρ πάντα ὑπηρετεῖν τῷ πατρὶ, νεανίαν ὄντα. καὶ νεωστὶ ὥσπερ ἐπίμφθης, σόβει ἐς Ἄργος, ἔστα ἐς τὴν Βοιωτίαν, μὴ καὶ πληγὰς βραδύων λάβοις. ὀξύχολοι γὰρ οἱ ἐρῶντες.

hoc, tum illud pariter agere. deinde [i] duo illi Alcmena ac Semele miseris prognati mulieribus, ociosi in conuiuijs accumbunt: at ego Maia Atlantide progenitus, illis ministro scilicet. Quin nunc quum recens [k] Sidone à Cadmi filia reuersus essem (nam ad hanc me legârat, visum quid ageret puella) priusquam respirassem, & ad huc anhelum de via, rursum ad [l] Argos emandauit, visurum qui cum Danaë ageretur. Rursum inde in [m] Bœotiam profectus, inquit obiter Antiopam visito. adeò vt planè iam pariturum me negârim. quòd si mihi licuisset, lubens profectò feciſem id, quod solent ij, qui in terris duram seruiunt seruitutem. MAI. *Missa fac ista, gnate: decet enim per omnia morem gerere patri, quum sis iuuenis: ac nũc, quò iussus es, Argos cõtende, deinde in Bœotiam: ne si cessâris, fueriſq; lentior, plagas etiam auferas: nam iracundi sunt, qui amant.*

GIL.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a MERCVRII.] *Mercurius superis & inferis ex æquo communis: denique μυσταγωγὸς ipse, hoc est, mysterij præfectus, ac Deorum interpres, conqueritur miseriam & immensos labores suos. b* Maiæ.] *Maia Atlantis filia fuit ex Pleione nympha, ex qua Iupiter Mercurium suscepit, vt est apud Virgil. 8. Aen. c* Perferendis illius mandatis.] *Idem erat & nuncius deorum, vnde κήρυξ & Ἀγγελος vocatur. d* Ambrosiam.] *ἀμβροσία cibus est, apud Hom. deorum αἰεὶ ἐόντων, vt Nectar potio. Martial.* Iuppiter ambrosia satur est, & nectare viuit. *Apul. in 6. Tunc poculum nectaris quod vinum Deorum est. Hæc illis tantùm à Poëtis tribuuntur, si quando domi cibum capiunt, nam alibi nidore carnium delectantur. e* Nouitius ille pocillator.] *Ganymedem intelligit, quem ab aquila raptum, & in cœlum tranuectum aiunt. Theocritus in Syracusiis: O' aquilæ eburneæ, Ioui puerum pocillatorem aduehentes. Autor Priapei carminis:* — raptus alita sacra,

Miscet amatori pocula grata suo:

Nam Ioui ait pocula stare finxerunt. Cic. 1. Tuscul. Non enim ambrosia Deos aut nectare aut Iuuentute pocula ministrante lætari arbitror. Nec Homerum audio, qui Ganymedem à dijs raptum ait, propter formam, vt Ioui pocula administraret: non iusta causa, quur Laomedonti tanta fieret iniuria. Fingebat hæc Homerus, & humana ad deos transferebat: diuina mallem ad nos. f In palæstris] *Palæstræ præsules Deos antiqui habuerunt, Mercurium & Herculem: quo significarent, cum ingenio robur coniungi debere. vnde palæstricam, Mercurij artem appellat Heliodorus lib. 10. τῶν ἐναγωνίων ἑρμοῦ τέχνων ἠκριβωκὼς:* id est, *in concertatoria Mercurij arte exercitatissimus. g* Oratores instruo.] *Quia orationi præest, λόγιος dicitur. h* Ledæ filij.] *Leda Tyndari regis coniunx fuit, cum qua Iupiter in forma cygni concubuit, & illa duo ova protulit: ex quorum vno nati sunt Pollux & Helena, ex altero Castor & Clytemnæstra. Cùm aũt Castor in pugna aduersus Athenienses cecidisset, Pollux suã immortalitatẽ illi communicauit, impetrauitq; à Ioue, vt alternatim viuerent. Virg. 6. Aen.*

Si fra-

Si fratrem Pollux æterna morte redemit.

Hos sæpè celebrant Pindarus, Theocritus & Lycophron in Cassandra. Laudat quoque Isocrates in Helenæ encomio. i Duo illi Alcmena.] *Hercules & Bacchus. nam Iupiter ex Alcmena Herculem suscepit, Bacchum verò ex Semele Cadmi filia. Ambo in deorum numerum relati sunt.* k Sidon.] *Vrbs insignis Phœniciæ Cananæorum, apud quam Cadmum regnasse scribit Eusebius, cuius filia fuit Semele, cum qua Iupiter concubuit.* l Argos.] *Ciuitas clarissima in Peloponneso, à qua Argiui Græci dicti sunt, quorum rex fuit Acrisius Danaæ pater, cuius amore captus Iupiter, in imbrem aureum se conuertit, & per tegulas in puellæ gremium se dimisit, quæ munitissima turri includebatur.* m Bœria.] *Regio in finibus Græciæ, Eubœæ insulæ obiecta: ab Attica aũt Cithærone monte discreta.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Οδυρτικὸς, querulus. Conqueritur enim de miseria & laboribus suis immensis: & προτρεπτικὸς, hortatorius ad obedientiam Ioui præstandam.

Munus Athlantiades queritur, magnósve labores,
Et quæ sint etiam munia tanta probat.
Pareat vt summo, sedes cui lucidus æther,
Hortatur gnatum sedulò Maia suum.

ETS veró.] ἡ τοῦ ὀδυρμοῦ πρότασις συγκριτική. Caue ne.] κατασκευή. Quid non.] ἐπικατασκευὴ κατ' ἀπαρίθμησιν. Pocillator.] ὁ γανυμήδης. Priusquam aduenisset.] *Alterum tempus.* Defunctorum animas ad Plutonem deducere.] *Mercurius* ψυχαγωγὸς καὶ νεκροπομπός. Neq; enim mihi.] ἐπεξεργασία. Dum versor in palæstris] αὐτιπαραβολή. Ni hæc quoq;.] αὐταπίδοσις. Atqui Ledæ filij.] ἡ δευτέρα αὐτεξέτασις ἀπὸ τοῦ αὐηκέστου ἐπάνοδος ἐπανελεύθω γὰρ ἐπὶ τοὺς πόνους. Rursum inde.] *Fastidium magnum laborum perpessorum* Missa fac ista.] ἀποτροπὴ, καὶ προτροπὴ ἀπὸ τοῦ πρέποντος. Argos contende, ne si cessaris.] πρόσταξις αἰτιολογική. Nam iracundi.] *Ratio* θετική.

MARINI DIALOGI.

ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ ΚΑΙ Νηρηΐδων.

NEPTVNI ET Nereidum.

Iacobo Micyllo interprete.

NEPTVNVS.

Ο μὲν σγνὸν τοῦτο ἐς ὃ ἡ παῖς κατηνέχθη, Ελλήσποντος ἀπ' αὐτῆς καλείσθω. τὸν δὲ νεκρὸν ὑμεῖς, ὦ Νηρηΐδων, παραλαβοῦσαι, τῇ Τρῳάδι προσενέγκατε, ὡς ταφείη ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων. Νηρη. μηδαμῶς, ὦ Πόσειδον, ἀλλ' ἐνταῦθα ἐν τῷ ἐπωνύμῳ πελάγει τετάφθω. ἐλεοῦμεν γὰρ αὐτὴν, οἴκτισα ὑπὸ τῆς μητρυᾶς πεπονθῆαν, Ποσειδ τοῦτο μὲν, ὦ Αμφιτρίτη, οὐ θέμις. οὐδ' ἄλως καλὸν ἐνταῦθά που κεῖσθαι ὑπὸ τῇ φάμμῳ αὐτὴν ἀλλ' ὅπερ ἔφης, ἐν τῇ Τρῳάδι, ἐν τῇ Χερρονήσῳ τεθάψεται. ἐκεῖνο δὲ παραμύθιον ἔσται αὐτῇ, ὅτι μετ' ὀλίγον τὰ αὐτὰ καὶ Ινὼ πείσεται, καὶ

Retum hoc quidem angustum in quod [a] puella hæc delapsa submersa est, Hellespontus ab ipsa vocetur. cadauer autē ipsum vos [p] Nereides acceptū in [c] Troadem auferre, vt ibi ab incolis sepeliatur. NER. Nequaquā, Neptune, sed hic incognomine pelago sepeliatur. Miseremur enim ipsius, vt quæ miserabilia maximè [d] à nouerca passa fuerit. NEP. At hoc quidē, [e] Amphitrite, fas non est, neque etiam aliàs honestum, hic illam alicubi sub arena iacêre: sed quod dixi, in Troade in [f] Chersoneso mox sepelietur. Illud autem pro solatio ei erit, quòd paulò pòst eadem ipsa quoque [g] Ino patietur, &

καὶ ἐμπεσεῖται ὑπὸ τῦ Ἀθάμαντος διοκωμῴη εἰς τὸ πέλαγος, ἀπ' ἄκρου τοῦ Κιθαιρῶνος, καθάπερ καθύκα, εἰς τὴν θάλασσαν, ἔχουσα καὶ τὸν υἱὸν ἐπὶ τῆς ἀγκάλης. Νηρ. ἀπὸ μηχανέλου σῶσαι δίκασα, χαρισάμενος τῷ Διονύσῳ· φροὸς γὰρ αὐτοῦ καὶ τίτθη ἡ Ἰνώ. Ποσειδ. οὐκ ἐχρῆν οὕτω κωνηρὰν οὖσαν ἀπὸ τοῦ Διονύσου ἀχαρισεῖν, ὦ Ἀμφιτρίτη. οὐκ ἄξιον. Νηρ. αὐτὴ δ' ἄρα τί παθοῦσα, διατίποτε ἐκ τῦ κεκῦ: ὁ ἀδελφὸς δὲ ὁ Φρίξος ἀσφαλῶς ὄχεται; Πο. ἀκότως· νεανίας γὰρ, καὶ δυνατὸς ἀντέχειν πρὸς τὴν φοράν. ἡ δὲ ἀπὸ ἀηθείας ἐμβᾶσα ὀχήματος παραλόγου, καὶ ἀπιδοῦσα εἰς βάθος ἀχανές, ἐκπλαγεῖσα, καὶ τῷ θάμβει ἅμα συνθεῖσα, καὶ ἐκλιχιάσασα πρὸς τὸ σφοδρὸν τῆς πλήσεως, ἀκρατὴς ἐγένετο τῶν ἡνιόχων τοῦ κείου, ὧν τέως ἀπείληπτο, καὶ διατίποτε εἰς τὸ πέλαγος. Νη. ἀλλ'

& præcipitabitur, persequente illam Athamante, in pelagus exsummo [h] Cithærone, quà in mare porrigitur, [i] vnà cum filio quem in ulnis gestabit. NER. Sed & illâ seruare conueniet, gratiam hanc Baccho faciendo. [k] Educauit enim illum Ino, eaděq; nutrix illius fuit. NEP. Non decebat, adeò prauam. Sed tamen Baccho non gratificari, [l] Amphitrite, indignum foret. NER. Sed quid accidit [m] huic quòd ab ariete decidit, frater autem eius Phryxus tutò vehitur? NEP. Meritò: adolescens enim est, & contra impetum obsistere potest. Illa verò, eò quòd insueta eius rei erat, conscenso videlicet vehiculo nouo & inopinato, & despiciendo in profundum immensum, perculsa animo & pauore pariter attonita: præterea & vertigine correpta, præ vehementia & impetu volatus retinere cornua arietis amplius non potuit, quibus se cousq; sustentauerat: atq; ita in mare décidit.

Νη. οὐκοῦν χρὴν τὴν μητέρα νεφέλην βοηθεῖν πιπτούσῃ; Πο. ἐχρὴν, ἀλλ' ἡ μοῖρα πολλῷ τοῦς νεφέλης δυνατωτέρα.

NER. *An' non igitur matrē ipsius Nephelen decebat opē ferre cadenti?* NEP. *Decebat sanè, sed* [n] *Parca quàm*

[o] *Nephele multò potentior est.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

NOuercas inuidere liberis ex priore vxore natis. Illis enim innatum esse fatale quoddam & irreconciliabile odium in priuignos, etiā indicat Euripedes in Ione: φθυνεῖν γὰρ φάσι μυτρίας τέκνοις. *i.* Inuidere enim aiunt nouercas liberis. Vide apud Erasmum: Odium nouercale.

a PVELLA delapsa.] *Helle Athamantis regis Thebarum, & Nepheles filia, q̄ vnà cum Phryxo fratre, nouercales insidias metuens, cū accepto à patre ariete aureo pontum vellet traijcere, magnitudine periculi conterrita, in mare decidit, eiq; nomē fecit: quod etiā hodie ab eius nomine Hellespontum vocant eruditi. fretum est angustum inter Propontidem, & mare Aegæum, Asiam ab Europa septem non amplius stadiorum interuallo disterminans. Ouid. 11. Metam.*

Augustum circa pontum Nepheleïdos Helles
Laomedonteis Latonius astitit aruis.

Idem 13. Metamorph.

Longus in angustum qua clauditur Hellespontu.

b Nereides.] *Nereus Deus maris est Oceani & Tethyos filius, qui ex Doride vxore, eademq; sorore maximā maris Nympharum turbam, humanam effigiem habentium, suscepit, quæ à nomine patris Nereides appellantur. Earum nomina vide apud Hesiodū in Theogonia.* c Troiadem.] *Asiæ minoris regionē, quam Ptolemæus minorē Phrygiam appellat, Hellesponto adiacens.* d A' Nouerca.] *Ino, quæ Cadmi & Harmoniæ filia & Liberi patris & Semele Iouis filij nutrix, & Ideo à Iunone afflicta, cū qua Athamas Thebanorū rex secundas cōtraxit nuptias, postquam Nephele (ex qua tam ille Phryxum & Hellen susceperat) liberi patris furore agitata in syluas se contulerat. Hæc, vt erat, ita re vera se nouercam gessit, priuignosq; identidem apud patrem*

patrem accusans, eò compulit, vt consenso aureo ariete fugerent sibi consulerent. Quã rem ægrè ferens Iuno, Athamanti Furias immisit, quæ in tantã eum adegerũt rabiem, vt cum Inò ad se accedentẽ aspiceret, hanc quidẽ Leænam, filios aũt suos eiusdẽ catulos esse arbitraretur, atq; raptũ Learchum alterũ ex filijs saxo illiserit, idẽ in vxore exemplum editurus, nisi illa arrepto Melicerta altero filio, vnà cum illo in mare se abiecisset, vbi deorũ miseratione in deam marinã est transformata, quã Græci quidem Λευκόθεαν, Latini aũtẽ Matutam appellant. Cic. Tusc. & lib. 3. de Natur. deor. Ino Cadmi filia nónne Λευκόθεα nominata à Græcis, Matuta habetur à nostris? Melicertes aũt in Palæmonem, quem nos Portunum nominamus. Hanc historiã fabulosè tractat. Ouid. 6. Fast. & 4. Metam. Pausanias in Atticis, Hyginus in Mythologijs suis cap. 1. 2. 3. & 4. Lucianus in epigrammate quodam. e Amphitrite.] Nerei filia & vxor Neptuni. Hic pro ipsis Nereidibus accipitur. f Chersonseo.] Peninsula: terra est, in insulæ modum mari cincta, vno tantũ, eoq; angusto spatio continenti adiũcta. ἀπὸ τῆς χέρσου, καὶ νήσου. g Ino.] Cadmi filia furentem maritum cùm fugeret, se in mare præcipitauit, & pro dea est habita. h Cithærone.] monte Bœotiæ Libero patri sacro. i Vnà cum filio] Melicerta. k Educauit.] Ino Bacchum infantem matertera dicitur enutriuisse. l Amphitrite.] Nereides. m Huic quod ab ariete decidit.] Helle. n Parca.] Dea fatalis quæ nemini parcis. o Nephele.] vxore Athamantis Helles & Phrxoi matre.

IOANNIS SAMBVCI
ANNOTATIONES.

Προσαικὸς, καὶ διηγητικὸς, de Helle ab ariete in mare delapsa.

Hellen cùm vexit, Phrixumq; per Hellespontum,
Olim aries, dorso decidit illa metu.
Ast huius frater Colchos est vectus aduq;,
Sola soror liquit nobile nomen aquæ.

FRETVM. hoc.] ὡς προσαικῶς. Vos Nereides.] ἀποστροφή. Nequaquã.] ἀπάρνησις. Miseremur enim ipsius.] αἰτιολογία. At hoc quidẽ.] ἀνασκευὴ ἀπὸ τοῦ ἀδίκου καὶ αἰσχροῦ. Sed quod dixi.] Repetit mandatum suum. Illud aũt pro solatio

erit.] τὸ παραμύθιον ἢ πρόῤῥησις τῆς τιμωρίας. Educauit enim illum Ino.] *Ouid. 3. Metam.* Sed tamen Bacche.] *Occupatio.* Sed quid accidit.] παρακεύη. Illa veró.] *Narratio, quomodo Helle sit delapsa in mare.* Et vertigine correpta.] *Causæ.* Atq; ita in mare décidit.] *Ipsa res.* An non igitur matrem ipsius Nephelen decebat op.] *Obiectionem* αὐτεσαγωγῇ *diluit.*

ΙΡΙΔΟΣ ΚΑΙ Ποσειδῶνος.

IRIDIS ET Neptuni.

Iacobo Micyllo interprete.

IRIS.

Τὴν νῆσον τὴν πλανωμένην, ὦ Πόσειδον, ἀποσπασθεῖσαν τῆς Σικελίας, ὕφαλον ἐπινήχεσθαι συμβέκηκε. ταύτην, φησὶν ὁ Ζεύς, στῆσον ἤδη, καὶ ἀνάφηνον, καὶ ποίησον ἤδη δῆλον ἐν τῷ Αἰγαίῳ μέσῳ βεβαίως μένειν, στηρίξας πάνυ ἀσφαλῶς· δεῖται γάρ τι αὐτῆς. Πο. πεπράξεται τοῦτο, ὦ Ἰριτίνα δὲ ὅμως παρέξει αὐτῷ τὴν χρείαν ἀναφανεῖσα, καὶ μηκέτι πλέουσα; Ἰρίς. τὴν Λητὼ ἐπ' αὐτῇ δεῖ ἀπρηνῆσαι· ἤδη γὰρ πονήρους ἐπὸ τῶν ὠδίνων ἔχει. Ποσ. τί οὖν; οὐχ ἱκανὸς

INsulam [a] *istam errãtem. Neptune,* [b] *quæ à Sicilia reuulsa atque vndis submersa, mari innatat, eam ita, iubet Iupiter, consistere facias iam, atque apparêre, vt & tandem manifesta atque conspicua* [c] *in medio Aegæo inconcussè maneat, fundata firmiter admodum illa. opus enim illa nonnihil habet.* NEP. *Fiet hoc, Iri: sed tamen quem vsum illi præbebit manifesta apparens, & non ampliùs fluctuans?* IRIS. [d] *Latonam in ipsa oportet párere. iam enim malè habet à doloribus.* NEP. *Quid igitur? annon*

οὐχ ἱκανὸς ὁ οὐρανὸς ἐντεκεῖν; ἐμὲ μὲν οὖν σ', ἀλλά γε πᾶσα ἡ γῆ ὀκ ἂν ἐκδέξαιτο δίνασθαι τὰς ὠδῖνας; ἴσως ὀκ, ὦ Ποσειδον· ὁ Ηρα γὰρ ὅρκῳ μεγάλῳ κατειλαβε τὴν γῆν, μὴ παραδεχεῖν τὴν Λητῶ τῶν ὠδίνων ἐποδοχεῖον. ἡ δίνιν νῆσος αὐτὴ ἀνόμοτός ἐστιν· ἀφανὴς γὰρ ἦν. Πόσωνιμι. σῴθητι, ὦ νησε, καὶ ἀνάδυθι αὖθις, ἐκ τοῦ βυθοῦ, καὶ μηκέτι ἀποφέρε, ἀλλὰ βεβαίως μένε· ἡ ἐποδέξαι εὐδαιμονεστάτη τὸ ἀδελφοῦ τὰ τέκνα δύο, τοὺς καλλίστους τῶν θεῶν καὶ ὑμᾶς, ὦ Τρίτωνες, δέξασθε ὀρθοὺς τὴν Λητῶ ἐς αὐτήν, καὶ γαληνὰ ἅπαντα ἔστω. τὸν δράκοντα δέ, ὃς νῦν ἐξοίσεται αὐτῇ, φοβοῦντα νεογνὰ, ἐπεδὰν τέχθῃ, αὐτίκα μέτεισι, καὶ τιμωρήσεται μητρί. σὺ δὲ ἀπάγεις ὦ Διί, πάντα εἶν ὑπερπῆ. ἔσηγε ἡ Διῆ, ἴπητω ἡ Λητῶ, καὶ τίκτετω.

annon sufficit illi cœlum, vt in eo pariat? Quòd si minus autem illud, at certè nec tota terra partus illius recipere poterat? IRIS. Non, Neptune. Nam Iuno obstrinxit iureiurando magno [c] Tellurem, ne præberet Latonæ parturienti vllum receptaculum. Hæc igitur insula iuramento non tenetur: abscondita enim tum fuit. NEP. Intelligo rem. Igitur [f] subsiste insula, atq; emerge iterũ ex profundo, & non amplius fluctues aut titubes, sed immota maneas: ac suscipe, ô felicissima & fratris mei [h] liberos duos, deorũ omniũ pulcherrimos. [i] Et vos Tritones traijcite Latonam in ipsam, omnia q; trãquilla sint. [k] Serpentem autem istum, qui nũc velut æstro exagitat illam, perterrefaciendo, ipsi infantes posteaquam in lucem editi fuerint aggredientur, ac matrem vindicabunt. Tu verò vade renuncia Ioui, omnia bene habere. Stabilia est insula: veniat Latona, ac pariat.

GILBERTI COGNATI.

ANNOTATIONES.

a INSVLAM istam errantem.] *Delon maris Aegæi, Cycladum omnium clarissimã, in qua Latone Apollinẽ ac Dianam dicitur enixa, de qua Cic. 3. in Verr. & Virg. 3. Georg. Dicta aũt putatur δῆλος, ἀπὸ τοῦ δηλοῦν, quod cùm antea mari tecta esset, Latonæ locũ ad pariendũ quærẽti, repentè se ostẽderit.*

b Quæ à Sicilia.] *Tyrrheni maris insula q̃ olim agro Brutio creditur adhæsisse, posteaq́ue impetu maris auulsa fuisse. Inde nomen hoc credit̃ traxisse, quasi Sicilita. i. resecta. Virg. 3. Aen.*

Hæc loca vi quondam, & vasta conuulsa ruina,
(Tantum æui longinqua valet mutare vetustas)
Dissiluisse ferunt, cùm protinus vtraq; tellus.
Vna foret—. *c* In medio Aegæo.] *Amplissimo maris mediterranei sinu.* *d* Latonem.] *Latona Cœi Titanis filia à Ioue compressa geminã ex eo prolẽ cõcepit. Quã rem tã ægrè tulit Iuno, vt immisso aduersus illã Pythone serpente per totũ terrarũ orbẽ pellicẽ persecuta sit, & ne partui quidẽ vicinæ quietem, locúmve pariendi cõcesserit donec illa tandẽ post longos errores ad Asteriem sororẽ suã peruenit, in Ortygiã insulam iã permutatã in Delon, à qua suscepta, primũ Dianã peperit, q̃ euestigiò obstetricis officiũ matri præstitit, Apollinẽq́; nascentẽ suscepit, qui postea adultus, maternæ iniuriæ memor, Pythonẽ sagittis interfecit.* *e* Tellurem.] *Terræ Deam omniũ matrẽ & alumnam.* *f* Subsiste insula.] *Neptunus ad Delum in qua paritura erat Latona.* *g* Fratris mei.] *Iouis.* *h* Liberos duos.] *Dianã & Apollinẽ.* *i* Et vos Tritones.] *Tritones plures. Virg. 5. Aen.*

Tritonesq́; citi, Phorciq́; exercitus omnis

Idem 10. Aeneid.

Hunc vehit immanis Triton, & cærula concha
Extorrens freta: cui laterum tenus hispida nanti
Frons hominem præfert: in Prinstin desinit aluus

Sunt qui triremis nomẽ volunt esse à Tritone in ea depicta, belua marina. Nam & nunc quoq; suum cuiq; nauigio nomẽ inditum est. Sic Scyllã sic Pegasum nomina nauiũ fuisse putat Palephatus περὶ ἀπίστων, nõ monstra, vt poëtæ fabulati sunt. Tritonem Lycophron νηρέος γόνον vocat, alij, Neptuni & Amphitritæ,

superio-

superiori quidem corporis parte vmbilicotenus humanam effigiē referens, sed posteriori vsq; ad caudam esse delphinem : veneram nihil aliud, quàm ἰχθυοκένταυρον. Lycophronis enarrator citat Aceſandrum quendam authorem, Eurypylum & Tritonem Neptuni & Celænus liberos esse, alij Tritenem Oceani & Tethyos faciunt, patris & Neptuni tubicinem : pro tuba concha vti, quam buccinam vocitatam volunt. Quidam in literas retulerunt, Tiberio Cæsari quendam nunciasse Tritonem in specu quodam visum, audiumq; concha canentem. Eadem persuasio irrepsit de Nereidibus, quæ squamuis in hispido corpore vestitæ humanam effigiem habeant, de quibus proximè præcedenti dialogo annotauimus. Huiusmodi Tritones pisces velocissimi pro dijs culti inueniri, Plin. lib. 9. cap. 5. grauissimis testimony probat. Hodieq; visuntur Romæ imagines pleræq;. Tritonem eiusque buccinam describit Ouid. 1. Metamorph. & 2. k Serpentem.] *Pythonem miræ magnitudinis, ex putredine terræ post diluuium Deucalionis natum, quem Apollo sagittis suis confixit. Cuius rei memoria ne vllo tēporum lapsu obliteraretur, sacra certamina instituit, quæ à nomine serpentis Pythia appellauit, vt idem Ouid. 1. Metam. l* Velut œstro.] *Oestrum insecti genus horrendo strepitu, vnde & nomen inditum. Nam Latini asilum appellant, vulgus Tabanum. Hoc animali Iuno pellices suas exagitauit, nec passa est conquiescere : Vnde poëtæ diuino furore correpti, œstro perciti dicuntur. Oestrum describit Virg. 3. Georg.*

IOANNIS SAMBVCI
ANNOTATIONES.

Ἐξηγητικὸς : Quomodo Delus insula fluitans subsliterit.

Vt fluitans Delus consistat, nunciat Iris:
Ortygia, Asterie quæ antè vocata fuit.
Hospitium tandem Latonæ præbuit istic,
Cùm Pytho vsqueadeò persequeretur, eam.

INSVLAM.] *Subiecti tractatio κατ' ἀφήγησιν.* Eam, ita iubet Iupiter.] *Prædicatum κατ' ἀνάλυσιν.* In medio Aegæo.] *Alludit ad nomen insulæ, quo ipsa fuit appellata.* Opus enim.] *Ratio.* Fiet hoc Iri.] *Pollicetur se morem ge-*

sturum: & interrogat causam finalem. Latonem in ipsa oportet párere.] ἀφήγησις. Quid igitur? ánnon sufficit illi cœl.] *Obiectio.* Non Neptune.] *Responsio.* Nam luno obstrinxit iureiurando magno Tellur.] *Maior assumptio.* Abscondita enim tum fuit.] *Probatio.* Subsiste.] ἢ πρόσταξις. Fratris mei.] *Scilicet Iouis.* Liberos duos.] *Apollinem & Dianam.* Et vos Tritones traijcite Latonem in ipsi.] ἀποστροφὴ προστακτικὴ ἢ πρόῤῥησις. Tu verò valde, renuncia loui, omn.] *Conclusio.*

ΞΑΝΘΟΥ ΚΑΙ ΘΑλάσσης.

XANTHI ET Maris.

Eodem Interprete.

XANTHVS.

Δέξαι με, ὦ θάλασσα, δεινὰ πεπονθότα. κατάσβεσόν μου τὰ τραύματα. Θαῦ, τί τοῦτο, ὦ Ξάνθε; τίς σε κατέκαυσεν; Ξάν. Ἥφαιστος. ἀλλ' ἀπηυθράκωμαι ὅλως ὁ κακοδαίμων, καὶ γέω. Θαῦ. διὰ τί δέ τοι ἐνέβαλε τὸ πῦρ; Ξάν. διὰ τὸν υἱὸν τῆς Θέτιδος. ἐπεὶ γὰρ φονεύοντα τοὺς Φρύγας ἱκέτευσα, οὐδ' οὐκ ἐπαύσατο τῆς ὀργῆς, ἀλλ' ὑπὸ τῶν νεκρῶν ἀπέφραττε

SVscipe me, ô Mare. grauia. n. passus sum. extingue mihi vulnera MAR. *Quid hoc rei est* [a] *Xanthe? quis te deussit?* XAN. *Vulcanus. sed igne candesco prorsus miser, & efferuesco.* MA. *Cur autem iniecit tibi ignem?* XAN. *Propter filium Thetidis. Postquam enim occidentem illum* [b] *Phrygas supplex deprecatus sum,* [c] *ille autem ab ira nihil remisit, sed*

φραττέ μοι τὸν ῥοῦν, ἐλεύσας τοὺς ἀθλίους ἐπῆλθον, ἐπικλύσαι, θέλων, ὡς φοβηθεὶς ἀπόσχοιτο τῶν ἀνδρῶν. ἐνταῦθα ὁ Ἥφαιστος (ἔτυχε γὰρ πλησίον πυῶν) πᾶν, ὅσον οἶμαι, πῦρ εἶχε, καὶ ὅσον ἐν τῇ Αἴτνῃ, καὶ εἴποθι ἄλλοθι, φέρων, ἐπῆλθέ μοι, καὶ ἔκαυσε μὲν τὰς πτελέας, καὶ μυῤῥίκας, ὤπτησε δὲ καὶ τοὺς μακοδαίμονας ἰχθῦς, καὶ τὰς ἐγχέλυας, αὐτὸν δὲ ἐμὲ ὑπεκαχλάσαι ποιήσας, μικρὸν δεῖν ὅλον ξηρὸν εἴργασται. ὁρᾷς δ' οὖν, ὅπως διαικεῖμαι ὑπὸ τῶν ἐκκαυμάτων; Θά. θυλερὸς, ὦ Ξάνθε, καὶ θερμὸς, ὡς εἰκός. τὸ αἷμα μὲν, ἀπὸ τῶν νεκρῶν. ἡ θέρμη δὲ, ὡς φὴς ἀπὸ τοῦ πυρός, καὶ εἰκότως, ὦ Ξάνθε, ὃς ἐπὶ τὸν ἐμὸν ἡὸν ὥρμησας, οὐκ αἰδεσθεὶς ὅτι Νηρηΐδος ἡὸς ἦν. Ξάν. οὐκ ἔδει οὖν ἐλεῆσαι γείτονας ὄντας τοὺς Φρύγας; Θαλ.

sit, sed occisorum corporibus etiam obstruxit mihi alueum: ego misertus miserorum, occurri, ut aquis inundarem atq; inuoluerem illum, quò eo periculo absterritus, ab occidione virorum cessaret. Ibi igitur Vulcanus (nam tum fortè quadam propè aderat) vniuerso igne, quātum opinor vsquam habebat, quantumqúe & [d] in Aetna, & si quibus alijs locis vllus est, allato, processit obuiam: ac exussit quidem vlmos & myricas, assauit autem & infelices pisces & anguillas: me verò cùm efferuescere fecisset, parùm abfuit quin totum aridum ac siccum reddiderit. Vides nimirum quo pacto exustionibus istis deformatus sim? MAR. *Turbidus es, ô Xanthe, & calidus, vt consentaneum est, cruore, à cadaueribus calore autē, vt ais, ab igne veniēte. Ac meritò, Xanthe, vt qui [e] cōtra* * Fortassis *nepotē* legēdū: id est pro ἡὸν, ἡωνόν. *filium meum impetū feceris, non veritus quòd [f] Nereidis filius ille esset.* XAN. *An non igitur decebat misereri me Phrygum, vicinorum adeò meorum?*

MER.

Θάλ. τὸν Ηφαιστον δ' οὐκ ἔδει ἐλεῆσαι Θέτιδος ἡὸν ὄντα τὴν Αχιλλέα;

MAR. *Vulcanum verò ánnon contrà decebat misereri Achillis, 8 Thetidis adeò filij?*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a XANTHE?] *Xanthus Lyciæ amnis in campis Troianis, qui & Scamander dicitur, à colore aquæ flauo dictus, qui color in Tyberi conspicitur. Vnde Horatius:*

Vidimus flauum Tyberim.

Xanthum δινήεντα *nuncupat Homerus Iliad.* ξ:

Ξάνθου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς.

& θ his verbis:

νόσφι νεῶν ἀγαγὼν ποταμῷ ἐνὶ δινήεντι ἐν καθαρῷ.

Huius meminit Eustathius circa finem Iliad. β. *& Strabo lib.* ιδ. b Phrygas.] *Troianos minoris Asiæ populos è Thracia oriundos. De hac Troianorum memorabili fuga ac cæde luculenta narratio extat Iliad.* 20. *&* 21. *itemque Virg.* 1. *Aen.*

c Ille autem ab ira nil remisit.] *Achillis ira implacabilis fuit &* μῆνις, *quæ est argumentum Iliadis. Horat. lib.* 1. *Carm. Od.* 6: —nec grauem

Pelide stomachum cedere nescij.

Nam ne dijs quidem cessit in acie.

d In Aetna.] *Monte Siciliæ, qui perpetuo incendio clarus est, eoq; nomine à poëtis celebratus. Incendij autem eius causas explicat Iustinus lib.* 4 e Contra filium meum.] *Achillem ex Peleo Thetidis Nerei filiæ filium ipse verò Nereus Oceani filius fuit. Fortassis legendum pro* ἡὸν ἠωνὸν: id est, *Nepotem*

f Nereidis.] *Thetidis, quæ vna fuit Nereidum.* g Filium Thetidis.] *Achilles Pelei & Thetidis filius fuit, qui Hectorem occidit.*

IOAN-

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

πυρακλήκης: Petit enim Xanthus fluuius, à Vulcano penè exustus, auxilium à mari.

Ignipotens rapidis incenderat omnia flammis,
Vnà etiam exustus fortè Scamander erat.
Præsidium ponti quærens nihil impetrat ille,
Audax obstiterit quod semel Aeacidi.

SVSCIPE me.] *δέησις.* Grauia enim passus.] *αἰτία.* Quid hoc rei est.] *Rogatio gemina.* Postquam enim occidentem.] *A causa narratio, & factum Achillis, quod est causa impulsiua sui facti.* Ego miserius miserorum.] *Causa impellens.* Vt aquis inundarem.] *Factum suum.* Ibi igitur Vulcanus.] *Redis ad Vulcanum, & ipsam rem, post causam expositam.* Etsi quibus alijs locis.] *ἐφωνέα.* Exussit quidem vlmos.] *ἀφαίρεσις, vel αὐταπόδοσις.* Vides nimirum.] *Conclusiuncula querelæ.* Turbidus es, ô Xanthe.] *Concessio ἀντιπαπόδοσις.* Ac meritò Xanthe.] *συγκατάθεσις & accusatio.* An non igitur decebat.] *Defensio ab honesto.* Vulcanum verò, an non.] *αὐτεπαγωγὴ* regerit par.

ΤΡΙΤΩΝΟΣ ΚΑΙ ΝΗΡΗΙΔΩΝ. — TRITONIS ET Nereidum.

Iacobo Micyllo interprete.

TRITON.

ΤΟ κῆτος ὑμῶν, ὦ Νηρηίδων, ὅ ἐπὶ τῷ τοῦ Κηφέως θυγατρὶ τῷ Ἀνδρομέδᾳ ἐπέμψατε, οὔτε τῷ παιδὶ ἠδίκησεν, ὡς οἴεσθε, καὶ αὐτὸ ἤδη τέθνηκεν. Νηρ.

BAlæna a ista vestra, Nereides, quam contra filiam Cephei Andromedam emisistis, neque puellam ipsam iniuria aliqua effecit, perinde vt vos putatis, & ipsa iam mortua est. NER.

Νηρ. ὑπό τινος, ὦ Τρίτων; ἢ ὁ Κηφεὺς, καθάπερ δέλεαρ πεθεὶς, τὴν κόρην ἀπέκτεινεν ἐπιὼν, λοχήσας μετὰ πολλῆς δυναμέως; Τρί. οὐκ· ἀλλ' ἴστε, οἶμαι, ὦ Ἰφιανασσα, τὸν Ἰβρέα, τὸ τῆς Δανάης παιδίον, ὃ μετὰ τῆς μητρὸς ἐν τῇ κιβωτῷ ἐμβληθὲν ἐς τὴν θαλασσαν ὑπὸ τοῦ μητροπάτορος, ἐσώσατε, οἰκτείρασαι αὐτούς. Ἰφι. οἶδα ὃν λέγεις. εἰκὸς δὲ ἤδη νεανίαν εἶναι, καὶ μάλα γεννᾶι ὄν τε καὶ καλὸν ἰδεῖν. Τρί. οὗτος ἀπέκτεινε τὸ κῆτος. Ἰφι. δεῖ τί, ὦ Τρίτων; οὐ γὰρ δὴ σῶστρα ἡμῖν τοιαῦτα ἐκτίνειν αὐτὸν ἐχρῆν. Τρί. ἐγὼ ὑμῖν φράσω τὸ πᾶν, ὡς ἐγένετο. ἐστάλη μὲν οὗτος ἐπὶ τὰς Γοργόνας, ἆθλόν τινα τῶν τῶν βασιλεῖ ἐπιτελῶν. ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο ἐς τὴν Λιβύην. Ἰφι. πῶς, ὦ Τρίτων, μόνος, ἢ καὶ ἄλλους συμμάχους ἦγεν; ἄλλως γὰρ δύσπορος ἡ ὁδός. Τρί.

NER. *A' quo, Triton? Num Cepheus tanquam illectamento aliquo proposita puella, agressus illam occidit, ex insidijs cum multa vi adortus?* TRI. *Non? sed nostis arbitror,* [b] *Iphianassa,* [c] *Perseum illum,* [e] *Danaës puerum illum paruum, quem vnà cum matre in arca abiectam in mare ab auo materno, conseruâstis, misertæ illorum videlicet.* IPHI. *Noui quem dicis Consentaneum verò, illum iam adolescentem factum esse, atq; admodum generosum, & pulchrum aspectu.* TRI. *Hic occidit balænam.* IPHI. *Quamobrem Triton? Neq; enim huiusmodi cõseruationis præmia persoluere nobis debebat.* TRI. *Ego vobis exponam omnem rem, ita vt gesta est.* [e] *Missus hic fuit ad Gorgonas, vt hoc quasi quoddam certamen regi perageret. Postquam autem peruenit* [f] *in Libyam.* IPHI. *Quomodo Triton? solûsne, an & alios secum socios abduxit? nam alioqui difficile hoc iter.*

TRIT.

Τρί. διὰ τοῦ ἀέρος. ἑπόπτρον γὰρ αὐτὸν ἡ Αθηνᾶ ἔθηκεν. ἐπεὶ δ' οὖν ἧκεν, ὅπου διῃτῶντο, αἱ μὲν ἐκάθευδον, οἶμαι· ὁ δὲ ἀπτεμὼν τῆς Μεδούσης τὴν κεφαλὴν, ὤχετ' ἀπτάμενος. Ιφι. πῶς ἰδίων; ἀθέατοι γάρ εἰσιν. ἢ ὃ ἂν ἴδῃ, οὐκ ἔτ' ἄλλο μετὰ ταῦτα ἴδοι. Τρί. ἡ Αθηνᾶ μὲν ἀσπίδα προφαίνουσα, (τοιαῦτα γὰρ ἤκουσα διηγουμένου αὐτοῦ πρὸς τὴν Ανδρομέδαν, καὶ πρὸς τὸν Κηφέα ὕστερον) ἡ Αθηνᾶ δὴ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος ἑποστιλβούσης, ὥσπερ ἐπὶ κατόπτρου, πρέσχεν αὐτοῦ ἰδεῖν τὴν εἰκόνα τῆς Μεδούσης. εἶτα λαβόμενος τῆς λαιᾶς τῆς κόμης, ἐνορῶν δὲ τὴν εἰκόνα, τῇ δεξιᾷ τὴν ἅρπην ἔχων, ἀπέτεμε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ πρὶν ἀνέγρεσθαι τὰς ἀδελφὰς, ἀνέπτατο. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν πρᾶλιον ταύτην Αἰθιοπίαν ἐγένετο, ἤδη πρόσγειος πετόμενος, ὁρᾷ τὴν Ανδρο-

TRIT. *Per aërem profectus est* [g] *alatum enim ipsum Minerua reddidit. postquam autem eò loci venit vbi illæ agebant, illæ quidem dormiebant. opinor: at hic amputato Medusæ capite, iterum auolauit.* IPHI. *Quo pacto autem aspexit illas? Aspici enim nequeũt: vel quisquis illas aspexerit, non amplius quicquam posthac aspicit.* TRIT. *Minerua illi clypeo velut face aliqua prælato (talia enim audiui ipsum narrantem apud Andromedam, postea & apud Cepheum) Minerua igitur, inquam, in clypeo refulgente, tanquã in speculo aliquo, exhibuit ipsi spectãdam Medusæ imaginem. Postea sinistra, arrepta illius coma, & inspecta imagine,* [h] *dextra autem sublata harpe, abscidit caput ipsius: atque ita priusquam sorores reliquæ expergiscerentur, auolauit. Porrò vbi circa maritimam hanc Aethiopiæ orã venisset, terræ iam propinquior aliquanto volans, videt Andro-*

Ανδρομέδαν προκειμένην, ἐπίτινος πέτρας πεβλῆτος πεςπεπαταλευμένην, καλλίςην, ὦ θεοί, καθειμένην τὰς κόμας, ἡμίγυμνον πολὺ ἔνβθε τῶν μαςῶν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἰκτεῖρας τὴν τύχην αὐτῆς, ἀνηρώτα τὴν αἰτίαν τῆς καταδίκης. καταμικρὸν δὲ ἁλοὺς ἔρωτι, (ἐχρῆν γὰρ σεσῶσθαι τὴν παῖδα) βοηθεῖν διέγνω. καὶ ἐπειδὴ τὸ κῆτος ἐπῄει μάλα φοββὸν, ὡς καταπιούμενον τὴν Ανδρομέδαν. ὑπβαιωρηθεὶς ὁ νεανίσκος, πρόκωπον ἔχων τὴν ἅρπην, τῇ μὲν καθικνεῖται, τῇ δὲ πεδεικνὺς τὴν Γοργόνα, λίθον ἐποίει αὐτό. τὸ δὲ τέθνηκε γοῦν, καὶ πέπηγεν αὐτοῦ τὰ πολλὰ, ὅσα εἶδε τὴν Μέδουσαν ὁ δὲ λύσας τὰ δεσμὰ τῆς παρθένου, ὑποσχὼν τὴν χεῖρα, ὑπεδέξατο ἀκροποδητὶ κατιοῦσαν ἐκ τῆς πέτρας, ὀλισθηρᾶς οὔσης. καὶ νῦν γαμεῖ ἐν τοῦ Κηφέως, καὶ ἀπαίξει αὐτὴν ἐς Αργος.

Andromedã expositã in rupe quadam prominẽte palo affixam, pulcherrimam, ô Dij, promissa coma, & seminudam longè vsque infra vbera. Ac primùm quidem misertus fortunæ illius, interrogat causam damnationis huius. Paulò autem pòst amore captus, (oportebat enim incolumem seruari puellam) opem ferre illi statuit. Atque vbi iam Balæna accessisset, terribilis admodum, & quasi mox absorptura Andromedam, in altum sublatus adolescens, manu ad capulum admota, harpen tenens, altera quidem ferit, altera autem Gorgona spectandum proferens, [i] *in lapidem illam conuertit, Illa igitur mortua est, & diriguêre ipsius membra omnia* [k] *quæcunque Medusam aspexerunt: at hic solutis vinculis, quib. virgo alligata fuerat, suppositáq; manu suscepit illam summis pedum digitis descendentem è rupe, ardua illa quidem atque procliui: & nunc cum eadem nuptias peragit in ædib. Cephei, abducetq; illam secũ Argos.*

quare

ὥστε ἀντὶ θαλάττης, γάμον οὐ τὸν τυχόντα ηὕρετο.

quare pro morte nuptias, neque eas vulgares, illa inuenit.

Νη. ἐγὼ μὲν οὐ πάνυ ὡς γεγονότι ἄχθομαι. τί γὰρ ἂν πᾶς ἀλίκα ἡμᾶς, εἴ τι ἡ μήτηρ ἐμεγαλαύχει τότε, καὶ ἀξίου λαμπίωνος ἔανα; Τεί. ὅτι οὕτως ἂν ἤλγησεν ἐπὶ τῇ θυγατρὶ, μήτηρ γε ὄσα. Νη. μηκέτι μεμνώμεθα, ὦ Δωρί, ἐκείνων, εἴ τι βάρβαρ' ἐλάλησεν. ἱκανὸν γὰρ ἡμῖν τιμωρίαν ἔδωκε, φοβηθεῖσα ἐπὶ τῇ παιδί. χαίρωμεν οὖν ὡς γάμῳ.

Ner. [l] Equidem non ita valde ægrè fero factum hoc. Quid enim adeò nobis iniuriæ fecit puella, [m] si mater ipsius superbè extulit sese tunc, ac pulchrior nobis esse voluit? Trit. Quòd hoc pacto magnum dolorem perceptura fuisset ob filiam, mater certè illius cùm sit, Ner. Ne meminerimus Dori istorum amplius, si quid [n] barbara mulier suprà quàm decebat loquax fuit. Satis enim supplicij tulit, quæ tanto in metu, filiæ causa constituta fuit. Gratulemur igitur [o] nuptijs.

GILBERTI COGNATI.
Annotationes.

a Balaena.] *Andromeda Cephei regis Aethiopum & Cassiopes filia ob matris iactantiam, quæ se Nereidas forma antecellere gloriabatur, illarum indignationem incurrit, & scopulo alligata, cete deuoranda exposita fuit, sed Perſei virtute liberata, qui illac opportunè iter faciens, captus ſpecie eius exarſit, pactuſque à virginis parentibus, vt ſibi eam matrimonio*

trimonio darent, si Balænam interemisset, voti compos factus est, hoc est, & Balænam interemit, & Andromedam vxorem duxit. b Iphianassa.] Prœti Argiuorum regis filia & Melampi vxor fuit. Hoc etiam nomine appellatur à Lucretio libr. 1. Iphigenia, Agamemnonis filia ex Clytemnæstra, cùm inquit:

Aulide quo pacto Triuiai virginis aram
Iphianassai turpârunt sanguine fœdè
Ductores Danaum delecta prima virorum.

c Perseum illum.] Perseus à dijs ipsis armatus Medusam interfecit: multosque inter quos Atlas fuit & Acrisius, vertit in lapides, quibus iactis Deucalion olim humanum genus refecit.

d Danaës puerum illum paruum.] Danaës fabula habetur apud nostrum Lucianum in Dialogo Doridis & Thetidis, & apud Ouid. 6. Metam.

Aureus vt Danaën Asopida luserit ignis:
Mnemosynen pastor, variusq; Deoida serpens:
Te quoque mutatum toruo Neptune iuuenco
Virgine in Aeolia posuit —.

e Missus hic fuit ad Gorgonas.] Gorgonum fabulæ meminit Lucianus de Domo, & in Philopatre, Medusæ porrò in imaginibus, vbi eam saxificam vocat. Tres fuisse traduntur, Stœnyo, Euryale, & Medusa, cuius caput à Perseo desectum, in suo clypeo posuisse narratur. Hæ habitasse Dorcadas insulas dicuntur, in Oceano Aethiopico, contra hortos Hesperidum, vno tantùm oculo, quo vicissim vterentur, quoties lubitum esset: cæterùm forma luculenta, ac crinibus aureis. Ab agilitate nomen inuenêre, γοργὸν. f In Libyam.] Africam. In extrema Africæ ora fuisse produntur, quartum Medusa sola fuit mortalis, quam ideo solam petiit Perseus Orci siue Plutonis galea contectus. Huius comas Minerua in angues mutauerat, quòd in suo templo vitiata esset. Et oculis Perseus in clypeum æneum, in quo ipsius Gorgonis imaginem videbat, manum in Medusam librans eius caput dissecuit. Reliquæ sorores volantes (erant enim his alæ, quibus per aërem ferebantur.) Perseum quidem insequebantur, sed cùm illum

propte

propter galeam videre nequirent, persequi disierunt. g Alatum enim ipsum Minerua reddidit.] *Perseus ductu Palladis & Mercurij volucer ob talaria allata ad Gorgonas deuolauit cum falce adamantina, pera & galea Plutonis, sicuti diximus.* h Dextrâ autem harpe.] *ἅρπη ensis in summitate falcatus quo Mercurius occidit Argum, Perseus Medusæ caput amputauit.* i In lapidem conuertit.] *Balæna cui Andromeda erat exposita, in lapidem conuersa.* k Quęcunque Medusam aspexêre] *Cùm Medusa sola circa littus proximum vagaretur, eam fugientem Neptunus amplecti voluit, quum in Mineruæ templum vsque sequutus, vbi violasset, dea irata, eius aureos crines in totidem angues conuertit, effecitque, vt qui eam intuerentur, illicò verterentur in lapides, quod iam antè annotauimus. Perseus è Libya in Seryphum reuersus, multos Gorgonis capite obiecto, obtuentes in saxa vertit, inter quos Polydectes. Ouid. libr. 5. Metam.* l Equidem non ita valde ægrè fero] *Andromedam à Perseo liberatam esse.* m Si mater.] *Cassiopea. Hic ἡ πρότασις dissimulatur. Integrum esset, εἰ ἐώρα προσεπαταλευμένην, ἤλγησεν ἄν: Si vidisset affixam doluisset. Sed continetur prior pars in dictione οὕτως: & altera accedit πρότασις, participio enunciata, εἰ γε μήτηρ ὡς ἀληθῶς ἦν, ἤλγησεν ἄν.* n Barbara mulier.] *Cassiopea Cephei regis Aethiopum vxor, & Andromedes mater.* o Nuptijs.] *Persei & Andromedæ, de quibus Ouid. 4. Metamorph. sub finem, & 5. in principio.*

IOANNIS SAMBVCI
ANNOTATIONES.

Διηγητικὸς : *Quomodo Perseus filius Danaës balænam contra Andromedam emissam occiderit, & ipsam puellam liberauerit, & tandem in vxorem duxerit.*

Iusserat Andromedam conuinci nexibus Ammon:
Pro matre id Veneris vltio certa fuit.
Liberat hanc Perseus, qua conditione volebat:
Belua nil potuit, factus & hicce gener.

BALAENA ista vestra, Nereides.] ἀφήγησις γενικὴ, *& propositio bipartita.* A' quo.] *Rogatio de interfectore.* Tanquam illectamento.] *Causa impellens.* Ex insidijs.] *Modus.* Aggressus illam.] ἐξήγησις. Puerum illum paruum.] προσωπογραφία. Conseruâstis misertæ.] ἔπαινος. Noui quæ dicis.] *Consensio.* Consentaneum veró.] *Ratio ab ætate, familia & corpore.* Hic occidit balænam.] *Continuatio narrationis causæ.* Ego vobis exponam.] ὑπόσχεσις. Missus hic fuit] *Narratio.* Postquam autem peruenit.] *Causa finalis.* Quomodo Triton.] τὸ γενικόν. *Quibus auxilijs? quomodo? interpellatione rogat an μονομαχία fuerit, an bellum.* Quo pacto autem aspexerit.] ἐπανάληψις.] Aspici enim nequeunt.] *Gorgones.* Talia autem audiui ipsum.] *A' testimonio.* Minerua igitur inquam.] ἐπανάληψις. Postea sinistra.] ἐν διάσκευος καὶ ἡδεῖα διήγησις. Harpe.] ἅρπη ensis *falcatus Persei fuit.* Porrò vbi circa maritimam.] *Accedit propiùs ad deliberationem Andromedæ.* In rupe quadam prominente, palo affixam] *A' fortuna:* id est, *supplicij fœditate & indignitate, à situ, ab habitu, ab ætate & sexu.* Misertus fortunæ illius.] πάθος. Oportebat enim incolumen] *Causa.* Opem ferre illi statuit.] *Consilium.* Vbi iam balæna accessisset.] Der Ritter *S. Georgius.* Quasi mox absorptura.] τὰ πραχθέντα. In lapidem illam conuertit.] μεταμόρφωσις. Diriguêre ipsius membra.] τὸ ἐπόμενον. Solutis vinculis.] πρᾶγμα πραχθέν. Summis pedum digitis.] ὁ τρόπος. Quare pro morte.] ἐπιφώνημα ex repu-

repugnantibus. Equidem non ita valde ægrè fero.] ἐπίκλησις ἀλλοκοτική. Quid enim adeò nobis iniuriæ.] ἐμμελῶς. Quod hoc pacto.] ἀπόκλησις σοργῆς φυσικῆς. Ne meminerimus.] *Conclusio.* Satis enim supplicij tulit.] *Ab æquo.* Gratulemur igitur.] *Clausula.*

MORTVORVM DIALOGI.

ΜΕΝΙΠΠΟΥ, ΑΜΦΙΛΟΧΟΥ ΚΑΙ ΤΡΟΦΩΝΙΟΥ.

MENIPPI, AMPHILOCHI & TROPHONIJ.

Erasmo Roterodamo interprete.

MENIPPVS.

Φῶ μῶν τοι, ὦ Τροφώνιε καὶ Ἀμφίλοχε, νεκροὶ ὄντες, οὐκ οἶδ', ὅπως ναῶν ἰατυξιώθητε, καὶ μάντεις ἀνεκείσθε, καὶ οἱ μάταιοι τῶν ἀνθρώπων θεοὺς ὑμᾶς ὑπελάμβανον εἶναι. Τρο. τί οὖν ὑμῖν αἴτιοι, ἃ ὑπ' ἀνοίας ἐκεῖνοι τοιαῦτα περὶ νεκρῶν διοξάζουσιν; Μεν. ἀλλ' ἔκ γε ἂν ἐδόξαζον, εἰ μὴ ζῶντες καὶ ὑμεῖς τοιαῦτα ἐπεφαντάκειτε, ὡς τὰ μέλλοντα προειδότες, καὶ πεπαῶν ἀνεπιλήπτους τοῖς ἐρωμένοις.

Os nimirum, [a] Trophoni atque [b] Amphiloche, quūi sitis mortui, tamē haud scio quō nam modo [c] phanis estis donati, vateisq; credimini, ac stulti mortales deos esse vos arbitrantur. TRO. Quid? annobis igitur imputādum, si per insciti am illi de mortuis huiusmodi opinantur? MEN. Atqui non ista fuissent opinati, ni vos tū quum viueretis, eiusmodi quædam portenta ostentassetis, tanquam futurorum fuisseris præsciī, quasiq; prædicere potuissetis si qui percontarentur.

Τρο. ὦ Μῴππε, Ἀμφίλοχος ὅδε οὐκ ἂν ἀδλέψειε, τι αὐτῷ ἀπεκριτέον ὑπὲρ αὐτοῦ. ἐγὼ δ' ἥρως εἰμί, καὶ μαντεύομαι, εἴ τις ἐπελθοι παρ' ἐμέ. σὺ δ' ἔοικας οὐκ ἐπιδεδημηκέναι Λεβαδείᾳ τὸ πρόπαρ· οὐ γὰρ ἂν πίστευες σὺ τάδε. Μῴ. τί φῄς; ἐμὲ μὴ εἰς Λεβάδειαν γὰρ ἀφικέσθαι, καὶ ἐπαλμένον τοῖς ὀθόνοις, γελοίως μάλα ἐν τῷ χειρὶ ἔχοντα, ἰσιφλοῦν δῆθεν τὸ σμῖς ταπεινοῦ ὄντος εἰς τὸ σπήλαιον, ἐς ἂν ἐδυνάμην. ἀδελφὲ ὅτι νικρὸς ἦ, ὥσπερ ὑμᾶς, μόνα τὰ γοητεῖα ἐξεφίρων, ἀλλὰ πρὸς τὴν μαντικῆς. τί δ' ἥρως εἰσίν; ἀγνοῶ γάρ. Τρο. ἐξ ἀνθρώπου τε καὶ θεοῦ συνθέτου. Μῴ. ὁ μὲν τι ἄνθρωπος δεῖν, ὡς φῄς, μήτε θεὸς, καὶ σωαμφότερόν ὅτι; νεῦ οὖν ποῦ σου τὸ θεοῦ ἐκεῖνο ἡμίτομον ἀπεπήνυθε; Τρο. χᾷ, ὦ Μῴππε, ἐν Βοιωτίᾳ.

Μέν.

TRO. *Menippe, nouerit Amphilochus hic ipſa pro ſeſe reſpondendum eſſe: cæterùm ego & Heros ſum, vaticinorq; ſi quis ad me deſcenderit. At tu videre nunquam omnino Lebadiam adiiſſe, neque enim alioqui iſta non crederes.* MEN. *Quid ais? equidem niſi* [e] *Lebadiam fuiſſem profectus, ac linteis amictus,* [f] *offam etiam ridiculè manu geſtans, per anguſtum aditum in ſpecum irrepſiſſem, nequaquam fieri potuiſſet vt te defunctum eſſe cognoſcerem, perinde atque nos, ſolaq; præſtigiatura reliquos antecellere. Sed age per ipſam diuinandi artem, quid tandem eſt Heros? neque enim intelligo.* TROPH. *Eſt quiddam partim ex homine, partim ex Deo compoſitum.* MEN. *Nempe quod neque ſit homo, quemadmodum audio: neque Deus: verùm pariter vtrunque. Ergo dimidia illa tui ac diuina pars, quo nunc receſſit?* TROPH. *Reddit oracula, Menippe, in Bœotia.*

MEN.

Μὲν. οὐκ οἶδα, ὦ Τροφώνιε, ὅ, τι καὶ λέγεις. ὅτι μὲν τοι ὅλος εἶ νεκρὸς, ἀκριβῶς ὁρῶ.

MEN. *Haud intelligo quid dicas, Trophoni, nisi quòd illud planè video, te totum esse mortuum.*

GILBERTI COGNATI.
ANNOTATIONES.

Hîc confutantur & damnantur deorum Gentilium oracula & responsa & fatidicę Mathematicorũ artes, Astrologia iudiciaria, cuius vsus est, vt rerum euentus incerta tempora pronunciet. Hæc omnia Christo ex illibata virgine nato passim in orbe terrarum obticuisse, & tanquã ranæ in Seripho obmutuisse, testes sunt Augustin. de ciuit. Dei. Euseb. lib. 5. c. 1. & 8. lib. 7. c. 6. Plutarch. de orac.

a TROPHONI.] *Tradunt autores, Trophonium virum quempiam fuisse supra modum gloriæ famelicum, extructoque sibi subterraneo fano & domicilio in Lebadia Bœotiæ, oracula reddidisse, deinde vbi ille fame interijsset, genium quendam in id demigrasse, atque oracula reddere perrexisse. pòst superstitione mortalium plures oraculi causa, sacra stola amicti, placentasque quas lemuribus & serpentibus obijcerent, gestantes, in id antrum demisisse sese, ac dies complures fuisse commoratos, qui postea nunquam risêre. Quæ quidem fabula Erasmus noster in centuria 7. Chiliadis primæ, Patricij Scoti puteo contulit. Sed enim Trophonij oraculi celebritas, & frequens apud scriptores mentio est, vt apud Ciceronem in Tusc. & de Natura deorum, Herodotum in Clio, Philostratum in Apollinis Tyanei vita, Pausaniam. Quod certè Lucianus noster hic, & alibi ridet. b* Amphiloche.] *Amphilochus, in Oropo Atticæ pro deo vates cultus, vt T. Liuius in 5. lib Decad. 5. scribit. Templumq; vetustum fontibus, riuisq; habuit, ad quod v sendum P. Aemylius victor prodijt. Meminit & Strabo & Pausanias, qui & eius aram Athenis describit. Item in Mallo Ciliciæ vrbe,*

cuius oraculum Pausanias sua ipsius ætate cætera omnia ait superare. Thucydides lib. 2. Histor. Amphilochum scribit Amphiarai filium, post bellum Troianum cùm domum reuersus esset, Argos exosum, domicilium condidisse in sinu Ambraciota vrbem, quam de nomine primæ vrbis & suo Argos Amphilochium appellauit. c Phanis.] *Templis.* d Heros.] *Seruius potestates supernas existimauit corporibus sese humanis infundere, vnde procrearentur heroës,* hoc est, *semidei. Hi animas cœlestes credebantur gerere, sacrasque mentes, atque sub humana effigie in totius mundi commoda procreatos antiquitas existimauit. Hinc sunt qui eos ἀπὸ τῆς ἀρετῆς,* hoc est, *à virtute nuncupatos dixerunt, quòd scilicet virtute præditi essent.*

e Lebadiam.] *Lebadia oppidum est antiquum in Bœotia, teste Gell. lib. 12. cap. 5. Bœotia aũt Europæ regio, in qua Thebe ciuitas fuit, Athenis non cedens claritate. In Lebadia porrò fuit Triphonij oraculum. Plutarch. in lib. de defectu Oraculorum: ἢ ἐν λεβαδίᾳ ἡ βοιωτία. Apud Euseb. ἢ περὶ Λεβαδίαν.*

f Offam.] *Qui ex Trophonij antro oracula sciscitabantur, nudi in aditu specus sedere soliti sunt. Gestabant autem placentas, quas Lemuribus occurrentibus obijcerent.*

IOANNIS SAMBVCI
ANNOTATIONES.

Κατηγορητικὸς καὶ ἀνασκευαστικός.

Amphilocho vati fanum positum, atq; Triphoni
Quidam miratur, stultitiamq́; hominum.
Fatidicos ridet quosdam & responsa Menippus:
Idq́; putat verè solius esse Dei.

Vos nimirum Trophoni.] κατηγορία. Cùm sitis mortui.] ἐκ τῶν μαχομένων. Quid? an nobis.] ἀπολογία. Atqui non ista fuissent opinati, in vos.] *Causam in eos transfert.* Nouerit Amphilochus.] ἀποδίωξις. Cæterùm ego Heros sum.] ἀπόκρισις ὑπὲρ αὐτοῦ. At tu videre nunquã.] *Obiectio.*

ctio. Equidem nisi.] *Solutio à signis, per asseuerationem.* Sed age per ipsam diuinandi artem.] ἐρώτησις ὁρική. Est quiddam partim.] ἀπόκρισις ὁμοῖα. Nempe quòd neq; sit homo.] *Repetit* ὅρον. Quò nunc recessit.] *Interrogatio.* Reddit oracula.] *Responsio.* Haud intelligo quid dicas.] *Conclusio* εἰρωνική.

ΕΡΜΟΥ ΚΑΙ ΧΑρωνος.

MERCVRII ET Charontis.

Iacobo Micyllo interprete.

MERCVRIVS.

Λογισώμεθα ὦ πορθμεῦ, εἰ δοκεῖ, ὁπόσα μοι ὀφείλεις ἤδη, ὅπως μὴ αὖθις ἐρίζωμέν τι περὶ αὐτῶν. Χά. λογισώμεθα, ὦ Ερμῆ. ἄμεινον γὰρ ὠρίσαι περὶ αὐτῶν καὶ ἀπραγμονέστερον. Ερ. ἄγκυραν ἐντειλαμένῳ ἐκόμισα πέντε δραχμῶν. Χά. πολλοῦ λέγεις. Ερ. νὴ τὸν Αἰδωνέα, τῶν πέντε ὠνησάμην, καὶ τροπωτῆρα δύο ὀβολῶν. Χά. τίθει πέντε δραχμὰς, καὶ ὀβολοὺς δύο Ερ. καὶ ἀκέστραν ὑπὲρ τοῦ ἱστίου πέντε ὀβολοὺς ἐγὼ

Rationem supputemus [a] *portitor, si videtur, quantum mihi debeas iam, ne denuò aliquando de eo inter nos contendamus.* CHAR. *Supputemus, Mercuri. Satius enim est maturè id agere, deinde & minoris negocij.* MERC. [b] *Anchoram, vt mandáras, comparaui tibi quinq; drachmis.* CHAR. *Caro dicis.* MER. *At per Plutonem, quinq; emi illam: & prætereà lorum, quo* [c] *remum alligares, obolis duobus.* CHAR. *Pone quinque drachmas, & obolos duos.* MERC. *Et pro resarciendo velo quinque obolos*

ἐγὼ κατέβαλον. Χά. καὶ τούτους προστίθει. Ερ. καὶ κηρὸν, ὡς ἐπιπλάσαι τῶν σκλαφιδίου τὰ ἀνεῳγότα, καὶ ἥλους δὲ, καὶ καλώδιον, ἀφ' οὗ τὴν ὑπέραν ἐποίησας, δύο δραχμῶν ἅπαντα. Χά. εὖγε; ἄξια ταῦτα ὀνήσω. Ερ. ταῦτά ἐστιν, εἰ μή τι ἄλλο ὑμᾶς διέλαθεν ἐν τῷ λογισμῷ. πότε δ' οὖν ταῦτ' ἀπαλώσειν φῄς: Χά. νῦν μὲν, ὦ Ερμῆ, ἀδύνατον. ἢν δ' λοιμός τις ἢ πόλεμος καταπέμψῃ ἀθρόους τινὰς, ἐνέσται τότε ἀποκερδάναι ἐν τῷ πλήθει παραλογιζόμενον τὰ πορθμία. Ερ. νῦν οὖν ἐγὼ καθεδοῦμαι, τὰ κάκιστα εὐχόμενος γενέσθαι, ὡς ἂν ἀπὸ τούτων ἀπολαύοιμι. Χά. οὐκ ἔστιν ἄλλως, ὦ Ερμῆ. νῦν δ' ὀλίγοι, ὡς, ὁρᾷς, ἀφικοῦνται ἡμῖν, εἰρήνη γάρ. Ερ. ἄμεινον οὕτως, εἰ καὶ ἡμῖν παρατείνοιτο ἑπὸ σοῦ τὸ ὄφλημα. πλὴν ἀλλ' οἱ μὲν παλαιοὶ, ὦ Χάρων, οἶσθα

ego exolui. CHAR. Etiam hos appone. MER. Et [d] ceram ad oblinendas nauigij rimas tibi emi: & clauos prætereà, & funiculum vnde [e] hyperam fecisti, omnia hæc duabus drachmis. CHAR. Rectè, laudo, hæc vili emisti. MER. Hæc sunt quæ tibi exposui: nisi si quid reliquum est quod me fugit inter computandum. Quando autem hæc redditurum te promittis? CHAR. Nunc quidem, Mercuri, non possum. Si verò pestis aliqua aut bellum confertos & frequentes huc demiserit aliquos, licebit mihi tum allucrari aliquid, subtracto clàm nonnihil ex portorio. MER. Proinde ego nunc sedebo, pessima quæque vt eueniant precando, vt inde fructum aliquem capiam. CHAR. Fieri aliter non potest, Mercuri. Nam pauci nunc, vides, ad nos descendunt. Pax enim est. MERC. Satius est ita esse, etiam si ob hoc abs te prorogatur nobis debiti istius solutio. Verùm enimuerò prisci illi, Charon, nosti

οἶσθα οἷοι παρεγίνοντο, ἀνδρεῖοι ἅπαντες, αἵματος ἀνάπλεω, καὶ τραυματίαι οἱ πολλοί. νῦν δὲ ἢ φαρμάκῳ τις ὑπὸ τοῦ παιδὸς ἀπεθανὼν, ἢ ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ἢ ὑπὸ τρυφῆς ἐξωδηκὼς τὴν γαστέρα καὶ τὰ σκέλη, ὠχροὶ γὰρ ἅπαντες, καὶ ἀγεννεῖς, οὐδὲ ὅμοιοι ἐκείνοις. οἱ δὲ πλεῖστοι αὐτῶν, διὰ χρήματα ἥκουσιν, ἐπιβουλεύοντες ἀλλήλοις, ὡς ἐοίκασι. Χά. πάνυ γὰρ πεπόθητά ἐστι ταῦτα. Ερ. οὐκοῦν οὐδ' ἐγὼ δόξαιμι ἂν ἁμαρτάνειν, πικρῶς ἀπαιτῶν τὰ ὀφειλόμενα παρὰ σοῦ.

nosti quales aduenire solebant, quàm fortes atque animosi omnes, cruore madidi, & vulneribus pleni plerique? Nunc autem aut veneno aliquis à filio interfectus, aut ab vxore, aut præ nimia voluptate tumefacto ventre & cruribus adueniunt. Pallidi enim omnes, & ignaui, neque similes prioribus illis. Plurimi autem ipsorum etiam pecuniarum causa veniunt, factis (vt videtur) mutuò sibi insidijs. CHAR. *Omnino enim expetibiles illæ sunt.* MERC. *Proinde neque ego videar peccare grauius aliquid, si vel acerbius abs te exigam ea quæ mihi debes.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a PORTITOR.] *Charon Noctis & Herebi filius tria inferni flumina seu paludes obseruare dicitur, puta Acherontem, Stygem, & Cocytum, & per illas mortuorum animas ad profundum Herebi transuehere, obolum quem danacem Græci vocant, à vectoribus accipiens. Charontem portitorem, Virgil. in 6. Aeneid. pulchrè describit.* *b* Anchoram.] *Hic recenset aliquot nauium instrumenta. Anchora dens est ferreus ad sistendas naues.* *c* Remum.] *Remi perticæ seu conti, quibus naues & rates impelluntur aguntur que. Remis vela adduntur*

duntur, vt alæ ad nauium celeritatem funes & rudentes tum ad vincula, tum ad nauium tractus & retinacula. d Ceram.] *Græci κηρὸν pro ceræ picisque mixtura accipiunt : consule Plin. lib. 16. cap. 12. Hinc ceratæ naues dicuntur, cera piceque simul confusis oblitæ. e* Hyperam.] *Hyperæ sunt funiculi, quibus antennarum cornua traducuntur. vnde prouerbium : Omissa hypera, pedem quæris. Vide Suidam & Erasmum nostrum.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Nauta petit quod debebat talariger ales,
Vera subducta sed ratione prius.
Mercurius queritor technas, hominumq; furores
Semper quod peior sit quoq; posteritas.

RATIONEM supputemus.] *Propositio iubentis.* Supputemus, Mercuri.] *Assensio.* Satius enim est.] *Ratio.* Anchoram vt mandâras.] λογισμὸς *per enumerationem.* Vnde Hyperam fecisti.] ὑπέρεα *funiculi sunt, quibus antennarum cornua traducuntur. Vnde prouerb. Omissa hypera pedem quæris. Erasmus & Suidas.* Rectè laudo.] *Collaudatio.* Hæc sunt.] *Conclusio supputationis.* Quando autem hæc. *Postulat solutionem.* Nunc quidem, Mercuri.] *Petit dilationem.* Fieri aliter non potest.] λογισμὸς. Nam pauci nunc.] *Consilium suum exponit.* Pax enim est.] *Ratio* Verùm enimuerò prisci illi.] *Comparatio mortuorum.* Proinde neque & ego.] *Conclusio.*

MENIP.

ΜΕΝΙΠΠΟΥ ΚΑΙ Κερβέρου.

MENIPPI ET Cerberi.

Erasmo Roterodamo interprete.

MENIPPVS.

Ὦ Κέρβερε (συγγενὴς γάρ ἐμοί ἐστι, κύων καὶ αὐτὸς ὤν) ἔστι μοι πρὸς τῆς Στυγὸς, οἷός τ' ἦν ὁ Σωκράτης, ὁπότε παρῆν πρὸς ὑμᾶς; ἀκὸς δὲ σὺ θεὸν ὄντα, μὴ ὑλακτεῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀνθρωπικῶς φθέγγεσθαι, ὁπόταν ἐθέλοις. Κέρ. πόρρω θεὶν μᾶλλον, ὦ Μένιππε, παντάπασιν ἐλπὶς ἀπεῖναι προσώπῳ προσιόντα, καὶ ὑπάνυ δεδιέναι τὸν θάνατον δοκοῦντι, τοῦτ' ἐμφανῶσαι τοῖς ἔξω τοῦ σωμάτος ἑστῶσιν ἐθέλων. ἐπεὶ ἵλαττον κινδυνεύειν ἔοικε τῷ χάσματι, καὶ εἴ τις τὸν φόβον, μᾶλλον ἔτι δραπέτευτα αὐτὸν λανθάνειν τῷ ἰωνείῳ λατίσπαξε τοῦ ποδὸς, ὥσπερ τὰ βρέφη ἐκάνυε, καὶ τὰ ἑαυτοῦ παιδία ὠδύρετο, καὶ παντοίως ἐγώλα. Μέν.

HEus, Cerbere, quando quidem mihi tecum cognatio quædam intercedit, quum & ipse [a] sim canis, dic mihi per [b] Stygiam paludem, quomodo sese habebat [c] Socrates, quum huc accederet? Verisimile est autem te, Deus quum sis, [d] non latrare modò, verumetiam humano more loqui, si quando velis. CER. Quū procul adhuc abesset, [e] Menippe, visus est constanti atque intrepido adire vultu, perinde quasi mortem nihil omnino formidaret, tanquam hoc ipsum vellet ijs qui procul à specus ingressu stabant ostendere: verùm simulatque despexit in hiatum, viditq; profundum simulq; ego cunctantem etiam pede correptum, detraherem, infantium ritu eiulabat, suósque deplorabat liberos, nihilq; non faciebat, in omnem speciem sese conuertens. MEN.

Num

οὐκοῦν σοφιστὴς ὁ ἄνθρωπος ἦν, καὶ οὐκ ἀληθῶς κατεφρόνει τοῦ πράγματος; Κέρ. οὐκ ἀλλ' ἐπείπερ ἀναγκαῖον αὐτὸ ἑώρα, κατεθρασύνετο, ὡς δοῦθεν οὐκ ἄκων πεισόμενος, ὃ πάντως ἔδει παθεῖν, ὡς θαυμάσωνται οἱ θεαταί. καὶ ὅλως, περὶ πάντων γε τῶν τοιούτων εἰπεῖν ἂν ἔχοιμι, ἕως τοῦ στομίου τολμηροὶ καὶ ἀνδρεῖοι, τάδ' ἔνδοθεν ἔλεγχος ἀκριβής. Μέν. ἐγὼ δὲ πῶς σοι κατεληλυθέναι ἔδοξα; Κέρ. μόνος, ὦ Μένιππε, ἀξίως τοῦ γένους, καὶ Διογένης πρό σου, ὅτι μὴ ἀναγκαζόμενοι ἐσήειτε, μήδ' ὠθούμενοι, ἀλλ' ἐθελούσιοι γελῶντες, οἰμώζειν παραγγέλαντες ἅπασιν.

Num igitur fucatè sapiens erat ille, neque verè mortem contemnebat? CER. *Haud verè: cæterùm vbi vidit id esse necesse, audaciam quandam præ se ferebat, quasi verò volens id esset passurus,* [g] *quod alioqui volenti nolenti tamen omnino fuerat ferendum, videlicet quo spectatoribus esset miraculo. Equidem illud in totum de viris istiusmodi verè possim dicere, ad fauces vsque specus intrepidi sunt ac fortes: porrò intùs quum sunt, nihil mollius ueque fractius.* MEN. *Cæterùm ego quónam animo tibi visus sum subijsse specum?* CER. *Vnus mortalium, Menippe sic mihi visus es subire, vt tuo dignum erat genere: & prior te* [h] *Diogenes: propterea quòd neutiquam adacti subieritis, aut intrusi: verùm tum vltronei, tum ridentes, atque* [i] *omnibus plorare renunciantes.*

GILBER-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a SIM canis.] *Cynici vulgo pro canibus habiti sunt, non ob aliud, nisi quòd rectè quidem arguerent vitia mortalium, sed absq; delectu personarum, temporis & loci.* b Stygiam.] *Per Stygiam paludem. Hunc deorũ poëticorum iusiurandũ religiosum & grauissimũ esse volunt. Homerus Odyss. & Virg. lib. 6. Aen.*

— Stygiamque paludem,
Dij cuius iurare timent & fallere numen.

Qui enim per eam peieraverit, illum oportet annum & diebus nouem ambrosia & nectare defraudari. c Socrates.] *Hic de Socratis sapientia atque constantia seu fortitudine agitatur, de qua Hieronymus: Eundem semper vultum, inquit, habere non possumus, quod de Socrate falsò gloriantur philosophi. Philosophus Atheniensis fuit, Sophroniſci statuarij & Phanaretæ obstetricis filius, Apollinis oraculo omnium sapientissimus iudicatus, qui æquabilitatem in omni vita adeò seruauit, vt idem semper vultus, eademque frons siue prosperis siue aduersis rebus extiterit vsque ad extremum. Præceptores habuit Anaxagoram & Damonem. Postea ad Archelaum physicum se contulit. vbi cùm animaduerteret naturalis speculationis nullum esse fructum, primus Ethicen inuenit:* id est, *moralem philosophiam, ad quam transiens ferunt dixisse: Quæ supra nos, nihil ad nos. Vxores eodem tempore duas habuit, Xantippen & Myrtonem, quæ cùm crebrò inter se iurgarent, & ille eas solitus esset deridere, quòd propter se fœdissimum hominem, simis naribus, recalua fronte, pilosis humeris, repandis cruribus disceptarent, nouiss. mè verterunt in eum impetum, quem fugientem diu persecutæ sunt. Interrogauit Alcibiades, cur vxores tam acerbas domo non exigeret? Quoniam, inquit Socrates, cùm illas domi perpetior, assuesco, & exerceor, quò foris petulantium iniuriam facilius feram. Nónne tu tolerat anseres perstrepentes? Illo annuente: Quoniam mihi oua & pullos pariunt. Et mihi, ait, Xanthippe filios gignit. Xanthippe verò adeò molesta fuit, vt ipso cum discipulis asserente, mensam non varò subuerterit. De eius patientia Gellius, castitate verò Aelianus scribit. Accusatus tandem ab Anyto quodam diui-*

te, & Me-

te,& Melito poëta,& Lycone oratore, quòd de dijs malè senti-
ret,iuuentutemq; præpostera Venere corrumperet, cùm à iudi-
cibus de more interrogaretur, Quánam potissimùm pœna se di-
gnum censeret: Vt,inquit,in Prytaneo alar de publico. Quo re-
sponso irritati iudices,capitis eum damnauerunt, & ad bibendam cicutam compulerunt. qua ille intrepidè accepta, & non alio quàm quo vinum solet,vultu exhausta,supremum vitæ diem clausit. De quo Persius:

—barbatum hoc crede magistrum
Dicere,sorbitio tollit quem dira cicutæ.

Ex Comœdijs Sotadis hoc quoq; de eo extat: Socratem mundus facit sapientem, ac malè Socratem in carcere interemit. Epota enim cicuta,mortuus est. Cicer. 1. de Orat. pluribus illius historiam persequitur. Et Erasmus in Alcibiadis Sileno. d Non latrare modó.] Virgil. 6. Aeneid.

—licet ingens ianitor antro
Aeternùm latrans exangues terreat vmbras. Et,
Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci
Personat —. e Menippus.] Phœnix philosophus Cynicus, conditione seruus, qui reliquit lucubrationes crebris salibus. Cynicaq; mordacitate refertas: ad quarum imitationẽ M. Varro Satyras conscripsit, quas ab illius nomine Menippeas appellauit, vt tradit Macrobius in Saturn. laqueo vitam finiisse dicitur à Diogene Laërt. Dicit hic se esse canem. canes enim vocantur Cynicæ sectæ philosophi. f Aconito mordens.] Id est, veneno, ἀπὸ τῆς κοινῆς. Est autem aconitum, omnium venenorum ocyssimum, authore Plinio, quod contraxit spuma Cerberi, ab inferis extracti. quod passim describitur ab autoribus in primis poëtis, sed ignoratur adhuc hodie. g Quod volenti nolenti.] Vsus huius adagij, Velim nolim, est, quum contra sententiam animi fit aliquid. Pro eo Plautus sæpe vtitur ingratijs, vt in nostro Adagiorum collectaneo annotauimus. h Diogenes.] Philosophus Cynicus celeberrimus. i Omnibus plorare renunciantes.] Hac prouerbiali voce Lucianus sæpè vsus est, de qua nos in primo Necricorum dialogo, & nostro Adagiorum collectaneo.

IOAN-

IOANNIS SAMBVCI
ANNOTATIONES.

ἀνασκευαστικὸς : *Fortitudinem Socratis falsam fuisse.*

Socratis exponit trepida de morte Menippo,
Cerberus infernas vt metuatque domos.
Nescio quàm fortis fuerit : sub iudice lis est,
Mors etiam magnos territat vsque viros.

HEVS Cerbere.] ἐνθυμηματικὴ ἐρώτησις, ἢ ἀξίωσις. Verisimile.] *Ratio* προληπτικὴ *à possibili.* Verùm etiam.] ἀφήγησις. Quum procul.] *Primum tempus.* Quasi mortem.] *Factum.* Verùm simul atque.] *Alterum tempus.* Nihilq; non.] *Conclusio.* Cæterùm.] *Expositio suæ sententiæ de Socrate.* Equidem illud.] ἐπίκρισις γενική. Quónam animo.] *Interrogatio de seipso.* Vnus mortalium.] ἀπόκρισις ἐπαινετική. Propterea quód.] αἰτιολογία.

ΧΑΡΩΝΟΣ, ΜΕΝΙΠΠΟΥ, καὶ Ἑρμοῦ.

a *CHASONTIS & Menippi.*

Erasmo Roterodamo interprete.

CHARON.

Ἀπόδος, ὦ κατάραε, τὰ πορθμία Μέν. βόα, εἰ τοῦ τοῦ ἥδιον, ὦ Χάρων. Χάρ. ἀπόδος, φημί, ἀνθ' ὧν σε διεπορθμευσάμην. Μέν. οὐκ ἂν λάβοις παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος. Χάρ. ἔστι δέ τις ὀβολὸν μὴ ἔχων; Μέν. εἰ μὲν καὶ ἄπλος τις, οὐκ οἶδα, ἐγὼ δὲ οὐκ ἔχω. Χάρ. καὶ μὴν ἄγξω σε, νὴ τὸν Πλούτωνα, ὦ μιαρὲ,

REdde [b] *naulum, sceleste.* MEN. *Voci ferare, siquidem istuc tibi voluptati est, Charon.* CHA. *Redde, inquam, quod pro traiectõe debes.* MEN. *Haudquaquam auferre queas ab eo q nõ habebat.* CHA. *An est qnispiam, qui ne obolum quidem habeat?* MEN. *Sit' ne alius quispiam prætereà, equidem ignoro: ipse certè non habeo.* CHA. *Atqui præfocabo te per* [c] *Ditẽ, impu*

 rissime,

ρὲ, ἰῶ μὴ ἀρθλῶς. Μφ. κἀγὼ ὧν ξύλῳ σου κατάξας θλαύσω τὸ ὠράνιον. Χάρ. μάτλω οὖν ἔσῃ πεπλανκὼς, τοσοῦτον πλοῦν; Μφ. ὁ Ερμῆς ὑπὲρ ἐμοῦ σοι ἀρθλότω, ὅς με παρέδωκέ σοι. Ερμ. νὴ Δία ὀναίμην, ἂ μέλλω γε καὶ ὑπερκινδυνεύειν τῶν νεκρῶν. Χάρ. ὀκ ἀρκήσομαί σου. Μφ. τοῦτο γε ἕνεκα νεωλκήσας τὸ πορθμεῖον παράμυνε, πλεῖν ἀπ' ὄρους, γε μὴ ἔχω, πῶς ἂν λάβοις; Χαρ. σὺ δ' οὐκ ἤθελες, ὡς ὁμολόγεις ἄρτι; Μφ. ἤθελον μέν, οὐκ εἶχον δέ. τί οὖν ἐμοὶ θλᾶς τὸ τοῦτο μὴ ἀρθανεῖν; Χάρ. μόνος οὖν αὐχήσεις πρῶτα πεπλευκηκέναι. Μφ. ὁ πρῶτα, ὦ βέλτιστε· καὶ γὰρ ἐῦπλοῦς, καὶ τὴν ὑώπην ἐπιλαβόμην, καὶ ὀβολὸν μόνος τῶν ἄλλων ἐπιβατῶν. Χάρ. εἶεν ταῦτα πρὸς τὰ πορθμεῖα· τὸν ὀβολὸν ἀρθλοποιοῦσί σοι δᾶ, ὅτι γὰρ θέμις ἄλλως γένεσθαι. Μφ. ἀκουσον ἀπάγαγέ με αὖθις εἰς τὸν βίον. Χάρ. χαίρων λέγεις, ἵνα καὶ

risisime, ni reddas. MEN. *At ego* [d] *illiso baculo tibi comminuam caput.* CHAR. *Nũ ergo te tam longo traiectu gratis tranſuexero?* MEN. *Mercurius meo nomine tibi reddat, vt qui me tibi tradiderit.* MER. *Bellè mecum agatur per Iouem, ſiquidem futurum eſt, vt etiam defunctorum nomine perſoluam.* CHAR. *Haud omittam te.* MEN. *Quin igitur vel huius gratia pergis, vt facis, nauim trahere: quanquã* [e] *quod non habeo, quinam auferas?* CHAR. *At tu neſciebas quid tibi fuerit apportandũ?* MEN. *Sciebam quidem verũ non erat. Quid igitur? num ea gratia erat mihi ſemper in vita manendum?* CH. *Solus ergo gloriaberis te gratis fuiſſe trãſuectũ?* ME. *Haud gratis, ô præclare: ſi quidem* [f] *ſentinam exhauſi, & remum arripui, & vectorum omnium vnus non eiulaui.* CHAR. *Iſta nihil ad naulum: obolum reddas oportet, neque enim fas eſt ſecus fieri.* MEN. *Proinde tu me rurſum in vitam reuehe.* CHAR. *Bellè dicis, nimirum vt verberq*

πληγὰς ἐπὶ τούτῳ παρὰ τοῦ Αἰακοῦ προσλάβω. Μέν. μὴ ἐνόχλει ἦν. Χά. δεῖξον τί ἐν τῇ πήρᾳ ἔχεις. Μέν. θέρμους εἰ θέλεις, καὶ τῆς Εκάτης τὸ δεῖπνον. Χάρ. πόθεν τοῦτον ἡμῖν, ὦ Ερμῇ, τὸν κύνα ἤγαγες; οἷα δὲ καὶ ἐλάλει παρὰ τὴν πλοῦν, τῶν ἐπιβατῶν ἁπάντων καταγελῶν καὶ ἐπισκώπτων, καὶ μόνος ᾄδων, οἰμωζόντων ἐκείνων; Ερμ. ἀγνοεῖς, ὦ Χάρων, ὁποῖον ἄνδρα διεπόρθμευσας; ἐλεύθερον ἀκριβῶς, καὶ δεινὸς αὐτῷ μέλει, οὗτός ἐστιν ὁ Μένιππος. Χάρ. καὶ μὴν ἄν σε λάβω ποτέ. Μένιπ.

ἂν λάβῃς ὦ βέλτιστε· δίς δὲ οὐκ ἂν λάβοις.

verbera etiam 8 *ab Aeaco mihi lucrifaciam.* MEN. *Ergo molestus ne sis.* CH. *Ostende quid habeas in pera.* MEN. [h] *Lupinum si velis, &* [i] *Hecatæ cœnam,* CHAR. *Vnde nobis hunc* [k] *canem adduxisti, Mercuri? tũ qualia garriebat inter nauigandum, vectores omnes irridens, ac dicterijs incessens, vnúsque cantillans illis plorantibus?* MER. *An ignoras, Charon, quem virum transuexeris? planè liberum, cuique nihil omninò curæ sit. Hic est Menippus.* CHAR. *Atqui si vnquam posthac te recepero,* MENIP, *Si receperis? ô præclare, ne possis quidem iterum recipere.*

GILBERTI COGNATI.
ANNOTATIONES.

a CHARONTI *Poëtæ inferorum fluminum custodiam & cymbæ gubernaculum tribuunt.* b Naulum.] *Paruum numisma in os mortuorum inditũ, Charonti pro portorio soluendum.* c Ditem.] *Plutonem inferorũ Deum, Iouis & Neptuni fratrem.* d Illiso baculo.] κἀγὼ τῷ ξύλῳ. *Materia pro instrumento, vt Latini ferrũ pro gladio. Aliàs* βάκτρον καὶ βακτηρία. e Quod nõ habeo.] *Alludit ad illud Plauti in Asin.* Nudo detrahere vestimẽta me iubes. *De quo in nostro Adagiorum*

collectaneo. f Sentinam.] *Nauis partem inferiorem, in quam quicquid instillat aquarum, influit, corruptæq; malè olent. Cicero de Senect. Alij sentinam exhauriant, &c.* g Aeaco.] *Hunc Poëtæ fabulantur apud inferos vnà cum Minoë & Rhadamantho iudicem delectum esse, & sontium crimina discutere, & vnicuique pro meritis pœnam constituere. Lucianus noster in Necyomantia portorio apud inferos colligendo præfectum facit. In Cataplo is Mercurium obiurgat.* h Lupinum] *Lupini vniuersam atq; adeò mirabilem historiam lege apud Theophrastum lib. 8. apud Plin li. 18. cap. 12. & 22. cap. vlt. Editur frumentorum inopia, q̃ instar lupi terræ sit appetens, dicitur lupinum.* i Hecatæ cœnam.] *Hecate Iouis & Latonæ filia, & soror Apollinis. Huic triplex numen attribuitur. vnde etiam à Virgil 8. Aeneid. Tergemina vocatur. Nam in cælo creditur esse Luna, in terris Diana, & apud inferos Proserpina. Dicta Hecate, teste Seruio, q̃ centum victimis placetur, aut quod centũ annos faciat errare insepultos. Sub noutlunium ditiores vespere cœnam mussitabant (vt dicebatur) in triuijs, nocte pauperes aderant, clausis portis, qui eam famelici diripiebant, postridie persuadentes vulgo, Hecaten id quod appositum esset, deuorasse. Vnde quoties significare volumus quid per tumultum direptum, Hecates cœnam appellare licebit. Eandem & præparcam ac sordidam veteres appellabant, quod apud inferos vmbræ tenui ac vilissimo cibo victitare dicantur, vt malua ac porro. Idem in dialogo Diogenis & Pollucis.* k Canem.] *Id est, impudentẽ Nota est eius bestiæ impudentia, inde & Homericũ illud κυνώπης & Cynicorum appellatio fluxit. Sed & apud Terent. in Eunuch. & canis & os durum impudentiam significat.*

IOANNIS SAMBVCI
ANNOTATIONES.

Ερισικός. *De naulo enim Charanti reddendo litigant.*

Nauita de naulo quærit rogitando Menippum,
Vt soluat vectus per Phlegethonis aquas.
Sed nihil extorsit, nec erat soluendo Menippus:
Post vitam nullas namque tenebat opes.

REDDI

REDDE naulum.] *Postulatio.* Redde inquam.] *Repetit postulationem.* Haudquaquam.] *Recusatio cum ratione.* Equidem ignoro.] *Inficiatio.* Ipse certé.] *Asseueratio.* Atqui præfocabo te.] ἀπειλή. At ego illiso baculo.] ἀνταπεική. Num ergo tecum.] ἀπὸ τοῦ ἀδίκου. Mercurius meo nomine.] *Reiectio in Mercurium.* Haud gratis.] ἀντεισαγωγή.

ΑΧΙΛΕΩΣ, ΚΑΙ Αντιλόχου.

ANTILOCHI ET Achillis.

Ottomaro Luscinio interprete.

ANTILOCHVS.

Οἷα πρώην, Ἀχιλλεῦ, πρὸς τὸν Ὀδυσσέα τοι εἴρηται, περὶ τοῦ θανάτου; ὡς ἀγεννῆ καὶ ἀνάξια τοῖν διδασκάλον ἀμφοῖν, Χείρωνός τε καὶ Φοίνικος; ἠκροώμην, γὰρ ὁπότε ἔφης, βούλεσθαι ἐπάρουρος ὤν, θητεύειν παρά τινι τῶν ἀκλήρων, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη, μᾶλλον, ἢ πάντων ἀνάσσειν τῶν νεκρῶν. ταῦτα μὲν οὖν ἀγεννῆ τινα Φρύγα δειλὸν, καὶ πέρα τοῦ καλῶς ἔχοντος φιλόζωον ἴσως ἐχρῆν λέγειν· τὸν Πηλέως δ' ἠὸν, τὸν φιλοκινδυνότατον

QVæ'nam sunt illa, Achilles, quæ tu Vlyssi iam primùm commemorando in mortem executus es, at minimè generosa, ac Chirone atque Phœnice, quibus tu aliquando vsus es præceptoribus, parùm digna? Audiui enim magis ex re tua futurum tibi videri, si vilis agricolæ munus obiens, inopi, cui nec victus suppetat, loces operã, quàm vt omnibus vita functis domineris. Quæ si rudis quidã plebeius, ex media Phrygia ortus, atque immodicus insuper etiam vitæ affectator diceret ferendum fortè id esset, atque condonandum nonnihil rusticitati: verùm ex Peleo prognatum, & ex omni heroum numero periculorum

φλυάταζον ὑπὲρ ὧν ἀπάντων, ταπεινὰ ἔτω περὶ αὐτοῦ δοξαζεῖν ποιῆ ἀσχήμονα, καὶ ἐναντίους πρὸς τὰ πεπραγμένα σοι ἐν τῷ βίῳ, ὃς ἐξὸν ἀπλῶς ἐν τῇ Φθιώτιδι πολὺ κρείσσον βασιλεύειν, ἑκὼν πρὸ πολλοῦ μετὰ δ' ἀγαθῆς δόξης θάνατον. ΑΧΙΛ. ὦ πᾶι Νέστορ, ἀλλὰ τότε μὲν ἄπαρ ἔτι τῶν ἐνταῦθα ὢν, καὶ τὸ βέλτιον ἐκείνων ὁπότερον ὧν ἀγνοῶν, τὸ δύσλωρον ἐκεῖνο δοξάειον προετίμων τοῦ βίου. νῦν δὲ σαφῶς οἶδα, ὡς ἐκείνη μὲν ἀναφλὴς, ἃ καὶ ὅ, τι μάλιστα οἱ ἄνω ῥαψῳδήσουσι μετὰ νεκρῶν δὲ ὁμοτιμία, καὶ ὅτε τὸ μάλιστ' ἐκεῖνο, ὦ Ἀντίλοχε, ὅτι καὶ ἰσχὺς πάρεστιν, ἀλλὰ λείμβεται ἅπαντα ἐκ τοῦ ὠκὺ ῥόῳ ὅμοιοι, καὶ κατ' ἦμαρ ἀμύλων διαφέρονται, καὶ ὅτι οἱ τῶν Τρώων νεκροὶ διὰ τα-

contemptorem acerrimum, in tam abiectam & humilem de seipso descendere opinionem, fœdum sanè atque pudendum inprimis. Deinde ijs, quæ in vita strenuè gesseris, equidem haud scio, quomodo ista conueniant. Nam dum in Phthio regnare tibi ad senectam vsque licuisset, citra gloriam tamen: tu gloriosam oppetere mortem maluisti, quàm potiri regno. ACHIL. At, ô Nestoris fili, nondum etiam tũ feceram rerũ earum periculum, & qui cui præferrem ignorans, gloriosam hanc infelicem præponebam vitæ. Atqui serò iam tandem intelligo, quàm egerim imprudenter. Apud viuos enim reperies fortè, qui res benè gestas celebrent literarum monumentis: sed hîc apud manes non video, quàm frugiferum opus effecerim, vbi vnus est honos omnium. Sed neque vires iam adsunt corporis, Antiloche, aut forma, interciderunt omnia: pari rerum statu viuuntur omnia, nullum sapientiæ, aut alterius rei discrimen est. Adde quòd nulli iam ex Troianorum mortuis formi-

δεδίασι με, ὅτι σε τῶν Ἀνχαιῶν θεραπεύουσιν. ἰσηγορία δὲ ἀκριβὴς, καὶ νεκρὸς ὅμοιος, ἢ μὲν κακὸς ἠδὲ καὶ ἐσθλός. ταῦτά με ἀνιᾷ, καὶ ἄχθομαι, ὅτι μὴ θητεύω ζῶν. Αντ. ὅμως τί οὖν ἄν τις πάθοι, ὦ Ἀχιλλεῦ; ταῦτα γὰρ ἔδοξε τῇ φύσει, πάντως ἀπεθνήσκειν ἅπαντας. ὥστε χρὴ ἐμμένειν τῷ νόμῳ, καὶ μὴ ἀνιᾶσθαι τοῖς διατεταγμένοις. ἄλλως τε ὁρᾷς τὸν ἑταίρων, ὅσοι περὶ σὲ ἐσμὲν. οἱ δὲ, μετὰ μικρὸν δὲ καὶ Ὀδυσσεὺς ἀφίξεται πάντως. Φέρει δὲ παραμυθίαν καὶ ἡ κοινωνία τοῦ πράγματος, καὶ τὸ μὴ μόνον αὐτὸν πεπονθέναι. ὁρᾷς τὸν Ηρακλέα, καὶ τὸν Μελέαγρον, καὶ ἄλλους θαυμαστοὺς ἄνδρας, οἳ οὐκ ἂν, οἶμαι, δέξαιντο ἀνελθεῖν, εἴ τις αὐτοὺς ἀναπέμψειε θητεύσοντας ἀκλήροις καὶ ἀβίοις ἀνδράσιν.

Αχιλ.

formidabilis sum, nemini Græcorum venerãdus: prorsus omnium de mortuis par existimatio est, siue boni fuerint, siue improbi. Hæc sunt quæ me angunt, & miserè solicitant, & ob quæ doleo, quòd non potiùs loco operas, & viuo. ANTIL. *At verò, Achilles, quid agat quispiam? quando sic naturâ comparatum est, vt omnes prorsum cogantur semel vitam relinquere. quæ lex quum in vniuersum iam obtinuit, nec abrogari vllo modo queat, patienter hanc feras oportet. Cæterùm aspice nos, quotquot penes te sumus: denique & Vlysses quoque post pusillũ adueniet: vnde solatum tibi meritò afferet societas; id quod & alijs in rebus plerunque vsu venire solet. Non enim solus videris in hæc mala coniectus: en tibi Herculem, Meleagrum, & alios plerosque, qui non parum multos in admirationem traxêre: qui quidem (ni fallor) haudquaquam in vitam videntur redituri, si quis eos ad inopes & victu indigos mittat, vt illis pro mercede seruiant.*

Αχιλ. ἑταιρικὴ μὲν ἡ παραίνεσις. ἐμὲ δὲ οὐκ οἶδ' ὅπως ἡ μνήμη τῶν παρὰ τὸν βίον ἀνιᾷ. οἶμαι δὲ καὶ ὑμῶν ἕκαστον. εἰ δὲ μὴ ὁμολογεῖτε, ταύτῃ χείρους ἐστὲ καθ' ἡσυχίαν αὐτὸ πάσχοντες Αν. οὔκ, ἀλλ' ἀμείνους, ὦ Αχιλλεῦ. τὸ γὰρ ἀνωφελὲς τοῦ λέγειν ὁρῶμεν. σιωπᾷν γὰρ, καὶ φέρειν καὶ ἀνέχεσθαι δέδοται ἡμῖν, μὴ καὶ γέλωτα ὄφλωμεν, ὥσπερ σὺ τοιαῦτα εὐχόμενοι.

ACHIL. *Sociorum hæc quidem admonitio est: verùm haud scio quo pacto eorum quæ in vita aguntur, memoria impendiò me excruciat. Arbitror autem & vestrùm vnumquemque ita affici, etiam si non palam confiteamini: nequiores sanè in eo, quòd tacitè huiuscemodi per quietem toleratis.* ANTIL. *Non equidem Achilles, sed longè tibi præstamus: quippe qui intelligimus, quàm sit inutile de ijs rebus verba facere. Silere enim & æquo animo sustinere omnia quæ accidunt, datum nobis est: ne tibi affectu isto similes, ipsi quoque ridiculi omnibus meritò videamur.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

AEQVA omnibus moriendi conditio, & vt inquit Horatius lib. Carm. ode 28:

Omnes vna manet nox. lib. 2. ode 3.
Omnes eodem cogimur: omnium
Versatur vrnam.— de Arte poët.
Debemus enim morti nos nostraque—.

Porrò quòd hic fuit in precio, fit illic nullo denique honore. Huc accedit illud Horatij ode 28:

Mista senum, ac iuuenum densentur funera: nullum
Sæua caput Proserpina fugit.

Dixit

Dixit Proserpinam nullius vnquam caput fugisse, quo minus illud more suo tonderet, aut saltem tondendum curaret. Existimabant enim antiqui, eos qui morti essent proximi, à Proserpina, mortis ac vitæ arbitra, primum tonderi, & his quasi primitijs Orco initiari, nec aliter diem suum obire posse. Id autem ex Euripide, & Virgilio apertè cognoscere licet. Virg. quidem Didonis difficulter morientis causam hanc adfert:

Nondum illi flauum Proserpina vertice crinem
Abstulerat, Stygioq; caput damnauerat Orco.

Addit Poëta Irim Proserpinæ officio fungi. Ac similiter ait Statius initio 2. Syluarum de Glaucia iamiam perituro.

Iam complexa manu crinem tenet infera Iuno:

id est, Proserpina. Apud Euripidem Θάνατος, siue mors introducitur Alcestidis comam secans.

IOANNIS SAMBVCI
ANNOTATIONES.

Aequalem omnium apud inferos esse conditionem, neminemq; præferri mortalium: & de Achillis apud inferos pusillanimitate.

Ingentem quanquam Pelides Hectora vicit,
Martia cui semper prælia ludus erant.
Non tamen est melior timidis in Ditis auerno:
Nominis est illo gloria parua loco.

QVAE'NAM sunt.] *Propositio per interrogationem* ἐλεγτικὴν μετὰ παῤῥησίας Audiui enim.] *Ratio* αὐξητική. Quæ si rudis.] *Approbatio per comparationem.* Verùm ex Peleo.] αὐτοπόδοσις ἀπὸ τοῦ ἀπρεποῦς. Ex omni heroum numero.] *Exornatio* ἐπιθεραπευτικὴ κατ' ἔπαινον. At, ô Nestoris fili.] ἀπόκρισις ὀδυρτική. Atqui seró.] αὐτικατάλλαξις. Apud viuos enim.] κατάστασις τοῦ διαλόγου. Sed neque vires.] *Expolitio huius sententia.* Adde quod.] αὔξισις. Hæc sunt.] *Conclusio querimoniæ.* At verò Achilles.] τὸ παραμύθιον. Quando sic natura

comparatum est.] *A necessario.* Vt omnes cogantur.] *Ab exemplis æqualium.* Cæterùm aspice nos.] παραίνεσις. Non enim solus.] *A communi malo.* En tibi Herculem.] *Gaudium est miseris socios habere pœnarum.* Sociorum hæc.] *Concessio.* Verùm haud scio.] *Correctio.* Arbitror autem.] αὐτιδιαβολή. Non equidem.] καύχησις. Silere enim.] *Fortis est σιωπᾶν, φέρειν δὲ ἀνέχεσθαι τὰ κατά.*

ΜΕΝΙΠΠΟΥ ΚΑΙ Ερμοῦ

MENIPPI ET Mercurij

Erasmo Roterodamo interprete.

MENIPPVS.

Ποῦ δὲ οἱ καλοί εἰσιν, ἢ αἱ καλαὶ, ὦ Ερμῆ; ξενάγησόν μενέηλαν ὄντα. Ερ. οὐ σχολὴ μὲν, ὦ Μένιππε. πλὴν κατ' ἐκεῖνο αὐτὸ ἀπόβλεψον, ὡς ἐπὶ τὰ δεξιὰ, ἔνθα Υάκινθος τέ ἐστι, καὶ ὁ Νάρκισσος, καὶ Νιρεὺς, καὶ Αχιλλεὺς, καὶ Τυρὼ καὶ Ελένη καὶ Λήδα, καὶ ὅλως τὰ ἀρχαῖα κάλλη πάντα. Μεν. ὀστᾶ μόνον ὁρῶ, καὶ κρανία, τῶν σαρκῶν γυμνά, ὅμοια τὰ πολλά. Ερ. καὶ μὴν ἐκεῖνά ἐστιν, ἃ πάντες οἱ ποιηταὶ θαυμάζουσι τὰ ὀστᾶ, ὧν σὺ ἔοικας καταφρονεῖν.

AT[a] vbinam formosi illi sunt, ac formosæ, Mercurij ducito me, docetóq; vtpote recèns huc profectum hospitem. MER. *Haud mihi licet per ocium, Menippe: quin tu isthuc ipso è loco dextrorsum oculos deflecte. Illic & [b] Hyacinthus est, & Narcissus ille, & Nireus, & Achilles, & Tyro, & Helena, & Leda: breuiter quicquid est veterum formarum.* MEN. *Equidem præter ossa nihil video caluariasq; carnibus renudatas, inter quæ omnia nihil sit omnino discriminis.* MER. *Atqui hæc sunt quæ poëtæ cuncti mirantur ac celebrant, ossa scilicet quæ tu videris contenere.*

MEN.

Μὴ ὅμως τὴν Ἑλένην μοι δεῦ-
ξον, εἰ γὰρ ἄρ' ἀγνοεῖν ἔοικε.
Ερ. τοῦτ' ἐστὶ τὸ πρανίον ἢ Ἑλένη
ἐστίν; Μέν. ἔτα δὲ χίλια νῆα
ἀφ' ὅλης τῆς ἑλλάδος ἐπληρώθησαν ἐξ ἁπά-
σης τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὁπόσοι ἔπε-
σον Ἕλληνες τε καὶ βάρβαροι,
καὶ ὁπόσαι πόλεις ἀνάστατοι
γεγόνασιν; Ερ. ἀλλ' οὐκ ἄξιος,
ὦ Μένιππε, ἕνεκα τῆς γυναικὸς
τοσαῦτα. εἴφης γὰρ ἂν καὶ σὺ ἀνθρώ-
που ὄντα ἐᾶν, ὅταν ἀμφὶ γυναι-
κὶ, πολλὰν κόσμον ἄγουσα πάσ-
χειν ἐπὶ καὶ τὰ ἄνθη ξηρὰ
ὄντα, εἴ τις βέλτιον ἀποδύσαι-
τό τε καὶ βαφεῖον. ἄμορφα δὴ
λογίζου αὐτὴν εἶδέναι. ὅτι μὲν γὰρ
ἀνθεῖ, οὐκ ἴσμεν τῶν γε ἀνθρώπων, καλὴ
εἶναι δοκεῖ. Μέν. ἐκοινῶ ἔγωγε, ὦ
Ερμῆ, θαυμάσαιμι, εἰ μὴ σωφρό-
σαν οἱ Ἀχαιοὶ περὶ πράγμα
τοσοῦτον ὀλιγορονίας, καὶ ῥᾳ-
δίως ἀπανθοῦντος, φευκτόν.
Ερ. ἀσχολή μοι, ὦ Μένιππε,
συμπεσοῦσα σοι. ὡς τὸν ἐπι-
τήδειόν τινα τόπον, ἔνθα ἂν
ἐθέλῃς, κᾆσο κατακλινὼν σε-
αυτόν· ἐγὼ δὲ τοὺς ἄλλους νε-
κροὺς ἤδη μετιὼν ἥξω.

MEN. *At Helenam saltem mihi commonstra: nam ipse quidem haud queam dignoscere.* MER. *Hæc videlicet caluaria, Helena est.* MEN. *Et huius scilicet ossis gratia mille naues ex vniuersa Græcia electo delectu sunt impletæ, tantáq; tũ Græcorũ tum Barbarorum multitudo conflixit, tot vrbes sunt euersæ?* MER. *Cæterùm, Menippe, non vidisti mulierẽ hãc viuã: qđ si fecisses, forsan diceres tu quoq; vitio dãdum nõ esse*

Pro tali muliere diu tolerare labores.

Alioqui si quis flores etiã are factos marcidosq; cõtẽplet, posteaquã coloris decus abiecerint deformes nimirum videãtur: at ijdẽ donec florent, coloréq; obtinẽt, sunt speciosissimi. ME. *Proinde illud iã demiror, Mercuri, si Græci nõ intellexerũt sese pro re vsq; adeò momẽtanea, quæq; tam facilè emarcescerent, elaborare.* MER. *Haud mihi vacat tecũ philosophari, quare delecto loco vbicunq; velis, prosterne temet ac recumbe: mihi iam aliæ sunt traducendæ vmbræ.*

GILBER-

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a VBI'NAM formosi sunt.] *Forma bonum fragile est, & fugacißimum: nam cito pede labitur, & velut rosa arescens perit.* *b* Hyacinthi.] *Hyacinthi fabula est in Dialogo Mercurij & Apollinis.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Irridet formosos: quorum eximia pulchritudo ac species post mortem nulla est.

Forma nihil prodest, folijs leuiorq; caducis:
Perdidit hæc multos, milléve damna dedit.
Hanc etiam propter ceciderunt mœnia Troiæ:
Ob formam vt placeant desine velle tuam.

VBINAM formosi.] ἐρώτησις περὶ τῶν καλῶν: καὶ ἀξίωσις. Quin tu isthuc.] πρόσταξις. Illic &.] δείξις. Atqui hæc sunt.] *Irrisio.*

Forma bonum fragile est: quantumq; accedit ad annos,
Fit minor, & spacio carpitur ipsa suo.

Et huius scilicet.] *Obiectio.* Cæterúm.] ὁμοίωσις. Proinde illud demiror.] θαύμασις πορισματική. Haud mihi vacat.] *Præcisione concludit.*

ΜΕΝΙΠΠΟΥ ΚΑΙ Χείρωνος. — *MENIPPI ET Chironis.*

Erasmo Roterodamo interprete.

MENIPPVS.

ΗΚουσα, ὦ Χείρων, ὡς θεὸς ὢν, ἐπιθυμήσειας ἀπθανεῖν. Χεί. ἀληθῆ ταῦτ' ἤκουσας, ὦ Μένιπ-

E Quidem inaudiui a Chiron, te, deus quum esses, tamen optasse mortem. CHIRON. *Vera nimirum sunt ista quæ audiuisti Menippe:*

ἥτε. καὶ τέθνηκα, ὡς ὁρᾷς, ἀθάνατος εἶναι δυνάμενος. Μέν. τίς δὲ σὲ ἔρως τοῦ θανάτου ἔσχεν, ἀνεράστου τοῖς πολλοῖς χρήματος; Χείρ. ἐρῶ πρὸς σὲ οὐκ ἀσαύετον ὄντα. οὐκ ἦν ἔτι ἡδὺ ἀπλαύειν τῆς ἀθανασίας. Μέν. οὐχ ἡδὺ ἦν, ζῶντα ὁρᾷν τὸ φῶς; Χείρ. οὐκ, ὦ Μένιππε. τὸ γὰρ ἡδὺ ἔγωγε ποικίλον τι, καὶ οὐχ ἁπλοῦν ἡγοῦμαι εἶναι ἐγὼ δὲ ζῶν ἀεὶ, καὶ ἀπλαύων τῶν ὁμοίων, ἡλίου, φωτὸς, τροφῆς αἷ ὧραι δὲ αἱ αὐταὶ, καὶ τὰ γιγνόμενα ἅπαντα, ἑξῆς ἕκαστον, ὥσπερ ἀκολουθοῦντα, θάτερον θατέρῳ. ἐνεπλήσθην γοῦν αὐτῶν. οὐ γὰρ ἐν τοῦ αὐτοῦ ἀεὶ, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῦ μετασχεῖν ὅλως, τὸ τερπνὸν ἦν. Μέν. εὖ λέγεις, ὦ Χείρων. τὰ ἐν Ἅδου δὲ πῶς φέρεις, ἀφ' οὗ πεπλόμενος αὐτὰ ἥκεις; Χείρ.

pe: planeq; mortuus sum, sicuti vides, quum mihi licuerit immortalem esse. MEN. At quænam te mortis cupido tenebat, rei videlicet quã vulgus hominum horreat: CHIR. Dicam apud te, virum neutiquam stultum atque imperitum. Iam mihi desierat esse iucundum, immortalitate frui. MEN. Quid? an iniucundum erat te viuere, lucemque tueri? CHIR. Erat inquam, Menippe. nam quod iucundum vocant, id ego neutiquam simplex, sed varium quiddam esse arbitror. Verùm quum ego semper viuerem, atque ijsdem perpetuò rebus vterer, sole, luce, cibo, tum horæ eædem recurrerent, reliqua item omnia quæcunque contingunt in vita reciproco quodam orbe redirent, atque alijs alia per vices succederent: [b] satietas videlicet eorum me cœpit. Neque enim in eo voluptas est sita si perpetuò fruaris ijsdem, sed omnino in permutando posita est, MENIPPVS. Probè loqueris, Chiron: cæterùm hæc quæ apud inferos agitur vita, quinam tibi procedit, posteaquam ad hanc tanquam ad potiorem te contulisti? CHIR.

Χει. οὐκ ἀκδῶς, ὦ Μένιππε, ἡ γὰρ ἰσοτιμία, πάνυ δημοτικὸν, καὶ τὸ πρᾶγμα οὐδὲν ἔχει τὸ διάφορον, ἐν φωτὶ εἶναι, ἢ ἐν σκότῳ. ἄλλως τε οὐδὲ διψῇν, ὥσπερ ἄνω, οὔτε πεινῇν δεῖ, ἀλλ' ἀνεπιδεεῖς τούτων ἁπάντων ἐσμέν. Μέ. ὅρα, ὦ Χείρων, μὴ περιπίπτῃς σεαυτῷ, καὶ ἐς τὸ αὐτό σοι ὁ λόγος περιστῇ Χει. πῶς τοῦτο φῄς. Μέν. ὅτι εἰ τῶν ἐν τῷ βίῳ τὸ ὅμοιον ἀεὶ, καὶ ταὐτὸν ἐγένετό σοι προσκορὲς, καὶ ἐνταῦθα ὅμοια ὄντα, προσκορῆ ὁμοίως ἂν γένοιτο, καὶ δεήσει μεταβολήν γε ζητεῖν τινα καὶ ἐντεῦθεν ἐς ἄλλον βίον, ὅπερ οἶμαι ἀδύνατον. Χει. τί οὖν ἂν πάθοι τις, ὦ Μένιππε; Μέ. ὅπερ οἶμαι, καὶ φασὶ, σωτὸν ὄντα ἀρέσκεσθαι καὶ ἀγαπᾷν τοῖς παροῦσι, καὶ μηδὲν αὐτῶν ἀφόρητον οἴεσθαι.

CHIR. *Haud insuauiter, Menippe: siquidem æqualitas ipsa quiddam habet admodum populare. Nihil autem interest, vtrum in luce quis agat, an in tenebris: prætereà neque sitiendum est nobis, quemadmodum apud superos, neque esuriendum, sed eiusmodi rerum omnium egentia vacamus.* MEN. *Vide Chiron ne temet ipse inuoluas, néve eôdem tibi recidat oratio.* CHIR. *Quamobrem isthuc ais?* MEN. *Nempe si illud tibi fastidio fuit, quòd in vita semper ijsdem similibusq; rebus vtendum erat: quum hic itidem similia sint omnia, eundem admodum parient fastidium, ac deintegrò tibi quærenda erit vitæ commutatio, atque hinc quópiam aliam in vitam demigrãdum: id quod*[c] *arbitror fieri non posse.* CHIR. *Quid igitur faciundum, Menippe?* MEN. *Illud nimirum, vti sapiens quum sis, quemadmodum opinor, & vulgò prædicant,*[d] *præsentibus rebus sis contentus, boniq; consulas quod ad est: neque quicquam in his esse putes, quod ferri non queat.*

GILBER-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

*ARGVMENTVM.

HVius Menippi & Chironis facetissimi Dialogi argumentum & Chiron interrogatus à Menippo, quamobrem, cùm ei immortali esse liceret, mori maluerit, respondet, perpetuum rerum tenorem & similia omnia suo tempore vicissim recurrentia vitæ satietatem sibi peperisse. Eadem sunt omnia semper, inquit, Lucret. lib. 3. Altera pars Dialogi est præsentibus esse acquiescendum, iuxta illud τὸ παρὸν δεῖ ποιεῖν siue δεῖ πράττειν: id est, Quod adest, æqui bonique facere oportet, quo vtitur Plato in Gorgia. Ne nos alienarum rerum cupiditate maceremus, inquit Erasmus noster, sed quæcunque contigit, sors eam velut optimam amplectamur. Magna enim felicitatis pars est, vt sua cuique fortuna placeat.

a CHIRON.] *Chiron Centaurus, Saturni & Phyllira filius, dimidia sui parte equus, reliqua homo. Fabulantur enim poëtæ, Saturnum, cùm Phylliram Oceani filiam adamaret, eiusque frueretur concubitu, Opis vxoris interuentu turbatum, subitò in equum se conuertisse: Phylliram autem ex eo grauidam effectam, fœtum peperisse, cuius anterior pars hominem, posterior equum referret, eumq; Chironem nominasse, qui vbi primùm adolenit, in syluas sese contulit, ibiq; herbarum vires edoctus, in præstantissimum medicum euasit. Senex tandem effectus, (senem enim Theocritus in Thalysia dixit) atque vitæ longioris pertæsus, à superis impetrauit, vt immortalitatem, (vtroque enim parente immortali natus erat) sibi morte liceret commutare.* b Satietas.] *Aristoteles 2. Rhetoricarum præceptionum lib. scribit, quod semper idem stati perpetuiq; habitus, parit satietatem: varietatemque & vicissitudinem iucundam esse. Fit enim, inquit iuxta naturam transmutatio. Vnde illud dictum est, vicissitudo rerum omnium iucunda. Id quod repetijt lib. Moralium Eudem. 7. Euripide*

Euripides in Oreste, μεταβολὴ πάντων γλυκὺ: id est, *Mutatio iucunda rerum est omnium. Eôdem alluſit Virg. in Palæmone:*

Alternis dicetis, amant alterna Camœnæ.

Mimus: Nil iucundum, niſi quod commendat varietas. Item: Bonarum rerum conſuetudo peſſima eſt. Ea rerum natura, inquit Eraſmus noſter, eiuſmodi ſenſus humani faſtidium, vt nihil eſſe poſſit tam ſuaue, quod non abeat in nauſeam, ſi paulò diutiùs viare: nihil tam egregium, quod idem diu placere poſſit. Iuuenalis:

—voluptates commendat rarior vſus.

Terent. in Eunucho:

Tædet harum quotidianarum formarum.

In Phormione:

At enim tædet audire eam millies.

Cic. ad Atticum lib. 2: Prorſus vitæ tædet, ita ſunt omnia omnium miſeriarum pleniſſima. Varietas, inquit Eraſmus, tantam in omni re vim habet, vt commendatione nouitatis interdum & peſſima pro optimis placeant. c Arbitror fieri non poſſe.] *Sibylla apud Maronem, ad inferos viam Aeneæ non negat quidem, ſed deterret à difficultate viæ, quam componit cùm deſcenſus facilitate: obliquè notans temerarium Perithoi & Theſei conatum, qui ab inferis redire non valuerunt. Nam ab inferis reditus via, vt anguſta, ita infrequens eſt, & rarum videt viatorem, vt quoque noſter Lucianus in Diogenis & Alexandri dialogo ſcripſit: neque enim fas eſt reuerti quenquam, qui ſemel paludem tranſmiſerit, &c. d* Præſentibus rebus ſis contentus.] *Menippus hic nos cum Chirone admonet, vt quemcunque ſtatum ſors dederit, in eo lætè tranquilleq; viuamus. iuxta illud: ἐπὶ τοῖς παροῦσι τὸν βίον διάγειν, Quæ præſtò ſint, in hiſce vitam nectito.*

IOAN-

IOANNIS SAMBVCI
ANNOTATIONES.

Exoſus Chiron præſentis munera vitæ,
Tetras exoptat poſſe videre domos.
Eſſe iſthic etiam faſtidia multa docetur:
Vtere præſenti non meliora ſciens.

EQVIDEM inaudiui.] ἀφήγησις ψιλή. Vera iſta.] *Aſſeueratio.* Atquæ nam te.] *Inueſtigatio cauſæ.* Dicam apud te] ὑπόσχεσις. Iam mihi deſierat.] διήγησις. Quid? an iniucundum.] *Interpellatio.* Erat inquam.] *Ratio primæ ſententiæ.* Verùm cùm ego] *Continuat narrationem commemorando ea quæ faſtidium ſatietatemq; viuendi adferre ſolent.* Neque enim in eo.] *Ratio ex loco communi.* Cæterùm hæc.] *Secunda interrogatio.* Haud inſuauiter.] *Reſponſio & ratio.* Siquidem æqualitas.] *Occupatio.* Vide Chiron.] *Hortatio.* Nempe.] *Ratio à minori.* At de integro.] *conſilium eius quod fieri non poteſt.* Quid igitur.] *Petit aliud conſilium.* Præſentibus ſis contentus.] γνώμη προτρεπτική.

ΜΕΝΙΠΠΟΥ ΚΑΙ ΦΙ-
λωνιδου, ἢ Νεκυομαντία.

MENIPPVS, SEV
Necyomantia.

Thoma Moro interprete.

ARGVMENTVM.

VIdetur hoc Dialogo Lucianus illud maximè commendatum voluiſſe, quod in fine Menippus ait à Tireſia in autem ſibi dictum fuiſſe, priuatorum videlicet hominum vitam optimam atq; turiſſimam eſſe: quod idem Græci noto illo prouerbio dictitant, τῷ λαθε βιώσας. Nam diuitias, potentiam, gloriam, & cętera quę mundus appetit, vana omnia & incerta eſſe: pręcipuè autem diuitum atque magnorum hominum vt vitam ipſam periculoſam, & pompis ſolennibus, item tragicis quoque fabulis ſimilem eſſe, ita miſeros plerunque ſortiri exitus. quod eo decreto videtur intelligere vel-

le, quod apud inferos contra diuites factum fuisse dicit, quo & corpora illorum supplicijs destinantur, & animi in asinos migrare iubentur: quod & ipsum nimirum eam significationem habet, quòd diuitum animi plerunque inertes, & omnis doctrinæ expertes esse soleant. Inscribitur autem Necyomantia: quasi dicas, ab inferis seu mortuis petitum responsum. quo vel maximè apparet eum Dialogi scopum habendum esse, qui responso isto Tiresiæ proponitur. Semper enim ex titulis alter nobiliorem dialogi personam, alter argumenti quasi quandam ὕλην indicat. Platonico more, quem maximè in hoc Lucianus imitatus est. Constat autem perpetua quadam narratione, qua & causam & modum sui ad inferos descensus, & prætereà occasionem qua edictum illud de diuitibus audierit, commemorat. In hac pręcipui quidem loci sunt & maximè illustres, de incerta doctrina Philosophorum, de Magorum superstitione & potestate, de inferorum locis, supplicijs, & ęqualitate: & postrema illa collatio vitę humanę cum pompa solenni, & cũ fabulis Tragicorum. Occasio & exordium dialogi ab habitu & percunctatione Menippi sumuntur.

MENIPPVS, PHILONIDES.

MENIPPVS.

Ὀχαῖρε μέλαθρον, πρόπυλάθ' ἑστίας ἐμῆς, ὡς ἄσμενός σ' ἐσεῖδον, ἐς φάος μολών. Φι. οὐ Μένιππος οὗτός ἐστιν, ὁ κύων; οὐ μενοῦν ἄλλος, εἰ μὴ ἐγὼ παραβλέπω Μενίππους ὅλους. τί δ' αὐτῶν βούλεται τὸ ἀλλόκοτον τοῦ σχήματος, πῖλος καὶ λύρα,

Salue atriũ, domusq́ vestibulum meæ. Vt te lubens aspicio, luci redditus. PHI. *Nũ nam hic Menippus est, canis ille? Nõ herclè alius, nisi ego fortè ad Menippos omneis hallucinor. At quid sibi vult habitꝰ huiꝰ insolẽtia? claua, lyra,*

λύρα, καὶ λεοντῆς πρόσιζον δ' ὅμως αὐτῶν. χαῖρε, ὦ Μένιππε. καὶ πόθεν ἡμῖν ἀφῖξαι; πολλὰ γὰρ χρόνον οὐ πέφηνας ἐν τῇ πόλει. Με. Ἥκω νεκρῶν κοιλοτάτων, καὶ σκότου πύλας Ἀιδῶν, ἵν' Ἄδης χωρὶς ὤκισται θεῶν. Φι. Ἡράκλεις, ἐλελήθει Μένιππος ἡμᾶς ἀποθανών, κἀξ' ἐξ ὑπαρχῆς ἀναβεβίωκως; Με. οὐκ, ἀλλ' ἔτ' ἔμπνουν Ἅιδης μ' ἐδέξατο. Φι. τίς δ' ἡ ἀλλόκοτός σοι καινὴ καὶ παράδοξος ἐπῆλθε δυσθυμία; Με. νεότης μ' ἐπῆρε, καὶ θράσος τι νέον πλέον. Φι. παῦσαι μανικὰ πραγματευόμενος, καὶ λίχνως ὅτωσιοῦν ἁπλῶς, καταβὰς ἀφ' ἑαμβείου. τίς ἡ στολή; τί σοι δ' κάτω πορείας ἐδύκουν; ἄλλως γὰρ ἦν ἡδεῖά τις, εἰ καὶ ὑπάσι δύσοδος. Με. ὦ φίλτατε, χρεών με κατάγαγε εἰς Ἅιδαο, ψυχῇ χρησόμενον Θηβαίου Τειρεσίαο. Φι. οὕτως, ἀπ' ἀπαραπάστας. οὐ γὰρ ἄν ὅτως ἱμάτιον ἐρραψώδεις

lyra, leonis exuuiæ? Adeundus tamē est. Salue, Menippe. Vnde nobis aduenisti? diu est quòd in vrbe te non vidimus. Men. Adsum reuersus mortuorum è latibulis,

Fortibusq; tristium tenebrarum nigris:

Manes vbi inferi manent superis procul.

Phi. O Hercules: clam nobis Menippus vita functus est, reuixitq; denuò? Men. Non, sed me adhuc viuum recepit tartarus.

Phil. Quænam causa tibi fuit nouæ huius atque incredibilis viæ? Men.

Iuuenta me incitauit, atque audacia,

Quàm pro iuuenta, haud paululùm impotentior.

Phi Siste, ô beate tragica, & ab Iambis descendens, sic potius simpliciter eloquere, quænam hæc vestis? quæ causa tibi itineris inferni fuit, quum alioqui neq; iucunda, neq; delectabilis sit via? Men.

Res dilecte grauis me infernas egit ad vmbras,
Consulerem manes vt vatis Tiresiai.

Phil. Atqui deliras: alioqui non hoc pacto caneres

πρὸς ἄνδρας φίλους. Μέ. μὰ θαυμάσῃς, ὦ ἑτᾶρε, νεωστὶ γὰρ Εὐριπίδῃ καὶ Ὁμήρῳ συγγενόμενος, οὐκ οἶδ' ὅπως ἀνεπλήσθην τῶν ἐπῶν, καὶ αὐτόματά μοι τὰ μέτρα ἐπὶ τὸ σόμα ἔρχεται. ἀτὰρ ἦπέ μοι πῶς τὰ ὑπὲρ γῆς ἔχει, ἢ τί ποιοῦσιν ἐν τῇ πόλει; Φι. καινὸν ἀδελφὲ, ἀλλ' οἷα καὶ πρὸ τοῦ, ἁρπάζουσιν, ἐπιορκοῦσι, τοκογλυφοῦσιν, ὀβολοστατοῦσιν. Μέν. ἄθλιοι, καὶ μακαριώτατοι. οὐ γὰρ ἴσασιν, οἷα ἐναγχος κεκύρωται παρὰ τοῖς κάτω, καὶ οἷα κεχειροτόνηται τὰ ψηφίσματα καὶ τὰ περὶ τῶν πλουσίων, ἃ μετὰ τὴν Κέρβερον, δεσμία μηχανὴ τοῦ διαφυγεῖν αὐτούς. Φι. τί φῄς; δέδοκται τι νεώτερον τοῖς κάτω περὶ τῶν ἐνθάδε; Μέ. νὴ Δία καὶ πολλὰ, ἀλλ' ὁ θέμις ἐκφέρειν αὐτὰ πρὸς ἅπαντας, οὐδὲ τὰ ἀπόῤῥητα ἐξαγορεύειν, μὴ καί τις ὑμᾶς γράψηται γραφὴν ἀσεβείας ἐπὶ τοῦ Ῥαδαμάνθυος. Φι. μηδαμῶς, ὦ Μένιππε, πρὸς τοῦ Διὸς,

apud amicos consarcinatis versibus. MEN. Ne mireris, amice, nuper enim cum Euripide atque Homero versatus, nescio quo pacto versibus sic impletus sum, vt numeri mihi in os sua sponte confluant. Verùm dic mihi quo pacto res humanæ hic se habent in terris? & quidnam in vrbe agitur. PHIL. Nihil noui: sed quemadmodum prius actitabant, rapiunt, peierant, fœneramur, vsuras colligunt. MEN. [a] O miseri, atq; infelices. Nesciant enim qualia de nostris rebus nuper apud inferos decreta sunt, qualesque sorte iacti sunt in diuites istos calculi, quos per Cerberum nullo pacto poterunt effugere. PHIL. Quid ais? Nonne aliquid apud inferos nostris de rebus decretum est? MEN. Per Ioue, & quidem multa: verùm prodere non licet, neq; arcana quæ sunt reuelare, ne quis forte nos apud Rhadamanthũ impietatis accuset. PHIL. Ne quaquã, Menippe, per Ioue: ne amico sermone hunc inuideas.

Nam

μὴ φθονήσῃς τ λόγων φίλῳ ἀνδρί. πᾶς γὰρ ἐδόκα σιωπᾷν ἱερᾶς, τάτ' ἄμα, καὶ πᾶς μυημένους. Μι. χαλεπὸν μὲν ἐπιτάττεις τὸ παράγγελμα, καὶ οὐ πάνυ ἀσφαλὲς, πλὴν ἅμα σῦ γε ἕνεκα τολμητέον. ἔδοξε δὴ, τὸς πλουσίους τύτους, καὶ πολυχρυσάτους, καὶ τὸ χρυσίον καθάπερ ὥσπερ πλὴν Δαναάλω φυλάττουσας. Φι. μὴ πρότερον ἅπῃς, ὦ γαθὲ, τὰ δεδογμένα, πρὶν ἐκεῖνα διελθεῖν, ἃ μάλιστ' ἂν ἡδέως ἀκούσαμί σου. ἥτις αἰτία σοι τῆς καθόδου ἐγένετο; τίς ὁ τῆς πορείας ἡγεμών; εἶθ' ἑξῆς, ἅτε ἐλθὼν, ἅτε ἤκουσας παρ' αὐτοῖς. εἰκὸς γὰρ δὴ, φιλόκαλον ὄντα σε, μηδὲν τῶν ἀξίων θέας ἢ ἀκοῆς παραλιπεῖν. Μέν. ὑπουργητέον καὶ ταῦτά σοι. τί γὰρ ἂν καὶ πάθοι τις, ὑπέρ τε φίλου ἀνὴρ βιάζοιτο; καὶ δὴ πρῶτά σοί δίδωμι πλὴν γνώμην πλὴν ἐμὴν, καὶ ὅθεν ὡρμήθην πρὸς πλὴν καθάβασιν. ἐγὼ γὰρ ἄχει μὲν ἐν παισὶν ἦν, ἀκόων Ομήρου τε Ησιόδου, πολέμους τε σάσεις διηγουμένων, *Nam apud hominem tacendi gnarum, & initiatũ præterea sacris, edisseres.* ME. *Dura profectò iubes, & neutiquam tuta: verùm tui gratia tamen audendum est. Decretum est ergo, diuites istos ac pecuniosos aurũ tanquam Danaën seruãtes abstrusum.* PHI. *Ne prius, ô beate, quæ sunt decreta dixeris, quàm ea percurras omnia quæ abs te audire libentissimè velim: quæ videlicet descensus causa fuerit, quis itineris dux: deinde ex ordine & quæ illic videris, & quæ audieris omnia. Verisimile est enim te, quum res pulchras videndi curiosus sis, eorum quæ visu aut auditu digna videbantur nihil omnino prætermisisse.* ME. *Parendum etiam in his tibi est. Nam quid facias vrgente amico? Ac primùm fanè tibi expediam quæ res animũ meum ad hũc descensum impulerit. Ego igitur quum adhuc puer essem, audireq; Homerũ atq; Hesiodum seditiones ac bella canentes, non semideorum modò,*

οὐ μόνον τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἤδη τῶν θεῶν, ἔτι δὲ καὶ μοιχείας αὐτῶν, καὶ βίας καὶ ἁρπαγὰς καὶ δίκας, καὶ πατέρων ἐξελάσεις, καὶ ἀδελφῶν γάμους, πάντα ταῦτα ἡγούμην εἶναι καλὰ, καὶ οὐ παρέργως ἐπεπόνουν πρὸς αὐτά. ἐπεὶ δὲ ἐς ἄνδρας τελεῖν ἠρξάμην, πάλιν αὖ ἐνταῦθα ἤκουον τῶν νόμων, τἀναντία τοῖς ποιηταῖς λεγόντων, μήτε μοιχεύειν, μήτε πορεύεσθαι, μήτε ἁρπάζειν. ἐν μεγάλῃ οὖν καθέστηκεν ἀμφιβολίᾳ, οὐκ ἀδὼς ὅ,τι χρησάμην ἐμαυτῷ. οὔτε γὰρ τοὺς θεοὺς ἄν ποτε ἡγέμην μοιχεύσασθαι, καὶ πορεύσασθαι πρὸς ἀλλήλους, ἃ μὴ ὡς περὶ καλῶν τούτων ἐγίνωσκον· οὔτ' ἂν τοὺς νομοθέτας τἀναντία τούτοις παρανεῖν, ἃ μὴ λυσιτελεῖν ὑπελάμβανον. ἐπεὶ δὲ διηπόρουν, ἔδοξέ μοι ἐλθόντα παρὰ τοὺς καλουμένους τούτους φιλοσόφους, ἐγχειρίσαι τε ἐμαυτὸν, καὶ δεηθῆναι αὐτῶν χρῆσθαί μοι ὅ,τι βούλοιντο, καὶ ἅπα δὸν

sed ipsorum etiam deorum adulteria quoque, violentias, rapinas, supplicia, patrum expulsiones, & fratrum & sororum nuptias: hac mehercle omnia bona pulchraq; putabam, & studiosè erga ea afficiebar. Postquam verò in virilem iam ætatem peruenirem, hic leges rursus iubentes audio poëtis apprimè contraria: neque videlicet adulteria committere, neque seditiones mouere, neque rapinas exercere. Hic igitur hæsitabundus cõsisti, incertus omnino quo me pacto gererem. Neque enim deos vnquam putaui mœchaturos, aut seditiones inuicem fuisse moturos, nisi de his rebus perinde ac bonis iudicassent. Neque rursus legumlatores his aduersa iussuros, nisi id conducere existimarent. Quoniam igitur in dubio eram, visum est mihi philosophos istos adire, atque his me in manus dedere, rogareq; vti me vtcunque liberet vterentur, vitaq;

δὸν ἁπλῆ καὶ βεβαίαν ἐπο=
δεῖξαι τοῦ βίου. ταῦτα μὲν
δὴ φρονῶν, προσήειν αὐτοῖς.
ἐλελήθειν δ' ἐμαυτὸν ἐς αὐ=
τό, φασι, τὸ πῦρ ἐκ τοῦ κα-
πνοῦ βιαζόμενος. παρὰ γὰρ
δὴ τούτοις μάλιστα εὕρισκον
ἐφισκοπῶν τὴν ἄγνοιαν, καὶ
τὴν ἀπορίαν πλείονα. ὥστε
μοι τάχιστα χρυσοῦν ἀπέδει-
ξαν οὗτοι τὸν τῶν ἰδιωτῶν
βίον, ἀμέλει ὁ μὲν αὐτῶν
παρῄνει τὸ πᾶν ἥδεσθαι, καὶ
μόνον τοῦτο ἐκ παντὸς με-
τιέναι, τοῦτο γὰρ εἶναι τὸ εὔ-
δαιμον. ὁ δέ τις ἔμπαλιν,
πονεῖν τὰ πάντα, καὶ μοχθεῖν,
καὶ τὸ σῶμα καταναγκάζειν,
ῥυπῶντα καὶ αὐχμῶντα. καὶ
πᾶσι δισαρεστοῦντα, καὶ λοι=
δορούμενον, συνεχὲς ἐπιῤῥα-
ψῳδῶν τὰ πάνδημα ἐκεῖνα
τοῦ Ησιόδου περὶ τῆς ἀρετῆς ἔ-
πη, καὶ τὸν ἱδρῶτα, καὶ τὴν ἐ=
πὶ τὸ ἄκρον ἀνάβασιν. ἄλ-
λος καταφρονεῖν χρημάτων
παρεκελεύετο, καὶ ἀδιάφορον
οἴεσθαι τὴν κτῆσιν αὐτῶν.
ὁ δέ τις αὖ πάλιν, ἀγαθὸν
εἶναι

vitæq́ viam aliquam sim=
plicem ac certam ostende-
rent. Hæc igitur mecum
reputans, ad eos venio, im-
prudens profectò, [d] quòd
me ex fumo (vt aiunt) in
flammam conijcerem. A=
pud enim hos maximè dili-
genter obseruans, summam
reperi ignorantiam, omnia=
qúe magis incerta, adeò vt
præ his illicò mihi vel idio-
tarum vita iam aurea vide-
retur.[e] Alius etenim soli me
iussit voluptati studere, at-
que ad eum scopum vniuer=
sum vitæ cursum dirigere:
in eo ipsam sitam esse felici-
tatem. Alius rursus omni-
no laborare corpusqúe sui,
vigilijs ac squalore subige-
re, miserè semper affectum,
contumelijsqúe obnoxium
assiduè, Hesiodi sedulò in-
culcans celebria illa de vir-
tute carmina, & sudorem
videlicet, & accliuem in
verticem montis ascensum.
Alius contemnere iubet pe-
cunias, earumq́ posses-
sionem indifferentem putare. Alius contrà bonas ipsas

εἶναι καὶ τὸν πλοῦτον αὐτὸν ἀπεφαίνετο. περὶ μὲν γὰρ τοῦ κοσμοῦ τί χρὴ καὶ λέγειν; ὅς γε ἰδέας καὶ ἀσώματα, καὶ ἀτόμους καὶ κενὰ, καὶ τοιοῦτόν τινα ὄχλον ὀνομάτων ὁσημέραι παρ' αὐτῷ ἤκουον ἐναντίων, καὶ τὸ πάντων δεινῶν ἀτοπώτατον, ὅτι περὶ τῶν ἐναντιωτάτων ἕκαστος αὐτῶν λέγων, σφόδρα νικῶντας καὶ πιθανοὺς λόγους ἐποιεῖτο, ὥστε μήτε τῶν θερμὸν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα λέγοντι, μήτε τῶν ψυχρὸν, ἀντιλέγειν ἔχειν· καὶ ταῦτα, εἰδότα σαφῶς ὡς οὐκ ἄν ποτε θερμόν τι εἴη καὶ ψυχρὸν ἐν ταυτῷ χρόνῳ. ἀτεχνῶς οὖν ἔπασχον τοῖς νυστάζουσι τούτοις ὅμοιον, ἄρτι μὲν ἐπινεύων, ἄρτι δὲ ἀνανεύων ἔμπαλιν. ἔτι δὲ πωλλῷ τῶν ἐκείνων ἀτοπώτερον, τοὺς γὰρ αὐτοὺς τούτους εὕρισκον ἐπιτηρῶν, ἐναντιώτατα τοῖς αὐτῶν λόγοις ἐπιτηδεύοντας. τοὺς γοῦν καταφρονεῖν παραινοῦντας χρημάτων, ἑώρων ἀπρὶξ

etiam diuitias esse pronunciat. De mundo verò quid dicam? de quo ideas, incorporeas substantias, atomos, & inane, ac talem quandam pugnantium inuicem nominum turbam indies audiebam: & quod absurdorum omnium maximè fuit absurdum, de contrarijs vnusquisque quum diceret, inuincibiles admodum rationes ac persuasibiles afferebat: vt nec ei qui celidum, nec ei qui frigidum idem prorsus esse contenderent, contrà quicquam hiscere potuerim: atque id, quum tamen manifestè cognoscerem, fieri nunquam posse vt eadem res calida simul frigidaque sit. Prorsum igitur tale quiddam mihi accidebat, quale solet dormitantibus, vt interdum capite annuerem, interdum contrà abnuerem. Prætereà quod multò erat istis absurdius, vitam eorum diligenter obseruans, comperi eam cum ipsorum verbis præceptisq; summopere pugnare. Eos enim qui spernendam censebant pecuniam, auidissimè conspexi colli-

ἀπρὶξ ἐχομένους αὐτῶν, καὶ περὶ τόκων διαφερομένους, καὶ ἐπὶ μισθῷ παιδεύοντας, καὶ πάντα ἕνεκα τούτων ὑπομένοντας. τούς τε τὴν δόξαν ἀποβαλλομένους, αὐτῆς ἕνεκα πάντα ἐπιτηδεύοντας, ἡδονῆς τε αὖ σχεδὸν ἅπαντας κατηγοροῦντας, ἰδίᾳ δὲ μόνῃ ταύτῃ πεσηρτημένους. σφαλεὶς οὖν καὶ ταύτης τῆς ἐλπίδος, ἔτι μᾶλλον ἐδησχέραινον, ἠρέμα παραμυθούμενος ἐμαυτὸν, ὅτι μετὰ πολλῶν, καὶ ὀφῶν, καὶ σφόδρα ἐπὶ συνέσει διαβεβοημένων ἀνόητος τέ εἰμι, καὶ τἀληθὲς ἔτι ἀγνοῶν περιέρχομαι, καί μοι ποτὲ διαγρυπνοῦντι τούτων ἕνεκα, ἔδοξεν ἐς Βαβυλῶνα ἐλθόντα, δεηθῆναί τινος τῶν μάγων τῶν Ζωροάστρου μαθητῶν, καὶ διαδόχων. ἤκουον δ' αὐτοὺς ἐπῳδαῖς τε καὶ τελεταῖς τισιν ἀνοίγειν τε τοῦ Ἅδου τὰς πύλας, καὶ κατάγειν ὃν ἂν βούλωνται ἀσφαλῶς, καὶ ὀπίσω αὖθις ἀναπέμπειν. ἄριστον

xi colligendis diuitijs inhiare, de fœnore litigantes, pro mercede docentes: omnia denique nummorum gratia tolerantes. Ii verò qui gloriam verbis aspernabantur, omnem vitæ suæ rationem in gloriam referebant. Voluptatem rursus omnes fermè palàm incessebant, clanculùm verò ad eam solam libenter confluebant. Ergo hac quoque spe frustratus, magis adhuc ægrè molestéque tuli. Aliquantulum tamen inde memet consolabar, quòd vnà cum multis & sapientibus & celeberrimis viris ipse insipiénsque essem, atq; verè adhuc ignarus oberrarem. [f] Peruigilanti mihi tandem, atq; hisce de rebus mecũ cogitanti, venit in mentem, vt Babylonem profectus, magorũ aliquem [g] ex Zoroastri discipulis ac successoribus conuenirem. Audieram siquidem eos inferni portas carnib. quibusdam ac mysterijs aperire, & quem libuerit, illuc tutò deducere, ac rursus inde reducere.

ἄριστον οὖν ἡγούμην εἶναι παρά τινος τούτων δαπραξάμενον τὴν κατάβασιν, ἐλθόντα παρὰ Τειρεσίαν τὸν Βοιώτιον, μαθεῖν παρ' αὐτοῦ, ἅτε μάντεως καὶ σοφοῦ, τίς ἐστιν ὁ ἄριστος βίος, καὶ ὃν ἄν τις ἕλοιτο, εὖ φρονῶν. καὶ δὴ ἀναπηδήσας, ὡς εἶχον τάχους, ἔτεινον εὐθὺ βαβυλῶνος. ἐλθὼν δὲ συγγίνομαί τινι τῶν Χαλδαίων σοφῷ ἀνδρὶ, καὶ θεσπεσίῳ τὴν τέχνην, πολιῷ μὲν τὴν κόμην, γένειον δὲ μάλα σεμνὸν καθειμένῳ, τοὔνωμα δὲ ἦν αὐτῷ Μιθροβαρζάνης. δεηθεὶς δὲ καὶ καθικετεύσας, μόλις ἔτυχον παρ' αὐτοῦ, ἐφ' ὅτῳ βούλοιτο μισθῷ καθηγήσασθαί μοι τῆς ὁδοῦ. παραλαβὼν δέ με ὁ ἀνὴρ, πρῶτα μὲν ἡμέρας ἐννέα καὶ εἴκοσιν ἅμα τῇ νεληνῇ ἀρξάμενος, ἔλουε, κατάγων ἐπὶ τὸν Εὐφράτην, ἕωθεν πρὸς ἀνατέλλοντα τὸν ἥλιον, ῥῆσίν τινα μακρὰν ἐπιλέγων, ἧς οὖ σφόδρα κατήκουον. ὥσπερ γὰρ οἱ φαῦλοι

Optimè ergo me facturum putaui, si cum horum quopiã de descensu paciscẽs [h] Tiresiam Bœotium consulerẽ, ab eoq́ perdiscerem (quippe qui vates fuerit & sapiens) quæ vita sit optima, quámque sapientissimus quisque potissimùm elegerit. Ac statim quidem exiliens quàm poteram celerrimé Babylonem versus rectà contendi. Quò quum venio, diuersor apud Chaldæorum quendã hominem certè sapientem, atque arte mirabilem, coma quidem canum, admodúmque promissa barba venerabilem. Nomen autem illi fuit Mithrobarzanes. Orans igitur obsecransq́ vix exoraui, vt quauis mercede vellet, in illam me viam deduceret. Ac tandem homo me suscipiens, primùm quidem dies nouem ac viginti cùm Luna simul incipiens abluit ad Euphratem, manè Solem orientem versus perducens, ac sermonem quempiam longum mussitans, quẽ nõ admodum exaudiebam. Nam (quod in certamine

λοι τῶν ἐν τοῖς ἀγῶσι κηρύκων, ἐπίτροχόν τι καὶ ἀσφαλὲς ἐφθέγγετο. πλὴν ἀλλ' ἐῴκει γέ τινας ἐπικαλεῖσθαι δαίμονας. μετὰ γοῦν τὴν ἐπῳδὴν, τρὶς ἄν μου πρὸς τὸ πρόσωπον ἀπρπτύσας, ἐπανήει πάλιν, οὐδένα τῶν ἀπαντώντων προσβλέπων. καὶ σιτία μὲν ἡμῖν, τὰ ἀκρόδρυα. ποτὸν δὲ, γάλα, καὶ μελίκρατον, καὶ τὸ τοῦ Χοάσπου ὕδωρ. εὐνὴ δὲ ὑπαίθριος ἐπὶ τῆς πόας. ἐπεὶ δὲ ἅλις εἶχε τῆς προδιαιτήσεως, περὶ μέσας νύκτας, ἐπὶ τὸν Τίγρητα ποταμὸν ἀγαγὼν, ἐκάθηρε τέ με, καὶ ἀπέμαξε, καὶ περιήγνισε δᾳδὶ καὶ σκίλλῃ, καὶ ἄλλοις πλείοσιν, ἅμα καὶ τὴν ἐπῳδὴν ἐκείνην ἑποτονθορύσας. εἶτα ὅλον με καταμαγεύσας, καὶ περιελθὼν, ἵνα μὴ βλαπτοίμην ἑπὸ τῶν φαντασμάτων, ἐπανάγει ἐς τὴν οἰκίαν, ὡς εἶχον, ἀναποδίζοντα. καὶ τὸ λοιπὸν, ἀμφὶ πλοῦν εἴχομεν. αὐτὸς μὲν οὖν μαγικήν τιν'

certamine præcones inepti solent) volubile quiddam atque incertum proferebat, nisi quòd quosdam visus est inuocare dæmones. Post illam igitur incantationem ter mihi in vultum spuens, deducit rursus, oculos nusquam in obuium quemquam deflectens. Et cibus quidem nobis glandes erant, potus autem lac atque mulsum, & Choaspi lympha. lectus verò in herba sub dio fuit. Ac postquam iam præparati satis hac diæta sumus, medio noctis silentio ad Tigridem me fluuium ducens, purgauit simul, atque abstersit, [i] facéque lustrauit ac squilla, tum pluribus itidem alijs: & magicum simul illud carmen submurmurans, deinde totum me iam incantans, ac ne à spectris læderer, circumiens, reducit domum, ita vt eram, reciprocantem. Ac reliqua noctis parte nauigationi nos præparauimus. Ipse igitur magicam quandam

τιν' ἔδυ στολὴν, τὰ πολλὰ ἐοικυῖαν τῇ Μηδικῇ. ἐμὲ δὲ τουτοισὶ φέρων, ἐνεσκεύασε τῶν πίλῳ, καὶ τῇ λεοντῇ, καὶ πεσέτι τῇ λύρᾳ. καὶ παρεκελεύσατο, ἢν τις ἔρηταί τε τοὔνομα, Μένιππον μὲν μὴ λέγειν, Ἡρακλέα δ', ἢ Ὀδυσσέα, ἢ Ὀρφέα. Φιλ. ὡς δὴ τί τοῦτο, ὦ Μένιππε; οὐ γὰρ συνίημι τὴν αἰτίαν οὔτε τοῦ σχήματος, οὔτε τῶν ὀνομάτων. Μέν. καὶ μὴν πρόδηλόν γε τοῦτο, καὶ οὐ παντελῶς ἀπόῤῥητον. ἐπεὶ γὰρ οὗτοι πρὸ ἡμῶν ζῶντες, ἐς Ἅδου κατεληλύθεσαν, ἡγεῖτο, εἰ με ἀπεικάσειεν αὐτοῖς, ῥᾳδίως ἂν τὴν τοῦ Αἰακοῦ φρουρὰν διαλαθεῖν, καὶ ἀκωλύτως παρελθεῖν, ᾅτε συνηθέστερον, τραγικῶς μάλα παραπεμπόμενον ὑπὸ τοῦ σχήματος. ἤδη δ' οὖν ἐπέφαινεν ἡμέρα, καὶ κατελθόντες ἐπὶ τὸν ποταμὸν, περὶ ἀναγωγὴν ἐγιγνόμεθα. παρασκεύαστο δ' αὐτοῦ καὶ σκάφος, καὶ ἱερεῖα, καὶ μελίκρατα καὶ ἄλλα ὅσα πρὸς τὴν τελετὴν χρήσιμα. ἐμβαλόμενοι οὖν ἅπαντα

quandam vestem induit, Medorum vesti vt plurimùm similem: ac me quidem his, quæ vides ornauit, claua videlicet, ac leonis exuuijs, atque insuper lyra. Iussit prætereà vt nomen si quis me roget, Menippum quidem ne dicerem, sed Herculem, Vlyssem, aut Orpheum. PHIL. *Quid ita, ô Menippe? neque enim causam aut habitus, aut nominis intelligo.* MEN. *Atqui perspicuum id quidem est, ac neutiquam arcanum. Nam hi qui ante nos ad inferos olim viui descenderant, putauit si me his assimilaret, fore vt faciliùs Aeaci custodias fallerem, atque nullo prohibente transirem, vtpotè notior tragico admodum illo cultu emissus. Iam igitur dies apparuit, quum nos ad flumen ingressi, in recessum incumbimus. Parata siquidem ab illo fuerant, cymba, sacrificia, mulsa, & in id mysterium denique quibuscunque opus erant. Hæc postquam ergo quæ prompta*

ἅπαντα τὰ παρισκευασμένα, ὅτω δὴ καὶ αὐτοὶ βαίνομεν ἀχνύμενοι, βαιρὸν μὲν ἀπὸ πλάκρυ χέοντες. καὶ μίχρι μέν τινος ὑπιφερόμεθα ἐν τῷ ποταμῷ, ἔπειτα δ' ἐσπλεύσαμεν ἐς τὸ ἕλος, καὶ πῶ λίμνῃ ἐς ἣν ὁ Εὐφράτης ἀφανίζεται. περαωθέντες δὲ καὶ ταύτῃ, ἀφικνούμεθα ἐς τι χωρίον ἔρημον, καὶ ὑλῶδες καὶ ἀνύδριον, ἐς ὃ ἀρβάντες (ἡγεῖτο δ' ὁ Μίθροβαρζάνης) βόθρον τε ὠρύξαμεν, καὶ τὰ μῆλα ἐσφάξαμεν, καὶ τὸ αἷμα περὶ τὸν βόθρον ἐσπείσαμεν. ὁ δὲ μάγος ἐν δοὺς τῷ δᾷδα λιπομένῃ ἔχων, ὑπ' ἐπιμαίας τῇ φωνῇ, παμμέγεθες δή, ὡς οἷός τε ἦν, ἀνεκραγὼν, δαίμονάς τε ὁμοῦ πάντας ἐπεβοᾶτο, καὶ Ποινὰς, καὶ Ἐριννύας, καὶ νυχίαν Ἑκάτην, καὶ ἀπανηνὶ Περσεφόνειαν, παραμιγνὺς ἅμα βαρβαρικά τινα καὶ ἄσημα ὀνόματα, καὶ πολυσύλλαβα. ὡς δὲ ἅπαντα ἐκίνησε τὰ ἐνταῦθα, καὶ ὑπὸ τῆς ἐπῳδῆς τέθαφ' ἀνερρήγνυτο. καὶ ἡ ὑλακὴ τοῦ Κερβέρου πόρρωθεν ἠκούετο, καὶ τὸ πρᾶγμα ὑπερκάτηφες

pta erant, impositimus, tum nos quoque

Ingredimur tristes lacrymisq; implemur obortis.

Atq; aliquantisper quidem in fluuio ferimur: deinde in syluam delati sumus, ac lacum quendam, in quē Euphrates conditur. Tum hoc quoque transmisso, in regionē quandam peruenimus solam, syluosam, atq; opacam: in quam descendentes) præibat enim Mithrobarzanes) & puteū effodimus, & oues iugulamus, & foueā sanguine conspergimus. At magus interim accensam facem tenēs, haud amplius iam summisso murmure, sed voce quàm poterat maxima clamitans, dæmones simul omnes conuocat, Pœnas, Erinnyes, [k] Hecatem nocturnam, excelsamq; Proserpinam: simulq; polysyllaba quædā nomina barbara, atq; ignota commiscet. Statim ergo tremere omnia, & rimas ex carmine solùm ducere, ac porrò Cerberi latratus audiri: & iam res planè trīstis ac

mœsta

κάτωφθ ἰῶ, καὶ σκυθρωπόν. Εδδεισεν δ' ὑπέτρεθεν ἄναξ ἐνέρων Αἴδωνεύς. Κατεφαίνετο γὰρ ἤδη τὰ πλᾶσα, καὶ ἡ λίμνη, καὶ ὁ Πυριφλεγέθων, καὶ ἡ Πλούτωνος τὰ βασίλεια. Καταθόμβησε δ' ὅμως δεῖμ' ἐχάσματος, ἣν μὴ Ραδάμανθυν ἴδεν ῥοθίῳ, τεθνεῶτα μικρῷ πρὶν ἀπὸ τοῦ βίου. ὁ δὲ Κέρβερος ὑπολάκησε μὲν δὴ, καὶ παρεκίνησε ταχὺ δὲ μου κρόσσας τὰς λύρας, παραχρῆμα κοιμήθη ὑπὸ τοῦ μέλους. ἐπεὶ δὲ πρὸς τὴν λίμνην ἤλθομεν, μικρὸν μὲν δὴ ἐπεραιώθημεν. ἰῶ γὰρ ἤδη πλήρης τὸ πορθμεῖον, καὶ σίμων ὡς ἀνάπλεον. παυμαχία δ' πάντων ἐπέπλεον, ὁ μὲν τὸ σκέλος, ὁ δὲ τὴν κεφαλήν, ὁ δὲ ἄλλο τι συντετριμμένος, ἐμοὶ δοκεῖν ἔκ τινος πολέμου παρόντος. ὅμως δὲ οἷόν τε ὁ βέλτιστος Χάρων, ὡς εἶδε τὴν λεοντῆν, οἰηθεὶς με τὸν Ηρακλέα εἶναι, ἐπῆρέ με, καὶ διεπόρθμευσέ τι ἄσμενος, καὶ ἀπέβασε διεσόμενον τὴν ἀπαπόν. ἐπεὶ δὲ ἦμεν ἐν τῷ σκότῳ, προῆλθε μὲν ὁ Μίθρο-

mœsta fuit, Vmbrarum at timuit rex imis sedibus Orcus. Ac protinus quidem inferorũ patebant plerag, lacus Pyriphlegethon, ac Plutonis regia. Tum per illum descendẽtes hiatũ Rhadamanthum propemodum metu reperimus extinctum. Ac Cerberus primùm quidem latrabat, commouitq; se: at quum ego lyram celerrimè correptã pulsassem, cantu statim sopitus obdormit. deinde posteaquam ad lacum venimus, tranare ferè nõ licuit. Iam enim onustum erat nauigium, & ciulatu certè plenũ. Vulnerati quippe in eo nauigabant omnes, hic femur, ille caput, alius alio quopiam membro luxatus: vsqueadeò, vt mihi certè ex bello quopiam adesse viderentur. At optimus Charon quum leonis videret exuuias, esse me ratus Herculem, recepit, tránsque vexit libens: tum exeuntibus quoque nobis monstrauit semitam. Sed quoniam iam eramus in tenebris, præcedit quidem Mithro-

Μιθροβαρζάνης, ἀπόμιλος δ' ἐγὼ ἀτόπιν ἐχόμην αὐτῷ, ἕως πρὸς λειμῶνα μέγιστον ἀφικνούμεθα, ἔνθα ἀσφοδέλῳ λατάφυλον. ἔνθα δὴ προελθόντος ἡμᾶς περιεῖναι τῶν νεκρῶν σκιαί. κατ' ὀλίγον δὲ πεδιόνδε, παρεγγυόμεθα πρὸς τὸ τοῦ Μίνω δικαστήριον. ἐτύγχανε δὲ ὁ μὲν ἐπί θρόνου τινὸς ὑψηλοῦ καθήμενος, παρειστήκεσαν δὲ αὐτῷ Ποιναὶ καὶ Ἄλαστορες, καὶ Ἐρινύες. ἐτέρωθεν δὲ προσήγοντο πομποί τινες ἀφειμένοι, ἀλύσεσι μακραῖς δεδεμένοι, ἑλκόμενοι δ' ἄνανδροι καὶ πορνοβόσκοι, καὶ τελῶναι καὶ κόλακες καὶ συκοφάνται, καὶ τοιοῦτος ὅμιλος πᾶς τῶν πανταχοῦ ἐν τῷ βίῳ. χωρὶς δέ τι πλῆθος ἦν τοκογλύφοι προσήκοντες, ὠχροὶ καὶ πολιόροι καὶ ὑδαρεῖς, ἕλκος ἑκάστου αὐτῶν, καὶ κόραξ ἐπικαθήμενος. ἐφεστῶτες δὲ ἡμᾶς, ἐωρῶμεν τι τὰ γιγνόμενα, καὶ ἠκούομεν τῶν ἀρχιγραμματέων. κατηγόρουν δὲ αὐτῶν κακοί τινες

Mithrobarzanes, ego autem à tergo continuus illi comes adhæreo, quoad in pratum quoddam venimus maximum, [l] asphodelo consitum, vbi circunfusæ vndique mortuorum stridulæ nos sequuntur vmbræ. Tum paulò procedentes longiùs, ad ipsum Minois tribunal accessimus. Erat ipse quidem in solio forte quodam sublimi sedens: astabant autem illi Pœnæ, Tortores, mali Genij, Furiæ. Ex altera parte plurimi quidem adducti sunt ex ordine, longa fune vincti. dicebantur autem adulteri, lenones, mœchi, homicidæ, adulatores, sycophantæ, ac talis hominum turba quiduis in vita patrantium. Seorsum autem diuites ac fœneratores prodibāt, pallidi, ventricosi, ac podagrici, quorum quisque trabe vinctus erat, ferri pondere duorum talentorum impositio. Nos igitur astantes, & quæ fiunt omnia conspicimus, & quæ dicuntur auscultamus. [m] Accusant aũt nouũ quidam

τινες καὶ παράδοξοι ῥήτορες. Φιλ. τίνες οὗτοι, πρὸς Διός; μὴ γὰρ ὀκνήσῃς καὶ τοῦτο εἰπεῖν. Μένιππ. οἶσθά που ταυτασὶ τὰς πρὸς τὸν ἥλιον ἀποτελουμένας σκιὰς ἀπὸ τῶν σώματων; Φιλ. πάνυ μὲν οὖν. Μένιπ. αὗται τοίνυν, ἐπειδὰν ἀπηθάνωμεν, κατηγοροῦσί τε, καὶ καταμαρτυροῦσι, καὶ διελεγχουσι τὰ πεπραγμένα ἡμῖν παρὰ τὴν βίον. καὶ σφόδρα τινὲς αὐτῶν ἀξιόπιστοι δοκοῦσιν, ἅτε ἀεὶ συνοῦσαι, καὶ μηδέποτε ἀφιστάμεναι τῶν σώματων. ὁ δ' οὖν Μίνως ἐπιμελῶς ἐξετάζων, ἀπέπεμπεν ἕκαστον ἐς τὴν τῶν ἀσεβῶν χῶρον, δίκην ὑφέξοντα κατ' ἀξίαν τῶν τετολμημένων. καὶ μάλιστα ἐκείνων ἥπτετο, τῶν ἐπὶ πλούτοις τε καὶ ἀρχαῖς τετυφωμένων, καὶ μονονουχὶ καὶ προσκυνεῖσθαι περιμενόντων, τήν τε ὀλιγοχρόνιον ἀλαζονίαν αὐτῶν, καὶ τὴν ὑπερυψίαν μυσαττόμενος, καὶ ὅτι μὴ ἐμέμνηντο θνητοί τε ὄντες αὐτοί, καὶ θνητῶν ἀγαθῶν τετυχηκότες.

quidam atque admirabiles rhetores. PHIL. Quinam ergo hi per Iouem sunt? Ac ne isthuc quidem te pigeat dicere. MENIP. Vmbrásne vnquam istas nosti, quas opposita Soli reddunt corpora? PHIL. Quid ni? MENIP. Hæ nos igitur quum primùm functi vita sumus, accusant, testantur, atque redarguunt quicquid in vita peccauimus. Et sanè quædam ex his dignæ admodum fide videntur, vtpotè nobiscum versatæ semper, nostrisq́ nusquam digressæ corporibus. Minos igitur curiosè quemlibet examinans, impiorum relegabat in cœtum, pœnas ibi sceleribus suis dignas luiturum. In hos præcipuè tamen incenditur, quos opes, dum viuerent, ac dignitates inflauerant, quiq́ adorari sese ferè expectabant: nimirum breui [n] perituram eorum superbiam, fastúmque detestatus, quippe qui non meminissent, mortales ipsi quum sint, sese bona quoque mortalia consequutos.

At

οἱ δ' ἀφλυσάμφοι τὰ λαμπρὰ ἐκεῖνα πάντα, πλοῦτους λέγω καὶ γένη καὶ δωρεάς, γυμνοὶ κάτω νεγυκότες παρεσήκεσαν, ὥσπερ τινα ὄνειρον ἀναπιμπαζόμενοι τὸ παρ' ἡμῖν εὐδαιμονίαν. ὥστε ἔγωγε ταῦθ' ὁρῶν ὑπερήχαιρον καὶ εἴ τινα γνωείσαιμι αὐτῶν, προσιὼν ἂν ἠσυχῆ πως, ὑπεμίμνησκον. οἷ δ' ἐπεὶ παρὰ τὸν βίον, καὶ ἡλίκον ἐφύσατο, ἐπίνακα ποιοῖ μὴ ἔωθεν ἐπὶ τῶν πυλώνων παρεσήκεσαν, πρὸ θύρας αὐτῆ στειμύοντες, ὠθούμφοί τε, καὶ ἀφηλιάμφοι πρὸς τὸ οἰκεῖον. ὁ δὲ μόγις ἄρ ποτε ἀνατέλλας αὐτοῖς, πορφυροῦς τις, στείλβων ἢ δαπόκιλος, εὐδαίμονας ὤετο καὶ μακαρίους ἀφφάνειν τοὺς προσιόντας, ἢν τὸ σῶμα ἢ πρὸς δεξίαν προτείνων, μόνη καταφιλῆν ἐκεῖνοι μὴ ἔν γε ἐπιτρέπειν ἀπέφησις. ὧν δὲ Μίνωι μία τις καὶ πρὸς χάριν ἐδικάσθη δίκη. ἦ γάρ τι Σικελιώτην Διονύσιον, πολλὰ καὶ ἀνόσια ὑπὸ τοῦ Δίωνος κατηγορηθέντα, καὶ

At nunc splendida illa exuti omnia, diuitias inquam, genus, mumia, nudi ac vultu demisso steterunt, tanquam somnium quoddam humanam hanc felicitatem recogitantes: adeò vt hæc dum conspicarer, nimiùm quàm delectatus fuerim. Et si quem eorum fortè agnoueram, accessi, atque in aurem sic lenter admonui qualis in vita fuerat, quantopere fuerat inflatus tum, quum plurimi mane fores eius obsidentes, pulsi interim exclusíq; à famulis, illius expectabant egressum: at ipse vix tandem illis exoriens puniceus, aureus, aut versicolor, felices ac beatos se facturum salutantes putabat, si pectus dextrámve porrigens permitteret oscularidam. Illi verò audientes ista, molestè ferebant. At Minos quiddam etiam iudicauit in gratiam. quippe ᵒDionysiũ Siciliæ tyrannum multis & atrocibus criminibus, & à Dione accusatum,

καὶ ὑπὸ τοῦς ἐλαμαρτυρη-
θέντα, παρὴν Ἀρίστιππος
ὁ Κυρηναῖος (ἄγουσι δ' αὐτὸ
ἐν τιμῇ, καὶ μάλιστα μὲν ἐν
ἐν τοῖς ἐλάττω) μικρὸν δεῖν τῇ
Χιμαίρᾳ προσδεθέντα, παρὴ-
νουν τῆς ἐλαφρίκης, λέγων
πολλοῖς αὐτὸν πεπαιδαμένον
κοῦς ἀργύριον γενέσθαι μυ-
ρίον. ἀφεέντος δ' ὅμως αὐ-
κασηείς, πρὸς τὸ δικαστήριον
ἀφικνούμεθα. ἔνθα δὴ, ὦ φί-
λε, πολλὰ καὶ ἐλεεινὰ μὲν ἀπῆ-
σά τε καὶ εἶδον. μαστίγων τε
γὰρ ὁμοῦ ψόφος ἀπεῖχε καὶ οἰμωγ-
γὴ τῶν ἐπὶ τῷ πυρὶ ὀπτωμέ-
νων, καὶ σρέβλαι καὶ τύφωνες καὶ
τροχοί. καὶ ἡ Χίμαιρα ἱσπά-
ρατο, καὶ ὁ Κέρβερος ἐλάκ-
κατο. ἐκολάζοντό τε ἅμα
πάντες, βασιλεῖς, δῆμοι, σα-
τράπαι, πένητες, πλούσιοι, πω-
χοὶ, καὶ μετέμελε πᾶσι τῶν τε
πολυμυθένων. ἐνίους δὲ αὐτῶν καὶ
ἐγνωρίζομεν ἰδόντες, ὁπόσοι
ἦσαν· τῶν ἐναγχος τελευ-
τηκότων οἱ μὲν ἐνεκαλύπτοντο,
καὶ ἀπεστρέφοντο. ἐδ' καὶ πρὸ-
βλήποιεν, μάλα ἀλλοπρι-
σεῖς

& graui Stoicorum teſtimonio conuictum Cyrenæus Ariſtippus interueniẽs (nam illum valde ſuſpiciunt inſeri, eiusque plurimùm ibi valet auctoritas) fermè iam Chimæræ alligatum, abſoluit à pœna, aſſerens illum eruditorum nonnullos olim iuuiſſe pecunia. Tum nos à tribunali diſcedentes, ad ſupplicij locum peruenimus: vbi, ô amice, & multa & miſeranda audire, ſimul ac ſpectare licuit. Nam ſimul & flagrorum ſonus auditur, & eiulatus hominum in igne flagrantium tum rotæ, & tormenta, catenæ: Cerberus lacerat, & Chimæra dilaniat, cruciantur & pariter omnes, captiui, reges, præfecti, pauperes, mendici, diuites: & iam ſcelerum omnes pœnitebat. Et quoſdam quidem eorum dum intuemur, agnouimus videlicet qui nuper è vita deceſſerant. At hi ſe pudentes tum occulebant, noſtroq; ſubtrahebant aſpectui: aut ſi nos aliquando reſpiciebãt,

id ſcq;

τις τὴ δουλακωτικόν· καὶ ταῦτα, πῶς οἴει, βαρᾶς ὄντις, καὶ ὑπερόπλως παρὰ τὸν βίον. τοῖς μὲν τοι πένησιν ἡμιτέλεα τῶν κακῶν ἐδίδοτο, καὶ ἀναπαυόμενοι πάλιν ἐκολάζοντο. τὰ μὲν κάκεινα εἶδον τὰ μυθώδη τὸν Ἠξίονα, καὶ τὸν Σίσυφον, καὶ τὸν Φρύγα Τάνταλον χαλεπῶς ἔχοντα. καὶ τὴν γηγενῆ Τιτυὸν, Ἡράκλεα ὅσον, ἐκεῖνο γὰρ τόπον ἐπίχων ἀγρὸν διεβάντις δὲ καὶ τούτου, ἐς τὸ ψυδέριον ἐσβάλομεν, τὸ Ἀχερούσιον· εὐθὺς δὲ καὶ τοὺς ἡμιθέους τε καὶ τὰς ἡρωίνας, καὶ τῶν ἄλλων ὅμιλον τῶν νεκρῶν, κατὰ ἔθνη καὶ φῦλα διαιτωμένους, τοὺς μὲν παλαιούς τινας, καὶ εὐφωτιῶντας, ὡς φησιν Ὅμηρος, ἀμφηνύς, τοὺς δὲ νεαλεῖς, καὶ σωτεσηκότας, καὶ μάλιστα τοὺς Ἀγυιεῦσιν αὐτὸς, ἐξ τὸ ψυλυαρκὲς τῆς ταριχείας. τὸ μὲν δὴ ἀφανιζόμενον πάντων ἐλεεινότατον. ἅπαντες γὰρ ἀτεχνῶς ἀλλήλοις γίνονται ὅμοιοι, τῶν ὀστῶν γεγυμνωμένων,

id seruiliter admodum abiecteq; faciebant. atq; hi quidem quàm olim putas onerosi fastuosique in vita? At paucis malorum dimidium remittebatur, & quum interquieuissent, denuò repetebantur ad pœnam. Sed illa quoque quæ fabulis feruntur, aspexi, Ixionem, Sisyphum, Phrygiumq; grauiter affectum Tantalum: genitumq; terra Tityum, dij boni, quantum? Integrum stratus agrum occupabat. Hos tandem prætereuntes, in campum venimus Acherusium, vbi semideos heroidásque reperimus: atque aliam simul mortuorum turbam in gentes tribúsque dispositam, alios quidem vetulos quosdam ac marcidos, atque (vt Homerus ait) euanidos, alios verò iuueniles & integros, & hoc potissimùm ob illam condiendi efficaciam Aegyptios. Verùm dignoscere quemlibet haud procliue fuit: adeò nudatis ossibus omnes erant inuicem simillimi;

πλὴν μόγις καὶ ἀπὸ πολλοῦ ἀναθεωρήσαντες αὐτὸς ἐγνώσκομεν. ἔκειντο δ' ἐπ' ἀμυήτοις ἀμαυροὶ καὶ ἄσημοι, καὶ ὀλίγα ἔτι τῶν παρ' ἡμῖν καλῶν φυλάττοντες ἀμυδρὰ πομπῆς ἐν τοῖς σκηνώμασιν ἐλπίζων. καὶ πάντων ὁμοίων, φοβερόν τι τὸ διάκενον διεδορκότων, καὶ γυμνὸς τοὺς ὀδόντας προφαινόντων. ἠπόρουν πρὸς ἐμαυτὸν, ὅτινι ἀπεικάζω τὸν θρίτλον ἆρ' ἔτι καλὸν Νηρέως, ἢ τὸν μιτάτλον ἱερὸν ἆρ' ἔτι Φαίακων βασιλέως, ἢ Πυῤῥίαν τὸν μάγειρον ἆρ' ἔτ' Ἀγαμέμνονος. ὀλίγα γὰρ ἔτι τῶν παλαιῶν γνωρισμάτων αὐτοῖς παρέμενεν, ἀπ' ὁμοίας τὰ ὅσα λοιπὰ, ἄδηλα καὶ ἀνεπίγραφα, καὶ ὑπ' ὀδόντος ἔτι ἀπεσθιόμενα λιμάρυκος. ὁμοίως ἐκεῖνα ὁρῶντι, ἐδόκουν μοι ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων βίου πομπή τινι μακρᾷ προσοικεῖσθαι, χορηγὸν δὲ καὶ διατάττειν ἕκαστα ἡ τύχη, διάφορα καὶ ποικίλα τοῖς πομπεύουσι σχήματα προσάπτουσα. τὸν μὲν γὲ λαὸν

nisi quod vix tandem eos diu intuentes agnouimus. Quippe conferri considebant obscuri atque ignobiles, nullisque seruantes amplius pristinæ formæ vestigium. Cùm igitur multi simul ossei consisterent, mutuum omnino similes, qui terrificum quidam per cauos oculorum orbes transpicerent, dentesque nudos ostenderent, hæsitabam certe mecum, quónam signo Thersitem à Nireo illo formoso discernerem, aut mendicum Irum à Phæacum rege, aut Pyrrhiam coquum ab Agamemnone: quippe quibus iam mihil veteris permansit indicij, sed ossa fuerunt inter se similia, incognubilia, nullis inscripta titulis, nullique vnquam dignoscenda. Hæc igitur spectanti mihi, persimilis hominum vita pompæ cuipiam longæ videbatur, cui præsit ac disponat quæque Fortuna, exhis qui pompam agunt, diuersos variosque cuique habitus accommodans. Alium siquidem

ὁ τύχη, βασιλικῶς διασκευάσας, τιάραν τε ἐπιθεὶς, καὶ δορυφόρους παραδοὺς, καὶ τὴν περαλίδα στέψας ὡς δεδήματι. ὧν δὲ οἰκέτης σχῆμα περιέθηκε. τὸν δέ τινα καλὸν ἐὸν κοσμήσας τὸ δὲ ἄμορφον καὶ γελοῖον παρασκευάσας παντοδαπῶς γὰρ οἶμαι δεῖν γίνεσθαι τὴν θέαν. πομπάνης δὲ ἐν μέσῃ τῇ πομπῇ μετέβαλε τὰ ἑνίων σχήματα, ἐκ δούλων εἰς τύραννον ἐμπομπεύσας, ὡς ἐτάχθησαν. ἀλλὰ μεταμφιάσασα τὸν μὲν Κροῖσον, ἠνάγκασε τὴν τῶ οἰκέτου καὶ ἁρμαλώτου σκευὴν ἀναλαβεῖν. τὸν δὲ Μαιάνδριον, τέως ἐν δούλοις οἰκέταις πομπεύοντα, τὴν Πολυκράτους τυραννίδα μετφίδυσε καὶ μέχρι μιᾶς τινὸς ἔασε χρῆσθαι τῷ σχήματι· ἐπειδὴ δ' ὁ τῆς πομπῆς καιρὸς παρῆλθε, πάνυ καιρίως ἕκαστον ἀρετὴς τὴν σκευὴν, καὶ ἀμφιάσασα τὸ σχῆμα μετὰ τοῦ σώματος, ὥσπερ ἦν πρὸ τοῦ, γίνεται. μηδὲν τοῦ πλησίον διαφέρων. νῦν δ' ὑπ' ἀγνωμοσύνης,

Fortuna deligens, regijs ornat insignibus, & tiaram imponens, & satellites addens, & caput diademate coronans. Alium serui rursus ornatum induit: hunc formosum effigiat, hunc deformem atque deridiculum fingit. nam omnigenum, vt opinor, debet esse spectaculū. Quin habitus quorundam plerunque in media quoque pompa demutat. neque perpetuò eodem sinit ordine cultuq; progredi quo prodierant, sed ornatu commutato Crœsum quidem cogit serui captiui q; vestes induere: Mæandrium autem olim inter seruos incedentem, Polycratis vicissim ornat tyrannide: & aliquantisper quidem eo cultu permittit vti. verùm vbi iam pompæ tempus præterijt, apparatum quisque restituens, & cum corpore simul exutus amictu, qualis antè fuit, efficitur, nihilo à vicino differens. Quidam tamen ob inscitiam

ἐπειδὰν ἀπαιτῇ τὸν κόσμον ἐπιστᾶσα ἡ τύχη, ἄχθονταί γε, καὶ ἀγανακτοῦσιν, ὥσπερ οἰκείων τινῶν στερισκόμενοι, καὶ οὐχ ἃ πρὸς ὀλίγον ἐχρήσαντο ἀπολιδόντες. οἶμαι δὲ καὶ τῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς πολλάκις ἑωρακέναι, τοὺς τραγικοὺς ὑποκριτὰς τούτους, πρὸς τὰς χρείας τῶν δραμάτων, ἄρτι μὲν Κρέοντας, ἐνίοτε δὲ Πριάμους γιγνομένους, ἢ Ἀγαμέμνονας. καὶ ὁ αὐτὸς, εἰ τύχοι, μικρὸν ἔμπροσθεν μαλα σεμνῶς τὸ τοῦ Κέκροπος ἢ Ἐρεχθέως σχῆμα μιμησάμενος, μετ' ὀλίγον οἰκέτης πρῶτον ἐπὸ τοῦ ποιητοῦ κεκελευσμένος. ἤδη δὲ πέρας ἔχοντος τοῦ δράματος, ἀπολυσάμενος ἕκαστος αὐτῶν, τὴν χρυσόπαστον ἐκείνην ἐσθῆτα, καὶ τὸ προσωπεῖον ἀπεθέμενος, καὶ καταβὰς ἀπὸ τῶν ἐμβατῶν, πένης καὶ ταπεινὸς περιέρχεται, οὐκ ἔτ' Ἀγαμέμνων ὁ Ἀτρέως, οὐδὲ Κρέων ὁ Μενοικέως, ἀλλὰ Πῶλος Χαρικλέους Σουνιεὺς ὀνομαζόμενος, ἢ Σάτυρος ὁ Θεογείτονος Μαραθώνιος,

quum suos fortuna cultus exigit, ægrè ferunt atq; indignantur, tanquam proprijs quibusdam bonis priuati: ac non potius alienis, quibus paulisper vtebantur, exuti. Quin in scena quoq; vidisse te plerũq; puto histriones istos tragicos, qui (vt fabulæ ratio poscit) modò Creontes, modò Priami fiunt, aut Agamemnones: idemquè (si sors retulerit) paulò antè tam grauiter Cecropis aut Erechthei formam imitatus, paulò pòst seruus, poëta iubente, progreditur. At quum fabulæ iam finis affuerit, quisque auratas illas vestes exutus, personam deponens, & q ab altis illis crepidis descendens, pauper atque humilis obambulat, haud ampliùs Agamemnon ille Atreo prognatus, aut Creon Menœcei filius, sed Polus filius Chariclei Suniensis, aut Satyrus filius Theogitonis Marathonius.

Sic

τοιαῦτα

τοιαῦτα καὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματά ἐστιν, ὡς τότε μοι ὁρῶντι ἔδοξεν, Φι. εἰπέ μοι, ὦ Μένιππε, οἱ δὲ τοὺς πολυτελεῖς τούτους ὑψηλοὺς τάφους ἔχοντες ὑπὲρ γῆς, καὶ στήλας καὶ εἰκόνας καὶ ἐπιγράμματα, οὐδὲν τιμιώτεροι παρ' αὐτοῖς εἰσι τῶν ἰδιωτῶν νεκρῶν; Μέν. ληρεῖς, ὦ οὗτος. εἰ γὰρ ἐθεάσω τὸν Μαύσωλον αὐτὸν, λέγω δὲ τὸν, Κάρα, τῆς ἐκ τοῦ τάφου περιβόητον, εὖ οἶδα ὅτι οὐκ ἂν ἐπαύσω γελῶν, οὕτω ταπεινῶς ἔρριπτο ἐν παραβύστῳ που, λανθάνων ἐν τῷ λοιπῷ δήμῳ τῶν σεκρῶν, ἐμοὶ δοκεῖν. τοσοῦτον ἀπολαύων τοῦ μνήματος, παρ' ὅσον ἐβαρύνετο τηλικοῦτον ἄχθος ἐπικείμενος. ἐπειδὰν γὰρ, ὦ ἑταῖρε, ὁ Αἰακὸς ἀπομετρήσῃ ἑκάστῳ τὸν τόπον, δίδωσι δὲ τὸ μέγιστον πλέον ποδὸς, ἀνάγκη ἀγαπῶντα κατακεῖσθαι πρὸς τὸ μέτρον συνεσταλμένον. πολλῷ δ' ἂν, οἶμαι, μᾶλλον ἐγέλας, εἰ ἐθεάσω τοὺς παρ' ἡμῖν βασι-

Sic se mortalium res habent, quemadmodum mihi tum spectanti videbatur. PHI. *Dic mihi, Menippe, isti qui magnificos altosque tumulos habent super terram, & columnas, imagines, titulos, nihilóne sunt apud inferos plebeijs quibuslibet vmbris honoratiores?* MEN. *Nugaris tu quidem. nam si vidisses Mausolum, Carem illum dico pyramide celebrem, sat scio, nunquam ridere desiisses. ita in antrum quoddam abstrusum despectim abiectus est, in reliqua mortuorum turba delitescens. Hoc tantum commodi mihi videtur ex monumento referre, quòd imposito tanto pondere laborat magis & premitur. Nam quum Aeacus, ô amice, locum cuique metitur (dat autem cui plurimum, haud ampliùs pedem) necesse est eo iacere contentum sesequé ad loci modum contrahere. At vehementiùs multò risisses opinor,*

βασιλίας καὶ σατράπας, πλουτοῦντας παρ' αὐτοῖς, καὶ ἤδη ταυροποδήτας ὑπ' ἀφειδίας, ἢ τὰ πρῶτα διδάσκοντας γράμματα ὑπὸ τυχόντος ὑφιεμένους, καὶ μαλακῆς ῥήτορας παιομένους, ὥσπερ τῶν ἀνδραποδωδῶν τὰ ἀτιμότατα. Φίλιππον γοῦν τὸν Μακεδόνα ἐγὼ θεασάμενος, ἐδὲ μαρατὴν ἐμαυτὸν διαπατῶν ἔλαθον, ἰδεάχθη δέ μοι ἐν γωνιδίῳ τινὶ μισθὸν ἀνέμενος τὰ ἐκπεπλυμένα ποδήματα. πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους ἐγὼ ἐθεασάμην ἐν ταῖς τριόδοις μιταπατοῦντας, Ξέρξας λέγω καὶ Δαρεῖος, καὶ Πολυκράτης. Φίλαπα διηγῇ τὰ περὶ τοὺς βασιλέως, καὶ μικρὸν δεῖν ἅπαντα τίς ὁ Σωκράτης ἔπραξε, καὶ Διογένης, καὶ εἴ τις ἄλλος τῶν σοφῶν; Μέν. ὁ μὲν Σωκράτης ἰδικῇ διεξῆλθε, διελέγχων ἅπαντας· συνῆσαν δ' αὐτῷ Παλαμήδης καὶ Ὀδυσσεὺς καὶ Νέστωρ, καὶ εἴ τις ἄλλος νεκρός. ἔτι μὴν καὶ ἐπεφύσητο αὐτῷ καὶ διωδύκει ἐκ τῆς φαρμακοποσίας τὰ

si reges hosce nostros satrapasq; vidisses apud eos mendicantes, & aut salsamenta vententes aut primas ipsas literas vrgente inopia profitentes: & quemadmodum contumeliys à quouis afficiantur, atque in faciem cædantur, perinde atque vilissima mancipia. Itaque Philippum Macedonem conspicatus, continere me certò non potui. ostensus est mihi in angulo quodam detritos calceos mercede resarciens. Quin alios prætereà multos erat videre mendicantes in triuys, Xerxes videlicet, Darios, ac Polycrates. PHIL. *Admiranda narras ista de regibus, penèq; incredibilia. Socrates autem quid facit, ac Diogenes, & si quis est sapientum alius?* MEN. *Socrates profectò etiam ibi obuersatur, omnesq; redarguit: versantur autem cum illo Palamedes, Vlysses, & Nestor, & quisquis est alius inter defunctos garrulus. Inflantur autem illi etiamnum atque intumescunt exhausto veneno cru-*

τὰ σκέλη. ὁ δὲ βέλτιστος Διογένης, προῖκεῖ μὲν Σαρδαναπάλῳ τῷ Ασσυρίῳ, καὶ Μίδᾳ τῷ Φρυγὶ, καὶ ἄλλοις τισὶ τῶν πολυτελῶν. ἀκούων δὲ οἰμωζόντων αὐτῶν, καὶ τὴν παλαιὰν τύχην ἀναμετρουμένων γελᾷ τε καὶ τέρπεται. καὶ τὰ πολλὰ ὕπτιος κατακείμενος, ᾄδει μάλα τραχείᾳ καὶ ἀπηνεῖ τῇ φωνῇ, τὰς οἰμωγὰς αὐτῶν ἐπικαλύπτων, ὥστε ἀνιᾶσθαι τοὺς ἀνδρὰς καὶ διασκέπτεσθαι μετοικεῖν, οὐ φέροντας τὸν Διογένην. Φι. ταυτὶ μὲν ἱκανῶς. τί δὲ τὸ ψήφισμα ἦν, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἔλεγες κεκυρῶσθαι κατὰ τῶν πλουσίων; Μεν. εὖγε ὑπέμνησας· οὐ γὰρ οἶδ' ὅπως περὶ τούτου λέγειν προθέμενος, παμπολυ ἀπεπλανήθην τοῦ λόγου διατρίβοντος γάμου παρ' αὐτοῖς, πρόθεσαν οἱ πρυτάνεις ἐκκλησίαν περὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων. ἰδὼν οὖν πολλοὺς συνθέοντας, ἀναμίξας ἐμαυτὸν τοῖς νεκροῖς, εὐθὺς

no crura. At optimus Diogenes Sardanapalo vicinus Assyrio, Midæ'que Phrygio, atque alijs item pluribus ex istorum sumptuosorum numero manet, quos quum eiulantes audit veteris fortunæ magnitudinem recogitantes, & ridet & delectatur, ac supinus cubans vtplurimùm cantat, aspera nimis atque iniucunda voce illorum eiupatus obscurans, adeò vt id ægrè ferentes, nec Diogenem ferre valentes, de mutanda sede deliberent. PHIL. De his iam satis quidem: cæterùm quódnam illud decretum est quod initiò dixeras aduersus diuites esse sancitum? MEN. Bene admones: nescio enim quo pacto quum de hac re dicere proposuissem, ab instituto sermone procul aberraui. Dum igitur tibi versabar, magistratus concionem aduocauerunt, his videlicet de rebus quæ in commune conducerent. Conspiciens ergo multos concurrere, me quoque cum illis simul immiscens,

ὀθὺς εἷς καὶ αὐτὸς ἓν τῶν ἐκκλησιαστῶν. διφκύθη μὲν ἦν καὶ ἄλλα, τελευταῖον δὲ τὸ περὶ τῶν πλουσίων. ἐπεὶ γὰρ αὐτῶν διεληλύθει πολλὰ καὶ ἀδικία, καὶ ὕβρις καὶ ἀλαζονεία, καὶ ὑπερηφανία καὶ ἀδικία, τέλος ἀναστὰς εἷς τῶν δημαγωγῶν, ἀνέγνω ψήφισμα τοιόνδε.

vnus de numero eorum qui in concione aderant, efficior. Agitata sunt igitur & alia multa, postremò verò de diuitibus negocium: in quos posteaquam plurima fuissent obiecta violentia, superbia, fastus, iniuria: assurgens tandem ex populo primas quidem, huiusmodi decretum legit:

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἐπειδὴ πολλὰ καὶ παράνομα οἱ πλούσιοι ἁπάντων πρὸς τὸν βίον, ἁρπάζοντες καὶ βιαζόμενοι, καὶ πάντα τρόπον τῶν πενήτων καταφρονοῦντες. δεδόκται τῇ βουλῇ, καὶ τῷ δήμῳ, ἐπειδὰν ἀποθνήσκωσι, τὰ μὲν σώματα αὐτῶν κολάζεσθαι, καθάπερ καὶ τὰ τῶν ἄλλων πονηρῶν· τὰς δὲ ψυχὰς, ἀναπεμφθείσας ἄνω εἰς τὸν βίον, καταπέμπειν εἰς τοὺς ὄνους, ἄχρις ἂν ἐν τῷ τοιούτῳ σχήματι μυριάδας τῶν πενήτων καὶ ἑκκαίδεκα ὄνοι, ἐξ ὄνων γιγνόμενοι, καὶ ἀχθοφοροῦντες, καὶ ὑπὸ τῶν πενήτων ἐλαυνόμενοι, διάγοντες δὲ λοιπὸν ἐξάγειν αὐτοῖς ἀποθανεῖν. εἶπε

DECRETVM.

[u] Quoniam, inquit, multa diuites perpetrant in vita, rapientes, ac vim inferentes, inopesq; omni modo despectui habentes: Curiæ populoq; visum est, vt quum functi vita fuerint, corpora quidem eorum pœnas cum aliis sceleratorum corporibus luant, animæ verò sursum remissæ in vitam, [x] in asinos demigrent, donec in tali rerum statu quinquies ac vicies decem annorum millia transegerint, asini semper ex asinis renati, onera ferentes, atq; à pauperibus agitati: dein vt liceat illis è vita excedere. Hanc sententiam

τὴν γνώμην Κρανίων Σκελετίωνος Νεκυσιεὺς, φυλῆς Ἀλιβαντιάδος. τοῦτον ἀναγνωσθέντος τοῦ ψηφίσματος, ἐπεψήφισαν μὲν αἱ ἀρχαὶ, ἀπεχειροτόνησε δὲ τὸ πλῆθος, καὶ ἐνεβριμήσατο ἡ Βριμὼ, καὶ ὑλακτήσειν ὁ Κέρβερος. οὕτω γὰρ ἐντελῆ γίγνεται, καὶ ἐνεία τὰ ἀνεγνωσμένα. ταῦτα μὲν δὴ τοι τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. ἐγὼ δὲ, οὗπερ ἀφίγμην ἕνεκα, τῶν Τειρεσίᾳ προσελθὼν, ἱκέτευον αὐτὸν, τὰ πάντα διηγησάμενος, εἰπεῖν πρός με, ποῖόν τινα ἡγεῖται τὸν ἄριστον βίον. ὁ δὲ γελάσας (ἔστι δὲ τυφλόν τι γερόντιον, καὶ ὠχρὸν καὶ λεπτόφωνον) ὦ τέκνον, φησὶ, τὴν μὲν αἰτίαν οἶδα τοῦ τῆς ἀπορίας, ὅτι παρὰ τῶν σοφῶν ἐγένετο, οὐ τὰ αὐτὰ γιγνωσκόντων ἑαυτοῖς. ἀτὰρ οὐ θέμις λέγειν πρός σε· ἀπείρηται γὰρ ἑπὸ τοῦ Ῥαδαμάνθυος· μηδαμῶς, ἔφην, ὦ πατέριον, ἀλλ' εἰπὲ, καὶ μὴ περιΐδης με τοῦ τυφλώτερον

sententiam dixit Caluarius patre Aridello, patria Manicensis, tribu Stygiana. Hac igitur lege recitata, approbauerunt principes, sciuit plebs, adfremuit Proserpina, allatrauit Cerberus. sic enim rata quæ inferi statuunt, authenticáque fiunt. Quæ igitur in concione agebantur, erant huiusmodi. Tum ego statim, cuius gratia veneram, Tiresiam adeo: atque illi re vti erat ordine narrata, supplicaui vt mihi diceret, quódnam optimum vitæ genus putaret. Hic verò subridens (est autē seniculus quispiam cæcus, pallidus, voce gracili) O fili, inquit, causam tuæ perplexitatis scio à sapientibus istis profectam, haudquaquam idem inuicem ijsdem de rebus sentientibus, verùm haud fas est id tibi proloqui: si quidem quod Rhadamanthus interdixit. Nequaquam, inquam, ô patercule: sed dic amabo, neque me contemnas, qui in vitate

τρον πρίϊοντα ἐν τῷ βίῳ. ὁ δὲ δή με ἀπαγαγὼν, καὶ πολὺ τῶν ἄλλων ἀπρόπαλας, ἠρέμα προσκύψας πρὸς τὸ οὖς, φησὶν, ὁ τῶν ἰδιωτῶν ἄριστος βίος, καὶ σωφρονέστρος, ὡς τῶν ἀφροσύνης παυσάμενος τῶν μετεωρολογεῖν, καὶ τέλη καὶ ἀρχὰς ἐπισκοπεῖν. καὶ καταπτύσας τῶν σοφῶν τούτων συλλογισμῶν, καὶ τὰ τοιαῦτα λῆρον ἡγησάμενος, τῶν τὸ μόνον ἐξ ἅπαντος θηράσῃ, ὅπως τὸ πρὸν εὖ θέμενος, παραδράμῃς γελῶν τὰ πολλὰ, καὶ περὶ μηδὲ ἐσπουδακώς. ὡς εἰπὼν, πάλιν ὦρτο κατ' Ἀσφοδελὸν λειμῶνα. ἐγὼ δὲ (καὶ γὰρ ἤδη ὀψὲ ἦν) ἄγε δὴ, ὦ Μιθροβαρζάνη, φημὶ, τί δαμέλλομεν, καὶ οὐν ἄπιμεν ἄνθις ἐς τὴν βίον; ὁ δὲ πρὸς ταῦτα, θάρρει, φησὶν, ὦ Μένιππε. ταχεῖαν γάρ σοι καὶ ἀπράγμονα ἀποδείξω ἀπραπόν. καὶ δὴ ἀπαγαγὼν με πρός τι χωρίον τῶν ἄλλου σοφερώτερον, δείξας τῇ χειρὶ πόρρωθεν ἄμαυρόν τι καὶ λεπτὸν, ὥσπερ δὰ

tate etiam ipso cæcior oberro. Abducens ergo me, procul ab alijs auferens, ad aures mihi inclinans: Y Optima est, inquit, idiotarum priuatorumq; vita, ac prudētissima quamobrem ab hac vanissima sublimium cōsideratione desistens, mitte principia semper ac fines inquirere, & vafros hosce syllogismos despuens, atq; id genus omnia nugas æstimans, hoc solum in tota vita persequere, vt præsentibus bene compositis, minimè curiosus, nulla re solicitus, quamplurimùm potes hilaris vitam ridensq; traducas. Hæc quum dixisset, rursus in Asphodelorum pratum sese corripuit. Ego igitur (nam & nunc vesper erat) Age, inquam, ô Mithrobarzane, quid cūctamur, ac non hinc rursus abimus in vitam? Ad hæc ille: Confide, inquit, ô Menippe, breuem quippe facilémque tibi monstrabo semitam. Et me protinus abducens in regionem quandam magis priore tenebricosam, manu procul ostendens subobscurum, tenuéque, ac velut

per

διὰ λαβθείας ἰσρίου φῶς, ἐκεῖνο, ἔφη, ἐστὶ τὸ ἱερὸν τ Τροφωνίου, ἀφ' οὗ καταβάντι καταφέρονται οἱ ἀπὸ Βοιωτίας. ταύτῃ ὦν ἄνιθι, ὡς ἂν θᾶττον ἐν τῇ Ἑλλάδι γένῃ. καλῶς δὲ τοῖς ἐρημικοῖς ἐχώρει, ὁ μάγος ἀσπασάμενος, χαλεπῶς μάλα διὰ τοῦ συρίγγου ἀνθρυφείς, οὐκ οἶδ' ὅπως ἐν Λεβαδείᾳ γίγνομαι.

per rimam influens lumen: illud, inquit, [z] Trophonij templum est, atque illac ad inferos è Bœotia descenditur. hac ascendes, atque illicò eris in Græcia. Ego igitur hoc sermone gauisus, salutato mago, difficillè admodum per angustas antri fauces subrepens, nescio quo pacto in Lebadiam perueni.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

LVcianus non solùm hîc, sed in Vitarum auctione, & pluribus alijs in locis perpetuam discrepantiam philosophorum atque diuersas doctrinas notat. Itidem Seneca in Ludo demortui Claudij Cæsaris, & in eundem Beatus Rhenanus Selestadiensis. vbi quàm nihil inter veteres philosophos vspiam conueniat, videbis. Potiùs hîc falsè taxat vel magorum præstigias, vel inania poëtarum figmenta, vel incertas quauis de re philosophorum inter se digladiationes. Occasio dialogi ab incessu & habitu Menippi,

a O MISERI.] *Occasio argumenti.* *b* Ac primùm sanè.] *Narratio continens causam descensus ad inferos.* *c* Audirem Homerum atque Hesiodum.] *Cum poëtæ Epici plerunq; narrent fœdas libidines, quibus magnos deos irretitos fingunt, etiam ipsum deorum imperatorem Iouem, multaq; impiè de Dijs immortalibus commiscantur, ideo à Platone è sua republ. Homerum exterminatum puto, quòd moribus noceret.*

d Quòd me ex fumo (vt aiunt) in flammam conijcerem.] *Id est, euitans grauius malum, in alterum diuersum incideram. Senarius extat prouerbialis :* κρατὸν γὰρ φεύγων εἰς τὸ πῦρ

πῦρ περιέπετον, *fumum fugiens, in ignem incidi. Vtitur & Plato lib. de Rep. 8. cùm ait, populum, dum recusat ingenuis seruire, quasi vitato fumo seruitutis, in eius flammam incurrere, & seruis etiam seruire. Item Plutarch.* περὶ δυσωπίας: *Ineptæ autem verecundiæ illud accidit, vt fumum fugiens infamiæ, in ignem conijciant sese. i. in aliud maius. Vide Erasmum in Adagior. prima Chil.* e Alius etenim.] *Philosophorum incertæ & diuersæ doctrinæ.* f Peruigilanti mihi.] *Sequitur nunc quomodo ad inferos descenderit.* g Ex Zoroastri discipulis.] *In fragmentis Berosi Chaldæi legitur, Zoroastrem Persam fuisse Cham, Noë filium, à patre maledictum, ac primũ inuenisse artes magicas, & mundi principia, syderumq; motus diligentissimè spectasse. Vnde & Zoroastres dictus est, quod velut* ζῶον ἄστρον, *quasi viuens astrum ab omnibus coleretur, propter doctrinam ac sapientiam. Meminerunt huius Plato, Plutarchus, Laërtius, Psellus, Iustinus, Plinius, Apuleius, & multi alij.* h Tiresiam.] *De Tiresia nobis dictum est in dialogo Menippi & Tiresiæ. Hom. Odyss. κ qui eum apud inferos solum sapere, aut cæteros vmbratum vagari modo. Cic. de Diu. 1.* i Faceq; lustrauit.] *Qui enim id faciebant, certum carmen insusurrabant, & ræda, scilla, ouis, sulphure, alijsq; cicumpurgabant quod Lucianus* περιαγνίζειν *dicit. Idem etiam* περικαθαίρειν *Græci dicunt, & ἀπομάκτης est* περικαθαρτὴς, *qui circumlustrabat, & circumpurgabat, quod quia res certæ certaq; februa circumferebantur, circumferre Latini vocauerunt. Itaq; apud Maronem, circumferre vnda, est lustrari, lustratione curari & vnda purgare.* Idem ter socios pura circuntulit vnda.

k Hecaten.] *Hecate triformis & tergemina à poëtis vocatur, eandemque esse putant cum Proserpina. Verùm hic à Proserpina Hecaten separat Lucianus.* l Asphodelo consitum.] *Ex multis Luciani locis colligere licet, Asphodelum herbam esse plebeiam ac vilem, atq; hac victitare manes, apud quos nullus luxus, nulla sit ambitio. Quin etiam apud Theocr. idyllio 7. Asphodelus inter rusticanas herbas commemoratur. Proinde poëta, regum ac locupletum immoderatos luxus taxat, illorum fastibus popularium mediocritatem anteponens. Hesiodus lib. 1. operis, cui titulus* ἔργα καὶ ἡμέραι *ad fratrem Persam:*

οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγ' ὄνειαρ.

Magna sit vtilitas maluæ asphodeliq; virentis. *Vide ea quæ annotauimus in libello de Luctu.* m Accusant autem.] *Iudicia & accusatores & pœnæ defunctorum.* n Perituram eorum superbiam.] *Detestatur nimiam hominum superbiam, qualem ferunt fuisse Tarquinij, cui Superbi cognomen inditum à moribus quidam docent. Dionysius libr. 4. scribit Tarquinium à Romanis superbum cognominatum esse, quòd insolentia quadam tyrannica & moribus superbissimis præditus fuerit.* o Dionysium.] *Vide Ouid. lib. 4. de Ponto, & 5. Tristum, elegia 9. Erasmum quoq; in prouerbio: Dionysius Corinthi.* p Thersitem à Nireo.] *Deformosissimus vir ad Troiam venit Iliad. 2.* q Ab altis illis.] *Actores planis:* id est, *nudis pedibus proscenium introëuntes, quibusdam excalceati & planipedes dicuntur.* r Dic mihi.] *Obiectio.* s Nugaris tu quidem.] *Vanam esse gloriam, quam in hac vita pleriq; appetunt.* t Versantur cum illo Palamedes.] *Idem Lucianus in Menippo, Aeaco, Pythagora & Socrate, Menip. Cæterùm Socrates vbi Aeac. cum Nestore ac Palamede ille plerunq; nugatur.* u. Quoniam.] *Decretum contra diuites apud inferos à Caluario latum, vt diuitum animæ quæ rursus in vitam remittendæ essent, in asinos demigrarent, donec in tali rorum statu, ad multa annorum millia asini ex eiusmodi asinis renati, onera ferrent, atq; insuper à pauperibus agitarentur. Sunt autem verba Menippi, qui descenderat ad inferos, consulturus vatem Tiresiam, quam viam vt optimam eligere deberet, philosophis omnibus dissentientibus, nec eadem studia, easdémve opiniones sequi iubentibus. Is reuersus exponit Philonidæ supplicia apud inferos diuitum & improborum, eorumq́ue miseros exitus, de ijsdemq́; decretum illud vnanimi consensu curiæ infernalis latum esse affirmat.* x In asinos demigrent.] περὶ μετεμψυχώσεως. *i. de migratione animarum in varia corpora tum etiam brutorum, vide elegantissimum dialogum Luciani, qui Gallus dicitur.* y Optima.] *Summa & scopus totius argumenti* z Trophonij.] *Per Trophonij antrum Menippus hic se iocatur ab inferis redisse.*

IOAN-

IOANNIS SAMBVCI
ANNOTATIONES.

Quum breuis hæc fumo leuior sit vita caduco:
Et tamen excedat quod facit omne modum,
Quam teneat callem, medium seruare Menippus
Vtpote sit, cæcas curat adire domos.
Ergo refert primum diris quæ vidit in vmbris:
Decretum infernum, peruariosque locos.
Consilium tandem vatis, quæ vita sequenda:
Cuius responsi, quisquis es, esto memor.

SALVE atrium.] *Occasio Dialogi ab incessu & habitu Menippi.* At quid sibi vult.] ἀναγνώρησις. Salue Menippe.] ἀσπασμός. Vnde nobis.] ἐρώτησις. Adsum reuersus.] ἀπόκρισις ἀφηγητικὴ καὶ τὰ μετρὰ ἰαμβεῖα. O' Hercules.] ἐκφώνησις θαυμαστική. Non, sed me.] *Responsio de genere sui discessus.* Quæ'nam causa.] διάσκεψις τῆς αἰτίας. Iuuenta me.] *Redditio causæ efficientis.* Siste, ô beate.] ἀξίωσις καὶ κατάβασις ἀπὸ τῶν ἰαμβείων Quæ'nam hæc vestis.] ἐρωτήσεις ἄλλαι. Res dilecte grauis.] ἀπόκρισις *ad posterius membrum* καὶ τὰ ἔπη. Vt consulerem.] *A' causa finali.* Atqui deliras.] ἐπιτήμησις. Quid ais, nouíne.] *Interrogatio.* Per Iouem.] *Asseueratio quantitate.* Verùm prodere.] *Occupatio.* Nequaquam.] *Pollicetur taciturnitatem.* Verùm tui gratia.] ὑπόσχεσις. Decretum est.] *Narrationis principium.* Ne prius, ô beate.] *Interpellatio ordinis instituendi gratia facta.* Quæ vi delicet. διαίρεσις τοῦ διαλόγου. Verisimile enim.] *Ratio.* Parendum etiam in his.] *Assensus ad istam petitionem.* Nam quid facias.] κατάστασις τοῦ πρώτου. Ac primúm.] *Narratio continens causam descensus ad inferos.* Ego igitur.] *Narrat quid ex poëtarum lectione hauserit.* Seditiones ac bella.] τὰ πραχθέντα κατὰ μερισμόν. Postquã veró.] *Alterum tempus.* Hic leges.] *Quid leges de Dijs statuant.* Hic hæsitabundus.] τὸ ἐκβὰν, ἢ μεγάλη. Neque enim Deos.] ἐπίκρισις ἠθικὴ κατὰ προσαπόδοσιν. Nisi de his.] τὸ αἴτιον. Neque rursus.] ὁ λογισμὸς, καὶ τὸ δεύτερον πραχθέν Hæc igitur mecum.] *Contulit se ad philosophos.*

Alius

Alius etenim.] *μερισμὸς vanarum sectarum.* Corpus siti.] ἡ ἀπάθεια. Alius iubet.] τὰ ἀδιάφορα καὶ προηγμένα De mundo veró.] *Academici, eorumq; ἄτομοι καὶ ἰδέαι.* Vt nec ei qui.] *In vtramque partem probabiles disputationes.* Prorsum igitur.] τὸ ἐκβάν. Præterea.] *Hactenus de doctrina, nunc de vita* Eos enim.] *Distributio, contemptores diuitiarum.* Ii veró.] οἱ σοφισταί. Ergo hac.] *Conclusio.* Aliquantulum tamen.] τὸ παραμύθιον. Peruigilanti mihi.] *παρασκευὴ ad modum descensus.* Venit in mentem.] ὁ λογισμὸς Vt conuenirem.] *A causa.* Eos carminib.] *Magnorum potentia & superstitio.* Optimè ergo.] *Concludit consilium.* Si cum horum quopiam.] τὸ τελικὸν αἴτιον τῆς καταβάσεως. Ac stanti quidem.] *Narratio perfectionis & aduentus.* Quo cum venio.] τὸ α πραχθὲν. Coma quidem canum.] *προσωπογραφία à narratione habitus, animi & corporis.* Nomen aũt.] *A nomine* Orans igitur.] τὸ β πραχθὲν. Suscipiens veró.] τὰ τοῦ μιθροβαρζάνους πραχθέντα. Primum quidem.] τὸ α, *à tempore.* Ad Euphratẽ.] *A loco.* Volubile quiddã.] τὸ λεχθὲν, ἢ ἐπωδή. Post illam igitur.] τὸ παραλειφθέν. Cibus quidem.] ἡ σιτία αὐτῶν. Potus.] τὸ ὕδωρ. At quostquam.] τὰ ἄλλα πραχθέντα ὑπὸ τοῦ μιθροβαρζάνους. Deinde totum.] τὸ αἴτιον τελικόν. Nos prẹparauimꝰ.] τὸ τοῦ ἀμφατέρου. Iussit p̃tereá.] ἡ παρακέλευσις. Quid ita, ô Menippe.] *Inuestigatio causarũ.* Atqui perspicuũ.] *Prodit causas istius habitus, & mutati nominis.* Nam hi qui ante.] *Narratio de nauigatione.* Iam igitur dies.] ὁ χρόνος καὶ ὁ τόπος. Parata siquidẽ.] τὰ ὄργανα, καὶ σύνεργα αἴτια. Iam egredimur.] *Profectio.* Puteũ offodimꝰ.] τὰ πραχθέντα. Summisso murmure.] τὰ λεχθέντα, ἢ ἡ ἐπῳδή. Dæmones conuocat.] *Poëtica ὑποτύπωσις Orci, carminibus magicis excitati.*] Ac porró] *Secundus accessus ad inferos.* Vmbrarũ.] *Distributio.* At quum.] *Consilij habitus, euentus.* Iam enim.] *Occasio.* Sed quoniam.] *Tertius transitus per inferos.* Tum pauló.] *Descriptio inferorum & eorum iudicij.* Nos igitur.] *Attentio.* Per Iouem.] ἀξίωσις. Hẹ nos igitur.] *Accusatores qui.* In hos prẹcipué.] *Quos pœnæ potißimùm maneant.* At nunc splendida illa.] καταγραφὴ *diuitum defunctorum.* Etsi quem eorum.]

rum.] *Menippi σαρκασμός.* At ipse vix.] τὸ πραχθέν. At Minos.] *Iudex infernalis iudicat in gratiam.* Cyrenæus.] *Cyrenæus Aristippus eum absoluit à pœna, ob beneficia in doctos collata.* Tum nos.] *Transitio ad locum supplicij,* πρὸς τὸ κολαστήριον. Nam simul] ἡ ἔκθεσις τῶν δικῶν Cerberus lacerat.] σαναθροισμός. Et quosdam.] ἄλλο τοῦ μερισμοῦ μόριον. Id seruiliter.] ἡ περιπέτεια. Sed illa quoque.] ἄλλο μέρος. Hos tandem prætereuntes.] *Transitio ad* αντίθεσιν. In campum venimus.] *Campus Acherusius siue Elysius.* Alios quidem.] *Distributio.* Verum dignoscere.] *Occupatio.* Cùm igitur multi.] *Aequalitas inferorum.* Quónam signo.] *Deridet formosos, & alios dispares fortuna.* Hæc igitur.] ὁμοίωσις. Alium siquidem.] *Distributio. Fortuna hominum varia & incerta.* Quin habitus.] *Amplificatio, in qua docet humanam vitam esse fabulam.* Sed ornatu.] τὰ μὲν τὴν πομπὴν, καὶ ἡ περιπέτεια. Aliquantisper quidem.] *Fortunæ bona non propriè nostra sunt, sed extra nos posita, fluxa & caduca.* Quin in scena.] *Illustratio à similitudine à scenicis fabulis, earumq; personis histrionibusq; ducta.* At cum fabulæ.] τὰ μὲν τὸ δρᾶμα. Sic se mortalium.] *Conclusio.* Dic mihi.] *Obiectio.* Nugaris.] ἀπόκρισις *ab exemplo, vanam esse gloriam, quam plerique maximi viri in hac vita expetunt.* Hoc tantum.] ἐπανόρθωσις γέλοια. Nam cum.] αἰτιολογία. At vehementius.] νέα πρότασις. Si reges.] τὸ ἀόριστον, *de regib. de satrapis.* Perinde.] τὸ ὡρισμένον. Quin alios] τ' ἄλλα τῆς ἐπαγωγῆς παραδείγματα. Socrates autem.] μετάβασις. Etiam ibi.] ἀφήγησις. Cęterùm quódnam illud decretum.] *Tertia pars,* περὶ τοῦ ψηφίσματος τῶν πλουσίων τοῦ ἀπὸ τῆς ἀποπλανήσεως ἐπανόδου ἕνεκα. Dum igitur ibi.] ἀφήγησις. Concionem.] ἡ ἐκκλησία Conspicientes.] οἱ ἐκκλησιασταί Agitata sunt.] τὰ δόγματα προσλήψει. Quoniam.] *Decretum contra diuites factũ.* Curiæ.] ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ψηφίσματος. Corpora.] *Diuitum pœnæ.* Quę igitur.] *Clausiuncula.* Tũ ego.] *Secunda Dialogi pars suscitatoria.* Est autẽ.] *Tiresiæ descriptio.* Haudquaquam.] *Tergiuersatio.* O' patercule.] *Instat orando.* Optima est.] *Sũma & scopus totius argumenti.* Ideo ab.] προτροπή. Hoc

πη. Hoc solum.] *Epicureum consilium.* Hæc quum.] *Conclusio.* Ego igitur.] *Discessus ab inferis, & reditus in Græciam.* Hoc sermone gaudens.] *Concludit dialogum.*

ΕΡΜΟΥ, ΧΑΡΩΝΟΣ, κροισοῦ & Σόλωνος, ἢ ἐπισκοποῦντες.

CHARON, SIue Contemplantes.

Petro Mosellano interprete.

ARGVMENTVM.

EIusdem fermè argumenti est hic Dialogus cum superiore. Nam vt illic Menippus apud inferos videre atq; audire supplicia & miseros exitus diuitum atq; potentum fingitur, ita hic Charon apud superos hominũ dementiam contemplatur, stulta illorum consilia & actiones deridendo: quippe qui in his quæ incerta ac momentanea maximè sunt, puta robore corporis, potẽtia, diuitijs, fortuna, gloria, & id genus alijs, omnem spem atq; fiduciam collocent: mortis verò, quæ omnium certissima, & mox consecutura est, nullam rationem habeant. Id quod ipse Charon in fine Dialogi apertis verbis indicat: & paulò suprà quoq;, vbi homines stultitiæ suæ admonet, & ad meliorem mentẽ reuocat. Tractantur autem hæc primò per speciem, propositis exemplis Milonis, Cyri, Crœsi, Polycratis, & aliorum: mox & in genere, descriptis hominum & priuatorum & regum affectibus, studijsq; postremò etiam confutata opinione quam multi de defunctorum honorib. habebant: & in summa non hominum modò res & corpora, verùm & ciuitates, & flumina, deniq; omnia morti subiecta esse ostenduntur: quam eo faciliorem cuique esse, quo mundanis istis rebus ac opib. minus impeditus aut captus fuerit. Prior pars Dialogi etiam δραματικὴ est, dum Mercurius iam exoratus à Charonte, montes alios alijs imponit, & locum vnde prospectus in omnes terras pateat, extruit.

MERCVRIVS.

Ἰγελᾷς, ὦ Χάρων; ἢ τί τὸ πορθμεῖον ἀπολιπὼν, δεῦρο ἀνελήλυθας ἐς τὴν περοῦσαν ἡμέραν, οὐ πάνυ εἰωθὼς ἐπιχωριάζειν τοῖς ἄνω πράγμασιν; Χαί. ἐπεθήμησα, ὦ Ἑρμῆ, ἰδεῖν ὁποῖά ἐστι τὰ ἐν τῷ βίῳ, καὶ ἃ πράττουσιν οἱ ἄνθρωποι ἐν αὐτῷ· ἢ τίνων στερούμενοι, πάντες οἰμώζουσι κατιόντες παρ' ἡμᾶς. οὐδεὶς γὰρ αὐτῶν ἀδακρυτὶ διέπλευσεν. αἰτησάμενος οὖν παρὰ τοῦ Ἅδου καὶ αὐτὸς, ὅσπερ καὶ ὁ Θέτταλος ἐκεῖνος νεανίσκος, μίαν ἡμέραν λειπόνεως γενέσθαι, ἀνελήλυθα ἐς τὸ φῶς. καί μοι δοκῶ ἐς δέον ἐντετυχηκέναι σοι· ξεναγήσεις γὰρ, εὖ οἶδ' ὅτι με ξυμπερινοστῶν, καὶ δείξεις ἕκαστα, ὡς ἂν εἰδὼς ἅπαντα. Ερ. οὐ σχο-

Vid[a] rides, ô Charon? aut cur deserto nauigio in hanc lucem ascendisti, non admodum assuetus superûm rebus interesse? CHA. Cupido me cepit, ô Mercuri, videndi & quæ nam in vita gerantur negocia, & quibus studijs homines teneantur: tum etiam quibus bonis exuti plorent omnes, vbi ad nos descenderint. Neque enim ex ipsis quisquam citra lachrymas traiecit. Quare exemplo illius Thessali adolescentis commeatu à Dite impetrato, vt vnum saltem diem à naue abesse liceret, in lucem ascendi: ac mihi videor in ipso planè tempore in te incidisse. [b] Nam peregrinus cùm sim, sat scio te non grauari, quin obambulando me ducas, singuláque demonstres, vt qui vniuersa iam habeas comperta. MERC.

Non

οὐ σχολή μοι, ὦ πορθμεῦ, ἀπέρχομαι γὰρ τι διακονησόμενος τῶν ἄνω Διῒ τῶν ἀνθρωπικῶν. ὁ δὲ ὀξύθυμος τέ ἐστι, καὶ δέδια μὴ βραδύνανταί με, ὅλον ὑμέτερον ἐάσῃ εἶναι, παραδοὺς τῶν ζόφῳ. ἢ ὅπερ τὸν Ἥφαιστον πρώην ἐποίησε, ῥίψῃ κἀμὲ τεταγὼς τοῦ ποδὸς ἀπὸ θεσπεσίου βηλοῦ, ὡς ἑποσκάζων γέλωτα παρέχοιμι καὶ αὐτὸς οἰνοχοῶν. Χαιπεριόψει οὖν με ἄπλως πλανώμενον ἑπὲρ γῆς, καὶ ταῦτα ἑταῖρος καὶ ξύμπλους, καὶ συνδιάτορος ὤν. καὶ μὴν καλῶς εἶχεν, ὦ παῖ Μαίας, ἐκείνων γοῦν σε μεμνῆσθαι, ὅτι μηδεπώποτέ σε ἢ ἀντλεῖν ἐκέλευσα, ἢ πρόσκωπον εἶναι· ἀλλὰ σὺ μὲν ῥέγκεις ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἐκταθεὶς, ὤμους οὕτω καρτεροὺς ἔχων. ἢ εἴ τινα ἄλλον νεκρὸν εὕροις, ἐκείνῳ παρ

Non est ocium, ô portitor. Nam abeo iam nunc, negocium quoddam quod ad mortalium statum pertinet, ab Ioue summo datum expediturus. Ille autem ad iracundiam propensior est: vt planè verear ne cunctantem me vel totum vestræ sortis esse permittat, caligini videlicet addictum: vel quemadmodum nuper Vulcanum, ita & me correpto pede, è summo deijciat cœlo: nimirum quò & ipse pocillatoris munere fungens, claudicando risus moueam.

CHA. *Despicies ergo me temerè & indecorè in terra oberrantem, præsertim amicus, & nauigationis socius, tum & nostræ reip. ex parte legatus? Atqui conueniret, ô Maiæ proles, illorum te etiã num meminisse, quod te vel sentinam exhaurire, vel* [c] *remum agitare ne vnquam quidẽ iusserim:* [d] *quin tu interim, quanquam adeò robustus es humeris, in nauigij dorso porrectus stertis: aut si quam fortè ex vmbris loquacem offenderis, cum hac inter nauigandum perpetuò con-*

παρ' ὅλον τὸν πλοῦν ἁλιεύω. ἐγὼ δὲ πρεσβύτης ὢν, τὴν διπωπίαν ἕλκων, ἰρίπλων μόνος. ἀλλὰ πρὸς τοῦ πατρός, ὦ φίλτατον Ἑρμάδιον, μὴ καταλίπῃς με. πρόμησαι δὲ τὰ ἐν ὄψει πάντα, ὅστι καὶ ἰδὼν ἐπανέλθοιμι, ὡς ἐμοῦ μὲ οὐκ ἀφῇς, οὐδὲν τῶν τυφλῶν διοίσω. καθάπερ γὰρ ἐκεῖνοι σφάλλονται, διολισθάνοντες ἐν ὠσκότῳ, ὅτῳ δὴ μέλλω σοι πάλιν ἀμβλυώττων πρὸς τὸ φῶς. ἀλλὰ θεός, ὦ Κυλλήνιέ μοι, εἰς ἀεὶ μεμνημένῳ τῆδε χάριν. Ερ. Τουτὶ τὸ πρᾶγμα, πλήγων αἴτιον καταστήσεταί μοι. ὁρῶ γοῦν ἤδη ἐμοὶ μισθὸν τῆς πρεσβύτεως, ἐκ ἀκόνδυλον πάντως πασιν ἡμῖν ἐσόμενον, ὑπουργητέον δ' ὅμως. τί γὰρ ἂν τις πάθοι τις, ὁπότε φίλος τις ὢν βιάσεται; πάντα δὴ ὅσα ἐν ἅλῳ καθ' ἕκαστον ἀκριβῶς, ἀμήχανόν ἐστιν, ὦ πορθμεῦ, ποιεῖσθαι γὰρ ἂν ἐν τῷ ἡμᾶς ἀριθμῷ γένοιτο. ἔπειτα ἐμὲ μὲν ἐκπλῆσαι δεῖ σε, καθάπερ ἀφῄρηται τὸ

fabularis: ego verò quarti-uis senex, remigium agens duplex, solus remigo. At te per patrem obsecro, ô charissime Mercuriole, ne me deseras: sed vt nouo aliquo conspecto redeam, indica quæ nam in vita geruntur. Quòd si tu me neglexeris, nihil planè ab ipsis cæcis differre videbor. Vt enim illi lubrico gressu per caliginem titubant, ita rursus ego ad lucem tibi hallucinabor. Quin tu hanc mihi das gratiam, ô Cyllenie, perpetuò memori futuro? MER. *Hæc profectò res verberum mihi causa existet, adeò vt iam hinc commonstrationis huius mercedem non sine tuberibus nobis fore prospiciam: obsequendum tamen. Quid enim facias, vbi amicorum quispiã impellat? Principiò ergo vt omnia singulatim & examussim conspicias, frustra laboras, ô portitor. nã hoc multorũ annorũ fuerit negociũ: deinde & ipsi mihi verendum, ne interim tanquã transfugam*

Iupiter

ἀπὸ τοῦ Διὸς, σὲ δὲ καὶ αὐτὸν κωλύσει ἐνεργεῖν τὰ τοῦ θανάτου ἔργα, καὶ τὸν Πλοῦτον· καὶ ἀρχὴν ζημιοῦν, μὴ ἐπιδραγωγοῦντα πολὺν τοῦ χρόνου. καὶ ὁ τελώνης Αἰακὸς ἀγανακτήσεται, μάτην ὀβολὸν ἐμπολῶν. ὡς δὲ τὰ περὶ ἅλα γενόμενα ἴδῃς, τότ' ἤδη σκεπτέον. Χά. αὐτὸς, ὦ Ἑρμῆ, ἐπινόει τὸ βέλτιστον· ἐγὼ δὲ οὐδὲν οἶδα τῶν ἐνθάδε, ξένος ὤν. Ἑρ. Τὸ μὲν ὅλον, ὦ Χάρων, ὑψηλὸν ἡμῖν καὶ ὑμῖν ἔδοξε γενέσθαι, ὡς ἀπ' ἐκείνης πάντ' ἴδοις. σὺ δὲ, ἐπεὶ μὴ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνελθεῖν δυνατὸν ἦν, ἐκ τοῦ ὑπαίθρου ἐκείνου, ἐκ τοῦ ὑπαίθρου γὰρ ἂν ἐκείνου πάντα καθεώρας. ἐπεὶ δὲ θέμις, ἀλλήλοις ἀεὶ ξυνόντα ἐπιβατεύειν τῶν βασιλέων τοῦ Διὸς, ὥρα ἡμῖν, ὑψηλόν τι ὄρος περισκοπεῖν. Χάρ. οἶσθα, ὦ Ἑρμῆ, ἄπειρ ἐγὼ πάλαι ὑμᾶς, ἐπιδεδημηκὼς

Iupiter me abdicet : tibi verò quò minus mortis munia peragere possis, fuerit impedimento : neque non Ditis imperio detraxerit, cùm videlicet longo adeò tempore vmbras aduecheres nullas. Postremò & Aeacus, qui portorio colligendo præfectus est, stomachabitur, vt qui tanto tempore ne obolũ quidem lucrifecerit. Verùm qua via ipsa rerum capita videre possis, iam consilium nobis erit captandũ. CHA. Ipse, ô Mercuri, quod optimum factu fuerit, videris: ego verò peregrinus cùm sim in terra, quid rerum hic agatur, nescio. MER. f Breuiter, ô Charon, editiore alio quo loco opus erit, vt inde cuncta queas prospicere. Caterùm si in cœlum subuolare tibi foret facultas, non laboraremus. Cùm autem te cui semper cum mortuorum simulachris commercium fuit, Iouis regiam calcare minimè liceat : iam tempus fuerit, excelsum aliquem montem disquirere. CHAR. Nosti, ô Mercuri, quæ ad vos inter nauigandum dicere consueuerim?

ἐπειδὰν πλέωμεν; ὁπόταν γὰρ τὸ πνεῦμα καταιγίσαν, πλαγίᾳ τῇ ὀθόνῃ ἐμπέσῃ, καὶ τὸ κῦμα ὑψηλὸν ἀρθῇ, τότε ὑμεῖς μὲν ὑπ' ἀγνοίας κελεύετε τὴν ὀθόνην στεῖλαι, ἢ ἐνδοῦναι ὀλίγον τοῦ ποδὸς, ἢ συνεκδραμεῖν τῷ πνεύματι. ἐγὼ δὲ τὴν ἡσυχίαν ἄγειν παρακελεύομαι ὑμῖν, αὐτὸς γὰρ εἰδέναι τὰ βελτίω. κατὰ ταῦτα δὴ καὶ σὺ πράττε, ὁπόσα καλῶς ἔχειν νομίζεις, κυβερνήτης νῦν γε ὤν· ἐγὼ δὲ, ὥσπερ ἐπιβαίταις νόμος, σιωπῇ καθεδοῦμαι, πάντα πειθόμενος κελεύοντί σοι. Ερ. ὀρθῶς λέγεις, αὐτὸς γὰρ εἴσομαι τί ποιητέον, κἀξευρήσω τὴν ἱκανὴν σκοπήν. ἆρ' οὖν ὁ Καύκασος ἐπιτήδειος, ἢ ὁ Πρνασσὸς ὑψηλότερος, ἢ ἀμφοῖν ὁ Ολυμπος ἐκείνοσί; καί τοι οὐ φαῦλόν τι ἀνεμνήσθην, ἐς τὸν Ολυμπον ἀπιδὼν, συγκαμεῖν δέ τι καὶ ὑπουργοῦσαι καὶ σὲ δεῖ.

Χά.

siquidem vbi procellosus ventorum flatus obliquo velo incubuerint, vt in sublime tollantur fluctus: ibi vos, quæ est vestra imperitia, iubetis vel velum trahere, vel pedem paulisper accommodare, vel etiam ipsius venti cursum sectari. at ego quietem vos agere iubeo: ipsum enim me, quod optimum sit, non ignorare. Quin ergo & tu quidem hæc imitaris, & in præsentia quum sis gubernator, quæ tibi conuenire visa fuerint, facito: ego verò, vt est vectorum conditio, tacitus sedebo, per omnia tibi iubenti obsecundans. MER *Rectè admones, ô Charon. ipse enim quid facto opus sit, sciero: ac speculam nobis idoneam inuenero. Num ergo Caucasus idoneus, aut hoc altior Parnassus, aut vtroque eminentior Olympus ille? Atqui in Olympum mihi intuenti, non contemnendi cuiusdam consilij in mentem venit: verùm ad hanc rem tuo & labore & obsequio pariter erit opus.*

CHA.

Χά. πρόπαλε, ὑπεργήσω γὰρ ὅ τι δυνατά. Ερ. Ομηρ & ὁ ποιητὴς φησι, τὸς Αλωέως υἱέας, δύο ὄντας αὐτὸς ἔτι παῖδας, ἡβώωσά ποτε τὸν Οσσαν ἐκ βάθρων ἀνασπάσαντας, ἐπιθεῖναι τῷ Ολύμπῳ, ἔτα τὸ Πήλιον ἐπ' αὐτῷ σκανδὸν τούτῳ δὴ μάλιστα ἐξ ὧν οἰόμενος, ἢ πρόσοδον ἐπὶ τὸν οὐρανόν. ἐκεῖνω μὴ ὄρθ τὸ μαρακίω (ἀταθάλω γὰρ ἦσθω) δίκας ἐπισάτω. νῦν δέ, ὃ γὰρ ἐπὶ μακῷ τῶν θεῶν ταῦτα βουλόμεθ) τί ἂν οἰκοδομοῦμεν ἢ αὖθις κατὰ τὰ αὐτὰ, ἐπικυλινδοῦντες ἐπάνω τὰ ὄρη, ὡς ἔχοιμεν ἀφ' ὑψηλοτέρου ἀνειβεῖν ὁδὸν τῷ σκοπῷ; Χά. καὶ δυνησόμεθα, ὦ Ερμῆ, δυ' ὄντες ἀναθέσθαι ἀράμενοι τὸ Πήλιον ἢ τῷ Οσσαν; Ερ. δῆτα τίδ' ἐκ ἂν, ὦ Χάρων; ἢ ἀξιοῖς ἡμᾶς ἀγχινοτέρους εἶναι τοῖν βριφυλλίοιν ἐκείνοιν, καὶ ταῦτα θεὸς ὑπάρχοντας; Χάρ. οὐκ, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δοκεῖ μοι ἀπίθανόν τινα τῷ

CHA. *Tuũ ergo fuerit imperare, ô Mercuri: equidem pro mea virili in omnibus parere conabor.* MER. *Homerus poëta dicit, Aloëi filios, cùm & ipsi duo essent, ad hæc pueri, statuisse olim vnà cum radicibus Ossam euulsum Olympo superimponere, deinde & huic Pelion: quòd arbitrarentur hoc pacto sufficientem se gradum & ascensum in cœlum habituros. Verùm hi adoleſcentuli cùm impij essent, audaciæ suæ pœnas dederunt. Nos autem, qui hæc in deorum iniuriam minimè molimur, cur non & ipsi eandem viam ædificamus, montem monti agglomerando, quò videlicet exactiorem & commodiorem habeamus prospectum?* CHA. *Et duobus nobis, ô Mercuri, vires suffecerint ad loco mouendum vel Pelion, vel etiã Ossam?* MER. *Quid ni, ô Charon? an tu nos abiectiores magisq; imbecillos infantulis illis iudicas? maximè quum simus dij.* CHA. *Nequaquã, sed res ipsa incredibilem quandam*

τὴν μεγαλουργίαν ἔχειν. Ερ. ἀκόντως. ἰδιώτης γὰρ ἦ, ὦ Χάρων, καὶ ἄκυρα ποιητικός. ὁ δὲ γενναῖος Ομηρος, ἐπεὶ δυοῖν στίχοιν αὐτίκα ἡμῖν ἀμβατὸν ἐποίησε τὸν οὐρανόν, ὅτῳ ῥᾳδίως σωτηθεὶς τὰ ὄρη. καὶ θαυμάζω εἰ σοι ταῦτα τετράστιχα ἐφ' ἑνὶ λοχῆ, τὸν Ατλαντα λήθην ἀλόντι, ὃς τὸν πόλον αὐτὸν, ὡς ἄρα, φέρει, ἀνέχων ἅπαντας ἡμᾶς. ἀκούεις δὲ ἴσως καὶ τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν πόσει, τὸν Ηρακλέα, ὡς ῥᾳδίως ἐξοιτό ποτε αὐτῷ ἐκεῖνον Ατλαντα, καὶ ἀναπαύσας πρὸς ὀλίγον τὸν ἄχθους, ὑποθεὶς ἑαυτὸν ὦμον φορτίῳ. Χά. ἀκούω καὶ ταῦτα· εἰ δὲ ἀληθῆ ἐστι, σὺ ἄν, ὦ Ερμῆ, καὶ οἱ ποιηταὶ εἰδεῖτε. Ερ. ἀληθέστατα, ὦ Χάρων· ἢ τίνα γὰρ ἕνεκα σοφοὶ ἄνδρες ἐψεύδοντο ἄν; ὥστε ἀναμοχλεύσωμεν τὴν Οσσαν πρῶτον, ὥσπερ ἡμῖν ὑφηγεῖται τὸ ἔπος, καὶ ὁ ἀρχιτέκτων Ομηρος, αὐτὰρ ἐπ' Οσσῃ Πήλιον ἀνοσίφυλλον. ὁρᾷς, ὅπως ῥᾳδίως ἅμα, καὶ ποιη-

magnifici operis ostentatiõ né continere videtur. MER. *Non iniuria: rusticus enim es, & in elegantia poëtica minimè versatus. At egregius Homerus, duobus statim versibus accessum nobis parauit in cœlum, adeò facilè congestis montibus. Porrò demiror hæc tibi prodigiosa videri, quum tamen Atlanta non ignores, qui vel solus cœlum ipsum fert, vniuersos nos sustinens. Sed & de fratre meo Hercule fortè audêsti, quomodo ipse illi Atlanti in officium succesſerit, ipseque se oneri, tantisper dum ille interquieſceret, ſuppoſuerit?* CHA. *Audio ſanè huiuſmodi: an autem veraſint, tu & poëtæ videritis.* MER. *Veriſsima, ô Charon alioquì qua gratia viri illi ſapientes ementirentur? Itaque quod felix fauſtumq; ſit, primùm Oſſam eruamus: quemadmodum carmen præſcribit, & ipſe architectus Homerus: at ſuper Oſſam, Pelion arboribus denſam. Vides quàm citra negotiũ pariter, & quàm poëticè*

ποιητικῶς ἐξεργασάμεθα; φέρε οὖν, ἀναβὰς ἴδω εἰ καὶ ταῦτα ἱκανὰ, ἢ ἐποικοδομεῖν ἔτι δεήσει. παπαὶ, κάτω ἔτι ἐς μὲν ἐν τῇ ὑπωρείᾳ τοῦ οὐρανοῦ. ἀπὸ μὲν γὰρ τῶν ἑώων μόγις Ἰωνία καὶ Λυδία φαίνεται· ἀπὸ δὲ τῆς ἑσπέρας, οὐ πλέον Ἰταλίας καὶ Σικελίας· ἀπὸ δὲ τῶν ἀρκτώων, τὰ ἐπὶ τάδε τοῦ Ἴστρου μόνα, κἀκεῖθεν ἡ Κρήτη οὐ πάνυ σαφῶς. μετακινητέα ἡμῖν, ὦ πορθμεῦ, καὶ ἡ Οἴτη, ὡς ἔοικεν, εἶτα ὁ Παρνασσὸς ἐπὶ πᾶσιν. Χά. οὕτω ποιῶμεν. ὅρα μόνον, μὴ λεπτότερον ἐξεργασώμεθα τὸ ἔργον, ἀπομηκύνοντες πέρα τοῦ πιθανοῦ, εἶτα συγκαταῤῥιφθέντες αὐτῷ, πικρᾶς τὸ Ὁμηρου οἰκοδομητικῆς πειραθῶμεν, ξυντριβέντες τῶν κρανίων. Ερ. θάῤῥει, ἀσφαλῶς γὰρ ἕξει ἅπαντα. μετατίθει τὴν Οἴτην, ἐπικυλινδείσθω καὶ ὁ Παρνασσός. ἰδοὺ ἐπάνειμι αὖθις. εὖ ἔχει. πάντα ὁρῶ. ἀνάβαινε ἤδη καὶ σύ. Χάρ. ὄρεξον, ὦ Ερμῆ,

poëticè effecerimus? Age hac mole conscensa dispiciã, num aut hæc faciant satis, aut plura superstruere oporteat. Papæ, quid hoc? Hæremus adhuc in ipsa cœli radice. Etenim ab oriente Sole vix Ionia & Lydia conspiciuntur: ab occidente verò nõ ampliùs Italia ac Sicilia. Porrò à septentrione, ea solũ quæ Istro adiacent, apparent. Illinc autem Creta, neque hæc admodum aperté. Quare sicuti videtur, & Oetam transponere oportet. postremò omnibus superimponendus Parnassus. CHA. Sic faciamus. At hoc solùm vide, ne plus æquo attenuando opus, ipsum tenuius fragiliusq; reddamus, ita vt tandem vnà cũ ipsa mole deturbati, Homericã illã ædificãdi rationem nimis amarã experiamur, nimirum caluarijs ex casu perfractis. MER. Bono animo es, ô Charon. res omnis in vado erit. tu Oetã trãspone, aduolutetur & Parnassus. En iterũ conscendã. Bene habet, cũcta iam conspicio: & tu nunc ascende. CHA. Manum mihi porrige, ô Mercuri,

neque

πλὴν χαῦρα, οὐ γὰρ ἐπὶ μικρᾶν μηδὲ ταύτην πλὴν μεγαλὴν ἀναβιβάσας. Ερ. ἄγε καὶ ἰδοὺ ἐπίσκεψαι, ὦ Χάρων, ἅπαντα, ὅπως ἂν ἀμφω, καὶ ἀσφαλῆ καὶ ἀπροθιάμονα εἶν, ἀπ' ἐχεμυθίας, καὶ φάλλε μὴ ἁλῶ τῇ ὀπισθιαίᾳ πατᾶν. εὖγε ἀνελήλυθας καὶ σὺ, καὶ ὑπὲρ Διὸς ὁ Παρνασσός ὅσος, μίαν ἑκάτερος ἄκραν ἐπιβάντες, καθιζώμεθα. σὺ δέ μοι κάθου ἐν κύκλῳ περιβλέπων, ἐπισκόπει ἅπαντα. Χά. ὁρῶ γῆν πολλὴν, καὶ λίμνην τινὰ μεγάλην περιῤῥέουσαν, καὶ ὄρη, καὶ ποταμοὺς τὸν Κωκυτὸν καὶ Πυριφλεγέθοντα καὶ μείζονας καὶ ἀνθρώπους πάνυ σμικροὺς, καί τινας φωλεοὺς αὐτῶν. Ερ. πόλεις ἐκεῖναί εἰσιν, οὓς φωλεοὺς ἐσὶν νομίζεις. Χά. οἶδα, ὦ Ερμῆ, ὡς οὐδὲν ὑμῖν ὠφέλησαν, ἀπὸ μάτην πλὴν Παρνασσὸν αὐτὴν Κιρραίαν, καὶ

neque enim paruam ac humilem molem me facis ascẽdere. NER. *Si singula contueri gestis, ô Charon, discrimini te committas oportet.* h *Non enim ita comparatum est, vt simul & extra periculum sis constitutus: & tamen, quæ cupis, licebit spectare. Postremò hac mea dextra nitere, ac pedetentim scandendo, ne in lubrico pedem figas caue. Nunc omni ex parte res bene se habet, quum & tu superâris. Iam verò quoniam bicipiti vertice prominet hic Parnassus, vterque altero occupato considamus. Tu autem nunc oculis in orbem mihi ductis, intuere vniuersa.* CHA. i *Terram video amplam, ac paludem quandam ingentẽ, quæ vndique terram circumfluit. Tum montes ac fluuios & Cocyto & Phlegethonte ampliores. Adhæc, homines admodum exiles, pariter & horum nidulos quosdam.* NER. *Vrbes illæ sunt, quos tu nidos arbitraris.* CHA. *Vides quàm nihil nobis tanto labore sit effectum? quin frustra sede mouimus Parnassum vnà cum Castalio, tum*

καὶ τὴν Οἰτὴν καὶ τὰ ἄλλα ὄρη μετακινήσαμεν. Ερμ. ὅτι τί; Χά. ὁλὰρ ἀκριβὲς ἔγωγε ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ ὁρῶ. ἐβουλόμην δὲ ἐπόλεις καὶ ὄρη αὐτὰ μόνον, ὥσπερ ἐν γραφαῖς ὁρᾶν, ἀλλὰ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς, καὶ ἃ πράττουσι, καὶ οἷα λέγουσιν, ὥσπερ ὅτε μοι τὸ πρῶτον ἐνετύγχανες γελῶντα, καὶ ἥρα μοῦ, τι γελῶ. ἀκούσας γάρ τινος, ἥσθην ἐς ὑπερβολήν. Ερ. τί δ' τοῦτ' ἦν; Χά. ἐπὶ δεῖπνον, οἶμαι, κληθεὶς ὑπό τινος τῶν φίλων, ἐς τὴν ὑστεραίαν μάλιστα ἥξω, ἔφη. καὶ μεταξὺ λέγοντος, ἀκούσας τὸ τέγους διαμεῖς ἐπισπασθέν, ἐκ οἷου ὅτου κινήσαντος, ἀπέπεμψεν αὐτόν. ἐγέλασα δέ, ὅτι ἐπιτηδείου τὴν ὑποχείσιν. ἔοικα δὲ καὶ νῦν ὑποκαταβήσεσθαι, ὡς μᾶλλον βλέποιμι καὶ ἀκούοιμι. Ερμ. ἴσχε ἀρέμας, καὶ τὸ δεῦρο ἐγὼ ἰάσομαί σοι καὶ ὀξυδερκέσατον

& Oetam cæteros q; montes omneis. MER. Quid ita? CHA. Equidem è sublimi exactè despicio nihil: desiderium autem erat non vrbes solùm, neque montes ipsos tanquam in tabula depictos intueri, verùm & homines ipsos, tum quæ faciant, quæq; loquantur, exaudire: haud secus ac prius cùm tu obuius mihi factus ridentem conspiceres, ac quidnam riderem percunctareris. Nam cùm ridiculũ quiddam audirem, mirum in modum delectabar. MERC. Quódnam hoc erat. CHA. [k] Cùm quidam ab amicorum quopiam ad cœnam, opinor, vocatus esset, in posterum (inquit) diem veniam, maximé. atque interim dum hæc diceret, tegula quædam nescio quo deturbante à tecto in caput huic irruens, ipsum necauit. Risi ergo hominem, vt qui promissa minimè præstaret. Sed & nunc quò magis audiam, magisq; videam, descendendum mihi censeo. MERC. Quietus es. nam & huic malo remedium inuenero, atque incantatione qua-

ἀμφικίονα ἐν βραχεῖ ἀφανῶ, παρ' Ὁμήρου τινὰ καὶ πρὸς τοῦτο ἐπιδείξω λαβών. ἀφαιρῶ δὲ ἀπὸ τῶν ἐπῶν τὰ ἔπη, μέμνησο μηκέτι ἀμβλυώττειν, ἀλλὰ σαφῶς πάντα ὁρᾶν. Χά. λέγε μόνον. Ερ. Ἀχιλλεῖ δ' αὖ δοὺ ἀπ' ὀφθαλμῶν ἕλον, ἢ πρὶν ἐπῆφυ, Ὄφρ' εὖ γινώσκῃς ἠμὲν θεὸν, ἠδὲ καὶ ἀνδρα. Χά. τί δῆτα; Ερ. Ἄλλη ὁρᾷς. Χά. ὑπερφυῶς γε. τυφλὸς ὁ λυγκεὺς ἐκεῖνος, ὡς πρὸς ἐμὲ, ὅστις οὐ τὸ ἐπὶ τούτῳ παλίλαστόν με, καὶ ἀρκεῖνο ἐρωτῶν τι. ἀλλὰ βέλτιόν μοι δοκεῖς Ὁμήρου ἀκηκοὼς ἐρωμαί σε, ὡς μάθοις ἂν οὐ τὸν ἀμείνω ὄντα με τῶν Ὁμήρου; Ερ. καὶ πόθεν σὺ ἔχεις τί τῶν ἐκείνου ἀμείνω, ναύτης ἀεὶ καὶ πρόσκωπος ὤν; Χά. ὁρᾷς; ἀναβλεπτέον τοῦτο εἰς τὸ τίχνιον. ἐγὼ δ' ὁπότε διαπόροθμον αὐτὸν ἀρθανόντα, σοὶ ἀφαλῶντος ἀκούσας, ἔνθον ἔτι μέμνημαι· καί δι

ne quadam ab Homero acceptâ, videndi aciem acutissimam tibi vel breui reddidero. Ac posteaquam carmina ipsa pronunciâro, memor sis non ampliùs hallucinari, verùm apertè cuncta contueri. CHA. Dic solum. MER.

Dimoui nubem, visum quæ texerat antè,

Vt tandem agnoscas qui sint hominésve, deíve.

CHA. Quid est? MERC: An' non iam vides? CHA. Maximè, [l] cæcus sanè Lynceus ille, si mecum comparentur. Itaque deinceps hoc primùm me velim doceas, mihique percunctanti respondeas. Sed heus tu, vin' & ipsum me [m] Homericis versibus tecum agere, quò videlicet intelligas, neque ipsum me ab Homeri elegantia abhorrere? MERC. Vnde tu quæso illius aliquid scire posses, nauta cùm sis, & cum remis rem habeas? CHA. Vides, opprobria sunt hæc in artem. At ego cùm illum vita iam functum traijcerem, multa ex ordine cauentē audiui, quorū nonnulla adhuc in memoria hærent. Porrò tem-

δι χειμῶν ὑμᾶς ὁ μικρὸς τότε κατέλαβεν. ἐπεὶ γὰρ ἤρξατο ἄλλως ὑμῖν ἀπάνυ ἀσίδιμόν τινα ᾄδειν τοῖς πλέουσιν, ὡς ὁ Ποσειδῶν σωλήναις τὰς νηῦς, καὶ ταραχὴ τοῦ πόντου, ὥσπερ τοῦ χαλκοῦ τινὰ, ἐμβαλὼν τὴν τρίαιναν, καὶ πάσας τὰς θύελλας ὀρόθυνε, καὶ ἅμα πομπὰ λυκῶν τὴν θάλασσαν ὑπὸ τῶν ἰππων, χάλκεον ἄφετον καὶ γνόφος ἐμπεσὼν, ὀλίγου δεῖν πανταχοῦ ἡμῖν τὴν ναῦν, ὅτε περ καὶ ναυτιάσας ἐκεῖνος, ἀπήμεσε τὰ ῥαψῳδίων τὰς πομπὰς αὐτῆ Σκύλλη καὶ Χαρύβδει καὶ Κύκλωπι. Ερ. οὐκοῦν ῥᾴδιον ἦν σοὶ, ἐκ τοσούτου ἐμέτου ὀλίγα γὰρ διεφυλάξαμεν. Χά. ἐπὶ γὰρ μοι. Τίς γὰρ ὅδ' ἐστὶν ὑψίσους ἀνὴρ, ὃς τὸ μέγας τε, Εξοχος ἀνθρώπων ὑψαυχὴν, καὶ εὐρέας ὤμους. Ερ. Μίλων οὗτος, ὁ ἐκ Κρότωνος ἀθλητής. ἐπικροτοῦσι δ' αὐτῷ οἱ Ελληνες, ὅτι τὸν ταῦρον ἀράμενος, φέρει διὰ τοῦ σταδίου μέσου.

rò tempestas non mediocris tum nobis incubuit. Etenim posteaquam cantilenam quandam nauigantibus non admodum prosperam neque salutarem fuisset auspicatus, [n] carminum vi impulsus Neptunus, & nubes conuocauit, atque tridente velut vnco quodam hamo iniecto, cùm fluctuum procellas excitauit, tum alijs multis turbis vniuersum miscebat mare, adeò vt parùm abfuerit quin tempestas quæ vnà cum densa caligine imminebat, nauem nobis subuertisset. Tum ergo & ille nauseabundus, bonam carminum partè Scyllæ & Charybdi euomuit: sed & Cyclopi. MER. *Non ergo difficile fuit, ex tanto vomitu paucula alia quæ reseruare.* CHA. *At dic mihi,*

Crassus & ille quis est, vir magnus, conspicuusq;, Vertice sublimi, atq; humeris latissimus amplis?

MER. [o] *Milo Crotoniata hic est athleta. Applaudunt autẽ ei Græci, quòd taurũ sublatum solus per mediũ ferat stadium.*

CHA.

Χά. καὶ πόσῳ δικαιότερον ἂν ἐμὲ, ὦ Ἑρμῆ, ἐπαινοῖεν, ὃς αὐτόν σοι τὸν Μίλωνα μετ' ὀλίγον ξυλλαβὼν, ἐνθήσομαι ἐς τὸ σκαφίδιον, ὁπόταν ἥκῃ πρὸς ἡμᾶς, ἀπὸ τοῦ ἀμαχωτάτου τῶν ἀνταγωνιστῶν καταπαλαισθεὶς τοῦ θανάτου, μηδὲν ξυνεὶς ὅπως αὐτὸν ἀποσκελίζει; κἄτα οἰμώζεται ἡμῖν δηλαδὴ, μεμνημένος τῶν στεφάνων τούτων, καὶ τοῦ κρότου. νῦν δὲ μέγα φρονεῖ, θαυμαζόμενος ἐπὶ τῇ τοῦ ταύρου φορᾷ. τί οὖν οἰηθῶμεν ἄρα ἐλπίζειν αὐτὸν, καὶ τεθνήξεσθαί ποτε; Ερ. πόθεν ἐκεῖνος θανάτου νῦν μνημονεύσειεν ἂν ἐν ἀκμῇ τοσαύτῃ; Μά. ἔα τοῦτον, οὐκ εἰς μακρὰν γέλωτα ἡμῖν παρέξοντα, ὁπότ' ἂν πλέῃ, μὴ δ' ἐλπίδα, οὐχ ὅπως ταῦρον ἔτι ἄρασθαι δυνάμενος. σὺ δέ μοι ἐκεῖνο εἰπὲ, τίς τ' ἂρ ὅδ' ἄλλος, ὁ σεμνὸς ἀνήρ; οὐχ ἕλλω,

CHAR. *At quantò iustiori causa, ô Mercuri, ipsum me laudibus veherent, qui paulò pòst ipsum tibi Milonem, quantus est, correptum in nauiculam imponam? nempe vbi à morte inuictissimo aduersario lucta superatus ad nos venerit, quando nec ipse planè intelliget qua cruris implicandi ratione sit deiectus: tum profectò nobis plorabit, recordatus & harum coronarum, & [illegible]us applausus. Nunc autem quia propterea quòd taurum gestârit, est admirationi, grandia sapit, ac mirificè sibi placet. Quid ergo de ipso arbitrabimur? Num quòd mortem etiam aliquando sibi imminere speret?* MER. *Quid? ille mortis recordaretur in tanto flore?* CHAR. *Missum hunc face, ô Mercuri, risum nobis haud ita multò pòst exhibiturum, quando videlicet nobiscum nauigans, ne culicem quidem ampliùs, nedum taurum ferre poterit. Sed illud tu mihi dicas velis, quis alius ille vir grauis, ac seueritate quadam verendus, nec tamen Græ-*

cus,

λην, ὡς ἔοικεν ἀπὸ γοῦν τῆς στολῆς. Ερμ. Κῦρος, ὦ Χάρων, ὁ Καμβύσου, ὃς τὴν ἀρχὴν παλαι Μήδων ἐχόντων, νῦν Περσῶν ἤδη ἐποίησεν εἶναι, καὶ Ασσυρίων ἔναγχος οὗτος ἐκράτησε, καὶ Βαβυλῶνα παρεστήσατο, καὶ νῦν ἐλασείοντι ἐπὶ Λυδίαν ἔοικεν, ὡς καθελὼν τὸν Κροῖσον, ἄρχοι ἁπάντων. Χάρ. ὁ Κροῖσος δὲ πῦ ποτε κἀκεῖνός ἐστιν, Ερμ. ἐκεῖσε ἀπόβλεψον ἐς τὴν μεγάλην ἀκρόπολιν, τὴν τὸ τριπλοῦν τεῖχος, Σάρδεις ἐκεῖναι. καὶ τὸν Κροῖσον αὐτὸν ὁρᾷς, ἤδη ἐπὶ κλίνης χρυσῆς καθήμενον, Σόλωνι τῷ Αθηναίῳ διαλεγόμενον; βούλει ἀκούσομεν αὐτῶν, ὅ, τι καὶ λέγουσι; Χάρ. πάνυ μὲν οὖν. Κροῖσ. ὦ ξένε Αθηναῖε, εἶδεν γάρ μου τὸν πλοῦτον, καὶ τοὺς θησαυροὺς, καὶ ὅσος ἄσημος χρυσός ἐστιν ἡμῖν, καὶ τὴν ἄλλην πολυτέλειαν, εἰπέμοι, τίνα ἡγῇ τῶν πάντων ἀνθρώπων εὐδαιμονέστατον εἶναι; Χάρ. τί ἆρα ὁ Σόλων ἐρεῖ; Ερμ.

cus, quantum ex peregrino habitu cõijci potest? MER. P Cyrus, ô Charon, Cambysis filius, qui imperium quod olim Medi obtinebant, ad Persas transtulit, atque idem Assyrios nuper deuicit, & Babylonem expugnauit. ad hoc exercitum in Lydiam traducere iam parat, hoc iam in animo destinans, vt Cræso superato imperium habeat in omneis. CHA. At ¶ Cræsus vbi tandem ille? MER. Illorsum oculos deflecte in magnam illam arcem, quæ triplici muro est septa, Sardeis illæ. Annón Cræsum ipsum vides in aureo sedentem solio, ac cum Solone illo Atheniense disserentem? Vis auscultemus, qua de re verba faciant? CHA. Volo, ô Mercuri. CROES O' hospes Atheniensis, quia iam diuitias nostras vidisti, thesauros scilicet, & quantũ nobis auri sit rudis, tum & aliam supellectilem preciosam: dic mihi, quénam omnium hominum felicissimum arbitraris? CHAR. Quid tandem dicet Solon?

Ερμ. θάρρει, ὦ ἀγαθὲ, ὦ Χάρων. Σόλ. ὦ Κροῖσε, ὀλίγοι μὲν οἱ εὐδαίμονες· ἐγὼ δὲ ὧν οἶδα, Κλεόβιν καὶ Βίτωνα ἡγοῦμαι εὐδαιμονεστάτους γενέσθαι, τοὺς ἱερείας παῖδας. Χάρ. ἦ ἀργὸν φησὶν οὗτος, τοὺς ἅμα πρώην ἀποθανόντας, ἐπειδὴ τὴν μητέρα ἐποδιδόντες, εἶτα ἐπὶ τῆς ἁπλόης, ἄχρι πρὸς τὸ ἱερόν. Κροῖσ. ἔσω, ἐγώ τοι τὰ πρῶτα ἐκεῖνοι τῆς εὐδαιμονίας· ὁ δὲ τρίτος τίς ἂν εἴη; Σολ. Τέλλος ὁ Ἀθηναῖος, ὃς εὖ τε βίῳ, καὶ ἀποθανὼν ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Κροῖσ. ἐγὼ δὲ ἀθάρμα, ὦ Σόλων, ἐμοὶ δοκῶ εὐδαίμων εἶναι; Σόλ. οὐδέπω οἶδα, Κροῖσε, ἢν μὴ πρὸς τὸ τέλος ἀφίκῃ τοῦ βίου. Ὁ γὰρ θάνατος ἀκέραιος τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ὃ ἄχρι πρὸς τὸ τέρμα εὐδαίμονας ἀποφαίνει. Χάρ. ἀκήκοα, ὦ Σόλων, ὅτι ἡμῶν ἀπεπλάγησαι, ἅτε τὸ πορθμεῖον αὐτὸ ἀξιοῖς γνῶναι περὶ τῶν τοιούτων δεῖσθαι. ἀτὰρ τίνας ἐκεῖνος

MERC. Otioso es animo, nihil, ô Charon, vel ingenerosum, vel contemnendum. SOL. Felices quidem admodum pauci: verùm ex his quos ego noui, Cleobim & Bitonem sacerdotis filios, arbitror felicissimos extitisse. CHAR. Argiuæ sacerdotis hic dicit: qui nuper postquam matrem vehiculo insidentem ad sacrarium vsque, ipsi iugum subeuntes, adduxissent, è viuis statim excesserunt. CROES. Esto, habeant illi felicitatis primas: at quis tenebit secundas? SOL. Tellus Athenienſis, qui præterquàm quòd benè vixit, mortem etiam pro patria abire non recusauit. CROES. Ego verò, ô scelus, non tibi videor felix esse? SOL. Nondum, ô Crœse, statui, quod necdum ad vitæ metam perueneris. rectissimus enim eius rei index ac certissimus mors ipsa existit, & vita ad finem vsque feliciter perducta. CHA. Optimò facis, ô Solon, quòd nostri non es oblitus, quoniam cymbam ipsam his de rebus iudicare censes. Sed quinam illi, quos

πέμπους ὁ Κροῖσος ἐκπέμπει, ἢ τί καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων φέρουσι; Ερμ. πλίνθους τοὺς Πυθίῳ χρυσᾶς ἀνατίθησι, μισθὸν τῶν χρησμῶν. ὑφ' ὧν καὶ ἀφηλέται μικρὸν ὕστερον. φιλόμαντις δὲ ἀνὴρ ἐκ τόπων. Χάρ. ἐκεῖνο γάρ ἐστιν ὁ χρυσὸς, τὸ λαμπρὸν, ὃ ἀφανίζεται τὸ ὑπωχρον μετ' ἐρυθήματος; νυνὶ γὰρ πρῶτον ἄλλον, ἀκούων ἀεί. Ερμ. ἐκεῖνο, ὦ Χάρων, τὸ ἀοίδιμον ὄνομα, καὶ περιμάχητον. Χάρ. καὶ μὴν οὐχ ὁρῶ ὅ, τι ἀγαθὸν αὐτῷ πρόσεισιν, εἰ μὴ ἄρα τοῦτο μόνον, ὅτι βαρυύνονται οἱ φέροντες αὐτό. Ερμ. οἶδα, ὅσοι πόλεμοι δι' αὐτὸ, καὶ ἐπιβουλαὶ καὶ ληστεῖαι, καὶ ἐπιορκίαι καὶ φόνοι καὶ λιμοὶ, καὶ πλοῦς μακρὸς, καὶ ἐμποδίαι καὶ δουλεῖαι; Χάρ. διὰ τοῦτο, ὦ Ερμῆ, τὸ μὴ πολὺ τοῦ χαλκοῦ διαφέρον; οἶδα γὰρ τὸν χαλκὸν, ὀβολὸν, ὡς οἶδα, παρὰ τῶν καταπλεόντων ἑκάστου ἐκλεγόμενον.

quos Crœsus emittit, aut quid humeris gestat? MER. Aureos Pythio lateres dicat, oraculi eius mercedem, cuius beneficio paulò pòst peribit. Est enim vir ille plus æquo vatibus deditus, adeò vt opportunè ex ipsis pendeat. CHAR. Et illud est aurum splendidum scilicet, quodque suppalidum refulget rubore? nunc enim, quia antè iam sæpè de eo audierim, ipsum primùm video. MERC. Hoc celebre illud est nomen, cuius gratiâ tantoperè pugnatur. CHA. Atqui non video quonam precio commendetur: nisi hoc fortè ad rem pertinet, quòd qui ferunt, eo grauantur. MERC. Non enim nosti quot huius gratiâ bella, quot insidiæ, quot latrocinia, quot periuria, quot cædes, quot vincula, quámque longinqua nauigatio, quot mercaturæ, quot seruitutes.

Ερμ.

CHAR. Propter hoc ne, ô Mercuri, quòd parum ipsi æri præstat? Nam æs noui, vt qui à singulis vectoribus (quod & tu ipse non ignoras) obolum cum delectu accipiam.

Ερμ. ναί ἀλλ' ὁ χαλκὸς μὲν πολὺς, ὥστε οὐ πάνυ σπουδάζεται ἐπ' αὐτῶν. τοῦτον δὲ ὀλίγον ἐκ πολλοῦ τοῦ βάθους οἱ μεταλλεύοντες ἀνορύττουσι, πλὴν ἀλλ' ἐκ τῆς γῆς καὶ οὗτος, ὥσπερ ὁ μόλιβδος, καὶ τἆλλα. Χάρ. δεινήν τινα λέγεις τῶν ἀνθρώπων τὴν ἀβελτηρίαν, οἳ τοσοῦτον ἔρωτα ἐρῶσιν ὠχροῦ καὶ βάρεως κτήματος. Ερμ. ἀλλ' οὐ Σόλων γε ἐκεῖνος, ὦ Χάρων, ἐρᾷν αὐτοῦ φαίνεται, ὡς ὁρᾷς καταγελᾷ γὰρ τοῦ Κροίσου, καὶ τῆς μεγαλαυχίας τοῦ βαρβάρου. καὶ μοι δοκεῖν, ἔρεσθαί τι βούλεταί αὐτόν. ἐπακούσωμεν οὖν. Σόλ. εἰπέ μοι, ὦ Κροῖσε, οἴει γάρ τι δεῖσθαι τῶν πλίνθων τούτων τὸν Πύθιον; Κροῖ. νὴ Δί', οὐ γάρ ἐστιν αὐτῷ ἐν Δελφοῖς ἀνάθημα οὐδὲν τοιοῦτον. Σολ. οὐκοῦν μακάριον οἴει τὸν θεὸν ἀπρφαίνειν, εἰ κτήσαιτο ἐν τοῖς ἄλλοις καὶ πλίνθους χρυσᾶς; Κροῖ. πῶς γὰρ

MER. *Est ita vt dicis, ô Charon: verùm æs: quia magna est eius copia, non est in precio: aurum verò, & huius quidem parum, hi qui terræ venas scrutantur, ex immenso profundo effodiunt, attamen ex terra prouenit, quemadmodum & plumbum, & reliqua metalla.* CHA. *Insignem quandam hominum stultitiam narras, qui tanto amore prosequũtur rem tum pallidam, tum etiam grauem.* MER. *At Solon ille aurum minimè mirari videtur, vt & planè vides. Nam cùm Crœsum ipsum, tum verò maximè hominis barbari iactantiam deridet, adeò vt videatur etiam mihi hac ipsa de re Grœsum velle percunctari. Quamobrem auscultemus.* SOL. *Dic mihi, ô Crœse, putásne s laterum horum indigere Apollinem?* CROES *Per Iouem nullum enim ipsi est donarium Delphis suspensum tam magnificum.* SOL. *Arbitraris ergo te Deum beatum reddere, si inter alia multos tuo beneficio & aureos lateres possideat?* CROES. *Quid ni?*

γὰρ οὔ; Σόλ. πολλήν μοι λέγεις, ὦ Χροῖσε, πενίαν ἐν τῷ οὐρανῷ, εἰ ἐκ Λυδίας μεταστέλλεσθαι τὸ χρυσίον δεήσει αὐτοὺς, ἢν ἐπιθυμήσωσι, Κροῖ. ποῦ γὰρ τοσοῦτος ἂν γένοιτο χρυσὸς, ὅσος παρ' ἡμῖν. Σόλ. εἴπε μοι, σίδηρος δὲ φύεται ἐν Λυδίᾳ; Κροῖσ. οὐ πάνυ τι. Σόλ. τοῦ βελτίονος ἄρα ἐνδεεῖς ἐστε Κροῖσ, πῶς ἀμείνων ὁ σίδηρος χρυσίου; Σόλ. ἢν ἀπρεπείνῃ μηδὲν ἀγανακτῶν, μάθοις ἄν. Κροῖσ. ἐρώτα, ὦ Σόλων. Σόλ. πότερον ἀμείνους οἱ σώζοντες τινὰς, ἢ οἱ σωζόμενοι πρὸς αὐτῶν; Κροῖσ. οἱ σώζοντες δηλαδή. Σόλ. ἆρ' οὖν ἦν Κῦρος, ὡς λογοποιοῦσί τινες, ἐπὶ Λυδοῖς, χρυσᾶς μαχαίρας σὺ ποιήσῃ τῷ στρατῷ, ἢ ὁ σίδηρος ἀναγκαῖος τότε; Κροῖ. ὁ σίδηρος δηλαδή. Σόλ. καὶ εἴγε μὴ τοῦτον παρασκευάσαιο, οἴχοιτο ἄν σοι ὁ χρυσὸς ἐς Πέρσας αἰχμάλωτος. Κροῖ. εὐφήμει, ὦ ἄνθρωπε. Σόλ.

ni? SOL. *Magnam mihi paupertatem in cœlo narras, ô Crœse, si deos, cùm fortè desiderent, t aurum ex Lydia aduehere oportebit.* CROES. *Vbi enim alibi auri proueniret tantũ, quantum apud nos?* SOL. *Rursus illud mihi dicito: ferrum in Lydia nascitur?* CROE. *Non temeré.* SOL. *Potioris ergo rei indigni estis* CROES. *Quínam? ferrũ præstantius auro?* SOL. *Si citra stomachum respondere velis, facilè quidem intellexeris.* CROES. *Interroga tu modò, ô Solõ.* SOL. *Vtri præstantiores? an qui seruant ac defeudunt, an qui seruantur & defenduntur?* CROES. *Qui seruãt profectò.* SOL. *Quid ergo? Si (quemadmodum quidam narrant futurum) Lydos Cyrus adortus fuerit, aureósne gladios militi tuo facies, an ferro tum erit opus?* CREOS. *Ferro sanè, ferro.* SOL. *Et si huius copiam non apparaueris, futurum vt egregrium illud aurum captiuum ad Persas abeat.* CROES. *Bona verba, ô homo.*

Ἡλ. μὰ γὴν οἶδ' ἔγωγε μὲν οὖν ὅτῳ ταῦτα, φάναι δ' οὖν ἀμείνω τὸν σίδηρον ὁμολογῶν. Κροῖσ. ὁκοῖῳ καὶ ὦ θεῷ κελεύεις σιδηρᾶς πλίνθους ἀναστηλῶσαι, τὸν δὲ χρυσὸν ὀπίσω αὖθις ἀναπαλαῖν; Σόλ. δὲ σιδήρου ἐκεῖνός γε δεήσεται. ἀπ' ἐκείνου τι χαλκοῦ, ἐκείνου τι χρυσοῦ ἀναθῆς· ἄλλοις μέν ποτε ἐτέλμα καὶ Ἑρμαῖον ἔχει ἀνατεθεικῶς, φωκεῦσιν ἢ Βοιωτοῖς, ἢ Δελφοῖς αὐτοῖς ἢ τινι τυράννῳ λῃστῇ. τὸ δὲ θεῷ ὀλίγου μέλει τῶν σῶν χρυσοποιῶν. Κροῖ. ἀλλὰ σὺ μὲν ὦ πλούτῳ προσπολιμᾶς, καὶ φθονᾶς. Ἑρμ. οὐ φέρει ὁ Λυδὸς, ὦ Χάρων, τὸν παῤῥησίαν, καὶ τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων, ἀλλὰ ξένον αὐτῷ δοκεῖ τὸ πρᾶγμα, πρίν ἄνθρωπον ἐκ ἐκκαίδεκα, τὸ δὲ σιδηροῦν ἰσανθίρωπος λίαν· μιμνήσεσθαι δ' οἶμαι μικρὸν ὕστερον ὦ Σόλωνος, ὅταν αὐτὸν δέῃ ἀλόντα, ἐπὶ τὴν πυρὰν ἀναβαθῶσι.

SOH. Dij meliora velint, quàm vt hæc hoc modo fiat. Verùm tu hac via videris ferrum auro nobilius fateri. CROES. Ferreos ergo lateres Deo me consecrare iubes, aurum autem reuocare? SOL. Neque ferro ille indigueris, sed siue æs, siue aurum dicâris, aliys fanè futuram prædam ac possessionem suspenderis, & id quidem aut Phocensibus, aut Bœotijs, aut Delphis ipsis, aut etiam prædoni alicui tyranno. deus autem aurifices tuos planè nihil moratur. CROES Semper tu quidem diuitias mihi inuides, & oppugnas. MER. Non sat delicatus hic Lydus, ô Charon, verborum & libertatem, & veritatem: quin ei peregrina quædam res & noua videtur, hominem obscuro loco natum, ac pauperem, ea quæ vrgeant, intrepidè dicere. Atqui haud ita mul-

ἢ κεσα

to post Solonis recordabitur: nimirum quando eum à Cyro captum, in constructum rogum oportebit conscendere.

Nam

ἤκουσα γὰρ τῆς Κλωθοῦς πρώην ἀναγινωσκούσης, τὰ ἑκάστῳ ἐπικεκλωσμένα, ἐν οἷς καὶ ταῦτ' ἐγέγραπτο, Κροῖσον μὲν ἁλῶναι ὑπὸ Κύρου, Κῦρον δὲ αὐτὸν ὑπ' ἐκείνησι τῆς Μασσαγετίδος ἀπεθανεῖν. ὁρᾷς τὴν Σκυθίδα, τὴν ἐπὶ τοῦ ἵππου τοῦ λευκοῦ ἐξελαύνουσαν; Χάρ. νὴ Δία. Ερμ. Τώμυρις ἐκείνη ἐστί, καὶ τὴν κεφαλὴν γε ἀπετεμοῦσα τοῦ Κύρου αὕτη, ἐς ἀσκὸν ἐμβαλεῖ πλήρη αἵματος. ὁρᾷς δὲ καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, τὸν νεανίσκον; Καμβύσης ἐκεῖνός ἐστιν. οὗτος βασιλεύσει μετὰ τὸν πατέρα, καὶ μυρία σφαλεὶς ἔν τε Λιβύῃ καὶ Αἰθιοπίᾳ, τὸ τελευταῖον μανεὶς ἀπεθανεῖται, ἀπεκτείνας τὸν Απιν. Χάρ. ὦ πολλοῦ γέλωτος· ἀλλὰ νῦν τίς ἂν αὐτοὺς προσβλέψειεν οὕτως ὑπερφρονοῦντας τῶν ἄλλων; ἢ τίς ἂν πιστεύσειεν, ὡς μετ' ὀλίγον οὗτος μὲν αἰχμάλωτος ἔσται. οὗτος δὲ τὴν κεφαλὴν ἕξει ἐν ἀσκῷ αἵματος; ἐκεῖνος

Nam quæ cuique Parcarum fuso sint decreta, ipsam Clotho nuper legentem audiui, in quibus & hæc erant scripta: [u] *Cræsum quidem à Cyro captiuum duci, ipsum autem Cyrum à Massageti de illa necari. Vidén' Scythicam illam fœminam candido vehentem equo?* CHAR. *Per Iouem.* MERC. *Tomyris est, quæ sua ipsius manu Cyri caput detruncatum in vtrem cruore refertum intrudet. Sed & filium Cyri vides adolescentem?* [x] *Cambyses ille est. Is patre defuncto in imperium succedet. Ac vbi mille modis errârit & in Lydia, & in Aethiopia, tandem insania correptus, occiso à se Api, migrabit è vita.* CHAR. *O'risum inexhaustum. Sed numquis vel aspicere sustineat ipsos, adeò sibi præ cæteris placentes? aut etiam cui credibile videri poterit, illum scilicet paulò pòst fore captiuum, hũc autem caput in vtre sanguine pleno habiturum?*

ἐκεῖνον δ' ἂν τίς ὄψιν, ὦ Ἑρμῆ, ὁ τῷ πορφυρᾶν ἐφεστίδα ἐμπεπορπημένος, ὁ τὸ διάδημα, ᾧ τὸν λαπύλιον ὁ μάγαρος ἀναδίδωσι, τὸν ἰχθῦν ἀναστεμῶν νύσῃ ἐν ἀμφιῤῥύτῃ; βασιλεύς δέ τις ἄγχιστα εἶναι. Ερμ. εὖγε παροφθᾶς, ὦ Χάρων. ἀλλὰ Πολυκράτη ὁρᾷς τὸν Σαμίων τύραννον, πανευδαίμονα οἰόμενον εἶναι. ἀτὰρ καὶ οὗτος αὐτὸς ἀπὸ ζοῦ παρεσῶτος οἰκέτου Μαιανδρίου προδοθεὶς Ὀρυίτῃ τῷ Ξέρξου σατράπῃ, ἀνασκολοπισθήσεται, ἄθλιος ὑπερῶν ὑδαιμονίας ἐν ἀκαρεῖ τῷ χρόνῳ. μὴ τοῦ ταχέος. Κλωθοῦς ἐπίκυφος. Χά. εὖγε, ὦ Κλωθοί, γενικῶς καὶ αὐτάς. ὦ βελτίστη, καὶ τὰς λιφαλὰς ἀπότεμνε, μὴ ἀνασκολόπιζε, ὡς ἐ δῶσιν ἄνθρωποι ὄντος. ἐν τοσούτῳ δὲ ἐπαρήσθων, ὡς ἂν ἀφ' ὑψηλοτέρου ἀλγεινότερον διαπεσόμενοι. ἐγὼ γοῦν ἥσθημαι, ὅτι γυμνὸν ἐν σκαφιδίῳ, μήτε πορφυρίδα,

At quinam is est, ô Mercuri, cui pallam purpuream fibula nectit, quem corona adornat, cuiq; coccus piscis ventre dissecto annulum exhibet? in gente mari septa regis se nomine iactat? MER. *Belle, ô Charon, quod interim occinis: cæterùm Polycratem Samiorum tyrannum vides, qui ipse se modis omnibus felicem putat: verùm & hic tandem ab assistente famulo Mæandrio Oroætæ satrapæ prodicus, in crucem suffigetur. Miser sanè, qui vel temporis momento ex vniuersa felicitate exciderit. Nam & hæc nuper ex Clotho audiui.* CHAR. *Præclarè, ô Clotho, ita & ipsos in crucè suffige, & eorum capita generosè detrunca, quò se homines tandem agnoscant, sed & tuo beneficio in sublime adeò ferantur, nimirum vt postea quantò altiori ruina, tantò grauiori dolore decidant. Porrò quod ad me attinet, quemcunque horum nudum in nauigio agnouero, cum maximè ridebo, quando neq; purpuram*

neq;

δα, μήτε τιάραν ἢ κλίνην χρυσῶν κομίζοντας. Ερ. καὶ τὰ μὲν τούτων ᾧδε ἔξει. τὴν δὲ πληθὺν, ὦ Χάρων ὁρᾷς, τοὺς πλέοντας αὐτῶν, τοὺς πολεμοῦντας, τοὺς δικαζομένους, τοὺς γεωργοῦντας, τοὺς δανείζοντας, τοὺς προσαιτοῦντας; Χά. ὁρῶ ποικίλην τινὰ τύρβην, καὶ μεστὸν ταραχῆς τὸν βίον, καὶ τὰς πόλεις γε αὐτῶν ἐοικυίας τοῖς σμήνεσιν, ἐν οἷς ἅπας μὲν ἴδιόν τι κέντρον ἔχει, καὶ τὸν πλησίον κεντεῖ. ὀλίγοι δὲ τίνες, ὥσπερ σφῆκες, ἄγουσι καὶ φέρουσι τὸν ἑποδεέστερον. ὁ δὲ περιπετόμενος αὐτοὺς ἐκ τἀφανοῦς οὗτος ὄχλος, τίνες εἰσίν; Ερ. ἐλπίδες, ὦ Χάρων, καὶ δείματα, καὶ ἄνοιαι, καὶ ἡδοναὶ, καὶ φιλαργυρίαι, καὶ ὀργαὶ, καὶ μίσῃ, καὶ τὰ τοιαῦτα. τούτων δὲ ἡ ἄγνοια μὲν κάτω ξυναναμέμικται αὐτοῖς, καὶ ξυμπολιτεύεταί γε νὴ Δια, καὶ τὸ μῖσος, καὶ ἡ ὀργὴ, καὶ

neq; regium capitis tegmen, deniq; neq; solium secum adferat aureum. MER. Et horum quidem fortuna sic se habebit. Sed & vastam quandam multitudinem vides, atque ex hac alios nauiganteis, alios bella gerenteis, alios ni foro litiganteis, alios terram aratro proscindenteis, alios fœneranteis, postremò alios mendicanteis? CHA. Turbam quandam video variam ac promiscuã, & vitam perturbationũ plenam. Ad hæc ciuitates conspicio apum examinibus similes, in quibus proprium quendam peculiarémque singuli habent aculeum, quo sibi vicinos pungunt. Quidam autem ex ipsis velut crabrones, agúntque ferúntque imbecilliorem, ac viribus inferiorem. At agmen illud quod ex improuiso ipsos circumuolitat, qnínã sunt? MER. Spes, ô Charon, & metus, & amentia, tum voluptas, auaritia, ira, odium, atque id genus alia. Ex his autem ignorantia infimæ turbæ est permista. Atque in eadem cum ipsis rep. degit ira, odium,

καὶ ζηλοτυπία, καὶ ἀμαθία, καὶ ἀπρεία, καὶ φιλαργυρία. ὁ φόβος δὲ, καὶ ἐλπίδες ὑπεράνω πετόμενοι, ὁ μὲν ἐμπίπτων ἐκπλήττει ἐνίοτε, καὶ ὑποπτήσσειν ποιεῖ. αἱ δ' ἐλπίδες ὑπὲρ κεφαλῆς αἰωρούμεναι, ὁπότ' ἂν μάλιστα οἴκταί τις ἐπιλήψεσθαι αὐτῶν, ἀναπτάμεναι οἴχονται, κεχηνότας αὐτοὺς ἀπολιποῦσαι, ὅπερ καὶ τὸν Τάνταλον κάτω πάσχοντα ὁρᾷς ὑπὸ τοῦ ὕδατος. ἢν δ' ἀτενίσῃς, κατόψει καὶ Μοίρας ἄνω ἐπικλωθούσας ἑκάστῳ τὸν ἄτρακτον, ἀφ' οὗ ἠρτῆσθαι ξυμβέβηκεν ἅπαντας ἐκ λεπτῶν νημάτων. ὁρᾷς, καθάπερ ἀράχνιά τινα καταβαίνοντα ἐφ' ἕκαστον ἀπὸ τῶν ἀτράκτων; Χάρ. ὁρῶ πάνυ λεπτὸν ἑκάστῳ νῆμα ἐπιπεπλεγμένον γε τὰ πολλὰ, τοῦτο μὲν ἐκείνῳ, ἐκεῖνο δὲ ἄλλω. Ερ. εἰκότως, ὦ πορθμεῦ. εἵμαρται γὰρ ἐκείνῳ μὲν ὑπὸ τούτου φονευθῆναι, τούτῳ δὲ ὑπ' ἄλλου.

Illi ab hoc, huic autem ab alio.

æmulatio: tum & imperitia, hæsitantia, auaritia. A Porrò metus & spes ipsos superuolitantes, ille quidem horrorem incutit, aliquando verò tantùm trepidare facit: hæ autem supra caput in altum vergentes, vbi quispiam apprehendere conetur, in sublime volantes aufugiunt, illis inhiantib. relictis: quod ipsum & Tantalum apud inferos ab aqua pati vides. Quòd si aciem intenderis, conspicies in alto & Parcas ipsas expenso singulis adnere tenuia quædam fila, quibus vniuersum mortalium genus subnixum dependet. Vidén' quasi quosdam araneorum nexus ab ipsis fusis in singulis demissos? CHA. Equidem filum vt plurimum admodum tenue ac fragile cuiq; è sublimi innexum video, hoc quidem illi, illud verò alij. MERCVR. Rectè vides, ô portitor. B Nam ab ipso fato imminet interitus, Atque hunc hæredem fore eius,

αν· καὶ κληρονομῆσαι γε τοῦ τοιούτου ἐκείνου, ὅτε ἂν ἢ μικρότερον τὸ νῆμα, ἐπεσπάσατο δὲ αὖ τότε· δοκῶ δέ γάρ τι ἡ ἐπιπλοκὴ δηλοῖ. ὁρᾷς δ' οὖν ἀπὸ νέφους κρεμαμένους ἅπαντας; καὶ οὕτω μὲν ἀναστραφὲς ἄνω, μετέωρός ὅστις, καὶ μετὰ μικρὸν καταπισθεὶς, ἀρρᾳγότως τὸ νέφος, ἐπαδὰν μηκέτι ἀντίσχῃ πρὸς τὸ βάρος, μέγα τι ψόφου ἐργάσεται, οὗτος δὲ ὀλίγον ἀπὸ γῆς ἀωρέμενος, ἢν καὶ πίσῃ, ἀφοφητί κείσεται, μόγις καὶ τοῖς πάνσοφοις ἐξακουσθήσεται τοῦ πλησμαίου. Χά. παγγέλοια ταῦτα, ὦ Ερμῆ. Ερ. καὶ μὴν δεῖ ἐπεῖν ἔχοις ἂν κατὰ τὴν ἀξίαν, ὅπως εἰσὶ καταγέλαστα, ὦ Χάρων. καὶ μάλιστα ἃ ἄγαν σπουδαῖα αὐτῶν, καὶ τὸ μεταξὺ τῶν ἐλπίδων οἴχεσθαι, ἀναρπάσαντος γιγνομένους ὑπὸ τῆς βιαίτατα θανάτου. ἄγγελοι δὲ αὐτοῦ καὶ ὑπηρέται μάλα πολλοί, ὡς ὁρᾷς· πύρετοι καὶ πνιγοὶ, καὶ φθόαι, καὶ περιπνευμονίαι, καὶ

ius, cuiuscunque filium fragilius fuerit: rursus autem illum huius. tale enim quiddam connexio illa portendit. Vides ergo cunctos à tenui filio suspensos. Atque hic quidem ex ipsis in alium subtractus, sublimis est: verùm paulò pòst, vbi ponderi tanto sustinendo non amplius par fuerit, filo dirupto decidens, ingentem excitabit strepitum. C Alius autem, qui paululùm tantùm D à terra fuerit subductus, tametsi cadat, citra tamen strepitum iacebit, adeò vt rumam vix ipsi exaudiant vicini. CHA. Nimis quàm ridicula sunt hæc, ô Mercuri. MER. Atqui ne verbis quidem vllis pro dignitate consequi possis, quàm sint ridicula maximè ardua ipsorum studia, & quòd nonnunquam interea dum multa spe aluntur, intereunt, ab optima scilicet morte arrepti: cuius nuncij & ministri, vt cernis, admodum sunt multi, puta febres tum feruidæ, tum frigidæ (Latinis veteribus querceræ dictæ) tabes, pulmoniæq;, tum

κὴ ξίφη κὴ λησήια καὶ ἰώ-
νεια, κὴ λιπασὰ, κὴ τύραν-
νοι. καὶ τούτων ὐδὲν ὅλως αὐ-
τὸς ἀσπερχθίλα, ἐς' ἂν ἐῦ πράτ
τωσιν. ὅταν δὲ σφαλῶσι, πο-
λὺ τὸ ὀπίσθιον, κὴ αἶ αἶ, κὴ ὤμοι
μοι. εἰ δ' ὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐνε-
νόησν ὅτι θνητοί τέ ἐσιν αὐτοί,
κὴ ὀλίγον τοῦτον χρόνον ἐπι-
δημήσαντες τῷ βίῳ, ἀπίασιν,
ὥσπερ ἐξ ὐναράτου, πάντα
ὑπερχῆς ἀφέντες, ἔξων τι ἂν
σωφρονέστερον, κὴ ἧττον ἂν
νεῶν τε ἀρθανόντες. νυῦ δὲ
ἐς ἀεὶ ἐλπίσαντες χρῆσθαι τοῖς
παροῦσιν, ἐπειδὴν ἐνισὰς ὁ
ὑπηρέτης καλῇ, κὴ ἀπάγῃ,
πεδήσας τῷ πυρετῷ ἢ τῇ
φθόῃ, ἀγανακτοῦσι πρὸς τὴν
ἀγωγὴν, οὐποτε προσδοκή-
σαντες ἁρπασθήσεσθαι αὐ-
τῶν. ἢ τί γὰρ οὐκ ἂν ποιήσ-
ειν ἐκεῖνος, ὁ τὴν οἰκίαν σπε-
δῶν οἰκοδομούμενος, κὴ τοὺς ἐρ-
γάτας ἐπισπέρχων, εἰ μάθοι,
ὅτι ἢ μὴν ἔξεδ τέλος αὐτῶν, ὁ

tum gladij, latrocinia, aconita, iudices quoque, ac tyranni. Et horum nihil omnino mentem eorum subit, tanti sper sanè, dum conatus eorū feliciter processerint. At si quando sua se spe falsos sen serint, Ε ῑū illud ohe frequēs in ore, pariter & eheu eheu, & hei mihi, hei mihi. Quòd si iam inde ab initio secū perpenderēt, mortales se esse, ac posteaquam paululum hoc temporis in vita fuerint peregrinati, hinc relictis rebus terrenis omnibus velut è somno migraturos. profectò & prudentiùs circumspectiúsque vitam ducerent, & cùm emoriendum esset, minùs angerentur. Nunc autem quia præsenti rerum statu vsuros se perpetuò sperant, cùm minister aut vocārit, aut abducere fuerit conatus irretitos vel febre, vel tabe: stomachantur, & ducēti re-

δὲ

nituntur, propterea sanè quòd abstrahendos se à bonis præsentibus ne expectārint quidē Sedenim quid non faceret ille, qui domum magno studio ædificando, operarios vrget, si prospexerit eam quidem finem habituram: ipsum autem se, cùm iam-

δὲ ἄρτι ἐπιθεὶς τὴν ὄροφον ἀπίοι, τῷ κληρονόμῳ καταλιπὼν ἀπολαύειν τῆς, αὐτὸς μηδὲ δειπνήσας ἄθλιος ἐν αὐτῇ; ἐκεῖνος μὲν γὰρ ὁ χαίρων, ὅτι ἄῤῥενα παῖδα ἔτεκεν αὐτῷ ἡ γυνὴ, καὶ φίλους δὰ τοῦτο ἑστιῶν, καὶ τοὔνομα τοῦ πατρὸς τιθέμενος, εἰ ἠπίστατο, ὡς ἐπτέτης γενόμενος ὁ παῖς τεθνήξεται, ἆρα ἄν σοι δοκῇ χαίρειν ἐπ' αὐτῷ γενομένῳ; ἀλλὰ τὸ αἴτιον, ὅτι τὴν μὲν εὖ τυχοῦντα ἐπὶ τῷ παιδὶ ἐκεῖνον ὁρᾷ, τὸν τοῦ ἀθλητοῦ πατέρα, τοῦ Ὀλύμπια νενικηκότος· τὸν γείτονα δὲ τὸν ἐκκομίζοντα τὸ παιδίον οὐχ ὁρᾷ, οὐδὲ οἶδεν ἀφ' οἵας αὐτῷ κρόκης ἐκρέματο. τοὺς μὲν γὰρ περὶ τῶν ὅρων διαφερομένους ὁρᾷς, ὅσοι εἰσὶ, καὶ τοὺς ξυναγείροντας τὰ χρήματα, εἶτα πρὶν ἀπολαύσαι ἀντῶν καλουμένους ὑφ' ὧν εἶπον, ἐπιόντων ἀγγέλων τε καὶ ὑπηρετῶν. Χά. ὁρῶ πάντα ταῦτα, καὶ πρὸς ἐμαυτὴν ἐγὼ ἐννοῶ, τί τὸ ἡδὺ αὐτοῖς παρὰ τὸν βίον, ἢ τί

iamdudum fastigium imposuerit, decessurum, domo ita re, icta hæredi, vt is fruatur, ipse autem miser ne semel quidem in ea cœnet? Iam qui stirpe virili auctus, conuiuio excipit amicos, patris nomen, nempe suum, puero imponit: si præsciret puerum septem annos natum emoriturũ, numquid ob prolem sibi videretur gaudio ferri tam immodico? Verùm in causa est, quòd in eũ quidem intuetur, cui in filio res prosperè cadunt, cui patrem esse contingit vel athletæ, vel eius qui vicerit olympia. Vicinum autem, qui natum cremandum effert, non inspicit, neque nouit quo funiculo quámque tenui sibi sit suspensus. Quin & eorum qui de finibus digladiantur, quanta sit turba vides: & quàm multi coaceruent pecunias, qui tamen antequam ipsis frui liceat, ab imminentibus quos dixi tum nuncijs tum ministris auocantur. CHA. Video isthæc omnia & mecum ipse cogito quidnam sit eis in vita iucundum: aut

ἢ τί ἐκεῖνο ἐστιν, οὗ σφόμενοι ἀγαπήσουσιν. Ερ. Ἦν γὰρ τὸς βασιλέας ἴδῃς τις αὐτῶν, οἵτινες οὐδαμοῦ ἐστασιάκασιν ἔναι λευκοῦσιν, ἔξω τῆς ἀβελτερίας, ἣ ὡς φῄς, ἀμφιβόλως τύχῃς πλείω τῶν ἡδέων τὰ ἀνιαρὰ ἐνεικὴ πεφορτωμένα αὐτοῖς, φόβους καὶ ταραχὰς, καὶ μίση καὶ ἐπιβουλὰς, καὶ ὀργὰς καὶ βολιμίας· τούτοις γὰρ ἅπασιν ἐξωσίασιν ἐν τῷ βίῳ λύπαι καὶ πάθη, ἐξ ἴσου τοῖς ἀπὸ τῆς ἀρχούσης αὐτῶν. ὅπως δὲ τὰ τούτων πονηρὰ, λογίζεσθαι καιρὸς οἷα τὰ τῆς ἰδιωτῶν ἂν εἴη. Χά. ἐθέλω γοῦν σοι, ὦ Ερμῆ, ἐπεὶ ᾧ τινι ἔοικεν φαίνομαί σοι ἔμοιγε οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὁ βίος ἅπας αὐτῶν. ἤδη ποτὲ τῶν φυσαλίδων ἐν ὕδατι ἐθεάσω, ἢ κρουσῷ τινι μαλακῷ ἀήσαντι ἀνίσαμένας, τὰς φυσαλίδας λέγω, ἀφ' ὧν ξυναγείρει ὁ ἀφρὸς ἐκείνων ζώντων μεγίστας μικρὰ ἐστι, καὶ αὐτίκα ἐκραγᾶσαι, ἀπέσβησαν· ἀλλ'

aut quid tandem sit illud quò spoliati tantopere stomachentur. MERC. *Quin etiam si ipsorum reges, quos vel omnium felicissimos esse apparet, introspiciat quispiam diligenter: nimirum præterquam quòd insatiabili & ancipiti fortunæ ludo iactantur, inuenerit eis inhærere tristia longè plura iucundis: tot timoribus, tot turbis, tot odijs, tot inimicitijs, tot iris, tot adulationibus miseri illi inuoluuntur. Prætermitto & luctus, & morbos, tum & affectus, qui ex æquo tum vulgo & his dominantur vsqueadeò, vt non minoris fuerit & temporis & negocij, horum hîc recensere mala, quàm & priuatorum.* CHA. *Tibi ergo, ô Mercuri, dicere nolo, cuinam mortales* F *assimiles mihi videantur, atque horum vita omnis.*

G *Vidistin' aliquando bullas illas in aqua, torrente aliquo cum strepitu scaturiente existentes?* *Tumores illos inflatos dico quibus cogitur spuma.* H *Earum sanè quædam sunt paruæ & exiles, quæ iam statim dissolutæ euanescant.*

Aliæ

ἀλλ' ἐπὶ πλέον διαρκοῦσι, καὶ προσχωρουσῶν αὐταῖς τῶν ἄλλων αὗται ὑπερφυσώμεναι, ἐσμέγιστον ὄγκον αἴρονται, εἶτα μέν τοι κἀκεῖναι πάντως ἐξερράγησάν ποτε. οὐ γὰρ οἷόν τε ἄλλως γενέσθαι. τοῦτό ἐστιν ὁ ἀνθρώπων βίος. ἅπαντες ὑπὸ πνεύματος ἐμπεφυσημένοι, οἱ μὲν μείζους, οἱ δ' ἐλάττους. καὶ οἱ μὲν ὀλιγοχρόνιον ἔχουσι καὶ ὠκύμορον τὸ φύσημα, οἱ δὲ ἅμα τῷ ξυστῆναι ἐπαύσαντο. πᾶσι δ' οὖν ἀπερραγῆναι ἀναγκαῖον. Ερ. οὐδὲν χεῖρον σὺ τοῦ Ομήρου εἴκασας, ὦ Χάρων, ὃς φύλλοις τὸ γένος αὐτῶν, ὁμοιοῖ. Χά. καὶ τοιοῦτοι ὄντες, ὦ Ερμῆ, ὁρᾷς οἷα ποιοῦσι, καὶ ὡς φιλοτιμοῦνται πρὸς ἀλλήλους ἀρχῶν πέρι, καὶ τιμῶν καὶ κτήσεων ἁμιλλώμενοι, ἅπερ ἅπαντα καταλιπόντας αὐτοὺς δεήσει ἕνα ὀβολὸν ἔχοντας, ἥκειν παρ' ἡμᾶς. βούλει οὖν, ἐπείπερ ἐφ' ὑψηλοῦ ἐσμὲν, ἀνα-

Aliæ verò diutiùs durant, at quæ alijs ad se coactis vehementer inflantur, ac in maximum surgũt tumorem. tanden & hæ dissoluuntur omnino, pereuntq́ neque enim secus fieri poterit. Hæc tibi hominum vita. Singuli flatu tumescunt, ita vt alij sint maiores, alij autem minores. postremò alij quidem momentaneam, moxq́ deficientem sentiant inflationẽ: alij verò priùs deficiant, quàm omnino constituantur. At omnes destrui & euanescere necesse est. MER. *Nihil tu quidem infelicius hominum naturam similitudine expressisti, quàm vel ipse Homerus, qui vniuersum mortalium genus 1 arborum folijs comparat.* CHA. *At cùm tam fragilis sit eorum conditio, vides tamen vt inuicem auidè contendant pro imperijs, pro honoribus, possessionibusqúe certando: cùm tamen ipsos, vniuersis his postse relictis, vnico tantùm obolo onustos ad nos venire oporteat. Vis igitur, quoniam in edito consistimus loco, quàm*

ἀναβοήσας παμμέγεθεν παραινέσω αὐτοῖς, ἀπέχεσθαι μὲν τῶν ματαίων πόνων, ζῆν δὲ ἀεὶ τὸν θάνατον πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντας, λέγων· ὦ μάταιοι, τί ἐσπουδάκατε περὶ ταῦτα; παύσασθε μάμνοντες· οὐ γὰρ ἐς ἀεὶ βιώσεσθε, οὐδὲν τῶν ἐνταῦθα σεμνῶν ἀΐδιόν ἐστιν, οὐδ' ἂν ἀπάγοι τις αὐτῶν τι ξὺν αὐτῷ ἀπροθανών. ἀλλ' ἀνάγκη τὸν μὲν γυμνὸν οἴχεσθαι, τὴν οἰκίαν δὲ καὶ τὸν ἀγρὸν καὶ τὸ χρυσίον ἀεὶ ἄλλων εἶναι, καὶ μεταβάλλειν τοὺς δεσπότας. εἰ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἐξ ἐπηκόου ἐμβοήσαιμι αὐτοῖς, οὐκ ἂν οἴει μέγα ὄφελη θῆναι, τὸν βίον καὶ σωφρονεστέρους ἂν γενέσθαι παραπολύ; Ερ. ὦ μακάριε, οὐκ οἶσθα ὅπως αὐτοὺς ἡ ἄγνοια, καὶ ἡ ἀπάτη δατεθείκασιν, ὡς μηδ' ἂν τρυπάνῳ ἔτι δανοιχθῆναι αὐτοῖς τὰ ὦτα, τοσούτῳ κηρῷ ἔβυσαν αὐτὰ, οἷόν περ Ο-

δυσσεὺς

quàm possum magna voce acclamando eos adhorter? primùm quidem, vt à conatibus & stultis & vanis abstineant: deinde vt mortem semper præ oculis habentes, hunc vitæ cursum transigant, in hanc sententiam verba proclamans: KO' stulti, quid tanto studio in his rebus molimini? Desistite à laboribus, neq; enim perpetuò viuetis. Nihil ex his quæ hîc præclara habentur, perpetuum est: nec aliquid istorum, quum moriendum est, secum auferre quispiam poterit. Quin necesse est hominem quidem (quisquis is tandem fuerit) nudum abire, domum autem atque agrum & aurum in aliorum transire manus, semperque dominum mutare. Hæc atque eiusmodi alia si vnde exaudiri possint, ipsis inclamarē, annō putas vitæ eorum magnæ fore vtilitati, ita vt etiam prudentiores longè inde fieri queant? MER. O' beate, nescis quàm fortiter eos L tum ignorantia tum error occupauerit, adeò vt eorū aures ne terebro quidē ampliùs aperire queas. Tanta obturârūt cera, haud aliter

δυσσεὺς τοὺς ἑταίρους ἔδρασε, δέει τῆς Σειρήνων ἀκροάσεως. πόθεν οὖν ἂν ἐκεῖνοι δυνηθεῖεν ἀκοῦσαι, ἢν καὶ σὺ κεκραγὼς διαῤῥαγῆς; ὅπερ γὰρ παρ' ὑμῖν ἡ λήθη δύναται, τοῦτο ἐνταῦθα ἡ ἄγνοια ἐργάζεται. πλὴν ἀλλ' εἰσὶν αὐτῶν ὀλίγοι, οὐ παραδεδεγμένοι τὴν κηρὸν ἐς τὰ ὦτα, πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀπεκλίναντες, ὀξὺ δεδορκότες ἐς τὰ πράγματα, καὶ κατεγνωκότες οἷά ἐστιν. Χά. οὐκοῦν ἐκείνοις γοῦν ἐμβοήσαιμεν; Ερ. περιττὸν τοῦτο λέγειν πρὸς αὐτοὺς, ἃ ἴσασιν. ὁρᾷς ὅπως ἀποστάντες τῶν πολλῶν, καταγελῶσι τῶν γιγνομένων. καὶ οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἀρέσκονται αὐτοῖς, ἀλλὰ δῆλοί εἰσι, δρασμὸν ἤδη βουλεύοντες παρ' ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ βίου; καὶ γὰρ καὶ μισοῦνται, ἐλέγχοντες αὐτῶν τὰς ἀμαθίας. Χά. εὖγε, ὦ γεννάδαι. πλὴν πάνυ ὀλίγοί εἰσιν, ὦ Ερμῆ. Ερ. ἱκανοὶ καὶ οὗτοι. ἀλλὰ κατίωμεν ἤδη. Χα. ἓν ἔτι ἐπόθεν εἰδέναι, ὦ Ερμῆ,

aliter ac sociorum aures & Vlysses, veritus ne Sirenum cantus exaudirent. At quinam audire poterint, etiam si vocem in tantum intendas, vt rumparis? Nempe quod apud vos obliuionis fons potest, idem hic præstat ignorantia. Quanquam sunt in eis & pauci quidam, qui quoniam ceram in aures non accipiunt, ad veritatem ipsam declinant, atque in ipsis rebus cernentes acutum, quales sint agnoscant. CHA. *Vel illis ergo solis acclamarē.* MER. *Superuacaneum fuerit, ea quæ sciunt, ad eos dicere. Vides quomodo à vulgi turba semoti, rideant quæ alij factitârint? Tum neutiquam conuenit ipsis cum vulgo, adeò vt iam nunc appareat, ipsos fugam è vita ad nos adornare. Verùm omnibus odiosi sunt, eò quòd istorum imperitiam redarguant.*

CHA. *Belle, ô generosi vos: tametsi, ô Mercuri, admodum sunt pauci.* MER. *Vel hos esse fuerit satis. Sed nunc descendamus.* CHA. M *Vnum adhuc discere deside-*

καί μοι δείξας αὐτὸ, ἐντελῆ ἕξειν πλὴν τῆς περὶ γυναικῶν ποιητικῆς, τὰς ἀρβύλας τῶν σωμάτων ἵνα κατορύττουσι, θάψασθαι. Ερ. πεῖα, ὦ Χάρων, καὶ τύμβους καὶ τάφους καλοῦσι τὰ τοιαῦτα. ΜΕΡ. τὰ μὲν τῶν πόλεων ἐκεῖνα τὰ χώματα ὁρᾷς, καὶ τὰς στήλας καὶ πυραμίδας; ἐκεῖνα πάντα νεκρῶν ἀποχεῖα καὶ σωματοφυλάκια ἐστι. Χά. τί δῆτα ἐκεῖνοι στεφανοῦσι τοὺς λίθους, καὶ χρίουσι μύρῳ; οἱ δὲ καὶ πυρὰν νήσαντες πρὸ τῶν χωμάτων, καὶ βόθρον τινὰ ὀρύξαντες, καὶ σίτου ταυτὶ τὰ περιττὰ δεῖπνα, καὶ εἰς τὰ ὀρύγματα οἶνον καὶ μελίκρατον, ὡς γοῦν ἔπασαι, ἐγχέουσιν; Ερ. ἐκ οἶδα, ὦ πορθμεῦ. τί ταῦτα πρὸς τοὺς ἐν Ἅιδου; πλὴν εἰκάσαι γε ἔστιν τὰς ψυχὰς ἀναπιμπλαμένας κάτωθεν, ἀπὸ πνεύματος μέν, ὡς οἶόν τε, πεπτωκυίας καὶ τὸν καπνὸν, οἴνου δὲ ἀπὸ τοῦ βόθρου τὸ μελίκρατον. Χά. ἐκείνους ἔτι οἴνου ἢ ἰσθίειν, ὧν τὰ κρανία ξηρότατα; καί

rium est, quod vbi docueris, perfectam sanè doctrinam dederis. nam contueri gestio, in quæ cadauera reponant dum in terram defodiunt. MER. Sepulchra, conditoria & monumenta hæc vocant. Cæterùm tumulos illos ante vrbes vides, tum columnas, & pyramidas. Omnia illa mortuorum sunt receptacula, cadauerumq; tentoria. CHA. Quid ergo illi coronant, vnguentoq; inungunt? alij præ tumulis constructo rogo, ac foueis effossa, sumptuosas illas exurunt cœnas, & vinum mulsumq; (quantum coniecturis assequi possū) in ipsas foueas infundunt? MER. Equidem ignoro, ô portitor, quid hæc ad eos qui apud inferos agunt, pertinent: verùm illis persuasum est, vmbras ab inferis reduces cœnare quidem, vtcunque liceat, circum nidorem volitando, bibere autem è foueis mulsum. CHA. Illos adhuc bibere vel esitare, quorum caluariæ sunt aridissimæ?

Atqui

καί σοι γελοῖον ἁμῖν σοι λέγων ταῦτα, ὁσημέρα καταγοντι αὐτούς. οἶσθ' οὖν, ἐ ἄλλως ἀν' ἔτι ἀνιαθεῖν, ἅπαξ καταχθόνιοι γιγνόμενοι, ἐπεί τοι καὶ παγγέλοια ἄν, ὦ Ερμῆ, ἔπασχον, οὐκ ὀλίγα πράγματ' ἔχων, ἐ ἔδει μὲ κατάγειν μόνον αὐτούς, ἀλλὰ καὶ αὖθις ἀνάγειν πιομένους. ὦ μάταιοι τῆς ἀνοίας, οὐκ ἐδότες ὅλίσκοις ὅροις διαπίπτουσι τὰ νεκρῶν καὶ τὰ ζώντων πράγματα, καὶ οἷα τὰ παρ' ἡμῖν ἐστι. καὶ ὅτι κάτθαν' ὁμῶς ὅς τ' ἄτυμός τ' ἀνήρ. ὅς τ' ἔμαχε τύμβου.

Ενθ' ἴη τιμῆ ἱερός, πρέσβυς τ' Αγαμέμνων.

Θερσίτῃ δ' ἰσός τε Θέτιδος καλὸς υἱὸς πόμοιο.

πάντες δ' εἶσιν ὁμῶς νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα,

Γυμνοί τε ξυροί τε, καθ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα. Ερ. Ηράκλεες,

Atqui ridiculum est me tibi hæc dicere, qui quòd quotidie ipsos deducas, probè nosti an vbi semel terram subierint, denuò velut postliminij iure ad superos remeare queant. Quin & ipse maximè ridicula paterer, tot negocijs occupatus, si eos traijciendo non deducere solùm, sed reducere oporteret, si quando velint bibere. O stulti, quæ est hæc amentia? Non scitis, quàm latè distantibus finibus viuentium & mortuorum res sunt seiunctæ? quòque pacto se res habeant apud nos, vbi

p *Mortuus est æquè tumuli qui nescit honorem,*

Et qui sortitur spectandi funera saxi:

Atque honor vnus adest & regi Agamemnoni, & Iro:

Thersitæ & similis Thetidos formosus Achilles.
Vmbræ nam pariter ficcæ, nudæq; pererrant
Asphodeli campos, confracto vertice cunctæ.

MERCR.

Ηράκλεις, ὡς πολὺ τὸν Ομηρον ἐπαντλεῖς. ἀλλ' ἐπείπερ ἀνέμνησάς με, θέλω σοι δεῖξαι τὸν τοῦ Αχιλλέως τάφον. ὁρᾷς τὸν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ; Σίγειον ἐπὶ ἐκεῖνο τὸ Τρωϊκὸν, ἀντικρὺ δὲ ὁ Αἴας τέθαπται ἐν τῷ Ροιτείῳ. Χά ὀ μεγάλοι, ὦ Ερμῆ, οἱ τάφοι, τὰς πόλεις τὰς ἐπισήμους ἤδη δεῖξόν μοι, ἃς κάτω ἀκούομεν, τὴν Νῖνον τὴν Σαρδαναπάλου, καὶ Βαβυλῶνα, καὶ Μυκήνας καὶ Κλεωνὰς, καὶ τὴν Ιλιον αὐτήν. πολλοὺς γοῦν μέμνημαι διαπορθμεύσας ἐκεῖθεν, ὡς δέκα ὅλων ἐτῶν, μὴ δὲ νεωλκῆσαι, μὴ δὲ διαψύξαι τὸ σκαφίδιον. Ερ. ἡ Νῖνος μὲν, ὦ πορθμεῦ, ἀπόλωλεν ἤδη, καὶ οὐδ' ἴχνος ἔτι λοιπὸν αὐτῆς, οὐδ' ἂν εἴπῃς ὅπου ποτ' ἦν ἡ Βαβυλῶν δέ σοι ἐκείνη ἐστὶν, ἡ εὖ πυργος, ἡ τὴν μέγαν περίβολον, οὐ μετὰ πολὺ καὶ αὐτὴ ζητηθημένη, ὥσπερ ἡ Νῖνος. Μυκήνας δὲ καὶ Κλεωνὰς αἰσχύνομαι δεῖξαί

Papæ? quàm multa ex Homero hauris. Sed quia me submonuisti, Achillis sepulchrum tibi volo indicare. Vides illud quod prope mare situm est? illic Troianum est Sigeum. Eregionè autem conditus est Aiax in Rhœtéo. CHA. *Non magnifica neque insignia sunt monumenta. Verùm celebriores vrbes mihi commonstra, de quibus infernè tam magnifica audimus,* Q. *Ninum scilicet Sardanapali vrbem, Babylonem, Mycenas quoque, tum & Cleonas simul, & Ilium ipsum. nam illinc oriundus, multos memini traijcere, adeò vt totis iam decem annis neque nauem subduxerimus, neque ea interim refrixerit.* ME. *Ninus quidem, ô portitor, iam est euersa, ita vt ne vestigium eius sit reliquum, neq; vbi sita fuerit olim, facilè dixeris. Babylon autem tibi illa est tot turribus bene munita, quæq; magno illo ambitu est septa, haud ita multò pòst & ipsa desideranda, quemadmodum nunc Ninus. At Mycenas & Cleonas me sanè commonstrare*

δεῖξαί, σοι, καὶ μάλιστα τὸ Ιλιον. ἀπρπνίξεις γὰρ, εὖ οἶδ, ὅτι τὸν Ομηρον κατελθὼν, ἐπὶ τῇ μεγαληγορίᾳ τῶν ἐπῶν. πλὴν ἀλλὰ πάλαι μὲν ἦσαν οὐδαίμονες, νῦν δὲ τεθνήκασι καὶ ἄνθ' ἀπρθνήσκουσι γὰρ, ὦ πορθμεῦ, καὶ πόλεις, ὥσπερ ἄνθρωποι, καὶ τὸ παραδοξότερον, καὶ ποταμοὶ ὅλοι. Ινάχου οὖν οὐδὲ τάφος ἐν Αργεῖ ἔτι καταλείπεται. Χά. παπαὶ τῶν ἐπαίνων, Ομηρε, καὶ τῶν ὀνομάτων, Ιλιον ἱρὴν καὶ οὐρυάγιαν, καὶ ἐθκτίμεναι Κλεωναί. ἀλλὰ μεταξὺ λόγων, τίνες εἰσὶν οἱ πολεμοῦντες ἐκεῖνοι, ἢ ὑπὲρ τίνος ἀλλήλους φονεύουσιν; Ερ. Αργείνους ὁρᾷς, ὦ Χάρων, καὶ Λακεδαιμονίους, καὶ τὸν ἡμιθνῆτα ἐκεῖνον στρατηγὸν Οθρυάδην, τὸν ἐπιγράφοντα τὸ τρόπαιον τῶν αὐτοῦ ὀνόματι. Χά. ὑπὲρ τίνος δὲ αὐτοῖς, ὦ Εφμῆ, ὁ πόλεμος; Ερ. ὑπὲρ τοῦ πεδίου αὐτοῦ, ἐν ᾧ μάχονται. Χάρ. ὦ τῆς ἀνοίας, οἵγε

strare putet: omnium verò maximè Ilium: alioquin, vbi descenderis, sat scio, præfocaris Homerum, propterea quòd tam magnificis versibus has nugas decantare non erubuerit. Veruntamen & quondam extiterunt felices, nunc autem mortuæ sunt & ipsæ. R *Vrbes enim, ô portitor, perinde ac homines emoriuntur: & quod longè mirabilius, solidi etiã fluuij,* S *ita vt Inachi ipsius in Argo ne monumentum quidem reliquum appareat.* CHA. *Vah, quæ laudes, Homere, quanqúe superba nomina.*

Ingens Ilium, ac mœnibus amplum. Tum structæ bellè Cleonæ.

Sed interim dum fabulamur, quínam illic dimicant, & qua pro re se mutuò cædunt? MER. T *Argiuos vides, & Lacedæmonios, ô Charon, atque semimortuum Imperatorẽ Othryadem, suo ipsius nomine tropheum inscribentem.* CHA. *At pro quo eis est pugna?* MER. *Pro eo ipso agro in quo pugnant.* CHA. *O' hominum amentiam,*

οἵγε οὐκ ἴσασιν, ὅτι κἂν ὅλην τὴν Πελοπόννησον ἕκαστος αὐτῶν κτήσωνται, μόγις ἂν ποδιαῖον λάβοιεν τόπον παρὰ τοῦ Αἰακοῦ. καὶ δὲ πεδίον τοῦτο ἄλλοτε ἄλλοι γεωργήσουσι, πολλάκις ἐκ βάθρων τὸ τρόπαιον ἀνασπάσοντες τῶν ἀρότρῳ. Ερ. οὕτω μὲν ταῦτα ἔσται. ἡμεῖς δὲ καταβάντες ἤδη, καὶ κατὰ χώραν εὐθετήσαντες αὖθις τὰ ὄρη, ἀπαλλαττώμεθα, ἐγὼ μὲν καθὰ ἐστάλην, σὺ δ' ἐπὶ τὸ πορθμεῖον. ἥξω δέ σοι μετ' ὀλίγον καὶ αὐτὸς νεκροστολῶν. Χά. εὖγε ἐποίησας, ὦ Ερμῆ, εὐεργέτης ἀεὶ ἀναγεγράψῃ. ὠνάμην δέ τι δὰ σὲ τῆς ἀτρδημίας, οἷά ἐστι τὰ τῶν κακοδαιμόνων ἀνθρώπων πράγματα, βασιλεῖς, πλίνθοι χρυσαῖ, ἑκατόμβαι, μάχαι· Χάρωνος δὲ οὐδεὶς λόγος.

qui haud sciunt se, etiam si nunc quisque eorum totam Peloponnesum possideat, vnius tamen vix pedis locum ab Aeaco accepturos. Campum autem aliàs alij colent, sæpe etiam hoc tróphæo per aratrum reuulso. MERC. *Hæc quidem hoc modo se habebunt. At nos iam hinc descendamus, ac montibus his in suas sedes repositis regrediamur, ego quidem quò sum ire iussus, tu verò ad nauem. Equidem pòst paulùm veniam & ipse, tibi vmbrarum gregem mecum adducens.* CHAR. *Probè fecisti, ô Mercuri, atque in eorum album adscribêris, à quibus beneficio me affectũ perpetuò agnoscam: quandoquidem tua ope in hac peregrinatione plurimùm sum adiutus.* V O' *qualia infelicium hominum studia?*

Reges, lateres aurei, magnifica sacrificia, prælia:
Charontis autem nulla habetur ratio.

GILBER-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

Hic & in Cataplo siue tyranno mira gratia humanæ conditionis miseriæ depinguntur.

a QVID rides] *Propositio.* *b* Nam peregrinus cùm sim.] *Exhortatio à facili & conditione personæ.* *c* Remum agitare.] πρόσκωπος *Qui remo datus hæret custos, vt Virg. loquitur.* *d* Quin tu interim.] *A' merito & recompensatione.* *e* Principiò ergo.] *Exordium aliud à rei magnitudine ac difficultate.* *f* Breuiter editiore loco.] *Consilium de capiendo loco vnde prospectus pateat.* *g* Egregius Homerus] *Locus ad quem allusit. est Il.* λίοσσαν ἀπ' ὀλύμπου, &c. *h* Non enim ita comparatum est.] *Accedit ad rem & contemplationem omnium quæ in terris vel geruntur vel appetuntur.* *i* Terram video amplam.] *Breuis hypotyposis terræ.* *k* Cùm quidam ab amicorum.] *Tacita reprehensio per collationem.* l Cęcus Lynceus ille.] *Charon à Mercurio duobus Homericis versibus acutissimos oculos nactus. Vide ea quæ de Lynceo annotauimus in Hermotimo, & in Icaromenippo. Charontem Virg. 6. Aen. describit. Suidas abundè meminit.* *m* Homericis versibus.] *Digressio de Homeri versibus.* *n* Carminum vi] *Ex Odyss. s est locus.* *o* Milo Crotoniata.] *Nihil aliud Milonis Crotoniatis vires tam famosas fecit, quàm exercitatio assidua, qui taurum in Olympico certamine suis humeris sine fatigatione in humeris gestare per stadij spatium minimè potuisset, nisi lactantem vitulum quotidie portasset. Ex eo enim factum est, vt quantum cresceret vitulus, tantum & Milonis augerentur vires, vnde nihil mirum, si idoneæ tanto oneri ferendo fuerunt.* *p* Cyrus.] *Primus fuit qui apud Persas regnauit, transtulitq; imperium, capto auo Astyage à Medis ad Persas, de quo multa apud Herodotum & Iustinum habes: quamuis Xenophon alio modo hæc referat. Is non solùm potentia & imperio fuit clarus, sed etiam prudentia, consilio, religione, pietate.* *q* Crœsus.] *Lydorum rex fuit opulentissimus: hinc pro ditissimo sæpe ponitur.*

Cuius historia luculenter exponitur ab Herodoto libro primo, & à Pindaro in Olympijs. r Felices quidem.] *Locus communis de felicitate, & contra diuitias.* s Laterum.] *Alius locus, de donarijs consecratis.* t Aurum ex Lydia.] *Multum auri in Lydia prouenire, receptum est. Hinc prouerbialiter dicitur, Lydia harena, vnde aurum conficitur. Habetur quoque terrarum fertilissima, quemadmodum ex Chrysanthe oratione apud Xenophontem facilè colligitur:* ἀλλὰ γὰρ ἐπεὶ, &c. *Enimuerò, inquit, postquam non de Syria solùm certabimus, vbi triticum est multum, & pecudes, palmaq; fructiferæ: verùm de Lydia quoque, vbi multum vinum, multæ fici, multum oleum, mareq; alluit, per quod plura aduehuntur, &c.* u Crœsum.] *Profligauit Cyrus Crœsi Lydi copias, illumque captum habuit, de quo Herodotus in Clio & Euterpe.* x Cambyses ille est.] *Cambyses Cyri filius, Persarum & Medorum rex, qui quantum à patre diuersus fuerit, ex historicis facilè apparet. Nam sororem contra ius & leges Persarum in vxorem duxit, eamque paulò pòst peremit. Fratrem etiam Smerdem curauit interfici. Patrijs regnis Aegyptum adiecit. Sed offensus illorum superstitionibus, Apidis, cæterorumque deorum, ædes dirui iussit. Ad Ammonis quoque templum expugnandum exercitum misit, qui in Libya deserta arenis obruius, vniuersus interijt. Ipse quoque cum suo se gladio imprudens læsisset, deorum (vt creditur) vltione, leuissimo ex vulnere mortem oppetijt: qua de re vide Herodotum lib.* 2. y Polycratem.] *Fortuna.* z Sed & vastam.] *Communis descriptio studiorum & cupiditatum humanarum, & primò priuatorum: deinde publicarum personarum.* A Porrò spes & metus.] *Spes & metus vt nos afficiunt, vide in Pseudomante, & quæ ibi annotauimus.* B Nam ab ipso fato.]

Stat sua cuiq; dies, breue & irreparabile tempus
Omnibus est vitæ —. C Alius autem.]
— tolluntur in altum
Vt lapsu grauiore ruant—.

D A terra subductus.] *Tolluntur in altum, vt lapsu grauiore ruant.* E Tum illud ohe.] *Hic neutri generis Articulus praponitur τὸ λῃφθὲν τεχνικῶς.* i. *materialiter sumptis sicut & infinitiuis. vt etiam in Rhetorum magistro, & de Mercede*

cede conductis. F Mortales assimiles.] *Vitas hominũ bullis similes facit : quarum aliæ simulatque natæ sunt, protinùs euanescunt: aliæ paulò diutiùs durant : omnes breuissimis quibusdam interuallis, aliæ succedunt alijs. Neque quicquam profectò potuit excogitari quod melius repræsentaret, quàm nihil sit hæc vita nostra, quâ nihil fragilius, nihil fugacius, nihil inanius. Vnde homines Homero μινυνθάδιοι sunt, citò perituri, sicut Iliad. σ. ijdem cum folijs conferuntur, quorum alia ventus humi prosternit, alia virescunt tempore verno. Et hoc sibi vult prouerbium ab Erasmo nostro copiosissimè explanatum, huic loco plurimùm inseruiens, Homo bulla. Est enim bulla tumor ille inanis, qui visitur in aquis, momento temporis enascens simul, & euanescens.* G Vidistíne bullas.] *Amplificatio per collationem, Homo bulla.* H Earum sané.] *Amplificatio per collationem.* I Arborum folijs.] *Homines arborum folijs similes.* K O stulti qui tanto studio.] *Commonitio Charontis.* L Tum ignorantia.] *Ignorantia & error, quibus hominum animi excæcantur.* M Vnum adhuc discere] *Confutatio opinionis de defunctorum honoribus* N Saxa illi coronant.] *Moris fuit apud antiquos, vt non tantùm cadauera vngerent, quò aut diutiùs seruarent ea, aut ne à vermibus depascerentur, sed etiam cippum, cui corollas & serta imponerent :*

Serta nouercali dederat fragrantia cippo.

Hinc τοῦ σελήνου δεῖται prouerbio dictum ab antiquis, quoties morbum capitalem innuebant, & vitæ periculum imminere. Plutarch. in Aristide. Idem Lucianus in Commentario περὶ πένθους. & Virgil. 6. Aeneid. de Miseno:

—— corpusque lauant frigentis & vngunt.

pòst Homer. Ili ad. 6. O Vinum mulsumque.] *Vino fauillam lauabant. Quidam in lib. 2. Epigr. Viuo sibi exhiberi cupit, quæ mortuis præstari solent, ne impensè pereant. Vide Commentarium de Luctu.* P Mortuus est æqué.] *Omnib. promiscuè moriendum est. Moritur simul & qui sepulchro caret vir, & qui tumbam sortitur: in eadem namque sorte sunt Irus mendicus & rex Agamemnon.* Κάτθανε *pro* κατέθανε *per syncopen. aorist. β. Irus mendicus celebratus est in Odyss. Homeri.*

Vnde prouerbium factum: Iro pauperior. Agamemnon dux exercitus Græcorum ad Troiam, quem Homerus celebrat in tota Iliade. Q Ninum scilicet Sardanapali vrbem.] *Ninus, Stephano, vrbs Assyriorum, quam condidit Ninus Beli filius, & primus Assyriorũ rex, & Semiramidis maritus. Cites Ninũ, Strabo initio lib. 16. De ea Phocylides apud Dionẽ, Chrysostomus in Borysthenicis orat. 36. R* Vrbes enim.] *Non homines tantùm, verùm & vrbes, & propè cuncta morti obnoxia esse. S* Ita vt Inachi.] *Inachus primus Archiuorum rex fuit, qui Inachi fluuio nomen dedit, à quo Peloponnesus nobilissima totius Europæ peninsula Inachia dicta est, & Argiui ipsi Inachidæ appellati, autore Stephano, cuius verba hæc sunt: Ἰναχία, ἡ Πελοπόννησος, ἀπὸ μέσου τοῦ ἄρχοντος Ἰνάχου τῆς πολεμῆς, τὸ ἐθνικὸν Ἰνάχιος. T* Argiuos vides.] *Monumenta & gloria verum gestarum. V* O' qualia.] *Epilogus & scopus Dialogi.*

SEQVVNTVR ORATIONES, QVARVM QVAEDAM ADHVC INTER Mortuorum dialogos, & Meretricium: quædam adhuc inter Saturnales Epistolas priùs relatæ fuêre: nonnullæ quoque Dramaticæ.

ΕΡΜΟΤΙΜΟΣ, Η ΠΕΡΙ ΑΙΡΕΣΕΩΝ. Λυκίνῳ χῷ Ἑρμοτίμῳ.	*HERMOTIMVS, SIVE de Hæresibus, id est, Sectis.*

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

HIc Dialogus didacticus est. Disputat autem de sectis philosophorum, quę'nam optima sit, & ad felicitatem, quam omnes promittunt, certissimè ducat. Et quia impossibile apparet, ex tam multis, tamque diuersa sentientibus, quid optimum atque verissimum sit,

sit, eligere: tandem concluditur, satius esse non philosophari, quàm frustrà ætatem ac operam in eo quod assequi nequeas, consumere. Series dialogi ita se habet. Occasio & exordium ab incessu & habitu Hermotimi Stoicæ philosophiæ sectatoris sumitur, qui quoniam viginti iam annos perpetuos philosophos audierat, neque tamen adhuc mediam ad virtutem viam superauerat, disputationi occasionem & materiam subministrat. Prima igitur quæstio tractatur, quanto omnino tempore opus sit ad virtutem & felicitatem consequendam, Luciano longitudinem illius vt nimiam accusante, Hermotimo autem contrà præmia & mercedem tanti laboris opponente. Atque hoc disputationis proœmio, & quasi quadam sylua præmissa, mox ad principalem quæstionem venitur, puta quænam philosophorum secta certissima atque optima sit, & quomodo eadem deprehendi debeat. Ibi Hermotimus Stoicam præferens, eiusque rei rationes quasdam non satis idoneas adhibens, à Luciano deridetur magis quàm confutatur. Idem autem mox totam hanc disputationem quasi de integro orditur. Ac primò quidem virtutis icone quadam proposita ostendit, cùm multi adeò sint, qui viam ad illam polliceantur, in tam diuersa turba, tamq; graui causa optimum & certissimum ducem, quærendum atque eligendum esse. Quem cùm alter ex Stoicis sumendum esse rursum diceret, eiusque rei argumentum etiam hic non satis idoneum afferret, Lucianus per prosopopœiam reliquorum philosophorum, seipsos immeritò causa indicta damnari, ac Stoicis istis recentioribus præponi quærentium, apologiam subiungit, Hermotimumq; reprehendit, qui quos nunquã cognôrit ac legerit, temerè adeò damnet. Et hunc locum ita concludit, vt dicat, quoniam in incerto sit quænam philosophandi via alijs præferri debeat, omnes æquè relinquendas esse. Hinc varijs similitudinibus vtrinq; res agitur, Hermotimo defendente Stoicam viam, & contendente apud vnum aliquem deprehensa veritate,

tate, non esse opus alios vltrà consulere : contrà autem opponente Luciano, sed apud vnum aliquem nondum inuentam ac deprehensam illam esse, & ob id pariter omnes perscrutandos & cognoscendos esse. Quo obtento, iam & de tempore agitur, quo ad cognoscendos omnes opus sit: quod tam longum præfinitur, vt impossibile videatur vel partem illorum etiam per omnem ætatem ab vno aliquo euolui atque cognosci posse. Rursum igitur quod suprà concluditur, quoniam impossibile sit omnes euoluere, & tamen idem necessarium, si veram viam ad virtutem deprehendere velis, satius esse in totum ab illis abstinere. Et hinc quoque ad similitudines deueniunt, Hermotimo contra hanc longitudinem temporis contendente, non esse necesse vt omnium omnia scripta euoluantur, sed ex parte cognosci ac iudicari totum posse : Luciano autem contrà negante, nisi si totum idem vniforme sit, & antea aliquando, quale sit, visum ac cognitum fuerit. Nam philosophiam ipsam non vnius generis esse, sed de multis ac diuersis rebus tractare. Post hæc idem alijs quoque argumentis ostendit, difficultatem eligendi & iudicandi tum de ipsis vijs, tum de ducibus & præceptoribus. Deinde vt maximè de via & duce constet, inanem tamen ac vanam spem propositam esse. & hæc multis similitudinibus passim amplificantur. Postremò per fictionem concesso eo, vt Stoicorum optima via sit, testimonio ipsius Hermotimi comprobat, neminem adhuc illorum inuentum fuisse, qui, quod promitteret alijs, ipse præstitisset. Denique & mores & vitam illorum cum officio & effectu virtutis pugnare : quod & exemplo cuiusdam Stoici præceptoris confirmat. Concludit igitur, philosophandum hoc pacto non esse: id quod

mox Hermotimus facit, ex pœnitentia
priore vita atque habitu
reiectis.

LVCIA-

LVCIANVS.

ΟΣΟΝ, ὦ Ερμότιμε, τῷ βιβλίῳ, καὶ τῇ τοῦ βαδίσματος σπουδῇ τεκμήρασθαι, παρὰ τὸν διδάσκαλον ἐπειγομένῳ ἔοικας. ἐνενόεις γοῦν τι μεταξὺ προϊὼν, καὶ τὰ χείλη διεσάλευσε, ἠρέμα ὑποτονθορύζων, καὶ τὴν χεῖρα ὧδε μακεῖσε μετέφερσε, ὥσπερ τινα ῥῆσιν ἐπὶ σεαυτῷ διατιθέμενος. ἐρώτημα δὲ, ἢ τί τῶν ἀγκύλων συντιθεὶς, ἢ σκέμμα σοφιστικὸν ἀναφροντίζων, ὡς μηδὲ ὁδῷ βαδίζων σχολὴν ἄγοις, ἀλλ' ἐνεργὸς εἴης, ἀεὶ σπουδαῖόν τι πράττων, καὶ ὃ πρὸ ὁδοῦ σοι γένοιτ' ἂν ἐς τὰ μαθήματα Ερ. Νὴ Δί', ὦ Λυκῖνε, τοιοῦτό τι. τὴν γὰρ μεθιζὴν συνουσίαν, καὶ ἃ εἶπε πρὸς ἡμᾶς, ἀνεπεμπαζόμην ἐπιὼν τῇ μνήμῃ ἕκαστα.

χρὴ

Vantum[a] *cùm ex codice, tum properādi studio coniecturam facere licet, Hermotime, ad præceptorē gradum maturanti similis esse videris. Volutas verò sedula agitatione inter progrediendum aliquid in animo, cùm ipsa labia commouere soleas sensim, & tacitè submurmurando. Quinetiam ipsam manum iam in hanc, iam in alteram partem transfers, quasi orationem aliquam apud te digeras. Quæstionem autem aut alioqui ex obliquis illis captiunculis quiddam componis, aut etiam disceptationem sophisticā comminisceris,* [b] *ita vt neque per viam incedens, otium agere sustineas, verùm semper in negotio feruens & sedulus, nunquam non quidpiam seriæ rei conficis, adeò vt itineris quoque laborem ad disciplinarum exercitium referre soleas.* HERC. *Sanè per Iouem, Luciane, tale quiddam est quod dicis. Commodùm enim hesternæ disputationis conuersationem, quæq; ille ad nos disseruerat, singula recogitando inter eundum in memoriam reuocabam.*

Aequum

χρὴ δὲ μηδὲν καιρὸν, οἶμαι, παριέναι, ἐδότας ἀληθὲς ὃν τὸ ὑπὸ τοῦ Κώου ἰατροῦ ἀρημένον· ὡς ἄρα βραχὺς μὲν ὁ βίος, μακρὴ δὲ ἡ τέχνη. καίτοι ἐκεῖνός γε ἰατρικῶς εἶπε ταῦτ' ἔλεγεν, ὀμαθυσίρου πράγματος. φιλοσοφία δὲ καὶ μακρῷ τῷ χρόνῳ ἀνέφικτος, ἴσως μὲν πάνυ τις ἐπεργὸν ἀφορμὴν ἐς αὐτὸ. καὶ τὸ διαφεύγον οὐ περὶ μικρῶν, ἢ ἄθλιον εἶναι, ἐν ὧ πολλῷ τῶν ἰδιωτῶν συρφετῷ παραπολόμενον, ἢ οὐδαμοῦ φιλοσοφίσαντα. Λυκ. τὰ μὲν ἄθλα, ὦ Ερμότιμε, θαυμάσια, ἀλλὰ ἀργυρᾶς. οἶμαι γε μὲν οὐ πόρρω σε εἶναι αὐτῶν, εἰ γε καὶ ἐκάλεσεν τοσοῦτος χρόνος, ὁπόσον φιλοσοφᾶς, καὶ προσέτι τοσοῦτος, οἷον

Aequum verò esse opinor, ne quod tempus vacuum laboris temerè & negligenter prætereamus: præsertim cũ nobis obscurum non sit, verissimum esse quod medicus dixit Hippocrates, nimirum hanc vitam angustiis circunscriptam esse terminis, ipsam verò artem infinitæ prolixitatis. Sedenim hoc ipsum ille de arte Medica protulit, quæ quidem res multo minore labore perdiscitur: cæterùm [c] philosophia multo tempore haud ita comprehensu facilis est, nisi quis summa vigilantia inconniuenter & perpetuò oculos habuerit in eam coniectos. Atqui neque de paruis rebus aut ludicris in periculum venimus. Aut enim oportet miseram & ærumnosam, in promiscua priuatorum multitudine, ætatem agere: aut Philosophiæ studijs excultum, vitam felicem degere. LVC. [d] *Enimerò ipsa præmia, quæ dixisti, ô Hermotime, admirationis plena sunt, & quantiuis precij existimanda. Porrò opinor, illa ipsa fermè te contigisse, neq; ita procul à te esse sepositа, si quo modo fas est coniecturam facere [e] ex temporis longitudine, quod in philosophiæ studijs perdiscendis contriuisti.*

Insuper

οἷόν μοι ὁ μέτριον ἐκ πολλοῦ ἤδη ἔχειν δοκᾶς. ἀ γάρ τι μέμνημαι, σχεδὸν ἔτη τοσαῦτά ὅτι, ἀφ' οὗ σε οὐδὲν ἄλλο ποιοῦντα ἑώρακα, ἢ παρὰ τοὺς διδασκάλους φοιτῶντα, καὶ ὡς τὸ πολὺ ἐς βιβλίον ἐπικεκυφότα, καὶ ὑπομνήματα τῶν σωτσιῶν ἐγγραφόμενον, ὠχρὸν ἀεὶ ὑπὸ φροντίδων, καὶ τὸ σῶμα λεπτοκλινέστατα. δοκᾶς δέ μοι ἄν ἐκ ὀλίγου ἄναρ ποτὲ ἀνισῶσαι σαυτὸν, ὅτε ὅλος ἦναι ἐν τῷ πράγματι. ταῦτ' οὖν σκοπουμένῳ μοι, φάνη ἂν ἐς μακρὰν ἐπιλήψεσθαι τῆς εὐδαιμονίας, ἤν μὴ πλήσθας ὑμᾶς, καὶ πάλαι αὐτῇ συνών.

Ερμ. πόθεν, ὦ Λυκῖνε, ὃς γε νῦν ἄρχομαι παρακύπτειν ἐς τὸν ὁλόκληρον Ἀρετὴν πάνυ πόρρω ἔτι κατὰ Ἡσίοδον οἰκᾶ, καὶ ἔσιν ὁ δρόμος ἐπ' αὐτῷ μακρός τε καὶ ὄρθιος καὶ πρηχύς, ἱδρῶτα ἐκ ὀλίγον ἔχων τοῖς ὁδοιπόροις.

Λυκ. ἐπὶ δὲ τὴν προκειμένην ἤδη πρῶτον ἐπιβαίνειν ἄρχῃ, ὦ Λουκιανέ; ἡ μὲν γὰρ ἀρετὴ πολλοῦ καὶ ἀπόκρημνος, εἴπερ τοῖς παλαιοῖς πιστεύομεν· ἡ δὲ ἐπὶ τὴν ἀρετὴν ὁδὸς ὡς μακρὰ καὶ τραχεῖα, οὐ μετρίους ἱδρῶτας καὶ πόνους τοῖς ἐπιβαίνουσιν ἐπιδεικνυμένη.

Insuper etiã ex labore, quem mihi non mediocrem iam olim impedisse visus es. Quippe si recte cõmemini, hic sermè annus est vigesimus, ex quo te nihil aliud rei facere conspexi, quàm præceptores frequentãtem, & quamplurimùm libris prono & obstipo capite intentum, ad hæc dissertationum philosophicarũ commẽtarios describentem, semper diutinis curis & cogitationibus pallidum & exuc co corpore prorsus aridum, adeò vt somni quoq; parcissimus mihi visus sis. ea tua est in studijs vrgendis frequentia & sedulitas. Hæc itaq; cùm mecum memoria repeterem, breui fore spero, vt exoptatam felicitatem apprehẽdas: atq; adeo, nisi nobis ignaris imposueris, iamdudum cum illa conuersatus es. HER. *f Vndénam hãc animo spem concipis, ô Luciane, qui ad viam prolato iam primùm capite prospicere incipio? Ipsa porrò virtus, si quid Hesiodo credimus, valdè procul sita est, ad quam pertingendam vt via est longa, ita non minùs ardua & aspera, non parũ sudoris & laboris viatoribus exhibens.*

LVC.

Λυκ. ἐχ ἱκανὰ οὠ ἴδρωταί σοι, ὦ Ερμότιμε, καὶ ὠδοιπόρηται; Ερμ. ὅ φημι, οὐδὲν γὰρ ἐκώλυέ με πανευδαίμονα εἶναι, ἐπὶ ὦν ἄκρῳ γνόμενον. τὸ δὲ νῦν ἀρχόμεθα ἔτι, ὦ Λυκῖνε. Λυκ. ἀλλὰ τῷ γε ἀρχῷ, ὁ αὐτὸς οὗτος Ησίοδος ἥμισυ τοῦ παντὸς ἔφη εἶναι, ὥστε κατὰ μίγιστον τῶν ἄνοδον εἶναί σε ἤδη λέγοντος, οὐκ ἂν ἁμάρτοιμεν. Ερμ. οὐκοῦν οὐκ ἔστιν, ὡς ἐμοῦ πολὺ γε ἂν ἥμισυ ἐλύετο. Λυκ. ἀλλὰ νοῦν γάρ σε φῶμεν τῆς ὁδοῦ τυγχάνειν ὄντα. Ερμ. ἐν τῇ ὑπωρείᾳ μάλιστα ἔτι, ὦ Λυκῖνε, ἄρτι προβάντες βιαίως μὲν, ὀλιγοστὰ δὲ καὶ τραχέα, καὶ δὴ χάραδρα ὀρέγοντος. Λυκ. ἦκεν ὁ διδάσκαλος ἵνα τοῦτο ἱκανὸς ποιήσαι, ἄνωθεν ἐκ τῆς ἄκρου, καθάπερ ὁ τοῦ Ομήρου Ζεὺς, χρυσῆν τινα σειρὰν καθιείς, τὸς αὐτὸς λόγους, ὑφ' ὧν σε ἀ-

LVC. *Ergo nondum satis tibi sudatum est, neque satis cõfectum itineris?* HERM. *Mihi quidem non videtur. nihil enim præpedimento mihi esse viderem, quò minùs per omnia felix essem, si vnquam mihi concessum fuisset in summo fastigio consistere, nunc verò, Luciane, tantùm adhuc incipio.* LVC. *Atqui principium ille ipse Hesiodus, dimidium totius esse dixit. Itaque si iuxta medium te ingressum esse dixerimus, fortasse non multũ à vero aberrabimus.* HER. *Nullo modo, ne hoc quidem dixeris, quantumuis multum nobis confectũ sit.* LVC. *Proinde vbi tandem in itinere te constitutum esse rectè dixerimus?* HER. *In ipso montis radice consistentem, ô Luciane, modò porrò ire conantem. Est verò omninò via lubrica & aspera: ac planè eo opus est, qui manu protensa ascendentem subleuet.* LVC. *Nunquid igitur præceptor tuus ad hoc tibi satis idoneus est, quêadmodum Iupiter Homericus catenam quandam auream, ex summo demittens, suas ipsius orationes opinor, quibus te vide-*

σε ἀνασπᾷ δηλαδὴ, καὶ ἀνακουφίζει πρὸ αὐτόν τε καὶ τὴν ἀρετὴν, αὐτὸς πρὸ πολλοῦ ἀναβεβηκώς. Ερ. αὐτὸ ἔφησθα ὦ Λυκῖνε, τὸ γιγνόμενον. ὅσῳ γοῦν ἐπ' ἐκείνῳ, πάλαι ἀνεσπάσμην ἄνω, καὶ συνῆν αὐτοῖς, τὸ δ' ἐμὸν ἔτι ἐνδεῖ. Λυ. ἀλλὰ θαῤῥεῖν χρὴ, καὶ θυμὸν ἔχειν ἀγαθὸν, ἐς τὸ τέλος τῆς ὁδοῦ ὁρῶντα καὶ τὴν ἄνω εὐδαιμονίαν, καὶ μάλιστα ἐκείνου συμπροθυμουμένου. πλὴν ἀλλὰ τίνα σοι ἐλπίδα ἀποφαίνει, ὡς δὴ ποτε ἀναβησομένῳ, ἐς νέωτα εἴκαζεν ἐπὶ τὸ ἄκρον ἔσεσθαί σε, οἷον μετὰ τὰ μυστήρια τὰ ἄλλα, ἢ Παναθήναια; Ερ. ὀλίγον φῂς, ὦ Λυκῖνε. Λυ. ἀλλ' ἐς τὴν ἑξῆς Ολυμπιάδα; Ερ. καὶ τοῦτο ὀλίγον, ὡς πρὸς ἀρετῆς ἄσκησιν, καὶ εὐδαιμονίας κτῆσιν. Λυ. μετὰ δύο μὲν δὴ Ολυμπιάδας πάντως, ἢ πολλήν γ' ἂν ὑμῶν ῥαθυμίαν καταγνοίη τις,

te videlicet subductū, cùm ad se, tum ad Virtutem subleuare queat, præsertim cùm ipse multo antè ascēderit? HER. Hoc ipsum profectò, Luciane, quod dixisti, à præceptore sedulò factum est. Etenim quantum ad illius operā attinet, iā olim subductus sum, & cū illis cōuersationem habui: quātum verò ad me attinet, nondum ascendi. LVC. Atqui bonū animum habere oportet, optima spe mente cōcepta, ad itineris finē & felicitatem in summo propositā conspicientem: maximè verò illo animo sis inclamationibus cohortante & inclamante. Veruntamen valde scire velim, quæ'nam spes ab illo tibi ostensa sit, superato iam cacumine: an mox futurum cōiectandum sit, te in summo fore post mysteria, aut omnino post Panathenæa? HER. Perexiguum est quod dicis, Luciane. LVC. An post quinquennium iam subsequens? HER. Et hoc quidem modicum est cùm ad virtutem exercendam, tum ad felicitatis possessionem cōsequendam. LVC. [h] Proinde ad summum post decennium, nisi extremè pigri & lenti haberi velitis,

ἀ μηδ' ἐν τοσούτῳ χρόνῳ δύνασθε, ὅτῳ τρὶς ἀφ' Ηρακλείων στηλῶν εἰς Ινδοὺς ἀπελθεῖν, εἶτ' ἐπανελθεῖν ῥάδιον. εἰ καὶ μὴ εὐθὺ, μηδ' ἀεὶ βαδίζοι τις, ἀλλ' ἐν τοῖς διὰ μέτου ἔθνεσι περιπλανώμενος. καί τοι πόσῳ τινὶ βούλει ὑψηλοτέραν καὶ λισσοτέραν θῶμεν εἶναι τὴν ἄκραν, ἐφ' ἧς ὑμῖν ἡ ἀρετὴ οἰκεῖ, τῆς Αόρνου ἐκείνης, ἣν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν Αλέξανδρος κατὰ κράτος εἷλεν; Ερ. οὐδὲν ὅμοιον, ὦ Λυκῖνε, οὐδ' ἔστι τὸ πρᾶγμα τοιοῦτον, οἷον σὺ εἰκάζεις, ὡς ὀλίγῳ χρόνῳ κατεργασθῆναι καὶ ἁλῶναι, οὐδ' ἂν μύριοι Αλέξανδροι προσβάλωσιν. εἰπεὶ πολλοὶ ἂν οἱ ἀνιόντες ἦσαν, νῦν δὲ ἀνέρχονται μὲν οὐκ ὀλίγοι μάλα ἐρρωμένως, καὶ προσέρχονται ἐπὶ ποσὸν, οἱ μὲν ἐπὶ πάνυ ὀλίγον, οἱ δὲ ἐπὶ πλέον. ἐπειδὰν δὲ κατὰ μέσην τὴν ὁδὸν γένωνται, πολλοῖς

cùm neque tanto tempore ad virtutis fastigium ascendere queatis, quanto vnus aliquis ter à columnis Herculeis ad Indos vsque haud difficulter ire atque redire possit, si non rectà aut citra intermissionem perpetua profectione inter faceret, verùm apud populos iacentes in medio paulisper commoratus oberraret. Et quònam modo tandem credibile est, petram, supra quam vobis Virtus habitare creditur, altiorem decliuioremque esse illa [i] Aorna Indica, quæ paucis in diebus ab Alexandro summa vi euersa est funditùs? HER. [k] Dissimile prorsus est quod adfers, si Luciane. neque enim eadem res est quam tu confingis, quæ tam in exiguo temporis spacio confici aut capi queat, non si infiniti Alexandri ad vnum omnes suas vires coniunxerint: quoniam multi qui conscendere moliebantur, fuerunt iam verò non parùm multi valde forti ascendunt animo, & proficiunt partim quidem non nimiùm, partim verò altiùs. Cæterùm vbi medium itineris iam attigerin multis per-

λοῖς ζοῖς ἀπόροις καὶ δυσχρίσιν ἐντυγχάνουσις, ἀφλυσπετοῦσί τε, καὶ ἀναστρέφουσιν ἀθυμαίνουσαι, καὶ ἱδρῶτι ῥύμβροι, ὀφίρουσιν τὸ κάματον. ὅσοι δ' ἂν ἀστίλ@ διαπαρτρύσωσιν, οὗτοι πρὸς τὸ ἄκρον ἀφικνοῦνται, καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου εὐδαιμονοῦσι, θαυμάσιόν τινα βίον τὸν λοιπὸν βιοῦντες, οἷον μύρμηκας ἀπ' ὕψους ὄπισκοποῦντές τινας τοὺς ἄνω. Λυ. παπαὶ, ὦ Ερμότιμε, ὑλίκους ἡμᾶς ἀφφάνεις, ὅσα κατὰ τοὺς Πυγμαίους ἐκείνους, ἀλλὰ χαμαὶ παντάπασιν ἐν χῷ τ' γῆς. ἀπόπως. ὑψηλὰ γὰρ ἤδη φρονεῖς, καὶ ἄνωθεν. ἡμεῖς δέ, ὁ συρφετὸς καὶ ὄλοι χαμαὶ ἐρχόμενοι ἐσμέν, μετὰ τῶν καὶ θεῶν ὑμᾶς προσυξόμεθα, ὑπερνεφίλυς γφομένους, καὶ ἀνελθόντας οἱ πάλαι σπουδητ. Ερ. ἀ γὰρ γφοι ζ καὶ ἀνελθεῖν, ὦ Λυκῖνε, ἀλλὰ πάμπολύ τὸ λοιπόν.

nis perplexi difficultatibus, protinus omnia fastidiunt, & reuertuntur grauiter anhelantes, multoq; iudore perfluentes, itineris laboribus absterriti. Quicunq; autem omnibus grauiter superatis incommodis & discriminibus, in finem vsque animosè perdurauerint, illi tandem ad fastigium vsque conscendunt, & ex illo felices facti, vitam quandam admirandam per reliquam ætatem exiguunt, alios quidem mortalium non secus atque formicas è sublimi contemplantes. LVC. Papæ, ô Hermotime, quantulos homunciones nos esse ostendis, qui neque Pygmais quidem ipsis nos conferre dignaris: sed in totum humi repentes, in cauernis terræ degere confingis? Non iniuriâ alta & quæ sursum sunt, sapis. Nos verò infimæ plebeculæ extrema fex, & quotquot per humum repentes sumus, post deos etiam vos supplicibus votis deueneramur in alto constitutos, animumq́ue properandi addentes conscendentibus. HER. Vtinam saltem ascendendi facultas vnquam nobis daretur: verùm multum adhuc viæ conficiendæ supereſt.

Λυ. ὅμως οὐκ ἔφησθα ὁπόσον. ὡς χρόνῳ παραβαλεῖν. Ερ. οὐδ' αὐτὸς γὰρ οἶδα, ὦ Λυκῖνε, τἀκριβές. εἰκάξωμεν τοι οὐ πλείω τῶν εἴκοσιν ἐτῶν ἔσεσθαι, μεθ' ἃ πάντως που καὶ ἐπὶ τοῦ ἄκρου ἐσόμεθα. Λυ. Ηράκλεις, πολὺ λέγεις. Ερ. καὶ γὰρ περὶ μεγίστων, ὦ Λυκῖνε, οἱ πόνοι. Λυ. τοῦτί μὲν ἴσως ἀμηθὲς, ὑπὲρ δὲ τῶν εἴκοσιν ἐτῶν, ὅτι βιώσῃ τοσαῦτα, πότερον ὁ διδάσκαλός σου καθυπέσχετο, οὐ μόνον σοφὸς, ἀλλὰ καὶ μαντικὸς ὤν, ἢ χρησμολόγος τις, ἢ ὅσοι τὰς Χαλδαίων μεθόδους ἐπίστανται; φασὶ γοῦν εἰδέναι τὰ τοιαῦτα. οὐ γὰρ δὴ σέ γε εἰκὸς ἐπὶ τοῦ ἀδήλου, εἰ βιώσῃ μέχρι πρὸς τὴν ἀρετὴν, τοσούτους πόνους ἀνέχεσθαι, καὶ ταλαιπωρεῖν νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, οὐκ εἰδότα εἴ σε πλησίον ἤδη τοῦ ἄκρου γενόμενον, τὸ χρεὼν ἐπιστὰν, κατασπάσει λαβόμενον τοῦ πο-

LVC. *At tu nondum expòsuisti, quanto temporis spacio opus sit vt in complexu virtutis interquiescas.* HER [l] *Neque ipse admodum hoc ipsum exactè calleo, ô Luciane: opinor tamen non minùs viginti annis peropus esse, quibus exactis omnino me in summo fastigio futurũ esse confido.* LVC. *O Hercules, perlongum est quod dicis.* HER. *Siquidem de maximis rebus nobis labor est propositus.* LVC. *Fortasse illud verum esse non valde negauerim. Quòd aũt viginti annos adhuc victurus sis, quónam modo præceptor tuus certum reddidit, nedum sapiens existens, verùm etiam fatidico spiritu prædiius, aut vnus ex illis* [m] *qui Chaldaica disciplina sunt imbui? Aiunt itaq; & hæc sciri* [t] *posse. neque enim verisimile est, adeóq; iniquum esse, vt tu vitæ tuæ incertus, num vnquam in humanis agens virtutẽ amplexurus sis, tantos labores temerè susciperes, tot perpessis diu noctúq; difficultatibus: præcipuè verò cũ prorsus ignores, nũ in propinquo summitatis te consistentem imminens Parca, pede cor-*

δὸς, ἐξ ἀτελοῦς τῆς ἐλπίδος. Ερ. ἄπαγε, δύσφημα γὰρ ταῦτα, ὦ Λυκῖνε. ἀλλ' εἴη βιῶναι ὡς μίαν γοῦν ἡμέραν εὐδαιμονήσω, σοφὸς γενόμενος. Λυ. καὶ ἱκανή σοι ἀντὶ τῶν τοσούτων καμάτων ἡ μία ἡμέρα. Ερ. ἐμοὶ μὲν καὶ ἀκαριαῖον, ὁπόσον ἱκανόν. Λυ. τὰ δὲ δὴ ἄνω ὅτι εὐδαίμονα, καὶ τοιαῦτα, ὡς πάντα χρῆν ὑπομεῖναι δι' αὐτὰ, πόθεν ἔχεις εἰδέναι; οὐ γὰρ δὴ αὐτός πω ἀνελήλυθας. Ερ. ἀλλὰ τῷ διδασκάλῳ πιστεύω, λέγοντι ὁ δὲ πάνυ οἶδεν, ἅτε ἀκρότατος ἤδη ὤν. Λυ. ἔλεγε δὲ πρὸς θεῶν ποῖα τὰ περὶ αὐτ, ἢ τίνα τὴν εὐδαιμονίαν εἶναι τὴν ἐκεῖ, ἧπου τινὰ πλοῦτον καὶ δόξαν καὶ ἡδονὰς ἀνυπερβλήτους; Ερ.

de correptum, atque ab omni spe potiundæ virtutis deiectum, deorsum detractura sit. HER. Apage ista: quippe nefas & irreligiosum est talia loqui, ô Luciane. Atqui abundè sat est, si vnicam tantùm dieculam sapiens factus, felicitate illa perfruar. LVC. Ergo protantis exantlatis laboribus vnius dieculæ spacium tibi satis esse videtur? HER. Mihi equidé breuissimum etiam tempusculum satis est. LVC. [n] Cæterùm illam supernè contingendam felicitatem, cuiusmodinam sit, cuius gratia dignum existimas nihil non perferendum esse, vndénam habes perspectam & cognitam? neque enim ipse vnquam in virtutis vsque cacumen ascendisti. HER. At ego præceptori disserenti fidem habere soleo, cui hæc ad vnguem explorata esse dubium non est, cùm præ omnibus sit in summo virtutis fastigio excelsissimus. LVC. Dic verò per Deos, qualiánam illic esse, aut cuiusmodi tandem felicitatem grauiter ascendentes manere affirmabat? Nnnquid confertas diuitias? an dignitatem & gloriam? aut voluptates quaspiam non æstimandas?

Ερ. εὐφήμει, ὦ ἑταῖρε. οὐδὲν γὰρ ἐστὶ ταῦτα, πρὸς τὸν ἐν τῇ ἀρετῇ βίον. Λυ. ἀλλὰ τίνα φησὶ τἀγαθὰ, εἰ μὴ ταῦτα ἔξειν πρὸς τὸ τέλος τῆς ἀσκήσεως ἐλθόντας; Ερ. σοφίαν καὶ ἀνδρίαν, καὶ τὸ καλὸν αὐτὸ, καὶ τὸ δίκαιον, καὶ τὸ πάντα ἐπίστασθαι βεβαίως πεπεισμένον, ᾗ ἕκαστα ἔχει· πλούτους δὲ καὶ δόξας καὶ ἡδονὰς, καὶ ὅσα τῶν σώματος, πάντα ταῦτα κάτω ἀφῆκε, καὶ ἀρρυσάμενος ἀνέρχεται, ὥσπερ φασὶ τὸν Ηρακλέα ἐν τῇ Οἴτῃ, κατακαυθέντα, θεὸν γενέσθαι. καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἀρρυαλὼν ὁπόσον ἀνθρώπειον εἶχε παρὰ τῆς μητρὸς, καὶ καθαρόν τε, καὶ ἀκήρατον φέρων τὸ θεῖον, ἀνέπτατο ἐς τοὺς θεοὺς διευκρινηθὲν ἀπὸ τοῦ πυρός. καὶ οὗτοι δὴ ἀπὸ φιλοσοφίας, ὥσπερ ἀπὸ τινος πυρὸς, ἅπαντα

HER. *Bona verba, ô amice: neque enim hæc quicquam faciunt ad vitam virtuti vacantem.* LVC. *Quæ igitur sunt illa bona, si ne hæc quidem hi qui ad exercitij finem deuenerunt, habituri sunt?* HER. *Sapientiam, animi magnitudinem, ipsiusq; honesti & iusti precium, præterea autem omnium rerum exactam & absolutam cognitionem, certò & constanter persuasum nihil sapientem desideraturum. Porrò diuitias, dignitates, voluptates, & cætera quæcunque sunt corporis, hæc iniquam in vniuersum infrà relinquit: quibus exutis & abiectis, omni euicta difficultate in summitatem emergit: non secus atque Herculem in Oeta monte combustum, ad Deos migrasse tradunt, & ipsum deum factum. Etenim ille cùm à se abiecisset quicquid à maare humani atque mortalis contractum acceperat, seruata pura & incorrupta diuinitate, probè prius extructæ pyræ incendio purgatus, in cœlum subuolasse creditur. Ad hunc modum illi quoque philosophiæ opera & adminiculo tanquam igni quodam*

ἅπαντα ταῦτα περιῳρυβγότες, ἃ τοῖς ἄλλοις θαυμαστὰ ἐφ' ἑαυτῶν δοκεῖ, οὐκ ὀρθῶς δοξάζουσιν ἀνιλβόντων ἐπὶ τὸ ἄκρον τὸ δαιμονᾶν, πλούτου καὶ δόξης καὶ ἡδονῶν. ἀλλ' ὀλίγοι μεμυημένοι ἔτι, μεταγινῶντου δὲ τῶν οἰομένων ταῦτ' εἶναι. Lv. Νὴ τὸν Ηρακλέα, ὦ Ερμότιμε, τὸν ἐν Οἴτῃ ἀνδρεῖα καὶ τὸ δαίμονα λέγεις περὶ αὐτοῦ πολὺ ἀπὸ τόδε μοι δοκεῖ, μὴ καταρχόμενά ποτε ἐκ τῆς ἄκρας, ἣν ἐθελήσωσι, χρησόμενοι τοῖς κάτω, ἃ καταλιπόντας, καὶ ἀνάγκη ἅπαξ ἀνιλθόντας αὐτὸς μένειν, μὴ σωθῆναι τῇ ἀρετῇ, πλούτου καὶ δόξης καὶ ἡδονῶν καταγινῶντας; Ερ. ὁ μόνον τοῦτο, ὦ Λυκῖνε, ἀλλ' ὃς ἂν ἀρτιλαβὴς πρὸς ἀρετὴν, ὅτι ὀργῇ, ὅτῳ φόβῳ, ὅτ' ἐπιθυμίας ὁ ζιβυτὸς ἂν δουλεύῃ, οὐδ' ἂν λυποῖτο, οὐδ' ὅλως πάθος ἔτι ζιβύλον πάθοι ἄν

quodam perpurgati, omnibus illis recisis, & à se amputatis quæ vulgi animis digna precio & admiratione videntur, parùm recto & sano utentes iudicio, conscenso cacumine, felicè & beatam degunt vitam, diuitiarum, dignitatũ & voluptatũ ne mea mores quidè ampliùs, è sublimi deridentes eos potius à quibus hæc alicuius momẽti esse ducũtur. Lvc. Ita sanè per Herculẽ Oeteum, Hermotime, est quædam animi excellentia, magnitudo & felicitas, quæ penes ipsos est. Cæterùm hoc mihi quæso edisserere, an nunquã è fastigio illo virtutis, vbi velint, regrediantur postliminio, rebus à tergo reliquerunt, vsuris? An omnino necessariũ est semel delatos in verticẽ, ibidem perpetuã vitã agere, cũ ipsa virtute suauiter cõuersantes, medio vngue ostẽsis diuitijs, honoribus & voluptatibus? Her. Nõ solũ hoc illis liberũ esse scias, ô Luciane, sed quemcũq; virtute cõsummatũ cõspexeris, eundẽ neq; iracũdiæ, neq; timori, neq; vllis concupiscentijs turpiter deditũ esse aut seruire putato. Nõ si reb. insigniter dubijs lætetur, aut tristitia affectus fuerit, vllũ animo dolorẽ cõcipit.

Λυ. καὶ μὴν εἴγε με δεῖ, μηδὲν ὀκνήσαντα, εἰπεῖν τἀληθές· ἀλλ' εὐφημεῖν χρὴ, οἶμαι. μηδ' ὅσιον εἶναι, ἐξετάζειν τὰ ὑπὸ τῶν σοφῶν γιγνόμενα. Ερ. μηδαμῶς. ἀλλ' εἰπὲ ὅ, τι καὶ λέγεις. Λυ. ὅρα, ὦ Εταῖρε, ὡς ἔγωγε καὶ πάνυ ὀκνῶ. Ερ. ἀλλὰ μὴ ὄκνει. ὦ γενναῖε, πρόσγε μόνον ἐμὲ λέγων. Λυ. τὰ μὲν τοίνυν ἄλλα, ὦ Ερμότιμε, διηγουμένῳ σοι παρεπόμην, καὶ ἐπίστευον οὕτως ἔχειν, σοφούς τε γίγνεσθαι αὐτοὺς, καὶ ἀνδρείους καὶ δικαίους, καὶ τἆλλα, καί πως ἐκηλούμην πρὸς τὸν λόγον. ὁπότε δὲ καὶ πλούτου ἔφησθα καταφρονεῖν σφᾶς, καὶ δόξης καὶ ἡδονῶν, καὶ μήτε ὀργίζεσθαι, μήτε λυπεῖσθαι, πάνυ ἐνταῦθα (μόνω γάρ ἐσμεν) ἐπέστην, ἀναμνησθεὶς ἃ πρότερον εἶδον ποιοῦντα, βούλει, φῶ τινα; ἢ ἱκανὸν καὶ ἄνευ τοῦ ὀνόματος;

LVC. *Sedenim si fas foret me nihil reueritum veritatem proloqui: verùm satius esse opinor, optabiliora & iucundiora afferre in mediũ, neq; religiosum esse accuratiore indagine ea perquirere quæ fiunt à sapiẽtibus.* HER *Nequaquam: imò quicquid habes, audacter dicito.* LVC *Vide, mi amice, quàm omnibus modis ad dicendum pigrè & cunctanter affectus sim.* HER. *Atqui nihil est, ô generose, quod apud me solũ dicere reformides.* LVC. *Enimuerò alia omnia quæ dixisti, Hermotime, haud difficulter persuasus, ita se habere credidi: nimirum sapientes esse philosophos, & magno animo præditos neque non æqui seruantes. Et mehercule non mediocrem tua oratione persensi dulcedinem.° At vbi eosdem affirmabas & diuitiarũ contẽptores, atq; etiam dignitatis & voluptatum negligentes esse, neq; moueri iracundia, neq; tristitia conturbari: non potui (soli enim sumus) non vehementer addubitare, cũ in mentem ea mihi venirent, quæ non multò antè videbam fieri. Atq; enim, si placet, producam quendam, & si hoc non parum tibi esse videtur, etiam nullo edito nomine.*

HER.

Ερ. μηδαμῶς, ἀλλὰ καὶ τοῦτο εἰπὲ, ὅστις ἦν. Λυ. διδάσκαλος αὐτὸς οὗτος, ὁ σὸς, ἀνὴρ τάτ' ἄλλα αἰδοῦς ἄξιος καὶ λέγων ἤδη ἐς τὸ ὕστατον. Ερ τί οὖν δὴ ἐποίει; Λυ. τὸν ξένον οἶσθα τὸν Ηρακλεώτην, ὃς ἐκ πολλοῦ συνεφιλοσόφει αὐτῷ, μαθητὴς ὢν, τὸν ξανθὸν, τὸν ἐριστικόν; Ερμ. οἶδα, ὃν λέγεις, Δίων αὐτῷ τοὔνομα. Λυ. ἐκεῖνον αὐτὸν, ἐπεὶ τὸν μισθὸν, οἶμαι, μὴ ἀπεδίδου κατὰ καιρὸν, ἀπήγαγε περὶ τὸν ἄρχοντα ἔναγχος, πρεσβείς γε αὐτῷ θοιμάτιον πρὶ τὸν τραχηλον, καὶ ἐβόα, καὶ ὀργίζετο, καὶ εἰ μὴ τῶν συνήθων τινὲς, ἐν μέσῳ γενόμενοι, ἀφείλοντο τὸν νεανίσκον ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ, εὖ ἴσθι, προσφὺς ἂν, ἀπέτραγεν αὐτοῦ τὴν ῥῖνα ὁ γέρων, οὕτως ἠγανάκτει. Ερ. πονηρὸς γὰρ ἀεὶ ἐκεῖνος, καὶ ἀγνώμων, ὦ Λυκῖνε, πρὶ

HER. *Nunquam facias, verùm nominatim pestringe eundem, quicunq; tandem fuerit.* LVC. *Ille ipse præceptor tuus, vir cùm aliàs quidem venerandus, tum ætate penè confecta.* HER. *Quid igitur se indignũ admisit sceleris?* LVC. *Hospitem illum Heracleotem, qui multo iam tempore in ijsdem philosophiæ studijs discipulus eius fuit, flauicomũ & contentiosum illum nouisti?* HER. *Noui quem dicis: Dioni, ni fallor, illi nomen est.* LVC. *Illum ipsum dico. proinde cùm fortasse non reddidisset illi mercedẽ in tempore, ad prætorem paulò antè rapuit miserum, pallio eius collo iniecto vociferans, & excandescens admodum: & nisi è familiaribus quidam è manibus furiosi adolescentem eripuissent, qui fortè fortuna ei rei interfuerant. periculum erat ne nares misero mordicùs auulsisset senex. adeò impotenter debacchabatur incensus iracundia.* HER. *Semper quidem & aliàs durus & implacabilis esse consueuit, si quis non in tempore pactam mercedem, Luciane,*

περὶ τὰς ἀργολόγους, ἐπὰ τὸς γε ἄλλους. οἷς λανθάνει, πολλὰς ὄντας, ὀλίγον δεῖν τὸ πᾶν ἀφανίζων· ἀργολόγοις γὰρ αὐτῷ μᾶλλον μαρόν τοῖς πόνοις. Λυ. τίνι; ἆρ' μὴ ἀργολόγοις ὦ μακάριε, μὲ δὲ γε αὐτῷ μαθροθύμοις καὶ μηκίστοις ἐν τῇ οἰκίᾳ μαλακὴν ἀμφιάσαντα δίκην; Ερ. οἶδ' γὰρ, ὅτι ἐαυτῷ χάριν ἐπάνεις περὶ τὰ δίκαια ἱδρώσαντα; ἀλλ' ἔστιν αὐτῷ πολλὰ καὶ ἀναγκαῖα, ὧν μάλιστα, μὲν ἐν ἀρετῇ μαθαιρώσοις; Λυ. δέον ὦ Ερμότιμε, ἀναγαγεῖν μᾶλλόν γε ἐπὶ τὸν ἀριστὸν, ὡς σωσαμένοις αὐτῶν, πότε μαθρονῦσα. Ερ. σχολή μοι, ὦ Λυκῖνε, περὶ τούτων διαλέγεσθαι. σπουδαῖον γὰρ ἤδη ἀκροᾶσθαι αὖ, μὴ κομῇ πάθω τινὸς ἀπροφθὰς. Λυ. θάρρει, ὦ γαθέ. τὸ γὰρ μέσον γὰρ ἐπιχείρει ἐπάγεσθαι, ὥστε ἐγὼ ἀφίημί σοι ὅδον ἔτι λοιπὸν τὴν ὁδοῦ Ερ.

numeret: nunquam tamē adeuersus illos non paucos, quibus vsuræ pendendæ gratia mutuò dedit vtendam pecuniam, quicquā tale designauit. siquidem ad præscriptum tempus præsentaria pecunia semper redduni fœnora. LV Quid? sānine, ô beate, qui illi pendant fœnora? P An dū etiam illi à philosophia diligentissimè perpurgato, earum rerum faciendarum cura est, quibus in Oeta relictis mihil opus habet? HER. Equidem hæc sui gratia, vt tu fortassè falsò suspicaris, non facit: sed sunt illi infantes pueri, quorum, ne olim presi inopia grauiter egeant, curam habere cogitur. LVC. Atqui conueniebat, ô Hermotime, vt & illos ad virtutem subduceret, quò communi cum illo felicitate posthabitis diuitijs vnà fruerentur. HER. Non est mihi sanè hisce de rebus tecum disputandi otium, Luciane: accelero enim vt ipsum iam audiam, ne per omnem ætatem in obscuro mihi delitescēdū sit. LV. Bono animo esto, ô bone: quippe hodie à philosophicis cōmentationib. vacatio promulgata est. Itaq; quod reliquū est itineris, tecū vnà cōficiā HE.

Quomo-

πῶς λέγεις; Λυ. ὅτι ἐν τῷ πρόντι οὐκ ἂν ἴδοις αὐτὸν, εἴγε χρὴ πιστεύειν τῷ προγράμματι. πινάκιον γὰρ τι ἐκρέματο ὑπὲρ τοῦ πυλῶνος, μεγάλοις γράμμασι λέγον. τήμερον οὐ συμφιλοσοφεῖν. ἐλέγετο δὲ παρ' Εὐκράσει, τῷ πάνυ, δειπνήσας χθὲς γενέθλια θυγατρὸς ἑστιῶντι, πολλά τε συμφιλοσοφῆσαι ἐν τῷ συμποσίῳ, καὶ πρὸς Εὐθύδημον τὸν ἐκ τοῦ Περιπάτου παροξυνθῆναί τι, καὶ ἀμφισβητῆσαι αὐτῷ, περὶ ὧν ἐκεῖνοι εἰώθασιν ἀντιλέγειν τοῖς ἀπὸ τῆς Στοᾶς, ὑπό τε αὖ τῆς κραυγῆς πονηρῶς τὴν κεφαλὴν διανεθῆναι, καὶ ἱδρῶσαι μάλα πολλὰ, ἐς μέσας νύκτας ἀπαθείσης, ὥς φασι, τῆς συνουσίας. ἅμα δὲ καὶ ἐπεπώκει, οἶμαι, πλέον τῆς ἱκανοῦ, τῶν παρόντων, ὡς εἰκὸς, φιλοτησίας πεπινόντων. καὶ

Quomodo dicis? LVC. ¶ In præsentia quidem ipsius tibi non dabitur videndi aut audiendi copia, si qua fides inscriptioni habenda est. Siquidem tabella quæpiam præ foribus suspensa, literis maiusculis in hunc loquebatur modum: Hodie philosophicis dissertationib. non vacabimus. Porrò tuum præceptorem apud Eucratem filiæ suæ natilitia celebrantem hesterna nocte cœnitasse dicebant: multa prætereà in symposio super reb. philosophicis commentatum esse: ad hæc aduersus Euthydemũ Peripateticum nonnihil exasperatũ esse, suscepta cum eo ipso his de rebus contentione, pro quibus nunquam nõ cum Stoicis digladiari solẽt Peripatetici. Præ nimia verò vociferatione, etiam capitis dolorẽ, & vehementẽ quidem, contraxisse, & in multam vsq; noctem sudasse producta in longum disputatione. Quinetiam iusto largiùs, vt arbitror, poculis semet inuitauerat: cũ hi qui aderant, frequẽtiùs, vt par est, præbibẽtes, eũdẽ philotesijt prouocassẽt.

Insu.

καὶ ἐλλατνύκα πλέον, ἢ κατὰ γέροντα, ὥστε ἀναστρέψας ἡμισέ τι, ὡς ἔφασκον, ποιᾷ· καὶ μόνον ἀριθμῷ παραλαβὼν τὰ κρέα, ὅπῃ ὦ παλὶ κατόπιν ἐστὶ παρεδεδώκει· καὶ συμπαλαμῶν ἐπιμελῶς, τὸ ἀπ' ἐκείνου κατιὸν, μηδένα ἀσθενῆσαι παραγγέλας. ταῦτα δὲ Μίδου ἤκουε, ζῦλον ὀλίγου αὐτῷ, λιγουμένου τισὶ τῶν μαθητῶν, οἳ καὶ αὐτοὶ ἀνέτριφον μάλα πολλοί. Ερ. ἱκανὰ τύτῳ, Λυκῖνε; ὁ διδάσκαλος, ἢ ὁ Εὐθύδημος, ἄ τί καὶ ζοιδορῆσαι ὁ Μίδας; Λυ. τὰ μὲν πρῶτα φασὶ, ὦ Ερμότιμε, ἀγχώμαλα σφίσι γενέσθαι, τὸ δ' ὅλον τὴς νίκης καθ' ἡμᾶς ἐγένετο, καὶ παραπολὺ ὁ πρεσβύτης ὑπερίσχε. τὸν μὲν οὖν Εὐθύδημον οὐδ' ἐναμωτί φασιν ἀληθῆ, ἀλλὰ πρᾶμα παμμέγεθες ἔχοντα ἐν τῇ κεφαλῇ ἐπεὶ

Insuper in ipsa cœna immodestiori crapula quàm senì conuenerat, semetipsum onerauit, adeò vt domum reuersus multa euomere cogeretur. Solas verò carnium portiunculas, quas puero à tergo assistenti in conuiuio adseruandas dederat, numeratas recepit, ne quem intromitteret magnopere interminans. Hæc itaque è Meda famulo eius audiui, discipulis quibusdam commemorante, qui & ipsi, cùm illorum essent non pauci, domum regressi sunt. HER. *Vter verò illorum, Luciane, obtinuit victoriam, præceptor meus, an Euthydemus?* Nunquid etiam *tale quippiam Midam commemorantem inaudisti?* LVC. *Initiò quidem, Hermotime, aiebat illos penè per omnia fuisse pares. ipsum verò finem victoriæ tandem penes vos fuisse, ita vt senex longè fuerit in plu-*

gna superior: Euthydemum verò incruentum haudquaquà abisse, nèpe qui permagnũ in capite inflictum vulnus haberet.

Cùm

ἐπὰ γὰρ ἀλαζὼν ὢν καὶ ἐπιτηδειος κὸς, καὶ πάθοιμι ὃν ἤθελον, οὐκ ἔφη ῥᾴδιον αὐτὸν ἐλέγχειν, ὁ δὲ διδάσκαλος ὢν ὁ βέλτιστος, ὃν ἔλαχε, σκῦφον Νεστόρειόν τινα μεγαφέρτ αὐτὸν, πλησίον κατακείμενον, καὶ οὕτως ἐκρούσησεν. ΕΡ. οὐκοῦν, ἐγὼ ἄμως ἐχέτω πρὸς ὃν μὴ ἐθέλοντας ἄκων τοῖς κρείττοσι. ΛΥ. ταυτὶ μὲν, ὦ Ἑρμότιμε, πάνυ εὐλογα· τί γὰρ παθὼν εὐθυμεῖτο, ἄνδρα γέροντα πρᾴξαντα, ἀόργητον, καὶ θυμῷ κρείττονα, σκῦφον ἄτω βαρὺν ἐν τῇ χειρὶ ἔχοντα; ἀλλὰ σχολὴ γὰρ ἄγομεν, τί οὐ διηγῇ μοι ἑταίρῳ ὄντι, ὁπότερον ὁρμήθης τὸ πρῶτον φιλοσοφεῖν, ὡς καὶ αὐτὸς, ἀδυνατῶν, ἐπισκοπεῖν τοῖς ἐμοῖ τὸ ἀφ' οὗ ἄρξαιο; οὐ γὰρ ἀκριβές τι με διηγεῖ φίλοι ὄντες.

Cùm enim immodicè esset arrogans & contentiosus, nec persuaderi vellet, neq; seni se præberet facilè redarguendum atq; cõuincendum, præceptor tuus ille vir optimus eidem iuxtà accumbẽti inusitata magnitudine & ponderè scyphum Nestoreum, quẽ fortè tenebat in manibus, fortiter incutiendo in caput illisit: atq; hac quidem ratione victoriæ palmam superato aduersario obtinuit. HER. *Macte animo præceptor: atqui haud sanè alio modo æquum erat agere cũ his qui recusant cedere melioribus.* LVC. *Probabilia quidem admodum sunt quæ dicis, Hermotime. Quorsum enim attinebat vt Eudemus hominem senem exasperaret, alienum ab iracundia, animóq; longè præstantiorem, scyphum insuper tam grandem & grauem tenentem in manibus? Sedenim otium iam agimus: quid obstat quò minus mihi tuo familiari exponis, quónam modo sub initium philosophari incæperis, vt & ipse, si fieri possit, communem vobiscum professionem suscipiam, nunc primùm facto ad eandem exordio? Neque enim temerè me excludetis à cõmuni itinere hominẽ familiarẽ.*

HER.

Ερμ. ἀγε δὴ εἰλήφασι, ὦ Λυκῖνε, ὅσον ἐν βραχεῖ ὅσον δεῖ σοῦ τῶν ἄλλων, πάντας, οὓς ἴσθι, οἴεσθαι ἅπαντας, ὡς πρὸς σὲ, σοφοὺς ὑπερφρονοῦσας αὐτός. Λυ. ἱκανὸν, εἰ μετὰ εἴκοσιν ἔτη γενοίμην τοιοῦτος, οἷος σὺ νυνί. Ερ. ἀμέλει καὶ αὐτὸς ἂν τὰ σὰ γενοῦς ἥκοις ἔχων φιλοσοφίαν, ἣν νῦν πρεσβύτης σχεδὸν, ὑπόσος, οἶμαι, σὺ νυνὶ γέγονας. Λυ. ζητοῦντα γὰρ, ὦ Ερμότιμε, ὥστε τοῦτο αὐτοῦτο ἄγε, λαβὼν, ἀφίει. λίπαιον γὰρ. καὶ πρῶτόν γε μοι τοῦτο εἰπὲ, πότερον ἀνιεῖσθαι δεῖς μανθάνουσιν, εἴ τι μὴ ὀρθῶς λέγοιτο λοιπὴ αὐτοῖς, ἢ ἔστι ταῦτα καὶ τοῖς νεωτέροις; Ερ. ἄπαγε. σὺ δὲ, εἴ τι βούλει, ἐρώτα μεταξὺ, καὶ ἀντίλεγε· ἔξον γὰρ ὅτῳ μάθῃς. Λυ. οὐκοῦν καὶ τοῦτο Ερμοῦν, ὦ Ερμότιμε, αὐτὸ, οὗ ἐπαύσω μενος ὧν τυγχάνεις. ἀρ' ἔστι μοι, μία τις ὁδὸς οὖσα, ἡ ἐπὶ φιλοσοφίαν ἄγουσα, ἢ τῶν

HER. *Si modò hæc restibi cordi esset, Luciane, breui ui debis quantũ excellas omnes cæteros. Pueros, sat scio, opinaberis omnes alios præ tetãtũ ipse ingenio & intelligẽtia præpollebis.* LV. *Mihi verò abundè satis esset, si post vigimti annos iã exactos talis euaderem, qualis tu nunc es.* HER. *Profectò & ego ipse cùm in tua essem ætate, tunc primùm ad philosophiam animum appuli, iã fermè ann. 40. natus, à quib. te non multũ abesse arbitror.* LV. *Rem ipsam putâsti, Hermotime: tot enim annos iam habeo. Quare si eam iam cõprehensam tenes, age & me adducito: haud enim iniusta postulo. Et primùm quidem hoc mihi respondε, estne philosophiæ candidatis relicta & concessa contradicendi libertas, si quid parum rectè dictum illis videbitur: aut non hæc libera est natu iunioribus?* HER. *Haud admodum tibi tamen, si quid volueris, interea & quærendi & contradicendi facultatem liberam facio. ita enim facilius perdisces singula.* LV. *Euge sanè per Mercurium, ô Hermotime, dic mihi, estne vnica via ad philosophiam adducens, videlicet*

Stoico-

Στωϊκῶν ὑμῶν; ἀληθῆ ἐγὼ ἤκουον, ὡς καὶ ἄλλοι πολλοί τινές εἰσι; Ερ. μάλα πολλοὶ, περιπατητικοὶ καὶ ἐπικούρειοι, καὶ οἱ τὸν Πλάτωνα ἐπιγραφόμενοι. καὶ αὖ Διογένους ἄλλοι τινές, καὶ Ἀντισθένους ζηλωταὶ, καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ Πυθαγόρου, καὶ ἔτι πλείους. Λυ. ἀληθῆ ταῦτα, πολλοὶ γάρ εἰσι, πότερον δὲ, ὦ Ερμότιμε, τὰ αὐτὰ οὗτοι λέγουσιν, ἢ διάφορα; Ερ. καὶ πάνυ διάφορα. Λυ. τὸ δέ γε ἀληθὲς οἶμαι, πάντως που ἓν ἦν αὐτῶν, ἀλλ' οὐ πάντα, διάφορά γε ὄντα. Ερ. πάνυ μὲν οὖν. Λυ. ἴθι δὴ ὦ Φιλότης, ἀπόκριναί μοι. τῷ ποτε πιστεύεις τὸ πρῶτον σὺ, ὁπότε ἤεις φιλοσοφήσων, πολλῶν σοι θυρῶν ἀναπεπταμένων, πρεῖς σὺ τὰς ἄλλας, εἰ τὴν τῶν Στωϊκῶν ἥκου. καὶ δι' ἐκείνης ἠξίους ἐπὶ τὴν ἀρετὴν εἰσιέναι, ὡς δὴ μόνης ἀλιθοῦς οὔσης, καὶ τὴν εὐθεῖαν ἐπιδεικνυούσης· τῶν δ'

Stoicorũ vestrorũ? Nisi enim falsa audierim, etiam alios complures esse certum est. HER. *Et valde quidẽ multi sunt: videlicet Peripatetici, & Epicurei, & qui Platonis titulo philosophiam profitentur. Sunt item complures quoq; Diogenis & Antisthenis asseclæ, tum etiam ipsius Pythagoræ imitatores, & alij his quoq; longè numerosiores.* LVC. *Vera sunt hæc: omnino enim illorũ magnus est numerus. Vtrum autem, Hermotime, eadem omnes vno ore dicant, an diuersa?* HER. *Diuersissima* LVC. *Prorsum tamen vnum alicubi esse verum, in quo consentiant omnes, credibile est: ita vt non omnia pugnent quæ ab illis pro vero affirmantur.* HE. *Admodum* LVC. *Proinde age, ô amice, hoc mihi expedi, cuinam fidem habuisti tu sub initium, quando ibas philosophiæ operam daturus, cùm multas videres ianuas tibi apertas & patentes, omnibus alijs progrediendo deuitatis, in Stoicorum potissimùm diuertens, tanquam hæc sola vera fuerit, ac illa quæ compendiosam ad virtutem viam ingredientibus exhiberet,*

alijs

ἄκων ἐς τυφλὰ καὶ ἀνέξο-
λα φρασῶν; τίνι ταῦτ' ἐτεκ-
μαίρε τότε; καὶ μή μοι τὸν
νῦν δὴ τῶν σαυτὸν ἐννόει,
τὸν ἄτε ἡμίδοφον, ἄτε δοφὸν
ἤδη τὰ βελτίω λεύσσοντ' ἐπὶ τοὺς
πολλοὺς ἡμᾶς λωάμενον, ἀπ'
ὄτως ἀπόκρινα, ὁποῖ ὅτε
ἦθα ἰδιώτης, καὶ ἁπλᾶ τ' νῦν ἐ-
μί. Ερ. ὑ σωίημι ὃ, λι ϐι ϝϐ
βέλτιαι, ὦ Λυκῖνι. Λυ. καὶ μλὺ
ὑ πάνυ ἀγκυλον ῥόμϐω πολ-
λῶν γὲ ὄντων φιλοσόφων,
οἷον Πλάτωνος καὶ Αεισοτίλους
καὶ Ανλισθένους, καὶ τ ἡμετέρων
πϐγόνων, τ Χρυσίππου καὶ Ζή-
νωνος, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι ἐ-
σί, ὧν σὺ πισεύϐις, τὰς μὲν ἄλ-
λας ἅπας, ἐξ ἁπάντων δ' πε-
λόμϐος ἄπιρ πϐήρησαι ἀ-
ξιοῖς καὶ ταῦτα φιλοϐφεῖν;
ἆρα καὶ σὶ ὥσπιρ τὸν Χαιρε-
θῶντα ὁ Πύθιος ἐξεπιμψεν ἐ-
πὶ τὰ Στωικῶν, ἀείσσε ἐξ ἁ-
πάντων πεπόν; ἴσθι γὲ
αὐτῷ ἄλλον ἐπ' ἄλλο ἐδόν

alijs omnibus in obliqua & deuia ducentibus? Quibus nam argumentis aut coniecturis hæc tum potuisti deprehendere? At mihi nō eum qui nunc es, in animo concipe, siue semisapientē, siue absolutæ sapientiæ Hermotimum, qui nunc præ multis millibus optima discernere & iudicare posit: sed ita respondeac quispiam homo idiota, qualem tunc agebas, aut ego nunc possim. HER. Quid sibi hæc tua verba velint, Luciane, haud intelligo. LVC. Atqui non admodum obliquū est quod percōtabar, cùm multi sint philosophiæ principes, videlicet Plato, Aristoteles, Antisthenes: præsertim maiores nostri, Chrysipous & Zenon, alijq; complures quotquot tandem sunt: cuinam unquam credidisti, posthabitis & omissis alijs, vt ea ex omnibus desumens, quæ quidem à te selecta sunt, sustineas iuxta illa philosophiæ studijs incumbere? Nunquid etiam te, vt Chærephontem, Apollo Delphicus ad Stoicorum placita delegauit, vbi prædixisset oraculo illos ex omnibus longè esse optimos? Siquidem illi mos erat, alium ad aliā philo-

φιλοσοφίας πρόφασιν, πλὴν ἁρμόττειν, οἶμαι, ἑκάστῳ ἑαυτόν. ΕΡ. ἀλλ' οὐδὲν διδόμεν, ὦ Λυκῖνε, ἀλλ' ἐρώμεθα περὶ τούτων τὸν βίον. ΛΥ. πότερον οὖν οὐκ ἄξιον θείας συμβουλίας ἡγούμενοι αὐτὸ, ἢ ἱκανὸς ὢν αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ τὸ βέλτιον, κατὰ σαυτὸν, ἄνευ τοῦ θεοῦ; ΕΡ. ὥμην γάρ. ΛΥ. ἀκοῦσαι οὖν ἡμᾶς ἂν ἀπὸ τοῦ προχείρου, ὅπως ἐξεγνωσμένον ἡμῖν αὐτοῖς ἐν ἀρχῇ, τίς ἡ ἀρίστη φιλοσοφία δοκεῖ, καὶ ἡ ἀληθεύουσα, καὶ ᾧ ἂν τις ἕποιτο, παρεὶς τὰς ἄλλας. ΕΡ. ἐγὼ σοὶ φράσω, ἑώρων τοὺς πολλοὺς ἐπ' αὐτῷ ὁρμῶντας, ὥστε ἄκαιρον ἡμένω εἶναι αὐτῷ. ΛΥ. πόσῳ τινὶ πλείους τῶν Ἐπικουρείων ἢ Πλατωνικῶν ἢ Περιπατητικῶν; ἠρίθμησας γὰρ αὐτοὺς ἀμελλητί, καθάπερ ἐν τοῖς χορεύουσιν; ΕΡ. ἀλλ' οὐκ ἠρίθμησα ἔγωγε, ἄκαιρον δέ.

philosophiæ rationẽ & formam cohortandi, quippe cui probè perspectum erat, opinor, quæ cuiq; potissimùm congrueret. HERMOT. Nihil tale est, ô Luciane, neq; de his vnquam Deum consului. LVC. Quid? an indignam æstimabas hanc rem diuina consultatione? aut ipse sufficiens tibi videbare, qui quod optimum erat & præstantissimum, per teipsum posses eligere, non consulto Deo monitore? HER. Ita mihi quidem videbar. LVC. Quin igitur & nos isthuc ipsum doces, quónam modo statim ab initio quæramus noscere quæ optima sit & verissima philosophandi ratio, & quam quispiam prætermissis alijs rectissimè eligeret? HER.[r] Ego haud quaquam isthuc dicere grauabor. Cùm multos viderem ad eandem certatim viam affectantes, facilè æstimabam Stoicam philosophandi rationem cæteris esse præstantiorẽ. LVC. Quorum igitur numerosior erat turba, Epicureorum, an Platonicorum, an Peripateticorũ? Proinde illos numerâsti, veluti in ferendis colligendisque suffragijs vsuuenire solet. HER.[s] Atqui non numeraui, sed coniecturis deprehendi.

Λυ. ὡς οὐκ ἐθέλεις διδάξαι με, ἀλλ' ἐξαπατᾷς, ὃς περὶ τῶν τοιούτων εἰκασμῷ φῂς καὶ πλήθει κρῖναι, ἀπορρυπτόμενος λέγειν πρός με τἀληθές. Ερμ. οὐ μόνον τοῦτο, ὦ Λυκῖνε, ἀλλὰ καὶ ἤκουον ἁπάντων λεγόντων, ὡς οἱ μὲν Επικούρειοι, γλυκύθυμοι καὶ φιλήδονοί εἰσιν. οἱ Πρίπατητικοὶ δὲ καὶ φιλόπλουτοι καὶ ἐριστικοί τινες. οἱ Πλατωνικοὶ δὲ τετυφωνται καὶ φιλόδοξοί εἰσι. περὶ δὲ τῶν Στωϊκῶν πολλοὶ ἔφασκον, ὅτι ἀνδρώδεις, καὶ πάντα γιγνώσκουσι· καὶ ὅτι ὁ ταύτην ἰὼν τὴν ὁδὸν, μόνος βασιλεὺς, μόνος πλούσιος, μόνος σοφὸς, καὶ συνόλως ἅπαντα. Λυ. ἔλεγον δὲ ταῦτα πρὸς σὲ ἄλλοι δηλαδὴ περὶ αὐτῶν. οὐ γὰρ δὴ ἐκείνοις ἂν αὐτοῖς ἐπίστευσας, ἐπαινοῦσι τὰ αὐτῶν. Ερ. οὐδαμῶς, ἀλλ' οἱ ἄλλοι ἔλεγον. Λυ. οἱ μὲν δὴ ἀντίδοξοι οὐκ

LVC. *Vt quid igitur me tãtopere cupientem non doces, sed vana spe lactas ac decipis, affirmans, de tantis rebus coniectura & multitudine fretum iudicasse?* HER. [t] *Non solùm hoc quidem, ô Luciane, sed omnes quoque cæteros mortales sæpenumero affirmantes audiui, Epicureos quidem esse corruptos delicijs, voluptatumq́ extremè amantes. Peripateticos autem ad rem attentiores, parandis cumulandisq́ diuitijs inseruire, & quosdam ex illis immodicè contentiosos. Porrò Platonicos arrogantes, & nimio fastu turgidos, gloriæq́ cupientissimos. Cæterùm de Stoicis multorum semper idem fuit testimonium, videlicet quòd viriles essent, masculo animo præditi, & nihil illos fugeret: & quòd eam viam ingressus, solus rex, solus diues, solus sapiens, breuiter, in vniuersum nihil non esset.* LVC. *Videlicet ista tibi de illis dixerunt alij. Neque enim verisimile est hæc illis de se ipsis prædicantibus, suáque superbè collaudantibus te credidisse.* HERMOT. *Non, verùm hæc ab alijs prædicata audiui.* LVC. *Facilè tamen conijcio hæc diuersæ*

οὐκ ἐλεγον, ὡς τὸ ἀκρι̃ς· οὔδεις ἦν ὅστις οἱ τὰ ἄκρα φιλοσοφοῦντες. Ερ. οὐ γαρ. Λυκ. οἱ δ' ἄρα ἰδιῶται ταῦτα ἔλεγον; Ερ. καὶ μαλα. Λυ. ὁρᾶς, ὅπως ἀνθις ἐξαπατᾶς με, καὶ ἀλίγας ταλανθεις, ἀπ' οἰδ Μαργίτη σκληρόθαί τινι, ὡς πιστεύσαι ὅτι Ερμότιμος ἀνὴρ σωφρὼν ὢν, ἔτι τοῦτο γεγονὼς τεσσαράκοντα, περὶ φιλοσοφίας καὶ φιλοσόφων ἀνδρῶν, τοῖς ἰδιώταις ἐπίστευσε, καὶ κατὰ τὰ ὑπ' ἐκείνων λεγόμενα ἐποιεῖτο τὴν αἵρεσιν, καὶ τρόπον τινὰ ἀξιῶν. ὁ γὰρ πιστεύσαι μοι δοκεῖς ταῦτα λέγουσι. Ερ. ἀπ' οἶδα, ὦ Λυκῖνε, ἐκ τοῦ μὴ μόνον ἐπίστευον, ἀλλὰ καὶ ἐμαυτῶ. ἐώρων γὰρ αὐτοὺς κοσμίως βαδίζοντας, ἀναβλεπομένους ὑπὰ λῶς, φρονιμίζοντας ἀεὶ, ἀεργῶ πρὸς, ἐν χρῶ ὑγείας τοῦ πλείστου, ἐδὲν

uersæ sectæ & opinionis affirmasse neminem. Quare an illi quos tu te audiuisse prædicas, è numero philosophãtium fuerint, nescio. HER. Ne ij quidem. LVC. Prorsus homines idiotas hæc dixisse credibile est. HE. Et valde quidem LVC. Obsecro, vt iterum me deceptũ ab omni spe deijcere soleas: neque verum sermonem exponis, sed existimas te cum [x] Margita quopiam insulso & stupido verba facere: vt planè persuasum haberem, Hermotimum virum singulari præditum cũm ingenio tũ industria, annos nunc natum 40. hominib. tamẽ idiotis de sapientiæ studio, deq; viris philosophiæ candidatis credidisse: illorumq; inductum testimonio & prædicatione, rectiore via philosophantium electionem feciſſe. neq; enim ista tibi prædicanti facilè crediderim. HERY. At ne hoc quidem te fugiat, Luciane, me non solùm credidisse alijs, verùm mihi quoq; ipsi. Etenim conspiciebam illos honestè & ornatè incedentes, splendidè & decenter amictos, nunquam non certis commentationib. cogitabundo animo intentos, aspectu tetricos & terribiles, [z] demissa barba, & longa

οὐδὲν ἁβρὸν, οὐδ' αὖ πάνυ ἐς τὸ ἀδιάφορον ὑπερεκπίπτον, ὡς ἔκπληκτον εἶναι, καὶ κυνικὸν ἀτεχνῶς, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ μέσου καταστήματος, ὃ δὴ ἄριστον ἅπαντων εἶναί φασιν. Λυκ. ἆρ' οὖν κἀκεῖνα εἶδεν ποιοῦντας αὐτοὺς, ἃ μικρῷ πρόσθεν ἔλεγον αὐτὸς ἑωρακέναι τὸν σὸν διδάσκαλον, ὦ Ερμότιμε, πράττοντα; οἷον δανείζοντας, καὶ ἀπαιτοῦντας πικρῶς, καὶ φιλονείκως πάνυ ἐρίζοντας ἐν ταῖς ξυνουσίαις, καὶ τἆλλα, ὅσα ἐπιδείκνυνται; ἢ τούτων ὀλίγον τοι μέλει, ἄχρις ἂν ὀνσταλὴς ἡ ἀναβολὴ, καὶ ὁ πώγων βαθὺς, καὶ ἐν χρῷ ἡ κουρά; καὶ πᾶς τὸ λοιπὸν ἄρα ἔχωμεν τοῦτο τὶ κανόνα, καὶ στάθμην ἀκριβῆ τοῦ τοιούτων, ὡς Ερμότιμός φησι· καὶ χρὴ ἀπὸ σχημάτων, καὶ βαδισμάτων, καὶ κουρᾶς

coma venerandos, nihil molle aut parum virile, aut citra delectum aliquid admittentes, quod quidem alijs stuporem induceret, aut planè videretur impudens & Cynicum, sed in media & regia via constitutos, quæ quidem ab omnibus affirmabatur esse optima. LVC. A Nunquid igitur & hæc illa quæ paulò antè præceptorem facientem me vidisse testabar, ipsos designantes vidisti? videlicet fœnori & vsuræ seruientes, amarulenter & contentiosè mercedem à discipulis exigentes, in conuiuijs aut colloquijs immodestè & pertinaciter digladiantes, aliaq́; quæcunq́; indecorè plerunq́; peccare consueuerant? Aut fortasse harum rerum nullam curam habendam esse existimas, modò vestitus sit probè mundus, & nitidè compositus, & barba profunda, prolixaq́; in capite cæsaries? Quare in posterũ, vt video, hic nobis certus erit canon & regula rectè philosophantes exactè cognoscendi, quem videlicet proponit Hermotimus: oportétque omnino ex habitu mundiore, grauioreq́; incessu, & capillo prolixiore, optimorum cognitionem

φᾶς διαγινώσκειν τὸς ἀεὶ ἔσυς; ὅς δ' ἂν μὴ ἴχνη ταῦτα, μὴ δ' σκυθρωπὸς, ἢ, καὶ φροντιστικὸς τὸ πρόσωπον, ἀπροσκοπτος καὶ ἀφελὴς τί; ἀλλ' ὅρα, μὴ καὶ ταῦτα, ὦ Ερμότιμε, παίζας πρός με, παραμύθιον εἶ ἐξαπατώμενον σωίημι. Ερ. διὰ τί ζῦτ' ἔφηθα; Λυκ. ὅτι ὦ γαθὲ ἀνθριάντων τὰ πάνυ ἐξετασικὰ λέγεις, πάνυ ἀπὸ τῶν σχημάτων. παραπολὺ γοῦν ἐκεῖνο ἀσχημονέστεροι, καὶ τὰς ἀναβολὰς ἰσομιώτεροι, Φειδίου τινὸς, ἢ Αλκαμένους ἢ Μύρωνος, πρὸς τὸ ἀμορφότατον ἀκαθαρτοι. εἰ δὲ καὶ ὅτι μάλιστα χὴ τιμαίρεσθαι ζῆς ζιέζις, τί ἂν πάθοι τις, ἐ τυφλὸς ἂν ἐπιθυμοίη φιλοσοφίας; ζῆ διαγνῶ τ' πάνυ ἀμείνω πεφάρισιν πεφηνμένον, ὅτι σχῆμα, ὅτι βάδισμα ὁρᾶν δυνάμενος; gnitionem sumere. Itaque cui hæc deesse viderimus, neque ille tetricus fuerit, aut perpetuis intentus cogitationibus obambulauerit, reprobandus, & nihili æstimandus est. Sed vide, Hermotime, ne & hæc illudendi gratia ad me dixeris, periculum faciendo, num deceptum me esse sentiam. HERMOT. Quorsum istud dicis? LVC. Quòd hæc, ô bone, Brectius statuarum sit cognitio atque indagatio, quam tu ab habitu sumendam esse dixisti. Omnino enim illæ habitu ferè sunt elegantiore, & amictu ornatiore, quas aut Phidias quispiam, aut Alcamenes, aut Myron ad pulcherrimum absolutæ formæ archetypum expresserit. Quòd si etiam maximè inde coniectura capienda est in illis dignoscendis, quid ille aget, qui visu captus, philosophiæ perdiscendæ desiderio tenetur? Qui enim fieri posset, vt in habendo delectu non tota via aberret, cùm neque habitus neque incessus perspiciendi facultatem habeat?

μῆς; Ερ. ἀλλ' ἔμοιγε οὐ πρὸς τυφλοὺς ὁ λόγος, ὦ Λυκῖνε, οὐδέ μοι μέλει τῶν τοιούτων. Λυ. ἐχρῆν μὲν, ὦ χρηστὲ, κοινόν τι τὸ γνώριμα εἶναι τῶν οὕτω μεγάλων, καὶ ἅπασι χρησίμων. πλὴν εἰ δοκεῖ, οἱ μὲν ἔξω ἡμῖν φιλοσοφίας μενέτωσαν οἱ τυφλοὶ, ἐπείπερ μηδὲ ὁρῶσι. καί τοι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς τοιούτοις μάλιστα φιλοσοφεῖν, ὡς μὴ πάνυ ἄχθοιντο ἐπὶ τῇ συμφορᾷ· οἱ δ' ἀν βλέποντες, κἂν πάνυ ὀξυδερκεῖς ὦσι, τί ἂν δύναιντο συνιδεῖν τῶν τῆς ψυχῆς, ἀπόγε τῆς ἔξωθεν ταύτης περιβολῆς; ὅδε βούλομαι εἰπεῖν, τοιόνδε ἐστὶν, οὐχ ὅτι τῆς γνώμης τῶν ἀνδρῶν ἔρωτι πεσόντες αὐτοῖς, καὶ ἠξίους ἀμείνων. γίγνεσθαι ἐς τὰ τῆς γνώμης; Ερ. καὶ μάλα. Λυ. πῶς οὖν οἷόν τέ σοι ἦν, ἀφ' ὧν

HER. *Ego verò, ô Luciane, non ad cæcos verba facio, neque illorum mihi quicquam curæ est.* LVC. *Atqui conueniebat, ô bone, vt tantarum rerum, adeóque omnibus necessariarum cognitu, communis quædam esset cognitio. Sed enim quando ita tibi videtur, à philosophiæ commercio cæci exclusi maneant, posteaquam orbati sunt oculis: tametsi cumprimis operæprecium mihi videbatur, illos præ omnibus alijs philosophiæ studio incumbere, ne acceptam amissi visus calamitatem ferrent immoderatiús* C *Cæterùm illi qui probè vident, etiamsi fuerint perspicacissima oculorum acie præditi, quónam pacto ea quæ in animo tecta sunt, peruidere possunt ab illa externa vestitus mundicie? Nisi enim me fallat animus, tale quiddam est quod dicturus sum, nimirũ te parandæ & colligẽdæ sapientiæ cupidine cum istiusmodi viris conuersari, vtq; ea indies aucta, cumulatiùs euadas melior.* HERMOT. *Et maximè quidem.* LVC. *Quî igitur tibi promptum fuit, ãtque*

ὧν ἔφησθα ἐκείνων τῶν γνω=
ρισμάτων διορᾷν τὸ ὀρθῶς φι
λοσοφοῦντα, ἢ μή; οὐ γὰρ φιλεῖ
τὰ τοιαῦτα οὔτε διαφαίνε
σθαι, ἀλλ' ἔστιν ἀπόῤῥητα, καὶ
ἐν ἀφανεῖ κείμενα, λόγοις καὶ
συνουσίαις ἀναδεικνύμενα, καὶ
ἔργοις τοῖς ὁμοίοις ὀψὲ μόλις.
ὁ γοῦν Μῶμος, ἀκήκοας, οἶμαι,
ἅ τινα ᾐτιάσατο τοῦ Ηφαίστου,
εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ νῦν ἄκουε. φησὶ
γὰρ ὁ μῦθος, ἐρίσαι Αθηναῦ καὶ
Ποσειδῶνα καὶ Ηφαιστον ἐντε-
χνίας πέρι, καὶ τὸν μὲν Ποσει=
δῶ, ταῦρόν τινα ἀναπλάσαι,
τὴν Αθηνᾶν δὲ, οἰκίαν ἐπινοῆ=
σαι· ὁ Ηφαιστος δὲ ἄνθρωπον
ἄρα συνεστήσατο. καὶ ἐπείπερ
ἐπὶ τὸν Μῶμον ἧκον, ὅν περ
δικαστὴν πρείλοντο, θεασα-
μένος ἐκεῖνος ἑκάστου τὸ ἔργον·
τῶν μὲν ἄλλων, ἅ τινα ᾐτιάσατο,
πρῖτον ἂν εἴη λέγειν, ἐπὶ
τοῦ ἀνθρώπου δὲ τοῦτο ἐμέμψατο,
καὶ

atque adeò factu possibile, vt ab ijs ipsis quas dixisti cognitionibus, philosophantem aut secus perspiceres? Neque enim ista perinde solent propalàm esse conspicua, sed sunt abstrusa valde, atque adeò in obscuro reposita, quæ multis vix orationibus & congressibus, postremùm verò opibus consimilibus licet animaduertere. D Qualia enim Momus in Vulcano reprehenderit, opinor aliquando inaudiuisse te: quòd si me fallit opinio, audi iam nunc. sic enim habet E fabula: nimirum Mineruam, Neptunum, & Vulcanum contentionem inter se suscepisse de artificij principatu & præstantia: atque ipsum quidem F Neptunum taurum effinxisse, G Mineruam verò domum excogitasse: porrò H Vulcanus hominem composuit fabricauitq́. Cæterùm vbi iam ad Momum ventum esset, quē certaminis arbitrum & expensorem elegerant, & ille singulorum opera diligētissimè inspexisset: I in alijs quidem quæ reprehenderit, superuacaneum fortasse foret referre: illud tamen in hominis opificio potissimùm * calumniatus est,

καὶ τὸν ἀρχιτέκτονα Ἥφαιστον, διότι μὴ καὶ θυείδας ἐποίησεν αὐτῷ διὰ τὸ στέρνον, ὡς ἀναπεταννύμενα σῴη, γνώσεσθαι γίγνοιτο ἅπασιν ἃ βούλεται, καὶ ἐπινοεῖ, καὶ ἐψεύδεται, ἢ ἀληθεύει. ἐκεῖνος μὲν οὖν, ἅτε ἀμβλυώττων, ἔτω περὶ τῶν ἀνθρώπων διεγνωκέτω· σὺ δὲ ὑπὲρ τὸν Λυγκέα ὀξυδορκᾷς, καὶ ὁρᾷς τὰ ἔνδοθεν, ὡς ἔοικε, διὰ τοῦ στέρνου, καὶ ἀνέῳγται σοι τὰ κοῖλα, ὡς ἀληθεύειν μὴ μόνον ἃ βούλεται, καὶ ἃ γιγνώσκει ἕκαστος, ἀλλὰ καὶ ποτερος ἀμείνων ἢ χείρων. Ερ. παίζεις, ὦ Λυκῖνε, ἐγὼ δὲ διὰ τοῦτο θύρην ἐπόμενος, καὶ ὁ μισαμίνης μοι δοκεῖ ἄριστος, ἱκανὸν δὲ τοῦτο πρὸς ἐμέ. Λυ. ὅμως οὐκ ἂν ἔποις, ὦ ἑταῖρε, καὶ πρὸς ἐμέ, ἀλλὰ προΐδῃ με πρᾶον ὀλοφυρόμενον ἐν τοιούτῳ τῷ συμφορῷ; Ερ. οὐδέν γε ἄν σοι ἀρέσκοι, ὧν ἂν εἴπω. Λυ. οὐκοῦν χαίρε. ἀλλ'

atque ipsum quidem architectum Vulcanum nō mediocriter perculsit, K quòd artifex L non in pectore ostiola quædam addidisset, quibus apertis & reclusis perspicuū fieret omnibus quid ille velit, aut in animo struceret & cogitaret: num mentiretur, an verum diceret. Atque ille quidem velut cæcutiens sic de hominibus statuit: tu verò nobis ipso etiā M Lynceo es perspicacior, qui, sicuti videtur, per pectus ipsum quæ intus sunt, cernis: sumq; tibi aperta omnia, adeò vt non solùm certò teneas quid quisque velit aut cogitet, verùm etiam vter sit melior aut deterior. HERM. Tu quidē, Luciane, ludos ex me facis: ego verò Apollinis ductu & auspicio delectum habui, neque prorsus electionem moror: atque hæc qui, dē satis Hermotimo. LVC. Attamen ne sic quidem mihi dignaris exponere, ô amice, sed me in ima vulgi fece versantem superbè contemnis. HERMOT. Nihil fortasse illorum tibi placebit, quæ dixero. LVC. N Nequaquā, ô bone, verùm

ἀλλ' οὐδὲν ἐθέλεις εἰπεῖν, ὁποῖον ἂν με ἀρέσειεν. ἐπεὶ δ' οὖν σὺ ἑκὼν ἀπεκρύπτῃ, καὶ φθονεῖς ἡμῖν, ὡς μὴ ἐξ ἴσου γενοίμεθά σοι φιλοσοφήσαντες, ἐγὼ πειράσομαι, ὅπως ἂν οἷός τε, ὦ κατ' ἐμαυτὸν ἐξευρεῖν τὴν ἀκριβῆ περὶ τούτων κρίσιν, καὶ τὴν ἀσφαλεστάτην αἵρεσιν. ἄκουε δὲ καὶ σύ, εἰ βούλει. Ερ. ἀλλὰ βούλομαι, ὦ Λυκῖνε· ἴσως γάρ τι γνώριμον ἐρεῖς. Λυ. σκόπει δὴ, καὶ μὴ καταγελάσῃς, εἰ παντάπασιν ἰδιωτικῶς ἀναζητῶ αὐτό. ἀνάγκη γὰρ οὕτως, ἐπεὶ μὴ σὺ ἐθέλεις σαφέστερον εἰπεῖν, εἰδὼς ἄμεινον. ἔστω δή μοι ἡ μὲν ἀρετὴ τοιὸν δέ τι, οἷον πόλις τις, εὐδαίμονας ἔχουσα τοὺς ἐμπολιτευομένους (ὡς φαίη ἂν ὁ διδάσκαλος ὁ σὸς, ἐκεῖθέν ποθεν ἀφιγμένος) σφοὺς ἐς τὸ ἀκρότατον, ἀνδρείους ἅπαν-

verùm nihil eorum vis dicere, quod me delectaturum esset. Et quia tu me celas de industria, nobis inuidens, ne fortè tibi pares euadamus, si philosophiæ indagandæ studio operam nauaremus: periculum faciam, si quo modo fieri possit, vt per me exactam iudicandi rationem, miniméque fallibilem delectus habendi viam inueniam. Quocirca tu, si volueris, arrectis auribus attento fac sis animo. HER. Prorsus isthuc volo, ô Luciane: fortassis quiddam scitu dignum dicturus es. LVC. At vide ne naso me suspendas, si illud omnino rusticè & ineptè proposuero. Ita enim facto opus esse video, posteaquam tu qui harum rerum es multò peritior, illud manifestius & disertius explicare grauaris. Itaque virtutem vrbis instar esse fingas volo, quæ ciues habeat honestissimè & integerrimè Rempublicam administrantes, quemadmodum tuus quoque præceptor, qui isthuc aliquando peruênit, idem hoc affirmare non dubitat: præterea summa sapientia viros exornatos, magno infractóque animo

ἅπαντας δικαίους, σώφρονας, ὀλίγον θεῶν ἀπρδέοντας. οἷα δὲ πολλὰ γίγνεται παρ' ἡμῖν, ἁρπαζόντων καὶ βιαζομένων, καὶ πλεονεκτούντων, οὐδὲν ἂν εἴδῃς, φασίν, ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει τολμώμενον, ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ ξυμπολιτεύονται, μάλα εἰκότως. ἃ γὰρ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, οἶμαι, τὰς στάσεις καὶ φιλονεικίας ἐγείρει, καὶ ὧν ἕνεκα ἐπιβουλεύουσιν ἀλλήλοις, ταῦτα πάντα ἐκ ποδῶν ἐστιν ἐκείνοις· οὐ γὰρ ὅτι χρυσίον ἔτι, οὔτε ἡδονὰς, οὔτε δόξας ὁρῶσιν, ὡς διαφέρεσθαι περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ πάλαι τῆς πόλεως ἐξελυλάκασιν αὐτὰ, οὐκ ἀναγκαῖα ἡγησάμενοι ξυμπολιτεύεσθαι, ὥστε γαλεπόν τινα, καὶ πανευδαίμονα βίον βιοῦσι, ξὺν εὐνομίᾳ καὶ ἰσότητι καὶ ἐλευθερίᾳ, καὶ τοῖς ἄλλοις

præditos, iustitiæ seruantissimos, modestia admirandos, parùm infra Deorum conditionem consistentes. Cuiusmodi multa apud nos designantur, rapina, violentia, iniuria, habendi cupidine: eorum flagitiorum me tantillum quidem quemquã audere in ea vrbe conspiceres, sed pacati & concordes Reipublicæ munia simul obeunt & administrant. Nec iniuria. Ea enim quæ alijs in vrbibus seditionũ & factiosarum contentionum concitandarum occasionem suppeditant, quorúmque gratia alter alterum clandestinis petit insidijs, ea inquam omnia è medio illorum sublata & remota sunt. Neque enim aut aurum, aut voluptates, aut honores habent in precio, tanquam alicuius momenti ista apud illos habenda sint, verùm iam olim hæc in vniuersum, tanquam parùm necessaria existimantes ad bene gerendam Rempublicam, vrbe eiecerunt. Itaque tranquillam quandam & omnibus modis felicem degunt vitam, bonis legibus, æqualitate, libertate, & omnibus

denique

ἄλλοις ἀγαθοῖς. Ερ. τί οὖν, ὦ Λυκῖνε, οὐκ ἄξιον ἅπαντας ἐπιθυμεῖν, πολίτας γίγνεσθαι τοιαύτης πόλεως, μήτε κάματον ἡπολογιζομένους τὴν ἐν τῇ ὁδῷ, μήτε πρὸς τὸ μῆκος τοῦ χρόνου ἀπαγορεύοντας, εἰ μέλλουσιν ἀφικόμενοι ἐγγραφήσεσθαι καὶ αὐτοὶ, καὶ μεθέξειν τῆς πολιτείας; Λυ. νὴ Δί' ὦ Ερμότιμε, πάντων μάλιστα ἐπὶ τούτῳ σπουδαστέον, τῶν δ' ἄλλων ἀμελητέον, καὶ μήτε πατρίδος τῆς ἐνταῦθα ἐπιλαμβανομένης, πολὺν ποιεῖσθαι λόγον, μήτε παίδων ἢ γονέων, ὅτῳ εἰσὶν, ἐπικατεχόντων καὶ καλαθμυριζομένων ἐπικλᾶσθαι· ἀλλὰ μάλιστα μὲν κἀκείνους παρακαλεῖν ἐπὶ τὴν αὐτὴν ὁδὸν, εἰ δὲ μὴ ἐθέλοιεν, ἢ μὴ δύναιντο, ἀχρεισάμενον αὐτοὺς, χωρεῖν εὐθὺ τῆς πανευδαίμονος ἐκείνης πόλεως, καὶ αὐτὸ ἀπῤῥίψαντας τὸ ἱμάτιον, εἰ τοὺ-

denique bonis institutam. HER. Quid igitur, ó Luciane? ánnon tibi videtur æquissimum esse, vt omnes certatim eius vrbis ciues fieri desiderent, ita vt itineris tam laboriosi molestiam pro nihilo reputent, neq; temporis longinquitate victi animum despondeant, certò & constanter persuasum habentes, se omni euicta difficultate in ciuium numerũ relatum iri, eiusq; politiæ se participes futuros? LVC. Sanè per Iouem, ô Hermotime: omnibus omnes neruos in hoc intendendos esse arbitror, cætera verò negligenda. Nec patriæ tenaciter nobis inhærentis magna cura habenda est: neque valde moueri decet aut frangi animo, parentum aut liberorum nos detinentium comploratio-nibus: sed & illi pari opera ad eandem profectionem nobiscum suscipiendam cohortandi sunt. Quòd si aut sequi nos recusauerint, aut per ætatem non potuerint: illis relictis & posthabitis, rectà ad vrbem omnium felicissimam animosè tendendum erit, reiectis etiam vestimentis, si eisdem amicti detineremur,

illic

ἀτόπως ἐπαλγήμασι, ἰατρῶν ἐσούμενον ἐκεῖσε· ἀγχοῦ γὰρ ἦν, μὴ σί τις ἀφικέσθαι, καὶ γυμνὸν ἐκεῖσε ἥκοντα. ἤδη γάρ ποτε καὶ ἄλλοτε πρεσβύτην ἀνδρὸς ἥκοντα λιχνιόντα, ὅπως τὰ ἐκεῖ πράγματα ἔχοι, καί με πρόθυμον ἔσεσθαι οἱ πρὸς τὴν πόλιν· ἡγήσεσθαι γὰρ αὐτὸς, καὶ ἐλθόντα ἐγγράψειν, καὶ φυλέτην ποιήσασθαι, καὶ φρατρίας μεταδώσειν τῆς αὐτοῦ, ὡς μετὰ πάντων ἐυδαιμονοίην. ἀπ' ἐγὼ ἐκ ἐπιθόμην ὑπ' ἀνοίας καὶ νεότητος τότε, πεζεγγικαδίκαια σχεδὸν ἑπτῶν· ἕως γὰρ ἂν αὐτὰ ἤδη ἀμφὶ τὰ πεντέκαια, καὶ πρὸς ταῖς πύλαις ἦν ἄν. ἔλεγε δ' ὃν περὶ τῆς πόλεως, ἄγε μέμνημαι, ἄμαχα τοιαῦτα, καὶ ἤδη καὶ τάδε, ὡς ξύμπαντες μὲν ἐπήλυδες καὶ ξένοι εἶεν, αὐθιγενὴς δ' ἐκδεὶς, ἀπὰ καὶ βαρβάρους ἐμπολι-

illic hauddubiè conueſtiendi. Neque enim periculum eſt ne quis te cò nudo corpore delatum excluſurus ſit. Iam enim & aliàs virum multa canicie reuerendum diſſerentem audiui, quinam illic ſe res haberent: meq; magnopere cohortabatur ille, vt me ſibi ad vrbè eunti comitem adiungerem. ſiquidem pollicebatur itineris ducem ſe fore, & quòd me ciuitate donare vellet, vnumq; ex tribulibus facere, ſuo adſcriptum ſodalitio, adeò vt nulla non ex parte bene & feliciter agerem. Cæterùm ego id ætatis rectè monenti non obtemperabam, ſtultitia & rudibus annis dehortantibus: nondum enim egreſſus eram annum quintum & decimum. Fortaſsis ſi ſecutus fuiſſem, iam in ſuburbio aut

præportis conſiſterem. Porrò de ciuitate, ſi rectè commeminì, cùm alia multa, tum hæc quoque prædicare ſolebat, quemadmodum omnes eius vrbis incolæ eſſent aduenæ & peregrini, nec vllus eſſet indigena. Quin etiam illud addebat, non parum multos in eadem Republica verſari barbaros,

&

πολιτεύεσθαι πολλοὺς, καὶ δούλους καὶ ἀμόρφους, καὶ μικροὺς καὶ πένητας, καὶ ὅλως, μοτέχειν τῆς πόλεως τὸν βουλόμενον. τὸν γὰρ δὴ νόμον αὐτοῖς οὐκ ἀπὸ τιμημάτων ποιεῖσθαι τὴν ἐγγραφὴν, οὐδ' ἀπὸ σχημάτων, ἢ μεγέθους, ἢ κάλλους, οὐδ' ἀπὸ γένους, οὐδὲ λαμπρῶν ἐκ πεγόνων, ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδὲ νομίζεσθαι παρ' αὐτοῖς, ἀπὸ χρῆν δ' ἑκάστῳ πρὸς τὸ πολίτην γενέσθαι συνέσιν, καὶ ἐπιθυμίαν τῶν καλῶν, καὶ πόνον, καὶ τὸ ἀλιπαρὲς, καὶ τὸ μὴ ἐνδοῦναι, μηδὲ μαλακισθῆναι πολλοῖς τοῖς δυσχερέσι, κατὰ τὴν ὁδὸν ἐντυγράνοντα. ὡς ὅστις ἂν ταῦτ' ἐπιδείξηται καὶ διεξέλθοι, πορευόμενος ἄχρι πρὸς τὴν πόλιν, αὐτίκα μάλα πολίτην ὄντα τοῦτον, ὅστις ἂν ᾖ, καὶ ἰσότιμον ἅπασι· τὸ δὲ χείρων ἢ κρείττων, ἢ εὐπατρίδης, ἢ ἀγεννὴς, ἢ δοῦλος, ἢ ἐλεύ-

& seruilis conditionis homines, informes, modicos, pauperes, breuiter neminem non eius Reipub. fore participem, quem penes modò voluntas esset eò tendendi: quandoquidem illis morem ciuitate donandi aduenas, affirmabat non sumi aut ab externa cultus & vestitus elegantia, aut à corporis proceritate & formositate, neque à generis splendore, aut claris maioribus, sed ea pro nihilo æstimari apud illos. Oportere tamen eos qui ciuitatis ius indipisci velint, intelligentia instructos esse, rerumq; honestarum tangi cupidine, labore non frangi, nullis voluptatum illecebris capi, neque effœminari aut emollescere rebus dubijs & difficilibus inter eundum ingruentibus. Quisque itaque præstiterit, exposuitq; vbi primùm vrbem attigerit, actutùm in ciuium communionem assumitur, quicunque tandem fuerit, parem experturus honorem. Porrò peior an melior, an nobilis, an ingenerosus, an seruus, aut liber, aut an prorsus

infimæ

ἔ ἰπλούθερ, ἀλλ' ὅλως ἂν, ἢ λέγεσθαι ἐν τῇ πόλ. Ερ. ὁρᾷς, ὦ Λυκῖνε, ὡς ὀμάτλω, ἀλλὰ περὶ μικρῶν ἰάμνω, πολίτης ἐπιθυμῶν γενέσθαι καὶ αὐτὸς οὕτω καλῆς καὶ εὐδαίμονος πόλεως; Λυ. καὶ γὰρ αὐτὸς, ὦ Ερμότιμε, τῶν αὐτῶν σοι ἐρῶ, καὶ ὅτι ἔσιν ὅ, τι ἄν μοι πρὸ τούτων εὐξάμενον γένοιτο. εἰ μὴ ὅμως πλησίον ἦν ἡ πόλις, καὶ φανερὰ ἁπᾶσι, πάλαι ἂν, εὖ ἴσθι, μηδὲν ἐνδοιάσας, αὐτὸς ἦλθον ἐς χώλω, καὶ ἐπολιτευόμην ἂν ἐν τάχει. ἐπεὶ δὲ, ὡς ὑμεῖς φατε, σύτε, καὶ Ησίοδος ὁ ῥαψῳδὸς, πάνυ πόῤῥω ἀπῴκισαι, ἀνάγκη ἡμῖν ὁλόν τι τλὼ ἄγεσθαι ἐπ' αὐτλὼ καὶ ἡγεμόνα τὸν ἄριστον. ἢ ὄκ οἴει σὺ οὕτω χρῆναι ποιεῖν; Ερ. καὶ πῶς ἂν ἄλλως ἐλθοίτις; Λυ.

infimæ sortis & conditionis homo sit, in ea ciuitate ne nominantur quidem. HERM. *Hinc perspicere potes, Luciane, quòd non temerè aut pro rebus ficulneis tantos sudores peraferam, cùm adeò felicis & exoptatæ Reipub. ciuis fieri concupiscam.* LVCI. *Et ô ego quidem harum rerum communi tecum cupiditate teneor: atque haud scio, an quicquam sit quod perinde præ his mihi votis expetendum putem. Iam si in propinquo vrbs sita foret, & omnium prospectui exposita: iam olim, vt scis, nulla animi ambiguitate præpeditus, eam fuissem ingressus, in eaq; multum iam temporis versando contriuissem. Posteaquam verò (quemadmodum vos perhibetis, nimirum tu, & Hesiodus ille rhapsodus) valde procul hinc remota est: operæprecium mihi esse videtur, vt & viam ipsam quæ rectà nos ad vrbem ducat, inuestigemus, nec minus operæ & studij in duce quamoptimo deligendo ponamus, An non ita quoque tibi faciendum videtur, Hermotime?* HERMOT. *Et quinam alia ratione eò quis peueniret?*

LVC.

Λυ. οὐκοῦν σοὶ μὲν ἐπὶ τὸ ὑπισχνεῖσθαι, καὶ φάσκει εἰδέναι, πολλὴ ἀφθονία τῶν ἡγησομένων· πολλοὶ γὰρ ἕτοιμι παρεστᾶσιν αὐτόχθονες, ἐκεῖθεν ἕκαστος εἶναι λέγοντες. ὁδός γε μὲν οὐ μία καὶ ἡ αὐτὴ φαίνεται, ἀλλὰ πολλαὶ καὶ διάφοροι, καὶ οὐδὲν ἀλλήλαις ὅμοιαι· ἡ μὲν γὰρ ἐπὶ τὰ ἑσπέρια, ἡ δὲ ἐπὶ τὴν ἕω φέρειν ἔοικεν, ἡ δὲ ἐπὶ τὰς ἄρκτους, καὶ ἄλλη εὐθὺ τῆς μεσυμβρίας. καὶ ἡ μὲν διὰ λειμώνων καὶ φυτῶν, καὶ σκιᾶς, ἔνυδρος καὶ ἡδεῖα, οὐδὲν ἀντίτυπον ἢ δύσβατον ἔχουσα. ἡ δὲ πετρώδης καὶ τραχεῖα, πολὺν ἥλιον, καὶ δίψος καὶ ἱμάματον προφαίνουσα. καὶ ὅμως αὗται πᾶσαι πρὸς τὴν πόλιν ἄγειν λέγονται, μίαν οὖσαν, ἐς τὰ ἐναντιώματα τελευτῶσαι, ἔνθα δή μοι καὶ ἡ πᾶσα ἀπορία ἐστίν. ἐφ'

LVC. Nónne vides igitur immensam multitudinē promittentium & affirmantium se viæ peritos esse? Multi enim ad hoc parati circumstant, quorum nemo non se indigenā esse persanctè deierat. Cæterùm non esse vnam tantùm viam, illud apparet liquidò, sed innumeras & valde diuersas, nec quicquam habentes in quo inter se conueniant. Nam hæc quidem ad occidentalem plagam vergit, illa ad solem exorientem: mox altera ad Septentrionem viatorem ducit, altera verò rectà ad Meridiem. Rursus hæc quidem per florida prata, & molles plantas sub vmbra amœna & delectabili, nihil habens asperitatis aut difficultatis: altera autem petricosa, & omnibus modis aspera, multùm exhibens viatoribus cùm sitis tum ardoris, tum etiam laboris & molestiæ. Et tamen omnes illæ cùm multæ sint, ad eandem vrbem quæ vna est, tendere perhibentur, tametsi sint inter se diuersissimæ. Inde incredibilis animum meum habet perplexitas & hæsitantia.

Etenim

ἐφ' ἱῶ γὲ ἂν ἔλθω αὐτῶν, ἀνὴρ κατὰ τὸν ἀρχαῖον τῆς ἀρετῆς ζῆλον ἐφιστῶς, ἐν τῇ εἰσόδῳ μάλα τις ἀξιόπιστος ὀρύγμα τι τῶν χαρακωμάτων, καὶ πρόπυργα κατὰ τὸν αὐτὸν ἀπίσω, λέγων ἕκαστον αὐτῶν μόνον τὸν εὐθεῖαν ἐλαύνοντα, τοὺς δ' ἄλλους πλανᾶσθαι, μήτε αὐτοὺς ἐληλυθότας, μήτε ἄλλους ἡγήσασθαι δυναμένους ἀκαλαβήσαντας. ἐμὲ γὰρ ἐπὶ τὸν πλησίον ἀφίκωμαι, μεγάλην τὰ ὅμοια ὑπισχνεῖται περὶ ἑαυτοῦ ὁδῷ, καὶ τοὺς ἄλλους κακίζει, καὶ ὁ παρ' ἐκεῖνον ὁμοίως, καὶ ἑξῆς ἅπαντων. τό, τε δίνημα πλῆθος τῶν ὁδῶν καὶ τὸ ἀνόμοιον αὐτῶν, ἐμπερίσπαστα παράσχεται μοι, καὶ ἀπρεπῆ ποιεῖ, καὶ μάλιστα οἱ ὑγιμόνες ὑπερβαλλόντως ἀμφοι, καὶ τὰ ἑαυτῶν, ἕκαστοι ἐπαινοῦντες. ὁ γὲ οἶδα ὅτινα τραπόμενος, ἢ τῶν μᾶλλον ἀκολουθήσας, ἀφικοίμην

Etenim in quacunque fortè fortuna incidero, virum quẽpiam circa ingressum diuerticuli consistentem offendo, antiqua virtute & fide admirandum, statim in introitu accedenti manus porrigentem, vehementerq; cohortantem, vt ipsius viam ingrediar. vsqueadeò certatim vnusquisque illorum se compendiosæ viæ gnarum esse iactat identidem, alios verò tota via aberrasse, neque vnquam eò peruenisse, neque aliorum insequentium duces esse posse. Tandem vbi proximum accessero, audio & illum de via sua magnificè pollicentem, alioſq; maliciosè vituperantem. Ad eum quoque modum facit is qui huic vicinus est, & sic deinceps omnes reliqui. Hinc itaque viarum multitudo & diuersitas non mediocriter me conturbant, animumq; meum incertum diuersè distrahunt, maximè verò duces ipsi præter modum vociferantes, dum quisque sua immodicis laudibus deprædicat. Neque enim calleo in quam declinans, aut quem potissimùm ex ducibus secutus, vr-

bem

μὴν ἂν πρὸς τὴν πόλιν. Ερ. ἀλλ' ἐγώ σε ἀπολύσω τῆς ἀπορείας· τοῖς γὰρ προοδοιπορηκόσιν, ὦ Λυκῖνε, πιστεύσας οὐκ ἂν σφαλείης. Λυκ. τίσι λέγεις, τοῖς κατὰ ποίαν ὁδὸν ἐλθοῦσιν, ἢ τίνι τῶν ἡγεμόνων ἀκολουθήσασιν; αὖθις γὰρ ἡμῖν τὸ αὐτὸ ἄπορον ἐν ἄλλῃ μορφῇ ἀναφαίνεται, ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἐπὶ τοὺς ἄνδρας μετεληλυθόσι. Ερ. πῶς τοῦτο φῄς; Λυκ. ὅτι ὁ μὲν τὴν Πλάτωνος τραπόμενος, καὶ συνοδοιπορήσας μετ' αὐτοῦ, ἐκείνην ἐπαινέσεται δηλονότι· ὁ δὲ τὴν Επικούρου ἐκείνην, καὶ ἄλλος ἄλλην· σὺ δὲ τὴν ὑμετέραν. ἢ πῶς γὰρ, ὦ Ερμότιμε, οὐχ οὕτω; Ερμ. πῶς γὰρ οὔ; Λυκ. οὐ τοίνυν ἀπελυσάς με τῆς ἀπορείας, ἀλλ' ἔτι ὁμοίως ἀγνοῶ τοῦ μᾶλλον χρὴ πιστεῦσαι τῶν ὁδοιπόρων· ὁρῶ γὰρ ἕκαστον αὐτῶν, καὶ αὐτὸν

bem accedere queam. HER. At ego te, Luciane, ab omni hæsitatione liberabo. Etenim haud facilè, si ijs, qui ante nos idem itineris confecerunt, fidem habueris, aberrabis LVC. P Quibus tu habendam fidem dicis? aut quem ex ducibus sequuti sunt? aut per quam viam ingressi sunt? Iterum enim nobis sub alia forma eadem apparet animi perplexitas, à rebus ad homines translatis. HERM. Quònam modo isthuc dicis? LVC. Quoniam quidem qui in Platonis viam digressus est, & illo duce se in viam dedit, illam hauddubiè laudaturus est. rursus qui Epicurum ducem sibi sequendum elegit, Epicuri. ita omnino alius aliam commendabit: tu verò vestram omnibus alijs præferes. Aut non ita futurum esse, Hermotime, credendum est? HERM. Et cur non? LVC. Proinde ab ancipiti animi perplexitate me non liberas, cùm etiamnum ignorem ex viatoribus Q cuinam potissimùm fides adhibenda sit. Video enim vnumquemque illorum, & ipsum

τὸν καὶ τὸν ἡγεμόνα, μιᾶς ἐπιπεραμφόρ, καὶ ἐκεῖνο ἐπαινεῖν, καὶ λέγουσιν ὡς ἄντη μόνη ἀγαθὴ ἐπὶ τὴν πόλιν. ὁ μὲν δὴ ἔχω εἰδέναι ἀληθῆ φησιν· ἀλλ' ὅτι μὲν ἀφῖκταί πρός τι τέλος, καὶ εἴδε τινα πόλιν, δῆλόν ἐστιν ἐξ ἐκείνου εἰδώς, ἴσως δὲ καὶ ἐκεῖνο, ἐν ᾗ ἐπιθυμοῦμεν ἐγώ τε καὶ σὺ πολιτεύσασθαι πάλαι ἐς Κόρινθον ἐλθών, ὅθ' ἐς Βαβυλῶνα ἀφικόμενος εἶτα Κόρινθον ἑωράκοι, ἄλλο τι μᾶλλον ἔμοιγε δόξει. ἐγὼ γὰρ πάντως ὁ τὴν ἀπὸ πόλιν ἐλθών, Κόρινθον εἶδον, ἐπεὶ καὶ μόνη πόλις ἐστὶν ἡ Κόρινθος. ὃ δὲ μάλιστα ἐς ἀπορίαν με καθίστησιν, ἐκεῖνό ἐστι, τὸ εἰδέναι, ὅτι πᾶσα ἀνάγκη μίαν εἶναι τὴν ἀληθῆ ὁδόν· καὶ γὰρ ἡ Κόρινθος μία ἐστίν, εἰ δ' ἅπασαι πανταχόσε μᾶλλον, ἢ ἐς Κόρινθον ἄγουσιν· εἰ μὴ τις ἔτι σφόδρα παραπαίοι, ὡς οἴεσθαι καὶ τὴν ἐς

ψum & ducem eius, vnius tantũ viæ feciſſe periculum, ac illam laudare, affirmantem hãc ſolam eſſe, quæ perducat ad vrbem. Ego autem num verum dicat, ſcire non poſſum. Quòd enim ad finem aliquem delatus ſit, & ciuitatem quandam conſpexerit, fortaſſe illi haud difficulter conceſſerim: cæterùm num illam viderit, quam oportebat, in cuius Republica ego & tu verſari concupiſcimus, in Corinthum delati, ille autem Babylonem profectus, Corinthum ſe vidiſſe putârit: hoc quidem etiamnum mihi incertum eſt. Neque enim ille qui aliquam ciuitatem vidit, ſtatim & Corinthum vidit: ſiquidem non ſola Corinthus eſt ciuitas. Quod autem omnium maximè me facit animi incertum & ambiguum, illud eſt, quòd ſciam neceſſariò

Υπερ-

vnam atq; adeò veram eſſe viam, ſiquidem nec plures quàm vna Corinthus eſt, aliæ autem quoquo gentium magis viatorem quàm in Corinthum perducunt. Niſi quis vſqueadeò delirus eſſet, & mente captus, vt putaret & eam quæ ad

Hyper-

Ὑπερβορέους, καὶ τὴν εἰς Ἰνδοὺς ἄγουσαν, εἰς Κόρινθον στέλλειν. Ερμ. καὶ πῶς οἷόν τε, ὦ Λυκῖνε; ἄλλη γὰρ ἀπαχόσε ἄγει. Λυκ. οὐκοῦν, ὦ καλὲ Ερμότιμε, οὐ μικρᾶς δεῖ βουλῆς, ἐπὶ τὴν αἵρεσιν τῶν ὁδῶν τε καὶ ἡγεμόνων. οὐδὲ τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου ποιήσομεν, ἔνθα ἂν ἡμᾶς οἱ πόδες φέρωσιν, ἐκεῖσε ἄπιμεν, ἐπεὶ λήσομεν ὅτως, ἀντὶ τῆς εἰς Κόρινθον ἀγούσης, τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνος ἢ Βακτρων ἀπιόντες· οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐκεῖνο καλῶς ἔχει, τῇ τύχῃ ἐπιτρέπειν, ὡς τάχα ἂν τὴν ἀρίστην ἑλομένους, εἰ καὶ ἄνευ ἐξετάσεως ὁρμήσαιμεν ἐπὶ μίαν τῶν ὁδῶν, ἡνιναοῦν· δυνατὸν μὲν γὰρ καὶ τοῦτο γενέσθαι, καὶ ἴσως ποτὲ ἐγένετο ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ. ἡμᾶς δέ γε περὶ τῶν οὕτω μεγάλων οὐκ οἶμαι δεῖν παραβόλως ἀναῤῥιπτεῖν, οὐδ' ἐς στενὸν κομιδῇ κατακλείειν τὴν ἐλπίδα, ἐπὶ

Hyperboreos, & eam quæ ad Indos tendit, in Corinthum recto tramite perducere. HERM. *Quónam pacto hoc fieri posset, ô Luciane, cùm alia aliò tendat?* LVC. *Proinde, ô bone Hermotime, non mediocri opus est consilio in eligendis cùm vijs, tum ducibus. Neq; illud vulgò iactati prouerbij committendum est, vt* S *quocunque nos pedes duxerint, eò inconsultò abeamus: quomodo ita hauddubiè decepti, pro Corintho ad Babylonios aut Bactra abiremus. Atqui ne hoc quidem valdè mihi consultum factu videtur, vt fortunæ tantam rem committamus, tanquam optimam fortasse apprehendentes, si citra omnem viarum exactam peruestigationem, in vnam aliquam quamcunque tandem temerè irrueremus. Nihil enim obstat quò minùs & fieri possit, & fortasse iam olim in tanta temporis longinquitate factum est.* T *Haudquaquam verò æquum esse opinor, vt tam inconsideranter de rebus adeò magnis spem abijciamus, aut ita in angustum coactam cōstringamus,*

ἐπὶ ῥιπὸς, ὡς ἡ παρομία φησὶ τὸν Αἰγαῖον ἢ τὸν Ἰόνιον διαπλεῦσαι θέλοντας. ὅτε οὐδ' αἰτιασαίμεθ' ἂν εὐλόγως τὴν τύχην, εἰ τοξεύουσα καὶ ἀκοντίζουσα, μὴ πάντως ἔτυχε τοῦ ἀληθοῦς, ἑνὸς ὄντος ἐν μυρίοις τοῖς ψεύδεσιν. ὅπερ οὐδὲ τῷ Ὁμηρικῷ τοξότῃ ὑπῆρξεν, ὡς δέον τὴν πελειάδα κατατοξεῦσαι, ὁ δὲ τὴν μήρινθον ἔτεμεν, ὁ Τεῦκρος, οἶμαι. ἀλλὰ παραπολὺ ἐκεῖνο εὐλογώτερον τῶν πολλῶν, τρωθήσεσθαι, καὶ περιπεσεῖσθαι τῷ τοξεύματι ἐλπίζειν, ἢ πάντως ἐκεῖνο τὸ ἓν ἐξ ἁπάντων. ὁ δὲ κίνδυνος ὅτι οὐ μικρὸς, εἰ ἀντὶ τῆς ἐπ' εὐθὺ ἀγούσης, ἐς τῶν πεπλανημένων μίαν ἀγνοοιῶτες ἐμπέσοιμεν, ἐλπίζοντες ἄμεινον αἱρήσεσθαι τὴν τύχην ὑπὲρ ἡμῶν, εἰκάζειν οἶμαι οὐδὲ γὲ ἀνασρέψαι ἔτι, καὶ ἀνασωθῆναι ὀπίσω ῥᾴδιον, ἢν ἅπαξ ἐπιδῷ

virgultea scapha (quod aiunt) Aegæum aut Ionium transmittere volentes. Neque enim rectè aut probabiliter fortunam incusaremus, si sagittando & iaculando non prorsus assecuta sit veram illam viam, vnam nimirum inter tot infinitas falsas & erroneas existentem: quod nec Homerico quidem sagittario concessum fuit, qui cùm debuisset columbam arcu fixam deijcere, linea vincula rupit: opinor autem fuisse Teucrum. Sed enim hoc multò magis rationi consentaneum est, spem habere multa vulnerandi, & iaculo petendi, quàm omninò illud vnum ex omnibus: quoniam periculum non mediocre est, si pro recta & compendiosa via in vnam ex erraticis & deijs imprudentes incideremus, sperantes fortunam meliorem pro nobis electuram esse. Opinor autem in tali re comparatione vtendum, & demonstrandum esse. Neque enim promptum & facile est reuocare cursum, saluùmque & incolumen retrò euadere, si quis soluta

ἐπιδῷ τῇ πλεούσῃ τοῖς αὐτὸν, τὰ ἀπόγεια λυσάμενος· ἀλλ' ἀνάγκη ἐν τῷ πελάγει διαφέρεσθαι ναυτιῶντα ὡς τὸ πολὺ, καὶ δεδιότα, καὶ καρηβαροῦντα ἐπὸ τοῦ σάλου. δέον ἐξ ἀρχοῦς, πρὶν ἐκπλεῦσαι, ἀναβάντα ἐπὶ σκοπήν τινα, σκέψασθαι, εἰ ἐπιφορόν ἐστι καὶ οὔριον τὸ πνεῦμα τοῖς εἰς Κόρινθον διαπλεῦσαι ἐθέλουσι, καὶ νὴ Δία κυβερνήτην ἕνα τὸν ἄριστον ἐκλέξασθαι, καὶ ναῦν εὐπαγοῦ; οἵαν διαρκέσαι πρὸς τηλικοῦτον κλύδωνα. Ερ. οὕτω γε ἄμεινον, ὦ Λυκῖνε, παραπολύ. πλὴν οἶδά γε, ὅτι ἅπαντας ἐν κύκλῳ περιελθὼν, οὐκ ἄλλους ἂν εὕροις, οὔτε ἡγεμόνας ἀμείνους, οὔτε κυβερνήτας ἐμπειροτέρους τῶν Στωϊκῶν. καὶ ἢν ἐθελήσῃς γε ἀφικέσθαι ποτὲ πρὸς Κόρινθον, ἐκείνοις ἕψῃ, κατὰ τὰ Χρυσίππου καὶ Ζήνωνος ἴχνη προϊὼν, ἄλλως δὲ ἀ-

soluta naui mari se semel commiserit: verùm necessarium est, in pelago fluctuum arbitrio iactari & circumferri, nauseantem vt plurimùm, & metu perculsum, capiteque marinis fluctibus grauatum. Aequum verò fuerat, sub initium priusquàm vela ventis permisisset, conscensa specula explorare si mare esset nauigabile, & secundus flaret ventus Corinthum nauigare volentibus. Et per Iouem quidem gubernator quispiam optimus summo cũ iudicio illi deligendus fuerat: prætereà nauis satis firma conquirenda, quæ tantis fluctibus & cursui par esse potuisset. HERM. V *Est quidem, Luciane, quod dicis, nõ improbandum. Verùm enimuerò hoc satis certò scio, quòd si etiam per circulum omnes ad vnum accesseris, non tamen alios iuuenies neque duces meliores, neque gubernatores maiori peritia præditos quàm Stoicos. Atque si animus tibi est aliquando Corinthum perueniendi, illos sequendos esse putabis, per Chrysippi & Zenonis vestigia incedendo.* X *alioquĩ*

ἀδώσαζον. Λυκ. ὁρᾷς ζῦτο, ὡς ἀοινὸν, ὦ Ερμότιμε, εἶναι πρᾶγμα; εἴποι γὰρ ἂν αὐτὸ καὶ ὁ τῷ Πλάτωνι ξυνοδοιπορῶν, καὶ ὁ Επικούρῳ ἐπόμενος· καὶ οἱ ἄλλοι μὲν ἀπιθανῶς μοι δοκοῦσιν ἐς τὴν Κόρινθον, εἰ μὴ μετ' ἐκείνων τινὸς ἐλεύσεσθαι. ὅστις δὲ καὶ πᾶσι πιστεύων καὶ, ὅπερ γελοιότατον, ἀπίστως ὁμοίως· μακρῷ γὰρ ἀσφαλέστατον τὸ τοιοῦτον, ἄχρις ἂν ἕνα τινὰ τῶν ἀληθῶς ἐπισκέψωμαι, ἐπεὶ φέρε, εἰ καὶ ἄπειρος εἰμὶ ἔχω, ἀγνοῶν ἔτι ὅστις ἐξ ἁπάντων ἐστὶν ὁ ἀληθῶν, ἕνα μοι τὰ ὑμέτερα, οἱ πιστεύσας, ἀνεφελῆ· τὰ δὲ μόνα ἀδόκιμα τὰ τῶν Στωϊκῶν, καὶ μίαν ὁδὸν ὁδοιπορήσαντι τοῦτο, ἔπειτα θεῶν τις ἀναβιῶναι ποιήσαι Πλάτωνα καὶ Πυλαγόραν, καὶ Αριστοτέλη, καὶ τοὺς ἄλλους, οἱ δὲ περιστάντες ἐρωτῷεν με, καὶ νὴ

Δί'

frustra hanc viam tentabis. LVC. *Annón sentis, ô Hermotime commune quiddam te dixisse? hauddubiè enim hoc ipsum dixerit & quisque qui communem cum Platone viam ingreditur, & qui Epicurum ducem sequitur, insuper & alij, me videlicet Corinthum nunquam venturum, nisi cum illorum aliquo itineri memet accinxero: ita vt necessarium mihi esse videam, aut omnibus sine discrimine credere, quod absurdissimum est: aut omnibus iuxtà diffidere, quòd quidem multò tutissimum esse opinor, donec vera pollicentem inuenerimus.* V *Age verò, si quemadmodum nunc ignarus sum, etiamnum certum non habens, quinam ex omnium philosophantium ordine & numero verum diceret, vestræ sectæ me addicerem, habita tibi fide viro amico & familiari, attamen Stoicæ saltem philosophiæ perito, tantúmque vnicam illam viam ingresso: postea verò deorum aliquis ab inferis in vitam reuocaret Platonem & Aristotelem, prætereà etiam alios omnis generis philosophos: illi autem circumsistentes interrogarent, & per*

Iouem

Δι' ἃς δικασύειον ἀγαγοῦσι τὸν, ὕβρεως ἕνας & δικάζοιντο λέγοντες. ὦ βέλτιστε Λυκῖνε, τί παθὼν, ἢ τίνι πεισθεὶς, Χρύσιππον καὶ Ζήνωνα προτίμησας ἡμῶν, πρεσβυτέρων ὄντων παραπολύ, ἢ ἐς πρόσω γνωμιόντας, μήτε λόγου μεταδόντες ἡμῖν, μήτε πειραθέντες ὅλως, ὧν φαμὲν, ἀπαθῆ ἡμᾶς ἐάσαντες, τί ἂν ἀπεκναίομεν αὐτοῖς, ἢ ἐξαρκέσει μοι, ἂν εἴπω, ὅτι Ερμοτίμῳ ἐπείθομεν, φίλῳ ἀνδρὶ; ἀπὸ φαῦλον ἄν, οἶδ' ὅτι, ἡμᾶς, ὦ Λυκῖνε, ἠγήσω, τὸν Ερμότιμον ἕνα, ὅστις ποτὲ ὢν, οὐδὲ ἐκεῖνος & ἡμᾶς· ὥστε ἐπιεικῶς ἁπάντων καταγινώσκειν, ὃ δὲ ἐρήμῳ ἡμῶν καταδικάσαντα, ἀνδρὶ πιστεύσαντα μίαν ὁδὸν ἐν φιλοσοφίᾳ, καὶ ὃς τάχιστα ἴσως ἀκριβῶς καταγνώσεται. οἱ δὲ γε νομοθέται, ὦ Λυκῖνε, οὐχ ὅτω πεφάνθησι τοῖς δικασταῖς ποιεῖν, ἀλλ' οὐ ἑτέρου μὲν ἀκούειν, τὸν

Iouem quoque in ius pertractum contumeliæ accusarent, dicentes: Quid verò passus es, optime Luciane, aut à quo persuasus Chrysippum & Zenonem nobis, qui multò antè fuerimus, proposueris, homines heri & paulò antè natos, cùm nos neque sermonis participes feceris, neque prorsus quæ loquamur tentaris? Quòd si hæc ab illis dicerentur, quid. nam illis responderem? An satis mihi fore existimas, si dixero me ab Hermotimo viro familiari ita persuasum esse? Atqui dicerent, sat scio: Nos verò, Luciane, quis ille sit Hermotimus, iuxtà cum imperitis ignoramus, sed neque ille nos nouit: quare æquum non fuit, omnibus in totum repudiatis nos indicta causa condemnare, fidem dantem viro vnicam tantùm in philosophia viam, sed neq; illam fortasse exactè satis perspectã habeti.

Z Sedenim legum conditores, ô Luciane, ad hũc modũ nõ imperant faciendum iudicibus, nimirum vt altero tantũ audito,

τὸν δ' ἕτερον οὐκ ἐᾶν λέγειν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἃ οἴεται ξυμφέρειν, ἀλλ' ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροᾶσθαι ὡς ῥᾷον ἀντιξετάζοντας τοὺς λόγους, ἵν' εἰσκοπούμενα τὰ ληθῆ τε καὶ ψευδῆ καὶ ἰόντα μὴ ἅπερ ποιοῦσιν, ἐφιγμένα διδῶσιν ὁ νόμῳ ἐς ἕτερον δικαστήριον ζητοῦντα, ἃ δὲ ἐκδεξάμενα αὐτός. ἢ τάχ' ἄν τις αὐτῶν καὶ προσκροιτό μοι, ἀπέ μοι, λέγων, ὦ Λυκῖνε, εἴ τις Αἰθίοψ μηδέποτε ἄλλους ἀνθρώπους ἰδὼν, οἷοι ἡμεῖς ἐσμὲν, εἶτα τὸ μὴ ἀφικέσθαι ἐπὶ τοσοῦτον ἀνθρώπων τὸ παράπαν, ἔν τινι συλλόγῳ τῶν Αἰθιόπων διισχυρίζοιτο, καὶ λέγοι μηδαμόθι τῆς γῆς ἀνθρώπους εἶναι λευκοὺς ἢ ξανθοὺς, μὴ δὲ ἀλλό τι, ἢ μιλανας, ἆρα πισεύοιτ' ἂν ὑπ' αὐτῶν; ἢ ἄποι τις ἂν πρὸς αὐτὸν τῶν πρεσβυτέρων Αἰθιόπων, σὺ δὲ δὴ πόθεν ταῦτα, ὦ θρασύτατε, οἶσθας; ἢ γὰρ

alteri facultas pro se loquendi ea, quæ ex vsu suo esse intellexerit, non concedatur: verùm vtrunque iuxtà audiendum esse præscribunt, quò facilius diuersis sermonibus inter se examinatis & perpensis, quæ vera, quæ falsa sint, inuenire queant. Quod nisi sic facilitatum fuerit, permittit lex appellandi libertatem, vt in aliud iudicium ea transferantur, quæ illos loqui par est. α. At si quispiam fortasse illorum me interrogaret, die mihi, inquiens, ô Luciane, si quis Aethiops, qui nunquam alios homines conspexisset, quales nos sumus, propterea quòd nunquam peregrè extra patriam profectus sit, in quadam corona & conuentu Aethiopum pertinaciter affirmaret, diceretque nusquam gentium homines alios aut flauos reperiri, neque vllius alterius coloris quàm nigros: nunquid aliis fidem suis dictis faceret? Diceret autem ad illum quispiam ex senioribus Aethiopibus. Tu verò vnde hæc cognita & explorata affirmas, audacissime? neque

οὐ γὰρ ἀπεδήμησας παρ' ἡμῶν οὐδαμόσε, οὐδὲ νὴ Δία τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις οἶδας ὁποῖά ἐστι, φαίην ἂν ἔγωγε δίκαια ἐρωτῆσαι τὸν πρεσβύτην; ἢ πῶς, ὦ Ερμότιμε, συμβουλεύεις; Ερ. οὕτω. δικαιώτατα γὰρ ἐκπλῆξαι δοκεῖ μοι. Λυ. καὶ γὰρ ἔμοιγε, ὦ Ερμότιμε, ἀλλὰ τὸ μετὰ τοῦτο οὐκ ἔτ' οἶδα εἰ ὁμοίως καὶ σοὶ δόξει· ἐμοὶ μὲν γὰρ καὶ τοῦτο πάνυ δοκεῖ. Ερ. τὸ ποῖον; Λυ. ἐπάξει δηλαδὴ ὁ ἀνὴρ, καὶ φήσει πρός με ὡδέπως, ἀναλαγὸν τοίνυν κείσθω τις ἡμῖν, ὦ Λυκῖνε, τὰ Στωϊκῶν μόνα εἰδὼς, ἡ ἀθάπερ ὁ σὸς φίλος οὗτος, ὁ Ερμότιμος, ἀπεδημήσας δὲ μηδεπώποτε, μήτε ἐς Πλάτωνος, μήτε παρὰ τὸν Επίκουρον, μὴ δὲ ὅλως πρὸς ἄλλον τινά. εἰ τοίνυν λέγοι,

neque enim vnquam à nobis suscepta ad exteros populos profectione peregrinatus es, neque per Iouem qualia apud exteras nationes sint, vnquam peruestigasti, aut præsens oculorum testimonio didicisti. An verò hunc senem non rectè & grauiter sentire prædicarem? Aut quid tu consilij in medium adfers, Hermotime? HER. Imò verò tuæ sententiæ assentior: iustissimè enim mihi videtur eius temeritas ita posse compesci. LVC. Et quidem mihi, ô Hermotime. Cæterùm quod posthac dicturus sum, quomodo tibi mecum conueniat, scire non possum: mihi quidem & illud iam valde persuasum est. HERMOT. Qualénam illud est? LVCIAN. Nempe vir ille probabili inductione inferet dicturus: β Ergo absurdè propositus est nobis quispiam, Luciane, qui saltem Stoicorum placita calluerit: quemadmodum amicus ille tuus Hermotimus, cùm nunquam peregrè profectus, neq; ad Platonis Academiã se contulerit, neque apud Epicurum diuerterit, neque omnino cum alio quoquam familiaritatem contraxerit. Itaq; si dixe-

γοι, μηδὲν οὕτω καλὸν εἶναι, μηδ' ἀληθὲς παρὰ τοῖς πολλοῖς, οἷα τὰ τῶν Στοῖκῶν ἐστί, καὶ ἃ ἐκείνη φησίν, οὐκ ἂν εὐλόγως θρὺς εἶναι δόξειέ σοι, περὶ πάντων ἀπεφαινόμενος, καὶ ταῦτα, ἓν εἰδὼς, οὐδεπώποτε ἐξ Αἰθιοπίας τὸν ἕτερον πόδα προελθών; τί βούλει, ἀποκείνωμαι αὐτῷ; τὸ ἀληθέστατον ἐκεῖνο δηλαδὴ, ὅτι ἡμεῖς τὰς μὲν Στωϊκῶν καὶ πάνυ ἐκμανθάνομεν, ὡς ἂν κατὰ ταῦτα φιλοσοφεῖν ἀξιοῦντες. οὐκ ἀγνοοῦμεν δὲ καὶ τὰ ἐπὸ τῶν ἄλλων λεγόμενα· ὁ γὰρ διδάσκαλος κἀκεῖνα μεταξὺ καὶ διέξεισι πρὸς ἡμᾶς. καὶ ἀνατρέπει γε αὐτὰ, προσθεὶς αὐτός. ἢ νομίζεις ἐνταῦθα σιωπήσεσθαι ἡμῖν τοὺς ἀμφὶ τὸν Πλάτωνα καὶ Πυθαγόραν καὶ Επίκουρον, καὶ τοὺς ἄλλους, οὐχὶ δὲ ἀναγελάσαντας ἂν εἰπεῖν πρὸς ἐμέ· οἷα ποιεῖ, ὦ Λυκῖνε, ὁ ἑταῖρός σου ὁ Ερμότιμος; ἀξιοῖ

rir nihil ita pulchrum aut ita verum inueniri apud omnes reliquos, qualia Stoicorum sunt, & quæ ab illis asseruntur: ánnon iure optimo temerarius & audax tibi videri debeat, de omnibus definiendi & pronunciandi authoritatem sibi sumens, maximè verò cùm tantùm vnius sectæ peritus sit, neque vnquam ex Aethiopia vel alterum pedem protulerit? Quid verò existimas illi respondendum esse? Num verissimum illud, nos videlicet Stoicis addictos, illorum philosophiam perdiscere, iuxta quam dignum putemus philosophari? neque tamen nobis obscura sunt ea quæ dicuntur ab alijs: siquidem præceptor noster, & illa inter disserendum proponit, refellens subuertensque illa satis argutè. Num verò existimas hoc responso audito tacituros esse Platonicos & Epicureos, tũ etiam alios? Annón in risum soluti iure optimo ad me dicerent: Qualiánã facit familiaris tuus Hermotimus, ô Luciane,

qui

ἀξιοῖ τοῖς ἀντιδίκοις περὶ ἡμῶν πιστεύειν, καὶ οἴεται τοιαῦτα εἶναι τὰ ἡμέτερα, ὁποῖα ἂν ἐκεῖνοι φῶσιν, ἢ οὐκ εἰδότες, ἢ κρυπτόμενοι τὸ ἀληθές. οὐκοῦν ἤν τινα καὶ τῶν ἀθλητῶν ἴδῃ ἀσκούμενον πρὸ τοῦ ἀγῶνος, λακτίζοντα εἰς τὸν ἀέρα, ἢ πὺξ κενὴν πληγήν τινα καταφέροντα, τὸν ἀνταγωνιστὴν δῆθεν παίοντα, εὐθὺς ἀνακηρύξει αὐτὸν ἀγωνοθέτης ὤν, ὡς ἄμαχόν τινα; ἢ ἐκεῖνα μὲν οἴήσεται ῥᾴδια εἶναι, καὶ ἀσφαλῆ τὰ νεανιεύματα, οὐδενὸς ἀνταιρομένου αὐτῷ, τὴν δὲ νίκην τηνικαῦτα κείνεσθαι, ὁπόταν καταγωνίσηται τὸν ἀντίπαλον αὐτὸν, καὶ κρατήσῃ, ὃ δ' ἀπαγορεύσῃ, ἄλλως δὲ οὔ; μὴ τοίνυν μηδὲ Ερμότιμος, ἀφ' ὧν ἂν οἱ διδάσκαλοι αὐτοῦ σκιαμαχῶσι πρὸς ἡμᾶς ἀπόντας, οἴεσθω

qui dignatur aduersarijs de rebus nostris fidem habere, prorsus existimans eiusmodi esse omnia nostratia, qualia ipsi falsò confingunt & dictitant, quorum aut ipsi imperiti sunt, aut ipsam veritatem de industria celantes obfuscant improbi? Aut igitur si viderit aliquem ex athletis exercentem se priusquam in arenam descenderit, calcitrantem in aëra, aut pugnis inanem quampiam plagam inferentem, quasi cæderet aduersarium, illud ideo statim proclamabit præfectus certaminis esse inuincibilem? Aut non potius existimabit perfacile & tutum esse, ita pueriliter & iuueniliter Thrasonem gloriarum plenum agere, nullo aduersario illi repugnante: ipsam autem victoriam tunc primùm decernendam esse, quando aduersarium fortiter deuictum prostrauerit, & superior certando euaserit, altero lassitudine confecto, alioqui verò nequaquam? Proinde neque Hermotimus ab his quibus præceptores sui aduersum nos absentes in vmbra dimicant atque digladiantur,

illos

οἰέσθω κρατεῖν αὐτὸς, ἢ τὰ ἡμέτερα τοιαῦτα εἶναι, ὡς ἀνατρέπεσθαι ῥᾳδίως· ἐπεὶ τὸ τοιοῦτον ὅμοιον ἂν εἶναι τοῖς τῶν παιδίων οἰκοδομήμασιν, ἃ κατασκευάσαντες ἐκεῖνοι ἀσθενῆ, εὐθὺς ἀνατρέπουσιν. ἢ καὶ νὴ Δία τοῖς τοξεύειν μελετῶσιν, οἳ κάρφη τινὰ σανδήσαντες, ἔπειτα ἐπὶ κοντοῦ πήξαντες, οὐ πόῤῥω προθέμενοι, στοχάζονται ἀφιέντες, καὶ ἢν τύχωσί ποτε, καὶ διαπείρωσι τὰ κάρφη, ἀνέκραγον εὐθὺς, ὥς τι μέγα ποιήσαντες, εἰ διεξελήλυθεν αὐτοῖς τὸ βέλος διὰ τῶν φρυγάνων. ἀλλ' εὖ Πέρσαι γε οὕτω ποιοῦσιν, οὐδὲ Σκυθῶν ὅσοι τοξόται, ἀλλὰ πρῶτον μὲν αὐτοὶ κινούμενοι ἀφ' ἵππων, ὡς τὸ πολὺ τοξεύουσιν· ἔπειτα δὲ καὶ τὰ τοξευόμενα κινεῖσθαι ἀξιοῦσιν, οὐχ ἑστῶτα, οὐδὲ περιμένοντα τὸ βέλος, ἐστ' ἂν ἐμπέσῃ, ἀλλὰ διαδιδράσκοντα, ὡς ἔνι μάλιστα,

illos victores esse putet: aut ea quæ à nobis asseruntur, tam sine negocio posse refelli aut subuerti: ε quoniam illud persimile esset puerorum ædiculis, quas illi vt infirmas parare solent, ita protinus subuertunt ac diruunt. Aut per Iouem etiam his qui exercitio sagittandi sunt occupati, qui stipulis quibuspiam colligatis, & super contum fixis, nec ita procul positis, emisso telo iaculantur: ac si quando fortè fortuna collimantes scopum tetigerint, stipulasq́ præfixas iaculo penetrauerint, illicò exclamant quasi re magna peracta, si telum per sarmenta euolârit. Cæterùm nequaquam ad hunc modum Persæ facere consueuerunt, sed neque Scythæ, quotquot illorum arcu & arte iaculandi præcellunt: verùm initiò ipsi equis insidentes, obequitando emittunt iaculum: deinde etiam ea ipsa faciunt mobilia, ad quæ arcu collimant, & non stabilia, aut sagittam expectantia donec inciderit, sed complurimùm fugientia, nempe feras,

λιστα. θηρία γέ τοι ὡς τὸ πολὺ κατατοξεύουσι, καὶ ὀρνίθων ἔνιοι τυγχάνουσιν. ἢν δέ ποτε καὶ ἐπὶ σκοπῦ δέῃ πειραθῆναι τοῦ τόνου τῆς πληγῆς, ξύλον ἀντίτυπον, ἢ ἀσπίδα ὠμοβοίνην προθέμενοι διελαύνουσι, καὶ οὕτω πιστεύουσι καὶ ἂν δι' ὅπλων σφίσι χωρῆσαι τοὺς ὀϊστούς. εἰπὲ τοίνυν, ὦ Λυκῖνε, παρ' ἡμῶν Ερμοτίμῳ, ὅτι οἱ διδάσκαλοι αὐτοῦ φρύγανα προθέμενοι κατατοξεύουσιν, εἶτα φασὶν ἀνδρῶν ὡπλισμένων κεκρατηκέναι. καὶ εἰκόνας ὑμῶν γραψάμενοι, πυκτεύουσι πρὸς ἐκείνας, καὶ κρατύσαντες, ὡς τὸ εἰκὸς, κρατεῖν ἡμῶν οἴονται. ἀλλὰ φαίημεν ἂν ἕκαστος πρὸς αὐτοὺς τὰ τοῦ Αχιλλέως ἐκεῖνα, ἅ φησι περὶ τοῦ Εκτορος,

οὐ γὰρ ἐμῆς κόρυθος λεύσουσι μέτωπον.

ταῦτα μὲν οἱ ξύμπαντες, ἐν τῷ μέρει ἕκαστος. ὁ Πλάτων δ' ἄν

ras, & maximè volucres feriunt. Quòd si nonnunquam scopus quoque feriendus est, emissi teli firmitate & impetu lignum transuersim obiectum, aut scutum bouinis corijs confectum præponentes, transfigunt: ac tunc quidem bonam spem habent fore vt eorum tela etiam per arma, vbi vsus eris, penetrent. Quapropter, ô Luciane, dic nostris verbis Hermotimo, præceptores eius sarmentorum seu stipularum fasciculos propositos telis petere: deinde ambitiosè gloriari homines armatos se deuicisse: insuper aduersus imagines nostras depictas pugilum more depugnare: quibus etiam, vt par est, superatos, nos prostratos esse existiment. Atqui vnusquisq; nostrûm ad illos dicere possemus, quod ab Achille dictum est de Hectore:

Ille meam haudquaquam galeam, cristasq; comantes
Aspicere audebit—.

Hæc quidem vno ore dicturi sunt omnes singulatim autem alius alia. Plato haud

δ' ἄν μοι δοκῇ καὶ διηγήσασθαί τι τῶν ἐκ Σικελίας, ὡς ἂν εἰδὼς τὰ πλεῖστα. τῶν γὰρ Συρακουσίῳ Γέλωνι φασὶ δυσῶδον εἶναι τὸ σῶμα, καὶ τοῦτο ἐπιπολὺ διαλαθεῖν αὐτὸν, οὐδενὸς τολμῶντος ἐλέγχειν τύραννον ἄνδρα, μέχρι δή τινα γυναῖκα ξένην, συνενεχθεῖσαν αὐτῷ, τολμῆσαι καὶ εἰπεῖν ὅπως ἔχοι. τὸν δὲ παρὰ τὴν γυναῖκα ἐλθόντα τὴν ἑαυτοῦ ὀργίζεσθαι, ὅτι οὐκ ἐμήνυσε πρὸς αὐτὸν, εἰδεῖα μάλιστα τὴν δυσωδίαν. τὴν δὲ παραιτεῖσθαι συγγνώμην ἔχειν αὐτῇ· ὑπὲρ γὰρ τοῦ μὴ πεπειρᾶσθαι ἄλλου ἀνδρὸς, μηδὲ ὁμιλῆσαι πλησίον, οἰηθῆναι ἅπασι τοῖς ἀνδράσι τοιοῦτό τι ἀποπνεῖν τοῦ σώματος. καὶ Ἑρμότιμος τοιγαροῦν, ἅτε μόνοις τοῖς Στωϊκοῖς ξυνὼν, φαίη ἂν ὁ Πλάτων,

hauddubiè mihi videtur aliquid narraturus eorum quæ facta comperit in Sicilia, quorum non pauca habet comperta. Siquidem perhibent Geloni Syracusiorum tyranno os fuisse putridum, infectumque graueolentia: id quod per multum temporis illum latuit, cùm nemo auderet ob hoc ipsum reprehendere, virum præpotentem tyrannide, donec illi mulier peregrina adducta, rem vt se haberet, sumpta audacia exposuisset. Qua re ille inflammatus iracundia, vxorem suam accessit, grauiter cum ea expostulans, quòd illi non palàm fecisset fœtidi oris graueolentiam, cùm eius vitiosæ animæ probè fuisset conscia. Illa verò orauit sibi habendam esse veniam, propterea quòd nunquam antea vllum alium virum sit experta, neque cum quoquam tam propè congressa, ita vt pro certo putârit in vniuersum omnes viros non aliam animam ore exhalare. Itaque Hermotimus, quia cum solis Stoicis commercium habuit, proculdulbiò diceret Plato, non

των, εἰκότως ἀγνοεῖ ὁποῖα τῶν ἄλλων τὰ σώματά ἐστιν. ὅμοια δ' ἂν καὶ Χρύσιππος εἴποι, ἢ ἔτι πλείω τούτων, εἴπερ λιπὼν αὐτὸν ἄκειτον, ἐπὶ τὰ Πλάτωνος ὁρμήσαιμι. πιστεύσας τινὶ τῶν μόνῳ Πλάτωνι ὡμιλικότων. ἐνί τε λόγῳ ξυνελών φημι, ἄχεις ἂν ἄδηλον ᾖ, τίς ἀληθὴς ἐστι προαίρεσις ἐν φιλοσοφίᾳ, μηδεμίαν αἱρεῖσθαι· ὕβρις γὰρ ἐς τὰς ἄλλας τὸ τοιοῦτον.

Ηρ. ὦ Λυκῖνε, πρὸς τῆς Εστίας Πλάτωνα μὲν καὶ Αριστοτέλην καὶ Επίκουρον, καὶ τοὺς ἄλλους ἀτρεμεῖν ἐάσωμεν· οὐ γὰρ κατ' ἐμὲ, ἀνταγωνίζεσθαι αὐτοῖς. νῶϊ δὲ, ἐγώ τε καὶ σὺ, ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐξετάσωμεν, εἰ τοσοῦτόν ἐστι τὸ φιλοσοφίας πρᾶγμα, οἷον ἐγώ φημι αὐτὸ εἶναι. Αἰθίοπας δὲ, ἢ τὴν Γέλωνος γυναῖκα, τί ἔδει μαλεῖν ἐκ Συρακουσῶν ἐπὶ τὸν λόγον;

Λυ.

to, non iniuriâ nescius est qualiánam aliorum sunt ora. Non dissimilia fortasse & Chrysippus diceret, & his etiam multò plura, si illo indemnato & indicta causa relicto ad Platonis Academiam à quodam eius assecla persuasus me reciperem. Iam, vt tandem paucissimis verbis totius rei summam complectar, ita statuo, dum quidem in incerto fuerit quæ nam vera sit secta philosophandi, nullam esse eligendam, propterea quòd non careat contumelia, si hac electa, aliam neglexerit. HERM. Per societatem domesticam, Luciane, age Platonem quidem & Aristotelem, quin etiam Epicurum & alios missos faciamus. Neque enim ex dignitate mea est, vt aduersus illos ego conflicter Cæterùm nos duo, ego inquam & tu, accuratè discutiamus, num res philosophica tale quiddam sit, cuiusmodi ego esse affirmo. Aethiopas autem, aut Gelonis vxorculam, quorsúmmam opus erat ex Syracusis vsque ad nostrum colloquium accersere?

Λυ. Ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἀπίτωσαν ἐκ ποδῶν, εἴ σοι δοκοῦσι περιττοὶ εἶναι πρὸς τὸν λόγον· σὺ δὲ λέγε ἤδη, θαυμαστὸν γάρ τι ἐρεῖν ἔοικας. Ερ. Δοκεῖ μοι, ὦ Λυκῖνε, καὶ πάνυ δυνατὸν εἶναι, μόνον τὰ τῶν Στωϊκῶν ἐκμαθόντα, εἰδέναι τἀληθὲς ἀπὸ τούτων ἢ ἂν μὴ τὰ τῶν ἄλλων ἐπεξέλθῃ τις ἐκμανθάνων ἕκαστα. οὗτοσὶ δὲ σκόπει, ἢν τις λέγῃ πρὸς σὲ μόνον τοῦτο, ὡς αἱ δύο δυάδες τὸν τέτταρα ἀριθμὸν ἀπετελοῦσιν, ἆρα δεήσει περιϊόντα σε πανθάνεσθαι τῶν ἄλλων, ὅσοι ἀριθμητικοὶ, μή τις ἄρα εἴη πέντε, ἢ ἑπτὰ λέγων αὐτὰς εἶναι, ἢ αὐτίκα εἰδείης ἂν ὅτι ἀνὴρ ἀληθῆ λέγει; Λυ. αὐτίκα, ὦ Ερμότιμε. Ερ. τί ποτ' οὖν ἀδυνάτον εἶναί σοι δοκεῖ, ἐντυγχένοντά τινα μόνον τοῖς Στωϊκοῖς

LVC. *Sanè illos quidem missos faciamus, quandoquidem tibi ad nostram disceptationem parùm vtiles & superuacanei visi sunt. Tu verò dic modò: appares enim similis quiddam admirandi dicturo.* HERM. *θ Mihi equidem prorsus videtur, Luciane omnibus modis fieri posse, eum qui tãtummodo Stoicorum dogmata perdidicerit, ex illis ad vnguem cognitis verum nosse, tametsi aliorũ decretis posthabitis nequaquam singula perdiscendo excusserit. Considera verò tecum, ad hunc modum ratione inita, si quis hoc tantum ad te dixerit, duabus dyadibus numerum quaternarium absolui. Ergo tibi iam circumeundum est, & viritim exquirendum ab alijs omnibus, quotquot arithmeticæ non sunt rudes, ne fortè quispiam inter illos sit qui dicat, bis duobus quinque aut septem constitui. Annón illicò tibi planum sit eum virum vera dicere?* LVCIA. *Illicò quidem, ô Hermotime.* HERMOTIM. *Qui igitur tibi fieri posse non videtur, eum qui solùm in Stoicorum*

κοῖς λέγουσι τἀληθῆ, πείθεσθαί τε, αὐτοῖς, καὶ μηκέτι δεῖσθαι τῶν ἄλλων, εἰδότα ὅτι οὐκ ἄν ποτε τὰ τέτταρα πέντε γένοιντο, οὐδ' ἂν μυρίοι Πλάτωνες ἢ Πυθαγόραι λέγωσιν; Λυ. οὐδὲν πρὸς ἔπος, ὦ Ἑρμότιμε· τὰ γὰρ ὁμολογούμενα τοῖς ἀμφισβητουμένοις εἰκάζεις, πάνυ διαφέροντα αὐτῶν. ἢ τί ἂν φαίης; ἔστιν ᾧ τινι ἐν τετύχηκας, λέγοντι τὰς δύο δυάδας συντεθείσας, τὸν ἑπτὰ, ἢ ἕνδεκα ἀριθμὸν ἀπτελεῖν; Ερ. οὐκ ἔγωγε, ἢ μαίνοιτ' ἄν, ὁ μὴ τέτταρα ξυμβαίνειν λέγων. Λυ. τί δὲ, ἐντετύχηκας πώποτε, καὶ πρὸς Χαρίτων πειρῶ ἀληθεύειν, Στωϊκῷ τινι, καὶ Ἐπικουρείῳ, μὴ διαφερομένοις περὶ ἀρχῆς ἢ τέλους; Ερ. οὐδαμῶς. Λυ. ὅρα τοίνυν, μή πως με παραλογίζῃ, ὦ γενναῖε, καὶ ταῦτα,

corum scholam inciderit veritatem dicentium, illorumq; sermonibus planè persuasum, aliorum non ampliùs egere ductu & auspicijs, cum certus iam factus sit, nunquam fore vt quatuor quinque fiant, non si infiniti Platones aut Pythagoræ diuersum affirmauerint? LVC. i Nihil aduersum, quod aiunt, dicis, ô Hermotime, cũ ea quæ omnibus iamdudum sunt certa & persuasa, reb. dubijs & incertis assimulare non dubites, longè latéque inter sese dissidentia. Quid autem respõdes? esséne aliquem quo cum tu sermonem sociaris, contendentem duas dyadas coniunctas, aut septenarium aut vndenarium numerum constituere? HERMOT. Haudquaquã ego, nisi fortasse per insaniã deliraret, negans ex his non nisi quatuor excrescere. LVCIAN. Quid autem? incidistine aliquando (& per Gratias verum dici volo) in Stoicum aliquem & Epicureum de rerum principijs, & bonorum fine inter se non dissidentes? HER. Nunquam. LVCI. Proinde etiam atque etiam vide, ne tuis falsis & euanidis rationibus me fraudulenter

ταῦτα, φίλον ὄντα. ζητοῦντων γὰρ ἡμῶν, οἵτινων ἀληθῶς εἰσὶν ἐν φιλοσοφίᾳ, σὺ τοῦτο προαρπάσας, ἔλωκας φέρων τοῖς Στωϊκοῖς, λέγων, ὡς οὗτοί εἰσιν οἱ τὰ δίς δύο, τέσσαρα τιθέντες, ὅπερ ἄδηλον εἰ οὕτως ἔχει. φαῖεν γὰρ ἂν οἱ Ἐπικούρειοι ἢ Πλατωνικοί, σφᾶς μὲν οὕτω ξυντιθέναι, ὑμᾶς δὲ παντὶ ἢ ἄλλα λέγειν αὐτά. ἢ οὐ δοκοῦσί σοι τοῦτο ποιεῖν, ὁπόταν ὑμᾶς μὲν μόνον τὸ καλὸν, ἀγαθὸν ἡγεῖσθαι εἶναι, οἱ Ἐπικούρειοι δὲ τὸ ἡδύ; καὶ ὅταν ὑμᾶς λέγητε σώματα εἶναι ἅπαντα, ὁ Πλάτων δὲ νομίζει καὶ ἀσώματόν τι ἐν τοῖς οὖσιν εἶναι; ἀπ' ὄπερ ἔφην, πλεονεκτικῶς πάνυ τὸ ἀμφισβητούμενον συναβών, ὡς ἀναμφιλόγως ἴδιον τῶν Στωϊκῶν ἅπαντα αὐτὸ ἔχειν, διά τοι ἀντιλαμβανομένων τῶν ἄλλων,

decipias, maximè verò omnia cum tuum existentem. Cùm enim nos subinde quæramus quinam in philosophia studiis vera loquantur, tu nihil cunctatus hoc præoccupatum Stoicis attribuisti, dicens illos esse qui bis duo quatuor esse statuerint: quod quidem obscurum est num ita se res habeat. fortasse enim dicerent Epicurei aut Platonici vestram hanc esse compositionem: nos autem quinque aut septem illa esse dicimus.[k] An non videntur hoc ipsum tibi egregiè præstare, cùm vobis hoc solum quod honestum est, bonum esse putantibus, Epicurei voluptatem summum bonum esse statuant? Et cùm vos pertinacissimè contendatis omnia esse corporea, Plato tamen eius opinionis est, vt censeat in rerum natura nonnihil quoque esse incorporeum. Et quod primo loco dixi, nimiùm auidè illud quod in dubio versatur, tanquam minimè dubitanter proprium illud Stoicis habendum tradidisti. Iam cùm alij hoc sibi vendicent,

ἄλλων, καὶ λεγόντων αὐτῶν τοῦτο εἶναι, ἔνθα δὴ κρίσεως μάλιστα, οἶμαι, δεῖ. ἂν μὲν οὖν πρόδηλον γένηται τοῦτο, ὡς Στωϊκῶν ἐστι μόνων, τὰ δὶς δύο, τέτταρα ἡγεῖσθαι, ὥρα σιωπᾶν τοῖς ἄλλοις. ἄχρι δ' ἂν αὐτοῦ τούτου πέρι διαμάχωνται, πάντων ὁμοίως ἀκουστέον, ἢ εἰδέναι ὅτι πρὸς χάριν δικάζειν δόξομεν. Ερ. οὔ μοι δοκεῖς, ὦ Λυκῖνε, ξυνιέναι, πῶς βούλομαι εἰπεῖν. Λυκ. οὐκοῦν σαφέστερον χρὴ λέγειν, εἰ ἑτεροῖόν τι, ἀλλὰ μὴ τοιοῦτον φήσεις. Ερ. εἴσῃ αὐτίκα οἷόν τι λέγω. θῶμεν γάρ τινας δύο ἐσεληλυθέναι ἐς τὸ Ασκληπεῖον, ἢ ἐς τοῦ Διονύσου τὸ ἱερὸν, εἶτα μέν τοι φιάλην τινὰ τῶν ἱερῶν ἀπολωλέναι, δεήσει δή που ἀμφοτέρους ἐρευνηθῆναι αὐτοὺς, ὁπότερος ὑπὸ κόλπου ἔχει τὴν φιάλην.

Λυ.

cent, dicántque illud esse, sanè ibi tum summo iudicio opus esse opinor. Porrò autem si apud omnes in confesso esset, solos Stoicos verè autumare bis duo esse quatuor, alijs mea quidem sententia conticescendum est. Quamdiu verò ea de re inter ipsos contentiosè digladiantes anceps est controuersia, omnes ex æquo audiendi sunt, aut compertum habere, videri nos ad gratiam ferre iudicium.

HERMOT. Non videre mihi, Luciane, intellexisse quid dicere voluerim.

LVCIAN. Ergo crassius & manifestius explicandum tibi erit aliud quippiam dicturo, tantum vide ne tale aliquid dehinc adducas. HERMOTIM. Scies actutùm, cuiusmodi sit quod dico. λ Ponamus enim duos aliquos in Aesculapij aut Dionysij fanum ingressos, deinde phialam quandam è rebus sacris esse sublatam atque deperditam: hauddubiè iam summopere necessarium est, vt ambos inuestigatione habita perscrutemur, vtérnam illorum phialam in sinu abditam habeat.

Λυ. καὶ μάλα. Ερ. ἔχει δὲ πάντως ὁ ἕτερος. Λυ. πῶς γὰρ οὐ, εἴγε ἀπόλωλεν; Ερ. οὐκοῦν ἂν παρὰ τῷ προτέρῳ εὕρῃς αὐτὴν, οὐκ ἔτι τὸν ἕτερον ἀπρδύσεις, πρόδηλον γὰρ ὡς οὐκ ἔχει. Λυ. πρόδηλον. Ερ. καὶ εἴγε μὴ εὕροιμεν ἐν τῷ τοῦ προτέρου κόλπῳ, ὁ ἕτερος πάντως ἔχει, καὶ οὐδὲν ἐρσύνης οὐδὲ οὕτω δεῖ. Λυ. ἔχει γάρ. Ερ. καὶ ἡμεῖς τοίνυν, εἰ εὕροιμεν ἤδη παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς τὴν φιάλην, οὐκ ἔτι ἐρευνᾷν τοὺς ἄλλους ἀξιώσομεν, ἔχοντες ὃ πάλαι ἐξητοῦμεν; ἢ τίνος γὰρ ἕνεκα ἔτι κάμνοιμεν; Λυ. οὐδενὸς, εἴγε εὕροιτε, καὶ εὑρόντες ἔχοιτε εἰδέναι ὡς ἐκεῖνο ἦν τὸ ἀπολωλὸς, ἢ εἰ ὅλως γνώριμον ὑμῖν εἴη τὸ ἀνάθημα. νῦν δὲ, ὦ ἑταῖρε, πρότερον μὲν οὐ δύο εἰσὶν οἱ παρελθόντες ἐς τὴν νεὼν, ὡς ἀναγκαῖον εἶναι τὴν ἕτερον αὐτοῖν τὰ φώρια ἔχειν, ἀλλὰ μάλα

LVC. *Maximé.* HER. *Omnino autem alterum habere necesse est.* LVC. *Et cur non, si quidem deperdita est?* HER. *Proinde si apud priorem amissam phialam inueneris, alterum nequaquam exuendum esse putas. iam enim palàm est illam non habere.* LVC. *Sanè palàm est.* HER. *Et si in prioris sinu reperta non fuerit, alterum habere sanè consentaneum est: neq; hic longa perscrutatione opus est.* LVC. *Certè enim habet.* HER. *Ergo nos quoque si apud Stoicos phialam iam inuentã habemus, alios perscrutandos esse superuacuum & indignum existimamus, habentes quod dudum tantopere quærebamus: aut quamobrem inani labore nos ipsos ampliùs defatigaremus?* LVC. *Nullius profectò gratia, si reperta phiala penes vos fuerit, illaq; inuenta pro certo compertum habetis illud ipsum esse quod erat deperditum: aut planè vobis cognitum est donarium.* μ *Iam verò, ô amice, non saltem duo sunt qui templum ingrediuntur, vt necessarium sit alterum habere rem furto subtractam, verùm profectò*

μάλα πολλοί τινων. ἔτα καὶ τὸ ἀφλόμενον αὐτὸ ἄδηλον ὅ,τι ποτ' ἐστὶν, ἔτε φιάλη τις, ἢ σκύφος, ἢ στέφανος. ὅσοι γοῦν ἱερεῖς, ἅπαντες ἄλλο ἔναι λέγουσι, καὶ οὐδὲ περὶ τῆς ὕλης αὐτῆς ὁμολογοῦσιν· ἀλλ' οἱ μὲν χαλκοῦν, οἱ δὲ ἀργύρου, οἱ μὲν χαλκοῦ, οἱ δὲ παρασήμου ἔναι αὐτὸ φάσκουσιν. ἀνάγκη τοίνυν ἅπαντας ἀφανίσαι τοὺς εἰσιόντας, ἂ βούλεται εὑρεῖν τὸ ἀπολωλός. καὶ γὰρ ἂν παρὰ τῷ πρώτῳ εὑρῇς φιάλῃ χρυσῇ, ἔτι καὶ τοὺς ἄλλους σοι ἀφλυτέον. ΕΡ. ἆρ' τί, ὦ Λυκῖνε; ΛΥΚ. ὅτι ἄδηλον ἐ φιάλη τὸ ἀπολόμενον ἦν· ἐ δὲ καὶ τῶν πάντων ὁμολογουμένων, ἀλλ' οὔτι γε χρυσῆ ἅπαντες φασὶν ἔναι τὴν φιάλην. ἐ δὲ καὶ μάλιστα γνώσεσθε, γένοιτο, ὡς φιάλη ἀπόλοιτο χρυσῆ, καὶ σὺ παρὰ τῷ πρώτῳ εὕρῃς φιάλην χρυσῆν,

profectò illorum magna est copia. Deinde non minus obscurum est, quid illud tandem sit quod deperditum est, num phiala quæpiam, num scyphus, num corona. Quotquot enim sacerdotes sunt, subinde alius aliud esse affirmat: quippe qui neque de ipsa materia vnanimiter consentiunt, verùm hi ex ære, alij ex argento factum, partim autem aureum, partim verò argenteum illud esse dictitant. Itaque planè operæprecium esse vides, detractis vestimentis omnes in templum ingressos exuĩ, si animus est rem amissam inuenire. Quanquam enim apud primum aurea phiala tibi reperta fuerit, nihilo secus tamen & cæteri pari opera sunt exuendi. HERMOT. Quamobrem, ô Luciane? LVCIA. Propterea quòd incertum sit, num phiala illud ipsum sit quod erat amissum. Tametsi verò & hoc vno ore omnes confessi fuerant, haud tamen omnes auream fuisse phialam confirmabant. Porrò autem vt maximè inter omnes constet auream, phialam esse amis-

πλὴν, οὐδὲ οὕτω παύσῃ διερευνώμενος τοὺς ἄλλους. οὐ γὰρ δῆλόν ποθ', ἐὰν αὐτὴ ἑαυτῇ ἢ τῇ θεῷ. ἢ οὐκ οἶει πολλὰς φιάλας εἶναι χρυσᾶς; Ερ. ἔγωγε. Λυ. Δίκαιον δὴ ἐπὶ πάντας ἰέναι ἐρευνῶντα, καὶ τὰ παρ' ἑκάστῳ εὑρισκόμενα πάντα εἰς μέσον καταβάντα ἀκριβῶς, τί ποτε αὐτῶν πρέπει ἂν θεῶν κτῆμα εἶναι. καὶ γὰρ ἂν τὸ πλεῖστον πολλὴν ἀπορίαν παρεχόμενον, τοῦτό ἐστιν, ὅτι ἕκαστος τῶν ἀποδυσομένων ἔχει τι πάντως, ὁ μὲν σκύφον, ὁ δὲ φιάλην, ὁ δὲ στέφανον. καὶ ὁ μὲν ἐκ χαλκοῦ, ὁ δὲ ἐκ χρυσοῦ, ὁ δὲ ἀργύρου. ἃ δὲ ὁ ἕτερός ἐστιν, οὐδέπω δῆλον. πᾶσά τοίνυν ἀνάγκη ἀπορεῖν, ὅν τινα ἱερόσυλον ἅπῃς, ὅπου καὶ ἃ πάντες τὰ ὅμοια ἔχουσιν, ἄδηλον εἶναι ὅτῳ ὅσιός ὁ τὰ τῆς θεοῦ ὑφῃρημένος. ἔτι γὲ καὶ ἰδιωτικὰ

sam, tamen ne sic quidem alios perscrutandi finem facies: neque enim tibi constabit, num Dei sit illa ipsa: aut non reputas infinitas esse phialas aureas? HERM. Sanè censeo. LVC. Igitur omnibus modis necessarium est, perscrutantem omnes accedere, & illis quæ apud quemque inuenerit, in medium depositis, conijcere quidnam ex eisdem diuinum donarium potissimùm sit existimandum. Etenim quod omnium maximè dubio inuoluit animum, illud est, quòd vnusquisque exutorum aliquid apud se habeat, hic scyphum, ille phialam, alius coronam, & hic quidem ex ferro fabricatam, alter autem auream, tertius argenteam. Nondum verò clarum est & perspicuum, num hæc sit res sacra, quod habetur. Quare magnam tibi impositam esse vides necessitatem dubitandi, quémnam ex tanto numero sacrilegij insimules. Vbi verò omnibus essent paria & similia, iuxtà foret incertum cognitu, quínam diuina donaria sustulisset. sunt enim harum rerum possessiones etiam priuatæ

κὰ ἔχειν. τὸ δ' αἴτιον τῆς ἀγνοίας ἔν ἐστιν, οἶμαι, τὸ ἀνεπίγραφον εἶναι τὴν ἀπλομένην φιάλην. θῶμεν γὰρ φιάλην ἀπλωλέναι, ὡς εἴγε ἐπεγέγραπτο τοῦ θεοῦ τὸ ὄνομα, ἢ τοῦ ἀναθέντος, ἧττον ἂν ἐκάμνομεν, καὶ εὑρόντες τὴν ἐπιγεγραμμένην, ἐπεπαύμεθ' ἂν ἀποδύοντες, καὶ ἐνοχλοῦντες τοὺς ἄπλους· οἶμαι δέ σε, ὦ Ἑρμότιμε, καὶ ἀγῶνας ἤδη γυμνικοὺς ἑωρακέναι πολλάκις. Ερ. καὶ ὀρθῶς οἴει. πολλάκις γὰρ, καὶ πολλαχόθι. Λυ. ἢ οὖν ποτε καὶ περὶ τοὺς ἀθλοθέτας αὐτοὺς ἑκαθέζου; Ερ. νὴ Δία, ἔναγχος Ολυμπιάσιν ἐπὶ τὰ λαιὰ τῶν Ελλανοδικῶν, Εὐανδρίδου τοῦ Ηλείου θέαν μοι προκαταλαβόντος, ἐν τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις. ἐπεθύμουν γὰρ ἐγγύθεν ἅπαντα ὁρᾷν τὰ παρὰ τοῖς Ελλανοδίκαις γιγνόμενα. Λυ. οἶσθα, οὖν καὶ τοῦτο, πῶς κληροῦσιν, ὅν τινα ᾧ τινι χρὴ παλαίειν, ἢ παγ-

uatæ. Cæterùm ignorantiæ causam vnam esse arbitror, quòd nullo titulo inscripta sit deperdita phiala. Ponamus enim amissam esse phialam, quæ si Dei nomine, aut eius qui illum templo dicatam consecrauit, foret insignita titulo, minori in perscrutando labore defatigaremur, & ea quæ inscriptiuncula notata foret reperta, finem faceremus exeundi, & alios perturbandi. Opinor autem, Hermotime, iam te sæpenumero v gymnicis certaminib9 interfuisse. HER Et rectè quidem opinaris: iam enim persæpe interfui. LVC. Nunquid igitur etiam aliquando iuxta Athlothetas consedisti? HER. Per Iouem nuper in Olympijs læuum latus iudicum sedendo claudebam, Euandrida Elei filio inter ciues suos spectaculum mihi præoccupante. Cupiebam enim singula propiùs inspecta cognoscere, quæ fierent circa iudices. LVC. Proinde etiam illud exploratum habes, qua sortiendi ratione vti soleant, cuinam cum quoq; luctandum,

ἢ παγκρατιάζειν; Ερμ. οἶδα γάρ. Αυκ. οὐκοῦν ἄμεινον σὺ εἶποις, ἐγγύθεν ἰδών. Ερμ. τὸ μὲν παλαιὸν, ἐπὶ Ἡρακλέους ἀγωνοθετοῦντος, φύλλα δάφνης. Αυκ. μή μοι τὰ πάλαι, ὦ Ερμότιμε, ἃ δὲ εἶδες ἐγγύθεν ἐκεῖνα λέγε. Ερμ. κάλπις ἀργυρᾶ πρόκειται ἱερὰ τοῦ θεοῦ, ἐς ταύτην ἐμβάλλουται κλῆροι μικροὶ, ὅσον δὴ κυαμιαῖοι τὸ μέγεθος, ἐπιγεγραμμένοι. ἐγγράφεται δὲ ἐς δύο μὲν ἄλφα, ἐν ἑκατέρῳ, ἐς δύο δὲ τὸ βῆτα, καὶ ἐς ἄλλους δύο τὸ γάμμα, καὶ ἑξῆς κατὰ τὰ αὐτὰ, ἢν πλείους οἱ ἀθληταὶ ὦσι, δύο ἀεὶ κλῆροι τὸ αὐτὸ γράμμα ἔχουσι. προσελθὼν δὲ τῶν ἀθλητῶν ἕκαστος, προσευξάμενος τῷ Διῒ, καθεὶς τὴν χεῖρα ἐς τὴν κάλπιν, ἀνασπᾷ τῶν κλήρων ἕνα, καὶ μετ' ἐκεῖνον ἕτερος,

aut Pancratio decertandum sit. HERMOT. Planè perspectum habeo. LVC. Longè itaque promptiùs & meliùs tu expedies, qui ista propiùs & curiosiùs sis contemplatus. HERMOTIM. Apud priscos quidem præsidente in certaminibus Hercule, laurea folia. LVCIA. Ne mihi quæso priscorum instituta percenseas, Hermotime, sed quæ ipse coràm conspexisti, cedo. HERMOTIM. Initiò quidem ξ vrna argentea o Deo sacra in medium proponitur, in eam paruæ quædam sortes coniiciuntur, fabacea fermè magnitudine, literis inscriptæ. Inscribuntur autem duæ, vtraque videlicet litera α, deinde in alteras duas scribitur β, mox in alias γ, ac deinceps iuxta eandem rationem inscribuntur & reliquæ pro numero athletarum, si plures fuerint, ita vt semper binæ sortes iisdem sint insignitæ literis. Accedit deinde quisq; ex athletis susceptis votis Ioui supplicans: immissáq; in vrnam manu, vnam ex sortibus extrahit, & post

ἕτερος, καὶ παρεστὼς μαστιγοφόρος ἑκάστῳ, ἀντέχει αὐτοῦ τὴν χεῖρα, οὐ παρέχων ἀναγνῶναι ὅ, τι τὸ γράμμα ἐστὶν, ὃ ἀνέσπακεν. ἁπάντων δὲ ἤδη ἐχόντων, ὁ Ἀλυτάρχης, οἶμαι, ἢ τῶν Ἑλλανοδικῶν αὐτῶν εἷς (οὐκ ἔτι γὰρ τοῦτο μέμνημαι) περιϊὼν, ἐπισκοπεῖ τοὺς κλήρους ἐν κύκλῳ ἑστώτων. καὶ ὅτω τὸν μὲν τὸ ἄλφα ἔχοντα, τῷ τὸ ἕτερον ἄλφα ἀνεσπακότι, παλαίειν ἢ παγκρατιάζειν συνάπτει· τὸν δὲ τὸ βῆτα, τῷ τὸ βῆτα ὁμοίως, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ὁμογράμμους κατὰ ταῦτα. ὅτω μὲν γὰρ, ἢν ἄρτιοι ὦσιν οἱ ἀγωνισταὶ, οἷον ὀκτὼ ἢ τέσσαρσιν ἢ δώδεκα. ἢν δὲ περιττοὶ, πεντε, ἑπτὰ, ἐννέα, γράμματι περιττὸν ἑνὶ κλήρῳ ἐγγραφὲν συμβάλλεται αὐτοῖς, ἀντίγραφον ἄλλο οὐκ ἔχων. ὃς

post illum alius. Quibus singulis assistens π flagellifer protensa manu obstat, ne legantur literæ, quæ à singulis extractæ sunt. Cæterùm vbi iam singuli singulas sortes habuerint, tum demum Alytarches, vt ego opinor, aut vnus ex iudicibus (neque enim ampliùs memoria teneo) circumeundo cõtemplatur & explorat sortes in circulo consistentium. Atqui ita eum quidem quia habuerit, cũ altero sortem α inscriptam habente, aut lucta, aut ρ Pancratio decertaturum committit. Deinde pari ratione etiam eum, qui β habet extractum, cum altero eiusdem literæ. qui tenor committendi seruatur etiam in alijs consimilium literarum sortes habentibus. Et hæc ratio componendorum athletarum, numero illorum æquali, seu pari existente, nimirum si octo, aut quatuor, aut duodecim illorum fuerint. Quòd si dispares accesserint, quinque videlicet, aut septem, seu nouem, tum litera quæpiam superuacua sorti inscripta, vnà cum alijs in vrnam mittitur, non habens literam sibi respondentem.

ὅς δ' ἂν τοῦτο ἀνασπάσῃ, ἐφεδρεύσατω μεμιγμένων, ἕως ἂν ἐκεῖνοι ἀγωνίσωνται. οὐ γὰρ ἔχει τὸ ἀντίγραμμα. καὶ ἔστι τοῦτο οὐ μικρὰ εὐτυχία τοῦ ἀληθοῦς, τὸ μίαν ἅπαντα τοῖς ἀπαιτήσουσι συμπεσεῖσθαι. Λυκ. ἓν ἀρέσκει μοι τούτων γὰρ ἐθέλω μᾶλλον. οὕτω γὰρ ἐνδέκα ὄντων, ἀντισπάσασιν ἅπαντες, καὶ ἔχουσι τοὺς ἀλήρους. σὺ δὲ ἴωμεν δή (βούλομαι γάρ σε ἐπανορθίλῳ ἀντὶ θεατοῦ ποιῆσαι) ἐπισκόπησον τὰ γράμματα· καὶ οὐ πρότερον εἶμι· μάθοις ἄν, ὅστις ὁ ἐφεδρός ἐστιν, ἕως μὴ ἐπὶ πάντας ἔλθῃς, καὶ συζύξῃς αὐτούς. Ερμοτ. πῶς, ὦ Λυκῖνε, τοῦτο φῄς; Λυκ. ἀδύνατόν ἐστιν ὡθὺς εὑρεῖν τὸ γράμμα ἐκεῖνο, τὸ δηλοῦν τὸν ἐφεδρον. ἴσως δὲ τὸ μὲν γράμμα ἴσως ἂν εὕροις, ὅτι μὲν ἔσχε γε, ἐκεῖνός ἐστιν·

Quicunque ergo illam extrahendo consecutus fuerit, alijs ad vltimum vsque præsidet, expectans donec alij finitis certaminibus decertauerint: neque enim habet literam suæ oppositam. Estque illa non mediocris athletæ felicitas: quippe qui adhuc viribus integer, cū defessis congressurus sit. LVCI. Iam quidem paulisper interquiesce. etenim illud est, cuius egebam maximè. ergo illorum iam nouem sunt, omnésque immissa in vrnam manu sortem extraxerunt. tu verò age iam circumeundo (pro spectatore enim certaminis, iudicis officium tibi deferam) contemplare literas. Haudquaquam enim credo priùs te cognituru, quis ex illis præses dicendus sit, quàm ad omnes veneris, & illos inter se compegeris.

HERMOT. Quorsum verò ista dicis, Luciane? LVC. Horsum videlicet, quòd nullo modo fieri posse videatur, vt illicò reperiatur litera illa declarans præsidem: fortasse enim inuenire potes literam, incertus tamen eris num illa

sit.

ἐστιν· οὐ γὰρ προείρηταί, ὅτι τὸ κ ἢ τὸ μ ἢ τὸ ι ἐστὶ τὸ χειροτονοῦν τὸν ἔφεδρον. ἀλλ' ἐπειδὰν τῶ α ἐντύχῃς, ζητεῖς τὸν τὸ ἕτερον α ἔχοντα, καὶ εὑρὼν, ἐκείνους μὲν ἤδη συνέζευξας. ἐντυχὼν δὲ αὖθις τὸ βῆτα, τὸ ἕτερον βῆτα, ὅπου ἐστὶ, ζητεῖς, τὸ ἀντίπαλον τῶ εὑρεθέντι. καὶ ἐπὶ πάντων ὁμοίως, ἄχρις ἂν ἐκεῖνός σοι περιλειφθῇ, ὁ τὸ μόνον γράμμα ἔχων τὸ ἀναντάγωνιστον. Ερμοτ. τί δ', εἰ ἐκείνῳ πρώτῳ ἢ δευτέρῳ ἐντύχῃς, τί ποιήσεις; Λυκ. οὐμένουν. ἀλλὰ σὺ ὁ Ελλανοδίκης, ἐθέλω εἰδέναι ὅ, τι καὶ πράξεις, πότερον αὐτίκα ἐρεῖς ὅ τι οὗτός ἐστιν ὁ ἔφεδρος, ἢ δεήσει ἐπὶ πάντας ἐν κύκλῳ ἐλθόντα, ἰδεῖν εἴπου αὐτῷ γράμμα ὅμοιόν ἐστιν. ὡς εἴγε μὴ τοὺς πάντων κλήρους ἴδοις, οὐκ ἂν μάθοις τὸν ἔφεδρον. Ερμοτ. καὶ μὴν, ὦ Λυκῖνε, ῥᾳδίως

sit. neq; enim vlla exceptione prædictum est κ aut μ aut ι fore eam literam, quæ præsidem sit constitutura. Atqui vbi in α incideris, alius α habens tibi quærendus est: quo inuento, illos inter se ad congrediendum componis. Deinceps in β prolapsus, alterum β vbi sit studes inuestigare, quod inuento aduersum est. Ac ita quidem agis cum cæteris omnibus, donec ille tibi relictus fuerit, qui solitariam habuerit literam, nullum aduersarium indicantem. HER. *Quid autem si ad illum fortè fortuna prima aut secunda vice delatus fueris? quid tum faciendum tibi videtur?* LVC. *Nihil equidem: verùm tu Græcorũ iudex, scire volo quid facturus sis, an actutũ eundem pro præside sis proclamaturus, aut potiùs putes omnes in circulo necessariò accedendos & inspiciendos esse, num vspiam consimilis penes aliquem relicta esset litera, ita vt nisi omnium sortes viritim tibi inspectæ fuerint, nunquã cognosces præsidem.* HER. *Atqui perfacilè scire possum, Luciane,*

nouem

ἐφεδίως ἂν μάθοιμι. ἐπὶ γοῦν τῶν ἐνέα ἰὼν, τὸ ε εὕρω πρῶτον ἢ δεύτερον, οἶδα ὅτι ἔφεδρος ὁ τοῦτο ἔχων ἐστί. Λυκ. πῶς, ὦ Ἑρμότιμε; Ἑρμ. οὕτω, τὸ α δύο αὐτῶν ἔχουσι, καὶ τὸ β ὁμοίως δύο, τῶν λοιπῶν δὲ τεττάρων ὄντων, οἱ μὲν τὸ γ, οἱ δὲ τὸ δ πάντως ἀνεσπάκασι, καὶ ἀνήλωται ἤδη ἐς τοὺς ἀθλητὰς ὀκτὼ ὄντας, τὰ τέτταρα γράμματα. δῆλον οὖν ὅτι μόνον ἂν οὕτω πεπεῖτον εἴη τὸ ἑξῆς γράμμα, τὸ ε, καὶ ὁ τοῦτο, ἀνεσπακὼς, ἔφεδρός ἐστι. Λυκ. πότερον, ὦ Ἑρμότιμε, ἐπαινέσω σε τῆς συνέσεως, ἢ θέλεις ἀντείπω τάγε μοι δοκοῦντα, ὁποῖα ἂν ᾖ; Ἑρμ. νὴ Δία, δαπορῶμέν τι, ὅ, τι ἂν ἄλογον ἀντειπεῖν ἔχοις πρὸς τὰ τοιοῦτον. Λυκ. σὺ μὲν γὰρ, ὡς ἑξῆς πάντως γραφωμένων γραμμάτων, εἴρκας, οἷον πρώτου τοῦ α, δεύτερου

nouem illorum existentibus. Etenim se ε primo aut secundo loco inuenero, planè certus sum eum fore præsidem, qui eo sortem inscriptam habuerit. LVC. Quónam pacto, ô Hermotime? HERMOT. Ad hunc quidem modum: illorum enim duos α habere certum est. consimiliter etiam alij duo β sibi vendicant. Iam cùm adhuc quatuor sint reliqui, duos illorum γ, alteros δ extraxisse, dubium non est. Et iam quatuor literæ in octo athletas distributæ & absumptæ sunt. Pro certo igitur constat tantummodò superesse ε, quod qui extraxerit, præses hauddubiè constituitur. LVC. Vtrum igitur, Hermotime, collaudem ne ego te ob singularem ingenij tui industriam, an placet vt ea refellam quibuscunq; tandem probabiliter contradici posse reor? HERMOT. Ita per Iouem. vehementer enim animi pendeo, etiam atque etiam cogitans, quídnam his ratione probabili possis contradicere. LVC. Equidem tu, quemadmodũ literæ pinguntur ex ordine, dixisti, veluti primo loco α ponitur, secundo

ρου δὲ τὸ β, καὶ κατὰ τὴν τάξιν, ἄχρις ἂν ἐς ἓν αὐτῶν τελευτήσῃ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀθλητῶν. καὶ δίδωμί σοι Ολυμπιάσιν οὕτω γίγνεσθαι. τί δαὶ, εἰ ἐξελόντες ἀτάκτως πέντε γράμματα, ἐξ ἁπάντων τὸ χ, καὶ τὸ σ, καὶ τὸ ζ, καὶ τὸ κ, καὶ τὸ θ; τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τέτταρα, διπλᾶ ἐπὶ τῶν κλήρων τῶν ὀκτὼ γράφωμεν, τὸ δὲ ζ μόνον ἐπὶ τοῦ ἐννάτου, ὃ δὴ καὶ δηλοῦν ἔμελλεν ἡμῖν τὸν ἔφεδρον, τί ποιήσεις πρῶτον εὑρὼν τὸ ζ; τοῦ δραγνώσῃ ἔφεδρον ὄντα τὸν ἔχοντα αὐτὸ, ἂν μὴ ἐπὶ πάντας ἐλθὼν, εὕρῃς οὐδὲν αὐτοῦ συμφωνοῦν, οὐ γὰρ εἶχεν, ὥσπερ νῦν, τῇ τάξει αὐτῶν τεκμαίρεσθαι. Ερμότ. Δυσαπόκριτον τοῦτο ἐρωτᾶς. Αυκ. ἰδοὺ δὴ καὶ ἑτέρως τὸ αὐτὸ ἐπισκόπησον. τί γὰρ εἰ μηδὲ γράμματα γράφοιμεν ἐπὶ τῶν κλήρων, ἀλλὰ τινὰ συμεῖα καὶ χα-

cundo β, ac deinceps aliæ, secundùm illarum seriem, vsque ad vnam illam, in qua terminatur athletarum numerus. Et sanè facilè assentior tibi ita fieri in σ Olympicis certaminibus. Quid autem si non seruato literarum ordine, quinque ex omnibus indiscriminatim eligeremus, videlicet ipsum χ, deinde σ, mox ζ, postremò κ, & θ? Quatuor itaque literæ, octo sortibus inscribentur, ipsum autem ζ super nonam solùm, quo præses nobis indicabitur. Quid ergo iam facies statim sub initium literula ζ inuenta? Quomodo verò cognosces præsidem existentem eum, qui illam habuerit, nisi omnes accedens, nihil huius simile inueneris? Neque enim tibi integrum erit, quemadmodum nunc, ex illarum ordine cognoscendi præsidis coniecturam facere. HERMOT. Rem arduam ex me interrogas, ad quam vt tibi respondeam, mihi promptum non est. LVC. Ago, si placet, hoc ipsum alia ratione considerandum tibi proponam. Quid si nullis literarum figuris, sed signis quibusdam & cha-

καὶ χαρακτῆρας, οἷα ποτὰ Αἰγύπτιοι γράφουσιν ἀντὶ τῶν γραμμάτων, ἰλυοκεφάλους τινὰς ὄντας, καὶ λεοντοκεφάλους ἀνθρώπους; ἢ ἐκεῖνα μὲν ἐάσομεν, ἐπείπερ ἀλλόκοτά ἐστι, περὶ δὲ τὰ μονοειδῆ καὶ ἁπλᾶ ἐπιγράψωμεν, ὡς οἷόν τι, ἀνθρώπους ἐπὶ δυοῖν ἡμιόνοιν, δύο ἵππους ἐπὶ δυοῖν, καὶ ἀλεκτρυόνας δύο, καὶ λύρας δύο· ὧδε δὲ ἐννάτῳ, λέων ἔσω τὸ ἐπίσημον. λεῖον δὲ ὧδε λεοντοφόρῳ τέλῳ ἡμέρᾳ ἐν ἀρχῇ ἐντύχῃς, πόθεν ἔξεις ἀπεῖπον ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ τὸν ἔφιππον ποιῶν, ἢν μὴ πειθήνιός σοι ἅπαντας ἐποίων, εἴ τις καὶ ἄλλος λεοντα ἔχει; ΕΡ. Οὐκ ἔχω ὅ,τι σοι ἀποκρινοῦμαι, ὦ Λυκῖνε. ΛΥΚ. Ἀκότως· ἐδὲ γὰρ ὤμοσα ἐδ' ὑπεσχόμην ἐδ' ἂν ἐθελήσαιμι ἢ τὸν ἔχοντα τῶν ἱερῶν φιάλῃ

& characteribus sortes connotarentur, cuiusmodi permulta literarum loco depingunt Aegyptij, puta homines canis aut leoninis capitibus? Aut illa quidem, si videtur, missa faciamus, cùm sint peregrina & exotica, & à nostro instituto prorsus aliena. Age verò simplicia illa & vniformia sortibus inscribamus, quemadmodum fieri potest assimulantes, nimirum binis sortibus homines, deinde binos equos alteris binis, mox duos gallos, postremò duos canes. Porrò nonæ, tanquàm præstantissimæ, leonis imago insculpta sit. Proinde si mox initiò in sortem leoninam ferentem imaginem incideris, quibùsnam coniecturis persuasus dices eam esse, quâ præses designatur, nisi omnes accuratè circumspiciendo perlustraueris, num quis etiam alius præter hunc adsit, habens sortem leoniferam? HERMOT. Nihil habeo, Luciane, quod tibi ad hæc respondeam. LVC. Non iniuria. Neque enim video quid possit aptè responderi, adeò vt si animum induxerimus, aut eum inuenire penes quem sacra sit phiala,

φιάλην ἐυρεῖν, ἢ τὸν ἔφεδρον, ἢ τὸν ἄριστα ἡγησόμενον ἡμῖν ἐς τὴν πόλιν ἐκείνην τὴν Κόρινθον, ἐπὶ πάντας ἀναγκαίως ἀφιξόμεθα, καὶ ἐξετάσομεν, ἄκρως περιόμενοι, καὶ ἀπρδύοντες καὶ περιθεωροῦντες. μόλις γὰρ ἂν οὕτω τἀληθὲς ἐκμάθοιμεν, καὶ εἴ γε τις μέλλει σύμβουλός μοι ἀξιόπιστος ἔσεσθαι φιλοσοφίας πέρι, ἧν τινα φιλοσοφητέον, οὗτος ἂν εἴη μόνος ὁ τὰ ἑπὸ πάντων αὐτῶν λεγόμενα εἰδώς. οἱ δ' ἄλλοι, ἀτελεῖς, καὶ οὐκ ἂν πιστεύσαιμι αὐτοῖς, ἔστ' ἂν καὶ μιᾶς ἀπείρατοι ὦσι· τάχα γὰρ ἂν ἡ ἀρίστη ἐκείνη εἴη· οὐ γὰρ δὴ, εἴ τις παραστησάμενος καλὸν ἄνθρωπον, λέγοι τοῦτον εἶναι κάλλιστον ἀνθρώπων ἁπάντων, πιστεύσαιμεν αὐτῷ, ἢν μὴ εἰδῶμεν, ὅτι πάντας ἀνθρώ

phiala, aut qui inter athletas præsidis loco habendus sit, aut cuius ductu & auspicio felicissimè in Corinthum vrbem illam florentissimam peruenire queamus, omnes necessariò accedendos esse putem, summâque diligentia detractis vestimentis, omnibus tentatis solertissimè exquirendos: etenim vix etiam sic veritatem indagantes peruestigabimus. Quòd si quis mihi vnquam futurus esset consiliarius fide dignus super rebus philosophicis, contendens omninò operam esse nauandam philosophiæ studijs: ille demum solus erit, quem eorum quæ dicuntur ab omnibus, ad vnguem peritum esse cognouero. Reliquos autem omnes vt inutiles, & nulla re dignos contemnam, nihil fidei illis habiturus, donec etiam vnius fuerint nescij, quæ fortasse ex illis esse possit omnium optima. v Neque enim si quis adducto homine formoso dicat hunc ex omnibus hominem esse formosissimum, statim ille suis verbis mihi fidem facturus est, vt credam eum vera loqui, nisi certum habuero omnes homines illi visos esse: fieri enim fortasse potest, vt hic homo

ἀνθρώπους ἑώρακεν, ἴσως μὲν γὰρ καὶ οὗτος καλὸς, εἰ δὲ πάντων κάλλιστος, οὐκ ἂν ἔχοι εἰδέναι, μὴ ἰδὼν ἅπαντας· ἡμεῖς δὲ οὐκ αὐτὸ μόνον καλοῦ, ἀλλὰ τοῦ καλλίστου δεόμεθα, καὶ ἢν μὴ τοῦτο εὕρωμεν, οὐδὲν ἡμῖν πλέον πεπράχθαι ἡγησόμεθα. οὐ γὰρ ἀγαπήσομεν, ὁποίῳ δήποτε καλῷ ἐντυχόντες, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ἀκρότατον ζητοῦμεν κάλλος, ὅπερ ἀνάγκη ἓν εἶναι. Ερμ. ἀληθῆ. Λυκ. τί οὖν; ἔχεις μοι τινὰ εἰπεῖν ἁπάσης ὁδοῦ πεπειραμένον ἐν φιλοσοφίᾳ, καὶ ὅς τά τε ἑπὸ Πυθαγόρου καὶ Πλάτωνος καὶ Αριστοτέλους καὶ Χρυσίππου καὶ Επικούρου, καὶ τῶν ἄλλων λεγόμενα εἰδὼς, τελευτῶν μίαν εἵλετο ἐξ ἁπασῶν ὁδὸν, ἀληθῆ τε δοκιμάσας, καὶ πείρᾳ μαθὼν ὡς μόνη ἄγει εὐθὺ τῆς εὐδαιμονίας. εἰ γάρ τινα τοιοῦτον εὕροιμεν,

homo non sit contemnendæ elegantiæ: quòd autem summæ sit inter omnes formæ & venustatis, scire haud. quaquam possum, nondum visis omnibus. Nos porrò non formoso tantùm egemus, sed formosissimo: quem nisi inuenerimus, parum sudatum, & nihil actum esse putabo. Non enim contenti erimus, in qualemcunque tandem amabilis & honestæ formæ hominem inciderimus, verùm summam illam, qua maior esse non potest, formæ elegantiam peruestigamus, quam necessariò vnam esse negare non potest. HERMOT. Vera sunt hæc. LV. Quando ergo aliquem mihi produces totius in philosophia itineris peritum, quémque ea non fugiant, quæ cùm à Pythagora, tum à Platone, prætereà quæ ab Aristotele, Chrysippo & Epicuro, alijsq; omnibus dicuntur, & affirmantur? Denique qui vna via ex omnibus electa, experimento edoctus pro certo compertũ habeat, eam solam esse viam, quæ rectà ducat viatores ad felicitatem tantoperè quæsitã. Etenim si talem quempiam

μὴν, παυσόμεθα πράγματα ἔχοντες. Ερ. ὀ ῥᾴδιον, ὦ Λυκῖνε, τοιοῦτον ἄνδρα εὑρεῖν. Λυ. τί δὴ οὖν πράξομεν, ὦ Ερπότιμε; οὐκ ἂν ἀπαγορευτέον, οἶμαι, ἐπεὶ μηδενὸς ἡγεμόνος τοιούτου ἔς γε τὸ παρὸν εὐπορεῦμεν ἆρα τόδε πάντων κράτιστόν ἐστι, καὶ ἀσφαλέστατον, αὐτὸν ἕκαστον ἀρξάμενον, διὰ πάσης πεπαιρέσεως χωρεῖσαι, καὶ ἐπισκέψασθαι ἀκριβῶς τὰ ἐπὸ πάντων λεγόμενα; Ερμ. ἔοικεν ἀπό γε τούτων, πλὴν ἐκεῖνο μὴ ἐναντίον ᾖ, ὃ μικρῷ πρόσθεν ἔλεγες, ὡς ὀ ῥᾴδιον ἐπιδόντα ἑαυτὸν, καὶ πετάσαντα τὴν ὀθόνην, ἀναδραμεῖν αὖθις. πῶς γὰρ οἷόν τε πάσας ἐπελθεῖν τὰς ὁδοὺς ἐν τῇ πρώτῃ, ὡς φῂς, κατασχεθησομένῳ; Λυ. ἐγώ σοι φράσω, τὸ τοῦ Θησέως ἐκεῖνο

piam quærendo consecuti essemus, desineremus nos molestis onerare negocijs. HERMOT. Haudquaquam, Luciane, eiusmodi vir inuentu facilis est. LVCIA. Quid igitur faciemus, Hermotime? neque enim animus abijciendus est. propterea quòd eiusmodi ducis inopia in præsentia laboramus. Ergo illud aggrediamur, quod factu mihi videtur multò consultissimum & tutissimum, vt quisque ab initio exorsus, omnes sectas percurrat, eaque accurata & diligenti indagine consultando examinet quæ dicta sunt ab omnibus. HERMOT. Quantum quidem tua verba intelligo, ita facto opus esse videtur, nisi quòd illud quod non multò antè à te dictum est, cum his mihi pugnare videtur, videlicet arduum & graue esse, eum qui vni viæ iam sese tradiderit, expansis denuò velis recurrere. Quomodo enim fieri potest, vt is qui in priori iam occupatus detinetur, reliquas omnes percurrat? LVCIA. Illud equidem paucis tibi expediam: nimirum Thesei insti-

νομιμισόμεθα. Ἀλλ' τι λέγομεν παρὰ τῆς τραγικῆς Ἀριάδνης λαβόντες, ἅπαντες ἐς τὸν Λαβύρινθον ἐπέσομεν, ὡς ἔχομεν ἀπραγμόνως μηνύσοντες αὐτὸ ἐξάπαξ. Ερ. τίς ἂν ἡμῖν Ἀριάδνη γένοιτ' ἄν, ἢ πόθεν τὸν λίνον πορισώμεθα; Λυ. θάρρει, ὦ ἑταῖρε, δοκῶ γάρ μοι εὑρηκέναι οὗ τινος ἡγεμόνος, ἐξελθοιμεν ἄν. Ερ. τί δῆτα τοῦτό ἐστιν; Λυ. ὃ κινδυνεύσομεν, ἀπὸ τινος τῶν σοφῶν, τοῦ Νήφοντος, κατὰ μίμησιν ἀπισεῖν. ἢν γὰρ μὴ ῥᾳδίως πιστεύσωμεν ἀκούοντες, ἀπὸ ἀκρασικῶς αὐτὸ ποιῶμεν, ἀφλιπόντες καὶ τοῖς ἔξω λόγον, ἴσως εὐμαρῶς ἂν τὸν Λαβυρίνθου ἐκφύγοιμεν. Ερ. εὖ λέγεις, καὶ τοῦτο ποιῶμεν. Λυ. ἄγε· ἐπὶ τινὰ δὴ αὐτῶν πρῶτον ἔλθοιμεν ἄν; ἢ τοῦτο μὲν δῆλον λοιπόν; ἀρξάμενοι δ' ἀφ' ἑαυτῶν, ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἴωμεν; Ερ. ἀλλὰ τίνας ἂν ἡμῖν ἐξαρκέσειεν ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν προσελθεῖν; ἢ τίνας ἂν ἐπιλεξαίμεθα; Λυ. ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω τοῦτο εἰπεῖν· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἴσως ἐν τῷ παρόντι ἀφετέον. ἐπειδὰν δὲ ἐκεῖσε ἀφίκωμεθα, τότε καὶ τοῦτο ἐπισκεψόμεθα. Ερ. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐπιτρέπω σοι· ἐκεῖνο δὲ ἐπίσκεψαι, ὅπως μὴ ἐπὶ τοὺς ἀπαιδεύτους ἐλθόντες, ἐπὶ τοὺς ἀμαθεῖς, ἐπὶ τοὺς ἀνοήτους, ἐπὶ τοὺς ἀπείρους τῶν λόγων, ἐπὶ τοὺς ἀνεπιστήμονας τῶν πραγμάτων, ἐπὶ τοὺς ἀπαιδεύτους τῶν ἐθῶν, ἐπὶ τοὺς ἀγροίκους τῶν τρόπων, ἐπὶ τοὺς ἀνάγωγους τῶν ἐπιτηδευμάτων, ἐπὶ τοὺς ἀνάλγητους τῶν ἡδονῶν, ἐπὶ τοὺς ἀναισθήτους τῶν καλῶν, ἐπὶ τοὺς ἀπαιδεύτους τῶν ἀγαθῶν, ἐπὶ τοὺς ἀνοήτους τῶν σοφῶν, ἐπὶ τοὺς ἀπείρους τῶν ἀληθῶν, ἐπὶ τοὺς ἀνεπιστήμονας τῶν ὄντων, ἐπὶ τοὺς ἀπαιδεύτους τῶν ἀρετῶν, ἐπὶ τοὺς ἀγροίκους τῶν ἀρετῶν, ἐπὶ τοὺς ἀνάγωγους τῶν ἀρετῶν, ἐπὶ τοὺς ἀνάλγητους τῶν ἀρετῶν, ἐπὶ τοὺς ἀναισθήτους τῶν ἀρετῶν, ἐπὶ τοὺς ἀπαιδεύτους τῶν ἀρετῶν, ἐπὶ τοὺς ἀνοήτους τῶν ἀρετῶν, ἐπὶ τοὺς ἀπείρους τῶν ἀρετῶν, ἐπὶ τοὺς ἀνεπιστήμονας τῶν ἀρετῶν

δ' ἀφ' ὁτουοῦν, οἷον ἀπὸ Πυθαγόρου, ἢν οὕτω τύχῃ. πόσῳ ἂν χρόνῳ οἰόμεθα ἐκμαθεῖν τὰ Πυθαγόρου ἅπαντα; καί μοι ἐξαίρει καὶ τὰ ἔτη ἐκεῖνα τὰ τῆς σιωπῆς. σὺν δ' οὖν τοῖς πέντε, ἱκανὰ τριάκοντα οἶμαι εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ πάντως γε εἴκοσι. Ερ. θῶμεν οὕτως, εἶτα ἑξῆς τῷ Πλάτωνι θετέον δηλαδὴ τοσαῦτα ἕτερα, ἔτι μὴν καὶ Αριστοτέλει οὐκ ἐλάττω. Λυ. οὐ γάρ Ερ. Χρυσίππῳ δέ γε οὐκ ἔτι ἐρήσομαί σε πόσα. οἶδα γὰρ, παρὰ σοῦ ἀκούσας, ὅτι τετταράκοντα μόγις ἱκανά. Λυ. οὕτως. Ερ. εἶτα ἑξῆς Επικούρῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις. ὡς δ' οὐ πολλὰ ταῦτα τίθημι, ἐκεῖθεν μάθοις ἂν, ἢν ἐννοήσῃς, ὅσοι ὀγδοηκοντούτεις εἰσὶ Στωϊκοὶ ἢ Επικούρειοι ἢ Πλατωνικοὶ, ὁμολογοῦντες μὴ πάντα εἰδέναι τὰ τῆς ἑαυτοῦ αἱρέσεως ἕκαστος, ὡς

quicunque sit, incipiamus, nempe à Pythagora, quandoquidem ita cessit. φ Quãtum verò temporis statuemus omnibus Pythagoricæ philosophiæ placitis perdiscendis suffecturum? Volo autem annos in quibus sub initium Pythagoricæ sectæ candidatis consilescendum est, excipi Opinor omnino cum illis quinque satis fore 30. aut ad minimum omnibus modis viginti peropus est. HER. Ponamus ita esse. deinceps verò totidem alij Platoni concedendi sunt, ac mox nihilò pauciores Aristoteli. LVC. Non pauciores profecto. HER. Chrysippo autem quot impendendi sint, non est quòd multis te interrogem. Iam enim certus antea ex te audiui, quadraginta vix suffecturos esse. LVC. Ita sané. Deinde Epicuro & alijs. Quòd autem non nimiùm illis tribuere videar, hinc perdisces facillimè, apud animum tuum considerando quótnam sint octogenarij cùm Stoici tum Epicurei, atque etiam Platonici, ingenuè fatentes nondum cuncta suæ sectæ sibi esse explorata & cognita,

ὡς μηδὲν ἐνδεῖν σφίσιν ἐς τὰ μαθήματα. εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ Χρυσιππός γε, καὶ Ἀριστοτέλης καὶ Πλάτων φαῖεν ἄν. καὶ πρὸ τούτων, ὁ Σωκράτης οὐδὲν φαυλότερος αὐτῶν, ὃς ἐκεκράγει πρὸς ἅπαντας, οὐχ ὅπως μὴ πάντα, ἀλλὰ μηδ' ὅλως εἰδέναι τι, ἢ τοῦτο μόνον, ὅτι οὐπ οἶδε, λογισώμεθα οὖν ἐξ ἀρχῆς, εἴκοσι τῷ Πυθαγόρᾳ ἐτίθεμεν, εἶτα Πλάτωνι τοσαῦθ' ἕτερα, εἶτα ἑξῆς τοῖς ἄλλοις. πόσα δ' οὖν ταῦτα συντεθέντα ἐν μεφαλαίῳ γένοιτ' ἄν, εἰ δέκα μόνας θεῖμεν τὰς αἱρέσεις ἐν φιλοσοφίᾳ. Ερ. ἅπερ δὲ κόσια, ὦ Λυκῖνε. Λυ. βούλει οὖν, ἀφαιροῦμεν τὸ τέταρτον, ὡς πεντεκαίδεκα ἔτη ἱκανὰ εἶναι; ἢ τὸ ἥμισυ ὅλον; Ερ. αὐτὸς ἂν εἰδείης ἄμεινον· ἐγὼ δ' ὁρῶ τοῦτο, ὅτι ὀλίγοι ἂν καὶ οὕτω δὲ

ita vt in disciplinarum cognitione nihil in ipsis desiderari queat. Quòd si alij in hoc tergiuersari videntur, non tamen, vt opinor, hoc negabit Chrysippus & Aristoteles, & Plato, potissimùm autem præ cunctis Socrates, illis certò non postponendus, qui omnium testimonio professus est, se non tantùm omnia, sed in vniuersum nihil nosse, aut hoc tantum se scire, quod nesciret. Computemus igitur subducta ratione ab initio, viginti Pythagoræ attributi sunt, deinde totidem alij Platoni, mox nihilo pauciores alijs concessimus. Quot ergo in summa isti sunt anni simul comprehensi, si decem saltem in philosophia disciplinarum sectas constituerimus? HERMOTIM. Plures quàm ducenti, ô Luciane. LVCIAN. Ergo si tibi consultum factu videtur, quartam partem annorum auferamus, saltem quindecim studijs nostris satisfacere putantes, aut omnino partem dimidiam. HERMOT. Tu quidem multò meliùs hac de re quid faciendum sit, statues. Ego hoc probè perspicio, perquàm paucos ad hunc

διὰ πασῶν ἐξέλθοιεν, ἐκ γενετῆς εὐθὺς ἀρξάμενοι. Λυκ. τί οὖν πάθοι τις, ὦ Ερμότιμε. εἰ τοιοῦτόν ἐστι τὸ πρᾶγμα; ἢ ἀνατρεπτέον ἐκεῖνα τὰ ἤδη ὡμολογημένα, ὡς οὐκ ἄν τις ἕλοιτο ἐκ πολλῶν τὸ βέλτιστον, μὴ οὐχὶ πειραθεὶς ἁπάντων, ὡς τόν γε ἄνευ πείρας αἱρούμενον, μαυτείας μᾶλλον, ἢ κρίσει τἀληθὲς ἀναζητοῦντα; οὐχ οὕτως ἐλέγομεν; Ερ. ναί. Λυκ. πᾶσα τοίνυν ἀνάγκη, ἐπὶ τοσοῦτον βιῶναι ἡμᾶς, εἰ μέλλοιμεν εὖ τε αἱρήσεσθαι, ἁπάντων πειραθέντες, καὶ ἑλόμενοι φιλοσοφήσειν, καὶ φιλοσοφήσαντες εὐδαιμονήσειν. πρὶν δὲ οὕτω ποιῆσαι, ἐν σκότῳ, φασὶν ὀρχοίμεθ' ἄν, οἷς τύχωμεν προσπταίοντες. καὶ ὅ, τι ἂν πρῶτον

hunc modum omnes sectas percursuros, tametsi statim ab incunte pueritia philosophiæ studium exorsi fuerint. LVCIAN. Quid autem faciendum suades, Hermotime, cùm ita se res habeat? An subuertenda & refellenda ea existimas, quæ iam antè haud dubitanter confessi sumus, neminem videlicet vnquam electurum id quod ex multis omnium est præstantissimum, nisi omnium facto periculo singula degustauerit? adeò vt qui magistra experientia delectum non habuerit, ei oraculo magis aut responso veritatem inuestigandam esse. An non istiusmodi inter nos dicta sunt? HERMOTIM. Sané. LVCIAN. Proinde summoperè necessarium esse video, tantum temporis nos ætatem agere, si vnquam omnibus pertentatis rectè eligere consilium est, iámque acto delectu philosophiæ incumbere, percepta & cognita felicem vitam viuere queamus. Priùs verò quàm ita fecerimus, in tenebris, quod aiunt, saltaremus, in quæcunque inciderimus, illiso pede impingentes. Et quodcunque

πρῶτον ἐς τὰς χεῖρας ἔλθῃ. τοῦτ' ἐστὶν τὸ ζητούμενον ὑπολαμβάνοντος, ἀλλὰ τὸ μὴ ἀληθείας τεύξησθαι. ἀλλὰ καὶ εὐλογίστως μὲν ἄπαξ, κατά τινα ἀγαθὴν τύχην πεπεισόντων αὐτῶν, ἀκ ἔξομεν βεβαίως ἀληθεύειν. ἐκεῖνό ἐστιν, ὃ ζητοῦμεν· πολλὰ γὰρ ἔστιν ὅμοια αὐτοῖς, λεγόμενα ἄκαιρον αὐτὸ εἶναι τὰληθεύεσθαι. Ερμ. ὦ Λυκῖνε, ἐκ οἶδ' ὅπως εὐλογα μὲν δοκεῖς μοι λέγειν, ἀτὰρ (ἀριστεύει γὰρ τἀληθὲς) ὁ μιτρίως ἀνιᾷς με, διεξιὼν αὐτὰ, καὶ ἀκριβολογούμενος· ἀδὴν δέον. ὅσως δὲ καὶ ἔοικα ἐκ ἐπ' ἀγαθῷ ἐξεληλυθέναι τάχιστον ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ ἐξελθὼν ἐντετυχηκέναι σοι, ὃς μοι πολὺ σίον ἤδη τῆς ἐλπίδος ὄντα, εἰς ἀπορίας φέρων ἐμβέβληκας, ἀδιάλυτον ἀφανῆ τῆς ἀληθείας τὴν εὕρεσιν, ἐτῶν χρόνον διατρίβων Λυκ. ἐκὸν,

primum in manus nobis venerit, illud quod quærimus esse existimabimus, propter veritatis ignorantiam. Quòd si etiam maximè bona fortuna ad illud delati fuerimus, constanter tamen nunquam scimus, num id sit quod tantopere à nobis quæsitum est. Sunt enim non parùm multa his ipsis similia, singulis affirmantibus, hoc ipsum esse multò omnium verissimum. HERMOTIM. Haud scio, ô Lucia-ne, quàm mihi videare argumenta persuasionis bonarúmque rationum plena inter disputandum producere: verùm enimverò non mediocriter me perturbas ista differendo, nimiúmque arguiè & anxiè disquirendo, quod ad rem parùm attinet. Fortasse autem videor etiam inauspicatò hodie pedem domo extulisse, cùm egressus tibi obuiam venerim, qui me prope spei portum consistentem in ineuitabilem animi desperationem iniecisti, & Veritatis inuentionem impossibilem esse ostendens, tantum videlicet temporis requirentem. LVCIAN.

Cui

οὐκοῦν, ὦ ἑταῖρε, πολὺ δικαιότερον μέμφοιο ἂν τῷ πατρί σου Μενεκράτει, καὶ τῇ μητρί, ἥ τίς ποτ' ἐκαλεῖτο, οὐ γὰρ οἶδα, ἢ καὶ πολὺ πρότερον τῇ φύσει ἡμῶν, ὅτι σε μὴ, κατὰ τὸν Τιθωνὸν, πολυετῆ καὶ μακρόβιον ἔθεσαν, ἀλλὰ περιέγραψαν μὴ πλείω βιῶναι τὸ μήκιστον ἐτῶν ἑκατὸν, ἄνθρωπον ὄντα. ἐγὼ δὲ μετὰ σοῦ σκεπτόμενος, εὗρον τὸ ἐκ τοῦ λόγου ἀπρβάν. Ερμ. οὐκ, ἀλλ' ὑβριστὴς ἀεὶ σὺ, καὶ οὐκ οἶδ' ὅ, τι παθὼν μισεῖς φιλοσοφίαν, καὶ ἐς τοὺς φιλοσοφοῦντας ἀποσκώπτεις. Λυκῖν. ὦ Ερμότιμε, ἥ τις μὲν ἡ ἀλήθειά ἐστιν, ὑμεῖς ἂν ἄμεινον εἴποι τε οἱ σοφοὶ, σύ τε, καὶ ὁ διδάσκαλος ἐγὼ δὲ τό γε τοσοῦτον οἶδα, ὡς οὐ πάνυ ἡδεῖά ἐστιν αὐτὴ

Cur ergo hoc ipsum, ó amice, non multò iustius cum patre tuo Menecrate, & matre tua, quodcunque tandem illi nomen fuerit (neque enim teneo) expostulas? aut potius cum natura omnium nostrûm parente, quòd te quoque non vt ψ Tithonum, annosum & longæuum constituerit, sed præfinito destinârit homini vitam etiam longissimam centum annorum numerum non excedentem? Cæterùm ego tecum considerando reperi, quo è disputatione nostra potissimùm potuit elici. HERMOTIM. *Nequaquam, verùm tu semper quidem conuiciator es: atque haud scio quinam factum sit, vt tu extremè odio habeas philosophiam, eósque qui sapientiæ studijs sunt addicti, salibus & dicterijs delusos, naso suspendas.* LVCIAN. *Cuiusmodinam res sit veritas, ô Hermotime, vos longè meliùs & promptiùs, qui sapientia ornati estis, expedietis: nimirum tu, & præceptor tuus. Ego saltem hoc me planè scire arbitror, hanc non nimium auditu iucundam & dulcē*

αὐτὴ ζῆς ἀκήκοεν, ἀπὰ παροιμιάτου ὑπὸ τῦ ψεύδους παραπολύ. νυπιωτέρον γὰρ ἐκεῖνο, καὶ ἧσσον τῦδε ἥδιον. ἀλλ', ἃ τε μηδὲν λίαν ἡδὺ ἔχωσι σωφρόνως, μετὰ παῤῥησίας ἁμαλύτατα τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἥδιστα ἄκουσται αὐτῶν. ἴσθι γε τοι καὶ σὺ νῦν ἄχθομαι, τἀληθῆ ἐξωρόντι περὶ τούτων μετὰ σοῦ, καὶ δηλώσαντι οἷον ἐρῶμεν ἐγώ τε, καὶ σύ, ὡς ἀ πάνυ ῥᾳδίων. ὥσπερ εἴ ἀνδριάντ' ἐρῶν ἐτύγχανον, καὶ ὥετο τύχεσθαι, ἀπαμβάνων ἄνθρωπον εἶν· ἐγὼ δὲ λατιστὶ ὡς λίθ' ἢ χαλκὸς εἴη, ἐμιλούμην πρός σε ὑπ' εὐνοίας, ὅτι ἀδυνάτων ἐρᾷς, καὶ τότε δύσνουν ἐμὲ ἐᾷν ὧν ἄρ' ἐσυτῷ, διότι σε οὐκ ἐῶν ἐξαπατᾶσθαι, ἀπὸ-

esse mortalibus, quoniam longè lateque mendacio est inferior & vilior. Est enim hoc apud homines multo in speciem formosius & præcellentius, atque hoc nomine quoque auditu iucundius & dulcius. Illa verò quia nihil in se habet sinceritatis aut adulterini, cuius sibi esset conscia, magna cum libertate differit inter homines, eamq; ob rem plerisque intolerabilem adfert molestiam: quemadmodum & tu nunc indignaris, nec mea dicta fers humaniter, quibus tecum super hisce rebus veritatem erui, tibique planè indicium feci, cuiusmodi ea sint, quorum vtrique iuxtà immodico & amore & desiderio teneamur, quàm prorsus illa nactu non sint facilia: veluti si statuam aliquam non informen infando amore deperires, eaque te posse potiri in animum induceres, suspicans esse hominem: ego verò intuitus aut lapideum aut æreum esse simulachrum pro mea in te beneuolentia tibi significarem, rerum quarum potiundarum nulla esset relicta copia, te amore capi, ac tu iniquum tunc & maleuolentem me tibi censeres, quia nolim te decipi, absurda

ἀπόκοτα καὶ ἀνέλπιστα ἐλπίζοντα. Ερ. οὐκοῦν τοῦτο, ὦ Λυκῖνε, φῄς, ὡς οὐ φιλοσοφητέον ἡμῖν. ἀλλὰ χρὴ ἀργίᾳ πραδιδόντας αὐτοὺς, ἰδιώτας καταβιῶναι; Λυ. καὶ ποῦ τοῦτο ἤκουσας ἐμοῦ λέγοντος; ἐγὼ γὰρ οὐχ ὡς οὐ φιλοσοφητέον φημὶ, ἀλλ' ἐπείπερ φιλοσοφητέον, ὁδοί τε πολλαί εἰσιν ἐπὶ φιλοσοφίαν, ἑκάστη ἐπ' ἀρετὴν ἄγειν φασκουσαι, ἡ δ' ἀληθὴς ἐν αὐταῖς ἄδηλος, ἀκριβῆ ποιήσασθαι τὴν διαίρεσιν. ἀδύνατον δέ γε ἡμῖν ἐφαίνετο πολλῶν πεπειρήτων, ἑλέσθαι τὸ ἄριστον, εἰ μὴ ἐπὶ πάντα ἴοι τις πειρώμενος, εἶτα πως μακρὰ ἡ πεῖρα ὤφθη. οὐ δὲ πῶς ἀξιοῖς (ἄνθις γὰρ ἐρήσομαι) ὅτῳ πρώτῳ ἂν ἐντύχῃς. τούτῳ ἕψῃ, καὶ συμφι-

absurda & monstrosa nec spei consentanea sperantem. HERMOTIM. *Eò igitur hæc tibi dicta sunt, Luciane, quasi putes nullam operam philosophiæ studijs nobis nauandam esse, sed oportere nos socordiæ & inertiæ addictos priuatam vitam in terris agere?* LVCIAN. *ω Et quando aut vbi ista me dicentem audiuisti? Ego quidem non eò, quasi non sit philosophandum, ista dico, verùm quandoquidem omnino philosophiæ studendum est, viæ autem ad illam sint non paucæ, quarum nullum non perhibetur compendiosissimum esse ad virtutem diuerticulum, tametsi etiamnum in incerto sit quæ ex illis vera sit: diligentem & exquisitam diuisionem faciendam esse existimo. Quî enim fieri posse sperem, multis nobis propositis, ex illis eligere quod optimum, nisi quis omnia faciendi periculi gratia accesserit? Deinde. num longa adhuc supersit peregrinatio, aut an finis iam instare visus sit. Cæterùm quid tibi videtur? Iam enim deintegrò te inierrogabo: num eum qui sub initium tibi occurrerit, sequêris?*

συμφιλοσοφήσεις, κἀκεῖνος Ερμαιον ποιήσεταί σε; Ερμότ. καὶ τί σοι ἀπεκεινάμην ἂν ἔτι; ὃς οὔτε αὐτόν τινα κείνειν οἷόν τε εἶναι φῂς, ἢν μὴ Φοίνηκος ἔτη βιώῃ, πάντας ἐν κύκλῳ περιϊκὼν, καὶ πειρώμενος, οὔτε τοῖς πεπειραμένοις πιστεύειν ἀξιοῖς, οὔτε τοῖς πολλοῖς ἐπαινοῦσι, καὶ μερτυροῦσι. Λυκῖν. τίνας φῂς τοὺς πολλοὺς εἰδότας καὶ πεπειραμένους ἁπάντων; εἰ γάρ τις τοιοῦτός ἐστιν, ἱκανὸς ἔμοι γε καὶ εἷς, καὶ οὐκ ἔτι πολλῶν δεήσῃ. ἢν δὲ τοὺς οὐκ εἰδότας λέγῃς, οὐδέν τι τὸ πλῆθος αὐτῶν προσαξεταί με πιστεύειν, ἄχρις ἂν ἢ μηδὲν, ἢ ἓν εἰδότου, περὶ ἁπάντων ἀπεφαίνωνται. Ερμότ. μόνος δὲ σὺ τἀληθὲς κατεῖδες, οἱ δ' ἄλλο ἀνόητοι ἅπαντες, ὅσοι φιλοσοφοῦσι. Λυκῖν.

eúmque illo communibus philosophiæ disciplinis inuigilabis, atque ille te certum faciet? HERMOTIM. *Quid verò tibi ampliùs respondeam, qui neges quenquam rectè discernere posse, nisi Phœnicis annos vixerit, omnésque per orbem periculum faciendo accesserit? Neque dignum ducis fidem habere illis qui iam olim harum rerum sunt expertissimi, neque multis illis ista collaudantibus, suoque testimonio comprobantibus?* LVCIAN. *Quos tu mihi multos illos narras? num qui harum rerum sunt probè gnari, & ijdem iam omnium facta indagine periti? Quòd si quispiam talis esset, mihi quidem vel vnus sufficeret, neq; multis opus haberem. Porrò si imperitos dixeris, nunquam illorum multitudine adduci potero ad credendum, donec de omnibus nullius ignari definiendi facultatem sibi parauerint.* HERMOT. *Proinde tu solus veritatem perspexisti, cæteri verò quotquot philosophantur, im vniuersum omnes vecordes sunt, & sine iudicio?*

Λυκῖν. καταψεύδῃ μου, ὦ Ερμότιμε, λέγων ὡς ἐγὼ προτίθημί πῃ ἐμαυτὸν τῶν ἄλλων, ἢ τάττω ὅλως ἐν τοῖς εἰδόσι. καὶ οὐ μνημονεύεις, ὧν ἔφην, οὐκ αὐτὸς εἰδέναι τἀληθὲς ὑπὲρ τοὺς ἄλλους δεατεινόμενος, ἀλλὰ μετὰ πάντων αὐτὸ ἀγνοεῖν ὁμολογῶν. Ερμότ. ἀλλ', ὦ Λυκῖνε, τὸ μὲν ἐπὶ πάντας ἐλθεῖν χρῆναι καὶ πειραθῆναι ὧν φασι, καὶ τὸ μὴ ἂν ἄλλος ἑλέσθαι τὸ βέλτιον, ἢ οὕτως, εὔλογον ἴσως· τὸ δὲ τῇ πείρᾳ ἑκάστῃ τοσαῦτα ἔτη ἀπρειδόναι, παγγέλοιον, ὥσπερ οὐχ οἷόν τε ὄν, ἀπ' ὀλίγων καταμαθεῖν τὰ πάντα. ἐμοὶ δὲ καὶ πάνυ ῥᾴδιον εἶναι δοκεῖ τὸ τοιοῦτον, καὶ οὐ πολλῆς δεατριβῆς δεόμενον. φασί γέ τοι τῶν πλαστῶν τινα, Φειδίαν οἶμαι, ὄνυχα

LVCIAN. *Tu quidem, Hermotime, falsò me mendacij coarguis, cùm dicere non verearis quòd me ipse cæteris omnibus anteponam, aut omnino in numero eruditorum haberi contendam: parúmque memor esse videre eorum quæ per me antè dicta sunt. Neque quidem me præ alijs veritatem dignoscere contentiosè vociferor, verùm ingenuè fateor me cum alijs omnibus iuxtà ignarum esse.*

HERMOT. A *Atqui, Luciane, quòd ais omnes accedendos esse corúmque experimentum sumendum quæ dicuntur ab alijs: neque aliam rationem meliorum eligendorum superesse, fortasse non valde improbârim. Cæterùm cuique experientiæ tot annos impendi oportere, perquàm ridiculum mihi videtur: quasi verò non & è paucis cuncta perdisci queant. Mihi equidem ista perpendenti, haudquaquam graue aut operosum hoc videtur, quódque multo exercitio eget minimè. Siquidem aiunt quendam ex statuarijs,* B *opinor autem fuisse Phidiam,*

tantum

ὄνυχα μόνον λέοντος ἰδόντα, ἀπ' ἐκείνου ἀναλογίσθη, ἡλίκος ἂν ὁ πᾶς λέων γένοιτο, κατ' ἀξίαν τοῦ ὄνυχος ἀναπλασθείς. καὶ σὺ δὲ, εἴ τις τοι χεῖρα μόνην ἀνθρώπου δείξῃ, τὸ ἄλλο σῶμα κατακαλύψας, εἴσῃ, οἶμαι, αὐτίκα, ὅτι ἄνθρωπός ἐστι τὸ κεκαλυμμένον, κἂν μὴ τὸ πᾶν σῶμα ἴδῃς. καὶ τοίνυν τὰ μὲν κεφαλαιώδη, ὧν ἅπαντες λέγουσι. ῥάδιον καταμαθεῖν ἐν ὀλίγῳ μορίῳ ἡμέρας. τὸ δ' ὑπβαλεῖβες τοῦτο, καὶ μακρᾶς τῆς ἐξετάσεως δεόμενον, οὐ πάνυ ἀναγκαῖον ἐς τὴν αἵρεσιν τοῦ βελτίονος, ἀλλ' ἐνέστι κρῖναι καὶ ἀπ' ἐκείνων. Λυ. παπαὶ, ὦ Ἑρμότιμε, ὡς ἰσχυρὰ ταῦτ' εἴρηκας, ἀπὸ τῶν μερῶν ἀξιῶν τὰ ὅλα εἰδέναι. καί τοι ἐγὼ τὰ ἐναντία ἀκούσας μέμνημαι, ὡς ὁ μὲν τὸ

tantum ab vngue leonis conspecto æstimasse in quantam magnitudinem totus leo exurgeret, si iuxta vnguis rationem fuisset sculptus atque formatus. Neque mihi dubium est, quin & tu, si quis tantum hominis manum tibi commonstraret, reliquo corpore obuelato, nihil cunctatus actutùm scies hominem esse quod absconditum est, etsi totum corpus non videris. Ita quoque rerum capita, de quibus multus est multorum sermo, sine negocio in exiguo etiam puncto diei perdisces. Accurata autem & exacta harum rerum cognitio, cui consequendæ longa perquisitione opus est, nullo modo ad electionem melioris requiritur, verum etiam ab illis quæ dixi, iudicium facere licebit. LVCIAN.

Γ Papæ: quàm firma sunt & fortia quæ dixisti, Hermotime, contendens ex partibus totum cognosci posse? Quanquam ego me tuæ sententiæ diuersum audire memini, vt qui totum

τὸ ὅλον εἰδὼς, εἰδείη ἂν καὶ τὸ μέρος, ὁ δὲ μόνον τὸ μέρος, οὐκέτι καὶ τὸ ὅλον. οὕτω καί μοι τόδε ἀπόκειναι, ὁ Φειδίας ἄν ποτε ἰδὼν ὄνυχα λέοντος, ἔγνω ἂν ὅτι λέοντός ἐστιν, εἰ μὴ ἑωράκει ποτὲ λέοντα ὅλον; ἢ σὺ ἀνθρώπου χεῖρα ἰδὼν, ἔσχες ἂν εἰπεῖν ὅτι ἄνθρώπου ἐστι, μὴ πρότερον εἰδὼς, μήδ' ἑωρακὼς ἄνθρωπον; τί σιγᾷς; ἢ βούλει ἐγὼ ἀποκρίνομαι ὑπὲρ σοῦ ταῦτα ἀναγκαῖα, ὅτι οὐκ ἂν εἶχες; ὥστε κινδυνεύει ὁ Φειδίας ἄπρακτος ἀπεληλυθέναι, μάτην ἀναπλάσας τὸν λέοντα· οὐδὲν γὰρ πρὸς τὸν Διόνυσον, ὦ παῖ, λέγων. ἢ πῶς ταῦτ' ἐκείνοις ὅμοια; τοῦ μὲν γὰρ Φειδίᾳ, καὶ σοὶ οὐδὲν ἄλλο τοῦ γνωρίζειν τὰ μέρη αἴτιον ἦν, ἢ τὸ εἰδέναι τὸ ὅλον, ἄνθρωπον λέγω, καὶ λέοντα. ἐν φιλοσοφίᾳ δὲ, οἷον τῇ

tum cognouerit, etiam partem perspectam habeat: porrò qui partem saltem, is non statim etiam totum habet cognitum. Iam tu hoc mihi quoque responde, quomodo Δ Phidias quondam, leonis vngue conspecto, cognoscere potuit leoninum esse vnguem, nisi antè aliàs totum leonem vidisset? An verò tu hominis manu saltem visa dicere posses hominis esse, cùm antea hominem neque vidisses neque cognouisset anquam? Cur autem taces? Nunquid vis vt ego pro te respondeam ad quæstionem tibi propositam, videlicet quòd nullo modo posses? adeò vt periculum sit, ne Phidias infecta re abeat, leone quicquam incepto & exculpto. E Nihil enim ista ad Bacchum, quæ à te proponũtur, faciunt: aut quomodo hæc inter se sunt similia? Neq; enim tibi & Phidiæ alia cognoscendarum partium causa fuit, quàm prior totius cognitio, hominis dico & leonis. Cæterùm in philosophia, nempe quam

τῆ Στωϊκῶν, πῶς ἂν ἀπὸ τοῦ μέρους καὶ τὰ λοιπὰ ἴδοις, ἢ πῶς ἂν ἀπρφαίνοιο ὡς καλὰ; οὐ γὰρ οἶσθα τὸ ὅλον, οὗ μέρη ἐκεῖνα ἐστιν. ὃ δὲ φῄς, ὅτι τὰ κεφάλαια ῥᾴδιον ἀκοῦσαι ἁπάσης φιλοσοφίας ἐν ὀλίγῳ μορίῳ ἡμέρας, οἷον ἀρχὰς αὐτῶν, καὶ τέλη, καὶ τίθεσθαι οἰόνται εἶναι, τί ψυχὴν, καὶ τίνες μὲν σώματα πάντα φασὶ, τίνες δὲ καὶ ἀσώματα εἶναι ἀξιοῦσι, καὶ ὅτι οἱ μὲν ἡδονὴν, οἱ δὲ τὸ καλὸν, ἀγαθὸν καὶ ἔνδαιμον τίθενται, καὶ τὰ τοιαῦτα, οὑτωσὶ μὲν ἀκούσαντας ἀπρφήνασθαι ῥᾴδιον, καὶ ἔργον οὐδὲν εἰδέναι δὲ ὅστις ὁ τἀληθῆ λέγων ἐστὶν, ὅρα μὴ οὐχὶ μόριόν ἐστιν ἡμέρας, ἀπὰ πολλῶν ἡμερῶν δέκται. ἢ τί γὰρ ἐκεῖνοι παθόντες, ὑπὲρ αὐτῶν τούτων ἑκα-

quam tradunt Stoici, quonam pacto ex aliqua parte cognita, etiam reliqua cognosces? Aut quomodo illa vt honesta & pulchra demonstrabis? Neque enim totum nouisti cuius illa sunt partes. Quod autem dicis, totius philosophiæ capita auditu facilè posse comprehendi etiam in modica diei portiuncula, nimirum quæ rerum sint principia, qui fines, quam opinionem de Dijs habeant philosophi, prætereà quid animum esse sentiant, & quòd nonnulli omnia corporea esse affirment, rursum alij etiam pleraque incorporea esse contendant: tum quòd pars illorum voluptatem, pars autem nescio quod honestum, summum bonum felicitatēque esse statuāt, atq; id genus sexcenta alia: hæc inquā auditu facilè discerni & definiri posse, nihilque in his excutiendis & statuendis esse operæ: nosse autem eum qui vera dicat, vide ne non vnius saltem dieculæ particulam requirat, sed multorum potius dierum opus & labor sit. Z Aut quid animi illis fuisse putas, qui de his ipsis rebus aliquot librorum

ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας βιβλίων ἕκασοι συγγράψασιν, ὡς πάσαιν, εἰμαι, ἀληθῶ ἕνεκα τὰ ὀλίγα ἐκείνα, καὶ ἃ σοι ἐδόκει φάσθαι καὶ ὠμαθῆ; νυὶ δὲ μάντεως, οἶμαι, ἀνάγκη σοι καὐτὰ πρὸς τὰ ἄριστα τῶν ὑποκειμένων, ἃ μὴ ἀνάγκη τῷ διαφιβλῶ, ὡς ἀκεβῶς εἰδῆ αὐτὸς ἅπαντα, καθ' ὅσον ἕκαστον ἀνατρέχεις ἐπίζημ' ἔστ' ἄντη γένοιτ' ἂν ἐκ ἔχον ἀπαπλοκὰς, ἐπ' ἀναβολὰς, ἀμετασκάμβ τὸν μάντιν, ἐκάστων ὑφαλαίων ἁπάντων, σφαλαίοιο ἐφ' ἑκάσοις. ἀπαλάλα γάρ σε ὁ θὸς μυείων πραγμάτων, δάξας ἐν ᾧ ζῦ ἰδέου ἅπαντι, ἅ τινά σοι ἀρετίον. ἀ δὲ βόλει καὶ ἄλλο τι ἀπραγμονέσθον ἔσ-

brorum centurias & chiliades conscribere non grauati sunt? nimirum non ob aliam causam, quàm vt persuasum facerent omnibus, vera esse, vt mea fert opinio, pauca illa & modica quæ tibi videntur facilia, nullòque labore comprehensibilia. Iam verò omnino vate tibi opus esse opinor ad meliorum electionem faciendam: nisi, vt dixi, exercitij impigro studio illud consecutus fueris, vt in deligendo accuratè vniuersa discutias, & vnumquemque totum ad vnguem exploratum cognoueris. Haud enim ualde negauerim, hoc pacto philosophiam in compendium contrahi posse, neque habituram multas variarum rerum comprehensiones, neque vllam moram aut cunctationem, si constitutum vatem omnium rerum capita percensentem audieris, & inter audiendum ad singula mactatis hostijs sacra feceris. Hoc enim pacto infinitis laboribus Deus te subleuabit, posteaquam ex oblatis extis tibi commonstrauerit, quænam potissimùm tibi eligenda sint

H Quòd si autem volueris, & aliud multò minoris negocij

compendium

ἑποθήσομαί σοι, ὡς μὴ ἱερεῖα καταθύης ταυτὶ, καὶ θυσιάζῃ, τῷ μήδ' ἱβέα τινὰ τῶν μεγαλομίσθων παρακαλεῖν· ἀλλ' ἐς καλπὶν ἐμβαλὼν γραμματεῖα, ἔχοντα τῶν φιλοσόφων ἕκαστον τοὔνομα, κέλευε παῖδα τῶν ἀνήβων ἀμφιβαλοῦ τινα, προσελθόντα πρὸς τὴν καλπὶν ἀνελέσθαι ὅ, τι ἂν πρῶτον ἑπὸ τὴν χεῖρα ἔλθῃ τῶν γραμματείων, καὶ τὸ λοιπὸν κατὰ τὸν λαχόντα ἐκεῖνον, ὅσις ἂν ᾖ φιλοσόφει. Ερμότ. ταυτὶ μὲν, ὦ Λυκῖνε, βωμολοχικὰ, καὶ οὐ κατὰ σέ. σὺ δὲ εἰπέ μοι, ἤδη ποτὲ οἶνον ἐπρίω αὐτὸς; Λυ. καὶ μάλα πολλάκις. Ερμότ. ἆρ' οὖν πρίνεις ἅπαντας ἐν κύκλῳ τοὺς ἐν τῇ πόλει καπήλους, ἀπργευόμενος καὶ πραβάλλων καὶ ἀντεξετάζων τοὺς οἴνους. Λυκ. οὐδαμῶς. Ερμ. χρὴ γὰρ, οἶμαί, σοι

compendium eligendi tibi subijciam, quod secuto, neque victimæ tibi offerendæ sunt, neque vllus ex sacerdotibus magna mercede conducendis tibi adsciscendus est: verùm coniectis in vrnam literulis, cuiusq; philosophorum nomina habentibus, iube puerum aliquem impuberem florescente ætatula, ad vrnam accedentem extrahere eam literam, quæcunque primùm illi sub manum venerit: ac tandem inspecta literula ducem cognosces, quem tibi in philosophia sequendum existimo. HERMOTIM. Ista quidem, Luciane, scurrili dicacitate à te, & non ex animo dicta sunt. Θ Tu verò responde mihi, nunquámne ipse vinum commercatus es? LVCIAN. Et persæpe quidem. HERMOTIM. Nunquid ergo per orbem circuire soles quotquot in vrbe sunt caupones, degustans, licitans, atque expendens vina? LVCIAN. Nequaquam. HERM. Opinor enim illud, cui

σοι τῷ πρώτῳ χρυσῷ καὶ ἀξίῳ ἐντυχόντι ἀπρφέρεσθαι. Λυ. νὴ Δία. Ερμ. καὶ ἀπόγε τοῦ ὀλίγου ἐκείνου γεύματος εἶχεν ἂν εἰπεῖν, ὁποῖος ἅπας ὁ οἶνός ἐστιν. Λυ. εἶχον γαρ. Ερμ. εἰ δὲ δὴ ἔλεγεν προσελθὼν τοῖς καπήλοις, ἐπειδὴ κοτύλην πρίασθαι βούλομαι, δότε μοι, ὦ οὗτοι, ἐκπιεῖν ὅλον ἕκαστος ὑμῶν τὸν πίθον, ὡς δεσπαντὸς ἐπεξελθὼν, μάθοιμι ὅστις ἀμείνω τὸ οἶνον ἔχει, καὶ ὅθεν μοι ὠνητέον· εἰ ταυτ' ἔλεγες, οὐκ ἂν οἴει καταγελάσαι σου αὐτοὺς; εἰ δὲ καὶ ἐπιπλέον ἐνοχλοίης, ταχ' ἂν καὶ προσχέαι τοῦ ὕδατος; Λυκ. οἶμαι ἔγωγε, καὶ δίκαιά γ' ἂν παθοιμι. Ερμ. κατὰ ταυτὰ δὴ καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ. τί δεῖ ἐκπιεῖν τὸν πίθον, δυναμένους ἀπ' ὀλίγον τοῦ γεύματος εἰδέναι ὁποῖον

cui sub initium bono & digno incideris, auferendum tibi esse. LVCIAN. *Ita per Iouem.* HERMOTIM. *Proinde à modica illa & tenui degustatiuncula pronunciare iam potes de toto vino cuiusmodi sit.* LVCIAN. *Haud dubiè possum.* HERMOTIM. *Porrò si diceres, assistens cauponibus, Posteaquam vini sextarium coemere statuerim: agite, ô amici, date quæso vnusquisq; vestrûm totum dolium mihi ebibendum, vt omnibus exhaustis certum habeam quînam vestrûm generosiora vina venalia habeat, & vnde mihi vinum sit commercandum: quòd si hæc inquam diceres, ánnon iure optimo pro insano ab illis deridendus esses: atq; si illos acriter instando perturbandi finem non faceres, fortasse etiam aqua ab illis perfunderêre?* LVC. *Sanè opinor, & profectò meritis meis dignissima paterer.* HERM. *Non secus se quoque habent res philosophicæ. quid enim necessarium est totum vas exhaurire potando, cùm etiam à modica illa degustatiuncula nobis*

ὁποῖον τὸ πᾶν ἐστιν; Λυκῖν. ὡς ὀλισθηρὸς, ὦ Ερμότιμε, καὶ διαδιδράσκεις ἐκ τῶν χειρῶν. πλὴν ἀλλ' ὤνησάς γε· οἰόμενος γὰρ ἐκπεφευγέναι, ἐς τὸν αὐτὸν κύρτον ἐμπέπτωκας. Ερμότ. πῶς τοῦτ' ἔφης; Λυκῖν. ὅτι αὐθομολογούμενον πρᾶγμα λαβὼν, καὶ γνώριμον ἅπασι, τὸν οἶνον, εἰκάζεις αὐτῷ τὰ ἀνομοιότατα, καὶ περὶ ὧν ἀμφισβητοῦσιν ἅπαντες, ἀφανῶν ὄντων· ὥστε ἔγωγε οὐκ ἔγω εἰπεῖν καθότι σοι ὅμοιος φιλοσοφία καὶ οἶνος εἴη, ἄρα καὶ τοῦτο μόνον, ὅτι καὶ φιλόσοφοι ἀπαλίσκονται τὰ μαθήματα, ὥσπερ οἱ κάπηλοι, κερασάμενοι γε οἱ πολλοὶ, καὶ δολώσαντες καὶ κακομετροῦντες. οὕτωσὶ δ' ἐπισκοπήσομεν ὅ, τι καὶ λέγεις. τὸν οἶνον φῂς τὸν ἐν τῷ πίθῳ ὅλον αὐτὸν αὐτῷ ὅμοιον

promptum sit nosse quale sit futurum? LVCIAN. Quàm lubricus es, ô Hermotime, quámque tergiuersando laberis è manibus? verùm profectò tua tergiuersatione parùm promouisti. cùm enim speraris te effugisse, in easdem plagas incidisti. HERMOTIM. Quorsum ista dicis? LVCIAN. I Quoniam rei per se planæ & indubitatæ, omnibus certæ & cognitæ, nempe vino, longè dissimillima assimilando comparas, & ea quidem de quibus nemo non incertus animi ambigit, in obscuro consistentibus, ita vt ego mehercle dicere nequeam, quatenus tibi vinum & philosophia similia videantur: nisi fortasse in hoc solo, quòd & philosophi in quæstu habeant disciplinas venum expositas, quemadmodum caupones vinum, quas quidem commiscentes dolosè & fraudulenter adulterant, & maligna mensura diuenditant. Ad hunc verò modum quod dicis considerabimus. Ais autem vinum in vase exceptum, totũ esse

μοιον εἶν', ἢ μὰ Δί' οὐδὲν ἄλογον, ἀπὸ καὶ εἴ τις γεύσαιτο, ἀρυσαμένῳ ὀλίγον ὅσον αὐτὸ, ἔσεσθαι αὐτίκα δῆπου πᾶσι πάντας ὁ πίθος δῆλον, ἀκόλουθον καὶ τοῦτο, καὶ οὐδὲν ἄρ' ἐναντίωσιν τινὰ ἐνταῦθα. ὅρα δὴ καὶ τὸ μετὰ τοῦτο, φιλοσοφία, ἢ οἱ φιλόσοφοι, οἷον ὁ διδάσκαλος ὁ σὸς, ἆρα ταῦτα πᾶσι ὑμῖν λέγει ὁσημέραι, καὶ περὶ τῶν αὐτῶν, ἢ ἄλλα ἄλλοτε; πολὺ γὰρ δὴ, πρόδηλον, ὦ ἑταῖρε ἢ ἂν ἄρα ἀκούσειε πᾶς ῥήμασι αὖθις, καθάπερ ὀδυσσέα περιόντα, καὶ διπλασιάσαι, ἃ τὰ αὐτὰ ἐλεγχθήσεται ἂν ἀπέχειν ἄν σοι καὶ ἅπαξ ἀκούσαντι; Ερμ. πῶς γὰρ οὔ; Λυκ. πῶς οὖν οἷόν τί σοι ἐστὶν, ἐπειδὴ πρώτου γεύματος ἀφῇ. ναὶ τὰ πάντα· ὁ γὰρ αὐτός γε, ἀλλ' ἀεί ἕτερα καινὰ ἐπὶ καινοῖς ἐλέγχων, ἅτε ὥσπερ ὁ οἶνος ἀεὶ ὁ αὐτὸς ὤν. ὥστε, ὦ ἑταῖρε, ἦν μὲ

esse sui simile. & profectò nihil absurdi in hoc à te dictum est. Atqui si quis etiam degustauerit illud, hausto saltem modico, statim compertum habet, quale totum sit dolium: & hoc in confesso est apud omnes, nec est quòd quicquam tibi in his contradicam. Vide verò etiam postibac, philosophia, eiusq; alumnus, nempe præceptor tuus, num eadem quotidianis prælectionibus ad vos differit, ijsdēq; de rebus nunquam non verba facere consuetus, annon subinde alio tempore alia vobis solet proponere? Esse enim non parùm multa philosophiæ abstrusa mysteria, iā olim, amice, nemini obscurum est. An non verò tu etiamnū, vt par est, instar Vlyssis apud illum perduras circumeundo & oberrando, si semper sonat eadem per eadem, at fortasse satis est si semel quippiam mauldieris? HERMOT. Et cur non? LVC. Quinam igitur fieri potuit, vt tu primo gustu statim nosceres vniuersa? Neq; enim semper eandē cantilenā nobis solet occinere, sed subinde noua nouis differendo agglomerat. Non, ô amice,

ἢν μὲν ὅλον ἐκπίῃς ἢ πίθον, καὶ ἄπως μεθύων ὀρθήσεις· ἀτιχνῶς γὰρ ἐν ᾧ τυθμῷ δοκεῖ μοι ὁ θεὸς καταπρύψαι τὸ φιλοσοφίας ἀγαθὸν, ὑπὸ τὴν πρώτην αὐτῶν· λήσει οὖν ὅλον ἐξαντλήσας ἐς τέλος, ἢ οὔποτ' ἂν εὕροις τὸ νηκτάριον ἐκεῖνο πόμα, οὗ πάλαι διψῶν μοι δοκεῖς. σὺ δ' οἶσθα τὸ ζητοῦμενον αὐτὸ ἐὸν, ὡς εἰ μόνον γεύσαιο αὐτοῦ, καὶ σπάσαιο μικρὸν, ὅσον αὐτίκα σε πάνσοφον γενήσεσθαι, ὥσπερ φασὶν ἐν Δελφοῖς τὴν προμάντιν, ἐμπλησάμενον ἐκ τρίποδος νάματος, ἔνθεον ὠθὺς γίγνεσθαι, καὶ χρᾶν τοῖς πᾶσιν. ἀλλ' ὑπὸ ἄτης ἔχειν ἔοικεν. σὺ γ' οὖν ὥσπερ ἡμῖν τοῦ πίθου ἐκπεπωκὼς, ἐναμφίβολος εἶ ἔτι ἑλίττεις. ὅρα δῆτα, μὴ τῷ ὄντι μᾶλλον φιλοσοφίᾳ ἔοικεν.

ὁ μὲν

vt vinum quod semper idem est, adeò vt nisi totum vas strenuè exhauseris, nequicquam inebriatus obambulabis. Planè enim in fundo mihi visus est Deus philosophiæ adyta abstrusisse, sub ipsam fecem vsque. Itaque totum dolium postremò exhaurias necesse est, si vnquam consilium tibi fuit nectaream illam potionem inueniendi, quam aridis faucibus iam olim auidissimè sitire mihi visus es. Porrò autem eam persuasionem tibi persuasisti, vt putes tale quippiam esse philosophiam, vt si saltem leuiter illam primoribus, quod aiunt, labijs degustaueris, statim fore vt omnibus sapientiæ numeris euadas absolutissimus: quèadmodum perhibent de diuinatrice K illa in Delphis, quæ simulatque sacra fluenta degustauerit, aclutùm afflata numine, accedentibus respondet oracula. Atqui non ita se habet philosophiæ studium. Itaque te, quem vltra mediũ iã dolij ebibisse constat, adhuc incipere perhibeas. A Quare vide ne rectiùs huic philosophiæ comparari queat.

Dolium

ὁ μὲν γὰρ πίθος ἔτι μύρτου σοι, καὶ ὁ καδίσκος, ἐνέσω δὲ μὲν οἶνος, ἀλλὰ πανσπερμία τις, πυρὸς ὑπάλευρον, καὶ μετὰ ζιζάνια λάμοι, εἶτα ἐρεβινθοι, καὶ ἀπὸ ταύτης φακοί, εἶτα ἐρέβινθοι, καὶ ἀλλαὶ ποικίλαι πρόσ. εἰ δὴ σὺ ὠνήσοιο τὸν ἐλάττονα τῶν σπερμάτων, καὶ ὃς ἀφιλῶν τὸ πυροῦ, οὔπερ ἐμοί, ἀνέδωκέ σοι δέγμα ἐς τὴν χεῖρα, ὡς ἴδοις· ἆρα οἰῷ ἔχοις ἂν ἀπᾶν, ἀς ἐκεῖνο ἀφθόνως, εἰ καὶ οἱ ἐρέβινθοι λαθαροὶ, καὶ οἱ φακοὶ ὑπακῆς, καὶ οἱ λάμοι οὐ διάκενοι; Ερμ. οὐδαμῶς. Λυ. οὐκοῦν οὐδὲ φιλοσοφίαν ἀφ' ἑνὸς, ὅν φύσει τις τὸ πρῶτον, μάθοις ἂν ἅπασαν οἵαπέρ ἐστιν. οὐ γὰρ ἔν τι ἐμοί, ὥσπερ ὁ οἶνος, ὃ σὺ οὐκ ἐπῄνεσας ἐν τῷ γάμματι. τὸ δὲ ἑτερόιον τι ὄφθη, ὑπερεργα

Dolium enim & caponem adhuc tibi sinemus, nihil autem insit vini, sed potius omnium frugum confusum quoddam seminarium, in summo quidem triticum, cui subsint fabæ, quibus deinde subiectum sit hordeum, mox lentes, quintò cicera, postremò aliæ quæpiam diuersorum seminum species & genera. Iam si institorem accederes seminum mercandorum gratia, illeq; à summo tritici aliquot grana inspicienda in manum tibi traderet: posiésne igitur conspectis granis dicere cicer esse mundum, & lentes probè purgatas, fabas autem inanes? HERMOTIM. *Nullo modo.* LVCIAN. *Proinde neque philosophiam ab vno aliquo eorum quæ quis dixerit, vniuersam pernoscet, cuiusmodi tota sit. Neque enim vna aliqua res est, quale est vinum, cui quidem tu illam, tametsi valde inæquali comparatione contulisti, contendens similem esse totam primo gustui. Quòd autem diuersum quiddam visum est,*

οὐ παρέργου τῆς ἐξετάσεως δεόμενον. οἶνον μὲν γὰρ φαῦλον πρίασθαι, ἐν δυοῖν ὀβολοῖν ὃ κίνδυνος. αὐτὸν δέ τινα ἐν τῷ συρφετῷ πραπολεῖσθαι, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν ἀρχῇ ἔφησθα, οὐ μικρὸν εἶναι κακόν. ἄλλως τε, ὁ μὲν ὅλον ἀξιῶν ἐκπιεῖν τὸν πίθον, ὡς κοτύλην πρίαιτο, ζημιῶσαι ἂν τὸν κάπηλον, οὕτως ἀπίθανα γενόμενος. φιλοσοφία δὲ οὐδὲν ἂν τοιοῦτο παθοι, ἀλλὰ κἂν ὅτι πάμπολλα πίῃς, οὐδὲν ἐλάττων ὁ πίθος γίγνεται, οὐδὲ ζημιώσεται ὁ καπηλος ἐπιῤῥεῖ γὰρ, κατὰ τὴν παροιμίαν, τὸ πρᾶγμα ἐξαντλούμενον ἐς τὸ ἔμπαλιν, ἢ ὁ τῶν Δαναϊδῶν πίθος. ἐκεῖνος μὲν γὰρ τὸ ἐμβαλλόμενον οὐ συνεῖχεν, ἀλλὰ διέῤῥει εὐθύς· ἐντεῦθεν δὲ ἦν ἀφέλης τι, πλεῖον τὸ λοιπὸν γίγνεται. ἐθέλω δέ σοι καὶ ἄλλο ὅμοιον εἰπεῖν φιλοσοφίας πρὶ γεύματος, καὶ μή με νομίσῃς βλασφημεῖν περὶ

curiosa perscrutatione non eget. Etenim siquis vinum acetosum aut alioqui malum emerit, duorum obolorum iacturam facit. Porrò autem in media plebe versari, sicut & tu dixisti statim initiò, non mediocre malum est. Alioqui qui totum vas epotare voluerit, vt vini sextarium coëmat, damno cauponem afficiet, tam inciuiliter & insolenter degustando. Nihil autem tale philosophia patitur: verùm tametsi nimis multa biberis, vas tamen non imminuitur, neque vllam iacturam facit cauponam exercens. In idem enim loci fluit exhaustum negocium, laborq́, iuxta prouerbium, & contrà fit atque in M Danaidũ dolio. illud enim quicquid infusum fuerit, non continet, sed protinus hàc atque illàc perfluit. Hinc verò etiam si multa abstuleris, multò tamen plura relinquuntur. Cæterùm aliud qddã nõ dissimile de philosophiæ gustu tibi proponã: tu verò caue putes in philosophiæ contumeliam

ρὶ αὐτῆς. ἢν εἴπω ὅτι φαρμαλ-
κῳ ὀλεθρίῳ ἔοικεν, οἷον κω-
νείῳ ἢ ἀκονίτῳ, ἢ ἄλλῳ τῶν
τοιούτων· οὐδὲ γὰρ ταῦτα, ἐ-
πείπερ θανατηφόρα ἐστὶν, ἀ-
ποκτείνοι ἄν, εἴ τις ὀλίγον
ὅσον ἀκαριαῖον ἀπρξύσας αὐ-
τῶν, ἄκρῳ τῷ ὄνυχι ἀπρεύ-
σαιτο, ἀπὸ ἢν μὴ τοσοῦτον. ὅ-
σον χρὴ, καὶ ὅπως, καὶ ξὺν
οἷς, οὐκ ἂν ἀπρθαίνοιο προσ-
ενεγκαίμενος. σὺ δὲ ἠξίους
τοὐλαίχιστον ἐξαρκεῖν, ὡς ἀπρ-
τελέσαι τὴν τοῦ ὅλου γνώσιν.
Ερμότ. ἔστω ταῦτα, ὡς βούλει,
Λυκῖνε. τί οὖν ἑκατὸν ἔτη χρὴ
βιῶναι καὶ τοσαῦθ' ἑπομεῖναι
πράγματα; ἢ οὐκ ἂν ἄλλως φι-
λοσοφήσαιμεν; Λυκῖν. οὐ
γὰρ, ὦ Ερμότιμε, καὶ δεινὸν
οὐδὲν, εἴ γε ἀληθῆ ἔλεγεν ἐν
ἀρχῇ, ὡς ὁ μὲν βίος βραχὺς, ἡ
δὲ τέχνη μακρή. νῦν δὲ οὐκ
οἶδ' ὅ, τι παθὼν ἀγανακτεῖς,
εἰ μὴ

meliam ista me dicere, si
dixero illam similem esse e-
xitiali & pernicioso phar-
maco, cuiusmodi est N ci-
cuta, aut aconitum, aut a-
liud tale quippiam. E Ne-
que enim illa tametsi sint le-
thalia & mortifera, sta-
tim mortem inferunt, si quis
modico quopiam de illis ab-
lato, summo vngue degu-
stauerit: verùm si non tan-
tum, quantum ad consci-
scendam mortem necessa-
rium est, & qua ratione fie-
ri oporteat, & cum quibus
sumendum sit, certè non mo-
rieris. Tu autem contendis
ad totius cognitionem pa-
randam minimum quodque
sufficere. HERMOT.
Sint sanè ista, Luciane, quê-
admodum ipse volueris.
quorsum igitur centum an-
nos nobis viuendum autu-
mas, & tantorum negociorũ
molem sustinendam. quasi verò alioqui nobis philosophari
non foret integrum? LVC. Non profectò, Hermotime: neque
hoc tibi graue & arduum auditu videatur. Etenim si sub i-
nitium vera dixisti, O vitam videlicet breuem esse, artem verò
longam: nunc nescio qui fiat vt tu grauiter succensere soleas,

εἰ μὴ ἀνθημερὸν ἡμῖν πρὶν δλιῶσαι ἅλιον, Χρύσιππος ἢ Πλάτων ἢ Πυθαγόρας γένοιο. Ερ. περίεχή με, ὦ Λυκῖνε, καὶ σωτηριώνεις ἐς σχολὴν, ὅ δὴ ἐμοὶ παντὸς παθὼν, ὑπὸ φθόνου δηλαδὴ, ὅτι ἐγὼ μὲν πρόκοπον ἐν τοῖς μαθήμασι, σὺ δὲ ὠλιγώρηκας ἐκανῶς τηλικοῦτος ὤν. Λυκῖν. οἶσθ' οὖν ὃ δράσεις; ἐμοὶ μὲν, ὥσπερ λορυβαντιῶντι, μὴ πρόσχῃς τὸν νοῦν, ἀλλ' ἴα κυρῆν. σὺ δ' ὡς ἔχεις, πόχωρει ἐς τὸ πρόσθεν τῆς ὁδοῦ, καὶ πείρασον τὰ ἐξ ἀρχῆς σοι δεδογμένα περὶ ζώντων. Ερμό. ἀλλ' οὐκ ἐᾷς σὺ, βίαιος ὤν, ἐπιθαύσασθαί τι, ἢν μὴ πράσθω ἅπαντα. Λυκ. μὰ μὲν οὐ δῆτα, ὡς οὐκ ἄν ποτε ἄκων ἀπέλθοιμι βίαιον δὲ λέγων ἐμὲ, ἀναίτιον δοκεῖς μοι, κατὰ τὴν ποιητὴν.

nisi priusquã sol diurni curę sus pensum absoluerit, nobis Chrysippus, aut Plato, aut Pythagoras euadas. HERMOT. *Insidiosè imponis mihi, ô Luciane, mę & in angustum constringis, nihil vnquam mali à me passus, nimirum præ inuidia, quòd ego quidem in disciplinis nonnullum operæprecium fecerim, te ipsum verò nihili pendens dare soles neglectui, nullis disciplinis liberalibus animum excolens, tantus ætate existens.* LVCIA. *Scis igitur quid faciendum tibi putem? Mihi quidem tanquam atra bili percito, & insanienti, ne dicto audiens esto, néve mentem adhibeas, sed sine nugari me liberè: tu verò, vt quidem iam facis in præsentia, porrò perge viam tuam, atq; ad illa quæ initiò decreuisti persequi, alacriter contende.* HER. *Atqui tu nullam mihi permittis diligendi copiam: tam vehementer & violenter vrges, nisi omnium experimentum sumpsero.* LVCI. *Siquidem planè peritum esse oportet, vt ne quid interim dicam aliud. Quòd autem me violentũ dicis, vidêre mihi insontem & inculpabilem*

iuxta

ποιητήν. αἰτιᾶσθαι αὐτὸν, ἔς' ἂν μὴ ἕτερός σοι λόγος συμμαχήσας ἀφέληται τῆς βίας, ἤδη ἀγόμενον, ἰδοὺ γέτοι καὶ τάδε πολλῷ βιαιότερα φαίη ἄν τοι ὁ λόγος, σὺ δ' ἐκείνων παρεὶς, ἐμὲ ἴσως αἰτιάσῃ. Ερ. τὰ ποῖα; θαυμάζω γὰρ, εἴ τι ἄῤῥητον καταλέλειπται αὐτῷ. Λυκ. οὐχ ἱκανὸν εἶναί φησι, τὸ πάντα ἰδεῖν καὶ διεξελθεῖν δι' αὐτῶν, ὡς ἔχειν ἤδη ἑλέσθαι τὸ βέλτιστον, ἀλλ' ἔτι τοῦ μεγίστου ἐνδεῖν. Ερμότ. τίνος τούτου. Λυκ. κριτικῆς τινος, ὦ θαυμάσιε, καὶ ἐξεταστικῆς παρασκευῆς, καὶ νοῦ ὀξέος, καὶ διανοίας ἀκριβοῦς καὶ ἀδεκάστου, οἵαν χρὴ εἶναι τὴν περὶ τῶν τηλικούτων δικάσουσαν, ἢ μάτην ἂν ἅπαντα ἑωραμένα εἴη. ἀπροδοτέον οὖν φησι καὶ τοῦ τοιούτου χρόνον οὐκ ὀλίγον, καὶ προθέμενον ἅπαντα εἰς μέσον, αἱρεῖσθαι διαμέλλοντα, καὶ βρα-

iuxta poëtam incusare. nisi dum altera tibi inuenta fuerit oratio pro te faciens, nunquam quod iam illatum est, aufertur à violentia. Ecce his multò etiam vehementiora tibi proponeret oratio, tu verò illa omissa me fortasse incusares. HER. Qualiánam? demiror enim si quid etiamdum abstrusum illi relictum sit. LVC. Parum esse ait, neque sufficere omnia perspexisse, illáq; obiter perlustrasse, vt possis iam optimum eligere, verùm adhuc opus esse re quapiam maxima. HER. Qua tandem? LVC. Π Critico quopiam, ô admirande, excussóq; iudicio, menteq; acuta & solerti, intelligentia insuper summa & acri, qualem esse summopere necessarium est de rebus tantis iudicantem. Aut semel nequicquam vniuersa visa sunt. quinetiam permultum temporis huic tribuendum esse confirmat, quod omnibus exactè & diligenter excutiendis & indagandis sufficiat, omnibusq; in medium propositis eligere oportere cunctantem, &

βραδύνοντα, πάνυ ἀκριβῶς ἐπισκοπουμένους, μήτε ἡλικίαν δεῖν λέγοντος ἑκάστου, μήτε σχῆμα ἢ δόξαν ἐπὶ σοφίᾳ ἀναθέμενον, ἀλλὰ μᾶλλον τοὺς Ἀρεοπαγίτας χρὴ ποιοῦντα, οἳ ἐν νυκτὶ καὶ σκότῳ διακρίνουσιν, ὡς μὴ εἰς τοὺς λέγοντας, ἀλλ' εἰς τὰ λεγόμενα ἀποβλέποιεν· καὶ τόδη ἤδη ἐξεσά σοι βεβαίως ἑτοιμάζω φιλοσοφᾶν.

ΕΡΜΟΤ. μετὰ τὸν βίον φῄς. ἐκ γὰρ τούτων, ὦ Λυκῖνε, ἀνθρώπων βίου ἐξαρκέσειν ἄν, ὡς ἐπὶ πάντων ἐλθεῖν καὶ ἑπάσαν ἀκριβῶς ἐπιδεῖν, καὶ ἐπιδόντα ἐρῆναι, καὶ μεύναντα ἐλέσθαι, καὶ ἑλόμενον φιλοσοφῆσαι μόνως καὶ δι' ὅτως εὑρεθῆναι φῆς τἀληθές, ἄνωθεν ἄρξαμένους. ΛΥΚΙΝ. οὐκοῦν γάρ σοι ἀπᾶν, ὦ Ἑρμότιμε, ὅτι δεῖ τοῦτο πανύπανον, ἀλλ' ἔτι μοι δοκοῦμεν λελῦσθαι ἡμᾶς αὐτοὺς, οἰόμενοι μέγα τι εὑρηκέναι βέβαιον, εὑρόντες δὲ ἐδέν, ὥσπερ

tardantem: nullo modo autem differentis annos spectandos esse, neque habitum suspiciendum, neque opinionem sapientiæ reuereri oportere, sed in morem P Areopagitarum cuncta esse facienda, quibus mos est noctu & in tenebris cognoscendis causis dare operam, vt non in dicentes, sed in ea quæ dicuntur, defigant oculos. Ad hunc quidem modum tibi eligenti promptum erit philosophari.

HERMOT. Iuxta vitæ rationem tu dicis. ex his enim quæ dixisti, Σ nullius hominis vita satis longa esse potest vt omnia percurrat, & vnumquodque non oscitanter perspiciat, perspectaq; iudicet, iamq; iudicata eligat, delectuq; habito philosophetur. Hac enim sola ratione verum inueniri posse contendis, alioqui nequaquam. LVCIAN. Vereor ad te dicere, ô Hermotime, ne hoc quidem satis esse, verùm adhuc mihi videmur nosmetipsos fallere, existimantes aliquid certi & firmi nobis inuentum esse, cùm tamen nihil inuenerimus: quemadmodum

ὥσπερ οἱ ἁλιεύοντες, ποτὲ μὲν καθέντες τὰ δίκτυα, καὶ βάρος τινὸς ἀφθόμενοι, ἀνέλκουσιν ἰσχυρῶς σπουδῇ καὶ προθυμίᾳ, ἐπειδὴ πολὺ ἤδη ἐπέσπασται τοῦ πλήθους, εἶτα ἐλπίδων μὲν ἀναπίμπλανται, ἢ λίθος τις ἀναφάνηται αὐτοῖς, ἢ κεράμιον ψάμμου σεσαγμένον. σκόπει, μὴ καὶ ὑμῖν τι τοιοῦτον ἀντισπάκαμεν. Ερμ. ὃ μανθάνω τί ποτε τὰ δίκτυα ταῦτα βούλεται· ἀτεχνῶς γὰρ μὴ πιεσθέντας αὐτοῖς. Λυκῖν. ἀκούω σε ῥᾳδίως διαπλεῦσαι· σοὶ θεῷ γὰρ οἶδα νεῦσαι, ἢ καί τις ἄλλος. ἐγὼ γάρ, ἐπειδὴ ἐφ' ἅπασιν ἐληθόμην πειράσασθαι, καὶ τοῦτο ἐργασόμενός σοι, ὅπως μὴ τοῦτο ἄδηλον ἔσεσθαι νομίζω, εἴ τις ἐξ αὐτῶν ἔχει τὸ ζητούμενον, ἢ πάντως ὁμοίως ἀγνοοῦσι. Ερμότ. τί φῄς; μὴ δοκεῖ τούτων τις πάντως ἔχειν;

admodum hoc ipsum non rarò vsu venire solet piscatoribus, qui cùm in capturam retia iecerint, & aliquid graue ac ponderosum senserint, attrahunt rete, sperantes piscium copiosam multitudinem conclusam esse. deinde postquam attrahendo nimiùm delassati fuerint, aut ingens lapis aut vas aliquod arena refertum, præter spem illis apparet. Proinde etiam atque etiam tibi considerandum est, ne & nos tale quippiam subtraxerimus. HERMOTIM. Non intelligo quid sibi ista velint retia, planè tamen ijsdem me irretitū inuoluis. LVCIAN. Proinde ego te rursum extricare conabor. Neque enim mihi dubium est peritia natandi te præcellere,

Λυ.

si quis etiam alius. Etenim ego, etsi ad vniuersos venerimus experimenti sumendi gratia, & illud aliquando fecerimus, nondum tamen planum & certum esse existimo, penes quem illorum, illud quod quærimus, deliteſcat. Possibile enim est, vt eius omnes in totum ignari sint. HER. Quid ais? an opinaris penes nullum illorum esse?

LVC.

Λυ. ἄδηλον. ἢ σοι ἀδύνατον δοκεῖ ἅπαντας ψεύδεσθαι, τὸ δ' ἀληθὲς ἄλλο τι εἶναι, τοὺς μηδενὸς αὐτῶν πω εὑρημένον; Ερμ. πῶς οἷόν τε; Λυκῖν. οὕτως. ἔστω γὰρ ὁ μὲν ἀληθὴς ἀριθμὸς ἡμῖν, εἴκοσιν. οἷον κυάμους τις εἴκοσιν ἐς τὰν χεῖρα λαβὼν, ἐπικλεισάμενος, ἐρωτάτω δέκα τινὰς, ὁπόσοι εἰσὶν οἱ κύαμοι ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. οἱ δ' εἰκάζοντες, ὁ μὲν ἑπτὰ, ὁ δ' τριάκοντα λεγέτωσαν, ὁ δέ τις δέκα ἢ πεντεκαίδεκα, καὶ ὅλως, ἄλλος ἄλλον τινὰ ἀριθμὸν, ἐνδέχεται μέν τοι καὶ κατὰ τύχην τινὰ ἀληθεῦσαι, ἦ γάρ; Ερμ. ναί. Λυκ. οὐ μὴν οὐδὲ τοῦτο ἀδύνατον, ἅπαντας ἄλλον ἄλλους ἀριθμοὺς εἰπεῖν, τοὺς ψευδεῖς, καὶ οὐκ ὄντας, μηδένα δ' αὐτῶν φάναι, ὅτι εἴκοσιν ὁ ἀνὴρ κυάμους ἔχει. ἢ τί φῄς; Ερμότ. οὐκ ἀδύνατον. Λυκ. κατὰ

LVC. *Incertum est. Nunquid non videtur tibi fieri posse, vt mentiantur omnes ipsaq; veritas alia quæpiam, res sit, quæ penes nullum horum inueniri queat?* HER. *Quinam fieri posse credam?* LVC. T*Ad hunc modum: sit enim nobis certus aliquis numerus ex composito constitutus, nempe viginti. Iam si quis viginti fabas in manum sumeret, & ea clausa decem quospiam interrogaret, quótnam fabas in manu sua conclusas haberet: illi autem ducti coniectura, hic quidem septem, ille triginta, alter verò decem aut quindecim, prorsusq; alius alium numerum diuinaret: possibile enim est aliquem fortè fortuna verum dicere: ánnon verisimile tibi videtur?* HER. *Sané.* LVC. *Ergo ne hoc quidem factu impossibile credendum est, vt omnes ex æquo alius alium numerum dicat, falsum tamen, & à quo longè lateq; absit certus ille numerus, adeò vt nullus ex illis dicat virum in manu sua habere viginti fabas. Quid autem tu ad ista respondes?* HERMOTIM. *Fieri posse.* LVC.

Non

κατὰ ταῦτα τοίνυν ἅπαντες μὲν οἱ φιλοσοφοῦντες τὴν εὐδαιμονίαν ζητοῦσιν ὁποῖόν τί ἐστι, καὶ λέγουσιν ἄλλος ἄλλο τι αὐτὴν εἶναι, ὁ μὲν ἡδονὴν, ὁ δὲ τὸ καλὸν, ὁ δὲ, ὅσα ἕτερά φασι περὶ αὐτῆς. εἰκὸς μὲν οὖν καὶ τούτων ἕν τι εἶναι τὸ εὔδαιμον. οὐκ ἀπεικὸς δὲ, καὶ ἄλλο τι παρ' αὐτὰ πάντα, καὶ ἐοίκαμεν ἡμεῖς ἀνάπαλιν, ἢ ἐχρῆν, πρὶν τὴν ἀρχὴν εὑρεῖν, ἐπείγεσθαι πρὸς τὸ τέλος. ἔδει δ', οἶμαι, πρότερον φανερὸν γενέσθαι, ὅτι ἔγνωσαι τἀληθὲς, καὶ πάντως ἔχει τις αὐτὸ εἰδὼς τῶν φιλοσοφούντων, εἶτα μετὰ τοῦτο, τὸ ἑξῆς ἂν ἦν ζητῆσαι ᾧ πειστέον ἐστίν. Ερ. ὥστε, ὦ Λυκῖνε, τοῦτο φῂς, ὅτι οὐδ' ἂν διὰ πάσης φιλοσοφίας χωρήσωμεν, οὐδὲ τότε πάντως ἕξομεν τἀληθὲς εὑρεῖν. Λυκῖν. μὴ ἐμὲ, ὦ γαθὲ, ἐρώτα, ἀλλὰ τὸν λόγον αὖθις αὐτὸν, καὶ

Non alia ratione quotquot philosophantur, felicitatem quærere insistunt, cuiusmodinam tandem res sit, planeq; alius aliud quiddam esse somniando confirmat: hic quidem voluptatem, ille honestum: alius alia quæpiam de illa comminiscitur. Consentaneum autem est, vnum quiddam ex illis esse felicitatem. Contrà verisimile est, præter hæc omnia aliud quiddam esse. Ac nos planè videmur conuerso rerum ordine, secus quàm oportet, ante inuentum principium ad finem festinare. Oportebat autē priùs, vt mea fert opinio, manifestum esse, veritatem esse cognitam, esseq; ex philosophantium numero aliquem, qui eandem certò cognôrit. Deinde primùm quærere, cui potissimum fides adhibenda sit. HER. *Ergo ea ista dicis, Luciane, quòd etsi omnem philosophiam excusserimus, nunquam tamen facultatem nobis parabimus veritatem inueniendi.* LVCIAN. *Quid me interrogas, ô bone? quin potius istum sermonem exquiris? & for-*

καὶ ἴσως ἂν ἀπκρίναιτό σοι, ὅτι οὐδέ πω, ἔστ' ἂν ἄδηλον ᾖ, εἰ ἕν τι τούτων ἐστὶν, ὧν οὗτοι λέγουσιν, Ερμότ. οὐδέποτε ἄρα, ἐξ ὧν σὺ φῂς, εὑρήσομεν, οὐδ' φιλοσοφήσομεν, ἀλλὰ δεήσει ἡμᾶς ἰδιώτην τινὰ βίον ζῆν, ἀπστάντας τοῦ φιλοσοφεῖν. Λυκ. τοῦτο ξυμβαίνει γε, ἐξ ὧν φῂς, ἀδύνατον εἶναι φιλοσοφῆσαι, καὶ ἀνέφικτον ἀνθρώπῳ γε ὄντι· ἀξιοῖς γὰρ τὸν φιλοσοφήσειν μέλλοντα, ἐλέσθαι πρῶτον φιλοσοφίαν τὴν ἀρίστην, ἡ δ' αἵρεσις οὕτω σοι ἐδόκει μόνως ἀκριβὴς ἂν γενέσθαι, εἰ διὰ πάσης φιλοσοφίας χωρήσαντες, ἑλοίμεθα τὴν ἀληθεστάτην. εἶτα λογιζόμενος ἐτῶν ἀριθμὸν, ὁπόσος ἑκάστῃ ἱκανός ἐστιν, ὑπερεξέπιπτες, ἀπρμηκύνων τὸ πρᾶγμα ἐς γενεὰς ἄλλας, ὡς ὑπερήμερον γίνεσθαι τἀληθὲς τοῦ ἑκάστου βίου. τελευτῶν δὲ

& fortasse respondebit tibi, nunquam hoc fore, quoad incertum fuerit, num vnum quiddam illorum sit de quibus illi verba faciunt. HER. *Proinde nunquam, vt tu contendis, philosophiæ dabimus operam: sed necessarium omnino esse video, ea abdicata priuatam quandam vitam cum vulgo nos agere.* LVC. *Illud quidem accidit quod dicis, philosophari promptum non esse, estq; ei qui quidem homo sit, ineuitabile. Iubes enim, vt is qui philosophiæ operam daturus sit, statim initiò optimam quanq; deligat. Ipsius autem delectus habendi ratio in hoc solo accuratè tibi videtur consistere, si tota philosophia perlustrata elegerimus quàm verissimam. Deinde numerum quoque annorum computando, quantus vnicuique perscrutandæ satis est, longè lateq; excidisti omni spe frustratus, ipsum negocium producens atq; reijciens in aliud seculum, ita vt ipsa veritas vniuscuiusq; vitæ vltra præstitutum tempus vix deprehendi queat.*

Postremè

καὶ τοῦτο αὐτὸ ἐκ ἀνεγκλοίας ἂν ἀφροάνεις, ἄλλον ἐὰν λέγων, εἰ τι εὕρηται πρὸς τῶν φιλοσοφούντων πάλαι τἀληθὲς, εἴτε καὶ μή. σὺ γοῦν ὡς Ερμότιμε διώμοσαι ἂν ἐπόμοσάμην & ἀπεῖν ὅ τι εὕρηται πρὸς αὐτῶν; ἐγὼ μὲν ἐκ ἂν ὀμόσαιμι. καίτοι πόσα ἄλλα παραλελοιπὼς σοι, ἐξετάσεως μακρᾶς καὶ αὐτὰ δόμενα; Ερ. τὰ ποῖα; Λυκ. ἐκ ἀκούεις τῶν Στωϊκῶν ἢ Επικουρείων ἢ Πλατωνικῶν ἐὰν φασκόντων, τὸς μὲν ἀληθῆ τὸς λόγους ἐπάσους, τὸς δὲ μὴ, καίτοι τά γε ἄλλα πάνυ ἀξιοπίστους ὄντας; Ερμότ. ἀληθῆ ταῦτα. Λυκ. τοίνυν διαιρεῖναι τὸς ἀληθεῖς, καὶ διαγνῶναι ἀπὸ τῶν ἐκ ἀληθῶν μὲν, φασκόντων δὲ εὖ σοι δοκεῖ πάνυ ἐργῶδες ἂν; Ερμότ. καὶ μάλα. Λυκ. δόξαι τοίνυν σοι, ἀμίσθους Στωϊκῶν ἢ ἄλλων ἀσκεῖσθαι, ἃ

Postremò ne hoc quidem vt ambiguum vnquam perpendisti, cùm incertum esse dicas, num à philosophis iam olim inuenta sit veritas, nec ne. Cæterùm tu, Hermotime, possésne iureiurando interposito confirmare ab illis inuentam esse? Ego quidem nequaquam iurare velim. Non illibenter verò & alia multa tacens prætergredior, quæ & ipsa indagatione non indiligenti discutienda forent. HERMO. Qualiánam sunt illa? LVCIA. Nónne audis Stoicos aut Epicureos aut Platonicos dicentes esse partim quidem qui teneant omnium rerum rationes: partim verò illarum prorsus esse rudes & imperitos, ex quibus permulti sunt fide longè spectatissima? HERMO. Vera sunt hæc. LVC. YPro-

inde discernere peritos ab imperitis, semet tamen peritos perhibentibus, nónne res tibi videtur plena laboris & negocij? HERMOT. Ita profectò. LVCIAN. Oportebit itaque te, si volueris Stoicorum optimum cognoscere, tametsi

ἀ καὶ μὴ ἐπὶ πάντας, ἀλλ' οὖν ἐπὶ τοὺς πλείονας αὐτῶν ἐλθεῖν, καὶ παραθεῖναι, καὶ τὸν ἀμείνω προσήσασθαι διδάσκαλον, γυμνασάμενόν γε πρότερον, καὶ μειτιαλιὼ τῶν τοιούτων διωάμιν πειρασάμενον, ὡς μὴ σε λάθῃ ὁ χείρων προκριθείς. καὶ σὺ καὶ πρὸς τοῦτο ὅρα ὅσου δεῖ τὸ χρόνου, ὃν ἐκὼν παρεῖκα, διδιὼς μὴ σὺ ἀγανακτήσῃς ἴσως τοι τόγε μέγιστόν τι ἄθλα, καὶ ἀναγκαιότατον ἐν τοῖς τοιούτοις, λέγω δὴ τοῖς ἀδήλοις τε καὶ ἀμφιβόλοις, ἓν τοῦτό ὄνειμα, οἶμαι. καὶ μόνῃ σοι αὐτῇ πίστει καὶ βεβαίᾳ ἐλπὶς ἐπὶ τῷ ἀληθεῖ τε καὶ εὑρήσειν αὐτῆς, ἄλλῃ δ' οὐδ' ὁτιοιοῦν, ἃ τὸ λείπειν διώασθαι, καὶ χωρίζειν ἀπὸ τῶν ἀληθῶν τὰ ψευδῆ, καὶ ὑπάρχειν σοι καὶ κατὰ τοὺς ἀργυρογνώμονας διαγινώσκειν ἄ, τε δόκιμα καὶ ἀκίβδηλα, καὶ ἃ παρακεκομμένα,

tametsi non ad omnes, ad plurimos tamen illorum accedere, eorundemq; periculum facere, melioremq; præceptorem præstituere, qui priùs multis sit exercitatus, quiq; censoria quadam eligendorum præceptorum facultate animum tuum imbuat: ne videlicet tibi imponat, deterior per electionem cæteris præpositus. Atqui hoc tibi quoque considerandum venit, quantum hoc requirat temporis, quod ego de industria prætermisi, veritus ne tu meis verbis stomacharere. Et sanè quod maximum iuxtà ac summopere necessarium est, in talibus puta rebus hisce dubijs & ambiguis vnum illud esse opinor. Insuper sola fides & spes non fallax & inconstans tibi relicta est veritatis, eiusq; inuentionis consequendæ alioqui nihil aliud, quàm vt discernere queas & seiungere à veris quæ falsa sunt, vtq; possis in morem argentariorum discernere ea quæ probasunt, & non adulterina, à fucatis & factitijs.

Hanc

καὶ ἔποτε διαύτῃ τινὰ δύναμιν καὶ τέχνην προεισάμενος, ἂν μὲν ἐπὶ τῷ ἐξετασιν τῶν λεγομένων, ἃ δὴ μὴ, εὖ ἴσθι, ὡς ἄδην λανθάνει σε τῆς ῥινὸς ἕλκεσθαι ὑφ' ἑκάστων, ἢ βακτῷ προσπεσόντι ἀκολουθεῖν, ὥσπερ τὰ πρόβατα. μᾶλλον δὲ ὡς ἐπιπρασίῳ ὅ δὴ τι ἐοικὸς ἔσῃ, ἐφ' ὅ, τι ἂν μέρος ἕλκύσῃ σε τις, ἄκρῳ ᾧ δακτύλῳ ἀγόμενος, ἢ καὶ νὴ Δία καλάμῳ τινὶ, ἐπ' ὄχθῃ παραπόταμίᾳ πεφυκότι, καὶ πρὸς πᾶν τὸ πνέον λαμπόμενος, ἐὰν μικράτις αὔρα διαφύσαι, διασαλεύσῃ αὐτόν. ὡς ἔγε τινα ἔυρυς διδάσκαλον, ὡς ἀρτιδέξιος εἶναι, καὶ ἐπὶ τῶν ἀμφισβητουμένων διακείσεως, τέχνην τινὰ ἐπὶ ὡς, διδάξει σε, παύσῃ ἀγαπητὰ πράγματα ἔχων· αὐτίκα γάρ σοι τὸ βέλτιστον φανεῖται, καὶ τἀληθὲς ὑπαχθὲν τῇ ἀκριβεστικῇ

Hanc inquam facultatem & artem consequutus conferre te potes ad supradictorum perpensionem: sin minus, planè tibi persuasum esto, nihil obstaculo esse quò minùs ab vnoquoque nare (quod aiunt) traharis, aut prælatum & florescentem oliuæ ramum te sequi, perinde vt oues. Magis autem aquæ, cuius immensa vsus est, assimilabere: in quamcunque enim partem te quispiam traxerit summo digito, ducêris. aut per Iouem arundini cuipiam fluuiali iuxta littus enatæ, ad quemcunque statum semet flectenti: & si tenuis & permodica quæpiam aura flauerit, illam illicò commouere solet. Non secus tecum quoque agetur, præceptorē quopiam inuento: qui si de demonstrationibus & rebus dubijs discernendis alicuius artis gnarus te docuerit, cessabis hauddubiè temetipsum onerare negotijs. Siquidem auctutum quod optimum est tibi comparebit, ipsáq; veritas arte illa compendiaria & demon

κῇ ταύτῃ τέχνῃ, καὶ τὸ ψεῦδος ἐλεγχθήσεται, καὶ σὺ βεβαίως ἑλόμενος, καὶ μείνας, φιλοσοφήσεις, καὶ τὴν τριπόθητον εὐδαιμονίαν κτησάμενος βιώσῃ μετ' αὐτῆς, ἅπαντα συλλήβδην ἔχων τὰ ἀγαθά. Ερμ. εὖγε, ὦ Λυκῖνε· παραπολὺ γὰρ ταῦτ' ἀμείνω, καὶ ἐλπίδος οὐ μικρᾶς ἐχόμενα λέγεις. καὶ ζητητέος, ὡς ἔοικεν, ἡμῖν ἀνήρ τις τοιοῦτος, διαγνωστικούς τε διακριτικοὺς ποιήσων ἡμᾶς, καὶ τὸ μέγιστον, ἀποδεικτικὸς, ὡς τά γε μετὰ ταῦτα ῥᾴδια ἤδη καὶ ἀπράγμονα, καὶ οὐ πολλῆς διατριβῆς δεόμενα. καὶ ἔγωγε ἤδη χάριν οἶδά τοι, ἐξευρόντι σύντομόν τινα ταύτην ἡμῖν, καὶ ἀρίστην ὁδόν. Λυκ. καὶ μὴν οὐδέπω χάριν ἄν μοι εἰδείης εἰκότως· οὐδὲν γάρ τοι ἐξευρηκὼς ἔδειξα,

stratiua eruetur, neque non mendacium deprehensum redarguetur: túque iam certo & constanti iudicio delectu habito philosophiæ perdiscēdæ nauabis operam, atque ter exoptatam felicitatem consequutus, conuersationem cum illa sociabis iucundissimam, vniuersis bonis in totum semel fruens, & abundans. HERM. *Euge, ô Luciane, quantò iam præstantiora, & spem non mediocrem ostendētia, quàm dudum dixisti? Estqúe nobis omninò, vt par esse videtur, eiusmodi vir quispiam studiosè conquirendus, cuius opera earum rerum cognitionem & iudicium nobis paremus, & quod maximum est, infallibilem demonstrationem. Hoc pacto confido fore, cætera deinceps cōprehēsu facilia, nec nimium operosa aut laboriosa futura, quæq; non multùm sint requisitura exercitij. Atque ego quidem magnas tibi iam habeo gratias, propterea quòd nobis tandem compendiariam quandam & optimam viā inueneris.* LVC. *Atqui iure optimo nullæ mihi abs te habendæ sunt gratiæ. neque enim quicquam meo labore inuentum tibi demonstraui,*

quo

ξα ὡς ἐγγυτέρω σε ποιήσει τῆς ἐλπίδος· τὸ δὲ πολὺ πορρωτέρω γεγόναμεν, ἢ πρότερον ἦμεν. καὶ κατὰ τοὺς παροιμαζομένους, πολλὰ μοχθήσαντες, ὁμοίως ἐσμεν. Ερμ. πῶς τοῦτο φῄς; πάνυ γάρ τι λυπηρόν τι καὶ δύσελπι ἐρεῖν ἔοικας. Λυκ. ὅτι, ὦ ἑταῖρε, κἂν εὕρωμεν ὑπισχνούμενόν τινα εἰδέναι τε ἀπόδειξιν, καὶ ἄλλον διδάξειν, οὐκ αὐτίκα, οἶμαι, πιστεύσομεν αὐτῷ, ἀλλά τινα ζητήσομεν τὸν κρῖναι δυνάμενον, εἰ ἀληθῆ ὁ ἀνὴρ λέγει· κἂν τούτου εὐπορήσομεν, ἄδηλον ἔτι ἡμῖν, εἰ ὁ ἐπιγνώμων οὗτος οἶδε διαγιγνώσκειν τὸν ὀρθῶς κεινοῦντα, ἢ μή· καὶ ἐπ' αὐτὴ ἄνθις τοῦτον ἄλλον ἐπιγνώμονος, οἶμαι, δεῖ. ἡμεῖς γὰρ πόθεν ἂν εἰδείημεν διακείνειν τὸν ἄριστα κείνειν δυνάμενον; ὁρᾷς

quo spem tibi firmiorem, aut ei te viciniorem fecissem: sed multò magis ab omni spe remoti excidimus, quàm antè fueramus. Ac prorsus iuxtà vulgò iactatum prouerbium nobiscum agitur: Cùm multùm laborauerimus, in eodem loco sumus. HERM. Quorsum isthuc, Luciane? Vidêre quiddam supra modum triste & admirandum dicere. LVC. Quoniam, ô amice, tametsi inuentus nobis fuerit is, qui polliceatur se quandam scire demonstrationem certam & infallibilem seq; docturum alium: non statim propterea, vt opinor, illi fidem habebimus, sed alium aliquē quærere conabimur, qui iudicio exactè habito discernere valeat, num vir ille vera polliceatur. Iam vbi etiam illum ex sententia nacti erimus, nihilo secus tamē etiamdum incerti erimus, num ille quem ad cognoscendum adsciuimus, probè cognoscere possit rectè iudicantem, nécne, & sic iterum deinceps ad priorem alio ad cognoscendum apposito nobis opus erit: nos enim vndénam tanta præditi intelligētia, sciremus discernere eum, qui optimorū iudiciū habere possit?

ὁρᾷς ὅποι τοῦτο ἀπρτείνεται, καὶ ὡς ἀπέραντον γίγνεται, στῆναί ποτε, καὶ καταληφθῆναι μὴ δυνάμενον. ἐπεὶ καὶ τὰς ἀπρδείξεις αὐτὰς, ὁπόσας οἷόν τε ἐνείσκειν, ἀμφισβητουμένας ὄψει, καὶ μηδὲν ἐχούσας βέβαιον· αἱ γοῦν πλεῖσαι αὐτῶν, δι' ἄλλων, ἀμφισβητουμένων πείθειν ἡμᾶς βιάζονται εἰδέναι, αἱ δὲ ταῖς πάνυ προδήλοις τὰ ἀφανέστατα συνάπτουσαι, οὐδὲν αὐτοῖς κοινουνοῦντα, ἀπρδείξεις αὐτῶν εἶναι φάσκουσιν, ὥσπερ εἴ τις οἴοιτο ἀπρδείξειν εἶναι θεοὺς, διότι βωμὶ αὐτῶν ὄντες φαίνονται. ὥστε, ὦ Ερμότιμε, οὐκ οἶδ' ὅπως, καθάπερ οἱ ἐν κύκλῳ θέοντες, ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν καὶ ἀπρείαν ἐπανεληλύθαμεν. Ερ. οἷά με εἰγάσω, ὦ Λυκῖνε, ἄνθρακάς μοι τὴν θησαυρὸν ἀπρῆνας; καὶ ὡς ἔοικεν, ἀπρεῖταί μοι

Vidésne quousque protendatur, & quàm immensum fiat, anxio & suspenso animo esse eum, qui comprehendere nequeat? Quandoquidem ipsas quoque demonstrationes, qualescunq; tandem inueneris, dubias & incertas esse comperies, nihil habentes in se firmitudinis. Plurimæ igitur ex ipsis per alias non minùs dubias ad persuadendum nos certæ esse per vim adigentur. Aliæ autem rebus omnium confessu manifestis obscurissima coniungentes, & ne tantillum quidem cum illis participantia, illorum tamen demonstrationes esse perhibentur: veluti si quis contenderet, ita demonstrari posse Deos esse, quòd in illorum cultum & honorem aræ passim cōstructæ cernerentur. Proinde, ô Hermotime, nescio quónam modo, quemadmodum ij, qui in curriculo currunt, ad ipsius initij carceres, & omniū rerū desperationē deuenimus. HER. *Quàm insigni me afficis iniuria, Luciane, cùm Φ pro thesauro non nisi carbones mihi exhibeas? X Et quemodum verisimile esse videtur, tot anni quos studijs philosophiæ impēdi, mihi*

μοι τὰ τοσαῦτα ἔτη, καὶ μάματος ὁ πολύς. Λυκ. ἀλλ', ὦ Ερμότιμε, πολὺ ἔλαττον ἀνιάσῃ, ἢν ἐννοήσῃς ὅτι οὐ μόνος ἔξος μὲν εἰς τῶν ἐλπισθέντων ἀγαθῶν, ἀλλὰ πάντων, ὡς ἔπος εἰπεῖν, περὶ ὄνου σκιὰς μάχονται οἱ φιλοσοφοῦντες. ἢ τίς ἄρα δύναιτο δι' ἐκείνων ἁπάντων χωρῆσαι, ὧς ἔφην; ὅπερ ἀδύνατον καὶ αὐτὸς λέγεις εἶναι. νῦν δ' ὅμοιόν ποι δοκεῖς ποιεῖν, ὥσπερ εἴ τις δακρύοι, καὶ αἰτιῷτο τὴν τύχην, ὅτι μὴ δύναιτο ἀνελθεῖν ἐς τὸν οὐρανὸν, ἢ ὅτι μὴ βύθιος ἱποδὺς εἰς τὴν θάλατταν, ἀπὸ Σικελίας ἐς Κύπρον ἀναδύσεται, ἢ ὅτι μὴ ἀρθεὶς πτηνὸς αὐθημερὸν ἀπὸ τῆς Ελλάδος εἰς Ινδοὺς τελεῖ. τὸ δ' αἴτιον τῆς λύπης, ὅτι ἠλπήκει, οἶμαι, ἢ ὄναρ ποτὲ ἰδὼν τοιοῦτον, ἢ αὐτὸς αὐτῷ ἀναπλάσας, οὐ πρύτεωον ἐξεταί-

mihi planè sine fructu periêre: insuper etiam labor ille & sudor immodicus nequicquam exhaustus est. LVC. Sedenim, ô Hermotime, multò minùs animo perturbato discruciaberis, si cogitaueris te non solùm rerum speratarum desiderio falli & frustrari, verùm omnes, vt habet prouerbium, de asini vmbra digladiantur philosophi. Aut, potéstne: quispiam per hæc omnia, quæ dixi, vagari & discurrere: quod quidem nullo modo fieri posse iam antè ipse confessus es? Nunc autem non absimile quiddam mihi videre facere, quâ si quis profundendo lachrymas fortunam culparet, quòd illi in cœlum non liceret conscendere, aut quòd non perinde vt monstra natantia mare ingressus à Sicilia natanda apud Cyprum emergeret, aut quòd non in sublime sublatus remigio alarum, vno die è Græcia ad Indos vsque extremos peruolaret. Causa autem eius tristitiæ ea est, quòd sperauerit, vt opinor, aut visum aliquando somnium eiusmodi, aut rem à seipso ita sibi confictam, cùm parùm

ἐξετάσας εἰ ἐφικτὰ εὔχεται, καὶ κατὰ τὴν ἀνθρώπου φύσιν. καὶ δὴ καὶ σὲ, ὦ ἑταῖρε, πολλὰ καὶ θαυμαστὰ ὀνειροπολοῦντα νύξας ὁ λόγος, ἀπὸ τῶν ὕπνου ἐκθορεῖν ἐποίησεν, εἶτα ὀργίζῃ αὐτῷ, ἔτι μόλις τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοίγων. καὶ τὸν ὕπνον οὐ ῥᾳδίως ἀπρσειόμενος, ὑφ' ἡδονῆς, ὧν ἑώρας. πάσχουσι δ' αὐτὸ καὶ οἱ τὴν κενὴν μακαρίαν ἑαυτοῖς ἀναπλάττοντες, ἢν μεταξὺ πλουτοῦσιν αὐτοῖς, καὶ θησαυροὺς ἀνορύττουσι, καὶ βασιλεύουσι, καὶ τἄλλα εὐδαιμονοῦσιν· οἷα πολλὰ ἡ θεὸς ἐκείνη ῥᾳδιουργεῖ, ἡ εὐχὴ μεγαλόδωρος οὖσα, καὶ πρὸς οὐδὲν ἀντιλέγουσα, κἂν πτηνὸς θέλῃ τις γενέσθαι, κἂν κολοσσιαῖος τὸ μέγεθος, κἂν ὅρη ὅλα χρυσᾶ ἐνείσκειν. ἢν τοίνυν ταῦτα ἐννοῦσιν αὐτοῖς, ὁ παῖς προσελθὼν, ἔρηταί τι

τ

sub initium expenderit, num ea in optatis habuerit, quæ consequi poterat, neque essent præter hominis naturam. Præcipuè verò te, ô amice, multa & admiranda versantem in somnijs, cùm pupugisset ratio, è somno te exilire fecit: deinde in illam commotus excanduisti, vixdum aperiens oculos, somnumque non facilè discutiens præ voluptate eorum, quæ vidisti. Patiuntur idem tecum persæpè, qui inanem quandam voluptatem & euanidam sibi cõfingunt, cùm interea sibi videntur ampliter esse nummati, effodientes thesauros, regnantes & dominantes, breuiter, quantum ad omnia alia attinet, felicem vitam agentes: Y qualia perquàm multa Dea illa sine negotio operatur, nempe votum existens liberale & magnificum, nulli rei quamlibet absurdæ contradicens, adeò vt si quis alatus fieri concupiscat, aut Colossæa mole esse cõspicuus, aut optet montes prorsus aureos inuenire. Quòd si igitur hæc ab illis in animo versantibus puer accedens postularet

ἢ ἀναγκάσω, οἷον, ὅθεν ἄρτος ὠνητέον, ἢ ὅ, τι ἢ, φατέον πρὸς τὸν ἀπαιτοῦντα τὸ οἰκεῖον, ἐκ τοῦ πρεμνύσας, ὅτως ἀγανακτήσει, ὡς ὑπὸ τῆς ῥομένης μὴ παρῳχλήσαν τ' ἀφαιρεθῆτον ἅπαντα ἐκεῖνα τὰ γαθὰ ἐκ μὴ ὀλίγα δίκαια πλὴν ἵνα τὰ παιδία ἁρπάσω, ἀλλὰ σὺ, ὦ Φιλότης, μὴ πάθῃς αὐτὸ πρὸς ἐμὲ, ἢ σε θησαυρὸς ἀνορύξαντα, καὶ πτόμενον, καί τινας ἐννοίας ὑπερφυεῖς ἐννοοῦντα, καί τινας ἐλπίδας ἀνθρώπους ἐλπίζοντα, οἷα λ' ὦν, οὐ πρεπῆ λον δῆ παντὸς τοῦ βίου, ὀνέρῳ ἐοικότα μὴ ἴσως, ἀτὰρ ὀνείρῳ γε σωνόντα, δηνασάντα δι. ἀξιῶ πράξειν τι τῶν ἀναγκαίων, μὴ ὅ σε παραπέμψει ἐς τὸ λοιπὸν τ βίᾳ τὰ λοιπὰ ταῦτα φρονοῦντα. ἀπὰ, ὅ γε νῦν ἔπρατ-

laret aliquid rerum neceſſariarum, videlicet vnde panis eſſe coëmendus, aut quidnam reſponſi dandum ſit pro locatis ædibus penſionem flagitanti, qui multo iam tempore expectaſſet, adeò inflammantur iracundia, ac ſi ab interrogante & odioſè interturbante omnibus illis bonis vel cum puluiſculo ſint exuti atq; diſpoliati, ac propemodum pueri interpellantis naſum ſolent mordicùs abripere. Veruntamen, ô amice, ne hûc ad modum velis quoque erga me animatus eſſe, ſi te theſauros effodientem, & volentem, cogitationesq; quaſpiam naturæ noſtræ non conſentaneas animo concipientem, eaſq; ſperantem, quæ nullo modo te conſequi poſſe video, amicus tibi exiſtens, non patiar, aut permittam per omnem vitam nequicquam ſomnio iucundo fortaſſe illo & dulci, & ſomnio tamen congredientem oblectari, cùm vehementer cupiam te regreſſum ad ſanitatem agere quiddam, quod magis ex vſu tuo eſſet, cúmque te emittere cogitem, vt reliquum ætatis quod ſupereſt, ad communes cum alijs vitæ actiones ſapientius inſtitutum componeres. Nam quod hactenus feciſti, & nunc

ἔπραττες, ἢ ἐπῳδὰς, ἢ δι' ἐν τῶν Ἱππουκενταύρων ἢ Χιμαιρῶν καὶ Γοργόνων διαφέρει, ἢ ὅσα ἄλλα, ὄνειροι, καὶ ποιηταὶ, καὶ γραφεῖς, ἐπαύθηροι ὄντων ἀναπλάττουσιν, ἅττα γυμνὰ πάσχει, ἅττα γυναῖκα παθεῖν, ἅττα γυναῖκα ἀνδρὶ, καίτοι ὁ πολὺς λεὼς πιστεύουσιν αὐτοῖς, καὶ ἡνίκα θεωνται ὁρῶντες, ἢ ἀκούοντες τὰ τοιαῦτα διὰ τὸ ξένα καὶ ἀλλόκοτα εἶναι. καὶ σὺ δὴ μυθοποιοῦ τινος ἀκούσας, ὡς ἔστι τις γυνὴ ὑπὲρ φύσιν τὸ κάλλος, ὑπὲρ τὰς Χάριτας αὐτὰς, ἢ τῷ ὄντι ὀρανίαν εἶναι, μὴ πρόσθεν ἐξετάσας, εἰ ἀληθῆ λέγει, μηδὲ ἔστι ποτὲ γῆς ἐπ' ἄνθρωπον ἄνθη, ὥρας ἀνθοῦς, ὥσπερ φασὶ τὴν Μήδειαν ἐξ ὀνείρατος ἐρασθῆναι τοῦ Ἰάσονος. ὃ δὲ δὴ μάλιστά σε πρὸς τὸ ἔρωτα ἐπηγάγετο, καὶ τοὺς ἄλλους δὴ, ὁπόσοι τοῦ αὐτοῦ σοι ἐδόλωσαν

facis, atque etiam tecum versas in animo, nullo discrimine ὧν à fabulosa Hippocentaurorum & Chimærarum Gorgonumque narratione discerni potest. Præterea quæcunque alia cùm à somnijs offeruntur, tum à Poëtis & Pictoribus confinguntur, quæ neque fuerint vnquam, neque pòst vnquam fieri possunt: quibus tamen promiscua vulgi multitudo credit, & non mediocri voluptate ista videndo, aut audiendo afficitur, quia peregrina sunt, & auditu admiranda, nec passim obuia. Et tu fabulatore quopiam audito confirmante mulierem quandam esse supra modum formosam, quippe quæ ipsas Gratias pulchritudine superet, quæque planè cœlesti quadam forma prædita sit, non priùs ad animum tuum expendens num vera diceret, & num vspiam gentium esse putanda sit eiusmodi tam amabilis formæ mulier, statim eandem miserè deperires, quemadmodum perhibent [aa] Medeam ex solo somnio exarsisse in amorem Iasonis. [bb] Hoc autem quod maximè ad amorem te illexit, aliósque quotquot eius simulachri desiderio

λου ἐρῶσι, τοῦτο ἦν, ὥς γε μοι εἰκάζοντι φαίνεται, τὸ τὸν λέγοντα ἐκεῖνον περὶ τῆς γυναικὸς, ἐπείπερ ἐπιστεύθη τὸ πρῶτον, ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἀκόλουθα ἐπάγειν. εἰς τοῦτο γὰρ ἑωρᾶτε μόνον, καὶ διὰ τοῦτο εἶλκεν ἡμᾶς τῆς ῥινὸς, ἐπείπερ ἅπαξ τὴν πρώτην λαβὴν ἐνεδώκατε αὐτῷ, καὶ ἦγεν ἐπὶ τὴν ἀγαπωμένην, δι' ἧς ἔλεγεν εὐθείας ὁδοῦ. ῥᾴδια γὰρ οἶμαι μετὰ ταῦτα, καὶ οὐδεὶς ὑμῶν ἔτι ἐπιστρεφόμενος εἰς τὴν εἴσοδον, ἐξήταζεν εἰ ἀληθής ἐστι, καὶ εἰ μὴ ἔλαθε καθ' ἣν οὐκ ἐχρῆν εἰσελθὼν, ἀλλ' ἠκολούθει τοῖς τῶν προωδευκότων ἴχνεσι, καθάπερ τὰ πρόβατα πρὸς τὸν αὐτῶν ἡγούμενον, δεῦρο ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ, καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν, εὐθὺς σκέψασθαι εἴπερ εἰσιτητέον. ὃ δέ φημι, σαφέστερον ἂν μάθοις, ἢν

desiderio inflammati sunt, illud erat, veluti mihi coniecturam facienti res apparet, quòd is qui de muliere memorabat, posteaquam statim initio narrationis creditus est vera dixisse, priori orationi non aliena aut dissimilia induxisse videretur. In hoc enim solùm attenti estis, & per hoc nare vos trahit, posteaquam semel illi sub initium ansam suppeditastis, vosque ad dilectam perduxit, per eam quam prædicebat rectam viam. Nulla enim difficultate conficiuntur & reliqua, vt ego quidem opinor, neque quisquam ex vobis iuxta ingressum conuersus equirebat num verus sit, & an obliuione seu errore ductus eam viam ingressus esset, quam deuitare oportebat. Verùm ille eorum qui præcesserunt sequendo insistit vestigijs, veluti oues præcedentem pastorem aut arietem consequuntur, cùm æquum fuerat statim in ingressu perpendere nunquid in eam viam diuertendum fuerat. Illud aũt quod dicturus sum, manifestiùs fortasse & faciliùs intelliges,

ἐῶ τι τοιοῦτον ὅμοιον προσδεδοκηκὼς ἔσεσθαι ὑπολήψῃ αὐτῷ. λέγουσι γάρ τινες τῶν μυθολόγων τούτων ποιητῶν, ὡς γένοιτό ποτε τρικέφαλός τις, καὶ ἑξάχειρ ἄνθρωπος, ἆρα τὸ πρῶτον ταῦτα ἀπραγμόνως ἐπιστεύσας, μὴ ἐξετάσας ἀδύνατον, ἀλλὰ πισεύσας, οὐθὲν ἀκολούθως ἂν ὑπάρχοι καὶ τὰ λοιπὰ, ὡς καὶ ὀφθαλμοὺς ὁ αὐτὸς ἕξειν ἔξ, καὶ ὦτα ἕξ, καὶ φωνὰς πᾶσι ἅμα ἠφίει, καὶ ἤδιε διὰ τριῶν στομάτων, καὶ λαχάνους τριάκοντα ἔσχεν, οὐχ ὥσπερ ἕκαστος ἡμῶν δέκα ἐν ἀμφοτέραις χερσὶ καὶ ἀριστερὰν δέοι, ἀπρᾶς μὲν χεῖρος, ἑκάστῃ πέντε ἢ γέρρον ἢ ἀσπίδα ἔχων, ἀπρᾶς δὲ, ἢ μὲν πέλεκυν διαφέρων, ἢ δὲ λόγχην ἠφίει, ἢ δὲ τῷ ξίφει ἐχρῆτο. καὶ τίς ἔστι ἂν ἀπιστήσαι ταῦτα λέγοντι

si tale quiddam non abſimile priori perſpexeris. cc *Quòd ſi enim quiſpiam ex poëtis Herculea audacia nihil non affirmare audentibus, diceret olim fuiſſe tricipitem quendam, & ſenis manibus inſtructum hominem: iam ſi ſtatim initiò iſta non grauatim credenda ſuſceperis, neque habita ratione diſcuſſeris, num fidei conſentanea dixerit, ſed nihil cunctatus conſtanter credis ita ſe habere: pari ratione & reliqua inferet, videlicet quòd etiam ſenos habuerit oculos, neque non ſenas auriculas, præterea quòd tres voces ſemel pariter emiſerit, quodque per tria ora cibum ſumpſerit, quòd triginta digitos habuerit, non quemadmodum quiſque noſtrûm, decem in vtriſque manibus. Tum quoties illi belligerandum erat, tres manus tenebat: vnaquæque aut peltam, aut parmam Perſicam, aut clypeum: tres autem aliæ, illa quidem ſecurim ancipitem ferebat, altera haſtam vibrabat, tertia gladio vtens depugnabat. Et quinam hæc illi affirmanti fidem habere dedignabitur?*

τι αὐτῷ; ἀκόλουθα γὰ τῇ ἀρχῇ, περὶ ἧς ἐχρῆν εὐθὺ σκόπειν εἴπερ δεκτέα, καὶ οὐ συγχωρητέα οὕτως ἔχειν.. ἢν δ' ἅπαξ ἐκεῖνα δῷς, ἐπιῤῥεῖ τὰ λοιπὰ, καὶ οὔ ποτε στήσεται, καὶ τὸ ἀπιστεῖν αὐτοῖς οὐκ ἔτι ῥᾴδιον, ἐπείπερ ἀκόλουθα καὶ ὅμοιά ἐστι τῇ συγχωρηθείσῃ ἀρχῇ, ἅπερ καὶ ὑμεῖς πάσχετε. ὑπὸ γὰρ δὴ ἔρωτος καὶ προθυμίας, οὐκ ἐξετάσαντες τὰ κατὰ τὴν εἴσοδον ἑκάστην, ὅπως ἡμῖν ἔχει, προχωρεῖτε. ὑπὸ τῆς ἀκολουθίας ἑλκόμενοι, οὐκ ἐννοοῦντες, εἴ πη γένοιτ' ἂν ἀκόλουθόν τι αὐτῷ, καὶ ψεῦδος ὄν· οἷον εἴ τις λέγει τὰ δίς πέντε, ἑπτὰ εἶναι, καὶ σὺ πιστεύσειας αὐτῷ, μὴ ἀριθμήσας ἐπὶ σαυτοῦ, ἐπάξει δηλαδὴ, ὅτι καὶ τετράκις πέντε, τεσσαρεσκαίδεκα πάντως ἐστὶ, καὶ μέχρις ἂν ὅτε ἐθελήσῃ, οἷα

bitur? valde enim hæc omnia principio sunt similia & consentanea, de quo statim sub initium considerandum fuerat, num ista omnia citra cōtradictionem suscipienda & concedenda erant, ita se constanter & pro certo habere. Porrò autem si semel illa concesseris, etiam cætera consequuntur. Nec iam facile est illis fidem denegare, posteaquam ista à principio priùs concesso nō discrepant, sed planè cum illo conueniant, cuiusmodi & vos partimini. Siquidem præ magnitudine amoris & alacritatis, non expēdentes ea quæ circa quēq; ingressum vobis obijciuntur, quo pacto cuncta se habent, subinde porrò progredimini, rerum consequentiæ ductu protracti, parùm aut nunquam in deliberationem sumentes, num quod priori videtur consentaneum, etiam falsum esse possit, velut si quis diceret bis quinque septem esse: & tu illi fide habita persuasus, apud te non numerares, hauddubiè consimili quoque ratione inferet, ter quinque esse quatuordecim, quod quidem faciet quousque libuerit, aut sibi visum fuerit:

qualia

οἷα καὶ ἡ θαυμαστὴ γεωμετρία ποιεῖ. κἀκείνη γὰρ τοὺς ἐν ἀρχῇ ἀλλόκοτά τινα αἰτήματα αἰτήσασα, καὶ συγχωρηθῆναι αὐτῇ ἀξιώσασα, οὐδὲ συστῆναι δηνάμενα, σημεῖά τινα ἀμερῆ, καὶ γραμμὰς ἀπλατεῖς, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐπὶ σαθροῖς τοῖς θεμελίοις τούτοις οἰκοδομεῖ τὰ τοιαῦτα, καὶ ἀξιοῖ εἰ ἀπόδειξιν ἀληθῆ λέγειν, ἀπὸ ψευδοῦς τῆς ἀρχῆς ὁρμωμένη. κατὰ ταῦτα τοίνυν καὶ ὑμεῖς δόντες τὰς ἀρχὰς τῆς προαιρέσεως ἑκάστης, πιστεύετε τοῖς ἑξῆς, καὶ γνώρισμα τῆς ἀληθείας αὐτῶν τὴν ἀκολουθίαν ἡγεῖσθε εἶναι, ψευδῆ οὖσαν. εἶτα οἱ μὲν ὑμῶν ἐναποθνήσκουσι ταῖς ἐλπίσι πρὶν ἰδεῖν τἀληθὲς, καὶ καταγνῶναι τῶν ἐξαπατησάντων ἐκείνων· οἱ δὲ κἂν αἴσθωνται ἐξηπατημένοι, ὀψέ ποτε γέροντες ἤδη γενόμενοι, ὀκνοῦσιν

qualia permulta admiranda illud dd *Geometria factitare consueuit. Etenim illa ab his qui primùm eam artem exprdiuntur, cùm postulata quæpiam exotica & absurda efflagitet, eaque ipsa sibi concedi contendat, nullo modo subsistere equeuntia signa, nonnulla indiuisibilia, literulasq; quaspiam informes, vliaq; eius generis consimilia, eiusmodi fundamentis putridis substruit, volens ad demonstrationem faciendam vera adducere, tametsi à falsis facto initio artem exordiatur. Non secus vos quoque vnamquamque sectam exorsi, cæteris quibusque deinceps sequentibus fidem habetis, veritatis certam cognitionem illorum consequentiam, licet falsam, esse existimantes. Interea partim quidem vestrûm spebus nequicquam amplis & magnificis animo conceptis immoriuntur antè aliquanto quàm veritatem conspexerint, eosque à quibus illis turpiter impositum est, nouerint: partim verò tametsi sagaciter subodorati fuerint se miseris modis deceptos esse, serò tamen cùm iam penè senio sint confecti,*

piget

ὀκνοῦσιν ἀναστρέφειν, αἰδούμενοι, εἰ δεήσει τιλικούτους αὐτοὺς ὄντας ἐξομολογήσασθαι ὅτι πράγματα παίδων ἔχοντες, οὐ συνίσαν, ὥς τε ἐμμένουσι τοῖς αὐτοῖς ὑπ' αἰσχύνης, καὶ ἐπαινοῦσι τὰ παρόντα. καὶ ὁπόσους ἂν δύνωνται προτρέπουσιν ἐπὶ τὰ αὐτὰ, ὡς ἂν μὴ μόνοι ἐξηπατημένοι ὦσιν, ἀλλ' ἔχωσι παραμυθίαν, τὸ καὶ πολοὺς καὶ ἄλλους τὰ ὅμοια παθεῖν αὐτοῖς. καὶ γὰρ αὖ κἀκεῖνο ὁρῶσιν, ὅτι ἦν τἀληθὲς εἴπωσιν, οὐκ ἔτι σεμνοὶ, ὥσπερ νῦν, καὶ ὑπὲρ τοὺς πολλοὺς δόξουσιν, οὐδὲ τιμήσονται ὁμοίως. οὐκ ἂν οὖν ἑκόντες εἴποιεν, εἰ δότες ἄφ' οἵων ἐκπεσόντες, ὅμοιοι τοῖς ἄλλοις δόξουσιν. ὀλίγοις δ' ἂν πάνυ ἐντύχοις, ὑπ' ἀνδρείας τολμῶσι λέγειν ὅτι ἐξηπάτηνται, καὶ

piget illos ab incœpto regredi, verentes ne tanti natu cùm sint, confiteri cogantur se puerilibus negocijs hactenus fuisse occupatos. Proinde pudore obstante in studijs semel cœptis perseuerant, ea immodicè collaudantes & commendantes. Et quoscunque persuadere possunt, ad ea pertrahunt, vt non ipsi soli decepti viuant, sed consolationem habeant ex his qui eadem fraude illecti, communibus cum illis malis conflictantur. Etenim & illud acutè perspexerunt, quòd si veritatem semel ingenuè faterentur, fore vt non ampliùs venerandi haberētur, quemadmodum in præsentia, neque supra plebeiam sortem in illo precio æstimarentur: sed ne tantillum quidem, vt prius, vllo honore habito honestè consultarentur. Quare haudquaquam libenter ista fatendo commemorant, cùm non sunt nescij à quibus rebus sibi excidendum foret, & æquali cum alijs omnibus honore & sorte fruendum. Vix enim fieri potest, vt in perquàm paucos illorum incidas, qui magnitudine animi præditi, se deceptos esse confirmare audeant, alios q

καὶ τοὺς ἄλλους ἀπτρέπειν, τῶν ὁμοίων πειρομένους. εἰ δ' οὖν τινι τοιούτῳ ἐντύχοις φιλαλήθη τε καλεῖ τὸν τοιοῦτον, καὶ χρηστὸν καὶ δίκαιον, καὶ εἰ βούλει, φιλόσοφον· οὐ γὰρ ἂν φθονήσαιμι τούτῳ μόνῳ τοῦ ὀνόματος. οἱ δ' ἄλλοι, ἢ οὐδὲν ἀληθὲς ἴσασιν, οἰόμενοι εἰδέναι, ἢ ἰδόντες, ἀπρεπρύπτονται ὑπὸ δειλίας, καὶ αἰσχύνης, καὶ τοῦ προτιμᾶσθαι βούλεσθαι. καί τοι πρὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ἅπαντα μὲν, ἃ ἔφην, ἐάσωμεν, αὐτοῦ καταβαλόντες, καὶ λήθη τις ἔστω αὐτῶν, ὥσπερ τῶν πρὸ Εὐκλείδου ἄρχοντος πραχθέντων. ὑποθέμενοι δὲ ταύτην φιλοσοφίαν ὀρθὴν εἶναι τῶν Στωϊκῶν, ἄλλην δὲ μηδ' ἡντιναοῦν, ἴδωμεν εἰ ἐφικτὴ αὕτη, καὶ δυνατή ἐστιν, ἢ μάτην κάμνουσιν, ὁπόσοι

alios q; ab inauspicato instituto auertere, atque dehortari similia tentare quæ statuissent. Quòd si in eiusmodi virum vnquam incideris, illum sanè veritatis amantem, & virum bonum, & iustum, atq; etiam, si vis, philosophum compellato. Hunc enim solum huius nominis compellatione dignũ existimauerim: cæteri verò aut nihil de vero compertum habent, vtcunque sibi eius gnari & periti esse videantur: aut si aliquid explorati habuerint, illud tamen præ paruitate animi, & pudore, & desiderio, quo præ alijs in præclara hominum opinione & precijs haberi concupiscunt, occultant sedulò. Et sanè per Mineruam quæcunq; hactenus à me disputata sunt, missa faciamus hoc ipso loco abiecta, & sit sempiterna quædam omnium illorum obliuio: qualem fuisse perhibent earum rerum quæ sub Euclide duce Athenis peractæ sunt. ee Cæterùm ponamus philosophiam Stoicam præ omnibus alijs veram & rectã esse, dispiciamusq; num illam vllo modo queant consequi, aut num hi frustra lassitudine afficiantur malè locata opera, quicunq;

ὁπόσοι ἐφίεγται αὐτῆς. τὰς μὲν γὰρ ἐποσχέσεις ἀκούω θαυμαστάς τινας, ἡνίκα εὐδαιμονήσουσιν οἱ ἐς τὸ ἀκρότατον ἐλθόντες. μόνους γὰρ τούτους πάντα συλλαβόντας ἕξειν τὰ τῶν ὄντι ἀγαθά. τὸ μετὰ ταῦτα δὲ σὺ ἄμεινον εἰδείης, εἴ τινι ἐντετύχηκας Στωϊκῶ τοιούτῳ, καὶ Στωϊκῶν τῶν ἄκρῳ, οἵῳ μήτε λυπεῖσθαι, μήτ' ἐφ' ἡδονῆς κατασπᾶσθαι, μήτ' ὀργίζεσθαι, φθόνου δὲ κρείττονι, καὶ πλούτου καταφρονοῦντι, καὶ σωόλως εὐδαίμονι, ὁποῖον χρὴ τὸν κανόνα εἶναι, καὶ γνώμονα τοῦ κατὰ τὴν ἀρετὴν βίου. ὁ γὰρ καὶ κατὰ μικρότατον εὐδέων ἀτελής· κἂν πάντα πλείω ἔχῃ, εἰ δὲ τοῦτο οὐχὶ, οὐδέπω εὐδαίμων.

Ερμότ.

quicunque eius consequendæ desiderio capti sunt. Etenim promissiones magnificas, & illas quidem admirandas audio, videlicet per omnia felices & beatos fore, quicunque ad summum philosophiæ fastigium vnquam conscenderint. Solos enim illos omnibus bonis hauddubiè semel potituros perhibent: Sedenim quod deinceps dicturus sum, tu me longè exactiùs scire potes, num vnquam cum eiusmodi Stoico tibi cõmercium fuerit, atque inter Stoicos summo illo, nimirum quem nullus affectus animi vlla tristitiæ nebula perturbaret, quem nullæ voluptatum illecebræ commouerent, qui non inflammatus iracundia aliquando in furorem erumperet, qui inuidiæ contagio non esset infectus, qui diuitiarum amore desiderio non tangeretur, sed illas pro nihilo duceret: breuiter, qui per omnia felix esset: quam regulam & amussim certissimam esse oportet vitæ planè virtuosæ. Etenim in quo vel nimium quiddam desideratur, ille etiamdum imperfectus habendus est, tametsi cæteris omnibus abundet: hoc tamen cùm consecutus non sit, nondum exoptatæ & tantopere quæsitæ felicitatis particeps dicendus est.

HER.

Ερμότ. οὐδένα τοιοῦτον εἶδον. Λυ. εὖγε, ὦ Ερμότιμε, ὅτι οὐ ψεύδῃ ἔκων. εἰς τίγοῦν ἀπρβλέπων, φιλοσοφεῖς, ὅταν ὁρᾷς μήτε τὸν διδάσκαλον τὸν σὸν, μήτε τὸν ἐκείνου, μήτε τὸν πρὸ αὐτοῦ, μηδ' ἂν εἰς δεκαγονίαν ἀναγάγῃς, μηδένα αὐτὸν σοφὸν ἀκριβῶς, καὶ διὰ τοῦτο εὐδαίμονα γεγενημένον; οὐδὲ γὰρ ἂν ἐκεῖνο ὀρθῶς εἴποις, ὡς ἀπόχρη, κἂν πλησίον γένῃ τῆς εὐδαιμονίας, ἐπεὶ οὐδὲν ὄφελος, ὁμοίως γὰρ ἔξω τῆς ὁδοῦ ἐσμὲν, καὶ ἐν τῷ ὑπαίθρῳ, ὅ, τε παρὰ τὴν θύραν ἔξω ἐστὼς, καὶ ὁ πόῤῥω· διαλλάττοιεν δ' ἂν, ὅτι μᾶλλον οὗτος ἀνιάσεται, ὁρῶν ἐγγύθεν οἵων ἐστέχηται. εἶτα, ἵνα πλησίον γένῃ τῆς εὐδαιμονίας (δώσω γὰρ τοῦτο σοι) τοσαῦτα πονεῖς κατατρύχον σεαυτὸν, καὶ

HERMOT. *Nullum quidem tale vnquam me vidisse mihi sum conscius.* LVCIA. *Euge, Hermotime, quandoquidem lubens mendacium non dixeris. ad quem ergo finem intentus, philosophiæ perdiscendæ impendis operam, cùm neq; præceptorem tuum, neq; illius, neque vllum alium ex prioribus, neq; si ad decem retrò secula descenderis, quēquam Stoicorum perfectè sapientem videas, & per hoc quoque fuisse felicem? Neque enim, vt opinor, hoc à te rectè dicetur, sufficere si quis saltem felicitati proximus fuerit, posteaquam nihil inde fructus & vtilitatis capi possit.* [ff] *Nihilo secus enim extra viam sub dio diuersatur is qui iuxta ostium foris stat exclusus, quàm qui eminus adhuc labore itineris conficitur: nisi quòd verisimile est illum non mediocri perturbatione discruciari, videntem in propinquo ea quibus priuatus est. Deinde vt quamproximè etiam felicitatem accedas (illud enim tibi concedam) tanta laborando perfers, temetipsum miseris modis absumens & conficiens,*

atq;

καὶ παραδραμεῖται σὸ βίος ὁ τοσοῦτος, ἐν ἀκηδίᾳ καὶ ἀμαθίᾳ καὶ ἀγρυπνίαις, κάτω νεανικότα, καὶ ἐσαῦθις πονήσας, ὡς φῂς, ἅμα ἔκοσιν ἔτη τὰ λάχιστον, ἵν' ὀλιγοπονησούτης γένῃ. εἴ τις ἐγγυᾶται σοι, ὅτι βιώσῃ τοσαῦτα, ὅμως κἂς ἐν τοῖς μηδέπω τὰ δαιμονοῦσιν, ἃ μὴ μόνος οἴει ταλήθεσθαι τοῦτον, καὶ ἐρήσεαι δίωκων, ὁ πρόσου μάλα πολλοί, καὶ ἀγαθοὶ, καὶ ὠκύτεροι παραπολὺ διώκοντος, οὐ κατέλαβον. ἀπὸ καὶ κατάλαυε, ἃ δοκεῖ, καὶ ἔχε ὅλον συμβαίνῃ τὸ μὲν πρῶτον οὐχ ὁρᾷς, τί ποτ' ἂν εἴη τἀγαθὸν, ὡς ἀνάξιον δοκεῖν τῶν πόνων τῶν τοσούτων. ἔπειτα εἰς πόσον ἔτι τὸν λοιπὸν χρόνον ἀρκέσεις αὐτῷ, γέρων

atque ita tantum ætatis per socordiam & supremam negligentiam tibi elapsum est, immenso labore & vigiliis multis attenuato, & obstipo capite in terram defixo. Quinetiam deintegrò, vt ais, alios viginti annos, ad minimum laboribus emetipsum exercebis, vt euadas octogenarius. Quis autem obstricta fide sponsor tibi factus est, te certò tot annos victurum? Nihilominus tum eorum in numero habeberis, qui felicitatis nondum sunt compotes: nisi tu solus putes illud te constanter consecuturum, & insectando capturum, quod ante te non parùm multi, & boni, multóq; velocitate præstantiores omnibus viribus consectantes comprehendere non potuerunt. 88 Sed esto, si videtur, te comprehendisse, iamque votis tuis optata omnino contigisse: tamen omnium primùm bonum illud, cuiusmodinam sit, non possum perspicere, num tantis laboribus pro illo consequendo impensis & exhaustis dignum & conueniens æstimari debeat. Deinde non video quàm illo per reliquam ætatem iucundè & dulciter frui possis, tan-

ρων ἤδη, καὶ παντὸς ἡδέος ἔξωρος ὤν, καὶ τὸν ἕτερον πόδα, φασίν, ἐν τῇ σορῷ ἔχων· εἰ μή τι ἐς ἄλλον, ὦ γενναῖε, βίον προγυμνάζεις σεαυτὸν, ὡς ἐς ἐκεῖνον ἐλθὼν, ἄμεινον διαγάγοις, εἰ δὼς ὅν τινα τρόπον χρὴ βιοῦν, ὅμοιον ὡς εἴ τις ἐς τοσοῦτον σκευάζοι τε, καὶ ἐντρεπίζοι, ὡς διεπνήσων ἄμεινον ἄχρις ἂν λάθῃ ὑπὸ λιμοῦ διαφθαρείς. ἀλλὰ μὲν οὐδ' ἐκεῖνό πω κατανενόηκας, οἶμαι, ὡς ἡ μὲν ἀρετὴ ἐν ἔργοις δήπου ἐστὶν, οἷον ἐν τῷ δίκαια πράττειν, καὶ σοφὰ καὶ ἀνδρεῖα. ὑμεῖς δὲ (τὸ δὲ ὑμεῖς ὅταν εἴπω, τοὺς ἄκρους τῶν φιλοσοφούντων φημὶ) ἀφεντες ταῦτα ζητεῖν, καὶ ποιεῖν, ῥημάτια δύστηνα μελετᾶτε, καὶ συλλογισμὸς,

tus natu cùm sis, quippe iam incuruatus senio, & ad omnem voluptatem capiendam parùm aptus & accommodus, iam capulo vicinus, & alterum pedem (quod aiunt) loculo insertum habens: nisi fortasse, ô generose Hermotime, ad aliam vitam varijs laboribus temetipsum exerceas, vt in illam iam delatus viuas molliùs & suauiùs, certior iam factus quemadmodum vita in posterum instituenda sit. hh Quod mihi perinde videtur factum, atque si quis deambulatiuncula & exercitijs quibuspiam se præpararet atque instrueret, quò maiore cum voluptate cœnaret, donec nescius præfame necaretur. Cæterùm nec hoc vnquam mihi animaduertisse vidêre, vt opinor, solidam virtutem in actione consistere, videlicet in rectè & sapienter factis, & ijs quæ fiunt magno animo. ii Vos autem, summi nempe philosophi, quos per vos quoties dixero innuere soleo, posteaquam in his inuestigandis & faciendis parùm estis occupati, voculas, quaspiam miseras consectantes meditamini, connectentes syllogismos

λογισμοὺς, καὶ ἀπορίας, καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ βίου ἐπὶ τούτοις διατρίβετε, καὶ ὃς ἂν κρατῇ ἐν αὐτοῖς, καλλίνικος ὑμῖν δοκεῖ. ἀφ' ὧν, οἶμαι, καὶ τὸν διδάσκαλον τουτονὶ θαυμάζετε, γέροντα ἄνδρα, ὅτι τοὺς προσομιλοῦντας ἐς ἀπορίαν καθίστησι, καὶ οἶδεν, ὡς χρὴ ἐρέσθαι καὶ σοφίσασθαι καὶ πανουργῆσαι, καὶ ἐς ἄφικτα ἐμβαλεῖν. καὶ τὸν καρπὸν ἀτεχνῶς ἀφέντες (οὗτος δὲ ἦν περὶ τὰ ἔργα) περὶ τὸν φλοιὸν ἀσχολεῖσθε, τὰ φύλλα καταχέοντες ἀλλήλων ἐν ταῖς ὁμιλίαις, ἢ γὰρ ἄλλα ἐστὶν, ἃ πράττετε, ὦ Ερμότιμε, πάντες ἔωθεν ἐς ἑσπέραν; Ερμότ. οὐκ, ἀλλὰ ταῦτα. Λυ. ἢ οὖν οὐχὶ καὶ ὀρθῶς τις φαίη, τὴν

logismos & perplexitates, atque in his maiorem vitæ partem sine fructu conteritis. At quicunque in connectendis promptior fuerit & dexterior, huic victoriæ palmam vnanimi consensu defertis. Quo nomine, vt ego quidem opinor, etiam præceptor tuus tantopere vobis est in admiratione & existimatione multa, vir quidem ætatis decrepitæ, quia suos asseclas vnà secum sermonem sociantes, perplexis & captiosis quæstiunculis probè calleat inuoluere, tenens quid quærendum, & quo quisque pacto[kk] sophisticis nugis sit circumducendus, optimus nimirum dolosè & callidè agendi, inque non euitabiles laqueos conijciendi magister exercitatissimus. Hoc planè nihil aliud esse confirmare ausim, quàm neglecto fructu circa corticem occupatos esse, adeò vt tantùm folia in disputationibus vestris vicissim decutere videamini. Aut fortasse alia quæpiam sunt, Hermotime, quæ vos à summo mane ad vesperam vsque facere credendum est? HER. Non profectò, sed ea ipsa sunt quæ factitare solemus. LVC. [ll] An' non igitur rectè quis dixerit,

τὴν σκιὰν ὑμᾶς θηρεύειν, ἐάσαντας τὸ σῶμα, ἢ τοῦ ὄφεως τὸ σύφαρ, ἀμελήσαντας τοῦ ὁλκοῦ; μᾶλλον δὲ τὸ ὅμοιον ποιεῖν, ὥσπερ εἴ τις ἐς ὅλμον ὕδωρ ἐκ χέας, ὑπέρῳ σιδηρῷ πλήττοι, πράττων ἀναγκαῖόν τι καὶ προὔργου οἰόμενος, οὐκ εἰδὼς ὅτι ἂν ἀχρβάλῃ, φασὶ τοὺς ὤμους πλήττων, ὕδωρ ὅμοίως τὸ ὕδωρ μένει. Καί μοι δὸς ἐνταῦθα ἤδη ἔρεσθαί σε· εἰ ἐθέλοις ἂν ἔξω τῶν λόγων τὰ ἄλλα ἐοικέναι τῷ διδασκάλῳ, οὕτω μὲν ὀργίλος, οὕτω δὲ μικρολόγος, οὕτω δὲ φιλόνεικος ὢν, καὶ φιλήδονος, νὴ Δί', εἰ καὶ μὴ τοῖς πολλοῖς δοκεῖ. Ερμ. τίσιγε; Λυκῖν. ὦ Ερμότιμε, θέλεις διηγήσομαι, ἃ πρώην ἤκουσα ὑπὲρ φιλοσοφίας τινὸς λέγοντος, ἀνδρὸς πάνυ γεγηράκοτος, ᾧ πάμπολλοι τῶν νέων ἐπὶ σοφίᾳ πλησιάζουσιν; ἀπαιτῶν γὰρ

uos relicto corpore solam vmbram venari? aut neglecto viui serpentis tractu, saltem exuuium consectari? Aut potius huic persimiles in agendo, qui infusam in mortarium aquam ferreo pistillo magno conatu tunderet, rem quampiam summopere conducibilem se facere existimans, ignarus tamen, etiam si humeros, vt aiunt, verberando decutiat, tamen aquam quamlibet contusam, manere aquam? Permitte verò vt ego te deinceps liberè interrogem. dic mihi, num in votis habeas excepta eruditione in cæteris omnibus, per omnia præceptori tuo esse similis: nempe vt ita sit ad iracundiam propensus, ita morosus, ita sordidus, ita contentiosus, deniq; in tantũ voluptatibus deditus, tametsi per Iouem tua paucis esse videatur? HERM. Quibus tandem? LVC.mm Si placuerit, Hermotime, ea tibi commemorabo, quæ virum quempiam multa canicie infectum, super philosophia disserentem audiui, ad quem permulti iuuenes sapientiæ comparandæ gratia certatim cõmigrant. Cùm enim à quodã ex discipulis mercedem

γὰρ παρά τινος τῶν μαθη-
τῶν τὸν μισθὸν, ἢ γανάκτει,
λέγων ὑπερήμερον εἶναι, καὶ
ἐκπρόθεσμον τοῦ ὀφλήμα-
τος, ἵν' ἔδει πὸ ἑκκαίδε-
κα ἡμερῶν ἐκτετικέναι τῇ ἔ-
νῃ καὶ νέᾳ· οὕτω γὰρ συνθέ-
σθαι· καὶ ἐπεὶ τοῦτα ἠγανά-
κτει. παρεστὼς ὁ θεῖος τοῦ
νεανίσκου, ἄγροικος ἄνθρω-
πος, καὶ ἰδιώτης, ὡς πὸς τὰ
ἡμέτερα, πέπαυσο, εἶπεν, ὦ
θαυμάσιε, τὰ μέγιστ' ἠδικοῦ-
σθαι λέγων, εἰ ῥημάτια πα-
ρὰ σοῦ περιάμενοι, μηδέπω
ἐκτετίκαμεν διάφορον. καί
τοι, ἃ μὲν ἡμῖν πέπρακας,
ἔτι ἔχεις καὶ αὐτὸς, καὶ οὐ-
δὲν ἔλαττον γέγονέ σοι τῶν
μαθημάτων τὰ δ' ἄλλα, ὧν
ἐξ ἀρχῆς ἐπιθυμῶν, συνέστη-
σά σοι τὸν νεανίσκον, ὁ δ'
οὐδὲν ἀμείνων γεγένηται διὰ
σέ· ὃς τοὐμοῦ γείτονος Εχεκρά-
τους τὴν θυγατέρα συναρπά-
σας, παρθένον οὖσαν διέφθει-
ρε. καὶ ὀλίγου δίκην ἔφυγον βι-
αίων,

mercedem exigeret, vehementer incanduit, affirmans vltra præscriptum tempus solutionem debiti sibi prorogari, quod ante decimumsextum diem dissoluendum fuerat. Ita enim pactum esse. & ob hoc quidem indignabatur. Cùm autem fortè fortuna adstaret ibidem eius iuuenis auunculus, homo rusticus, & nostrarum rerum minimè peritus: Desine, inquit, vir admirande, te magna iniuria affectum esse contestari, si voculas à te commercantes nescio quas, mercedem tibi nondum reddiderimus. Ea enim quæ nobis fecisti, etiam dum ipse integra habes & possides, neque quicquam tibi imminutum est ex disciplinis tuis: in cæteris autem quibus sub initium adolescentem tibi offerens, eundem desiderabam imbui, nihilo melior tua opera factus est, quippe qui mei vicini Echecratidis filiæ raptæ per vim vitium intulit: & sanè pœnam dedisset damnatus iudicio, ni-

ἄωρ, ἐμὴ ἐγὼ τοῦ πλησίον πενήτος τὸ τάλαντον ἀπαιτήσω τὸ πληγιμαῖον παρὰ τῆς μητρὸς τοῦ Εὐθυκράτους. τῷ μητρὶ οὖν ταύτῃ ἐπιτρέψω, ὅτι αὐτοῦ ἐπλάβετο ὑπὸ κόλπου ἐκκομίζουσι τὸν πάθον, ὡς ἔχῃ συμβολὰς οἴμοι, καταθῆναι. τὰ μὲν γὰρ ἐς ὀργὴν καὶ θυμὸν, καὶ ἀναισχυντίαν καὶ ἐς τόλμαν, καὶ ψεῦδος μακρῷ τινι ἄμεινον ἔχει πάρα σιν, ἢ νῦν. καί τοι ἐβουλόμην ἂν αὐτὸν ἐς ταῦτα ὠφελῆσθαι ὑπὸ σοῦ μᾶλλον, ἢπερ ἐκεῖνα εὐδόκιμα, ἃ καθ' ἑκάστην ἡμέραν πρὸς ἡμᾶς, οὐδὲν ἀλλοίνους, ἐπὶ τὸ λῷπον διεξέρχεται, ὡς προκόδηλον ἅπασι παιδίον, καὶ ὑπίσχηται ἀφελώσειν αὐτὸ, ἂν ἀφικέηται ὁ πατὴρ οὐκ οἶδ' ὅ, τι ἢ ὡς ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἡμέρας οὔσης, μὴ νύκτα εἶναι. ἐνίοτε δὲ καὶ κέρατα ἡμῖν ὁ γνναῖος ἀναφύει, οὐκ

si ego à vicino paupere talento mulctam redemissem. Porrò autem ipsi matri nuper incussit alapas, quòd ipsum in manifesto furto deprehendisset, sub sinu cadum efferentem, vt haberet, nisi fallor, vnde cum sodalibus bibens deponeret symbolum. Etenim quantum ad iracundiam & furorem, & impudentiam, & audaciam, & proloquenda mendacia, aliáque vitia attinet, superioribus quidem annis longè melius sese habebat, quàm nunc, cùm his ipsis sit omnium contaminatissimus. Atqui planè mihi persuaseram in hisce vitandis & dediscendis illum præcipuè à te adiutum & formatum iri, magis quidem, quàm quòd illa perdisceret, quæ quotidie ille ad nos, quibus illa audire supervacaneum est, in mensa consueuit disserere, quemadmodum crocodilus rapuisset puerum, patríq; pollicitus esset se redditurum, si respondisset nescio quid. Aut quòd cùm dies sit, necesse esset noctem non esse. Nonnunquã & cornua nobis affingere solet generosus ille, ne-

οὐκ οἶδ' ὅπως περιπλέκων τὴν λόγον. ἡμεῖς δὲ γελῶμεν ἐπὶ τούτοις, καὶ μάλιστα ὅταν ἐπιβυσάμενος τὰ ὦτα, μελετᾷ πᾶς αὐτὸν ἕξεις τινὰς, καὶ σχέσεις καὶ καταλήψεις καὶ φαντασίας, καὶ τοιαῦτα πολλὰ ὀνόματα διεξιών. ἀκούομεν δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ὡς καὶ ὁ θεὸς οὐκ ἐν οὐρανῷ ἐστιν, ἀλλὰ διὰ πάντων πεφοίτηκεν, οἷον ξύλων καὶ λίθων, καὶ ζώων, ἄχρι καὶ τῶν ἀτιμοτάτων. καὶ τῆς γε μητρὸς ἐρομένης αὐτὸν, τί ταῦτα λῃρεῖ, καταγελάσας αὐτῆς, ἀλλ' ἦν τὸν λῆρον τοῦτο, ἔφη, ἐκμάθω ἀκριβῶς. οὐδὲν κωλύσει με μόνον πλούσιον, μόνον βασιλέα εἶναι· τοὺς δὲ ἄλλους, ἀνδράποδα καὶ καθάρματα νομίζεσθαι, ὡς πᾶς ἐμὲ τοιαῦτα τοῦ ἀνδρὸς εἰπόντος, ὁ φιλόσοφος, ὅρα οἵαν ἀπόκρισιν ἀπεκρίνατο, ὦ Ερμότιμε, ὡς προσβυτικήν. ἔφη γὰρ, ἀλλ'

le, nescio quo pacto sermonem connectens. Nos autem his auditis ridere solemus, maximè verò quando obstructis auribus sedula agitatione secum meditatur, habitus & dispositiones quaspiam: præterea catalepses & imaginationes, multa denique id genus nomina percurrendo. Quinetiam non rarò ipsum dicentem audiuimus, Deum in cœlo non esse, sed per omnia certatim penetrare, nimirum per ligna, per lapides, per animantia, vsque ad ea quæ sunt omniũ despectissima. Cæterùm matrem illum interrogantem, cur ad hunc modum delirans ista secum nugaretur, subsannare solet. Sed si eas nugas, inquit, exactè perdidicero, nihil video obstare mihi quò minus solus diues, solus rex sim, cæteri verò mihi collati, mancipia & hominum purgamenta existimandi sint. Hæc cùm dixisset vir ille, vide, mi Hermotime, cuiusmodi responsum ille dederit philosophus, quàm verò maturũ & senile. Atqui nisi

ἀλλ' εἴγε μὴ ἐμοὶ ἐπλησίαζεν οὗτος, οὐκ οἴει μακρῷ χείρω ἂν αὐτὸν ἐξεργάσασθαι, ἢ καὶ νὴ Δία ἴσως τῷ δημίῳ παραδεδόσθαι; ὡς νῦν γε χαλινόν τινα ἐν βέβληκεν αὐτῷ ἡ φιλοσοφία, καὶ ἡ πρὸς ταύτην αἰδὼς, καὶ διὰ τοῦτο μετριώτερός ἐστιν ὑμῖν, καὶ φορητὸς ἔτι· φέρει γάρ τινα αἰσχύνην αὐτῷ, εἰ ἀνάξιος φαίνοιτο τοῦ σχήματος καὶ τοῦ ὀνόματος, ἃ δὴ παρα καλουθοῦντα παιδαγωγεῖ αὐτόν. ὥστε δίκαιος ἂν εἴην, εἰ καὶ μὴ, ὧν βελτίω ἀπέφηνα, μισθὸν παρ' ὑμῶν λαβεῖν, ἀλλ' οὖν ἐκείνων γε, ἃ μὴ δέδρακεν, αἰδούμενος φιλοσοφίαν, ἐπεὶ καὶ αἰτίτθαι τοιάδε λέγουσι περὶ τῶν παιδίων, ὡς ἀπιτέον αὐτοῖς ἐκ διδασκάλου· καὶ γὰρ ἂν μηδὲ πωμαθεῖν ἀγαθόν τι δύνωνται, ἀλλ' οὖν φαῦλον οὐδὲν ποιήσουσιν, ἐκεῖ μένοντες. ἐγὼ μὲν οὖν τὰ ἄλλα πάντα ἀπεπλῆσαί μοι δοκῶ.

me ille, inquit, accessisset, nónne putas quòd longè peiora flagitia admisisset, aut per Iouem etiam traditus fuisset torquendus carnifici? Nunc autem frenum quoddam illi iniecit philosophia iuxtà ac verecundia, & ob hoc ipsum modestior vobis nostra opera factus est, & moribus adhuc tolerabilis. Illud enim pudorem illi incutit, quòd indignus habitu & nomine philosophiæ appareat. Cæterûm quæ à nobis abstulit, ea illum in disciplina continent: ita vt iustus esse videar, si mercedem à vobis accepero, etsi illum haud multò meliorem reddiderim. nam in his quæ nondum admisit, philosophiam reueritus est, posteaquam nutrices quoque talia de pueris dictitare soleant, nempe præceptoris ædes illis adeundas esse. Siquidem nusquam alibi locorum pueris relicta est copia bonum quiddam perdiscendi: sed neq; mali quippiam vnquam in se admittunt, quamdiu sub præceptorum custodia militauerint. Ego quidē oēs officij mei partes in excolendo iuuene mihi implesse videor.

δοκῷ. καὶ ὅν τινα ἂν ἐθέλῃς τῶν εἰδότων τὰ ἡμέτερα, ἧκε μοι ἐς αὔριον παραλαβὼν, ὄψει τε ὅπως ἐρωτᾷ, καὶ πῶς ἀπκείνεται, καὶ ὅσα μεμάθηκε, καὶ ὅσα ἤδη ἀνέγνωκε βιβλία, περὶ ἀξιωμάτων περὶ συλλογισμῶν, περὶ καταλήψεως, περὶ καθηκόντων, καὶ ἄλλα ποικίλα. εἰ δὲ ἢ τὴν μητέρα ἔτυπτεν, ἢ παρθένους συνήρπαζε, τί ταῦτα πρὸς ἐμέ; οὐ γὰρ παιδαγωγόν με ἐπεστήσατε αὐτῶν. τοιαῦτα γέρων ἄνθρωπος ὑπὲρ φιλοσοφίας ἔλεγε. σὺ δὲ καὶ αὐτὸς ἂν φαίης, ὦ Ερμότιμε, ἱκανὸν εἶναι, ὡς δὰ τῶτο φιλοσοφοίημεν, ὡς μηδὲν, τῶν φαυλοτέρων πράττοιμεν; ἢ ἐπ' ἄλλαις ἐλπίσιν ἐξ ἀρχῆς φιλοσοφεῖν ἠξιοῦμεν, οὐχ ὡς τῶν ἰδιωτῶν κοσμιάτεροι εἴημεν πεινοστοῦντες; τί οὖν οὐκ ἀπεκείνῃ καὶ τοῦτο; Ερμ. τί δὲ ἄλλο, ἢ ὅτι

videor. *Iam quicunque tibi placuerit nostrarum rerum non imperitus, illo tecum assumpto cras me accedas, & videbis quàm promptè & expeditè interroget alios, quâmque ingeniosè & argutè ad quæsita respondeat: tum quantam eruditionem sibi mea opera parârit, & quos iam libros euoluerit de proloquijs ac syllogismis, de complexionibus & officijs, deq; alijs multis & varijs. Cæterùm quòd matrem pugnis cæciderit, atque etiam raptas virgines vitiârit, quid ad me attinet? neque enim me illi pro pædagogo constituistis. Hæc quidem homo senex de philosophia disserebat. Tu fortasse & ipse, Hermotime, diceres abundè satis esse, si ob hoc ipsum philosopharemur, ne quid eorũ, quæ mala & vitiosa sunt, faceremus. An verò non initiò longè ampliori spe inducti philosophandum nobis esse existimabamus, nõ ob hoc saltem, quòd paulò quã priuatus quispiã ex vulgo honestiores essemus? Cur igitur nõ & ad hoc dignaris dare respõsum?* HER. Quid verò aliud tibi respondeã,

Ὅτι μὴ δακρύσαι ὀλίγα μέν; ἐς τοσοῦτό μου καθίκνεῖται ὁ νοῦς & ἀληθὴς ὢν, καὶ ὀδύρομαι, ὅσαν ἄθλιος & χρόνον ἀνήλωκα, καὶ πόσοις μισθὸς οὐκ ὀλίγους τιλῶν ἀντὶ τῶν πόνων. νυνὶ γὰρ, ὥσπερ ἐκ μέθης ἀνανήφων, ὁρῶ οἷα μεθύων ἦρων ἤρων, ὁπόσα τ' ἐπόνουν ἀφ' ὧν ταῦτα. Λυκ. καὶ τί δὲ δακρύων, ὦ χρηστέ; τὸ γὰρ τοῦ μύθου ἱκανῶς πάνυ σωφρονοῦν οἶμαι, ὃν Αἴσωπος & διηγεῖτο. ἔφη γάρ ἄνθρωπόν τινα ἐπὶ τῇ ἠιόνι καθεζόμενον, ἐπὶ πλεῖον λυπούμενον, ἀεὶ μὲν τὰ ὑμάτια σφαλλόντα καὶ ἄχθεσθαι καὶ ἀνιᾶσθαι, ἄχει δὲ πλεῖ περιφορᾷ παρασάσαν ἅπαν αὐτῷ, τί ὦ γύναι ἀνιᾷ τῶν παρισθόντων ἕνεκα; λίαν τὰ ἐντεῦθεν ἀρξάμενον ἀριθμεῖν, ἀμελήσαντα ἐκείνων. ἢ σὺ τοίνυν ἐπειπερ οὕτω σοι δοκεῖ, ἐς τὸ λοιπὸν ἂν ἄμεινον ποιήσοις, βίον

quàm quòd propemodum etiam mihi lachrymandũ intelligo? vsq; adeò me commouit oratio tua nimiùm vera. Et iam quidem grauiter lugeo me miserum tantum temporis frustra insumpsisse & contriuisse, ad hæc mercedem tam grandem pro laboribus impendisse. Iam enim tanquã ex ebrietate profunda ad sobrietatem reuersus, video, cuiusmodi illa sint, quorũ amore capiebar, tum quantas ærũnas pro illis consequendis ego miser exhauserim. LVC. Fletu quidem & lachrymis haud opus est, ô bone, longè aũt præstabilius & prudentius esse opinor, quod in fabulis Aesopus cõmemorat. Ait enim quendam in maris littore consedisse, pp conantem singulas vndas pernumerare: cumq; vndarũ mutuò se trudentium multitudine obrueretur, animoq; grauiter angeretur, quòd eas numero complecti non posset, adueniens callida vulpes, non inidoneo consilio hominis perturbationem subleuauit. Quid diseruciaris, inquit, propter vndas quæ prætergressæ sunt? hinc numerare incipias oportet, illas missas facito. Et tu

quando-

βίον τι λοιπὸν ἅπασι βιῶν ἀ-
ξιῶν, καὶ συμπολιτούσῃ τοῖς
πολλοῖς, εἰ μὴ ἀμόκοπον μὴ τε-
τυφωμένον ἐλπίζων, μὴ ὀκ ἀν-
σχυνῇ, λίαν πρὸ τῶν φρονεῖς, ἀ γνῶ-
ναι ἄνθρωπος μεταθύσῃ, καὶ
μεταχωρήσεις πρὸς τὸ βέλτιον.
ταῦτα πάντα, ὦ Φιλότης ὑπό-
θου εἶπον, μή μοι νομίσῃς κατὰ
τῶν Στοᾶς παρεσκευασμένον, ἢ
ἔχθραν τινὰ ἐξαίρετον πρὸς
Στωϊκοὺς ἐπανῃρημένον ἀρη-
κέναι, ἀλλὰ κοινὸς ἐπὶ πάντας
ὁ λόγος, τὰ γὰρ αὐτὰ πρὸς σὲ
ἔπον ἄν, ἃ τὰ Πλάτωνος, ἢ
Ἀριστοτέλους ἢ ῥητῷ, τῷ ἄλλων ἀ-
κεῖτω ἐρήμῳ κατηγορεῖσθαι νῦν
δὲ ἐπὶ τὰ Στωϊκῶν προτί-
μησας, πρὸς πάντων ὀφεί-
τεσθαι ὁ λόγος ἔδοξεν, ἐδὲν
ἐξαίρετον πρὸς αὐτοὺς ἔχων.
Ερμ. οὗ λέγεις. ἄπειμι γοῦν
ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, ὡς μεταβαλοί-
μην καὶ αὐτὸ δὴ τὸ σχῆμα.
ὄψα

quandoquidem ita tibi vide-
tur, posthac magis ex vsu
tuo feceris, si communem cū
alijs vitam viuere decreue-
ris, ac ita quidem cū multis
in Republ. versaberis, nihil
absurdum aut fastuosum ani
mo concipiens, aut sperans.
Nec est quòd pudore afficia-
ris, quòd iam primū decurso
vitæ spacio raclè sapere inci-
pias, aut mutato consilio ad
meliora te recipias. ¶ Proin
de hæc omnia, ô amice, quæ-
cunque à me dicta sunt, no-
lim putes me de industria
præmeditatū & instructum
aduersus Stoicos, quasi mihi
cum illis essent susceptæ ini-
micitiæ, dixisse, sed commu-
nem aduersus omnes oratio-
nem esse putato. Neque alia
contra te protulissem, si aut
Platonis aut Aristotelis te
sectatorem esse, testatus es-
ses, cæteris indicta causa contemptis, & posthabitis. Nunc
autem postaquam Stoicos cæteris omnibus anteferebas, ad-
uersus Stoicam omnem disputationem quoque nostram in-
stituimus, nihil alioqui simultatis aut disidij aduersus illam
susceptum habentes. HERM. Benè sanè dicis. Iam itaque
abeo, vt ego me totū vnà cum vestitu & habitu commutem.

Videbis

ὄψει γοῦν ὀλίγου μὲν ἀπὸ μακρὰν ὄντι πώγωνα, ὥσπερ νῦν, λάσιον καὶ βαθύν, ὄντι δικαίαν λιχνοτάτην μήλων, ἀντὶ ἄνιτα πάντα καὶ ἀνώθρα. τάχα δὲ καὶ πορφυρίδα μεταμφιάσομαι, ὡς ἂν ἅπαντα οὕτω μηκέτι μοι τῶν λόγων ἐκείνων μέτεισιν, ὡς ἄθλιόν γε καὶ ἐξημίωσαι λιμοτὸν ἅπαντα ἐκεῖνα, ὁπόσα ἔπεισα παρ' αὐτῶν. καὶ τί ἴσθι, ὅτι ἂν ὤκνησα καὶ ἐπιβορον πιεῖν δι' ἅπτο, ἐς τὸ ἔμπαλιν, ἢ ὁ Χρύσιππος, ὅπως μηδὲν ἔτι ἐννοήσωμι ὧν φασι. σοὶ δὲ νῦν ὀλίγα μικρὰν χάριν οἶδα. ὦ Λυκῖνε, ὅτι με περιφρόβημον ἀπὸ θολεροῦ τινος καὶ μάρρου καὶ φαλίου, ἰδιωτικὸν ἐμαυτὸν, καὶ κατὰ ῥοῦν συρρέοντα τῷ ὕδατι, ἀνέσπασας ἐπισὰς, τὸ τῶν παλαιῶν τοῦτο, θεὸς ἐκ μηχανῆς ἐπιφανὲς. λοιπόν μοι ἐκ ἀπολόγως ἂν καὶ ξυρήσασθαι τὴν λιφαλίν, ὥσπερ οἱ ἐκ τῆς ναυαγίων

Videbis igitur in breui, non veluti nunc, me neque barbatam densa & profunda horridum, neque ita afflictam & asperam victus rationem, verùm molliora omnia, magisq; libero homine digna sequentem. fortasse, neq; purpuram induere grauabor, vt omnibus fiat perspicuum mihi priores nugas non ampliùs curæ esse. Atq; vtinam etiam ex intimis cordis penetralibus euomere ea omnia possem, quæcunque ab illis vnquam audita deuorauí. Et vt pro certo scias, neq; helleborum ebibere formidabo propter hoc ipsum, contrà quàm Chrysippus cõsueuit, ne quid eorum vnquam posthac quæ dixerunt, mihi in mentem veniat. Cæterùm tibi, Luciane, non mediocrem habeo gratiam, quòd me hactenus iactatum & circumlatum à turbis de torrente & aspero, iuxtaq; fluxum vnà cum vndis fluitantem extraxeris, assistens iuxta Tragœdorũ prouerbium, Deus ex imprpuiso ostensus. Videor autem mihi nõ absurdè facturus, si & caput rasero, quemadmodum facere soliti sunt, qui è naufragijs

γίων ἀπρσωθεύτου ἐλεύθεροι, ἅτε καὶ σωτήρια τήμερον ἄξον, τοσαύτην ἀχλὺν ἀπρσεισάμενος τῶν ὀμμάτων. φιλοσόφῳ δὲ ἐστὸ λοιπὸν κἂν ἄκων ποτὲ ἐν ὁδῷ βαδίζον ἐντύχω, ὅτως ἐκτραπήσομαι, περιστήσομαι, ὥσπερ τὸς μυττῶντας τῶν κυνῶν.

naufragijs enatant, incolumes, ita vt salutis meæ festiuitatem hodie concelebrem, posteaquam tantarum nebularum caligo ab oculis meis discussa est. Porrò autem conspectum philosophi posthac, & si inuitus inter eundum alicui obuiam venero, non secus deuitabo extra viam declinando, quàm rabiosos canes fugere soleo.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

LVcianus hic eorum stultitiam eleganter exagitat, quì ab ineunte adolescentia ita se alicui disciplinæ philosophorum addixerant, vt eius omnia placita ac decreta sequerentur: &, vt Vlysses Homericus ait, solùm Tiresiam apud inferos sapere, cæteros σκιὰς αἴσσειν, ita ipsi, qui ex eadem essent hęresi, ijs veritatem patere solis, cęteros omnes vagari temerè, & huc illuc à vero auios ferri iudicarent. Negat autem id eos statuere potuisse: Non enim aliorum cognouisse rationes: vt, omnibus diligenter examinatis ac perpensis, constituerent, qua tandem vna cunctę alię pręponderarentur. Scitum autem est illud, siue ἡσιόδειον est, siue, vt creditur, ψευδησιόδειον. Μηδὲ δίκην δικάσῃς, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς. Id igitur non fecisse ipsos, sed infirmissimo ętatis tempore, aut secutos amico cuidam, aut vna alicuius, quem primùm audijssent, oratione captos, de rebus incognitis iudicasse, & ad quancunque disciplinam quasi tempestate delati essent, ad eam tanquam ad saxum adhę-

adhæsisse. Porrò inanis illa philosophia, quam etiam Paulus summo studio cauendam docuit, si non alio nomine semper apud cordatos fuisset in odio, certè eam ob causam debebat sapientibus & ingeniosis hominibus iure optimo esse suspecta & inuisa, quòd hæresibus penè innumeris, & per hoc diuersissimis esset infecta & obscurata. Quemadmodum enim corpus, quod ex diuersis inter se membris nec cohærentibus compositum est, verum & naturæ opificio consentaneum esse non potest, sed potiùs monstrum existimari debet, cuiusmodi in exordio artis Poëticæ adumbrauit Horatius: ita nec vlla vnius alicuius disciplinæ professio, seu vitæ ratio sana & recta habenda est, quæ sectarum diuersitate & discrepantia distracta & vitiata est. Qui enim ad aliquem finem eius rei vllus potest patêre exitus, cuius initia sunt incerta & repugnantia, & viæ nullo modo inter se conueniunt? Veluti de rerum principijs, & bonorum finibus, breuiter de rebus omnibus inter se dissentiunt, discordant & dissident philosophi: cùm hic aërem rerum principium fuisse contendat, ille aquam: ab Homero fortè persuasus, affirmante Oceanum omnium rerum esse parentem. Alter particulas nescio quas similares, quartus ignem, quintus aëris infiniti raritatem & densitatem, sextus litem & amicitiam. Quibus annumeratus Pythagoras, ex numeris & horum dimensionibus omnia fluxisse μάλα φιλοσοφικῶς confirmat. Rursus hîc bonorum finem in voluptate & delicijs sitam habet, ille in indolentiæ præstantia, alius in ficto & falso virtutis vocabulo: est, qui in dignitate & summis atque amplissimis honoris & gloriæ gradibus vitæ beatæ summam collocat. Nam quorsum percensere attinet, quàm contraria & pugnantia de mundo, anima & dijs statuerint: cùm hic interiturum mundum, alius sempiternum fore confinxerit: hic innumerabiles, alius nouos subinde exoriri commentus sit? Quo de numero est mollis

&

& voluptuarius ille Epicurus & Democritus. Iam qui sunt è schola Pythagorica, animam numerum seipsum scientem esse definierunt: Aristoteles entelechiam primam corporis: alius, quatuor elementorum harmoniam. Et ne cuncta persequendo nimius sim, cuique pro suæ rationis intellectu, aut (quod verisimilius est) pro nocturnis somnijs semper alia atque alia res visa est anima: adeò, vt si collatæ inter sese fuerint de illa philosophorum opiniones, anima res erit omnium monstrorum monstrosissima. Deinde, quot illorum sunt, qui deos omninò esse negant: rursum, quot sunt qui innumeros esse somniant? Omitto, quàm absurda & ridicula de Sole & Luna impudenter mentiantur. Prætereà quàm stulta & insulsa, quàm vana & nugatoria de materia, de motu, de infinito, de loco, de vacuo, de tempore, de ideis, de atomis, de nubibus, de ventis, de pluuijs, fulminibus, tonitribus, deque reliquis hoc genus meteoris disputant: ita vt si rem propiùs contempleris, in tota philosophia nihil cernas aliud, quàm confusissimam quandam repugnantissimarum opinionum confusionem, & verborum pugnas nunquam finiendas: vt rectè in hoc Dialogo eleganti mihi scripsisse videatur Lucianus: παίλτας, ὡς ἔπος εἰπεῖν, περὶ ὄνου σκιᾶς μάχεσθαι τοὺς φιλοσοφοῦντας. His ergo nugis cùm melior selectissimæ iuuentutis pars pulcherrimis ingenijs prædita perderetur, & ad ciuilium rerum administrationem capessendam in vniuersum inutilis redderetur: credo, Luciano implacabili philosophorum hosti, fuisse in consilio, vt hunc de sectis Philosophicis dialogum conscriberet: vel vt illorum insignem stultitiam pro more suo salsè subsannaret: vel vt palàm faceret, nullo modo quenquam exactam philosophiæ cognitionem parare posse, propter sectas in ea multiplices, & vias diuersissimas. Mihi, quoties animo & memoria mecum repeto veterum philosophorum discordes disciplinas, semper succurrit nostra religio, quæ

&

& ipsa ita sectis & diuersis viuendi modis' discerpta est, vt neque in ea quicquam manserit sanum, sincerum & integrum, profligata fide, & vera pietate extincta, donec lucis Euangelicę exortu impostura diaboli sagaciter deprehensæ sunt, & hæc ignorantiæ nostræ caligo discussa est. Sed ad Lucianum regrediamur, qui si hoc tempore reuiuiscceret, & nonnullorum gymnasiorum studia vigilantiùs consideraret: dij boni, quot illi misero Hermotimi forent conscribendi? Nam si quis facta collatione nostros philosophos cum veteribus composuerit, & vtrorumque philosophiam penitiùs excusserit, non dici potest, quantò feliciores prisci illi nostris existimandi sunt. Qui tametsi in multas hæreses essent distracti, & omnibus fermè opinionib. inter sese discordabant: digniores tamen habuêre magistros, quos sequerentur, nempe Platonem, Aristotelem, Cratippum, Zenonem, Epictetum, aliosque innumeros. Nostri planè neminem (neglectis his quoque nominibus & titulis impudenter gloriari solent) quàm spurcissimam illam fecem indoctissimorum sophistarum, & immundissimas illas ranas, neque non locustas loquacissimas, Occam, Scotum, Thomam, & qui inde nati sunt innumerabiles peruersores, rectiorum studiorum pestes præsentissimas, sectarum magistros stupidissimos Modernalium, Realium, Thomistarum, &c. Vide verò, quæ istorum hominum fuerit amentia, aut potiùs extrema cæcitas & peruersitas, cùm ad perdiscendas sacras & diuinas literas, per istam sectarum colluuiem omnibus vix alia via fuit ascendendum: nemine scilicet in album theologistarum recepto, nisi alicui sectæ nomen antè dedisset, eamque fermè nugacissimarum nugarum plenis faucibus exhausisset, & ita promouisset, vt clamore, barbarie, & impudentia, cum quouis ex æquo decertare posset. Ex his itaque locustis magistri nostri orti sunt, præclarum illud genus hominum: per quod non solùm quicquid humanarum fuit literarũ

extremè

extremè corruptum & contaminatum est, verùm omnia quòq; sacra irreligiosissimè profanata sunt. Qua de re (quando iam omnibus liquet) hìc non est prolixiùs disputandi locus. Iam quanquam & apud Germanos rectiora studia caput erigere coperint: mirum tamen, quàm multis in locis adhuc frigeant, regnante etiamdum peruersæ & inanis philosophiæ studio magistrorũ nostrorum propugnatione & opera. Et formantur adhuc artium & philosophiæ magistri, belli scilicet & insignes asini, quibus ne nomen quidem philosophiæ rectè cognitum est: non, quòd hunc ritum in Gymnasijs coronandi, aut ornandi meritos damnem: sed quòd indignum esse putem, eiusmodi bestias hoc potissimùm insigniri titulo, à quo adsunt longissimè, siue eorum vitam spectes: siue eruditionẽ perpendas. Nam cùm perhibeant, ex philosophia vtrumq; iuxtà & morũ elegantiam, & multarum rerum cognitionem parari: illi tamẽ interim neq; vlla morum ciuilitate sunt ornati, neq; vlla literatum peritia, aut rerum vel tenui iudicio perpoluti. Et hi tandem sunt, quibus in Academijs integrum est docere literas, clauum scholæ tenere, iuuentutis magistros esse, melioribus doctoribus per sycophantiam & impudentiam loco motis & electis. Illorum ergo fastum & arrogantiam, hoc Dialogo egregiè ridet Lucianus.

a QVANTVM cùm.] *Exordium ab occasione.* *b* Ita vt neq; per viam.] *Idem & Mercenario præceptore: Ne in via quidem inter eundum musas negligit, sed ambulationis ocium bene collocat.* *c* Philosophia multo tempore.] *Philosophiæ studia inquisitione, studio ac vigilantia & labore multo constant. Planè in fundo, inquit Lucianus pòst, visus est philosophiæ adyta abscondisse Deus, sub ipsam fecem vsq;.* *d* Enimuerò.] *Occasio disputationis, ex diurna auscultatione.* *e* Ex temporis.] *In Græco τῶ τε χρόνω: id est, ἐκ τῦ χρόνυ.* *f* Vndé nam.] *Ratio auscultationis, à descriptione virtutis.* *g* Atqui principium, Hesiod. dimidium totius.] *Refer-*

tur ab eodem Luciano in somnio seu vita sua. A Platone lib. de Rep. 2: Scisne, inquit, principium cuiusque operis maximum quiddam esse, præsertim & iuueni, & cuius, qui tener sit, & flexibilis? Demetrius Phalereus de elocutione: Deinde nos, inquit, ad comparationem conferimus, afferentes illud: Principium dimidium esse totius. Vide Eras. chiliad. 1. cent. 2. adag. 39. h Proinde ad summum.] Elenatio studij tanquam inanis, à simili. i Aorna.] In India petra Aornos est, quæ propter frigora & altitudinem ab auibus vitatur. De ea Lucianus in præceptore Rhetorum. k Dissimile prorsus.] Diluitio, à negatione & euentu. l Neq; ipse.] Redit ad primam quæstionem, quamdiu philosophandum sit, vt felicitas illa summa comparetur. m Qui Chaldaica disciplina sunt imbuti.] Id est, Mathematicis. Genethliaci enim omnes qui ex natalitio syderefutura præsagiunt, Chaldæi vocantur. Quod enim illa nascio syderum observandorum peritissima fuit, factum est, vt Mathematici ita vocarentur. n Cæterùm illum.] Causa tanti laboris & effectus. o At vbi eosdem.] Effectus & confutatio, ab exemplo. p An dum.] Dilutio exempli, à causa. q In præsentia quidem.] Inuitat ad disputationem, ficta opportunitate otij, cum descriptione quadam præceptoris Hermotimi, cuius exemplo mox ad confutandos Stoicos vtetur. r Ego haud.] Rationes quibus Stoicam viam præmulerit. s Atqui non.] Confutatio ab absurdo. t Non solùm.] Alia ratio. Hinc est quòd voluptuarij homines Epicurei dicantur, quod est maximum conuitium, vt idem Lucian in Alexandro, Pseudomante & falso Vate, dixit. u Obsecro.] Confutatio eiusdem rationis. x Margita quopiam loqui.] Inerte & nullius pretij stolidoq; homine. Margitis enim meminit ex Homero Arist. atque Clemens Alexand. Vide Eras. Chiliadas de Margite. Demosth. apud Plutarchum: Alexandrum puerum & Margiten nominabat. y Atne hoc.] Ratio. z Demissa barba.] οὐ χρῶ κόμῃ. Sic in Vitarū auctione, vbi in Stoicos quædam annotauimus. A Nunquid igitur.] Confutatio à superiori exemplo. B Rectiùs.] Alia, per absolutionem. C Cæterùm illi.] Vnde indicandus & cognoscendus sit sapiens.

fiens. D Qualia.] *Amplificat fabula. E.* Fabula.] *Huius fabulæ mentionem facit Plato. Momum Hesiodus in Theogonia ait Nocte matre, sine patre progenitum. Huic deo mos est, ipsum nihil quidem operis edere, sed aliorum deorum opera curiosis oculis contemplari, & si quid omissum, aut perperam factum, id summa cum libertate carpere. Nam μῶμος Græcè reprehensionem significat.* F Neptunum taurum effinxisse.] *Siue vt alij, equum voluit arationi, vecturæque accommodum in primis animal in medium scatuisse. Idem Lucian. in Nigrino quoque vt hic, taurum fuisse scribit: Momus, inquit, reprehendebat tauri artificem Deum, qui non præposuisset oculis cornua.*

G Mineruam domum excogitasse.] *Pallas domicilium ostendit, cuius vsus contra iniurias aëris omnes inseruiret.*

H Vulcanus hominem fabricauit.] *fictum hominem pro facile præstantissimo opere exhibuit.* I In alijs quæ reprehenderit.] *In tauro, ex Nigrino diximus.* * Calumniatus.] *Caussatus.* K Quod artifex.] *Vulcanus. Vitruuius Pollio libro de Architect. tertio, in præfatione, hanc sententiam Socrati tribuit: Socrates (inquit) memoratur, prudenter doctissimeq; dixisse, oportuisse hominum pectore fenestrata esse, vt non occultos haberent sensus.* L Non addidisset ostiola.] *clathros, seu fenestellas, per quos, ne quid occultum lateret intus, introspici posset.* M Lynceo es perspicacior.] *perspicaces, intelligentes, & acutè subtiliterq; videtes, Lynceidicũtur, nõ à lynce animali, vt tradit quidã, sed à Lynceo Argonautarũ vno, qui dicitabat vltra parietẽ videre, vt ait Hieronymus contra Ioannẽ Origenistã, vnde Valer. Flaccus inquit in primo:*

—quumq; æthera Iuppiter vmbra
Perdiderat, solus transibit sydera Lynceus. *Et horat.*
—ne corporis optima Lynceus
Contemplere oculis —. *Cicer. Quis est tam Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat. Sunt qui tradant, vt ait Lycophronis interpres, Lynceum primum reperisse fodinas metallorum, æris, argenti, auri, & hinc vulgo natam fabulam, quòd ea quoque præuideret, quæ sub terra sunt, quæque apud inferos fierent. Plin. lib. 4. cap. 10. ait: nouissimam, primamque*

lunam in Ariete primum eadem die consp̃exisse, Apollonius in Argonauticis scribit Lynceum vsqueadeò fuisse perspicacem, vt etiam terram ipsam oculorum acie penetraret. Hinc pronerbium: Lynceo acutior sine perspicacior. Idem in Icaromenip. repentè quasi Lynceus quidam affectus, cuncta discernis. Idem in Charonte sine contemplantibus: item Menippi & Tiresiæ dialogo meminit. N Nequaquam.] *Redit ad caput quæstionis latius quàm planius exponendo illam, ficto icone virtutis, & eius viæ.* O Ego quidem harũ rer.] *Hactenus virtutis imaginem descripsit: iam & de via ad ipsam, quæ (vt inquit Hesiodus) in altissimo loco constituta, non nisi cum sudoribus potest adiri. Volentibus enim ad eam peruenire, sensus & concupiscentiæ se opponunt: & omnes ferè homines fraudibus & dolis ita præpediunt, vt susceptũ itineris faciant pœnitere.*

P Quibus tu habendam.] *Redit ad quæstionem superiorem, q. nam via philosophandi potissima sit.* Q Cuinam potissimùm fides adhibenda sit.] *In Græco τῷ articulus ponitur infinitè. i. sine interrogatione, pro tini.* R Quod autem.] *Amplificatio à simili.* S Quocunque nos pedes.] *Quocunque via patuerit, nullo nobis ab initio loco quò eamus proposito ἢ πόδες ἄγωσι. sic loquuntur Latini, Quò pedes ducunt. Pers. Sat. 3:*

An passim sequeris coruos, testaq;, lutoq;,
Securus quò pes ferat, atq; ex tempore viuis?

Horat. in Epodis ode 16:

Ire pedes quocunq; ferunt, quocunq; per vndas
Notus vocabit aut proteruus Africus.

Plaut. in Mercat. Nec podagricus, nec articularius est, quem rus pedes ducunt. *Virg Mœr.* Q ò te Mœri pedes? *Vnde nostrum Adag. Quocunq; Deus.* T Haudquaquam verò.] *Alia à fine.* V Est quidem.] *Redit ad id quod suprà propositum fuit, Stoicam viam esse optimam.* X Alioqui frustra.] *Confutatio, à reiectione causæ* Y Agè verò.] *Prosopopœia cæterorũ philosophorum se, e contra Stoicos defendentium.* Z Sedenim.] *A iusto, & forma iudiciorum.* α Aut si.] *Ab absurdo & simili.* β Ergo absurdè.] *A modo & officio iudican-*

iudicantis. γ Neq; tamen.] *Obiectio, cui respondet à qualitate personæ.* δ Aut igitur.] *Amplificatio à simili.* ε Quoniam illud.] *Alia, à collationibus.* ζ Si quidem perhibēt.] *Alia, ab exemplo Gelenis.* η Iam vt tandē.] *Finis & scopus.* θ Mihi quidem.] *Alia defensio Stoicorum, continens hāc quæstionem: An ex vna aliqua via veritas comparari possit, an omnes sint cognoscendæ.* ι Nihil aduersum.] *Confutatio.* κ An non.] *Ab exemplis.* λ Ponamus.] *Alia defensio per diuisionem.* μ Iam verò.] *Confutatio ab inæqualitate similitudinis.* ν Gymnicis certaminibus.] *Quoniam cœperunt aliquando nudi in ludis & palæstra decerta Græci, authore vel Orsippo Megarensi, vel Acantho Lacedæmonio, ideo & gymnasia cùm ipsæ exercitationes ludorum tum loca, & gymnici ludi sunt appellati.* ξ Vrna argentea.] *De sortibus Athletarum. Pulchrè monstrat quónam modo sortes athletis obueniebant, quomodóve pares ad certamen iungebantur.* ο Deo.] *Apollinis.* π Flagellifer.] *Dei minister.* ρ Pancratio.] *Pancratium quid, idē Lucian. de Gymnasiis. Philostratus de Athletis refert Pancratium palæstrā simul & pugillatū vocari. Certaturi ante omnia per aliquot dies sese exercebāt maiore quām poesta labore. verbi gratia, cursu certaturi, in arenā cum ocreis per aliquot dies currebant: postea solutus, tanquam compedibus liberatus, maiorem obibat operam. Item saltu certaturi, cū manibus priùs oneratis assuescebant. Prætereà carne vescebantur bubula, quæ fortiores redderet: abstinebant à cæteris deliciis, præsertim coitu. Hæc ille.* σ Olympicis] *Olympicū certamen quinto quoq; anno fieri solebat, in honorem Iouis Olympici, cuius authorē Herculem fuisse putant.* τ Non iniuria.] *Adaptatio similitudinis, & finis quæstionis, omnes esse cognoscēdas vias ei qui verā eligere velit.* υ Neq; enim.] *Amplificatio à simili.* φ Quātum verò tēporis.] *Quo, & quanto tempore quiq; philosophi cognoscendi. Et hic locus finē disputationis cōtinet, seu scopum, de quo suprà. videlicet, quòd impossibile sit omnes philosophorum doctrinas & vias cognoscere, vt ex iis quæ vera sit eligatur.* χ Veritatis inuentionē.] *Alludere videtur ad Democriti dictū, In profundo veritatē esse demersam. Cic. in Acad. & Lactant. 3.*

Instit. lib. cap. 28. Thucid. verò ait lib. 1. segnem apud multos esse veritatis vestigationē, ad ea se potius quæ in promptu sunt conuertentes. ψ Tithonum.] *Poëtæ fingunt, Tithonū adamatū ab Aurora in cœlū sublatū fuisse, atq; illius succo perfusum, ad tantā peruenisse senectutem, vt tādem optauerit, vt in cicadā verteretur. Inde Tithonios annos pro longa senectute vsurpauit idem Lucianus in dialogo Zenophantæ & Callimedæ:* ϗ ὑπὲρ Τιθωνὸν ἔζη γέρων, i. *Atq; vltra Tithonum viuebat senex. Basil. ad nepotes cap. 17.* Τιθωνοῦ τῆς γηρᾶς. ω Et quando.] *Redit ad propositionē, mitigando illā diuisione.* A Atqui Luciane.] *Confutatio temporis, quod Luciano præfinitū fuerat ad singulos cognoscendos.* B Opinor fuisse Phidiā.] *Plutarch. in cōmentario de defectu oraculis, videtur, ad Alcæum referre. Sic enim scribit:* ὃ κατ' ἀλκαῖον ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα γράφοντας. *Nō Alcæi more leonem ex vnguibus depingentes, hoc est, ex re minima, maxima colligentes. Siue autem Phidias fuerit, siue Alcaus, hinc tamen sumptum videtur istud adagium apud omnes vsurpatissimum, leonem ex vnguibus, cùm ex minimo quoque vel indicio, vel argumento, vel causa, rei totius summam intelligimus.*

Γ Papæ? quám.] *Diluit obiectionem ab ipius argumenti serie, & inæqualitate exempli.* Δ Phidias.] *Statuarius insignis, cuius opera præclarè prædicat Plin. lib. 36. Mundi suæ historiæ.* E Nihil enim ista.] *Hæc clausula in prouerbium abijt, quo significatur, illa nihil ad rem attinet, & nimiam inæqualem esse comparationem. Idem vsus est illa in Baccho: de quo vide Erasmum in Chiliad.* Z Aut quid.] *Amplificatio à signo.*

H Quòd si autem.] *Irrisio.* Θ Tu veró.] *Aliud simile, quo idem contendit, ex parte totum cognosci posse.* I Quoniam rei.] *Respondet eadem vt suprà ratione, inæqualem esse collationem.* K Illa in Delphis.] *Delphos tellus à principio vaticinari solita fuit, quæ paulò pòst Daphnem constituit à qua Themis eandem facultatem adepta est: à Themide verò Apollo dono accepit. qua de re Pausanias in Phocicis.*

Λ Quare vide.] *Superiorem similitudinem diluit alia.*

M Danaidum.] *Plato scripsit, puellas Danaidas apud inferos hoc genus pœnæ pendere, vt assiduè aquam in dolium*

pertusum,

pertusum, vasis item pertusis inferant. N Cicuta.] *Veneno cicutæ noxij apud Athenienses tollebantur.* Ξ Neque enim.] *Aliud acerbius paulò, cum præfaciuncula.* O Vitam breuem.] *Βίος τετάσιν ὁ χρόνος τῆς ζωῆς ἡμῶν, Philotheo interprete. Vita siue tempus vitæ nostræ breue ab ab Hippocrate etiam dicitur in primo Aphorismo de artis comparatione, quæ quidem longa est. In Græco verbum subintelligitur ἐστὶν subauditur. Quanquam etiam simpliciter vita nostra breuis, fugax ac momentanea est. Siquidem vniuersum vitæ nostræ tempus, Dauide teste, anni sunt septuaginta, vel ad summum octoginta. Quam quidem, de vitæ breuitate Dauidis sententiam, Eobanus Hessus ijs versibus sciuissimè expressit:*

Tam nostri tacitis labuntur curribus anni,
Quàm citò quæ loquimur verba perire solent.
Viuitur humanos bis septem lustra per annos:
vix rectè vt valeas, lustra bis octo feres.
E' quibus eximios quos viuimus omne laborum,
Et genus, & miseri fata doloris habent.
Tam citò desinimus, tã fors hęc nostra caduca est:
Tam citò ceu penna præpete vita fugit.

Quare rectissimè etiam ab Horatio dictum Od. 4. lib. 1:

Vitæ summa breuis spẽ nos vetat inchoare longã.

Sic Virgil. 10. Aeneid.

—breue & irreparabile tempus
Omnibus est vitæ—.

Iuuenalis Satyr. 9:

—festinat enim decurrere velox
Flosculus, angustæ miserẽq; breuissima vitæ
Portio—*De Hippocrate autem maximo Medicinæ parente hoc solum hìc dicã: Eum totam Græciã pestilenti lue Thucydidis tempore, magna cũ gloria liberasse, itaq; etiã aureis statuis, atq́ue tanquam deus à seruatis illis populis donatus est.*

Π Critico quopiã] *Argumentum à difficultate.* P Areopagitarum.] *De Areopagitarum integritate, & simul authoritate, multa scribit in Anacharside. & Isocrates in Areopagitico. Præterea enim moribus Athenis, in pago & vico Martis.*

Hinc dic'tur Areopagus, quasi Martis pagus. Σ Nullius hominis vita satis longa.] *Homines inter negocia morimur ἀσχολούμενοι, & sollicitii, propria solũ curãtes.* T Ad hũc modum.] *Amplificatio à simili.* Υ Proinde.] *Aliud argumentum à difficultate eligendi præceptoris* Φ Pro thesauro carbones.] *Prouerbium est de his qui spe sua frustrantur, sperantes magnũ quiddam se reperturos, tum verò nugas offendunt. Vsus est in Zeuxide, in Philopseude, in Timone, de Auro inuento: rursum in Votis. Lege Erasmum in Chiliad.* X Et quemadmodum.] *Aliud, ab inutili dictrina philosophorum, & spe fallaci discentium.* Ψ Qualia per.] *Amplificatio à collatione.* Ω A' fabulosa Hippocentaurorum & Chimærarum.] *Virgil. 6. Aen. facit Centauros & Scyllas in inferorum vestibulo stabulare cum somnijs. Centauros fingunt poëtæ duplici natura:* hoc est, *humana & equina, quos fuisse negat lib. 4. & 5. Lucret. Sed neque Centauri fuerunt inquit. Probat quoq; nunquam fuisse Chimæram, quæ à Poëtis dicitur constare è leone, dracone & capra. Tragelaphus ex altera parte hirci, altera cerui.* aa Medeam.] *Regis Colchorum filiam, quam Iason cum Argonautis rapuit.* bb Hoc aũt.] *Alia, à causa impellente.* cc Quòd si enim.] *Amplificat similitudine quadam.* dd Geometria.] *Hanc Philo ἀρχὴν καὶ μητρόπολιν omnium disciplinarum appellat: & Plato eius artis expertes, minimè ad scholam suã admittebat.* ee Cæterùm ponamus.] *Redit ad Stoicam viam καθ' ὑπόθεσιν: ostendens, etiam illa vera & optima existente, tamen non esse frustra adeò in illa tempus terendum: quia nihil re ipsa præstent eorum quæ vulgò pollicentur.* ff Nihilo secus.] *Antipophora persimile.* gg Sed isto.] *Alia confutatio ab eleuatione præmij propositi.* hh Quod mihi perinde.] *Amplificatio à simili.* ii Vos autem.] *Alia à virtutis effectu seu fine, cum qua effectus Stoicæ philosophiæ comparat.* kk Sophisticis.] σοφιστὴς *fuit suapte natura honestissimum vocabulum, quemadmodum etiam tyrannus, qui non alius fuit quàm rex, monarcha, princeps, aut quisquis tandem vnus rerum potitur. Tantum verò (vt fit) hominum improbitas professioni concitauit inuidiam, vt Sophistæ vocabulum in*

vitio

vitio ponatur. Varius tamen eius vsus est. Nam significat rhetorem seu oratorem, philosophum, eum qui falsis conclusiunculis vtitur, & impostorem, magistrum inuentorem argutiarum. ll. An non igitur.] *Amplificatio collationis.* mm. Si placuerit.] *Comprobat exemplo rei gestæ.* nn Crocodylus.] *Consule ac vide ea quæ annotauimus in* 1. *Necricorum dialogo, & in Vitarum auctione.* oo Quid verò aliud.] *Conclusio, qua fingitur Hermotimus pœnitentia duci prioris vitæ, adeò frustra consumptæ.* pp Conantem singulas vndas numerare.] *Ad hunc Aesopicum apologum visus est respicere Theocritus in Charitibus:*

ἀλλ' ἴσος γὰρ ὁ μόχθος ἐπ' ἀόνι κύματα μετρεῖν.
ὅσσ' ἄνεμος χέρσον δὲ μετὰ γλαυκᾶς ἁλὸς ἀθεῖ.

Namq; perinde siet, quasi numerare labores,
Quot venti è pelago trudunt ad littora fluctus.

Virg. 2. Georgic. hunc sequutus:

Quem qui scire velit, Libyci velit æquorit idem
Discere, quàm multæ Zephyro turbantur harenæ:
Aut vbi nauigijs violentior incidit Eurus,
Nosse, quod Ionij veniant ad littora fluctus.

qq Proinde hæc.] *Mitigatio per translationem.*

ΖΕΥΞΙΣ, Η ΑΝτίοχος. — *ZEVXIS, VEL Antiochus.*

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

APologia quædam scriptorum Luciani est, qua ille ostendit non tantùm nouitati seu peregrinitati studere se, sed & rerum sententiarumque elegantiæ, deinde & aptæ compositionis harmoniæ. Cæterùm quòd sola nouitas illorum in admitatione sit, fieri communi quadā hominū natura, qui sola nouitate plerunq; detineantur, interim aliorū nulla habita ratione. Idē enim & Zeuxidi olim in pictura Centauri, in quam præter no-

uitatem argumenti, multam artem impenderat: & Antiocho in pugna contra Galatas accidisse, hostibus nouitatem & insolentiam elephantorum, non ipsius apparatum pertimescentibus. Tractatur autem eadem fermè ratione, qua & superior oratio: nisi quòd hîc ipsa causa à principio ponitur, exempla autem, eaque amplificata, sequuntur. Etiam tituli eadem ratione, vt suprà, impositi sunt.

Ναγχ& ἐγὼ ὑμῖν λέξας τὸν λόγον, ἀπήειν οἴκαδε. πρὸσιόντες δέ μοι τῶν ἀνηκοόντων πολλοὶ (ἐωνέατο γὰρ ἀκρόασιν) οἶμαι, καὶ τὰ διαῦτα πρὸς ἑαυτοὺς ἤδη ὕστερον ὑμᾶς λέγειν; προσιόντες ἂν ἐδεξιοῦντο, καὶ θαυμάζοντες ἐφ' ἡμῖν ἐπιπολὺ γὰρ προμηθοῦνται, ἄλλος ἄλλοθεν ἐκόντων, καὶ ἐπήνουν, ἄχρι πρὸς ἐρυθριᾶν με, μὴ ἄρα παύσωμαι τῆς ἀξίας τῶν ἐπαίνων ἀπολείπων. τὸ δ' ἦν ἀσφαλέστερον αὐτοῖς ζῶντα ἰδεῖν, καὶ θανόντος ἦν καὶ τὸ αὐτὸ ἐπιμαίνοντο, πρὶν μνῆσθαι

Abita[a] *nuper in cõfessu vestro oratione, domũ me conferebam. Permulti autem exijs qui orationi interfuerant, me accesserunt. Nihil enim prohibere opinor, quin & ista vobis meis iam familiaribus exponam. Itaque accedẽtes porrecta dextra me consalutabant, & admiratione persequentibus similes esse apparebant. Multo autem itinere comitatu suo me deducẽtes, alius aliunde exclamabat, laudabatq́, donec pudore quoque me suffunderent, verentem ne longè lateq́ à dignitate laudum quas in me congerebant, relinquerer. Caput autem & summa laudationũ hæc illis fuit, & omnes vno ore vnam eandémque sententiam præ se ferebant, confirmantes orationum mearum compositionem & sententiam*

μὴν τῶν συγγραμμάτων ξένην οὖσαν, καὶ πολὺν ἐν αὐτῇ τὸν νεωτερισμόν. μᾶλλον δὲ αὐτὰ εἰπεῖν ἄμεινον, ἅπερ ἐκεῖνοι ἀπεφθέγγοντο. ὦ τῆς καινότητος Ἡρακλεῖς τῆς παραδοξολογίας. εὐμήχανος ἄνθρωπος, οὐδὲν ἄν τις εἴποι τῆς ἐπινοίας νεῤῥώτερον. οἱ μὲν τοιαῦτα πολλὰ ἔλεγον, ὡς ἐκεκίνηντο δηλαδὴ ἐπὸ τῆς ἀκροάσεως. ἢ τίνα γὰρ ἂν αἰτίαν εἶχον ψευδέσθαι, καὶ κολακεύειν τὰ τοιαῦτα, ξένον ἄνθρωπον, οὐ πάνυ πολλῆς αὐτοῖς φροντίδος ἄξιον τὰ ἄλλα; πλὴν ἐμέγε (εἰρήσεται γὰρ) οὐ μετρίως ἠνία ὁ ἔπεινος αὐτῶν. καὶ ἐπειδή ποτε ἀπελθόντων κατ' ἐμαυτὸν ἐγενόμην, ἐνενόουν· ἠκουῶ τοῦτο μόνον χερίεν τοῖς ἐμοῖς ἔνεστιν, ὅτι μὴ συνήθη, μηδὲ κατὰ τὸ κοινὸν βαδίζει

sententiam perigrinam esse, ac multum in sese complecti nouitatis. Multò verò satius est, eadem illa verba cõmemorare, quibus illi tum vsi fuêre. O nouitatem, inquiũt. O Hercules, dictionẽ inauditam. Homo promptus & agilis. Certè nemo dixerit quicquã orationum tuarum cogitatione perinde esse nouum. Equidem illi id genus verba permulta faciebant, prout quisque inter audiendum oratione mea affectus aut commotus fuerat. Aut quam alioqui talia mẽtiendi & assentandi aduere sus me causam habuissent, hominem peregrinum, quem aliàs contemptui habentes, non magnifaciebãt? Veruntamen ego (neque enim tacitum dissimulabo) non mediocriter ilorum laude discruciabar. Tandem verò illi abeuntibus cùm ad me redissem, mente atque animo sic mecum agitaui: Evgo tantum hac gratia & veinustate scripta mea condita sunt, quòd ad consuetam dicendi rationem formata non sint, nec iuxta communem loquendi viam

λίξη τοῖς ἄλλοις, ὀνομάτων δ' ἄρα λαλῶν ἐν αὐτοῖς, καὶ πρὸς τὸν ἀρχαῖον κανόνα συγκαμπτόμενον, ἢ νοῦ ὀξέος, ἢ διανοίας τινὸς, ἢ χαρίεντος Ἀττικῆς, ἢ ἁρμονίας, ἢ τέχνης τῆς ἐφ' ἅπασι, τούτων δὲ πόρρω ὄντως τοὐμόν. οὐ γὰρ ἂν παρέχοντα αὐτὰ ἐπαίνους, ἐωνημένου μόνον τοῦ λανοῦ τῆς προαιρέσεως, καὶ ξενίζον. ἐγὼ δὲ ὁ μωρὸς καὶ ὤμην, ὅπότε ἀναπιστοῦντος ἐπαινοίην, τοιαῦτα μοί τι καὶ αὐτὸ τοῦτο πεισόμενα ἀκούειν· ἀληθὲς γὰρ εἶναι τὸ τοῦ Ὁμήρου, καὶ πάνυ νέαν φάλλειν ἀοιδὴν ἀκροατῇσιν ὑμνῳδὸν τοῖς ἀκούουσιν.

οὐ μὴν τοσοῦτόν γε, οὔτι ὅλον τῷ λανότητι νέμειν ἀξίουν, ἀλλὰ τῷ μὲν, ὥσπερ ἐν ποδικῆς μοίρᾳ σεσιπικοσμῆσθαί τι, καὶ πρὸς τὸν ἔπαινον συντελεῖν καὶ αὐτῷ· τὰ δὲ τὸ ὅλῳ ἐπαινέμενα, λαὶ

di viam fluant, verborum verò elegantium nihil in illis admixtum est, ad veterem sermonis regulam & canonem positorum, nulla præterà sententia argutè dicta exornata sunt, nulla industria, nulla Atticæ linguæ venere perpolita, aut compositionis harmonia, aut arte ad amussim elaborata, sed ab his omnibus longè latéque discrepant. Neque enim hæc ipsa à præsentibus laudata sunt, sed verborum nouitas illorum iudicio peregrina & aliena visa est. Ego verò stolidus hoc ipso eos, si vnquam ad me collaudandum subsilirent, potissimùm adductum iri putabam. Verissimum enim illud Homeri esse persuasum habebam, nouam quamque cantilenam, audientibus esse gratissimam. Non tamen tantum laudis, neq; adeò summã, nouitati concedi volebam: verùm hanc nõ aliter atq; cumuli loco adiici, & nonnihil sanè ornatus ad gloriam afferre, sed ita, vt quæ

καὶ ἐπὶ τῶν ἀκούντων συ-
φημούμενα, ἐκεῖνα εἶναι.
ὥστε οὐ μετρίως ἐπήρμην, καὶ
ἐκινδύνευον πιστεύειν αὐ-
τοῖς, ἕνα καὶ μόνον ἐν τοῖς
Ἕλλησιν εἶναι λέγουσι, καὶ τὰ
τοιαῦτα. τὸ δὲ κατὰ τὴν
προοιμίαν, Ἄνθρακες ἡμῶν
ὁ θησαυρὸς ἦσαν· καὶ ὀλί-
γου δέω, θαυματοποιοῦ τι-
νος ἔπαινον ἐπαινεῖσθαι πρὸς
αὐτῶν. ἐθέλω γοῦν ὑμῖν
καὶ τὸ τοῦ γραφέως διηγή-
σασθαι. ὁ Ζεῦξις ἐκεῖνος, ἄρι-
στος γραφέων γενόμενος,
τὰ δημώδη καὶ τὰ κοινὰ
ταῦτα οὐκ ἔγραφεν, ἢ ὅσα πά-
νυ ὀλίγα, ἥρωας ἢ θεοὺς ἢ πο-
λέμους, ἀεὶ δὲ καινοποιεῖν ἐ-
πειρᾶτο, καί τι ἀπόκοτον
ἂν καὶ ξένον ἐπινοήσας, ἐπ'
ἐκείνῳ τὴν ἀκείκειαν τῆς τέχ-
νης ἐπεδείκνυτο. ἐν δὲ τοῖς
ἄλλοις τολμήμασι, καὶ θή-
λειαν Ἱπποκένταυρον ὁ Ζεῦ-
ξις αὐτὸς ἐποίησεν, ἀνατρέ-
φουσάν γε πρόσετι παιοίῳ
Ἱπποκενταύρῳ διδάμω, κο-
μιδᾷ νηπίῳ. τῆς εἰκόνος
ταύτης ἀντίγραφός ἐστι νῦν

vt quæ vera laude & auditorum applausu digna haberentur, illa essent. Itaque non modicè commouebar, penè eò adductus, vt illis fidem haberem, vnum atq; adeò solum inter Græcos esse confirmantibus atque id genus alia. Thesaurus autem, iuxta prouerbium, nobis carbones erant. [b] Ac propemodum vt præstigiator quispiã ab illis laudor. Volo itaque vobis pictoris institutum denarrare. Zeuxis ille omnimu pictorum præstantissimus, popularia & communia illa nequaquam pingere solitus est, aut admodum pauca nempe heroas, aut deos, aut bella: semper autem noui aliquid comminiscẽdi illi consuetudo fuit. Cæterùm inter alia audaciæ suæ egregia facinora, & Hippocentaurum fœminam ipse Zeuxis adumbrauit, alẽtem adhuc vberibus pueros Hippocentauros, geminos nimium infantes. Illius picturæ exemplum nunc

Athenis

Αθήνησι, πρὸς αὐτὴν ἐκείνην ἀκριβεῖ τῇ στάθμῃ μετενηνεγμένῃ. τὸ ἀρχέτυπον δ' αὐτὸ, Σύλλας ὁ Πωμαίων στρατηγὸς ἐλέγετο μετὰ τῶν ἄλλων εἰς Ἰταλίαν πεπομφέναι· εἶτα περὶ Μαλέαν, οἶμαι, καταδύσης τῆς ὁλκάδος, ἀπολέσθαι ἅπαντα, καὶ τὴν γραφήν. πλὴν ἀλλὰ τήν γε εἰκόνα τῆς εἰκόνος εἶδον, καὶ αὐτὸς ὑμῖν, ὡς ἂν οἷός τε ὦ, δείξω τῷ λόγῳ, οὐ μὰ τὸν Δία γραφικός τις ὤν, ἀλλὰ πάνυ μέμνημαι, οὐ πρὸ πολλοῦ ἰδὼν ἔν τινος τῶν γραφέων Αθήνησι. καὶ τὸ ὑπερθαυμάσαι τότε τὴν τέχνην, τάχ' ἄν μοι καὶ νῦν πρὸς τὸ σφέστρον δηλῶσαι συναγονίσαιτο. ἐπὶ χλόης εὐθαλοῦς ἡ Κένταυρος αὕτη πεποίηται, ὅλη μὲν τῇ ἵππῳ χαμαὶ κειμένη, καὶ ἀπτέταντα εἰς τοὐπίσω οἱ πόδες, τὸ δὲ γυναικεῖον ὅσον αὐτῆς ἠρέμα ἐπή-

Athenis repositum conseruatut, ad verã imaginẽ accurrãtissimè expressũ: ipsum porrò archetypũ Sylla Romanorum Imperator vnà cum alijs rebus aliquot preciosit in Italiam misisse ferebatur: deinde iuxta Maleam Laconiæ promontorium, vt opinor, fracta naui oneraria atque submersa, perijsse omnia, atque ipsam etiam picturam. At enim veræ imaginis imago imhi visa est. Ac ipse, quoad eius fieri poterit, eandem oratione vobis adumbrabo, non per Iouem quòd pingendi valde peritus sim: sed quòd adhuc in recenti mihi hæreat memoria, quippe quam nuper admodum Athenis in pictoris cuiusdam ædibus viderim. Ipsa quoque admiratio qua nunc artem diligenter contemplando prosequebar non parum nunc mihi afferet adminiculi ad cuncta manifestiùs declaranda. [c] *In cespite nimiùm florescente & viridi Centaurus ipsa facta est, ea parte qua equam refert, tota humi posita, pedes posteriores retrò extendit. Qua verò parte*

ἐπήρται, ἡ ὑπ' ἀγκῶνός ἐστιν. οἱ δὲ πόδες οἱ ἔμπροσθεν, οὐκ ἔτι καὶ οὗτοι ἀρτάλλω, οἷον ἐπὶ πλευρὰν ἡλιμένης, ἀπ' ὀ μὲν ὀπισθίοντι ἔοικεν, ὡς ἀμπυλὸς ὑπεστραμμένῃ τῇ ὁπλῇ, ὁ δὲ ἔμπαλιν ἐπανίστατα, καὶ τοῦ ἑτέρου ἀντιλαμβάνεται, οἷόν εἰσιν ἵπποι παρόμοιοι ἀναπηδᾷν. τῶν νηπιοτέρων ὁ τὸ μὲν ἄνω, ἔχει αὐτὰ ἐν τοῖς ἀγκάλαις, ἡ πρόσω ἀνθρωπικῶς, ἐπίσχει ἡ γυναικεῖον μαστόν· τὸ δὲ ἕτερον ἐκ τῆς ἵππου θηλάζει, ἐς ἡ ἀνθρωπικὸν τρόπον. ἄνω ὁ τῆς ἑκάτερον, οἷον ἀπότιν ὁ σιωπῶς ἱπποκενταυρός τις, ἀνὴρ ἐπὶ τῆς πλατείας, ἡ τὰ βρέφη ἀμφοτέρωθεν λιθηνεμένης, ἐπιπλάσσει γελῶν, ὀχ ὅλον φανόμενον, ἀπ' ἐς μέσον τὸν ἵππον, λέοντος σκύμνον ἀνέχων τῇ λιχνείᾳ, καὶ ὑπὲρ ἑαυτὸν ὡρῶν, ὡς λιθρίσαι σὺν παιδιᾷ τὰ βρέφη. τὰ

parte mulieris gerit imaginem, ea sensim subsurgit vsque ad cubiti longitudinem. Pedes anteriores nè illi quidem porrectim extensi sunt, veluti iacentis in latere, verùm alter quidem geniculatim inflexo similis est, vngula retrò tracta incuruus existens. Alter autè contrà exurgit, & solum attingit, quemadmodum ferè sunt equi subsilire molientes. Cæterùm infantes, alterum quidem ante se habet in vlnis complexum, quem humano more nutrit, muliebrem mammam in os illi inferens. Alterum verò ex equino lactat vbere, quemadmodum pulli à matribus lactari solent. In superiore parte tabulæ, veluti è scopulo Hippocentaurus quispiam, videlicet mulieris illius infantes vtrinque nutrientis maritus, prominenti capite ridens prospicit, haudquaquam toto apparens corpore, verùm media parte equi, leonis catulum in dextra retinens: quem sustollis in hoc, vt pueros re ludicra cum risu perterrefaceret.

Ad

μὲν οὖν ἄλλα τῆς γραφῆς, ἐφ' ὅσα τοῖς ἰδιώταις ἡμῖν οὐ πάντῃ ἐμφανῆ ὄντα, τὴν ὅλην ὅμως ἔχει δύναμιν τῆς τέχνης, οἷον τὸ ἀπρεῖναι τὰς γραμμὰς ἐς τὸ εὐθύτατον, καὶ τῶν χρωμάτων ἀκριβῆ τὴν κράσιν, καὶ ἔνκαιρον τὴν ἐπιβολὴν ποιήσασθαι, καὶ σκιάσαι ἐς δέον, καὶ τοῦ μεγέθους τὸν λόγον, καὶ τὴν τῶν μέτρων πρὸς τὸ ὅλον ἰσότητα καὶ ἁρμονίαν, γραφέων παῖδεν ἐπαινούντων, οἷς ἔργον εἰδέναι τὰ τοιαῦτα. ἐγὼ δὲ τοῦ Ζεύξιδος ἐκεῖνο μάλιστα ἐπῄνεσα, ὅτι ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ὑποθέσει ποικίλως τὸ ποιητὸν ἐπεδείξατο τῆς τέχνης, τὸν μὲν ἄνδρα ποιήσας πάρυτῃ φοβρὸν, καὶ κοιμιδῇ ἄγριον, σοβρὸν τῇ χαίτῃ, λάσιον τὰ πολλὰ, οὐ κατὰ τὸν ἵππον αὐτοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ καθ' ἕτερον τοῦ ἀνθρώπου, καὶ

d *At reliquæ picturæ partes, propter quas non vbique accurata artis præstantia nobis idiotis comparere solebat, nihilo secus tamen summa industria erant elaboratæ, vi delicet linearum ductibus atque extensionibus rectissimis, colorum commixtionibus scientissimis, neque non tempestiuarum adiectionum circũdictionibus. Insuper decentibus inumbrationibus, neque neglecta magnitudinis ratione, & mensurarum totius operis æqualitate atque harmonia: quæ omnia admirari solẽt pictores, quibus studium est ea omnia cognoscenti. Ego verò eam in Zeuxide virtutem & industriam præcipua laude extollebam, quòd in vno eodẽmque argumento habita diuersitatis ratione, artis discrimen egregiè indicârit. Virum quidem per omnia adornauit horridum atque terribilem, ac vehementer agrestem, horrentem capillitio, cute hirtum & hispidum, non per equinam tantùm partem illius, sed per alteram quoque qua humanam refert speciem.*

Plurimùm

καὶ ἐξαρας αὐτοῦ τοὺς ὤμους ἐπιπλεῖστον, τὸ βλέμμα, καί τοι γελῶντος, θηριῶδες ὅλον καὶ ὀρεῖόν τι, καὶ ἀνήμερον, τοιοῦτον μὲν ἐκεῖνον. τὴν θήλειαν δὲ, ἵππου γε τῆς καλλίστης, οἷαι μάλιστα αἱ Θετταλαί εἰσιν, ἀδμῆτες ἔτι, καὶ ἄβατοι. τὸ δ' ἄνω ἡμίτομον γυναικὸς, παγκαλὸν ἔξω τῶν ὤτων, ἐκεῖνα δὲ μόνα Σατυρώδη ἐστὶν αὐτῇ. καὶ ἡ μίξις δὲ, καὶ ἡ ἁρμογὴ τῶν σωμάτων, καθὸ συναπτεται, καὶ συνδεῖται τῶν γυναικείῳ τὸ ἱππικὸν ἠρέμα, καὶ οὐκ ἀθρόως μεταβαίνουσα, καὶ ἐκ προσαγωγῆς τρεπομένη, λανθάνει τὴν ὄψιν, ἐκ θατέρου εἰς τὸ ἕτερον ὑπαγομένη. τὸ νεογνὸν δὲ, τὸ ἐν τῶν νηπίων, ὅμως ἄγριον, καὶ ἐν τῷ ἁπαλῷ ἤδη φοβρόν. καὶ τοῦτο θαυμαστὸν, οἷον ἔδοξέ μοι, καὶ ὅτι παιδικῶς μάλα πρὸς τὴν σκύμνον τοῦ

Plurimùm autem sublimibus illum fecit humeris, vultum: ridentis præ se ferentem, prorsus tamen ferinum & montanum, ac immansuetum. Tali quidem imagine virtum expressum extuli. Porrò fœminam ad equæ pulcherrimæ imaginem adumbrauit, quales cumprimis sunt illæ Thessalæ indomitæ, necdum sessoris patientes. Dimidiam verò mulieris partem summa formauit elegantia, extra ambas auriculas: eas solas informes reliquit, & horidas. Porrò autem corporum iunctura atque commixtio, quatenus muliebris pars cum equina coit atque coniungitur, sensim & non densè subsurgens, atque ex lento accessu deriuata, spectatium fallit oculos, ex altero in alterum perducta. Alter autem ex infantibus, non secus atq; pater agrestis est, & iam in ætate tenera aspectu sæuus atq; terribilis. Neq; hoc, vt mihi perpendenti visum est, admiratione singulari carebat, tum quòd admodum pueriliter ad leoninum

τοῦ λέοντος ἀναρλέπουσι, μεταξὺ τῆς θηλῆς ἑκάτερος ἐπειλημμένοι, ἐν χρῷ τῇ μητρὶ πεσισάμενοι. ταῦτα δ' οὖν ἐπιδειξάμενος ὁ Ζεῦξις, αὐτὸς μὲν ᾤετο ἐκπλήξειν τοὺς ὁρῶντας ἐπὶ τῇ τέχνῃ. οἱ δὲ αὐτίκα μὲν ἐβόων. ἢ τί γὰρ ἂν ἐποίουν, καλλίστῳ θεάματι ἐντυγχάνοντες; ἐπήνουν δὲ μάλιστα πάντες, ἅπερ καὶ μὲ πρώην ἐκεῖνοι, τῆς ἐπινοίας τὴν ξένον, καὶ τὴν γνώμην τῆς γραφῆς, ὡς νέαν, καὶ τοῖς ἔμπροσθεν ἠγνοημένην οὖσαν. ὥστε ὁ Ζεῦξις σαυεὶς ὅτι αὐτοὺς ἀσχολεῖ ἡ ὑπόθεσις, καινὴ οὖσα, καὶ ἀπάγει τῆς τέχνης, ὡς ἐν παρέργῳ τίβεσθαι τὴν ἀκείβειαν τῶν πραγμάτων, ἄγε δὴ, ἔφη, ὦ Μικκίων, πρὸς τὸν μαθητὴν, πρίβαλε ἤδη τὴν εἰκόνα, καὶ ἀράμενοι ἀπεκομίζετε οἴκαδε. οὗτοι γὰρ ἡμῶν τὸν πηλὸν τῆς τέχνης ἐπαινοῦσι, τῶν

catulum respicerent, interea vterque dependens ab vbere, colore matrem referentes. Hæc ergo cùm singulari artificio Zeuxis expressisset, ipse quidem in eam veniebat cogitationem, vt putaret ob artis eximiam præstantiam atque excellentiam omnes in stuporem & admirationem spectantes se ducturum. Illi autem actutùm exclamabant. Aut quid aliud facerent, pulcherrimo incidentes spectaculo? Enimuerò laudibus certatim extollebant omnes, quemadmodum & nuper me illi, nempe inuentum peregrinum, neque non nouum picturæ consilium ignotũ prioribus. Vt verò Zeuxis animaduertit quòd argumenti nouitate tantùm illorum detinerentur animi, eoq́ ea ipsa ab arte perpendenda abduceret, ita vt neglectui darent exactam rerum expressarum diligentiam: affatus discipulum: Age, inquit, ô Miccion, inuolutam picturam atque sublatam domum aufer. etenim illi nos tantùm ob insuetam artis materiam collaudant: eorum

τῶν δ' ἐφ' ὅτῳ, εἰ καλῶς ἔχει, καὶ κατὰ τὴν τέχνην, οὐ πολὺν ποιοῦνται λόγον, ἀλλὰ παρευδοκιμεῖ τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἔργων ἡ τῆς ἐποθέσεως καινοτομία. ὁ μὲν οὖν Ζεῦξις οὕτως, ὀργιλώτερον ἴσως. Αντίοχος δὲ, ὁ Σωτὴρ ἐπικληθεὶς, καὶ οὗτος ὅμοιόν τι παθεῖν λέγεται ἐν τῇ πρὸς Γαλάτας μάχῃ. εἰ βούλεσθε, διηγήσομαι καὶ τοῦτο, ὁποῖον ἐγένετο. εἰδὼς γὰρ τούτους ἀλκίμους ὄντας, καὶ πλήθει παμπόλλους ὁρῶν, καὶ τὴν φάλαγγα καρτερῶς συναρρῆγαν, καὶ ἐπὶ μετώπου μὲν πρασπίζοντας τοὺς χαλκοθώρακας αὐτῶν, ἐς βάθος δὲ ἐπὶ τετράρων καὶ εἴκοσι τεταγμένους ὁπλίτας, ἐπὶ κέρως δ' ἑκατέρωθεν τὴν ἵππον δυσμυρίαν οὖσαν ἐκ δὲ τοῦ μέσου τὰ ἅρματα ἐκπηδήσεσθαι μέλλοντα, δρεπανηφόρα ὀγδοήκοντα, καὶ

eorum verò quorum elegantia exornata est, quæq; arte magistra absoluta sunt, nullum illi dignantur habere respectum: sed vincit operis diligentiam, argumenti nouitas. Ad hunc quidem modum Zeuxis, & fortasse quàm par erat, commotius. e Cæterùm Antiocho, cui cognomen erat Soteri, & illi non dissimile quiddam accidisse fama est, in ea pugna, quam ipse aduersus Galatas habuisse dicitur. Si vultis, & hanc vobis historiam ordine, vt gesta est, percensebo. Cùm non ignoraret & corporis viribus & audacia Galatas esse præditos, inusitatamq; illorum multitudinem videret, tum phalangem fortiter coniunctam, à tergo verò æneis thoracibus indutos bellantes, præterea in profundum semper armatos vigintiquatuor ordinatos, in vtrunque autem cornu equitatũ qui viginti millibus equitũ constabat, dispertitũ esse, porrò è medio octoginta currus falcatos erupturos,

καὶ συμμαχίδας ἐπ' αὐτοῖς ἄλλους τοσούτους, ταῦτα ὁρῶν, πάνυ πονηρὰς εἶχε τὰς ἐλπίδας, ὡς ἀμαχόντων ὄντων ἐκείνων αὐτῶν. ἐκεῖνος γὰρ, διὰ ὀλίγου τῆς στρατείας ἐκείνης παρασκευασθείσης, οὐ μεγαλωστὶ, οὐδὲ κατ' ἀξίαν τοῦ πολέμου ἀφικνεῖτο, μοιρίδι ὀλίγῃ ἄγων, καὶ τούτων στρατιωτικὸν τὸ πολὺ, καὶ ψιλικόν. οἱ γυμνῆτες δὲ ὑπὲρ ἥμισυ τῆς στρατιᾶς ἦσαν. ὥστε ὀλόγοις αὐτοῖς ἄλλοις σπερμάσθαι, καί τινα ἀνταπαμείβεσθαι τοῦ πολέμου. ἀπὸ Θεοδότας ὁ Ῥόδιος, ἀνὴρ γενναῖος, καὶ τακτικῶν ἔμπειρος, οὐκ εἶα παρὼν ἀθυμεῖν. καὶ ἦσαν γὰρ ἐπικάδικα ὀλίφαντοι τῷ Ἀντιόχῳ. τούτους ἐκέλευσεν ὁ Θεοδότας τέως μὴ ἐλθεῖν, ὡς οἷόν τε λαθακρύψαντας, ὡς μὴ κατάδηλοι εἶεν ὑπερφανόμενοι τοῦ στρατοῦ. ἐπεὶ-

ac cum illis bigas bis totidem: hæc inquam cùm videret, spem valde malignam animo concipiebat potiundæ victoriæ, tanquam illis inuictis existentibus. Siquidem ipse modicè instructo exercitu, neque ampliter, neque pro belli dignitate, & apparatu eum magnitudine, sanè perquàm paucos ducens aduenerat. ac illos quidem viæ plurimùm fessatos & nudos. Sedenim ex ijs qui nudi erant, plures quàm dimidia pars exercitus numerabantur. Itaque iam de petendo fœdere, ferendisq; pacis conditionibus, & bello conuenientissimè componendo secum agitabat. Atqui Theodotas Rhodius, vir excelsi & generosi animi, instruendæ aciei non imperitus, cùm præsto esset, regem perturbato animo esse non sinebat. Et erant Antiocho undecim in exercitu elephanti. Hos Theodotas iussit interea, quoad eius fieri posset, habere quàm occultissimè, ne ex acie apparentes conspicui fierent hostibus.

Vbi

ἐπειδὰν δὲ σημήνῃ ὁ σαλπιγκτὴς, καὶ δέῃ συμπλέκεσθαι, καὶ εἰς χεῖρας ἰέναι, καὶ ἡ ἵππος ἡ τῶν πολεμίων ἐπελαύνηται, καὶ τὰ ἅρματα οἱ Γαλαῖται, ἀνοίξαντες τὴν φάλαγγα, καὶ διαστήσαντες, ἐπαφῶσι, τότε ἀνὰ τέτταρας μὲν τῶν ἐλεφάντων ἀπαντᾷν ἐφ' ἑκάτερα τοῖς ἱππεῦσι, τοὺς ὀκτὼ δὲ ἀντεπαφεῖναι τοῖς ἁρματηλαίταις καὶ συνωμαστᾶς. εἰ γὰρ τοῦτο γένοιτο, φοβηθήσονται αὐτῶν, ἔφη, οἱ ἵπποι, καὶ ἐς τοὺς Γαλαίτας αὖθις ἐμπεσοῦνται φεύγοντες. καὶ οὕτως ἐγένετο. οὐ γὰρ πρότερον ἰδόντες ἐλέφαντα, οὔτε αὐτοὶ Γαλαῖται, οὔτε οἱ ἵπποι αὐτῶν, οὕτω πρὸς τὸ παράδοξον τῆς ὄψεως ἐταράχθησαν. ὥστε πόῤῥω ἔθι τῶν θηρίων ὄντων, ἐπεὶ μόνον τετριγότων ἤκουσαν, καὶ τοὺς ἰδόντας εἶδον ἀπρείλβοντας ἐπισημότερον, ὡς ἂν ἐκ

Vbi verò tubá signum datum esset, ac iam infestis signis concurrendum, & manus conserendæ forent, ac hostium equitatus impressionem faceret, & Galatæ aperta phalange currus immitterent, tunc vnà cum quatuor elephantis vtrinque equitibus esse occurrendum docebat: octo autem reliquos aurigis & curribus esse immittendos. Hoc enim facto, inquit, illorum equi perterrebuntur, ac retrò fugientes, in ipsos Galatas illapsi impetum facient. Nec opinionem eius rei prædictæ euentus frustratus est. Cùm enim antea nullum elephantum vidissent cùm ipsi Galatæ, tum equi illorum, adeò nouo & inopinato elephantorum spectaculo animis consternati sunt, vt longè adhuc à beluis constituti, postea quàm solùm rugientes audissent, dentésque candore relucentes vidissent, veluti ex toto nigro corpore, tum

ἐκμέλαν & τῶν παντὸς σώματος, καὶ τὰς προνομάδας, ὡς ἐς ἁρπαγὴν ὑπερφωρουμένας, πρὶν ἢ τὸ τόξωμα ἐξικνεῖσθαι ἐκκλίναντες, σὺν οὐδενὶ κόσμῳ ἔφευγον· οἱ μὲν πεζοὶ, πεπιεσμένοι ὑπ' ἀλλήλων τοῖς λοχαγίοις, καὶ συμπαλυόμενοι ὑπὸ τῶν ἵππων, ὡς ἔλεγον, ἐμπατούντων ἐπ' αὐτοὺς· τὰ ἅρματα δ' ἀναστρέψαντα, καὶ τοῦτα ἐμπαλιν ἐς τοὺς οἰκείους οὐκ ἀνωμοτὶ διεφέρετο ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ τὸ τῦ Ὁμήρυ·

Διέφροι δ' ἀνὰ κυμβαλίαζον.

οἱ ἵπποι δ' ἐπεὶ περ ἄπαξ τῆς ἐς τὸ ὀθνὸ ὁδοῦ ἀπετρέποντο, οὐκ ἀναχόμενοι τῶν ἐν πεφάντων, τοὺς ἐπιβάτας ἀποβαλόντες, κἂν ὄχια μετάλιζον, τέμνοντες νὺ Δία, καὶ διαιροῦντες τοῖς ὀπισθίοις, εἴ τινας τῶν φίλων λαταβάλοιεν. πολλοὶ δ' ὡς ἐν ταράχῳ τοιούτῳ, λατιβάλλοντο. ἵππους δ' ἤδη οἱ ἐπίφανοι συμπαετiam proboscides ad prædam & direptionem faciendam sublatas: priùs quàm ab arcubus tela exiorsissent, versis retrò habenis, nullo q; seruato ordine aufugerunt. Sedenim pedites aliquantisper alterna cæde semet hastis confodientes, conculcabantur ab equitibus in illorum ordinem illapsis: currus autem subuersi, & illi deinceps denuò in suos non citra sanguinam ferebantur, ac planè iuxta illud Homeri:

Subuersi currus passim iacuêre supini.

At verò equi posteaquam semel à recta via auersi declinassent, elephantorum impetum non sustinentes, sessores dorso excutiebant. Currus strepebant, proscindentes per Iouem atque dissecantes acutis falcib. quoscunque ex amicis comprehendissent. Non pauci verò, vt in tali tumultu, eiecti prosternebantur. Hos elephanti insequebantur, pedibus

συμπατοῦντες, καὶ συναρρίπτοῦντες ἐς ὕψος ταῖς προμαίαις, καὶ συναρπάζοντες, καὶ τοῖς ὀδοῦσι περιπείροντες, καὶ τέλος, οὗτοι κατὰ κρατος παραδιδόασι τῶ Αντιόχῳ τὴν νίκην. οἱ Γαλαται δὲ, οἱ μὲν ἐτεθνήκεσαν, πολλοῦ τοῦ φόνου γενομένου, οἱ δὲ ζῶντες ἐλαμβάνοντο, πλὴν παῖνν ὀλίγοι, ὁπόσοι ἔφθασαν ἐς τὰ ὄρη ἀναφυγόντες. οἱ Μακεδόνες δὲ, ὅτοι σὺν Αντιόχῳ ἦσαν, ἐπαιώνιζον. καὶ προσιόντες ἄλλος ἀλλαχόθεν, ἀνέδουν τὸν βασιλέα, καλλίνικον ἀναβοῶντες. ὁ δὲ καὶ δακρύσας, ὥς φασιν, αἰσχυνόμεθα, ἔφη, ὦ στρατιῶται, οἷς γε ἡ σωτηρία ἐν ἑκκαίδεκα τούτοις θηρίοις ἐγένετο, ὡς εἰ μὴ τὸ καινὸν τοῦ θεάματος ἐξέπληξε τοὺς πολεμίους, τί ἂν ὑμεῖς ἦμεν πρὸς αὐτοὺς; ἐπί τε τῶ τροπαίῳ κελεύει ἄλλο

pedibus proterentes atque conculcantes, simul atque in altum proijcientes proboscidibus, vnáque rapientes, ac dentibus correptos transuerberantes. Ad extremum illa summa ope annitentes Antiocho victoriam pepererunt. Cæterùm Galatæ alij quidem dimicando occiderunt ingenti clade edita, alij autem viui capti in victonis potestatem peruenerunt, exceptis perquàm paucis, quotquot præuenientes fuga in montes semet abdiderant. Porrò autem Macedones quicunque cum Antiocho in prælium descenderant, Pæana canebant, ac alius aliunde accurrenres regem coronabant victorem, & clamantes. At ille profusis, vt fertur, lachrymis: Pudore afficimur, inquit, ô milites, quibus saltus in hisce vndecim stetit beluis, adeò vt nisi spectaculi nouitas hostium animos perculisset, quid nos erga illos fuissemus? In tropheum nihil aliud

λομηδὲν, ἐλέφαντα δὲ μόνον ἐγκολάψαι. ὥρα τοίνυν με σκοπεῖν, μὴ καὶ τὰ μὸν ὅμοιον ᾖ τῶν Αντιόχῳ. τὰ μὲν ἄλλα, οὐκ ἄξια μάχης, ἐλέφαντες δέ τινες, καὶ ξένα μορμολύκεια πρὸς τοὺς ὁρῶντας, καὶ θαυματοποιΐα, ἄλλως ἐκεῖνα γοῦν ἐπαινοῦσι πάντες. οἷς δ' ἐγὼ ἐπεποίθειν, οὐ πάνυ ταῦτα ἐν λόγῳ παρ' αὐτοῖς ἐστιν, ἀλλ' ὅτι μὲν θήλεια Ιπποκένταυρος γεγραμμένη, τοῦτο μόνον ἐκπλήττονται, καὶ ὥσπερ ἐστὶ, καινὸν καὶ τεράστιον δοκεῖ αὐτοῖς. τὰ δ' ἄλλα μάτην ἄρα τῶν Ζεύξιδι πεποίηται, ἀλλ' οὐ μάτην· γραφικοὶ γὰρ ὑμεῖς, καὶ μετὰ τέχνης ἕκαστα ὁρᾶτε, εἴη μόνον ἄξια τοῦ θεάτρου δεικνύειν.

quàm elephātum iussit sculpere. Itaq; iam hora est considerandi ne & mea perinde censeantur, vt Antiochi apparatus bellicus. Etenim omnia alia pugna digna æstimanda non sunt. Quidam autem elephantis, & peregrina terriculamenta spectantibus metum & trepidationem incutientia, ac plena præstigij, ea ab omnibus laude extollūtur. Porrò quibus ego confidebam, ea non admodum in illorū sunt sermone. Sed quia mulier Centaurus depicta est, hoc solum est quod mentis stuporem & admirationem inducit spectantibus, & quemadmodum est, nouum & monstrosum illis esse videtur. Cætera verò nequicquam à Zeuxide facta sunt. At non frustra. etenim vos cùm fingendi & pingendi artificij rudes non estis, singula arte magistra spectantes, expendite num solùm ista digna sint vt theatro spectanda commonstrentur.

GILBER-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a HABITA nuper.] *Orditur statim ab expositione causæ.* b Et propemodũ.] *Adaptatio exemplorũ, quibus ostendit, vulgò nouitatem placere, & præ ea cætera negligi.* c In cespite.] *Tabula & pictura eiusdem.* d At reliquæ picturæ.] *Amplificatio artis à malo.* e Cæterùm Antiocho.] *Alterum exemplum Antiochi.* f Sed enim.] *Amplificatio periculi hypotyposin.*

ΑΡΜΟΝΙΔΗΣ. *HARMONIDES.*
Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

COmmendat se amico ex principibus cuidam suo, adductus, vt ipse fingit, exemplo Harmonidæ: qui cùm magistrum suum de paranda gloria & immortalitate consuluisset, monitus ab eodem fuerit, vt antè quam à se didicisset, non omnibus Græcis, (nam id impossibile fore) sed optimatibus ac præstantissimis quibusq; ostentaret. sic enim fore, vt cùm illi ipsi laudati fuerint, vbicunq; ipsum laudarent, veram ex eo gloriam ac laudem consequeretur. Statuisse igitur se, eodem pacto & huic cõmendari se suaq; debere, vt qui primùm ea præstantia, eoq; iudicio sit, vt quod ipse suo calculo approbasset, deinde & cæterorũ omniũ probaretur, amplificando hanc personæ illius excellentiam per collationẽ. Deinde & ex eadem patria secum natus sit, vt vel eo nomine fauere ac patrocinari sibi debeat. Postremò & à scriptorum ratione facilitatem ac meritum causę ostendit. Orditur statim ab expositione exempli, cuius occasione adductum ac motum sese fingit. Concludit autem orationem per comprecationem & votum, à Dijs precando vt cœptam laudem suam crescere ac perpetuam esse velint. Titulus eadem ratione qua in superioribus, inditus est.

ΑΡμονίδης ὁ αὐλητὴς ἤρετο ποτὲ Τιμόθεον, διδάσκαλον αὐτοῦ ὄντα, εἴπέ μοι, ἔφη, ὦ Τιμόθεε, πῶς ἂν ἔνδοξος γενοίμην ἐπὶ τῇ τέχνῃ, καὶ τί ποιοῦντα εἴσοντά με οἱ Ἕλληνες ἅπαντες; τὰ μὲν γὰρ ἄλλα εὖ ποιῶν, ἐδιδάξω με ἤδη, ἁρμόσασθαι τὸν αὐλὸν ἐς τὸ ἀκριβὲς, καὶ ἐμπνεῖν ἐς τὴν γλωσσίδα λεπτόν τι, καὶ ἐμμελὲς, καὶ ὑποβάλλειν τοὺς δακτύλους εὐαφῶς ἐπὸ πυκνῇ τῇ ἄρσει καὶ θέσει, καὶ βαίνειν ἐν ῥυθμῷ, καὶ σύμφωνα εἶναι τὰ μέλη πρὸς τὸν χορὸν, καὶ τῆς ἁρμονίας ἑκάστης διαφολάττειν τὸ ἴδιον, τῆς Φρυγίου τὸ ἔνθεον, τῆς Λυδίου τὸ βακχικὸν, τῆς Δωρίου τὸ σεμνὸν, τῆς Ἰωνικῆς τὸ γλαφυρόν. ταῦτα μὲν οὖν πάντα ἐκμεμάθηκα παρὰ σοῦ. τὰ μέγιστα δὲ, καὶ ὧν ἕνεκα ἐπεθύμησα τῆς αὐλητικῆς,

HARMOnides [a] tibicen quodam tempore [b] Timotheum magistrum suum interrogauit: Dic mihi, inquit, ô Timothee, quomodo mea arte possum euadere clarus & nobilis? Aut quid faciendum mihi existimas, ex quo in vniuersæ Græciæ cognitionem venturus sim? Nam alia quidem omni me studio & beneuolentia [c] iam edocuisti, nempe exquisitum tibiæ & accommodum vsum, mox lingulam tenui & modulanti spiritu insufflare, infrà autem digitos aptè adhibitos crebrò sustollere ac deprimere, deinde ad numeros ingredi, & [d] modos facere concinnos, choroque congruos, postremò conseruare singulorum [e] concentuum proprietates, quidam in Phrygio attonitum, in Lydio turbulentum, grauitatem in Dorico, in Ionico suauitatem. Hæc inquam omnia te magistro didici. Atenim quæ maxima sunt, & quorum gratia tibiæ cognoscendæ desiderio labo-

rauí,

ἄλλος, ἐχ ὁρῶ, πῶς ἂν ἀπ' αὐτῆς μοι προσγένοιτο ἡ δόξα, ἢ παρὰ τῶν πολλῶν, καὶ τὸ ἐπίσημον ἐν πλήθεσι, καὶ λελογχέναι τῷ Λακτύλῳ, καὶ ὑπ' ἀνθρώπων φανῶ, τοῖς ἐπιστρέφεσθαι πάντας ἐς ἐμὲ, καὶ λέγειν τοὔνομα· οὗτος ἐκεῖνος Ἁρμονίδης ὅδε, ὁ ἄριστος αὐλητής. ὥσπερ, ὅτε καὶ σὺ, ὦ Τιμόθεε, τὸ πρῶτον ἐλθὼν οἴκοθεν ἐκ Βοιωτίας, νικήσας τῇ Πανδιονίδι, καὶ νικήσας ἐν τῷ Αἴαντι τῷ ἐμμανεῖ, τὸ ὁμώνυμόν σοι ποιήσαντος τὸ μέλος, οὐλὰς ὑπὸ τῷ ὀνόματι τοὔνομα, Τιμόθεον ἐκ Θηβῶν. ἀπ' ἐνθα ἂν καὶ νῦν φανῇς, συνθέουσιν ἐπὶ σὲ πάντες, ὥσπερ ἐπὶ τὴν γλαῦκα τὰ ὄρνια. ταῦτ' ὀκνῶ μὲν ἃ περ ἀνέξαμην αὐλητὴς γενέσθαι, καὶ ὑπὲρ ὧν πεπόνηκα τὸν πόνον τὸν πολύ. ἐπεὶ

raui, nondum video, quomodo ab illo mihi paranda sit gloria, & apud multos celebris opinio, vtq; in multitudine cum existimatione aliqua clarus & conspicuus obambulem, ac præterecuntium digito commonstrer. Tum sicubi propalàm apparuero, statim omnium oculi in me conuertantur, ac me nominatim collaudantes dicant: Hic ille est Harmonides tibicen omnium præstantissimus, quemadmodum quo tempore & tu, ô Timothee, primùm ab ædibus patrijs è Bœotia profectus, tibicinem agens Pandionidi, victoriam in Aiace furente reportabas, ac melodiâ tuo cognomine nobilitâras, nemo fuit qui nomen tuum ignorasset, ac Thebanum illum Timotheum. Sed & nunc vbicunq; saltem in publico apparueris, certatim ab omnibus ad te curritur, veluti ad Noctuam reliquæ auiculæ sturnatim & graculatim conuolitant. Et hæc sunt quorum nomine aulœdus fieri optauerim, tum quorum gratia tantum laborem strenuè exhauserim: quandoquidem

ἐπὶ τό γε αὐλεῖν αὐτὸ, ἄνωθεν ἔνδοξον εἶναι δι' αὐτὸ, ὅτι ἄν ἀξιάκουστον, ἀνύστῳ μοι πεσγνώμονι. εἰ δ' ὁ Μαρσύας ἢ Ὀλυμπος γνώσεσθαι μέλλοιμι λανθάνων· εἰδὼς γὰρ ὄφελος ἀφανοῦς τῆς μουσικῆς. ἀλλὰ σὺ, ἔφη, καὶ ταῦτα παίδευσόν με, ὅπως μοι χρήσιμον ἀφανεῖ, καὶ τῇ τέχνῃ, καί σοι διπλῆν ἕσομαι τὴν χάριν, καὶ ἐπὶ τῇ αὐλήσει, καὶ τὸ μέγιστον, καὶ ἐπὶ τῇ δόξῃ αὐτῆς. ἀπεκείνατο ἦν αὐτῷ ὁ Τιμόθεος· ἀλλ' ὦ Ἁρμονίδη, ἐρᾷς μέν, ἔφη, οὐ ἴσθι, οὐ μικρᾶς πράγματος, ἐπαίνου καὶ δόξης, καὶ ἐπίσημος ἂν, καὶ γνωσκεσθαι πρὸς τῶν πολλῶν. τοῦτο δὲ, εἰ μὲν οὕτως ἔχεις ὡς ἐς τὰ πλήθη πάσειν, ἐπιδεικνύμενος ἐθέλοις ποιεῖσθαι, μακρὸν ἂν γένοιτο, καὶ

quandoquidem tibia canere per se citra famæ & existimationis accessionem haud valde concupiscerem, si in obscuro mihi delitescendum foret, tametsi hac arte ad amussim exornato non si [h] Marsyæ aut Olympo similis euasurus essem delitescens. Siquidem [i] incelebris & [k] occultæ, quod aiunt, musices nullus est respectus aut vtilitas. Atqui tu, inquit, & ista me doce, quo modo mihi me ipso recte vtendum sit, tum etiam arte. Ac tibi duplici nomine habebo gratiam, cùm propter tibiæ peritiam qua me excoluisti, tum (quod maximum est) propter gloriam quam ex illa consecuturus sum. Ad hæc autem illi ita respondit Timotheus: Atqui, ô Harmonide, rei, inquit, non vulgaris aut mediocris amore & cupiditate ardes: id quod scire potes, nempe laudis & gloriæ, vtque fama celebris sis, ac vulgo notus. Hanc autem quanquam tibi ad hunc modum in medium multitudinis progresso artem ostentando, consequi in animo est, multi ac longi laboris opus aggrederis, tamen

καὶ οὐδὲ οὕτως ἅπαντες εἴσονταί σε. ποῦ γὰρ ἂν εὑρεθείη ἢ θέατρον, ἢ στάδιον οὕτω μέγα, ἐν ᾧ πᾶσιν αὐλήσεις τοῖς Ἕλλησιν; ὡς δὲ ποιήσας γνωσθήσῃ αὐτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸ πέρας ἀφίξῃ τῆς εὐχῆς, ἐγὼ καὶ τοῦθ' ἑποθήσομαί σοι. σὺ γὰρ αὔλει μὲν καὶ πρὸς τὰ θέατρα ἐνίοτε, ἀτὰρ ὀλίγον μελέτω σοι τῶν πολλῶν. ἡ δ' ἐπίτομος, καὶ ῥᾷστα ἐπὶ τὴν δόξαν ἄγουσα, ἡδέ ἐστιν. εἰ γὰρ ἐπιλεξάμενος τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι τοὺς ἀείστους, καὶ ὀλίγους αὐτῶν, ὅσοι μορυφαῖοι, καὶ ἀναμφιλόγως θαυμαστοί, ἐπ' ἀμφότερα πιστοί, εἰ τούτοις (φημὴ) ἐπιδείξαιο τὰ αὐλήματα, καὶ οὗτοι ἐπαναίσονταί σε, ἅπασιν Ἕλλησι νόμιζε ἤδη γεγενῆσθαι γνώριμος ἐν οὕτω βραχεῖ. καὶ τὸ πρᾶγμα ὅρα πῶς συντίθημι. εἰ γὰρ οὓς

tamen ne sic quidem vniuersi te cognoscent. Etenim vbi gentium aut theatrum aut stadium ita magnum inueniri potest, in quo omnes Græci tibia canentem te audiant? Vt autem aliquo pacto illis innotescas, ad tui voti desiderio tandem potiaris, & hoc ego tibi subijciam. Vtere tu quidem arte tua & in theatris nonnunquam, [1] parùm tamen tibi curæ sit promiscua vulgi multitudo. Porrò compendiaria & facillima ad parandam gloriam via hæc est, si collectis Græciæ optimatibus, & paucis illorum quicunque dignitate & auctoritate præcellunt cæteros, atque indubitanter viri magni sunt, & admirandi, & aliorum omnium antesignani, quorum fides in vtraque fortuna spectata sit: ijs inquam, si artis tuæ egregium specimen exhibueris, illiq; laudis suæ testimonio te cohonestauerint, omnibus Græcis in puncto temporis te longè lateq; innotuisse putato, & passim inclaruisse. Et vide in quod compendium tantā rem tibi contraxerim. Nam

si ij

ὃς ἅπαντες ἴσασι, καὶ ὃς θαυμάζουσιν, οὗτοι δὲ εἴσονταί σε αὐλητὴν εὐδόκιμον ὄντα, τί σοι δεῖ τῶν πολλῶν, οἵ γε πάντως ἀκολουθήσουσι τοῖς ἄμεινον κρῖναι δυναμένοις; ὁ γάρ τοι πολὺς οὗτος λεὼς, αὐτοὶ μὲν ἀγνοοῦσι τὰ βελτίω, βάναυσοι ὄντες οἱ πολλοὶ αὐτῶν, ὅν τινα δ' ἂν οἱ πρόχοντες ἐπαινέσωσι, πιστεύουσι μὴ ἂν ἀλόγως ἐπαινεθῆναι τοῦτον, ὥστε ἐπαινέσουσι καὶ αὐτοί. καὶ γὰρ οὖν καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσιν, οἱ μὲν πολλοὶ θεαταί εἰσι, κροτοῦσαί ποτε, καὶ συρίσαι κρίνουσι δὲ ἑπτὰ ἢ πέντε, ἢ ὅσοι δή. τοῦτα ὁ μὲν Ἁρμονίδης οὐκ ἔφθη ποιῆσαι· μεταξὺ γὰρ αὐλῶν· φασίν, ὅτε τὸ πρῶτον ἠγωνίζετο, φιλοτιμότερον ἐμφυσῶν, ἐνα-

πεπνευ-

si ij qui omnibus noti sunt & quos nemo non admiratur, tibicinem præclarum & celebrem te esse cognoscent, quorsum tibi vulgi iudicio aut opinione opus est, tantùm eos sequentis, qui meliores sunt rerum expensores & iudices? Siquidem popularis ista multitudo ferè semper quæ optima sunt ignorat, cùm maior illius pars manuarij sint opifices. Cæterùm quemcunque illi laudibus illustrauerint, qui reliquos vitæ splendore & dignitate anteeunt, eundem nequaquam temerè laudari planè persuasum habent. Itaque magnorum virorum inducti præconio, laudant & illi. Quippe in ipsis quoque certaminibus multi spectatores athletis nunquam clarè solent applaudere, non rarò etiam sibilis illudere: penes tamen septem, aut quinque, aut quotcunque tandem fuerint, iudicandi potestas reposita est. His magistri sui consilijs parùm obsecutus est Harmonides. Etenim inter tibias, vt fertur, cùm primùm in musices certamen descendisset, magna contentione insufflans, in ipsam tibiam inspirando exhalauit

πέπνευσε τῷ αὐλῷ, καὶ ἀστεφάνωτος ἐν τῇ σκηνῇ ἀπέθανε, τὸ αὐτὸ καὶ πρῶρον καὶ ὕστατον αὐλήσας ἐν Διονυσίοις. ὁ μέν τοι τῶν Τιμοθέου λόγος οὐκ αὐληταῖς, οὐδ' Ἁρμονίδῃ μόνον εἰρῆσθαί μοι δοκεῖ, ἀλλὰ πᾶσιν, ὅσοι δόξης ὀρέγονται, δημόσιόν τι ἐπιδεικνύμενοι, τοῦ παρὰ τῶν πολλῶν ἐπαίνου δεόμενοι. ἐγὼ γ' οὖν, ὁπότε καὶ αὐτὸς ἐνενόουν τὰ ὅμοια περὶ τῶν ἐμαυτοῦ, καὶ ἐζήτουν ὅπως ἂν τάχιστα γνωσθείην πᾶσι τῷ Τιμοθέου λόγῳ ἑπόμενος ἐσκοπούμην, ὅστις ἄριστος εἴη τῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ ὅτῳ πιστεύουσιν οἱ ἄλλοι, καὶ ὡς ἀντὶ πάντων ἀρκέσειεν ἄν. οὕτω δ' ἄρα σὺ ἔμελλες ἡμῖν φαίνεσθαι τῷ δικαίῳ λόγῳ, ὅτι περ τὸ κεφάλαιον ἀρετῆς ἁπάσης ὁ γνώμων, φασὶ,

lauit animam, & incoronatus atque exanimis eadem ratione prima & vltima vice tibia canendi vsus in scena corruit, celebrante populo Dionysia. At sanè Timothei tam prudens oratio, non tibicinibus neque solùm Harmonidæ mihi dicta esse videtur, verùm omnibus quicunque appetentes sunt gloriæ, ingenij aut artis suæ specimen publicè exhibentes, ac multitudinis laudem suppliciter ambientes. Quare, quo tempore & ipse non dissimilia de rebus meis agitabam animo, quæreremq; quo pacto quamocyssimè apud omnes inclarescerem, prudentissimum Timothei consilium secutus, considerabam quinam in Repub. omnium foret præstantissimus, cuiq; plurimum fidei apud alios foret repositum, tum qui præ omnibus alijs esset acceptissimus. [n] *Proinde talis tu nobis apparere debebas iusto omnium sermone, veluti vniuersæ virtutis caput & summa, ac talium rerum* [o] *gnomon*

&

φασὶ, καὶ ὁ ὀρθὸς κανὼν τῶν τοιούτων. εἰ δέ σοι δείξαιμι τἀμὰ, καὶ σὺ ἐπαινέσειας αὐτὰ (εἴη γὰρ οὕτω φανήσεσθαι) καὶ δὴ ἐπὶ πέρας ἥκειν με τῆς ἐλπίδος, ἐν μιᾷ ψήφῳ τὰς ἁπάσας λαβόντα. ἢ τίνα γὰρ ἂν πρὸ σοῦ ἑλόμενος, οὐχὶ παραπαίειν ἂν εἰκότως νομισθείην: ὥστε λόγῳ μὲν ἐφ' ἑνὸς ἀνδρὸς ἀναῤῥίψομεν τὸν κύθον. τὸ δ' ἀληθὲς, ὥσπερ ἂν εἰ τοῖς ἁπανταχόθεν ἀνθρώποις ἐπεδεικνύμην τοὺς λόγους· δῆλον γὰρ, ὡς καθ' ἕνα τε, καὶ σὺν ἅμα πάντων συνειλεγμένων, μόνος αὐτὸς ἀμείνων ἂν ἦσθα. οἱ μέγιστε τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεῖς, τῶν ἄλλων ἑκάστου μίαν ψῆφον φερόντων. ἐκεῖνοι μόνοι, ἑκάτερος αὐτῶν, δύο ἔφερον· σὺ δὲ καὶ τὰς τοὺς ἐφόρων, καὶ τὰς τῶν γερόντων πρόσετι, καὶ

& recta regula. Porrò si mea tibi spectanda & excutienda offerent, túque ea prosecutus esses laudibus, essent hauddubiè ita apparitura: egóque iam votis tantopere speratis potitus essem, in vno calculo omnes assecutus. [p] Aut quem tibi in eligendo præferent, non iure optimo deliquisse in habendo delectu existimarer? Itaque iuxta prouerbium, [q] in vno viro iecimus aleam: sed me hercle non aliter factum est, atque omnibus vbique hominibus meam in dicendo facultatem ostendissem. Quippe in confesso est, quòd & separatim singulos, & collectim vniuersos ipse solus morum bonitate atque ingenij gloria exuperaris. Lacedæmoniorum reges alijs omnibus vnicum tantùm calculum ferentibus, ipsi soli præ cæteris duos ferre soliti sunt. [r] Tu verò & Ephoros prætereà, & senes, in summa vniuersos calculorum multi-

καὶ ὅλως ἁπάντων ὁ πολυψηφότατος ἐν παιδείᾳ. σύ γε καὶ μάλιστα, ὅσῳ τὴν λευκὴν ἀεὶ καὶ σώζουσαν φέρεις, ὃ καὶ θαῤῥεῖν με τοῦ παρόντι ποιεῖ, διά γε τὸ μέγεθος τοῦ τολμήματος, καὶ πάνυ δικαίως ἂν φοβητέντα. ἀκεῖνο δὲ, νὴ Δία, προσέτι καὶ αὐτῷ θαῤῥεῖν ποιεῖ, τὸ μὴ παντάπασιν ἀλλότρια τἀμὰ εἶναί τοι, ὃς πόλεώς τε ἐκείνης εἰμὶ, ἣν πολλάκις εὖ ἐποίησας, τὸ μὲν πρῶτον ἰδίᾳ, τὸ δὲ δεύτερον κοίνῃ, μετὰ παντὸς τοῦ ἔθνους. ὥστε ἤν που καὶ νῦν ἐμοὶ ἐς τὸ χεῖρον ῥέπωσιν αἱ ψῆφοι ἐν τῷ λόγῳ, καὶ ἐλάττους ὦσιν αἱ ἀμείνους, σὺ τὴν τῆς Ἀθηνᾶς προσιθεὶς, ἀναπλήρου τὸ ἐνδέον παρὰ σεαυτοῦ, καὶ τὸ ἐπανόρθωμα οἰκεῖόν σοι δοκείτω. καὶ γὰρ οὐδὲ ἐκεῖνό μοι ἱκανὸν, εἰ πολλοὶ ἐθαύμασαν πρότερον, εἰ ἔνδοξος ἤδη ἐγὼ, εἰ ἐπαινοῦνται

multitudine in disciplinis excedis. Quin etiam in primis tu candidum & saluti ferè semper suffragantem calculum addere consueuisti: quod non mediocrem in præsentia mihi addit animum, alioqui propter audacis facti magnitudinem iure optimo metuenti. [s] Sed & illud, per Iouem, non vulgariter me consolatur, quòd mea non prorsus à te sint aliena, qui & ex ea vrbe sum oriundus, quam tu persæpè primùm quidem priuatis officijs, tandem etiam publicis iuuisti perbenignè & liberaliter. Itaque sicubi & nunc in peiorem mihi partem calculi vergerint in oratione, ac paucior erit meliorum & candidorum numerus: tu adiecto Mineruæ suffragio, ex te ipse defectum suppleto, tuiqúe familiaris censorem & correctorem te egisse putato: Atqui ne hoc quidem contentus ero, si antehac multi me admirati sint, si iam per ora virûm clarus ego & celebris volitem, si oratio-

ται πρὸς τῶν ἀκουσάντων οἱ λόγοι. πάντα ἐκεῖνα ὑπηνέμια ἠνείρατά φασι, καὶ ἐπῶν σκιαί, τὸ δ' ἀληθὲς, ἐν τῷ παρόντι δειχθήσεται. οὗτος ἀκριβὴς ὅρος τῶν ἐμῶν, οὐδὲν ἀμφίδοξον ἔτι, οὐδ' ὡς ἄν τις ἐνδοιάσειεν, ἀλλ' ἢ ἄριστον μὰ τὰ παιδείαν δεῖσθαι νομίζεσθαι, οἵ γε δόξαν, ἢ πάντων. ἐνφημεῖν δὲ χρὴ, πρὸς οὕτω μέγαν ἀγῶνα χωροῦντα· δόξαιμεν γὰρ, ὦ θεοὶ, λόγου ἄξιοι. καὶ βεβαιώσαιτε ἡμῖν τὸν παρὰ τῶν ἄλλων ἔπαινον, ὡς τὸ λοιπὸν θαῤῥοῦντας, ἐς τοὺς πολλοὺς παρεῖναι. πᾶν γὰρ ἤδη στάδιον οὗτ-

τον φοβερὸν τῷ Ὀλύμπια
τὰ μεγάλα νενι-
κηκότι.

nes meæ audientium laudibus respondeant. Omnia illa ventosa & euanida, vt est in prouerbio, [t] sunt somnia & verborum vmbræ. [u] Cæterùm ipsa veritas in præsens certissimis argumentis declarabitur. Ille exactus erit mearum lucubrationum finis & terminus, nec ampliùs ambiguitati locus relinquetur, ne tantùm quidem, quod vel vllius mentem aliquo dubio distrahat: sed aut optimum iuxta disciplinas æstimandum est, quod tibi oportet gloriam, aut omnium. Sed meliora proferenda, & magis ominatiora, ad tantum certamen eunti. [x] Videamur verò, ô superi, hominum opinione & existimatione non indigni: ac eam quæ nobis ab alijs euentura est, laudem confirmate, vt in posterum fidenti animo ad ampliorem perueniamus. Quippe omne stadium minus reformidandum est ei, qui magna Olympia diuicerit.

GILBER-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

LVcianus Timotheum inducit Harmonidæ præcepta dantem tibicinum: Suum, inquit, cuiusque est modulationis conseruandum, Phrygij Entheum quiddam & afflatum, Lydij Bacchicum, Dorij castum, Ionici verò iucundum & suaue. Quum verò Harmonides ipse à Timotheo peteret, quonam modo citò posset ex arte Musica innotescere, et Timotheus respondit: Si peritioribus & optimatibus placeret. Harmonides id consilium spreuit, & intentissimè tibias inflauit, vt ita omnibus innotesceret, sic non modò innotuit, sed cum spiritu & vitam amisit, quod ea causa libentiùs adolescentibus expositi, vt & illi à doctoribus & senioribus moneri ac doceri velint. Fuerunt autem apud Græcos hæc cantionum discrimina. Fuit enim Harmoniæ genus quoddam ad iucunditatem & hilaritatem inuentum, Idq; Ionium vocabant. Erat & Lydium ad insaniam & Bacchicum furorem incitans. Erat & Phrygium generans ἐνθουσιασμὸν: id est, diuinum quendam impetum & afflatum. Erat & Dorium, siue Doricum cantionis genus ad grauitatem & modestiam animos hominum reducens, cuius tanta vis erat, vt Basilius author sit, Pythagoram, cùm obuium haberet adolescentum gregem, qui ebrietate nimia debacchabatur & insanirent, iussisse psalten mutare genus cantionis, & canere Doricum, statimque omnes reduxisse ad sobrietatem & modestiam. Prisci enim Dorium in rebus seriis adhibere solitos accepimus, non Phrygium, neque Lydium, quare cùm quid lætius aut iucundius vel dicendum, vel optandum esset, à Dorio in Phrygium desinebant. Cassiodorus de his modulis Epistolarum lib. 2 prodit: Dorius, inquit, prudentiæ largitor est, & castitatis effector. Phrygius pugnas excitat, votum furoris inflam-

mat. Aeolius animi tempestrees tranquillat, somnúmque iam placatis attribuit. Iasius intellectum obtusum acuit, & terreno desiderio grauatis, cœlestium appetentiam bonorum operator indulget. Lydius contra nimias curas animæ tædiaque repertus remissione reparat & oblectatione corroborat. *Hæc quidem ille.* Sunt verò & ex his alij de quibus Aristoteli alijsque mentio. Fuit autem Timotheus Milesius citharœdus, vt aii Stephanus, celebratissimus, floruitque eadem, qua Euripides, hoc est, Philippi regis ætate.

a HARMONIDES.] *Occasio commendationis ab exemplo.* *b* Timotheum.] *Hic nobilissimus sub Alexandro Magno floruit, de cuius musica iam potenti, & qua Alexandrum ad bellum accendere solebat, meminit etiam Dion in libro de Regno.* *c* Iam edocuisti.] *Hic cogita quanta sermonis copia in vna Musicæ parte vsus sit Lucianus, cum potuisset summatim diceee: τὴν αὐλητικὴν ὅλην ἐκμεμάθηκα:* id est, *artem inflandi tibiam totam perdidici. Hoc exemplum Erasmus noster adduxit in secundo de Rerum copia commentario, de prima locupletandi ratione, quæ est, quando id latius explicatur, atque in partes diducitur, quod summatim ac generatim dici poterat.*

d Modos facere concinnos.] *Sunt qui modos, seu modulos, nomos, hoc est, leges appellant, quoniã quasi lege præscriptum sit, ne fidium vocumq; intentiones mutarentur.* *e* Conceutuum.] *Modorum seu nomorum ratio circumscribitur. Phrygio tribuit τὸ ἔνθεον. i. furorem, sed sacrum duntaxat: Lydio Bacchanalem licentiam, Dorico seueritatem, Ionico Iucunditatem. Hæc Antigenidæ tibicini tribuit Apuleius lib. 1. Florid. Tybicen., inquit, quidam fuit Antigenidas, omnis vocula melleus modulator, & idem omnis modi pertius modificator, seu tunc vellet Aeolion simplex, seu Iasium varium, seu Lydium querulum, seu Phrygium religiosum, seu Doricum bellicosum: quem Lucianus βραχικὸν vocat. Apuleius querulum, cùm Ionicum Iasium dixit. Sunt plures modi, sed hos quatuor vt præcipuos duntaxat nominauit Lucianus, quos concentus, seu harmoniæ proprietatem nominat. Nomorum porrò apud Plutar. & Bœot. in Musica species multæ.* *f* Prętereuntium digito

digito commonstret.] παιδεία *Luciano in suo somnio, talibus scilicet ornamentis ego te insignem & conspicuum reddam, vt eorum quoque qui te aspicient, quisque proximè attestantem leniter impellens atque commonens, digito te demonstret, atque dicat: Hic est ille, &c. Vide ea quæ ibi annotauimus. Et in nostro Chiliarcho adag. 44. Digito ostendi, pro eo quod est, insignem esse, quod natum videri potest ab eo, quod in vita Diogenis de Demosthene narrat Laërtius.* g Ad noctuam.] *Noctua noctu videt, canit & volat sola, odiosa cæteris auibus, in quas astuta vtitur dimicatine. Nam auicularum multitudine circundata, resupina pedibus pugnat, collectaque in arcum, rostro & vnguibus tota tegitur. Ei auxiliatur accipiter, fœdere quodam naturæ, vt inquit Plinius. Laërtius scribit, Timonem Phliasium hoc nomine maximè reprehendisse Arcesilaum, quòd is populares plausus non aliter consectaretur, atque noctua frequenti auium conuentu claudi consueuit:*

Hæc ait & turbam dextra læuaque frequentem
Ingreditur, volucres vlulas mirantur ineptæ.
Illa stupet stolidum: sed tu vanissime, plebis
Captator, quid ob hæc tam nō præclara superbis?

Apologum Angel. Politianus in Lamia sua verbis expolitissimis exponit. h Marsyæ.] *De Marsya scripsimus antè in dialogo Iunonis & Latonæ, & pòst in Tragopodagra, Vide fabulam apud Ouidium lib. 6. Fastor. Eiusdem Marsyæ meminit Lucianus, aduersus indoctum suis libris tumentem.* i Incelebris] *Abstrusæ.* k Occultæ, quod aiunt.] *Huius adagij sensus est, quasuis egregias dotes ingenij, si non perferas, perinde esse, quasi non habeas. Hoc refertur à Suetonio in Nerone, & Gellio libro Noctium 13. capite vltimo: Nosti, inquit, magister verbum illud, scilicet vetus, egregiam musicam, quæ sit abscondita, illam esse nullius rei. Allusit huc huaddubiè Ouidius cùm ait:*

Tu licet ad Thamyram superes, atq; Orphea cantu,
Non erit ignotæ gratia magna lyræ.

l Parum sit tibi curæ.] *Dionysius tybicen gloriatur apud Laërtium in Cratete, quòd nemo pulsus suos audisset, neque in*

triremi, neque ad fontem, quemadmodum Ismeniæ. sentiens se minquam captasse plausus sordidorum & imperitorum, sed sat habuisse se probari paucis eruditis. m Vitæ splendore.] Ea est enim profectò laus iucunda, quæ ab iis proficiscitur, qui ipsi in laude vixerunt. Cicero libro 15. Epistolarum familiarium: Lætus sum laudari me, inquit Hector, opinor apud Nænium abs te, pater, laudato viro. n Proinde.] Propositio, quâ se commendat amico ex principibus vni. o Gnomon.] Γνώμων Latinis norma vocatur, ad quam exiguntur anguli, sicuti ad regulam longitudines, ad perpendiculum altitudines. Quæ Cicero libro 2. Academicarum quæstionum tria complexus est: Atqui si crederemus, inquit, non egeremus perpendiculis, non normis, non regulis. p Aut quem.] Ratio, à præstantia & iudicio personæ eius cui scribit. q In vno viro iecimus aleam.] Vide ea quæ annotauimus in Apologia, pro Imaginibus, & in Saturnalibus. r Tu verò.] Ab amplificatione personæ, à collatione. s Sed & illud.] A communi patria. t Sunt somnia.] Somnium est quod in somnis videre videmur: vnde prouerbialiter somnium & somnia rem futilem, inanem & nihili dicimus. Idem in dialogo Nirei, Thersitæ & Menippi: ὀνείρους μοὶ λέγεις, Somnia mihi narras. u Cæterùm ipsa veritas.] A ratione scriptoris. x Videamur verò.] Conclusio κατ' ἐξοχὴν.

ΣΚΥΘΗΣ Η Περὶ ξενίων. SCYTHA, SEV a Hospes.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

LAaudat Macedonicos quosdam ciues, patronos, vt videtur, suos, vt à quibus maximè adiutus, atque apud cæteros promotus fuerit. Facit autem hoc collatione quadam Anacharsidis Scythæ, & Solonis Atheniensis: ad quem cùm alter Athenas profectus, à Toxare populari suo ad ductus fuisset, & humaniter acceptus

ptus ab illo, breui toti ciuitati notus atque acceptus est. Eodem igitur pacto & se, cùm in Macedoniam venisset, ab omnibus, vt ad illos de quibus encomium hoc instituit, diuerteret, iisque sese commendaret, admonitum fuisse ait. Vt enim apud Athenienses aliquando Periclem, Aristotelem, & Solonem, quasi cæterorum omnium instar fuisse, ita hoc inter Macedonas reliquos excellere. Titulum ex eadem ratione, qua superiores, hæc quoque oratio habet. Cætera plana sunt.

ΟΥ πρῶτος Ἀνάχαρσις ἀφίκετο ἐκ Σκυθίας Ἀθήνασε, παιδείας ἐπιθυμίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς, ἀλλὰ καὶ Τόξαρις πρὸ αὐτοῦ, ὁ φὸς μὲν, καὶ καλόκαλος ἀνὴρ, καὶ ἐπιτηδευμάτων φιλομαθὴς τῶν ἀρίστων. οἴκοι δὲ οὐ τοῦ βασιλείου γένους ὢν, οὐδὲ τῶν πιλφορικῶν, ἀλλὰ Σκυθῶν τῶν πολλῶν, καὶ δημοτικῶν, οἷοί εἰσι παρ' αὐτοῖς οἱ ὀκτάποδες καλούμενοι· τοῦτο δέ ἐστι, δύο βοῶν δεσπότην εἶναι, καὶ ἁμάξης μιᾶς. οὗτος ὁ Τόξαρις οὐδὲ ἀπῆλθεν ἔτι ὀπίσω ἐς Σκύθας, ἀλλ'

NOn [b] *fuit primus* [c] *Anacharsis, qui ex Scythia Athenas vsque peregrè profectus est, Græcanicæ disciplinæ perdiscendæ desiderio: sed ante illum & Toxaris, vir & multæ sapientiæ, & elegantiæ, ac rerum optimarum studiosus admodum, sed qui domi nõ erat de sanguine regio, neque ex ijs qui tiarat gestare solent: verũ vnus è vulgo Scytharum & popularium, cuiusmodi sunt qui apud illos vocãtur* [d] *Octipedes: quo significant aliquem duorum boum & vnius plaustri esse dominũ. Hic ergo Toxaris haud iterũ postliminio ad Schyshas regressus est,*

ἀπ' Αθλώνσιν ἀπέθανε· καὶ μετ' ὀλίγον καὶ ἥρως ἐδοξε, καὶ ἐνταῦθα αὐτῷ ἐξ ἐκείνου ἰατρῷ οἱ Αθλωνῆται ζῶντι γὰρ τὸν ἄνδρα ἥρωα γενόμενον ἐπικτίσασθαι λέγουσιν, καὶ ἀπ' ἐκείνου τὰς ἐπωνυμίας, καὶ ἀπ' ὀνόματος τοῦ ἥρωος λαβεῖν, καὶ τῶν Ασκληπιαδῶν εἶναι ἔδοξεν, ὃ χαλεπὸν ἴσως διαγνῶναι, ὡς μάθοις δ' ἂν Σκύθαις μόνοις ἐπιχώριον ὂν ἀποθανατίζειν, καὶ σκοπεῖν περὶ τὸν Ζάμολξιν, ἀλλὰ καὶ Αθλωνίοις ἐξεῖναι θεοποιεῖν τοὺς Σκύθας ἐπὶ τὸ κρεῖττον· λατὰ τὸν λοιμὸν τὸν μέγαν, ἔδοξεν Ἀρχιτέλει γενέσθαι, Ἀρεοπαγίτῃ ἀνδρὶ, ἐπισάντα οἱ τὴν Σκύθην, ἀναθύσαι ἑκατὸν Αθλωνίοις, ὅτι παύσαντα τὸν λοιμὸν ἐχόμενοι, ἢ τὰς σφετέρας οἰκίας πωλῶν ῥάνωσι. τοῦτο γὰρ ἀκούσαντες οἱ Αθλωνῆται ἔπαυσε μηκέτι λοιμώττειν αὐτούς, ἔτι ἀμύσσοντας πονηρὸς ὁ οἶνος ὀσφρήσασι τὴν ὀδμήν,

sed Athenis manens diē suum obijt, ac non multò pòst etiā heros esse visus est: atq; hunc peregrinum medicum Athenienses non secus atq; vnum colunt ex heroum numero. Hoc enim nomen cùm heros esse declaretur, posiidere cœpit. Sed enim causam cognominis, & quamodrem in heroum catalogum relatus sit, vnusq; ex Aesculapianis visus sit, non alieuū fortasse est percensere, vt cognoscatis. Non Scythis tantū moris est immortalitate donare homines, & ad Zamolxin[c] ablegare mortuos: sed Atheniēsibus quoq; licitū est, in Græcia Scythas deos facere. Quo tempore sæuâ pestilentiâ populus Atheniensis infestabatur, videre visa est Architelis viri Areopagitici vxor sibi Scythā adstitisse dixissēq; fore vt Athenienses à pestifero contagio liberarentur, si angiportus vino conspergerent. Hoc cùm sæpiùs fieret (neque enim Athenienses mulierculæ verba audita dedeunt neglectui) factum est vt non amplius pestis in eos grassaretur, siue vaporibus quibusdam noxijs vini odore extinctis, siue

ἄτι ἄλλο τι πλέον ἐδύνατο ὁ ἥρως ὁ Τόξαρις, ἄτε ἰατρικὸς ὢν, σωτηρίαν ἔπνεον. ὁ δ' ἔν μισθὸς τῆ ἰάσεως ἔτι καὶ νῦν ἀπάγεται αὐτῷ, λευκὸς ἵππος καταθυόμενος ἐπὶ τῷ μνήματι, ὅθεν ἔδειξεν ὁ Δημαινέτης προσευθύνας αὐτὸν, ἐλάλησεν ἐνῆνα τὰ περὶ τῦ οἴνου καὶ εὑρέθη κεῖθι ὁ Τόξαρις τεθαμμένος, τῆ τι ἐπιγραφῆ γνωσθείς, εἰ καὶ μὴ πᾶσα ἐφάνιζε ἔτι καὶ μάλιστα ὅτι ἐπὶ τῆ σήλη Σκύθης ἀνὴρ ἐνηκόλαπτο, τῆ λαιᾶ μὲν τόξον ἔχων ἐντεταμένον, τῆ δεξιᾶ, δὲ βιβλίον ὡς ἐδόκει ἔτι καὶ νῦν ἔν ὅλοις ἄνω ὑπὲρ ἥμισυ, καὶ τὸ τόξον ὅλον, καὶ τὸ βιβλίον τὰ δ' ἄλλα τῆ σήλης. καὶ τὸ πρόσωπον ὁ χρόνος ἤδη ἐλυμήνατό πω. ἔστι δὲ ἐ πολὺ ἀπὸ τῦ Διπύλε, ἐν ἀριστερᾷ εἰς Ακαδημίαν ἀπιόντων, ὀ μέγας τὸ χῶμα, καὶ ἡ σήλη χαμαὶ, πλὴν ἀπ' ἐσπλάγχνα ἀεί. καὶ φασὶ πυρετιώντας τινὰς ἤδη πεπαῦθαι ἀπ' αὐτοῦ.

siue aliud quiddam maioris efficaciæ norit heros Toxaris, quippe qui medicus existens, ista Athenienſibus facienda ſuaſerit. Itaq; curationis merces etiam nunc illi perſoluitur. nam niuei coloris equus ad eius monimentum immolatur, quo loci monſtrauit Dimenide illũ accedẽtem ea quæ de vino ſpargendo diximus, imperaſſe. Et inuentus eſt eo loco Toxaris eſſe ſepultus, ipſa inſcriptione cognitus, tametſi non integra appareat: in primis verò quòd ſuper columnam vir ornatu Scythico ſculptus fuerat, læuâ arcũ intenſum, dextrâ verò, vt viſus eſt, librũ tenens. Etenim adhuc plus quàm dimidio corpoee conſpicitur, & arcus totus vnà cũ codice: reliquas verò partes ſtatuæ vnà cum fronte tẽporis lõginquitas iã deuaſtauit. Eſt aũt non procul ab ædibus Dipyli, à læua in Academiã ingredientibus tumulus non magnus, & ſtatua humi ſita, verùm ſubinde recentibus ſertis redimita. Aiunt quẽ nonnullos febre laborantes iam ab illo ſubleuatos eſſe:

καὶ μὰ τὸν Δί' οὐδὲν ἄπιστον, ὃς ὅλην ποτὲ ἰάσατο τὴν πόλιν. ἀλλὰ γὰρ οὗ περ ἕνεκα ἐμνήσθην αὐτοῦ, ἔζη μὲν ἔτι ὁ Τόξαρις, ὁ Ἀνάχαρσις δὲ ἄρτι καταποπλευκὼς, ἀνήρ ἐκ Πειραιῶς, οἷα δὴ ξένος, καὶ βάρβαρος, οὐ μετρίως τεταραγμένος ἔτι τὴν γνώμην, πάντα ἀγνοῶν, ψοφοδεὴς πρὸς τὰ πολλὰ, οὐκ ἔχων ὅ, τι χρήσαιτο ἑαυτῷ καὶ γὰρ συνίει κα. ταγελώμενος παρὰ τῶν ὁρώντων ἐπὶ τῇ σκευῇ, καὶ ὁμόγλωσσον οὐδένα εὕρισκε καὶ ὅλως, μετέμελεν αὐτῷ ὅδη τῆς ὁδοῦ. καὶ ἐδέδοκτο, ἰδόντα μόνον τὰς Ἀθήνας, ἐπὶ πόδα ἐνθὺς ὀπίσω χωρεῖν, καὶ πλοίου ἐπιβάντα, πλεῖν αὖθις ἐπὶ Βοσπόρου, ὅθεν οὐ πολλὴ ὁδὸς ἔμελλεν αὐτῷ ἔσεσθαι οἴκαδε, ἐς Ἐκύθας. οὕτως ἔχοντι τῷ Ἀναχάρσιδι ἐντυγχάνει δαίμων τις ἀγαθὸς, ὡς ἀληθῶς, ὁ Τό=

& per Iouem à vero non abhorret, quippe qui totam ciuitatem quondam peste grauatam liberauerit. Sed regrediamur ad id cuius gratia illius mẽtionem fecimus. Adhuc quidem in viuis erat Toxaris, Anacharsis autem cùm nuper soluisset è patria, ex Pyræo in vrbem venit, veluti hospes & barbarus, non mediocriter animo perturbato, omnia ignorans, ad multa meticulosus & trepidus, pendens animi quid ageret. Siquidem non obscurè intelligebat à videntibus se haberi ludibrio propter habitus peregrini insolentiam, & eandem linguam sonare callentem inueniebat neminem. In summa, iam illium susceptæ prnfectionis pœnitebat, constitutum habens in animo, visis tantum Athenis auctutùm retrò abire in patriam, conscensoque nauigio iterum soluere in Bosporum, vnde non multum itineris illi conficiendum restabat in Scythiam. Ad hunc modum hæc secum reputanti Anacharsidi dæmon quisqiam bonus illi sit obuiam, vt reuera credendum est, nempe

Toxaris

ὁ Τόξαρις ἤδη ἐν τῷ Κεραμεικῷ. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἡ στολὴ αὐτὸ ἐπεσπάσατο, πατριῶτις οὖσα, εἶτα μέν τοι οὐ χαλεπῶς ἔμελλε καὶ αὐτὸν γνώσεσθαι τὸν Ἀνάχαρσιν, ἅ τε γένους τοῦ δοκιμάτου ὄντα, καὶ ἐν τοῖς πρώτοις Σκυθῶν. ὁ Ἀνάχαρσις δὲ; πόθεν ἂν ἐκεῖνον ἔγνω ὁμοεθνῆ ὄντα, Ἑλληνιστὶ ἐσταλμένον, ἐπεξυρημένον τὸ γένειον, ἄζωστον ἀσίδηρον, ἤδη στωμύλον, αὐτῶν τῶν Ἀττικῶν ἕνα τῶν αὐτοχθόνων; οὕτω μετεπεποίητο ὑπὸ τοῦ χρόνου. ἀλλὰ Τόξαρις Σκυθιστὶ προσειπὼν αὐτὸν, οὐ σὺ, ἔφη, Ἀνάχαρσις ἂν τυγχάνεις, ὁ Δαυκέτου; ἐδάκρυσεν ὑφ' ἡδονῆς ὁ Ἀνάχαρσις, ὅτι καὶ ὁμόφωνον εὑρήκει τινὰ, καὶ τοῦτον εἰδότα ὅστις ἦν ἐν Σκύθαις, καὶ ἤρετο, σὺ δὲ πόθεν οἶσθα ἡμᾶς, ὦ ξένε; καὶ αὐτὸς ἔφη, ἐκεῖθεν εἰμι παρ' ὑμῶν, Τόξαρις

Toxaris [f] in Ceramico. Ad quod primùm illum pertraxit habitus, quem videbat sibi esse patrium. Deinde haud difficulter cogniturus erat & ipsum Anacharsis, nempe ex illustri ortum genere, quiq; inter Scytharum primates nō infimum locum obtineret. Porrò autem Anacharsis vnde cognoscere potuisset popularē sibi esse Toxarim, more Græcorū exornatum, mentum habentem detonsum, incinctum, nullo ferro munitum, iam multa facundia facetum & lepidum, [g] atque ex ipsis Atticis vnum indigenam? Adeò iam transformatus erat longinquitate temporis. Verùm Toxaris Scythica lingua affatus illum: Nónne tu, inquit, Anacharsis ille es Dauceto patre prognatus? Lachrymatus est præ gaudio Anacharsis, propterea quòd eiusdem linguæ hominem inuenisset, planeq; callentem quis esset, aut quem apud Scythas dignitatis locum obtineret. & interrogauit: Tu verò vnde me nosti, ô hospes? Cui ille: Inde ego sum, inquit, è vobis oriundus, ex Scythia: nomē mihi est Toxari, non

εις τοὔνομα, οὐ τῶν ἐπιφανῶν ὥστε καὶ ἐγνῶσθαι ἄν σοι κατ' αὐτό. μῶν, ἔφη, ὁ Τόξαρις εἶ, περὶ οὗ ἐγὼ ἤκουσα, ὥς τις Τόξαρις, ἔρωτι τῆς Ἑλλάδος, ἀπολιπὼν καὶ γυναῖκα ἐν Σκυθίᾳ, καὶ παιδία νεογνὰ, οἴχοιτο ἐς Ἀθήνας, καὶ νῦν διατρίβει κεῖθι, τιμώμενος ἐπὸ τῶν ἀρίστων; ἐγὼ, ἔφη, ἐκεῖνός εἰμι, εἴ τις καμοῦ λόγος ἔτι παρ' ὑμῖν. οὐκοῦν ἤδ' ὅς ὁ Ἀνάχαρσις, μαθητὴν σοῦ ἴσθι με γεγενημένον, καὶ ζηλωτὴν τοῦ ἔρωτος, ὃν ἠράσθης ἰδεῖν τὴν Ἑλλάδα. καὶ κατά γε τὴν ἐμπορίαν ταύτην ἀπολυμήσας, ἥκω σοι, μυρία παθὼν ἐν τοῖς διὰ μέσου ἔθνεσι. καὶ εἴ γε μὴ σοὶ ἐνέτυχον, ἔγνωστο ἤδη, πρὶν ὅλιον δῦναι, ὀπίσω αὖθις ἐπὶ ναῦν κατίεναι. οὕτως ἐτεταράγμην, ξένα καὶ ἄγνωστα πάντα ὁρῶν. ἀλλὰ πρὸς Ἀκινάκου καὶ Ζαμόλξιδος, τῶν πατρῴων ἡμῖν θεῶν, σύ με, ὦ Τόξαρι, παραλαβὼν ξενάγησον,

ri, non ex claris illis ducenti generis originem, vt per hoc tibi notus esse queam. Num, inquit ille, tu es Toxaris, de quo ego inaudiui, Toxarim quendam amore visendæ Græciæ relictis domi vxore & infantibus filijs, Athenas esse profectum, & nunc ibi versari, inq; magno esse precio apud optimates? Ego, inquit, illeipsejsum, si qua etiam nũc apud vos de me fama superstes est. Proinde, inquit Anacharsis, scias me tuum factum esse discipulũ, ac amoris tui æmulum, quò huc perductus es, scilicet vt viderem Græciam. [h] Itaque huius negociationis gratia peregrè profectus venio, infinitis malis perfunctus apud gentes in medio sitas. Et nisi tu mihi factus fuisses obuiam, iã decretũ erat, priusquam sol occidisset, me retrò ad nauem voluisse referre gressum. vsque adeò consternatus eram animo, peregrina & incognita omnia conspiciens. [i] Sed age per Acinacem & Zamolxim deos nobis penates, tu me assumptum, ô Toxari, vt hospitem circumducito,

σον, καὶ δεῖξον τὰ κάλλιστα τῶν Ἀθήνησιν, εἶτα καὶ τὰ ἐν τῇ ἄλλῃ Ἑλλάδι, νόμων, τε τοὺς ἀρίστους, καὶ ἀνδρῶν τοὺς βελτίστους, καὶ ἤθη καὶ πανηγύρεις καὶ βίον αὐτῶν, καὶ πολιτείαν, δι' ἅπερ σύ τε κἀγὼ μετὰ σὲ τοσαύτην ὁδὸν ἥκομεν, καὶ μὴ περιΐδῃς ἀθέατον αὐτῶν ἀναστρεφόντα. τοῦτο μὲν, ἔφη ὁ Τόξαρις, ἥκιστα ἐρωτικὸν εἴρηκας, ἐπὶ τᾶς θύρας αὐτὰς ἐλθόντα, οἴχεσθαι ἀπιόντα. πλὴν ἀλλὰ θάρρει. οὐ γὰρ ἄν, ὡς φῄς, ἀπέλθῃς, οὐδ' ἂν ἀφίῃ σε ῥαδίως ἡ πόλις. οὐχ οὕτως ὀλίγα τὰ θέλγητρα ἔχει πρὸς τοὺς ξένους, ἀλλὰ μάλα ἐπιλύψεταί σου, ὡς μήτε γυναικὸς ἔτι, μήτε παίδων, εἴ σοι ἤδη εἰσὶ, μεμνῆσθαι. ὡς δ' ἂν τάχιστα πᾶσαν ἴδοις τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, μᾶλλον δὲ τὴν Ἑλλάδα ὅλην, καὶ τὰ Ἑλλήνων καλὰ, ἐγὼ ἀποθήσομαί σοι.

cito, ac mihi pulcherrima quæque quæ Athenis sunt, cõmonstrato: deinde, si qua etiam passim in reliqua sunt Græcia admiranda & visenda, cũ leges optimè constitutas, tũ viros quosq; integerrimos, ad hæc mores & ludos publicos, & vitã illorũ, & Rempub quorũ indagandorũ gratia prior tu, exin ego post te tantum itineris exhausimus. Et ne permittas, vt his omnibus nondum visis mihi retrò pes mouendus sit. Hoc equidem, inquit Toxaris, minimè amanter dixisti, vix tactis pede liminib9, mox te rediturũ postliminio: Atqui bonũ habe animum: neq; enim, vt tu tecũ cogitas, abibis, neque te facilè dimissura est ciuitas. Neque verò adeò modica habet erga retinendos hospites demulcimenta aut illectamenta, verùm multò magis te susceptum ita tractabit, vt ne vxoris ampliùs, neq; liberorum, si quos interea nobis absente suscepisti, admodum memor futurus sis. Cæterùm vt quàm celerrimè vniuersam Atheniensium vrbem visam cognoscas, aut potius omnem Græciam, & ea quæ apud Græcos maximè visenda sunt, ego tibi effectum reddam.

Agit

ἔστι σοφὸς ἀνὴρ ἐνταῦθα, ἐπιχώριος μὲν, ἀπεδημήσας δὲ μάλα πολλὰ ἔς τε Ἀσίαν, καὶ ἐς Αἴγυπτον, καὶ τοῖς ἀείστοις τῶν ἀνθρώπων συγγενόμενος, τὰ ἄλλα οὐ τῶν πλουσίων, ἀλλὰ καὶ κομιδῇ πένης. ὅψει γερόντα, οὕτω δημοτικῶς ἐσταλμένον, πὴν διά γε τὴν σοφίαν, καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν, πάνυ τιμῶσιν αὐτὸν, ὥστε καὶ νομοθετῆ χρῶνται πρὸς τὴν πολιτείαν, καὶ ἀξιοῦσι κατὰ τὰ ἐκείνου προστάγματα βιοῦν. εἰ τοῦτον φίλον κτήσαιο, καὶ μάθοις οἷος ἀνὴρ ἐστι, πᾶσαν νόμιζε τὴν Ἑλλάδα ἐν αὐτῷ ἔχειν, καὶ τὸ κεφάλαιον ἤδη ἂν εἰδέναι τῶν τῇδε ἀγαθῶν ὡς οὐκ ἔστιν, ὅ, τι ἂν μεῖζόν σοι καλὸν χαρίσασθαι δυναίμην, ἢ συστήσας ἐκείνῳ. μὴ τοίνυν μέλλωμεν, ἔφη, ὦ Τόξαρι, ὁ Ἀνάχαρσις, ἀλλά με λαβὼν, ἄγε παρ' αὐτόν.

Agit hic vir multæ & admirandæ sapientiæ, & quidem indigena, sed qui diu multumq; susceptis peregrinationibus & in Asiam & in Aegyptum profectus sit; ac cum optimis quibusque mortalibus vitæ consuetudinem habuit: cæterà homo non admodum diues, verùm infimæ penè fortunæ mendicus. Videbis senem adeò populariter exornatum: veruntamen cùm propter sapientiæ excellentiam, tum aliarū virtutum quibus præditus est, præstantiam, ab omnibus certatim colitur, adeò vt etiam pro legum auctore eo vtantur in constituenda Repub. neque iuxta eius præcepta viuere dedignantur. Hunc si amicitia tibi iunctum possederis, ac planè cuiusmodi vir sit, perdidiceris, vniuersam Græciam in te habiturum haud dubitanter existima. Et quod caput est nosse, sic habe, ex omnibus bonis hîc repositis, non maiori me tibi gratificari posse aut officio aut obsequio, quàm si huic te quam commendatissimum reddidero. Ne igitur cunctemur, ô Toxari, inquit Anacharsis, sed me assumens quantocyus ad illum ducito.

Sed

ἀτὰρ ἰζάνω δίδια, μὴ δυσπρόσοδός σοι, καὶ ἐμπαρίσχω θύτας σοῦ τῷ ἔντυξιν ὑπὲρ ἡμῶν. ἰωφήμι, ἀλλ' ὅς, ἐκείνω τὰ μέγιστα χαρίεσθαί μοι δοκῶ, ἀφορμὴν παρασχὼν τῆς ἐς ξένον ἄνδρα ἐυποιΐας. ἔπου μόνον· ἄσσον γὰρ ὅσοι περὶ τοὺς ξένους ἠδὺς, καὶ ἡ ἄμμη ἐπιδεκέα καὶ χρηςότης, μᾶλλον δὲ λατὰ δαίμονα οὕτως αὐτὸς ἡμῖν πρόσεισιν, ὁ ἐπὶ σωνοίας, ὁ λαλῶν ἑαυτῷ, καὶ ἅμα προσεπὼν τὸν Σόλωνα. τοῦτό σοι, ἔφη δῶρον μέγιστον ἥκω ἄγων, ξένον ἄνδρα, φιλίας δεόμενον. Σκύθης δὲ ὢν τῶν παρ' ἡμῖν ὑπατριδῶν, νῷ ὅμως τὰ πάντα ἀφεὰς, ἥκει σωτόμενος ὑμῖν, καὶ τὰ κάλλιστα ὀψόμενος τῆς Ἑλλάδος κἀγὼ ἐπιζητῶ τινα τούτῳ ἐξεῦρον αὐτῷ, ὅπως ῥᾷσα καὶ αὐτὸς μάθοι πάντα, ὡς γνωριμος γένοιτο τοῖς ἀείσοις.

Sed enim illud vereor, ne aëfficilis accessus sit, tuum q; erga me studium tanquam superuacaneum respuat. Bona verba, inquit ille: videor enim illi rem omnium gratissimam facturus, benevolentiæ erga hospitem ostentandæ occasionem illi offerens. Tantum verò me sequere, statimq; quasi erga hospites reuerentia, tum quàm à comitate non auersus, tum quæ alia eius bonitas, & ingenij amœnissimi suauitas, cognosces. Quin potius, bona fortuna duce, ille ipse nos accedit: nempe ille qui cogitabundus secum loquitur. Et cum dicto Solonem allocutus: Venio, inquit, maximum tibi munus adducens, virum peregrinum egentem amicitiæ. Est autē genere & natione Scytha, vnus apud nostrates ex nobilibus & summo loco natis. Omnibus verò in patria relictis, huc venit nobiscum conuersaturus, eaque quæ per Græciam sunt præstantissima, visurus. Porrò ego eius rei compendium illi inuentum curaui, quo pacto facillimè simul & expeditissimè vniuersa perdisceret, & optimi-

σοις. τοῦτο δ' ἦν σοι προσαγαγεῖν αὐτόν. εἰ τοίνυν ἐγὼ Σόλωνα οἶδα, οὕτω ποιήσεις καὶ προξενήσεις αὐτοῦ, καὶ πολίτην γνήσιον ἀποφανεῖς τῆς Ἑλλάδος. καὶ ὅπερ σοι ἔφην μικρὸν ἔμπροσθεν, ὦ Ἀνάχαρσι, πάντα ἑώρακας ἤδη, Σόλωνα ἰδών. τοῦτο αἱ Ἀθῆναι. τοῦτο ἡ Ἑλλάς. οὐκ ἔτι ξένος, σύμπαντές σε ἴσασι, πάντες σε φιλοῦσι, τηλικοῦτόν ἐστι τὸ κατὰ τὸν πρεσβύτην τοῦτον. ἁπάντων ἐπιλήσῃ τῶν ἐν Σκυθίᾳ συνὼν αὐτῷ. ἔχεις τῆς ἀποδημίας τὰ ἆθλα, τοῦ ἔρωτος τὸ τέλος. οὗτός σοι ὁ Ἑλληνικὸς κανὼν, τοῦτο, δεῖγμα τῆς φιλοσοφίας τῆς Ἀττικῆς. οὕτω τοίνυν γίγνωσκε, ὡς εὐδαιμονέστατος ὤν, ὃς συνέσῃ Σόλωνι, καὶ φίλῳ χρήσῃ αὐτῷ. μακρὸν ἂν εἴη διηγήσασθαι, ὅπως μὲν ἤσθη ὁ Σόλων τῷ δώρῳ, οἷα δὲ εἶπεν. ὡς

mis quibusque innnotesceret. Aliam verò ad hæc consequenda viam compendiosiorem non tenebam, quàm si hunc tibi adductum familiarem fecissem. Itaque si Solonem ego planè pernoui, sic facies, ac illum in bonorum notitiam & studium perduces, & germanũ ciuem Græciæ esse ostendes. Et quod tibi paulò antè dixi, Anacharsi, omnia iam viso Solone conspexisti. Hoc sunt Athenæ, hoc est, ipsa Græcia. Neq; ampliùs hospitem te esse puta. Omnes te nouerunt, omnes certatim amore te prosequuntur Tantum tibi in hoc sene bonum repositũ esse ne dubites. Omnium in Scythia relictorum te capiet obliuio, iuncta cum illo conuersatione. Habes peregrinationis tuæ præmia, de amoris finem tantopere desideratum. Hîc tibi Græca est regula, neq; non Atticæ philosophiæ index certissimus. Quare hoc tibi persuade, eum esse multò felicissimum, quicunque cum Solone versatus fuerit, eoq; amico vtitur. Perlongum esset referre, quantum cùm Solon sit delectatus munere,

tum

ὡς δὲ λοιπὸν συνῆσαν, ὁ μὲν παιδεύων, καὶ διδάσκων τὰ κάλλιστα, ὁ Σόλων, καὶ φίλον ἅπασι ποιῶν τὸν Ἀνάχαρσιν, καὶ προσάγων τοῖς Ἑλλήνων καλοῖς, καὶ πάντα τρόπον ἐπιμελούμενος, ὅπως ἥδιστα διαπρέψῃ ἐν τῇ Ἑλλάδι. ὁ δὲ τεθηπὼς τὴν σοφίαν αὐτοῦ, καὶ μηδὲ τὸν ἕτερον πόδα ἑκὼν εἶναι ἀπελειπόμενος. ὡς γοῦν ὑπέσχετο αὐτῷ ὁ Τόξαρις, ἐξ ἑνὸς ἀνδρὸς τοῦ Σόλωνος ἅπαντα ἔγνω ἐν ἀκαρεῖ, καὶ πᾶσιν ἦν γνώριμος, καὶ ἐτιμᾶτο δι' ἐκεῖνον· οὐ γὰρ μικρὸν ἦν Σόλων ἐπαινῶν, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι τούτῳ, ὡς νομοθέτῃ ἐπείθοντο. καὶ ἐφίλουν, οὓς ἐκεῖνος δοκιμάζοι, καὶ ἐπίστευον ἀρίστους ἄνδρας εἶναι τὰ τελευταῖα, καὶ ἐμνήθη μόνος βαρβάρων Ἀνάχαρσις

tum quibus verbis responderit, ita, vt in reliquum tempus dulcissimè simul & coniunctissimè conuixerint, alter quidem illorum, nempe Solon, docens & instituens rebus pulcherrimis, & amicum Anacharsin in omnium familiaritatem aggregans, Græcorumque optimatibus adducens, tum per omnia diligentissimè curam agens, quo pacto quamiucundissimè in Græcia in precio habitus præcelleret. Alter autem admirandam illius sapientiam attonito animo admiratus, ne altero quidem pede volens à senis latere discedebat. Itaq; quemadmodum illi pollicitus fuerat Toxaris, ex vnico Solone in puncto tẽporis vniuersa cognouit, ac omnibus innotuit, & illius gratia à cunctis familiariter colebatur. Neq; enim mediocri laude Anacharsis virtutes solebat extollere Solon: verùm hominibus & hoc moris erat, vt quemadmodum Soloni legislatori libenter dicto audientes erant, amore quoque & beneuolentia prosequebantur, quoscunque ille aliquo precio dignos esse existimabat, ac prorsus eosdem in reliquum viros optimos esse credebant. Solus verò ex Barbaris Anachar-

σις δημοποίητος γενόμενος. ἐμὲ μὲν Θεοξένῳ πιστεῦσαι, καὶ τὸ τὸ ἰσοροῦντι περὶ αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἂν οὐδὲ ἀνείρηψεν, οἶμαι, εἰς Σκύθας, εἰ μὴ Σόλωνα ἀπέθανε. βούλεσθε οὖν ἤδη ἐπαγάγω τῷ μύθῳ τὸ τέλος, ὡς μὴ ἀκίφαλος πλεονοξίᾳ; ὥραγὲ δὴ ἐφ' ᾧ, οὗ τινός μοι ἄνηκα ὁ Ἀνάχαρσις ἐκ Σκυθίας, καὶ Τόξαρις τὰ νῦν ἐς Μακεδονίαν ἥκοντον, ἔτι καὶ Σόλωνα γέροντα ἄνδρα ἐπαγόμενος Ἀθήνηθεν. φημὶ δὴ ὅμοιόν τι καὶ αὐτὸς παθεῖν τῷ Ἀναχάρσιδι. καὶ πῶς Χαείτων, μὴ νεμεσήσητέ μοι τῆς εἰκόνος, ἐς βασιλικῷ ἀνδρὶ ἑαυτὸν ἄπασα· βάρβαρος μὲν γὰρ κἀκεῖνος. καὶ οὐδέν τι φαύλης ἂν τοὺς Σύρους ἡμᾶς φαυλοτέρους εἶναι τῶν Σκυθῶν. ἀτὰρ οὐδὲ κατὰ τὸ βασιλικὸν ἐσποιῶ τὰμὰ εἰς τὴν ὁμοιότητα, κατ' ἐκεῖνα δέ. ὅτι γὰρ πρῶτον ἐπιδήμησα ὑμῶν τῇ πόλει, ἐξεπλά-

sis initiatus est, ac ciuitate donatus, si Theoxeno fidem habenda est, qui præter cætera & hoc de illo literis ac memoriæ prodidit. Sed neque, vt opinor, retrò ad Scythas Anacharsis abijt, nisi Solone mortuo. Vultis igitur fabulæ finem iam imponam, ne sine capite obambulet? proinde iam tempus est cognoscendi ciues, cuius rei gratia mihi Anacharsis ex Scythia, & Toxaris in præsentia venerunt in Macedoniam, ad quos Solonem quoque adultæ ætatis hominem ab Athenis adduxi. [k] Siquidem aio & me non dissimile quiddam cum Anacharside passum esse. Ac per Gratias vos obsecro, ne indignabundo animo mihi vitio vertatis similitudinem, si viro regio memet ipse comparauero. Barbarus enim ille fuit: cæterùm nos Syros vlla in re Scythis deteriores non facilè dixeris. Atqui neq; res meas cũ regia magnificentia cõponere annitor similitudine, nisi quantum ad ea quæ diximus. Nam cùm primùm in vestrã vrbẽ hospes immigrassem, statim

ἐξεπλάγην μὲν ἐνθὺς, ἰδὼν τὸ μέγεθος, καὶ τὸ κάλλος, καὶ τῶν ἐμπολιτευομένων τὸ πλῆθος, καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν, καὶ λαμπρότητα πᾶσαν. ὥστε ἐπιπολὺ ἐτεθήπειν πρὸς ταῦτα, καὶ οὐκ ἐξήρκουν τῷ θαύματι, οἷόν τι καὶ ὁ νησιώτης ἐκεῖνος νεανίσκος ἐπεπόνθει, πρὸς τὴν τοῦ Μενελάου οἰκίαν. καὶ ἔμελλον οὕτω δατεθήσεσθαι τὴν γνώμην, ἰδὼν πόλιν ἀκμάζουσαν ἀκμῇ τοσαύτῃ, καὶ κατὰ τὸν ποιητὴν ἐκεῖνον, Ἀνθεῦσαν ἀγαθοῖς πᾶσιν, οἷς θάλλει πόλις. οὕτω δὴ ἔχων, ἐσκοπούμην ἤδη περὶ τῶν πρακτέων, καὶ τὸ μὲν δεῖξαι τὸν λόγον ὑμῖν, πάλαι ἐδέδοκτο. τίσι γὰρ ἂν ἄλλοις ἔδειξα, σιωπῇ παροδεύσας τηλικαύτην πόλιν; ἐζήτουν γὰρ, οὐδ' ἀποκρύψομαι τἀληθὲς, οἵ τινες οἱ προὔχοντες εἶεν, καὶ οἷς ἄν τις προσελθὼν, καὶ συγγρα=

statim animo obstupefactus sum, visa eius & amplitudine & pulchritudine, ac incolarum multitudine, aliaque potentia & splendore omni cognito. Itaque multo tempore animo hærebam attonitus ad hæc, nec poteram cuncta abundè satis admiratione prosequi: cuiusmodi quiddam & insularis ille iuuenis conspectis Menelai ædibus passus est. Neque verò alium ego obtinebam animum, intuitus vrbem tanto vigore vigentem, ac iuxta Poëtam illum omnibus bonis florentem, quibus ciuitas felix & beata solet affluere. Hoc iam affectus animo, deinceps de ijs quæ agenda forent, mecum deliberabam. Iam enim olim constitutum habebam, oratione vos & laudibus illustrare. Quibus enim alijs ostendi, silentio tam præclaram ciuitatem præteriens? Quippe quærebam (neque enim veritatem prudens celabo) si qui essent qui reliquos dignitate anteirent, & quos aggressus aliquis, ac

συγγραψάμενον πεσάτας, σωαγωνισᾶς χῶτο πὲς τὰ ὅλα. ἐνταῦθά μοι οὐχ ἕις, ὥσπερ ὦ Ἀναχάρσιδι, καὶ αὐτὸς βάρβαρος, ὁ Τόξαρις, ἀλλὰ πολλοί, μᾶλλον δὲ πάντες τὰ αὐτὰ, μόνον οὐκ αὐτᾶς συλλαβᾶς ἔλεγον· ὦ ξένε, πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι χρηστοὶ, καὶ δίκαιοι ἀνὰ πᾶσαν πόλιν, καὶ οὐκ ἂν ἀμαχόθι τοιούτους ἄνδρας ἀγαθούς. δύο δὲ μάλιστα ἐσθ' ἡμῖν ἄνδρε ἀείσω, τὼ μὲν καὶ ἀξιώματι πολὺ πρέσχοντε ἁπάντων, παιδείᾳ δὲ, καὶ λόγων δυνάμει τῇ Ἀττικῇ μουσικῇ παραβάλλοις ἄν. ἃ δὲ παρὰ τοῦ δήμου σύνοια, πάνυ ἐρωτικὴ πὲς αὐτὸς, καὶ τοῦτ' ἐγίνετο ὅ, τι ἂν ἄεισον ἢ τῇ πόλει. πᾶσι μὲν γὰρ χρηστότητα, καὶ πᾶσι πὲς τοὺς ξένους φιλανθρωπίαν, καὶ τὸ ἐν μηδενὶ τοσόδε τῷ ἀντιφθονον, καὶ τὸ μετ' εὐνοίας ἀλλήλοισιμον, καὶ τὸ πρᾶον,

historia de illis memoriæ prodita, adiutoribus vteretur ad omnia. Ibi verò mihi non vnus, quemadmodum Anacharsidi, & ille quidem barbarus Toxaris, sed plures, aut potius omnes eadem tantùm non ijsdem syllabis respondebant. Multi quidem & alij præclari & industrij viri, ô hospes, in hac vrbe habitant, nec temerè alibi eiusmodi viros inuenies perinde bonos. [m] *Duo tamen cumprimis sunt longè optimi & præstantissimi, generis splendore & dignitate omnibus longè superiores: cæterùm disciplinarum cognitione ac dicendi facultate, Atticæ Musæ eos non absurdè comparaueris. Populi mirus erga illos fauor, & studium singulare existit. Et hoc quoque quod in ciuitate optimũ & præstantissimum esse constat, illorum bonitatem, & obuiam erga hospites humanitatem, nullamque in tanta magnitudine inuidentiam, ac reuerentiam coniunctam cùm beneuolentia, tum animi manſue-*

ον, καὶ τὸ ὠμπρόσοδον, αὐτὸς ἂν ἄλλοις διηγήσαιο, παραθεὶς μικρὸν ὕστερον. καὶ ὡς μέγιστον θαυμάσῃς, μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οἰκίας ἐσὸν, υἱὸς καὶ πατὴρ, ὁ μὲν, εἴ τινα Σόλωνα, ἢ Περικλέα, ἢ Ἀριστείδην ἐπινοῆσαι· ὁ δὲ υἱὸς, καὶ ὀφθεὶς μὲν αὐτίκα ἀπάξεταί σε, οὕτω μέγας ἐστὶ, καὶ καλὸς ἀρρενωπίᾳ τινὰ τῷ ὄμματι· ἐὰν δὲ καὶ φθέγξασθαι μόνον. οἰχήσεταί σε ἀφ' ὧν ὦτων ἀναλυσάμενον, ὡς αὐτῶν Ἀφροδίτην ἐπὶ τῇ γλώττῃ ὁ πανίσκος ἔχει, ἥ γε τοι πόλις ἅπασα, κιχανόντων ἀκούσειν, ὁπόταν ἀγορεύσων παρέλθοι. ὁποῖόν φασι τὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου πρὸς τὸν τῦ Κλεινίου παιδὸς θαπτόμενα, παρ' ὅσον οἷς μὴ ἐς μακρὰν μεταμέλησε τοῦ ἔρωτος, οὗ πράσθησαν τῷ Ἀλκιβιάδῃ. τοῦτον δὲ οὐ πόλις οὐ φιλεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ αἰδεῖται ἅδη

manſuetudinem & morum facilitatem quibuſuis accedentibus expoſitam, ipſe hauddubiè alijs verbis celebrabis, paulò pòſt harum rerum facto periculo. Atque vt mireris impenſiùs, ex vna eadémque familia ſunt pater & filius. Alter quidem non alius quam ſi Solonem, aut Periclem, aut Ariſtidem animo conceperis: alter verò filius, te ſaltē conſpectum actutum domum abducturus eſt. Adeò præſtanti corpore viſendus eſt, & maſcula quadam forma decorus & amabilis. Quòd ſi modò ore vocē ſoluto loqui inceperit, ducet te reuinctum ab auribus. tantam dicendi venerem, & verborum ſuauitatem iuuenis in lingua ſita tam poſſidet. Quinetiam vniuerſa ciuitas ad audiendum inhiat, quoties ad populum verba facturus progreditur: euiuſmodi aiunt Athenienſibus quondam accidiſſe in Cliniæ filio adamando, præterquam quòd non multò pòſt eos amoris ſummè pœnituerit, quo Alcibiadem complexi fuerant. Porrò hunc non ciuitas ſolùm arctiſsimè diligit, verumetiam reuerenter habere non

ἄλλα ἀξιοῖ. καὶ ὅλως, ἐν τοῦτο ἡμῖν δημόσιον ἀγαθόν ἐστι, καὶ μέγα ὄφελος ἅπασιν, ἀνὴρ οὗτος. ἀ δὲ αὐτός τε, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, δίξαντό σε, καὶ φίλον ποιήσαντο, πᾶσαν ἕξεις τὴν πόλιν· καὶ ἐπισᾶσα καὶ τὴν χεῖρα ἕξεις μόνον, καὶ ἔτι ἐνθοιάσιμα τὰ σά. ταῦτα νὴ τὸν Δί' ἅπαντα ἔλεγον, εἰ καὶ κατ' ὄρκον ἐπάγειν δόξω λόγῳ. καί μοι, ἤδη πεῖραμένῳ, τὸ πολλοστὸν τῶν προσόντων ἐρυκεῖν ἔδοξα. οὐκ ἔδρας τοίνυν, οὐδ' ἀμβολᾶς ἔργον, ὡς ὁ Κεῖος φησίν, ἀλλὰ καὶ πάντα μὲν κάλων κινεῖν, πάντα δὲ πρᾶττειν, καὶ δίχεσθαι, ὡς φίλοι ἡμῖν τοιοῦτοι γένοιντο. ἢν γὰρ τοῦθ' ὑπάρξῃ, εὐδία πάντα, καὶ πλοῦς ὅ τε εὐκαιρόμορος ἁλᾶσα, καὶ ὁ λιμὴν πλησίον.

dedignatur. In summa, vnicum hoc nobis populare bonum est hic vir, & ingens commoditas omnibus. Hic sit te & eius pater susceperint, & tecum amicitiam & societatem fecerint, totam ciuitatem deuinctam habebis. Tantùm autem ad illum manus extendenda est, nec amplius res tuæ erunt in ambiguo. Hæc per Iouem ab omnibus dicebantur, etsi iureiurando oratio mea mihi confirmanda sit. Ac mihi iam earum rerum facienti periculum, ne minimam quidem partem dicendo effecutus esse videor. Itaq; neque desidiæ, neque moræ indulgendæ locus est, vt ait Poëta Ceius, verùm omnes rudentes pariter mouendi sunt, præterea nihil non dicendũ & faciendum, quo in amicitiam illorum insinuemur. Quod quidem si ex sententia consecuti fuerimus, tranquilla sunt omnia, & nauigatio non improspera, ac mare placidum, & portus in propinquo constitutus.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a HOSPES.] *Aut hospitum excipiendorum præfectus. Suidas:* προξένους ἐκάλουν, τοὺς τεταγμένους, εἰς τὸ ὑποδέχεσθαι τοὺς ξένους, ἐξ ἄλλων πόλεων ἠκόντας. i. *Proxenos appellabant, qui essent hospitibus excipiendis præfecti. Hic enim erga peregrinos humanitatis laudem & imaginem continet.* b Non fuit.] *Exempli narratio, qua quos laudare instituit, cum veteri Solone comparat, eosq; quasi omnium aliorum instar quoddam facit.* c Anacharsides.] *Vide huius vitam & epitaphium apud Laërtium. Nam is Scytha natus, inter celebres philosophos habitus est Athenis, de quo fertur epigramma hoc Ioannis Alexandri Brissicani, ad Ioannem Februm:*

Hospes Anacharsis Scythicis egressus ab oris,
(Nam patriæ morum est nomine victus amor)
Multorum mores, multorum vidit & vrbes:
Nempe Ithaci fertur laus ea prima ducis.
Tandem animi linguæq; vt cultũ absolueret, vrbem
Cecropiam celeri pergit adire gradu.
Atq; isthic simili Græcorum ornatus amictu,
Nam Scythiæ dederat cætera cuncta suæ.
Viuendi non pauca exempla accepit Athenis:
Vrbs equidem exemplo, sæpe iuuare solet
Dogmata tum magni didicit consulta Solonis:
Sic tacitas vires sæpe magister habet.
Idem hospes Latijs nunc se quoq; finibus infert,
Romana immutans pallia Græca toga.
Illi, igitur qui mos tuus est me interprete, amicos,
Pande fores, placido suscipe & hospitio.
Certè hominem sic istuc cupiat quod dicitur esse,
Sincera hospitij tessara sola facit.
Quòd si illam improbitas morũ, faber optime, frangat,
Non video quídnam turpius esse queat d Octipedes.] *Scythico prouerbio dicebantur, quibus rusticanæ tantùm opes erant, quiq; duos possiderent boues, & currum vnum. Inter opes enim rusticanas, præcipuè recenset Hesiodus lib. 2. Operum*

perum & dierum τὸν βοῦν ἀροτῆρα. i. *bouem aratorem.* e Ablegare.] *Morem hunc mittendi ad Zamolxim scribit Herodotus in 4. Strabo in 7. & Suidas in dictione* Ξαμόλξις. f In Ceramico.] *Locus erat Athenis, vbi, qui in bello ceciderant, sepeliebantur: autore Suida. Meminit & Pausanias in Græcia, Attica & Lucianus in Piscatore. Item in Meretricio Melissæ & Bacchidis, vbi pro loco, in quo meretrices habitabant, capitur.* g Atque ex his ipsis Atticis.] *Athenienses se dicebant esse* αὐτόχθονες, *quasi interrigenas dicas, ex ipsa terra genitos, ipsius terræ alumnos, indigenas. Aiunt Erichtheum ex terra editum, præbuisse argumentum, vt Athenienses, quibus is imperârit, terra item genitii censerentur, ac nominarentur* αὐτόχθονες, *sicuti etiam docuit Plato. Proinde eius rei symbolum* τέττιγας. i. *cicadas aureas solitos gestare, dictosq; eo nomine Tettigophoros. Etenim eiusmodi traditur animalis origo. Cuius rei testis quoq; locupletissimus est Thucydides historia prima, id quod Virgilius, in Cyri indicat:*

Aurea solenni comptum quem fibula ritu,
Mosopio erecti, nectabat dente cicadæ. *Meminit & Iustinus libro 2. & Demosthenes in Oratione* περὶ τῆς παραπρεσβείας: μόνοι γὰρ τῶν πάντων αὐτόχθονες ὑμεῖς. *Tertullianus in libro de velandis virginibus. Athenæus in libr.* β. δειπνοσοφιστῶν. *Verùm omnium copiosissimè interpres Aristophanis in Nubibus:* οἱ μὲν παλαιοὶ κατὰ τὴν ἀναπλοὴ, τῶν τριχῶν χρυσῶν ἐχρῶντο τέττιγι τεκμήριον, ὅτι αὐτόχθονες ἦσαν, &c. *Quo loco citat & Thucydidem eius rei authorem. Erechthei filias in numero deorum habitas M. Cicero refert.* h Itaque huius negociationis] *Cicero lib. 3. Officiorum, mercatum bonarum artium appellat. Max. Tyrius Platonicus, Sermone 17. scribit, Pythagoricos honestam mercaturam in Græciam misisse, nempe ex Italia scientias quasdam Athenas vsque. Plato in Sophista & in Pythagora, docet longè nos attentiores esse debere in disciplinis, quàm in aijs mercibus emendis. In eundum modum & Isocrates admonet, esse longè quàm turpissimum mercatores immensa maria transmittere, quò facultates suas augeant, & adolescentes neutiquam industriæ contendere, quo rectam animi constitutionem è bonis studijs assequantur.*

i Sed

i Sed age.] *Per suos deos vnaquæque gens iurare consueuit. Scytharum dij sunt Acinacis, Zalmois & Ventus Vide Lucianum in Toxaride.* k Siquidem aio.] *Adaptatio suæ causæ.* l Insularis ille] *Telemachus, scilicet ex insula Ithaca, Homerus Odyss. d. Menelai domum ex auro, electro, argento & ebore concinnatam, cum stupore quodam miratur.* m Duo tamen.] *Collatio & amplificatio personarum.* n Vniuersa ciuitas inhiat.] ἡ πόλις ἅπασα κεχηνότες ἄκουσιν. id est, *vrbs tota hiantes auscultant Synthesis est generis & numeri.* o Alcibiadem complexi.] *Hoc abundè scribit Plutarchus in Alcibiade, Aristophanes in Ranis, & Val. Maximus lib. 7. de Sapienter factis & dictis.*

ΠΩΣ ΔΕΙ ΙΣΤΟ-ρίαν συγγρά φειν.

QVOMODO Historia scribenda sit.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Didascalicus liber est, continens præcepta ac regulas de historia scribenda. Diuiditur autem in duas partes. In priore exposito fine seu officio Historici, & confutatis ijs, qui duplicem Historiæ finem faciunt, vtile videlicet & delectabile, mox vitia recenset, quæ tum in verbis & compositione, tum in ipsis rebus vitanda sit, & hoc sub exemplis aliorum, quo quique modo aut genere peccârint, ostendendo. In posteriore autem parte primùm quæ afferre ad hanc rem, quæque antea quasi domi suæ comparata habere debeat is, qui ad scribendam historiam accedit, exponit. Deinde regulas primùm de rebus, deinde de expositione & phrasi verborum, postremò & de partibus operis tradit, etiam hîc exemplis aliorum præcepta sua confirmando.

Orditur autem ab occasione, quam collatione Abderitici morbi amplificat.

Βδηρίτας φασὶ, Λυσιμάχῳ ἤδη βασιλεύοντι, ἐμπεσεῖν τι νόσημα, ὦ καλὲ Φίλωνι, τοιοῦτον· πυρεταίνειν μὲν γὰρ τὰ πρῶτα πανδημεὶ ἅπαντας, ἀπὸ τῆς πρώτης εὐθὺς ἐρρωμένως, καὶ λιπαρεῖ τῷ πυρετῷ, περὶ δὲ τὴν ἑβδόμην, οἷς μὲν ἅμα πολὺ ἐπερρύη ῥεῦμα, οἷς δὲ ἱδρὼς ἐπιγενόμενος πολὺς, καὶ οὕτως ἔλυσε τὸν πυρετὸν, ἐς γέλοιόν τι τὰ πάθη περιστήσας τὰς γνώμας αὐτῶν. ἅπαντες γὰρ ἐσκαχωδίαν παρεκινοῦντο, καὶ ἰαμβεῖα ἐφθέγγοντο, καὶ μέγα ἐβόων, μάλιστα δὲ τὴν Εὐριπίδου Ἀνδρομέδαν ἐμανθάνον, καὶ τὴν τοῦ Περσέως ῥῆσιν ἐν μέλει διῆσαν. καὶ μετὰ τοῦ ἡ πόλις ὠχεῖτο ἁπανταχοῦ καὶ πενθοῦντες τῶν ἑβδομαίων ἐκάνων παραῤῥῶδουν· Σὺ δὲ ὦ θεῶν τύραννε, καὶ ἀνθρώπων ἔρως, καὶ

Bacritis aiunt Lysimacho iam regnante morbum incidisse, optime Philo, huiusce modi quendam: Febricitari principiò quidem cœpisse per vrbem vniuersos, primo statim die febri cõtinua ac valida grauiter correptos. Circa septimum autem diem alijs quidem multus è naribus profluens sanguis, alijs verò exortus sudor, etiam ipse immodicus febrim dissoluit, ac finijt. Cæterùm ridicula quadam perturbatione mentes illorum idem hic morbus inuoluit. Omnes enim quasi ad Tragœdias agendas impellebantur, & Iambica personabant, multúmque vociferabantur. Maximè autem Euripidis Andromedam canticis referebant, & Persei sermonem per vices recitabant. Plenãque adeò ciuitas erat pallidis & macilentis illis septimanis Tragœdis notum illud:

At ô tyranne hominum & diuorum, Amor.

Et

καὶ τἆλλα μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἀναβοῶντων καὶ τοῦ ἐπιβολοῦ, ἄχρι δὴ χειμὼν, καὶ ἐρυθρὸ δὲ μεγαλύνομενον, ἐπαυσε λυροῦντας αὐτούς. αἰτίαν δέ μοι δοκᾷ τὸ δύστου παρασχεῖν Ἀρχέλαος ὁ τραγῳδός. δυσκινήτων τότε, μισοῦντος θέρους ἐν πόλει τῷ φλογμῷ παροδεύσας αὐτοῖς τὴν Ἀνδρομέδαν, ὡς πυρέξαντι ἀπὸ τοῦ θεάτρου τοὺς πολλοὺς, καὶ ἀνασάντας ὕστερον ἐς τὴν τραγῳδίαν παρελθεῖν, ἐπιπολὺ ἐμφιλοχωρούσης τῆς Ἀνδρομέδας τῇ μνήμῃ αὐτῶν, καὶ τῶν Περσέως ἔτι σὺν τῇ Μεδούσῃ, τὴν ἑκάστου γνώμην πεπιεζομένης. ὡς οὖν ἔφασιν, ἐνὶ παραβαλεῖν, τὸ ἀδηρειτικὸν ἑκάστου πάθος καὶ νῦν τοὺς πολλοὺς τῶν πεπαιδευμένων περιελύνθη, δι' ὃν τραγῳδεῖν. ἧττον γὰρ ἂν ἦν τὸ παράπαν, ἀλλοτρίοις ἰαμβείοις, ὁ φαύλοις διατεχνημένοις, ἀπ' ἀφ' οὗ δὴ τάχιστα ποσὶ ταῦτα ἐκινήσατο, ὁ πό-

Et cætera quæ sequuntur, magna voce exclamantibus, & hoc in longum vsque, donec superueniente iam hyeme, frigus nimium obortum ab insania ac nugis istis cohiberet ipsos. Causam verò eius rei videtur mihi præbuisse Archelaus Tragicus Poëta, qui illis temporibus celebris erat, qui media æstate, multóque æstu, Andromedæ fabulam ipsis egerat, ita vt multi ex theatro redirent febricitantes, & mentibus euersis postea in eandem Tragœdiam delaberentur, obseruante illorũ memoriæ Andromedã, ac Perseo vnà cum Medusa singulorum animis & cogitationibus obuolante. Vt igitur alterum cum altero comparetur, quemadmodum vulgò dicunt, Abderiticum illud malum etiam hoc tempore plerosque doctorum inuasit: & non vt ipsi quoque Tragœdias agant. nam in hoc minùs delirarent, alienis Iambicis, ijsq; haud malis occupati: sed ex quo obuia illa, & velut ante pedes exposita

Iseme-

ὁ πόλεμος ὁ πρὸς τοὺς βαρβάρους, καὶ τὸ ἐν Αρμενίᾳ τραῦμα, καὶ αἱ συνεχεῖς νίκαι, οὐδεὶς ὅστις οὐχ ἱστορίαν συγγράφει. μᾶλλον δὲ Θουκυδίδαι, καὶ Ηρόδοτοι, καὶ Ξενοφῶντες ἡμῖν ἅπαντες. καὶ ὡς ἔοικεν, ἀληθὲς ἄρ' ἦν ἐκεῖνο, τό· Πόλεμος ἁπάντων πατὴρ, εἴ γε καὶ συγγραφέας τοσούτους ἀνέφυσεν, ὑπὸ μιᾷ τῇ πληγῇ. ταῦτα τοίνυν, ὦ Φιλότης, ὁρῶντα καὶ ἀκούοντά με, τὸ τοῦ Σινωπέως ἐκεῖνο εἰσῆλθεν. ὁπότε γὰρ ὁ Φίλιππος ἐλέγετο ἤδη ἐπελαύνειν, οἱ Κορίνθιοι πάντες ἐταράττοντο, καὶ ἐν ἔργῳ ἦσαν· ὁ μὲν ὅπλα ἐπισκευάζων, ὁ δὲ λίθους παραφέρων, ὁ δὲ ὑποικοδομῶν τοῦ τείχους, ὁ δὲ ἔπαλξιν ὑποστηρίζων, ὁ δὲ ἄλλος ἄλλό τι τῶν χρησίμων ὑπουργῶν. ὁ δὲ Διογένης ὁρῶν ταῦτα, ἐπεὶ μηδὲν εἶχεν ὅ, τι καὶ πράττοι (οὐδεὶς

semel moueri cœpêre, puta bellum istud aduersus Barbaros, & vulnus in Armenia acceptum, continuæq; victoriæ illæ, nemo vnus iam est qui non historiam scribere velit: imò verò Thucydides, & Herodoti, & Xenophontes, cuncti nobis facti sunt: &, vt apparet, verum illud tandem fuit, quod dicit: [e] *Bellum omnium pater est: quandoquidem & historiarum scriptores tam multos procreauit, idq; vna hac plaga. Hæc igitur, ô amice, posteaquam viderem atque audirem, Sinopensis illius in mentem venit. Quando enim Philippus rex ferebatur cum exercitu iam aduentare, Corinthij omnes trepidi turbari cœperunt, & pro se quisque sedulò facere: alius quidem arma apparando, alius autem saxa comportando, alius muros ciuitatis reficiendo, alius propugnacula & turres suffulciendo: deniq; alius aliud aliquid quod ad rem pertineret, subministrando.* [f] *Diogenes autem cùm hæc aspiceret, quoniam ipse nihil haberet quod ageret*

(nemo

(οὐδεὶς γὰρ αὐτῷ ἐς οὐδὲν ἐχρῆτο) διαζωσάμενος τὸ τριβώνιον, σπουδῇ μάλα καὶ αὐτὸς ἐκύλιε τὸν πίθον, ἐν ᾧ ἐτύγεχαν ἐν οἰκῶν, ἄνω καὶ κάτω τοῦ Κρανίου· καί τινος τῶν συνήθων ἐρομένου, τί ταῦτα ποιεῖς, ὦ Διόγενες; κυλίω, ἔφη, κἀγὼ τὸν πίθον, ὡς μὴ μόνος ἀργεῖν δοκοίην ἐν τοσούτοις ἐργαζομένοις. καὐτὸς οὖν, ὦ Φίλων, ὡς μὴ μόνος ἄφωνος εἴην ἐν οὕτω πολυφώνῳ τῷ καιρῷ, μηδ' ὥσπερ κωμικὸν δορυφόρημα, κεχηνὼς σιωπῇ παραφεροίμην, καλῶς ἔχειν ὑπέλαβον, ὡς δυνατόν μοι κυλίσαι τὴν πίθον, οὐχ ἱστορίαν συγγράφειν, οὐδὲ πράξεις αὐτὰς διεξιέναι. οὐχ οὕτω μεγαλότολμος ἐγὼ, μηδὲ τοῦτο δείσῃς περὶ ἐμοῦ. οἶδα γὰρ ἡλίκος ὁ κίνδυνος, εἰ κατὰ τῶν πετρῶν κυλίει τις, καὶ μάλιστα οἷον τοὐμὸν τοῦτο πιθάκνιον, οὐδὲ πάνυ καρτερῶς κεκεραμευμένον

(nemo enim ipsum ad vllum aliquod ministerium adhibebat) cincto circum se pallio, seriò admodum & ipse dolium suum, in quo tum fortè habitabat, & sursum ac deorsum per Cranium volutare cœpit: ac rogante quopiam ex familiaribus, &, quid hoc, inquiente, Diogenes agis? Voluto, respondit ille, ego etiam dolium meũ, vt ne solus ociosè feriari videar inter tot laborantes. Et ego igitur, ô Philo, vt ne solus mutus forem in hoc loquaci ac strepero seculo, neque perinde ac comicum aliquod satellitium cum silentio hians præterueherer, non abs re facturum me esse arbitratus sum, si quoad possibile mihi esset, etiam ipse dolium volutarem: nõ historiam scribendo, neque etiam ipsas res gestas commemorando: non ita temerarius equidem sum, neque etiam hoc de me timeas licet. Noui enim quantum periculum hoc sit, si quis per saxa ac rupes volutet, & maximè tale, quale meũ est doliolum, ne validè quidem satis etiã fictum ac coctum,

μονμψόμ· λιθοξόος γὰρ αὐτί-
κα μάλα πῶς μικρόν τι λι-
θίδιον προσπαίσασα, συλ-
λίγειν τὰ ὄστρακα, τί οἰωῖ ἔ-
γνωσαί μοι, καὶ ὅπως ἀσφα-
λῶς μιθέξω τοῦ πολέμου, αὐ-
τὸς ἔξω βέλους ἐσὼς, ἐγώ σοι
φράσω. τοῦ μὲν λαπνοῦ, καὶ
λύμης, καὶ φροντίδων, ὅ-
σα τοῖς συγγράφειν ἔνεσιν, ἀ-
νέξω ἐμαυτὸν, τῷ ποιῶν. πα-
ραίνεσιν δέ τινα μικρὰν, καὶ
ὑποθήκας ταύτας ὀλίγας ὑπο-
θέσομαι τοῖς συγγράφουσιν,
ὡς ἐοικυίας αὐτοῖς τῆς
οἰκοδομίας, εἰ καὶ μὴ τῆς ἐ-
πιγραφῆς, ἄχρῳ γε τοῦ δα-
πέδου τοῦ πηλοῦ προσαφέ-
μενος. ἐκεῖ τοι δοκῶ παραινέ-
σεως οἱ πολλοὶ δεῖν οἴονται
θρέσιν ἐπὶ τὸ πρᾶγμα, ὃ μᾶλ-
λον, ἢ τέχνης τινὸς ἐπὶ τὸ βα-
δίσεν, ἢ βλέπειν, ἢ ἰδίαν. ἀλ-
λὰ πάνυ ῥᾴδιον ἡγοῦμαι πρόχειρον,
καὶ ἅπασιν ἔνδηλον, ἱστορίαν συγ-
γράψαι, ἰδόντι τις ἑρμηνεῦσαι,
τὸ ἐπιτηδὲς διώκησαι. τὸ δὲ δο-
κεῖν πού σοι καὶ αὐτὸς, ὦ ἑταῖρε,
ὡς ἐ

coctum, adeò vt si quis exi-
guum aliquem lapillum ipsi
illidat, statim admodum te-
stæ colligendæ illi sint. Quid
igitur decretum mihi est?
& quo pacto bellum tutò ca-
pessam, ipse extra teli ia-
ctum constitutus? Dicam e-
quidem tibi. h A fumo quis-
dem, & fluctibus, & curis,
quæcunque historiam scri-
bentem circunstant, absline-
bo meipsum: admonitionem
autem quandam paruam, &
præceptiones hasce modicas
scribentibus subministrabo,
vt exædificationi saltem ve-
nà cum illis adsim, etiamsi
ab inscriptione absuero,
summo tantùm digito vide-
licet lutũ attingendo. Quan-
quam neque admonitione
plerique opus esse sibi ad
hanc rem putant, non magis
quàm arte aliqua ad vadens
dum aut videndum, aut eden
dum, sed planè facillimum,
ac promptum, & cuiusuis ho
minis esse existimant histo-
riam scribere, si quis modò exponere verbis possit quod vt-
cunque in mentem venit. i Cæterùm nosti & ipse, ô amice,
quòd

ὡς οὐ τῶν εὐμεταχειρίστων, οὐδὲ ῥαθύμως συντεθῆναι δυναμένων τοῦτ' ἔστιν, ἀλλὰ εἴ τι ἐν λόγοις καὶ ἄλλο, πολλῆς τῆς φροντίδος δεόμενον, ἤν τις, ὡς ὁ Θουκυδίδης φησίν, ὡς ἀεὶ κτῆμα συντιθείη. οἶδα μὲν οὖν οὐ πάνυ πολλοὺς αὐτῶν ἐπιστρέψων. ἐνίοις δὲ καὶ πάνυ ἐπαχθὴς δόξων, καὶ μάλιστα, ὁπόσοις ἄποτε τέλεσται ἤδη, καὶ ἐν τῷ κοινῷ δέδεικται ἡ ἱστορία. εἰ δὲ καὶ ἐπήνηται ἑπὸ τῶν τότε ἀκροασαμένων, μανία. εἴ γε ἐλπὶς ὡς οἱ τοιοῦτοι μεταποιήσουσιν, ἢ μεταγράψουσί τι τῶν ἅπαξ κεκυρωμένων, καὶ ὥσπερ ἐς τὰς βασιλείους αὐλὰς ἀπρεκειμένων. ὅμως δὲ οὐ χεῖρον καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐκείνους εἰρῆσθαι, ἵν' εἴ ποτε πόλεμος ἄλλος συσταίη, ἢ Κελτοῖς πρὸς Γέτας, ἢ Ἰνδοῖς πρὸς Βακτρίους (οὐ γὰρ πρὸς ἡμᾶς γε τολμήσειεν ἄντις, ἁπάντων ἤδη κεχειρωμένων) ἔχωσιν

quòd hoc neq; facillimorum quippiam sit, neque eorum quæ negligenter ac temerè componi possunt: sed si quid aliud quid vsquam inter ea quæ oratione traduntur, multa cura opus habet, hoc certè habet, si quis, vt Thucydides ait, historiam quasi perpetuam possessionem adornet. Scio igitur paucos fore, quos mea hæc oratio conuertet, imò quibusdam etiam molestus videbor: illis maximè, quibus iam opus suum absolutum est, & historia in publicum emissa. Quòd si verò etiam laudata est ab ijs, qui tum audierunt eam, insania profectò fuerit sperare illos immutaturos aliquid, aut transcripturos, esse eorum, quæ iam semel edita atque auctorata, & quasi in regiam aulam relata sunt. Sed tamen non abs re fuerit, etiã eos ipsos admonere hîc vt si quando bellũ aliud exortum fuerit, vel Galatarum cõtra Getas, vel Indorum contra Bactrianos (neq; enim aduersum non puto quisquam aliquid mouere sustinebit, cunctis iam perdomitis & sub iugũ missis) melius

ἔχωσιν ἄμεινον συντιθέναι, τὸν κανόνα τοῦτον προσάγοντες, κἂν πέρ γε δόξῃ αὐτοῖς ὀρθὸς εἶναι. εἰ δὲ μὴ, αὐτοί, μὲν καὶ τότε τῷ αὐτῷ πήχει, ὥσπερ καὶ νῦν, μετροῦντων τὸ πρᾶγμα ὁ ἰατρὸς δὲ ὁ πάνυ ἀνιάσεται, κἂν πάντες Ἀβδηρῖται ἑκόντες Ἀνδρομέδαν τραγῳδῶσι. Διττοῦ δὲ ὄντος τοῦ τῆς συμβουλῆς ἔργου· τὰ μὲν γὰρ αἱρεῖσθαι, τὰ δὲ φεύγειν διδάσκει, φέρε, πρῶτα εἴπωμεν ἅτινα φευκτέον τῷ ἱστορίαν συγγράφοντι, καὶ ὧν μάλιστα καθαρευτέον. ἔπειτα, οἷς χρώμενος, οὐκ ἂν ἁμάρτοι τὴν ὀρθῆς, καὶ ἐπ' εὐθὺ ἀγούσης, ἀρχὴν τε οἷαν αὐτῷ ἀρκτέον, καὶ τάξιν κἂν τινα τοῖς ἔργοις ἐφαρμοστέον, καὶ μέτρον ἑκάστου, καὶ ἃ σιωπητέον, καὶ οἷς ἐν διατριπτέον, καὶ ὅσα παραδραμεῖν ἄμεινον, καὶ ὅπως ἑρμηνεῦσαι αὐτὰ, καὶ συναρμόσαι. ταῦτα μὲν, καὶ τὰ τοιαῦτα ὕστερον, νῦν

meliùs ac rectiùs componere tamen possint adhibita hac quasi quadã regula, si modò recta eadẽ ipsis videbitur: sin minùs, ipsi quidem tamẽ eodem cubito, quemadmodum & nunc, metiantur negotiũ: medicus autem non admodum ægrè feret, si omnes Abderitæ isti volentes ac vltrò Andromedæ fabulam agant. [k] Porrò quando duplex huius consilij opus est (alia enim eligere ac sequi docet, alia verò vitare) principiò age dicamus quæ'nã fugienda sint ei, qui historiam scribet, & à quibus integrum ac purum maximè præbere se debeat. Deinde quibus rebus, vtendo non aberrauerit à recta via, & eò quò tendit, ducente: nempe quo exordio incipiendum sit, quo ordine res quæque iungendæ inter se & componendæ sint, quis modus singulis adhibendus, quæ silentio prætereunda, quibus immorandum, & quæ cursu præteruehi satius fit, quomodo exponenda eadem, & coaptanda sint. Atque hæc quidem & his similia posteriore loco tractabimus, nunc

ρον, νῦν δὲ τὰς κακίας ἤδη εἴπωμεν, ὁπόσαι τοῖς φαύλως συγγράφουσι παρακολουθοῦσιν. ἃ μὲν οὖν κοινὰ πάντων λόγον ἐστὶν ἁμαρτήματα, ἔν τε φωνῇ, καὶ ἁρμονίᾳ καὶ διανοίᾳ, καὶ τῇ ἄλλῃ ἀτεχνίᾳ, μακρόν τε ἂν εἴη ἐπελθεῖν, καὶ τῆς παρούσης ἐποθέσεως οὐκ ἴδιον· κοινὰ γὰρ, ὡς ἔφην, ἁπάντων λόγων ἐστὶν ἁμαρτήματα, ἔν τε φωνῇ καὶ ἁρμονίᾳ, ἃ δὲ ἐν ἱστορίᾳ διαμαρτάνουσι, τὰ τοιαῦτα ἂν εὕροις ἐπιτηρῶν, οἷα κἀμοὶ πολλάκις ἀκροωμένῳ ἔδοξε, καὶ μάλιστα, ἢν ἅπασιν αὐτοῖς ἀναπετάσῃς τὰ ὦτα. οὐκ ἄκαιρον δὲ, μεταξὺ καὶ ἀπομνημονεῦσαι ἔνια, παραδείγματος ἕνεκα, τῶν ἤδη οὕτω συγγεγραμμένων. καὶ πρῶτον γε ἐκεῖνο, ἡλίκον ἁμαρτάνουσιν, ἐπισκοπήσωμεν. ἀμελήσαντες γὰρ οἱ πολλοὶ αὐτοῦ τοῦ ἱστορεῖν τὰ γεγενημένα, τοῖς ἐπαίνοις ἀρχόντων καὶ στρατηγῶν διατρίβουσι,

mus, nunc autem vitia ea commemorabimus, quæ malè scribentes aut componentes sequi solent. Quæ igitur communia scriptorum vitia sunt, in verbis, in sonoritate, in sententia, & cæteris malè & inscitè compositis, longum fuerit persequi, & à præsenti instituto etiam alienum. Nam communia, vt dixi, omnium sermonum vitia sunt, quæ in verbis & concinnitate vocum peccantur. Quæ verò in historia peculiariter quidam peccant, ea facilè deprehendas obseruando: id quod & mihi sæpenumerò vsu venit, inter auscultandum, & maximè si omnibus illis aures apertas præbueris. Sed non intempestiuum fuerit interea etiam exempli causa quædam eiusmodi repetere & commemorare, quæ iam ita composita atque edita habentur. Ac primùm quidem illud, quantum peccent, consideremus. Nam plerique ipsorum neglecto eo vt rem ipsam perinde vt gesta est, exponant, in laudibus Imperatorum & ducum immorantur,

τοὺς μὲν οἰκείους ἐς ὕψος ἐπαίροντες, τοὺς πολεμίους δὲ πέρα τοῦ μετρίου καταῤῥίπτοντες, ἀγνοοῦντες ὡς οὐ στενῷ τῷ Ισθμῷ διώρισται καὶ διατετείχισται ἡ ἱστορία πρὸς θὸ ἐγκώμιον. ἀλλά τι μέγα τεῖχος ἐν μέσῳ ἐστὶν αὐτῶν, καὶ τὸ τῶν μουσικῶν δὴ τοῦτο, δὶς διὰ πασῶν ἐστὶ πρὸς ἄλληλα, εἴ γε τῷ μὲν ἐγκωμιάζοντι μόνου ἑνὸς μέλει, ὁποσοῦν ἐπαινέσαι, καὶ εὐφράναι τὴν ἐπαινούμενον, καὶ ψευσαμένῳ ὑπάρχει τυχεῖν τοῦ τέλους, ὀλίγον ἂν φροντίσειεν· ἡ δὲ οὐκ ἄν τι ψεῦδος ἐμπεσὸν ἡ ἱστορία, οὐδ' ἀκαριαῖον ἀνάσχοιτο, οὐ μᾶλλον, ἢ τὴν ἀρτηρίαν ἰατρῶν παῖδές φασι τὴν τραχεῖαν παραδέξεσθαι. ἄν τι ἐς αὐτὴν καταποθεύ. ἔτι ἀγνοεῖν ἐοίκασιν οἱ τοιοῦτοι, ὡς ποιητικοῦς μὲν, καὶ ποιημάτων ἄλλαι ὑποσχέσεις, καὶ κανόνου ἴδιοι, ἱστορίας δὲ ἄλλοι. ἐκεῖ

suos quidem in cœlum extollentes, contrà autem hostes vltra modum deprimentes, ignari videlicet quòd nõ angusto aliquo m *Isthmo diuisa & intersepta sint historia & encomium, sed magno quodam muro per medium eunte distincta, & musicorum illud, dis dà πασῶν, hoc est, bis per omnes chordas, quod dici solet, inter se distant. Siquidem ille qui encomium scribit, hoc vnum spectat, vt quibuscunque modis possit, eum quem laudandum suscepit, extollat atque oblectet: etiamsi per mendacium fortè id consequatur quò tendit, parum id curat. At contrà historia* o *nihil falsum inseri sibi, ne pauxillum quidem permittit, non magis quàm arteriam dicunt medicorum pueri, eam, quæ trahea siue aspera vocatur, quicquam potus aut cibi in se recipere. Rursmu nescire ijdem videntur quòd & poëticè quidem & poëmata aliud promittunt, aliud historiæ, regulasque diuersas habent.*

Nam

ἐκεῖ μὲν γὰρ ἀκρατὴς ἡ ἐλευθερία, καὶ νόμος εἷς, τὸ δόξαν τῷ ποιητῇ ἔνθεος γὰρ καὶ κατόχος ἐκ Μουσῶν, κἂν ἵπρων ἱποπτέρων ἅρμα ζεύξεσθαι θέλῃ, κἂν ἐφ' ὕδατος ἄλλους, ἢ ἐπ' ἀνθερίκων ἄκρων θεοβομένους ἀναβιβάσηται, φθόνος οὐδείς. οὐδ' ὁπόταν τ' ὁ Ζεὺς αὐτῶν ἱπὸ μιᾶς σειρᾶς ἀνασπάσας, αἰωρῇ ὁ μὲν γῆν καὶ θάλαπταν, δεδίασι μὴ ἀπρραγείσης ἐκείνης, συντριβῇ τὰ πάντα κατενεχθέντα, ἀλλὰ κἂν ἀγαμάμνονα ἐπαινέσαι θέλωσιν, οὐδεὶς ὁ κωλύσων, Διὶ μὲν αὐτὸν ὅμοιον εἶναι τὴν κεφαλὴν, καὶ τὰ ὄμματα, τὸ στέρνον δὲ, τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ τῷ Ποσειδῶνι, τὴν δὲ ζώνην τῷ Ἄρει, καὶ ὅλως, συνθετὸν ἐκ πάντων θεῶν γενέσθαι δεῖ, τὸν ἀτρέως καὶ Αερόπης. οὐ γὰρ ἱκανὸς ὁ Ζεὺς, οὐδ' ὁ Ποσειδῶν, οὐδ' Ἄρυς, μόνος ἕκαστος ἀναπληρῶσαι τὸ κάλλος αὐτοῦ.

Nam illi quidem libertas nullius alterius arbitrio subiecta est, vnaq; hæc lex est, quicquid poëta ipsi visum fuerit. Diuino enim spiritu agitur, & à Musis dependet, illarum numine afflatus: & siue equos alatos corrui iungere voluerit, siue alios super aquam, aut in summas aristas cursurus per illas attollet, nemo vetat: neque etiam quando Iupiter ipsorum ex vna catena alligata in sublime attaxerit pariter terram & mare, quicquam ex eo sibi metuunt, ne videlicet dirupta illa conterantur, ac pereant omnia illa deorsum præcipitata. Sed & si Agamemnonem laudare volunt, nemo prohibet quò minus illum Ioui similem faciant, & quod ad caput, & quod ad oculos pertinet: quod autem ad pectus attinet, fratri ipsius Neptuno, & quod ad balteum, Marti & omnino compositum quendam ex omnibus dijs oportet esse filium illum Atrei & Aeropes. Neq; enim sufficit Iupiter, neque Neptunus, neque Mars, vt singuli illius pulchritudinē ac formam compleant.

ἱστορία δ', εἰ τινα κολακείαν τοιαύτην πρόσοδον, τί ἄλλο ἢ πεζότης ποιητικὴ, γίγνεται, τῆς μεγαλοφωνίας ἐκείνης ἐστερημένη, τὴν κοπιλὴν δὲ τραγῳδίαν γυμνὴν τῶν μέτρων, καὶ δὶ αὐτὸ ἐπισημοτέραν ἐκφαίνουσα; μέγα δείνων, μᾶλλον δὲ ὑπερμεγα τοῦ κακοῦ, ἐὰν ἀθρήσῃ τις χωρὶς εἶναι τὰ ἱστορίας, καὶ τὰ ποιητικῆς, ἀλλ' ἐπισάγειν τῇ ἱστορίᾳ τὰ τῆς ἑτέρας κομμώματα, τὸν μῦθον, καὶ τὸ ἐγκώμιον, καὶ τὰς ἐν τοῖς ὑπερβολὰς· ὥσπερ ἂν εἴ τις ἀθλητὴν τῶν κατὰ τέχνην, καὶ κομιδῇ πρινίνων, ἀπορρίσοι πορφύραν, καὶ ὑπὲρ ἄκρου κόσμῳ ὑπὲρ ἐταιρικῷ, καὶ φύκιον ἐντρίβοι, καὶ ψιμύθιον, ὑπὲρ πρόσωπον, Ἡράκλεας ὡς καταγέλαστον αὐτὸν ἀπεργάσαιτο, ἀσχημόνως ὑπὲρ κόσμῳ ἐκείνῳ, καὶ οὐ τοῦτό φημι, ὡς οὐκ καὶ ἐπαινετὸν ἐν ἱστορίᾳ ἐνίοτε, ἀλλ' ἐν καιρῷ ὑπὲρ πρόκοντι ἐπαινετόν,

At verò historia si quam huiuscemodi adulationē recipiat, quid aliud quàm pedestris quædam poëtice redditur, grandiloquentia ista verborum carens: cæterùm reliquas illas præstigias ac vanitates nudas absq; versibus, & ob hoc etiam magis conspicuas ostentans? Magnum igitur hoc, imò magis plus quàm magnum vitium fuerit, si quis nesciat ea quæ historiæ propria sunt, ab iis quæ sunt poëtices, separare, sed introducit in historiam alterius ornamenta & fucum, fabulas videlicet & laudes, & eos qui in his rebus veritatis excessus fiunt: non secus ac si quis athletæ alicui istorum validorum & vehementer robustorum purpuram induceat, ac cæteris Ornamentis meretricijs cum exornet, præterea & fuco & cerussa faciem eius oblinat. Verum, dij boni, omnino ridiculum redderet, deformando ipsum ornatu illo? Atqui non hoc dico, quasi non & laudandum in historia interdum sit, sed suo loco & tempore laudandum,

modumq;

καὶ μέτρον ἐπακτέον τοῦ πράγματι, τὸ μὴ ἐπαχθὲς τοῖς ὕστερον ἀναγνοσμένοις αὐτά. καὶ ὅλως, πρὸς τὰ ἔπειτα κανονιστέον τὰ τοιαῦτα, ἅπερ μικρὸν ὕστερον ἐπιδείξομεν. ὅτοι δὲ οἴονται καλῶς διαιρεῖν εἰς δύο τὴν ἱστορίαν, εἰς τὸ τερπνὸν, καὶ χρήσιμον, καὶ διὰ τοῦτο εἰσποιοῦσι καὶ τὸ ἐγκώμιον εἰς αὐτὴν, ὡς τερπνὸν, καὶ εὐφραῖνον τοῦτο ἐντυγχάνοντας, ὁᾷς ὅσον τἀληθοῦς ἡμαρτήκασι· πρῶτον μὲν κιβδήλω τῇ διαιρέσει χρώμενοι. ἓν γὰρ ἔργον ἱστορίας καὶ τέλος, τὸ χρήσιμον, ὅσπερ ἐκ τοῦ ἀληθοῦς μόνου συνάγεται, τὰ τερπνὸν δὲ, ἄμεινον μὲν, εἰ καὶ αὐτὸ παρακολουθήσειεν, ὥσπερ καὶ κάλλος ἀθλητῇ, εἰ δὲ μὴ, οὐδὲν κωλύσει ἀφ' Ἡρακλέους γενέσθαι Νικόστρατον τὸν Ἰσιδότου, γεννάδαν ὄντα καὶ τῶν ἀνταγωνιστῶν ἑκατέρων ἀλκιμώτερον, εἰ αὐτὸς μὴ αἴσχιστος ὀφθῆναι εἴη τὴν ὄψιν, Ἀλκαῖος δὲ ὁ καλὸς, ὁ Μι-

modumq; rebus adhibēdum esse censeo, ne qua molestia afficiātur ij qui in posterum hæc eadem aliquando legēt. Et in summa, ita hæc omnia moderāda sunt, quasi posteris, non præsentibus scribantur, vt & paulò post ostendemus. P Porrò qui putant rectè diuidi in duo historiā, puta in iucundū & vtile, & ob hoc & encomium in eam introducūt, tāquam quod & iucundū sit, & delectet legētes: vides nimirū quantum à vero aberrent. Primùm quidē diuisione mala atq; adulterina vtētes. Vnum enim opus est historiæ, & vnus finis, vtilitas, quæ q ex sola veritate cōciliatur. Iucundum verò si & r ipsum sequatur, melius quidē hoc, perinde vt si forma seu pulchritudo athletam: sin minus, nihil vetat ab Hercule prognatum esse Nicostratum illum Isidoti filium, generosus cum sit, & vtroque colluctatore suo fortior, etiamsi ipse quidem quod ad faciem attinet, turpissimus videatur: Alcæus autem formosus ille Mi-

ἡσι, ἀντ' ἀγωνίσοιτο αὐτῷ, ἢ ἱρώμυος, ὥς φασι, τῶ Νικοστράτου ὧν. ἢ δίνων ἰσοεία, ἃ μὲν ἄκως τὸ τερπνὸν, ἀπορμπώσαιτο, ὡκὼς ἂν τὸς ἐργάτας ἐπισπάσαιτο, ἄχει δ' ἂν καὶ μόνον ἔχη τὸ ἴδιον ἑυτιλὶς, λέγω δὲ τὴν τ' ἀληθείας ἁπλωσιν, ὀλίγον τῶ λάκως φροντιῶ. ἔτι δ' ἐπαινέσαι ἄξιον, ὅτι οὐ τερπνὸν ἐν αὐτῇ τὸ νομιζόμενον μυθῶδες, καὶ τὸ τῶν ἐπαίνων μάλιστα προσαντὲς, παρ' ἑκάτερον τοῖς ἀκούσιν ἰῶ, μὴ τὸν συρφετὸν, καὶ τὸν ὠνιὼ δῆμον ἐπιγνῶσα, ἀλλὰ τοὺς δικαιοκῶς, καὶ νὴ Δία συκοφαντικῶς πως γε ἀκροασαμένους, ὃς ἂν ἄν τι λάθοι παραβραμὸν, ὀξύτερον ἢ τὸν Ἄργον ὁρῶντας, καὶ πανταχόθεν τῶ σώματος, ἀργυραμοιβικῶς δὲ τῶν λεγομένων ἕκαστα ἐξετάζοντας, ὡς τὰ μὲν παρακεκομμένα εὐθὺς ἀπορρίπτειν, παραλείχεσθαι δὲ τὰ δοκιμα

lesius colluctetur cum eo, & masius quoq; vt aiunt, ipsius Nicostrati existēs. Quare historia siquidem obiter, & velut auctarij modo, iucunditatē additam habeat, cōplures amatores ad se alliciet: sed quatenus perfectum atq; integrū, idq; solū habet, qđ peculiare ac proprium ipsius est, veritatis expositionē dico, non magnā pulchritudinis rationē aut curam habet. 5 Præterea etiā illud dicere nō indignū fuerit, quòd neq; iucundum adeò in historia, quod valde fabulosum est, & ad laudem maximè inclinat, vbiq; auditoribꝰ esse solet, dum nō de fece hominum, ac multa promiscuaq; plebe hoc intelligamus, sed de ijs qui iudicantium more, oiq; adeò, per Ioue, sycophātorū modo auscultant, quos nihil subterfugere facilè potest, vt pote ipso etiam Argo, acutiùs, ac toto corpore vndiq; omnia intuentes, mensariorum autē more, singula eorum quæ dicuntur, accuratè ac diligenter explorantes, ita vt alia quidem velut adulterina reijciant, ea verò quæ proba sunt

καὶ ἔννομα, καὶ ἀκριβῆ τὸν τύπον. πῶς δὲ ἀφελόντα καὶ μὴ συγγράφαν, τῶν δ' ἄλλων ὀλίγον φροντίσαν, ἄξιον ἐπαινοῦντος ἴδιν δ' ἀμελήσας ἐκείνων, ἡδυώνης πέρα τῆ μυθίᾳ τὴν ἱστορίαν, μύθοις καὶ ἐπαίνοις, καὶ τῇ ἄλλῃ θωπείᾳ, τάχιστ' ἂν ὁμοίαν αὐτὴν ἐξεργάσαιο τῇ ἐν Λυδίᾳ Ἡρακλεῖ· ἑωρακέναι γάρ που σοι δοκῶ γεγραμμένον, τὴν Ὀμφάλην δηλοῦντα, πάνυ ἀπόκοσμον σκευὴν ἐσκευασμένον, ἐκείνου μὲν τὸν λέοντα αὐτῇ περιβεβλημένην, καὶ τὸ ξύλον ἐν τῇ χειρὶ ἔχουσαν, ὡς Ἡρακλέα δεῖξον ὄσαν, αὐτὸν δὲ ἐν μροκωτῇ καὶ πορφυρίδι ξεῖα ξαίνοντα, καὶ παιόμενον ὑπὸ τῆς Ὀμφάλης τῷ σανδάλῳ. καὶ τὸ θέαμα ἄσχετον, ἀφεσῶς ἢ ἐοικὸς τοῦ σώματος τοῦ, καὶ μὴ πρόσφορον, καὶ τοῦ θεοῦ τὸ ἀνδρῶδες ἀσχημόνως καταβεβλημένον.

& legitima, & quæ typum seu formam accuratè & expresiè referunt, recipiant atque approbent. Ad quæ etiam respicere decet eos qui historiam componunt, aliorum autem nullam aut parvam habere rationem, etiam si rumpantur laudatores. Si verò neglectis hisce studebis historiam supra modum delectabilem facere, admixtis fabulis, laudibus, & cæteris huiusmodi adulationibus, celerrimè similem illam reddes Herculi in Lydia. Vidisse enim alicubi te consentaneum est, pictum illum Omphalæ servientem, atque admodum alieno ornatu ac habitu indutum, illa videlicet pelle ipsius leonina vestita, & clauam manu tenente, eoq; Herculem scilicet præ se ferente, ipso autem in crocoto & purpura lanam trahente, sandalio, & quod turpissimum spectaculum est, vestitu cum corpore non conuenient, neque ad proportionem illius quadrante, atque ipso deo virilem illum corporis habitū turpiter adeò effœminante.

καὶ vapulante ab Omphale

καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἴσως καὶ ταῦτά σε ἐπαινέσονται· οἱ ὀλίγοι δὲ ἐκεῖνοι, ὧν σὺ καταφρονεῖς, μάλα ἡδὺ, καὶ ἐς κόρον γελάσονται, ὁρῶντες τὸ ἀσύφηλον καὶ ἀνάρμοστον, καὶ δυσκόλλητον τοῦ πράγματος. ἑκάστου γὰρ δὴ ἴδιόν τι, καλόν ἐστιν· εἰ δὲ τοὺς ἐναλλάξειας, ἀκαλλὲς τὸ αὐτὸ παρὰ τὴν χρῆσιν γίγνεται. ἐῶ λέγειν, ὅτι οἱ ἔπαινοι ἐνὶ μὲν ἴσως τερπνοὶ, τῷ ἐπαινουμένῳ. τοῖς δ' ἄλλοις ἐπαχθεῖς, καὶ μάλιστα ἢν ὑπερφυεῖς τὰς ὑπερβολὰς ἔχωσιν οἵους αὐτοὺς οἱ πολλοὶ ἀπεργάζονται, τὴν εὔνοιαν τὴν παρὰ τῶν ἐπαινουμένων θηρώμενοι, καὶ ἐνδατρίβοντες ἄχρι τοῦ πᾶσι πεφανῆ τὴν κολακείαν ἐξεργάσασθαι. οὐδὲ γὰρ κατὰ τέχνην αὐτὸ δρᾷν ἴσασιν. οὐδ' ἐπισκιάζουσι τὴν θωπείαν, ἀλλ' ἐμπεσόντες, ἀθρόα πάντα, καὶ ἀπίθανα καὶ γυμνὰ διεξίασιν. ὥστε οὐδὲ τυγχάνουσιν οὗ μάλιστα ἐφίεσθαι. οἱ γὰρ

Ac multi quidem fortassis etiam hæc tua laudabunt: pauci verò illi quos tu contemnis, suauiter admodum & ad satietatem vsque ridebunt, aspicientes indoctam ac dissonam, maléque cohærentem rei compositionem. Nam quod vniuscuiusque rei proprium est, id pulchrum est. Hoc si mutaueris, deforme id ipsum vsu reddetur. Omitto hîc dicere quòd ipsæ quoq; laudes vni fortassis alicui iucundæ ac delectabiles sunt, ei puta qui laudatur: [t] cæteris verò molestæ, & maximè si immodicos veri excessus siue hyperbolas habuerint, quales ipsas pleriq; faciunt, dum beneuolentiam eorum quos laudant, venantur, & eò vsque immorantur illis, donec omnibus adulationem hanc manifestam reddant. Neq; enim secundum artem hoc facere nôrunt, neq; adulationem tegunt, sed irruētes conferta omnia & incredibilia & nuda exponunt: quare neq; illud consequūtur, quod maximè intendūt.

Nam

οἱ γὰρ ἐπαινούμενοι πρὸς αὐτῶν, μιτοῦσι μᾶλλον, καὶ ἀποστρέφονται, ὡς κόλακας, εὖ ποιοῦντες, καὶ μάλιστα, ἢν ἀνδρώδεις τὰς γνώμας ὦσιν. ὥσπερ Ἀριστοβούλου μονομαχίαν γραψαντος Ἀλεξάνδρου καὶ Πώρου, καὶ ἀναγνόντος αὐτοῦ τοῦτο μάλιστα τὸ χωρίον τῆς γραφῆς (ᾤετο γὰρ χαριεῖσθαι τὰ μέγιστα τῷ βασιλεῖ, ἐπιψευδόμενος ἀριστείας τινὰς αὐτοῦ, καὶ ἀναπλάττων ἔργα μείζω τῆς ἀληθείας) λαβὼν ἐκεῖνο τὸ βιβλίον (πλέοντες δ' ἐτύγχανον ἐν τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ὑδάσπει) ἔῤῥιψεν ἐπὶ κεφαλὴν ἐς τὸ ὕδωρ, ἐπειπὼν, καὶ σὲ δὲ οὕτως ἐχρῆν, ὦ Ἀριστόβουλε, τοιαῦτα ὑπὲρ ἐμοῦ μονομαχοῦντα, καὶ ἐλέφαντας ἐν ἀκουτίῳ φονεύοντα. καὶ ἔμελλέ γε οὕτως ἀγανακτήσειν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅς γε οὐδὲ τὴν τοῦ ἀρχιτέκτονος τόλμαν ἠνέσχετο, ὑποσχομένου τὸν Ἄθω εἰκόνα ποιήσειν αὐτοῦ, καὶ

Nam qui laudantur ab ipsis, oderunt multò magis ipsos & auersantur, vt adulatores: rectè sanè facientes, & maximè, si virili ac generoso animo præditi sunt: quemadmodũ Aristobulo accidit, qui [u] *singulare certamen Alexandri & Pori conscripsit. Eo enim ipso legente hunc potissimùm locum quo pugnam hãc descripserat (putabat enim se maximã apud regem gratiã hoc pacto initurũ esse, assignatis illi falsò rebus quibusdam præclarissimè gestis, & effictis operibus veritatem excedentibus) Alexander accepto libro (nam tum fortè in flumine Hydaspe nauigabant) proiecit præcipitem in aquam, & te, inquiens, eodem modo decebat, Aristobule, præcipitari, qui talia pro me singulari certamine pugnaueris, & elephantos sagitta interfecerit. Et certè indignaturus ita fuerat Alexander, vt qui nec* [x] *architecti illius audaciã ferre potuerit, pollicentis se montem Atho ad illius imaginem effecturum esse,*

μεταχοσμήσαν τὸ ὅρ' ἐς ὁμοιότητα τ βασιλέως, ἀλλὰ μόλαινα ὠθὸς ἐπιγνὸς, τ ἄνθρωπον ὄντ' ὀδ' ἐς τὰ ἄλλα ὁμοίως ἰχθῦ πᾶσίνω τὸ τρυφερὸν ἐν τόδοις; ἐκτὸς ἀ μή τις λομιδῆ ἀνόητ' ἄγη, ὡς χάριν τὰ δικαῦτα ἐπαινέμεν', ἢν παρὰ πόδας οἱ ἔλεγχοι, ὥσπερ οἱ ἄμορφοι τ ἀνθρώπων, καὶ μᾶλλόν γε τὰ γυναῖα δῖς γραφεῦσι πρακτικὰ νομίμα, ὡς μακίσας ὠτὰς γράφειν. οἴονται γὰρ ἄμεινον ἕξειν τῷ ὕψει, ἢν ὁ γραφεὺς ὠχαῖς ἐρυθήματί τι πλεῖον ἐπινθάκῃ, καὶ τὸ μελανὸν ἐγκαταμίξῃ πολὺ τῷ φαρμάκῳ. δικαίοι τ συγγραφόντων οἱ πολλοί εἰσι τὸ τίμβον, καὶ τὸ ἴδιον, μὴ τὸ χρεὼν δόξειν, ὅ, τι ἂν ἐκ τῆς ἰσοτίας ἐπίσωσι, θαπούντων, ὡς μισεῖσθαι μᾶλλον ἔχων, ἐς μὲν τὸ πρῶτον, μόλακας πεδάλους καὶ ἀτίχνους ὄντας, ἐς δύναιον δ' ὑποπτον τῶς ὑπερβολῆς τῷ ὅλῳ πραγματείαν ἀφανοῦντας.

montemq; ipsum illius similitudine exornaturum: sed statim pro adultore hominem illo agnito, non amplius neq; ad cæteras res eodem vt antea vsus est. Vbi igitur delectabile illud in hisce manet? nisi si quis vehementer amens adeò foret, vt oblectaretur huiusce modi laudibus, quarum vanitas & confutatio ante pedes & in promptu esset, perinde vt homines deformes interdum solent, & præcipuè mulierculæ, quæ pictoribus mandant vt se quamplucherrimas pingant. Arbitrantur enim meliùs habituram sibi esse faciem, si pictor ipsis & plurimum ruborem illinat, & multum candoris intermisceat pigmento. Tales plerique scriptorum hodie sunt, qui & proprium & vtile quod ex historia sperandum fuerat, palpando tractant, quos odio habere conueniebat, vt qui in præsenti adulatores manifesti & inertes sint, & in posterum suspectum reddant totum negocium propter nimios veritatis excessus, & incredibilitatem.

Quòd

εἰ δέ τις πάντως τὸ τερπνὸν ἥξεται καταμιγήσεσθαι δεῖν τῇ ἱστορίᾳ πάσῃ, τὰ ἄλλα, ἃ σωὴ ἀληθείᾳ τερπνά ἐστιν ἐν τοῖς ἄλλοις καλλωπισμοῖς τοῦ λόγου, ὧν ἀμελοῦντες οἱ πολλοί, τὰ μὲν δὴ προσήκοντα ἐπισκευάζουσιν ἐγὼ δ' ἔρῳ καὶ διηγήσομαι, ὁπόσα μέμνημαι ἤκουσα ἐν Ἰωνίᾳ συγγραφέων τινῶν, καὶ νὴ Δία, ἐν Ἀχαίᾳ πρώην ἐκόντος τοῦ αὐτοῦ τοῦδε πόνου διηγουμένων. καὶ πρὸς Χαρίτων, μηδεὶς ἀπιστησάτω τοῖς νεχθησομένοις. ὅτι γὰρ ἀληθῆ ἐρῶ, καὶ ἐπωμοσάμην, εἰ δεῖ τὸν ὅρκον ἐντεῦθεν συγγάμμασι. εἷς μέν τις αὐτῶν ἦρξε Μουσῶν· ὑπὸ τούτων ἤρξατο, παραλαβὼν τὰς θεὰς σωφρονισθῆναι τοῦ συγγράμματος. ὁρᾷς ὡς ἐμμελὴς ἡ ἀρχὴ, καὶ παρὰ πόδα ἡ ἱστορία, καὶ ὡς ἁρμόττει ἅδειν λόγων πρέπουσα; εἶτα μικρὸν ὑποβάς, Ἀχιλλεῖ μὲν τὸν ἡμέτερον ἄρχοντα ἐπῄνει, Θεοὺς

Quòd si verò quispiam existimat omnino iucunditatem per totam historiam admixtam esse debere præstet cætera illa quæ reuera delectabilia sunt, inter reliqua ornamenta orationis, quibus plerique neglectis, ea quæ nihil ad rem pertinent, ingerunt atq; inuoluunt: ego verò etiam narrabo quæ non ita multò antè memini meaudire, cùm in Ionia historiarum scriptores, atq; adeò per Iouem in Achaia quoq; nuper quosdam ausultarem idem hoc bellum exponentes. Ac per Gratias, ne quis pro dubijs aut in certis ea habeat quæ dicentur. Nam vel iurisiurando affirmare ausim, si modò vrbanum foret iusiurandum inserere cõmentario, vera illa esse. Ac vnus quidem ipsorum statim à Musis exordiebatur, inuocãdo deas, vt ipsæ ad opus hoc describendũ adesse vel-

lent. Vidésne quàm scitum principium, & in promptu historia, & tali orationis figuræ conuenies? Deinde paulùm progressus, Achilli quidem nostrum Imperatorem comparabat,

Ther-

Θερσίτῃ δὲ τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα, οὐκ εἰδὼς ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ἀμείνων ἦν αὐτοῦ, εἰ Ἕκτορα μᾶλλον, ἢ Θερσίτην καθήρει, καὶ εἰ πρόσθεν μὲν ἔφευγεν ἐσθλός τις, ἐδίωκε δὲ μιν μέγ' ἀμείνων. εἶτ' ἐπῆνεν ὑπὲρ αὑτοῦ τι ἐγκώμιον, καὶ ὡς ἄξιος εἴη συγγράψαι τὰς πράξεις, οὕτω λαμπρὰς οὔσας. ἤδη δὲ κατιὼν, ἐπῄνει καὶ τὴν πατρίδα τὴν Μίλητον, προσιθεὶς, ὡς ἄμεινον ποιοῖ τοῦτο τοῦ Ὁμήρου, μηδὲν μνησθέντος τῆς πατρίδος εἶτ' ἐπὶ τέλει τοῦ φροιμίου, ὑπισχνεῖτο δαῤῥήδην καὶ σαφῶς, ἐπὶ μεῖζον μὲν ἄρειν τὰ ἡμέτερα, τοὺς βαρβάρους δὲ καταπολεμήσειν καὶ αὐτὸς, ὡς ἂν δύνηται· καὶ ἤρξατό γε τῆς ἱστορίας οὕτως, αἴτια ἁματῆς τοῦ πολέμου ἀρχῆς διεξιών. ὁ γὰρ μιαρώτατος, καὶ κακιστ' ἀπολούμενος Οὐολόγεσος ἤρξατο πολεμεῖν δι' αἰτίαν τοιάνδε. οὗτος

Thersitæ autem regem Persarum: ignorans videlicet quòd Achilles multò melior futurus ipsi fuerat, si Hectorē potius quàm Thersitem interfecisset, & si prior quidem bonus quispiam fugeret, persequeretur autem ipsum multò clarior alter. Post hæc adducebat & pro se ipso encomium quoddam, quo dignus esse qui conscriberet res gestas adeò præclaras ac splendidas videri volebat. Hinc autem descendens, etiam patriam suā Miletum laudabat, illud addēs, quòd rectiùs faceret ipse quàm [z] Homerus, quoniam ille nusquam patriæ suæ mētionem fecisset. Postremò ad finem proœmij pollicebatur nominatim ac planis verbis, sese nostras res in maius sublaturum, Barbaros aūt contrà etiam ipsum per se debellaturū atq; oppressurum esse. Ac historiam quidem in hunc modum incipiebat, simul & causas vnde id bellum cœpisset, commemorando: Nam scelestissimus ac pessimè perditus iste Vologesus bellum mouere cœpit ob talē causam.

Atq;

οὕτω μὲν δὴ ταῦτα. ἕτερος δὲ ὁ Θουκυδίδου ζηλωτὴς ἄριστος, οἷος τὸν μάλα ὡς ἀρχέτυπον ἀπομιμούμενος, μὴ πάνυ ἀρχαῖος, ὡς ἐκεῖνος, σαφῶς δὲ ἑαυτὸν ὀνόμαστὸν ἐπέξεσε, χαράξας πάνυ ἀρχαῖον ἀπασῶν, καὶ θυμυδίδου Ἀττικοῦ ἀρπάσαντα ὅρα γε, Κριτίας Καλπουρνιανὸς Πομπηίου πολίτης συγγράψε τὸν πόλεμον τῶν Πάρθων καὶ Ῥωμαίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀρξάμενος αὐτοῦθεν ξυμπαρόντος. ὥστε μεταγενέστατον αὐτὸν πάνυ ἀρχαῖον, τί ἂν δοκεῖ τὰ λοιπὰ λέγοιμι, ὁποῖον ἐν Ἀρμενίᾳ ἐδημηγόρησεν ὁ Κορκυραῖον αὐτὸν ῥήτορα παρασκευάσας, ἢ οἷον Νισίβεως οἶστρον, οἷς μὴ τὰ Ῥωμαίων ἁρμόζοις ἐπήγαγε, παρὰ Θουκυδίδου χρυσάμενος ὅλον ἄρδην πλὴν μόνου τοῦ Πελασγικοῦ, καὶ τῶν τειχῶν τῶν μακρῶν, ἐν οἷς οἱ τότε λοιμάξαντος ᾤκησαν. τὰ δ' ἄλλα καὶ ἀπὸ Αἰθιοπίας ἤρξατο, ὥστε καὶ ἐς Αἰγυ-

Atq; hic quidem in hunc modum. Alter verò quidã Thucydidis imitator summus quispiam, & ad archetypum seu primum exemplar admodum bene comparatus, etiam principium perinde vt ille, suo proprio nomine apposito fecit, festiuissimũ illud quidem omnium principiorum, & Atticum animum planè spirãs. Vide enim Greperius, inquit, Calpurnianus Pompeiopolita conscripsit bellum Parthorum ac Romanorum, quo pacto illud inter se gesserunt, statim ab eo exorsus, quando illud primùm moueri cœptum est. Quare post tale vtiq; principium, quid sibi cætera amplius dicam? quomodo videlicet in Armenia peroraueris, Corcyrensem illum oratorem seipsum exhibendo, aut qualem Nisibenis pestem immiseris, quia paries Romanorum sequi noluerant: à Thucydide mutatus omnia prorsus, excepto solo Pelasgico, & longis muris, in quibus tum habitãrunt illi, qui temporibus illis peste laborabant, Cætera verò etiam ab Aethiopibus exorsus est: quare & in Aegy-

Αἴγυπτον κατέβη, καὶ ἐς τὴν βασιλέως γῆν τὴν πολλῆν, καὶ ἐν ἐκείνῃ γε ἔμεινεν εὖ ποιῶν. ἔγω γ' οὖν θαπτόντα αὐτὸν ἔτι καταλιπὼν θὺς ἀθλίους Αθηναίους ἐν Νισίβει, ἀπῆλθον, ἀκριβῶς εἰδὼς καὶ ὃ ἀπελθόντος ἐρεῖν ἔμελλε. καὶ γὰρ αὖ καὶ τοῦτο ἐπιεικῶς πολὺ νῦν ἐστι, σὸ οἴεσθαι τοῦτο εἶναι τοῖς Θουκυδίδου ἐοικότα λέγειν, εἰ ὀλίγον ἐντρέψας, τὰ αὐτοῦ ἐκείνου λέγοι τις μικρὰ κἀκεῖνα, ὡς καὶ αὐτὸς ἂν φαίης, οὐ δι' αὐτὴν νὴ Δία, κἀκεῖνα ὀλίγου δεῖν πρέλιπον. ὁ γὰρ αὐτὸς οὗτος συγγραφεὺς, πολλὰ καὶ τῶν ὅπλων, καὶ τῶν μηχανημάτων, ὡς Ρωμαῖοι αὐτὰ ὀνομάζουσιν, ὅτως ἀνέγραψε, καὶ τάφρον, ὡς ἐκεῖνοι, καὶ γέφυραν, καὶ τὰ ταῦτα. καί μοι ἐννόησον, ἡλίκον τὰ ἀξιωματῆς ἱστορίας, καὶ ὡς Θουκυδίδῃ πρέπον, μεταξὺ τῶν Αττικῶν ὀνομά-

Aegyptum descendit, & in terram regis multam, in illáque ibi mansit, rectè sanè faciens. Ego itaque relicto illo sepeliente adhuc miseros Athenienses Nisibe, abij, satis sciēs etiam ea quæ me digresso dicturus postea esset. Nam rursus etiam illud abundè multum nunc est, putare hoc esse Thucydidi consentanea atque similia dicere, si parum reueritus, ea quæ sunt ipsius illius, dixerit quispiam, vt μικρὰ κἀκεῖνα, hoc est, parua & illa, & ὡς καὶ αὐτὸς ἂν φαίης, id est, vt etiam ipse dixeris. &, οὐ δι' αὐτὴν νὴ Δία. id est, non ob eam causam, qer Iouem. &, κἀκεῖνα ὀλίγου δεῖν πρέλιπον. hoc est, etiam illa parùm abfuit quin præterirem. Nam idem hic scriptor multa quoque armorum & tormentorum genera ijsdem nominibus, quib. ea Romani vocant, perscripsit, & fossam itidē vt illi, & pontem & similia dixit. Ac mihi cogita, quanta hæc historiæ dignitas, & quàm Thucydidi hoc conueniens sit, inter Attica

nomi-

ὀρομάτων, τὰ ἰταλιωτικὰ ταῦτ' ἐπικεῖσθαι, ὥσπερ πλοῦ πορφύραν ἐπικοσμοῦντα, καὶ ἐμπρέποντα, καὶ πάντως σωφρονοῦντα. ἄλλος δέ τις αὐτῶν, ὑπόμνημα τῶν γεγονότων γυμνὸν σωμάτων ἐν γραφῇ, λογιδίῳ πέλας, καὶ χαμαιπετὲς, οἷον καὶ στρατιώτης ἄν τις τὰ καθ' ἡμέραν ἀπογραφόμενος συνέθηκεν, ἢ τέκτων, ἢ ἰατρός τις συμφρονοσῶν τῇ στρατιᾷ, πλὴν ἁπλούστερός γε ὁ ἰδιώτης οὗτος· καὶ αὐτὸς μὲν αὐτίκα δῆλος ἦν οἷος ἦν, ἄλλῳ δέ τινι χρίσαντι, καὶ διωκομένῳ ἰσοτιμίαν μεταχειρίσασθαι πιστοτέροις. ζῶν μόνον ἐπιτιμᾶσθαι αὐτοῦ, ὅτι οὕτως ἐπιγράψει τὰ βιβλία, πραγματικώτερον ἢ κατὰ τὰ τῶν συγγραμμάτων τέλη. Καλλιμόρφου ἰατροῦ τῆς τῶν δουρφόρων ἕκτης, ἱστοριῶν Παρθικῶν, καὶ ὑπογράφου ἑκάστῳ ὁ ἀριθμός.

nomina, Italica ista perinde vt purpuram interponi, exornantia, & decentia, & omnia consonantia. Alius verò quispiam ipsorum, quasi quoddam commentarium actorum nudum in scripta relatum, valde pedestre ac humi serpens, perinde ac si miles aliquis, aut faber, aut caupo, qui vnà cũ exercitu circumuagaretur, ea quæ in singulos dies acta fuissent, annotasset, composuit: nisi quòd priuatus hic modestior certè fuit, quippe qui ipse quidem statim qualis esset, manifestè apparuerit: alteri autem alicui, maiori gratia prædito, quique historiam aliquando aggredi posset, materiã subministrãrit. Hoc vnũ in eo reprehendere soleo, quòd ita tragicè inscripsit libros suos, magis quàm pro ipsorum scriptorũ fortuna, in hunc videlicet modũ: Callimorphi, medicã hastatorum legionis sextæ, historiarum Parthicarum, &c. & subscriptus infrà erat vnicuique libro numerus.

καὶ

Ac per

καὶ νὴ Δία, καὶ τὸ προοίμιον ὑπέρψυχρον ἐποίησεν, οὕτω συναγαγὼν, οἰκεῖον εἶναι ἰατρῷ ἱστορίαν συγγράφειν, εἴ γε ὁ Ἀσκληπιὸς καὶ Ἀπόλλωνος ἦσαν, Ἀπόλλων δὲ μουσηγέτης, καὶ πάσης παιδείας ἄρχων. καὶ ὅτι ἀρξάμενος ἐν τῇ Ἰάδι γράφειν, οὐκ οἶδ' ὅτι δόξαν αὐτίκα μάλα ἐπὶ τὴν κοινὴν μετῆλθεν, ἰατρείην καὶ λέγων, καὶ πείρην, καὶ ὁκόσα, καὶ νοῦσοι, τὰ δ' ἄλλα ὅσα ὁμοδίαιτα τοῖς πολλοῖς, καὶ τὰ πλεῖστα, οἷα ἐκ τριόδου. εἰ δὲ με δεῖ καὶ σοφοῦ ἀνδρὸς μνησθῆναι, τὸ μὲν ὄνομα ἐν ἀφανεῖ κείσθω, τὴν γνώμην δ' ἐρῶ, καὶ τὰ πρώην ἐν Κορίνθῳ συγγράμματα, κρείττω πάσης ἐλπίδος. ἐν ἀρχῇ μὲν γὰρ εὐθὺς, ἐν τῇ πρώτῃ τῆς προοιμίου περιόδῳ, συνηρώτησε τοὺς ἀναγιγνώσκοντας, λόγον πάνσοφον δεῖξαι σπουδῶν, ὡς μόνῳ ἂν τῷ σοφῷ πρέποι ἱστορίαν συγγράφειν.

Ac per Iouem etiam proœmium plus quàm frigidum fecerat, ita colligens, familiare ac proprium Medici esse, historiam scribere. siquidem Aesculapius Apollinis filius foret: Apollo autem Musarum dux, & omnis eruditionis princeps. Deinde quòd & Ionica lingua exorsus scribere, mox nescio qua sententia quòve animo statim admodum ad communem transijt ἰατρείην, hoc est, medicam artem, & experientiã, & quæcunque, & morbum, pro ἰατρικὴν, & πεῖραν, & ὁπόσα. & νόσον, ἰητρείην & πείρην, & ὁκόσα, & νοῦσον dicens: cætera autem cum multitudine consueta atque eadem, ac plurima etiam velut ex triuio desumpta. Si verò & sapientis viri meminisse me decet, ipsum quidem nomen in obscuro positum sit, sententiam autem dicam & scripta paulò antè Corinthi edita, omni spe potiora. A principio enim statim, in prima exordij periodo, disputabat cum lectoribus, sermonem omnino eruditum ac sapientem exhibere studens, quòd soli videlicet sapienti conueniret historiam scribere.

Deinde

εἶτα μετὰ μικρὸν ἄλλος συλλογισμὸς, εἶτα ἄλλος καὶ ὅλως, ἐν ἅπαντι σχήματι συνηρώτητο αὐτῷ τὸ προίμιον τὸ τῆς κολακείας ἐς κόρον. καὶ τὰ ἐγκώμια φορτικὰ, καὶ κομιδῇ βωμολοχικὰ, οὐκ ἀσυλλόγιστα μέντοι, ἀλλὰ συνηρωτημένα, καὶ συνηγμένα κἀκεῖνα. καὶ μὴν κἀκεῖνο φορτικὸν ἔδοξέ μοι, καὶ ἥκιστα φιλοσόφῳ ἀνδρὶ, καὶ πώγωνι πολιῷ καὶ βαθεῖ πρέπον, τὸ ἐν τῷ προοιμίῳ εἰπεῖν, ὡς ἐξαίρετον τοῦτο ἕξει ὁ ἡμέτερος ἄρχων, οὗ γε τὰς πράξεις, καὶ φιλόσοφοι ἤδη συγγράφειν ἀξιοῦσι. τὸ γὰρ τοιοῦτον, εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἔδει καταλιπεῖν λογίζεσθαι, ἢ αὐτὸν εἰπεῖν. καὶ μὴν οὐδ' ἐκείνου ὅσιον ἀμνημονεῦσαι, ὅς τοιάνδ' ἀρχὴν ἤρξατο Ερχομαι ἐρέων περὶ Ρωμαίων καὶ Περσέων. καὶ μικρὸν ὕστερον· ἔδει γὰρ Πέρσῃσι γενέσθαι κακῶς. καὶ πάλιν· ἦν Οσρόης, τὸν οἱ Ελληνοῦ Οξυρόην ὀνυμέουσι. καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα. ὁ-

Deinde post paulùm sequebatur alius syllogismus, deinde item alius: & prorsus per omnes figuras disputando ratiocinabatur illi exordium istud adulatorium, videlicet vsq; ad satietatem, & encomia ista molesta ac valdè scurrilia, syllogistica tamen & disputatoria, & cōtracta, seu condensata etiam illa. Et sanè etiam illud perquā ineptū videbatur mihi, & viro philosopho, & barba cana promissáq; minimè dignum, quod in proœmio dicebat, principem nostrum hoc præter cæteros præcipuum, & quasi seorsim habiturū esse, quòd eius res gestas etiā philosophi iam memoriæ prodere dignarentur. Nam tale, si modò fieret, conueniebat cogitandū nobis relinqui potiùs, q̄ ipsum dicere. At verò neque illius fas est obliuisci, q tali principio exorsus est: Venio dicturus de Romanis ac Persis. & paulò pòst: Necesse enim erat Persis malè euenire. Et rursum: Fuit Osroës, quem Græci Oxyroën nominant: & alia id genus multa. Vi-

τα, ὁρᾶς, ὅμοι Θ οὗτ Θ ἐκέ-
νῳ, παρ' ὅσον ὁ μὲν Θουκυδίδης,
οὗτ Θ δὲ Ηροδότῳ τῷ μάλα
ἰῶνι. ἄλλος τις ἀοίδιμ Θ ἐπὶ
λόγων δυνάμει Θουκυδίδη,
καὶ αὐτὸς ὅμοι Θ, ἢ ὀλίγῳ ἀ-
μείνων αὐτοῦ, πάσας πόλεις
καὶ πάντα ὄρη, καὶ πεδία, καὶ
ποταμοὺς ἑρμηνεύσας, πρὸς
τὸ ἀφικτὸν μὲν ἰσχνρότατον,
ὡς ᾤετο. τὸ δ' ἐς ἐχθρῶν κε-
φαλὰς ὁ ἀλεξίκακ Θ τρίψας,
τοσαύτη ψυχρότης ἐνῆν, ὑπὲρ
τὴν Κασπιακὴν χιόνα, καὶ ἢ
λευκὸν ἢ Κελτικόν. ἡ γὰρ
ἀσπὶς ἢ αὐτοκράτορ Θ, ὅλῳ
βιβλίῳ μόγις ἐξερμηνεύθη
αὐτῷ, καὶ Γοργὼν ἐπὶ τῷ ὀμ-
φαλῷ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς
ἐκ μιανοῦ καὶ μελανοῦ καὶ μίλα-
νΘ, μὴ ξύνη ἰειοειδὴς, μὴ δρά-
κοντες ἑλικηδὸν, καὶ βοσρυ
χηδόν. ἡμῖν γὰρ Οὐολογέσου
ἀναξυρὶς, ἢ ὁ χαλινὸς τῷ ἵππῳ,
Ηράκλεις, ὅσοι μυριάδες ἑ-
πῶν ἕκαστον τούτων, μὴ οἷα ἐν
ἢ Οσρόῃ νόμῃ, ἀμνίου Θ ἢ
Τίγρητα,

ta. Videsigitur vt similis hic illi fuerit in eo, quòd ille Thucydidem, hic autem Herodotum benè admodum esse simulabat. Iam alius quidam celebris & decantatus ob dicendi virtutem, Thucydidi & ipse similis, aut etiam melior paulò illo, omnes ciuitates, & omnes montes, campos prætereà & fluuios interpretatus est quàm planissimè ac validissimè, vt ipsi videbatur. Illud autem in inimicorum capita vertat malorum auerrũcator Hercules. Tanta enim frigiditas inerat, quæ & Caspias niues & glaciem Gallicam superaret. Clypeus igitur Imperatoris vix toto libro ab illo describebatur, & Gorgon in vmbone, & oculi eius ex nigro & albo & cæruleo compositi: prætereà & balteus arcum cœlestem imitans, & dracones inter se implicati, & capillorum more dependentes. Nam Vologesi bracea, aut frenum equi, ô Hercules, quot millia versuum vnumquodque horum absoluebat, deinde qualis fuerit coma Osroæ natantis p Tigrim,

Τίγριν, καὶ εἰς οἷον ἄντρον
κατέφυγε, καὶ μυρίνης
καὶ δάφνης εἰς ταὐτὸ συμπε-
φυκότων, καὶ σύσκιον ἀπει-
βῶς ποιούντων αὐτὸ σκότῳ ὡς
ἀναγκαῖα τῇ ἰσχνείᾳ τοῦτα, καὶ
ὡς ὑπ' ἄντρου αὐτῶν ἥδιστόν τι
τῶν ἐκεῖ πραχθέντων· καὶ δὴ
ἀσθενείας τῆς ἐν τοῖς χρεί-
μοις, ἢ ἀγνοίας τῶν ἐκείνων,
ἐπὶ τὰς τοιαύτας τῶν χωρίων
καὶ ἄντρων ἐκφράσεις τρέ-
πονται. καὶ ὁπόταν εἰς σωμα-
καὶ μεγάλα πράγματα ἐμπέ-
σωσιν, οἷόπερ σφίσιν οἰκέτῃ νε-
ωστί, ἄρτι τὸ δεσπότου κλη-
ρονομήσαντι, ὃς ὅτε πρῶτον ἐσῆλ-
θε τοῦδε οὐδὲν ὡς χρὴ ἐπιστάσθαι,
ὅτι λαμπρῶς κατὰ νοῦν,
ἀπ' ἐπαθλήσας σωμάτων, ὀρ-
νίθων καὶ συῶν καὶ λαγῶων
προκειμένων, ὑπερεμπίπλα-
ται ἔνιους τινὸς, ἢ ταρίχου,
ἐς ἃν ἀφράξαι ἐδῶσιν. οὔ-
τω δὴ οἶμαι, ὁ πρόπαππος, καὶ
πράγματα συγγράφει πά-
νυ ἀπίθανα, καὶ θανάτους

Tigrim & in quale antrũ ef-
fugerit, tectum videlicet ex
hedera & myrto & lauro,
quæ eodem loco creuerãt, &
quasi in vnũ coaluerant, atq;
idem illud opacũ & vmbro-
sum fecerant. Consideranda igi-
tur quã hæc ad historiam ne-
cessaria sint, & quã nõ absq;
his ea, quæ illic gesta sunt,
scire potuerimus. Nam præ
imbecillitate (qua inter ea,
quæ vtilia sunt cognitu, dis-
cernenda laborant) aut præ
ignorantia (ἀῦ quid potissi-
mùm dicendum sit nescium)
ad huiusce modi locorum &
antrorũ descriptiones diuer-
tuntur. Ac quoties in multas
ac præclarè gestas res inci-
dunt, similes esse videntur ser-
uo recèns locupleti facto, qui
domino suo nuper in bonis
successit, qui nec vestem no-
uit quo pacto indutre de-
beat, neque cœnam ex more
ac legitimè capere nouit, sed
sæpenumerò irruens gallinis & suillis & leporinis appositis, pro ijs pulmento aliquo aut salsamento oppletur adeò, dum ingurgitando rumpatur. Hic igitur, de quo antèà dixi, etiam vulnera descripsit, admodum incredibilia, & mortis

ἀπροκότους, ὡς εἰς δάκτυλον τοῦ ποδὸς τὸν μέγαν τρωθείς τις αὐτίκα ἐτελεύτησε, καὶ ὡς ἐμβοήσαντος μόνον Πρίσκου τοῦ στρατηγοῦ, ἑπτὰ καὶ ὀκτὼ τῶν πολεμίων ἀπέθανον. ἔτι δὲ καὶ ἐν τῷ τῶν νεκρῶν ἀριθμῷ, τοῦτο μὲν καὶ παρὰ τὰ γεγραμμένα, ἐν ταῖς τῶν ἀρχόντων ἐπιστολαῖς ἐψεύσατο· ἐπὶ γὰρ Εὐρώπῳ, τῶν μὲν πολεμίων ἀπεθανεῖν μυριάδας ἑπτὰ καὶ τριάκοντα, καὶ ἐξ πρὸς διακοσίοις, Ρωμαίων δὲ μόνους δύο, καὶ τραυματίας γενέσθαι ἐννέα. ταῦτα, οὐκ οἶδα εἴ τις ἂν εὖ φρονῶν ἀνάσχοιτο, καὶ μὴν ἐκεῖνο λεκτέον, οὐ μικρὸν ὄν· ἅπερ γὰρ τοῦ κομιδῇ Ἀττικὸς εἶναι, καὶ ἀπεκαθάρθαι τὴν φωνὴν ἐς τὸ ἀκριβέστατον, ἠξίωσεν οὕτω καὶ τὰ ὀνόματα ποιοῦσαι τῶν Ρωμαίων, καὶ μεταγράψαι ἐς τὸ Ἑλληνικὸν, ὡς Κρόνον μὲν, Σατουρνῖνον λέγειν, Φρόντιν δὲ, τὸν Φρόντωνα, Τιτάνιον δὲ, τὸν Τιτιανόν· καὶ τἆλλα πολλῷ γελοιότερα.

genera aliena, puta quo pacto in digitum pedis maiorē vulneratus quidam, confestim decesserit: & quòd inclamante solùm duce exercitus Prisco, septem & octo hostium mortui fuerint. Præterea & in numero occisorū ab hac parte etiam contrà quàm in Imperatorum epistolis scriptum continetur, mentitus est. Nam circa Europum hostium quidem cecidisse millia trecenta septuaginta, & sex supra ducentos ait. Romanorum aūt non ampliùs duobus, saucios autem factos fuisse nouem: quæ haud scio an vllus sanæ mentis ferre queat. Iam & illud dicendum, quod neque ipsum paruum est. Nam prænimio studio. Atticæ elegantiæ, & quòd videri cupiebat vocem omninò ad eius linguæ proprietatem quamaccuratissimè emundasse, volebat eodem pacto & Romanorum nomina efferre, eadémque inter Græca transcribere: vt Cronon quidem Saturniū vocabat, Phrontin autē Frontonem: Titaniū, Titianum, & id genus alia multò magis ridicula.

τερα. ἔτι ὁ αὐτὸς οὗτος περὶ τῆς Σεβηριανοῦ τελευτῆς ἔγραψεν, ὡς οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἐξηπάτηνται, οἰόμενοι ξίφει τεθνᾶναι αὐτὸν, ἀπεθάνοι δὲ ἀνὴρ σιτίων ἀπεχόμενος. τοῦτον γὰρ αὐτῷ ἀλυπότατον δόξαι τὸν θάνατον, οὐκ εἰδὼς, ὅτι τὸ μὲν πάθος ἐκεῖνο πᾶν, τριῶν οἶμαι ἡμερῶν ἐγένετο· ἀπόσιτοι δὲ, καὶ ἑπτὰ διαρκοῦσιν οἱ πολλοί. ἑκτὸς εἰ μὴ τοῦθ' ἑπολάβοι τις, ὡς Οσρόης εἱστήκει περιμένων, ἔστ' ἂν Σεβηριανὸς λιμῷ ἀπόληται, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐπήγαγε διὰ τῆς ἑβδόμης. τοὺς δὲ καὶ ποιητικοῖς ὀνόμασιν, ὦ καλὲ Φίλων, ἐν ἱστορίᾳ χρωμένους ποῦ ἄν τις θείη, τοὺς λέγοντας, ἐλέλιξε μὲν ἡ μυχανή. τὸ τεῖχος δὲ πεσὸν, μεγάλως ἐδούπησε. καὶ πάλιν, ἐν ἑτέρῳ μέρει τῆς καλῆς ἱστορίας. Εδεσσα μὲν δὴ οὕτω τοῖς ὅπλοις περισυμαραγεῖτο, καὶ

cula. Prætereà idem hic de morte Seueriani scripsit, Φ cæteri quidem omnes decepti ac falsi sint, qui putârunt ipsum gladio interfectum esse, quando inedia & cibi abstinentia perierit. nam hanc mortem illi facillimam, & minimè grauem visam fuisse: nesciens videlicet quòd totum illud, quod ille passus est, trium opinor dierum fuit: qui autem inedia moriuntur, etiam in septimum vsque diem plerique sufficiunt. Nisi si quis hoc credere volet, quòd Osroës adstiterit, expectans donec Seuerianus fame interiret, & ob hoc ante septimum diem in aciem non eduxerit. Porrò eos qui & poëticis nominibus, optime Philo, in historia vtuntur, quónam loco ponamus? eos puta, qui dicunt, ἐλέλιξε, hoc est, stridorem dedit machina impulsa, & murus cadens vehementer ἐδούπησε, id est, fragorē dedit. Et in altera parte præclaræ huius historiæ, A Edessa igitur ita armis περισυμαραγεῖτο, hoc est, circũcircà personabat, & ὄπτοβος erat, hoc est, fremitꝰ, qualis maris tẽpestuosi esse solet.

καὶ ὄπτοβος ἦν, καὶ κόναβος ἅπαντα ἐκεῖνα. καὶ ὁ στρατηγὸς ἐμερμήριζεν, ᾧ τρόπῳ μάλιστα προσαγάγοι πρὸς τὸ τεῖχος, εἶτα μεταξὺ οὕτως ἀντελῆ ὀνόματα, καὶ δημωτικὰ, καὶ πτωχικὰ πολλὰ παρενεβέβυστο, τὸ, ἐπέστειλεν ὁ στρατοπεδάρχης τῷ κυρίῳ, καὶ οἱ στρατιῶται ἠγόραζον τὰ ἐγχρήζοντα, καὶ ἤδη λελουμένοι περὶ αὐτοὺς ἐγίγνοντο καὶ τὰ τοιαῦτα· ὥστε τὸ πρᾶγμα ἐοικὸς εἶναι τραγῳδῷ, τὸν ἕτερον μὲν πόδα ἐπ' ἐμβάτου ὑψηλοῦ ἐπιβεβηκότι, θατέρῳ δὲ, σάνδαλον ὑποδεδεμένῳ. καὶ μὴν καὶ ἄλλους ἴδοις ἂν, τὰ μὲν προιοίμια λαμπρὰ καὶ τραγικὰ, καὶ ἐς ὑπερβολὴν μακρὰ συγγράφοντας, ὡς ἐλπίσαι θαυμαστὰ ἡλίκα τὰ μετὰ ταῦτα πάντως ἀκούσεσθαι, τὸ σῶμα δὲ αὐτὸ τῆς ἱστορίας μικρόν τι καὶ ἀγεννὲς ἐπαγοντας, ὡς

Et, omnia illa κόναβος, id est, tumultus ac strepitus erant. Et, ipse dux ἐμερμήριζεν, hoc est, animo huc atq; illuc versabat, quo pacto potissimùm muros inuaderet. Deinde autem inter hæc, adeò humilia & abiecta nomina, adeò plebeia, & mendicis conuenientia multa infarta erant, in quibus velut rimæ aut lacunæ cæteræ obturarentur, quale est illud: ἐπέστειλεν ὁ στρατοπεδάρχης τῷ κυρίῳ, hoc est, scripsit castrorum præfectus domino. Et, οἱ στρατιῶται ἠγόραζον τὰ ἐγχρήζοντα, id est, milites emebant necessaria. Et, ἤδη λελουμένοι περὶ αὐτοὺς ἐγίγνοντο, hoc est, iam loti ad ipsos venerunt: & id genus alia. Vt mihi hæc res persimilis videatur esse Tragœdo, qui altero quidem pede calciamento alto & grandi incedat, alterũ autem sandalio subligatum habet. At verò & alios quosdã reperias, qui prooemia splendida ac tragica, & excellenter longa composita habent, vt speres ex eo, quæ sequẽtur omninò mirabilia quædam auditurum te esse: at mox corpus ipsum historiæ exiguũ quoddam & ingenerosum subtexunt:

vt &

ὡς καὶ ζῦτο ἐοικέναι παιδίῳ, ἔπειτ' ἔρωτα ἔδοξε παίζοντα, πρόσωπον Ἡρακλέους μέγα ἢ Τιτᾶνος περικείμενον. ὀφείλουσι γοῦν οἱ ἀκούσαντες ἐπιφθέγγεσθαι αὐτοῖς, τὸ, ὦδίνουσιν ὄρη. καὶ δὴ μὴ ὄντος, ἀλλ' ὁμοίοις τὰ πάντα, καὶ ὁμόχροα εἶναι, καὶ συναδόντα τῇ λιφαλῇ τι ἄλλο σῶμα, ὡς μὴ χρυσοῦν ᾖ τὸ λοιπὸν ἔχῃ, θώρακός τε πάντως γελοίου ἐκ ῥακῶν πολλῶν, ἢ ἐκ θερμάτων ἑπτὰ συγκειμένου, καὶ ἀσπὶς οἰουδήποτε, καὶ κοχλίαι περὶ τὰς κνήμας· ἴδοις γὰρ ἂν ἀφθόνους ζώντας συγγραφέας, τὴν Ῥοδίων Κολοσσοῦ τὴν λιφαλῆ νανώδη σώμασι διαπεφυκότας, ἄλλας αὖ ἐμπαλιν ἀνίφαλα τὰ σώματα ἀπάγοντας, ἀπροοιμίαστα, καὶ οὐδὲ ἐπὶ τῶν πραγμάτων οἱ καὶ προσιτωρίζουσι τὴν Ξενοφῶντος ἀρχήν, ὅτως ἀρξάμενον, Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος παῖδες

vt & hoc non dissimile videatur puero aut infanti alicui, sicubi fortè vidisti Cupidinem ludentem; personam Herculis amplam & magnam, aut etiam Titani alicuius induentem. Stantem igitur qui auscultant, acclamare ipsis solent notum illud: Pariuriunt montes, &c. Decet autem non ita, sed similia inter se omnia, & eiusdem coloris esse, & capiti reliquum corpus respondere, vt non aurea quidem sit galea, thorax autem omninò ridiculus, ex pannis aliquandò vetustis, aut pellibus putrisbus consutus: deinde & clypeus salignus, & tibialia conchis incrustata, aut ex corio porcino facta. Videas enim perquàm multos huiusmodi historiarum scriptores, B qui Rhodij illius Colossi caput, alicuius seu

pumilionis corpori imponant. Vt rursum alios, qui corpora sine capitibus introducunt, absque proœmijs & statim ab ipsis rebus incipientes, qui & Xenophontis sectatores in hoc videri volunt, quoniã & ipse sic exorsus est, Darij & Paryſatidis fi-

δεῦ γίγνονται δύο, καὶ ἄλλους τῶν παλαιῶν οὐκ εἰδότου, ὡς δυνάμει τινὰ προοίμιά ἐστι λεληθότα τοὺς πολλοὺς, ὡς ἐν ἄλλοις δείξομεν. καί τοι ταῦτα πάντα φορητά ἐστιν, ὅσα ἢ ἑρμηνείας, ἢ τῆς ἄλλης διατάξεως ἁμαρτήματά ἐστι. τὸ δὲ καὶ περὶ τοὺς τόπους αὐτοὺς ψεύδεσθαι, οὐ παρασάγγας μόνον, ἀλλὰ καὶ σταθμοὺς ὅλους, τίνι τῶν καλῶν ἔοικεν; εἰς γοῦν οὕτω ῥαθύμως συνήγαγε τὰ πράγματα, οὔτε Σύρῳ τινὶ ἐντυχὼν, οὔτε τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο τῶν Επικουρείων τὰ τοιαῦτα μυθολογούντων ἀκούσας, ὥστε περὶ Εὐρώπου λέγων, οὕτως ἔφη, Ἡδὲ Εὔρωπος κεῖται μὲν ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, σταθμοὺς δύο τοῦ Εὐφράτου ἀπέχουσα, ἀπῴκισαν δὲ αὐτὴν Εδεσσαῖοι. καὶ οὐδὲ τοῦτο ἀπέχρησεν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμὴν πατρίδα τὰ Σαμόσατα αὐτὸς ἐν τῷ αὐτοῦ βιβλίῳ ἀράμε-

lij nascuntur duo, &c. & aliorum veterum, ignorantes quòd quædam proœmia vi seu potestate sunt, quæ plerosque latent, vt alibi ostendemus. Quanquam hæc omnia adhuc tolerabilia sunt, quæcunque vel circa compositionem verborum, vel reliquam dispositionem peccantur: C at verò circa ipsorum quoque locorum descriptiones mentiri, idq; non solùm parasangas aliquot, sed & totas mansiones, quantum vnius diei itinere castra promoueri solent, illud quæso cui honesto aut pulchro conparabimus. Vnus igitur quidam adeò oscitanter ac desidiosè res ipsas collegit, vtpotè neque Syro aliquo consulto, neque notum illud, quod vulgò dici solet, Epicureorum fabulis de his ipsis rebus auditis, vt cùm de Europo mentionem faceret, in hunc modũ duxerit: Europus, inquiens, sita quidem est in Mesopotamia, mansionibus duob. ab Euphrate distans: deduxerunt autem eam coloniam Edissæi. Neq; hoc illi satis fuit, sed & patriam suã Samosata, idem penerosus ille in eodẽ libro sublatam

ἀράμενος ὁ γενναῖος, αὐτῇ ἀκροπόλει καὶ τείχεσι μετέθηκεν ἐς τὴν Μεσοποταμίαν, ὡς περιορίσθαι αὐτὴν ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ποταμῶν, ἑκατέρωθεν ἐν χρῷ παραμειβομένων, καὶ μονονουχὶ τοῦ τείχους ψαυόντων. τὸ δὲ καὶ γελοῖον, εἴ σοι νοῦ, ὦ Φίλων, ἀπολογοίμην, ὡς οὐ Παρθυαίων, οὐδὲ Μεσοποταμίτης σοι ἐγὼ, οἷς με φέρων ὁ θαυμαστὸς συγγραφεὺς ἀπῴκισε. νὴ Δία μὰ κεῖνο κομιδῇ πιθανὸν περὶ τοῦ Σεβηριανοῦ ὁ αὐτὸς οὗτος εἶπεν ἐπεμοσάμενος, ἢ μὴν ἀκοῦσαί τινος τῶν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου διαφυγόντων. οὔτε γὰρ ξίφει ἐθελῆσαι αὐτὸν ἀπαθανεῖν, οὔτε φαρμάκου πιεῖν, οὔτε βρόχον ἅψασθαι, ἀλλά τινα θάνατον ἐπινοῆσαι τραγικὸν, καὶ τῇ τόλμῃ ξενίζοντα· τυχεῖν μὲν γὰρ αὐτὸν ἔχοντα παμμεγέθη ἐκπώματα ὑαλᾶ, τῆς καλλίστης ὑάλου. ἐπεὶ δὲ πάντως ἀπαθανεῖν ἔγνωστο, κατάξαντα τὸ μέγιστον τῶν σκύφων, ἑνὶ

sublatam vnà cum ipsa arce & muris in Mesopotamiam transtulit, ita vt tota ambiretur ac terminaretur vtroque flumine, vtrinque altero quasi cutem illius præterlabendo radente, & tantum non ipsos muros alluente. Ridiculum autem etiam foret, si tibi nunc Philo apologiam aliquam contexam, quòd neque Parthus, neq; Mesopotamita sim: inter quos relatum me egregius iste scriptor collocauit. Quin & illud valde scilicet credibile idem hic de Seueriano dixit, apposito etiam iureiurando, quòd quæ dicat, ex quodã audierit eorum qui ex ipso eo opere effugerunt. Neque enim gladio illum mori voluisse, neque venenum bibere, neque laqueo collum innectere, sed mortem quandã excogitasse tragicam, &, quòd ad audaciã attineret, omnino externã ac peregrinã. Fortè enim habuisse ipsum admodũ magna vitrea pocula, ex vitro pulcherrimo facta. Postquã igitur omnino decretũ illi fuisset mori, fracto ex scyphis maximo,

ἑνὶ τῶν θραυσμάτων χρύσασθαι εἰς σφαγὴν, ἐντεμόντα τῇ ὑάλῳ τὸν λαιμόν. οὕτως οὐ ξιφίδιον οὐ λογχάριον εὗρεν, ὡς ἀνδρεῖός γε αὐτῶν, καὶ ἡρωϊκὸς ὁ θάνατος γένοιτο. εἶτα ἐπειδὴ Θουκυδίδης ἐπιτάφιόν τινα εἶπε τοῖς πρώτοις τοῦ πολέμου ἐκείνοις νεκροῖς, καὶ αὐτὸς ἠγήσατο χρῆναι ἐπειπεῖν τῶν Σεβηριανῷ. ἅπασι γὰρ αὐτοῖς, πρὸς τὸν οὐδὲν αἴτιον τῶν ἐν Ἀρμενίᾳ κακῶν, τὸν Θουκυδίδην ἡ ἅμιλλα. θάψας οὖν τὸν Σεβηριανὸν μεγαλοπρεπῶς, ἀναβιβάζεται ἐπὶ τὸν τάφον Ἀφράνιόν τινα σίλωνα, ἑκατόνταρχον, ἀνταγωνιστὴν Περικλέους, ὃς τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ἐπεῤῥητόρευσεν αὐτῶν, ὥστε με νὴ τὰς Χάριτας πολλὰ πάνυ δακρύσαι ἀπὸ τοῦ γέλωτος, καὶ μάλιστα, ὁπότε ὁ ῥήτωρ ὁ Ἀφράνιος, ἐπὶ τέλει τοῦ λόγου, δακρύων ἅμα σὺν οἰμωγῇ περιπαθεῖ, ἐμέμνητο τῶν πολυτελῶν ἐκείνων δείπνων, καὶ προπόσεων, εἶτα

vno quodam cruſtorum vſum eſſe ad cædem, inciſo videlicet gutture, vitro. Atque ita neque gladium, neq; lanceam reperit, quo moreretur, dummodo virilis ipſi & heroica mors obtingeret. Poſtea autem, quoniã Thucydides funebrem orationẽ quandam habuit pro ijs qui primi tum eo bello occubuerunt, ipſe quoque Seueriano talem habendam eſſe cenſuit. Omnibus enim ipſis cũ Thucydide, eo qui nihil in culpa fuit eorum malorum, quæ in Armenia acciderant, æmulatio atque cõtentio eſt. Sepulto igitur Seueriano magnificè, adducit ad tumulum Afranium quendam Centurionem, æmulum Periclis, qui talia ac tanta rhetorico more de illo perorauit, vt ego, per Charites, multum admodum lacrymarum præ riſu effunderem, & maximè quando rhetor iſte Afranius ad finem orationis lachrymans pariter cum miſerabili ploratu, ſumptuoſarum cœnarum & propinationum illarũ mẽtionem faciebat, deinde

εἶτα ἐπέθηκεν Αἰάντειόν τινα τὴν κορωνίδα. σπασάμενος γὰρ τὸ ξίφος εὐγενῶς πάνυ, καὶ ὡς Αφράνιον εἰκὸς ἦν. πάντων ὁρόντων, ἀπέσφαξεν ἑαυτὸν ἐπὶ τῷ τάφῳ, οὐκ ἀνάξιος ὢν, μὰ τὸν Ενυάλιον, τοῦ πολλοῦ ἀποθανεῖν, εἰ τοιαῦτα ἐῤῥητόρευε. καὶ τοῦτο ἔφη ἰδόντας τοὺς παρόντας ἅπαντας θαυμάσαι, καὶ ἐπερεπαινέσαι τὸν Αφράνιον· ἐγὼ δὲ καὶ τἆλλα μὲν αὐτοῦ κατεγίγνωσκον. μονονουχὶ ζωμῶν καὶ λαπάδων μεμνημένου, καὶ ἐπιδακρύοντος τῇ τῶν πλακούντων μνήμῃ. τοῦτο δὲ μάλιστα ἠτιασάμην, ὅτι μὴ τὸν συγγραφέα, καὶ διδάσκαλον τοῦ δράματος προαποσφάξαν ἀπέθανε. πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους ὁμοίους τούτοις ἔχων σοι, ὦ ἑταῖρε, καταριθμήσασθαι, ὀλίγων ὅμως ἐπιμνησθεὶς, ἐπὶ τὴν ἑτέραν ἀπόσχεσιν ἤδη μετελεύσομαι, τὴν συμβουλὴν, ὅπως ἂν ἄμεινον συγγράφοι τις. εἰσὶ

deinde & Aiacis quendam colophonem imponebat. Nam gladio euaginato, generosè admodum, & vt Afranium decebat, aspicientibus omnibus seipsum ad tumulum iugulauit, non indignus per Bellonam, qui multò antè mortuus fuisset, si talia rhetoricatus esset. Atque hoc dixit idem, aspicientes omnes tum qui aderant, admiratos fuisse, laudassèq; Afranium supra modum. Ego verò etiam cætera illius damnabam, vt qui tantum non offarum & ollarum meminisset, & placentarum memoria illacrymaretur. Hoc tamen præter cætera reprehendi, quòd non scriptore ipso & actore fabulæ huius ante se iugulato mortuus fuerat? Multos autem & alios consimiles his commemorare tibi, amice Philo, possem: veruntamen paucis quibusdam adhuc additis, ad alteram promissionis partem transibo: puta ad id consilium, quo pacto rectiùs ac meliùs historiam scribere quispiam debeat.

Sunt

ἐσὶ γάρ τινες, οἱ τὰ μεγάλα μὲν τῶν πεπραγμένων, καὶ ἀξιομνημόνευτα παραλείπουσιν, ἢ παραθέουσιν, ὑπὸ δὲ ἰδιωτείας καὶ ἀπειροκαλίας, καὶ ἀγνοίας τῶν λεκτέων ἢ σιωπητέων, τὰ μικρότατα πάνυ λιπαρῶς καὶ φιλοπόνως ἑρμηνεύουσιν ἐμβραδύνοντες· ὥσπερ ἂν εἴ τις τοῦ Διὸς τοῦ ἐν Ολυμπίᾳ τὸ μὲν ὅλον κάλλος, τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον ὄν, μὴ βλέποι, μηδ' ἐπαινοῖ μηδὲ τοῖς οὐκ εἰδόσιν ἐξηγεῖτο, τοῦ ὑποποδίου δὲ τό, τε εὐθυεργὲς καὶ τὸ εὔξεστον θαυμάζοι, καὶ τῆς κρηπῖδος τὸ εὔρυθμον, καὶ ταῦτα πάνυ μετὰ πολλῆς φροντίδος διεξιών. ἐγὼ γ' οὖν ἤκουσά τινος, τὴν μὲν ἐπ' Εὐρώπῳ μάχην ἐν οὐδ' ὅλοις ἑπτὰ ἔπεσι παραδραμόντος, εἴκοσι δὲ μέτρα, ἢ ἔτι πλείω ὕδατος ἀνηλωκότος εἰς ψυχρὰν, καὶ οὐδὲν ἡμῖν προσήκουσαν διήγησιν ὡς Μαῦρός τις ἱππεὺς, Μαυσάκας τοὔνομα, ὑπὸ

Sunt enim quidam, qui, quæ rerum gestarum maximæ, & memoria dignissimæ sunt, prætermittant, aut quasi in transcursu tantum attingãt: præ imperitia autem & ineptitudine, & ignorantia eorum quæ dicenda vel tacenda sint, ea quæ minima sunt, admodum prolixè & laboriosè immorando verbis exponunt, non aliter ac si quis Iouis Olympici vniuersam pulchritudinem ac formam, quæ tanta ac talis est, non videat, nec laudet: neq; etiã ijs qui de ea nesciunt, quicquam narret, sed subsellij rectitudinem & expolitionem, & crepidinis concinnitatem admiretur, & hæc admodũ cum multa diligentia & cura exponat. Equidem audiui quendam, qui pugnam eam quæ ad Europum comissa fuit, ne totis quidem septem versibus prætercurrebat: viginti autem mensuras aut etiam ampliùs aquæ consumpserat in frigidam, & nihil ad nos pertinentem narrationem, quo videlicet pacto Mauritanus quidam eques, Mausacas nomine, præ

ἑπὸ δίψους πλανώμενος ἀνὰ τὰ ὄρη, καταλάβοι Σύρους τινὰς τῶν ἀγροίκων, ἄριστον παρατιθεμένους, καὶ ὅτι τὰ μὴ πρῶτα ἐκεῖνοι φοβηθεῖεν αὐτὸν, εἶτα μέν τοι μαθόντες ὡς τῶν φίλων εἴη, κατεδέξαντο, καὶ εἱστιάσαντο· καὶ γάρ τινα τυχεῖν αὐτῷ ἀπεδεδημηκότα· καὶ αὐτὸς ἐς τὴν Μαύρων, ἀδελφοῦ αὐτῶν ἐν τῇ γῇ στρατευομένου. μῦθοι τὸ μετὰ τοῦτο μακροὶ, καὶ διηγήσεις, ὡς θηράσειεν αὐτὸς ἐν τῇ Μαυρουσίᾳ, καὶ ὡς ἴδοι τοὺς ἐλέφαντας πολλοὺς ἐν τῷ αὐτῷ συννεμομένους, καὶ ὡς ἑπὸ λέοντος ὀλίγου δεῖν καταβρωθείη, καὶ ἡλίκους ἰχθῦς ἐπρίατο ἐν Καισαρείᾳ. καὶ ὁ θαυμαστὸς συγγραφεὺς ἀφεὶς τὰς ἐν Εὐρώπῳ γιγνομένας σφαγὰς τοσαύτας, καὶ ἐπελεύσεις, καὶ σπονδὰς ἀναγκαίας, καὶ φύλακας καὶ ἀντιφύλακας, ἄχρι βαθείας ἑσπέρας ἀφειστήκει, ὁρῶν Μαλχίωνα τὸν Σύρον ἐν Καισαρείᾳ, σκάρους παμμεγέθεις ἀξίους ὠνούμενον· εἰ δὲ μὴ νὺξ κατέλαβε,

præsiti errans per montes, deprehenderit Syros quosdam agrestes prandium apponentes, & quòd principiò illi metuerint ipsum: deinde verò intellecto quòd ex amicis vnus esset, receperint ad se hominem, & cibum præbuerint. Nam & illorum fortè quendam aliquando in Mauritaniam profectũ fuisse, cùm ipsius frater in ea terra militaret. Post hæc fabulæ longæ & narrationes, quo pacto ipse in Maurusiæ venatus esset, & vt vidisset elephantos multos in eodem loco pascentes, & quòd parùm abfuerit quin à leone deuoratus fuisset: deinde & quantos pisces emerit Cæsareæ. Atque ita egregius iste historicus relictis tot cædibus circa Europum factis, tot præliorũ motibus, & fœderib. necessarijs, & custodijs alijs alijs appositis, vsq; in profundam vesperam substitit, aspiciens Malchionem Syrum istum, Cæsareæ scaros ingentes videlicet ementẽ. Et nisi nox occupasset ipsum,

fortassis

τάχα καὶ συνεδείπνει μετ' αὐτοῦ, ἤδη τῶν σκάρων ἐσκευασμένων. ἅπερ εἰ μὴ ἐνεγέγραπτο ἐπιμελῶς τῇ ἱστορίᾳ, μεγάλα ἂν ὑμεῖς ἠγνοηκότες ἦμεν. καὶ ἡ ζημία Ῥωμαίοις ἀφόρητος, εἰ Μαυσάκας ὁ Μαῦρος διψῶν μὴ εὗρε πιεῖν, ἀλλ' ἄδειπνος ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καί τοι πόσα ἄλλα, μακρῷ ἀναγκαιότερα, ἑκὼν, ἐγὼ νῦν παρίημι; ὡς καὶ αὐλητρὶς ἧκεν ἐκ τῆς πλησίον κώμης αὐτοῖς, καὶ ὡς δῶρα ἀλλήλοις ἀντέδοσαν, ὁ Μαῦρος μὲν τῶν Μαλχίωνι λόγχην, ὁ δὲ τῶν Μαυσάκᾳ πόρπην, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα τῆς ἐπ' Εὐρώπῳ μάχης, αὐτὰ δὴ τὰ κεφάλαια. τοιγάρ τοι εἰκότως ἄν τις εἴποι τοὺς τοιούτους, τὸ μὲν ῥόδον αὐτὸ μὴ βλέπειν, τὰς ἀκάνθας δὲ αὐτοῦ, τὰς παρὰ τὴν ῥίζαν, ἀκριβῶς ἐπισκοπεῖν. ἄλλως, ὦ Φίλων, μάλα καὶ οὗτος γελοῖος, οὐδὲ τὸν ἕτερον πόδα ἐκ Κορίνθου πώποτε προβεβηκὼς, οὐδὲ

fortassis & ad cœnam cum illo venisset, scaris istis iam apparatis. Quæ nisi ille tam diligenter historiæ tradidisset, magnas nimirum res ignoraturi nos fuissemus: & damnum hoc Romanis intollerabile fuisset, si Mausacas iste sitiens potum non inuenisset, sed incœnatus ad castra reuersus esset. Atqui quàm multa alia longè magis necessaria volens ego nũc prætereo? quemadmodum & tibicina quædam venit ex propinquo vico ad eos, & vt dona mutuò inter se dederunt, Mauritanus videlicet ille Malchioni lanceam, hic autem contrà Mausacæ fibulam: atque alia multa talia, quæ pugnæ illius ad Europum ipsa adeò capita & summaria sunt. Proinde meritò dixerit quispiam, tales scriptores rosam quidem ipsam non videre, spinas autem quæ iuxta radicem enascuntur, diligenter contemplari. D *Iam alius quidẽ, ô Philo, admodum & hic ridiculus, qui alterũ pedem ne extra Corinthũ quidẽ vnquam protulerat,*

neque

οὐδὲ ἄχρι Κιμβρικῶν ἀφῖγμέ-
νος, οὔτι γε Συρίαν ἢ Ἀρμε-
νίαν ἐσῆλθεν ὥστε ἰδεῖν· ἐπεὶ
μνημονικὸς γε ὢν τὰ ὀφθαλμῶν ἀ-
πιστότερα γράφω τοίνυν ἃ ἔσ-
θομαι· ἔχ ἅπερ ἀκοῇ καὶ οὕτως ἀ-
κριβῶς ἅπαντα ἑωράκει, ὥστε
τὸς δράκοντας ἔφη τῶν Παρ-
θυαίων (σημεῖον δὲ πλήθους
τοῦτο αὐτοῖς· χιλιέτεις γάρ, οἶμαι,
ὁ δράκων ἄχρι ζῶντας δράκον-
τας) πάμμεγέθεις εἶναι, γιγνο-
μένους ἐν τῇ Περσίδι μικρὸν
ὑπὲρ τὴν Ἰβηρίαν. τοῦτος δὲ,
τίως μὲν ἐπίκουρος τῶν μεγάλων
ἐπιδεικνύμενος, ὑψηλοὺς ἀφι-
ρεῖσθαι, καὶ πόρρωθεν ἐπιπλου-
τοῦντων δὲ ἐμποιεῖν, ἐν ᾧ
δὲ ἔργῳ, ἐπεσθαι ὁμοῦ
ἔφασι, λύσαντος αὐτοὺς, ἐπα-
φιέναι τοῖς πολεμίοις, ἀμίλλα
πολὺς τῶν ἡμιτέρων ἔτι καθα-
πτομένων, καὶ ἄκμονας ποιεῖσθαι
ῥαθύμων αὐτοῖς ἀποπνιγῆ-
ναι καὶ συγκλασθῆναι. ταῦτα
δὲ ἐφιστὰς ὁρᾷ αὐτὸς, ἐν
ἀσφαλεῖ μέν τοι, ἀπὸ δένδ-
ρου ὑψηλοῦ ποιούμενος τὴν
σκοπήν. καὶ εὖ γε ἐποίησε,

neque ad Cimbreas usque
peregrè profectus fuerat,
nedum Syriam aut Arme-
niam conspicatus, in hunc
modum exorsus est, memini
enim: Aures quàm oculi mi-
nus fide dignæ sunt. Proinde
scribo quæ vidi, non quæ au-
diui. atq; ita diligenter om-
nia viderat, vt diceret dra-
cones Parthorum (signum
autē hoc multitudinis ipso-
rum est, mille enim dracones
vnos draco producit) ingē-
tes esse, generariq; in Persi-
de paulò supra Iberiā. Hos
autem antea quidem ex ha-
stis siue longurijs suspensos,
illos in altum attollere, eoq;
terrorem ijs qui à longè ad-
uentarent, facere solere: in
ipso verò prælio, quādo iam
congressi sunt, solutos illos
in medios, hostes immittere:
nimirum multos nostrorum
hoc pacto deuoratos esse, a-
lios autem, implicantibus &
compungentibus ipsos illis,
strangulatos & confractos:
adstitisse autem ipsum, atq; hæc vidisse, in tuto tamen, nem-
pe ab arbore quadam excelsa spectando. Et rectè sanè fecit,

quòd

μὴ ὁμόσε χωρσίας τοῖς θηρίοις, ἐπεὶ οὐκ ἂν ἡμεῖς θαυμαστὸν οὕτω συγγραφέα νῦν εἴχομεν, καὶ ἀπὸ χειρὸς αὐτὸν μεγάλα καὶ λαμπρὰ ἐν τῷ πολέμῳ τούτῳ ἐργασάμενον. καὶ γὰρ ἐκινδύνευσε πολλὰ, καὶ ἐτρώθη περὶ σοῦραν, ἀπὸ τοῦ Κρανίου δηλονότι βαδίζων ἐπὶ τὴν Λέρναν. καὶ ταῦτα Κορινθίων ἀκουόντων ἀνεγίνωσκε, τῶν ἀκριβῶς εἰδότων, ὅτι μηδὲ κατὰ τοίχου γεγραμμένον πόλεμον ἑωράκει, ἀλλ' οὐδὲ ὅπλα ἐκεῖνός γε ᾔδει, οὐδὲ μηχανήματα οἷά ἐστιν, οὐδὲ τάξεων ἢ καταλοχισμῶν ὀνόματα. πάνυ γοῦν ἔμελεν αὐτῷ πλαγίαν μὲν τὴν φάλαγγα, ἐπὶ κέρως δὲ λέγειν τὸ ἐπὶ μετώπου ἄγειν. εἷς δέ τις βέλτιστος ἅπαντα ἐξ ἀρχῆς ἐς τέλος τὰ πεπραγμένα, ὅσα ἐν Ἀρμενίᾳ, ὅσα ἐν Συρίᾳ, ὅσα ἐν Μεσοποταμίᾳ, τὰ ἐπὶ τῷ Τίγρητι, τὰ ἐν Μηδίᾳ, πεντακοσίοις οὐδ' ὅλοις ἔπεσι περιλαβὼν, συνέγραψε, καὶ

quòd propiùs ad feras istas non accessit. neque enim nos tam egregium scriptorem, & qui eminus ipse præclara ac magna adeò in hoc bello effecerit, nunc haberemus: nã & pericula multa subijt, & vulneratus est circa suram, à Cranio videlicet iter faciens ad Lernam. Atque hæc Corinthijs audientibus recitabat satis scientibus illis quidem quòd ne in pariete pictum quidem bellũ vnquam vidisset. Sed nec arma ille quidem nôrat, neq; machinas quales essent, neq; ordinum aut acierum nomina. prorsum enim studio habuit πλαγίαν, hoc est, obliquam vocare phalangem, ἐπὶ κέρως autem, hoc est, protentis cornibus, id quod exporrecta fronte educere dicitur. Alius autẽ suauissimus quidam cuncta à principio ad finem vsq; gesta, quæcunque in Armenia, quæcunque in Syria, quæcunque in Mesopotamia, prætereà quæ ad Tigrim, quæq; in Medis acciderãt, ne totis quidẽ quingẽtis versibus cõplexus scripto edidit, eoq;

καὶ τοῦτο ποιήσας, ἱστορίαν συγγεγραφέναι φησί· τὴν μέν τοι ἐπιγραφὴν ὀλίγου δεῖν μακροτέραν τοῦ βιβλίου ἐπέγραψεν, Αντιοχιανοῦ τοῦ Απόλλωνος ἱερονίκου (δόλιχον γάρ που, οἶμαι, ἐν παισὶ νενικήκει) τῶν ἐν Αρμενίᾳ καὶ Μεσοποταμίᾳ καὶ ἐν Μηδίᾳ Ρωμαίοις νῦν πραχθέντων ἀφήγησις. ἤδη δ' ἐγώ τινος καὶ τὰ μέλλοντα συγγεγραφηκότος ἤκουσα, καὶ τὴν λῆψιν Οὐολογέσου, καὶ τὴν Οσρόου σφαγὴν, ὡς παραβληθήσεται τῷ λέοντι, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸν τριπόθητον ἡμῖν θρίαμβον, οὕτω πάνυ μαντικῶς ἅμα ἔχων, ἔσπευδεν ἤδη πρὸς τὸ τέλος τῆς γραφῆς· ἀλλὰ καὶ πόλιν ἤδη ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ ᾤκισέ μεγέθει τε μεγίστην, καὶ κάλλει καλλίστην· ἔτι μέν τοι ἐπισκοπεῖ, καὶ διαβουλεύεται, εἴ τε Νικαίαν αὐτὴν ἀπὸ τῆς νίκης χρὴ ὀνομάζεσθαι, εἴ τε Ομόνοιαν, εἴτε Εἰρηνίαν. καὶ

eóq; facto historiam composuisse videri volebat: inscriptionem verò parùm abfuit quin longiorē ipso libro inscripserit, videlicet hoc modo: Antiochiani certaminis Appollinis sacri victor (nam cursus certamine, quod Dolichum vocant, puer olim vicerat) eorum quæ in Armenia, in Mesopotamia, & in Medis à Romanis nunc gesta sunt, historica narratio. Iam & quendam ego audiui, qui quæ futura essent, historicæ commēdârat, & Vologesi captiuitatem videlicet, & Osroæ cædem, quemadmodum leoni obijciendus esset, & postremò omnium etiam multoties illum desideratum à nobis triumphū. Adeò omninò vatis in modum sese gerens, properabat iam tum ad finem scribendi. Quin & ciuitatem idem iam in Mesopotamia condidit, magnitudine maximam, & pulchritudine pulcherrimā: adhuc tamen speculatur & deliberat, an eam Nicæam à victoria cōueniat nominari, an verò Homonœā, an etiā Ireniā.

καὶ τοῦτο μὲν ἔτι ἄπειρον, καὶ ἀνώνυμον ἡμῖν ἡ μᾶλλον πόλις ἐκείνη, λήρους πολλοὺς, καὶ πολυρρύμους συγγραφικοὺς γέμουσα, τὰ δ' ἐν Ἰνδοῖς πραχθησόμενα ὑπέσχητο ἤδη γράψειν. καὶ τὸν στέφανον δ' ἔξω θαλάσσης, καὶ ἐκ ὑποσχέσεις ταῦτα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ προοίμιον τῆ Ἰνδικῆς ἤδη συντέτακται, καὶ τὸ τέταρτον τάγμα. καὶ οἱ Κελτοὶ, καὶ Μαύρων μοῖρα ὀλίγη, σὺν Κασσίῳ πάντων οὗτοι ἐπεραιώθησαν τὸν Ἰνδὸν ποταμόν. ὅ, τι δὲ πράξουσιν, ἢ πῶς ἀλῶσιν ἡμῶν τὰ ἐπιφανέστατα ἐπίπλασιν, ἐκ ἂν μακρὰν ἡμῖν ὁ θαυμασιὸς συγγραφεὺς, ἀφ' Μυσὸς δ' ἢ ἀπ' Ὀξυδράκων ἐπιστελῇ. τοιαῦτα πολλὰ ὑπ' ἀπαιδεύτων ληρῆσαι, τὰ μὴ ἀξιόρατα ὁρῶντες ὑπ' ἀβελτερίαν, καὶ ἀξίαν ἐπὶ πολὺ λωβᾶσθαι, ἐπινοοῦντες δὲ, καὶ ἀναπλάττοντες ὅ, τι κεφαλὴν ἀκαιρίαν γλῶτταν, φασὶν, ἔλθῃ, καὶ ἐπὶ τῷ θαυμαστῷ βιβλίῳ ἔτι σεμνυνόμενοι,

Et ob hoc quidem adhuc in dubio pendet, & sine nomine præclara illa ciuitas nobis est, nugis multis & factu historico referta. Quæ verò in India posthac agentur, etiam ea promisit se iam nunc scripturum esse: præterea & descriptione maris exteioris nauigantibus traditam. Neq; promissiones modò hæ sunt, sed & procœmiũ Indicæ historiæ iam compositũ est, & tertiũ tagma, seu tertius liber. Ac Galli quidem, & Maurorũ pars quædã modica cum Cassio, omnes isti iam Indũ fluuium traiecerunt. Cæterum quid facturi sint, aut quomodo excipient elephantorum incursus, non multò pòst egregius iste scriptor à Musuride aut ex Oxydracis ad nos scribet. Huiusce modi multa, præscitia & imperitia nugãtur, ea quæ visu dignissima sunt: neque videntes, neque etiam si videant, pro dignitate exponere scientes, excogitantes autem & effingentes quicquid temerè in linguam, vt aiunt, venerit: etiam numero librorum præterea superbientes,

καὶ μάλιστα ἐπὶ ταῖς ἐπιγραφαῖς. καὶ γὰρ αὖ καὶ αὗται παγγέλοιοι, τοῦ δεῖνος Παρθικῶν νικῶν τοσάδε. καὶ αὖ Παρθίδος πρῶτον, δεύτερον. ὡς Ἀτθίδος δηλονότι. ἄλλος ἀστειότερον παραπολύ· ἀνέγνων γὰρ Δημητρίου Σαγαλασέως Παρθονικικὰ, οὐδ' ὡς ἐν λέγωτι ποιήσασθαι, καὶ ἐπισκῶψαι τὰς ἱστορίας, οὕτω καλὰς ὄσας, ἀλλὰ τοῦ χρυσίμου ἕνεκα, ὡς ὅστις ἂν ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα φάγῃ, πολὺ μέρος ἤδη ἐς τὸ ὀρθῶς συγγράφειν οὗτος προσείληφε. μᾶλλον δὲ ὀλίγων ἔτι προσδεῖται, εἴ γε ἀληθὲς ἐκεῖνό φησιν ἡ διαλεκτικὴ ὡς τῶν ἀμέσων ἡ στατέρου ἄρσις, τὸ ἕτερον πάντως ἀντεισάγει. καὶ δὴ τὸ θυρίον σοι, φαίη τις ἂν, ἀκριβῶς ἀνακεκάθαρται. καὶ αἵ τε ἄκανθαι, ὁπόσαι ἦσαν, καὶ βάτοι ἐκκεκομμέναι εἰσὶ, τὰ δὲ τῶν ἄλλων ἐρείπια ἤδη ἐκπεφότηται. καὶ εἴ τι τραχὺ δὴ, καὶ τοῦτο λεῖόν ἐστιν, ὥστε οἰκοδομεῖν τι δεῖ ἤδη καὶ αὐτὸν,

& maximè inscriptionibus. Nam rursum & hæ omnino ridiculæ sunt, vt istius nescio cuius Parthicarum victoriarum libri tot, vel tot: & rursum Parthidos primis, secundus, & cætera, vt Atthidos scilicet. Alius etiam vrbaniùs paulò. Nam legi Demetrij cuiusdã Sagalasensis Parthonicica. Nõ quòd pro risu habeã, & illudam historijs adeò præclaris, sed vtilitatis causa hæc commemoro, quòd quisquis hæc atque huiusmodi alia euitârit, is bonã partem historiæ rectè scribẽdæ consecutus iam sit, imò pauca adeò illi etiã desunt: si modò verum illud est quod Dialectica tradit, quòd eorũ inter quæ mediũ E nullũ est, altero eleuato, alterũ cõtrà deprimitur. At verò area ipsa, dixerit quispiã, purgata probè iã est, ac spinarũ quicquid fuit, & rubi excisi, reliquorũ autẽ ruinæ ac rudera iam exportata sunt: & si quid asperũ antea fuit, id totũ sublatum & cõplanatũ est: quare tẽpus iam est vt ædificiũ aliquod superstruas etiã ipse,

ὡς δείξης οὐκ ἀνατρέψαι μόνον τὰ τῶν ἄλλων. γεννάδας ὢν, ἀλλά τι καὶ αὐτὸς ἐπινοῆσαι δεξιὸν, καὶ ὃ οὐδεὶς ἂν, ἀλλ' οὐδ' ὁ Μῶμος μωμήσασθαι δύνατο. φημὶ τοίνυν τὴν ἄρισα ἱστορίαν συγγράφοντα, δύο μὲν ταῦτα κορυφαιότατα οἴκοθεν ἔχοντα ἥκειν, σύνεσίν τε πολιτικὴν, καὶ δύναμιν ἑρμηνευτικήν· τὴν μὲν, ἀδίδακτόν τι τῆς φύσεως δῶρον· ἡ δύναμις δὲ, πολλῇ τῇ ἀσκήσει, καὶ συνεχεῖ καὶ πόνῳ, καὶ ζήλῳ τῶν ἀρχαίων προσγεγενημένη ἔστω. ταῦτα μὲν οὖν ἄτεχνα, καὶ οὐδὲν ἐμοῦ συμβούλου δεόμενα. οὐ γὰρ συνετοὺς καὶ ὀξεῖς ἀποφαίνειν, τοὺς μὴ παρὰ τῆς φύσεως τοιούτους, φησὶ τοῦτο ἡμῖν τὸ βιβλίον· ἐπεὶ πολλοῦ ἂν, μᾶλλον δὲ τοῦ παντὸς ἦν ἄξιον, εἰ μεταπλάσαι καὶ μετακοσμῆσαι τὰ τηλικαῦτα ἐδύνατο, ἢ ἐκ μολίβδου χρυσὸν ἀποφῆναι, ἢ ἄρ-

quo ostendas non modò aliorum euertendis generosum esse te, verùm etiam per te ipsum excogitando atque inueniẽdo tale aliquid præstare posse, quod & dexteritatem quandam præ se ferat, & à nemine Momo quidem deprehendi ac carpi queat. Aio igitur eum qui optimè cõscribere historiam volet, duæ hæc præcipua domo secum & de suo afferre debere: Prudentiam quandam siue intellectum ciuilẽ, & potestatem dicendi Quorum alterum quidem nulla doctrina traditum, naturæ donum quoddam est: dicendi autem potestas, multa exercitatione, assiduoq; labore, & imitatione veterũ comparanda erit. Atque hæc quidem extra artem sunt, neque me consultore opus habent. Neque enim prudentem siue intelligentem & acutũ reddere eum qui nõ natura talis fuerit, libellus hic meus promittit: quoniam magni sanè æstimãdus, imò omnibus anteferẽdus foret, si trãsformare, & quasi nouo quodã ornatu induere huiusmodi ille posset: puta vel ex plũbo aurũ reddere, vel

ἢ ἄργυρον ἀπὸ κασσιτέρου, ἢ ἀπὸ Κόνωνος Τίτορμον, ἢ ἀπὸ Λεωτροφίδου Μίλωνα ἐξεργάσασθαι, ἀλλά που τὸ τῆς τέχνης, καὶ τὸ τῆς συμβουλῆς χρήσιμον οὐκ ἐς ποίησιν τῶν προσόντων, ἀλλ' ἐς χρῆσιν αὐτῶν τὴν προσήκουσαν. οἷόν τι ἀμέλει καὶ Ικκος, καὶ Ηροδίζης, καὶ Θέων, καὶ εἴ τις ἄλλος γυμναστὴς ἐπόσχοιντο ἄν σοι, τοῦτον Περδίκκαν παραλαβόντα, εἰ δὴ οὗτός ἐστιν ὁ τὴν μητρυιᾶς ἐρασθεὶς, καὶ τὴν ταῦτα κατεσκληκὼς, ἀλλὰ μὴ Αντίοχος, ὁ τοῦ Σελεύκου Στρατωνίκης ἐκείνης, ἀποφαίνειν Ολυμπιονίκην, καὶ Θεαγένα τῷ Θασίῳ, ἢ Πολυδάμαντι τῷ Σκοτουσσαίῳ ἀντίπαλον, ἀλλὰ τὴν δοθεῖσαν ἐπόθεσιν εὐφυᾶ πρὸς ἐπιδοχὴν τῆς γυμναστικῆς, παραπολὺ ἀμείνω ἀποφαίνειν μετὰ τῆς τέχνης. ὥστε ἀπέστω καὶ ἡμῶν τὸ ἐπίφθονον τοῦτο τῆς ἐπισχέσεως, εἰ τέχνην φαμὲν ἐφ' οὕτω μεγάλῳ καὶ χαλεπῷ τῷ πράγματι ἐφευρηκέναι·

vel ex stanno argentũ, vel ex Conone Titormum, vel ex Leotrophide Milonem efficere. Verùm artis & consilij vtilitas ea est, non vt ea suppeditẽt quæ antè adsunt, sed vt illis rectè ac conuenienter vti doceãt. Quo pacto nimirũ & Iccus, & Herodizes, & Theon, & si quis alius artis palæstricæ magister atq; exercitor fuerit, pollicerẽtur tibi Perdiccam hũc acceptũ (si modò hic est ille qui nouercam amauit, & ex eo cõtabuit, & non potius Antiochus Seleuci filius, Stratonices illius amore captus) Olympionicem reddere, qui cũ Theagene Thasio illo, aut F Polydamante Scotussæo, certamine cõgrederetur, non vt naturã & ingeniũ ad eam rem suppeditarẽt, sed vt materiã iã antè à natura datam, & ad hãc palæstræ exercitationẽ suscipiendã idoneã atque habilẽ, per artem multò meliorem redderent. Quamobrem absit & nobis hæc inuidia promissionis, vt artem aliquam rei adeò magnæ ac difficili nos inuenisse dicamus.

ὃ γὰρ ὁντινοῦν παραλαβόντα ἀφροάνειαν συγγραφέα φαμὲν, ἀπὸ τῆς φύσεως σωιζομένου, καὶ ἄνευ τοῦ πρὸς λόγους ἠσκημένου ὑποδείξαι ὁδούς τινας ὀρθὰς, εἰ δὴ τοιαῦτα φαίνοιτο, ἐς χρόνον δ', ἁπλοῦν ἂν καὶ ἀμαθέστερον τελέσαντα, ἄχρι καὶ πρὸς τὸν σκοπόν. καί τοι εἰ μὲν ἄλλον φαίης ἀπροσδεᾶ τοῦ σωιτοῦ εἶναι τῆς τέχνης καὶ διδασκαλίας, ὧν ἀγνοεῖ ἐπεὶ καὶ ἐκιθαρίσε μὴ μαθὼν, καὶ ἤυλει καὶ πάντα ἂν ἠπίστατο. νυνὶ δὲ μὴ μαθὼν, οὐκ ἄν τι αὐτῷ χαρεργάσαιο, ὑποδείξαντος δέ τινος, ῥᾳδίως τε ἂν μάθοι, καὶ εὖ μεταχειρίσαιτο ἐφ' αὑτῷ. καὶ τοίνυν ἡμῖν τοιοῦτός τις ὁ μαθητὴς νῦν παραδίδοσθω, σωφρονά τε καὶ ἀπαρέσκων ἀκριβῶς, ἀπ' ὀξυδορκοῦς, οἷος καὶ πράγμασι χρήσασθαι ἄν. ἐὰν ἰατρεύειν, ἡγοῦμαι σφαλεῖσι, πλὴν, ἅμα μὲν ἀπὸ τοῦ πολιτικοῦ, καὶ

Neque enim quemuis acceptum reddere historicũ nos velle dicimus, sed ei qui naturá intellectu bono præditus, & ad dicendum quamoptimè exercitatus fuerit, viam quãdam ostendere rectam (si modò talis vlla appareat) qua viedo, citiùs atq; aptiùs ad finem & scopum vsque quo tendit, peruenire possit. Non enim neque illud dixeris, eum qui intelligentia præditus fuerit, arte ac doctrina earum rerũ quas ignorat, opus non habere. Nam si absque doctrina & institutione citharа ludere posset, etiam tibia canere, ac cætera omnia sciret, Nunc autem, nisi doctus ab aliquo, nihil quicquam eorum manu facilè attingit: at demonstrante aliquo viam ac rationem, & discit facillimè, & rectè idem administrat per se ipsum. Proinde nobis quoque nunc talis discipulis tradatur, qui & ad intelligendas res, & ad dicendum non sit degener, sed acutum tueatur, possitq; rebus vti, si committantur illi, ac animum habeat militarem, sed tamen cum ciuilitate coniunctum:

καὶ ἐμπειρίαν στρατηγικὴν ἔχειν. καὶ νὴ Δία, καὶ ἐν στρατοπέδῳ γεγονώς ποτε, καὶ γυμναζομένους ἢ ταττομένους στρατιώτας ἑωρακὼς, καὶ ὅπλα εἰδὼς, καὶ μηχανήματα ἔνια, καὶ τί ἐπὶ κέρως, καὶ τί ἐπὶ μετώπου, πῶς οἱ λόχοι, πῶς οἱ ἱππεῖς, καὶ πόθεν, καὶ τί ἐξελαύνειν, ἢ περιελαύνειν, καὶ ὅλως, οὐ τῶν κατοικιδίων τις, οὐδ' οἷος πιστεύειν μόνον τοῖς ἀπαγγέλλουσι. μάλιστα δὲ, καὶ πρὸ τῶν πάντων ἐλεύθερος ἔστω τὴν γνώμην, καὶ μήτι φοβείσθω μηδένα, μηδ' ἐλπιζέτω μηδὲν, ἐπεὶ ὅμοιος ἔσται τοῖς φαύλοις δικαστᾶς, πρὸς χάριν, ἢ πρὸς ἀπέχθειαν ἐπὶ μισθῷ δικάζουσιν. ἀλλὰ μὴ μελέτω αὐτῶν, μήτε Φίλιππος ἐκκεκομμένος τὸν ὀφθαλμὸν ἑπὸ Ἀστέρος τοῦ Ἀμφιπολίτου, τοῦ τοξότου ἐν Ὀλύνθῳ, ἀλλὰ τοιοῦτος, οἷος ἦν, δεικθήσεται· μήτε

& experientiam, quam ducis militaris esse conuenit. Denique, per Iouem & in castris aliquando versatus sit, & milites ipsos, seu cùm ad prælia exercentur, seu cũ re ipsa in aciem educuntur, conspicatus sit: prætereà & arma nôrit, & machinas quasdã, & quid sit diductis cornibus, & quid exporrecta fronte instruere aciem: quomodo cohortes, & quomodo turmæ constituantur: vnde, & quid erũpere, & quid item circumducere equitem sit, sciat. Et in summa, neque eorũ quispiam sit, qui domi desidentes nusquã foràs ipsi progrediuntur: neque facilè credat ijs quæ solùm ab alijs narrari audiet. G Maximè autem & ante omnia libero animo sit, vt neque metuat quenquam, neq; ab vllo speret quicquã: quoniam similis hoc pacto foret malis iudicibus, qui vel ad gratiã, vel ad odium accepta mercede sententiam ferunt. Quin neq; curet magnopere neq; Philippũ oculo ab Astere Amphipolitano isto sagittario priuatũ circa Olynthum, sed talem qualis re ipsa est spectandum proponat:

μήτε Ἀλέξανδρον ἀνιάσθαι ἐπὶ τῇ Κλείτου σφαγῇ, ὡμῶς ἐν τῷ συμποσίῳ γενομένῃ, ἃ σαφῶς ἀναγράφοιτο. δεῖ Κλέωνα αὐτὸν φοβεῖσθαι, μέγα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ λαλοῦντα, καὶ κατέχοντα τὸ βῆμα, ὡς μὴ ἀπᾖ, ὅτι ὀλέθριος καὶ μανικὸς ἄνθρωπος οὕτως ὢν, δεῖ ἅπασα πόλις τῶν Ἀθηναίων, ἣν τὰ ἐν Σικελίᾳ κατὰ ἰσορρῇ, καὶ τὸν Δημοσθένους λῆψιν καὶ τὸν Νικίου τελευτὸν, καὶ ὡς ἐδίψων, καὶ οἷον τὸ ὕδωρ ἔπινον, καὶ ὡς ἐφονεύοντο πίνοντες οἱ πολλοί· ἀγνοεῖται γὰρ, ὅπερ δικαιότατον, ὑπ' οὐδενὸς τῶν νοῦν ἐχόντων αὐτὸς ἑξὸν τὸν αὐλίαν. ἣν τὰ δυσχερῶς ἢ ἀνοήτως γεγενημένα, ὡς ἐπράχθη, διηγῆται· ὁ γὰρ ποιητὴς αὐτὰ, ἀλλὰ μιμητὴς ἐστίν. ὥστε κἂν καταναυμαχῶνται, ὅτι οὐκ ἐκεῖνος ὁ καταδύων ἐστὶ, κἂν φεύγωσιν, neq; illi Alexander grauiter se exeruciet H ob Cliti cædem crudeliter in ipso conuiuio perpetratam, si planè ac manifestè coloribus suis depingendus sit: neque item Cleon illum perterrefaciat, eò quòd multum in concione potens sit, & suggestum siue tribunal quasi possessionem suam detineat, quo minus hominem exitiosum & insanum hunc esse dicat: denique neq; tota Athenienſium ciuitas absterreat illum, ne non vbi de cladibus in Sicilia acceptis historiam composuerit, omnia ista commemoret, quo pacto & Demosthenes captus fuerit, & Nicias mortem obierit, quomodo exercitus sitii laborârit, & qualem aquam biberint, & vt inter bibendum plerique trucidati fuerint. Existimabitur enim (id quod iustissimum est) ab ijs qui sana mente præditi sunt, non ipse in culpa esse, si ea quæ feliciter aut stultè gesta sunt, ita vt gesta sunt, narrabit. Non enim ipse talia fingit, sed verbis tantùm indicat atque exponit. Quare etiam siue prælio nauali superati fuerint, non ille tamen is est qui eos submergit: siue in fugam conuersi fuerint, neque

οὐκ ἐκεῖνος ὁ διώκων, ἐκτὸς εἰ μὴ εὔξασθαι δέον, μή τι παρέλιπεν ἐπεί τοι γε εἰ σιωπήσας αὐτὰ, ἢ πρὸς τοὐναντίον εἰπὼν, ἐπανορθώσασθαι ἐδύνατο, ῥᾷστον ἦν ἑνὶ καλάμῳ λεπτῷ τὸν Θουκυδίδην ἀνατρέψαι μὲν τὸ ἐν ταῖς ἐπιπολαῖς παρατείχισμα, καταδῦσαι δὲ τὴν Ερμοκράτους τριήρη, καὶ τὸν κατάρατον Γύλιπον δεσμεῖραι, μεταξὺ ἀπρτειχίζοντα, καὶ ἀπρταφρόνοντα τὰς ὁδούς· καὶ τέλος, Συρακουσίους μὲν εἰς τὰς λιθοτομίας ἐμβαλεῖν, τοὺς δ' Αθηναίους περιπλεῖν Σικελίαν καὶ Ιταλίαν, μετὰ τῶν πρώτων τοῦ Αλκιβιάδου ἐλπίδων. ἀλλ' οἶμαι, τὰ μὲν πραχθέντα οὐδὲ Κλωθὼ ἂν ἔτι ἀνακλώσειεν, οὐδ' Ατροπος μετατρέψειε· τοῦ δὲ συγγραφέως ἔργον ἦν, ὡς ἐπράχθη, εἰπεῖν· τοῦτο δ' οὐκ ἂν δύναιτο, ἄχρις ἂν ἢ φοβῆται Αρταξέρξην, ἰατρὸς αὐτοῦ ὤν, ἢ ἐλπίζει Κάνδην πορφυροῦν, καὶ

neque idem ille est, qui eos persequitur: nisi si cũ optandum fuerat, ne quid tale eueniret, ille hoc intermisit: quandoquidem si tacendo hæc, aut in diuersum narrando, corrigi aut emendari possent, facillimum fuerat Thucydidi, vno ac tenui calamo interuertere quidem. Epipolarũ munitiones, submergere autem Hermocratis triremem, & I execrabilem istum Gylipum confodere intereà dum vias obstruit, & fossis intercludit. Denique & Syracusanos in lapicidinas conijcere, Atheniensibus verò copiam facere tum Siciliam tum Italiam cum prima illa Alcibiadis spe circumnauigandi. Verùm enim, opinor, K ea quæ semel facta sunt, neque Clotho reuoluet denuò, neque Atropos in diuersum mutabit. Proinde historici opus vnum est, vt quæq; perinde ac facta sunt, exponat. Hoc aũt facere non poterit, donec vel L Artaxerxem metuerit, medicus ipsius existens, vel sperat Candyn purpureum,

καὶ στρεπτὸν χρυσοῦν, καὶ ἵππον τῶν Νισαίων λήψεσθαι, μισθὸν τῶν ἐν τῇ γραφῇ ἐπαίνων· ἀλλ' οὐ Ξενοφῶν αὐτῷ ποιήσει, δίκαιος συγγραφεὺς, οὐδὲ Θουκυδίδης, ἀλλὰ κἂν ἰδίᾳ μισῇ τινας, πολὺ ἀναγκαιότερον ἡγήσεται τὸ κοινὸν, καὶ τὴν ἀληθείαν περὶ πλείονος ποιήσεται τῆς ἔχθρας, κἂν φιλῇ, ὅμως οὐκ ἀφέξεται ἁμαρτάνοντος. ἓν γὰρ, ὡς ἔφην, τοῦτο ἴδιον ἱστορίας, καὶ μόνη θυτέον τῇ ἀληθείᾳ, εἴ τις ἱστορίαν γράψων ἴοι, τῶν δ' ἄλλων ἁπάντων ἀμελητέον αὐτῷ. καὶ ὅλως, πῆχυς εἷς, καὶ μέτρον ἀκριβὲς, ἀπβλέπειν μὴ εἰς τοὺς νῦν ἀκούοντας, ἀλλ' εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα συνεσομένους τοῖς συγγράμμασιν. εἰ δὲ τὸ παραυτίκα τις θεραπεύοι, τῆς τῶν κολακευόντων μερίδος εἰκότως ἂν νομισθείη, οὓς πάλαι ἡ ἱστορία ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ἀπέστρατο, οὐ μεῖον, ἢ κωμωτικὴν ἡ γυμ-

& torquem aureum, & Mequum ex Nisæis illis aliquem se accepturum esse, mercedem videlicet laudum earum, quas scriptis inseruisset. At neque Xenophon illud faciet, iustus scriptor, N neque Thucydides, sed siue priuatim oderit quosdam, multò magis necessarium putabit esse id quod publicum est, veritatemq́ pluris faciet, quàm inimicitiam: siue etiam amauerit, tamen non parcet illi, quisquis peccauerit. Vnum enim hoc, vt dixi, proprium historiæ est, ac soli immolandum veritati, ei qui ad historiam scribendam accedet, cætera verò omnia postponenda. Et in summa, vlna vna & mensura certa est, aspicere non ad præsentes auditores, sed ad eos qui in posterum in his scriptis legendis versabuntur. At si quis continuò beneuolentiam & fauorem captat, meritò in parte adulatorum recensebitur, quos olim historia statim ab initio auersata est, non minùs quàm comendi artem

γυμνασικήν. Ἀλεξάνδρου γοῦν καὶ τοῦτο ἀπομνημονεύουσιν, ὡς ἡδέως ἄν, ἔφη, πρὸς ὀλίγον ἀνεβίων, ὦ Θνησίκρατες, ἀποθανών, ὡς μάθοιμι ὅπως ταῦτα οἱ ἄνθρωποι τότε ἀναγινώσκουσιν. ἃ δὲ νῦν αὐτὰ ἐπαινοῦσι, καὶ ἀσπάζονται, μὴ θαυμάσῃς· οἴονται γὰρ ὑπὸ μικρῷ τινι τῶν ἀληθῶν τοῦτο ἀνασπάσειν ἕκαστος τῶν παρ' ἡμῶν ἀνθρώπων. Ὁμήρου γοῦν, καί τοι πρὸς τὸ μυθῶδες τὰ πλεῖστα συγγεγραφότος ὑπὲρ τοῦ Ἀχιλλέως, ἤδη καὶ πισεύειν τινὲς ὑπάγονται, μόνον τοῦτο εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας μεγαλοκμήκειον τιθέμενοι, ὅτι μὲν περὶ ζῶντος ἔγραφεν· ὁ γὰρ εἰδὼς οὐδὲν ἂν ἕνεκα ἐψεύδετ' ἄν. Ζωΐλος τοίνυν μοι ὁ συγγραφεὺς ἔστω, ἄφοβος, ἀδέκαστος, ἐλεύθερος παρρησίας καὶ ἀληθείας φίλος, ὡς ὁ Κωμικὸς φησι, τὰ σῦκα σῦκα, πρὸς σκάφιον δὲ σκάφιον ὀνομάσας· ὁ μίσος, ἢ φθόνος, ἢ κακοήθειά τις ἐκ τῶν ἔργων ἐξεφάνη τοῦ ἀνδρός, ἀλλ' ἐπαινῶν ἅπαντα καὶ θαυμάζων ἐπιδείκνυται τὸν ἄνδρα.

artem Gymnastice. Alexandri igitur hoc quoq; dictum refertur: Libenter, inquit, in vitam paulisper redirem, ô Thnesicrates, post mortem, vt cognoscerem quo pacto hæc legerent homines, qui tum erunt. Nam si nunc ea laudant, & amplectuntur, mirum non est: putant enim non paruo illectamento videlicet isto quisque sibi beneuolentiam apud me conciliaturos esse. Homero itaque, quanquam fabulosa plurima de Achille scripserit, nonnulli tamen eò adducuntur, vt illi iam & fidem adhibeant: vnum hoc argumentum ad demonstrationē veritatis magnum existimantes, quòd non de viuo illo scripsit. Non enim causam aliquam vident, cuius gratiâ mentiretur. O Talis igitur mihi sit historicus ille, P vt & metu careat, & nullis muneribus corrumpatur, & liber sit, Q & dicendi libertatem, ac veritatem amet, & quemadmodum Comicus ille ait, ficus ficus, ligonem ligonē nominet: non odio, neque

οὐδὲ φιλίᾳ νέμων, οὐδὲ φειδόμενος, ἢ ἐλεῶν, ἢ αἰσχυνόμενος, ἢ δυσωπούμενος. ἴσος δικαστὴς, εὔνους ἅπασιν, ἄχρι τοῦ μὴ θατέρῳ τι ἀρρεῖμαι πλεῖον τοῦ δέοντος. ξένος ἐν τοῖς βιβλίοις, καὶ ἄπολις, αὐτόνομος, ἀβασίλευτος, οὐ τί τῷδε. ἢ τῷδε δόξει, λογιζόμενος. ἀλλὰ τί πέπρακται, λέγων. ὁ δ' οὖν Θουκυδίδης εὖ μάλα τοῦτο ἐνομοθέτησε, καὶ διέκρινεν ἀρετὴν, καὶ κακίαν συγγραφικὴν, ὁρῶν μάλιστα θαυμαζόμενον τὸν Ηρόδοτον, ἄχρι τοῦ καὶ Μούσας κληθῆναι αὐτοῦ τὰ βιβλία· κτήματα γάρ φησι μᾶλλον ἐς ἀεὶ συγγράφειν, ἤπερ ἐς τὸ παρὸν ἀγώνισμα, καὶ μὴ τὸ μυθῶδες ἀσπάζεσθαι, ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν τῶν γεγενημένων ἀρκλείπειν τοῖς ὕστερον, καὶ ἐπάγει τὸ χρήσιμον. καὶ ὁ τέλος ἄν τις εὖ φρονῶν ἐπόθοιτο ἱστορίας, ὡς εἴ ποτε καὶ ἄνθις τὰ ὅμοια

neque amicitiæ quicquam tribuens, non parcens, aut miserescens, aut erubescens, aut exorari se facilè patiens: æqualis iudex, ac beneuolus omnibus, eò tamen vsque, dum ne alteri plus æquo aliquid tribuat: hospes in libris ac peregrinus, suis legibus viuens, nullus imperio subiectus, non quid huic aut illi placiturum sit, secum cogitans, sed id quod actum est, exponens. Thucydides igitur benè admodum lege hoc constituit, & virtutes ac vitia historicorum inter se discreuit, qui cùm videret R Herodotum in summa admiratione esse, adeò vt & Musæ vocarentur ipsius libri, possessionem tamen ait se scribendo compositurum esse, quæ in perpetuum dures, potiùs quàm quæ ad præsens certamen comparetur: neque se id quod fabulosum sit, amplexurum, sed veritatem rerum gestarum relicturum posteris esse: deinde & vtilitatem addit, & quem finem is qui rectè sapit, historiæ statuere debeat, vt si quando etiam rursus similia quædam

ὅμοια καταλάβοι ἔχοιεν, φησί, πῶς τὰ προγεγραμμένα ἀπεβλέποντες, εὖ χρῆσθαι τοῖς ἐν πόλεσι. καὶ τὴν μὲν γνώμην τοιαύτην ἔχων, ὁ συγγραφεὺς ἡκέτω μοι· τὴν δὲ φωνὴν, καὶ τὴν τῆς ἑρμηνείας ἰσχὺν, τὴν μὲν σφοδρὰν ἐκείνην, καὶ κάρχαρον, καὶ συνεχῆ ταῖς περιόδοις, καὶ ἀγκύλην ταῖς ἐπιχειρήσεσι, καὶ τὴν ἄλλην τῆς ῥητορείας δεινότητα μὴ κομιδῇ τετηγμένος, ἀρχέσθω τῆς γραφῆς. ἀλλ' εἰρηνικώτερον διακείμενος καὶ ὁ μὲν νοῦς σύστοιχος ἔστω, καὶ πυκνὸς, ἡ λέξις δὲ σαφὴς καὶ πολιτικὴ, οἷα ἐπισημότατα δηλοῦν τὸ ἐποκείμενον ὡς γὰρ τῇ γνώμῃ τοῦ συγγραφέως σκοπὸς ἐπεθέμεθα, παῤῥησίαν καὶ ἀλήθειαν, ὅτω δὲ καὶ τῇ φωνῇ αὐτοῦ εἷς σκοπὸς ὁ πρῶτος, σαφῶς δηλῶσαι, καὶ φανότατα ἐμφανίσαι τὸ πρᾶγμα, μήτε ἀπῤῥήτοις, καὶ ἔξω πάτου ὀνόμασι, μήτε τοῖς ἀγοραίοις τούτοις, καὶ

quædam incidant, inquiens, ad hæc descripta respicientes, rebus ciuitatis rectè vti possint. Ac animo quidem & sententia tali præditus historicus ille mihi accedat: voce autem, & expositionis vi, vehementi illa quidem & aspera, & circuitionibus continua, deinde & aggressionibus flexa & rotunda. Præterea & reliqua oratoriæ facultatis grauitate non ita valdè instructus & acuminatus scripturam exordiatur, sed sedatior paulò & tranquillior sit. Ac sententiæ quidem inter se iunctæ ac sociatæ & densæ sint: dictio autem plana & ciuilis quàm significantissimè manifestans id ei adhibetur. Nam vt mentis scriptoris scopum hunc proponimus, libertatem dicendi videlicet, & veritatê, ita & voci eius vnus hic scopus & primus propositus sit, vt planè indicet, & quàm lucidissimè rem ipsam declaret, verbis neque obscuris, & extra communem vitam positis, neque etiam vulgaribus istis

&

καὶ καπηλικοῖς, ἀλλ' ὡς μὲν τοὺς πολλοὺς συνιέναι, τοὺς δὲ πεπαιδευμένους ἐπαινέσαι. καὶ μὴν καὶ σχήμασι κεκοσμήσθω ἀνεπαχθέσι, καὶ τὸ ἀνεπιτήδευτον μάλιστα ἔχουσιν, ἐπεὶ τοῖς κατηρτυμένοις τῶν ζωμῶν ἐοικότας ἀποφαίνει τοὺς λόγους. καὶ ἡ μὲν γνώμη κοινωνείτω, καὶ προσαπτέσθω τι καὶ ποιητικῆς, παρ' ὅσον μεγαλήγορος, καὶ διηρμένη καὶ ἐκείνη, καὶ μάλισθ' ὁπόταν παρατάξεσι καὶ μάχαις καὶ ναυμαχίαις συμπλέκηται· δεήσει γὰρ τότε ποιητικοῦ τινος ἀνέμου, ἐπουριάσοντος τὰ ἀκάτια, καὶ συνδιοίσοντος ὑψηλὴν, καὶ ἐπ' ἄκρων τῶν κυμάτων τὴν ναῦν. ἡ λέξις δὲ ὅμως ἐπὶ γῆς βεβηκέτω· τοῦ μὲν κάλλει, καὶ τοῦ μεγέθει τῶν λεγομένων συνεπαιρομένη, καὶ ὡς ἔνι μάλιστα, ὁμοιουμένη, μὴ ξενίζουσα δὲ, μηδ' ὑπὲρ τὸν καιρὸν ἐνθουσιῶσα.

κίνδυ-

& tabernarijs, sed ita vt & à plerisque intelligantur, & ab eruditis laudentur. Iam verò & figuris & exornationibus vtatur minimè molestis, miniméque affectatis: quoniam perinde vt ius aliquod, orationem quoque rectè conditam exhibere debet. Ac sententia quidem etiam cùm poëticè communicet, eiusq; partem aliquam contingat, in quantum grandiloqua, & in sublime elata etiam illa est, & maximè quoties aciebus & pugnis, & naualibus prælijs concurret. Opus enim tunc erit poëtico quopiam vento, qui secundo flatu vela impleat, & sublimem ac per summos stuctus nauem sublatam prouehat. At dictio tamen humi incedat, cum pulchritudine quidem ac magnitudine eorum quæ dicuntur, simul elata, & ijsdem quàm maximè licet, assimilata: cæterùm neq; peregrinitatem præ se ferens, neque intempestiuè exultans, quasi quodam furore concitata.

Periculum

κίνδυνος γὰρ αὐτῇ, τό, τε μέγιστον, παρακινῆσαι καὶ κατενεχθῆναι ἐς τὸν τῆς ποιητικῆς κορύβαντα, ὥστε μάλιστα πειτέον τηνικαῦτα τῶ χαλινῷ, καὶ σωφρονητέον, εἰδότας ὡς ἱπποτυφία τις, καὶ ἐν λόγοις πάθος οὐ μικρὸν γίγνεται ἄμεινον ὄν, ἐφ' ἵππου ὀχουμένῃ τότε τῇ γνώμῃ τὴν ἑρμηνείαν πεζῇ συμπαραθεῖν, ἐχομένην τοῦ ἐφιππίου, ὡς μὴ ἀπολείποιτο τῆς φορᾶς καὶ μὴν καὶ συνθήκῃ τῶν ὀνομάτων εὐκράτῳ καὶ μέσῃ χρηστέον, οὔτε ἄγαν ἀφιστάντα καὶ ἀπαρτῶντα· τραχὺ γὰρ, οὔτε ῥυθμῷ παρ' ὀλίγον. ὡς οἱ πολλοὶ, συνάπτοντα. τὸ μὲν γὰρ ἐπαίτιον, τὸ δ' ἀηδὲς τοῖς ἀκούουσι. τὰ δὲ πράγματα αὐτὰ, οὐχ ὡς ἔτυχε συντακτέον, ἀλλὰ φιλοπόνως καὶ ταλαιπώρως πολλάκις περὶ τῶν αὐτῶν ἀνακείνοντα, καὶ μάλιστα μὲν παρόντα,

Periculum enim est ipsi, ne, quod vel maximum est, prorsus de statu mentis emoueatur, & in Corybantem istum poëtices impingat. Quare maximè tum fidendum freno est, & ratione vtendum: illud scientes, quòd & in verbis non mediocre malum s hippotyphia est. Proinde satius fuerit, sententia tunc super equo incedente, expositionem seu dictionem humi iuxtà currere, ephippio adhærentem, vt ne à tergo relinquatur cursu præteruecta. At verò & compositione vocum temperata, ac media quadam vtendum est, ita vt neque nimiùm distrahantur ac dissocientur (nam hoc asperum foret) neque rursum numerosè omnia, id quod plerique student, continuentur. Alterum enim vitiosum, alterum autem auditoribus molestum est. Ipsæ verò res non vt fortè sese offerunt, ita construendæ statim sunt, sed diligenter ac laboriosè de ijsdem sæpiùs etiam interrogare decet, ac maximè præsentem, & coràm intuentem.

κὴ ἐφορᾶν ἔα, ἢ δὲ μὴ, τοῖς ἀδιαφθάρτοις ἐξηγουμένοις προσέχοντα, κὴ ὃς ἑκάστων ἄν τις, ἅκιστα πρὸς χάριν ἢ ἀπέχθειαν ἀφαιρήσῃ, ἢ προσθήσων τοῖς γεγονόσι, ἰδὲ ἤδη κὴ σοφιστής τις, κὴ συνθετικὸς τοῦ πιθανωτέρου ἔσω. κὴ ἐπειδὰν ἁθροίσῃ ἅπαντα, ἢ τὰ πλεῖστα· πρῶτα μὲν ὑπόμνημά τι συνιφαινέτω αὐτῶν, κὴ σῶμα ποιείτω ἀκαλλὲς ἔτι, κὴ ἀδιάρθρωτον. ἔπειτα ἐπιθεὶς τῷ τάξιν, ἐπαγέτω τὸ ἰδιάζον, κὴ χρωννύτω τῇ λέξει, κὴ χρηματιζέτω. κὴ ὅλως, ἐοικέτω τότε τῷ τοῦ Ὁμήρου Διΐ, ὅταρτι μὲν τὴν ἱπποπόλων Θρηκῶν γῆν ὁρῶντι, ἄρτι δὲ τῶν Μυσῶν. ἰδίᾳ τε ταυτὰ γὰρ, κὴ αὐτὸς ἄρτι μὲν τὰ Ῥωμαίων ἰδίᾳ ὁράτω, κὴ ἀγαθὸν τῷ ἡμῖν, οἷα ἐφάνητο αὐτῷ, ἀφ'

tuentem. ¶ Quòd si autem hoc fieri nequeat, tum ijs aduertere animum, qui sincerè & incorruptè magis narrare videbuntur, & quos putaueris minimũ vel ad gratiam, vel odio detracturos aliquid, aut etiam addituros esse rebus gestis. Iámque etiam hic quispiam sit, qui & coniecturis colligere facilè, & quod probabilius fuerit, constituere possit. Ac posteaquam iam omnia, aut etiam plurima collecta habuerit, principiò capita rerum, & quasi summarium aliquod contexat, delineetq; corpus quoddam rude & informe, & nullis adhuc articulis expressum. Postea autem superaddito ordine & formam inducat, & colorem dictione adhibeat, & singulis explicandis immoretur, & eádem numerositate quadam concinnet: & in summa, similem se tum gerat Homerico Ioui illi, qui nunc quidem equestrium Thracum terram aspicit, nunc autem rursum ad Mysorum terram oculos deflectit. Eodem enim pacto & ipse nunc quidem ad res Romanorum seorsim aspiciat, indicetq; nobis quales eæ apparuerint,

ex

ἀφ' ὑψηλοῦ ὁρῶντι, ἄρτι δὲ τὰ Περσῶν, εἶτ' ἀμφότερα, εἰ μαχοιντο. καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ παρατάξει, μὴ πρὸς ἓν μέρος ὁραίτω, μήδ' ἐς ἕνα ἱππέα, ἢ πεζὸν, εἰ μὴ Βρασίδας τις εἴη πεπηδῶν, ἢ Δημοσθένης ἀνακόπτων τὴν ἐπίβασιν, ἐς τοὺς στρατηγοὺς μὲν τὰ πρῶτα, καὶ εἴ τι παρεκελεύοντο, κἀκεῖνο ἀκουέτω, καὶ ὅπως, καὶ ᾗ τινι γνώμῃ καὶ ἐπινοίᾳ ἔταξαν. ἐπειδὰν δὲ ἀναμιχθῶσι, κοινὴ ἔστω ἡ θέα, καὶ ζυγοστατείτω τότε, ὥσπερ ἐν τρυτάνῃ τὰ γιγνόμενα καὶ συνδιωκέτω, καὶ συμφευγέτω, καὶ πᾶσι τούτοις μέτρον ἐπέσθω, μὴ ἐς κόρον, μήδ' ἀπειροκάλως, μὴ δὲ νεαρῶς, ἀλλὰ ῥαδίως ἀπολυέσθω. καὶ στήσας ἐνταῦθα που ταῦτα, ἐπ' ἐκεῖνα μεταβαινέτω, ἢν κατεπεί-

ex alto intuenti sibi: nunc autem rursum ad res Persarum se conuertat: postea etiam vtrosque pariter contempletur, puta cùm inter se pugna congressi fuerint. Etiam in ipsa acie non ad vnam tantùm partem respiciat, neque ad vnum aliquem equitem aut peditem, nisi Brasidas quispiam fuerit, qui de naui prosiliat, aut Demosthenes, qui scalas rescindat, & ascensum in terram prohibeat. Ac duces quidem primùm omnium intueatur, & si quid hortati fuerint, illud quoq; audiat, & quomodo, & qua sententia atque consilio aciem instruxerint, videat. Postquam autem iam manus consertæ fuerint, cōmunis vtriusq; partis contēplatio sit: ac tum velut in trutina appendat & examinet ea quæ geruntur, simúlque & persequatur fugientes, & fugiat cum cedentibus. At omnibus hisce modus quispiam adhibeatur, ne ad satietatem vsque, néve ineptè, néve etiam iuueniliter progrediatur, sed cum facilitate quadam absoluat sese. Atque his hic alicubi subsistere iussis, ad illa transgrediatur si festinat.

λατιπέαγ· ἅτα ἐπανίτω νυθὰς, ὁπόταν ἐκεῖνα λαχῇ. καὶ πῶς πάντα σπουδάτω, καὶ ὡς λωπάδον ὁμοχρονέτω, καὶ μεταπηδάω ἀπ' Ἀρμενίας μὲν ἐς Μηδίαν, ἐκεῖθεν δι' ὁμοιζμαλιτνὶς ἰδηρείαν, ἅτα ἐς Ἰταλίαν· ὡς μηδενὸς λαμβάνῃ ἀφελεστοῖο. μάλιστα δὲ καλοπέρῃ ἐοικυῖαν παρασχέθω τὸν νοῦν, ἀβόλῳ καὶ σιλπνῷ καὶ ἀκεραίῳ τῷ λιχήνῃ· καὶ ὁποίας ἂν δείξῃ τὰς μορφὰς τῶν ἔργων, τοιαύτας καὶ δεδύντω αὐτάς. διαφέρομεν δέ, ἢ παράχρωμα, ἢ ἑτερόσχημον μηδὲν· οὐ γὰρ ὥσπερ τοῖς ῥήτορσι γράφουσιν, ἀπὸ τῶν μὴ λεχθησομένων ὅτι, καὶ ἐρήσεται, τὰ πρακτέα γὰρ ἤδη, δεῖ δὲ τάξαι, καὶ ἑκάστην αὐτά· ὥστε, ὅτι ἔπωσι, ξυνιστόρα τοῖς, ἀπ' ὅπως ἔπωσιν. ὅπως δὲ νομιστέον, ἢ ἱστορίαν συγγράφοντα, Φειδίᾳ, ἢ Πραξιτέλει γλύφοντα ἐοικέναι, ἢ Ἀλκαμένει, ἢ ὧν ἄλλῳ

si festinat. Deinde rursum huc redeat, absolutus atque paratus futurus quandocunque illa reuocauerint. Ac ad omnia festinet, & quatenus fieri potest, eadem tempora omnibus tribuat, transuolétque ex Armenia quidem in Medos, hinc autem curriculo vno in Iberiam, inde in Italiam, ita vt nullam occasionem prætermittat. Præcipuè autem speculo similem animum gerat, liquido videlicet, ac splendido, & qui centrum accuratè impressum habeat, & qualescunque operum formas receperit, tales eadem etiam spectandas exhibeat: peruersum autem & obtortum, aut colore diuersum, aut specie mutatum nihil reddat. Non enim perinde ac oratoribus scribunt, sed ea quidem quæ dici debent, sunt, & mox dicentur: facta enim iam sunt: cæterùm

ordinare oportet & exponere ipsa. Quare non quid dicant, q̃rendũ ipsis est, sed quomodo dicant. Prorsus aũt putãdũ est, eũ q̃ historiã scribit, Phidiæ, aut Praxiteli, aut Alcameni, aut alteri

ἄλλῳ ἐκείνων· δεῖ γὰρ οὐδὲ ἐκεῖνοι χρυσὸν ἢ ἄργυρον, ἢ ἐλέφαντα, ἢ τῶν ἄλλων ὕλην ἐποίουν, ἀπ' ἧς ὑπῆρχε, καὶ προὑπεβάλλοντο, Ηλείων ἢ Ἀθηναίων ἢ Ἀργείων πρεσβευσομένων. οἱ δὲ ἕτοιμον μόνον, καὶ ἕτοιμον τὸν ἐλέφαντα, καὶ ἕτοιμον, καὶ ἐκόλλων, καὶ ἐρρύθμιζον, καὶ ἐπλίνθευον ὡς χρυσῷ. καὶ τοῦτο δὴ ἡ τέχνη αὐτῶν, εἰς δέον οἰκοδομήσασθαι τὴν ὕλην. τοιοῦτόν δή τοι καὶ τὸ τῆς συγγραφέως ἔργον, εἰς καλὸν δεθεῖσα τὰ πεπραγμένα, καὶ εἰς δύναμιν ἐναργέσατα ἐπιδεῖξαι αὐτά. καὶ ὅταν τις ἀπροσώπως ὁδοιπορῶν τὰ τοιαῦτα θεᾶται λέγοντα, καὶ μετὰ τοῦτο ἐπαινῇ, τότε δὴ τότε ἀπευκαίρως ἐπαινεῖται, καὶ τὸν οἰκεῖον ἔπαινον ἀπαλλάττει τὸ ἔργον ὡς τοῦ ἰσχέως Φειδίᾳ. πάντων δὴ ἤδη παρασκευασμένων, καὶ προοιμίασιν μὲν ποτὲ ποιήσεται τὴν ἀρχήν, ὅταν μὴ πάνυ καλῶς

alteri cuipiam illorū similem esse oportere. Nō enim neq; illi aurum, aut argentum, aut ebur, aut aliam materiam faciebant, sed illa antea præexistebat, & quasi ad eā rem præparata erat, suppeditantibus illam Eleis, aut Atheniensibus, aut Argiuis: illi verò fingebant tantùm & secabant ebur, & poliebant, & conglutinabant, & concinnabant, atque auro incrustabant. Et hoc artis illorum erat, materiam videlicet communè exædificare. Idē fermè igitur & historici opus est, vt videlicet ea quæ facta sunt, bene ac rectè cōponat, & quàm fieri potest, clarissimè spectanda exhibeat. Ac quando is qui ea sic scripta recitari audiuit, putat se postea etiam videre quæ dicta sunt, atque inde ea laudat: tum demum opus hoc exactum & absolutum erit, propriamq; ac verā laudem historico illi Phidiæ siue artifici suo retulit. Porrò omnibus iam ita adornatis atq; paratis, etiam absq; vllo proœmio interim exordiri licebit, quando videlicet non admodum vr-

ου καταπάγη τὸ πρᾶγμα προδιοικήσασθαί τι ἐν ᾧ ποιήσεται· δυνάμει δὲ ἡ πότε χρὴ χρήσεται, ὡς ἀκροατοῦτι περὶ τῶν κεκτημένων. ὁπόταν δὲ καὶ προοιμιάζηται, ἀκμὴ δυοῖν μόνοιν ἄρξεται, οὐχ ὥσπερ οἱ ῥήτορες ἀπὸ τριῶν, ἀλλὰ τὸ τῆς εὐνοίας μέρος, προσχὼν ἢ εὐμαθείαν ἐνποιήσει τοῖς ἀκούουσι. προσίξουσι γὰρ αὐτῷ, ἂν λέξῃ, ὡς περὶ μεγάλων ἢ ἀναγκαίων, ἢ οἰκείων ἢ χρησίμων ἐρεῖ. ὑμαθῆ δ', ἢν φαίνηται τὰ ὕστερα ποιήσειν, τὰς αἰτίας προεκτιθέμενος, καὶ προειδέναι τὰ διαφέροντα τῶν ἐγκεκλημένων. Τοιούτοις προοιμίοις οἱ ἄριστοι τῶν συγγραφέων ἐχρήσαντο, ἱστορίαν μὲν, ὡς μὴ τὰ γενόμενα ἐξίτηλα τῷ χρόνῳ γένηται, μεγάλας καὶ θαυμαστὰ ὄντα, καὶ ταῦτα, νίκας Ἑλληνικὰς ἀπολουῦτα, καὶ πάθας βαρβαρικάς. Θουκυ-

get ac postulat ipsa res præoccupari quædam, & quasi ad futurum opus præfatione aliqua præparari. X Potentia verò seu tacitè etiam tunc proœmio vtetur, indicante videlicet ac manifestum faciente, de quibus rebus dicendum sit. Quando autem etiam apertè proœmio vtetur, à duabus rebus tantùm exordium sumat, non vt Rhetores à tribus, sed benevolentiæ loco prætermisso, attentionem & docilitatem pariat auditoribus. Y Aduertent enim ipsi animum, si ostenderit quàm de magnis, aut necessarijs, aut ad ipsos pertinentibus, aut vtilibus denique rebus dicturus sit. Z Docilia autem & plana posteriora faciet, si causas præmittit, ac rerum quæ gestæ sunt, capita ac summas quasdam præscribet. Atq; huiusce modi proœmijs optimi historiarum scriptores vsi sunt vt: Herodotus quidem, ne res gestæ longinquitate temporis interirent, magnæ adeò, & admiratione dignæ, & præterea Græcorum victorias & barbarorum clades declarantes, &c. Thucydi-

Θουκυδίδης δὲ, μέγα τι καὶ αὐτὸς ἐλπίσας ἔσεσθαι, καὶ ἀξιολογώτατον, καὶ μάλιστα τῶν προγεγενημένων ἐκεῖνον τὸν πόλεμον· καὶ γὰρ παθήματα ἐν αὐτῷ μεγάλα ξυνέβη γενέσθαι. μέγα δὲ τὸ προοίμιον ἀνάλογον τοῖς πράγμασιν, ἢ μηκυνόμενον ἢ βραχυνόμενον. ἀναφὰς δὲ καὶ ἐνδυωνύμενος καὶ ἔξω ἢ ἐπὶ τὴν δήλησιν μεταβασις. ἅπαν γὰρ ἀτυχῶς τὸ λοιπὸν σῶμα τῆς ἱστορίας, διήγησις μακρά ἐστιν, ὥστε τοῖς τῆς διηγήσεως ἀρετοῖς κατακεκοσμῆσθαι, λέγειν τε καὶ ὁμαλῶς προϊοῦσαν καὶ αὐτὴ ὁμοίως, ὥστε μὴ προσκόπτειν, μήτε λοιπαίνεσθαι. ἔπεσθαι τὸ ἀφελὲς ἐπανθεῖτω τῇ λέξει, ὡς ἔφην, μεμιγμένον, καὶ τῇ συμπεριπλοκῇ τῶν πραγμάτων· ἀπόλυτα γὰρ καὶ ἐντελῆ πάντα ποιήσει. καὶ τὸ πρῶτον ἐξεργασάμενον ἐπισχεῖν τὸ δεύτερον, ἐχόμενον αὖ, καὶ ἀνύσεως τρόπῳ σωμηρὸν ἐμποιοῦν, ὡς μὴ διακόπτεσθαι, μηδὲ διηγήσεις πολλὰς εἶναι, ἀλλὰ

Thucydides autem, quòd magnum etiam ipse bellum illud futurum existimaret, & memorabile maximè, & maius quàm omnia ea quæ antea gesta fuissent. Magnũ autem proœmium erit, quãdo rebus æquale & consonum erit, siue productum fuerit, siue abbreuiatum. Transitio verò ad narrationem mollis ac placida sit. Nam omnino omne reliquũ corpus historiæ longa quædam narratio est: quare & narrationis virtutibus exornari debet, leniter atq; æqualiter procedens, atq; ipsa sui similis, ita vt neque extet alibi, neq; hiatus aut concauitates aliquas habeat. Deinde & perspicuitas eluceat, dictione (quemadmodum dixi) & complexione rerum adornata. Absoluta enim & perfecta omnia faciet: & primo ad finem perducto, mox secundum inferet continuatum illi, & in morẽ catenæ coaptatum, vt neq; per-

tusum aut interruptum sit, neq; narrationes plures mutuò sibi

ἀλλήλαις παρακειμένας, ἀλλ' ἀεὶ τὸ πρῶτον τῶν δευτέρῳ μὴ γειτνιᾷν μόνον, ἀλλὰ καὶ κοινωνεῖν, καὶ ἀνακεκρᾶσθαι κατὰ τὰ ἄκρα, τάχος ἐπὶ πᾶσι χρήσιμον, καὶ μάλιστα, εἰ μὴ ἀπορία τῶν λέκτεων εἴη· καὶ τοῦτο ποιήσεσθαι χρὴ μὴ τοσοῦτον ἀπὸ τῶν ὀνομάτων ἢ ῥημάτων, ὅσον ἀπὸ τῶν πραγμάτων. λέγω δὲ, εἰ παραθέοις καὶ τὰ μικρὰ, καὶ ἧττον ἀναγκαῖα, λέγοις δὲ ἱκανῶς τὰ μεγάλα, μᾶλλον δὲ καὶ παραλειπτέον πολλά· οὐδὲ γὰρ ἢν ἑστιᾶς τοὺς φίλους, καὶ πάντα ἢ παρεσκευασμένα, διὰ τοῦτο ἐν μέσοις τοῖς πέμμασι, καὶ τοῖς ὀρνέοις, καὶ λοπάσι τοσαύταις, καὶ συσὶν ἀγρίοις, καὶ λαγωοῖς, καὶ ἑπογαστρίοις, καὶ σαπέρδην ἐνθήσεις καὶ ἔτνοι, εἴ τι κἀκεῖνο παρεσκεύαστο, ἀμελήσεις δὲ τῶν ἐντελεστέρων. μάλιστα δὲ σωφρονητέον ἐν ταῖς τῶν ὀρῶν ἢ τειχῶν ἢ ποτα-

adiacere videantur, sed semper quod primum est, secundo non modo vicinũ ac proximum sit, verùm etiam cum eo communicet, & per extrema commisceatur. Breuitas in omnibus vtilis est, & maximè, si non inopia quædam fuerit rerum dicendarum. Et hanc suppeditari oportet non tam à nominibus ac verbis, quàm ex ipsis rebus. Dico autem, si præterueharis cursu, ea quidẽ quæ parua sunt & minùs necessaria, exponas autem & explices copiosè ea quæ sunt magna. Imò verò & prætermittenda multa. Neque enim si conuiuio accipias amicos, atque omnia apparata fuerint, ob hoc intermedia bellaria, & auiculas, & patinas tam multas, & sues feros, & leporina, & sumina vel vuluas, saperdam quoque appones, & pulmentum, etiã si & illud apparatũ & coctum habeas: sed quæ vili ora sunt, missa facies. α Maximè autẽ temperantia quædã adhibenda est in descriptionibus montium, aut murorum, aut

ἢ ποταμῶν ἑρμηνείας, ὡς μὴ δυνάμιν λόγων ἀπαρο-
κάλως παρεπιδείκνυσθαι δο-
κοίης, καὶ τὸ σαυτῆς ἔργον, πα-
ρὰς τὴν ἱστορίαν, ἀπὸ ὀλίγου
πεφυσήμενον τῆ χρησίμου,
καὶ σαφοῦς ἕνεκα μεταδόσεως,
ἐκφυγὼν τὸν ἰξὸν τὸν ἐν τῷ
πράγματι, καὶ τὴν τοιαύτην
ἀπαφὴν λιχνείαν, οἷον ὁρᾷς
τι καὶ Ὅμηρος ὡς μεγαλό-
φρονα ποιεῖ. καί τοι ποιητὴς
ὤν, παραθεὶς τὸν Τάνταλον
καὶ τὸν Ἰξίονα καὶ Τιτυόν, καὶ
τοὺς ἄλλους. ἐὰν δὲ Παρθένι-
ος ἢ Εὐφορίων ἢ Καλλίμαχος
ἔλεγε, πόσοις ἄν, οἶμαι, ἔπεσι
τὸ ὕδωρ ἄγειν πρὸς τὸ χεῖλος
τοῦ Ταντάλου ἠνάγκασε, εἶτα πό-
σοις ἂν Ἰξίονα ἐκύλισε; μεί-
ζονι δὲ ὁ Θουκυδίδης αὐτὸς,
ὀλίγα καὶ τοιοῦτο ἄλλα τῆς πό-
σεως χρησάμενος, σπείσαι ὅ-
πως ὀφθῇς ἀφίσταται, ἢ μη-
χάνημα ἑρμηνεύσῃς, ἢ Πολι-
ορκίας σχῆμα δηλώσας, ἀν-
αγκαῖον καὶ χρεῶδες ὄν,
ἔστι

aut fluuiorum, vt ne vim ac poteſtatem verborum inepte ac præter rem oſtentare velle videaris, tuumq; ipſius negocium agere hiſtoria omiſſa, ſed modicè adhibitis illis, vtilitatis & perſpicuitatis tantùm gratia, mox inde digrediaris, viſco ſeu glutino quod in hac re eſt, atque vniuerſa tali guloſitate euitata: quemadmodum & Homerus, vtpote magnanimus, fermè, vt vides, facit. Quanquam enim poëta eſt, prætercurrit tamen Tantalum, & Ixionem, & Tityum & reliquos. At ſi Parthenius, aut Euphorion, aut Callimachus eadem tractaret, quàm multis putas verſibus aquam ad vſque labia Tantali adduxiſſet? deinde quàm multis idem Ixionem voluiſſet? Quin & Thucydides ipſe modicè hac orationis figura vtus, vide quàm mox ab eadem iterum recedat, quoties videlicet aut machinamentum aliquod exponit, aut obſidionis ſpeciem, quæ neceſſaria atque vtilis ſit, declarat,

ἢ ἔτι πόλεων σχῆμα, ἢ Συρακουσίων λιμένα. ὅταν μὲν γὰρ τὸν λοιμὸν διηγῆται, καὶ μακρὸς ἔναι δοκῇ, σὺ τὰ πράγματα ἐννόησον· ἔσῃ γὰρ ἄτω τὸ θάλος, καὶ ὡς φώγοις· ὅμως ἐπιλαμβάνεται καὶ τὰ γεγενημένα, ποικίλα ὄντα. ἢν δέ ποτε καὶ λόγους ἐρωτῶσά τινα δέησιν ἐσάγειν, μάνικα μὴ ἰσικότα ὠπρυσώπῳ, καὶ τῷ πράγματι οἰκεῖα λέγοιο, ἔπατα ὡς σαφέστατα τὰ τοῦτο, πλὴν ἐφᾶτά σοι τότε καὶ ῥητορεῦσαι, καὶ ἐπιδέξια πλὴν τῶν λόγων δεινότητα. ἔπαινοι μὲν γὰρ ἢ ψόγοι, πάνυ σφεδρὰ καὶ περιδεδιμμένοι καὶ ἀσυκοφάντητοι, καὶ μετὰ ἀποδείξεως, καὶ ταχεῖς, καὶ μὴ ἄκαιροι, ἐπὶ ἔξω τῦ δίκας ἡδίου ἐκεῖνοί εἰσι, καὶ πλὴν αὐτὸν Θεοπόμπῳ αἰτίαν ἔξεις, φιλαπεχθημόνως διατηροῦντι τῶν πλείστων, καὶ σφόδρα ἐπιβούλως ποιου-

aut etiam ciuitatum formas, aut Syracusanum portum describit. Nam cùm pestem illam narratione prosequitur, atque etiam longior esse videtur: tum ipsas res considera. cognosces enim hoc pacto breuitatem, & vt fugientem illum res gestæ tum apprehendant ac retineant, vt quæ multæ sint. Quòd si quando autem & dicentem aliquem introducere opus erit, curandum est vt maximè personæ decora, & rei conuenientia ac propria dicat, deinde vt quamplanissimè etiam hæc. Nisi quòd tibi β permittitur, tunc rhetoricari quoque, & ostentare verborum & orationis grauitatem. Nam laudes quidem aut reprehensiones, omnino parcæ, & circumspectæ, & calumnijs minimè obnoxiæ, præterea & cum demõstratione quadã, & breues & nõ intẽpestiuæ texẽdæ sunt. Nam extra iudiciũ ac forũ illi sunt de quib. hæc dicuntur. Alioqui in eandem cũ Theopompo culpam incurres, qui inuidiosè nimis accusat plurimos, & eam rem in studium & exer-

ποιουμένῳ τὸ πρᾶγμα, ὡς κατηγορεῖν μᾶλλον, ἢ ἱστορεῖν τὰ πεπραγμένα. καὶ μὴν καὶ μῦθος, εἴ τις παρεμπέσοι, λεκτέος μὲν, οὐ μὴν πιστωτέος πάντως, ἀλλ' ἐν μέσῳ θετέος τοῖς ὅπως ἂν ἐθέλωσιν, εἰκάσουσι περὶ αὐτοῦ. οἱ δ' ἀκίνδυνος, καὶ πῶς οὐδέτερον ἐπιῤῥεπέστερος. τὸ δ' ὅλον, ἐκείνου μοι μέμνησο, πολλάκις τὸ αὐτὸ ἐρῶ, καὶ μὴ πῶς τὸ παρὸν μόνον ὁρῶν γράφε ὡς οἱ νῦν ἐπαινέσωνταί σε, καὶ τιμήσωσιν, ἀλλὰ τοῦ σύμπαντος αἰῶνος ἐστοχασμένος, πῶς τοὺς ἔπειτα μᾶλλον σύγγραφε, καὶ παρ' ἐκείνων ἀπαίτει τὸν μισθὸν τοὺς γραφῆς, ὡς λέγηται καὶ περὶ σοῦ, ἐκεῖνος μέν τοι ἐλεύθερος ἀνὴρ ἦν, καὶ παῤῥησίας μεστός· οὐδὲν οὐδὲ κολακευτικὸν, οὐδὲ δολοπρεπὲς, ἀλλ' ἀλήθεια ἐπὶ πᾶσι. τοῦτ' εἰ σωφρονοίη τις, ὑπὲρ πάσας τὰς νῦν ἐλπίδας θεῖτο ἂν, οὕτως ὀλιγο-

& exercitationem quandam vertit, vt accusare magis, quàm historiæ tradere res gestas videatur. Iam verò & fabula, si qua fortè incidat, dicenda quidem erit, non tamen credenda omnino, sed in medio relinquenda ijs, qui quoquo modo volent, coniecturam de ea facturi sint. Tibi verò extra periculum sit, neque in hanc vel in illam partem magis inclinet. In vniuersum autē illud memineris (sæpiùs autem idem dico) & non ad præsens solùm tempus respiciens scribas, vt ij qui nunc sunt, te laudent, & honoribus afficiant, sed in omne æuum intentus, illis potius qui in posterum victuri sunt, historiam componas, atque ab illis mercedem scriptionis deposcas, vt dicatur & de te aliquando: ille verò vir liber fuit, & ad dicendum fiducia plenus, nihil neq; adulatorium, neque seruile, sed veritatem in omnibus secutus. Atque hoc, si quis modestè sapiat, ante omnes præsentium spes meritò ponat,

ὀλιγοχρονίους οὔσας. ὁρᾷς τὸν Κνίδιον ἐκεῖνον ἀρχιτέκτονα, οἷον ἐποίησεν; οἰκοδομήσας γὰρ ἐπὶ τῇ Φάρῳ πύργον, μέγιστον καὶ κάλλιστον ἔργων ἁπάντων, ὡς πυρσοῦσθαι ἀπ' αὐτοῦ τοῖς ναυτιλομένοις, ἐπὶ πολὺν τῆς θαλάττης, καὶ μὴ καταφέρεσθαι εἰς τὴν Παραλίαν, παγχάλεπον, ὡς φασιν, ὄσαν, καὶ ἄφορμον, εἴ τις ἐμπέσοι εἰς τὰ ἕρματα. οἰκοδομήσας οὖν τὸ ἔργον, ἔνδοθεν μὲν κατὰ τῶν λίθων τὸ αὑτοῦ ὄνομα ἐπέγραψεν, ἐπιχρίσας δὲ τίτανον, καὶ ἐπικαλύψας ἐπέγραψε τοὔνομα τοῦ τότε βασιλεύοντος· ἐάσας, ὅπερ καὶ ἐγένετο, πάνυ ὀλίγον χρόνον σωζεσθαι σύμφωνα μὲν τοῖς σχίσματι τὰ γράμματα, ἐφανερὸν δὲ, Σώστρατος Δεξιφάνους Κνίδιος θεοῖς σωτῆρσιν, ὑπὲρ τῶν πλοϊζομένων. οὕτως οὐδὲ ἐκεῖνος εἰς τὸν τότε καιρὸν, οὐδὲ τὸν

breues adeò ac momentaneas existentes. An non vides Gnidium illum architectum, cuiusmodi fecerit? Cùm enim extruxisset illam in Pharo turrim, maximũ atq; pulcherrimum operum omnium, vt ex ea faces incensæ nauigantibus viam dirigerent in multum vsque maris, & ne deferrentur illi in Parætonium, locum omnino (vt aiunt) periculosum, & vnde non facilè redire atque effugere licet, si quis intra angustias ac septa illius delatus fuerit. Hoc igitur opus postquam exædificasset, intus quidem in saxis suum ipsius nomen inscripsit, supernè autem calce illita, atque ita priore inscriptione occultata, nomen eius qui tum regnauit, superinscripsit, ratus (id quod & euenit postea) paruo admodum tempore futurum esse, vt literæ istæ foris inscriptæ vnà cum calce illita reciderent & euanescerent, appareret autem interior titulus, hic videlicet: Sostratus Dexiphanis filius, Gnidius, Dijs seruatoribus, pro salute nauigantium, &c. Hoc pacto nec hic

ad ila

ἐ τὸν αὐτοῦ βίον τὸν ὀλίγον ἑώρα, ἀλλ' εἰς τὸν νῦν, καὶ τὸν ἀεί, ἄχρις ἂν ἑστήκῃ ὁ πύργος, καὶ μένῃ αὐτοῦ ἡ τέχνη. χρὴ τοίνυν καὶ τὴν ἱστορίαν οὕτω γράφεσθαι, σὺν τῷ ἀληθεῖ μᾶλλον, πρὸς τὴν μέλλουσαν ἐλπίδα, ἥπερ σὺν κολακείᾳ, πρὸς τὸ ἡδὺ τοῖς νῦν ἐπαινουμένοις. οὗτός σοι κανὼν καὶ στάθμη ἱστορίας δικαίας. καὶ εἰ μὲν σταθμήσονταί τινες αὐτῇ εὖ ἂν ἔχοι, καὶ εἰς δέον ἡμῖν γέγραπται· εἰ δὲ μὴ, κεκύλισται ὁ λίθος ἐν Κρανίῳ.

ad illud tempus quod cum erat, neq; ad vitam suã, quæ modica ac brevis erat, respiciebat: sed ad hoc præsens, & in perpetuum, donec turris ea superstes futura est, ars quoq; illius manebit. Oportet igitur & historiam eodê modò componi, cum veritate magis in futuram spem, quàm cum adulatione ad gratiam & dulcedinem ijs qui eam in præsentia nunc laudant. Atque hæc tibi regula & amussis historiæ iustæ. Qua quidem si qui examinando ac perpendendo vtentur, bene res habet, & commodùm hæc à nobis scripta sunt: si minus, volutatum est in Cranio dolium.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

LVcianus in hoc libello finem historiæ constituit, vt iuuet, τὸ χρήσιμον, quòd Græci vocant, non τὸ τερπνόν. Nam illud ex veritate, qui vltimus est finis, proficiscitur. Quod si per se subsequatur τὸ τερπνὸν, non extrinsecus adductum, aut accersitum, id quoque magnopere ad historiam spectare. Hęc ita Lucianus exposuit, bellè quidem & doctè. In eo porrò qui scripturus est historiam, duo insint, oportet: σύνεσις πολιτικὴ, καὶ δύναμις ἑρμηνευτική.

a ABDERITIS

a ABDERITIS aiunt.] *Conscribendæ historiæ ratio.* *b* Iam regnante.] *Exordium* *c* Tragœdias.] *Tragœdia vehementiß. constat affectibus, ita vt tragœdias agere videatur esse quiddam insaniæ simillimum. Proinde Lucianus hîc narrat Abderitis, ex Euripidis tragœdia recitante tragœdo, Archelao publicitùs febrim obortam: eam septimo pòst die transisse in insaniam, ita vt omnes ingenti voce versus quosdam ex Archelai Andromeda pronunciarent.* *d* Non vt ipsi.] *Adaptatio exempli.* *e* Bellum omnium.] *Prouerbium ideo dictum est, quòd bellũ omnium rerũ nouandarum autor est, vt ex eo veluti nata videantur omnia.* *f* Diogenes autẽ.] *Occasio consilij.* *g* Sursum ac deorsum per Cranium.] *Craneum schola seu gymnasium, in quo Diogenes degebat, ante Corinthum, vt Laërt. lib 6. scribit:* ἐτύγχανε μὲν οὖν ἀλάγων, ἐν τῷ κρανείῳ πρὸ τοῦ κορίνθου γυμνασίῳ. *h* A' fumo quidem.] *Propositio operis.* *i* Cæterùm nosti.] *Attentio à difficultate.* *k* Porrò quando.] *Diuisio.* *l* Igitur communia.] *Quæ vitia fugienda historiam scribenti.* *m* Isthmo diuisa.] ἴσθμος *terra angusta inter duo maria. Est enim diuidens Euxinũ & Caspium mare. Est & alius Corinthiacus, qui efficit, vt naues longo & ancipiti ambitu iuxta peninsulam circumuagentur.* *n* Δὶς ἀλὰ πασῶν.] id est, *Bis per omnia. Adagiũ, vt idẽ Lucianus hîc in Apologia indicauit, ex arte musica mutuò sumptum, quo discrimen ingens ac longißimũ interuallũ significatur. Vnde quæ pugnantißima inter sese videntur, totoq́; dißidere genere, ea δὶς ἀλὰ πασῶν inter se discrepare dicuntur. Vide quæ suprà annotauit Erasmus noster in Chiliadibus suis.* *o* Nihil falsum.] *Danda enim opera est ei qui res hominum scriptis mãdare volet, primò, ne narrationi suæ mordacia & res commenticias adiungat. Hoc enim vitio cùm in omnibus rebus nihil est turpius & perniciosius, tum vel maximè in monumentis rerum veterum.* *p* Porrò qui putant.] *Respondet eorũ obiectioni, qui duplicem historiæ finẽ faciunt* *q* Ex sola veritate.] *Finis historiæ veritas. Veritatem amet historicus, inquit póst.* *r* Ipsum sequatur.] *A' remotione.* *s* Prętereà etiam.] *Ab ipsius laude & effectu.* *t* Cęteris veró.] *A' persona eorum qui laudantur.* *u* Singulare certamen.] *Probat exemplo Alexandri,*

qui

qui adulationis ambitione non laborabat. x Architecti.] *Dinocratis. Vitruuius libr. 2.* y Nam vel.] *Subijcit exempla vitiorum.* z Homerus.] *Neq; de patria sua quicquam prodidit, nec proprium nomen suis poëmatis intexuit. Eum tamen in Chio habitasse, docuisse, & vxorem atq; familiam habuisse, scribit Herodotus. Hinc Chium vatem Theocritus in Thalysia vocat. Septem tamen vrbes certant de eo:*

Smyrna, Rhodos, Colophon, Salamin, Chios, Argos, Athenę. *In Chio autem insula sepultum esse, notauit Iacob. Bononiensis in Gellij cap. 11. libr. 3.* A Edessa.] *Edessa Arabiæ ciuitas, antea Antiochia dicta, vt scribit Plin. lib 5. cap. 24.* B Qui Rhodij.] *Inter colossos & statuas ingentes, in primis celebratur colossus Rhodius, pedibus centum & quinq; altus.* C At verò.] *Hactenus de vitijs verborũ & compositionis: iam quæ in rebus peccantur.* D Iam alius.] *Aliud exemplum.* E Nullum est.] *Vulgò sic: Posito contrariorum altero, tollitur alterum.* F Polydamante.] *Ferunt hunc cũ Antenore & Aenea, vrbem Troiæ tradidisse Græcis.* G Maximè autem.] *Libertas historici.* H Ob Cliti cędem.] *Clitus nutricis Alexandri filius, & dux eius fidissimus, tandem ab ebrio Alexandro, quòd liberiùs patris Philippi res gestas extulisset, interemptus. De quo vide Curtium de gestis Alexandri: & Lucianum nostrum in dialogis Diogenis & Alexandri, item in Alexandri & Philippi.* I Execrabilem istum Gylipum.] *De Gylipo lege Aelianum de var. hist. lib. 12. cap. Quinam sint ex obscuris facti celebres. & Plutarchum de Liberis educandis.* K Ea quę semel facta sunt.] *Quod semel factum, infectum fieri nequit.* ἀνακλώσειεν *aorist. α. opt. Aeolicus, verbi* ἀνακλώθω. L Artaxerxem metuerit.] *Testantur Hebræi scriptores, nomẽ hoc, Persarũ regibus cõmune fuisse, perinde ac Cæsaris Romanorum imperatoribus.* M Equum è Nisęis illis.] *Nisæa regio est Partyenes haud procul Caspijs montibus: ea equos præstantissimos, maximosq; aluit, quibus reges ipsi vterentur. Patet hoc ex Strab. lib. 11. Plin. lib. 6. cap. 25. Suid. & Plutarch. in Pyrrho, Nisæi equi meminit.* N Neque Thucydides.] *Aemilius Probus in Themist. & Cic. in Bruto, Thucydidem plurima fide dignũ putauerunt.* O Talis igitur mihi

mihi sit historicus ille.] *Historicus qualis esse debet, Sallustius etiam docet in Catilinarij exordio. Sed à quo incœpto, studioq; me ambitio mala detinuerat, eôdem regressus, statui res gestas P. R. carptim, vt quæq; memoria digna videbantur perscribere: eò magis quòd mihi à spe, metu, partibus Reipub. animus liber erat. P.* Vt metu careat, & nullis muneribus corrumpatur, & liber sit.] *Metus est diffidentia expectati & impendentis mali, vt Cicero in calce lib. 4. Tusc. diffinit. Historicus metuere nõ debet, vt si quẽ in scribenda historia offenderit, is illi in honoribus aduersetur, aut alia quacunq; in re. Q* Et dicendi libertatem, ac veritatẽ amet.] *Hanc libertatem Græci παῤῥησίαν appellant. Hæc autem ad veritatẽ expromendam maximè pertinet, vt elegantissimè docet Plutarch. in libello de differentia adulatoris & amici. & Lucianus noster hic. Lupus numerat eam inter orationis figuras. vide Quintil. lib. 9. cap. 2. Ab ea Lucianus παῤῥησιαστὴς ob liberam & procacem linguam appellatus est in Piscatore. Itidem Demochares. Nam in historia potissimùm requiritur fides. Igitur inquit Sallustius de Catilinæ coniuratione: Quàm verissimè potero, paucis absoluam. Cic. in 2. de Orat. vbi de præceptis historiæ tradit, lumen veritatis appellat historiam: Historia, inquit, testis temporum, lux veritatis, vita memoriæ, magistra vitæ. & infrà, paulò pòst: Nam quis nescit primam esse historiæ legem, ne quid falsi dicere audeat: deinde, ne quid veri tacere audeat, ne qua suspicio gratiæ sit in scribendo, ne qua simultas. Et Strabo lib. 1. Historiæ finis est veritas. Polybius lib. 2: Atqui scriptorem rerum gestarum docet, non mouere hominũ affectus, neq; orationem ad id aptam requirere, neq; calamitates hominum insectari, quod tragœdiarum scriptores faciunt: sed dicta factaq; hominum verè referre, etiam si mediocria fuerint. & infrà, Augustinus lib. 1. cap. 5. de Ciuitate Dei: Sallustius, inquit, nobilitate veritatis insignis historicus est. R* Herodotum.] *Vide in Herodoto vel Aetio quæ annotauimus. S* Hippotyphiam.] *Græci pro ingenti fastu, & nimia gloriæ affectatione accipiunt. Nam ἵππος in compositione auget, τυφὸς autem superbiam & factum significat. T* Quòd si autem.] *Collatio rerum. V* Proœmio.] *De proœmijs historicis & cæteris partibus. X* Potentia.]

tia.] *Planiùs sic: Initium vim proœmij habebit. Dat regulam historicam, vt in exordio attentionem tantùm & docilitatem, non etiam beneuolentiam capiet historicus. quam Liuius seruat in præfatione, in primis tertiæ Decadis: In parte, inquit, operis mei licet mihi præfari, quod in principio summæ totius professi sunt pleriq; rerum scriptores: bellum maximè memorabile omnium quæ vnquam gesta sint, me scripturum, quod Annibale duce Carthaginenses cum populo Romano gessere. Oritur à captanda attentione, quæ propositionem totius illius Decadis continet: & videtur alludere ad hæc Græcorum exordia.* γ Aduertent.] *Attentos reddet.* Z Docilia.] *Dociles auditores, & perspicua quæ sequentur facient.* α Maximè autem.] *Qui ordinem temporum digerit, regiones & loca describit, exactè consilia tractat, res gestas commemorat, suam de rebus sententiam rectè pronunciat: quique celebrat homines fama & nomine illustres, aptas conciones, exhortationes, accusationes, legationes, facta, dicta, malos euentus, & hæc omnia eleganti vestit oratione: non solùm magnus est historiographus, sed etiam bonus orator. Quando autem etiam aperiè præmio vtitur, à duabus rebus tantùm exordiù sumat, non vt rhetores à tribus: sed beneuolentiæ loco prætermissò, attentionem & docilitatem pariat auditoribus. Salustius Catilinæ historiam complexurus, & dociles & attentos facit, promittendo breuitatem, & de quibus rebus sit dicturus* β Permittitur.] *Licet historico in concionibus* ῥητορεύειν. *i. rhetorico more loqui. Historica enim facultas è rhetorice enascitur.* γ In Pharo.] *De hac turri vide Strabonem libro 17. Fuit autem Paretonium locus paulò supra Alexandriam versus Libyam, vt Plinius ait lib. 38. cap. 12. vbi miratur Ptolemæum Sostrat. Gnidio architecto permisisse suam inscriptionem, cuius Sostrati idem Luc. mentionem facit in Hippia.*

AAH.

ΑΛΗΘΟΥΣ ΙΣΤΟ-
ρίας λόγος ά.

*HISTORIAE VE-
ræ Liber primus.*

ARGVMENTVM.

VT suprà Historiæ præcepta & regulas tradidit, ita in his duobus libris exemplũ eiusdẽ proponit, non quidem rerũ verè gestarũ, sed fictarum: simul vt formã aliquam operis, ceu videtur, proponeret: simul vt animos à rebus serijs auocatos, paulisper reficeret & delectaret. Quid autem in his narrationibus potissimùm spectandum sit, nempe qua occasione, quóve consilio argumentum hoc tractârit, ipse in Prooemio exponit.

ΟΣΠΕΡ τοῖς ἀθλητικοῖς, καὶ περὶ τὴν τῶν σωμάτων ἐπιμέλειαν ἠσκημένοις, οὐ τῆς εὐεξίας μόνον, οὐδὲ τῶν γυμνασίων φροντίς ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τῆς κατὰ καιρὸν γιγνομένης ἀνέσεως, μέρος γοῦν τῆς ἀσκήσεως τὸ μέγιστον αὐτὴν ἐπολαμβάνουσιν. οὕτω δὴ καὶ τοῖς περὶ λόγους ἐσπουδακόσιν ἡγοῦμαι προσήκειν, μετὰ τὴν πολλὴν τῶν σπουδαιοτέρων ἀνάγνωσιν, ἀνεῖναί τε τὴν διάνοιαν, καὶ πρὸς τὸν ἔπειτα κάματον ἀκμαιοτέραν παρασκευάζειν. γένοιτο δ' ἂν ἐμμελὴς ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῖς, εἰ

MOs[a] *est athletarũ, ac eorum qui summa diligentia corpus exercent, non modò bonæ habitudinis ac exercitationis habere rationẽ, verumetiam (quod magnam exercitationis vim habere arbitramur) nonnunquam remissioni corporis acquiescere. Idem literarum studiosis fieri oportere censeo, vt cum grauibus ac serijs legendis defatigati fuerint, ad animi laxamentum aliquãtisper declinent, donec ad futurum laborem robustiores ac vegetiores efficiãtur. Maximum verò ex hoc ocio atq; quiete fructũ caperent, si ta-*

ἢ τοῖς διδοῖς τῶν ἀναγνω-
σμάτων ὁμιλοίην, ἃ μὴ μό-
νον ἐκ τοῦ ἀσεμνοῦ τινος καὶ χα-
λεπτοῦ & ψιλῶ παραξενοῦντος
ψυχαγωγίαν, ἀλλά τινα καὶ
θεωρίαν ἐκ ἄμουσον ἐπιδεί-
ξεται, οἷόν τι καὶ περὶ τῶνδε
τῶν συγγραμμάτων φρονῆ-
σαι ὑπολαμβάνω. ὁ γὲ μό-
νον τὸ ξένον τῆς ὑποθέσεως,
εἶτι τὸ ἀπεριέργως ἁπλοῦν,
ἐπαγωγὸν ἔσεσθαι αὐτοῖς, εἶτε
ὅτι ψεύσματα ποικίλα, πι-
θανῶς τε καὶ ἐναλλὰξ ἐξευ-
ρόντα, ἀλλ' ὅτι καὶ τῶν
ἱστορουμένων ἕκαστον ἐκ ἀκω-
μῳδήτως πάνυ τινὰς ἐνίκησε
τῶν παλαιῶν ποιητῶν καὶ
συγγραφέων καὶ φιλοσόφων,
πολλὰ τερατεύσαντας καὶ μυθώ-
δη συγγεγραφότας. ἃς καὶ
ὀνόμασι ἐνέγραφον, εἰ μὴ
καὶ αὐτῷ σοι ἐκ τῆς ἀνα-
γνώσεως φαίνεσθαι ἔμελε.
Κτησίας ὁ Κτησιόχου, ὁ Κνί-
διος, συνέγραψε περὶ τῆς
Ἰνδῶν χώρας, καὶ τῶν παρ'
αὐτοῖς, ἃ μήτε αὐτὸς εἶδε,
μήτε

si talium rerum lectioni vacarent, quæ non modò tenuem ac ieiunam, verùm neque rudem neque inconcinnam speculationem præse ferent, quale quiddam & de his scriptis sensuros suspicor. Neque enim solùm materiæ nouitas atque festiuitas, neque id quòd multa ac varia mendacia verisimiliter ac probabiliter confinguntur, eos ad legendum alliciet: verùm id præcipuè, quòd omnis fermè narratio neminem ex antiquis aut poëtis aut historicis aut philosophis, quī monstrosa quædam, & fabulis similiora quàm veris, literis mandârunt, sine mora su reprehensionis prætermisit. Quorum quidem omnium nomina subiecissem, nisi ea tibi ex ipsa lectione perspicua & manifesta fore intelligerem. [b] Ctesias enim Ctesiochi filius Gnidius mira quædam de Indorum regione conscripsit, atque ea quidem, quæ neque ipse audiuerat,

μήτε ἄλλου εἰπόντος ἤκουσεν. ἔγραψε δὲ καὶ Ιαμβοῦλος περὶ τῶν ἐν τῇ μεγάλῃ θαλάττῃ πολλὰ παράδοξα γνώριμον μὲν ἅπασι τὸ ψεῦδος πλασάμενος, οὐκ ἀτερπῆ δ' ὅμως συνθεὶς τὴν ὑπόθεσιν. πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι, τὰ αὐτὰ τούτοις προελόμενοι, συνέγραψαν, ὡς δή τινας ἑαυτῶν πλάνάς τε καὶ ἀπολημίας θηρίων τε μεγέθυ ἱστορουῦτον, καὶ ἀνθρώπων ὠμότητας, καὶ βίων καινότητας. ἀρχηγὸς δὲ αὐτοῖς, καὶ διδάσκαλος τῆς τοιαύτης βωμολοχίας ὁ τοῦ Ὁμήρου Ὀδυσσεύς, τοῖς περὶ τὸν Αλκίνοον διηγούμενος, ἀνέμων τε δουλείαν, καὶ μονοφθάλμους, καὶ ὠμοφάγους, καὶ ἀγρίους τινὰς ἀνθρώπεις, ἔτι δὲ πολυκέφαλα ζῶα, καὶ τὰς ὑπὸ φαρμάκων τῶν ἑταίρων μεταβολὰς, οἷα πολλὰ ἐκεῖνος πᾶς ἰδιώτας τῶν Φαίακας ἐτερατεύσατο. τούτοις οὖν ἐντυχῶν ἅπασι, τοῦ ψεύσασθαι μὲν οὐ σφόδρα τοὺς ἄνδρας ἐμεμψάμην, ὁρῶν

neq; ab alio qui vera narraret, acceperat. Iambulus quoque de his quæ in mari magno sunt, multa præter fidem ac opinionem hominum suis libris inseruit: omnibus quidem apertum commentus mendacium, non tamen insuauis materiæ compositor. Multi præterea hos imitati, in eadem ratione scribendi versati sunt, qui errores suos ac peregrinationes, ac immensa beluarum corpora, & feritates hominum, & inusitatos mores enarrârunt. Huius verò scurrilitatis artifex & inuentor extitit [c] Homericus ille Vlysses, qui apud Alcinoum ventorum seruitutem, & vnoculos crudaq; vorantes homines, & multorum capitum animalia, sociosqúe meretricum veneficijs permutatos, multaqúe mõstris similia [d] rudi Phæacum populo est ementitus. In quæ quidem cùm incidissem, non multùm sanè his ob mendacium succensebam, quum

ὁρῶν ἤδη σαύηθεν ὂν τοῦτο καὶ τοῖς φιλοσοφεῖν ἐπισχυομένοις· ἐκεῖνο δ' αὐτῶν ἐθαύμασα· εἰ ἐνόμισαν λήσειν οὐκ ἀληθῆ συγγράφοντες. διόπερ καὶ αὐτὸς ἐπολαινοδοξίας, ἀπολιπεῖν τι σπουδάσας τοῖς μεθ' ἡμᾶς ἵνα μὴ μόνος ἄμοιρος ὦ τῆς ἐν τοῦ μυθολογεῖν ἐλευθερίας, ἐπεὶ μηδὲν ἀληθὲς ἱστορεῖν εἶχον (οὐδὲν γὰρ ἐπεπόνθειν ἀξιόλογον) ἐπὶ τὸ ψεῦδος ἐτραπόμην, πολλῷ τῶν ἄλλων εὐγνωμονέστερον. κἂν ἐν γὰρ δὴ τοῦτο ἀληθεύων λέγω, ὅτι ψεύδομαι, οὕτω δ' ἄν μοι δοκῶ καὶ τὴν περὶ τῶν ἄλλων κατηγορίαν ἐκφυγεῖν, αὐτὸς ὁμολογῶν μηδὲν ἀληθὲς λέγειν. γράφω τοίνυν, περὶ ὧν μήτ' εἶδον, μὴ δ' ἔπαθον, μήτε παρ' ἄλλων ἐπυθόμην, ἔτι δὲ μηδὲ ὅλως ὄντων μὴ δὲ τὴν ἀρχὴν γενέσθαι δυναμένων, διὸ δεῖ τοὺς ἐντυγχάνοντας μηδαμῶς πιστεύειν αὐτοῖς. Ὁρμηθεὶς γάρ ποτε ἀπὸ Ἡρακλείων

quum hoc genus sermonum ab his qui se philosophos esse profitentur, vsurpari viderem: illud verò non parùm in eis admiratus sum, si quum falsa dicerent, id alios latêre existimarent. Quapropter & ipse præ rerum nouarum studio, volens posteris aliquid relinquere, ne solus expers sim libertatis in fabulis dicendis (nihil enim memoratu dignum, quod verè narrare possem, mihi contigerat) ad mendacium me transtuli, atq; vt mea quidem fert opinio, multò tolerabilius quàm cæteri. Nam quum hoc ipsum quòd mentior, verè dicam, idcirco me aliorũ reprehensiones iure ac meritò effugere existimaui, quoniam nihil me veri narraturum polliceor. Ea igitur scribo, quæ neque ipse vidi, neque passus sum, neque ab alijs audiui, quæ prætereà omnino non sunt, neque ab initio esse potuerunt. Quare qui hæc legerit nullam his fidem adhibeat oportet. e Egressus olim ab Herculeis

στηλῶν, καὶ ἀφεὶς ἐς τὸν ἑσπέριον Ὠκεανὸν, οὐρίῳ ἀνέμῳ τὴν πλοῦν ἐποιούμην. αἰτία δέ μοι τῆς ἀπορθημίας, καὶ ἐπόθεσις, ἡ τῆς διανοίας περιεργία, καὶ πραγμάτων καινῶν ἐπιθυμία, καὶ τὸ βούλεσθαι μαθεῖν, ὅ, τι τὸ τέλος ἐστὶ τῆς Ὠκεανοῦ, καὶ τίνες οἱ πέραν κατοικοῦντες ἄνθρωποι. τούτου γέ τοι ἕνεκα, πάμπολλα σιτία ἐνεβαλόμην. ἱκανὸν δὲ καὶ ὕδωρ ἕν. θέμην, πεντήκοντα δὲ τῶν ἡλικιωτῶν προσεποιησάμην, τὴν αὐτὴν ἐμοὶ γνώμην ἔχοντας. ἔτι δὲ καὶ ὅπλων πολύ τε πλῆθος παρεσκευασάμην, καὶ κυβερνήτην τὴν ἄριστον, μισθῷ μεγάλῳ πείσας, παρέλαβον. καὶ τὴν ναῦν, ἄκατος δὲ ἦν, ὡς πρὸς μέγαν καὶ βίαιον πλοῦν ἐκρατυνάμην· ἡμέραν μὲν οὖν καὶ νύκτα οὐρίῳ ἀνέμῳ πλέοντες, ἔτι τῆς γῆς ἐποφαινομένης, οὐ σφόδρα βιαίως ἀνηγόμεθα. τῇ ἐπιούσῃ δὲ, ἅμα ἡλίῳ ἀνίσχοντι, ὅ, τε ἄνεμος ἐπεδίδου, καὶ τὸ ὕνμα ἠυξάνετο, καὶ ζόφος ἐνεγίγνετο, καὶ οὐκ ἔτ' οὐδὲ σεῖται τὴν ὀθόνην δυνατὸν ἦν, ἐπιτρέψαντες οὖν τοῦ πνεύματι, καὶ παραδόντες αὐτοὺς,

columnis, & in occidentalem Oceanum delatus, secundis quidem ventis nauigabam. Causa autem peregrinationis & argumentum, animi curiositas, & nouarum rerũ desiderium, quodque scire cupiebam qui sit Oceani finis, quique homines vltra Oceanum inhabitent. Huius igitur gratia commeatum & supellectilem multam imposui, aquaeque quantum satis erat, ac coætaneos quinquaginta eiusdem animi mecum adiunxi, & armorum copiam paraui, gubernatoremque optimum magno precio conducens accepi in nauem. Erat autem nauis mediocris, ad magnam ac violẽtam nauigationem robusta. Die igitur & nocte secundè nauigantes, terra adhuc apparente, non adeò multa vi agebamur. Sequẽti die simul sole oriente ventus increuit, & fluctus intumuêre, caligoque sub-

ἐχειμαζόμε-

ἐχειμαζόμεθα ἡμέρας ἐννέα καὶ ἑβδομήκοντα. τῇ δ' ὀγδόῃ καὶ ἑβδομηκοστῇ, ἄφνω ἐκλάμψαντος ἡλίου, καθορῶμεν ἀ πόρρω νῆσον ὑψηλὴν καὶ δασεῖαν, ὄρεσι πρόσχωρον ὑπερμεγέθεσιν ὑπὸ νέφους ἤδη τὸ πολὺ ἐχούσαις. καὶ ἀσφαβάντες, ὡς ἂν ἐκ μακρᾶς ταλαιπωρείας, πολὺν ἤδη ἐπὶ χρόνον ἐκείμεθα· ἀναστάντες δ' ὅμως, ἀπεκείναμεν ἡμῶν αὐτῶν φύλακας ἑπτὰ νεὼς παραμένειν, ἄκοσι δ' ἐμοὶ ἐπανελθεῖν, ἐπὶ καταστάσει τῇ ἐν τῇ νήσῳ. πολὺν δὲ ὄρθρον σχόντες τῆς ἀρᾶς ἐθαλάττης δι' ὕλης, ὁρῶμέν τινα στήλην χαλκῇ πεποιημένην, Ἑλληνικοῖς γράμμασι καταγεγραμμένην, ἀμυδροῖς δὲ καὶ ἐκτετριμμένοις, λέγεσθαι, ἄχρι τούτων Ἡρακλῆς καὶ Διόνυσος ἀφίκοντο. ἐνταῦθα δὲ καὶ ἴχνη δύο πλησίον ἐπὶ πέτρας, τὸ μὲν πλατύτερον, τὸ δὲ ἔλαττον, ἐμοὶ δοκεῖν, τὸ μὲν Διονύσου τὸ μικρότερον,

orta est, neq; iam demitti velũ poterat. Cũ vẽto igitur cõuersi, & committentes nos ipsos tẽpestati, hyemauimus diebus nouẽ & septuaginta. Octogesima verò die oriente iam sole repentè conspicimus non longè insulam sublimem, & arboribus consitam. Circa eam fluctus non asperi frangebantur. etenim procellæ iam maxima pars quieuerat. Adeuntes igitur, & descendentes, vt ex multa maris molestia, super terram strati diu iacuimus. Tandem exurgentes, ex nobis ipsis quidem statuimus triginta custodes qui naui adstarent: viginti autem mecum quĩ ascenderent quæ in insula erant exploratum. Progredientes igitur circiter stadijs tribus à mari per syluã, videmꝰ columnã quandã aereã Græcis literis inscriptã, caducis tamẽ, & cõsumptis, quæ indicaret eò vsq; Herculem & Bacchum deuenisse. Erant autem & propè vestigia duo in saxo, vnum quidẽ instar iugeris magnũ, alterum autem minus, vt mihi videretur Bacchi fuisse quod minus erat:

φάτερον δ' Ηρακλέος. πρὸ
κυνήσαντες οὖν προῆμεν. ὀ-
λίγω δὲ πολὺ παρῆμεν, καὶ ἐ-
πισάμενα ποταμῷ, οἴνου
ῥέοντι ὁμοιοτάτῳ μάλιστα,
ἡδὺ δὲ ὁ Χίος ἦν. ἄφθονον δὲ
τὸ ῥεῦμα, καὶ πολύ, ὥστε ἐνια-
χοῦ καὶ ναυσίπορον ἂν δοκεῖν
θαι. ἐπεὶ οὖν ἡμῖν πολὺ μᾶλ-
λον πιστὰ ἦν ἃ ἐπὶ τῆς στή-
λης ἐπιγράμματι, ὁρῶσι τὰ σημ-
εῖα τῆς Διονύσου ἐπιδημίας.
δόξαν δέ μοι μὴ ὄθεν ἄρχεται
ὁ ποταμὸς, ζητεῖν ἀνιέναι παρὰ τὸ ῥεῦμα καὶ πη-
γὰς μὲν οὐδεμίαν εὕρον αὐτῇ
πολλὰς δὲ καὶ μεγάλας ἀμπέ-
λους, πάνυ βοτρύων παρὰ
ἕκαστον ῥίζαν ἑκάστης, ἀνέρρε
ον οὖν οἴνου διαυγὲς, ἀφ'
οὗ ἐγίνετο ὁ ποταμός. ὧν δὲ
καὶ ἰχθῦς ἐν αὐτῷ πολλοὺς
εἴδομεν, οἴνῳ μάλιστα καὶ τοῦ
χροιὰν καὶ τῷ γεύσει προσ-
οικότας. ἡμᾶς γοῦν ἀγρύ-
σαντες αὐτῶν τινας, μὴ ἐμ-
φαγόντες ἐμεθύσθημεν. ἀμέ-
λει καὶ ἀνατιμόνησαν αὐτοὺς,
ἡνίσκομεν γυμνοὺς μετρίους.
ὕστερον

Herculis autem quod maius. Venerantes igitur locũ proceſsimus. Non iam longè aberamus, quum ecce fluminis adſtitimus vini fluenti, ſimillimo profectò illi quod in Chio inſula naſcitur. Erat & fluxus inundans & multus, ita vt alicubi nauibus eſſet tranſitus. Nobis ergo maior addita eſt fides vt literis crederemus quas antea ſculptas in columna videramus, animaduerſis ſignis de Bacchi peregrinatione. Cupiens tamen & fluminis initium inueſtigare, aſcendebam contra fluctum: fontem quidem nullum, multas tamen ac magnas vites vuis onuſtas inuenimus. Earum autem cuiuſq; è radicibus vinum ſcatebat lucens, quod in vnũ confluens, flumen efficiebat. Videbamus & in eo piſces & colore & guſtu vino ſimiles. Nos igitur cùm cepiſſemus ex illis aliquot, ac voraſſemus, cõtinuò temulenti euaſimus: quos etiã præcidetes, fece plenos inueniebamus.

Deni-

ὕστερον μὲν τοι ἐπινοήσαντες τοὺς ἄλλους ἰχθῦς, τοὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος παραμιγνυμένους, ἐπαράννυμεν τὸ σφοδρὸν τῆς οἰνοφλυγίας. τότε δὲ τὸν ποταμὸν περάσαντες, ἢ σφόδρα ἦν, ὑγρὸν ἀμπέλων χρῆμα τεράστιον. τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς γῆς, ὁ στελεχὸς αὐτὸς, ὑγρὸν καὶ ψαχύ· τὸ δ' ἄνω, γυναῖκες ἦσαν, ὅσον ἐκ τῶν λαγόνων, ἅπαντ' ἔχουσαι τέλεα. τοιαύτην παρ' ἡμῖν τὴν Δάφνην γράφουσιν, ἄρτι τὸν Ἀπόλλωνος καταλαμβάνοντος, ἀπολλυμένην. ἀπὸ δὲ τῶν ἀκροτάτων ἄκρον ἐξεφύοντο αὐτοῖς οἱ κλάδοι, καὶ μασχάλαι ἦσαν βοτρύων. καὶ μέλιτι καὶ τοῖς ψαλαῖς ἐκόμων ἔλαιόν τι καὶ φύκεσι καὶ βότρυσι. προσελθόντας δὲ ἡμᾶς ἠσπάζοντο, καὶ ἐλοιδοροῦντο, ἃ μὲν Λύδιον, ἃ δὲ Ἰνδικὸν, ἃ δὲ πᾶσα δὲ τὴν Ἑλλάδα φωνὴν προϊεμένη, καὶ ἐφίλουν ἡμᾶς τοῖς στόμασιν· ὁ δὲ φιλήσας αὐτίκα ἐμέθυε, καὶ παρὰ-

Denique re animaduersa commiscentes eos qui ex aqua nascuntur pisces, ac commedentes, vinalem vehementiam temperauimus. Tunc & flumen traijcientes, quà vadabile fuit, vitium portentosam rem inuenimus. Nam truncus inferior, qui à terra surgebat, ferax erat & crassus, superior autem mulieres erant, ab vtero ferè sursum perfecta omnia habentes. Talem apud nos Daphnem scribunt, Apolline iam comprehendente in Arborem versam. A' summis autem earum digitis exoriebantur palmites vuis pleni. Quin & capitibus pro comis merant clauicula, & folia, & vuæ. Eæ ergo ad nos accedentes salutabant, & dextras protendebant, quædam quidem Lyda, quædam Indica, plurimæ Græca lingua loquentes: oreq; nos deosculabantur. verùm qui oscu-

παράφορος ἦν. δρέπεσθαι μὲν τοι οὐ παρεῖχον τοῦ καρποῦ, ἀλλὰ ἤλγουν, καὶ ἐβόων, ἀποσπωμένου. αἱ δὲ καὶ μίγνυσθαι ἡμῖν ἐπεθύμουν, καὶ δύο τινες τῶν ἑταίρων πλησιάσαντες αὐταῖς, οὐκ ἔτ' ἀπελύοντο, ἀλλ' ἐκ τῶν αἰδοίων ἐδέδεντο· συνεφύσεται γὰρ, καὶ συνεῤῥιζοῦντο, καὶ ἤδη αὐτοῖς κλάδοι ἦσαν οἱ δάκτυλοι, καὶ ταῖς ἕλιξι περιπλεκόμενοι, ὅσον οὐδέπω καὶ αὐτοὶ καρποφορήσειν ἔμελλον. καταλιπόντες δ' αὐτοὺς, ἐπὶ ναῦν ἐφεύγομεν, καὶ τοῖς ἀπολειφθῶσι διηγούμεθα ἐλθόντες τάτε ἄλλα, καὶ τῶν ἑταίρων τὴν συμπλοκὴν, καὶ τὴν ἀμπελομιξίαν, καὶ λαβόντες ἀμφορέας τινὰς, καὶ ὑδρευσάμενοί τε, ἅμα καὶ ἐκ τοῦ ποταμοῦ οἰνισάμενοι, καὶ αὐτοῦ πλησίον αὐλησάμενοι. ἔωθεν ἀνήχθημεν, οὐ σφόδρα βιαίῳ πνεύματι. περὶ μεσημβρίαν δὲ, οὐκ ἔτι τῆς νήσου φαινομένης, ἄφνω

ac nutabundus reddebatur. Fructum autem decerpi non sinebant, sed eo euulso dolebant, & quidem cum clamore. Gliscebant autem vehementer nobis commisceri: duoque ex nobis cum illis coiuissent, ab eis non ampliùs soluti, sed ex pudendis connexi sunt. Traxerunt enim repentè ex eadem specie naturam, & conradicati mansêre. Iam & ipsis palmites digiti emittebant, & clauiculis circumplexantibus vuæ plenæ erumpebant. Derelinquentes igitur eas, in nauim confugimus, & cùm conuenissemus, ijs qui ibi remanserant, cùm alia, tum & derelictorum comitum commixtionem cum vitibus enarrauimus. Acceptis ergo amphoris aquas hausimus, item & è flumine vinum: inque vicino littore noctem duximus. Manè autem serebamur, & non violentis flatibus. Circa meridiem verò, non iam apparente insula, repentè turbo

ἄφνω τυφὼν ἐπιγενόμενος, καὶ περιδινήσας τὴν ναῦν, καὶ μετεωρίσας, οἷον ἐπὶ σταδίους τρισχιλίους, οὐκ ἔτι καθῆκεν εἰς τὸ πέλαγος, ἀλλ' ἄνω μετέωρον, ἐξηρτημένην ἄνεμος, ἐμπεσὼν τοῖς ἱστίοις, ἔφερε, κολπώσας τὴν ὀθόνην. ἑπτὰ δὲ ἡμέρας, καὶ τὰς ἴσας νύκτας ἀβοδρομήσαντες, ὀγδόῃ καθορῶμεν γῆν τινα μεγάλην ἐν τῷ ἀέρι, καθάπερ νῆσον λαμπρὰν καὶ σφαιροειδῆ, καὶ φωτὶ μεγάλῳ καταλαμπομένην. προσενεχθέντες δ' αὐτῇ, καὶ ὁρμισάμενοι ἀπέβημεν. ἐπισκοποῦντες δὲ τὴν χώραν, ἐνείσκομεν οἰκουμένην τε καὶ γεωργουμένην. ἡμέρας μὲν οὖν, οὐδὲν αὐτόθεν καθεωρῶμεν. νυκτὸς δ' ἐπιγενομένης, ἐφαίνοντο ἡμῖν ἄλλαι νῆσοι πλησίον, αἱ μὲν μείζους, αἱ δὲ μικρότεραι, πυρὶ τὴν χρόαν προσεοικῆσαι. καὶ ἄλλη δέ τις γῆ κάτω, καὶ πόλεις ἐς αὐτῇ καὶ ποταμοὺς ἔχουσα, καὶ πελάγη καὶ ὕλας καὶ ὄρη. ταύτην οὖν τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην εἰκαίζομεν. δόξαν

turbo factus est, qui nauem circumuoluens, & in sublime eleuans ad ter mille ferè stadia, non iam in pelagus deposuit, sed sublatam suspendit, ingruénsque velis ventus, & sinu facto deferebat carbasum. Septem igitur dies ac totidem noctes per aëra decurrentes, octaua die inspicimus terram quandam magnam in medio aëris, velut insulam lucidam, & circularem, multa luce micantem. Ad hanc ergo delati, portumq; ingressi descendimus. Explorantes autem regionem, inuenimus eam habitatam, & cultam: & die quidem nihil videbamus, nocte autem apparebant & aliæ nõ plocul insulæ, quædã, vt videbãtur, maiores, minores quædam, igni colore similes. Erat & alia subtus terra, vrbes in se habens & flumina, & maria, & syluas, & montes, quam hanc quæ à nobis incolitur, imaginabamur.

δόξαν δ' ἡμῖν καὶ ἔτι πορρώτερω προελθεῖν, ξυνελήφθημεν τοῖς Ἱπογυπιοις παρ' αὐτοῖς καλουμένοις ἀναπαύσεις. οἱ δ' Ἱπογυποι οὗτοί, εἰσιν ἄνδρες ἐπὶ γυπῶν μεγάλων ὀχούμενοι, καὶ καθάπερ ἵπποις, τοῖς ὀρνέοις χρώμενοι. μεγάλοι γὰρ οἱ γῦπες, καὶ ὡς ἐπίπαν φρικώδεις. μάθοι δ' ἄν τις τὸ μέγεθος αὐτῶν ἐντεῦθεν. νεὼς γὰρ μεγάλης φορτίδος ἐστὶν ἕκαστον τῶν πτερῶν μακρότερον καὶ παχύτερον φέρουσι. τούτοις οὖν τοῖς Ἱπογυπιοις προσετάκτα, περιπωμένοις τὴν γῆν, εἴ τις εὑρεθείη ξένος, ἄγειν ὡς τὸν βασιλέα, μὴ δὲ καὶ ἡμᾶς ξυλαβόντος, ἄγουσιν ὡς αὐτόν. ὁ δὲ θαρσήσας, καὶ ἀπὸ τῆς σοφῆς εἰκάσας, Ἑλληνάς ἄρα, ἔφη, ὑμᾶς, ὦ ξένοι. συμφησάντων δὲ, πῶς οὖν ἀφίκεσθε, ἔφη, τοσοῦτον ἀέρα διηνυκότες; καὶ ἡμᾶς ὃ πᾶν αὐτὸ διηγούμεθα, καὶ ὃς ἀρξάμενος, τὸ καθ' ἑαυτὸν ἡμῖν διῆλθε, ὡς

Volentes ergo vlteriùs procedere, comprehensi fuimus in Equiuultures (sic enim illos dicunt) incidentes. Hi autem Hippogypi homines sunt, equorum loco vulturibus insidentes. Magni etenim sunt vultures, & vt plurimùm tribus capitibus innixi. Hinc autem discat quis illorum magnitudinem. Malo etenim onerariæ nauis vnaquæque ala maior & robustior est. His igitur Equiuulturibus imperatum est circumuolantibus terram, si quis aduena inueniretur, ad regem agere. qui & nos comprehendentes ad regem duxêre. Is verò vt inspexit, ex ipsis, vt opinor, vestibus coniecturam capiens: Græci certè, inquit, vos aduenæ. Assentientibus autem nobis: Quomodo, inquit, aduenistis, tantum aëris superantes? At nos illi omnem rem retulimus. Tum ille incipiens, nobis quæ sibi contigerant, narrabat,

quòd

ὡς τὴν αὐτὸς ἄνθρωπος ὤν, τοὔνομα Ενδυμίων, ἀπὸ τῆς ἡμετέρας γῆς καθεύδων, ἀνῃπασθείη ποτὲ, καὶ ἐφικόμενος βασιλεύσειε τῆς χώρας. εἶναι δὲ τὴν γῆν ἐκείνην ἔλεγε, τὴν ἡμῖν κάτω φαινομένην σελήνην. ἀλλὰ θαῤῥεῖν παρεκελεύετο, καὶ μηδένα κίνδυνον ὑφορᾶσθαι· πάντα γὰρ ἡμῖν πρέσεσθαι ὧν δεόμεθα. ἢν καὶ καθορθώσω, ἔφη, τὸν πόλεμον, ὃν ἐκφέρω νῦν πρὸς τοὺς τὸν ἥλιον κατικοῦντας, ἁπάντων εὐδαιμονέστατα παρ' ἐμοὶ καταβιώσετε. καὶ ἡμεῖς ἠρόμεθα. τίνες τε εἶεν οἱ πολέμιοι, καὶ τὴν αἰτίαν τῆς διαφορᾶς ὁ δὲ Φαέθων, φησὶν, ὁ τῶν ἐν τῷ ἡλίῳ κατοικούντων βασιλεὺς (οἰκεῖται γὰρ δὴ κἀκεῖνος, ὥσπερ καὶ ἡ σελήνη) πολὺν ἤδη πρὸς ἡμᾶς πολεμεῖ χρόνον. ἤρξατο δὲ ἐξ αἰτίας τοιαύτης· Τῶν ἐν τῇ ἀρχῇ, τῇ ἐμῇ ποτε, τοὺς ἀπορωτάτους συναγαγὼν, ἐβουλήθην ἀποικίαν ἐς τὸν ἑωσφόρον στεῖλαι,

quòd videlicet homo esset nomine [f] Endymion, in nostra ortus terra raptusque olim dormiens eò delatus fuerit, vbi & regioni imperaret. Esse autem terram illam dixit, quæ infrà à nobis luna videtur. Sed bono animo nos esse iussit, neque periculum vllum suspicari: etenim, ait, cuncta vobis aderunt necessaria. Si autem vicero bellum, inquit, quod nunc solem incolentibus infero, omnium felicissimè apud me viuetis. Hinc nos interrogauimus qui essent hostes, & quæ odiorum causæ. Tum ille: Phaëthon, inquit, eorum qui in sole sunt, Rex (etenim ille etiam habitatur, quemadmodum & luna) multò iam aduersum nos bellum gerit tempore. Cœpit autem ea quam audietis ratione: Ego olim pauperrimis quibusque, qui in meo erant regno, collectis, volui coloniam in Luciferum deducere, desertum

θᾶλαι, ὄντα ἔρημον, καὶ ἐπὶ μηδενὸς ἐνοικούμενον. ὁ δὲ γυπῶν Φαέθων φθονήσας, ἐκώλυσε τὴν ἀφικίαν, καὶ ἀπὸ μέσου τοῦ πόρου ὑπαντήσας ἐπὶ τῶν ἱπομυρμήκων. τότε μὲν οὖν νικηθέντων (οὐ γὰρ ἴσοι ἦμεν ἀντιπαλοι τῇ παρασκευῇ) ἀνεχωρήσαμεν. νῦν δὲ βουλόμεθα αὖθις ἐξενεγκεῖν τὸν πόλεμον, καὶ πραγθῆναι τὴν ἀποικίαν. εἰ οὖν ἐθέλεις, ἐοικὼς μετὰ ἐμοῦ τὸν σύλλογον. γύπας δὲ ὑμῖν ἐγὼ πρίξω δύο βασιλικοὺς ἕνα ἑκάστῳ, καὶ τὴν ἄλλην ὁπλισίαν. αὔριον δὲ ποιησόμεθα τὴν ἔξοδον. ἔστω, ἔφην ἐγὼ, γενέσθω, ἐπειδὴ σοὶ δοκεῖ τότε μὲν οὖν παρ' αὐτοῖς ἐστιαθέντες, ἐμείναμεν. ἑῴθεν δὲ ἀναστάντες, ἐτασσόμεθα. καὶ γὰρ οἱ σκοποὶ πλησίον εἶναι ἐμήνυον τοὺς πολεμίους. τὸ μὲν οὖν πλῆθος τῆς στρατιᾶς, καὶ τὰ μυριάδας ἐχόντων, ἄνω τῶν σκυφοφόρων, καὶ τῶν μυρμηκοποιῶν, καὶ τῶν πεζῶν, καὶ τῶν ξένων συμμαχῶν. τούτων δὲ ὀκτακισμύριοι μὲν ἦσαν οἱ ἱππόνυμοι,

sertum tunc, & nullis habitatum: Phaëthon autem inuidia stimulatus, transitum prohibuit, medio in itinere occurrens, Equiformicis aduectus. Tunc quidem victi (non enim apparatu æquales eramus) secessimus. Nunc autem iterum volo bellum inferre, & coloniã emandare. Quòd si vultis mecum communicare cum exercitu, ex regijs vulturibus dabo vnum vnicuique, & cæteram armaturam. Cras autem faciemus exitum. Ita, inquam, quando tua hæc est sententia, fiat. Tunc apud eos conuiuio excepti mansimus. Manè autem exurgentes statuebamur in aciem: nunciabant enim applauatores hostes appropinquare. Magnitudo quidem exercitus centum millia erant, absq; peditibus & externis auxilijs, item vsque impedimentis, & machinarum fabris. Horum autẽ octoginta millia Equiuultures erant

quã

τοι, ἀνομμύειοι δὲ, οἱ ἐπὶ τῶν λαχανοπτέρων. ὄρνιον δὲ καὶ ζυτὸ ὅτι μέγιστον, ἀντὶ τῶν πτερῶν, λαχάνοις παντὶ λάσιον. τοῦτ' ὠκύπτερα ἔχει θρι-δακίνοις φύλλοις μάλιστα πρόσοικότα. ἐπὶ δὲ τούτων οἱ Κυγχροβόλοι τεταγμένοι, καὶ οἱ Σκοροδομάχοι. ἦλθον δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ἄρκτου σύμμαχοι, πρισμύειοι μὲν Ψυλλοτοξόται, πεντακνομύειοι δ' Ἀνεμοδρόμοι. τούτων δὲ οἱ μὲν Ψυλλοτοξόται, ἐπὶ ψυλλῶν μεγάλων ἐπιβαίνοντα, ὅθεν καὶ τὴν πρόσηγορίαν ἔχουσι· μεγέθει δὲ τῶν ψυλλῶν, ὅσον λύκαινα ἐλέφαντος. οἱ δ' Ἀνεμοδρόμοι, πεζοί μέν εἰσι, φέρονται δ' ἐν ᾧ ἄρα ἄνεμος πνεῦσαν. ὁ δὲ τρόπος τῆς φορᾶς δίδυμοι χιτῶνας ποδήρεις ὑπεζωσμένοι, μολυβδίνους αὐτοῖς ἐνέμοις, καθάπερ ἱστία φέρονται, ὥσπερ τὰ σκάφη. τὰ πομπὰ δ' οἱ ζυγοῦχοι ἐν τοῖς μάχαις πιλτασταί εἰσιν. ἐλέγοντο δὲ καὶ ἀφ' τῶν ὑπὲρ τὴν Καππαδοκίαν ἀείρων

qui autem ab Lachanopteris ferebantur, viginti millia. Est autem ales hæc maxima, oleribus pennarũ loco obsita. Qui verò ex his velociores erant, pennas habebant lactucæ foliis maximè similes. Ibi verò & cum his Cenchroboli ordinati sunt, & Scorodomachi. Aduenerunt & à septentrione auxilia Psyllotoxotæ quidem numero triginta millia, Anemodromi autem quinquaginta millia. Horum sanè Psyllotoxotæ magnarum pulicum sessores sunt, vnde & appellationem trahunt: pulicum verò magnitudo, vt duodecim elephantes. Porrò Anemodromi pedestres quidem sunt, feruntur autem vento absque alis per medium aëra. Modus autem quo feruntur, talis est: Subcingunt se talares tunicas, easq; vento sinuantes, velorum in morem, ac velut naues aguntur. Hi in pugna scutis armati plurimum, valent. Dicebantur aũt aduentare ab his quæ supra Cappadociã sunt

ἀστέρων ἕξαρχοι. Στρουθοβάλανοι μὲν, ἑπτακισμύριοι· Ἱπποτέρανοι δὲ, πεντακισχίλιοι. Θῶυς ἐγὼ οὐκ ἐθεασάμην· οὐ γὰρ ἀξίουν, διόπερ οὐδὲ γράψαι αὐτῶν τὰς φύσεις ἐτόλμησα. τερατώδη γὰρ πάντα περὶ αὐτῶν ἐλέγετο. αὐτὴ μὲν δὴ Ἐνδυμίονος ἡ δύναμις. σκευὴ δὲ πᾶσιν αὐτῶν ἡ αὐτή. περόνη μὲν ἀπὸ τῶν ἰνδαλμῶν· μεγάλοι γὰρ παρ' αὐτοῖς οἱ ἰνδαλμοί, καὶ ὑπερλίθινοι. θώρακες δὲ φολιδωτοὶ πάντες, θέρμινοι· τὰ γὰρ λέπη τῶν θέρμων συῤῥωπλοῦντο, ποιοῦνται θώρακας. ἄῤῥηκτοι δὲ ἐκεῖ γίγνονται διὰ τὸ θέρμινον τὸ λέπος, ὥσπερ κέρας. ἀσπίδων δὲ, καὶ ξίφη, οἷα τὰ Ἑλληνικά. ἐπὶ δὲ δεξιοῦ μὲν, ἐτάξαντο ὠκύποδες τὸ μὴ λιξὸν κέρας ἔχον οἱ ὑπόγυποι, καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἀετῶν περὶ αὐτὸν ἔχων, καὶ ἡμᾶς ἐν τούτοις ἦμεν. τὸ δ' ἀριστερὸν, οἱ Λαχανόπτεροι· τὸ μέσον δὲ, οἱ σκιάποδες, ὡς ἔφασαν. τὸ δὲ πεζὸν, ἦν

sunt stellis, Struthobalani quidem numero septuaginta millia, Equogryes quinquaginta millia. Hos ego nō vidi, nō enim venerant: quare nec eorum naturas scribere ausim. Portentosa quædam ac incredibilia de his dicebantur. Et is quidem erat Endymionis exercitus. Omnium autem armatura eadem erat. Galea quidem è fabarum spoliis. Magnæ autem apud illos fabæ & durissimæ. Thoraces autem squamei omnes, & squamis quidem lupinis. etenim lupinorum siliquas consuentes, thoracas faciunt. Sunt autem siliquæ ipsæ vt cornus duræ: scuta & enses, quales Græcorum. Vbi verò occasio data est, sic in aciem deducti sunt. In dextro quidem cornu Equiuultures, & rex optimos quosq; circa se habens, cum quibus & nos eramus: in læuo verò Lachanopteri: porrò inter vtrumq; auxilia, vt cuiq; magis placuit. Erat & peditatus myriadum sex millium:

Hunc

ξῶν μὲν ἀμφὶ τὰς ἑξακισχιλίας μυριάδας, ἐτάχθησαν δὲ οὕτως. ἀράχναι παρ' αὐτοῖς πολλοὶ, καὶ μεγάλοι γίγνονται· πολὺ τῶν Κυκλάδων νήσων ἕκαστος μείζων. τούτοις προσέταξε διυφῆναι τὸν μεταξὺ τῆς σελήνης καὶ τῆς ἑωσφόρου ἀέρα. ὡς δὲ τάχιστα ἐξειργάσαντο, καὶ πεδίον δ' ἐποίησαν, ἐπὶ τούτου πρέταξε τὸ πεζόν. ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Νυκτερίων ὁ Εὐδιάνακτος, τρίτος αὐτός. τῶν δὲ πολεμίων τὸ μὲν εὐώνυμον εἶχον οἱ Ἱππομυρμηκεῖς, καὶ ἐν αὐτοῖς ὁ Φαέθων. θηρία δὲ ἐστὶ μέγιστα, ὑπόπτερα, τοῖς παρ' ἡμῖν μύρμηξι πεσεοικότα, πλὴν τοῦ μεγέθους· ὁ γὰρ μέγιστος αὐτῶν, καὶ δίπλεθρος ἦν. ἐμάχοντο δὲ, οὐ μόνον οἱ ἐπ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ μάλιστα τοῖς ἠέρασιν, ἐλέγοντο δὲ οὗτοι εἶναι ἀμφὶ τὰς μέντε μυριάδας. ἐπὶ δὲ τοῦ δεξιοῦ αὐτῶν ἐτάχθησαν οἱ Ἀβοκώνατοι, ὄντοι

Hunc statuêre in aciem in hunc modum. Araneæ apud illos multæ ac magnæ sunt; nam Cycladibus insulis vna quæque multò maior. Has iussit intexere medium aëris quod à Luna in Luciferum diffunditur. Idque vt primùm perfecerunt, campus substratus apparuit, in quo peditatum statuunt. Ducebat autem hunc Nycterion Eudianactis filius. Hostium autem læuum quidem Equiformici, & in his medius Phaëthon. Bestiæ autem magnæ sunt alatæ, hisque quæ apud nos sunt formicis, præter magnitudinem non dissimiles. Harum maxima duorum iugerum mensuram implet. Pugnabant autem non solùm qui desuper insidebant, sed & ipsæ, cornibus maximè. Dicebant esse horum numerum penè quinquaginta millium. In eorum autem dextro Aëroculices ferè quinquaginta millia, sagittarij omnes, magnis in culicibus insidentes. Post hos autem Aërocoraces

expediti

ὄντες καὶ οὗτοι ἀμφὶ τὰς πυρτομυκτίδας, πάντες ζέοντα, βώνυχι μιγάλοις ἐποχούμενοι. μετὰ δὲ τούτους οἱ Ἀσκόρδακες, ψιλοί τε ὄντες, καὶ πτηνοί, πλὴν μάχοιτο μίγε καὶ οὗτοι. πόρρωθεν γὰρ ἰσχυρόνων ῥαφανίδας ἐνεβεβρίθεσαν, καὶ ὁ βληθεὶς εὐθὺς ἐπ' ὀλίγον ἀντίσχεν ἑλκώσας· ἀπέθνησκε δὲ ἀνοσμίας τινὸς αὐτίκα ὦ πρώματι, ἐπιζυνομένης. ἐλίγους δὲ χοίαν τὰ βέλη μαλαχῆς ἰῷ. ἐχόμενοι δ' αὐτῶν ἐτάχθησαν οἱ Καυλομυκῆτες, ὁπλῖται ὄντες, καὶ ἀγχέμαχοι, τὸ πλῆθος μύριοι. ἐκπόθησαν δὲ Καυλομυκῆτες, ὅτι ἀσπίσι μὴ μυκητίνοις ἐχρῶντο· δόρασι δὲ καυλίνοις, ζεῖς ἀπὸ τῶν ἀσπαράγων. πλησίον δὲ αὐτῶν οἱ Κυνοβάλανοι ἔστησαν, οὓς ἔπεμψαν αὐτοῖς οἱ τὸ Σέλινον λαβιπέτηλες, πτωλακισχίλιοι. καὶ οὗτοι ἄνδρες λιμοπρόσωποι, ἐπὶ βαλάνων πίπτωτῶν μαχόμενοι. ἐλέγοντο δὲ λαχάνων ὑποβολὴν τῶν συμμάχων, ὅσοι τε ἀπὸ τῆς Γαλαξίου μιλτώδους σφυδονίτας, ἢ οἱ

expediti quidem illi ac pedestres, verùm bellicosi. Etenim procul raphanos iaculabantur maximos, percussuráque neque parùm subsistere poterat: moriebatur enim confestim, vulnere quodam fœtore infecto. Namque sagittas h maluæ veneno delibutas ferebant. Hos iuxta Caulomycetes posuerunt armis accinctos, & comminùs pugnantes, numero decem millia. Dicuntur autem Caulomycetes, quoniam scutis quidem fungeis vtuntur, hastilibus verò asparagorum virgultis. Steterunt autem post hos & Cynobalani, quos ij miserunt qui Canem stellam inhabitant, quinquaginta millia numero: & hi viri non humanis, sed caninis vultibus super alatas glandes pugnabant. Dicebant autem ab ipsis hostibus & alia auxilia defecisse à Lacteo orbe emittenda, iaculatores scilicet ac

Nigr.

Νεφελοκένταυροι· ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν, τῆς μάχης ἤδη μιγείσης ἀφίκοντο· ὡς μή ποτε ἔφθασαν. οἱ σφενδονῆται δ' ὅλως παρῆσαν, διόπερ φασὶν αὐτοῖς ὕστερον ὀργισθέντα τὸν Φαέθοντα, πυρπολῆσαι τὴν χώραν. τοιαύτη μὲν καὶ Φαέθοντος ἐπὶ τῇ παρασκευῇ. συμμίξαντος δὲ, ἐπειδὴ τὰ σημεῖα ἤρθη, καὶ ὠγκήσαντο ἑκατέρων οἱ ὄγοι (τούτοις γὰρ ἀντὶ σαλπίγγων χρῶνται) ἐμάχοντο. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον τῶν Ηλιωτῶν αὐτίκα ἔφυγον· δεξιὰ δὲ εἶχε τὰς ἡνιόχους τοὺς Ιπποκύπους, καὶ ἡμᾶς ἐπόμενα ἐτέτανυτο. τὸ δεξιὸν δ' αὐτῶν ἐκράτει τοῦ ἐπὶ θατέρῳ εὐωνύμου. καὶ ἐπεξῆλθον οἱ Αεροκώνωπες, διώκοντες ἄχρι τῆς πέτρας. ἐνταῦθα δὲ λαχόντων ἐπιβοηθούντων, ἔφυγον ἐπικλινάντες, καὶ μάλιστα ἐπεὶ ἤδοντο τοὺς ἐπὶ θατέρῳ εὐωνύμῳ σφῶν νενικηκότας. τῆς δὲ τροπῆς λαμπρᾶς γιγνομένης, πολλοὶ μὲν ἐάλωσαν καὶ ἐπίασκοντο, πολλοὶ δὲ καὶ ἀνηροῦντο,

Nubecentauri: sed hi commisso iam prælio aduenerunt. quod vtinam non fecissent. Qui verò fundâ vtebantur, omninò non aduenerunt: quare iratum Phaëthonta tradunt omnem illorum regionem igne vastasse, Et is quidem Phaëthontis exercitus erat. Postquam verò signa erecta sunt, asellis ruditu vndique constrepuêre (nam his tubarum loco vtuntur) committentes prælium pugnabant: & Solarium quidem læuum confestim fugit (neque enim sufferre valuit instantes Equiuultures, nósque insequebamur cedentes) dextrum autem illorum cornu superius euadebat, nostro, quod in læuo erat, propulsato. Exeuntes autem Aëroculices insequebantur vsque ad peditatum. Hinc auxiliantibus illis, defecerunt eregionè declinantes, idq; maximè vbi senserunt suos, qui in læuo fuerant, manifestè deuictos. Fuga verò insigni facta, multi quidem capti, plurimi verò confecti occubuêre,

καὶ τὸ αἷμα ἔῤῥει πολὺ μὲν ἐπὶ τῶν νεφῶν, ὥστε αὐτὰ βαπτεσθαι, καὶ ἐρυθρὰ φαίνεσθαι. οἷα παρ' ἡμῖν, δυομένου τοῦ ἡλίου φαίνονται. πολὺ δὲ καὶ εἰς τὴν γῆν κατέσταζεν, ὥστε με εἰκάζειν μὴ ἄρα τοιούτου τινὸς καὶ παλαιάνω γενομένου, Ὅμηρος ὑπέλαβεν αἵματι ἦσαι τὸν Δία, ἐπὶ τῷ τοῦ Σαρπηδόνος θανάτῳ. ἀναστρέψαντες δὲ ἀπὸ τῆς διώξεως, δύο τρόπαια ἐστήσαμεν· τὸ μὲν, ἐπὶ τῶν ἀραχνίων, τῆς πεζομαχίας, τὸ δὲ τῆς ἀερομαχίας, ἐπὶ τῶν νεφῶν. ἄρτι δὲ τούτων γιγνομένων, ἠγγέλλοντο ἐπὸ τῶν σκοπῶν οἱ Νεφελοκένταυροι προσελαύνοντες, οὓς ἔδει πρὸ τῆς μάχης ἐλθεῖν τῶν Φαέθοντι. καὶ δὴ ἐφαίνοντο προσίοντες, θέαμα παραδοξότατον, ἐξ ἵππων πτερωτῶν, καὶ ἀνθρώπων συγκείμενοι. μέγεθος δὲ τῶν μὲν ἀνθρώπων, ὅσον τοῦ Ῥοδίων Κολοσσοῦ ἐξ ἡμισείας ἐς τὸ ἄνω, τῶν δ' ἵππων, ὅσον νεὼς μεγάλης φορτίδος, τὸ μέγεθι πλῆθος αὐ-

in ipsasq; nubes sanguis multus defluebat, vt interficerentur, ac rubræ apparerent, quales apud nos videntur occidente Sole. Multus & in terram decidit: vt cogitarem nũ tale aliquid olim contigisset, quum Homerus suspicatus fuerit Iouem in Sarpedonis morte sanguineas guttas pluisse. Conuersi autem à cæde duo trophæa statuimus: vnum quidem in aranearum telis, & pedestris pugnæ: alterum autem pugnæ in aëre supra nubes. His iamdudum exactis, nunciatum est ab exploratoribus, Nubecentauros aduentare, & irrumpere, quos Phaëthonti anteà aduenisse oportuerat. Iique vbi aduenêre, spectaculum præbuere insolitum & inexpectatum. homines erant alatis equis commixti. Magnitudo quidem hominum quanta Rhodiorum colossi à medietate sursum, equorũ autem similis validæ onerariæ nauis. Equidẽ eorum

τῶν, οὐκ ἀνέγραψα, μή τῳ καὶ ἄπιστον δόξῃ, τοσοῦτον ἦν. ἠγεῖτο δὲ αὐτῶν, ὁ ἐκ τοῦ ζωδιακοῦ Τοξότης. ἐπεὶ δὲ ᾔσθοντο τοὺς φίλους νενικημένους, ἐπὶ μὲν τὸν Φαέθοντα, ἔπεμπον ἀγγελίαν αὖθις ἐπιέναι, αὐτοὶ δὲ διαταξάμενοι τεταραγμένοις ἐμπίπτουσι τοῖς Σελήνιταις, ἀτάκτοις, περὶ τὴν διώξιν καὶ τὰ λάφυρα διεσκεδαμένοις, καὶ πάντας μὲν τρέπουσιν· αὐτὸν δὲ τὸν βασιλέα καταδιώκουσι πρὸς τὴν πόλιν, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ὀρνέων αὐτοῦ κτείνουσιν. ἀνέσπασαν δὲ καὶ τὰ τρόπαια, καὶ κατέδραμον ἅπαν τὸ ὑπὸ τῶν ἀραχνῶν πεδίον ὑφασμένον· ἐμὲ δὲ, καὶ δύο τινὰς τῶν ἑταίρων ἐζώγρησαν. ἤδη δὲ παρῆν καὶ ὁ Φαέθων, καὶ αὖθις ἄλλα τρόπαια ὑπ' ἐκείνων ἵστατο. ἡμεῖς δὴ οὖν ἀπυγόμεθα ἐς τὸν ἥλιον αὐθυμερόν, τὼ χεῖρε ὀπίσω δεθέντες ἀραχνίου ἀπρόμματι. οἱ δὲ πολιορκεῖν μὲν οὐκ ἔγνωσαν τὴν πόλιν, ἀνασρέψαντες δὲ, τὸ

rum numerum non scripsi, ne cui incredibile id fiat, tantus erat. Ducebamur autem[k] à Sagittario, qui est in Zodiaco. Vbi autem amicos deuictos sensêre, ad Phaëthontem quidem miserunt, vt iterum rediret, ipsi autem in aciem structi, in Lunares turbatos irruunt, inordinatos quidem, ob eam quam hostibus fecerant fugam, & iam spolia diuidentes: omnémque nostrorum multitudinem in fugam vertunt. Ipsum autem regem insequuntur vsque ad ciuitatem, atque ex illius auibus conficiunt plurimas. Deiecerunt autem & trophæa, ac omnem aranearum contextum. Campum decurrerunt, mêque ceperunt, & è comitibus duos. Iam autem & Phaëthon aderat, & sub illis alia trophæa statuerunt. Nos autem ad Solem ipso die ducebamur, araneæ telæ fragmento manibus post tergum ligatis. Hi ciuitatem obsidere omninò noluerunt, conuer-

τὸ μεταξὺ τοῦ ἀέρος ἀπετείχι=
ζον· ὥστε μηκέτι τὰς αὐγὰς ἀ=
πὸ τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν σελή=
νην διήκειν. τὸ δὲ τεῖχος ἦν
διπλοῦν, νεφελωτόν· ὥστε σα=
φὴς ἔκλειψις τῆς σελήνης ἐ=
γεγόνει, καὶ νυκτὶ διηνεκεῖ
πᾶσα κατείχετο. πιεζόμενος
δὲ τούτοις ὁ Ενδυμίων, πέμ=
ψας ἱκέτευε καθαιρεῖν τὸ οἰ=
κοδόμημα, καὶ μὴ σφᾶς πε=
ριορᾶν ἐν σκότῳ βιοτεύοντας.
ὑπισχνεῖτο δὲ καὶ φόρους τελέ=
σειν, καὶ σύμμαχος ἔσεσθαι,
καὶ μηκέτι πολεμούσειν, καὶ ὁ=
μήρους ἐπὶ τούτοις δοῦναι ἤθε=
λεν. οἱ δὲ περὶ τὴν Φαέθοντα, γενο=
μένης δὶς ἐκκλησίας, τῇ προ=
τεραίᾳ μὲν οὐδὲν παρέλυσαν τὴν
ὀργῆς, τῇ ὑστεραίᾳ δὲ μετέγνω=
σαν. καὶ ἐγένετο ἡ εἰρήνη ἐπὶ
τούτοις· κατὰ τάδε συνθή=
κας ἐποιήσαντο οἱ Ηλιῶται καὶ
οἱ σύμμαχοι, πρὸς Σελήνιτας
καὶ τοὺς συμμάχους, ἐπὶ τοῦ κα=
ταλῦσαι μὲν τοὺς Ηλιώτας τὸ
διατείχισμα, καὶ μηκέτι ἐς τὴν
σελήνην ἐσβάλλειν, ἀπροδοῦ=
ναι δὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους
ῥητῶν ἕκαστον χρημάτων,
τοὺς δὲ Σελήνιτας, ἀφεῖναι μὲν

si verò medium aëris val=
lauerunt, vt decæterò splen=
dor à Sole ad Lunam mi=
nùs perueniret. Vallum au=
tem erat duplex nubeum,
vt Lunæ defectio manife=
sta fieret, & iam continua
nox cuncta teneret. qua in
re pressus Endymion, mit=
tens orauit, ædificium de=
molirentur, neque se pate=
rentur in tenebris versari.
Promisit autem & tributa
persoluere, seq; auxiliarem
& amicum fore, neque in
posterum bellaturum: in=
super & obsides offerebat.
Phaëthon verò congrega=
to bis concilio, primò qui=
dem in ira perstitit: postre=
mò mutauit sententiam, ac
pacis conditiones acceptæ
sunt huiusmodi: Fœdus
inierunt Solarij & horum
socij cum Lunarijs, eorúm=
que socijs, his legibus, vt
intermurale deijciant So=
larij, neque posthac Lu=
nam inuadant: statutóque
precio captiuos reddant: Lu=
narij autem dimittant stellas
liberas.

αὐτονόμους τούς γε ἄλλους ἀστέρας, ὅπλα δὲ μὴ ἐπιφέρειν τοῖς Ηλιώταις, συμμαχεῖν δὲ τῇ ἀλλήλων, ἤν τις ἐπίῃ. φόρον δὲ ἑποτελεῖν ἑκάστου ἔτους τὸν βασιλέα τῶν Σελῆνιτῶν τῷ βασιλεῖ τῶν Ηλιωτῶν, δρόσου ἀμφορέας μυρίους, καὶ ὁμήρους δὲ σφῶν αὐτῶν δοῦναι μυρίους· τὴν δ' ἀπρικίαν, τὴν ἐς τὸ ἑωσφόρον, κοινὴν ποιεῖσθαι, καὶ μετέχειν τῶν ἄλλων τὸν βουλόμενον. ἐγγράψαι δὲ τὰς συνθήκας στήλῃ ἠλεκτρίνῃ, καὶ ἀναστῆσαι ἐν μέσῳ τῷ ἀέρι, ἐπὶ τοῖς μεθορίοις. ὤμοσαν δὲ Ηλιωτῶν μὲν Πυρωνίδης καὶ Θερίτης καὶ Φλόγιος, Σελῆνιτῶν δὲ Νύκτωρ καὶ Μήνιος καὶ Πολυλαμπής. τοιαύτη μὲν ἡ εἰρήνη ἐγένετο· εὐθὺς δὲ τὸ τεῖχος καθηρεῖτο, καὶ ἡμᾶς τοὺς αἰγμαλώτους ἀπέδοσαν. ἐπεὶ δὲ ἀφικόμεθα ἐς τὴν σελήνην, ὑπηντίαζον ἡμῖν, καὶ ἠσπάζοντο μετὰ δακρύων οἵ τε ἑταῖροι, καὶ ὁ Ενδυμίων αὐτός καὶ ὁ μὲν ἠξίου μεῖναί τε παρ' αὐτῷ, καὶ κοινωνεῖν τῆς ἀπρικίας, ὑπισχνούμενος δώσειν πρὸς γαμὸν τὸν ἑαυτοῦ

liberas, armaq́ posthac Solaribus nõ inferant, vicissim autem auxilientur, si quis inuaserit: vectigaliũ verò conditionem pendat annuatim rex Lunariorum regi Solariorum amphoras roris decem millia, obsidesq́ è suis det decies mille. Colonia in Luciferũ communis fiat, & ex vtrisque qui volet, participet. Sculpantur autem fœdera in columna electrina, eriganturq́ in medio aëris in confinijs. Qui verò pepigêre, ex Solarium quidem parte fuêre Pyronides, & Therites, & Phlogius: Lunariũ autem Nyctor, & Menius, & Polylampes. & talis quidem pax sequuta est: confestim autẽ murus euersus est, & captiuos restituêre. Vbi autem ad Lunam ipsi regressi sumus, obuiauerunt nobis socij, & cum lachrymis salutauerunt nos, & Endymion ipse. Atqui suadebat is quidem, nos ibi secum maneremus, & in colonia communicaremus: se enim daturũ

παῖδα· γυναῖκες γὰρ οὐκ εἰσὶ παρ' αὐτοῖς. ἐγὼ δὲ ὀλαμῶς ἐπαθόμην, ἀλλ' ἠξίουν ἀμφιβλῶσι κάτω ἐς τὸ θαλάττιον. ὡς δὲ ἔγνω ἀδύνατον ὂν πεῖσαι, ἀφῆκε με, ἐπάσας ἑπτὰ ἡμέρας. ἃ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ διατρίβων ἐν τῇ σελήνῃ, διατγνώσῃ καὶ ἀκοῇ παραδέξα. ταῦτα βούλομαι ἀπῆμ· πρῶτα μὲν τὸ μὴ ἐκ γυναικῶν γίνεσθαι αὐτοὺς ἀλλ' ἄρρενων· γάμοις γὰρ τοῖς ἄρρεσι χρῶνται, καὶ ὄνομα γυναικὸς οὐδὲ ἴσασι. μίσχει μὲν οὖν πρότερον καὶ εἴκοσιν ἔτη γαμεῖται ἕκας⊙, ἀφ' ἧς δ' οὗτοι γαμεῖ αὐτός. λύουσι δὲ ἐν τῇ ἑβδόμῃ, ἀλλ' ἐν ταῖς γαστροκνημίαις ἐπαδὰν γὰρ συμβῇ τὸ ἔμβρυον, παχύνεται καὶ λύπη καὶ πόνῳ ὕστερον ἀναπιμπλᾶσι ἑξάγουσι νεκρά, ἐνθρύπτουσι δὲ αὐτὰ πρὸς τὸν ἄνεμον διχηνότα, ἀναποιοῦσι. λοιπὸν δὲ μοι, πῶς ἐς τοὺς Ἕλληνας ἐκάθυν ἦκεν ἡ γαστρόκνημις

filium in vxorem mihi pollicebatur suum quem habebat. Nam apud eos mulieres nullae sunt. Ego autem haudquaquam parui, sed petebam dimitti in mare. Qui vt persuaderi non posse animaduertit, septẽ diebus conuiuio acceptos, tandem dimisit. Quae interea in Luna versatus viderim, qúaeve noua & inaudita cognouerim, dicam. Primùm quidem eos non generari ex mulieribus, sed maribus. nam masculis nuptijs vtuntur: sed nec quid sit fœmina, omninò sciunt. Nam ad quintum & vigesimum vsque annum omnes mulierum habentur loco, eo autem supra non habentur, sed habent. Concipiunt autem non in ventre, sed in crurium posteriori parte. Vbi enim fœtus conceptus est, tumet crus, & tandem suo tempore præcidentes educunt mortua: tũ eadem ad ventum hiantia exponentes mulcent, & ad vitam excitant. Inde & mihi videtur ad Græcos illud gastrocnemiæ

μίας τοὔνομα, ὅτι παρ' ἐκείνοις ἀντὶ γαστρὸς κνοφορεῖ. μεῖζον δὲ τούτου ἄλλο διηγήσομαι· γένος ἐστὶ παρ' αὐτοῖς ἀνθρώπων, οἱ καλούμενοι Δενδρῖται· γίγνεται δὲ τὸν τρόπον τοῦτον· ὄρχιν ἀνθρώπου τὸν δεξιὸν ἀποτεμόντες, ἐν γῇ φυτεύουσιν. ἐκ δ' αὐτοῦ δένδρον ἀναφύεται μέγιστον, σάρκινον, οἷον φαλλὸς, ἔχει δὲ καὶ κλαδους καὶ φύλλα. ὁ δὲ καρπός ἐστι βάλανοι, πηχυαῖοι τὸ μέγεθος. ἐπειδὰν οὖν πεπανθῶσι, τρυγήσαντες αὐτὰς, ἐκκολάπτουσι τοὺς ἀνθρώπους. αἰδοῖα μὲν τοι πεσθετὰ ἔχουσιν, οἱ μὲν ἐλεφάντινα, οἱ δὲ πεγνητες αὐτῶν ξύλινα, καὶ δὲ τούτων ὀχεύουσι, καὶ πλησιαζουσι ταῖς γαμεταῖς αὐτῶν. ἐπειδὰν δὲ γηράσῃ ὁ ἄνθρωπος, οὐκ ἀπεθνήσκει, ἀλλ' ὥσπερ καπνὸς διαλυόμενος, ἀὴρ γίγνεται· τροφὴ δὲ πάσιν ἡ αὐτή. ἐπειδὰν γὰρ πῦρ ἀνακαύσωσι, βατράχους ὀπτῶσιν ἐπὶ τῶν ἀνθράκων. πολλοὶ δὲ παρ' αὐτοῖς εἰσιν ἐν τῷ ἀέρι πετόμενοι. ὀπτομένων δὲ, περικαθεσθέντες, ὥσπερ δὴ περὶ τράπεζαν,

cnemiæ vocabulum deuenisse, quod apud illos ventris loco sura concipit. Maius quiddam & his enarrabo. Genus hominum apud illos est, qui dicuntur arborei: idque hoc modo nascitur: Testiculum hominis præcidentes, in terram plantantium more defodiunt. Inde autem exoritur arbor carnea maxima, vt phallus. Ramos quidem habet & frondes, fructus verò cubitales glandes. Vbi autem eæ maturæ fuerint, decerptas cudunt, atque in homines effingunt. Pudenda autem habent apposititia, quidam eburnea, pauperes autem lignea, quibus coëant, & vxoribus misceantur. Postquam autem senuerit aliquis, non moritur, sed vt fumus solutus euanescit in aërem. Cibus est omnibus vnus: structo etenim igne ranas assant super prunas. Multæ apud illos sunt ranæ per aëra circumuolantes His autem assatis, circumfusi velut ad mensam

λάπτουσι τὸν ἀναθυμιώμενον καπνὸν, καὶ εὐωχοῦνται. σίτῳ μὲν δὴ τρέφονται τοιούτῳ. ποτὸν δὲ ἀντοῖς ἐστιν, ἀνὴρ ἀπρθλιβόμενος εἰς κύλικα, καὶ ὑγρὸν ἀνιεὶς, ὥσπερ δρόσον. οὐ μὴν ἀπρυροῦσί γε, καὶ ἀφοδεύουσιν, ἀλλ' οὐδὲ τέτρηνται ᾗπερ ἡμεῖς. ἀλλ' οὐδὲ τὴν συνουσίαν οἱ παῖδες ἐν ταῖς πυγαῖς παρέχουσιν, ἀλλ' ἐν ταῖς ἰγνύσιν, ὑπὲρ τὴν γαστροκνημίαν· ἐκεῖ γάρ εἰσι τετρημένοι. καλὸς δὲ νομίζεται παρ' αὐτοῖς, ἤν που τις φαλακρὸς καὶ ἄκομος ᾖ· τοὺς δὲ κομήτας καὶ μυσάττονται, ἐπὶ δὲ τῶν κομητῶν ἀστέρων τοὐναντίον, τοὺς κομήτας καλοὺς νομίζουσιν· ἐπεδήμουν γάρ τινες, οἳ καὶ περὶ ἐκείνων διηγοῦντο. καὶ μὴν καὶ γένεια φύουσι μικρὸν ὑπὲρ τὰ γόνατα. καὶ ὄνυχας ἐν τοῖς ποσὶν οὐκ ἔχουσιν, ἀλλὰ πάντες εἰσὶ μονοδάκτυλοι. ὑπὲρ δὲ τὰς πυγὰς ἑκάστῳ αὐτῶν κράμβη ἐκπέφυκε μακρὰ, ὥσπερ οὐρὰ, θάλλουσα ἐς ἀεὶ, καὶ ὑπτίου ἀναπίπτοντος, οὐ κατακλωμένη.

lambunt euaporatum ex illis fumum, ac vescuntur. Et cibo quidem tali aluntur. Potus autem illis est aër expressus in calicem, liquorem ex se vt rorem reddens. Non egerunt autem, neque mingunt, neque perfossi sunt ea parte qua nos: sed ne pueri quidem natibus rem obscœnam præstant, verùm poplitibus supra suram: nam illic perfossi sunt. Pulcher apud illos habetur caluus, & sine coma: comatos autem abominantur. Apud eos verò qui cometas inhabitant stellas, comati contrà formosi habentur. Aduenerunt enim quidam, qui nobis illorum mores narrauerunt. Barbam autem ad genua demittunt, & in pedibus vngues non habent, sed vnodigiti sunt omnes. In speciem caudæ brassica natibus cuiusque illorum innascitur prolixa, semper germinans, quæ & resupino cadente non frangitur. Emungunt & mel amaris-

ἀρμύττονται δὲ μέλι δριμύτατον· κἀπειδὰν ἢ πονῶσιν, ἢ γυμνάζωνται, γάλακτι πᾶν τὸ σῶμα ἀλείφουσιν, ὥστε καὶ τυροὺς ἀπ' αὐτοῦ πήγνυσθαι, ὀλίγον τοῦ μέλιτος ἐπιστάξαντες. ἔλαιον δὲ ποιοῦνται ἀπὸ τῶν κρομμύων, πάνυ λιπαρόν τε καὶ εὐῶδες, ὥσπερ μύρον. ἀμπέλους δὲ πολλὰς ἔχουσιν ὑδροφόρους· αἱ γὰρ ῥᾶγες τῶν βοτρύων εἰσὶν ὥσπερ χάλαζα. καὶ μοι δοκεῖ, ἐπειδὰν ἐμπεσὼν ἄνεμος δασείσῃ τὰς ἀμπέλους ἐκείνας, τότε πρὸς ἡμᾶς καταπίπτει ἡ χάλαζα, διαῤῥαγέντων τῶν βοτρύων· τῇ μέν τοι γαστρὶ ὅσα πήρᾳ χρῶνται, τιθέντες ἐν αὐτῇ ὅσων δέονται· ἀνοικτὴ γὰρ αὐτοῖς ἄντη, καὶ πάλιν κλειστή ἐστιν. ἕντερον δὲ ἐν αὐτῇ οὐδὲ ἧπαρ φαίνεται, ἢ τοῦτο μόνον, ὅτι δασεῖα ἔντοσθε, καὶ λάσιός ἐστιν· ὥστε καὶ τὰ νεογνὰ ἐπειδὰν ῥιγῶσιν, ἐς ταύτην ἐποδύεται. ἐσθὴς δὲ τοῖς μὲν πλουσίοις ὑαλίνῃ μαλθακὴ, τοῖς πένησι δὲ χαλκῇ, ὑφαντή.

amarissimum: qui si quando vel labori insudant, vel luctantur, corpus lacte oblinunt, vt & caseus eo coaguletur, melle paululùm distillante. Oleum autem è cepis educunt maximè pingue, ac redolens vt vnguentum. Vineas habent plurimas, & aquæ feraces: vuarum autem acini sunt velut grando quæpiam: & mihi quidem videtur vbi vētus inciderit, vites illas quati, fractisque vuis grandinem huc ad nos mitti. Ventre vt sacculo vtuntur, in eum quantum cupiunt mittentes. Apertilis etenim venter est illis, & iterū clausilis, neque in illo intestinum vllum aut hepar apparet, solùm autem densus est intus, & pilis obsitus, ita vt & paruuli vbi frigent, in eum subeant. Amictus autem diuitibus quidem vitreus & mollis, cæteris aureus contextus. Nam ea loca metallorum sunt fœcunda, ijdemq; πολύχαλκα γὰρ τὰ ἐκεῖ χωρία,

καὶ ἐργάζονται τὸν χαλκὸν ὕδατι ὑποβρίξαντες, ὥσπερ τὰ ἔρια. περὶ μὲν τοι τῶν ὀφθαλμῶν, οἵους ἔχουσιν, ὀκνῶ μὲν ἅπαν, μή τις μὲ νομίσῃ ψεύδεσθαι, διὰ τὸ ἄπιστον τοῦ λόγου· ὅμως δὲ καὶ τοῦτο ἐρῶ. τοὺς ὀφθαλμοὺς περιαιρετοὺς ἔχουσι. καὶ ὁ βουλόμενος, ἐξελὼν τοὺς αὐτοῦ, φυλάττει, ἕως ἂν δεηθῇ ἰδεῖν, οὕτω δὲ ἐνθέμενος, ὁρᾷ. καὶ πολλοὶ τοὺς σφετέρους ἀπολέσαντες, παρ' ἄλλων χρυσάμενοι ὁρῶσιν· εἰσὶ δ' οἳ καὶ πολλοὺς ἀφθίτους ἔχουσιν, οἱ πλούσιοι. τὰ ὦτα δὲ, πλατάνου φύλλα ἐοίκασιν αὐτοῖς, πλὴν μετοῖς ἀπὸ τῶν βαλάνων· ἱκανοὶ γὰρ μόνοι ξύλινα ἔχουσι. καὶ μὴν καὶ ἄλλο θαῦμα ἐν τοῖς βασιλείοις ἐθεασάμην· κάτοπτρον μέγιστον κεῖται ὑπὲρ φρέατος, οὐ πάνυ βαθέος. ἂν μὲν οὖν εἰς τὸ φρέαρ καταβῇ τις, ἀκούει πάντων τῶν παρ' ἡμῖν ἐν τῇ γῇ λεγομένων. ἐὰν δ' εἰς τὸ κάτοπτρον ἀφορμήσῃ, πόλεις μὲν πόλεις, πάντα δ' ἔθνη ὁρᾷς,

ijdemq; aqua macerata metalla vt lanã exercent. Quales autem habeant oculos, omnino non ausim scribere, ne fortè me suis mentiri putet ob sermonis absurditatem : tamen & id quidem dicam. Oculos exemptiles habent, vt qui velit suos exemptos, seruet eos apud se donec illis ad visum egeat : quos cùm reposuit, cernit. Et multi cùm fortè proprios perdiderint, ab alijs mutuantur, & vident. Sunt & locupletes q plures habeant, occultos quidem & reconditos. Aures illis sunt platani folia, præter eos qui ex glandibus formantur. illi enim solùm ligneas habent aures. Cæterùm & miraculum aliud in regia conspicatus sum : Speculum maximum supra puteum positum est, non adeò altum. In puteum si quis descenderit, omnia audiet quæ apud nos in terra dicuntur. Si verò speculũ intueris, omnes quidem vrbes, omnesq; gentes vides,

non

ὁρᾷ, ὥσπερ ἐφεστὼς ἑκάστοις. τότε καὶ τοὺς οἰκείνους ἐγὼ ἐθεασάμην, καὶ πᾶσαν τὴν πατρίδα· εἰ δὲ κἀκεῖνοί με ἑώρων, οὐκ ἔτι ἔγω τὸ ἀσφαλὲς εἰπεῖν. ὅστις δὲ μὴ πιστεύει ταῦτα οὕτως ἔχειν, ἄν ποτε καὶ αὐτὸς ἐκεῖσε ἀφίκηται, εἴσεται ὡς ἀληθῆ λέγω. τότε δ' οὖν ἀσπασάμενοι τὸν βασιλέα, καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν, ἐμβάντες ἀνήχθημεν. ἐμοὶ δὲ καὶ δῶρα ἔδωκεν ὁ Ενδυμίων, δύο μὲν τῶν ὑαλίνων χιτώνων, πέντε δὲ χαλκοῦς, καὶ πανοπλίαν θερμίνην, ἃ πάντα ἐν τῷ κήτει κατέλιπον. συνέπεμπε δὲ ἡμῖν καὶ Ιπκογύπους χιλίους, παραπέμψοντας ἄχρι σταδίων πεντακοσίων. ἐν δὲ τῷ παράπλῳ πολλὰς μὲν καὶ ἄλλας χώρας παρημείψαμεν, προσέσχομεν δὲ καὶ τῷ ἑωσφόρῳ, ἄρτι συνοικιζομένῳ, καὶ ἀποβάντες ὑδρευσάμεθα. ἐμβάντες δὲ εἰς τὴν ζωδιακὸν, ἐν ἀριστερᾷ περιήειμεν τὸν ἥλιον, ἐν χρῷ τὴν γῆν παραπλέοντες· οὐ γὰρ ἀπέβημεν, καί τοι πολλὰ

non secus ac si omnibus interesses. Tunc & ipse meos vidi, & patriam omnem: an verò & illi me viderint, satis exploratum non habeo. Quòd si fortè quis non credet hæc ita se habere, cũ eò perueniet, sciet me vera dixisse. Tunc salutato rege, & ijs qui circa illum erant, nauem ascendentes ferebamur. Abeunti autem mihi dona dedit Endymion, vestes quidem vitreas duas, æreas autem quinque, lupineamq; panopliam: quæ omnia postea in ceto amisi. Misit & nobiscum Equiuultures mille, qui nos deducerent stadijs quingentis. Nauigantes autem circa terram illam, prouincias quidem plurimas & alias præterlapsi sumus, appulimus verò ad Luciferum nuper inhabitatũ: vbi descendentes, aquas hausimus. Hinc Zodiacum introeũntes, ad læuam quidem solem prætergrediebamur, circa illius terræ marginẽ nauigantes. Neq; enim

πολλὰ τῶν ἑταίρων ἐπιθυμούντων. ἀλλ' ὁ ἄνεμος οὐκ ἀφῆκεν, ἐθεώμεθα μὲν τοι τὴν χώραν εὐθαλῆ τε καὶ πίονα καὶ εὔυδρον, καὶ πολλῶν ἀγαθῶν μεστήν. ἴδοντες δὲ ἡμᾶς οἱ Νεφελοκένταυροι, μισθοφοροῦντες παρὰ τῷ Φαέθοντι, ἐπέπτησαν ἐπὶ τὴν ναῦν καὶ μαθόντες ἐνοπόνδους, ἀπεχώρησαν. ἤδι δὲ καὶ οἱ Ἱππόγυποι ἀπεληλύθεισαν, πλεύσαντες δὲ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα καὶ ἡμέραν, περὶ ἑσπέραν ἀφικόμεθα ἐς τὴν Λυχνόπολιν καλουμένην, ἤδη τὸν ἡάτω πλοῦν διώκοντες ἡ δὲ πόλις αὕτη κεῖται μεταξὺ τοῦ Πλειάδων, καὶ τοῦ Υάδων ἄερος, ταπεινοτέρα μέν τοι τοῦ ζωδιακοῦ. ἀποβάντες δὲ, ἄνθρωπον οὐδένα μὲν εὕρομεν, λύχνους δὲ πολλοὺς περιθέοντας, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ περὶ τὴν λιμένα διατρίβοντας· τοὺς μὲν μικροὺς, καὶ ὥσπερ εἰπεῖν πένητας, ὀλίγους δὲ τῶν μεγάλων καὶ δυνατῶν πάνυ λαμπροὺς καὶ περιφανεῖς. οἰκήσεις

enim descendimus, & quidem socijs id summè cupientibus. Erat enim ventus qui nos à terra propelleret, quanquam videremus regionem fœcundam, ac pinguem, & irriguam, ac bonorum multorum plenam. Atqui Nubecentauri, hi videlicet qui Phaëthonti militabant, speculati nos longè, ac delapsi volauerunt ad nauem: quumq́ socios esse didicissent, abiêre: iam enim & Equiuultures discesserãt. Nauigantes autem sequenti nocte ac die, circa vesperam peruenimus ad Lucernarum vrbem (sic enim illam vocant) iam iter nostrum ad inferiora secantes. Hæc autem ciuitas medio inter Pleiades ac Hyadas stellas aëre sita est, zodiacoq́ multò inferior. Descendentes autem neminem quidem inuenimus, lucernas verò multas decurrentes, & in foro & secus portum deambulantes, nonnullas quidem paruas, & vt ita dicam, egenas, ex magnis autẽ ac potentibus paucas, & has valde illustres ac nobiles.

Domus

οἰκήσεις δ' αὐτοῖς καὶ λυχνεῶνες ἰδίᾳ ἑκάστῳ πεποίηντο. καὶ αὐτοὶ ὀνόματα εἶχον ὥσπερ οἱ ἄνθρωποι, καὶ φωνὴν ποιεμένων ἠκούομεν. καὶ οὐδὲν ἡμᾶς ἠδίκουν· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ξενίᾳ ἐκάλουν. ἡμεῖς δὲ ὅμως ἐφοβούμεθα, οὔτε δειπνῆσαι, οὔτε ὑπνῶσαί τις ἡμῶν ἐτόλμησεν· ἀρχεῖα δ' αὐτοῖς ἐν μέσῃ τῇ πόλει πεποίηται, ἔνθα ὁ ἄρχων αὐτῶν, δι' ὅλης νυκτὸς κάθηται, ὀνομαστὶ καλῶν ἕκαστον. ὃς δ' ἂν μὴ ὑπακούσῃ, καταδικάζεται ἀποθανεῖν, ὡς λιπὼν τὴν τάξιν· ὁ δὲ θάνατός ἐστι, ὀβεσθῆναι. παρεστῶτες δὲ καὶ ἡμεῖς, ἑωρῶμεν τὰ γιγνόμενα, καὶ ἠκούομεν ἅμα τῶν λύχνων ἀπολογουμένων, καὶ τὰς αἰτίας λεγόντων, δι' ἃς ἐβράδυνον, ἔνθα καὶ τὸν ἡμέτερον λύχνον ἐγνώρισα, καὶ προσειπὼν αὐτὸν, περὶ τῶν κατ' οἶκον ἐπυνθανόμην, ὅπως ἔχοιεν· ὁ δέ μοι πάντα διηγήσατο. τὴν μὲν οὖν νύκτα ἐκείνην αὐτοῦ ἐμείναμεν. τῇ ἐπιούσῃ δὲ ἄραντες, ἐπλέομεν πλησίον τῶν νεφῶν. ἔνθα δὴ καὶ τὴν Νεφελοκοκκυγίαν

Domus illis & lychneones seorsum vnicuique erant, & hominum more appellabantur, & vocem emittentes audiebamus: neque nocebant, sed potius ad diuertendum inuitabant. Nos tamen formidare, nec nostrum vel vnus apud illas cœnare, aut capere somnum est ausus. Palatium autē illis in media ciuitate extructū est, vbi per totam noctem earum sedet princeps, nomine vnāquāq; compellans. Quæcunq; verò non paret, condemnatur ad mortem vt transfuga. mors aūt est extingui. Astantes aūt nos considerabamus quæ fiebant, simulq; lucernas respōdentes audiebamus, causasq; quare abfuissent dicentes. Hîc & lucernam nostram agnoui, & allocutus rogabā, quomodo se haberent domestici nostri. ea autem mihi omnia enarrauit. & noctem quidem illam ibi mansimus. Sequenti verò die soluentes, secus nubes nauigabamus. Hîc & Nephelococcygiam

vidimus

πόλιν ἰδόντες, ἐθαυμάσαμεν· οὐ μέν τοι ἐπέβημεν αὐτῆς, οὐ γὰρ εἴα τὸ πνεῦμα. βασιλεύει μέν τοι αὐτῶν Κορωνὸς ὁ Κοττυφίωνος. καὶ ἐγὼ ἐμνήσθην Ἀριστοφάνους τοῦ ποιητοῦ, ἀνδρὸς σοφοῦ καὶ ἀληθοῦς, καὶ μάτην, ἐφ' οἷς ἔγραψεν ἀπιστουμένου. τρίτῃ δ' ἀπὸ ταύτης ἡμέρᾳ, καὶ τὸν Ὠκεανὸν ἤδη σαφῶς ἑωρῶμεν, γῆ δὲ οὐδαμοῦ, πλήν γε τῶν ἐν τῷ ἀέρι, καὶ αὐταὶ δὲ πηρώδεις ἤδη, καὶ ὑπεραυγεῖς ἐφαντάζοντο· τῇ τετάρτῃ δὲ, περὶ μεσυμβρίαν, μαλακῶς ἐνδιδόντος τοῦ πνεύματος, καὶ συνιζάνοντος ἐπὶ τὴν θάλατταν κατετέθημεν. ὡς δὲ τοῦ ὕδατος ἐψαύσαμεν, θαυμάσιον ὡς ὑπερηδόμεθα, καὶ ὑπερεχαίρομεν, καὶ δεῖπνον πᾶσιν ἐκ τῶν παρόντων ἐποιούμεθα· καὶ ἀπρρίψαντες ἐνηχόμεθα· καὶ γὰρ ἔτυχε γαλήνη οὖσα, καὶ εὐστατοῦν τὸ πέλαγος. ἔοικε δὲ ἀρχὴ κακῶν μειζόνων γίγνεσθαι πολλάκις, ἡ πρὸς τὸ βέλτιον μεταβολή. καὶ γὰρ ἡμεῖς δύο μόνας ἡμέρας

vidimus vrbem, videntesq; admirati sumus: neq; in eam descendimus, non enim permittebat aura. Imperat autem illis Coronus Cottyphionis filius. Tum ego [m] *Aristophanis poëtæ recordatus sum, hominis quidem sapientis & veri, ac in his quæ scripsit, frustra non crediti. Tertia autem ab illa die, & Oceanum iam manifestè videbamus, terram autem nusquam, præter aërias illas, quæ iam ipse quidem igneæ & micantes mihi videbantur. Quarta autem die circa meridiem molliter aspirante aura & subsidente, in mare deponimur. Vt verò aquam attigimus, mirè ac supra modum læti fuimus, & omnibus prandium ex ijs quæ suppetebant exhibuimus, & descendentes natabamus. erat enim tranquillum mare. Sed, vt videtur, sæpenumerò* [n] *mutatio in melius, maiorum malorum consueuit esse principium. Etenim nobis duos tantùm dies*

ἡμέρας ἐν ὕδατι πλώσαντες, τῆς τρίτης ἐπιφαινούσης, πρὸς ἀνίσχοντα τὸν ἥλιον ὄφιν ὁρῶμεν θηρία καὶ κήτη πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, ἦν δὲ μέγιστον ἁπάντων, ὅσον πεδίων χιλίων καὶ πεντακοσίων τὸ μέγεθος. ἐφέρετο δὲ κεχηνὼς, καὶ πρὸ πολλοῦ ταράττων τὴν θάλατταν, ἀφρῷ τε περικεχυμένον, καὶ τοὺς ὀδόντας ἐκφαίνον, πολὺ τῶν παρ' ἡμῖν φαλλῶν ὑψηλοτέρους· ὄξεῖς δὲ πάντας, ὥσπερ σκόλοπας, καὶ λευκοὺς ὥσπερ ἐλεφαντίνους. ἡμᾶς μὲν οὖν τὸ ὕστερον ἀπήλους προσεπόντος καὶ περιλαβόντος, ἐμένομεν· τὸ δὲ ἤδη παρῶν, καὶ ἀναῤῥοφῆσαν, ἡμᾶς αὐτῇ νηὶ κατέπιεν. ἐμὲν τοι ἔφθη σωσαῤῥάξαι τοῖς ὀδοῦσιν, ἀλλὰ δι' ὧν ἀραιωμάτων ἡ ναῦς ἐς τὸ ἔσω διεξέπεσεν. ἐπεὶ δὲ ἔνδον ἦμεν, τὸ μὲν πρῶτον, σκότος ἦν· καὶ οὐδὲν ἑωρῶμεν· ὕστερον δὲ αὖτε ἀναχανόντος, εἴδομεν μὲν κητος μέγα, καὶ πάντη πλατύν, καὶ ὑψηλὸν, ἱκανὸν μυρίοις ἀνθρώποις πόλιν οἰκεῖν. ἔκειντο

dies feliciter nauigātibus, illucente tertia ad orientē solem repentè beluas vidimus, & cete cùm multa alia, tum omnium maximum, & quingentorum & mille stadiorum magnitudine. adueniebat autem hians, & mare procul turbans, spumaque vndique circumfusum. Dentes exerebat phallis nostris multò longiores, acutos omnes vt pali, ac ebore candidiores. Nos igitur cùm postremùm nobis mutuò vale dixissemus, & amplexi essemus, præstolabamur: & cùm reforberet, vnà cum naui ipsa nos deglutiuit. Non autem contigit in dentes offendere, sed per eorum raritatem nauis delapsa intrò decidit. Vbi autem intus fuimus, primò quidem obscurum erat, & videbamus prorsus nihil. Tandem eo hiante videmus cetū magnum vndequaq; alium latumq;, & ciuitatis capacem, quæ vel decem hominum millia capere posit. Erant

præterea

το δ' ἐν μέσῳ καὶ μικροὶ ἰχθύες, καὶ ἄλλα πολλὰ θηρία συγκεκομμένα, καὶ πλοίων ἱστία, καὶ ἄγκυραι, καὶ ἀνθρώπων ὀστέα, καὶ φορτία. κατὰ μέσον δὲ, καὶ γῆ καὶ λόφοι ἦσαν, ἐμοὶ δοκεῖν, ἐκ τῆς ἰλύος, ἣν κατέπινε, συνιζάνουσα. ὕλη οὖν ἐπ' αὐτοῖς, καὶ δένδρα παντοῖα ἐπεφύκει, καὶ λάχανα ἐβεβλαστήκει, καὶ ἐώκει πάντα ἐξειργασμένοις. περίμετρος δὲ τῆς γῆς, στάδιοι διακόσιοι καὶ τεσσαράκοντα. ἦν δὲ ἰδεῖν καὶ ὄρνεα τὰ θαλάττια, λάρους, καὶ ἀλκυόνας, ἐπὶ τῶν δένδρων νεοττεύοντα. τότε μὲν οὖν ἐπὶ πολὺ ἐδακρύομεν. ὕστερον δὲ ἀναστήσας τοὺς ἑταίρους, τὴν μὲν ναῦν ἐπεστηρίξαμεν, αὐτοὶ δὲ τὰ πυρεῖα συντρίψαντες, καὶ ἀνακαύσαντες, δεῖπνον ἐκ τῶν παρόντων ἐποιούμεθα. παρέκειτο δὲ ἄφθονα καὶ παντοδαπὰ κρέα τῶν ἰχθύων, καὶ ὕδωρ ἔτι, τὸ ἐκ τοῦ ἑωσφόρου εἴχομεν. τῇ ἐπιούσῃ δὲ διαναστάντες, εἴ ποτε ἀναχάνοι τὸ κῆτος, ἑωρῶμεν ἄλλοτε μὲν ὄρη, ἄλλοτε δὲ μόνον τὸν οὐρανὸν, πολλάκις δὲ καὶ νήσους·

prætereà passim & parui pisces, & alia quædam animalia concisa multa, nauiumq́ vela, & ancoræ, & hominũ ossa & onera. Circa medium verò & terra & colles erant, vt conijcio, ex eo quem absorpserat limo, accumulati. Igitur & sylua in his innata erat, & arbores omnigenæ, oleraq́ accreuerant, ac cuncta cultis agris similia. circuitus autem terræ stadia 200 & 40. Erat aũt videre & marinas aues, laros & alcyonas in arborib. nidificantes. Tunc verò plurimùm lachrymati fuimus. Deniq́ cũ erexissem comites, nauem fulcimus, ipsiq́ è silicibus excitantes ignem, & accendentes, cœnam ex his, quæ aderant, fecimus. Aderant enim omnigenum piscium carnes, aquamq́ adhuc ex Lucifero etiam habebamus. Sequenti verò exurgentes die, si quãdo hiasset cetus, nonnunquam montes videbamus, quandoq́ solum cœlũ, quandoq́ insulas.

nam

καὶ γὰρ ᾐσθανόμεθα φερομένου αὐτοῦ ὀξέως πρὸς πᾶν μέρος τῆς θαλάττης. ἐπειδὴ δὲ ἐθάδες τῇ διατριβῇ ἐγιγνόμεθα, λαβὼν ἑπτὰ τῶν ἑταίρων, ἐβάδιζον ἐς τὴν ὕλην, περισκέψασθαι τὰ πάντα βουλόμενος. οὔπω δὲ ὕλους πέντε διελθὼν σταδίους, οὗρον ἱερὸν Ποσειδῶνος, ὡς ἐδήλου ἡ ἐπιγραφὴ, καὶ μετ' οὐ πολὺ, καὶ τάφους πολλοὺς, καὶ στήλας ἐπ' αὐτῶν, πλησίον τε πηγὴν ὕδατος διαυγοῦς. ἔτι δὲ καὶ κυνὸς ὑλακὴν ἠκούομεν καὶ καπνὸς ἐφαίνετο πόῤῥωθεν, καί τινα καὶ ἔπαυλιν εἰκαζόμεν. σπουδῇ οὖν βαδίζοντες, ἐφιστάμεθα πρεσβύτῃ καὶ νεανίσκῳ. μάλα προθύμως πρασιάν τινα ἐργαζομένοις, καὶ ὕδωρ ἀπὸ τῆς πηγῆς ἐπ' αὐτὴν διοχετεύουσιν. ἡσθέντες οὖν ἅμα καὶ φοβηθέντες ἕστημεν. κἀκεῖνοι δὲ ταυτὸν ἡμῖν, ὡς τὸ εἰκὸς, παθόντες, ἄναυδοι παρεστήκεσαν. χρόνῳ δὲ ὁ πρεσβύτης ἔφη, τίνες ὑμεῖς ἄρα ἐστὲ, ὦ ξένοι, πότερον,

nam sentiebamus eum concitè ferri ad omnem pelagi partem. Postquam autem mansioni iam assueti eramus, accipiens è comitibus septem, deambulabam per syluam, cuncta lustrare ac explorare volens. Necdum quinque stadijs totis digressus, inueni sacellum quoddam Neptuni, quemadmodum testabatur inscriptio: ac paulò pòst & sepulchra multa, & columnas desuper, iuxtaque fontem perspicuæ aquæ: & canis etiam latratum audiuimus: longeque apparebat fumus, & domum quampiam conijciebamus. Festinanter igitur accedentes, offendimus senem & adolescentem sedulò ac diligenter sulcum quendam facientes, ac per eum aquam de fonte deriuantes. Læti ergo simul ac territi constitimus: illi verò idem & nobiscũ meritò passi, sine voce stetêre. Tandem verè aliquando: Qui vos estis aduenæ, inquit senex,

πότερον, ἔφη, τῶν ἐναλίων δαιμόνων, ἢ ἄνθρωποι δυστυχεῖς, ἡμῖν παραπλήσιοι; καὶ γὰρ ἡμεῖς ἄνθρωποι ὄντες καὶ ἐν γῇ τραφέντες, νῦν θαλάττιοι γεγόναμεν· καὶ συννηχόμεθα τῷ περιέχοντι τούτῳ θηρίῳ, οὐδ' ὃ πάσχομεν ἀκριβῶς εἰδότες· τεθνᾶναι μὲν γὰρ εἰκάζομεν, ζῆν δὲ πιστεύομεν. πρὸς ταῦτ' ἐγὼ εἶπον, καὶ ἡμεῖς τοι ἄνθρωποι νεήλυδες, ὦ πάτερ, ἐσμὲν, αὐτῷ σκάφει πρώην καταποθέντες· προήλθομεν δὲ νῦν, βουλόμενοι μαθεῖν τὰ ἐν τῇ ὕλῃ, ὡς ἔχει· πολλὴ γάρ τις καὶ λάσιος ἐφαίνετο δαίμων δέ τις, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς ἤγαγε, σέ τε ὀψομένους καὶ εἰσομένους, ὅτι μὴ μόνοι ἐν τῷ δὲ καθείργμεθα τῷ θηρίῳ· ἀλλὰ φράσον ἡμῖν τὴν σεαυτοῦ τύχην, ὅστις ὤν, καὶ ὅπως δεῦρο εἰσῆλθες· ὁ δὲ οὐ πρότερον ἔφη ἐρεῖν, οὐδὲ πεύσεσθαι παρ' ἡμῶν, πρὶν ξενίων τῶν παρόντων μεταδοῦναι. καὶ λαβὼν ἡμᾶς ᾖγεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν. ἐπεποίητο δὲ αὐτάρκη, καὶ στιβάδας ἐνωκοδόμητο,

num ex marinis estis dijs, an infelices homines nobis similes? Etenim nos homines, & in terra nutriti, marini nunc sumus, fluctuamusq; hac belua circumclusi, neq; quid de nobis sit, satis nouimus. Mori quidem videmur, viuere tamen arbitramur. Ad hæc ego: Et nos, inquam, ô pater, ad sumus hîc homines aliũde profecti, ipsa cum naui nuper absorpti. Accessimus autem nunc volentes scire, quæ in sylua sint, quomodo se habeant. multa enim nobis & densa visa est. Deus autem, vt videtur, nos duxit, te vt videremus, sciremusq; nos in hac belua inclusos esse non solos. Sed narra nobis tuam ipsius fortunam, quisquis es, & vnde huc introieris. Is autem inquit: Non dicam, neque quæ apud me sunt, scietis, ni prius hospitio recepti, ex præsentibus bonis fruamini. simulq; acceptos nos duxit in domũ. Cùm autẽ nobis olera & glandes apposuisset,

δόμητο, καὶ τἆλλα ἐξήρτισο. παραθεὶς δὲ ἡμῖν λαχανά τε καὶ ἀκρόδρυα, καὶ ἰχθῦς, ἔτι δὲ καὶ οἶνον ἐγχέας. ἐπειδὴ ἱκανῶς ἐκορέσθημεν, ἐπιυθάνετο ἃ ἐπεπόνθειμεν. καὶ γὰρ πάντα ἑξῆς διηγησάμην, τόν τε χειμῶνα, καὶ τὰ ἐν τῇ νήσῳ, καὶ τὸν ἐν τῷ ἀέρι πλοῦν, καὶ τὸν πόλεμον, καὶ τἆλλα, μέχρι τῆς ἐς τὸ κῆτος καταδύσεως. ὅδ' ὑπερθαυμάσας, καὶ αὐτὸς ἐν μέρει τὰ καθ' αὑτὸν διεξῆει, λέγων τὸ μὲν γένος εἰμί, ὦ ξένοι, Κύπριος, ὁρμηθεὶς δὲ καθ' ἐμπορίαν ἀπὸ τῆς πατρίδος, μετὰ παιδὸς, ὃν ὁρᾶτε, καὶ ἄλλων πολλῶν οἰκετῶν, ἔπλεον εἰς Ιταλίαν ποικίλον φορτίον κομίζων, ἐπὶ νεὼς μεγάλης, ἣν ἐπὶ στόμαθι τοῦ κήτους δαλελυμένην ἴσως ἑωράκατε. μέχρι μὲν οὖν Σικελίας εὐτυχῶς διεπλεύσαμεν· ἐκεῖθεν δὲ ἁρπασθέντες ἀνέμῳ σφοδρῷ, τριταῖοι ἐς τὸν Ὠκεανὸν ἀπήχθημεν, ἔνθα τῷ κήτει περιτυχόντες. καὶ αὐτανδροι καταποθέντες, δύο ἡμεῖς, τῶν ἄλλων ἀπεθανόντων,

posuisset: ac pisces, vinumq; infudisset: postquam saturi fuimus, rogabat quid nobis accidisset. Cui ego omnia vt sese habebant enarraui: nimirum tempestatem illam, & quid in insula contigisset, tum nauigationem in aëre, atque bellum cum reliquis alijs, vsque ad id quòd à ceto absorpti fuerimus. Ille verò supra modum admiratus, & ipse ex parte quid sibi contigisset enarrabat, aiebatq; Genere quidem, hospites, sum Cyprius. Egressus autem ad mercatū cum filio quē videtis, alijsq; meis familiaribus multis nauigabam in Italiam, naui quidem magna, ac varijs mercibus onusta, quam fortè in ore ceti dissolutam vidistis. Igitur in Siciliam vsque feliciter nauigauimus: inde violento flatu ablati, post tertiā diē in Oceanū delati fuimus: hîc in cetum incidentes; & ipsa cum naui ac comitibꝰ absorpti. cæteris morientibus, duo nos euasimus.

ἐσώθημεν· θάψαντες δὲ τοὺς ἑταίρους, καὶ ναὸν τῷ Ποσειδῶνι δειμάμενοι, τουτονὶ τὸν βίον ζῶμεν. λάχανα μὲν κηπεύοντες, ἰχθῦς δὲ σιτούμενοι, καὶ ἀκρόδρυα. πολλὴ δὲ, ὡς ὁρᾶτε, ἡ ὕλη, καὶ μὴν καὶ ἀμπέλους ἔχει πολλὰς, ἀφ' ὧν ἥδιστος οἶνος γίγνεται· καὶ τὴν πηγὴν δὲ ἴσως εἴδετε καλλίστου καὶ ψυχροτάτου ὕδατος. εὐνὴν δὲ ἀπὸ τῶν φύλλων ποιούμεθα. καὶ πῦρ ἄφθονον καίομεν. καὶ ὄρνεα δὲ θηρεύομεν τὰ εὐπετόμενα. καὶ ζῶντας ἰχθῦς ἀγρεύομεν, ἐξιόντες ἐπὶ τὰ βραγχία τοῦ θηρίου. ἔνθα καὶ λούμεθα, ὁπόταν ἐπιτυμήσωμεν. καὶ μὴν καὶ λίμνη οὐ πόῤῥω ἐστὶν ἁλμυρὰ, σταδίων εἴκοσι τὴν περίμετρον, ἰχθῦς ἔχουσα παντοδαπούς. ἐν ᾗ καὶ νηχόμεθα, καὶ πλέομεν ἐπὶ σκάφους μικροῦ, ὃ ἐγὼ ἐναυπηγησάμην. ἔτη δὲ ἡμῖν ἐστι τῆς καταπόσεως ταῦτα, ἑπτὰ καὶ εἴκοσι. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἴσως φέρειν δυναίμεθα· οἱ δὲ γείτονες ἡμῖν καὶ πάροικοι, σφόδρα χαλεποὶ

Sepultis autem socijs templum Neptuno ereximus, & eam quam videtis, agimus vitam. Olera quidem ex horro legimus, vescimur verò piscibus ac glandibus. Multa autem, vt videtis est sylua, & sanè vineas habet plures, è quibus nobis vinum exoritur dulcissimum, fontemque non minus optima quàm frigidissima aqua. Lectulum autem substernimus è frondibus, ignemque succendimus copiosum, aduolantesque volucres aucupamur, piscamur & viuos pisces, ad beluæ branchias solicitatos, vbi abluimur si quando cupimus. etenim stagnum salsum est non procul, viginti stadiorum circuitu, quoduis piscium genus continens, in quo & namus, & nauigamus parua in cymba, quam ipse compegi Annos autem à certi absorptu septem & viginti numeramus: & alia quidem vtcunque ferre possemus: sed incolæ & vicini mole sti

χαλεποὶ καὶ βαρεῖς εἰσιν, ἄμικτοί τε ὄντες, καὶ ἄγριοι. ἔνεισι γάρ, ἔφη ἐγὼ, καὶ ἄλλοι τινὲς εἰς ἐν τῷ κάτω; πολλοὶ μὲν οὖν, ἔφη, καὶ ἄξενοι, καὶ τὰς μορφὰς ἀμόκοτοι. τὰ μὲν γὰρ ἑσπέρια καὶ οὐραῖα τῆς ὕλης Ταειχάνες οἰκοῦσιν, ἔθνος ἐγχελυωπὸν, καὶ καραβοπρόσωπον, μάχιμον καὶ θρασὺ καὶ ὠμοφάγον. τὰ δὲ τῆς ἑτέρας πλευρᾶς, κατὰ τὸν δεξιὸν τοῖχον, Τειτωνομένδιτες, τὰ μὲν ἄνω ἀνθρώποις ἐοικότες, τὰ δὲ κάτω τοῖς γαλεώταις, ἥμερον μέντοι ἄδικοί εἰσι τῶν ἄλλων. τὰ λοιπὰ δὲ Καρκινόχειρες καὶ Θυνοκέφαλοι, συμμαχίαν τε καὶ φιλίαν πρὸς ἑαυτοὺς ποιησάμενοι. τὴν δὲ μεσόγαιαν νέμονται Παγουρίδαι, καὶ Ψιττόποδες, γένος μάχιμον καὶ θρασύτατον. τὰ ἐῶα δὲ, πρὸς αὐτῷ τῷ σώματι, τὰ ποτὰ μὲν ἔρημά ἐστι, προσαλυσόμενα τῇ θαλάττῃ· ὅμως δὲ ταῦτα ἐγὼ ἔχω, φόρον Ψιττόποσιν ἀποτελῶν,

molesti vehementer sunt & oneroſi, feriq́ue & agreſtes. Papæ, inquam ego, & alij etiam sunt in ceto? Multi quidem, inquit, & inhumani, ac viſu deformes. Nam occidentalem & extremam ſyluæ partem Tarichanes inhabitant, gens oculis anguillinis, & facie Carabea, bellatrix, temeraria ac mordax. Aliam quæ ad dextrum eſt latus, Tritonomendites tenent, ſuperioribus quidem paribus hominibus ſimiles, inferioribus verò felibus: atquí alijs minus immites ſunt. Ad lævam verò Carcinochires, & Thynocephali, mutua inter ſe amicitia & fœdere iuncti. Mediterraneam denique Paguradæ ac Pſittopodes, genus bellicum, ac celerrimum. Quæ ad orientem, ad beluæ videlicet os vergũt, deſerta vt plurimùm ſunt, & à mari ſtagnantia: tamen & hæc ego teneo, vectigal pendens Pſittopodibus,

ἑκάστου, ἔτους, ὄστρεα πεντακόσια. τοιαύτη μὲν ἡ χώρα ἐστίν. ἡμᾶς δὲ χρὴ ὁρᾶν, ὅπως δυνησώμεθα τοσούτοις ἔθνεσι μάχεσθαι, καὶ ὅπως βιοτεύσομεν· πόσοι δ', ἔφην ἐγὼ, οὗτοι πάντες εἰσὶ; πλείους ἔφη τῶν χιλίων. ὅπλα δὲ τίνα εἰσὶν αὐτοῖς; οὐδὲν ἔφη πλὴν ὀστᾶ τῶν ἰχθύων. οὐκοῦν, ἔφην ἐγὼ, ἄριστ' ἂν ἔχοι δὴ μάχης ἐλθεῖν αὐτοῖς, ἅ τε οὖσιν ἀνόπλοις, αὐτοὺς γε ὡπλισμένους. εἰ γὰρ κρατήσομεν αὐτῶν, ἀδεῶς τὸ λοιπὸν οἰκήσομεν. ἔδοξε ταῦτα, καὶ ἀπελθόντες ἐπὶ ναῦν, παρεσκευαζόμεθα. αἰτία δὲ τοῦ πολέμου ἔμελλεν ἔσεσθαι, τοῦ φόρου ἡ οὐκ ἀπόδοσις, ἤδη τῆς προθεσμίας ἐνεστώσης. καὶ δὴ οἱ μὲν ἔπεμπον, τὸ δασμὸν ἀπαιτοῦντες, ὁ δὲ ὑπεροπτικῶς ἀποκρινόμενος, ἀπεδίωξε τοὺς ἀγγέλους. πρῶτον οὖν οἱ Ψιττόποδες, καὶ οἱ Παγουργάδαι, χαλεπαίνοντες τῷ Σκινθάρῳ (τοῦτο γὰρ ἐκαλεῖτο) μετὰ πολλοῦ θορύβου ἐπήεσαν. ἡμεῖς δὲ τὴν ἔφοδον ὑποπτεύοντες, ἐξαυλισάμενοι ἀνεμένομεν, λόχον

ostrea quingenta. Hæc autem sic se habet regio. Nos autem prospicere oportet, quomodo possimus tot cum gentibus congredi, & quo iure viuere. Quot, inquam ego, omnes hi? Plures, inquit, mille. Armis autem quibus vtuntur? nullis, inquit, nisi piscium ossibus. Igitur, inquam ego, feliciter dimicabimus, si nos his bello congrediamur, vtpote nos armati cum inermibus. Si enim eos superabimus, posthac sine timore viuemus. Quæ vt probauimus, abeuntes ad nauem accingebamur. Belli autem causa futura erat, quòd pensio non persolueretur, iam pacti tempore imminente. Et illi quidem misêre tributa postulantes: is verò superbè respondens, nūcios persequutus est. Primi igitur Psittopodes & Paguradæ Scintharo (sic enim vocabatur) indignati, cum tumultu ingruebant. Nos verò aggressum præuidentes, stetimus armati, insidias

χον τινὰ προτάξαντες ἀνδρῶν πέντε, καὶ εἴκοσιν. εἴρητο δὲ αὐτοῖς ἐν τῇ ἐνέδρᾳ, ἐπειδὰν ἴδωσι παρεληλυθότας τοὺς πολεμίους, ἐπανίστασθαι. καὶ οὕτως ἐποίησαν. ἐπαναστάντες γὰρ, κατόπιν ἔκοπτον αὐτοὺς, καὶ ἡμεῖς δὲ καὶ αὐτοὶ, πέντε καὶ εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν ὄντες (καὶ γὰρ καὶ ὁ Σκίνθαρος, καὶ ὁ παῖς αὐτοῦ, συνεστρατεύοντο) ἠντιάζομεν, καὶ συμμίξαντες θυμῷ καὶ ῥώμῃ, διεκινδυνεύομεν, τέλος δὲ, τροπὴν αὐτῶν ποιησάμενοι, κατεδιώξαμεν ἄχρι πρὸς τοὺς φωλεούς. ἀπέθανον δὲ τῶν μὲν πολεμίων, ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν, ἡμῶν δὲ εἷς. καὶ ὁ κυβερνήτης· τρίγλης πλευρᾷ δεσπαρεὶς τὸ μετάφρενον. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα, ἐπηυλισάμεθα τῇ μάχῃ, καὶ τρόπαιον ἐστήσαμεν, ῥάχιν ξηρὰν δελφῖνος ἀναπήξαντες. τῇ ὑστεραίᾳ δὲ, καὶ οἱ ἄλλοι αἰσθόμενοι παρῆσαν, τὸ μὲν δεξιὸν κέρας ἔχοντος οἱ Ταριχᾶνες. ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Πήλαμος, τὸ δ' εὐώνυμον οἱ Θυνοκέφαλοι, τὸ μέσον δὲ οἱ Καρκι

insidias statuentes hominum quinque & viginti. Præceptum autem erat his qui ex insidijs erant, vbi prætergressos hostes vidissent, insurgerent. quod & fecêre. Nam insurgentes à tergo cædebant illos, nos verò & ipsi vigintiquinque (siquidem Scintharus eiusque filius commilitabant) obuiauimus, committentesque manum ita & viribus decernebamus. Deniq; conuersos in fugam, ad suas vsque latebras insequuti sumus. Cæsi autem ex hostibus sunt nonaginta, è nostris verò vnus, & gubernator, tergum triglæ costa perfossus. Die igitur illa & nocte mansimus in prælio, trophæumq; statuimus, arida Delphini spina in sublime erecta. Sequenti verò die aderant & alij, quæ facta fuerant sentientes. Dextrum quidem cornu Tarichanes, quos & Pelamus ductitabat, læuum Thynocephali medium Carcino-

νόχειρες. οἱ γὰρ Τριτωνομένδητες τὴν ἡσυχίαν ἦγον, οὐδετέροις συμμαχεῖν προαιρούμενοι. ἡμεῖς δὲ προαπαντήσαντες αὐτοῖς, περὶ τὸ Ποσειδώνιον προσεμίξαμεν, πολλῇ βοῇ χρῆμενοι. ἀντήχει δὲ τὸ κῆτος, ὥσπερ τὰ σπήλαια. τρεψάμενοι δὲ αὐτὸς. ἅτε γυμνῆτας, καὶ καταδιώξαντες ἐς τὴν ὕλην, τὸ λοιπὸν ἐπεκρατοῦμεν τῆς γῆς. καὶ μετ' οὐ πολὺ κήρυκας ἀποστείλαντες, νεκρούς τε ἀνηροιοῦτο, καὶ περὶ φιλίας διελέγοντο. ἡμῖν δὲ οὐκ ἐδόκει σπένδεσθαι, ἀλλὰ τῇ ὑστεραίᾳ χωρήσαντες ἐπ' αὐτοὺς, πάντας ἄρδην ἐξεκόψαμεν, πλὴν τῶν Τριτωνομενδήτων. οὗτοι δὲ, ὡς εἶδον τὰ γιγνόμενα, διαδραμόντος ἐκ τῶν βραγχίων, ἀφῆκαν αὐτοὺς εἰς τὴν θάλατταν. ἡμεῖς δὲ τὴν χώραν ἐπελθόντες, ἔρωμον ἤδη οὖσαν τῶν πολεμίων, τὸ λοιπὸν ἀδεῶς κατωκοῦμεν, τὰ πολλὰ γυμνασίοις, τε καὶ, κυνηγεσίοις χρώμενοι καὶ

chires tenebant. nam Tritonomendetes quiescebant, neutri parti addicti. Nos verò congressi apud Neptuni templum obuiauimus, manuque conseruimus, multo clamore vsi. Resonabat autem cetus, vt antra solent. His etenim in fugam versis (erant enim expediti vndique) & in syluam fugatis, ex illo terra potiti sumus, neque post multum præcone misso sustulerunt suos in bello mortuos, fœdera & amicitias postulantes. Nobis verò de amicitia vel fœdere non est visum, sed postera die conuersi in eos, funditùs omnes cæcidimus, præter Tritonomendetes. Siquidem hi vt vidêre quæ contigerant, dilapsi per ceti branchias, desiliêre in mare. Igitur prouinciam ingressi iam hostibus vacuam decæterò absque timore habitabamus, palæstris, alijsque gymnasiis plurimùm ac venationibus dediti.

Quan-

καὶ ἀμπελουργοῦντες, καὶ τὸν καρπὸν συγκομιζόμενοι τὸν ἐκ τῶν δένδρων. καὶ ὅλως, ἐῴκειμεν τοῖς ἐν δεσμωτηρίῳ μεγάλῳ καὶ ἀφύκτῳ τρυφῶσι καὶ λελυμένοις. ἔνιαι τὸν μὲν οὖν, καὶ μῆνας ὀκτὼ, τοῦτον διήγομεν τὸν τρόπον. τῷ δ' ἐνναίτῳ μηνὶ, πέμπτῃ ἱσταμένου, περὶ τὴν δευτέραν τοῦ στόματος ἄνοιξιν (ἅπαξ γὰρ δὴ τοῦτο, κατὰ τὴν ὥραν ἑκαστὴν, ἐποίει τὸ κῆτος, ὥστε ἡμᾶς πρὸς τὰς ἀνοίξεις τεκμαίρεσθαι τὰς ὥρας) περὶ οὖν τὴν δευτέραν, ὡς ἔφην, ἄνοιξιν, ἄφνω βοήτε πολλῇ, καὶ θόρυβος ἠκούετο, καὶ ὥσπερ κελεύσματα, καὶ εἰρεσίαι. ταραχθέντες οὖν, ἀνειρπύσαμεν ἐπ' αὐτὸ τὸ στόμα τοῦ θηρίου, καὶ στάντες ἐντὸς τῶν ὀδόντων, καθεωρῶμεν ἅπαντα. ὧν ἐγὼ εἶδον θεαμάτων παραδοξότατον, ἄνδρας μεγάλους, ὅσον ἡμιστάδιαίους τὰς ἡλικίας, ἐπὶ νήσων μεγάλων προσπλέοντας, ὥσπερ ἐπὶ τριηρῶν. οἶδα μὲν ἀπίστοις ἐοικότα ἱστορήσων, λέξω δ' ὅμως.

νῆσοι

Quandoque vineas exercebamus, aut ex arboribus poma legebamus, omninò his similes, qui in maximo & ineuitabili carcere conclusi delicijs & voluptatibus indulgent. Annum autem & menses octo ibi exegimus. Nono autem mense, quinta die mensis, circa secundum oris hiatum (tunc enim id semel vnoquoque anni tempore faciebat, ita vt nos coniectura assequeremur quatuor ea esse anni tempora.) Ad secundum igitur, vt prædiximus, oris hiatum, confestim vocem ac tumultum audiebamus, vt nautarum præcipientium, ac remigantium. Turbati igitur ad ipsum bestiæ os prorepsimus, stantesq́; intra dentes, aspiciebamus omnia, spectaculum, quod quidem viderim, inusitatissimum: homines magnos dimidij stadij statura, magnis insulis nõ secus quàm triremibus nauigãtes. Et quanquã sciã me nõ verisimilia narrare, dicã tamen.

νῆσοι ἦσαν ἐπιμήκεις μὲν, οὐ πάνυ δὲ ὑψηλαὶ, ὅσον ἑκατὸν σταδίων ἑκάστη τὴν περίμετρον, ἐπὶ δ' αὐτῶν ἔπλεον τοῦ ἀνδρῶν ἐκείνων ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι καὶ ὀκτώ. τούτων δὲ οἱ μὲν παρ' ἑκάτερα τοῦς νήσου καθήμενοι, ἐφεξῆς ἐκωπηλάτουν, κυπαρίσσοις αὐτοκλάδοις, μεγάλαις καὶ αὐτοκόμοις, ὥσπερ εἰ ἐρετμοῖς. κατόπιν δὲ, ἐπὶ τοῦς πρύμνης, ὡς ἐδόκει, κυβερνήτης ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ εἰστήκει, χαλκοῦν ἔχων πηδάλιον, σταδιαιῶν τὸ μῆκος. ἐπὶ δὲ τῆς πρώρας, ὅσον τεσσαράκοντα ὡπλισμένοι αὐτῶν ἐμάχοντο, πάντα ἐοικότου ἀνθρώποις, πλὴν τῆς κόμης· ἄντη δὲ πῦρ ἦν, καὶ ἐκαίετο, ὥστε οὐδὲ κορύθων ἐδέοντο. ἀντὶ δὲ ἱστίων, ἄνεμος ἐμπίπτων τῇ ὕλῃ, πολῇ ἐνοῦσῃ ἐν ἑκάστῃ, ἐκόλπου τὲ αὐτήν· καὶ ἔφερε τὴν νῆσον, οἱ ἐθέλοι ἡ κυβερνήτης. κελευστὴς δ' ἐφεστήκει αὐτοῖς, καὶ πρὸς τὴν εἰρεσίαν ὀξέως ἐκινοῦντο, ὥσπερ τὰ μακρὰ τῶν πλοίων.

τὸ

Insulæ erant in longum quidem porrectæ, arduæ tamen, singulæ centum stadiorum ambitu, in quibus nauigabant ex viris illis circiter vigintiocto. Horum aliqui vtrinque insulæ lateribus insidentes ordine remigabant, cupressis magnis ipsis cum ramis ac frondibus tanquam remis. Ponè autem ad ipsam puppim, vt videbatur, gubernator vt in colle quodam sublimi stabat, æreum regens gubernaculum, longitudine stadij vnius. Ad proram verò ex his armati circiter quadraginta pugnabant, hominibus, præter comam, omninò similes. Ipsa enim coma ignis erat, & ardebat, vt galearum vsu non sanè opus esset. Pro velis verò ventus in syluam incidens, quæ plurima cuique inerat, sinuabat insulam, & deferebat quò gubernator ipse cupiebat. Erant & in his præfecti ad remigium incitantes: ac omnes mouebantur, quemadmodum longæ naues consueuerunt.

Primùm

τὸ μὲν πρῶτον δύο ἢ τρεῖς ἑωρῶμεν, ὕστερον δ' ἐφάνησαν ὅσον ἑξακόσιοι, καὶ δαστάντες ἐπολέμουν, καὶ ἐναυμαχοῦν. πολλαὶ μὲν οὖν ἀντίπρωροι συνηράσσοντο, ἀλλήλαις, πολλαὶ δὲ καὶ ἐκβληθεῖσαι κατεδύοντο. αἱ δὲ συμπλεκόμεναι, καρτερῶς διηγωνίζοντο, καὶ οὐ ῥᾳδίως ἀπελύοντο· οἱ γὰρ ἐπὶ τῆς πρώρας τεταγμένοι, πᾶσαν ἐπεδείνυντο προθυμίαν, ἐπεμβαίνοντες καὶ ἀναιροῦντες, ἐζώγρει δὲ οὐδείς. ἀντὶ δὲ χειρῶν σιδηρῶν, πολύποδας μεγάλους, ἐκδεδεμένους ἀλλήλοις ἐπερρίπτουν, οἱ δὲ περιπλεκόμενοι τῇ ὕλῃ, κατεῖχον τὴν νῆσον. ἔβαλλον μέν τοι, καὶ ἐτίτρωσκον ὀστρέοις τὰ ἀμαξοπληθέσι, καὶ σπόγγοις πλεθειαίοις, ἡγεῖτο δὲ τῶν μὲν Αἰολοκένταυρος, τῶν δὲ Θαλασσοπότης. καὶ μάχη αὐτοῖς ἐγεγένητο, ὡς ἐδόκει, λείας ἕνεκα. ἐλέγετο γὰρ ὁ Θαλασσοπότης πολλὰς ἀγέλας δελφίνων τοῦ Αἰολοκενταύρου ἐληλακέναι, ὡς ἦν ἀκούειν ἐπικαλούντων ἀλλήλοις, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν

βασί-

Primùm igitur duos videbamus aut tres, postremò autē sexcenti apparuêre, stantesq; seorsum committebant prælium, ac pugnabant. Multæ quidem inter se cōmissæ obtritæ sunt, multæq; dissolutæ submersæ sunt. Aliæ cōnexæ certabant fortiter, neque facilè abinuicem soluebantur. Qui autem ad proram constituti pugnabant, omnem ostendebant industriam, conscendentes & cædentes: neminem autem viuum ceperunt. pro ferreis autem rostris polypos magnos inuicem connexos iaciebant, qui & syluis complicati tenebāt insulas. Iaciebant etiam ac cædebant ostreis, quorum vnum currū impleat: & spongijs iugereis. Hos autem ducebat Aeolocentaurus, illos Thalassopota. Pugnare autem ipsis, vt videbatur, contigit prædæ gratiâ. etenim dicebatur Thalassopotes multos Aeolocentauri delphinorū greges surripuisse, vt erat audire ex eo quòd sibi inui-

cem

βασιλέων ἐπιβοωμένων. τέλος δὲ νικῶσιν οἱ τοῦ Αἰολοκενταύρου, καὶ νήσας τε τῶν πολεμίων καταδύουσιν ἀμφὶ τὰς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ ἄλλας τρεῖς λαμβάνουσιν αὐτοῖς ἀνδράσιν· αἱ δὲ λοιπαὶ πρύμναν κρουσάμεναι ἔφευγον. οἱ δὲ μέχρι τινὸς διώξαντες, ἐπειδὴ ἑσπέρα ἦν, τραπόμενοι πρὸς τὰ ναυάγια, τῶν πλείστων ἐπεκράτησαν, καὶ τὰ ἑαυτῶν ἀνείλοντο. καὶ γὰρ ἐκείνων κατέδυσαν νῆσοι οὐκ ἐλάττους τῶν ὀγδοήκοντα. ἔστησαν δὲ καὶ τρόπαιον τῆς νησομαχίας, ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τοῦ κήτους, μίαν τῶν πολεμίων νῆσον ἀνασταυρώσαντες. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν νύκτα περὶ τὸ θήριον ἠνιάσαντο, ἐξαψάντες αὐτοῦ τὰ ἀπόγαια, καὶ ἐπ' ἀγκυρῶν πλησίον ὁρμισάμενοι. καὶ γὰρ ἀγκύραις ἐχρῶντο μεγάλαις ὑαλίναις, καρτεραῖς. τῇ ὑστεραίᾳ δὲ θήσαντες ἐπὶ τοῦ κήτους, καὶ τοὺς οἰκείους θάψαντες ἐπ' αὐτοῦ, ἀπέπλεον ἡδόμενοι, καὶ ὥσπερ Παιᾶνας ᾄδοντες. ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν νησομαχίαν γιγνόμενα.

cem exprobrarent, & regum nomina conclamarent. Tandem vicerunt qui ab Aeolocentauro stabant, & insulas submerserunt centum circiter & quadraginta, trésque ipsis vnà cum hominibus ceperunt. cæteræ verò puppi collisa fugerũt. Sanè hi paululùm illos insecuti, vespere facto ad naufragia conuersi, plurima obtinuêre, suaq́ recepêre. etenim insulæ non minùs octoginta perierant. Statuerunt autem trophæum insularis pugnæ in capite ceti, vnam ex hostium insulis suspendentes: Nocte quidem illa circa bestiam commorati sunt, retinacula ad illam alligantes, & ancoris non procul iactis. Nam vtebantur ancoris magnis vitreis fortissimis. Postera autem die supra ceti tergum litantes, suósque ibi tumulantes, abiêre læti, & vt pæana canentes. Hæc igitur in insulari pugna gesta sunt.

GILBER-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a Mos athletarum.] *Præfatio in veras narrationes: in qua de corporis & animi cura agit, ac docet quibus modis vtriusque labores sint moderandi. De remissione autem studiorum lege apud Erasmum in Institutione, & apud Quintil. lib. 1. cap. 4. & apud Lud. Viuem de Institutione puerorũ, & Cic. in Offic. de qua Ouid. ita canit:*

Quod caret alterna requie durabile non est:
Hæc reparat vires, fessaque membra leuat.

Iocis quoque & lusibus aliquid dandum esse docet Seneca lib. de vitæ tranq. cap. 15. & vlt. Ridicula est narratio. b Ctesias.] *Historicus.* c Vlysses Homericus.] *In patriam rediturus, graui exorta tempestate, primùm in Cronum litus appulsus est. Atque inde rursus soluens, simili tempestate electus in Aphricam, ad Lotophagorum gentem peruenit. Inde in Siciliam delatus est, vbi Cyclopi oculum eruit, præusto stipite. Hinc in Aeoliam nauigans, ab Aeolo ventos coactos in vtrem obtinuit, posteà ad Læstrogynas, tum ad Cyrcen peruenit, quæ eius socios in bestias mutauit. Posthæc in insulam Sirenum delatus est. Inde Scyllam transiens & Charybdim in Siciliam peruenit. Tandem in Phæacensium portũ adnatauit.* d Rudi Phæacum populo.] *Alcynoo Corcyræ regi & eius populis Phæacibus Vlysses Lestrigonas & Cyclopas & alia monstra à se conficta narrabat, & ijs omnia vera esse persuadebat: vnde Iuuenalis:*

Tam vacui capitis populum Phæaca putauit.

e Egressus olim ab Herculeis.] *Narrationis initiũ. f* Endymion.] *Pastor fuit admodum formosus, qui cùm in Latmo monte obdormiuisset, aliquando à Luna deosculatus est: quæ in eius amorem ita exarserat, vt fratri bigas suas agitandas dederit. Seneca in Hippolyto:*

Arsit obscura dea clara mundi no&te deserta,
Nitidosq; fratri tradidit currus alite regendos, &c.

In Latmo monte Lunæ motum ob eruca esse dicitur. Hinc Poetis præbita est hæc fabulandi occasio. Ouidius:

Latmius

Latmius Endymion non est tibi Luna pudore.

g Psyllotoxotæ.] *Psylex Græcis dicitur* ψύλλα, ἀπὸ τῆ βέλους ψυλλίς τινος ἀσμένας βόσκεσθαι. *h* Maluæ veneno.] *Maluæ venenũ. i* Homerus suspicatus.] *Iliad. ω. k* A' sagittario.] *Chironem intelligit Centaurum, qui à Diis in cœlum translatus, & in Zodiaco locatus, & Sagittarius appellatus. Virgil. de duodecim cœlestibus signis. l* Panopliam.] πανοπλία *armatura tota & vniuersa interpretatur. m* Aristophanis Poëtę.] *In auibus. n* Mutatio in melius.] *Liberatio à cruce securiores ac deteriores ferè efficit homines.*

ΑΛΗΘΟΥΣ ΙΣΤΟ-
ρίας Λόγος β.

Τοῦτ' ἀρ' ζύτε μηκέτι φέρων ἐγὼ τὸν ἐν ᾧ διατεθύμαρ, ἀχθόμενός τε τῇ μονῇ, μηχανὴν τινα ἐζήτουν, ὅτι ἧς ἂν ἐξελθεῖν γένοιτο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἔδοξεν ἡμῖν διορύξαι κατὰ τὸ πλευρὸν τοῖχον, ἀρξάμενοι διὰ μικροῦ ἐπεὶ δὲ προελθόντες ὅσον πυγμὴν ἐσάλλομεν, τὸ ὄρυγμα τοῦ ἐπαυσάμεθα. τὸν γὰρ ὕλην κατῆσαι διέγνωμεν· ὅτῳ δὲ ἂν διῆτος ἀρθανεῖν. ἀλλ' ἔτι γένοιτο, ῥᾳδία ἔμελλεν ἡμῖν ἔσεσθαι ἡ ἔξοδος. ἀρξάμενοι γὰρ ἀπὸ τῶν ὑπάρων, ἱκάνομεν, καὶ ἡμέρας μὲν ἑπτὰ, νύκτας ἴσας, ἀνωδύνως εἶχε τὸ καῦμα τος.

HISTORIAE VE-
ræ Liber secundus.

Nereea non tam amplius illum ferens in cœto vi-ctum, mansionisq; illius tædio affectus, quærebam quánam arte nobis pateret exitus. Et primùm quidem non inutile visum, ad dextrum latus fodere, pérque defossum foramen tentare fugam. Incipientes igitur pertundebamus. Vbi verò progressi ad quinque stadia effodimus, nihil proficientes, ab opere destitimus. Tum syluam exurere visum est, vt sic cetus moreretur. quòd si fieret, facilè liceret egredi. Igitur ab extremitate incipientes cõburebamus: & dies quidem septem, ac totidem noctes calorem non sensit.

Porrò

ὀγδόῃ δὲ καὶ ἐννάτῃ σωτηρίῃ
αὐτῶν νοσοιῶντος, ἀργότερον
ἦν ἀνέχασκε, καὶ οὐ πολὺ ἀνα-
χάνοι, ταχὺ σωτήριον. Δεκάτῃ
δὲ καὶ ἑνδεκάτῃ, τέλεον ἀπενε-
κρώθη, καὶ ἀνεῳγόδει λῷ. τῇ δω-
δεκάτῃ δὲ μόγις ἐνοήσαμεν,
ὡς ἐμέ τις χάνοντος αὐτοῦ,
ὑποσχέσει τοῦ γομφίου, ὅπως
μηκέτι συγκλείσοι, κινδυ-
νεύοντος κατακλειομένου, ἐν
νεκρῷ αὐτῷ ἀφεθῆναι. ὅτῳ δὲ
τὸ σῶμα μεγάλως πολιοῖς διε-
ρύσαντος τοὺ ναῦν ἐπισκευά-
ζομεν. ὕδωρ τε ὡς ὅτι πλεῖστον
ἐμβαλόμενοι, καὶ τἆλλα ἐπι-
τήδεια ἐνθηρεύσαμεν. ἐξέπλε-
ε ὁ Σκίνθαρος. τῇ δ' ἐπιού-
σῃ, τὸ μὲν ὕδωρ ἐτεθνήκει ἡμῖν
δ' ἀνελκύσαντος τὸ πλοῖον,
καὶ διὰ τῶν ἀραιωμάτων δια-
γαλόντων, ἐκ τῶν ὀδόντων ἐ-
ξάψαντες, ἠρέμα καθήκαμεν
ἐς τὴν θάλατταν. ἐπιβάντες
δ' ἐπὶ τὰ νῶτα, καὶ θύσαντες
τῷ Ποσειδῶνι αὐτῷ παρὰ τὸ
πρόπαρον, ἡμέρας τρεῖς ἐπαυ-
λισάμενοι (γλυκεῖα γὰρ λῷ) τῇ
τετάρτῃ ἐπεπλεύσαμεν. ἔνθα
δὴ πολλοῖς τῶν ἐκ τῆς ναυ-
μαχίας νεκροῖς ἀπλωτῷ,

Porrò octaua ac nona intelleximus illum ægrotare, quòd hiabat non solitè cum vehementia, cùmneq; hiatum suspēdebat, ac protrahebat, sed confestim comprimebat. Decima autē & vndecima moriebatur, ac malè olebat. At duodecima vix sensimus perū elitari nos, & in cadauere cōcludi, inhiante ceto cuneos submitteremus, quò fauces in posterū non præcluderentur. Itaq; maximis trabibus illius diuulso ore, nauem parabamus, aquæ plurimū inferētes, & ad necessitatē cætera. gubernator futurus erat Scintharus. Posterā autē die iam ille mortuus erat. Nos verò attrahentes nauem, & per raritatem dentiū educentes ac explicantes, leniter in mare demisimus. Ascendentes aūt in dorsum apud trophæū, Neptuno immolauimus, ibiq; trēs bus diebus mansimus (erat enim tranquillitas) quarta verò nauigantes abscessimus. Hinc nos multis ex nauali pugna cadauerib. obuiauimus,

&

καὶ προσωκείλομεν, καὶ τὰ σώματα καταμιτρῦνται ἐθαυμάζομεν. καὶ ἡμέρας μέν τινας ἐπλέομεν, εὐκράτῳ ἀεὶ χειμῶνι· ἔπειτα βορέου σφοδρὸς πνεύσαντος, μέγα κρύος ἐγένετο, καὶ ὑπ' αὐτοῦ πᾶν ἐπάγη τὸ πέλαγος, ὥστε καὶ ἐξέπεσε πολὺς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐς βαθος, ὅσον ἐς τριακοσίας ὀργυιὰς, ὥστε καὶ ἀπορεῖσθαι. ἐφαίνετο γὰρ ἐπὶ τῆς κρυστάλλου ἐπιμένοντες οὐδὲ πνεύματος, φέρειν δυναμένου, οἷόν τι ὑπενοήσαμεν, οἱ δὲ τῷ γνώμῳ ἀφρονήσαντες, ὦ ὁ Σκίνθαρος. σκάψαντες γὰρ ἐν τῷ ὕδατι σπήλαιον μέγιστον, ἐν τούτῳ ἐμείναμεν ἡμέρας τριάκοντα, πῦρ ἀνακαίοντες, καὶ σιτούμενοι τοὺς ἰχθῦς, ἐνεώσσομεν δὲ ἀνορύττοντες. ἐπὰν δὲ κενὴ ἐπλίπῃ τὰ ἐπιτήδεια, προσελθόντες, καὶ τῷ ναῦν πεπηγυῖαν ἀναστάσαντες καὶ πετάσαντες τῷ ὀθόνῃ ἐσυρόμεθα, ὥσπερ πλέοντες, λέως μὲν προσιόντος, ἐπὶ δὲ πάγου διολισθάνοντες ἡμέρας πέμπτης ἀπλέατο τὸ, καὶ ὁ πάγος ἐλύετο. καὶ ὕδωρ πάντα αὖθις ἐγίγνετο.

& impegimus, vbi & corpora dimensi mirabamur. Diebus autem quibusdã nauigauimus, multa aëris temperie vsi: tandem violento spirãte Boreã frigus magnũ secutũ est, ab eoq; totũ glacie astrictum est pelagus, non modò in superficie, sed & in profundum & altè ad passus trecentos, vt descendentes super glaciem curreremus. Quum autem ventus perstaret, neq; ampliùs ferre possemus, tale quiddam commenti sumus. Qui verò in ea re consilium dederat, erat Scintharus Igitur in aquam antrũ maximũ fodientes, in eo latitauimus diebus triginta, ignemq; accendebamus, ac vescebamur piscibus: siquidem fodiendo plurimos inueniebamus. Vbi verò cõmeatus defecit, egressi infixam nauẽ euulsimus, ac velum expandimus, trahebamurq; vt nauiganies molliter au leniter per glaciem delapsi. Quinta autem die tempore glacies soluebatur, itemq; omnia in aquã soluta.

Iam

πλεύσαντες δὲ ὅσον τριακοσίους σταδίους, νήσῳ μικρᾷ καὶ ἐρήμῃ περιενέχθημεν· ἀφ' ἧς ὕδωρ λαβόντες (ἐπελελοίπει γὰρ ἤδη) καὶ δύο ταύρους ἀγρίους κατατοξεύσαντες, ἀπεπλεύσαμεν. οἱ δὲ ταῦροι οὗτοι τὰ κέρατα οὐκ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς εἶχον, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὥσπερ ὁ Μῶμος ἠξίου. μετ' οὐ πολὺ δὲ εἰς πέλαγος ἐμβαίνομεν. οὐχ ὕδατος, ἀλλὰ γάλακτος. καὶ νῆσος ἐν αὐτῷ ἐφαίνετο λευκὴ, πλήρης ἀμπέλων. ἦν δὲ ἡ νῆσος, τυρὸς μέγιστος, παύνυ συμπεπηγὼς, ὡς ὕστερον ἐμφαγόντες ἐμάθομεν σταδίων εἰκοσιπέντε τὸ μέγεθος. αἷδ' ἄμπελοι βοτρύων πλήρεις οὐ μέντοι οἶνον, ἀλλὰ γάλα ἐξ αὐτῶν ἀπεθλίβομεν. ἱερὸν δ' ἐν μέσῃ τῇ νήσῳ ἀνῳκοδόμητο, Γαλατείας τῆς Νηρηΐδος, ὡς ἐδήλου τὸ ἐπίγραμμα. ὅσον οὖν χρόνον ἐκεῖ ἐμείναμεν, ὄψον τε ἡμῖν καὶ σιτίον ἡ γῆ παρεῖχε, ποτὲ δὲ τὸ ἐκ τῶν βοτρύων γάλα βασιλεύειν δὲ τούτων τῶν χωρίων ἐλέγετο Τυρὼ,

Iam verò & circiter stadia trecenta nauigaueramus, quum ad insulam delati, non adeò magnam, & eam desertam, aquas hausimus, (iam enim defecerant) taurosq; syluestres ibi duos arcu confecimus. Ipsi autem tauri cornua non in fronte, sed in ipsis habebant oculis, vt [a] *Momo placuit. Post paulum in pelagus deuenimus, non aqueum, sed lacteum: & in eo insula apparebat alba, referta vitibus. Erat autem insula caseus maximus, vehementer coagulatus, quemadmodũ postea comedentes didicimus. Eius autem circuitus stadiorũ vigintiquinque: & vites vuis scatebant, ex quibus lac, non vinum expressimus. Templum autem erat in media insula* [b] *Galateæ Nereidi sacrum, sicut ostendebat epigramma. Quamdiu igitur in insula consedimus, escam quidem nobis ac cibũ terra suppeditauit: lac autem ex vuis expressum potum. Regnare autem in regionibus illis dicebatur*

Τυρὼ ἡ Σαλμωνέως, μετὰ τὸν ἐνταῦθα ἀποθανόντα, ταύτην παρὰ τοῦ Ποσειδῶνος λαβοῦσα τὸν τιμὸν. μείναντες δ' ἡμέρας ἐν τῇ νήσῳ πέντε, τῇ ἕκτῃ ἐξορμίσαμεν, αὔρας μέν τινος πραπεμπούσης, ἡσυχίου δὲ ὄντος τοῦ πελάγους. τῇ ὀγδόῃ δὲ ἡμέρᾳ πλέοντες, οὐκ ἔτι θάλατταν, ἀλλ' ἕλη ἐν ἁλμυρῷ τῷ ὑγρῷ ὕλαις, καὶ δρυσὶν ἀνθρώποις ὁμοίους, ἐπὶ τῶν πελάγους βαδίζοντας, ἅπαντα ἡμῖν προσοικότας, καὶ τὰ σώματα, καὶ τὰ μεγέθη, πλὴν μόνων τῶν ποδῶν ταῦτα γὰρ φελλινα εἶχον, ἀφ' οὗ δὴ, οἶμαι, καὶ ἐκαλοῦντο Φελλόποδες. ἐθαυμάζομεν δὲ, ἑλόντες ὁ βαδίζομεν. ἀλλ' ὑπερίχοντας τῶν κυμάτων, καὶ ἀδεῶς διοιπορουντας. οἱ δὲ καὶ προσιόντες καὶ ἀσπαζόμενοι ἡμᾶς Ἑλληνικῇ φωνῇ. ἔλεγόν τε ὡς Φελλὼ τὴν αὐτῶν πατρίδα ἐπείγοιτο. μέχρι μὲν δὴ τινος συνεδιοπόρουν ἡμῖν παραθέοντες, ἔπειτα ἀπεπήδων μέν τινες ἐς ὕδατα βαθέα, ἐνηχόμενοι ἡμῖν ἐπευξάμενοι. μετ' ὀλίγον δὲ, πολλαὶ νῆσοι ἐφάνησαν.

c Tyro Salmonei filia, cùm è vita discessisset, eo à Neptuno honore accepto. Exactis autem in insula diebus quinque, sexta egressi sumus portum, tranquillo quidem mari ab vndis, ac aura quadã impellente. Postò octaua die nauigantes non amplius per lac, sed in salsa ac cærulea aqua, videmus homines multos supra mare decurrentes, omnino nobis similes & corporibus & magnitudine, præter solos pedes, siquidem hos suberinos habebant. Quare, vt existimo, & Phellopodes appellati sunt. Mirabamur autem cùm videremus eos non demergi, sed supra fluctus extare, intrepideq; incedere. Qui & accedentes, saluãrunt nos Græca voce. dicebant autem se in Phello patriã suam properare. Comitabantur autè aliquousq; nos procurrentes, postea cõuersi ab itinere ibãt, felicem nobis nauigationem cõprecati. Posti paululũ verò & insulæ multæ apparuêre.

Propè

πλησίον ἦν ἐξ ἀριστερῶν ἡ Φιλλὼ, ἐς ἣν ἐκεῖνοι ἔσπευδον, πόλις ἐπὶ μεγάλου ὄρους ἐδρυμένη Φαιμοῦ καλουμένου. πόρρω θεν δ' ἦν μᾶλλον ἐν δεξιᾷ, πλήστη μέγιστα, καὶ ὑψηλότατα, καὶ οὖρ πολὺ ἀνηκάντα· καλὰ δὲ πλὼ πρῴραν, μία πλατεῖα καὶ τὰ πάντα, σταδίους ἀπέχουσ' οὐκ ἐλάττους τριακοσίων. ἄλλη δὲ πλησίον τις ἦν ὕλη, καὶ θαυμασή τις ἄυρα πνεύσασα ἡμᾶς, ἡδεῖα καὶ εὐώδης, οἵαν φασὶν ὁ συγγραφεὺς Ηρόδοτος, ἀπόζειν τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας. οἷον γὲ ὀσμὴ ῥόδου καὶ νάρκισσου καὶ ὑακίνθου, καὶ λειρίων καὶ ἴων, ἔτι δὲ μυρσίνης καὶ δάφνης καὶ ἀμπελάνθης, τοιαύτην ἡμῖν τὸ πρῶτον προσέβαλλε, καθ' ὑπόνοιαν ἤδη καὶ χρησάμενοι μακρὸν πόνον ἐλπίζοντες, καὶ ὀλίγον ἔτι πλησίον γενόμενοι. ἔνθα δὴ καθορῶμεν λιμένας τε πολλοὺς, πρὶ πᾶσαν ἀπλοῦς καὶ μεγάλους, ποταμούς τε σφυγεῖς, ἐξιόντας ἐρήμας ἐς πλὼ θάλατταν, ἔτι δὲ νεμομένας καὶ ὑπὸ νας, καὶ ὄρνια μουσικὰ, τὰ μὲν ἐπὶ τῶν ἠιόνων ἅλλοντα, πολλὰ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν κλάδων.

Propè quidem à læua Phellò, ad quã illi properabant, quæ ciuitas super magno ac rotundo subere habitabatur. Longè autẽ & ad dexteram magis, quinq; maximæ insulæ & altissimæ, vbi ignis accẽdebatur multus. [d] Ad prorã aũt vna lata & humilis, distans stadijs non minùs quingentis. Iã verò nõ procul aberamus, cùm mira quædam nos afflauit aura, dulcis & odorifera, qualem historicus Herodotus à felice Arabia spirare dicit. nã qualis à rosis, narcisſis, hyacinthis, lilijs, violis, myrto, vel lauro redolere cõsueuit, talis nobis odor aspirauit, à quo delinimenti, boniq; aliquid lõgis ex laborib. sperantes, iã in insulã propè adueneramus. Hic & portus videmus plurimos tranquillos, & magnos, mitentiaq; flumina leniter in mare prorumpere, pratáq; & syluas & canoras aues, partim quidem per littora canẽtes, multas autẽ super ramis.

ἀὴρ ἦ λιῆρ & νὴ ὕπνος περι-
κέχυτο τὴν χώραν. καὶ ἄυρα
δή τινες ἠλέαι διαπνέουσα, ἡ-
ρέμα τὴν ὕλην διασάλευον,
ὥστε τὴν ἀπ' ἀλάθων διυσμέ-
νων, ἦχον μὴν σωιχῆ μίλη ἀ-
πεσυείζετο, ὁποιόταζοῖς ἐπ' ἐρη
μίας αὐλίαις τῶν πλαγίων
αὐλῶν. καὶ μὴν καὶ βοὴ συμ-
μικ]ὸς ἠκούετο, ὃ θορυβώδης,
ἀλλ' οἷα γένοιτ' ἂν ἐν συμπο-
σίῳ, τῶν μὲν αὐλουμένων, ἄλ-
λων δ' ἐπανουμένων, ἐνίων δὲ
κροζομένων πρὸς αὐλὸν ἢ λι-
θάραν. τοῖς ἄπασι δὴ ἡδόμε-
νοι, διὰ ἡχθημένῳ, ὁρμι]ύμεθα
τὴν ναῦν, ἀναβαίνομεν, & Σκίν
θαρον ἐν αὐτῇ, ἣν δύο & ἑτά-
ρων ἀπολιπόντες. πεζεύοντες δὲ
διὰ λειμῶνος ἀνθοειδοῦς,
ἐν]υγχάνομεν τοῖς φυτοῖς, καὶ
βδιπόδοις. οἱ δὲ δή]σαντες ἡμᾶς
ῥοδίνοις στεφάνοις (οὕτως γὰρ
μύρτος παρ' αὐτοῖς διομός
ζεται) ἀνῆγον ὡς & ἄρχοντα.
παρ' ὧν δὴ μαθ' ὁδὸν ἠκού-
μεν, ὡς ἡ μὲν νῆσος ἔη & Μακά-
ρων πολ]ορουμένων ἄρχοι
δὲ ὁ Κρῆς Ραδάμανθυς. καὶ δὴ
ἀναθεσπίσθη ὡς αὐτὸς ἐν τάξει &
δικαζομένων ἕκτος ζητοῖ.

Aër autem lenis ac placidè
spirans, regioni circumfun-
debatur. Hinc suaues quædã
auræ spirantes leniter syluã
mouebant, vt ex motis ramis
dulces & perpetui cantus ea
derentur, similes ijs qui in lo-
cis desertis obliquis fistulis
reddi solent. Atqui audiebatur vox quædam promiscua
non tumultuosa, sed qualis
in conuiuio reddi posset, cùm
quidam fistula canunt, alij
probant, alij ad fistulam aut
citharam saltant. His ille-
cti deferebamur in portum:
egressiq; nauem, Scintharum
in ea & ex socijs duos dimi-
simus. Procedentes aut per flo-
rens quoddã pratũ, in custo-
des incidimus ac ministros,
qui nos roseis vinculis vincie
tes (id enim apud eos maxi-
mũ est vinculũ) ad principem
adduxêre: à quibus & per
viã intelleximus eã esse bea-
torum insulam, & regnare q;
in ea Creticum Rhadaman-
thum: ad quem vbi adducti
fuimus, stetimus in ordine iu-
dicandorum quarto loco.

Erat

ἦν δὲ ἡ μὲν πρώτη δίκη περὶ Αἴαντος τοῦ Τελαμῶνος, εἴτε χρὴ αὐτὸν συνεῖναι τοῖς ἥρωσιν, εἴτε καὶ μή. κατηγορεῖτο δὲ αὐτοῦ, ὅτι μεμήνοι, καὶ ἑαυτὸν ἀπεκτόνοι. τέλος δὲ, πολλῶν ῥηθέντων, ὁ Ῥαδάμανθυς ἀπεφαίνετο. νῦν μὲν αὐτὸν πιόμενον τοῦ ἐλλεβόρου, παραδοθῆναι Ἱπποκράτει τῷ Κῴῳ ἰατρῷ, ὕστερον δὲ σωφρονήσαντα, μετέχειν τοῦ συμποσίου. δευτέρα δὲ ἦν κρίσις ἐρωτικὴ, Θησέως καὶ Μενελάου, περὶ τῆς Ἑλένης διαγωνιζομένων, ποτέρῳ αὐτὴν χρὴ συνοικεῖν. καὶ ὁ Ῥαδάμανθυς ἐδίκασε, Μενελάῳ συνεῖναι αὐτὴν, ἅτε καὶ τοσαῦτα πονήσαντι, καὶ κινδυνεύσαντι τοῦ γάμου ἕνεκεν· καὶ γὰρ αὐτῷ Θησεῖ καὶ ἄλλας εἶναι γυναῖκας, τήν τε Ἀμαζόνα, καὶ τὰς τοῦ Μίνωος θυγατέρας. τρίτη δὲ ἐδικαίσθη περὶ προεδρίας, Ἀλεξανδρῷ τε τῷ Φιλίππου, καὶ Ἀννίβᾳ τῷ Καρχηδονίῳ. καὶ ἔδοξε πρέχειν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ θρόνος αὐτῷ ἐτέθη παρὰ Κύρον τὸν Πέρσην, τὸν πρότερον. τέταρτοι δ' ἡμεῖς προσυνέχθημεν.

Erat autem prima causa[f] *de Aiace Telamonio, an illi in heroū numero esse liceat, an non. Accusabatur autē quòd furijs actus seipsum necasset. Denique multò prius habito sermone, visum est Rhadamantho, hausto elleboro, ac demū resipiscentē, tradere eū Hippocrati Coo medico, indeq́ iam in heroum conuiuium recipi. Secunda autem causa amoris erat, Thesei scilicet ac Menelai pro Helena certantium, vtri illa cohabitare debeat. Et Rhadamanthus quidem eam Menelao adiudicauit, qui cōiugij huius gratia tantis olim laboribus sese obiecerit, periculisq́. Etenim*[g] *Theseo ipsi alias esse mulieres, Amazonem ac Minois filias. Tertia verò de præeminentia inter Alexandrum Philippi filium, & Hannibalem Carthaginēsem. visum est Alexādrū præcellere, eiq́ sedes posita est apud Cyrum Persem primum. In quartam autem causam nos adducti sumus.*

ὁ μὲν ἤρετο, τί παθόντος, ἔτι ζῶντος, ἱδρῦ χωρίου ἐπιβαίημεν. ἡμεῖς δὲ πάντα ἐξῆς διηγησάμεθα. ὅτω δὲ μετασησάμενος ἡμᾶς, ἐπὶ πολὺ χρόνον ἰσκιάζω, καὶ τοῖς συνέδροις ἐκοινοῦτο περὶ ἡμῶν. συνέφαινον δὲ ἄλλοι τε πολλοὶ, καὶ Ἀριστείδης ὁ δίκαιος, ὁ Ἀθηναῖος. ὡς δ' ἐδοξεν κοινῇ, ἀπεφήνατο ἡ μὴ πολυπραγμοσύνης καὶ ἀκριβείας, ἐπιδοὺς ἀριθμῷ δοθῆναι τὰς ἀθώους, τὸ δὲ νικῶν, ῥητὸν χρόνον μείναντας ἐν τῇ νήσῳ, καὶ συνδιαιτηθέντας ζῶσι ἥρωσιν, ἀπιέναι. ἔταξε δὲ καὶ τὴν περισσείαν τῆς ἐπιδημίας, μὴ πλέον μηνῶν ἑπτά. τοσοῦτον, οὐδὲ μάτων ἡμῖν ἡ στεφάνων σπαρήσεσθαι, ἐκπεμφθέντας, καὶ ἐς τὴν πόλιν ἥξομεν, ἐς τὸ τῶν μακάρων συμπόσιον. ἄνθη μὲν ἡ ἔαρ ἡ πόλις πᾶσα χρυσοῦ, τὸ δὲ τεῖχος πρίνου σμάραγδον, πύλαι δὲ ἕκαστοι ἑπτὰ, πᾶσαι μονόξυλοι, ἐλεφαντόμενοι. τὸ μὲν τοι ἔδαφος τῆς πόλεως, καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ τείχους γῆ ἐλεφαντίνη.

& is quidem interrogauit, quidnam in causa esset quòd adhuc viui ad sacrum illum locum deuenissemus. Nos autem ex ordine cuncta illi enarrauimus. Tum nobis paululùm è loco summotis, secũ diu pẽsitabat, & de nobis cõmunicabat cum assessoribus. Consederant aũt ei cùm alij multi, tũ & Athenien sis Aristides, cognomẽto iustus, cui vt placuit decreuit, vt daremus pœnas curiositatis & peregrinationis, postquam moreremur. Nunc verò præscripto tempore licere nobis in insula apud heroas versari, indéque abire. Præscripsit autem recessus terminum, non amplius quàm mensium septem. Hinc sua sponte defluentibus sertis à nobis, soluebamur, ac in vrbem adducebamur, ad beatorum conuiuium. Ipsa autem ciuitas tota aurea, murus verò smaragdo lapide cingitur. Porrò portæ septem sunt, omnes ex integro ligno & amomo. Pauimentum verò ciuitatis, & quæ intra mœnia est, terra eburnea: omnium

θοὶ δὲ πάντων θεῶν, βηρύλλου λίθου ᾠκοδομημένοι· καὶ βωμοὶ ἐν αὐτοῖς μέγιστοι, μονόλιθοι, ἀμεθύστινοι, ἐφ' ὧν ποιοῦσι τὰς ἑκατόμβας. περὶ δὲ τὴν πόλιν ῥεῖ ποταμὸς μύρου τοῦ καλλίστου, τὸ πλάτος πηχέων ἑκατὸν βασιλικῶν, βάθος δὲ, ὥστε νεῖν εὐμαρῶς. λουτρὰ δὲ ἐστιν αὐτοῖς, οἶκοι μεγάλοι, ὑάλινοι, τοῦ κιναμώμου ἐγκαιόμενοι, ἀντὶ μέν τοι τοῦ ὕδατος, ἐν ταῖς πνέλοις δρόσος θερμή ἐστιν. ἐσθῆτι δὲ χρῶνται, ἀραχνίοις λεπτοῖς, πορφυροῖς. αὐτοὶ δὲ σώματα μὲν οὐκ ἔχουσιν· ἀλλ' ἀναφεῖς, καὶ ἄσαρκοί εἰσι, μορφὴν δὲ καὶ ἰδέαν μόνον ἐμφαίνουσι. καὶ ἀσώματοι ὄντες, ὅμως οὖν ἑστᾶσι, καὶ κινοῦνται, καὶ φρονοῦσι, καὶ φωνὴν ἀφιᾶσι. καὶ ὅλως ἔοικε γυμνή τις ἡ ψυχὴ αὐτῶν περιπολεῖν, τὴν τοῦ σώματος ὁμοιότητα περικειμένη. εἰ γοῦν μὴ ἅψαι τό τις, οὐκ ἂν ἐλέγξειε μὴ εἶναι σῶμα τὸ ὁρώμενον· εἰσὶ γὰρ ὥσπερ σκιαὶ ὀρθαὶ, οὐ μέλαιναι. γηρα=

omnium autem deorum templa, beryllo lapide constructa sunt, & altaria in eis maxima, vno è simplici lapide Amethysto constant: in quibus & dijs immolant. Circa ciuitatem verò fluuius defluit vnguento optimo: huiusq; latitudo regalium cubitorum centum: altitudo, vt cōmodè nare posses. Porrò ipsius balnea, domus magnæ sunt vitreæ, cynnamomo succensæ. Atqui pro aquaros tepidus in peluibus seruatur. Vtuntur autem vestibus purpureis, tenuissimis aranearum telis. [h] Hi corpora non habent, sed & impalpabiles sunt, & absq; carne. Formam autem & effigiem solam habent ac ostendunt. Incorporei tamen cùm sint, stant, mouentur, intelligunt, vocemq; emittunt: omninóque videtur eorū anima nuda quædam circumuagari, corporis similitudine circundata. Si quis autem non tetigerit, non credet quòd videtur non esse corpus. Sunt enim vt vmbræ rectæ, nō nigræ.

γηράσκει δὲ οὐδείς, ἀλλ' ἐφ' ἧς ἂν ἡλικίας ἔλθῃ, παραμένει. οὐ μὴν οὐδὲ νὺξ παρ' αὐτοῖς γίγνεται, οὐδ' ἡμέρα πάνυ λαμπρά. ἀλλὰ καθάπερ τὸ λυκαυγὲς ἤδη πρὸς ἕω, μηδέπω ἀνατείλαντος ἡλίου, τοιοῦτον φῶς ἐπέχει τὴν γῆν. καὶ μέν τοι καὶ ὡρῶν μίαν ἴσασι τοῦ ἔτους· αἰεὶ γὰρ παρ' αὐτοῖς ἔαρ ἐστὶ, καὶ εἷς ἄνεμος πνεῖ ὁ ζέφυρος. ἡ δὲ χώρα, πᾶσι μὲν ἄνθεσι, πᾶσι δὲ φυτοῖς, ἡμέροις τε καὶ σκιεροῖς τέθηλεν. αἱ δὲ γὰρ ἄμπελοι δωδεκάφοροί εἰσι, καὶ κατὰ μῆνα ἕκαστον καρποφοροῦσι. τὰς δὲ ῥοιὰς καὶ τὰς μηλέας, καὶ ἄλλην ὀπώραν ἔλεγον δὲ εἶναι τρισκαιδεκάφορον· ἑνὸς γὰρ μηνὸς, τοῦ παρ' αὐτοῖς Μινώου, δὶς καρποφορεῖν. ἀντὶ δὲ πυροῦ, οἱ στάχυες ἄρτους ἑτοίμους ἐπ' ἄκρου φύουσιν, ὥσπερ μύκητας. πηγαὶ δὲ περὶ τὴν πόλιν, ὕδατος μὲν πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ τριακόσιαι, μέλιτος δὲ ἄλλαι τοσαῦται, μύρου δὲ πεντακόσιαι, μικρότεραι μέν τοι αὗται καὶ ποταμοὶ γάλακτος ἑπτὰ, καὶ οἴνου ὀκτώ.

Senescit nemo, sed ea ætate qua se eò contulit, permanet. Deniq; hîc haudquaquã est nox, neque dies admodum clara, sed quale crepusculum esse solet, iam aurora apparente ante orientem solem. talis lux terram habet. quare & vnum solum anni tempus nouêre. Semper enim apud eos ver est, vnusq; ventus spirat Zephyrus. At locus cunctis quidẽ floribus, omnibus mansuetis plãtis & vmbrosis viret. Quæ illic sunt vineæ, duodecies quotannis ferunt, & singulis mẽsibus vuas reddunt: mala verò granata ac malos, cæteraq; poma ter decies ferre dicebant. Nam mense qui apud eos Minous appellatur, bis ferre fructũ: pro frumẽto verò spicæ in summitate paratos panes emittũt, vt fungos. Fõtes sunt per ciuitatẽ, aquæ quidẽ quinq; & sexaginta ac trecenti: mellis verò alij totidem: vnguenti quingenti: verùm & hi minores sunt. flumina lactis septem, & vini octo.

κτώ. τὸ δὲ συμπόσιον ἔξω τῆς πόλεως πεποίηται· ἐν τῷ Ἠλυσίῳ καλουμένῳ πεδίῳ. λειμὼν δὲ ἐστι κάλλιστος καὶ περὶ αὐτὸν ὕλη παντοία, πυκνὴ, ἐπισκιάζουσα τοὺς κατακειμένους. καὶ στρωμνὴν μὲν ἐκ τῶν ἀνθέων ἐποβέβληται. διακονοῦνται δὲ, καὶ διαφέρουσιν ἕκαστα οἱ ἄνεμοι, πλήν γε τοῦ οἰνοχοεῖν· τούτου γὰρ οὐδὲν δέονται, ἀλλ' ἔστι δένδρα περὶ τὸ συμπόσιον ὑάλινα, μεγάλα, τῆς διαυγεστάτης ὑάλου. ὁ καρπὸς δ' ἐστὶ τούτων τῶν δένδρων, ποτήρια παντοῖα καὶ τὰς κατασκευὰς, καὶ τὰ μεγέθη. ἐπειδὰν οὖν παρίῃ τις εἰς τὸ συμπόσιον, τρυγήσας ἓν ἢ καὶ δύο τῶν ἐκπωμάτων, παρατίθεται, τὰ δὲ αὐτίκα οἴνου πλήρη γίγνεται· οὕτω μὲν πίνουσιν. ἀντὶ δὲ τῶν στεφάνων, αἱ ἀηδόνες, καὶ τἄλλα τὰ μουσικὰ ὄρνεα, ἐκ τῶν πλησίον λειμώνων τοῖς στόμασιν ἀνθολογοῦντα, κατανίφει αὐτοὺς, μετ' ᾠδῆς ὑπερπετόμενα· καὶ μὴν καὶ κυρίζονται ὡδί· νεφέλαι πυκναὶ ἀνασπάσασαι μύρον ἐκ τῶν πηγῶν,

cto. Conuiuium aũt celebratur extra ciuitatem in campo [i] qui Elysius vocatur. Etenim pratum est pulcherrimum, & circa illud nemus omni arborum specie consitum, vmbram discũbentibus faciens. stratum autem substernunt è floribus. Ministrant quidẽ ac [k] cuncta afferunt venti, præterquã quòd vinũ nõ miscẽt. siquidẽ ea non indigent. nam circum conuiuium arbores sunt vitreæ, magnæ, è micãte viro. harum fructus pocula sunt omni specie operis ac magnitudinis. Vbi autẽ quis ad conuiuium accesserit, vnum ex illis vel duo decerpta mensis apponit: ea confestim vino replentur. Pro sertis verò, lusciniæ canoræq; volucres cæteræ, flores è proximis pratis ore legentes, cum cantu eos superuolant, asperguntq;. Porrò vnguntur ad hunc modum: Densæ nubes vnguentum combibẽtes è fontibus ac flumine, supraq;

καὶ τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐπιστᾶσαι

ὑπὲρ τὸ συμπόσιον, ἠρέμα τῶν ἀνέμων ἀφθλιβόντων, ὕσοι λεπτὸν, ὥσπερ δρόσον. ἐπὶ δὲ τῷ δείπνῳ, μουσικῇ τε καὶ ᾠδαῖς σχολάζουσιν, ᾄδεται δὲ αὐτοῖς τὰ Ὁμήρου ἔπη μάλιστα, καὶ αὐτὸς δὲ πάρεστι, καὶ συνευωχεῖται αὐτοῖς ὑπὲρ τὴν Ὀδυσσέα κατακείμενος. οἱ μὲν οὖν χοροὶ ἐκ παίδων εἰσί, καὶ παρθένων, ἐξάρχουσι δὲ, καὶ συνᾴδουσιν, Ἐὴν νομός τε ὁ Λοκρὸς, καὶ Ἀρίων ὁ Λέσβιος, καὶ Ἀνακρέων καὶ Στησίχορος· καὶ γὰρ καὶ τοῦτον παρ' αὐτοῖς ἐθεασάμην, ἤδη τῆς Ἑλένης αὐτῷ διηλλαγμένης. ἐπειδὰν δὲ οὗτοι παύσωνται ᾄδοντες, δεύτερος χορὸς παρέρχεται, ἐκ κύκνων καὶ χελιδόνων καὶ ἀηδόνων. ἐπειδὰν δὲ καὶ οὗτοι ᾄσωσι, τότε δὴ πᾶσα ἡ ὕλη ἐπαυλεῖ, τῶν ἀνέμων καταρχόντων. μέγιστον δὲ δὴ πᾶς εὐφροσύνην ἐκεῖνο ἔχουσι, πηγαί εἰσι δύο περὶ τὸ συμπόσιον, ἡ μὲν γέλωτος, ἡ δὲ ἡδονῆς. ἐκ τούτων ἑκατέρας πάντες ἐν ἀρχῇ τῆς εὐωχίας πίνουσι, καὶ τὸ λοιπὸν ἡδόμενοι, καὶ γελῶντες διάγουσι.

supraq; conuiuium sparsæ, sensim exprimentibus ventis, tenuissimum quiddam velut rorem distillant. In cœna autem musicæ & cantilenis vacant. Canuntur autem in primis [l] *Homeri versus, qui & ipse adest, & cum illis conuiuatur, supra Vlyssem discumbens. Choreæ autem sunt è pueris & virginibus. præsunt verò illis & concinunt Eunomus Locrus, & Arion Lesbius, & Anacreon &* [m] *Stesichorus: nam & hunc apud eos vidi, iam ipsi Helena reconciliata. Vbi autem ij quieuerunt, secundæ choreæ succedunt è cygnis, philomenis, ac hirundinibus. Postquam & illæ canere cœperint, iam tota sylua resonat, præsidentibus ventis. Hoc autem maximum ad lætitiam habent, fontes duo sunt circa conuiuium: vnus quidem risus, alter verò voluptatis. Ex horum ambobus in initio cõuiuij omnes bibunt, deinde reliquũ læti ac ridentes exigũt.*

Vole

βούλομαι δὲ εἰπεῖν καὶ τῶν ἐπισήμων, οὓς τινας παρ' αὐτοῖς ἐθεασάμην. πάντας μὲν τοὺς ἡμιθέους, καὶ τοὺς ἐπὶ Ἰλιον στρατεύσαντας, πλήν γε δὴ τοῦ Λοκροῦ Αἴαντος· ἐκεῖνον δὲ μόνον ἔφασκον ἐν τῷ τῶν ἀσεβῶν χώρῳ κολάζεσθαι. βαρβάρων δὲ, Κύρους τε ἀμφοτέρους, καὶ τὸν Σκύθην Ανάχαρσιν, καὶ τὸν Θρᾷκα Ζάμολξιν, καὶ Νομᾶν τὸν Ιταλιώτην, καὶ μὴν καὶ Λυκοῦργον τὸν Λακεδαιμόνιον, καὶ Φωκίωνα καὶ Τέλλον, τοὺς Αθηναίους, καὶ τοὺς ὀφοὺς, ἄνευ Περιάνδρου. εἶδον δὲ καὶ Σωκράτην τὸν Σωφρονίσκου, ἀδολεσχοῦντα μετὰ Νέστορος καὶ Παλαμήδους· περὶ δὲ αὐτὸν ἦσαν Υάκινθός τε ὁ Λακεδαιμόνιος, καὶ ὁ Θεσπιεὺς Νάρκισσος, καὶ Υλλας, καὶ ἄλλοι καλοί. καί μοι ἐδόκει ἐρᾷν τοῦ Υακίνθου, τὰ πολλὰ δ' οὖν ἐκεῖνον διήλεγχεν. ἐλέγετο δὲ χαλεπαίνειν αὐτῷ ὁ Ραδάμανθυς καὶ ἠπειληκέναι πολλάκις, ἐκβαλεῖν αὐτὸν ἐκ τῆς νήσου, ἢν φλυαρῇ, καὶ μὴ θέλῃ, ἀφεὶς τὴν εἰρωνείαν, εὐωχεῖσθαι. Πλάτων δὲ μόνος οὐ παρῆν·

Volo & ex insignibus viris, quos apud eos vidi, dicere. Omnes quidem semideos, & qui sub Ilio militauêre, præter Locrensem Aiacem: nam hunc solum dicebant in impiorum loco supplicio affici. Barbarorum aũt vtrunq; Cyrum, Scythãq; Anacharsim, & Thracem Zamolxim, Numamq; Italicum, necnon & Lacedæmonium Lycurgum, & Phocionẽ & Tellum Atheniẽses, & præter Periãdrum sapiẽtes omnes. Vidi & Socratẽ Sophronisci filium cũ Nestore & Palamede nugantem: circa quẽ Hyacinthus Lacedæmonius, & Thespieus Narcissus, Hylas, aliiq́ue formosi. Videbatur autẽ Hyacinthũ amare, idq́; multis argumentis. Ferebatur autem illi succensere Rhadamanthum, & sæpenumerò comminatum, si pergeret ineptire, se illum ex insula eiecturum, aut nisi omissa simulatione conuiuaretur. Solus Plato non aderat,

ἀλλ'

ἀπ' ἐλίγου καὶ αὐτὸς ἐν τῇ ὑπ' αὐτῷ ἀναπλασθάσῃ πόλει οἰκᾶν, χώρᾳ τε καὶ πολιτείᾳ, καὶ τοῖς νόμοις, οἷς συνήγραψι, πολιτεύεσθαι. οἱ μὲν τοι ἀμφ' Ἀρίστιππόν τε καὶ Ἐπίκουρον τὰ πρῶτα παρ' αὐτοῖς ἐφίρουζ, ἅλλως τε ὄντων, καὶ λιχαρεσμένοι καὶ συμποτικώτατοι. παρ' ὧν δὴ καὶ Αἴσωπος ὁ Φρὺξ τούτῳ, ὅτῳ καὶ γελοῖοι ὦσι χρῆσθαι. Διογένης μὲν γε ὁ Σινοπεὺς τοσοῦτον μετέβαλε τοῦ τρόπου, ὥστε γῆμαι Λαΐδα τὴν ἑταίραν, ὀρχεῖσθαί τε, ὑπὸ μέθης πολλάκις ἀνιστάμενον, καὶ παροινεῖν. τῶν δὲ Στωϊκῶν ἐδεὶς παρῆν· ἔτι γὰρ ἐλέγοντο ἀναβαίνειν τὸν τῆς ἀρετῆς ὄρθιον κόφορ. μὰ δί' ἐμὲ γὰρ Χρυσίππε, ὅτι ἂ πρότερον αὐτῶν ἐπιβλῶσι τῆς νήσου θέμις, πρὶν τὸ τέταρτον ἑαυτὸν ἐλλεβορίσῃ. τοὺς δὲ Ἀκαδημαϊκοὺς ἐλέγον ἐθέλειν μὲν ἐλθεῖν, ἐπέχειν δ' ἔτι, καὶ σκοπεῖσθαι· μηδὲ γὰρ αὐτὸ τοῦτο πως καταλαμβάνειν, ἆρα καὶ νῆσός τις τοιαύτη ἐστίν. ἄμως τε καὶ τῷ ἐπὶ τῷ Ραδαμάνθυϊ

sed conditam à se ciuitatem habitare dicebatur, vbi repub. & legibus quas tulerat, vteretur. Porrò Aristippus & Epicurus primi apud illos habebantur, cùm hilares essent, & læti, compotoresq; suauissimi. Aderat & Phryx Aesopus, quo homine pro morione vtuntur. Atqui Diogenes Sinopensis tantum à pristinis moribus degenerauerat, vt Laidem meretricem duceret vxorem, & subinde surgeret, ac temulentus saltaret, debacchareturq;. Stoicorum autem aderat nemo: nam ad huc illos rectum virtutis verticem ascendere aiebant. Quin & id de Chrysippo audiuimus, illi non priùs fas esse vt insulam ingrederetur, quàm iam quartò se elleboro purgaret. Academicos dicebant velle quidem venire, continere se tamen, & adhuc considerare: neq; enim satis adhuc capere num vsquam talis insula sit, nèc-ne. Verùm, vt coniicio, Rhadamanthi

λαμάνθ☉, οἶμαι, λείσιν ἐμ-
πλοίκιαν, ἄτε κοὴ τὸ λει-
ζήιον αὐτοῖ ἀνηρηκότος. πολ-
λοὶ δ' αὐτῶν ἔφασκον ὁρ-
μηθέντας, ἀκολουθῆν τοῖς ἀ-
φικνεμένοις, ὑπὸ νωθείας δ'
ἀρπεπιῶθαι, μὴ καταλαμ-
βάνοντας, κοὴ ἀναστρέφειν ἐκ
μέσης τῆς ὁδοῦ. οὗτοι μὲν δὴ κ-
σαν ἀξιολογώτατοι τῶν πα-
ρόντων. τιμῶσι δὲ μάλιστα
τὸν Ἀχιλλέα, κοὴ μετὰ τὸν
Ζῆν Θησέα. περὶ δὲ σωφρο-
σύνας, κοὴ ἀφροδισίων οὕτω
φρονοῦσι. μίσγουσι μὲν ἀνα-
φανδὸν, πάντων ὁρώντων,
κοὴ γυναιξὶ κοὴ ἄρσεσι, κοὴ
ἐδαμῶς τοῦτ' αἰσχρὸν αὐτοῖς
δοκεῖ· μόνος δὲ Σωκράτης
διώμνυτο, ἢ μὴν καθαρῶς
πλησιάζειν τοῖς νέοις· κοὴ μέν
τοι πάντων αὐτὸς ἐπιορκεῖν
κατεγίνωσκον. πολλάκις
γοῦν ὁ μὲν Υάκινθ☉ ἢ ὁ
Νάρκισσ☉ ὁμολόγουν, ἐκεῖ-
νο☉ δ' ἀρνεῖτο. αἱ δὲ γυναῖκες
εἰσὶ πᾶσαι κοιναὶ, κοὴ ὁ
δεὶς φθονεῖ τῷ πλησίον.
ἀλλ' εἰσὶ τοῦτο μάλιστα Πλατω-
νικώτατοι. κοὴ οἱ παῖδες δὲ
παρέχουσι τοῖς βουλομένοις,

damanthi iudicium haud-
dubiè metuerunt, vtpote qui
forum iudiciarium fustule-
rint. Quanquam non paucos
ex illis excitatos fama erat,
vt eos qui illuc præcesserãt,
subsequerentur, verùm præ
pigritia defeciſſe, neque po-
tuiſſe aſſequi, sed è medio
itinere rediiſſe. Hi igitur in-
ter eos qui aderant, erãt ma-
ximè memorabiles. Enimue-
rò Achillem & post illum
Theſeum in primis colunt.
Quòd verò ad coitũ & Ve-
nerem pertinet, cõmiſcentur
fœminis simul & maribus
palàm, & spectãtibus omni-
bus, idq; haudquaquam tur-
pe arbitrantur. Solus verò
Socrates deierabat, se inno-
center cũ iuuenibus verſari,
et quidem cũ omnes illũ pei-
erare scirẽt. Siquidem Hyacin-
thus & Narciſſus fatebãtur,
ille autem negabat. Fœminæ
sunt omnibus cõmunes, neq;
quiſquam vicino inuidet,
sed sunt certè in hac re ma-
ximè Platonici. Pueri quo-
que volentibus se exhibent,
nihil

ἀντιλέγοντος. ὅπως δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας διετρίβομεν, καὶ προσιόντων ἐπὶ τὸν Ὅμηρον τῶν ποιητῶν, σχολῆς ὄσης ἀμφοῖν, τάττι ἅμα ἐπιθανόμην, καὶ ἄδην ἔχων, λέγων τόδε μάλιστα παρ' ἡμῖν αἰτίαν νῦν ἔχοντα. ὁ δ', αὐτὸς μὲν ἀγνοεῖν ἔφασκεν· εἴ μὲν γὰρ Χῖον, οἱ δὲ Σμυρναῖον, πολλοὶ δὲ Κολοφώνιον αὐτὸν νομίζουσιν. ἐὰν μέν τοι ἔλεγε Βαβυλώνιον· καὶ παρά γε τοῖς πολίταις, οὐχ Ὅμηρον, ἀλλὰ Τιγράνης καλεῖσθαι· ὕστερον δὲ ὁμηρεύσας παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ἀλλάξαι τὴν προσηγορίαν, ἔτι δὲ καὶ περὶ τῶν ἀθετουμένων στίχων ἐπερώτων, ἃ ὑπ' ἐκείνου αἱ γραμμένοι. ἢ ὃς ἔφασκε πάντας αὐτὸ ἐᾶν. κατεγίνωσκον οὖν τὰ ἀμφὶ τὸν Ζηνόδοτον καὶ Ἀρίσταρχον γραμματικῶν πολλὴν τὴν ψυχολογίαν. ἐπὶ δὲ τοῦθ' ἱκανῶς ἀπεκέκραντο, πάλιν αὐτὸν ἠρώτων· τί δήποτε ἀφ' ἧς μεθόδου τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο. καὶ ἔλεγε, ὡς ἔτως ἐπιπλέον αὐτῷ, μηδὲν ἐπιτηδεύσαντι.

nihil reluctantes. Vix autem duos aut tres totos dies veneram, cùm accederem Homerū poëtā: nam vtrique ociū erat: & cùm alia multa, tum illud rogabā, cuias esset, discens illud maximè apud nos ad hūc vsq; diem esse in controuersia. At ille se nescire respondit. Nam quidā Chiū, alij Smyrnæū, alij Colophoniū eum arbitrātur, ipse verò se Babyloniū esse aiebat: siquidem à ciuibus suis non Homerū, sed Tigranem vocatum fuisse: postea verò cū apud Græcos obsidis officio functus esset, pristinam appellationem mutasse. Rogabā præterea, num & ij versus qui vulgò reijciuntur, ab se cōscripti essent, nécne. Illa aūt omnes suos esse asseuerabat. Ibi ego Zenodoti & Aristarchi grammatici frigidas ratiocinationes nō potui non damnare. Vbi autē hæc abundè disseruit, iterum rogabā, quamobrē ab ira poëmatis sui initium sumpserit. Sic enim, inquit, mihi in mentem venit, nihil studio agenti.

Tum

καὶ μὴν κἀκεῖνο ἐπεθύμουν εἰδέναι, εἰ πρότεραν ἔγραψε τὴν Ὀδύσσειαν τῆς Ἰλιάδος, ὡς πολλοί φασιν· ὁ δὲ ἠρνεῖτο. ὅτι μὴ γὰρ οὐδὲ τυφλὸς ἦν, ὃ καὶ αὐτὸ περὶ αὐτοῦ λέγουσιν, αὐτίκα ἠπιστάμην· ἑώρα γὰρ, ὥστε οὐδὲ πυνθάνεσθαι ἐδεόμην. πολλάκις δὲ καὶ ἄλλοτε τοῦτο ἐποίουν, εἴ ποτε αὐτὸν σχολὴν ἄγοντα ἑώρων· προσιὼν γὰρ ἄν τι ἐπυνθανόμην αὐτοῦ, καὶ ὃς πρόθυμος πάντα ἀπεκρίνετο, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν δίκην, ἐπειδὴ ἐκράτησεν. ἦν γάρ τις γραφὴ κατ' αὐτοῦ ἀπεγνηνεγμένη ὕβρεως, ἣν Θερσίτου, ἐφ' οἷς αὐτὸν ἐν τῇ ποιήσει ἔσκωψε. καὶ ἐνίκησεν Ὅμηρος, Ὀδυσσέως συνηγοροῦντος. κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτους, ἀφίκετο καὶ Πυθαγόρας ὁ Σάμιος, ἑπτάκις ἀλλαγεὶς, καὶ ἐν τοσούτοις ζώοις βιοτεύσας, καὶ ἐκτελέσας τῆς ψυχῆς τὰς περιόδους. ἦν δὲ χρυσοῦς ὅλον τὸ δεξιὸν ἡμίτομον, καὶ ἐκεῖθη μὲν συμπολιτεύεσθαι αὐτοῖς. ἐνεδοιάζετο δὲ ἔτι, πότερον Πυθαγόραν, ἢ Εὔφορβον, αὐτὸν ὀνομάζειν χρή, ὁ μὲν τοι Ἐμπεδοκλῆς, ἦλθε μὲν

Tum & illud scire cupiebam, an quod multi volunt, Odysseam Iliade priorē scripsisset. Ille verò negabat. Nā quòd cæcus nō esset, quod & ° de eo affirmāt, mox cognoui: videbā enim, quare nō erat opus illū percōtari. Quin idē aliàs sæpe agebā vbi illi vacare viderē. Cùm aūt illū adirē, rogaremq́, ipse contrà promptè ad omnia respondebat, maximè verò post causam quā vicit. Nam illū calumniæ Thersites accusauerat, quòd se in poësi cōuicijs agitasset. Vicit aūt Homer9 causam, agēte Vlysse. Aduenit et circa illa tēpora Pythagoras Samius septies mutat9, qui in tot animalibus vixit, et animæ errores cōsummauit. Erat autem eius dextra pars aurea: et visum est vt cōmunicū illis republica vteretur. Dubitabatur aūt adhuc, vtrū Pythagoræ, an ᵖ Euphorbi nomine appellandus esset. Empedocles verò (nam

καὶ

καὶ οὗτος πεπήρωτο, καὶ τὸ σῶμα ὅλον ἀπεπεμμένος· ὁ δὲ μέσος παρεδέχθη γε, καίτοι πολλὰ ἱκετεύων. πεπίεστο δὲ τῷ χρόνῳ, ἐνέστηκε δὲ ἀγὼν, τὰ παρ' αὐτοῖς θανατήσια. ἠγωνοθέτα δὲ Ἀχιλλεὺς τὸ πέμπτον, καὶ Θησεὺς τὸ ἕβδομον. τὰ μὲν οὖν ἄλλα μακρὸν ἂν εἴη λέγειν, τὰ δὲ περὶ τὸν Καρα πραχθέντων διηγήσομαι. πάλαι μὲν ἐνίκησε Κάρος, ὁ ἀφ' Ἡρακλέους, Ὀδυσσέα περὶ τοῦ στεφάνου παλαίσας· πυγμὴν δὲ ἴσος ἐγένετο, Ἀρείῳ τινὶ Αἰγυπτίῳ, ὃς ἦν Κορίνθου τὸ θαλλὸν, καὶ Ἐπειὸς, ἀπὸ Λοκρῶν σιωπηθέντων. παγκράτιον δὲ τίθεται ἆθλα παρ' αὐτοῖς. τὸ μὲν τοι δρόμου, ὃν ἔτι μιμνήσκομαι νίκησε ποικίλῳ δὲ, τῷ μὲν ἀληθείᾳ, παραπολὺ ἐκράτει Ὅμηρος, ἐνίκησε, δὲ ὅμως Ἡσίοδος. τὰ δὲ ἆθλα, λοιπὸν ἅπασι στέφανος, πλακοῦς ἐκ πυρῶν λαμπρῶν. ἆρξι δὲ τοῦ ἀγῶνος σωτηριδημίδης, μηχανοῦσι οἱ ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ ἀσωπῶ λουσάμενοι, ἀπορρήξαντα τὰ δεσμὰ, καὶ τῆς φρουρᾶς ἐπικρατήσαντα, ἐκφυγεῖν ἐπὶ τῶν νῆσον·

& ipse venit semielixus, & toto corpore excoctus) nō receptus est, quanquā id multis precibus postularet. Procedente autē tempore instabat certamen, quod apud illos Thanatusia appellātur. Præfuit Achilles iam quintum, Theseus verò septimū. Porrò quid in totū actum sit, longum esset commemorare: verùm summā ac capita rerū perstringā. Luctā quidē vicit Carus, qui ab Hercule stabat, & pro corona cū Vlysse decertabat. Pugilū æqualis fuit pugna, Arij Aegyptij, qui Corinthi sepultus est, & Epij, qui sibi mutuò cōgressi erant. Nā apud eos Pancratij nullum præmium proponitur. Porrò quis cursu vicerit, non satis memini. Ex poētis, vt verè dicā, quanquā lōgè excelleret Homerus, vicit tamē Hesiodus. Præmia aūt omnibus erat corona ex pauonū pēnis cōtexta. At iam absoluto certamine nunciatū est, eos qui in impiorū loco plectērentur, ruptis vinculis, & superata custodia, in insulā irrūpere: eorum

ἡγεῖσθαι δὲ αὐτῶν Φάλαρίν τε τὸν Ἀκραγαντῖνον, καὶ Βούσυριν τὸν Αἰγύπτιον, καὶ Διομήδη τὸν Θρᾷκα, καὶ τοὺς περὶ Σκείρωνα καὶ Πιτυοκάμπτην. ὡς δὲ ταῦτ' ἤκουσεν ὁ Ῥαδάμανθυς, ἐκτάσσα τοὺς ἥρωας ἐπὶ τῆς ἡιόνος. ἡγεῖτο δὲ Θησεὺς τε καὶ Ἀχιλλεὺς, καὶ Αἴας ὁ Τελαμώνιος, ἤδη σωφρονῶν. καὶ συμμίξαντες ἐμάχοντο, καὶ ἐνίκησαν οἱ ἥρωες, Ἀχιλλέως τὰ πλεῖστα κατορθώσαντος. ἠείστευσε δὲ καὶ Σωκράτης, ἐπὶ τῷ δεξιῷ ταχθεὶς, πολὺ μᾶλλον, ἢ ὅτε ζῶν ἐπὶ Δηλίῳ ἐμάχετο· πρεσιόντων γὰρ τῶν πολεμίων, οὐκ ἔφυγε, καὶ τὸ πρόσωπον ἄτρεπτος ἦν. ἐφ' οἷς καὶ ὕστερον ἐξῃρέθη αὐτῷ ἀριστεῖον, καλός τε καὶ μέγας παράδεισος ἐν τῷ προαστείῳ· ἔνθα συγκαλῶν τοὺς ἑτέρους, διελέγετο, νεκρακαδημίαν τὸν τόπον προσαγορεύσας. συλλαβόντες οὖν τοὺς νενικημένους, καὶ δήσαντες, αὖθις ἀπέπεμψαν ἔτι μᾶλλον κολασθησομένους. ἔγραψε δὲ καὶ ταύτην τὴν μάχην Ὅμηρος,

eorũ duces esse [s] Phalaridẽ Agrigentinũ, [t] & Busyridẽ Aegyptiũ, [u] Diomedẽ Thracẽ, & [x] Scironẽ, [y] & Pityocampten. Vt verò hæc animaduertit Rhadamanthus, statuit heroës in aciem super littus. Ducebat autẽ exercitũ Theseus & Achilles, & Aiax Telamonius, iam iam ad se reuersus. Cõmixti ergo inter se pugnabant, vicerunt q́ heroës, Achille vel in primis rem strenuè gerente. Fortiter se gessit & Socrates in dextro cornu constitutus, multoq́ fortius, quàm quum adhuc apud Deliũ pugnaret. Nam ingruentibus hostibus haudquaquã fugit sed vultu intrepido cõstitit, quamobrẽ præmio donatus est, nimirũ luculẽto & amplo horto, in quẽ conuocatis alijs disserebat: quem locum Necracademiam appellauit. Comprehensos igitur & colligatos eos qui victi fuerant, remiserunt multò grauius puniendos. Eam autem pugnam scripsit & Homerus,

καὶ ἀπιόντι μοι ἔδωκε τὰ βιβλία κομίζειν τοῖς παρ' ἡμῖν ἀνθρώποις· ἀλλ' ὕστερον καὶ ταῦτα μετὰ τ' ἄλλων ἀπωλέσαμεν. ἦν δὲ ἡ ἀρχὴ τοῦ ποιήματος αὕτη· Νῦν δέ μοι ἔνεπε Μοῦσα μάχην νεκύων ἡρώων. τότε δ' οὖν κυάμους ἐψήσαντες, ὥσπερ παρ' αὐτοῖς νόμος, ἐπειδὰν πόλεμον κατορθώσωσιν, εἰσιῶντό τε ἐπινίκια, καὶ ἑορτὴν μεγίστην ἦγον μόνος δὲ ταύτης οὐ μετεῖχε Πυθαγόρας, ἀλλ' ἄσιτος πόῤῥω ἐκαθέζετο, μυσαττόμενος τὴν κυαμοφαγίαν. ἤδη δὲ μηνῶν ἓξ διεληλυθότων περὶ μετοῦν τὰ τὸν ἕβδομον νεώτερα συνίστατο πράγματα Κίνυρος γὰρ, ὁ τοῦ Σκινθάρου παῖς, μέγας τε ὤν, καὶ καλὸς, ἤρα πολὺν ἤδη χρόνον τῆς Ἑλένης, καὶ αὕτη δὲ οὐκ ἀφανὴς ἦν ἐπιμανῶς ἀγαπῶσα τὸν νεανίσκον· πολλάκις γοῦν καὶ διένευον ἀλλήλοις, ἐν τῷ συμποσίῳ, καὶ προὔπινον, καὶ μόνοι ἐξανιστάμενοι, ἐπλανῶντο περὶ τὴν ὕλην. καὶ δὴ ὑπ' ἔρωτος καὶ ἀμυχανίας ἐβουλεύσατο ὁ Κίνυ-

& mihi abeunti libellos dedit ad nostros homines deferendos. Verùm hos vnà cum reliquis postea amisi. Erat poëmatis initium ferè in hunc modum: Nunc mihi Musa refert pugnam heroũ extinctorum. Cùm igitur fabas coxissent, quemadmodũ illis mos est, vbi bello rem præclarè gesserint, Epinicia celebrarunt, & festum solenne egerunt. Solus Pythagoras à conuiuio illo abstinuit, & ieiunus procul desidebat, abominatus fabarum esum. Iam verò mẽsibus sex exactis, septimoq; ad medium deducto, res nouæ ac insperatæ exortæ sunt. Nam Cinyrus Scinthari filius, iam grãdis & formosus, Helenam multo iam tẽpore deperibat: ipsa aũt cõtrà manifestè adolescentem ad insaniam vsque redamabat. Siquidem in conuiuio subinde alter alteri annuebat, & præbibebat: soliq; ex cæteris surgẽtes in sylua deerrabant. Tandem præ amore & impatientia consilium cepit Cinyrus

ρος, ἁρπάσας τὴν Ἑλένην (ἐδόκει δὲ μακείνῃ ταῦτα) οἴχεσθαι ἀπιόντας ἔς τινα τῶν ἐπικειμένων νήσων, ἤτοι ἐς τὴν Φελλὼ, ἢ ἐς τὴν Τυρόεσσαν. συνωμότας δὲ πάλαι πεσειλήφεσαν τρεῖς τῶν ἑταίρων τῶν ἐμῶν, τοὺς θρασυτάτους· τοῦ μὲν τοὶ πατρὶ οὐκ ἐμήνυσε ταῦτα, ἠπίστατο γὰρ ἐπ' αὐτοῦ κολασθησόμενος. ὡς δ' ἐδόκει αὐτοῖς, ἐτέλουν τὴν ἐπιβουλήν. καὶ ἐπεὶ νὺξ ἐγένετο, ἐγὼ μὲν οὐ παρῆν· ἐτύγχανον γὰρ ἐν τοῦ συμποσίῳ κεκοιμημένος. οἱ δὲ λαθόντες τοὺς ἄλλους, ἀναλαβόντες τὴν Ἑλένην, ἐπὸ σπουδῆς ἀνήχθησαν. περὶ δὲ τὸ μεσονύκτιον ἀνεγρόμενος ὁ Μενέλαος, ἐπεὶ ἔμαθε τὴν εὐνὴν κενὴν τῆι γυναικὸς, βοήν τε ἵστη, καὶ τὸν ἀδελφὸν παραλαβὼν, ᾔει πρὸς τὰ βασίλεια τοῦ Ῥαδαμάνθυος. ἡμέρας δ' ἐποφαινούσης, ἔλεγον οἱ σκοποὶ καθορᾶν τὴν ναῦν, πολὺ ἀπέχουσαν οὕτω δὴ ἐμβιβάσας ὁ Ῥαδάμανθυς πεντήκοντα τῶν ἡρώων εἰς ναῦν μονόξυλον,

rus rapiendi Helenam. Illa verò hoc probabat, vt cederent, ac in vicinam quampiam ex insulis pnosiciscerentur, nimirum in Phello, aut Tyroëssam. Addiderunt & huic consilio coniuratos è meis comitibus tres audacissimos. Nam hæc patri non indicauerat: sciebat enim quòd ab illo acriter increparetur. Itaq; cùm ipsis opportunum visum esset, facinus perpetrârunt. Vbi enim nox aduênit, (nam tum fortè non intereram, sed in conuiuio distertebam) illi clàm alijs correpta Helena, maturè se proripuerunt. Menelaus autem cùm circa mediũ noctis excitatus torũ vacuum sensisset, protinus clamore sublato, & fratre secũ accepto, ad regiã Rhadamanthi profectus est. Porrò illucescente die aiebant exploratores nauẽ procul distantem apparere. Itaq; Rhadamanthus, cùm quinquaginta heroës in nauem Asphodelinam, & ex integro & solido li-

νόξυλον, ἀσφοδελίνην, παρήγγειλε διώκειν. οἱ δὲ ἀπὸ προθυμίας ἐλαύνοντες, περὶ μεσημβρίαν καταλαμβάνουσιν αὐτὸς, ἄρτι ἐς τὸν γαλακτώδη Ὠκεανὸν ἐμβαίνοντας, πλησίον τῆς Τυροέσσης, παρὰ τοσοῦτον ἦλθον διαδράναι, καὶ ἀναδησάμενοι τὴν ναῦν ἀλύσει ῥοδίνῃ, κατέπλεον. ἡ μὲν οὖν Ἑλένη ἐδάκρυε τε, καὶ ἠσχύνετο, καὶ ἐνεκαλύπτετο. τοὺς δ' ἀμφὶ τὸν Κίνυρον ἀνακρίνας πρότερον ὁ Ῥαδάμανθυς, εἴ τινες καὶ ἄλλοι αὐτοῖς συνίσασιν· ὡς οὐδένα εἶπον, ἐκ τῶν αἰδοίων δήσας, ἀπέπεμψεν ἐς τὸν τῶν ἀσεβῶν χῶρον, μαλάχῃ πρότερον μαστιγωθέντας. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ ἡμᾶς ἐμπροσθεσμοὺς ἐκπέμπειν ἐκ τῆς νήσου, τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν μόνην ἐπιμείναντας. ἔνθα δὴ ἐγὼ ἠνιώμην τε, καὶ ἐδάκρυον, οἷα ἔμελλον ἀγαθὰ καταλιπὼν, αὐθὶς πλανηθήσεσθαι. αὐτοὶ μέν τοι παρεμυθοῦντο λέγοντες, οὐ πολλῶν ἐτῶν ἀφίξεσθαι πάλιν πρὸς αὐτούς.

gno constructam collocasset, iussit eos persequerentur. At illi cum magna alacritate remis incumberent, tãdem circa meridiem eos deprehẽdunt, cùm iam in lacteum Oceanum subirẽt, haud procul à Tyroessa insula. tãtum enim aberant, vt elaberẽtur. Cùm igitur nauem rosea catena reuinxissent, reuersi sunt. Helena itaq; flebat & erubescebat, operiebaturq́. Verùm Rhadamanthus habita priùs cum Cinyro diligenti quæstione, num & alij quipiam conscij fuissent: postquam vllum fuisse negauit, vinctum hominem ex pudẽdis, & malua priùs bene cæsum, in impiorum locũ amandauit. Decreuerunt & nos ante præscriptũ tempus ex insula ablegare, data vnius proximæ diei mora. Ibi ego grauiter ferre, & lachrymari, vtpote qui eiusmodi felicitate relicta rursus erraturus essem. At illi contrà consolabantur me, quod futurum dicerent vt propediem ad se essem rediturus.

Iamq́

καί μοι ἤδη θρόνον τε καὶ λιτσίαν ἐς τὸπιὸν παρελάκυσαν, πλησίον τὸς ἀρίστους. ἐγὼ δ' προσελθὼν τῇ Ραδαμάνθυϊ, πρῶτα ἱκέτευον ἐπᾶν τὰ μέλλοντα, καὶ τὸν βίον ἀφεῖναι μοι τὸν πλοῦν. ὁ δ' ἔφασκεν ἀφίξεσθαι μὲν ἐς τὴν πατρίδα, πρῶτα δ' πρότερον πλανηθέντα, καὶ λιτελαυνύσαντα. τὸν δὲ χρόνον ὁπόσος ἔτι τῆς ἐπανόδου προσθήσειν ἀπέλυσεν, ἀλλὰ δὴ καὶ λαυνὺς τὰς πλησίον νήσους (ἐφαίνοντο δ' πεντε τὸν ἀριθμὸν, καὶ ἄλλη ἑκτη πόρρω θεν) ταύτας μὲν εἶν ἔφασκε τὰς τῶν ἀσεβῶν, τὰς πλησίον, ἀφ' ὧν δὴ, ἔφη, ὁρᾶς τὸ πολὺ πῦρ καὶ κάμφορον, ἑκτὴ δ' ἐκείνη τῶν ὀνείρων ἡ πόλις. μετ' αὐτὴν δ', ἡ τῆς Καλυψῦς νῆσος, ἀλλ' οὐδέπω σοι φάνεται. ἐπειδὰν δὲ ταύτας παραπλεύσῃς, τότε δὴ ἀφίξῃ ἐς πλῶ μυριάκις ἤπειρον, πλῶ ἐναντίαν τῇ ὑφ' ἡμῶν καλουμένῃ. ἐνταῦθα δ' πολὰ παθὼν, καὶ ποικίλα ἔθνη διελθὼν, καὶ ἀνθρώποις ἀμίκτοις ἐπιμίξας, χρόνῳ ποτὲ ἥξεις ἐς πλῶ ἑτέραν ἤπειρον.

Iamq; mihi in futurũ sedẽ & locũ optimis quibusq; vicinũ ostendebãt. Ego verò accedens Rhadamanthũ, obnixè orabam, vt quæ mihi futura essent, prædiceret, & de nauigatione certiorem redderes. Is aũt me quidẽ in patriã redituru respondit, verùm multis priùs erroribus & periculis exantlatis. Tẽpus autẽ quo essem rediturus, addere noluit, sed ostẽsis vicinis mihi sulis, (apparebant autẽ numero quinq;, & alia sexta lõgiùs) hæ, inquit, adiacentes sunt impiorũ, in quibus vides ignis plurimũ accẽsum. Sexta aũt illa somniorum est ciuitas. Post hanc & Calypsus est insulta, verùm nondũ tibi adhuc apparet. Vbi verò has præternauigaueris, tum deuenies in magnam illam continentem, quæ eregionè est ei quæ à nobis incolitur. Illic multa passus, multasq; gentes prætergressus, & inter Barbaros incultosq; homines peregrinatus, tandem in alteram terram deuenies.

τοσαῦτ' εἶπε, καὶ ἀνασπάσας ἀπὸ τῆς μαλάχης ῥίζαν ὤρεξέ μοι ταύτην κελεύσας ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις ταύτῃ προσεύχεσθαι. παρήνεσε δὲ καὶ εἴ ποτε ἀφικοίμην ἐς τήνδε τὴν γῆν, μήτε πῦρ μαχαίρα σκαλεύειν, μήτε θέρμους ἐσθίειν, μήτε παιδὶ ὑπὲρ τὰ ὀκτωκαίδεκα ἔτη πλησιάζειν· τούτων γὰρ μεμνημένον, ἐλπίδας ἔχειν τῆς εἰς τὴν νῆσον ἀφίξεως. τότε μὲν οὖν τὰ περὶ τὸν πλοῦν παρεσκευαζόμην, καὶ ἐπεὶ καιρὸς ἦν, συνεισιώμην αὐτοῖς. τῇ ἐπιούσῃ δ' ἐλθὼν πρὸς Ὅμηρον, τὸν ποιητὴν, ἐδεήθην αὐτὸν ποιῆσαί μοι δίστιχον ἐπίγραμμα. καὶ ἐπειδὴ ἐποίησε, στήλην κηρύλλου. λίθου ἀναστήσας, ἐπέγραψα πρὸς τῷ λιμένι. τὸ δ' ἐπίγραμμα ἦν τοιόν δε· Λουκιανὸς τάδε πάντα, φίλος μακάρεσσι θεοῖσιν, Εἶδέ τε, καὶ πάλιν ἦλθε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν. μείνας δ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, τῆς ἐπιούσης ἀνηγόμην, τῶν ἡρώων παραπεμπόντων ἔνθα μοι καὶ Ο

Hæc vbi dixisset, euulsam è terra maluæ radicem mihi porrexit, iubens vt hanc adorarem cùm in maximis periculis versarer. [z] *Admonuit autē, si vnquam in hanc terram incolumis redirem, ignem gladio ne foderem, néve lupinis vescerer, néve puero supra decem & octo annos nato congrederer. quorum si memor essem, bene sperarem de reditu ad insulam. Ibi demum quæ ad nauigationem pertinent, paraui: cumq́ opportunum esset, cum illis cibum cepi. die deinde proxima accedens Homerū, orabam vt mihi duorum versuum epigramma conderet. Quod vbi fecit, columna berylli lapidis erecta iuxta portum inscripsi. Erat autem epigramma huiusmodi:*

Lucianus charus diuis
hæc cuncta beatis
Vidit, & hinc iterum patrias remeauit ad oras.

Manens autem & diem illam, sequenti proficiscebar, deducentibus heroibus. Hic & Vlysses

δυσσεὺς πρὸς ἐλθὼν, λάθρα δ' Πηνελόπης, δίδωσιν ἐπιστο-
λὴν, ἀς Ωγυγίαν πρὸς νῆσον,
Καλυψοῖ· ὁμοίως. σωὶ ἐπεμ-
ψε δέ μοι ὁ Ραδάμανθυς τὸν
πορθμέα Ναύπλιον, ἵν' ἐκα-
ταχθείημεν ἐς τὰς νήσους, μη-
δέν ἡμᾶς συνάδοι, ἄτε ἐπ'
ἄλλων ἐμποείαν πλέοντας ἐ-
πεὶ δὲ τὸν εὐώδη ἀέρα προϊόν-
τες, παρεληλύθεμεν, σύτινα ἡ-
μᾶς ὀδμή τε δεινὴ διεδέχετο,
οἷον ἀσφάλτου καὶ θείου καὶ πίσ-
σης, ἅμα καιομένων. καὶ
ἐνίσταν πονηρὰ, καὶ ἀφόρητος,
ὥσπερ ἀπ' ἀνθρώπων ὀλλυ-
μένων. καὶ ὁ ἀὴρ ζοφερὸς καὶ
ὁμιχλώδης, καὶ ἐπισκιάζων ἑαυ-
τὸ σφόδρα πιλίνην. καὶ μέν τοι
καὶ μασίγων ψόφος ἠκούετο,
καὶ οἰμωγὴ ἀνθρώπων πολ-
λῶν. τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ὁ
πορθμεὺς ἔφη μὲ ἐπιβαίνειν,
διάδηλα· κύκλῳ μὲν πᾶσα
ἐρημνώδης, καὶ ἀπόκρημνος,
πέτραι καὶ πάχωσι κατ-
ηκισμέναι· δένδρον δὲ, οὐδ'
ὕλωρ ἐνῆν. ἀνερπύσαντες
δ' ὅμως κατὰ τὰς ἐρημνὰς,
προϊμεν διά τινος ἀκανθώ-
δους,

lysses accedes nesciente Penelope, mihi literas dat in insulam Ogygiam ad Calypso ferendas. Misit & mecum Rhadamāthus portitorem Nauplium, vt si ad insulas appelleremus, nemo nobis manum iniyceret, velut iy qui ad mercatum quãpiam alium nauigarent. Vbi verò progressi odoratum aërem præteriissemus, continuò nos teterrimus nescio quis odor excepit, velut bituminis & sulphuris picisve, cùm simul ardent. Nidor aũt erat grauis, intolerabilisq, velut ab exustis hominibus. Erat & aër obscurus & caligimosus, à quo distillabat ros quidam piceus. Quin & verberũ strepitus exaudiebatur, & multorum hominum eiulatus. Ad alias igitur non appliculmus: illa verò quam ascendimus, talis erat. Tota in gyrũ præceps est, & exusta, cautibus & saxis aspera. Arbor autẽ aut aqua ne inerat quidẽ. Irrepsimus tamen per præcipitia, & per spinosam &

σλος, ἢ σκολόπων μισῆς ἀπα-
πέπλεω ἀμορφίαν τ χώρας
διελθόντες. ἐλθόντες ἐπὶ τῶν
εἱρκτῶν, καὶ τὸ ἱκολασήριον,
πρῶτα μὲν τῶν φύσιν τ τόπε
ἐθαυμάζομεν. τὸ μὲν γὲ ἔδα-
φος αὐτὸ, μαχαίρας ἢ σκό-
λοπι πάντη ἐξεωθήκε. ἄνωθε
δὲ ποταμοὶ περιέῤῥεον, ὁ μὲν
βορβόρε, ὁ δὲ ἵππος αἵματ,
ὁ δὲ τρίτος, πυρὸς πάνυ
μέγας οὗτ, καὶ ἄπειρατ,
καὶ ἐῤῥέ, ὥσπερ ὕδωρ ἐκυμα-
τῆτο, ὥσπερ θάλασσα. καὶ ἰχθῦς
δὲ εἶχε πολλὰς, τὰς μὲν ἁλοῖς
προσοικότας, τὰς δὲ μικρὰς,
ἄνθραξι πεπυρωμένοις ἐκά-
λουν ἢ αὐτὰς λυχνίσκες. ἔσο-
δόν τ δὲ μία, στενὴ δὴ πάντων·
καὶ πυλωρὸς ἐφειστήκει, Τί-
μων ὁ Ἀθηναῖος τ παρεληλύ-
θει δὲ ὅμως, ἐπὶ Ναυπλίε ἡγε-
μονίᾳ, ἐωρῶμεν ἱκολαζο-
μένους, πολλοὺς μὲν βασιλέας,
πολλὰς δὲ ἰδιώτας, ὧν ἐ-
νίους καὶ ἐγνωρίζομεν ἄλλο-
μεν δὲ καὶ τὸν Κίνυρον, ἱκ-
πυῶ ἐκπυροῦμενον, ἐκ τῶν
αἰδοίων ἀπηρτημένον. προ-
στίθεσαν δὲ οἱ περιηγηταὶ

sam & aculeis plenam semi-
tam euasimus, transiuimus
regionis tetram fœditatem.
Procedentes autem ad car-
ceres, & supplicij locum, pri-
mùm quidem loci naturam
admirati sumus. Siquidem u-
niuersum solum gladijs &
mucronibus efflorebat, cir-
cum quod fluuij duo decur-
rebant, vnus cæno, alter ve-
rò sanguine, & item alius im-
tus igne, & quidem ingens
& immensus. fluebat autem
velut aqua, & instar maris
agitabatur. Habebat etiam-
num & pisces permultos,
quorum aliquot torribus e-
rant similes, nonnulli verò
minusculi carbonibus igni-
tis, quos Lychnicos voca-
bat. Aditus autem vnus erat,
& perquã angustus. Ianitor
adstabat Timon Athenien-
sis. Ingressi tamen duce Nau-
plio, videbamus eos qui sup-
plicia afficiebantur, inter
quos reges & priuati erant
plurimi: quorũ etiam nõnul-
los agnouimus. Vidimus &
Cinyrum fumo enecari, & à pudendis pendêre. Addebant

καὶ τοὺς ἑκάστων βίους, καὶ τὰς αἰτίας, ἐφ' οἷς κολάζονται. καὶ μεγίστας ἁπασῶν τιμωρίας ὑπέμενον οἱ ψευσάμενοί τι περὶ τὸν βίον, καὶ οἱ μὴ τἀληθῆ συγγεγραφότες, ἐν οἷς καὶ Κτησίας ὁ Κνήδιος ἦν, καὶ Ηρόδοτος, καὶ ἄλλοι πολλοί. τούτους οὖν ὁρῶν ἐγὼ, χρηστὰς εἶχον εἰς τοὐπιὸν τὰς ἐλπίδας· οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ ψεῦδος εἰπόντι συνηπιστάμην. ταχέως οὖν ἀναστρέψας ἐπὶ ναῦν (οὐ γὰρ ἐδυνάμην φέρειν τὴν ὄψιν) ἀσπασάμενος τὸν Ναύπλιον, ἀπέπεμψα. καὶ μετ' ὀλίγον, ἐφαίνετο πλησίον ἡ τῶν ὀνείρων νῆσος, ἀμυδρὰ, καὶ ἀσαφὴς ἰδεῖν. ἔπασχε δὲ καὶ αὐτὴ τοῖς ὀνείροις τί παραπλήσιον, ὑπεχώρει γὰρ προσιοῦσιν ἡμῖν, καὶ ὑπέφευγε, καὶ πορρωτέρω ὑπέβαινε. καταλαβόντες δέ ποτε αὐτὴν, καὶ ἐσπλεύσαντες ἐς τὸν Ὕπνον λιμένα προσαγορευόμενον πλησίον τῶν πυλῶν τῶν ἐλεφαντίνων, ἣ τὸ τῆς Ἀλεκτρυόνος ἱερόν ἐστι, περὶ δείλην ὀψίαν ἀπεβαίνομεν· προελθόντες δ' ἐς τὴν πύλην, πολλοὺς ὀνείρους καὶ ποικίλους ἑωρῶμεν.

& ductores singulorum vitas, & causas ob quas supplicio afficerentur. A Maxima verò omniũ pœna eis imminebat, q in vita quippiã emẽtiti essent, neq veritatẽ literis mãdassent: inter quos erat Ctesias ille Cnidius, & Herodotus, & alij nõ pauci. Hos ergo cũ viderẽ, bono animo esse cœpi nam nullius mẽdacij mihi cõscius erã. Itaq ad nauẽ maturè reuersus (neq enim tale spectaculũ ferre ampliùs poterã) salutato Nauplio discessi Neq ita multũ pòst apparebat nõ ꝓcul somniorũ insula, obscura illa, & vix visu ꝑspicua. Habebat aũt & ipsa somnijs aliquid simile. cedebat enim accedẽtib. nobis, & subterfugiebat, ac longiùs se subducebat. Cũ ergo tandem eã cõprehẽdissemus, & in portũ qui Somnus dicitur, delati essemus, prope eburneas portas, vbi ædes est Gallinaceo sacra, sub obscurã vesperam descendimus: cumq in portã progressi fuissemus, somnia multa variáque videbamus.

πρῶτον δὲ βούλομαι περὶ τῆς πόλεως εἰπεῖν. ἐπεὶ μηδεὶς ἄλλος τινὶ ἐγγράψαι περὶ αὐτῆς, ὅσῃ γε μόνος ἐπεμνήσθη Ὅμηρος, ὁ πάντων ἀκριβῶς σαφέστατα ἐγράψε. λύκοι δὲ περὶ πάσαν αὐτὴν ὕλην ἀνίενται· τὰ δένδρα δ' ὅτι μήκωνες ὑψηλαὶ, καὶ μανδραγόραι, καὶ ἐπ' αὐτῶν πολύ τι πλῆθος νυκτερίδων· τοῦτο γὰρ μόνον ἐν τῇ νήσῳ γίνεται ὄρνεον. ποταμὸς δὲ παρρεῖ πλησίον, ὑπ' αὐτῶν καλούμενος Νυκλιπόρος. καὶ πηγαὶ δύο περὶ τοῖς πύλαις, ὀνόματα καὶ τούτοις, τῇ μὲν Νίγρητος, τῇ δὲ Παννυχία. ὁ δὲ περίβολος τῆς πόλεως, ὑψηλός τε καὶ ποικίλος, ἰριδι πάσῃ χροιᾷ ὁμοιότατος. πύλαι μὲν δύο εἰσὶν, ὡς δύο καθάπερ Ὅμηρος ἄρηκεν, ἀλλὰ τέτταρες. δύο μέν, πρὸς τὸ τῆς βλακείας πιθανὸν ἀποβλέψασαι, ἃ μὲν σιδηραῖ, ἃ δὲ ἐλέφαντος ἀρίστου αὐτῶν οἵ τε φόβοι καὶ φονικοὶ καὶ ἀπλοῖαι. δύο δ', πρὸς τὸν λιμένα καὶ πρὸς θάλατταν· αἱ μὲν ἐλέφαντιναι, αἱ δὲ, καθ' ἃς ἡμεῖς παρήλθομεν, ἠλεφαντίναι.

Verùm de ipsa ciuitate libet ante omnia commemorare, quoniam de ea nemo adhuc conscripsit: solus aũt Homerus eius meminit, nõ ita accurate exacteq; descripsit. Circa hãc undiq; circũiacet sylua. Arbores aũt sunt papauera procera, & mandragoræ, in quib. magna vis vespertilionum sedet. Sola enim hæc auis in ea insula nascitur. Flumen aũt iuxtà præterlabitur, quod ab illis Nyclipo-rus appellatur. Sunt & fõtes duo iuxta portas, quib. & nomẽ est vni quidem Negretus, alteri verò Pannychia. Ipsa autem ciuitatis mœnia alta sunt, variaq; iridis colore simillima. Enimuerò portæ sunt, nõ duæ, vt voluit Homerus, sed quatuor. Nã duæ Mollitiei cãpũ respiciũt, hæc q̃dẽ ferreæ, illi verò testa cõstructa, per quas horrenda & sæua immitiaq; somnia emitti aiebant. Duæ verò alteræ ad portũ & mare, ex quib. quædã corneæ erãt, quædam, per quas transiuimus, eburneæ.

Ingressis

ἀσιόντων δ' ἐς τὴν πόλιν, ἐν δεξιᾷ μέν ἐστι τὸ Νυκτῶον· σέβουσι γὰρ θεῶν ταύτην μάλιστα, καὶ τὸν Ἀλεκτρυόνα. ἐκείνῳ δὲ, πλησίον τοῦ λιμένος τὸ ἱερὸν πεποίηται· ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὰ τοῦ ὕπνου βασίλεια. οὗτος γὰρ δὴ ἄρχει παρ' αὐτοῖς, Σατράπας δύο καὶ ὑπάρχους πεποιημένος, Τραξίωνά τε τὸν Ματαιογένους, καὶ Πλουτοκλέα τὸν Φαντασίωνος. ἐν μέσῃ δὲ τῇ ἀγορᾷ πηγή ἐστιν, ἣν καλοῦσι Κρεῶτιν. καὶ πλησίον ναοὶ δύο, Ἀπάτης καὶ Ἀμηθείας· ἔνθα καὶ τὸ ἄδυτόν ἐστιν αὐτοῖς, καὶ τὸ μαντεῖον, οὗ προεστήκει προφητεύων Ἀντιφῶν, ὁ τῶν ὀνείρων ἑπικριτὴς, ταύτης περὶ τοῦ ὕπνου λαχὼν τῆς τιμῆς. αὐτῶν μέντοι τῶν ὀνείρων, οὔτε φύσις, οὔτε ἰδέα ἡ αὐτή· ἀλλ' οἱ μὲν, μακροί τε ἦσαν, καὶ καλοὶ, καὶ ἡδεῖς, οἱ δὲ μικροὶ, καὶ ἄμορφοι· καὶ οἱ μὲν χρύσεοι, ὡς ἐδόκουν, οἱ δὲ ταπεινοί τε καὶ εὐτελεῖς. ἦσαν δ' ἐν αὐτοῖς καὶ πτερωτοί τινες, καὶ τερατώδεις,

Ingressis autem ciuitatem ad dextram est templum Noctis. Nam illam ex deis in primis colunt, & Gallinaceum, cui iuxta portum sacellum dedicatum est. Ad sinistram verò Somni regia. Is enim apud eos regnat, duobus à se satrapis & præfectis constitutis, Taraxione Matæogenis, & Plutocle Phantasionis filio. In medio autem foro fons est, quem Careotin appellant. delubra duo adiacent, Imposturæ videlicet, & Veritatis: vbi & illorum est adytum & oraculum, cui præfectus erat Antipho ille somniorum histrio, hunc apud Somnum honorem sortitus. Somniorum autem neq; natura neq; forma eadem est. Nam quædam procera erant & formosa, suauiaq;: quædam verò breuia & deformia. nonnulla etiam aurea. vt videbantur: sordida item & abiecta nonnulla. Erant & inter illa alata aliquot, & monstrosa,

τάλας, καὶ ἄλλοι, καθάπερ ἐς πομπὴν διεσκευασμένοι· οἱ μὲν ἐς βασιλέας, οἵδε δὲ ἐς θεὸς, οἵδε δ' ἐς ἄλλα τοιαῦτα διεσκευασμένοι. πολλοὺς δὲ αὐτῶν καὶ ἐγνωρίζομεν, παλαιοὶ παρ' ἡμῖν ἐφοιτηκότες. οἱ δὲ καὶ προσήεσαν, καὶ ἠσπάζοντο, ὡς ἄρα καὶ συνήθεις ὑπάρχοντες. καὶ ξενισάντων ἡμᾶς, καὶ καλοκαγαθησάντων, πάνυ λαμπρῶς καὶ δεξίως ἐξενίσαν τῇ τε ἄλλῃ ὑποδοχῇ μεγαλοπρεπῶς χρησάμενοι, καὶ ὑπισχνούμενοι βασιλείας τε ποιήσειν, καὶ σατράπας. ἔνιοι δὲ καὶ ἀπῆγον ἡμᾶς ἐς τὰς πατρίδας, καὶ τοὺς οἰκείους ἐπεδείκνυον, καὶ ἀριθμὸν ἐπανῆγον. ἡμέρας μὲν τριάκοντα, καὶ ἴσας νύκτας παρ' αὐτοῖς ἐμείναμεν, καθεύδοντες ἀνεπέμενοι. ἔπειτα δ', ἄφνω βροντῆς μεγάλης καταρραγείσης, ἐκπλαγέντες καὶ ἀναθορόντες, ἀνήχθημεν ἐπισπόμενοι. πρῴαθεν δ' ἐκάθιμεν, τῇ Ὠγυγίᾳ νήσῳ προσχόντες, ἀρβαίνομεν. πρότερον δ' ἐγὼ καὶ ἐς τὴν ἐπιστολὴν, ἀνεγινώσκον τὰ γεγραμμένα.

monstrosa, alia velut in pompam instructa, nimirum in Reges, aut Deos, aut aliquid eiusmodi. Quum & ex illis non pauca agnouimus, vtpote ea quæ olim apud nos videramus. Quædam etiam nos accedebant, salutabantque, velut familiario iam & domestica. Quæ cùm nos excepissent, ac sopiuissent, splendidè planè ac eleganter tractauerunt, apparato magnifico alio diuersorio, pollicita reges aut satrapas ex nobis se fatura. Nonnulla & in suam quemque patriam abduxêre, & domesticos ostendêre, rursúsque eadem diu reduxêre. Diebus ergo triginta, & totidem noctibus dormientes comessantésque apud eas mansimus. Hinc tonitru cum ingenti fragore repentè edito excitati ac consternati, saturi discessimus. Inde post tertiam diem in Ogygiã delati descendimus. Hic ego primùm resignatis literis, quæ scripta erant

μῦα. ἐῶ δὲ τὰ ἑξῆς. Ὀδυσσεὺς Καλυψοῖ χαίρειν. ἥδιστον, ὡς τὰ πρῶτα ἐξέπλευσα παρὰ σοῦ, πλὴν σχεδίαν κατασκευασάμενος, ναυαγίᾳ χρησάμενον, καὶ μόλις ὑπὸ Λευκοθέας σωθεὶς τὰ εἰς τὴν Φαιάκων χώραν, ὑφ' ὧν εἰς τὴν οἰκίαν ἀφικόμενος, κατέλαβον πολλὰς τὰς γυναικὸς μνηστῆρας, ἐν τοῖς ἐμετέροις πρυφοῦσας. ἀνελὼν δὲ ἅπαντας, ὕστερον ὑπὸ Τηλεγόνου, τοῦ ἐκ Κίρκης μοι γνωρίμου, ἀνῃρέθην. νῦν ἐκ τῆς τῶν Μακάρων νήσου, πάνυ μετανοῶν ἐπὶ τῷ καταλιπεῖν σὲ καὶ τὴν παρὰ σοὶ ἄλαν, καὶ τὴν ὑπὸ σοῦ πεπαυμένην ἀθανασίαν. ἥκιστα δὲ λανθάνομαι ἀρθρὰς, ἀφίξομαί σε. σαῦτα μὲν ἐδήλου ἐπιστολή, καὶ περὶ ἡμῶν, ὅπως ἐχοιθέημεν. ἐγὼ δὲ προελθὼν ὀλίγον ἀπὸ θαλάττης, εὗρον τὸ σπήλαιον ζοιζὸν, οἷον Ὅμηρος εἶπε, καὶ αὐτὴν τὴν θαλασσεργόν. ὡς δὲ τὴν ἐπιστολὴν ἔλαβε, καὶ ἀνέξατο, rant legebam. Erant autem ferè huiusmodi: VLYSSES CALYPSONI. Nolim te ignorare, quòd vbi primùm abs te discessissem rate instaurata, postquã naufragium feci, & vix à Leucothea in Phaeacum regionem seruatus fuissem, à quib. domum remissus fui, me multos vxoris procos deprehendisse, qui rebus nostris abuterentur ad voluptates suos: quos cùm omnes confeciſſem, tandem ipse à Telegono, quem ex Circe susceperam, è medio sublatus sum. Nunc autẽ in beatorum sum insula, vehementer dolens ob relictam, qua apud te vsus sum, consuetudinem, & ablatam abs te mihi immortalitatem. Quòd si per occasionem licebit, hinc arrepta fuga ad te veniam. Et hæc quidem quæ per literas significabantur: de nobis præterea, vt hospitio exciperemur. Ego autem procedens parumper à mari, inuenì antrum tale quale Homerus descripsit, ipsamq; lanificio dantem operã. Postquam verò literas accepit, admisitq;

primùm

πρῶτα μὲν ἐπιπολὺ ἐδάκρυσεν. ἔπειτα δὲ πρεκάλει ἡμᾶς ἐπὶ ξενίαν, καὶ εἱστία λαμπρῶς, καὶ περὶ τοῦ Ὀδυσσέως ἐπηνθάνετο, καὶ περὶ τῆς Πηνελόπης, ὁποῖα εἴη τὴν ὄψιν, καὶ εἰ σωφρονοίη, καθάπερ Ὀδυσσεὺς πάλαι περὶ αὐτῆς ἐκόμπαζε. καὶ ἡμεῖς τοιαῦτα ἀπεκεινόμεθα, ἐξ ὧν εἰκάζομεν εὐφρανεῖσθαι αὐτήν. τότε μὲν οὖν ἀπελθόντες ἐπὶ ναῦν, πλησίον τῆς ἠϊόνος ἐκοιμήθημεν, ἕωθεν δὲ ἀνηγόμεθα, σφοδρότερον κατιόντος τοῦ πνεύματος. καὶ δὴ χειμασθέντες ἡμέρας δύο, τῇ τρίτῃ περιπίπτομεν τοῖς Κολοκυνθοπειραταῖς. ἄνθρωποι δέ εἰσιν οὗτοι ἄγριοι, ἐκ τῶν πλησίον νήσων λῃστεύοντες τοὺς περιπλέοντας. πλοῖα δ' ἔχουσι μέγιστα, κολοκύνθινα, τὸ μῆκος πηχήων ἕξ· ἐπειδὰν γὰρ ξηρανθῶσι, κοιλάναντες αὐτὴν, καὶ ἐξελόντες τὴν ἐντριώνην, ἐμπλέουσιν, ἱστοῖς μέν τοι χρώμενοι καλαμίνοις, ἀντὶ δὲ τῆς ὀθόνης, τῷ φύλλῳ τῆς κολοκύνθης, προσλαβόντες οὖν ἡμῖν,

primùm quidem abundè fleuit, tum nos ad hospitium inuitauit, splendidéque excepit, interim de Vlysse multa sciscitata, & Penelope cuiusmodi forma esset, num ita casta esset, quemadmodum de ea Vlysses iactauerat. Nos autem ea quibus potissimùm eam delectari conijciebamus, respondimus. Digressi igitur ad nauem propè littus obdormiuimus. Manè autem soluimus, vehementiùs vento insurgente. Tandem post bidui tempestatem die tertia incidimus in Colocynthopiratas. Homines autem immanes sunt hi, ferique, qui ex vicinis insulis nauigantes infestant. At verò naues magnas habent cucurbitinas, sed cubitorum longitudine. Nam vbi exaruerint, excauata vna, & medulla illius egesta nauigant. siquidem malis arundineis vtuntur, & pro velo, cucurbitæ folio. Impetu ergo in nos facto, duabus

instructis

ἀφ' ἑνὸς πληρωμάτων ἐλαυνοντο, καὶ πολὺς καταπαυμὸς ἦν, βαλλόντων ἀντὶ λίθων τοῖς σπέρμασι τῶν κολοκυνθῶν. ἀγχωμάλως δ' ἐπιπολυναυμαχούντες, περὶ μεσημβρίαν ἄλλοθεν κατόπιν τῶν Κολοκυνθοπειρατῶν πεφαίνοντας τοὺς Καρυοναύτας· πολέμιοι δ' ἦσαν ἀμφοτέροις, ὡς ἐδηλώθη μικρὸν πρόσθεν· ἀλλ' οἱ μὲν ἐκείνους ἔφασαν ἐπιόντας, ἡμῶν μὴ ὁλιγωρούντων· παρόμοιοι δ' ἦσαν ἐπὶ ἑκάτερα ἐναυμάχουν. ἡμεῖς δ' ἐν τῷ μέσῳ ἐπαίροντες πρὸς ὀδόλω, ἐφεύγομεν, ἀφανισόντων αὐτοὺς μαχομένους. ὡς δ' εἴδομεν ἤδη φεύγοντας οἱ Καρυοναῦται, ἅτε καὶ πλέονες (πλείους γὰρ εἶχον πληρώματα) καὶ ἅμα ἰσχυροτέρων νεῶν μαχόμενοι· τὰ γὰρ πλοῖα ἦν αὐτοῖς ἐκ τῶν καρύων, ἧς ἡμίσεια, ἐκκοιλαινόμενα μῆκος ἑκάστου ἡμίσεος πήχεος, ὀργυιὰ πεντεκαίδεκα. ἐπὶ δ' ἀπεκρύψαμεν αὐτοὺς, ὑπεκβάντες τὸν θαυμασίας, καὶ

instructis classibus oppugnabant, & è nostris complures sauciabant, vice lapidum cucurbitarum grana iaculati: vt plurimùm enim comminus depugnabant. Circa meridiem verò à tergo Colocynthopiratarum videmus adnauigare Caryonautas, erant autem inter se hostes, vt postea declarauerunt. Nam vt eos adesse senserunt, nobis neglectis in eos conuersi, nauibus conflictabantur. At nos interea sublato velo, illisq; pugnantibus inter se relictis, cepimus fugam. Manifestò autem videbantur superiores futuri Caryonautæ, vtpote qui numerosiores essent. Nam illis classes erant quinque, pugnabántque nauibus aliquanto fortioribus. Siquidem naues habebant corticeas, è putamine nucum per medium secto excauatóque. Magnitudo autem putaminis cuiusq; in longũ decem & quinq; cubitos protẽdebatur. Vbi verò ab his subducti fuimus, eos qui saucij fuerãt, curauimus,

&

καὶ τὸ λοιπὸν ἐν ὅπλοις ὡς ἐπίπαν ἦμεν, ἀεί τινας ἐπιβουλὰς προσδεχόμενοι, ὁ μάτην. οὔπω γὰρ ἀπόλωλε ὁ ἥλιος, ἢ ἀπό τινος ἐρήμης νήσου προσπλέουσιν ἡμῖν, ὅσον ἐπὶ εἴκοσιν ἄνδρες, ἐπὶ δελφίνων μεγάλων ὀχούμενοι, λῃσταὶ ἢ οὐδέτεροι. καὶ οἱ δελφῖνες αὐτοὺς ἔφερον ἀσφαλῶς, ἢ ἀναπηδῶντες ἐχρεμέτιζον, ὥσπερ ἵπποι. ἐπεὶ δὲ πλησίον ἦσαν, ἀφανισθέντες οἱ μὲν ἔνθεν, οἱ δ' ἔνθεν, ἔβαλλον ἡμᾶς σηπίαις ξηραῖς, καὶ ὀφθαλμοῖς ἐρρίπτουν. ἐξανύοντος δ' ἡμῶν, καὶ ἀνατείνοντων, οὐκέτι ὑπέμειναν, ἀλλὰ τρωθέντες οἱ πολλοὶ αὐτῶν, πρὸς τὴν νῆσον κατέφυγον. περὶ δὲ τὸ μεσονύκτιον, γαλήνης οὔσης, καὶ ἀθρόον προσπεσόντος ἀνέμου σφοδροῦ καὶ ἀταίου ἐπεγερθέντες. καὶ ἅμα πρὸς ἑξήκοντα ὧν αὐτῇ τὸ πρίμνηρον ἐπέπλεομεν ἄλκυονες, τὰ μὲν ἄλλα βάπτοντες, οὐ πολὺ μέσων τῆς ἁλιάδος. ἦν δὲ ἀναπεπταμένη, μικρὸν ἢ κατέδυσε, τὴν ναῦν ὡς ἀνέμῳ τῷ πρῶν-

& postea in armis ferè sextimus, semper insidias quasdam subuereri. neque id quidem immeritò. Nondum enim occiderat sol, cùm ab insula quadam deserta circiter viginti viri delphinibus prægrandibus insidentes nobis adequitabant. Erant autem hi prædones, quos firmos ac stabiles ferebant Delphines, perinde ac equi subsultantes, & hinnientes. Cùm autem iam propè adstarent hinc atque hinc diuisi, nos aridis sepijs, & cancrorum oculis feriebant. Verùm cùm nos sagittaremus & iacularemur, non potuerunt subsistere, sed magna parte eorū saucia, ad insulam confugerunt. Circa mediā verò noctem cùm tranquillum esset mare, non aduertentes in Alcyonis nidū miræ magnitudinis incidimus. Erat enim eius circuitus stadiorū sexaginta. Insidebat aūt illi Alcyon fouebatq; oua, nido haud multò maior. quæ cùm auo-

laret, parùm abfuit quin alarum vento nauem submergeret.

fuga

ὤχιζο γοιῶ φόγγῳ, γοερά̀ν τινα φωνὴν προϊεμένη. ἐπιβάντες δ' ἡμεῖς, ἡμέρας ἤδη ἐπιφαινούσης, ἐθεώμεθα πλὴν μεγάλης, σχεδίᾳ μεγάλῃ προσοικοδομήν, ἐκ δένδρων συμπεφορημένῃ. ἐπλῶ δ' ἐν ᾗ ὰ πιθοι τακόσια, ἕκαστον αὐτῶν Χίου πίθου πεπληθέστερον. ἤδη μέν τοι καὶ οἱ νεοσσοὶ ἔνδοθεν ἐφαίνοντο, καὶ ἐκρόζουν. πιλλὶ κισι γὰρ διακόψαντες ἐν τῶν ᾠῶν, νεοσσὸν ἄπτερον ἐξεκολάψαμεν, ἐπὶ σοσι γυπῶν ἁδρότερον. ἐπεὶ δὲ πλέοντες ἀπέσχομεν δ' μεγάλης, ὅσον σταδίους διακοσίους, τέρατα ἡμῖν μεγάλα καὶ θαυμάσια ἐπισήμανεν. ὅτε γὰρ ἐν τῇ πρύμνῃ χηνίσκῳ ἄφνω ἐπερύξατο, καὶ ἀνεβόησε. καὶ ὁ κυβερνήτης Σκίνδαρος, φαλακρὸς ἦν, ἀνεκόμησε. καὶ τὸ πάντων ἤδη παραδοξότατον. ὁ γὰρ ἰσὸς δ' νεὼς ἐξεβλάστησε καὶ κλάδους ἀνέφυσε, καὶ ἐπ' ἄκρῳ ἐκαρποφόρησεν. ὁ δ' καρπὸς λῶ σῦκα, καὶ σταφυλαὶ μεγάλαι, ὑπὸ πιπέροι. ταῦτ' ἰδόντες, ὡς

fuga enim se proripuit, edita tristi quadam & lamentabili voce. Nos igitur iam die apparente videmus nidum ingenti naui similem ex arboribus congestum. Inerant autem & oua, quorum vnumquodque Chio dolio erat capacius. Atqui & pulli iam intus conspiciebantur, & crocitabant. Cùm igitur vnum ex ouis securibus præcidissemus, pullum implumem viginti vulturibus ampliorem eduximus. Vbi verò propè ducentis stadijs à nido digressi fuimus, mira & inusitata prodigia nobis obuenêre. D *Nam qui in prora erat chenisCus, subitò alas emisit, & exclamauit. Porrò gubernator Scintharus cùm iam caluus esset, capillos produxit, & quod est omnium inusitatissimum, ipse malus nauis germinauit, & ramos propagauit, atque in vertice fructum edidit. Erant autem eius fructus fici, & vuæ permagnæ, nec dum satis maturæ. Hæc posteaquam vidimus,*

ὡς τὸ εἰκὸς ἐταράχθημεν, καὶ
ἠυχόμεθα τοῖς θεοῖς, ἀπερέ-
ψαι τὸ ἀλλόκοτον τοῦ φαντά-
σματος. οὔπω δὲ πεντακοσίους
σταδίους διελθόντες, εἴδομεν ὕ-
λην μεγίστην καὶ λάσιον, πι-
τύων καὶ κυπαρίττων· καὶ ἡμεῖς
μὲν εἰκάσαμεν ἤπειρον εἶναι. τόδ'
ἦν πέλαγος ἄβυσσον, ἀείζοις
δένδροις καταφυτευόμενον.
ἱστήκει δὲ τὰ δένδρα ὅμως ἀ-
κίνητα, ὀρθὰ, καθάπερ ἐπι-
πλέοντα πλησιάσαντες δ' οὖν,
καὶ τὸ πᾶν κατανοήσαντες, ἐν
ἀπόρῳ εἰχόμεθα, τί χρὴ δρᾶν·
οὔτε γὰρ ἔτι τῶν δένδρων πλεῖν
δυνατὸν ἦν, πυκνὰ γὰρ καὶ
προσεχῆ ὑπῆρχεν, οὔτ' ἀναστρέ-
φειν ῥᾴδιον ἐδόκει ἐγὼ δ' ἀ-
νελθὼν ἐπὶ τὸ μέγιστον δέν-
δρον, ἀπεσκόπουν τὰ ἐπέκεινα,
ὅπως ἔχοι. καὶ ἑώρων ἐπὶ στα-
δίους μὲν πεντήκοντα, ἢ ὀλίγῳ
πλείους, τὴν ὕλην οὖσαν· ἔπει-
τα δὲ αὖθις ἕτερον Ὠκεανὸν
ἐκδεχόμενον. καὶ δὴ ἐδόκει
ἡμῖν, ἀναθεμένους τὴν ναῦν
ἐπὶ τὴν κόμην τῶν δένδρων
(πυκνὴ γὰρ ἦν) ὑπερβιβάσαι,
εἰ δυ-

non iniuria turbati sumus, deos precati vt portentosam visionem auerterent. Nondum autē quingentis stadijs processeramus, cùm videremus syluam magnā & frondosam pinis & cupressis. Nos autem arbitrabamur continentem esse, verùm erat gurges, cui fundus non erat, arboribus quæ radices non haberent, totus consitus. Ipsæ tamen arbores immobiles stabant, ac erectæ, ac si supernatarent. Cùm ergo accessissemus propiùs, & totā rem animaduertissemus, dubitabamus quidnam fieri conueniret. Nam per arbores nauigare haud facilè erat, quòd densæ ac contiguæ essent: neque reuerti facilè videbatur. Itaque ascendens in altissimam arborem, contemplabar quomodo se haberēt, quæ sequerentur: atq; syluum video supra quinquagenta stadia aut paulò pauciora porrectam, aliumq; vidi Oceanū succedere. Tum ibi visum est nobis nauem in arborū frondes, (erāt enim densæ) &, si fieri

εἰ δυναίμεθα, ἐς τὴν ἑτέραν θάλατταν, καὶ οὕτως ἐποιοῦμεν· ἐκδήσαντες γὰρ αὐτὴν κάλῳ μεγάλῳ, καὶ ἀνελθόντες ἐπὶ τὰ δένδρα, μόλις ἀνιμησάμεθα, καὶ θέντες ἐπὶ τῶν κλάδων, πετάσαντές τε τὰ ἱστία, καθάπερ ἐν θαλάττῃ ἐπλέομεν, τῶν ἀνέμου πεωθοῦντος. ἐπισυρόμενοι. ἔνθα μὲν καὶ τὸ Αντιμαχοῦ τοῦ ποιητοῦ ἔπος εἰσῆλθε· φησὶ γάρ που κἀκεῖνος, Τοῖσι δ' ὑλήεντα διὰ πλόον ἐρχομένοισι. διελθόντες δ' ὅμως τὴν ὕλην, ἀφικόμεθα πρὸς τὸ ὕδωρ, καὶ πάλιν ὁμοίως καταθέντες τὴν ναῦν, ἐπλέομεν διὰ καθαροῦ καὶ διαυγοῦς ὕδατος, ἄχρι δὴ ἐπέστημεν χάσματι μεγάλῳ, ἐκ τοῦ ὕδατος διεστῶτος γεγενημένῳ καθάπερ ἐν τῇ γῇ πολλάκις ὁρῶμεν ὑπὸ σεισμῶν γιγνόμενα διαχωρήματα ἡ μὲν οὖν ναῦς, καθελόντων ἡμῶν τὰ ἱστία, ῥᾳδίως ἔστη, παρ' ὀλίγον ἐλθοῦσα κατενεχθῆναι. ὑπερκύψαντες δὲ ἡμεῖς, ἑωρῶμεν βάθος, ὅσον σταδίων χιλίων, μάλα φοβερὸν, καὶ παράδοξον· εἱστήκει γὰρ

si fieri posset, in aliud mare transferre. quod & fecimus. Nam nauē magno fune colligauimus, ac in arbores conscendimus, eamq; ægrè in altū eduximus. quam cū super ramis demisissemus, explicatis velis velut in mari vento impellente nauigabamus. Hic & mihi Antimachi poëtæ versus in mentem venit. Nam & quodam loco ille ait:

Iis quisyluosum tentant per cœrula cursum. Superata tamen aliquando sylua ad aquā deuenimus, vbi demissa naui per purā & lympidam aquā nauigabamus, donec ad hiatum quendam magnū, qui aqua hinc atq; hinc diuisa contigerat, peruenimus, quemadmodū in terra à terræ motu nonnunquam voragines fieri videmus. Nauis autem mox detractis velis facilè constitit, quanq; parùm ab fuit quin in præceps delaberetur. At nos perspicientes videmus voraginē per quā horrendā & incredibilē, ad mille ferè stadia patêre. Nam

γὰρ τὸ ὕδωρ, ὥσπερ μεμερισμένον. περιβλέποντες δὲ κατὰ δεξιὰ, ὁρῶμεν πόῤῥωθεν γέφυραν ἐπεζευγμένην, ὕδατος συνάπτοντος τὰ πελάγη, κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, κἀκ τῆς ἑτέρας θαλάττης, ἐς τὴν ἑτέραν διαῤῥέοντος. προσελάσαντες οὖν ταῖς κώπαις, κατ' ἐκεῖνο παρεδράμομεν, καὶ μετὰ πολλῆς ἀγωνίας ἐτεραιαμεν, οὔποτε προσδοκήσαντες. τοὐντεῦθεν ἡμᾶς ὑπεδέχετο πέλαγός τε προσηνὲς, καὶ νῆσος οὐ μεγάλη, εὐπρεσίτως συνοικουμένη. ἐνέμοντο δὲ αὐτὴν ἄνθρωποι ἄγριοι, Βουκέφαλοι, κέρατα ἔχοντες, οἷον παρ' ἡμῖν τὸν Μινώταυρον ἀναπλάττουσιν. ἀρβάντες δὲ, προσήειμεν ὑδρευσόμενοι, καί τοι καὶ σιτίου ληψόμενοι, εἴ ποθεν δυνηθείημεν. οὐκ ἔτι γὰρ εἴχομεν. καὶ ὕδωρ μὲν αὐτοῦ πλησίον εὕρομεν, ἄλλο δὲ οὐδὲν ἐνεφαίνετο, πλὴν μυκηθμὸς πολὺς οὐ πόῤῥωθεν ἠκούετο. δόξαντες οὖν ἀγέλην εἶναι βοῶν κατ' ὀλίγον προχωροῦντες, ἐπέστημεν τοῖς ἀνθρώποις. οἱ δὲ ἰδόντες, ἡμᾶς ἐδίωκον, καὶ

aqua velut vtrinq; diuisa stabat. Circumspiciētes autē ad dextrā videmus procul pontē extructū, aqua duo maria iungente, quātū ad superficiē attinet, & ex alio mare in aliud defluente. Incumbentes igitur remis ad illud delati sumus, ac multo labore præter spem traiecimus. Hinc nos suscepit mare placidū ac mite, insuláque non magna, ad quam facilis erat accessus. Hanc autem incolebāt Bucephali, homines feri ac agrestes, cornutiq́; cuiusmodi apud nos EMinotaurum fabulantur fuisse. Descendentes igitur ibamus aquatū, et si vsquam fieri posset, commeatū comparaturi. iam enim nobis defecerat. Et aquas quidem illic nō procul inuenimus, & præterea nihil apparebat, nisi fortasse quòd mugitus creber non longè exaudiebatur. Arbitrati igitur boum esse gregem, paululùm procedentes in homines incidimus. At illi vbi nos viderunt, mox insectati sunt, &

tres

τρεῖς μὲν τῶν ἑταίρων λαμβάνουσιν. οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς τὴν θάλατταν κατεφεύγομεν. εἶτα μέντοι πάντες ὁπλισάμενοι (οὐ γὰρ ἐδόκει ἡμῖν ἀτιμωρήτους περιϊδεῖν τοὺς φίλους) ἐμπίπτομεν τοῖς Βουκεφάλοις, τὰ κρέα τῶν ἀνῃρημένων διαιρουμένοις. φοβήσαντες δὲ πάντας, ἐδιώκομεν, καὶ κτείνομέν γε, ὅσον πεντήκοντα, καὶ ζῶντας αὐτῶν δύο λαμβάνομεν, καὶ αὖθις ὀπίσω ἀνεστρέφομεν, τοὺς αἰχμαλώτους ἔχοντες. σιτίον μέντοι οὐδὲν, εὕρομεν. οἱ μὴ τοῦν ἄλλοι παρῄνουν ἀπροσφάτειν τοὺς παρειλημμένους. ἐγὼ δὲ οὐκ ἐδοκίμαζον· ἀλλὰ δήσας, ἐφύλαττον αὐτοὺς, ἄχει δὴ ἀφίκοντο παρὰ τῶν Βουκεφάλων πρέσβεις, ἀπαιτοῦντες ἐπὶ λύτροις τοὺς συνειλημμένους. συνίεμεν γὰρ αὐτῶν δανευόντων, καὶ γοερόν τι μυκωμένων, ὥσπερ ἱκετευόντων. τὰ λύτρα δ' ἦν τυροὶ πολλοὶ, καὶ ἰχθῦς ξυροὶ, καὶ κρόμμυα, καὶ ἔλαφοι τέτταρες, τρεῖς ἑκάστη πόδας ἔχουσα· δύο μὴ τοὺς ὄπισθεν,

tres è comitum numero ceperunt, reliqui verò ad mare confugimus. Hinc nos vnà omnes armis instructi (neque enim socios multos negligere consilium erat) irruimus in Bucephalos, qui iam interfectorum carnes inter se diuidebant. Terrefactos igitur ad vnum persequuti sumus, & circiter quinquaginta interfecimus, captis ex illis duobus viuis: ac iterum reuersi sumus, captiuos nobiscum trahentes. Porrò commeatus nihil offendimus: quare nonnulli suadebant vt captiui iugularentur. at mihi non probabatur: verùm vinctos seruaui, donec legati à Bucephalis repeterent, redimeréntque captiuos. Intelligebamus autem eos ex nutibus, & tristi quodam mugitu quê edebant velut supplicantes. Erat autem redemptionis precium, multi casei, & sicci pisces, & cepe cum ceruis quatuor, quorum vnicuiq; tres duntaxat essent pedes: duo quidem in parte po-

θεν, οἱ δὲ πρόσω ἐς ἕνα συμπεφύκεσαν. ἐπὶ τούτοις ἀπρδόντες τοὺς συνειλυμμένους, καὶ μίαν ἡμέραν ἐπιμείναντες, ἀνήχθημεν. ἤδη δὲ ἰχθύες τε ἡμῖν ἐφαίνοντο, καὶ ὄρνεα παραπέτετο, καὶ ἄλλα, ὁπόσα γῆς πλησίον ὄσης, σημεῖα προὐφαίνετο. μετ' ὀλίγον δὲ καὶ ἄνδρας εἴδομεν, καινῷ τρόπῳ ναυτιλίας χρωμένους. αὐτοὶ γὰρ, καὶ ναῦται, καὶ νῆες ἦσαν. λέξω δὲ τοῦ πλοῦ τὸν τρόπον. ὕπτιοι κείμενοι ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ὀρθώσαντες τὰ αἰδοῖα (μεγάλα δὲ φέρουσιν) ἐξ αὐτῶν ὀθόνην πετάσαντες, καὶ ταῖς χερσὶ τοὺς πωδεῶνας κατέχοντες, ἐμπίπτοντος τοῦ ἀνέμου, ἔπλεον. ἄλλοι δὲ μετὰ τούτους, ἐπὶ φελλῶν καθήμενοι, ζεύξαντες δύο δελφῖνας, ἤλαυνόν τε, καὶ ἡνιόχευον· οἱ δὲ προϊόντες, ἐπνεύρουτο τοὺς φελλούς. οὗτοι ἡμᾶς οὔτε ἠδίκουν, οὔτε ἔφευγον, ἀλλ' ἤλαυνον ἀδεῶς τε καὶ εἰρηνικῶς, τὸ εἶδος τοῦ ἡμετέρου πλοίου θαυμάζοντες, καὶ πάντοθεν περισκοποῦντες. ἑσπέ-

steriore: nã qui in anteriore erant, in vnum concreuerãt: His cõditionibus redditis captiuis, vnum tantũ diem commorati recessimus. Iam inde nobis pisces apparebãt, & aues præteruolabant, & eiusmodi alia, quæ terræ vicinæ signa solent esse, occurrebãt. Neq; verò multò pòst homines vidimus, qui nouo & insolito more arte nautica vterentur. Ipsi enim simul & nautæ & naues erant. Libet aũt nauigationis modum indicare. Resupinati super aquam iacebant, erectis in altum pudendis: nam illa grandia ferunt. ex illis linteũ extendebãt, & manibus pedem tenebant, ac incidente vento nauigabant. Post hos & alij suberib. insidentes, iunctis duobus delphinis remigabant equitabãtq;, alij præcedentes subera trahebant. Hi nulla nos iniuria affecêre, neq; fugerũt, sed intrepidè et pacatè vehebantur, nauis nostræ figuram admirati, & vndique circumspectãtes. Sub vesperam

ρας δὲ ἤδη, τοσήχθημεν νήσῳ οὐ μεγάλῃ, κατῳκεῖτο δ' ἄντη ἐπὸ γυναικῶν, ὡς ἐνομίζομεν, Ἑλλάδα φωνὴν προϊεμένων. προσήεσαν γὰρ, καὶ ἐδεξιοῦντο, καὶ ἠσπάζοντο, πάνυ ἑταιρικῶς κεκοσμημέναι, καλαὶ πᾶσαι, καὶ νεάνιδες, ποδήρεις τοὺς χιτῶνας ἐπισυβόμεναι. ἡ μὲν οὖν νῆσος ἐκαλεῖτο Καβαλοῦσα, ἡ δὲ πόλις ἄντη, Ὑδαμαρδία. λαβοῦσαι δ' οὖν ἡμᾶς αἱ γυναῖκες, ἑκάστη πρὸς ἑαυτὴν ἀπῆγε, καὶ ξένον ἐποιεῖτο. ἐγὼ δὲ μικρὸν ἑποστὰς (οὐ γὰρ χρηστὰ ἐμαντευόμην) ἀκριβέστερόν τε περιβλέπων, ὁρῶ πολλῶν ἀνθρώπων ὀστᾶ, καὶ κρανία κείμενα. καὶ τὸ μὲν βοὴν ἱστάναι, καὶ τοὺς ἑταίρους συγκαλεῖν, καὶ ἐς τὰ ὅπλα χωρεῖν οὐκ ἐδοκίμαζον· πεχειρισάμενος δὲ τὴν μαλάχην, πολλὰ ἠυχόμην αὐτῇ, διαφυγεῖν ἐκ τῶν παρόντων κακῶν. μετ' ὀλίγον δὲ, τῆς ξένης διακονουμένης, εἶδον τὰ σκέλη οὐ γυναικὸς, ἀλλ' ὄνου ὁπλάς. καὶ δὴ σπασάμενος τὸ ξίφος, συλλαμβάνω τε αὐτὴν, καὶ

ram autem appulimus ad insulam non admodum magnã, quæ, vt arbitrabamur, à mulieribus Græca lingua loquentibus habitabatur. Nã nos accesserunt, & exceperunt, salutâruntq́, meretriciè admodum comptæ ornatæq́, ac formosæ omnes ac iuuenculæ, talares tunicas secũ trahentes. Insulæ quidem nomẽ erat Cabalusa, ciuitatis verò Hydamardia. Susceperũt itaq́ nos mulieres, & secum quemq́ singulæ abduxerunt, ac hospitem fecerunt. Ego verò cunctabũdus substiti. nihil enim fausti ominabar: circunspiciensq́ diligentiùs, video multorum hominum ossa, & caluas passim iacêre. Vt autem clamorem suscitarem, & socios conuocarem, ac ad arma prosilirem, non placuit: verùm accepta in manus malua, enixè orabam eam, vt ex præsentibus malis euaderem. ac paulò pòst cùm ministraret hospita, vidi non mulieris crura, sed vngulas asini. Ibi mox & eam educto gladio corripio,

καὶ δήσας, περὶ τῶν ὅλων ἀνέκρινον. ἡ δὲ, ἄκουσα μὲν, εἶπε δὲ ὅμως, αὐτὰς μὲν εἶναι θαλασσίους γυναῖκας, Ονοσκελέας προσαγορευομένας, τροφὴν δὲ ποιεῖσθαι τοὺς ἐπιδημοῦντας ξένους· ἐπειδὰν γὰρ, ἔφη μεθύσωμεν αὐτοὺς, συνευνηθεῖσαι, κοιμωμένοις ἐπιχειροῦμεν. ἀκούσας δὲ ταῦτα, ἐκείνην μὲν κατέλιπον αὐτοῦ δεδεμένην, αὐτὸς δὲ ἀνελθὼν ἐπὶ τὸ στέγος, ἐβόων τε, καὶ τοὺς ἑταίρους συνεκάλουν. ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, τὰ πάντα ἐμήνυον αὐτοῖς, καὶ τάτε ὀστᾶ ἐδείκνυον, καὶ ἦγον εἴσω πρὸς τὴν δεδεμένην. ἡ δὲ αὐτίκα ὕδωρ ἐγένετο, καὶ ἀφανὴς ἦν· ὅμως δὲ τὸ ξίφος τῆς εἰς ὕδωρ καθῆκα, πειρώμενος· τὸ δὲ αἷμα ἐγένετο. ταχέως οὖν ἐπὶ ναῦν κατελθόντες, ἀπεπλεύσαμεν. καὶ ἐπεὶ ἡμέρα ὑπήνυγαζε, τήν τε ἤπειρον ἀπεβλεπόμενοι, εἰκάζομεν εἶναι τὴν ἀντιπέραν τῇ ὑφ' ἡμῶν οἰκουμένῃ κειμένην. προσκυνήσαντες δὲ, καὶ προσευξάμενοι, περὶ τῶν μελλόντων ἐσκοποῦμεν.

& vindictam de omnibus interrogo. Illa autem, etsi inuita, fassa est tamen se mulieres esse marinas, quæ Onosceleæ appellantur, vesciq; peregrinis hospitibus. Vbi enim, inquit, eos iam temulentos reddidimus, illis concumbentes, dormientes inuadimus. Hæc postquam audissem ego, illam quidem vinctam reliqui, verùm supra tectum ascendi ipse, & vociferabar, comitesq; conuocabam. Qui vbi conuenissent, illis totam rem indicabam, & ossa ostendebam, atque intrò ad vinctam ducebam. At illa protinùs in aquam versa est, & euanuit. ego verò experiri volens, gladium in aquam condidi, illaq; mox sanguis effecta est. Ocyùs igitur nauem repetentes abnauigauimus. Hinc postquam illuxit dies, conspecta terra, coniecimus esse eam, quæ nostro orbi opposita est. Procidentes itaque, atque precati, quid esset futurum dispiciebamus.

Quibus-

καὶ τοῖς μὲν ἐδόκει ἐπιβᾶσι μόνον, αὖθις ὀπίσω ἀναχωρεῖν· τοῖς δὲ, τὸ μὲν πλοῖον αὐτῆ καταλιπεῖν, ἀνιλθόντας δὲ ἐς τὴν Μισόμωμον, παραβλῶσι τῶν ἐνοικούντων. ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα ἐλογιζόμεθα, χειμὼν σφοδρὸς ἐπιπνεύσας, καὶ προσαράξας τὸ σκάφος ᾧ ἀγιαλῷ, διέλυσεν. ἡμεῖς δὲ μόλις ἐξενηξάμεθα, τὰ ὅπλα ἕκαστος, καὶ εἴ τι ἄλλο οἷός τε ἦν, ἁρπασάμενοι. ταῦτα μὲν, τὰ μέχρι τῆς ἑτέρας γῆς συμπεσόντα μοι ἐν τῇ θαλάττῃ, καὶ παρὰ τὸν πλοῦν ἐν τοῖς νήσοις· ἢ ἐν ᾧ ἀεὶ, καὶ μετὰ ταῦτα, ἐν ᾧ κύτει, ἢ ἐπὶ ἐξήλθομεν, παράτε τοῖς ἥρωσι, καὶ τοῖς ὀνείροις, καὶ τὰ τελευταῖα, παρὰ τοῖς Βουκεφάλοις, καὶ τοῖς Ονοσκελέσι· τάδ' ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν τοῖς ἑξῆς βίβλοις διηγήσομαι.

Quibusdam autem placebat ascendere duntaxat, & rursum redire: aliis verò illic relicta naui, ad terræ meditullium profectos explorare incolas. Interea cũ hæc cogitaremus, oborta vehemens tempestas, nauẽ littori impactam cõminuit. Nos verò ægrè enatauimus, armis, & quod quisq; poterat, secũ correptis. Hæc autem & huiusmodi fuêre, quæ mihi, donec ad alteram terrã venirem, contigere, nimirum quæ in mari, & inter nauigandum, in insulis, & in aëre, & quæ postea in ceto, & cum ab illo exissemus, quæ apud Heroês & Somnia, postremò quæ apud Bucephalos, & Onoscelcas: cætera autẽ quæ in terra acciderũt, sequentibus libris enarrabo.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a MOMO placuit.] *Lucianus hic alludere videtur ad id quod de Momo scripsit Aristoteles de partibus animalium libro 3. eum naturam incusasse, quòd bobus cornua in capite, non in armis potius addiderit, videlicet quòd vehementiùs possint ferire. Idem Lucian. in Nigrino: Momus, inquit, reprehendebat*

tauri artificē Deum, qui non præposuisset oculis cornua. Is aūt re-
prehensionis cōmuniq; Deus apud priscos fuit habitus, quādo etiā
vitijs, morbisq;, & multis etiā pestib. sua illi præfecerunt numi-
na. Hunc Hesiod. poëta in Thegonia Nocti filium prodidit, absq;
genitore. b Galatheæ Nereidi.] Nenei filiæ, quæ dicitur
quasi lactis filia Galathea. c Tyro.] De ea habes Dialogum, in-
ter Deorum dialogos Neptuni & Euippei: Item in Philopatre.
d Ad prorā aūt.] Prodium est à veterib. poëtis, esse quas-
dam in Oceano insulas, ad quas post mortē deferantur eorū ani-
mi, qui sanctè religioseq; vixerint. Ibi eos inter se iucundissimè
ac suauissimè viuere, in amœnissimo quodā prato, quod gemmeæ
florū oculis naribusq; gratissimorū varietate perpetuò distinctū
picturatumq; sit. Nunquā non illic nitere cœlū, frondere arbores,
pubescere herbas, ridere omnia, spirare assiduè mollissimos fauo-
nios, quorū flabellis arborū comæ leniter ventilatæ, placidissimo
murmure aurib. blandiantur. Eò accedere innumerabilem vim
ac copiā immortaliū auicularum, quæ vsq; & vsq; liquidissimos
cantus tenui gutture funditantes, intimos audientium sensus in-
credibili voluptate permulceant. Pratū ipsum perennibus riuulis
variè interfecari, quorū aqua nitidissima ad versicolores lapil-
los molliter fracta & allisa susurrū efficiat dulcissimū. Ita, qua
floscularū ambrosios odores exhalantiū suauitate, qua zephyro-
rū viritantib. arborū ramis illudentium sibilo, quæ volucrū con-
centibus, quā blando murmurantiū riuulorū strepitu beatas il-
las mentes indesinenter hilarari. Ergo alios ad Orphei, Amphio-
nis ve lyram choreas agere, alios psallere, alios corollas texere, a-
lios in herba fusos, quā tellus tremulis laurorū ac myrtorū opaca
tur vmbraculis, iucundissimos sermones conserere. Humū ipsam
opū suarū prodigā, sine vllo cultu, ter quotquot annis, vbertate
summa alimentorū copiā eis suggerere, ac subministrare. Hæc as
liaq; similia de insulis beatorū post Homerū alij poetæ, atq; Lu-
cianus noster hic & de Luctu, vt dicti fabulantur. Imò Lucianus
summa festiuitate hanc fabulā repræsentat & eludit. e Re-
gnare in ea Cret. Rhadā.] Rhadamāthus Lyciæ rex, filius Io-
uis ex Europa, Minois & Aeaci frater, vir iustissimus. Vide Virg.
6. Aen & Seruium in eundē. f De Aiace Tel.] Occubuit ad
Troiā, vt scribūt, Sophocles in Aiace & Cretēsis Dictys in histo-
riæ

via belli Troiani. g Theseo al. esse mul.] *Thesei plures mulieres fuisse scribit Plutar. in ipso Theseo.* h Hi corpora non hab.] *Hospites neminē omnino vident, sentiunt tamen ingentē concursum fieri ad litus, hominū congratulantiū ijs qui recentes venerunt, eosq; maxima cū lætitia excipientium.* i Qui Elysius voc.] *In quo animas boni meriti antiqui transire existimabant, & beatorū insulas esse dicebāt, vt autor est Seruius* k Cūcta aff. vēti.] *Homerus Fauonium inter oēs ventos admodū serenum flare per cāpos Elysios dixit.* l Homeri vers.] *Nullius opera in tāta celebritate & laude fuerūt apud veteres quām Homeri, ita vt maxima rediret fama ad eos, quos in suis scriptis vel semel nominasset. Eius sunt duo præcipua poēmata, Ilias & Odyssea. in hac Vlyssis describit errores. in illa verò bellū Troianū, ac potissimùm Achillis gesta. Homeri aūt poēmata quanti fecerint Athenienses, quāq; vtilia esse ad inflāmandos honestatis ac dignitatis amore animos iudicārint, hinc existimari licet, quod legem tulerunt, vt quinto quoq; anno in Panathenaīs, eius vnius ex omni poētarum numero carmina publicè canerentur. Ita enim cogitabant leges præcipere quidē quid faciendū, fugiendūq; sit, sed, propter brevitatem, non docere: at poētas, qui vitā hominum imitantes, res præclarè & fortiter gestas copiosè exponerēt, easq; propemodū ante oculos constituerent, aptiores esse ad persuadendū. Simulē honorē habuerūt Aeschylo vt diximus, aduersus Indoctum inferius.* m Stesichorus, & ipsi Hel. recō.] *Stesichorus poēta propter Helenæ vituperationē oculis captus nō prius, nisi placato palinodia oblaso numine, videre potuit. De eo in Macrobijs.* n Oēs quidē semideos] ἡμιθέους. i. *semidei non integri dij, neq; homines, sed altero parente diuino, altero humano: aut semidei, ratione virtutis, qua supra humanā naturam ascendebant proximè ad diuinā: vel, qui in natura humana, virtute diuina prædīti erant. Tertullianus quatuor Gentiliū deorū differētias fuisse scripsit: quorū quidā selecti, & maiorū gentium dij vocati sunt: quidam semidei & heroes: quidam medioxumi: & quidam semones. Selectos deos credidit antiquitas eos, quib. maior inesset potestas, & 24. excogitauit hisce nominibus: Iupiter, Saturnus, Ianus, Apollo, Genius, Mercurius, Mars, Vulcanus, Neptunus, Cupido, Orcus qui dicitur Pluto, Liber pater. Duodecim dearum selectarū nomina: Iuno, Tellus, Ceres, Lucina, Diana,*

Minerua, Venus, Vesta, Thetys, Bona dea, Isis, Themis. Semideos vocârunt antiqui viros probos, & fœminas sanctimonia vitæ spectabiles: vt Aesculapium, Herculem, Romulum, ex hominibus assumptos in cœlum. Semones verò dixerunt, qui à lunari globo & à media aëris regione potens in terram imperium habent, & dominium in reliquas creaturas: quales fuerunt Vertumnus, Hippo, Priapus. Medioxumos nuncupârunt eos, qui mediocris essent potestatis, & minorum Gentium dij, quorum numerus planè fuit incognitus. Nam eò superstitionis deducta fuit antiquitas, vt cuilibet numini elementa, herbæ, radicibus arbori & fructibus terræ, deum assignauerit. Syluis & nemoribus quatuor deos attribuerunt: Faunos, Panes, Satyros & Syluanos. o De eo affirmant.] *Iupiter in Bis accusato Homerum vocat cæcum & præstigiatorem. Thersites itidem in Mortuorum dialogis. Martianus lib. 1. de nuptijs Philologiæ, cæcutientem Mæonium dixit. Alij adeò pauperem fuisse dicunt, vt non esset illi vnde sumptus puero à quo duceretur, impenderet. Fecit nominis eius claritas, vt quem viuum, rebusq; omnibus egentem nemo agnouerit, nunc multæ Græciæ vrbes certatim sibi vendicent, adeò vt quibus potissimùm credere debeamus, non facilè fuerit discernere. Quod etiam testatur Cic. pro Archia: Homerum, inquit, Colophonij ciuem esse dicunt suum, Chij suum vendicant, Salaminij repetunt, Smyrnæi verò suum, esse confirmant. Itaq; delubrum eius in oppido dedicauerunt. Multi alij prætereà pugnant inter se, atque contendunt. Extat de ea re distichon Græcum apud Gell. lib. 3. cap. 11. p* Euphorbi nomine.] *Troianus fuit adolescens Panthi filius, fratris Hecubæ, teste Homero Iliad. 17. Interfectus à Menelao. Eum fuisse tempore belli Troiani dixit Pythagoras: vt est apud Laërtium in Pythagora, & Ouid. libr. 15. Metamor. q* Pauonum pennis.] *In pauonis cauda Iuno Argi oculos posuisse dicitur. Ouid. in fine 1. Metamorph. r* Impiorum loco plecterentur.] *Sceleratorum. Impius autem dicitur in deos, in patriam, & in parentes. Cic. 3. Tusc. Qui in parentes vultu nubilo, irato, acerbo, importuno est, quamuis eos, neque dicto, neque facto vllo ladat, is impius est: qui verò parentes pulsat, aut necat, maximè impius est. s* Phalaridem Agrigentinum.] *Hic Agrigen-*

Agrigentinorum tyrannus, cui Perillus taurum æneum fabricauit, quo impositi noxij dum torrerentur, tauri mugitum reddebant. Tandem vniuersa Agrigentinorum multitudo in eum impetum fecit, quòd nesciret modum pœnis statuere. De eo Seneca lib. de Clem. 2. c. 4. Illos ergo crudeles vocabo, qui puniendi causam habent, modum non habent, sicut in Phalari, quem aiunt non quidem in homines innocentes, sed super humanum ac probabilem modum seuisse. Huius meminit quoque idem Seneca lib. de Ira 2. t Et Busiridem Aegyptium.] *Busiris rex Aegyptiorum Neptuni & Libyæ filius, qui Thrasii consilio hospites immolabat incognitos, & nullius criminis reos, vt eorum sanguine pluuiam eliceret, cuius penuria Aegyptus nouem annis laborauerat: tandem ab Hercule interemptus, vt quidam tradunt. Nam Strabo lib. 17. fabulã esse putat, quod de eo memoriæ proditum est. De eo Seneca eodem lib. de Clementia 2. c. 4. Crudeles qui ignotos homines & obuios, non in compendium, sed occidendi causa occidunt, nec interficere contenti, seuiunt: vt Busiris ille,* u Diomedem Thracẽ.] *Diomedes rex Thraciæ, dum equos suos humana carne aleret, in Tyrida oppido truculentus, ab Hercule equis ipsis ad deuorandũ obiectus est. Ouid. 9. Metamorph.*

Quid quũ Thracis equos humano sanguine pingues
Plenaq; corporibus laceris præsepia vidi?

Visaq; deieci? dominumq;, ipsosq; peremi? x Scironem.] *Latronem insignem, qui proximos Megaris scopulos insidens, in viatores prætereuntes nullo non crudelitatis genere seuiebat. Hunc tandem Theseus dicitur occidisse.* y Et Pityocampten.] *Schinin insignem latronem, qui circa Isthmi initium, teste Pausania, miro crudelitatis genere seuiebat. Apprehensas enim piceas in terram flectebat, & quos pugna vicisset, hos alligatos sinebat in aërem efferri, quocirca cum vtraque arbor alligatum ad se traheret, vinculiq; nodus in neutram laxaretur partem sed vtrinque pariter conuelleret, eueniebat, vt qui alligatus esset, laceraretur. Eodem pacto ipsum quoq; Schinin Theseus dilaniauit, viamq; quæ ex Trœzene Athenas ducit, latronibus infestam, tutam reddidit. Ouid. lib. 7. Aen.*

Occidit ille Schinis, magnis maiè viribus vsus. Pityocampte, hoc est, pinuum incuruator appellatus est etiam in

apologia

apologia contra eum qui dixerat: Prometheus es in verbis, in fine, ℞ Admonuit autē.] *Cùm ex insulis fortunatis diuniteretur fingit se à Rhadamantho admonitum, tria obseruant. Ne gladio ignem diuerberaret, siue dissecaret. Quid autem istud sibi velit, apud Pythagoram, non facilè fuerit augurari. D. Hieronym. atq; etiam Cyrillus impudentē, ac ira percitū animum, verborum asperitate (is enim gladius est) non esse lacessendū exponunt. Diogenes, potentiorum iracundiam non incitandam interpretatur, cui sententiæ subscribit etiam Plutarch. Et Horat. cùm in Sermonibus dixit*: Atq; ignem gladio scrutare, *nihil aliud sibi voluit, nisi admonere nos, ne magnorum hominum indignationem aduersus nos prouocaremus lacesseremúsve. Lucianus, Basilius & Plato, rem quæ neq; vsui, neq; efficaciæ rerū dere possit, non solicitandam attendendámve: hinc significari arbitrati sunt. Cui similia hæc, Aquam in mortario tundere, & laterem lauare. De quibus vide Erasmum nostrum. A* Maxima verò omniū.] *Lucianus hîc cùm in campis Elysiis, diuersa nocentium genera grauissimis pœnis affici, se vidisse referat: acerrimè eos qui in vita mentiti essent, apud illos puniri ait, quorum Herodotū Ctesiamq; principes ponit, facetissimè a quo, sed id animo spectasse subiungens, quippe qui nullius sibi mendaciū esset conscius. Idem etiam in eo Dialogo, qui* Φιλοψευδὴς ἢ ἀπιστῶν *inscribitur, veteres Græcos, præcipueq; Herodotū Ctesiamq; Cnidium, atq; his superiores: & Homerum denique etiam scriptis mendacia conseruasse testatur, non modò vt ad eos quibus ipsi recitabant, sed ad posteros quoque, quasi per manus tradita, pulcherrimis verbis metrisq; seruata peruenirent. Luciani de veteribus scriptoribus iudicium non est improbandum, cùm & alij Græci complures in eadem fuerint sententia: Strabóq; ac Diodorus Siculus, non semel eos mugatos asserit. B* Et vix à Leucothea.] *Cic. lib. 3. de Nat. deor. Quid deinde? Ino dea dicetur, quæ Leucothea à Græcis, à nobis Matuta dicitur, cùm sit Cadmi filia. C* E medio sublatus sum.] *Quomodo verò id factū sit, Didymus satis succincte refert: ait enim*: οἱ νεώτεροι τὸ ὡς ἐπὶ πλέγμον ἀντιπαρασαν. τ κύρκης ἢ ὀδυσσέως ὡς δοκεῖ καὶ ζητησιν τὸ πατρὸς εἰς ἰθακλῶ ἐλθὼν ὑπ' ἀγνοίας τὸν πατέρα ἀφχήσαλ τυχόν & κτέ. *Recentiores hæc de Telegono Cyrcæ

Cyrces Vlyßisq́; filio dicta confinxerunt, qui cùm ad quærendum patrem in Ithacam esset profectus, eum per ignorantiam turturis esse occidisse existimatur. Vlyßis mortem magis explicitè nobis exponit septimus Dictys Cretensis de bello Troiano liber, in cuius calce hæc de ea re legimus: Vlyssem nempè frequẽtibus augurijs somnijsq́; territum, quòd à filio sibi timeret propterea que Telemachum in Cephaloniæ campos relegasset, Telegonum ex eo, & Cyrca genitum, ab Aeæa insula, vt patrem cognosceret, venisse. qui cùm ab Vlyßis custodibus aditu ad patrem prohiberetur, eorumq́; nonnullos trucidasset, ab Vlysse ad clamoris nuncium excitato, lancea petitus, fatum quidem ipse euitauit: hastili autẽ cuius summitati marinæ turturis os præfixerat, patrem inscius interfecit. D Nam qui in prora erat chenisсus,] *De chenisco nauis meminit idem Lucian. in Nauigio seu de Votis, vbi nos plura.* E Minotaurum.] *Fuit is Minotaurus ex adulterio Pasiphaës, & Tauri, qui scriba Minois fuit, genitus, ac propter ignominiam in Labyrintho conclusus à Minoë. Hinc poëtæ finxerunt, Minotaurum monstrum quoddam esse, quod ex homine tauroq́; natum.*

ΛΕΞΙΦΑΝΗΣ. *LEXIPHANES:*

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

DEridet hoc dialogo Lucianus Cacozelos istos, & affectatores obscuri atque inusitati sermonis, qui dum verbis plerunque obsoletis, & ab vltima vetustate repetitis, interdum etiam nouis, & à se confictis, omnia obscurant, & quasi quibusdam tenebris inuoluunt, egregiè eloquentes ac docti perhiberi cupiunt: ficto ad hoc exemplo Lexiphanis cuiusdam, quem dialogum quendam ad imitationem (vt ipse quidem videri vult) symposij Platonis compositum, recitantem introduxit, adeò ineptum atque ridiculum, vt propter verborum obscuritatem, quæ tamen eiusmodi sunt, vt vix ab ipsis illis antiquæ comœdiç scriptoribus, ex quibus pleraque ea desumpta sunt, si redeant, intelligi satis posse videantur: res quoque & ipsum argumentum

eiusmodi

eiusmodi sint, vt non facilè quicquam frigidius excogitari queat. Quo illud nimirum indicare voluit, affectatores istos, dum non res quas dicant, sed verba ad quæ res accommodent, quærunt, in vtroq; pariter ridiculè ac stultè sese dare solere. Subijcit tamen ad finem parænescs quasdam, quibus eundem hunc Lexiphanem, rectam eloquentiæ ac studiorum bonorum rationem edocet: quale quiddam infrà quoq; in Rhetorum didascalo facit, vbi duplicem ad eloquentiam comparandam viam proponit: alteram asperam quidem, sed veram ac rectam: alteram autem compendiosam ac facilem, sed ad nouum atque affectatum istud genus, cuius exemplum hic proponit, ducentem. Semper autem hoc hominum genus apud omnes odio habitum fuit. Quid enim detestabilius, quàm id quod omnium præstantissimum à natura accepimus, & quo solo à cæteris animantibus differimus, ita corrumpere ac deformare, vt iam neq; effectum amplius suũ habeat (quem enim moueant aut doceant non intellecta?) neque ad id adhiberi queat, ad quod ab initio comparatum est? Proinde & olim legimus Augustum Cæsarem ob hoc vitium Mecœnatem & item Caium nepotẽ reprehendere solitum: & apud Athenæum irridentur cùm alij quidam, tum Dionysius, qui virginem μένανδρον, & bouem χαρόταν, & porcum ἴαυχον, & alia id genus nouis atque affectatis verbis dixisset. Nostra quoque ætate Dialogus Oscorum atque Volscorum ille, indicio est quantum ab hoc dicendi genere, doctorum ingenia semper abhorruerint. Porrò quod ad versionem attinet, equidem veniam à lectoribus precor audaciæ, huius meæ, qui scriptum adeò tenebricosum, & alicubi (vt videtur) non satis integrum quoque, vertendum mihi sumpserim in tanta veterum authorum paucitate atque penuria sine quibus pleraq; intelligi hic rectè non possunt. Quòd sanè haud vnquã facturus fuissem, nisi instituti operis. & amici eius cui hanc operam locaui, maiorem quàm famæ rationem habendam putassem.

Nam

Nam illud ingenuè fateor, me non pauca planè adhuc assecutum non esse, & pleraque per coniecturas & modica quædam vestigia incedendo, leuiter, & quasi per quandam transennam, vt dicitur magis aspexisse quàm deprehendisse. Ob quæ etiam si reprehendendus fuero, illud tamen non omnino contemnendum effecisse me puto, quòd per hoc aliis ac doctoribus quibusdam ansam inuestigandi atque vltrà contendendi præbuisse videor. Neq; verò illud mè latet, quòd hoc argumentum non simplicibus verbis vertendum atq; tractandũ fuerat, & quòd simili aliquo dictionis genere ludendum, & Græcis respondendum erat. propterea quòd hîc nihil aliud quàm verba, & eorum siue antiquitas siue obscuritas spectanda veniant, rebus ipsis ne tantillum quidem eos qui hæc Latinè legant, iuuantibus. Sed tamen cùm in eo genere ipse mihi nihil tribuam, neque me dignum aliquid præstare posse videam, malui equidem quibuscunq; verbis ac modis reddere hæc: cætera autem quæ ad ludum & festiuitatem pertinent, illi relinquere, qui & ingenio plus valent, & in eo genere aliquando periculum fecerunt.

Λυκίνυ, Λεξιφάνυς, καὶ Σωπόλιος.

LVCIANVS.

ΛΕξιφάνης ὁ καλὸς μετὰ βιβλίου. Λεξ. νὴ Δί', ὦ Λυκῖνε, γράμμά ἐστι τητινὸν τῶν ἐμῶν νεοχμόν. Λυκ. ἤδη γάρ τι περὶ αὐχμῶν ἡμῖν γράφεις; Λε. οὐ δῆτα, οὐδὲ αὐχμὸν εἶπον. ἀλλ'

LExiphanes, formosus ille, cum libro scilicet. LEXI *Per Iouem, Luciane, scriptum est hornum quoddam meorum, calidum adhuc.* LVCIA *Iam enim quippiam de squaloribus nobis scribis?* LEX. *Haud equidem. Neq; verò squalorem dixi,*

ἀλλ' ὥρα σοι τὸ ἀρτιγραφὲς οὕτω καλεῖν· σὺ δὲ κυψελόβυσα ἔοικας ἔχειν ὦτα. Λυκῖν. σύγγνωθι, ὦ ἑταῖρε. πολὺ γὰρ τοῦ αὐχμοῦ τὸ νεοχμὸν μετέχει. ἀλλ' εἰπέ μοι, τις ὁ νοῦς τῶν συγγράμματι; Λε. ἀντισυμποσιάζω τὸν Ἀείστωνος ἐν αὐτῷ. Λυ. πολλοὶ μὲν οἱ Ἀείστωνες, σὺ δὲ, ὅσον ἀπὸ τοῦ συμποσίου, τὸν Πλάτωνά μοι δοκεῖς λέγειν. Λε. ὀρθῶς ἀνέγνως. τὸ δὲ λιγόμενον, ὡς ἄλλῳ παντὶ ἀνόητον ἂν ἦν. Λυ. οὐκ οὖν ὀλίγα μοι αὐτὸν ἀνάγνωθι τοῦ βιβλίου, ὅπως μὴ παντάπασιν ἀπλεποίμην τῆς ἑστιάσεως· νέκταρος γὰρ τινος ἔοικας οἰνοχοήσειν ἡμῖν ἀπ' αὐτοῦ. Λε. τὴν μὲν εἴρωνα πεδοῖ κατάβαλε, σὺ δὲ εὔπορα ποιήσας τὰ ὦτα, ἤδη ἄκουε· ἀπέστω δὲ ἡ ἐπιβύστρα, ἡ κηψέλις. Λυ. λέγε θαρρῶν, ὡς ἔμοι γε οὔτε Κύψελός τις οὔτε Πρίανδρος ἐν τοῖς ὠσὶ κάθηται. Λε.

sed venustas quædam est, scriptum adhuc recens ita appellare. Tu autem videris aures sordibus oppletas habere. LVC. *Ignosce, amice: nam multum affinitatis inter se habent calor & squalor. Sed dic mihi quódnam argumentum scripti istius est?* LEX. *Conuiuium in eo vicissim instituo contra Aristonis illud.* LVC. *Multi quidem Aristones sunt: sed tu, quantum ex symposio colligere licet, Platonem videris mihi dicere.* LEX. *Rectè sentis: cæterùm quod dicitur, vt facilè cuiuis alteri inexplicabile fuisset.* LVC. *Proinde mihi pauca ipsius libri recita, vt ne omnino expers sim epuli istius. Nectar enim quoddam pocillaturus ex ipso nobis esse vidêre* LEX. *Cauillatorem igitur hunc abs te in humum proijce. Ipse verò auribus factis permeabilibus, ausculta iam: absit autem obturatrix ista Cypselis.* LVC. *Dic audacter. Nam mihi quidem neq; Cypselus neq; Periander in auribus residet.*

LEX.

Λε. σκόπει δὴ μεταξὺ, ὅπως διαπεραίνομαι, ὦ Λυκῖνε, τὸν λόγον, εἰ εὔαρχός γε ἐστὶ, καὶ πολλὴν τὴν εὐλογίαν ἐπιδεικνύμενος, καὶ εὔλεξις, ἔτι δὲ εὐώνυμος. Λυ. ἔοικε τοιοῦτος εἶναι, σός γε ὤν, ἀπ' ἄρξαι ποτέ. Λεξ. εἶτα δειπνόσομεν, ἦδ' ὃς ὁ Καλλικλῆς. εἶτα τὸν δειλινὸν περιδινησόμεθα ἐν Λυκείῳ. νῦν δὲ ἔδη καιρός ἐστι χρίεσθαι τὸ ἡλιοκαὲς, καὶ πρὸς τὴν εἴλην θέρεσθαι, καὶ λουσαμένους ἀρτοσιτεῖν· καὶ ἤδη γε ἀπιτητέα. σὺ δὲ, ὦ παῖ, στλεγγίδα μοι, καὶ βύρσαν, καὶ φωσώνια καὶ ῥύμματα ναυστολεῖν ἐς τὸ βαλανεῖον, καὶ τὸ πίλυτρον κομίζειν· ἔχεις δὲ χαμάζε παρὰ τὴν ἐγγυοθήκην δύ' ὀβολώ. σὺ δὲ τί καὶ πράξεις, ὦ Λεξίφανες; ἥξεις, ἢ ἐλινύσει ἔτι αὐτόθι; κἀγὼ, ἦν δ' ἐγὼ, τρίπαλαι λουτιῶ· οὐκ εὐπόρως τε γὰρ ἔχω, καὶ τὰ ἀμφὶ τὴν τράμιν μαλακίζομαι, ἐπ' ἀστράβης ὀχηθείς. ὁ γὰρ

LEX. *Aduerte itaque interea quo pacto peragam, Lycine, orationem, an ea principium commodum vtique habeat, ac multum eloquentiæ præ se ferat, stylo haudquaquam trito atque obuio cõmposita, præterea autem & verbis bonis ornata.* LVC. *Apparet huiuscemodi esse, præsertim tua cùm sit: sed incipe tandem.* LEX. *Proinde cœnabimus postea, inquit Callicles. Exin vespertinum illud (quòd solet) in Lycéo obambulabimus. Iam nunc autem tempus est vngendi, pro meridiano atq; æstiuo more, & ad Solis splẽdorem apricãdi, ac postquã lauerimus, panem esitandi. Atque adeò abeundum iam est. Tu verò puer strigilem mihi, ac vestem pelliceam, linteaq́, & saponem, vt mittas in balneum, atq; ablutoriam vt afferas. Habes autẽ humi iuxta armariolũ duos obolos. Sed & tu quid ages, Lexiphanes? Veniésne, an ampliùs hîc demoraberis? Tum ego: Iam olim, inquã, lauaturio. Nam & ægrè incedo, & ex ijs quæ circa anũ sunt, malè habeo, mula clitellaria vectus videlicet.*

ὁ γὰρ ἀσφαλάτης ἐπέσπευχε, καί τοι ἀσκωλιάζων αὐτός. ἀλλὰ γὰρ ἐν αὐτῷ ἐκ ἀπῆν ἐμοὶ τῷ ἀρρῷ· κατέλαβον γὰρ τοὺς ἐργάτας λιγυείζοντας τὴν θρηνῳδίαν, ὡδίῳ, τὸς ἐ τάφον τῷ ἐμῷ πατρὶ κατασκευάζοντας. συντυμβωρυχήσας δὲ αὐτοῖς, καὶ τοῖς ἀναχῶσι τὰ ἄνδηρα, καὶ αὐτὸς ὀλίγα συγχαροπονήσας, ἐκείνους μὲν ἀφῆκα, τῦ τι κρύους ἕνεκα, καὶ ὅτι καύματα ἐῶ. οἶσθα δέ, ὡς ἐν κρύῳ σφοδρῷ γίνεται τὰ κάυματα. ἐγὼ δὲ περιελθὼν τὰ ἀρώματα, σκόροδά τε εὗρον ἐν αὐτοῖς πεφυκότα. καὶ γε παράλους τινὰς ἀνορύξας, καὶ τ σκανδίκων καὶ βρακάνων λαχανευσάμενος ἔτι δὲ κάχρυς πεπάμενος, (οὔπω δὲ οἱ λειμῶνες ἀνθοσμίαν ἦσαν, ὡς αὐτοπολητὶ βαδίζειν) ἀνατιθεὶς ἐπὶ τῷ ἀσφάδλῳ, ἐδάρδαλον τὸν ὄρρον. καὶ νῦν βαδίζω τι ὀδλιηρῶς, καὶ ἰδίῳ θαμὰ, καὶ μαλακιῷ τὸ σῶμα, καὶ δέομαι διανεῦσαι ἐν ᾧ ὕδατι ἐπιπλέων.

Approperabat enim mulio, tametsi claudicaret ipse. Sed & in ipso agro absque labore non fui. Deprehendi enim operarios contillantes æstiuam cantionem, eos nimirũ qui patri meo sepulchrum extruebant. Postquam igitur cũ illis vnà fodissem, & cum ijs quoque qui ripam aggerebant, ipse parumper manum operi admouissem, illos quidem reliqui & frigoris causa, & quia vredo quædam erat. Scis autem quòd in frigore vehementi vredines generentur. Ego verò obambulans culta agrorum, etiam allia reperi inter ipsa enata: Ac terræ clauis aliquot effossis, Scanarijsq; herbis & Bracanis esui collectis: pręreà & hordeo coëmpto (nondum autem prata floreſcentibus vitibus fragrabant, vt pedibus incedere liberet) sublatus in mulam, attriui summum podicem. Et nunc ex eo ægrè & cum dolore incedo, & sudo frequenter, & corpore langueſco, opúsque habeo quàm plurimùm in aqua pernatare.

Iuuat

χαίρω δὲ, μετὰ κάματον ἀπολουόμενος, ἀπθρέξομαι οὖν καὶ αὐτὸς τὸν παίδα, ὃν εἰκὸς ἢ παρὰ τῇ λεκιθοπώλιδι, ἢ περὶ τῶν γυμαιοπώλῃ μὲ περιμένειν. καί τοι προηγόρευτο αὐτῷ ἐπὶ τὰ Σέλγη ἀπαντᾶν. ἀλλ' εἰς μαιρὸν οὑτοσὶ αὐτὸς ἐμπολήσας γε, ὡς ὁρῶ, πυριάτην τέ τινα, καὶ ἐγκρυφίας, καὶ γήτεια, καὶ φύκας, καὶ οἶβον τουτονὶ, καὶ λωγάνιον, καὶ τοῦ βοὸς τὸ πολύπτυχον ἔγκατον, καὶ φώκτας. εὖγε, ὦ Ἀττικίων, ὅτι μοι ἄβατον ἐποίησας τὸ πολὺ τῆς ὁδοῦ. ἐγὼ δὲ ἦδ' ὃς, σίλλος, ὦ δέσποτα, γεγένημαι, σὲ περιορῶν. σὺ δὲ πῦ χθὲς ἐδείπνεις, μῶν παρὰ Ονομακρίτῳ; οὐ μὰ Δί', ἦν δ' ἐγὼ, ἀλλ' ἀγρόν δε ᾠχόμην, ψύτταν κατατείνας. οἶσθα δὲ, ὡς φιλαγρός εἰμι, ὑμεῖς δὲ ἴσως ᾤεσθέ με λαταγεῖν κοττάβους. ἀλλ' εἰσιὼν, ταῦτά τοι καὶ τὰ ἄλλα ἡδύνειν, καὶ τὴν κάρδοπον σμῆν, ὡς θεὶ δακίνας μάττοιτε ἡμῖν. ἐγὼ δὲ ξηραλοιφήσω ἀπελθών.

Iuuat aũt post laborẽ abluĩ. Proin ipse puerum curriculo ablegabo, quẽ verisimile est aut apud Lecithopolidem, aut certè apud eũ qui sacculos distrahit, me expectare. Atqui edictum illi fuerat, vt ad Selga obuiã veniret. Sed in tẽpore eccũ ipsum, adest, mercatus panem colostratũ, & alios subcinericios, & cepas virescentes, & Fucas, & cœbũ istũ, & leporinã, & bouis intestinũ illud multiplex & rugosum, & Phoctas. Euge, ô Atticion, rectè abs te factum, quòd magna itineris peragẽdi parte me subleuâsti. Ego verò, inqt ille, Sillus propemodũ here factꝰ sum, dũ te circũspicio. Cæterùm vbi tu heri cœnâsti? Nũ apud Onomacritũ? Haudquaquã ꝑ Ioué, inquã ego, sed rus ibã, vbi ripæ aggerẽ portẽdi. Scis aũtquã studiosus agrorũ sim. Vos autẽ fortasse putabatis Cottaborum strepitus exercuisse me. Sed ingressus, hæc atq; alia suauiter cõdito, ac mactram emũda, vt Thridacinas nobis pinsatis. Ego autẽ abiens, in sicco & ad solem vngar.

καὶ ἡμεῖς, ἦδ' ὅς, ὁ Φιλῖνος ἐγώ τε καὶ Ονόμαρχος, καὶ Ελλάνικος οὗτοσὶ, ἑψόμεθα. καὶ γὰρ ὁ γνώμων σκιάζει μέσην πόλον. καὶ δέος, μὴ ἐν λουτρίῳ ἀπλουσώμεθα, κατόπιν τῶν καριμάντων, μετὰ τοῦ σύρφακος βύζην ὠστιζόμενοι. καὶ ὁ Ελλάνικος ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ δυσωπῶ· καὶ γὰρ τὰ κόρα μοι ἐπιτεθόλωσθον, καὶ σκαρδαμυκτῶ θαμὰ, καὶ ἀρτίδακρύς εἰμι. καὶ τὰ ὄμματά μοι φαρμυκᾷ, καὶ δέομαι Ασκληπιάδου τινὸς ὀφθαλμοσόφου, ὃς ταράξας, καὶ ἐγχέας μοι φάρμακον, ἀπερυθριάσαι ποιήσει τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ μηκέτι λημαλέους εἶναι, μηδὲ διερὸν βλέπειν. τοιαῦτα ἄττα διεξιόντες ἅπαντες οἱ παρόντες, ἀπήειμεν, κἀπειδήπερ ἤκομεν εἰς τὸ γυμνάσιον, ἀπηθημένοι ἤδη, ὁ μέν τις ἀκροχειρισμῷ. ὁ δὲ τραχηλισμῷ καὶ ὀρθοπάλῃ ἐχρῆτο. ὁ δὲ λίπα χρισάμενος ἐλυγίζετο, ὁ δὲ ἀντέβαλε τῶν κω-

Et nos, inquit Philinus ego videlicet & Onomarchus, & Hellanicus hic sequemur. Nam & gnomon mediũ iam horologiũ vmbra designat, & periculum est ne in aqua ista impura, & aliorũ eluuie coinquinata lauãdum nobis sit à tergo. Carimãtum interfecẽ vulgi, confertis illis vndiq; nos trudentibus. Ibi tum Hellanicus: Ego verò, inquit etiam ægrè intueor, & mihi pupillæ oculorum quasi quodam atramẽto offuscatæ sunt, & nicto frequenter, & lacrymas subinde emitto: atq; ipsi mihi oculi medicinã gestiunt, ac opus habeo Aesculapij filio aliquo, medicinæ ocularis probè perito, qui miscẽdo atq; infundẽdo medicamẽtum aliquod rutilare mihi faciat oculos, & non ampliùs lippitudine laborare, aut humidũ & aquosum videre. Atque huiuscemodi quædam inter nos verbis prosecuti, oẽs qui tũ aderamus abiuimus. Et postquã venimus ad gymnasiũ, exuti vestibus, alius quidẽ pancratio, alius aũt lucta & palæstra recta exercebatur, alius pinguiter perũctus mẽbra variè distorquebat, alius iaculo con-

βύκω, ὁ δὲ μολυβδαίνας χρ=
μαδίους ἀράγδην ἔχων, ἐχει-
ροβόλει. εἶτα σαυτείβοντες, καὶ
ἀλλήλους καταυωτισάμενοι, καὶ
ἐμπαίξαντες τῶν γυμνασίῳ, ἐ=
γὼ μὲν καὶ Φιλῖνος, ἐν τῇ βρ=
λῇ πνέλω καταιονηθέντες ἐ=
ξήειμεν· οἱ λοιποὶ δὲ, τὸ ψυ=
χροβαφὲς κάρα διελφινίσαν-
τες, παρεύεον ἑποβρύχιοι θαυ
μασίως ἀναστρέψαντες δὲ αὖ-
θις ἄλλοσε ἄλλα ἐδρῶμεν ἐγὼ
μὲν ἑποδησάμενος, ἐξυόμην
τὴν κεφαλὴν τῇ ὀδοντῇ ξύ=
στρᾳ. καὶ γὰρ οὐ κηπίον, ἀλλὰ
σκαφίον ἐκεκάρμην, ὡς ἂν οὐ
πρὸ πολλοῦ τὴν κόνυον, καὶ τὴν
κορυφαίαν ἀπεκεκομηκώς. ἄλ
λος ἐτρυπτράγει, ὁ δὲ ἤμει τὴν νῆ-
στιν· ὁ δὲ ἀραιὰς ποιῶν τὰς ῥα-
φανίδας. ἐμυστίλατο τοῦ ἰχθυη=
ροῦ ζωμοῦ. ἄλλος ἤσθιε φαυλί=
ας, ὁ δὲ ἐῤῥόφει τῶν κριθῶν. κἀ
πειδὴ καιρὸς ἦν, ἐπ' ἀγκῶνος
ἐδειπνοῦμεν, ἔκειντο δὲ καὶ ὀ=
κλαδίαι καὶ ἀσκάνται τὸ μὲν δὴ
δεῖπνον ἦν ἀπὸ συμφορῶν.

lo contendebat, alius plumbeos quosdam lapides obnixè atq; vibratim tenens manu iaciebat. Deinde vbi mutuò exercuissemus nos atque alter alterũ postergassemus, gymnasioq; satis illusissemꝰ: ego quidem & Philinus postquã in labro calido abluissemus nos, abiuimus. Reliqui verò, vbi caput frigida tinctũ, Delphinũ more immersissent, mirabili quodã modo inter aquas iuxtà adnatabãt. Reuersi aũt iterũ, diuersis locis diuersa agitabamus. Ego quidem subligatis crepidis, caput fricabam dẽtato strigile. Non enim in Cepij, sed in Scaphij modum tonsus eram, vt qui non multò antè mentum ac verticẽ detondissem. Alius aũt calida glutiebat, alius ventrem reiectabat, alius raphanis in tenues partes concisis absorbebat salsas ac pisculentas illas offellas, alius agrestes oliuas commanducabat, alius etiam hordeum ingurgitabat. Atque vbi iam tempus erat, in cubitos inclinati cœnabamus. Positæ autem erant & sellæ & grabatula quædam. Proin cœna quidem collatitia erat.

παρεσκεύαστο δὲ πολλὰ καὶ ποικίλα, διχηλὰ ὕεια, καὶ σχελίδες, καὶ ἠτριαῖα, καὶ τοκάδος ἡὸς, τὸ ἐμβρυοδίχον ἔντερον, καὶ λοβὸς ἐκ παγλύου, καὶ μυττωτὸς, καὶ ἀβυρτάκη, καὶ τοιαῦταί τινες καρυκεῖαι, καὶ θρυμματίδες, καὶ θεία, καὶ μελιττοῦται. τῶν δὲ ὑποβρυχίων τὰ σελάχια πολλὰ, καὶ ὅσα ὀστράκινα τὸ δέρμα, καὶ τεμάχη Ποντικὰ τῶν ἐκ Σαργάνης, καὶ κωπαΐδες, καὶ ὄρνις σύντροφος, καὶ ἀλεκτρυὼν ἤδη ἀπῳδὸς καὶ ἰχθὺς ἦν παράσιτος. καὶ ὄϊν δὲ ὅλον ἰπνοκαῆ εἴχομεν, καὶ βοὸς λειπογνώμονος κωλήν. ἄρτοι μέν τοι ἦσαν σιφαῖοι, οὐ φαῦλοι, καὶ ἄλλοι νουμηνίοι, ὑπερήμεροι τῆς ἑορτῆς, καὶ λάχανα, τά τε ὑπόγεια, καὶ τὰ ὑπερφυῆ. οἶνος δὲ ἦν οὐ γέρων, ἀλλὰ τῶν ἀπὸ βύρσης, ἤδη μὲν

Apparata autem erant multa, & varia, bifida videlicet suilla, & laterum pulpamenta, & suminis quædam, & suis nuper enixæ intestinum illud quo fœtus recipit, & hepar è sartagine, & alliatum, & Abyrtace, & similia quædam condimenta opipara, deinde & Thrymmatides, & frictillæ ficulnis folijs inuolutæ, & ex melle dulciaria. Ex natatilibus autem & marinis cartilaginea multa, & quæcunque ostraceis teguntur, & offæ ponticæ, eorum quæ sportulis siue nassis excipiuntur, & anguillæ copaides, & gallina altilis, & gallus qui canere desiit. Etiam piscis erat parasitus, & ouem totam in furno assatã habebamus, bouisq́ iam grandioris atq́ æuo confecti pernã anteriorem. At verò panes aderant siliginei, non mali, & alij nouilunares, post festum ceu præterito vadimonio dilati, & holera tum subterranea, tum in altum excrescentia. Vinum autem erat, non vetus, sed ex ijs quæ in vtribus offeruntur, quod iam mustum quidem desierat esse, nondum

μὴ ἀγλωκὴς, ἀπιπλ& δὲ ἔτι. ποτήρια δὲ ἴκαζε παρὰ τῆς δελφινίδ& τραπέζης, ὁ λαγυψιμέτωπ&, καὶ πυάνης μυτοφόρυγξ, ἐνλαβὴς ἔχων τὸν λύχνον, καὶ βομβυλὸς, καὶ διροπύξινον· καὶ γαγγῶν τόμα, οἷα Θερικλῆς, ἄπλα ὀρυχαλλὶ τε. καὶ ἄττα ἀστμα, τὰ μὲν Φωκαΐθεν, τὰ δὲ Κνιδόθεν· πάνλα μὲν τοι ἀνεμοφόρητα, καὶ ὑμφόρακα. κυμβία δὲ λῶ, καὶ φιαλίδια, καὶ ποτήρια γραμματικά, ὥστε μισὸν λῶ τὸ λυχνίον. ὁ μὲν δὴ τις ἐπινοίβης ὑπερπαφλάζων, ἐς μεφαλὴν ἡμῖν ἐπήρτητο τοὺς ἄνθρακας. ἐπίνομεν δὲ ἀμυσὶ καὶ ἤδη, ἀκροθώρακα λάβων, ἄττ, ἐκεκόμεθα βακχαζόντι. καὶ ἀσκύλισέ τις ἡμῖν τὸν ποδοκύπλην καὶ τριγωνίστριαν, μετὰ δὲ, ὁ μὲν τις ἐπὶ τὸν κατήλιφα, ἀναῤῥιχησάμεν&, ἐπιφορυμαίζοντα, ὁ δὲ λυχνίδια ἕ-

nondum tamen ad plenum coctum erat. Pocula verò posita erant omnis generis in Delphinide mensa, putacrater ille occultator frontis, & clauatus, Mentoreum opus, habens ansam prehensu facilem, & Bombylius, & Dirocypelum, & fictilia multa, qualia Thericles coquebat, multicapaciáque, atque alia latioris, quorum quædam ex Phocæa, alia verò è Gnido aduecta fuerunt. Omnia verò tenuia, fragiliáque, ac teneras testas habentia. Erant autem ibi & cymbia, & paruæ phialæ quædam, & pocula quædam grammatica, ita vt plenus esset abacus. At verò lebes furnarius ebulliens, in caput nobis euertit carbones. Bibimus autem continuis hauſtibus, & iam inebriati eramus, atque exinde vngebamur cancharide, & introduxit nobis quiſpiam podoclypam, & trigoniſtriam, atque exinde alius quidam in tabulatum aſſultans, irtumpendi locum quærebat, alius autem crepitu ac plau-

λα ἐπαιζον· ἄλλοι δ' ἐρρίπτουν τὸ σῦ γίλωτι τῷ ὀσφύϊ. καὶ ἐν ταυτῷ κελουμένοι ἀσυ-
κώμαζον ἡμῖν αὐτεπάγγελτοι, Μεγαλώνυμός τις ὁ λιθοξόος, καὶ Χαρέας ὁ χρυσοτέκτων, ὁ κατὰ νότου ποικίλος, καὶ ὁ Ωκάταξις Εὔδημος. ἐγὼ οὖν ἐρόμην αὐτοὺς, τί παθόντες, ὄψὲ ἥκοιεν. ὁ μὲν οὖν Χαρίας, ἐγὼ δ' οὐδέν, ἔφη, πρᾶγμα ἐπόθουν, ἀλλ' ὀψὲ ὁ Μεγαλώνυμος, περὶ ἄλλα ἔχων· ἐμοὶ μὲν γὰρ ἄλλως ἡ ἡμέρα, ὡς ἴσθ', καὶ ἄλλως. ὡς ἄρα οὖν ἐχεγγυοτέρας ἔσης, ὅτι ῥησιμπράν ἔχομεν, ὅτι ἡμιόλιον ἐστὶν ὡς ὑστερουμένοις. πυθόμενος δὲ ὅτι ὁ στρατηγὸς ὀπτὸς ἔσοιτο, λαβὼν ἄχρηστα ἱμάτια, ἀνήνυτα καὶ ἀφόρητα ὑποδήματα, ἐξέφρησε ἑαυτόν. ἔπ' ἀνθρώπους

su digitorum ludebat: alius porò cum risu lumbos lasciuiter agitabat. Atque interea vbi iam lauissemus, comessantes ad nos intrò irruperunt vltrò, non accersiti, Megalonymus causarum ac litium sectator ille, & Chærea aurifex, is qui tergum variegatum habet, & Eudemus Ocataxis. Ego verò interrogabam eos, quidnam accidisset eis cur tam serò venirent? Chærea igitur: Segmentum quoddam, inquit, & inaures & pedicas filiæ meæ apparabam, & ob hoc ad repotia vobis veni. At ego, inquit Megalonymus, aliis rebus occupatus fui. Dies enim fuit haudquaquam iudicialis, vt scitis, & nefastus: proinde, vtpotè silentio in foro existente, neque perorare licuit, neque per diem dicendo, aquam & clepsydram dispensare. Cùm audissem autem quòd Imperator conspiciendum sese præberet, accepis vestibus inusitatis, & bono stamine textis, subligaculisq; calceis antea non gestatis, proripui meipsum foràs: atq; exinde

ἐνθὺς ἐντυγχάνω Δαδούχῳ τε καὶ Ἱεροφάντῃ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀῤῥητοποιοῖς, Δεινίαν σύρουσιν ἄγδην ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἔγκλημα ἐπάγοντας, ὅτι ὠνόμαζεν αὐτὸς, καὶ ταῦτα εὖ εἰδὼς, ὅτι ἐξ οὗπερ ὡσιώθησαν, ἀνώνυμοι τέ εἰσι, καὶ οὐκ ἔτι ὀνομαστοὶ, ὡς ἂν ἱερώνυμοι ἤδη γεγενημένοι. οὐκ οἶδα, ἦν δ' ἐγὼ, ὃν λέγεις, τὸν Δεινίαν. ἐκάλει δ' οὖν με τοὔνομα. ἔστιν, ἦ δ' ὃς, ἐν τοῖς σκειραψείοις ἐγκαψικίδαλος ἄνθρωπος, τῶν αὐτολυκύθων, καὶ τὸ αὐτοκαβδάλων, ἀεὶ κουριῶν, ἐνδρομίδας ὑποδούμενος, ἢ βαυκίδας, ἀμφιμάσχαλον ἔχων. τί οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, ἔδωκεν ἀμηγέπη δίκην, ἢ λὰξ, πατήσας ὤχετο; καὶ μὴν ἐκεῖνός γε, ἦ δ' ὃς, ὁ τέως αὐλούμενος, ἤδη ἔμπεδός ἐστιν. ὁ γὰρ στρατηγὸς, καί τοι ἀτιμαγελοῦντι καρπώδεσμά τε αὐτῷ περιθεὶς καὶ περιδέραιον ἐν

exinde statim incidi in Daduchum & Hierophantem, ac cæteros arcanis ac turpibus operantes, qui Diniam obtorto collo ad magistratum rapiebant, reum facientes, quòd ipsos nominâsset, idq; cùm sciret, quòd ex eo tempore, quando initiati fuissent, & sine nomine forent, & innominabiles, vtpotè sacrinomines iam facti. At nescio, inquam, quêmnam hunc Diniam dicas. Vocabat igitur me nomine. Est, inquis, in tabernis aleatorijs homo perditus, [a] ex egenis ac vilibus istis, semper comatus ac squalidus, endromidum aut baucidarum calceamento subligatus, ac veste manicata indutus. Quid igitur, inquam, dedítne pœnas aliquo modo? an calcibus insultans aufugit? At verò ille, inquit Megalonymus, qui anteà inter tibias & cantores perstrepebat, iam immobilis ac tacitus est. Nam Imperator segregatum, & à reliquo grege seorsim amotum, circundatis illi manicis, & intento vinculo

ἐν ποδοκάκαις καὶ ποδοστρα-
βαις ὑποίησεν εἶναι. ὥστε ἐν
δεσμοῖς ὢν ὑπέβδυλλέ τε ὁ
κακοδαίμων, ὑπὸ τοῦ δέους,
καὶ πορδαλέος ἦν, καὶ χρή-
ματα ἀντίψυχα διδόναι ἤθε-
λεν. ἐμὲ δὲ, ἦ δ' ὃς ὁ Εὔδη-
μος, ὑπὸ τὸ ἀκροκνεφὲς με-
τεστείλατο Δαμασίας, ὁ πα-
λαι μὲν ἀθλητὴς καὶ πολυνίκης,
νῦν δὲ ἤδη ὑπὸ γήρως ἔξαθλος
ὤν. οἶσθα τὸν χαλκοῦν· τὸν ἑ-
στῶτα ἐν τῇ ἀγορᾷ, καὶ τὰ μὲν
πυττῶν, τὰ δὲ ὀνῶν, διετέλε-
ια. ἐξοικιεῖν γὰρ ἔμελλε τήμε-
ρον εἰς ἀνδρὸς τὴν θυγατέρα,
καὶ ἤδη ἐκάλλυνεν αὐτὴν, εἶτα
μερμέριόν τι κακὸν ἐμπε-
σὸν, διέκοψε τὴν ἑορτήν. ὁ
γὰρ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ Δίων, οὐκ οἶδ'
ἐφ' ὅτῳ λυπηθεὶς, μᾶλλον δὲ
θεοεχθίᾳ σχεθεὶς, ἀπῆγξεν ἑαυ-
τόν. καὶ εὖ ἴστε, ἀπολώλει ἂν, εἰ
μὴ ἐγὼ ἐπιστὰς, ἀπηγχόνι-
σα τε ὀκλὰξ παρακαθήμε-
νος, ἐπινύσσων τὸν ἄνθρω-
πον,

vinculo collari, in pedicis ac tibialibus tormentis degere hominem fecit. Quare in vinculis existens, pedebat nonnihil miser ille præ timore, & crepabundus erat, pecuniámque pro redimenda vita dare volebat. At me, inquit Eudemus, summo diluculo accersiri ad se fecit Damasias, is qui olim quidem athleta fuit, multásque victorias retulit, nunc autem præ senectute iam à certaminibus abstinet. Nosti æream statuam in foro positam. Ac alia quidem picando, alia inflammando peregi. Domum enim deducturus hodie fuerat filiam suam ad nouum maritum, iamq; adeò exornabat illam: cùm interea anxium quoddam malum interueniens, diremit festum. Nam filius ipsius Dion nescio qua causa mœrore affectus, imò deorum odio aliquo agitatus, strangulârat seipsum. Ac satis scitote, perijsset ille, nisi ego superueniens ablaqueassem ipsum, & à resti soluissem, diu geniculatim assidens, & compungens hominem

πον, βαυκαλῶν καὶ σλακωδωνίζων, μὴ τι ἔτι σωιχὰς ἐν τῷ φάρυγγι, τὸ δὲ μάλιστα ὀνήσαν ἐκεῖνο τοῦτο, ὅτι ἀμφοτέρας διατασχὼν αὐτοῦ τὰ ὦτα, διεπίεσα. μᾶλλον ἐκεῖνο τοῦτο δ' ἐγὼ, φησὶ Δίωνα ἢ διαταπύγωνα καὶ λακκοσχίαν ἢ μυρτῶνα, καὶ σχινοτράκηλον νεανίσκον, ἀναφλῶντα καὶ βλιμάζοντα, τοῦ τινα παῖδα ἢ σάθωνα ἄθηται, μιμούμενον ἐκεῖνός γε καὶ νικᾷ τε καὶ ἅμα δοκεῖ τῷ θεῷ, ἤδη ὁ Εὐδημος θαυμάσας· Ἀρτεμιδώρῳ γὰρ ὄντι αὐτοῖς ἐν μέσῃ τῇ αὐλῇ, σκοπάδειον ἔργον, τὰ τῆς προσπεσόντος, ὅτι Δαμάσιος, ἢ ὑπὸ γυναικὸς αὐτοῦ, πρεσβύτης ἤδη, καὶ τῷ λιφαλεῖ ποτὲ λίαν ἀκριβῶς, ἰκτινοῦν ἐλεῆσαι σφᾶς. ἡ δὲ αὐτίκα ἐπένευσε, καὶ σῶς τοῦτο, καὶ νεῶ Θεοδώρῳ μᾶλλον δὲ περιφανῶς Ἀρτεμιδώρῳ ἔχουσι τὸν νεανίσκον. ἀνέθεσαν οὖν αὐτῇ τάτι ἄμα, καὶ βέλη καὶ τόξα, ὅτι

nem, huc illuc ceu infantem in cunis versans, et undequaque explorans, ac tantas, sicubi concretum ad hoc guttur haberet. Quod autem potissimùm profuit, illud erat, quod ambabus manibus comprehendens illius latera vi compressi. Tum ego: Num illum, inquam, Diona dicis, cinædum, & scrotum propendens habentem, mulierosum, & lenatiscum subinde rodentem, adolescentem mastrupantem, & obscœna tractantem, si quem probè mutoniatum senserit, ipsum admittentem? At ille, certè etiam delicatus & gulosus: At deam, inquit Eudemus, admiratus. Diana enim ipsis est in media aula posita Scopadeum opus. Ad hãc procidentes & Damasias, & vxor eius vetula iam & capite admodum cano, supplicabant ei vt miseretur sui. Illa autem statim annuit. Et nunc Theodorum, seu potius Artemidorum adolescentem hunc habent. Consecrárunt autem illi cùm alia quædam, tum sagittas & arcus, quoniam

ὅτι χαίρει τούτοις· τοξότις γὲ καὶ ἐκηβόλος καὶ τηλέμαχος, ἡ Ἄρτεμις. πίνωμεν οὖν, ἔφη, ὦ Μεγαλώνυμε. καὶ γὲ καὶ λάγυνον ζυτινὴ παρηβηκόη ἥκω, ἣν ἐγὼ νομίζων, καὶ τορῶς φυσαλίδας, καὶ ἐλαίας χαμαιπετεῖς, φυλάττω δ' αὐτὰς ὑπὸ σφραγῖσι θεσπεσιωτάτοις, καὶ ἄλας ἐλαίας νεοσσούς, καὶ πλινθία ταυτὶ ποτήρια, ὀξυόσπρακα, ἐμπυλάκωτα, ὡς ἐξ αὐτῶν πίνοιμι, καὶ πλακοῦντα ἐξ ἐντέρων ἐρωδιλόδη πλὴν πλοκίου· σὺ δ', ὦ παῖ, πλέον μοι ζοῦ ὕδατος ἔγχει, ὡς μὴ ἐπαιθαρεῖν ἀρξάμενος, ἐπειτά σε ἡ παιδοδιδάσκαλος ἐπὶ σὲ ἴσει γέ, ὡς ὀλίγου μοι καὶ διέμπικον ἔχω τὴν κεφαλήν. μετὰ δὲ ταῦτα, σμυθήσομεν, οἷα καὶ ἄλλοτε ἐώθαμεν. ἀγὲ ἄκαιρον λύπην ἐνοινοφλύαν. ἐπαινῶ τοῦτο, λῆρε δ' ἐγώ. καὶ γὲ, ὅτιπερ ὄφελος ἰσμὲν τῆς Ἀττικίσεως ἄκρον. εἰθὲ λέγωμεν ἃ εἰώθαμεν. οὐ γὰρ ἐπιτήδειον ἐνταῦθα σπουδάζειν. ἔγωγε οὖν, ἔφη, ἐπαινῶ σε, καὶ ἀποδέχομαι τὴν γνώμην. ἀλλ' ἐκεῖνο ἐννόησον, ὅτι ἐπὶ δεῖπνον ἥκομεν, καὶ ἐπὶ τὰ ἐκείνου ἐσμὲν ἐνταῦθα. ἐκεῖνος γὰρ ἡμᾶς ἐκάλεσεν. ἐκεῖνος οὖν ἐπιτρεπέτω ἡμῖν ὅ τι βούλεται. ἐγὼ δὲ ἐπαινῶ τὸν Μεγαλώνυμον, ὅτι ἐπιτρέπει ἡμῖν ὅ τι βουλόμεθα. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐκεῖνος ἐπαινεῖται ὑπὸ τῶν ἐπιτρεπόντων ἃ βούλεται. ἐπαινῶ τοίνυν καὶ ἐγὼ

ὑλίας, ἦ δ' ὅς, Καλλικλῆς. τὸ γὰρ ἐρωτικὸν ἀλλήλοις συχνάκις, καλοῦ θιγάνειν γίγνεται. ἐγὼ δ', ἦ δ' ὅς, ὁ Εὔδημος ἔφην, ἅτε δὴ ψυχρὸν, ἥδιον ἂν ἐμφορητῷ ἀκοπνικάλοιμι· καὶ γὰρ χαμοῦνής εἰμι, καὶ χλιαυθὲς, ἥδιον ἀκούοιμι τῶν χαροσόφων τούτων, εἴ τι ἀόλητόν, καὶ τῆς βαρβιτῳδοῦ. τί ταῦτα ἔφησθα ὦ Εὔδημε, λῶ δ' ἐγὼ; ἀλογίαν ἡμῖν ἐπιτάττεις, ὡς ἀνόμοις δοι, καὶ ἀπεγλωττισμένοις. ἐμοὶ δ' ἤ γλῶττά τε ἤδη λοιᾶ, καὶ λὺ ἀνηγόμην γε, ὡς ἀρχαιολογήσων ὑμῖν, καὶ καταινίξων ἀμφ' γλώττης ἄπαυστος. ἀλλὰ σὺ τὸ ὅμοιον ἀργάσω μοι, ὥσπερ εἴ τις ὁλκάδα τειάρμονον, ἐν εὐφ πλέουσαν, ἐμπεπνυμαθωμένου τοῦ ἀκατίου, ἀγκύραις τε καὶ ἀκροκυμάτοις, ἕλκοράς τινας ἀμφισύμους, καὶ ἰσχάδας σιδηρᾶς ἀφάς, καὶ ναυσιπέδας, ἀναχαιτίζοι τὴν ῥόμβε τὸ ῥέθριον, φθόνῳ τ' εὐλωμίας.

Rectè dicis, inquit Callicles. nam nugis mutuò prouocare nos, voluptatem quandam offert. Ego verò, inquit Eudemus: frigus enim est, meraciori vino malim intus stipari. Nam frigoris impatiens sum, & tepefactus libentiùs audiuero digitis gesticulantes istos, tibicinem puto & Barbitœdum. Quid hæc ais, Eudeme, inquam, an tu silentium nobis imperas, tanquam ore carentibus, & lingua spoliatis? Mihi verò & lingua iampridem dicturit, adeoq; iam animo prouehebar, quasi antiqua vobis narraturus quædam, & ablaturus omnes vos linguâ. Sed tu simile quiddam fecisti mihi, ac si quis nauem onerariam tribus instructam velis secundo vento nauigantem, implentibus lintea Notis, prosperè labentem, & persumos fluctus eumtem, retia naculis quibusdam ancipitibus, ancoris ferreis, naualibusq; pedicis demissis retineat, & rursus impetum inhibeat, inuidens videlicet tranquillitati.

Promde,

οὐκοῦν, ἦ δ' ὃς, σὺ μὲν, εἰ βούλει, πλεῖ, καὶ νεῖ, καὶ θεῖ κατὰ τῶν κλύδωνος· ἐγὼ δ' ἀπόγειος, πίνων ἅμα, ὥσπερ ὁ τοῦ Ὁμήρου Ζεὺς, ἢ ἀπὸ φαλάκρου, ἢ ἀπὸ τῆς ἀκρουρανίας, ὄψομαι διαφερόμενον σέ τε, καὶ τὴν ναῦν πρύμνηθεν ἀπὸ τοῦ ἀνέμου κατουρουμένην. Λυκ. ἅλις, ὦ Λεξίφανες, καὶ ποτοῦ καὶ ἀναγνώσεως. ἐγὼ γοῦν ἤδη μεθύω τοι, καὶ ναυτιῶ. καὶ ἢν μὴ τάχιστα ἐξεμέσω ταῦτα πάντα, ὁπόσα διεξελήλυθας, εὖ ἴσθι, κορυβαντιάσειν μοι δοκῶ, περιβομβούμενος, ὑφ' ὧν κατεσκέδασάς μου ὀνομάτων. καί τοι τὸ μὲν πρῶτον γελᾷν ἐπήει μοι ἐπ' αὐτοῖς· ἐπειδὴ δὲ πολλὰ, καὶ πάντα ὅμοια ἦν, ἠλέουν σε τῆς κακοδαιμονίας, ὁρῶν εἰς Λαβύρινθον ἄφυκτον ἐμπεπτωκότα, καὶ νοσοῦντα νόσον τὴν μεγίστην, μᾶλλον δὲ μελαγχολῶντα. ζητῶ

Proinde, inquit ille, tu quidem, si placet, uauiga, & nata, & curre per vndas intempestas: ego autem interea bibens, de terra, vt Homericus ille Iupiter, de rupibus alicunde, aut de summo cœli vertice spectabo & te iactari fluctibus, & nauem ipsam de puppi à vento aquis immersari.

LVC. *Satis, ô Lexiphanes, & potus & lectionis istius. Ego enim tibi ebrius iam sum, & nauseo: & nisi quamprimùm enimuero ista omnia, quæcunque recitando persecutus es, sat scias, videor mihi mox insanus ac furiosus fore, obstrepentibus mihi vndique verbis istis, quæ mihi modò offudisti. Quanquam à principio ridere in mentem veniebat mihi illorum gratiâ. Verùm postquam ea multa atque omninò similia erant, miserebar tui & miseriam & infelicitatem istam, cùm viderem in labyrinthum quendam irremeabilem incidisse te, morbûmque ægrotare maximum, imò verò atra bile percitum.*

Cogito

ἐγὼ δὴ πρὸς ἐμαυτὸν, ὁπόθεν τὰ τοσαῦτα κατὰ σωτηλίξω, καὶ ἐν ὁπόσῳ χρόνῳ, καὶ ὅπου κατακλείσας, ἔχοις τοσοῦτον ἐσμὸν ἀτόπων καὶ διαστρόφων ὀνομάτων, ὧν τὰ μὲν αὐτὸς ἐποίησας, τὰ δὲ κατορωρυγμένα ποθὲν ἀνασκῶν, κατὰ τὸ ἰαμβεῖον, Ὀλοιο, θνητῶν ὑπεκλέγων τὰς συμφορὰς· τοσοῦτον βόρβορον σωτρανίσας, κατιώτησάς μου, μηδένα λόγον ἀργασμένης λοκᾶς δὲ μοι μήτι φίλον τινὰ, ἢ οἰκεῖον ἢ ἔννουν ἔχειν· μήτι ἂν ἀφιλοσοφήσειεν ὅστις, ἢ πορὰ ἡσίαν ἄγοντι ἐντετυχηκέναι, ὃς τὰ λυθεῖς ἀπὸν, ἔπαυσεν ἄρσι, ὑδέρῳ μὲν ἐχόμενον, καὶ ὑπὸ τοῦ πολθους διαῤῥαγεῖσαν λιναλωνόντα, σαυτὸν δὲ ἐυσαρκον εἶναι λοκοῦντα, καὶ εὐρωστίαν οἰόμενον τὴν συμφορὰν, καὶ ὑπὸ μὴ τῶν ἀνοήτων ἐπαινόμενον, ἀγνοούντων ἃ πασχεῖς, ὑπὸ

Cogito itaque apud me ipsum, vnde tam multa mala collegeris, & quàm longo tempore, & vbi denique conclusum habueris tantum examen absurdarum ac distortarum vocum, quarum alias quidem ipse finxisti, alias autem defossas alicunde erucis, iuxta Iambicum illud:

Pereas, miseriis qui eligis mortalium.

Tantum cœnum vndequaq; cogens, in me exhausisti. Porrò videris mihi neminem amicum, aut familiarem, aut beneuolum habere, neq; etiam in virum liberum, & qui loquendi libertate vteretur, incidisse vnquam, qui vera monendo, liberaret te à morbo isto intercutaneo, quo quidem correptus es, & præ malo illius, periculum ne disrumparis, sustines: tibi ipsi autem bene habito corpore esse videris, & calamitatem istam pro bona valetudine ducis, ac ab ijs quidem qui nihil intelligunt, laudaris, quando illi quid tu patiaris, ignorant: à doctis

ὑπὸ δὲ τῶν παιδευομένων ἐνίοτε ἐλεεῖσθαι. ἀλλ' ἂν καλὸν γε τοῦτον Σώπολιν ὁρῶ, τὸν ἰατρὸν παρόντα. φέρε, οὕτω ἐχειρίζοντες σε, καὶ διαλεχθέντες ὑπὲρ τῆς νόσου, λάσιόν τινά σοι ἐυρήσομεν συνετὸς γὰρ ἀνὴρ, καὶ πολλὰ ἤδη παραλαβών, ὥσπερ σὲ, ἠμιμανεῖς καὶ παρηλλαγμένους ἀπολαβὼν, ἐχρίσας φάρμακον. χαῖρε Σώπολι, καὶ τοῦτον Λεξιφάνην παραλαβὼν, ἐς τὰ πρόσω, ὡς οἶσθα, ἡμῖν ὄντα, λήρων δὲ καὶ ξένα περὶ τῶν φωνῶν νόσῳ ξυνόντα, καὶ παρηλλαγμένῳ ἤδη τελέως ἁρπασθῆναι, σῶον γέ τι τῷ τρόπῳ. Λε. μὴ ἴμεν, Σώπολι, ἀλλὰ τοῦτον Λύκινον, ὃς πανταχοῦ φανῶς μαινόμενος ὁλισθαίνοντα ἡμῶν. οἴεται, καὶ λάθρᾳ Μνησάρχου τοῦ Σάμιον, σιωπῇ καὶ γλωττάρχαν ἡμῖν ἐπιβάλλ. ἀλλὰ μὰ τὴν ἀναίσχυντον Ἀθηνᾶν, καὶ μὰ τὸν μεγάλον θηριομάχον Ἡρακλέα, οὐδ'

autem miserationem dignus putaris. Sed cōmodum Sospolim hunc medicum accedere video. age huic tradendo te, & super morbo differendo, remedium aliquod inuenemus tibi. Intelligens enim vir est, ac multos iam ad se receptos, iisdem vt te, semsanos & insanientes à morbo infuso pharmaco liberauit. Salue, Sospoli, atq; hunc Lexiphanē quæso ad te receptum, sodalem, vt scis, nostrum, nugis autem in præsentia quibusdam, & peregrino circa sermonem morbo correptum, periculumq; sustinentem ne prorsus pereat, ferua, quocunque tandem modo. LEX. Nequaquam, Sospoli me, sed hunc Lycinum qui manifestè desipit, & homines mente præditos parùm sapere existimat, ac iuxta Mnesarchi filium, Samium illum, silentium ac linguæ ignauiam nobis intendit. Sed per Mineruam haud vnquam erubescentem, aut trepidam, & per magnum ferarum debellatorem Herculem, ne tanti

οὐδ' ὅσον τοῦ γρῦ καὶ τοῦ φυεὶ φροντιοῦμεν αὐτῷ. ὀπτεύομαι οὖν μηδὲ ὅλως ἐντυγχάνειν αὐτῷ. ἔοικα δὲ καὶ ῥιναυστήσειν, τοιαῦτα ἐπιτιμῶντος ἀκούων· καὶ ἤδη γε ἄπειμι παρὰ τὸν ἑταίριον Κλεινίαν, ὅτι πυνθάνομαι χρόνον ἤδη ἀκάθαρτον εἶναι αὐτῷ τὴν γυναῖκα, καὶ ταύτην νοσεῖν, ὅτι μὴ ῥεῖ· ὥστε οὐκέτι οὐδ' ἀναβαίνει αὐτὴν, ἀλλ' ἄβατος, καὶ ἀνήρατός ἐστι. Σώ. τίδε, νοσεῖ, ὦ Λυκῖνε, Λεξιφάνης; Λυ. αὐτὰ ταῦτα, ὦ Σώπολι, οὐκ ἀκούεις, οἷα φθέγγεται; καὶ ἡμᾶς τοὺς νῦν προσομιλοῦντας καταλιπὼν, πρὸ χιλίων ἐτῶν ἡμῖν διαλέγεται, διαστρέφων τὴν γλῶτταν, καὶ ταυτὶ τὰ ἀλλόκοτα συντιθεὶς, καὶ σπουδὴν ποιούμενος ἐπ' αὐτοῖς, ὡς δή τι μέγα ὄν, εἴ τι ξενίζοι, καὶ τὸ καθεστηκὸς νόμισμα τῆς φωνῆς παρακόπτοι. Σώ. μὰ Δί' οὐ μικράν τινα λέγεις τὴν νόσον, ὦ Λυκῖνε· βοηθη-

ne tanti ipsum quantum [b] Gry vel Phuy faciamus. Moneo autem omnino ne obuiam quidem veniendum ipsi esse. Videor mihi verò etiam ringi, cùm talia increpantem audio. Ac iam vtique ab eo ad sodalem Cliniam, quoniam audio vxorē eius iamdiu mensib. nō laborasse, & ex eo ægrotare illā, quia nō fluit: quare non ampliùs ne inscenditur quidem, sed inaccessa & inarabilis est. SOSTR. Quid autem? an ægrotat, Lycine, Lexiphanes? LYCIN. Ipsa hæc, Sosipoli, ánnon audis qualia loquitur, ac nobis, qui nunc cum eo conuersamur, relictis, quasi ante mille annos nobiscum sermocinatur, distorquens linguam, ac aliena atque externa hæc componens, omnemq; operam in illis sumens? perinde ac si magnum quiddam foret, si peregrinis verbis vtatur, & consuetam atque receptam monetam sermonis adulteret. SOSTR. Per Iouem haud paruum quendam morbum narras, Lycine.

βοηθητέα γοῦν ὦ ἀνδρὶ παντὶ μηχανῇ. καὶ μὰ τὸν, τῶν χολωτῶν τινι φαρμακον τουτὶ μιγαπαλμῷ, ἀνήρ, ὡς πιὸν ἐμέσαι. φέρε, πρῶτος αὐτὸς πίθι, ὦ Λεξίφανες, ὡς ὑγιὴς ἡμῖν, καὶ καθαρὸς γένοιο, τῆς τοιαύτης τῶν λόγων ἀδολεσχίας ἐκκενωθείς. ἀλλὰ πείθηταί μοι, καὶ πίθι, καὶ ῥᾷων ἔσῃ. Λε. οὐκ οἶδ' ὁ καὶ θρασύτης μι, ὦ Σώσιππε, σύ τι καὶ Λυκῖνε, πιπισκοντες τουτονὶ τὸ φαρμακον. θέλοιμα γοῦν, μὴ πῶμα γένοιτό μοι ζῶντο τῶν λόγων τὸ πόμα. Λυ. πίθι, καὶ μὴ μέλλε, ὡς ἀνθρώπινα ἤδη φρονοίης, καὶ λέγοις. Λε. ἔοικ' οὐ θέλομαι, καὶ πίομαι. φεῦ τί ζῶζε; πολὺς ὁ βορβορυγμὸς, ἐγγασρίβυθόν τινα ἔοικα πεπωκέναι. Σώ. ἄρξαι δὴ ἐμεῖν· βαβαὶ πρῶτον τουτὶ τὸ μῶν, εἶτα μετ' αὐτὸ ἐξ ἀπύνθου τὸ ἀᾶλα, εἶτα ἐπ' αὐτοῖς, τὸ

Subueniendum itaque homini est quauis arte. Atque adeò diuino quodam instinctu insanorum ac bile percitorum alicui pharmacum hoc mixturus, domo abij, vt epoto hoc vomeret. Age primus ipse bibe, Lexiphanes, vt sanus nobis & mundus fias, tali verborum absurditate euacuatus. Verùm obedi mihi, ac bibe, & minus difficilis eris. LEXIPH. *Nescio quidnam etiam facietis mihi, Sospolitu, & Lycinus hic, obtrudentes mihi pharmacum hoc epotandum. Metuo itaque ne ruina quædam mihi sit sermonum potio hæc.* LYC. *Bibe, & ne cunctare, vt humana demanceps sapias ac loquaris.* LEXI. *Ecce obedio, & bibo. Pheû? Quid hoc rei est? Quantus tumultus ventris? Equidem diuinatorem quendam dæmonem videor mihi imbibisse.* SOS. *Incipe igitur vomere. Papæ? Primùm hoc μῶν. inde post illud exiuit ἄᾶλα. istud*

postea

τὸ ἦδ' ὃς, καὶ ἀμηγέπῃ, καὶ λῷστε καὶ δήπουθεν, καὶ συνεχὲς τὸ ἅπτα. βίασαι δ' ὅμως, καὶ καθεῖς εἰς τὴν φάρυγγα τοὺς δακτύλους, οὐδέπω τὸ ἴκταρ ἐμήμεκας, οὐδὲ τὸ σκαρδινᾶσθαι οὐδὲ τὸ τευτάζεσθαι, οὐδὲ τὸ σκύλλεσθαι. πολλὰ ἔτι ὑποδέδυκε, καὶ μεστή σοι αὐτῶν ἡ γαστὴρ, ἄμεινον δὲ, εἰ καὶ κατὰ δεξιωρήσειεν ἂν ἔνια. ἡ γοῦν σιλληπορδία μέγαν τὸν ψόφον ἐργάσεται, συνεκπεσοῦσα μετὰ τοῦ πνεύματος. ἀλλ' ἤδη μὲν καθαρὸς οὗτοσί, πλὴν εἴ τι μεμένηκεν ὑπόλοιπον ἐν τοῖς κατὰ ἐντέροις. σὺ δὲ, τὸ μετὰ τοῦτο, παραλαβὼν αὐτὸν, ὦ Λυκῖνε, μετὰ παίδευε, καὶ δίδασκε, ἃ χρὴ λέγειν. Λυκῖν. οὕτω ποιήσομεν, ὦ Σώπολι, ἐπειδήπερ ἡμῖν προδοποίηται τὰ παρὰ σοῦ. καὶ πρὸς σὲ τὸ λοιπὸν, ὦ Λεξίφανες, ἡ συμβουλή. εἴπερ ἄρ' ἐθέλεις ὡς ἀληθῶς ἐπαινεῖσθαι ἐπὶ λόγοις, κἂν τοῖς πλήθεσιν εὐδοκιμεῖν, τὰ μὲν

postea & ἦδ' ὃς, & ἀμηγέπῃ, & λῷστε, & δήπουθεν, & continuum illud ἅπτα. At coge tamen, & insere in fauces digitos. Nondum verò ἴκταρ istud euomuisti, neque σκορδινᾶσθαι illud, aut τευτάζεσθαι, aut σκύλλεσθαι. multa adhuc intus abdita latent. Satiùs autem fuerit, si per inferiora quoque secernantur nonnulla. σιλληπορδία siquidem ista magnum strepitum faciet, vnà cum spiritu erumpens. At iam quidem mundus hic est, nisi si quid remansit reliquum in inferioribus intestinis. Tu verò posthac acceptum eum, Lycine, dedoce, atq; institue quæ docet loqui. LYC. Ita faciemus, Sosipoli, postquam nobis via iam ad eam rem abs te patefacta est. Ac tecum deinceps, Lexiphanes, consultatio mihi est. Quòd si igitur cupis verè ob dicēdi potestatem laudari, ac in multitudine hominum.

τὰ μὲν τοιαῦτα πάντα φεῦγε, καὶ ἀπέστρεπε. ἀρξάμενος δὲ ἀπὸ τῶν ἀρίστων ποιητῶν, καὶ ὑπὸ διδασκάλοις αὐτοὺς ἀναγνοὺς, μέτιθι ἐπὶ τοὺς ῥήτορας. καὶ τῇ ἐκείνων φωνῇ συντραφεὶς, ἐπὶ τὰ Θουκυδίδου καὶ Πλάτωνος ἐν καιρῷ μέτιθι, πολλὰ καὶ τῇ καλῇ κωμῳδίᾳ, καὶ τῇ σεμνῇ τραγῳδίᾳ ἐγγυμνασάμενος. παρὰ γὰρ τούτων ἅπαντα τὰ κάλλιστα ἀπανθισάμενος, ἔσῃ τις ἐν λόγοις, ὡς νῦν γε ἐλελήθεις σαυτὸν τοῖς ὑπὸ τῶν κοροπλάθων εἰς τὴν ἀγορὰν πλαττομένοις ἐοικὼς, κεχρωσμένος καὶ τῇ μίλτῳ καὶ τῷ κυανῷ, τὸ δ' ἔνδοθεν πηλινός τε καὶ ἔνθρυπτος ὤν. ἐὰν ταῦτα ποιῇς, πρὸς ὀλίγον τὸ ἐπὶ τῇ ἀπαιδευσίᾳ ἔλεγχον ὑπομείνας, καὶ μὴ αἰδεσθεὶς μεταμανθάνων; θαῤῥῶν ὁμιλήσεις τοῖς πλήθεσι, καὶ οὐ καταγελασθήσῃ, ὥσπερ νῦν, οὐδὲ διὰ στόματος ἐπὶ τῷ χείρονι τοῖς ἄριστοις ἔσῃ, Ελληνα καὶ

celebrari, huiuscemodi quidem omnia fuge atque auersare. Vbi autem exorsus fueris ab optimis poëtis, & sub præceptoribus eos legeris, transi inde ad oratores. Cùm iam cum illorum sermone quasi educatus vnà fueris, ad Thucydidis & Platonis scripta in tempore accede, multum adeò & in pulchra comœdia, & in graui tragœdia te ipsum exercitando. Ex his enim vbi pulcherrima quæque decerpseris, eris aliquis dicendo. Nam nunc certè, non animaduertens, similem te præbuisti ijs quæ à luti figulis ad forum finguntur, forìs quidem illitus minio ac cæruleo, intus autem & luteus & fragilis existens. Hæc si feceris, & non recusaueris aliquandiu ob inscitiam refelli, neque etiam dediscere erubueris, bono animo esto, versaberis in multitudine: & non quemadmodum nunc irrideberis, neque etiam in ore peiore conditione melioribus eris, Græcum

να καὶ Ἀττικὸν ἀποκαλοῦντων σε, τὸν μηδὲ βάρβαρον ἐν τοῖς σαρκασταῖς ἀξιωθῆναι. πρὸ πάντων δὲ ἐκεῖνο μέμνησό μοι, μὴ μιμεῖσθαι τῶν ὀλίγων πρὸ ἡμῶν γενομένων σοφιστῶν τὰ φαυλότατα, μηδὲ πειρᾶσθαι ἐκεῖνα, ὥσπερ νυνὶ, ἀπὸ τὰ μὲν τοιαῦτα κατατατᾶν, ξηλοῦν δὲ τὰ ἀρχαῖα τῶν παραδειγμάτων. μηδὲ σε θελγέτωσαν αἱ ἀνεμῶναι τῶν λόγων, ἀλλὰ κατὰ τὸν τῶν ἀθλητῶν νόμον, ἡ σιδηρᾶ σοι προκαθαίρεσθω ἕξις. μάλιστα δὲ Χαρισι καὶ Σαφωνίᾳ θύε, ὧν πάμπολυ λίαν νυνὶ ἀπολέλειψο. καὶ ὀτυφον δὲ, καὶ ἡ μεγαλαυχία καὶ ἡ κακοήθεια, καὶ τὸ βρενθύεσθαι καὶ λαρυγγίζειν ἀπόθου, καὶ τὸ δυσκολαίνειν τὰ τῶν ἄλλων, καὶ οἴεσθαι ὅτι πρῶτος ἔσῃ αὐτὸς, ἢν τὰ πάντων συκοφαντῇς. καὶ μὴ λιχνᾶ-

cum atque Atticum vocitantibus te, qui ne cum barbaris quidem inter manifestissimos recenseri dignus sit. Ante omnia verò illud memineris mihi, [d] ne imiteris Sophistarum eorum quì paulò ante nostram ætatem fuêre, vilissima quæque, néve etiam depascas illa, perinde ut nunc, sed talia quidem proculca pedibus: imitare autem vetera exempla. Neque verò demulceant te anemonæ verborum, sed iuxta legem athletarum, solidus tibi cultus, consuetus ac familiaris sit. Præcipuè autem [e] Gratijs & Perspicuitati sacrifica: à quibus plus quàm nimis nunc à tergo relictus es. Et fastus autem, & iactantia, & mala ista scribendi cupiditas, præterea & tumidum istud, atque insolentem te gerere, verbáque plus æquo dilatare, procul absit. & acerbum illud, irridere aliorum scripta, & putare quòd tum demum primus ipse futurus sis, vbi aliorum omnium verba & orationes calumniosè reprehenderis.

ὦ κακῶν ἐμπρόσθεν, μᾶλλον δὲ τὸ μέγιστον ἁμαρτάνεις, ὅτι οὐ πρότερον τὰς διανοίας τῶν λέξεων παρασκευασμένος, ἔπειτα καλλωπισμοῖς τοῖς ῥήμασι, καὶ τοῖς ὀνόμασιν, ἀπ' ἐκείνων τὸ ῥῆμα ἐκφυλον εὑρὼν, καὶ αὐτὸς πλασάμενος οἰκεῖόν ἐναι καλὸν, τούτῳ ξυνῆς διανοίαν ἐφαρμόσαι, καὶ ξυμβαίνειν ἀναγκάσαι, ἂν μὴ παραδοὺς αὐτὸ σου, μᾶλλον ὡς νενομένῳ μὴ δὲ ἀναγκαῖον ᾖ, οἷον πρόλωτα ἢ ἐμάλωτα, οὐκ ἀλλὰ σὺ, τι σημαίνει, ἀπερρίψας, ἐκεῖνο τοικότα ἀποκεκμηκώς. καὶ οἱ μὲν ἰδιῶται πάντες ἐτεθάρσουν, ἀπὸ τοῦ ξένου πληττόντος τὰ ὦτα· οἱ δὲ πεπαιδευμένοι, ἐπ' ἀμφοτέροις, καὶ σοὶ καὶ τοῖς ἐπαινοῦσιν, ἐγέλων. τὸ δὲ πάντων καταγελαστότατον ἐπαινοῦντες, ὅτι ὑπράττεις ἂν ἀξιῶν, καὶ πῶς φωνὴν ὡς τὸ ἀρχαιότατον ἀπηκριβωμένος, τοιαῦτα ἔνια, μᾶλλον δὲ τὰ πλεῖστα ἐκαλαμήνας τοῖς λόγοις,

Iam verò neq; illud parum, imò verò maximum vitium committis, quòd non antea sententias ac res, quàm verba, paratas habes, ac postea verbis eas exornas, sed sicubi verbum alienum ac peregrinum reperisti, aut ipse fingens, pulchrum putásti esse. huic postea quæris sententiam accommodare: ac damnum quoddam existimas, si illud non alicubi intruseris, etiam si ad id quod dicitur, minimè eo opus sit: quemadmodum paulò antè ἐμάλωτα illum, nescies quidem quid significaret, proiecisti, cùm ille cũ argumento nihil conueniret. Atqui idiotæ & indocti quidem omnes obstupuerant, præ peregrinitate perculsi atque attonitis illorum auribus: at qui docti erant, amborum causa, & tui, & eorum qui te laudabant, videbãt. Illud verò omnium maximè ridiculum est, quòd cùm plus quàm Atticus videri cupias, & sermonẽ ad vetustissimam dicendi formã diligẽter exercuisse, talia quædam, imò verò plurima intermisces verba, quæ

λόγοις, ἃ μηδὲ παῖς ἄρτι μανθάνων, ἀγνοήσειεν. οἷον ἐκεῖνα, πῶς οἴει. κατὰ γῆς δεῦαι ἠυχόμην, ἀκούων σου ἐπιδεικνυμένου. ὅτι χιτώνιον μὲν, καὶ τὸν ἀνδρεῖον ᾤου λέγεσθαι· δουλάρια δὲ, καὶ τοὺς ἄῤῥενας τῶν ἀκολούθων ἀπεκάλεις. ἃ τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι χιτώνιον καὶ γυναικὸς ἐσθὴς, δουλάρια δὲ τὰ θήλεα καλοῦσι; καὶ ἄλλα πολὺ τούτων πεφανέστερα, οἷον τὸ ἵπτατο, καὶ τὸ ἀπαντώμενος, καὶ τὸ καθεσθεὶς, οὐδὲ μετοικικὰ τοῦς Ἀθηναίων φωνοῦς. ἡμεῖς δὲ οὐδὲ ποιητὰς ἐπαινοῦμεν, τοὺς κατὰ γλῶτταν γράφοντας ποιήματα· τὰ δὲ σὰ ὡς πεζὰ μέτροις παραβάλλειν, καθάπαρ ὁ Δωσιάδα βωμὸς ἂν εἴη, καὶ ἡ τοῦ Λυκόφρονος Ἀλεξάνδρα, καὶ εἴ τις ἔτι τούτων τὴν φωνὴν κακοδαιμονέστερος. ἂν ταῦτα ζηλώσῃς, καὶ μεταμάθῃς, ἄριστα βεβουλευμένος ὑπὲρ

ba, quæ ne puer quidem qui nuper hiscere cœpit, ignorare queat, qualia sunt illa: πῶς οἴει, κατὰ γῆς δεῦαι ἠυχόμην, ἀκούων σου ἐπιδεικνυμένου. Cùm χιτώνιον quidem etiam virilem vestem dici putabas, δουλάρια autem masculos pedisequos appellabas. Quæ quis non nouit? quòd[f] videlicet χιτώνιον quidem muliebris vestitus, δουλάρια verò de fœminis tantùm dicantur? Atque alia multa longè his clariora, quale est ἵπτατο, & ἀπαντώμενος, & καθεθεὶς illud, quæ ne inquilina quidem Attici sermonis sunt. Nos autem ne poëtas quidem laudamus, qui verbis obscurioribus & minus vsitatis poëmata scribunt. Tua verò, vt pedestrem orationem cum carmine conferamus, perinde vt[g] Dosiadæ ara, & [h] Lycophronis Alexandra sese habent, & si quid istis sermone etiam miseriore scriptum est. Quòd si igitur hæc imitatus fueris, & dedidiceris, optimè

ὑπὲρ σαυτῆς ἔσῃ. εἰ δὲ μὴ κἀθ' ἑαυτὸν ἐξ αὖθις ἐς τὴν λιχνείαν ἐκτοπισθήσῃ, ἐμοί γε ἀπηλλάχθαι δόξεις παραίνεσιν· σὺ δὲ σαυτὸν αἰτιάσῃ. ἄμεινον δὲ ξυνῆς χάριν γενόμενον.

de te ipso statueris. Sin autem nihil animaduertens, iterum in auiditatem istam prolapsus fueris: ego quidem admonitioni atque officio meo satisfeciſſe videbor, tu verò te ipſum accuſabis, ſi vtique etiam intellexeris deteriorem eſſe te factum.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

HIc elegantiſſimus Dialogus in Antiquarios ſiue Opicos, qui obſoletis & priſcis verbis vtuntur, ſcriptus eſt, de quibus Gell.l.1.c.10.l.2.c.21.l.5.c.21.l.6.c.15, l.11.c.16.l.13 c 9.

a Exegenis & vilibus.] αὐτολήκυθος inopem ſcurram, mendicumq; nebulonem, ac paraſitum ſignificat: quique ſe ad omnia obeunda onera paratum vltrò offert. Demoſthenes aduerſus Cononem: καλεῖσι τὸν μὲν ἰγυφάλλιν, τὸν δὲ αὐτολυκήθιν. αὐτοκαύδαλοι autem, viles ac nihili homines dicuntur. Lycophron, αὐτοκαύδαλον σκάφος. vide interpretem, & Athenæum lib. 1. b Gry vel Phuy.] Gry minimum quiddam ſignificat, aut ſordes vnguium, rem videlicet viliſſimam: aut vocem ſuillam, quam edere ſolent ij, qui grauantur ſermonem reſpondere. Hinc hyperbole proverbialis apud Græcos. Ne γρῦ quidem loquitur, pro eo quod eſt, ne tantillum quidem. Huius vocis vſus frequens eſt admodum, & apud Ariſtophanem, & Lucianum noſtrum. c Equidem diuinatorem.] Alludit ad Euryclem, cuius Ariſtoph. mentionem fecit his verſibus:

Μιμησόμεθ' ἐγὼ τὸν Εὐρυκλέους μαντείαν καὶ Δημοίου
Εἰς ἀλλοτρίας γαστέρας ἐσελθὼ κωμῳδικὰ κολαχεύσω.

Eurycles autem ventriloquus fuit Athenis, qui vera ariolari ceuſ batur, quòd genium haberet intra viſcera. Ab eo harioli ἐγγαστρίται καὶ Εὐρυκλῆται vocabantur. Suidas: Eurycles omnis ventrilo-

ventriloquus, inquit, vocatur, ab Eurycle, qui talis hariolus fuit. Nec verò tantum homines sic vocabantur, sed etiam genij qui ventres hominum subibant, vt in Plutarch. libello de defectu Oraculorum. d Ne imiteris.] Nobis igitur omnia dicta & facta nostra diligenter examinanda sunt, & sensoçata retractaq; ab erroribus & ambagibus Sophistarum ad veram philosophiæ sententiam constanter dirigenda, & perducenda. Non enim satis, posse virtutes & vitia, nisi hæc fugiamus & auersemur, illas sequamur & amplectamur. Sophistæ passim à Platone perstringuntur, vt quodam in loco dicat, eos eundem esse discipulorum perniciem. e Gratijs.] Hesiod. in Theog. tres facit: de his extat hymnus apud Orph. f Videl. χιτῶνιον.] χιτώνιον pro muliebri solùm tunica accipiendam innuit, cùm ea tamen sui oblitus in commentario ὡς τῶν μιθ' ἡμῶν τινῶν, pro virili obtuserit. g Dosiadæ ara.] Sunt qui exponunt, & intelligunt epigramma Theocriti, quod βωμὸς inscribitur, ac Troili epitaphium continet admodum obscurum. h Lycophronis Alexandra.] Suidas scripsit, Lycophron, inquit, & Alexandram obscurum illud poema.

IACOBI MICYLLI SCHOLIA.

CALIDVM.] Νεοχμὸν calidum verti, propter consonantiam vocum, caloris & squaloris. nam ὠχμὸς eum squalorem significat, qui ex nimia siccitate prouenire solet. vnde & pro peste quæ ex nimio æstu contrahitur, positum reperitur. νεοχμὸν autem, id quod nuper factum est. Videtur autem & prauam pronunciationem affectatoris istius notare. Cypselus.] κυψελὶς aurium sordes significat. Cypselus autem & Periander Corinthiorum reges vetustissimi fuêre, quorum & Pausanias meminit. Stylo haud.] ἀλλόξις, quam vocem ipse infrà in Rhetorum didascalo exponit τὸ δεινὸν ἐμιμεύσατο. Obambulabimus.] περιδινησόμεθα, quod volutabimur propriè magis significat. Vestem.] βύρσαν Græcè. Ablutoriam.] τὸ ἐπιλυτέον. Armariorum.] ἐκφυσητὴν Græcè. & notat Hesychius, ἐκφύσαι etiam ὀψωνιᾶσαι significare. Mula.] In Græco est ἀσφάδη & ἀσφαδηλάτης: quorum alterum nonnulli pro mulo seu iumento

alterum

alterum pro ephippio seu sella, non pro mulione accipiunt. vide Suidã. Vredo.] *καῦμα: cuius vocis & Athenæus in hac significatione meminit lib. 3. vbi & ipse de affectatoribus huiusmodi tractat.* Terræ.] *γη πάτταλος Græcè., apparet aũt bulbi genus esse. Bracana verò agrestia holera sunt, vt apud Suidam.* Lecitho.] *hoc est, quæ pisa vel etiã oua vendit.* Qui sacculos.] *Nã Suidas γρυμαῖα ἡ σκευοθήκη ait: & Pollux à quibusdã peram dici affirmat.* Vt ad Selga.] *Vtrum corruptũ hic aliquid sit, nescio: certè quid velit, nõ puto facilè à quoquã intelligi posse.* Panẽ colostratũ] *Sic interpretari placuit πυριάτην,, quẽ tamẽ alij pro ipso πύῃ, hoc est, colostra accipiunt. Idẽ & πυρίεφθος dicitur. Commenta. in Aristoph. Vespas. Athen. lib. 14. & Pollux lib. 2. cap. 12.* Et fucas.] *Gaza interim fucas, interim squillas vertit apud Aristotelẽ. Athenæus lib 7. φυκίδας vocat.* Et œbum.] *Neq; de Oebo, neq; de Phoctis reperio quicquam. pro λωγάνιον aũt λαγώνιον lego, quod & apud Hesychiũ legam. quanquam neq; de hoc adeò contendo.* Sillus propemodũ.] *hoc est, strabus: à σιλλαίνειν, quod propriè significat subsannandi causa oculos recutere seu retorquere: vnde & Silli versus. Pollux.* Ripæ aggerem.] *ψύτταν,* id est, *πρόχυμα, quod contra aquæ impetum opponitur. Suprà ἄνδηρα idẽ dixit. Vide Hesychium.* Cottaborum strepitus.] *De Cottaborum ludo Athen. lib. 10. 11. & 15. Pollux lib. 6. cap. 19. & Suidas meminit. & Plautus:* Vide ne crebri in te Cottabi crepent. Vt thridacinas.] *Hoc nomine μάρης quoddam genus Attici vocant.* Ad solem.] *ξηραλοιφήσω. Inde ξηράλοιφος locus Constantinopoli fuit, cui9 alibi mentio fit.* In aqua ista.] *ἐν λουτρίῳ, Vide Hesychium.* A' tergo Carimantũ.] *Carimantes quos dicat, non satis intelligo: nisi si accipiamus sordidos quospiam & mercenarios, qui caput obligatum habeant, aut onera gestent, quales ab Hesychio & καριμοίροι dicuntur.* Alius iaculo contendebat.] *τῷ κωρύκῳ ἀντέβαλε. Vide Hesychiũ.* Nõ enim in cepij, &c.] *κῆπος & σκαφίον tonsuræ species erant. Scaphiũ quando tota coma ad cutẽ vsq; detonsa erat: cepium aũt seu cepus, quando ad frontis ornamentũ capilli resecti erant, vt Comment. Aristoph. in Aues tradit.* Calida] *ἐθερμοτράγει, fortasse id quod Plautus dixit thermopotare.* Ventrẽ. *τὴν νῆστιν ἤμει, significat aũt νῆστις ieiunium, &*

nium, & item intestinum iriunum inter stomachum & ventrem. Arestes oliuas.] φαυλίας. *Ita Suidas exponit: quanquã Hesychius genus mali grandioris esse dicat.* Bifida videlicet suilla.] *Intelligo pedes, eò quòd bifidi sunt.* Hepar è sartagine.] *id est, frixũ. Propriè tamen λοβὸν extremã partem hepatis vocant.* Abyrtacẽ.] *intritũ quoddã barbaricum est. Vide Suid.* Thrymmatides.] *Pollux inter placentas recenset* θρυμματίδες. *De Thrijs aũt Cõmentator Aristophanis in Equitibus copiosè.* Quæ sportulis.] τῶν ἐκ σαργάνης, *de cuius significatione Hesychius* Qui canere desijt.] *Capũ intelligo.* Piscis erat parasitus.] *Ipse quidẽ vox parasiti quid significet, notum est: sed quorsum spectet piscis parasitus, puto obscurum esse.* Panes aderant.] σιφαῖοι *scilicet, pro* τιφαῖοι *Atticè. Est aũt* τίφοι *vt Hesych. exponit,* ὄλυρα, *quæ à Latinis quoq; olyra, quibusdã aũt siligo dicitur. vnde* τιφαῖοι *panes, quorum & Athenaeus meminit libr. 3.* Tum.] ὑπόγειά τε καὶ ὑπερφυῆ. *nisi quis malit parua ac magna accipere.* Delphi.] *Obscurũ quã intelligat, nisi si tripodẽ, qualis ἡ δελφικὴ fuit.* Bõbylius.] *Poculum est angusti oris, inter bibendũ sonũ edens. Athenaeus & Pollux.* Dirocypelũ.] *Vt apud Homerũ* ἀμφικύπελλον. *de cuius etymologia Athen lib. 11.* Qualia Theri.] *De Thericleo poculo vide item Athenaeum.* Tenuia.] ἀνεμοφόρητα, *hoc est, quæ vento ferri queant.* Pocula quędã.] *hoc est, literis inscripta. quorum ipsorum quoq; meminit Athenaeus eodem lib. 11.* Abacus.] τὸ κυλίκειον: *sic enim malim. nisi quis* κυλίκιον *pro ora seu labro poculi accipiat, & τὸ μεστὸν ad* γράμματα *referat.* Lebes.] ἱπνολέβης *quòd Athen. libr. 3. à Romanis miliarium dici ait, vas ad calefaciendam aquã comparatum.* Vngebamur cancharide.] *Quódnam vnguentũ hoc sit, obscurũ. Podoctypa autem & Trigonistria, nomina psaltriarũ videntur esse. Nam & Trigonis & Hesychius & Pollux meminêre.* Plausu digitorum ludebat.] ληκίνδα, *à* ληκεῖν *videlicet, cuius verbi Athenaeus meminit lib. 1.* Lumbos lasciuiter agitabat.] *Pollucẽ vide l. 4. c. 14.* Ocataxis.] *Suidas propriũ hoc esse tradit, quanquã apud illũ* ὠοτοκάταξις *legitur, ego tamen cognomentum magis esse puto, ab ouis vel frangendis, vel deuorãdis, vel simili aliquo factũ.* Segmentũ quoddã.] λειρόν τινα. *Pollux tamen* λῆρον *per* η *habet.* Vestibus in-

bus inusitatis.] ἄχρηστα & ἀφόρητα, tametsi eæ voces propriè *inutiles & gestu inhabiles significent.* In Daduchum.] *Eum qui gestat lampada, vt sacerdotes Promethei, Vulcani, &c.* Ex egenis.] ἐγκαψικιδαλῶν, *quod si ab* ἐγκάπτειν & κιδάλη *deriuetur, separum helluonẽ significabit. Sed tamen apud Hesychiũ* κψιπάδαλῶν, *per πη legitur pro eo, vt ipse ait,* ὃς μεῖόν τῶν τὰ ἄλφιτα μὴ διδόντων τυγχάνει ἁλόρδων. *quod neque ipsum quale sit, satis planum est.* αὐτολήκυθῶν *aũt &* αὐτοκόδαλῶν *ab Hesychio exponuntur.* Endromidum.] *Endromides cursorum sunt, & propriè Dianæ: Baucides autem, croceæ muliebres. Pollux.* Domum enim.] *Nescio corruptúsne sit locus, an mutilatus.* Anxium quoddam.] μέρμερον. *sed haud scio an* τερμέλεον *potius legendum, de quo etiam in prouerbijs Eras.* Illius latera.] τὰ ἄκρα *latera verti, propterea quod & in acie latera,* τὰ ἄκρα *dicuntur, vt ait Pollux.* Mulierosum.] μύρτωνα ἀπὸ μυρτίας, *scilicet genitali muliebri.* Lentiscũ subinde rodentem.] χιοτριῶντα, *quo nomine notabantur qui elegantiæ & cultui muliebriter studebant.* Delicatus & gulosus.] λεκανῶν, ἀπὸ λεκάνης, *seu* λέκης, *quod patinam significat, vt Pollux coniecturaliter tamen: quanquam haud scio an corruptus locus sit. videntur enim deesse quoq; nonnulla.* Theodorum.] *Vt à dea seu Diana restitutum, & vita donatũ.* Cariosissimis.] *Pro antiquissimis accipio.* Oliuas.] *Fortasse eas quæ & bodie ex vino vel aqua assatis carnibus pro salsamento adhibentur.* Testacea.] ἐμπυδύκωτα ἀπὸ πίδακος *videlicet.* Crobylis.] *Fuerunt autem Crobyli certa quædam textura capillorum in acutum desinentes, antiquorum Athenienſium gestamen, vt Comment. Thucydidis in lib.* 1. Mangonem.] σαμβυσσομῶν, *quo nomine & mangonem & puerorum moderatorem intelligi posse puto.* Voluptatem.] *Fortasis à* λαλεῖν ἡδέως γάννυσθαι. Digitis.] χηροσόφυς, *quos ipse infrà in Rheto. didas. exponis* ὀρχήσας, id est, *saltatores.* Etiam ringi,] ῥινασήσειν. Mensibus non laborasse.] ἀνεμίδαρον ἔναγ, *cuius verbi etiam Athenæus meminit lib.* 3. Diuinatorem quendam dæmonẽ.] ἐξαρείμυθόν τινα, *quos & Eurycles Græci vocãt. Suidas.* μύν.] *1. num.* κῆτα] *atq; exinde.* ἡεἰ ὅς.] *Inquit.* ἀμηγέπη.] *aliquo modo.* λῶστ.] *optime.* ὀπτιδέν.] *videlicet* ἄπλω.] *quædã.* ἐκλαξ.]

ἴκταρ.] *propè.* σκορδινᾶσθαι.] *protendere membra cum oscitatione.* τετάζεσθαι.] *curiosè agere.* σκύλλεσθαι.] *vnguibus rapere, & infestum esse, vnde & Scyllæ nomen videtur fastum* σιλληπορδία.] id est, *petulantia & lasciuia.* Quod si igitur] *Paranesis de recta dicendi ratione.* ὑμαλώπαι.] *Hesychius meminit* ὑμαλακικὰ *cuiusdam, aitq; paramiam esse quæ* τὸ μηδὲν *significetur.* πῶς οἴει.] id est, *quomodo putas.* κατὰ γῆς δῦναι ἠυχόμην, &c.] Id est, *sub terram ire optabam, quando audiebam te recitantem.* χιτώνιον.] id est, *tunicu ã.* δουλάρια.] *seruulas.* ἵπτατο.] *volauit.* ἀπαντάμενος.] *Obuiã veniens.* καθεσθείς.] *Sedens.* Qui verbis obscurioribus & minùs vsitatis.] κατὰ γλῶτταν, *vt etiam Quintilianus lib. 1. cap. 14.*

ΔΗΜΩΝΑΚΤΟΣ *Βίος.* — *DEMONACTIS Vita.*

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

ORatio demonstratiui generis est, quæ historicę ac didascalicę tamen dictioni propior, quàm encomiasticę. Describit autem genus, vitam, studia, eruditionem & professionem Demonactis philosophi, quęque idem & priuatim & publicè fecerit, & ab alijs passus fuerit. Prętereà & apomnemoneumata seu dicta illius memorabilia, aut aliàs argutè ac falsè responsa, in quibus recensendis potissimam orationis partem consumit. Postremò etiam quę circa mortem & sepulturam illius acta, quibusque officijs & honoribus illum Athenienses & reliqui Gręci prosecuti sint. Exordio attentos potissimùm facit, laudando suam ętatem, quòd ea quoque viros memoria ac laude dignos, & veteribus illis Herculi & Socrati simillimos procreârit: cuiusmodi sint Demonax hic, & Bęotius ille Sostratus, de quo alibi ipse fecerit mentionem.

Εμελ.

Μελλεν ἄρα μηδὲ ὁ ἡμᾶς βίος, τὸ παντάπασιν ἄμοιρος ἔσεσθαι δρᾶνῶν λόγου καὶ μνήμης ἀξίων, ἀλλὰ καὶ σώματος ἀρετὴν ὑπερφυᾶ, καὶ γνώμην ἄκρως φιλόσοφον ἐκφαίνειν. λέγω δὲ, εἴς τε τὸν Βοιώτιον Σώστρατον ἀναφέρων, ὃν Ηρακλέα οἱ Ἕλληνες ἐκάλουν, καὶ ᾤοντο εἶναι, καὶ μάλιστα εἰς Δημώνακτα τὸν φιλόσοφον, οὓς καὶ εἶδον αὐτὸς, καὶ ἰδὼν ἐθαύμασα. θατέρῳ δὲ τῷ Δημώνακτι καὶ ἐπὶ μήκιστον συνεγενόμην. περὶ μὲν οὖν Σωστράτου, ἐν ἄλλῳ βιβλίῳ γέγραπταί μοι, καὶ δεδήλωται, μέγεθός τε αὐτοῦ, καὶ ἰσχύος ὑπερβολὴ, καὶ ἡ ὕπαιθρος ἐν τῷ Παρνασσῷ δίαιτα, καὶ ἡ ἐπίπονος εὐνὴ, καὶ τροφαὶ ὄρειοι, καὶ ἔργα οὐκ ἀπῳδὰ τοῦ ὀνόματος. καὶ

Quidem consentaneum erat & nostram ætatem non in totum expertem fore virorum laude & memoria dignorum, sed ijs quoque qui & eximijs corporis virtutibus, & mente sapientiæ studio excultissima præcelluerunt, florere. Dico autem cùm in [a] Bœoticum Sostratum ista referens, quem Græci [b] Herculem vocare soliti sunt, & esse existimabant: tum maximè in Demonactem philosophum: quos ego & ipse vidi, & visos magna admiratione suspexi. Cum altero quoque, nempe Demonacte, aliquandiu coniunctam conuersationem habui. Sedenim vitam Sostrati in alio quopiam libello diligenter perscriptam executus sum, declarata eius & animi magnitudine, & excellenti fortitudine. Insuper quæ eius fuerit in monte Parnasso sub ipso dio viuendi ratio, quod stratum laboriosum, quæ alimenta in montibus conquisita, quæ opera à nominis celebritate non abhorrentia.

Ad

καὶ ὅσα ἢ λησὰς ἀρῶν ἔπραξεν, ἢ ὁδοποιῶν τὰ ἄβατα, ἢ γεφυρῶν τὰ ἄπορα. περὶ δὲ Δημώνακτος οὐδὲν ἄτοπον λέγειν, ἀμφοῖν ἕνεκα, ὡς ἐκείνου τε ἡ μνήμη εἴη τοῖς ἀεὶ σοφοῖς τόπου ἄξιος ἐμοὶ, καὶ οἱ γενναιότατοι τῶν νέων, καὶ πρὸς φιλοσοφίαν ὁρῶντος, ἔχοιεν μὴ πρὸς τὰ ἀρχαῖα μόνα τῶν παραδειγμάτων σφᾶς αὐτοὺς ῥυθμίζειν, ἀλλὰ καὶ ἕνα τὸν ἡμέτερον βίον κανόνα προτίθεσθαι, καὶ ζηλοῦν ἐκεῖνον, ἄριστον ὄντα οἶδα ἐγὼ φιλοσόφων γνόμενον. ὧν δὲ τὸ μὲν γένος Κυπρίου, ὁ τῶν ἀφανῶν, οὐδὲν ἂν ἀξίωμα πολιτικὸν, καὶ ἐτῆσιον, ὁ μὲν ἀπὸ καὶ πολυτῶν τούτων ὑπάλυπτον γνόμενον· καὶ ἀξιώσας ἑαυτὸν τῶν καλλίστων, πρὸς φιλοσοφίαν ὥρμησεν, ἐκ Ἀγαθοβούλου, μὰ Δί', οὐδὲ Δημητρίου πρὸς αὐτὸν, οὐδὲ Επι-

Ad hæc quanta in tollendis è medio latronibus pericula exhauserit, tum quanta per inuia faciendis itineribus, aut per traiectu difficilia præbendo transitu, pertulerit. Iam verò æquum mihi videtur de Demonacte nonnihil in lucem edere, duarum rerum gratia: vt & illius memores sint viri nostræ ætatis præstantissimi, & iuuenes quique generosissimi, animum ad philosophiã applicantes, non necesse habeant ad vetera tantùm exempla semetipsos componere, sed ex nostra quoque vita habeant, quem sibi pro viuendi regula imitãdum proponant, facti illius æmuli, quem ego omnium optimum ex philosophis esse cognoui. Erat itaq; Demonax genere Cyprius, non ex obscuris ortus parentibus, quãtum ad dignitatem & possessionem ciuilem attinebat: cæterùm his omnibus ille longè erat excelsior atq; superior: & cum rebus pulcherrimis atque præstantissimis se ipse dignum iudicasset, ad philosophiæ studiũ semet cõtulit, non per Iouem ad Agathobulo tantùm & Demetrio, qui ante illum fuerant, neq; ab

Επικτήτου ἐπεγειράντων, ἀλλὰ πᾶσι μὲν συνεγένετο τούτοις, καὶ ἔτι Τιμοκράτει τῷ Ηρακλεώτῃ, σοφῷ ἀνδρὶ, φωνὴν καὶ καὶ γνώμην μάλιστα κεκοσμημένῳ. ἀλλ' ὁ γὰρ Δημώναξ, οὐχ' ὑπὸ τούτων τινὸς, ὡς ἔφην, παρακληθεὶς, ἀλλ' οἰκείας πρὸς τὰ καλὰ ὁρμῆς, καὶ ἐμφύτου πρὸς φιλοσοφίαν ἔρωτος, ἐκ παίδων εὐθὺς κεκινημένος, ὑπρεῖδε μὲν τῶν ἀνθρωπείων ἀγαθῶν ἁπάντων· ὅλον δὲ πρᾶδοὺς ἑαυτὸν ἐλευθερίᾳ καὶ παῤῥησίᾳ, διετέλευεν αὐτός τε ὀρθῶ καὶ ὑγιεῖ, καὶ ἀνεπιλήπτω βίῳ χρώμενος, καὶ τοῖς ὁρῶσι καὶ ἀκούουσι πράδειγμα πρέχων, τὴν ἑαυτοῦ γνώμην, καὶ τὴν ἐν τῷ φιλοσοφεῖν ἀλήθειαν. οὐ μὴν ἀνίπτοις γε ποσὶ, τὸ τοῦ λόγου, πρὸς ταῦτα ἦξεν, ἀλλὰ καὶ ποιητῶν σύντροφος ἐγένετο, καὶ τῶν πλείστων ἐμέμνητο, καὶ λέγειν ἤσκητο. καὶ τὰς ἐν φιλοσοφίᾳ παραιρέσεις, οὐκ

Epicteto excitatus, sed cum illis conuersabatur, præcipuè verò cum Timocrate Heracleote, viro cumprimis sapiente, neq; non eloquentia & industria plurimùm ornato. At Demonax nequaquam ab aliquo illorum, vt dixi, persuasus, sed peculiari quo rapiebatur ad res præclaras impetu & insito quodam ad philosophiam amore, statim à puero permotus, omnia humana bona in vniuersum contempsit. Ac se cũ totum libertati tradidisset, dicendiq; fiduciæ, in ea constanter perstitit, cùm & ipse rectam ac sanam & inculpatam vitam viueret, ac videntibus & audientibus suam ipsius mentem exemplum exhiberet, veritatemq;, quam in philosophando perpetuam obtinebat. Cæterùm nequaquam c illotis, quod aiunt, pedibus, hoc est, à dicendi facultate alienus, ad philosophiæ studia accessit, sed poëtarum lectionib. enutritus, multos tenebat memoria, dicendiq; artes non mediocri studio exercuerat. Ea verò quæ in philosophia tractari solent, haud modicè,

ὐκ ἐπ' ὀλίγον, ἀλλ' κατὰ τὴν παροιμίαν, ἄκρῳ τῷ δακτύλῳ ἀψάμενος, ἠπίστατο. καὶ τὸ σῶμα δὲ ἐγεγύμναστο, καὶ πρὸς ἀρετὴν διεπεπόνητο. καὶ τὸ ὅλον, ἐμιμεῖτο αὐτῶν μηδενὸς ἄκρα προσδεῖσθαι εἶναι αὐτὸν ἐπὶ πλεῖον ἐμαθηκότα ἐκ τοῦ ἑαυτῷ ἀρκοῦντα, ἵνα μὴ ἀσχολῆται τῷ βίῳ, πολλοῦ ὑπὲρ αὐτὸν λόγου τοῖς ἀεὶ σοῖς τῶν Ἑλλήνων καταλιπών. φιλοσοφίαν δὲ ἔδοξεν οὐκ ἐν ἀκριμόνῃ, ἀλλὰ πολλὰ ἐς τὸ καταμίξας, οὐ πάνυ τι ἐξέφαινε τίνι αὐτῶν ἔχαιρεν. ἐφκει δὲ τῷ Σωκράτει μᾶλλον ἐοικέναι, τὸ σχήματι, καὶ τῇ τοῦ βίου ῥᾳστώνῃ, τὸν Σινωπέα ζηλοῦν ἔδοξεν, τὸ πρόχειρα τὰ ἐς τὴν δίαιταν, ὡς θαυμάζοιτο καὶ ἀρβλίποις ἂν ἐνέγκαιμι, ἀλλ' ὁμοδιαίτου ἅπασι, καὶ πίλος ἦν, καὶ οὐδὲν ἐπ' ὀλίγον τύφῳ καὶ σεμνύνεσθαι ἐφαίνετο. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ ἐς τὸν βίον ἐπιτηδεύματα, οὐκ ἐπ' ὀλίγον, ἀλλὰ κατὰ τὴν παροιμίαν, ἄκρῳ τῷ δακτύλῳ ἀψάμενος, ἠπίστατο. καὶ τὸ σῶμα δὲ ἐγεγύμναστο, καὶ πρὸς ἀρετὴν διεπεπόνητο. καὶ τὸ ὅλον, ἐμιμεῖτο αὐτῶν μηδενὸς ἄκρα προσδεῖσθαι εἶναι αὐτὸν ἐπὶ πλεῖον ἐμαθηκότα ἐκ τοῦ ἑαυτῷ ἀρκοῦντα, ἵνα μὴ ἀσχολῆται τῷ βίῳ, πολλοῦ ὑπὲρ αὐτὸν λόγου τοῖς ἀεὶ σοῖς τῶν Ἑλλήνων καταλιπών. φιλοσοφίαν δὲ ἔδοξεν οὐκ ἐν ἀκριμόνῃ, ἀλλὰ πολλὰ ἐς τὸ καταμίξας, οὐ πάνυ τι ἐξέφαινε τίνι αὐτῶν ἔχαιρεν. ἐφκει δὲ τῷ Σωκράτει μᾶλλον ἐοικέναι, τὸ σχήματι, καὶ τῇ τοῦ βίου ῥᾳστώνῃ, τὸν Σινωπέα ζηλοῦν ἔδοξεν, τὸ πρόχειρα τὰ ἐς τὴν δίαιταν, ὡς θαυμάζοιτο καὶ ἀρβλίποις ἂν ἐνέγκαιμι, ἀλλ' ὁμοδιαίτου ἅπασι, καὶ πίλος ἦν, καὶ οὐδὲν ἐπ' ὀλίγον τύφῳ καὶ σεμνύνεσθαι ἐφαίνετο.

modicè, [d] neq; vt est in prouerbio, summo tantùm digito attigerat, sed exactè comperta habebat. Corpus præterea exercuerat, & ad tolerantiam varijs laboribus assuefecerat. Breuiter, in hoc summo studio & cura elaborauit, ne alicuius alterius egens esset. Quare postquam sensit se quoq; ipse sibi ampliùs non sufficere, voluntaria morte è vita discessit, multo super hoc ipso Græcorum, optimatibus sermone relicto. Philosophiæ verò haudquaquà vnam tantùm speciem ab alijs seiunctam colebat, sed multis in idem commixtis, non admodum apertè ferebat qua potissimùm illarum oblectaretur. Apparebat quidem Socrati se magis addixisse, tametsi habitu & vitæ frugalitate Diogenem æmulari videretur. Non tamen ambitiosè aduleratur ea quæ ad victum pertinebat admirationis popularis emerendæ gratia, vtque ij quibus cum conuersaretur, in eum coniectos haberent oculos: verùm communi cum alijs viuendi ratione vtebatur, ne tantillum quidem philosophico fa-

καὶ ζηλοτύπῳ σωλῶν, καὶ ξωιποπολιτούιζο, καὶ τῶν μὲν ζῶν Σωκράτες ἀρωνάων ἀποσείμενος, χάριτος δὲ Ἀττικῆς μισὰς ἀφράνων τὰς σωουσίας, ὡς ζὺς προβιμιήζοντας ἀπιέναι, μήτε καταφρονήζοντας ὡς ἀγνώσους, μήτε τὸ σκυθρωπὸν τῶν ἐπιτιμήσεων ἀφεύγοντας, παζοίους δὲ ὑπ' ἀφροσώνης γνωμένους, καὶ κοσμιώτερους ποιοῦν, καὶ φαιδροτέρους, καὶ πρὸς τὸ μέλλον ἀνελπίδας. δεῖ πώποτε γοῦν ὤφθη λυκραγῶς, ἢ ὑπειθαναόμενος ἢ ἀγανακτῶν δεῖ' ἐπιτιμῶν τοῖς ἰδίοις. ἀλλὰ τῶν μὲν ἁμαρτημάτων καθήπτετο, ζοῖς δὲ ἁμαρτάνουσι συγγίνωσκε. καὶ τὸ παράδειγμα παρὰ τῶν ἰατρῶν λαμβάνων, τὰ μὲν νοσήματα ἰωμένων, ὀργὴν δὲ πρὸς τοὺς νοσοῦντας οὐ χωμένων. ἠγεῖτο γὰρ, ἀνθρώπῳ μὲν ἔνα τὸ

stu infectus: & cum alijs iunctam consuetudinem exercebat, & communibus Reip. legibus non grauatim parebat. Porrò [e] Socraticam ironiam nulla ex parte accedebat: gratia verò Attica plenas semper disputationes sermonibus haud obscuris in medium afferebat, ita vt eius discipuli abeuntes neq; contemnerent eum tanquam parùm generosum, neq; eius inhumanam in obiurgando seueritatem atq; acerbitatem fugientes pertimescerent, sed omnimodi orationis amabili lætitia reddebantur, ac subinde multò modestiores, de futuris præcipiendis optimam spem concipiebant animo. Itaque nunquam visus est vociferari, aut mira peruicacitate contendere, aut indignari: & si aliquis illi esset increpandus, [f] ipsa quidem peccata reprehendebat, cæterùm peccantibus benignè ignoscebat, exemplum illud à medicis petitum vsurpans, qui morbos adhibitis pharmacis propulsare solent, iracundia verò erga ægrotantes vtuntur minimè. & Existimabat enim hominis esse peccare:

τὸ ἁμαρτάνειν· θεοῦ δὲ, ἢ ἀνδρὸς ἰσθέου, τὰ πταισθέντα ἐπανορθοῦν. τοιούτῳ δὴ βίῳ χρώμενος, εἰς ἑαυτὸν μὲν οὐδενὸς ἐδεῖτο, φίλοις δὲ συνέπραττε τὰ εἰκότα. καὶ τοὺς μὲν εὐτυχεῖν δοκοῦντας αὐτῶν ὑπεμίμνησκεν, ὡς ἐπ' ὀλιγοχρονίοις τοῖς δοκοῦσιν ἀγαθοῖς ἐπαιρομένους. τοὺς δὲ ἢ πενίαν ὀδυρομένους, ἢ φυγὴν δυσχεραίνοντας, ἢ γῆρας ἢ νόσον αἰτιωμένους, σὺν γέλωτι παρεμυθεῖτο, οὐχ ὁρῶντας, ὅτι μετὰ μικρὸν αὐτοῖς παύσεται μὲν τὰ ἀνιῶντα, λήθη δέ τις ἀγαθῶν καὶ κακῶν, καὶ ἐλευθερία μακρὰ πάντας ἐν ὀλίγῳ καταλήψεται. ἔμελε δὲ αὐτῷ, καὶ ἀδελφοὺς στασιάζοντας διαλλάττειν, καὶ γυναιξὶ πρὸς τοὺς γεγαμηκότας εἰρήνην πρυτανεύειν. καὶ

peccare: Dei verò, aut viri dijs proximi, errata emendare. Ad hunc ergo modum cùm vitam instituisset sapientissimè, nullius in rebus suis egebat auxilio, ipse verò amicis in ijs quæ par erat, persæpe fidelem nauabat operam: ac nonnullos ex illis si qui fecundiore fortuna vti videbantur, submonefacere solebat, quòd bonis ad breue tempus duraturis & planè caducis ac transitorijs efferri atque gestire animo viderentur. Nonnullos quoq; inuisum paupertatis onus lugentes, aut exilium grauiter molesteque ferentes, aut senectutem aut morbum incusantes, cum risu consolabatur, nõ videntes breui futurum vt omnia quæ dolorẽ & molestiam in præsens illis adferrent, cessarent: bonorum verò ac malorum obliuio vnà cùm longa libertate omnes esset in exiguo temporis spacio complexura. Ad hæc curæ illi erat, fratres quoque inter se dissidentes atque discordes, ad pristinam concordiam reducere, ac mulieribus cum maritis reconciliatis illorum animis pacem componere.

καί που καὶ δήμοις ταραττομέ-
ποις ἐμμελῶς διελέχθη, καὶ τοὺς
πλείστους αὐτῶν ἔπεισεν ὑπουρ-
γεῖν τῇ πατρίδι τὰ μέτρια. τοιοῦ-
τος ἦν ὁ τρόπος τῆς φιλοσοφίας
αὐτῆς, πρᾷος καὶ ἥμερος καὶ
φαιδρός. μόνον αὐτῆς ἡνία φί-
λου νόσος ἢ θάνατος. ὡς ἂν καὶ
τὸ μέγιστον τῶν ἐν ἀνθρώποις
ἀγαθῶν. τὴν φιλίαν ἡγούμε-
νον. καὶ διὰ τοῦτο φίλος μὲν ἦν
ἅπασι, καὶ οὐκ ἔστιν ὅν τινα οὐκ
οἰκεῖον ἐνόμιζεν, ἄνθρωπόν
γε ὄντα. πλέον δὲ ἢ ἔλαττον ἔαι-
ρε, συνὼν ἐνίοις αὐτῆς μόνοις
ἐξιστάμενος, ὁπόσοι ἂν ἐδό-
κουν αὐτοῦ ὑπὲρ τὴν τῆς θρα-
πείας ἐλπίδα διαμαρτάνειν. καὶ
ταῦτα πάντα μετὰ Χαρίτων,
καὶ Ἀφροδίτης αὐτοῦς ἔπραττε-
τε, καὶ ἔλεγεν, ὡς ἀεὶ τὸ κωμι-
κὸν ἐκεῖνο. Τὴν πειθὼ τοῖς χεί-
λεσιν αὐτῆς ἐπικαθῆσθαι. τοι-
γαροῦν καὶ Ἀθηναίων ὅ, τε σύμ-
πας δῆμος, καὶ οἱ ἐν τέλει, ὑπερ
φνῶς

Ac sanè aliquando populum seditionibus exulceratum, scitè & vtiliter disserendo compescuit, multosq́ illorum persuasit, vt patriæ tranquillè & modestè subseruirent. Talem quempiam in philosophia exercenda morem obtinebat, mitem & mansuetum ac hilarem. Solùm verò amici aut morbo aut morte discruciabatur, ita vt h rem omnium maximã & præstantissimã in rebus humanis amicitiam & voluntatũ cõiunctionem esse existimaret. Quocirca amicus erat omnibus, nec fuit quisquam quem non familiarem compellasset, qui quidam homo erat. Maiorem verò aut minorem animi alacritatem vultu præ se ferebat, cõuersatione nonnullorum ex illis vtens, eosq́ coarguens, quotquot illi videbantur propter spem exhibiti obsequij delinquere. Et hæc omnia cum tanta gratia, eáque verborum venere faciebat dicebâtque, vt semper iuxta Comicum, suadelam labijs suis insedisse credibile sit. Itaque & Atheniensium vniuersus populus, & ij qui in dignitatibus erant constituti, sum-

φυῶς ἐθαύμαζον αὐτὸν, καὶ διετίλουν, ὥς τινα τῶν κρειττόνων προσβλέποντες. καί τοι ἐν ἀρχῇ προσέκρουε τοῖς πολλοῖς αὐτῶν, καὶ μῖσος οὐ μεῖον τοῦ παρὰ τοῖς πλήθεσιν ἐκγήρατο, ἐπί τε τῇ παῤῥησίᾳ καὶ ἐλευθερίᾳ. καί τινες ἐπ' αὐτὸν ἀνέστησαν Ἄνυτοι, καὶ Μέλιτοι, τὰ αὐτὰ κατηγοροῦντες, ἅπερ κἀκεῖνοι τότε, ὅτι οὔτε θύων ὤφθη πώποτε, οὔτε ἐμνήθη μόνος ἁπάντων τοῖς Ἐλευσινίοις: πρὸς ἅπερ ἀνδρείως μαλα στεφανωσάμενος, καὶ καθαρὸν ἱμάτιον ἀναλαβὼν, καὶ παρελθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν· τὰ μὲν ἐμμελῶς, τὰ δὲ καὶ τραχύτερον ἢ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν, ἀπελογήσατο. πρὸς μὲν γὰρ τὸ μὴ τεθυκέναι πώποτε τῇ Ἀθηνᾷ, μὴ θαυμάσητε, ἔφη, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ μὴ πρότερον αὐτῇ ἔθυσα· οὐδὲ γὰρ δεῖσθαι

ti, *summa cum reuerentia illum admirabantur, eáque in sententia permanserunt, vt vnum ex optimatibus suspicientes. Cæterùm cùm in Reip. procurationib. obeundis versaretur, multorum prauis & nefarijs conatibus restitit: vnde odium & inuidiam non mediocrem multitudinis sibi conflauit, tum propter dicendi interritam fiduciam, & mouendi libertatem. Vnde factum est vt nonnulli quoque aduersus illum insurgerent Anyti & Meliti, ea ipsa in Demonacte accusantes, quæ priùs per illos in accusando Socrate in crimen vocata fuerant, nempe quod nunquam visus sit sacrificans, quodq́ solus omnium nunquam sit Eleusinijs initiatus. Ad quæ magno animo, & corona redimitus, & nitida veste amictus, inqúe concionem progressus, partim scitè & dexteriter, partim verò asperiùs quàm philosophica requirebat professio, respondit. Etenim ad hoc quòd nunquam sacrâ fecisset Mineruæ: Nulla vos capiat admiratio, inquit, viri Athenienses, si priùs*

δεῖσθαι αὐτὴν τῶν παρ' ἐμοῦ θυσιῶν ὑπελάμβανον. πρὸς δὲ θάτερον τὸ τῶν μυστηρίων, ταύτην ἔφη ἔχειν τὴν αἰτίαν, τὴν μὴ κοινωνῆσαι σφίσι τῆς τελετῆς, ὅτι ἄν τε φαῦλα ᾖ τὰ μυστήρια, οὐ σιωπήσεται πρὸς τοὺς μηδέπω μεμνημένους, ἀλλ' ἀπρέψει αὐτοὺς τῶν ὀργίων· ἄν τε καλὰ πᾶσιν αὐτὰ ἐξαγορεύσειν ὑπὸ φιλανθρωπίας. ὥστε τοὺς Ἀθηναίους, ἤδη λίθους ἐπ' αὐτὴν ἐν ταῖν χροῖν ἔχοντας, πράους αὐτοῦ, καὶ ἵλεως γενέσθαι αὐτίκα, καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου ἀρξαμένους τιμᾷν καὶ αἰδεῖσθαι, καὶ τὰ τελευταῖα θαυμαζειν καί τοι οὐθὺς, ἐν ἀρχῇ τῶν πρὸς αὐτοὺς λόγων, πραχυτέρῳ ἐχρήσατο τῶν προοιμίῳ ἄνδρες γὰρ, ἔφη, Ἀθηναῖοι, ἐμὲ μὲν ὁρῶντες ἐστεφανωμένον, ὑμεῖς ἤδη κἀμὲ καταθύσατε· τὸ γὰρ πρότερον οὐκ ἐκαλλιβήσατε. βούλομαι δὲ ἔνια πραθέσθαι τῶν εὐσύχως τε ἅμα

illi vnquam sacrificauerim, nequaquam enim illam sacris per me oblatis egere existimabam. Ad secundam verò accusationis partem, nempe mysteriorum, eam dixit subesse causam quò minus cum illis festiuitatis particeps fuisset hactenus: quòd si mysteria, inquit, praua & friuola comperisset, apud nondum initiatos non tacuisset, sed ipsos ab orgijs celebrandis auersos fecisset: sin bona, rursus humanitate adductus, omnibus expositurus erat. Ita Athenienses qui iam aduersus illum lapides sustulerant, actutùm mitem erga eundem & placidum animum induerunt, atque ex illo eum cœperunt habitis honoribus reuereri quoque & colere: postremùm verò admiratione etiam prosequi. Ille autē statim initio orationis ad illos habitæ, asperiore proœmio vsus est: Viri enim, inquit, Athenienses, cùm me sertis coronatū videatis, quin me iam sacrificatis? etenim [i] antehac nunquam litâstis. Quædam verò quæ ab illo acutè pariter & vrbanè dicta animaduertit, volo deinceps subiungere. Optimum

ἔμαχη ἀρέσως ὑπ' αὐτ' λεγο-
μένων. ἄρξασθαι δ' ἀφ' Φαβω-
ρίνου καλόν, καὶ ὧν πρὸς ἐκά-
νον ἔπεγε. ἐπεὶ γὰρ ὁ Φαβωρῖ-
νος ἀκέσας τινὸς, ὡς ἐν γέ-
λωτι ποιοῖτο τὰς ὁμιλίας αὐτ',
καὶ μάλιστα τὴν αὐτῶν μισῶν,
τὸ ἐπικεκλασμένον σφόδρα,
ὡς ἀγνώς καὶ λωπόδυτον, καὶ
φιλοσοφίας ἄκρως ἀπρέπον, προ-
σελθὼν ἠρώτα τὸν Δημώνακτα, τίς ἄρ, φιλοσοφοῖ τὰ αὐτῶ; ἄνθρωπος, ἔφη, ὦ οὐκ ἀπάτη-
τα ἔχων τὰ ὦτα. ἐκκεκλίνθαι δὲ τὸν ὁρισῶ, καὶ ἐρωτῶντος. τίνα δὲ καὶ ἐφόδια ἔχων, ὦ Δη-
μώναξ, ἐπὶ παιδὸς ἐς φιλοσο-
φίαν ἥκεις; ἔρχεις, ἔφη. ἄμα-
τι δέ ποτε ὁ αὐτὸς προσελ-
θὼν ἠρώτα τὸν Δημώνακτα τίνα ἄρα σὺν ἀσπάζεται μᾶλ-
λον ἐν φιλοσοφίᾳ· ὁ δέ, τίς γάρ σε ἔπεγε ὅτι φιλοσοφῶ; καὶ ἀπιὼν ἤδη, παρ' αὐτῶν ἦν δὲ μάλα ἡδέως. τὸν δὲ ἐρωτήσαντα, ἐφ' ὅτῳ γελᾷ ἐκάνον; ἔφη· γελοῖόν μοι φαίνεται ἔδοξεν, ἃ σὺ ἀπὸ τῶ-

mum autem factu videtur, vt[k] à Phauorino, & ijs quæ ad illum dixit, exordium faciam. Postquam enim Phauorinus à quodam audiisset, suas dissertationes à Demonacte haberi ludibrio, maximè verò membrorum in illis nimium fractas delicias, ingeneroſam & muliebrem molliciem, ac philoſophiæ minimè congruētem: acceſsit Demonactem, interrogauitq; quisnam eſſet à quo ſubſannaretur: Homo, inquit, cui aures ſunt deceptu difficiles. Occurrente verò quodā Sophiſta, atq; interrogante: Quibúsnam viaticis inſtructus, ô Demonax, à puero ad philoſophiam acceſsiſti? reſpondit, Teſticulis. Alio tempore cùm ſemel idem ille acceſsiſſet, quæſiuit ex Demonacte, quàm philoſophiæ ſectam præ alijs ſtudioſiùs amplecteretur: Quis verò, inquit, te certum fecit me philoſophari? Et cum dicto abiens, riſit apud ſe valde ſuauiter. Illo verò interrogante quid eſſet quòd rideret, Demonax: Perridiculum, inquit, hoc mihi viſum eſt, tu à barba

γωνος ἀξιοῖς κείνεσθαι τοὺς φιλοσοφοῦντας, αὐτὸς πώγωνα οὐκ ἔχων. τοῦ δὲ Σιδωνίου ποτὲ σοφιστοῦ Αθήνησιν εὐδοκιμοῦντος, λέγοντος ὑπὲρ αὐτοῦ ἔπαινόν τινα τοιοῦτον, ὅτι πάσης φιλοσοφίας πεπείραται, οὐ χεῖρον δὲ αὐτὰ εἰπεῖν, ἃ ἔλεγεν. ἐὰν Αριστοτέλης με καλῇ ἐπὶ τὸ Λύκειον, ἕψομαι· ἂν Πλάτων ἐπὶ τὴν Ακαδημίαν, ἀφίξομαι· ἂν Ζήνων ἐπὶ τὴν Ποικίλην, διατρίψω· ἂν Πυθαγόρας καλῇ, σιωπήσομαι· ἀναστὰς οὖν ἐκ μέσων τῶν ἀκροωμένων οὗτος, ἔφη προσειπὼν τὸ ὄνομα, καλεῖ σε Πυθαγόρας. Πύθωνος δέ τινος, τῶν ἐν Μακεδονίᾳ εὐπαρύφων νεανίσκου ὡραίου, ἐρεσχελοῦντος αὐτὸν, προτείνοντος ἐρώτημά τι σοφιστικὸν, καὶ κελεύοντος εἰπεῖν τοῦ συλλογισμοῦ τὴν λύσιν, ἓν, ἔφη, οἶδα τέκνον, ὅτι περαίνῃ. ἀγανακτήσαντος δὲ ἐκείνου ἐπὶ τῶν τῆς ἀμφιβολίας σκώμματι, καὶ συναπειλή-

philosophantes iudicandos esse existimas, ipse barbam non habens. Sidonius autem rhetor cùm Athenis celebris & clarus haberetur, ac aliquando de se eiusmodi publica oratione decantaret encomium, quòd totius philosophiæ peritus esset, nec minus dicendi facultate ea possit exequi quæ diceret: Etenim, inquit, si Aristoteles ad Lycéum me vocârit, sequar: si Plato ad Academiam, veniam: si à Zenone ad porticum Variam prouocabor, nihil cunctatus præstò ero: si Pythagoras me accersiuerit, silebo. Surgens itaq; è medio auditorum Demonax: Heus tu, inquit, vocat te Pythagoras. Cæterùm Pythone quodam eorum qui fuerant è Macedonia splendidè & nitidè culti, iuuene formoso subsannante illum, ac quæstionem sophisticam proponente, iubenteque vt syllogismi solutionem diceret: Vnum, inquit, fili noui, quòd subigêris. Cùm ego ille stomachanti animo indignaretur propter scommatis amphiboliam,

illiq;

βαλὸς, αὐτίκα δι μάλα τὸν ἄνδρα ἐπιδείξω. ὁ δὲ σωὼ γέλωτι ἠρώτησε· καὶ γὰρ ἄνδρα ἔφασκε πεπὶ δὲ τις ἀθλητὴς λαταγησαθὰς ὑπ' αὐτῦ, ὅτι ἐσθῆτα ὤφθη ἀνθεινὴν ἀμπεχόμενος, Ολυμπιονίκης ὤν, ἐπάταξεν αὐτὸν ἐς τὸν μέτωπον λίθῳ, καὶ ἅμα ἐρρύη. οἱ μὲν παρόντες ἠγανάκτουν. ὡς αὐτὸς ἔκλαε τετυπημένος, καὶ ἐδόκουν ἐπὶ τὸν ἀνδρὰ παζειν ἰέναι· ὁ δὲ Δημώναξ, μηδαμῶς, ἔφη, ἄνδρα πρὸς τὸν ἀνθύπατον, ἀλλ' ἐπὶ τὸν ἰατρόν. ἐπεὶ δέ ποτε καὶ χρυσοῦν δακτύλιον, ὁδῷ βαδίζων εὗρε, γραμμάτιον ἐν ἀγορᾷ προτιθεὶς, ἤξιε τὸν ἀπολέσαντα, ὅσις ἂν τῦ δακτυλίε δεσπότης, ἥκειν, καὶ ἅπαντα ὁλκὴν αὐτῦ, καὶ λίθον καὶ τύπον. ἀφικνεῖσθαι. ἦκεν οὖν τις μεταξὺ ὁρῶν, αὐτὸς ἀφλωκτίνα λέγων. ἐπεὶ δὲ ὁδὸν ὑγιὲς ἔλεγεν, ἄπιθι, ἔφη, ὦ παῖ illiſq; cõminaretur, Statim tibi virũ oſtendam. ille in multum riſum effuſus, interrogauit adoleſcentem: Ergo virum habes? Quodam tempore cùm quidã etiam athleta ab eo fuiſſet deriſus propterea, quòd cùm victor extitiſſet in Olympia, veſtitu molli & florido amictus cõſpiceretur: vultus ille lapide in caput incuſſit, adeò vt ſanguis effluereret. Itaque qui aderant, indignantes factum grauiter & moleſtè ferebant, quaſi vnus ex illis fuiſſet percuſſus. cumq; exclamarent vt ad Proconſulem iret: Nequaquam, inquit, viri ad Proconſulem, quin multò magis eamus ad medicum. Dum aliquando obambulans annulum aureum in itinere fortè fortuna reperiſſet: propoſita in foro ſchedula, voluit eum qui amiſſi annuli dominus extitiſſet, venire, atque ſi illius pondus & gemmam & typum rectè indicaſſet, recipere. Venit ergo adoleſcens quidam forma honeſta & amabili, qui ſe amiſiſſe perhibebat. Cæterùm cùm nihil ſani diceret: Abi, inquit, ô puer, ac tuum

καὶ τὸν ἑαυτοῦ δακτύλιον φύλαττε· τοῦτον γὰρ οὐκ ἀπολώλεκας. τῶν δὲ ἀπὸ τῆς Ρωμαίων βουλῆς τις, Αθήνησιν ἡδὸν αὐτοῦ δείξας πάνυ ὡραῖον, θυλη δρίαν δὲ καὶ δακεκλασμένον, πρόσαγορεύει σε, ἔφη, ὁ ἐμὸς ἡδὸς οὗτοσί· καὶ ὁ Δημώναξ, καλὸς, ἔφη, καὶ σοῦ ἄξιος, καὶ τῇ μητρὶ ὅμοιος. τὸν δὲ κυνικὸν, ἐν ἄρκτου δέρματι φιλοσοφοῦντα, οὐκ Ονώκρατον, ὥσπερ ὠνομάζετο. ἀλλ' Αρκεσίλαον καλεῖν ἠξίου. ἐρωτήσαντος δέ τινος, τίς αὐτοῦ ὅρος εὐδαιμονίας εἶναι δοκεῖ. μόνον εὐδαίμονα ἔφη τὸν ἐλεύθερον. ἐκείνου δὲ φήσαντος, πολλοὺς ἐλευθέρους εἶναι. ἀλλ' ἐκεῖνον νομίζω, τὸν μήτε ἐλπίζοντά τι, μήτε δεδιότα. ὁ δὲ, καὶ πῶς ἂν, ἔφη, τοῦτό τις δύναιτο; ἅπαντες γὰρ ὡς τὸ πολὺ τούτοις δεδουλώμεθα. καὶ μὴν, ἔφη, εἰ κατανοήσεις τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα, εὕροις ἂν αὐτὰ οὔτε ἐλπίδος οὔτε φόβου ἄξια,

tuum ipsius annulum diligenter obserua. etenim hunc non amisisti. Quispiam verò è Romanis senatoribus cũ Athenis illi filium suum iuuenem supra modum formosum commonstrasset, effœminatum verò, & corruptum delicijs, dixissetq́: Salutat te Demonax hic meus filius: Pulcher est, inquit, & te dignus, & matri non absimilis. Porrò Cynicum in pelle vrsi philosophantem, non Onocratum, quod illi nomen erat, sed Arcesilaum vocare dignatus est. Cùm quidam ex eo quæsisset qui'nam illi felicitatis finis esse videretur: respondit solum eum esse felicem, qui liber esset. Illo autem subijciente multos esse liberos: Atqui hunc ego solum, inquit, liberum esse existimo, qui neque sperat aliquid, neque pertimescit. Ille verò: Et quomodo, inquit, hoc fieri potest? omnes enim plurimùm his seruientes subiecti sumus, Atqui, inquit, si recto iudicio res humanas excusseris, hauddubiè easdem reperies neque spe neque metu dignas propte-

παυσομένων πάντως καὶ τῶν ἀνιαρῶν καὶ τῶν ἡδέων. Περεγρίνου δὲ τοῦ Πρωτέως ἐπιτιμῶντος αὐτῷ, ὅτι ἐγέλα τὰ πολλὰ, καὶ τοῖς ἀνθρώποις περσέπαιζε καὶ λέγοντος· Δημώναξ οὐ ἐνυνᾶς, ἀπεκρίνατο· Περεγρῖνε, οὐκ ἀνθρωπίζεις. καὶ μὴν, καὶ φυσικόν τινα, περὶ τῶν ἀντιπόδων διαλεγόμενον ἀναστήσας, καὶ ἐπὶ φρέαρ ἀγαγὼν, καὶ δείξας αὐτῷ τὴν ἐν τῷ ὕδατι σκιὰν, ἤρετο· τοιούτους ἄρα τοὺς ἀντίποδας εἶναι λέγεις; ἀλλὰ καὶ μάγου τινὸς εἶναι λάγοντος, καὶ ἐπῳδὰς ἔχειν ἰσχυρὰς, ὡς ὑπ' αὐτῶν ἅπαντας ἀναπείθειν, καὶ παρέχειν αὐτῷ, ὁπόσα βούλεται· μὴ θαύμαζε, ἔφη, καὶ γὰρ αὐτὸς ὁμότεχνος εἰμί τοι, καὶ εἰ βούλει, ἔπου πρὸς τὴν ἀρτόπωλιν καὶ ὄψει με διὰ μιᾶς ἐπῳδῆς, καὶ μικροῦ τοῦ φαρμάκου πείθοντα αὐτὴν, δοιῦναί μοι τὸν ἄρτον, ἀνιστόμενος τὸ νόμισμα, ὡς τὰ ἴσα τῇ ἐπῳδῇ δυνάμενον. ἐπεὶ δὲ Ἡρώδης ὁ

propterea quòd & quæ doleant, & iucunda sunt, iuxtà finem capiant & euanescant Peregrino autem, cui & Proteo cognomen fuit, obiurgante eum, quòd pleraq; omnia naso suspenderet, hominibusq; illuderet, dicenteq; Demonax, nō viuis Cynicum. respondit: Peregrine, non viuis hominem. Physicum quoq; super Antipodibus differentem, surgens deduxit ad puteum, illiq; vmbra in aqua commonstrata, quæsiuit: Nunquid tales confirmas esse Antipodas? Præterea quopiam magum se esse profitente, habereq; carmina efficacissima, quibus omnes homines impellere possit ac persuadere vt sibi quæcunque vellet exhiberent: Ne hoc tibi mirum videatur, inquit, eandem enim tecum artem exerceo: & si placet, ad pistricem me sequere, videbisq; me vnica tantùm incantatiuncula ac modico veneficio persuasurum ipsam vt mihi panē det. subobscurè monetā innuens, æqualem cū incātationibus vim obtinentē. Cùm verò Herodes

grauiter

πάνυ, ἐπῳδθη τὸν Πολυδεύκη, πρὸ ὥρας ἀφανόνθα, καὶ ἄξιὸν ὄχημα ζεύγνυσθαι αὐτῷ, καὶ ἵππους παίσασθαι, ὡς ἀναβησομένῳ, καὶ λάμπον παρασκευάζεσθαι, προσελθὼν, παρὰ Πολυδεύκους, ἔφη, κομίζω σοί τινὰ ἐπιστολήν. καθ' ὅτι δὲ ἐκεῖνος, καὶ οἰηθέντος, ὅτι κατὰ τὸ κοινὸν τὴ αὐτὸς ζῆς ἅπασι σωτήριος ὢν πάθοι αὐτὸ, καὶ ἀπόντος. τί οὖν, ὦ Δημώναξ, Πολυδεύκης ἀξιοῖ σε ἀτιᾶσαί σι, ἔφη, ὅτι μὴ ἤδη πρὸς αὐτὸν ἄπει. ὁ δ' αὐτὸς ἐμὸν πυγοσῶτι, καὶ ἐν σκότῳ ἑαυτὸν καθάρξαντι προσελθὼν, ἔλεγε μάλος τι ἐῶν, καὶ κλώσασθαι αὐτῷ ἀναγαγεῖν τὸ παιδὸς τὸ εἴδωλον, εἰ μόνον αὐτῷ τρεῖς τινας ἀνθρώπους ὀνομάσειε, μηδένα πώποτε πιπτυθνηκότας. ἐπὶ πολὺ δ' ἐκεῖνος ἐνδοιάσαντος, καὶ ἀπροσδόκητος. ὁ γὰρ ἔμοιγέ τινα, οἶμαι, ἐπεῖν ζιδεζον· ἔστ', ἔφη, ὦ γελοῖε μόνος ἀφόρητα πάσχειν νομίζεις μηδένα ὁρῶν πένθος ἄμοιρον;

grauiter & peracerbè Pollucis immatura morte sublati obitum lugeret, velletq; currũ illi iungere, ac equos præstare tanquam ascensuro, & cœnam adornare: aggressus hunc Demonax: A Polluce inquit, epistolam tibi adfero. Cæterùm cùm illi gauisus esset, putaretq; illum quoque alijs esse dolori, dixit: Quid igitur, ô Demonax, sibi vult Pollux? Accusat te, inquit, quòd ad illum abire cunctaris. Idem quendam alium filij sui mortem incõsolabiliter lugentẽ, ac tenebris semet occultantem accessit, seq; magum professus est, ac filij simulacrum ab inferis posse reducere, si tres tantùm homines illi nominauerit, quos nunquam vllius obitum luxisse certò compertum haberet. Cùm ergo diu multumq; secum hæsitaret, nec vnum quidem, vt opinor, talem posset producere: ait tandem Demonax: O ridicule, an te solum intoleranda mala perferre existimas, cùm luctus expertem videat neminem?

Atqui

καὶ μὴν καὶ κεῖνον καταγελᾶν ἠξίου, τῶν ἐν ταῖς ὁμιλίαις, πάνυ ἀρχαίοις καὶ ξένοις ὀνόμασι χρωμένων. ἑνὶ γοῦν ἐρωτηθέντι ὑπ' αὐτοῦ λόγον τινὰ, καὶ ὑπεραττικῶς ἀπεκριθέντι, ἐγὼ μέν σε, ἔφη, ὦ ἑταῖρε, νῦν ἠρώτησα, οὐ δὲ μοι, ὡς ἐπ' Αγαμέμνονος ἀπεκρίνῃ. εἰπόντος δέ τινος τῶν ἑταίρων· ἀπίωμεν Δημώναξ εἰς τὸ Ασκληπιεῖον, καὶ προσευξώμεθα ὑπὲρ τοῦ ὑοῦ. πάνυ, ἔφη· κωφὸν ἡγῇ τὸν Ασκληπιὸν, εἰ μὴ δύναται καὶ ἀντεῦθεν ἡμῶν εὐχομένων ἀκούειν. ἰδὼν δέ ποτε δύο τινὰς φιλοσόφους, κομιδῇ ἀπαιδεύτους, ἐν ζητύσει ἐρίζοντας καὶ τὸν μὲν ἄτοπα ἐρωτῶντα, τὸν δὲ οὐδὲν πρὸς λόγον ἀπεκρινόμενον· οὐ δοκεῖ ὑμῖν, ὦ φίλοι, ἔφη, ὁ μὲν ἕτερος τούτων, τράγον ἀμέλγειν, ὁ δὲ αὐτῷ κόσκινον ὑποτιθέναι Αγαθοκλέους δὲ τοῦ περιπατητικοῦ μέγα φρονοῦντος, ὅτι

Atqui & illos solsè deridere solitus est, qui in sermonibus nimiùm vetustis & peregrinis vocabulis vti consueuerant. Itaq; cùm vnum aliquando super oratione quadam interrogasset, illeq; plus quàm Atticè respondisset: Ego quidem, inquit, amice, nunc te rogaui, tu verò mihi quasi Agamemnone regnante respondisti. Dicente quopiam ex amicis, Abeamus, Demonax, in fanum Aesculapij pro filij salute oraturi: Vehementer, inquit, surdum existimas Aesculapium, si nequeat nos nisi istic orantes exaudire. Cùm aliquãdo vidisset duos philosophos egregiè rudes & indoctos super quæstione quapiam satis ridiculè altercantes, ac alterum absurda quærentem, alterum verò ad rem nihil sane respondentem: Nónne videatur vobis, inquit, ô amici, alter illorum hircum mulgere, alter autem illi cribrum supponere? Agathocles verò Peripateticus cùm superbè & insolenter se ferret, & arroganter iactitaret dialecticorum se solum

ὅτι μόνος αὐτός ἐστι, καὶ πρῶτος τῶν διαλεκτικῶν ἔφη, καὶ μὴν, ὦ Ἀγαθόκλεις εἰ μὲν πρῶτος, οὐ μόνος· εἰ δὲ μόνος, οὐ πρῶτος. Κεθήγου δὲ τῆς ὑπατικοῦ, ὁπότε διὰ τῆς Ἑλλάδος εἰ τὴν Ἀσίαν ἀπῄει, προσβούων τῷ πατρὶ, πολλὰ καταγέλαστα καὶ λέγοντος καὶ ποιοῦντος, ἐπειδὴ τῶν ἑταίρων τις, ὁρῶν ταῦτα, ἔλεγεν αὐτὸν μέγα κάθαρμα εἶναι· μὰ τὸν Δί', ἔφη ὁ Δημώναξ, οὐδὲ μέγα. καὶ Ἀπολλώνιον δέ ποτε τὸν φιλόσοφον ἰδὼν, μετὰ πολλῶν τῶν μαθητῶν ἐξελαύνοντα, ἤδη, δὲ ἀπῄει μετάπεμπτος, ὡς ἐπὶ παιδείᾳ τῷ βασιλεῖ συνεσόμενος· προσέρχεται, ἔφη, ὁ Ἀπολλώνιος, καὶ οἱ Ἀργοναῦται αὐτοῦ. ἄλλου δέ ποτε ἐρομένου, εἰ ἀθάνατος αὐτῷ ἡ ψυχὴ δοκεῖ εἶναι· ἀθάνατος, ἔφη, ἀλλ' ὡς πάντα. περὶ μέν τοι Ἡρώδου ἔλεγεν ἀληθεύειν τὴν Πλάτωνα, φάμενον οὐ μίαν ἡμᾶς ψυχὴν ἔχειν· οὐ γὰρ εἶναι τῆς αὐτῆς

solum & primum esse: Atqui, inquit, ô Agathocles, si primus non solus: sin verò solus non primus. Porrò autem Cethego viro consulari dignitate prædito, quo tempore per Græciam legatus abiret in Asiam, patri suo multa turpia & ridicula dicente & faciente, posteaquam ex amicis quispiam eadem vidisset, dixissetq; Cethegum magnum scelus esse: Per Iouem, inquit Demonax, neq; magnum. Idem cùm aliquando conspexisset Apollonium philosophũ multis cum discipulis discedentem, commodùm verò abibat accersitus quasi disciplinarum nomine Regi esset conuersaturus: Accedit, inquit, Apollonius, & eius Argonautæ. Alio autem quodam ex eo quærente, num anima illi immortalis esse videretur. Sanè immortalis, inquit, sed vt omnia reliqua. De Herode dicebat verum dixisse Platonem affirmantem nobis haud vnam saltem esse animam. Neque enim esse eiusdem animæ

Regi-

τῆς ψυχῆς Ρηγίλαον, καὶ Πολυδεύκη, ὡς ζῶντας ἑστιᾶν, καὶ τὰ τοιαῦτα μελετᾶν. ἐτόλμησε δέ ποτε καὶ Αθηναίους ἐρωτῆσαι δημοσίᾳ, τὸ πρόῤῥησεως ἀκούσας· διὰ τίνα αἰτίαν ἀποκλείουσι τοὺς βαρβάρους, καὶ ταῦτα, τοῦ τὴν τελετὴν αὐτοῖς καταστησαμένου Εὐμόλπου, βαρβαρον καὶ Θρᾳκὸς ὄντος. ἐπεὶ δέ ποτε πλεῖν μέλλοντι αὐτῷ διὰ χειμῶνος, ἔφη τις τῶν φίλων· οὐ δέδοικας, μὴ ἀνατραπέντος τοῦ σκάφους, ὑπὸ ἰχθύων καταβρωθῇς; κἄτα ἀγνώμων ἂν εἴην, ἔφη, ὀκνῶν, ὑπὸ ἰχθύων καταδασθῆναι, τοσούτους αὐτὸς ἰχθῦς καταφαγών. ῥήτορι δέ τινι, κακίστα μελετήσαντι, συνεβούλευσεν ἀσκεῖν καὶ γυμνάζεσθαι. τοῦ δὲ εἰπόντος, ἀεὶ ἐπ' ἐμαυτοῦ λέγω· εἰκότως τοίνυν, ἔφη, τοιαῦτα λέγεις, μωρῷ ἀκροατῇ χρώμενος. καὶ μάντιν δὲ

Regilaum & Pollucem, vt tanquam viuentes epulis suscipiat, taliáque illi curæ sint. Ausus est quoque aliquando, Athenienses publicè interrogare, audita sacrorum præfatione, quam ob causam excluderent barbaros, præsertim cùm eam mysterij festiuitatem constituisset illis Eumolpus, quem Thracem & barbarum fuisse non ignorabat. Posteà verò quàm illi semel nauigandum erat negotij gratiâ existente hyeme, & iam nauem erat inscensurus, dicit amicorum quispiam: An' non pertimescis, Demonax, ne naui fracta atque subuersa à piscibus deuoreris? Atqui, inquit, perabsurdum foret metuere à piscibus depasci, cùm tot ipse pisces antè deuorauerim. Cuidam rhetori vitiosissimè declamanti consuluit, vt frequenti exercitio incumberet. Cæterùm cùm ille dixisset: Nunquam non apud me ipsum declamo: ergo iure optimo, inquit, tam ineptè dicis, qui semper stulto auditore vti soleas. Augure quoq;

δὲ ποτὲ ἰδὼν, δημοσίᾳ ἐπὶ μισθῷ μαντεύόμενον. οὐχ ὁρῶ ἔφη, ἐφ' ὅτῳ τὸν μισθὸν ἀπαιτᾷς. ἀμφὶ γὰρ, ὡς ἀληθῶς τι λιμὰμφὶ τῶν ἐπικλωσομένων, ὀλίγον ἀπτᾷς, ὁπόσον ἂν αὐτὸς ἀφῇς. ἀλλ' ὡς μὲν δοκεῖς σοὶ θεῷ, πάντα ἴσως, τί δὲ λιμᾶσαι μαντικόν; πρώην δέ τινα Ρωμαῖον εὐσωματοῦντα καὶ πολὺ ἐνόπλιον αὐτῷ μάχιμον πρὸς πάταλον ἐπιδαξάμενον, καὶ ὁρμενόν, πῶς σοι δημόναξ μεμαχῆσθαι ἔδοξε; καλῶς, ἔφη, ἂν ξύλινον τὸν ἀνταγωνιστὴν ἔχῃς. καὶ μὲν καὶ πρὸς τὰς ἀπόρους τῶν ἐρωτήσεων πάνυ εὐσόχως παρδεδύκασο. ἐρομένου γάρ τινος ἐπὶ χιλιασμῷ, ἀχιλίας μνᾶς ξύλων καῦσαι μι, ὦ δημόναξ, πόσαι μυῖαι ἂν καπνοῦ γένοιντο; σῦσον, ἔφη, πρὸ ὁπόδον, καὶ τὸ λοιπὸν πᾶν, καπνός ἐστι. Πολυβίῳ δέ τινι, ἀνθρώπῳ ἀπαιδεύτῳ

semel publicitùs mercedis gratiâ vaticinante conspecto: Non videò, inquit, quam ob rem mercedem exigas. Etenim si hoc nomine exigis, quasi queas ea quæ à Parcis immobili consilio decreta sunt depellere, modicum postulas, quantumcunque tandem postulaueris. Sin omnia, quemadmodum Deo visum est euentura sunt, quid tua præstare potest vaticinatio? Scene verò quopiam Romano benè corpulento, armatam illi pugnam aduersus ligneum palum susceptam commonstrante, interrogantéque: Quanto tibi feruore, ô Demonax pugnasse visus sum? magno, inquit: siquidem hunc ligneum habuisti aduersarium. Atqui ad intricatas & captiosas quæstiunculas acutè instructus erat. Interrogante enim quopiam ludibrij gratiâ: Si mille minis ligna combussero, Demonax, quot minæ fumo cessuræ sunt? Pondera, inquit, cinerem, & reliqua omnia fumus eruunt. Polybio autem, homine omnium fermè literarum rudi, elati

παιδότητ ἀνθρώπου, καὶ σοφοῦ ἀπόντος, ὁ βασιλεὺς μετὰ τῆς Ρωμαίων πολιτείας τετίμηκεν· εἴθε σε, ἔφη, Ἕλληνα μᾶλλον, ἢ Ρωμαῖον πεποίηκεν. ἰδὼν δέ τινα τῶν ὑπαρύφων, ἐπὶ τῷ πλάτει τῆς πορφύρας μέγα φρονοῦντα, λύχνου αὐτοῦ πρὸς τὸ ὦς, μὴ τῆς ἑαθῆτος λαβόμενος, καὶ ἑλκύσας, ἔφη· τοῦτο μέχρι σε σοῦ πρόβατον ἐφόρει, καὶ λῶ πρόβατον. ἐπὶ μέγα λεόμενος, ἀνηνύσειν ἂς τὸ ὕδωρ ζέον ἐμβλῶσα, καὶ ὑπιάσατό τις, ὡς ἀφελιάσασα, εἶπε μοι, ἔφη, ὑπὲρ πατρίδος αὐτὸ πάσεσθαι ἔμελλον; ἱερομύσου δέ τινος, ὁποῖα νομίζεις ἄνω τὸν Ἅιδου, πεύσεσθαι, ἔφη, καὶ ἐκεῖθεν σοι ἐπιστελῶ. Ἀδμήτου δέ τινι, ποιητῇ φαύλῳ, λέγοντι γεγραφέναι μονόστιχον ἐπίγραμμα, ὅπερ ἐν τοῖς ἀναθήμασι λευκῷ ἐπιγράψειν αὐτοῦ τῇ σανίδι· οὐ χάλεπον δέ, καὶ αὐτὸ εἰπεῖν, Γοῖα

elati tamen animi, arrogantiùs iactante, Rex Romanorum ciuitate me donauit: Vtinam, inquit, te magis Græcum, quàm Romanum feciſſet. Rurſus conſpecto quopiam ex molliter & delicatè conueſtitis, propter purpuræ latitudinem ſuperbiente, inſolentiúsque incedente, admoto ad illius aurem capite, apprehenſáque veſte, & commóſtrata: Heus tu, inquit, hoc ante te ouis ferre ſolebat, & ouis fuit. Cùm ſemel in balneis lauans in aquam feruentem inſcendere recuſaret, ac quiſpiam eundem meticuloſum & parùm audacem accuſaret: Dic mihi, inquit, num hoc ipſum pro patria paſſurus eram? Quærente ex eò quopiam: Qualiánam, ô Demonax, in orco eſſe exiſtimas? Præſtolare, inquit, & inde literis miſſis tibi reſcribam: Admeto verò cuidam

inepto poëtæ dicenti ſe ſcripſiſſe Epigramma monoſtichon, quod teſtamento quoque ſuæ ſtatuæ inſcribendum mandâtit, neque malum eſſe illud perhibenti:

Γᾶα κάθ' Ἀδμήτου ἔλυτρον,
βᾶλ' ἐς θεὸν αὐτός. γελάσας ἔπειρ, ὅτω καλόν ἐστιν, ὦ Ἀδμήτη, τὸ ἐπίγραμμα, ὥστε βουλόμην αὐτὸ ἤδη ἐπιγεγράφθαι. ἰδὼν δέ τις ἐπὶ τῶν σκελῶν αὐτοῦ οἷα τοῖς γέρουσιν ἐπιπεπῶς γένυται, ἤρετο. τί ζοῦτο, ὦ Δημώναξ; ὁ δὲ μειδιάσας, Χάρων μέ, ἔφη, δάκνει, ἢν μὴ ζωγραφῶ τινα ἰδὼν, τὸν αὐτοῦ οἰκέτην μαστιγούμενον· παῦσαι, ἔφη, ὁμότιμον σαυτὸν τὸν δοῦλον ἀφανίζων. Δανάης δέ τινος, πρὸς τὸν ἀδελφὸν δίκην ἐχόντος· λείθηλε, ἔφη πρὸς ἀὐτὸν ἡ Δανάη, ἡ Ἀκρισίου θυγατήρ. μάλιστα δὲ ἀπολείπει τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀπὸ τῆς ἀληθείας, ἀπὸ τῆς ἐπιδείξεως φιλοσοφοῦσιν. ἵνα γοῦν ἰδὼν κυνικὸν, τρίβωνα μὲν καὶ πήραν ἔχοντα, ἀντὶ δὲ τῆς βακτηρίας, ὑπερόγκου λεκυθίου, καὶ λέγοντα, ὅτι Ἀντισθένης καὶ Κράτης καὶ Διογέ-

Corpus humo tegitur, Admetus ad astra volauit: solutus in cachinnos, inquit, Adeò elegans est, ô Admete, Epigramma, vt magno emerim illud iam inferiarum esse. Cùm vidisset quispiam crura eius tarda & turgida, qualia ferè senibus fieri consueuerunt, quæsiuit ex eo: Quid hoc sibi vult, Demonax? ille subridens: Charon me momordit, inquit. Intuitus semel Lacedæmonium seruum suum flagris cædentem: Desine, inquit, seruo tuo similem te ostendere. Puella quædam, cui nomen erat Danaë, fratri in iudicio litem intendenti: Fratrem, inquit, in foro tu facies. neque enim es Danaë Acrisii filia. Magno verò atque implacabili odio semper aduersus eos pugnabat, quos non iuxta veritatis ductum, sed ad ostentationem philosophari animaduerteret. Itaque cùm vidisset Cynicum, pallium quidem & peram habentem, cæterùm pro baculo supra modum fastuosè & arroganter vociferantẽ, dicentemq́, Antisthenis & Cratetis ac Diogenis

Διογένους ὃς ζηλωτής· μὴ ψεύδου, ἔφη· σὺ γὰρ Ὑπερίδου μαθητὴς ὢν τυγχάνεις. ἐπεὶ μήτοι πολλοὺς τῶν ἀθλητῶν ὁρᾶν λακομαχοῦντας, καὶ παρὰ τὸν νόμον τὸν ἐναγώνιον, ἀντὶ ζῶν πάγκρατιάζειν ἀλλήλους· ἐκ ἀπαιότους, ἔφη, τοὺς νῦν ἀθλητὰς, οἱ παρομαρτοῦντες λέοντας καλοῦσιν. ἀστεῖον δὲ καὶ ἐκεῖνο χοῦν, καὶ ἀττικὸν ἅμα, τὸ πρὸς τὸν ἀνθυπατον ἐρμηνεύον. ὧ ἢ γὲ τῶν πιττουμένων τὰ σκέλη, καὶ τὸ σῶμα ὅλον. ἰωνικοῦ δέ τινος ἐπίλιθον ἀναβάντος, καὶ αὐτὸ τοῦτο λατυγωροῦντος ἀὐτὸ, καὶ ὡς λιναιδίαν διαβάλλοντος, ἀγανακτήσας καὶ κατασπαθῶν τὸν ἰωνικὸν κινήσας, ἐμισήρη ξύλοις συνέψαι, καὶ φυγῇ ζημιῶσαι, ἀφ' ὅτε Δημώνακτα παρατυχὸν παρητήσατο συγγνώμην ἔχειν

Diogenis ſum æmulus: Cauue impudenter mentiaris: inquit: ſiquidem tu Hyperidæ diſcipulus exiſtis. Cùm non paucos ſemel videret, athletas malè & ignauiter pugnantes, præterq; legem eiſdem conſtitutam, pro eo quòd Panceatio decertandum fuerat, mordicùs ſe proſcindentes: Non iniuria, inquit, noſtri temporis athletas concomitantes ſocij leones vocant. Neque illud dictum ſale vrbano caret, ac mordacitatis expers eſt, quo erga Proconſulem vſus eſſe fertur. Etenim vnus ex his erat, qui crura totúmque corpus vnguento ſolebat perungere. Porrò autem quidam Cynicus cùm in lapidem aſcendiſſet, hoc ipſum in eo turpibus verbis accuſauit, & tanquam obſcœnũ & fœdè factum probrosè calumniatus eſt, adeò vt Proconſul inflammatus iracundia, Cynicum captum abripi iuberet, quẽ aut fuſtibus contuſurus, aut exilio mulctaturus erat. Verũ cũ forte fortuna interueniſſet Demonax, deprecatus eſt Proconſulem, vt illi delicti gratiam conceſſa venia

ἔχειν αὐτόν, κατά τινα παλαιὸν τοῖς κυνικοῖς παρρησίαν θρασυνομένῳ. ἀπόντος δὲ ἐκείνου ἀνθυπάτευσεν μὲν οὖν ἀφίημί σοι αὐτόν, ἂν δὲ ὕστερόν τι τοιοῦτόν τι τολμήσῃ, τί παθεῖν ἄξιός ἐστι; καὶ ὁ Δημώναξ, ῥοπαικοθλιῶντά τότε αὐτὸν κίνησον. ἄλλῳ δέ τινι, στρατοπέδων ἅμα καὶ ἔθνους ἐκείνου μείζου πλὴν ἀρχὴν ἐμπεπιστευκότι, ἐκ βασιλέως ἐρωμένῳ, πῶς ἂν τις ἄριστα ἄρξειε ἀόριστον, ἔφη· καὶ ὃς ὀλίγα μὲν λαλῶν, πολλὰ δὲ ἀκούων. ἐρωμένῳ δέ τινι, ἐκείνου πλακοῦντας ἐσθίοντι, οἷα οἶσθ', ἔφη, ζῆς μωροῖς τὰς μυίσσας τίθεσθαι τὰ κηρία; πρὸς δὲ τὴν Ποικίλην ἀνδριάντα ἰδὼν, πλὴν χάρα ἀφικόμενος, ὄψει ποτὲ ἔφη Ἀθηναίους ἐκείνοι χαλκῆν τετιμηκέναι τὸν Κυναίγειρον, καὶ μὴν καὶ Ῥεφῖνον τὸν Κύπριον, λίγω δὴ τὸν χωλὸν, τὸν ἐκ τοῦ πεμπάτου, ἰδὼν ἐπὶ πολὺ ζῆς Πτερά-

faceret, cùm hoc peculiari quadam dicēdi libertate Cynicorum ausus esset. Ad quæ ille ita respondit: In præsenti quidem hunc tibi impunè dimittam: cæterùm si posthac tale quippiam animi temeritate ac linguæ intemperantia inductus designauerit, qua pœna afficiendus erit? Ad quem Demonax: Sanè tunc illum inungi, seu dropace velli iubebis. Alteri cui rex & castra & magnum exercitū vnà cum imperio crediderat, quærenti qua ratione quispiam imperium quàm optimè administrare posset: Si ira, inquit, vacauerit, & quamminimùm loquens, plurima audierit. Scisciranti cuidam, num & ipse placentis vesceretur: An tu igitur, inquit, apes existimas fauis suos fauos concinnare? Apud porticum multa pictura & variā conspecta statua manibus mutila: Serò tandem, inquit, Athenienses æneā imagine Cynigerum honestārunt. Atqui Rufinum quoque Cyprium, claudum illum dico, ex schola Peripa-

Περιπάτοις ἐνδιατρίβοντα, οὐδέν ἐστιν, ἔφη, ἀναισχυντότερον χωλοῦ περιπατητικοῦ. ἐπεὶ δέ ποτε ὁ Ἐπίκτητος ἐπιτιμῶν ἅμα συνεβούλευεν αὐτῷ, ἀγαγέσθαι γυναῖκα, καὶ παιδοποιήσασθαι· πρέπειν γὰρ καὶ τοῦτο φιλοσόφῳ ἀνδρὶ, ἕτερον ἀνθ' αὐτοῦ καταλιπεῖν τῇ φύσει, ἐλεγκτικώτατα πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίνατο· οὐκοῦν, ὦ Ἐπίκτητε, δός μοι μίαν τῶν σαυτοῦ θυγατέρων. καὶ μὴν καὶ τὸ πρὸς Ἑρμῖνον τὸν Ἀριστοτελικὸν ἄξιον ἀρρυνημονεῦσαι. εἰδὼς γὰρ αὐτὸν παγκάκιστον μὲν ὄντα, καὶ μυρία κακὰ ἐργαζόμενον, τὸν Ἀριστοτέλη δὲ, καὶ δὰ στόματος αὐτοῦ τὰς δέκα κατηγορίας ἔχοντα· Ἑρμῖνε, ἔφη, ἀληθῶς ἄξιος εἶ δέκα κατηγοριῶν. Ἀθηναίων δὲ σκεπτομένων κατὰ ζῆλον τὸν πρὸς Κορινθίους, καταστίσασθαι θέαν

Peripatetica, cùm multo tempore vidisset conuersantem cum Peripateticis: Claudo Peripatetico, inquit, nihil est turpius, atque impudentius. Cæterùm cùm Epictetus quoque aliquando obiurgans ei consuleret, vt vxore domum adducta, liberis procreandis daret operam, affirmans & hoc viro philosopho non indecorum esse, alterum videlicet sui loco naturæ relinquere: festiuissimè illi redarguto respondit: Da mihi igitur, ô Epictete, vnam filiarum tuarum. Sed nec hoc quidem indignum memoratu esse videtur, quo Herminum Aristotelicum acerbè notauit. Etenim cùm non ignoraret illum extremè malum esse, innumeráque flagitia designantem: Aristotelem verò, eiusq; decem categorias, quas prædicamenta vocant Dialectici, nunquam non in ore habentem: Sanè verò, inquit, Hermine, decem categorijs te haudquaquam indignũ esse opinor. Atheniensibus quondam consultantibus quadã æmulatione erga Corinthios de singulari certamine congredientiũ

βίαν μονομάχων, προσιὼν εἰς αὐτούς· μὴ πρότερον, ἔφη, ταῦτα, ὦ Ἀθηναῖοι, ψηφίσησθε, ἂν μὴ τὸν ἐλέου τὸν βωμὸν καθέλητε. ἐπεὶ δὲ εἰς Ὀλυμπίαν ποτὲ ἐλθόντι αὐτῷ Ἠλεῖοι εἰκόνα χαλκῆν ἐψηφίσαντο μηδαμῶς ταῦτο, ἔφη, ὦ ἄνδρες Ἠλεῖοι, μὴ δόξητε ἀναιδίαν τοῖς προγόνοις ἡμῶν, ὅτι μήτε Σωκράτει, μήτε Διογένους εἰκόνα ἀνατιθέασιν. ἤκουσα δὲ αὐτοῦ ποτε καὶ πρὸς τὸν τῶν νόμων ἔμπαρον ταῦτα λέγοντος, ὅτι λυμαίνονται ἄχρηστοι ἄνθρωποι οἱ νόμοι, ἂν τε πονηροῖς ἂν τε ἀγαθοῖς γράφωνται. οἱ μὲν γὰρ ἀγαθοὶ νόμων, οἱ δὲ ὑπὸ νόμων, ἥδιον βελτίους γίγνονται, τῶν δὲ Ὁμήρου ἐπῶν ἕνα ἥδιστα μάλιστα, Κάτθανε· σὸς δ' ἄρχεο μοῖρα, θανὼν δ' ἐπιμοιρίδιος γένεο. ἐπῄνει δὲ καὶ τὴν Θερσίτου, ὡς ἰωνικόν τινα δημηγόρον. ἐρωτηθεὶς δὲ ποτε τίς αὐτῷ ἄριστος τῶν φιλοσόφων, ἔφη, πάντων μὲν θαυμασιώτατος,

constituendo spectaculo, accedens dixit: Ne priùs hæc, Athenienses decernatis, quàm misericordiæ aram subuertatis. Cùm in Olympiam semel profectus venisset, illíq; Heleï æream statuam erigendam decreuissent: Nequaquam hoc facietis, inquit, viri Heleï, ne maiores nostros probro afficere videamini. cùm neque Socratis, neque Diogeni statuam poni curârunt. Quin ipse præsens hæc illum ad Iurisperitum dicentem audiui, periculum esse ne leges omnes sint inutiles atq; superuacuæ, quodq; nec bonis nec malis rogentur. Etenim illi non egent legibus, ij verò per easdem nihilo fiunt meliores. Ex Homericis versiculis vnum exactissimè calluit:

Strenuus vt segnis fato potiuntur eodem.

Laude prosequi solitus est Thersiten, vt Cynicum quendam liberæ linguæ concionatorem. Interrogatus, quis illi potissimùm ex philosophis probaretur, inquit: Omnes equidem admiratione dignî

μαστοί, ἐγὼ δὲ Σωκράτη μὲν σέβω, θαυμάζω δὲ Διογένη, καὶ φιλῶ Ἀρίστιππον. ἐβίου δὲ ἔτη ὀλίγου δέοντα τῶν ἑκατὸν, ἄνοσος, ἄλυπος, οὐδένα ἐνοχλήσας τι ἢ αἰτήσας, φίλοις χρήσιμος, ἐχθρὸν οὐδένα οὐδὲ πώποτε ἐσχηκώς. καὶ τοσοῦτον ἔρωτα ἔσχον πρὸς αὐτὸν Ἀθηναῖοί τε αὐτοὶ, καὶ ἅπασα ἡ Ἑλλὰς, ὥστε παριόντι ὑπεξανίστασθαι μὲν τοὺς ἄρχοντας, σιωπὴν δὲ γίγνεσθαι παρὰ πάντων. τὸ τελευταῖον δὲ, ἤδη ὑπέργηρως ὢν, ἄκλητος, εἰς ἣν τύχοι, παριὼν οἰκίαν, ἐδείπνει, καὶ ἐκάθευδε, τῶν ἐνοικούντων θεοῦ τινα ἐπιφάνειαν ἡγουμένων τὸ πρᾶγμα, καί τινα ἀγαθὸν δαίμονα εἰσεληλυθέναι αὐτοῖς εἰς τὴν οἰκίαν. παρίοντα δὲ αἱ ἀρτοπόλιδες ἀνθεῖλκον πρὸς αὐτὰς, ἑκά=

gni sunt: cæterùm ego quidem Socratem colo, Diogenem admiror, Aristippum autem amore complector. Vixit annos fermè centum, nullo vnquam morbo implicitus, nulla affectus animi ægritudine: neminem vnquam facessendis negocijs molestauit, aut in ius productum accusauit. Amicis vtilem se præbuit, ac officiosum. Qui inimico in illum fuisset animo, nullum vnquam habuit, ipse hostis nemini. Tãto verò amore cùm ipsi Athenienses, tum vniuersa Græcia eundem prosequebatur, vt prætereunti, honoris gratiâ etiam ij qui magistratus officijs fungebãtur, assurgerent, magnumq́ illo præsente omnes agerent silentiũ. Postremùm vbi iam ætate supra modum ingrauescente consenuisset, inuocatus in quamcunq; domum fortuitò incidisset, in ea cibum sumebat, ac dormiebat. Quo nomine earundem ædium familia plurimum sibi gratulabatur, Demonacte viso Deum sibi ostensum esse existimans, aut aliquem bonum genium seu dæmonem in domum intrauisse. Prætereuntem verò pistrices certatim ad sese trahebant,

ἑκάστη ἀξιοῦσα παρ' αὐτῆς λαμβάνειν τὸν ἄρτον, καὶ τὴν εὐτυχίαν ἑαυτῆς ἡγεῖτο ὧν ἔλαβεν. καὶ μὲν καὶ οἱ παῖδες ὀπώρας προσέφερον αὐτῷ, πατέρα ὀνομάζοντες. σάσεως δέ ποτε Ἀθηναίοις γενομένης, ἐσῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ φανεὶς μόνον, σιωπᾷν ἐποίησεν αὐτούς· ὁ δὲ ἰδὼν ἥδη μετὰ γυναικὸς, ἀδελφὴν ἐπὼν, καὶ υἱοὺς ἀπηλλάγη. ὅτι δὲ σιωπᾶν οὐκ ἰθ' οἷός τι ὢν αὐτοῖς ἐπικουρεῖν, ἐπὼν πρὸς τοὺς παρόντας τὸν ἀναγώνιον ἔληρύκων πόδα, λύγα μὲν ἀγὼν τῶν παλαισμῶν ἄθλων ταμίας, Καρὸς δὲ καλεῖ μικκίτι μέλεν. Καὶ πάντων ἀρεσκόμενος, ἀπῆλθε τὸν βίον, φαιδρὸς, καὶ οἷς ἀεὶ τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἐφαίνετο ὀλίγον δεῖ πρὸ τῆς τελευτῆς, ἐρωμένου τινὸς, παραπαίοντος τί κελεύει;

vnaquaque cupiens vt à se panem acceptaret: ac magnam felicitatem sibi datam esse interpretabatur illa, à qua panem accepisset. Quin etiam pueri poma illi afferre solebant, patrem honorificè compellantes. Gliscente aliquando inter Athenienses discordia, per seditionem dissociatis ciuium animis, in concionem ingressus est: cumq; tantum comparuisset, facto silentio discordantes compescuit. Verùm cum pœnitentia ductos eosdem resipuisse animaduertit, nullo adiecto verbo & ipse abijt. Cæterùm cùm iam haud obscurè persentisceret se sibi amplius auxilio esse non posse, dicta ad præsentes qua in certamine præcones vti solent clausula:

Iam finis est pulcherrimorum munerum
Certaminis, non differendum esse amplius.
Tempus monet:

ac discedens ab omnibus, hilaro vultu diem suum obijt, quali semper obuiam venientibus conspectus est. Aliquanto antè verò quàm moriebatur, interrogante quopiam,

De se-

λοῦσι; μὴ πολυπραγμονεῖτε, ἔφη· ἥξει γὰρ ὀδμὴ μιθάψει. φασὶ δὲ τὸν ἐνεγκόντα, τί οὖν ἔσται τοῖς ὄρνισι καὶ κυσὶ βορὰν πεπηθέναι τηλικούτου ἀνδρὸς σῶμα· καὶ μὴν ἄδικον ἄτοπον, ἔφη, τοῦτο, ἃ μὴ ἔφθασε καὶ ἀρέσθαι νῶν, ζώοις τισὶ χρήσιμα ἔσεσθαι. οἱ μὲν δὴ Ἀθηναῖοι τὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ δημοσίᾳ μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐπιπολὺ ἐπηγάγοντο, καὶ τὸ θῆκον τὸ λίθινον, ἐφ' οὗ ἐκάθιζε, ὁπότε ἀκάμνοι ἀναπαύσοιτο, προσεκύνουν, καὶ ἐπεφάνευον εἰς τιμὴν τοῦ ἀνδρὸς· ἠθύμουν δὲ ἱερὸν ἔδος καὶ τὸν λίθον, ἐφ' οὗ ἐκαθέζετο. ἐπὶ μὲν γὰρ τῷ ἐκφορᾷ, ἐκ ἔσιν ὅσοις ἐκ ἀπλώτησε, καὶ μάλιστα τῶν φιλοσόφων· οἱ δὲ μὲν τοῦ ὑποδιώκειν, ἐκόμιζον αὐτὸ ἄχρι πρὸς τὸν τάφον. ταῦτα ὀλίγα πάνυ ἐκ πολλῶν ἀπεμνημόνευσα. καὶ ἔσιν ἀφ' ἑτέρων οἷς ἀναγινώσκουσι λογίζεσθαι, ὁποῖος ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐγένετο.

De sepultura verò quid imperas? Ne vos hæc cura remordeat, inquit, solicitos. etenim fœtor me sepeliet. Respondente autem illo, annon turpe foret & nefarium, si tanti viri corpus volucribus & canibus dilaniandum obijceretur? Atqui nihil absurdū est, inquit, si mortuus quoq; nonnullis animalibus utilitatem aliquam allaturus sim. Cæterùm Athenienses magnifico funere elatum illum sepelierunt, multoque tempore eius obitum luxerunt, ac sedem illam lapideā super qua, siquādo correptus lassitudine quiescere solebat, adorabant, sertis coronantes in honorem viri, existimantesq; sacrum esse lapidem in quo sedisset. Circa funeris verò efferendi procurationem, nemo erat qui non accurrisset, maximè verò ex Philosophis. Illi subiectis humeris pheretro, vsq; ad sepulchrum efferebant mortuum. Hæc nimiùm pauca ex multis super Demonactis vita percensere libuit, ex quibus haud difficulter coniecturam facere licet legentibus, cuiusmodinam ille vir fuerit.

GIL-

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

IN depingendo Demonacte philosophorum omnium festiuissimo non alio quàm in Alexandro Pseudomante vsus est Lucianus artificio, hoc est, limato & exculto. Sed in hoc perfectæ virtutis exemplum ostendit. Quid enim fuit Demonacte ciuilius aut popularius, qui tametsi philosophus esset, tamen à communi hominum vita & sensu nulla vitiatus insolentia aut philosophica morositate corruptus non abhorruit. Commendatur autem à patria, natalibus corporis exercitatione & valetudine, studio & professione philosophiæ, ab ijs quæ priuatim & publicè egit, amore & officio aliorum in illum, tum à morte & ijs quæ circa funus & sepulturã acta sunt: Præter aũt exordium à laude ætatis suę narrationem qua ad imitationẽ incitat iuuẽtutẽ, & perorationẽ aliam orationis partem nõ habet.

a BOEOTICVM Sostratũ.] *Sostrati Bœotij fortassis meminit in quodam mortuorum dialogo, in quo habetur prædo, & suæ nequitiæ cõuictus facinorũ causam in fatum transfert, quẽ in Alexandro Pseudomante inter sceleribus nobilitatos annumerat. Sostrati cuiusdam Sicyonij Pausanias in Eliaca lib. 8. meminit, qui cognomento dictus sit ἀκροχερσίτης, quòd colluctantes summis digitis adprehenderet, neque priùs dimitteret, quàm sese victos faterentur, de quo Suid. etiam. Lucianus in Symposio vel Lapithis Sostrati cuiusdam meminit, qui Cleodemi discipulus fuit, cuius vxor ab ipso Cleodomo stuprata fuit. Nescio an hic Aristodemi frater fuerit & inter memorabiles Grãmaticos, de quo Strabo lib. 14 Sostrati aũt Gnidij Architecti Lucianus mentionem facit in lib. Quomodo historia scribenda sit, & in Hippia. De quo etiam Strabo lib 17. & Plin. lib. 38. c. 2. b* Herculem.] *Id cognominis vulgo strenuis ac laborũ tolerantissimis fuisse attributũ scribunt Varro, Plutarchus, Plinius, & Macrobius. Quæ denominatio durat adhuc apud Gallos, quoties viros fortes deuotant. c* Illotis pedibus.]. *i neutiquam inexercitatus, neq; rudis. Idem hoc prouerbio vsus est in Rhetorum præceptore, quo notat eos, quo nullis bonis disciplinis instructi audaciter ad rhe-*

toricum

toricum munus accedunt. d Neq; summo digito attigerat.] i. *leuiter & quasi negligenter. Ductũ prouerbium ab iis, qui onus tollentem extremis digitis, quasi dicis causa & perfunctoriè adiuuant. Hoc vsus est Cicero pro Cælio & Iustinianus Institutionum suarum lib. 4. tit. de publicis indicijs, qui vltimus est. Vide Chiliarcum nostrum.* e Socraticam ironiam.] *Ab* εἰρωνία *autem Socrates* εἴρων *dictus est.* i. *dissimulator. Vtebatur enim (ait Cic. 1. Off.) lubenter ea dissimulatione, quam Græci* εἰρωνίαν *vocant, quam ait in Africano fuisse Lælius.* f Ipsa quidem peccata reprehendebat.] *Hunc faciendi modum sumpserat ex Aiace Sophoclis:* ἀλλ' ὧν περ ἄρχῃς, ἄρχε: καὶ τὰ σέμν' ἔπη κόλαζ' ἐκείνους. i. *Sed quibus ius imperandi habes, his impera, & illos castiga istiusmodi honestis verbis. Annotat ibi Triclinius:* ὥσπερ φασὶν, ἐπλιξά σε πληγὴν οὕτω καὶ κολάζω σε κολασίν. Ἐπεὶ δὲ ἐνταῦθα ἡ κόλασις διὰ λόγων ἦν, διὰ τοῦτο τὰ σεμνὰ ἔπη κολάζειν ἐκείνους φησί. i. *Quemadmodum dicunt, ici te ictu, ita &, punio te punitione. Quia verò hic punitio oratione fiebat, ideo etiam, honestis verbis illos punire, dicit: Breue hoc scholion, sed ex quo tamen hoc vtilissimum præceptum sumpsimus, & diuturna obseruatione verum esse deprehendimus.* g Existimabat hominis esse peccare.] *Cuiusuis hominis est errare, nullius nisi insipientis, perseuerare in errore. Verinus:*

Errare est hominis, sed non persistere, sæpe
Optimus est portus vertere consilium. *Iuuenal. Sat. 8. Salomon Prouerb. 28. Sen. libr. 4. decl. 3 Pater, inquit, humanum est errare.* h Rem omnium maximam in rebus humanis amicitiam.] *Adeò vt Lucian. alibi puto pro imaginibus dicat: Amicitia sola, arma inuicta atque inexpugnabilia existit. Publius: Auxilia humilia, firma consensus facit.* i Antehac nunquam litâstis.] *Litare enim ritè sacrificare est, & impetrare. Sueton. in Cæsare: Deum pluribus hostijs cæsis cùm litare non posset, intrauit curiam spreta religione.* k A' Phauorino.] *In Phauorinum Arelatensem philosophum hæc tria iactata sunt, vt miranda vixq; credenda, cùm Gallus esset, scire Græcè cùm Eunuchus, accusatum fuisse de adulterio: Postremò quòd cum Adriano imperatore simultatem gerens, viueret. Huius æream statuam deiecerant Athenienses, vt hominis*

Cæsari

Cæsari inimicissimi. Erant enim Athenienses Adriano Cæsare vectigales. Id postea quam ei nunciatum est, nihil commotus, dixit, vtilius erat Socrati ab Athenienſibus ærea priuari ſtatua, quàm bibere cicutam, contempſit ſtatuæ iacturam, vita incolumi. Hunc quidam dicunt fuiſſe διφυᾶ. duplicis naturæ & ἀνδρόγυνον seu mauis virum & fœminam. His Plutarchi habitus est æmulus, cuius ſcriptorum copiam iniquo ferebat animo. Sunt qui vocant ſophiſtam. Hoc fecit hominis ſtudium ſingulare circa rhetoricen & eloquentiam. Eius vitam deſcripſit Philoſtratus lib. 1. Sophiſtarum. t Herodes grauiter.] *Atticus. Huius Herodis Gellius, Spartianus, Pauſanias & alij meminêre, ſed in primis Philoſtratus, qui eius vitam copioſè in Sophiſtis conſcripſit. m* Strenuus & ſegnis fato.] *κατθάνε pro κατέθανε, per ſyncopen aoriſt. β Idem iam annotauimus in Charonte. ἐρχώς. Præteriit medij participij pro ἐρχώς, cum prothesis ε, verbi ἔρχω. Omnibus promiſcuè moriendum eſt. Idem in Demoſth. encomio : Omnes homines naturâ morti obnoxij ſunt, etiamſi quiſpiam conetur, ſe incluſum in cauſam ſeruare.*

ΟΝΕΙΡΟΣ Η ΑΛΕΚΤΡΥΩΝ. *SOMNIVM, SEV Gallus.*

Eraſmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

HOc dialogo diuitiarum atq; potentiæ incommoda moleſtiasque perſequitur, oſtendens quàm contrà tranquilla res paupertas ſit, ſi modò ſit ſorte ſua contenta. Facit autem hoc veluti collatione quadam. Nam in priore quidem parte dialogi Micyllus ſomnium exponendo ſuum, Eucratis cuiuſdam opulenti cœnas, diuitias, luxum, & quæcunq; vulgò ſpecioſa & expetenda videntur, extollit, adiecto etiam encomio auri, tum ab exemplis, tum ab effectu & vſu & cæteris amplificato. In poſteriore autem parte Gallus, qui ex Pythagora in auē transformatus, cum hero ſuo Micyllo colloquens introducitur, diuitum cùm priuatorum ac ciuium, tum regum atque potentum moleſtias, curas & pericula recenſet,

censet, quæ illis & belli & pacis temporibus, præterea etiam circa valetudinem, quam luxus & crapulæ istæ labefactant, accidere solent, additis etiam exemplis eius rei, & hypotyposi quadã dum fingitur idẽ vi pennarum suarum reseratis ædium foribus ad ipsas diuitum cellas Micyllum perducere, & coràm illa quæ verbis narrauerat, spectanda exhibere. Cæterùm omnia hæc ita rursum Lucianus agit, vt non minus interim Pythagoram quoq; vt impostorem ac præstigiatorem quendã sugillet, quippe qui ridiculas & absurdas, & à natura quoque abhorrentes sui transformationes cõmentus fuerit, & multa eiusmodi, docendi simulatione tradiderit, quibus hominibus deceptis, solùm sibi auctoritatem comparârit. Deinde & Stoicos eodem more suo corripit, vt arrogantes ac fastuosos, qui in rebus friuolis sapientiam affectent, & officiorum obseruantes videri cupiant, in cæteris verò neque domesticis neq; publicis hominum conuersationibus appositi atque idonei sint. Omnino autem festiuissimus iocus est, gallum cum hero suo ridiculè adeò ac familiariter nugari, & interim tamen sapientiùs philosophari quàm quemuis in schola philosophum.

ΜΙΚΥΛΛΟΥ, Αλεκτρυόνος καὶ Σίμωνος.

Ἀλλά σε, ὦ μάκιστε Ἀλεκτρυὼν, ὁ Ζεὺς αὐτὸς ἐπιτρίψειε, φθονερὸν οὕτω, καὶ ὀξύφωνον ὄντα, ὅς με πλουτοῦντα, καὶ ἡδίστῳ ὀνείρῳ ξυνόντα, καὶ

MICYLLVS, Gallus & Simon.

ATte, a scelestissime Galle, cum ista tanta inuidentia, voceq; tam acuta, ipse perdat Iupiter, qui quidẽ opib. affluentẽ me, ac dulcissimo in somnio versantẽ,

καὶ θαυμαστὴν εὐδαιμονίαν εὐδαιμονοῦντα, διάτορόν τι καὶ γεγωνὸς ἀναβοήσας, ἐπήγειρας, ὡς μηδὲ νύκτωρ γοῦν τὴν πολὺ σοῦ μιαρωτέραν πενίαν διαφύγοιμι. καί τοι εἴ γε χρὴ τεκμαίρεσθαι τῇ τε ἡσυχίᾳ, πολλῇ ἔτι οὔσῃ, καὶ τῷ κρύει, μηδέπω με τὸ ὀρθρινὸν, ὥσπερ εἴωθεν, ἀκρυναίον τι (γνώμων γὰρ οὗτος ἀψευδέστατός μοι περσελαυνούσης ἡμέρας) οὐδέπω μέσαι νύκτες εἰσὶν, ὁ δὲ αὔπνος οὗτος, ὥσπερ τὸ χρυσοῦν ἐκεῖνο ἠώδιον φυλάττων, ἀφ' ἑσπέρας εὐθὺς ἤδη ἐκέκραγεν, ἀλλ' οὔτι χαίρων γε· ἀμυνοῦμαι γὰρ εὐθύς σε, ἢ μόνον ἡμέρα γένηται, συντείβων τῇ βακτηρίᾳ. νῦν γάρ μοι πράγματα παρέξεις, ἀναπηδῶν ἐν τῷ σκότῳ Αλε. Μίκυλλε δέσποτα, ᾤμην τι χαριεῖσθαι σοι, φθάνων τοὺς νυκτὸς, ὁπόσον δυναίμην, ὡς ἔχοις ὀρθρευόμενος διανύειν τὰ πολλὰ τῶν ἔργων. ἢν γοῦν πρὶν ἀνατεῖλαι ἥλιον, μίαν

& admirabili felicitate fruentem, penetrabile quiddam & clamosum resonans, expergefeceris, adeò vt ne noctu quidem effugere liceat paupertatē, vel te ipso longè nocentiorē. Atqui si coniectandum est tum è silentio quod etiamdum ingens est, tum è rigore frigoreq́ quod nondum me, quemadmodū assolet, [b] *antelucanò morsicat* [c] *titillatq́? nam hic mihi certissimus* [d] *gnomon aduentantis diei) ne medium quidem adhuc noctis est. Sed iste peruigil, perinde* [e] *quasi vellus illud aureum seruet, ab ipsa protinus vespera vociferari cœpit. Verùm haudquaquam impunè: siquidem mox pœnas de te sumam, fusteq́ comminuam, si diluxerit modò: namnunc negotium mihi faceres, subsiliens in tenebris.* GAL. [f] *Here Micylle, equidem arbitrabar me tibi gratum esse facturū si quoad possem alta nocte 8 lucē anteuertissē, quò posses antelucanò surgens, quāplurimùm operis cōficere. Etenim si priusq́ sol exoriatur, vel*

μίαν κρηπῖδα ἐργάσαιο, προ-
οδοῦ ἔσῃ τοῦτο ἐς τὰ ἄλφιτα
πεπονηκώς. εἰ δέ σοι καθεύ-
δειν ἥδιον, ἐγὼ μὲν ἡσυχάσο-
μαί σοι, καὶ πολὺ ἀφωνότερος
ἔσομαι τῶν ἰχθύων. σὺ δὲ ὅρα,
ὅπως μὴ ὄναρ πλουτῇ, λιμώτ-
της ἀνεγρόμενος. Μι. ὦ Ζεῦ
τεράστε, καὶ Ἡράκλεις ἀλεξί-
κακε, τί τὸ κακὸν τοῦτο ἐστιν;
ἀνθρωπίνως ἐλάσησεν ὁ ἀλεκ-
τρυών. Αλε. εἶτά σοι τέρας
εἶναι δοκεῖ τὸ τοιοῦτον, εἰ ὁμό-
φωνος ὑμῖν εἰμι; Μι. πῶς γὰρ
οὐ τέρας; ἀλλ' ἀπετρέπετε, ὦ
θεοί, τὸ δεινὸν ἀφ' ἡμῶν.
Αλε. σύ μοι δοκεῖς, ὦ Μίκυλ-
λε, ἡσμιδῇ ἀπαίδευτος εἶναι,
μηδὲ ἀνεγνωκέναι τὰ Ὁμήρου
ποιήματα, ἐν οἷς ὁ τοῦ Ἀχιλ-
λέως ἵππος, ὁ Ξάνθος, μακρὰ
χαίρειν φράσας τῶν χρεμετί-
ζειν, ἕστηκεν ἐν μέσῳ τῶν πολέ-
μῳ δαλογόμενος, ἔπη ὅλα
ῥαψῳδῶν, οὐχ ὥσπερ ἐγὼ
νῦν, ἄνευ τῶν μέτρων, ἀλλὰ
καὶ ἐμαντεύετο ἐκεῖνος, καὶ
τὰ μέλλοντα προεθέσπιζε,
καὶ

vel vnicam feceris crepidā, isthuc laboris lucro tibi accesserit ad parādum victum. Quòd si tibi magis libet dormire, equidem tuo arbitratu quietem egero, lōgéq́ [h] magis mutus fuero piscibus. Cæterùm tute videto ne [i] per somnium diues, [k] esurias experrectus. MI. [l] O' prodigiorum [m] auersor Iupiter, ô [n] malorum depulsor Hercules: quid hoc mali est? Vocem humanā sonuit Gallus. GAL. Hoccine tandem tibi prodigiū videtur, si eadem qua vos lingua loquor? MI. Quid? annon hoc portentum? Sed auertite, Dij, malum à nobis. GAL. [o] At tu mihi videris admodū illiteratus esse, Micylle, nec euoluisse Homeri poëmata, in quib. [p] equus Achillis, cui nomē Xanthus, posteaquam hinnitus longum [q] valere iussisset, medio in prælio constitit disserens, totosque versus ordine recitans, non quemadmodum nunc ego prosa oratione loquens: quin etiam vaticinabatur ille, deque futuris edebat oracula:

καὶ οὐδέν τι παράδοξον ἐδόκει ποιεῖν, οὐδὲ ὁ ἀκούων ἐπεκαλεῖτο, ὥσπερ σὺ, τὸν ἀλεξίκακον, ἀπτρόπαιον, ἡγούμενος τὸ ἄκουσμα. καί τοι τί ἂν ἐποίησας, εἴ σοι ἡ τῆς Ἀργοῦς τρόπις ἐλάλησεν, ὥσπερ ποτὲ ἡ φηγὸς ἐν Δωδώνῃ αὐτόφωνος ἐμαντεύετο; ἢ εἰ βύσας εἶδες ἑρπούσας, καὶ βοῶν κρέα μυκώμενα, ἡμίοπτα καὶ ἑφθὰ, περιπεπαρμένα τοῖς ὀβελοῖς; ἐγὼ δὲ, Ἑρμοῦ πάρεδρος ὤν, λαλιστάτου καὶ λογιωτάτου θεῶν ἁπάντων· καὶ τὰ ἄλλα ὁμοδίαιτος ὑμῖν, καὶ συντροφος, οὐ χαλεπῶς ἔμελλον ἐκμαθήσεσθαι τὴν ἀνθρωπίνην φωνήν. εἰ δὲ ἐχεμυθήσειν ὑπόσχοιό μοι, οὐκ ἂν ὀκνήσαι μί σοι τὴν ἀληθεστέραν αἰτίαν εἰπεῖν τῆς πρὸς ὑμᾶς ὁμοφωνίας, καὶ ὅθεν ὑπάρχει μοι οὕτω λαλεῖν. Μί. ἀλλὰ μὴ ὄνειρος καὶ ταῦτά ἐστιν, Ἀλεκτρυών οὕτω πρὸς ἐμὲ διαλεγόμενος. εἰπὲ δ' οὖν πρὸς τοῦ Ἑρμοῦ, ὦ βέλτιστε,

neque quicquam prodigiosum facere videbatur: neque is qui tum audiebat, malorũ auersorem, ita vti tu facis, implorabat, quasi rem abominandam & auertendam audîsse sese iudicaret. At quid tandem facturus eras, si tibi [r] nauis, cui nomẽ apud Homerum est Argo, carina fuisset elocuta, ita vt olim in [s] Dodonæa sylua phagus per se loquens oraculum edidit? Aut si tergora direpta serpere vidisses, si carnes boum mugire semiassas, coctasq́, verubus transfixas? Ego verò quum [t] Mercurij sim assessor [z] loquacissimi, [x] deorumq́ omnium facũdissimi: prætereà coutubernalis vobis & conuictor: haud mirũ videri debet, si sermonẽ humanũ edidici. Quòd si mihi recipias taciturũ te, haudquaquam grauabor veriorem tibi causam aperire, vnde factum sit, vt eadem qua vos lingua loquar, & vnde mihi suppetat huius orationis facultas. MIC. Modò ne isthuc ipsum sit somniũ, Galle, quod ita mecum loqueris: sed dicito per Mercurium, ô præclare, quid

ὃ, τι καὶ ἄλλο σοι τῆς φωνῆς αἴτιον. ὡς δ' σιωπήσομαι, καὶ πρὸς σὲ ἐρῶ, τί σιγᾷς δ' ἐμοὶ φίλος; τίς γὰρ ἄν σιγήσειέ μοι, ἔτ' τινι διηγοίμην, ὡς ἀλεκτρυόν σ' αὐτὰ ἐπόησας ἀκουσίως; ΑΛΕ. ἄκουε τοίνυν, παραδοξότατόν σοι λόγον, ἵν' οἶσθ' ὅτι λέγω, ὦ Μίκυλε. ἔστοσι γὰρ ὁ νεῦν σοι ἀλεκτρυὼν φανόμενος, οὐ πρὸ πολλοῦ ἄνθρωπος ἦν. ΜΙ. πάνυ γε τοιοῦτον, ἀμέλει περὶ ὑμῶν, ὡς ἀλεκτρυόν τις γενοίμην, φίλος γενοίμην ἂν Ἄρει, καὶ συμπίνοι ἂν θεῷ, καὶ συγκωμάζοι, καὶ κοινωνοίη τῶν ἐρωτικῶν. ὁπότε γοῦν ἀπίοι παρὰ τὴν Ἀφροδίτην μοιχεύσων ὁ Ἄρης, ἐπῆγεθα καὶ τὸν ἀλεκτρυόνα. καὶ ἐπειδήπερ μάλιστα τὸν Ἥλιον ὑφορᾶτο, μὴ καθίδῃ ἐξαπίνης ἐς τὸν Ἡφαιστον, ἔξω πρὸς τὰς θύρας ἀφιεὶς ἦν τὸν νικητήριον, μιμούμενος ὁπότε φαίνοι ὁ Ἥλιος, εἶτα ποτὲ μὲν ἀκροιαμβίζων μὲν τὸν ἀλεκτρυόνα, καὶ προλοιδορῶν τῷ

quid etiã aliud rei tibi sit in causa vt istam linguã sones. Nam vt taceam, neq; cuiquã proferam, quid attinet te solicitũ esse? Quis enim fidem mihi sit habiturus, si cui narrem, me Gallũ hæc loquentem audisse? GAL. Ausculta igitur: nam orationem ex me audies omniũ (sat scio) maximè nouam atq; incredibilem. Siquidem hic qui nũc tibi gallus appareo, non ita pridẽ homo fui. MIC. Profectò & olim istiusmodi quidam de vobis inaudierã, adolescentulũ quẽpiam fuisse Gallũ, Marti adamatum, atq; hunc deo cõpotásse, collusitásseq;, & in voluptatibus gesisisse morem. Itaq; cùm Venerẽ adiret Mars, cum ea cubiturus, hũc quoq; Gallum vnà secum adduxisse. Quoniam Solem potissimùm metueret, ne si è sublimi conspexisset, Vulcano se proderet: foris ad ostiũ adolescẽtulum semper relinquere solitũ, cuius indicio certior fieret, quã-

do sol emergeret. Deinde Gallũ qliquando somno correptum,

πλὴν φρουρὰν ἄκοντα, τὸν δὲ ἥλιον λαθόντα, ἐπισῆνυε τῇ Ἀφροδίτῃ, καὶ ὡς Ἄρει ἀφροδιτιδι ἀναπαυομένῳ. ὅθεν τὸ πισώθεν τὸν ἀλεκτρυόνα μιμοῦσαι ἄν, εἴ τις ἐπίοι, καὶ οὕτω τὸν Ἡφαιστον παρ' ἡλίου μαθόντα, συμβῆναι αὐτὸς, πειθαλόντα, καὶ σαγηνώσαντα τοῖς δεσμοῖς, ἃ πάλαι μεμηχάνητο ἐπ' αὐτὸς. ἀφιγμένα δὲ, ὡς ἀφέθη, τὸν Ἄρεα ἀγανακτῆσαι κατὰ τοῦ ἀλεκτρυόνος, καὶ μεταβαλεῖν αὐτὸ ἐς τετὶ ὄρνεον, αὐτοῖς ὅπλοις, ὡς ἀντὶ τῶ κράνους, τὸν λόφον ἔχειν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ, διὰ τοῦτο ὑμᾶς, ἀπολογουμένους ὡς Ἄρει, ὅτ' ἂν δὲν ὄφελος, ἐπειδὰν αἴσθησθε ἀνατέλλοντα τὸν ἥλιον, πρὸ πολλῆς βοᾶν, ἐπισημαινομένους τὴν ἀνατολὴν αὐτοῦ. Αλε. φασὶ μὲν καὶ ταῦτα, ὦ Μίκυλε· τὸ δὲ ἐμὸν ἕτερόν τι ἐγένετο, καὶ πάνυ ἐναγχος ἐς ἀλεκτρυόνα σοι μεταβέβηκα. Μι. πῶς; ἡδέως γὰρ τοῦτο μάλιστα ἀκούσαιμι. Αλε. οἶσθα ἄρα τὸν Πυθαγόραν; excubias deseruisse insciente, Solemq; nullo præsentiente imminuisse Veneri ac Marti secure dormienti, propterea quòd consideret Gallū indicaturū fuisse siquis interuenisset. Itaq; Vulcanū à Sole edoctum, eos deprehendisse; implicitos atque irretitos ijs vinculis quæ iam olim in illos fuerat fabricatus. Porrò Martē simulatq; dimissus est, indignatū aduersus Gallum fuisse, atq; eum in auē transmutasse, ijsdē armis, vt capite pro galea cristā obtineret. Hanc ob causam, quòd vos Marti purgetis, quum iā nihil opus, simul atq; à Solē exorientē sensistis, multò antè vociferari, atq; illis exortum prænunciare. GAL. Feruntur quidem & illa, Micylle: at quod ego sum narraturus, multò aliud quiddā fuit: atq; adeò nuper admodum in Gallum transformatus sum. MI. Quonam modo? Nam isthuc maximopere cupio cognoscere. GAL. Audistin' de Pythagora quodam BMnesarchida Samio?

MIC.

Μί. τὸν σοφιστὴν λέγεις, τὸν ἀλαζόνα; ὃς ἐνομοθέτει, μήτε κρεῶν γεύεσθαι, μήτε κυάμους ἐσθίειν, ἥδιστον ἐμοὶ γοῦν ὄψον, ἐκτράπεζον, ἄπονον ἀποφαίνων· ἔτι δὲ καὶ πείθων τοὺς ἀνθρώπους, ἐς πέντε ἔτη μὴ διαλέγεσθαι. Αλε. ἴσθι δῆτα κἀκεῖνο, ὡς πρὸ τοῦ Πυθαγόρου, Εὔφορκος γένοιτο. Μί. γόητα φασί, καὶ τεφατουργὸν τὸν ἄνθρωπον, ὦ Αλεκτρυών. Αλε. ἐκεῖνος αὐτὸς, ἐγώ σοι εἰμὶ ὁ Πυθαγόρας. ὥστε παύου, ὦ ἀγαθὲ, λοιδορούμενός μοι, καὶ ταῦτα, οὐκ εἰδὼς, οἷός τις ἦν τὸν τρόπον Μί. τοῦτ' αὖ μακρῶ ἐκείνου τερατωδέστερον, ἀλεκτρυὼν φιλόσοφος. εἰπὲ δὲ ὅμως, ὦ Μνησάρχου παῖ, ὅπως ἡμῖν, ἀντὶ μὲν ἀνθρώπου, ὄρνις, ἀντὶ δὲ Σαμίου, Ταναγραῖος ἀναπέφηνας· οὐ πιθανὰ γὰρ ταῦτα, οὐδὲ πάνυ πιστεῦσαι ῥάδια, ἐπεὶ καὶ δύο ἤδη μοι τετηκέναι δοκῶ, πάνυ ἀπλότρια ἐν σοὶ τοῦ Πυθαγόρου. Αλε. τὰ ποῖα;

MIC. *Num sophistam illum dicis gloriosum,* C *qui instituit ne quis vel* D *carnes gustaret, vel fabas ederet, suauissimum mihi edulium, salubre & parabile, à mensa submouens? Prætereà autē qui mortalibus suasit* E *ne intra quinquennium loquerentur?* GAL. *Scis nimirum & illud, quemadmodum priusquam Pythagoras esset,* F *Euphorbus fuerit?* MIC. *Præstigiatorem & prodigiorum artificem hominem aiunt fuisse, ô Galle.* GAL. *Ille ipse ego tibi sum Pythagoras. Quare parce, quæso, mihi conuiciari, præsertim quum ignores quibus sim moribus.* MIC. *At hoc rursum multò etiam quam illud portentosius: Gallus philosophus? Attamen expone, ô Mnesarchi gnate, quî factum sit vt ex homine auis, ex Samio* G *Tanagræus repentè nobis prodieris. Neque enim ista verisimilia, neque omnino facilia creditu: quandoquidem duas quasdam res iam mihi videor in te animaduertisse nimiùm alienas à Pythagora.* GAL. *Quas?*

Μί. Ἔμ μὲν, ὅτι λάλος ἔ καὶ λαπίκος, ὁ δὲ σιωπᾷν ἐς πυθῶ ὅλα ἔτη, οἶμαι, παρήνεσ· ἕτερον δὲ, καὶ παντελῶς παράνομον. ἃ γὰρ ἔχων ὅ, τι σοὶ παραβάλομι, λυάμους χθὲς, ὡς οἶσθα, ἔχων ἦκον, καὶ σὺ ἅδην μεμύσας, ἀνέπιξας αὐτός· ὥστε ἤψιῦσθαί σοι ἀνάγκη, καὶ ἄκοσμα, ἢ Πυθαγόρα ὄντι παρανενομηκέναι, ἢ τὸ ἴσον ἀσεβηκέναι, λυάμους φαγόντα, ὡς ἂν εἰ τὼ λεφαλὼ τοῦ πατρὸς ἐμπάσας. Αλε. ἃ γὰρ οἶσθα, ὦ Μίκυλλε, εἴ τις αἰτία τούτων, οὐδὲ τὰ πρόσφορα ἑκάστῳ βίῳ. ἐγὼ δέ τότε μὲν οὐκ ἤσθιον τῶν λυάμων· ἐφιλοσόφουν γάρ. νυνὶ δὲ φάγομαι ἄν. ὀρνιθικὴ γὰρ, καὶ ἐκ ἀπόῤῥητος ἡμῖν ἡ τροφή. ἀπ' ἄλλοι φλον, ἄκυρ πῶς ἐκ Πυθαγόρα ἦθ νυνὶ ἐμοὶ, καὶ ἐν ὅσοις πρότερον ἐβιώτευσα βίοις, καὶ ἅ τινα ἐ μεταβολῆς ἀφελόμενα ἑκάστης.

Mic. H *Alterum quidem, quòd garrulus es & obstreperus, quum ille silere in solidos quinque annos (si memini) præceperit. Alterum verò planè cum illius legibus pugnat. Etenim cùm non haberem quod tibi obijcerem, fabas heri (sicut nosti) ad te attuli: ac tu nihil cunctatus protinus eas sublegebas: vnde fit, vt necesse sit, aut ementium esse te Pythagoram esse, quum aliud quiddam sis: aut si Pythagoras es, legem prætergressum esse te, iusq; violásse, quum fabas ederis, perinde ac si caput patris comederis.*

Gal. *Non cognouisti, Micylle, quæ sit harum rerum causa, neq; quæ ad vnumquodque vitæ genus conducent. Ego tum quidem non esitabam fabas, propterea quòd philosophus essem. Nùc contrà comesturus sim, quippe auitio congruas, neque nobis repudiandum pabulum. Verùm si molestum non est, audi quemadmodum è Pythagora cœperim esse id quod sum in præsentia, quamq; in multis vitæ generibus antehac vixerim, & quid ex vnaquaque transformatione sim consequutus.*

Mic.

Μί. λέγοις ἄν, ὡς ἔμοιγε ὑπερήδιστον ἂν τὸ ἄκουσμα γένοιτο. ὥστε εἴ τις αἵρεσιν προθείη. πότερον μᾶλλον ἐθέλω σου ἀκούειν, τὰ τοιαῦτα διεξιόντος, ἢ τὸν πανευδαίμονα ὄνειρον ἐκεῖνον αὖθις ὁρᾶν, τὸν μικρὸν ἔμπροσθεν, οὐκ οἶδα ὁπότερον ἂν ἐλοίμην, οὕτως ἀδελφὰ ἡγοῦμαι τὰ σὰ τοῖς ἡδίστοις φανεῖσι, καὶ ἐν ἴσῃ τιμῇ ὑμᾶς ἄγω, σέ τε, καὶ τὸ πολυτίμητον ἐνύπνιον. Αλ. ἔτι γὰρ σὺ ἀναπεμπάζῃ τὴν ὄνειρον, ὅστις ποτὲ ὁ φανεὶς σοι ἦν, καί τινα ἐνδάλματα μάταια διαφυλάττεις, κενὴν, καὶ ὡς ὁ ποιητικὸς λόγος, ἀμενηνήν τινα εὐδαιμονίαν τῇ μνήμῃ μεταδιώκων; Μί. ἀλλ' οὐδ' ἐπιλήσομαί ποτε, ὦ Ἀλεκτρυὼν, εὖ ἴσθι τοὺς ὄψεως ἐκείνης, οὕτω μοι πολὺ τὸ μέλι ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὁ ὄνειρος καταλιπὼν ᾤχετο, ὡς μόγις ἀνοίγειν τὰ βλεφαρὰ ὑπ' αὐτοῦ, εἰς ὕπνον αὖθις κατασπώμενα. οἷον οὖν ἐν τοῖς εἰσὶ τὰ πτερὰ ἐργάζεται στρεφόμενα, τοιοῦτον γάργαλον παρείχετό μοι τὰ ὁρώμενα.

MIC. I *Narra quæso: nam mihi quidē auditu iucundissimū fuerit, adeò vt si quis mihi deferat optionē, vtrū te ista narrātem audire malim, an rursum felicissimū illud somniū quòd paulò antè vidi, videre, haud sciam, vtrū electurus sim: vsq; adeò cognata germanaq; videntur esse ista tua cum suauissimis illis visis: & ex æquo vos æstimo, te pariter ac præclarū illud insomniū.* GAL. *Etiā nū tu somniū illud quod dudū tibi visum est, in animum reuocas, & inania quædam obseruas simulachra, atque (vti loquūtur poëtæ) euanidā quandā felicitatē memoria cōsectaris?* MI. *Imò illud scias, Galle, ne vllo quidē tēpore vnquā visi illius mihi vēturā obliuionē Tātū mellis somniū aufugiēs in oculis mihi reliquis, vt præ illo vix queā palpebras attollere rursus in somniū coëuntes. Itaq; qualē voluptatē mouēt pennæ in aurib. versatæ, talē titillationē mihi p̄bent ea q̄ uidi.*

Αλε. Ηράκλης, δεινόν τινα φῂς τὴν ἔρωτα τοῦ ἐνυπνίου, εἴ γε πτηνὸς ὤν, ὥς φασι, καὶ ὅρον ἔχων τῆς πτήσεως τὸν ὕπνον, ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα ἤδη πηδᾷ, καὶ ἐνδατείβει ἀνεωγόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, μελιχρὸς οὕτω, καὶ ἐναργὴς φαινόμενος. ἐθέλω γοῦν ἀκοῦσαι, οἷος τίς ἐστιν, οὕτω σοὶ τεπόθητος ὤν. Μί. ἕτοιμος λέγειν· ἡδὺ γοῦν τὸ μεμνῆσθαι, καὶ διεξιέναι τι περὶ αὐτοῦ. σὺ δὲ πηνίκα, ὦ Πυθαγόρα, διηγήσῃ τὰ περὶ τῶν μεταβολῶν; Αλε. ἐπειδὰν σύ, ὦ Μίκυλλε, παύσῃ ὀνειρώττων, καὶ ἀπεψήσῃ ἀπὸ τῶν βλεφάρων τὸ μέλι. τὸ νῦν δὲ πρότερον εἰπὲ, ὡς μάθω, εἴ τε διὰ τῶν ἐλεφαντίνων πυλῶν, εἴτε διὰ τῶν κερατίνων σοι ὁ ὄνειρος ἧκε πετόμενος. Μί. οὐδὲ δι' ἑτέρας τούτων, ὦ Πυθαγόρα. Αλε. καὶ μὴν Ὅμηρος δύο ταύτας μόνας λέγει. Μί. ἔα χαίρειν τὸν λῆρον ἐκεῖνον ποικτὴν, οὐδὲν εἰδότα ὀνείρων πέει. οἱ πρόνητοι ἴσως ὄνειροι διὰ τῶν τοιούτων ἐκφοιτῶσιν,

GAL. K Nouũ quẽdam herculè mihi narras amorẽ insomnij: siquidẽ alatũ quum sit (sicut aiunt) metasq; volandi præscriptas habeat somniũ, L iam septa transilit, in oculis etiã vigilantis obseruans. adeò melliũ & euidens apparet. Quare peruelim audire, cuiusmodinam sit istud quod te supra modũ delectat. MI. Gestio narrare. Nã dulce est hoc ipsum meminisse, & commemorare de illo quippiam. Verùm heus, Pythagora, quãdo tu narrabis de tuis transformationibus? GAL. Vbi tu, Micylle, desieris somniare, melq; illud ab oculis absterseris. Interim prior dicito, vti intelligã vtrúmne per portas eburneas, an per corneas tibi somniũ aduolârit. MIC. Neque per has, neq; per illas, ô Pythagora. GAL. M Atqui duas has tantùm commemorat Homerus. MIC. Valere sinas nugatorem illũ poërã, qui nihil de somnijs intellexit. Paupertina fortassis somnia per istas cõmeant portas, qualia

ἔστι ἐκεῖνο· ἐγὼ δέ, ἐπεὶ πάνυ σφόδρα, τυφλὸς αὐτὸς ὢν, ἐμοὶ δὲ διὰ χρυσῶν τινων πυλῶν ὁ ὕπνος ἀφίκετο, χρυσᾶς καὶ αὐτὸς, καὶ χρυσᾶ πάντα περιβεβλημένος, καὶ πολὺν ἐπαγόμενος χρυσίον. ΑΛΕ. παῦε, ὦ Μίδα βιλτίστε, χρυσολογῶν· ἀτυχνῶς γὰρ ἐκ τῆς ἐκείνου σοι τύχης τὸ ἐνύπνιον, καὶ μάταια ὅλα χρυσία μικρομίσθια μοι δοκᾷς. ΜΙΚ. πολὺν, ὦ Πυθαγόρα, χρυσίον εἶδον, πολὺν, ὡς οἶμαι, καλὸν, οἷον τὸν οὐχὶ ἀπισπάστον· τί ποτε ὁ Πίνδαρός φησι περὶ αὐτοῦ, ἐπαινῶν; ἀνάμνησον γάρ με, εἴπερ οἶσθα, ὁπότε ὕδωρ ἄριστον ἐπῇδε, καὶ τὸ χρυσίον θαυμάζεσθαι, ὃ ποιῶν ἐν ἀρχῇ τοὺς ὕμνους τῶν ἀσμάτων ἁπάντων. ΑΛΕ. μῶν ἐκεῖνο ζητεῖς· Ἄριστον μὲν ὕδωρ, ὁ δὲ χρυσὸς, αἰθόμενον πῦρ ἅτε, διαπρέπει νυκτὶ μεγάνορ· ἔξοχα πλούτου

qualia videbat ille, neque id admodum perspicuè, quippe N captus oculis. Ω Mihi verò per aureas quasdam portas dulcissimum hoc aduenit somnium, & ipsum aureum vndique, & aureis circum amictum, & auri plurimum secum adducens. GAL. Desine, optime P Mida, de auro fabulari. Nam dubio procul ex illius voto istud tibi accidit insomnium, & solidas auri venas mihi duxisse videris. MIC. Multam auri vim vidi, Pythagora, multã, quàm putas pulchri? quo fulgore coruscantis? Quid tandem Q Pindarus in illius laudem dicit? nam in memoriam redige, si quidem meministi, quum aquam præstantissimam dicens, postea aurum admiratur, idq; iure, statim in initio carminis vnius omnium bellissimi. GAL. Num illud quæris?

Aqua est illa quidem optima:
Cæterùm aurum, vti candens
Ignis, ita emitens, noctibus eminet eximiè vnum
Cæteras supra opes, quæ
Gloriam ac decus addunt.

Μίκ. νὴ Δία αὐτὸ τοῦτο. ὥσπερ γὰρ τὸν ὄνειρον, ἐνύπνιον ἰδὼν ὁ Πίνδαρος, ὅτως ἐπανῇ τὸ χρυσίον. ὡς ἦ κἄλλη μάθῃς, οἷόν τι ἰῶ, ἄκουσον, ὦ Γρύλλε. Ἀλεκτρυών. ὅτι μὴ ἂν οἰκόσι τοῖς ἐμοῖς χθὲς, οἶσθα Εὐκράτης γάρ μοι ὁ πλούσιος ἐντυχὼν ἐν ἀγορᾷ, λεσάμβρον ἄκαιρον ἐκέλευσεν ὥραν, ἐπὶ τὸ δεῖπνον. Ἀλ. οἶδα πάνυ γὰρ ὅτου, πανάθλιος παρ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἄχει μοι, βαθείας εἶχε σπείρας, ἕως ἐπὶ βραδὺ μόγις, τὰς κῴτι ἐκείνας λυάμβας λοπίζων, ἐπάνυ λαψίλεις τὸ δεῖπνον ἀλεκτρυόνι, ἀθλητῇ ποτε γενομένῳ, ἢ Ὀλύμπια ἂν ἀφανῶς ἀγωνισαμένῳ. Μίκ. ἐπεὶ ἦ δὲ πάνυσας ἐπανῆλθον, ἐκάθευδον ἐνθυς, τὰς λυάμβας οἱ παραβαλών· εἶτά μοι κατὰ τὸ Ὁμηρον, ἀμβροσίη δέ νύκτα θεὸς τις ὡς ἀληθῶς ὄνειρος ἐπέστησε. Ἀλεκ. τὰ παρὰ τοῦ Εὐκράτους πρότερον, ὦ Μίκυλε, διήγησαι, ἢ τὸ δεῖπνον, οἷον ἐγένετο, ἢ τὰ ἐν τῷ συμποσίῳ πάντα.

MIC. *Per Iouem, isthuc ipsum. perinde enim ac si in somnium meum videat Pindarus, ita prædicat aurũ. Sed vt tandem cognoscas quale fuerit, ausculta iam, sapientissime Galle. Meministi, vt heri nullum domi cibũ acceperim: siquidem Eucrates dies ille fortè mihi in foro faclus obuiam, R lotum me in tempore ad cœnam venire iusserat.* GAL. *Isthuc equidem planè memini. Nam totum esuriebam diem, donec mihi profunda tandè vespera domum reuersus subuũdus vinoq; madens, quinque illas fabas proferres, non admodum opiparã cœnam gallo, qui quõdam fuerat athleta, quiq; Olympia non segniter olim decertârit.* MIC. *Ast vbi reuersus à cœna fabas tibi obiecissem, obdormiij protinùs. Tum mihi, iuxta Homerũ, S ambrosia sub nocte diuinum quoddam haud dubiè somniũ assistẽs.* GAL. *Sed priùs quæ tibi apud Eucratem acciderint, Micylle, narra, & cuiusmodi fuerit cœna, quæq; super cœnam acta sunt omnia.*

πάντα· κωλύει γὰρ οὐδέν, αὖθις σὺ δεῖπνον, ὥσπερ ὄναρόν τινα τοῦ δείπνου ἐκείνου προσαγούσα, καὶ ἀναμιμνήσκουσα τῇ μνήμῃ τὰ βεβρωμένα. Μίκυλ. ὠμὸν ἐνόμιζον καὶ ταῦτα· δικαιοῦμαι δ' ἐπεὶ δὲ σὺ προθυμῇ, καὶ δὴ λέγω. ὁ πρότερον, ὦ Πυθαγόρα, παρὰ πλουσίῳ τινὶ δειπνήσας, ἦλθον ἄπαυστι τῷ βίῳ, τύχῃ τινὶ ἀγαθῇ ἐντυχὼν χθὲς τῷ Εὐκράτει. καὶ ἐγὼ μὲν προσεποιούμην αὐτὸν, ὥσπερ ἄθεμα δεσπότην, ἀπηκριτόμην, ὡς μὴ καταισχύνοιμι αὐτὸν, ἢν ψυχρῷ τῷ τείχει συμπαρομαρτῶν. ὁ δὲ, Μίκυλε, φησὶ, θυγατρὸς τὴν μητρὸς ἐσιοῦσι γενέθλια, καὶ παρακαλεσα τῶν φίλων πολλοὺς. ἐπεὶ δέ τινα φασὶν αὐτῶν μαλακῶς ἔχοντα, ἐχθὲς τε ἔναι ξυδείπνειν μεθ' ἡμῶν· σὺ δ' αὖτ' ἐκείνου ἐκπλουσάμενος, ἵν' μὲν ἐγὼ γε μηδὲν ἀφίξεσθαι· ἐς νῶν γε ἀμφίβολός ὅτι. τοῦτο ἀνὴ-

omnia. Nihil enim prohibet te denuò cœnare, si veluti somnium quoddam eius cœnæ reducas, & quæ tum ederis, rursum commemoratione quasi rumines. MICYT Credebam molestum futurum me, si hæc quoque retulissem: verùm posteaquam tu desideras, en id quoque narrabo. Quum nunquam ante hac in vita cœnâssem apud vllum diuitem, ô Pythagora, heri bona quapiam fortuna in Eucratem incidi: atque ego quidem simulatque dominum illum salutassem, ita vti consueueram, subducebam me: ne pudori illi essem, si lacera in veste fuissem affectatus. At ille: Micylle, inquit, hodie natalitia filiæ celebro, plurimósque ad cœuiuium amicos inuitaui: verùm quoniam audiunt quendam ex his incommoda esse valetudine, neque posse pariter ad conuiuium nostrum accedere: tu eius loco venito lotus: nisi ipse fortè qui vocatus est, semet adfuturum renunciârit. nam nũc quidem ambigit. Hoc vbi audiissem,

κόσας ἐγὼ, προσκυνήσας ἀπῆα, εὐχόμενος ἅπασι θεοῖς, ἀπίαλόν τινα, ἢ πλευρῖτιν ἢ ποδάγραν ἐπιπέμψαι τῷ μακαρίτῃ μέλλοντι ἐπαύειν, οὗ ἔφεδρος ἐγὼ, καὶ ἀντίλαπυς, καὶ διάδοχος ἐκκλήσιος. καὶ τὸ ἄχαλκον τρῦ, ἀδῶνα μᾶλλον ἐπὶ θύμιλλα, σωρηχὲς ἐπισκοπῶν, ὃς κοσάπερ τὸ σιχᾶον ἄγυ, καὶ ἀγύνικα ἄδην κλαύσασθαι δίκοι. ἐμὲ παλαί ποτε ὁ καιρὸς ἀφίκετο, καὶ τάχος ἐμαυτὴ ἀφρίψας, ἀπέρχομαι, κοσμίως μάλα ἐσχηματισμένος, ἀντισρίψας τὸ τειβώνιον, ὡς ἐπὶ τὸ καταφωτίσαι γένοιτο καὶ ἀναβολή. καὶ καταλαμβάνω τι πρὸς τοῖς θύραις ἄλλως τε πολὺς, καὶ δὴ καὶ πάνυ, φορούμενον ὑπὸ τριῶν φορμικομισμένον, ὧν μέν ὑπὸ δαπανῆς ἕνεκα, ἢ νοσῶν μεμόνον. καὶ ἰδόντα δὲ πονήρως ἔχον. ὑπίσχνεῖτο γοῦν, καὶ ὑπεβάλλετο, καὶ ἐνεχείρειζε μυριόν τι καὶ λυσπρόσοδον, ὀχλος ὅλος, καὶ διαθήκας, ἀμφὶ τὰ ἑξήκοντα ἔτη σχεδόν. ἐνέκειτο

dissem, adorato diuite discedebã, omnes obsecrans deos, vt algidam febrem aliquam, aut laterum dolorem, aut podagram morbi auctariũ immitterent valetudinario illi, cuius ego sellæ occupator, cœnæq; vicarius & hæres orãdo vocatus. Interim hoc spatij quod vsque ad balnei tempus intercessit longissimum, seculum esse iudicabam: dũ subinde respicio quot pedum esse V litera, et quando illos iam lauisse consentaneũ esset. Hic vbi tempus tandem aduenisset, ocyus me corripio, atq; abeo, nitide admodum cultus, sic obuerso palliolo, vt qua esset parte purissimũ, ea videretur. Offendo aũt ad fores & alios complures, in quibus etiam illum (gestabatur autẽ à viris quatuor) cuius eram subcõuiua vocatus, qui malè habere dicluserat, atq; id etiam præ se ferebat, quòd afflicta esset valetudine: nã ex alto gemebat, tussiebatq; ac screabat velut ex abdito: quodq; ægrè graderetur, totus pallidus ac tumens, annos natus circiter 60.

X Fere

ἐλέγετο δὲ φιλόσοφός τις εἶναι, τῶν πρὸς τὰ μειράκια φλυαρούντων, ὁ γοῦν πώγων μάλα τραγικὸς ἦν, ἐς ὑπερβολὴν κουρίων. καὶ ἀτιωμένου δὲ Ἀρχιβίου τοῦ ἰατροῦ, διότι οὕτως ἔχων ἀφίκετο, τὰ καθήκοντα, ἔφυ, οὐ χρὴ προδιδόναι καὶ ταῦτα, φιλόσοφον ἄνδρα, κἂν μυρίαι νόσοι ἐμποδὼν ἱστῶνται· ἡγήσεται γὰρ Εὐκράτης ὑπερεωρᾶσθαι πρὸς ἡμῶν· οὐ μένουν, εἶπον ἐγὼ, ἀλλ' ἐπαινέσεταί σε, ἢν οἴκοι παρὰ σεαυτῷ μᾶλλον ἀπρθανεῖν ἐθέλοις, ἤπερ ἐν τῷ συμποσίῳ συναναχρεμψάμενος τὴν ψυχὴν, μετὰ τοῦ φλέγματος. ἐκεῖνος μὲν οὖν ἐπὸ μεγαλοφροσύνης ὑπροσεποιεῖτο ἀκηκοέναι τοῦ σκώμματος. ἐφίσταται δέ μετὰ μικρὸν ὁ Εὐκράτης λελουμένος, καὶ ἰδὼν τὸν Θεσμόπολιν, τοῦτο γὰρ ὁ φιλόσοφος ἐκαλεῖτο· διδάσκαλέ, φησιν, εὖ μὲν ἐποίησας αὐτὸς ἥκων πρὸς ἡμᾶς. οὐ μεῖον δ' ἄν τι καὶ ἐγένετο· καὶ ἀπόντι γὰρ ἅπαντα ἐξῆς ἐπέσταλτο ἄν. καὶ

X Ferebatur autem philosophus quispiam esse ex his qui apud adolescentulos nugas deblaterant. At barba mirè erat tragica, id est, hircina, surpà quã credi posset tõsoris egens. Porrò increpante Archibio medico, quamobrem quum ita esset affectus, aduenisset: Non oportet, inquit, promissa deserere, præsertim hominem philosophũ, etiam si mille vrgeant & instent morbi Putabit enim Eucrates sese à nobis haberi ludibrio. Haudquaquam, inquã ego: imò collaudabit te, si domi potiùs apud te velis emori, quã in cõuiuio animã vnà cum phlegmate excreãs. Atque ille quidem præ arrogãtia dissimulabat sese dicteriũ audîsse. Haud multò pòst accessit & Eucrates iam lotus: conspectoq́ Thesmopolide (nam id erat philosophonomen) Præceptor, inquit, probè quidẽ factũ abs te, qui ipse ad nos veneris: tametsi nihilo deterius tibi fuerat futurum. siquidem etiam absenti omnia ordine missa fuissent.

Hæc

καὶ ἅμα λέγων εἰσῆει, χάρας ὁρέγων αὐτῷ, ἐπιφαλομένῳ καὶ τοῖς σπείρασι. ἐγὼ μὲν οὖν ἀπιέναι παρεσκευαζόμην. ὁ δὲ ἐπισφαφᾶς, καὶ ἐπιπολὺ ἐνδοιάζεις, ἐπὰν μὲν πάνυ σκυθρωπὸν ἔλθῃ. πάσθι, ἔφη, καὶ σύ, ὦ Μίκυλλε, καὶ συνδείπνει μεθ' ἡμῶν· ἡ γὰρ ἐγὼ ἀπολοῦμαι, ἢν τῇ γυναικωνίτιδι, μετὰ τῆς μητρὸς ἐπαθλῶμαι, ὡς σὺ χώραν ἔχῃς. εἰσῆειν δὲ μάτην καὶ ἀχανὲς παρὰ μικρὸν, αἰσχυνόμενος ὅτι ἐδόκουν ἐξελαυνόμενος τὸ συμπόσιον τὸ παιδίον τὸν Εὐκράτους. ἀπιόντι μοι τὸν τρόπον μὴ ἀράμενοι, ἀνέθεσαν ἡ Θεσμοπόλιν, οὐκ ἀπραγμόνως, νὴ Δία, πρὸς θεῶν, οἶμαι, νεανίσκοι ὄντες, ἀλλ' οὐ χαλεπῶς, ἀριθμοῦντες αὐτῷ πάνυ σφόδρα, ὡς ὀλίγοι ἐν τῷ σχήματι, καὶ ἐπιπολὺ διαρκέσειν δοκοῦντες. ἔπειτα μικροῦ πλανόν κατακεῖσθαι αὐτὸν, ἐμὲ καταλινοῦσι φέροντες, ὡς ὁμοτράπεζοι ἔσεσθαι.

Hæc simul atq; dixerat, introgreditur, manus illi porrigens pariter & famulis innitenti. Ego igitur iam abire parabam. verùm ille conuersus, vbi diu secum hæsitasset, posteaquam me tristem admodum videret: Ades, inquit, tu quoque, Micylle, ac nobiscum cœna: Nam filium in mulierum cœclaui vnà cum matre conuiuium agere iubebo, quò tibi sit locus Ingrediebar itaque, quum parùm abfuerit vt lupus frustra hians discederem: verùm ingrediebar pudefactus, quòd Eucratis filiolum è conuiuio viderer expulisse. Ast vbi iam tempus esset, vt discumberemus, primùm tollentes Thesmopolin composuerũt, haud sine negotio per Iouem, quinque (si Dijs placet) proceri iuuenes, ceruicalia illi supponentes vndiquaque: quò nimirum in eodem habitu permanere, ac longum etiam tempus durare posset. Deinde vbi nemo iam tolerare posset, vt iuxta illum accumberet, me adductum reclinant, vt eadem in mensa esse-

ἔκαμψ. τὰντεῦθεν ἐδειπνοῦμεν, ὦ Πυθαγόρα, πολυοψόν τι, καὶ ποικίλον δεῖπνον, ἐπὶ χρυσοῦ πολλοῦ, καὶ ἀργύρου. καὶ ἐκπώματα ἦν χρυσᾶ, καὶ διάκονοι ὡραῖοι, καὶ μυστρυλοί, καὶ γναθοποιοί, καὶ ὅλως, ἡδύσμη τις ἦν ἅπαντα βαθεῖα· πλὴν ἀπὸ τῆς μιᾶς λύπα ἡ μητέως, ὁ Θεσμόπολις ἐνοχλῶν, καὶ ἀπειλούντα πρός με διεξιὼν, καὶ διδάσκων, ὡς οὐ δύο ἀποφάσεις μίαν κατάφασιν ἀποτελοῦσι, καὶ ὡς, ἐὰν μὴ ἡμέρα δῇ, νὺξ οὐκ ἔσται. ἐνίοτε δὲ καὶ ἡμέρα ἔφασκεν εἶναι μοι, καὶ διαῦτα πολλὰ ἐδίδου ἀνοσίῳ προσφιλοσόφων σωθῆναι, καὶ ὑπετίθετό μοι ἀνόσιον τῶν ἀποφάσεων ἕνα ἀφελόντων. ταῦτα μέν σοι, ὦ Ἀλεκτρυών, τὰ δεινὰ ἦν. Ἀλέκ. ἐχ ἥδιστα, ὦ Μίκυλλε, καὶ μάλιστα ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ἀγαθῶν γεγενημένῃ. Μίκ. ἄκουε δὴ καὶ τὸ ὑπνίον. ὥμην γὰρ τὸν Εὐκράτην αὐτὸν, ἄπαιδα ὄντα, ἐκεῖσε, ὅπως ἀποθνήσκειν· ἔπειτα

esſemus. Z Deinceps cœnabamus, ô Pythagora, opiparam quandam & variam cœnam, multoq; in auro, multo item argento. Pocula erãt aurea, miniſtri formoſi: tum cantores, & concitandi riſus artifices. In ſumma, iucũdiſſima quæpiam erat vita: niſi quòd vnũ quiddam me vehemẽter malè habebat, Theſmopolis obſtrepens atque obturbans, virtutem neſcio quam mihi cõmemorans, docenſq; quòd duæ negationes vnam efficerẽt affirmationem: quodq; ſi dies ſit, nox non fit. Nonnunquam & cornua mihi diCitabat eſſe: atque id genus multa philoſophabatur erga me, quibus eiuſmodi nihil opus: planeq; voluptatem interpellatione minuebat, quũ non ſineret exaudi eos, qui cithara voceq; canebãt. Habes, Galle, de cœna. GAL. Non admodũ ſuaui Micylle: maximè poſteaquã cum illo deliro ſene ſortitus eras accubitũ. MIC. Audi nũc inſomniũ. Viſus enim mihi Eucrates ipſe, quũ orbus eſſet liberis, neſcio quomodo è vita decedere.

Dehinc

εἶτα προσκαλέσαντα με, καὶ διαθήκας θέμενον, ἐν αἷς κληρονόμον ἦν ἁπάντων ἐγὼ, μικρὸν ἐπισχόντα ἀπεθανεῖν. ἐμαυτὸν δὲ παρελθόντα ἐς τὴν οὐσίαν, τὸ μὲν χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον ἐξαντλεῖν, σκάφαις τισὶ μεγάλαις, ἀγνάον τε καὶ πολὺ ἐπιρρέον· τὰ δ' ἄλλα, τὴν ἐσθῆτα καὶ τραπέζας, καὶ ἐκπώματα, καὶ διακόνους, πάντα ἐμὰ, ὡς τὸ εἰκὸς, εἶναι. εἶτα ἐξήλαυνον ἐπὶ λευκοῦ ζεύγους, ἐξυπτιάζων, περιβλέπτος ἅπασι τοῖς ὁρῶσι, καὶ ἐπίφθονος, καὶ περίθεον πολλοὶ, καὶ περιίππευον, καὶ εἵποντο πλείους. ἐγὼ δὲ τὴν ἐσθῆτα τὴν εἰκείνου ἔχων, καὶ δακτυλίους βαρεῖς, ὅσον ἑκκαίδεκα, ἐξημμένους τῶν δακτύλων, ἐκέλευον ἑστίασίν τινα λαμπρὰν εὐτρεπισθῆναι, ἐς ἀποδοχὴν τῶν φίλων. οἱ δὲ, ὡς ἐν ὀνείρῳ εἰκὸς, ἤδη παρῆσαν· καὶ τὸ δεῖπνον ἄρτι συνεκομίζετο, καὶ ὁ πότος συνεκροτεῖτο. ἐν τούτῳ ὄντα με, καὶ φιλοτησίας προπίνοντα ἐν χρυσαῖς φιάλαις, ἑκάστῳ παρόντων, ἤδη τῶν πλακοῦντος ἐκ-

Dehinc vbi me accessisset, ac testamētū cōdidisset, quo me in solidū hæredē, omniū scripserat, paulo tempore superstes emori. β Porrò ipse videbar adire facultates: & tum aurū argentumq; ingentibus quibusdā scaphis exhaurire, perpetuò subscaturiēs, et affatim affluens: tum autem vestes, mensas, pocula, ministros, omnia mea, vt par erat, esse. Postea candido vehiculo vectabar resupinus, cunctis, qui intuebantur, conspiciendus, & admirandus. Accurrebant permulti, ac circumequitabant: complures sequebantur. Ego interim illius indutus vestitum, & annulos gerens circiter sedecim digitis insertos, epulum quoddam splendidum iubebam adornari, quo amicos acciperem. Iamq; illi, ita vt in somnio fieri consentaneum est, aderant: iam epulæ erāt cōportatæ: iam potus ex animi sententia ministratus. In his quū versarer, & aureis phialis præbiberē omnibus qui aderant amicis: quū iam inferrentur

κομῶσαν, ἀναβοήσας ἀκαί-
ρως, συνετάραξας ἡμῖν τὸ
συμπόσιον, ἀνέτρεψας δὲ τὰς
πραξείας. Τὸν μὲν οὖν πλοῦτον ἐκεῖνον
ἀφανισθείης, πολυτίμιον φέ-
ρων παρ' ἡμῶν ἀράς· σοὶ δὲ
λόγως ἀγανακτῆσαι καὶ σοῦ
λοιπὸν, ὡς πρίσπορον ἂν ἡδέως
ἔτι ἕλον τὸ ὄνειρόν μοι γενό-
μενον. ΑΛΚ. Οὕτω φιλόχρυσος καὶ
φιλόπλουτος, ὦ Μίκυλλε, καὶ μόνον
οὐχὶ ἐξ ἅπαντος θαυμάζῃς;
καὶ καλὸν οἴεσθαι εἶναι, πολὺ
μᾶλλον χρυσίον; ΜΙ. οὐκ ἐγὼ μόνος, ὦ Πυθαγόρα, οὐδὲ,
ἀλλὰ καὶ σὺ αὐτὸς, ὁπότε, Εὔ-
φορβος ὢν, χρυσὸν καὶ ἄργυ-
ρον ἐξημιοῦσο τὸ βοσφόραν,
ἐφίεις πολεμήσων τοῖς Ἀχαιοῖς
καὶ ἐν ᾧ πολεμῶ, ἔνθα σιδηρο-
φορεῖν μᾶλλον, ἢ χρυσοφορεῖν
ἄμεινον ἦν· οὐ δὲ καὶ τότε ἀ-
ξίεις, χρυσῷ διαδεδεμένος τὸν
κόκκυθα ἔχων διακινδυ-
νεύειν. καίμοι λοιπὸν Ὅμηρος
καὶ τοῦ Χαρίτεσιν ὁμοίας
ἐπᾴρας σου τὰς κόμας, ὅτι χρυ-
σῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἰσφύκουτο.
μακρῷ γὰρ ἀμείνους λιπαδεῖ,

καὶ

rentur bellaria, intempestiuo
tuo clamore perturbâsti nos
bis conuiuium, mensasq; sub-
uertisti, ac diuitias illas ita
dissipâsti, vt in auras euane-
scerent. Num tibi videor in-
iuria stomachatus in terram
vel treis noctes perpetuas
libenter adhuc somnii illud
quod mihi accidit, videre cu-
piam. GAL. Adeóne es
auri cupidus, & opum a-
uidus, Micylle? idq; ex om-
nibus vnum admiraris, ac fe-
licitatem vnicam esse iudi-
cas, si plurimum possideas
auri? MICY. Equidem
haud solus ita cogito Pytha-
gora: quin ipse quoque, tum
quum Euphorbus esses, au-
ro atq; argento comis intex-
to prodibas pugnaturus cum
Achiuis: idq; in bello, vbi fer-
rum quàm aurum gestare sa-
tius fuerat. At tu etiam tum
voluisti calamistris auro in-
ternexis in periculum descen-
dere. Atq; ob eam (opinor)
causam, & Homerus comas
tuas Gratijs similes dixit,
quòd auro argentóq; reuinc-
tirentur. Etenim longè nimirũ me-

καὶ ἐρασμιώτερα ἐφαίνοντο, συναναπλεγμένα τῷ χρυσίῳ, καὶ συναπολάμπουσα μετ' αὐτοῦ. καί τοι τὰ μὲν σὰ, ὦ χρυσοκόμη, μέτρια, εἰ Πάνθου υἱὸς ὤν, ἐτίμας τὸ χρυσίον. ὁ δὲ πάντων θεῶν πατὴρ καὶ ἀνδρῶν, ὁ Κρόνου καὶ Ῥέας, ὅς ποτε κράσθη τῆς Αργολικῆς ἐκείνης μείρακος, οὐκ ἔχων εἰς ὅ, τι ἐρασμιώτερον αὐτὸν μεταβάλοι, οὐδὲ ὅπως ἂν διαφθείρειε τῶν Ακρισίου τὴν φρουράν· ἀκούεις ἤδη που, ὡς χρυσίον ἐγένετο. καὶ ῥυεὶς διὰ τοῦ τέγους, συνῆν τῇ ἀγαπωμένῃ. ὥστε τί ἄν σοι τὸ ἐπὶ τούτῳ ἔτι λέγοιμι, ὅσας μὲν χρείας παρέχεται ὁ χρυσὸς, ὡς δὲ οἷς ἂν πρῇ, καλούς τε αὐτοὺς, καὶ σφοὺς καὶ ἰσχυροὺς ἀπεργάζεται, τιμὴν καὶ δόξαν συνάπτων, καὶ ἐξ ἀφανῶν καὶ ἀδόξων ἐνίοτε περιβλέπτους καὶ ἀοιδίμους ἐν βραχεῖ τίθησι; τὸν γείτονα γοῦν μοι τὸν ὁμότεχνον οἶσθα, τὸν Σίμωνα, οὐ πρὸ πολλοῦ δειπνήσαντα παρ' ἐμοὶ, ὅτε τὸ ἔτνος ἥψουν τοῖς Κρονίοις, διὸ τόμους

liores atq; amabiliores videbantur quòd essent auro religatæ, vnáq; cum eo relucerent. ε Neq; isthuc nouum est, auricome, si tu Pantho patre prognatus, aurum in precio habuisti. quin & ipse Deorum omnium hominumq; pater ille, ζ Saturno Rheáq; progenitus, quum Argolicam illam puellam adamaret, vbi nihil inueniret amabilius in quod sese transformaret, neque quò Acrisij custodias posset corrumpere, audîsti videlicet vt aurum sit factus, atque ita per tegulas illapsus potitus est ea quam deperibat. η Iam verò quid tibi commemorem quàm multos vsus præbeat aurum? & tu eos quibus adfuerit, formosos & sapientes & potentes reddat, decus & gloriam illis concilians? vtq; nonnunquam ex obscuris & infamib. claros ac celebres repentè efficiat? Nã nosti vicinũ mihi & eiusdẽ artificij Simonẽ, qui paucis antè dieb. apud me cœnauit, quũ legumẽ coquerem θ Saturnalibus,

μετ' ἀνάγκης ἐμβαλών; ΑΛ. ἆρα, τὸ σιμὸν, ἢ βραχαῖ, ὃς τὸ βαμιοῦν τριβλίον ὑφιλόμενος, ὤχθο ὑπὸ μάλης ἔχων, μικρὸν δάπανον, ὃ μόνον ἡμῖν ὑπῆρχεν· ἄλλον γὰρ αὐτὸς, ὦ Μίκυλε. ΜΙ. οὐκοῦν ἐκεῖνος αὐτὸ ἐκλέψας, ἔτα ἐπωμόσατο θεὸς τοιοῦτος; ἀνὰ τί οὐκ ἐμιώνου, καὶ ὤδας τότε, ὦ ἀλεκτρυών, ἀνίσχοντος ἡμῖν ὁρῶν; ΑΛ. ἐκκνίζομαι, ὃ μόνον μοι τότε ἐλυπεῖτο. Τί δ' οὖν ὁ Σίμων; ἔχεις χαρί τι περὶ αὐτοῦ εἰπεῖν. ΜΙ. ἀνήρηται ἤδη αὐτῷ, πλουσίῳ ὄντι καὶ δεδεμένῳ τέκνα. οὔτε ζῶν ἔδει ὀβολὸν ἰδεῖν τῷ Σίμωνι· πῶς δὲ, εἰ δεῖ αὐτὸς κληρονομεῖν τῶν χρημάτων; ἐπεὶ δὲ ἀνέδανε πάλιν, ἅπαντα ἐκεῖνα, κατὰ τοὺς νόμους, Σίμωνι τὰ ῥάκια τὰ πινυτὰ, ὃ τὸ τριβλίον περιέχων, ἄσμενος ἐξεκαύνα, ἀνεγνωκὼς ὑγιαινόντως ἀμπεχόμενος οἰκέτας καὶ ζῶν, καὶ χυσοκηπώματα, καὶ ἐλεφαντοπόδας τραπέζας ἔχων, ὑφ' ἁπάντων προσκυνούμενος, ἐπὶ

libus, duasq; extortas furas immitterem. GAL. Noui Simonem illum breuem: qui fictilem ollulam, quæ nobis erat vnica, suffuratus, peracta cœna abijt sub ala gestans. Nã ipse vidi, Micylle. MI. At qui quum eam sustulerit, tam multos illic deos posthac iurabat. Sed cur non prodebas, ac vociferabare, tũ, ô Galle, quũ nos furto spoliari cõspiceres? GA. Coccyzabam, quod mihi solum licebat id tẽporis. Verùm qd Simõ ille? Nã videbare de illo dicturus nescio quid. MI. Ei consobrinus erat vir suprà modũ diues, nomine Demylus, is quoad viuebat, ne obolũ quidem donauerat Simoni. nã quî daret, quũ ne ipse quidẽ pecunias attingeret? At simul atque mortuus est nuper, vniuersis illis opibus iuxta leges Simon ille, qui coria pustria, qui patellã circũligebat, gaudent, purpura ostroq; circumtectus: famulosq; habens, & aurea pocula & mensas eburneis innixas pedibus possidet: ab omnibus adoratus:

οὐδὲ προσβλέπων ἔτι ἡμᾶς. ἔναγχος γοῦν ἐγὼ μὲν ἰδὼν προσιόντα· χαῖρε, ἔφην, ὦ Σίμων. ὁ δὲ ἀγανακτήσας· εἴπατε, ἔφη, τῷ πτωχῷ, μὴ κατασμικρύνειν μου τοὔνομα. οὐ γὰρ Σίμων, ἀλλὰ Σιμωνίδης ὀνομάζομαι. τὸ δὲ μέγιστον, ὅτι καὶ ἐρῶσιν αὐτοῦ καὶ αἱ γυναῖκες· ὁ δὲ θρύπτεται καὶ πρὸς ταύτας, καὶ ὑπερορᾷ. καὶ τὰς μὲν προσίεται, καὶ ἵλεώς ἐστιν, αἱ δὲ ἀπειλοῦσιν ἀνελεῖν αὐτὰς, ἀμελούμεναι ὁρᾷς ὅσων ἀγαθῶν ὁ χρυσὸς αἴτιος, εἴ γε καὶ μεταποιεῖ τοὺς ἀμορφοτέρους, καὶ ἐρασμίους ἀπεργάζεται, ὥσπερ ὁ ποικτικὸς ἐκεῖνος κεστός. ἀκούεις δὲ καὶ τῶν ποικτῶν λεγόντων· Ὦ χρυσὲ, δεξίωμα καλλίστον κτέρας κὴ· Χρυσὸς γάρ ἐστιν, ὃς βροτῶν ἔχει κράτη. ἀλλὰ τί μεταξὺ ἐγέλατας, ὦ Αλεκτρυών; Αλε. ὅτι ἐπ' ἀγνοίας, ὦ Μίκυλλε, κὴ σὺ τὰ ὅμοια τοῖς πολλοῖς ἐξηπάτησαι, περὶ

iamq; nos ne aspicit quidem. Etenim nuper quum illum procedentem conspexissem: Salue, inquam, Simon. At ille indignè ferens: Edicite, inquit, mendico isti, ne vocabulum meum diminuat. neque enim Simon, sed λ Simonides appellor. Porrò (quod est omnium maximum) mulieres etiam illius amore capiuntur. Atque is quidem eludit eas, ac fastidit, & alias quidem admittit, comiq; sese præbet: aliæ porrò quæ negliguntur, necem consciscituras sibi minitantur. Vides quantas commoditates pariat aurũ, quandoquidem eos qui sunt deformosissimi, transfigurat & amabiles reddit, μ non secus atq; cestus ille poëticus. Audis insuper & ν à Poëtis dictum:

O aurum auspicata res,
& ostentum optimum.

Et rursum:

Aurum est quod opibus imperat mortalium.

Sed quid interim risisti, Galle? GAL. § Quoniam tu quoque per inscitiam, Micylle, simili modo falleris opinione

τι τῶν πλουσίων· οἶδ', οἶδα, πολὺ ἀθλιώτερον ὑμῶν τὸν βίον βιῶσι λέγω δὴ σοι, καὶ πένης, καὶ πλούσιος ποικίλως γνόμενος, καὶ ἅπαντος βίου πεπειραμένος, μετὰ μικρὸν ἃ καὶ αὐτὸς εἴσῃ ἔπαιτα. ΜΙ. νὴ Δία, ἵλαρός γοιῶ ἤδη καὶ εὐθὺς ὅπως ἀκούσῃς, καὶ ἃ σωιοῖσθαι τοῦ βίου ἑκάστου. ΑΛ. ἄκουε, τοσοῦτόν γε πεισθείς, μηδενὸς μὲ σοῦ ὐδιαμονέστερον βιοῦντα ἑωρακέναι. ΜΙ. ἐμοῦ, ὦ Αλεκτρυών; οὕτω δὴ γοῦν δ· πεύσεσθαί γάρ μου δοιδορεῖσθαί σοι. ἀπὸ ἀρχῆς, ὦ Εὐφορβε, ὅπως ἐς Πυθαγόραν μετεβλήθης. ἔπαιξας, ἄγε ἐ ἀλεκτρυόνος· ἐπεὶ γάρ σε ποικίλα καὶ ἰδίᾳ καὶ παθεῖν, ἐν πολυπαθέσι τοῖς βίοις. ΑΛ. ὡς ἦν ἐξ Απόλλωνος τὸ πρῶτον ἡ ψυχή μοι ἐπαλαμέα ἐς τὸν γλυκὺν, ἵνα ἐνδύσις ἀνθρώπου σῶμα, ἤρ τινα τῶν

nione de diuitibus, quemadmodum vulgus: verùm (crede mihi) longè etiam ærumnosiorem vitam viuunt, quàm vos. Hæc autè loquor, qui ipse & pauper, & diues aliquando fuerim, atque omne vitæ genus sim expertus. Porrò paulò pòst ipse quoq; hæc omnia cognosces. MIC. o Per Iouem, tempestiuum iam est, vt & tu referas quemadmodũ fit transfiguratus, & quid in vnoquoque vitæ genere perspexeris. GAL. Ausculta, & hoc tantùm præmonitus, me neminem feliciorem in vita, quàm tu sis, vnquam vidisse. MICY. Quàm ego sim, ô Galle? Hanc felicitatem tibijpsi imprecor. Nam videre me tibi ridendũ proponere. Verùm age, narra, exordiens ab Euphorbo, quo pacto fueris in Pythagoram trãsformatus: deinceps ordine ad Gallũ vsq;. Consentaneum enim est te varias res tum vidisse, tum tulisse, nimirum tam diuersis vitæ formis. GAL. ¶ Quemadmodum initiò ab Apolline profecta anima in terram deuolárit, & corpus humanum subierit, vt illic

πλὴν καταλίπω ἰχτινοῦς, μακρὸν ἂν ἔμπλεγμα ἄπως τι ὕστερον οὗτοι μοι ἅπερ, ὅτι δὴ ἀνόητα τὰ τοιαῦτα ἐστὶ καὶ Εὔφορβος ἐγνώκειν. Μί. ἐγὼ δὲ πρότερόν τοῦτο, ὦ θαυμάσιε, τίς ἦν; εἰπέ μοι πρότερον ἀπὸ, εἰ μὴ χαλεπὸν ποτὲ καὶ σὺ ἦσθα ὥσπερ ἐγώ. Αλ. καὶ μάλα. Μί. τίς οὖν ἦν σὺ ἔφη εἶναι ἀπέρ ἐγώ; οἶμαι γὰρ τὸν ἀλεκτρύωνα. Αλ. σὺ μυρμηξ ἦσθα ἰνδικὸς τὸ χρυσίον ἀνορύττων. Μί. εἶτα ὄκνουν ἐγὼ καὶ ἀκροθιγῶν ὀλίγων τῶν ψηγμάτων ἔλαιον ἐς βίον, ἐξὸν πολλοὺς ἐπιτίθεσθαι καὶ μὴ τί μετὰ τῶν θηρίων ἀπὸ ἀκοῆς δεῖ ἀθλίως σε ἀπολέσθαι τι ἀγαθὸν ἐμὲ ἀπολέσθαι ἄδην ἀνασὰς, ἀφ' ὑψηλοῦ πεσὼν, ἐφ' οὗ οὐκ ἔμελλες Αλ. ἐκ μὲν μαθοῖς τῶν, ἐπὶ μιᾶς μηχανῆς πλὴν ἀπὸ τῆς πέρσης Εὔφορβος ἐγνώκειν (ἐπάνειμι γὰρ ἐπ' ἐκεῖνα) μαχόμενος ἐν Ἰλίῳ ὑπ' ἀχιλλέως τοῦ Πηλέως, ὑστερον, ἐς Πυθαγόραν

panam quandam dependeret, id longum dictu futurum sit: præterea neque mihi referre fas est, neque tibi cuiusmodi cuique. Verum tu Euphorbus fuisse dicis. MICY. Sed ego priusquam essem is qui nunc sum, ô præclare, quinam eram? hoc mihi prius dicito, nunquid & ego versus fuerim itidem ut tu? GAL. Maximè. MIC. Quis igitur eram? si quo modo potes dicere: peruelim enim istuc cognoscere. GAL. Tu formica fueras Indica, ex eorum genere quæ aurum effodiunt. MI. Et postea neglexi infelix, vel paucula frusta in vitam importare, quum illo essem alitus? Sed age, quid post hæc futurus sim dicito: quàdoquidem consentaneum est scire te. Etenim nisi quid bona sit rei, iam nunc suspendero me ab ista pertica in qua nũc stas. GA. Istuc profectò nulla ratione potes cognoscere. Cæterùm quũ Euphorbus essem (nã ad illa redeo) in Troia pugnabam: atq; à Menelao necatus, aliquanto post tempore in Pythagoram peruenj.

χόραν ἥκομ. τέως δὲ πρίμενον ἄοιν᾽ ἰσως, ἄχρι δὴ ὁ Μνήσαρχ᾽ ἐξεργάσηται μοι τὸν οἶκον. Mi. ἄσιτ᾽ ὦν, ὦ τᾶν, κοὐκ ἄποτ᾽; Alc. νὴ μάλα. οὐ γὰρ ἔδηδ τάτων, ἃ μόνῳ τῷ σώματι. Mi. ἐκοῦ τὰ ἐν ἰσχίῳ πρότερόν μοι ἀπότεινον τὰ λῶ, οἷά φησιν Ὅμηρος γυνὴ οὕτω αὐτά; Alc. πόθεν ἐκᾶν᾽ ἐπίσταμαι, ὦ Μίκυλε, ὃς γε γυμνῶν ἐκείνων, καὶ μηκ᾽ ἐν Βάκτροις ὤν; ἐγὼ δ᾽ ὅσον τόν σοι φημὶ ὑπερφυῆς, μηδὲ γε νῦν ὅτι τότε μήτε τὸν Αἴαντα ἔτι μείζω, μήτε τὴν Ἑλένην αὐτὴν οὔτω καλήν, ὡς οἶον. ἔδοξε γὰρ καλὴ μέν τινα, καὶ ἐπιμήκη τὸν τράχηλον, ὡς ἐκάσθαι κύκνου θυγατέρα εἶναι· τἄλλα δὲ πολὺ προσεῖναι, ἡλικιῶτιν σχεδὸν τῇ Ἐκάβῃ· εὖ γε Θησεὺς πρῶτον ἁρπάσας, ἐν Ἀφίδναις ἔσχε, καλὰ τῇ Ἡρακλεία γνώμῃ. ὁ δὲ Ἡρακλῆς πρότερον εἷλε Τροίαν κατὰ τὸς πατέρας ἡμῶν, τὸς τότε

ueni. Porrò eousq; abſq; tecto perdurabã, donec Mneſarchus aliquãdo mihi q domum ædificaret. MICY. Obſecro te, num abſque cibo potúq; ? GAL. Maximé. Nihil enim iſtis rebus opus, niſi corpori duntaxat. MIC. Illud igitur prius dicito, & ea quæ ad Troiam geſta ſunt, num ita ſe habent, qualia fuiſſe dixit Homerus? GAL. Quínam ille ſcire potuiſſet, Micylle, qui quidem dum iſta gerebantur, ipſe camelus erat q in Bactris? ω Cæterùm ego tibi tantum eſſabor diuinitùs, nihil id temporis eximium fuiſſe, neque Aiacem vſquadeò magnum, neq; Helenam adeò formoſam, quèadmodum arbitrantur. ſiquidem vidi candida quandam & procera ceruice, vt hinc Acygno prognatã eſſe adſimularent: cæterùm vehementer anum, æqualem

propemodum Hecubæ. Hanc Theſeus primùm raptam in Aphidnis poſſedit. Is vixit Herculis fermè ætate. Porrò Hercules priùs Troiam ceperat, patrum noſtrorum

τότε μαλιστα. διηγᾶς γάρ μοι ὁ Πάνθους ταῦτα, ὁμιλῆ μειρακιον ὤν, ἑωρακυῖα λέγων τὸν Ηρακλέα. Μι. τί δή, ὁ Αχιλλεύς, τοιοῦτος ἦν ἄρα τὰ παιδία; ἢ μῦθος ἄλλως καὶ ταῦτα; Αλ. ἐκεῖνο μὲν οὐδὲ συμβαίνειν ἔμελλεν, ὦ Μίκυλλε, οὐδ' ἂν ἐγχειρῆσαί τινα ἀπειθῶς τὰ παρὰ τοῖς Αχαιοῖς λέγειν· πόθεν γάρ, πολεμίου ὄντος; τὸν μέντοι Πατροκλον ὁ καλὸς ἀπέκτεινα, διπλάσιος ὢν ἐκείνου τὸ μέγεθος. Μι. ἔπειτά σε ὁ Μενέλαος μάχῃ ἐχειρώσατο, ἢ τὰ τοιαῦτα μὴ ἱκανῶς· τὰ Πυθαγόρεια δὲ ἤδη λέγει. Αλ. τὸ μὲν ὅλον, ὦ Μίκυλλε, σοφιστὴς ἄνθρωπός τις ἦν, οἶμαι, τἀληθῆ λέγειν. ἄκνως δὲ οὐκ ἀπαίδευτος, οὐδ' ἀμύητος τῶν καλῶν μαθημάτων. ἀφικόμενος δὲ εἰς Αἴγυπτον, ὡς συγγενοίμην τοῖς ἐκεῖ φάσι τὰ σοφὰ καὶ τὰ ἀπόρρητα καὶ ἐλθὼν, ἐξεμαθον τὰς βίβλους τὰς Ωρου καὶ Ισιδος, καὶ

memoria, qui per id tempo-ris maximè florebant. Nam hæc mihi Panthus narrauit, se, quum esset admodum adolescens, vidisse Herculem. MIC. Quid autem Achilles? Num talis erat, nempe quauis in re præstantissimus? an & istihæc fabulamenta sunt? GAL. Cum illo quidem congressus non sum: neque queam adeò compertè de rebus Græcorum dicere. Etenim quî scire potui, quum hostis essem? Certè Patroclum illius amicum, haud ita magno negocio peremi lancea dissectum. MIC. Deinde te Menelaus minore negocio. Verùm istis de rebus satis: nunc res Pythagoricas refer. GAL. Illud in summa, Micylle, sophista quispiam eram (oportet enim videlicet fateri verum) alioqui non imperitus, neque inexercitatus in honestissimis disciplinis. Profectus sum autem in Aegyptum, quò cum prophetis congrederer, de sapientia communicaturus. Hic adyta subij, atq; ibi Δ Ori & Isidis libros

καὶ αὖθις εἰς Ιταλίαν ἐκπλεύσας, ὅτω λιθύηκα τὸν κατ' ἐκεῖνα Ελλωνας, ὡς θεὸν ἐλάων μι. Μι. ἤκουσα ταῦτα, καὶ ὡς ἀξέας ἀναβεβιωκέναι ἀποθανὼν, καὶ ὡς χρυσοῦν τὸν μηρὸν ἐπιδείξαό ποτε αὐτοῖς. ἐκεῖνο δὲ μοι εἰπὲ, τί δι ἐπῆλθε νόμον ποιήσασθαι, μήτε ἰχθύων, μήτε κυάμων ἔδεσθαι. Αλε. μὴ ἀνάκεινε τὰ τοιαῦτα, ὦ Μίκυλλε. Μι. ἀλλὰ τί, ὦ Αλεκτρυών; Αλε. ὅτι αἰσχύνομαι λέγειν πρὸς σὲ τἀληθὲς ὑπὲρ αὐτῶν. Μι. καὶ μὴν ἐγὼ ὀνεῖν ἐκελῶ λέγειν πρὸς ἄνδρα σύνοικον καὶ φίλον· διισπόδιω γὲ ἐν ἄν ἔποιμι ἔτι. Αλε. ἐδὲν ὑγιὲς, ἐδὲ σοφὸν λῶ, ἀλλ' ἐώρων ὅτι ἐμοὶ τὰ σωύθη καὶ ταὐτὰ τοῖς πολλοῖς νομίζοιμι, ἤκιστα ἐπισπάσομαι τὸς ἀνθρώπους ἐς τὸ θαῦμα· ὅσῳ δὲ ἂν ξυνίοιμι, τοσόνδε μανότερ' ἂν ὥμλω

bros perdidici. Pòst rursum in Italiam renauigabam, ac Græcos iuxta ea quæ in Aegypto didiceram, ita instituì, vt me proinde ac deum suspicerent. MIC. Equidem inaudieram istiusmodi: præterea quemadmodũ creditus fueris defunctus in vitam redijsse, vtq; aureum femur illis subinde ostenderis. Verùm illud mihi dicito, quid tibi venit in mentem, vt legem statueres, vti neque carnibus neque fabis vescerentur homines? GAL. Ne perconteris ista, Micylle. MIC. Quam ob rem, ô Galle? GAL. Nam pudet hisce de rebus verum fateri. MIC. Atqui non conuenit vti id facere graueris apud hominem contubernalem & amicum: nam herum posthac abfit vt dixerim. GAL. Nihil sani, neque præclari quicquam erat: verùm animaduertebam, si consueta modò, ac eadem quæ vulgo traduntur à multis præcepissem, non fore vt mortales in admirationem adducerem, sed quò peregriniora magisq; aliena proposuissem, futurum vt hoc magis nouus, magisq; viderer admirandus.

αὐτοῖς ἔσεσθαι. δεῖ τοίνυν καινοποιεῖν ἐπόμενον, ἀπόῤῥητόν τινα ποιησάμενον τὴν αἰτίαν, ὡς ἐπάδοντες ἄλλοι ἄλλως, ἅπαντας ἐκπλήξονται, καθάπερ ἐν τοῖς ἀσαφέσι τῶν χρησμῶν. Μι. ὁρᾷς; κατανενόηκας μὴ σὺ ἐν ὀλίγῳ μέρει ὄντες, ὅσον Κροτωνιατῶν, καὶ Μεταποντίων καὶ Ταραντίνων, καὶ τῶν ἄλλων ἀφάνων, σοὶ ἑπομένων, καὶ προσκυνούντων τὰ ἴχνη, ἃ σὺ πατῶν ἀφῆκας ἀναλυσάμενος καὶ Πυθαγόραν, τίνα μετημφίασαι αὐτόν; Αλ. Ἀσπασίαν τὴν ἐκ Μιλήτου ἐτάραν. Μι. φεῦ τοῦ λόγου· καὶ γὰρ ἐγένετο ἐν τοῖς ἄνδρασι, ὁ Πυθαγόρας; καὶ ὦ πότνια, ὅτι καὶ σὺ ὠδίνεις, ὦ ἀνδρογύνων γενναιότατε, καὶ σωζόσθαι Περικλῆ, Ἀσπασία ἄρα; καὶ ἐκύησας ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἔρια ἔξανδρον, καὶ ἱμονίδα ἐπὶ τὸ ἐταιρικόν; Αλ. πάνταπασιν.

mirandus. Proinde instituerã in animo, nouæ quiddã rei designare, eiusmodi proposito decreto, cuius causa esset inexplicabilis, quò videlicet alijs aliud coniectantibus, omnes redderentur attoniti: quemadmodum in obscuris oraculis solet vsu venire. MIC. Illud vide, vt rides me tu quoque, non minus atque E Crotoniatas, ac Metaponticos, & Tarantinos, cumq; his alios, qui muti sequuntur, tuaq; adorant vestigia, quæ tu calcata reliquisti. Verùm vbi Pythagoram exuerας, quem post eum induisti? GAL. Aspasiam Miletensem illam meretricem. MIC. Papæ quid ego audio? Ĥ Siquidem inter alia mulier quoque fuit Pythagoras. Itáne fuit aliquando tẽpus, quo tu, Galle generosissime, oua pariebas, cumq; Pericle rem habebas, iam Aspasia videlicet, atque ex illo grauida facta es? Prætereà lanam tondebas, tramamq; deducebas? Postremò meretricum in morem gestiebas, vultumq; componebas? GAL. Ista quidem omnia feci, tamet si

τα ἐποίουν, ἐμόν γ', ἀμὰ καὶ Τειρεσίας πρὸ ἐμοῦ, καὶ ὁ Ελάτου παῖς, ὁ Καινεύς. ὥστε ὁπόσα ἂν ἀρα σκώψῃς εἰς ἐμέ, καὶ εἰς ἐκείνους ἀρα σκώψας ἔσῃ. ΜΙ. τί οὖν, πότερον ὁ βίος ἡδίων ἦν σοὶ, ὅτι ἀνὴρ ἦς, ἢ ὅτι σὺ ὁ Περικλῆς ἄπυγις; ΑΛ. οἶδας οἷον ἔρωτα σε ἠρώτησας. ἐδεήθη τῆς Τειρεσίου σωφροσύνης τῷ ἀποκρίσει. ΜΙ. ἀμὰ μέντοι σύ γε οὐκ ἄπυγις, ἱκανῶς ὁ Εὐριπίδης δεδήλωκεν τοῦτο, ἔφην, ὡς πρὶν ἂν θέλοι παρ' ἀσπίδα κῆναι, ἢ ἅπαξ τυχεῖν. ΑΛ. καὶ μὲν ἀναμένω σε, ὦ Μίκυλε, ἢν ἐς μακρὰν ὠδίνουσαν· ἴσως γάρ ποτε γυνὴ κἀγὼ, ἐν πολλῇ τῇ περιόδῳ τῶν ἀκίς. ΜΙ. ἢν ἐπάξῃ, ὦ Ἀλεκτρυών, ἅπαντας εἰδόμεν Μιλησίους ἢ Σαμίους ἔνι; σὲ οὖν φασι, καὶ Πυθαγόραν ὄντα, τὴν ὥραν λαμπρὸν, τῶν ἀκίς Ἀσπασίαν γενέσθαι τῷ τυράννῳ. τίς δὲ μετὰ τὴν Ἀσπασίαν, ἀνὴρ ἢ γυνὴ αὖθις ἀνεφάνης; etsi non ego solus: verùm & ante me tum Tiresias, tum K Elati proles Cæneus. Proinde quicquid in me conuitij dixeris, tantundem & in illos dixeris. MIC. Age igitur, vita tibi vita erat suauior, quum vir esses, an quum Pericles tecum haberet consuetudinem? GAL. Vides cuiusmodi isthuc est quod percontaris? nempe cui ne Tiresiæ quidem expedierit respondere. MIC. Atqui si minus fateare tu, tamen isthuc Euripides satis explicuit, quum ait se malle ter sub clypeo consistere, quàm párere semel. GAL. Imò præmoneo te paulò pòst puerperam fore: siquidem & tu mulieres olim futurus, idq; sæpiùs, longo nimirum seculorum orbe atque recursu. MIC. Non tu pendebis, ô Galle, qui quidem omneis mortales Milesios aut Samios esse ducas? Nam aiunt te etiam tum quum Pythagoras esset, venusta forma decorũ, sæpiùs Aspasiã fuisse tyranno. Verùm age, secundum Aspasiam in quẽ virũ aut mulierem denuò renatus

φάνης; Αλε. ὁ κυνικὸς Κράτης. Μί. ὦ Διοσκόρω τῆς ἀνομοιότητος, ἐξ ἑταίρας φιλόσοφος: Αλε. εἶτα βασιλεὺς, εἶτα πένης, καὶ μετ' ὀλίγον σατράπης, εἶτα ἵππος, καὶ κολοιὸς καὶ βάτραχος· καὶ ἄλλα μυρία. μακρὸν δ' ἂν γένοιτο, καταριθμούσασθαι ἕκαστα. τὰ τελευταῖα δ', ἀλεκτρυὼν πολλάκις· ἤσθην γὰρ τῷ βίῳ καὶ παρὰ πολλοῖς ἄλλοις δουλεύσας, βασιλεῦσι, καὶ πένησι καὶ πλουσίοις. τὰ τελευταῖα, καὶ νῦν σύνειμι, καταγελῶν ὁσημέραι σου ποτνιωμένου, καὶ οἰμώζοντος ἐπὶ τῇ πενίᾳ, καὶ τοὺς πλουσίους θαυμάζοντος, ὑπ' ἀγνοίας τῶν ἐκείνοις πεσόντων κακῶν. εἰ γοῦν ᾔδεις τὰς φροντίδας αὐτῶν, ἃς ἔχουσιν, ἐγέλασας ἂν ἐπὶ σαυτῷ, πρῶτον οἰηθέντι ὑπερευδαιμονεῖν ἀεὶ τὸν πλούσιον. Μί. οὐκοῦν, ὦ Πυθαγόρα, ἢ ὅ, τι μάλιστα χαίρεις καλούμενος, ὡς μὴ ἐπιταράττοιμι τὸν λόγον, ἄλλοτε ἄλλον καλῶν. Αλε. διοίσει

renatus es? GAL. In M Cratetem Cynicum. MIC. O' Castor, & ô Pollux, quàm dissimile: ex scorto philosophus? GAL. N Deinde rex: deinde pauper: paulò pòst satrapes: dehinc equus, graculus, rana, aliaq; innumerabilia. perlongum enim fuerit singula recensere. Postremò gallus, atque id sæpius. nam hoc vitæ genere sum delectatus. Interea & alijs diuersis mortalibus seruiui, regibus, pauperibus, diuitibus: postremò nunc tecum viuo: rideoq; quotidie, quum video te paupertatis tædio complorantem, eiulantemq; ac diuitum admirantem fortunas, propterea quòd ignores quantum illis adsit malorum. alioqui si curas nôris quibus illi distringuntur, teipsum profectò riseris, qui antea credideris, eum qui sit opulētus, statim felicissimum esse omnium. MIC. Ergo Pythagora, aut quod maximè gaudeas appellari, ne confundam orationem, si te nunc hoc, nunc illo nomine compellem. GAL. Nihil intererit,

ἢ ἐδίν, λῶτι Εὔφορβον, λῶτι Πυθαγόραν λῶτι Ἀσπασίαν ἰκαλῆς, ἢ Κράτητα· πάντα γὰρ ἴσμεν ταῦτά ἐμι. πολὺ τὸ νεῦν ὁρᾷμορ τεῦδε, ἀλεκτρυόνα ὀνομάζων, ἄμεινον ἂν ποιοῖς, ὡς μὴ ἀτιμάζοις, ἐντελὲς ἕνα λοκοιῶ, τὸ ὄρνιορ, ἢ ταῦτα, τοσαύτας ἐν αὐτῷ ψυχὰς ἔχον. Μι. ἀκοιῶ ὦ Ἀλεκτρυών, ἐπεδὴ ἅπάντων σχεδὸν ἤδη τῶν βίων ἐπεράθης, καὶ πάντα οἶσθα, λέγοις ἂν ἤδη σαφῶς, ἰδίᾳ μὲν τὰ τῶν πλουσίων ὅπως βιῶσιν, ἰδίᾳ δὲ τὰ πλωχικὰ, ὡς μάθω, εἰ ἀληθῆ ταῦτα φῂς, εὐδαιμονέστερον ἀφφαίνων με τῶν πλουσίων. Αλε. ἰδὴ δή, ὅτως ἐπίσκιψαι, ὦ Μίκυλλε. σοὶ μὲν ὅτι πολέμιοι ἐπὶ πολὺς λόγος, ἢν λέγηται, ὡς οἱ πολέμιοι ἐπὶ λαΐνσσιν, ἀλλ' φροντίζεις μὲν τὸν ἀγρὸν τέμνσιν ἐμβαλόντες, ἢ τὸν παράδεισον ξυμπαλῄσσσιν, ἢ τὰς ἀμπέλους λαΐσσσιν, ἀλλὰ σάλπιγγος ἀκόων μόνον, εἰ πῦρ ἄρα, tercrit, siue Euphorbum, siue Pythagoram, siue vocâris Aspasiam, siue Cratetem, quandoquidem ista omnia sum vnus : nisi quòd rectiùs feceris, si (id quod impræsentiarum esse videor) gallum me voces, ne auem hanc parui ducere contemnereq; videare, præsertim quum tam multas contineat animas. MIC. Ergo, Galle, quandoquidem omnia penè viuendi genera iam expertus es, atque omnia cognita habes, age dilucidè mihi narrato, quæ sint peculiaria diuitum ad vitæ rationem, quæ pauperum propria : quò videlicet cognoscam, verène istuc affirmes, me diuitibus esse feliciorem. GAL. En hunc ad modum interim perpende, Micylle. Z Te quidem non magnopere tangit cura belli, siquando rumor, sit, aduentare hostes, neque soliciteus es ne in agros incursantes populentur, néve hortum proculcent, proterantq; aut vineas vastent : sed simulatque tubam audieris, si tamen audieris, de te ipso vno circum-

περιβλέπῃ τὸ κατὰ σαυτὸν, εἰ παρόμορον καὶ σωθῆναι, καὶ τὸ λοιπὸν ἀφυγεῖν. οἱ δ' ἀνεθοῦνται καὶ ἀμφ' αὐτοῖς· ἀνιῶνται, ὁρῶντες τὰ τῶν ἀγόμενα καὶ φερόμενα ὅσα ἔχομεν ἐν τοῖς ἀγροῖς, καὶ λύτε ἀσφαλῶς δόξει, μόνοι καλοῦνται· λύτε τι ἐπιξύσαι, πρὸς λιωδύσει στρατιωτῶν ἢ ἵππαρχοιῶν σὺ, οἷσιν νῦν ἀσπίλα ἔχομεν, ὠσκαλῆς καὶ λεῖος ἀσφαλείαν, ἕτοιμος ἐπάδοντα τὰ ἐπινίκια· ἐπεὶ λὰν βύκ ὁ στρατηγὸς νικηφόρος, ἐν ἀριλύτι τι αὖ. σὺ μὲν τὸ λάμπρον ἄρ, ἀναβὰς ἐς ἐκκλησίαν, τυραννεῖς τῶν πλουσίων. οἱ δὲ φεύγουσι, καὶ ἀποδύσσουσι, καὶ ἀμνομαῖς ἱλάσκονται σωτηρίας ἕνεκα ὡς ἔχοις, καὶ ἀγῶνας καὶ θεάματα, καὶ τἄλλα ἀφορκῆ, ἅπαντα ἐκεῖνοι ποιοῦσι, σὺ δ' ἐξετάσεις, καὶ λοκιμασεῖς πικρὸς, ὥσπερ ἀνεπόδοτος, ἀλλόγου μισθαλλὸς ἐνίοτε. λὰν σοι λοκῇ, διαλιχανάζῃ circu spectat, quò deflexus seruari queas, ac discrimen effugere. Contrà illi tum de seje solicitisunt, tum animo discruciantur, quum de mœnibus quicquid opum possidebant in agris, id omne tolli deportariq; conspiciunt. Ac siue inferendum est aliquid in ærarium, soli accersuntur: siue in prælium exeundum, periclitantur, aut peditum turmis, aut equitum alis præfecti. O Tu interim vimineum gerens clypeum, expeditus ac leuis es ad saluti consulendum, paratus victoriale conuiuium agere, siquando victor exercitus sacra fecerit. Π Rursum pacis tempore, tu quidem quum de plebe sis, ingressus in concionem, tyrannidem in diuites obtines: illi verò trepidant pauitantq;, ac largitionib. choragijs te placant. siquidem quò tibi balnea, ludi, spectacula, reliquaq; id genus abundè suppeditent, ea omnia curant illi. P At tu, censor & acerbus expensor, perinde quasi dominus, ne alloquio quidem interdum dignaris illos. quòd si tibi collubitum sit, ingentibus

saxis

νας αὖ ἀρθόνους τὰς λίθους, ἢ τὰς οὐσίας αὐτῶν ἐδήμευσας· ἔτι δὲ συκοφάντῃ δὲ ἐδίδους αὐτὰς, ἔστι λῃστῇ, μὴ ὑφέλητο τὸ χρυσίον, ὑπερβὰς τὸ θυρίον, ἢ ὀρύξας τὸ τοῖχον. ἔστι πράγματα ἔχεις, λογιζόμενος ἢ ἀπατῶν, ἢ τοῖς ταλαιπώροις οἰκονόμοις διαπυνθάνων, καὶ τὰς φροντίδας λογιζόμενος, ἀπὸ ὑρπῖδα σωτηρίσας, ἑπτὰ ὀβολὰς τὸν μισθὸν ἔχων, ἐπανασὰς, περὶ δείλην ὀψίαν πεσάμενος, ἢν λοιπὸν, σαπέρδην τινὰ, ἢ μαινίδας, ἢ ὑρομμύων ὑφαλίδας ὀλίγας πριάμενος, ἐν φρένες σαυτὸν, ἄδων τὰ πολλὰ, καὶ τὴν βιοτὴν πρᾳΐα πεφιλοσοφῶν. ὥστε διὰ ταῦτα ὑγιαίνεις τε, καὶ ἐρρῶσθαι τὸ σῶμα, καὶ διακαρτερεῖς πρὸς τὸ ὑρύειν. οἱ πόνοι γὰρ σὲ παραθύνουσιν, ἐκ νύκταφρόνα δ' ἀντάγωνιστὰν ἀφφαίνουσι πρὸς τὰ δικούμενα τοῖς ἄνοις ἄμαχα ἔην. ὥστε οὐδὲν σοι τῶν χαλεπῶν τούτων νοσημάτων

saxis in illos degrandinas, vel facultates eorum publicas facis: ipse neq; calumniatorem metuis, neq; latronem, ne tollat aurum, vel ædium conscenso fastigio, vel pariete perfosso: neq; necesse habes rationibus occupari, neque exactionibus: neque tibi cum sceleratis dispensatoribus conflictandum est: neque tantas in solicitudines distraheris: verùm simul atque crepidam vnam perfeceris, mercedemq; retuleris septem obolos, sero surgis crepusculo, & si libuerit, lauaris: tum empto saperda quopiam, aut mænide pisciculo, aut paucis ceparum capitulis, temet ipse oblectas, canens plerunque, optimaq; cum paupertate philosophans, adeò vt eas ob res salubri sis valentiq; corpore, obdurueriscq; aduersus gelu. siquidem labores quiete exacuunt muniuntq;, certatorem haudquaquam contemnendum reddunt aduersum eas res, quæ compluribus inexpugnabiles esse videntur. Atq; hinc nullus ex morbis illis

grauio-

νοσημάτων ἐπιβουλεύει. ἀλλ' ἢν ποτε ἀνθρωπος πυρετὸς ἐπιλάβηται, πρὸς ὀλίγον ὑπηρετήσας αὐτῷ, ἀνεπήδησας εὐθὺς, ἀπρεσεσάμενος τῇ ἀσιτίᾳ· ὁ δὲ φεύγει αὐτίκα, φοβηθεὶς σε, ψυχρῶ τε ὁρῶν ἐμφορούμενον, καὶ μακρὰν οἰμώζειν λέγοντα ταῖς ἰατρικαῖς περιόδοις. οἱ δὲ, ὑπ' ἀκρασίας ἄθλιοι, τί τῶν κακῶν οὐκ ἔχουσι; ποδάγρας καὶ φθόας, καὶ περιπνευμονίας καὶ ὑδέρους. ταῦτα γὰρ τῶν πολυτελῶν ἐκείνων δείπνων ἀπόγονα. τοιγαροῦν οἱ μὲν αὐτῶν, ὥσπερ ὁ Ἰκαρος, ἐπιπολὺ ἄραντες αὐτοὺς καὶ πλησιάσαντες τῷ ἡλίῳ, οὐκ ἀδότες ὅτι κηρῷ ἥρμοστο αὐτοῖς ἡ πτέρωσις, μέγαν ἐνίοτε τὸν πάταγον ἐποίησαν, ἐπὶ κεφαλὴν, ἐς πέλαγος ἐμπεσόντες. ὅσοι δὲ κατὰ τὸν Δαίδαλον, μὴ πάνυ μετέωρα, μηδ' ὑψιλὰ ἐφρόνησαν, ἀλλὰ πρόσγεια, ὡς νοτίζεσθαι ἐνίοτε τοῦ ἅλμῃ τὴν κηρὸν, ὡς τὸ πολὺ οὗτοι ἀσφαλῶς

grauioribus impetit te. Σ Quòd siquando leuis ceperit febricula: paulo negocio eam medicatus, protinus exilis, inedia temet inde excutiens. Illa porrò fugit illicò: quippe metuens te, quem videat etiam frigore ali, saturumq́ fieri, ac medicorum certis illis recursibus T longum plorare renunciantem. At illi ex aduerso propter intemperantiam vitæ, quid tandem mali non habent infelices? podagras, phtises, pulmonum exulcerationes, aquas intercutes. Nam hæc omnia à sumtuosis illis conuiuijs nascuntur. Proinde quicunque ex his Y Icari in morem (vt ferè faciunt) sese attollunt, propiusq́ se Soli admouent, haud cogitantes quòd alas habeant cera agglutinatas, ingentem nonnunquam strepitum mouent. Cæterùm qui Dædali exemplo non admodum sublimia neque excelsa appetunt, verùm humilia, terræq́ vicina, adeò vt cera nonnunquam salis aspergine madesceret: ij tutò plerunque ac citra discrimen transuo=

διέπτησαν· Μί. ἐπιεικεῖς τινας, καὶ συνετοὺς λέγεις. Αλ. τῶν μέντοι γε ἄλλων, ὦ Μίκυλλε, τὰς ναυαγίας πάνυ ἀισχρὰς ἴδοις· ἂν, ὅταν ὁ Κροῖσος, περιτετιλμένος τὰ πτερὰ, γέλωτα παρέχῃ Πέρσαις, ἀναβαίνων ἐπὶ τὴν πυρὰν. ἢ Διονύσιος, καταλυθεὶς τῆς τυραννίδος, ἐν Κορίνθῳ γράμματα διδάκῃ, μετὰ τηλικαύτην ἀρχὴν, παιδία συλλαβίζειν ἀναγκάζων. Μί. εἰπέ μοι, ὦ Αλεκτρυὼν, σὺ δὲ, ὁπότε βασιλεὺς ἦσθα (φῂς γὰρ καὶ βασιλεῦσαι) ποίου τινὸς ἐπειράθης ἐκείνου τοῦ βίου; ἢ που πανευδαίμων ἦσθα, τὸ κεφάλαιον ὅ, τι πέρ ἐστι τῶν ἀγαθῶν ἁπάντων, ἔχων; Αλε. μηδὲ ἀναμνήσῃς με, ὦ Μίκυλλε, οὕτω τρισάθλιος ὢν τότε, τοῖς μὲν ἔξω πᾶσιν, ὅπερ ἔφησθα, πανευδαίμων εἶναι δοκῶν, ἔνδον δὲ μυρίαις ἀνίαις συνών. Μί. τίσι ταύταις; παράδοξα γὰρ, καὶ οὐ πάνυ πιστὰ φῄς.

transuolârunt. MIC. Moderatos istos & cordatos narras. GAL. Verùm aliorum, Micylle, naufragia fœdissima cōspicias, Φ nempe vbi Crœsus reuulsis alis risum exhiberet Persis, conscenso rogo: aut X Dionysius quum abdicatus tyrannide, Corinthiorum in vrbe ludi literarij magistrum ageret, post gestum tantum imperium puellos compellens vt syllabas connecterent. MIC. Dic mihi, Galle: tu quum rex esse (nam ait te regem quoque fuisse) cuiusmodi tandem id vitæ genus experiebaris? Mirum ni tum felix eras, quandoquidem id quod est bonorum omnium caput, possidebas. GAL. Ψ Ne mihi in memoriam regeras, ô Micylle: vsque adeò supra modum infelix tum eram. Nam quo ad res externas, quemadmodum dixisti, planè fortunatus esse videbar: at intus innumerabilibus curis distringebar. MIC. Quibus tandem curis? Nam rem prorsus absurdam neque credibilem nar-

φῆς. Αλ. ἦρχον μὲν οὐκ ὀλίγης χώρας, ὦ Μίκυλλε, παμφόρου τινὸς, καὶ πλήθει ἀνθρώπων, καὶ κάλλει τῶν πόλεων, ἐν ταῖς μάλιστα θαυμάζεσθαι ἀξίας, ποταμοῖς τε ναυσιπόροις καταῤῥεομένης, καὶ θαλάττῃ εὐόρμῳ χρωμένης. καὶ στρατιὰ ἦν πολλὴ, καὶ ἵππος συγκεκροτημένη, καὶ διορυφοεικὸν οὐκ ὀλίγον, καὶ τριήρεις, καὶ χρημάτων πλῆθος ἀνάριθμον, καὶ χρυσὸς ὁ κοῖλος πάμπολυς, καὶ ἡ ἄλλη τῆς ἀρχῆς τραγῳδία πᾶσα, ἐς ὑπερβολὴν ἐξωγκωμένη, ὥστε ὁπότε πεῖοιμι· οἱ μὲν πολλοὶ πεσεκύνουν, καὶ θεόν τινα ὁρᾷν ᾤοντο, καὶ ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις συνέθεον ὀψόμενοί με· οἱ δὲ καὶ ἐπὶ τὰ τέγη ἀνιόντες, ἐν μεγάλῳ ἐτίθεντο ἀκριβῶς ἑωρακέναι τὸ ζεῦγος, τὴν ἐφεστρίδα, τὸ διάδημα, τοὺς προπέμποντας, τοὺς ἑπομένους. ἐγὼ δὲ εἰδὼς ὁπόσα με ἡνία, καὶ

ras. GAL. Equidem imperabam regioni neutiquam exiguæ, Micylle, omnijugarum rerum feraci, tum incolarum frequentia, neque non vrbium pulchritudine cum primis admirandæ: prætereà fluminibus nauigabilibus, ac mari portuoso commodæ. Ad hæc exercitus ingens, equitatus spectatissimus atque excellens, satellitium haud exiguum, triremes, pecuniarum vis maior quàm vt posset numerari, vasorum argenteorum plurima copia, reliquaq; omnis illa principatus tragœdia, strepitusq; & apparatus suprà quàm credi queat, extructus atque accumulatus. Itaque quum prodirem, pleriq; adorabant, deum quempiam intueri sese rati: aliiq; trudentes alios concurrebant, quò me conspicerent. nonnulli conscensis tectis, magni æstimabant si plenè contemplari licuisset quadrigam, stragulam, diadema, tum ante ambulones, & eos qui à tergo comitabantur. Ego inter hæc mihi conscius, quantæ me

καὶ ἔσωθεν, ἐκείνοις μὲν τῆς ἀγνοίας συγγιγνώσκων, ἐμαυτὸν δὲ ἡλίσκων, ὅμοιον ὄντα τοῖς μεγάλοις ἐκείνοις Κολοσσοῖς, οἵους ἢ Φειδίας ἢ Μύρωνα ἢ Πραξιτέλης ἐποίησεν. ἐκείνων γὰρ ἕκαστον τὰ ἐντὸς, ὁ μὲν Ποσειδῶν, ἢ Ζεύς ἐστι πάγκαλον, χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος ξυναρμοσμένος, μεγαυνὸν ἢ ἀστραπὴν, ἢ τρίαιναν ἔχων τῇ λιξιᾷ ἦν δὲ ὑποκύψας ἴδῃς τὰ ἔνδοθεν, ὕψη μοχλές τινας, καὶ γόμφους, καὶ ἄλλους δεσμοὺς σιπυρωτηρίους, καὶ λοριμοὺς καὶ σφῦνας, καὶ σίφλαν ὑποπύλον, καὶ τοιαύτην τινὰ πολλὴν ἀμορφίαν ἐποικοδόμησαν. ἐῶ λέγειν πηλὸν πολλοῦ ἢ μέλανος, ἐμπολιτευόμενον αὐτοῖς ἐνίοτε. ζωύφιόν τι καὶ βασιλέα ἔσχεν. Μί. ὀδύνῃ ἔφυσε τὸν πηλὸν, καὶ τοὺς γόμφους καὶ μοχλοὺς, οἵ τινές εἶεν ἢ ἀρχῆς; ὀδὶ τὴν ἀμορφίαν ἐκέ-

tæ me res discruciarent verarentque: illos quidem propter insciti venia dignos iudicabam, Ω at mei ipsius misereſcebat, qui [aa] prægrandibus illis Colosiis viderer persimilis, quales vel [bb] Phidias, vel Myron, vel Praxiteles fabricatus est. Etenim illorum quisque quo ad ea quæ foris apparent, Neptunus ipse est, aut Iupiter, mirificè decorus, auro eboreq; compactus: & aut fulmen, aut fulgur, aut tridentem fuscinam dextra sustinet: cæterùm si immisso capite quæ sunt intus, inspicias, videbis vectes quosdam, paxillos, & clauos introrsum prominentes, neque non vimina, cuneosq;, & picem sublitam, & aliam item id genus deformitatem intrinsecùs inhabitantem. Omitto recensere musearum mustelarumq; vim, quæ nonnunquam in eis mansitant. Huiusmodi quædam res nimirum regnum quoque videtur. MIC. Nondum explicuisti lutum & clauos, & vectes, quinam fuerint in imperio, neque fœditatem

ἐκάνλιν τῷ πολλῷ, ἤ τις ἐστίν· ὡς τό γε ἐξεπαύναν ἀρβλιπόμβρον, καὶ ζοάτων ἄρχοντα, καὶ πεσκιωδύμβρον δαιμονίως, ἔοικεν ὅτως Κολοσσιακῷ παραδείγματι θεσπέσιον γάρ τι καὶ τὰ ἔνδον ἄδυτα τοῦ Κολοσσοῦ λέγει. Αλ. τί πρῶτον ἔπω σοι, ὦ Μίκυλλε, τοὺς φόβους, καὶ τὰ δείγματα, καὶ ὑποψίας, καὶ μῖσος τὸ παρὰ τῶν συνόντων, καὶ ἐπιβουλὰς, καὶ δὴ καὶ τοῦτο, ὕπνον τε ὀλίγον, ἐπιπόλαιον καὶ κενόν, καὶ ταραχῆς μεστὸν ὀνείρατα. καὶ ἐνυοίας πολυπόνους, καὶ ἐλπίδας ἀεὶ πονηρὰς, ἤ τῷ ἀσχολίαν, καὶ χρηματισμοὺς, καὶ δίκας καὶ ἐκστρατείας, καὶ πεσάγματα καὶ συνθήματα καὶ λογισμούς; ὑφ' ὧν ὀλίγον ἀραλαῦσαί τινα ἢ ἐγγίνεται, ἀλλὰ ἀνάγκη, ὑπὲρ ἁπάντων μόνον δαιμονίαν, καὶ μυεῖα ἔχειν πράγματα. Οὐδὲ γὰρ Ἀτρέα Ἀγαμέμνονα ὕπνος ἔχει γλυκερὸς,

illam plurimam quæ nam sit: nam istum ad modum vectari, tam multis imperare mortalibus, ac numinis instar adorari, hactenus quidem cum Colossi exemplo quadrat. Siquidem hoc quoque diuinum quiddam & admirandum. Nunc autem quæ sunt cc intra Colossum, exponito. CAL. Quid primo loco tibi referam, Micylle? vtrum metus, curas mordaces, suspiciones, odiũ quo regem persequuntur ij qui cum illo viuunt, insidias, atque eas ob res somnium rarum, & hunc ipsum pertenuem, ac plena tumultus insomnia, cogitationes perplexas, spes semper improbas: an occij penuriam, & occupationes, iudicia, expeditiones, edicta, fœdera, consultationes? quibus rebus fit vt dd ne per somnium quidem aliqua re suaui frui liceat, verùm vt omnibus de rebus solus dispiciat necesse est, milleq; negocia sustineat:

Quippe ee nec Atriden Agamemnona dulcis habebat Somnus,

κερὸς, πολλὰ φρεσὶν ὁρμαί-
νοντα, καὶ ταῦτα, ῥεγκόντων
Ἀχαιῶν ἁπάντων. λυπεῖ δὲ τὴν
Λυδὸν υἱὸς, κωφὸς ὤν, τὴν Περ-
σὴν δὲ Κλέαρχος, Κύρῳ ξενο-
λογῶν, ἄλλον δὲ Δίων, πρὸς
ὃς τισι τῶν Συρακουσίων κοι-
νολογούμενος, καὶ ἄλλον Παρ-
μενίων ἐπαινούμενος, καὶ Περ-
δίκκαν. Πτολεμαῖος, καὶ
Πτολεμαῖον Σέλευκος. ἀλλὰ
κἀκεῖνα λυπεῖ, ὁ ἐρώμενος
πρὸς ἀνάγκην ξυνὼν, καὶ παλ-
λακὶς ἄλλω χαίρουσα, καὶ ἀπο-
στήσασθαί τινες λεγόμενοι, καὶ
δύ' ἢ τέτταρες τῶν δορυφό-
ρων πρὸς ἀλλήλους δαψιθυρί-
ξοντες. τὸ δὲ μέγιστον, ὑφορᾶ-
σθαι δεῖ τοὺς φιλτάτους μάλιστα,
κἂν ἐκείνων ἀεί τι δεινὸν
ἥξειν ἐλπίξειν. ὁ μὲν γοῦν ὑπὸ
τοῦ παιδὸς ἀπέθανεν, ἐκφαρ-
μάκων, ὁ δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ
ἐρωμένου· τὴν δὲ ἄλλον ἴσως ὁ-
μοιότροπος θάνατος κατέλα-
βεν. Μί. ἄπαγε, δεινὰ ταῦτα
φῄς,

Somnus, multigenas versantem pectore curas.
idq́ quum reliqui omnes Achiui sterterent. ff *Adde quòd Lydum illum discruciat filius mutus: Persam verò Clearchus ad Cyrum desciscens: atque alium quempiam Dion cum Syracusanis nonnullis* 88 *ad aurem communicans. Rursum alium quendam vrit Parmenion collaudatus. Item Perdiccam Ptolemæus: Ptolemæum Seleucus. Quin illa quoque molestiam afferunt, amasius per vim non spontè conuiuens, concubina alio gaudens: tum si qui defectionem parare dicantur, aut duo quatuórve satellites inter sese consusurrantes. Porrò (quod est omnium grauissimum) amicissimi quique vel maximè sunt formidandi, semperq́ metuendum ne quid magni mali ab illis oxoriatur. Nam alius, à filio veneno necatus est: alius item ab amasio. Alium simile quoddam fortassis mortis genus eripuit.* MIC. *Apagesis, atrocia miraqúe sunt ista quæ narras.*

φὴς, ὦ Ἀλεκτρυών. ἐμοὶ γοῦν πολὺ ἀσφαλέστερον σκυτοτομεῖν ἐπικεκυφότα, ἢ πίνειν ἀπὸ χρυσῆς φιάλης, κωνείῳ καὶ ἀκονίτῳ συνανακρηθεῖσαν φιλοτησίαν ὁ δὲ κίνδυνος ἐμοὶ μὲν, εἰ παρολισθοῖ τὸ σμιλίον, καὶ ἁμάρτοι τῆς τομῆς τῆς ἐπ' εὐθὺ, ὀλίγον τι αἱμάξαι τοῦ δακτύλου ἐντεμόντα. οἱ δὲ, ὡς φὴς, θανάσιμα εὐωχοῦνται, καὶ ταῦτα, μυρίοις κακοῖς συνόντου. εἶτ' ἐπειδὰν πέσωσιν, ὅμοιοι μάλιστα φαίνονται τοῖς τραγικοῖς ὑποκριταῖς, ὧν πολλοὺς ἰδεῖν ἔστι, τέως, μὲν Κέκροπας, δῆθεν ὄντας, ἢ Σισύφους ἢ Τηλέφους, διαδήματ' ἔχοντας, καὶ ξίφη ἐλεφαντόκωπα, καὶ ἐπίσειστον κόμην, καὶ χλαμύδα χρυσόπαστον· ἢν δὲ, οἷα πολλὰ γίγνεται προσκρούσας τις αὐτῶν, ἐν μέσῃ τῇ σκηνῇ καταπέσῃ, γέλωτα δυλαδὴ παρέχει τοῖς θεαταῖς, τοῦ προσωπείου μὲν συντριβέντος αὐτῷ διαδήματι, ἡμαγ-

ô galle. Mihi igitur multò sit tutius operæ cerdonicæ pronum incumbere, quàm ex aurea bibere phiala comiter delatum haustum, cæterùm cicuta aconitoq; temperatum. Nam mihi quidem hoc vnum est periculi, vt si paululùm [hh] aberret smilion, deflectatq; à recta incisione, summum secantis digitum exiguo sanguine tingat: at isti, quemadmodum narras, letifera agunt conuiuia, atq; id innumerabilibus in malis constituti. [ii] Deinde vbi conciderint, persimiles esse videntur tragœdiarum histrionibus Nam multi, sicut videre licet, [kk] Cecropes sunt scilicet, [ll] aut Sisyphi, aut Telephi, diademata gestant, argenteisq; capulis gladios, comamq; ventilantem, & auro intertextam chlamydem. quòd si quis (qualia nimirum permulta solent accidere) impulsos illos media in scena præcipites det, risum profectò moueat spectatoribus, videlicet persona vnà cum ipso diademate contrita,

ἐκμαγμένης δὲ τῆς ἀληθοῦς μορφῆς τοῦ προκειμένου, καὶ τῶν σκιλλῶν ἐπιπολὺ γυμνουμένων ὡς τῆς τριόδου τὰ ἔνδοθεν φανήσεται ῥάκια, ῥύσλωα ὄντα, καὶ τῶν ἐμβάδων τὴν ἀποδησιν ἀμορφοτάτην, καὶ ἐκὶ μᾶλλον κατὰ λόγον τοῦ ποδός. ὁρᾷς ὅπως μὴ ἀπάξαν ἰδέᾳ δαξας ἄδην, ὦ βέλτιστε Ἀλεκτρυών. ἀλλὰ τυραννίς σοι δοκεῖ τόν τι ὧν ἔφθης ἅπαντα ἐπὶ δὲ ἢ λύραν, ἢ ἰχθῦς ἢ βάραχον ὁποτέρῳ γένοιο, πῶς ἂν φέροις ἑκάτερον τῶν διατριβῶν; Αλ. μακρὸν διέξιτον ἀνακινεῖς τὸν λόγον, καὶ ὃ τοῦ παρόντος καιροῦ. πλὴν τό γε λιφάλαιον, εἴ σοι ὅτις ἐκ ἀπραγμοσύνης τῶν βίων ἐδοξέ μοι τοῦ ἀνθρωπείου, μόνας τὰς φυσικὰς ἐπιθυμίας καὶ χρείας ἐμμιμησαμένη, τιθάνῳ δὲ ἔπορ, ἢ συκοφάντῃ βάραχον, ἢ σοφιστῇ κολοιὸν, ἢ ὀψοποιὸν λάνωπα, ἢ λίναλδον ἀλεκτρύονα ἢ τέττα, ὅσα ὑμεῖς ἐπιτηδεύετε, οὐκ

contrita, vero autem alectoris capite luxato, cruribusque maxima ex parte renudatis: vt iam interioris amictus quàm miseri sint panni, fiat perspicuum: ac cothurnorum quos pedibus induxerunt, appareat deformitas, haudquaquam ad pedis modum respondentium. Vide vt me iam similitudines conferre docueris, optime gallo. Cæterùm tyrannis talis quædam res tibi visa est esse: verùm vbi equus esses, aut canis, aut piscis, aut rana, quomodo eam vitæ rationem ferebas? GAL. mm Istum quem nunc suscitas sermonem, & longior sit, neque huius temporis. nn Illud autem vnum in genere dixerim, nullam ex omnibus vitam mihi non visam tranquilliorem vita humana, naturalibus duntaxat cupiditatibus & vsibus circumscriptam. Siquidem publicanum equum, aut sycophantem ranam, aut sophistam graculum, aut popinatorem culicem, aut cinædum gallum, atque id genus alia, quæ vos studio cõminiscimini, haud-

ἄρ' ἐν ἄλλοις ἐν ἐκείνοις. Μι. ἀληθῆ ταῦτα ἴσως, ὦ Ἀλεκτρυών. ἐγὼ δέ, ὅτε πέπονθα, οὐκ ἀσχύνομαι πρὸς σὲ λέγων. ἀλλ' ἔτω μανθάνειν τοῦ ἐπιθυμίαν, ἣν ἐκ παίδων ἔχων, πλούσιος γενέσθαι, ἀπό μοι καὶ τὸ ὄνειρον ἔτι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἐστηκεν, ἐπιδεικνύμενόν τὸ χρυσίον. καὶ μάλιστα ἐπὶ τῷ Διαφανεῖ Σίμωνι ἀποπνίγομαι, πυρῶντι ἐν ἀγαθοῖς τοσούτοις. Ἀλε. ἐγώ σε ἰάσομαι, ὦ Μίκυλε, καὶ ἐπείπερ ἔτι νὺξ ὄστιν. ἐξανάστας, ἕπου μοι· ἀπάξω γάρ σε πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν Σίμωνα, καὶ εἰς τὰς τῶν ἄλλων πλουσίων οἰκίας, ὡς ἴδοις, οἷα τὰ παρ' ἐκείνοις ὄντι. Μι. πῶς τοῦτο, ἀνακλασμένων, ἢ θυρῶν; μὴ καὶ διορυχᾶν με σοι ἀναγκάσῃς; Ἀλε. ἀλλὰ μῶς, ἀλλ' ὁ Ἑρμῆς, οὗπερ ἱερός εἰμι, ἐξαίρετόν ἐστί μοι τοῦτο, λιῶ γε τὸ ἄρρεν πτερὸν τοῦ μικροῦ, ὃ δὴ ἀπαλότητα ἐπικαμπὲς ὄν.

quaquam inter illos videbis. MIC. Quæ dicis, ô galle, fortasis vera sunt: verùm non me pudebit apud te fateri quod mihi accidit. Haud vnquam quiui dediscere cupiditatem illam à puero mihi insitam, videlicet vt diues euadam. Quin nunc quoque somnium illud ob oculos versatur, aurum ostentans: potissimùm autem sceleslus ille Simon exeruciat, qui quidem tantas inter opes delicietur. GAL. At ego te isto leuabo morbo, Micylle, tametsi nox etiamdum est. Surge modò ac sequere me. Siquidem ad ipsum te Simonem adducam, atque in aliorum diuitum ædes, quò mirum videas quomodo res habeant apud illos. MIC. Isthuc quo pacto, clausis foribus? Num me parietes transfodere compelles? GAL. Nequaquam: verùm Mercurius, cui sum sacer, hoc optanti mihi largitus est, vt sit quis longissimam caudæ plumam, quæ ob mollitiem inflectitur. MIC. Atqui

Μι. Δύο δ' ἔστι σοι δεξιᾶ τὰ. Αλε. τὸ δεξιόν, ὅτῳ ἂν ἐγὼ ἀρπάσω πρᾶγμα ἔχω, εἰς ὅσον ἂν βούλωμαι, ἀνοίγαν τι ὁ ζωστὸς πᾶσιν θύραν δυνάσθαι, μὴ ὁρᾶν τὰ πάντα, ὐκ ὀρώμενον αὐτός. Μι. ἐλήλυθας μοι, ὦ Αλεκτρυὼν, μὴ συγγόνης ὤν. ἐμοὶ δ' οὖν ἦν σοι ὃ ἄναξ πράσσῃς, ὄψει τὰ Σίμωνος πάντα ἐν βραχεῖ δεῦρο μεταγενόμενα· μᾶλλον δὲ αὐτὰ πρὸς θὼν, ὁ δ' ἄνθρωπος περιπόξεται, ἀρπίνων τὰ καλλίματα. Αλε. ἀθέμιτος γε νοῦν ταῦτα ζητεῖς· πρᾶγμα γὰρ ὁ Ερμῆς, ἦν ζωστόν τι ἐργασάμενος ὁ ἔχων τὸ πῖδον, ἀναβοήσεται μοι, λαθραῖον αὐτόν. Μι. ἀπίθανον λέγεις, ἐπεὶ τῷ Ερμῇ αὐτὸν ὄντα. ζῆς ἄλλοις φθονεῖν τὸ ζῆν τε. ἀπίωμεν δ' ὅμως· ἀφίξομαι γὰρ τὸ χρυσίον, ἦν δυνώμαι. Αλ. ἀπότιλον, ὦ Μίκυλε, πρότερον τὸ πῖλον. τί τὸ, ἄμφω ἀπέτιλας; Μι. ἀσφαλέστερον

Atqui duas habes eiusmodi. GAL. *At dextram ex his auulsam cuicunque ego gestandam dedero, is quoad voluero, fores omneis poterit aperire, cunctáque videre, ipse inuisibilis.* MIC. *Equidem ignorabam, ô gallule, te præstigiarum quoque peritum esse. Porrò si mihi isthuc semel præstiteris, videbis illicò Simonis vniuersas opes huc deportatas. nam eas huc rediens transferam: at ille rursum circumrodet ebibetq; putria coria, quibus cõsueuit soleas compingere.* GAL. *Atqui nefas sit isthuc facere. siquidem Mercurius illud mihi mandauit, vt si quis pennam tenens, istiusmodi quippiam patrârit, vociferans furem proderem.* MICY. *Rem neutiquam viri similem narras, nempe Mercurium, quum ipse sit fur, non sinere alios vt idem faciant. Sed tamen abeamus. Nam aurum*

auferam, si modò posim. GAL. *Pennam priùs reuellito. Quid hoc rei? ambas reuulsisti.* MICY. *Tutius*

πέσδον ὅπως, ὦ Αλεκτρυών, μὴ δι' ἕλλον ἄμορφον τὸ πρᾶγμα ἀν ἔη, ὡς μὴ χωλούοις δεῖ θάτερον τ' ὀρᾶς μέρος. Αλ. ἔγωγε. ἐπὶ τὸν Σίμωνα πρῶτον ἐπιμεν, ἢ παρ' ἄλλον τινα τῶν πλουσίων; Μί. οὔμενοῦν, ἀλλὰ περὶ τὸν Σίμωνα, ὃς ἀντὶ δισυλλάβου τετρασυλλάβος, ἤδη πλουτῆσαι, εἶναι ἀξιοῖ, καὶ δὴ παρόντων ἐπὶ τὰς θύρας. τί οὖν ποιῶ τὸ μετὰ τοῦτο; Αλ. ἐπίθου τὸ πρῶτον ἐπὶ τὸ λιθάριον. Μί. ἰδοὺ δή, ὦ Ηρακλεῖς, ἀναπέπτασαι, ὥσπερ λιπαδί, ἡ θύρα. Αλ. ἄγου εἰς τὸ πρόσθεν. ὁρᾷς κύνα τὸν ἀγρυπνοῦντα, μὴ λοχίζοντα; Μί. ὁρῶ νὴ Δία, πῶς ἀμαυρὰν γε καὶ λυσιτελῆ θρυαλίδα, καὶ ἀχρὸς δι' ἔτους, ἀλλ' οἶδ' ὁπόθεν, ὦ Αλεκτρυών. καὶ λαθικληκὼς ὅλος, ἐκλιπτικὼς ὑπὸ φροντίδων δηλαδή. οὐ γὰρ νοσεῖν ἄλλως εἰκός. Αλ. ἄκουσον ἃ φησιν· ἴσως γὰρ ὄθνειός εἰκὸς ἔχει. Σί. οὐκοῦν τοσαῦτα μὲν ἐλλο-

hoc quidem, ô galle, tum tibi minus fœdum sit futurum, ne altera caudæ parte mutilatus claudices. GAL. Age sanè. sed vtrum Simonem priùs adimus, an alium quempiam diuitum? MIC. Haud aliò, imò ad Simonẽ, qui videlicet pro disyllabo tetrasyllabus esse affectet, posteaquam diues euasit. Sed iam ad fores accessimus. Quid igitur deinceps facio? GAL. Pennam seræ admoue. MIC. Ecce autem, dij boni, ostium perinde atq; claui resilit. GAL. Perge, porrò præcedens. PP Vides illum vigilantem ac suputantem? MIC. Video per Iouem, & quidem ad obscuram siticulosamq; lucernam. Præterea pallet, haud scio vnde, galle, totusq; exaruit, atq; extenuatus est, qq mirum ni curis: neq; enim auditum est illum alioqui malè habere. GAL. Auscultа quid dicat. siquidem intelliges quibus de causis

ad cum modum sit affectus. SIM. Nimirum septuaginta illa

ἐδιδομήκουν· ἐκεῖνα πάνυ ἀσφαλῶς ὑπὸ τῇ λίνυι λαζρώφυκα, καὶ οὐδεὶς ὅλως εἶδε. τὰ δὲ ἑκκαίδεκα εἶδε Σωσυλλος ὁ ἱπποκόμος ὑπὸ τῇ φάτνῃ λαταρυπλουμένῳ με. ὅλως γοῦν περὶ τὸ ἵππιον ὀλίγον ἐσπουδακὼς, ἄλλως τε οὐδὲ φιλόπονος ὤν· εἰκὸς δὲ φιλήρακλον πολλῷ πλέον ζυτορυπόθην γὰρ ὁ Τίβιος τοσοῦτον μέγαν ὠφόνηκεν ἐνέχθης; ἐλέγετο δὲ τῇ γυναικὶ ἐκπόδιον ἐωνῆσθαι πρώτῃ δραχμῶν. ὅλως τἀμὰ ἔνδοι σπαθῶσι λακοδαίμονος. ἀλλ' οὐδὲ τὰ ἐκπώματα ἐν ἀσφαλεῖ μοι ἀπόκειται, ζαλούντα ὄντα. δίδια γοῦν μή τις ὑπορύξας τὸν τοῖχον, ὑφέληται ταῦτα. πολλοὶ φθονοῦσι, καὶ ἐπιβουλεύουσί μοι, καὶ μάλιστα ὁ γάτων Μίκυλος. Μίκυλε Διά· σὲ γὰρ ὁμοίως λέγω, καὶ τὰ τρύβλια ὑπὸ μάλης ἔχω. ΑΛΚΙ. σιώπησον, ὦ Μίκυλε, μὴ λαταφωράσῃ πρόνοια illa talenta tutò admodum sub lectica defossa sunt, neque quisquam alius omnino vidit. At verò sedecim illa Sosylus equiso vidit me sub præsepe occultantem. Itaque de curando stabulo non est admodum solicitus, quanquam nec aliàs admodum laboris appetens. Verisimile est autem, illum multò etiam his plura sustuliss̄e. Nam vnde alioqui Tibius heri tam ingens salsamentum illi obsonio proposuisset? Tum autē aiunt illum monile emisse vxori drachmis quinq. Heu misero mihi. Hi omnia mea dissipabūt bona. Quid quòd ne pocula quidem sat in tuto mihi recondita sunt, quū sint multa? Vereor enim ne quis ea suffossa pariete tollat. Complures mihi inuident, atque insidias parant: præter cæteros autem Micyllus iste vicinus. MIC. Ita per Iouem. Nam tibi sum similis, ac patellas sub ala

 GAL. Tace, Micylle, ne protinus ipso in furto nos prodas.

προύντας ἡμᾶς. Σι. ἄριστον γοῦν, ἄγρυπνον αὐτὴ φυλάττων, ἅπαξ ἐν πρίαμαι δραχμὰς ἐν λιθίνῳ πίθῳ οἰκίαν. τίς οὗτος; ὁρῶ σέ γε, ὦ τοιχωρύχε, μὰ Δία, ἐκ τῶν λίθων γε ὧν τυγχάνεις. εὖ ἴσθι, ἀριθμήσω αὖθις, ἀνορύξας τὸ χρυσίον, μήτι μοι πρόλιθι διέλαθεν. ἰδού, πάλιν ἐφορμήτις ἐπ' ἐμοί, λῃστὴς πολιορκῶμαι, ὑπὸ πάντων. πῶς ἀπάντων. πῶ μοι τὸ ξιφίδιον, ἂν κάθωμαι; θάπλωμεν αὖθις τὸ χρυσίον. Αλ. ταῦτα μέν σοι, ὦ Μίκυλλε, τὰ Σίμωνος. ἀπίωμεν ἤδη καὶ παρ' ἄλλον τινά, ἕως ἔτι ὀλίγον τῆς νυκτὸς λοιπόν ἐστιν. Μί. ὁ λαροδαίμων, οἷον βιοῖ τὸν βίον; ἐχθροῖς ἔστω πλουτεῖν γάρ. κατὰ μόρους γοῦν καταθεὶς αὐτόν, ἀποπνιγῆναι βάλομαι. Σί. τίς πάταξέ με; κλαύσομαι ὁ δυστυχής. Μί. οἴμοι, καὶ ἀγρυπνῶ, καὶ ὅμοιος γίγνεται τὸ χῶμα τῷ χρυσῷ, πρωτίστως αὐτῷ. ἡμᾶς δέ, ἐ δοκῶ, γνίφωνα τὴ δακ-

prodas. SIM. Optimum igitur fuerit, vt ipse insomnis seruem. Omnem obibo domum, in orbem obambulans. Quid iste? Video te per Iouem, ô parietum perfossor, posteaquam es columna. bene res se habet. Pernumerabo denuò refossum argentum, ne quid forte dudum me fugerit. En rursum obstrepuit mihi nescio quis. Nimirum obsideor, atque insidijs appetor ab omnibus. Vbi mihi gladius, si quenquam deprehendero? Rursum aurum defodiamus. GAL. Sic tibi habent, ô Micylle, res Simonis. Sed abeamus ad alium quempiam, donec noctis adhuc aliquantulum super est. MIC. O miser, cuiusmodi viuit vitam? hostibus eueniat ad hunc modum diuites esse. Itaque pugno illi in maxillam illiso, volo discedere. SI. Quis me pulsauit? Latrocinio despolior miser. MI. Plora ac vigila, auri ψsimilis corpore reddaris, quãdoquidẽ illi affixus ac deditus es. Nos aũt, si videtur, Gniphonem

ἀνῳξλῶ ἴδωμεν· οὐ μακρὰν
ἡμῶν οὗτος οἰκεῖ, ἀνέῳκται
αὐτῷ ἡμῖν ἡ θύρα. ΑΛ. ὀρᾶς
ἐπαγρυπνοῦντα καὶ ἕωθεν ἐπὶ
ἐργοτιδίῳ, ἀναλογιζόμενον
τοὺς τόκους, καὶ τὰς ἀκτῖνας κα-
τοπτευόμενον, ὅπου ἀνύσει μι-
κρὸν ὀλίγον πάντα ταῦτα λιπόντα,
σίλφιον ἢ ἐμπίδα ἢ μύωπα γενέ-
σθαι. ΜΙ. ὁρῶ κακοδαίμονα,
καὶ ἄνθρωπον, ὃς ἤδη νῦν
πολὺ τῆς σίλφης ἢ ἐμπίδος
ἄμεινον βιοῦται. ὡς δὲ καὶ οὗτος
ἐπιτέτηκεν ὅλος ὑπὸ τῶν λογισ-
μῶν; ἐπ' ἄκρον ἀπίωμεν. ΑΛ.
παρὰ σὸν Εὐκράτιλλον, ἃ δοκῶ.
καὶ ἰδοὺ γὰρ ἀνέῳκται καὶ αὐτῷ
ἡ θύρα, ὥστε εἰσίωμεν. ΜΙ. ἅπαν-
τα ταῦτα μικρὸν ἔμπροσθεν ἐμὰ λῶ. ΑΛ. ἔτι γὰρ σὺ
ἀνθρωπολεῖς τὸν πλοῦτον τὸν τοῦ
τοῦ Εὐκράτιλλον ἀπὸ μὲν τοῦ
οἰκέτου, προσβύτιλλον ἄνθρω-
πον. ΜΙ. ὁρῶ νὴ Δία καταπυ-
γοσωλῆνά τινα, καὶ πασχηλιασ-
μὸν, καὶ ἀσιληφίαν ἐν ἀνθρωπί-
νῳ· πλὴν γυμνᾶσαι βέλτιρωθι,
ἐπὶ τὴν μαγείρου μοιχευομένην
καὶ

phonem fœneratorem visa-
mus. Nam nec is procul hinc
habitat. Ipsæ nobis suapte
sponte fores patuerunt. GA.
Vides hunc quoque curis
inuigilantem, & vsurarum
rationes iterantem digitis
contortis? cui propemo-
dum relictis his omnibus
sit in silpham aut culicem
aut muscam abeundũ. MIC.
Equidem video miserum
ac vecordem hominem, ne
nunc quidem multò melio-
rem viuere vitam, quàm
silphæ aut culicis: adeò totus
& hic à curis & rationi-
bus est extenuatus. Nunc ad
alium eamus. GAL. Ad
tuum si videtur, Eucratem.
En tibi fores per se patuêre.
Quin introimus? MIC.
Paulò antè hæc omnia mea
erant. GAL. At etiam
nunc tu diuitias somnias?
Vides igitur Eucratem
ipsum quidem à famulo, vi-
rum natu grandem? MIC.
Video profectò quidem
haudquaquam virile. Porrò
altera ex parte ipsam item vxorem à coquo constupra-
ri. GAL.

καὶ αὐτήν. Αλε. τί οὖν ἐθέλοις ἂν καὶ τούτων ἠληρονομεῖν, ὦ Μίκυλλε, πάντα ἔχειν τὰ Εὐκράτους; Μί-μηδαμῶς, ὦ Αλεκτρυὼν, λιμῷ πρότερον ἀπολοίμην, τοιοῦτόν τι πείσομαι. χαιρέτω τὸ χυσίον, καὶ τὰ δεῖπνα. δύο ὀβολοὶ ἔμοι γε πλοῦτός ἐστι μᾶλλον, ἢ τοιχωρυχεῖσθαι πρὸς τῶν οἰκετῶν. Αλε. ἀλλὰ νοῦ. ἡμέρα γὰρ ἤδη ἀμφὶ τὸ λυκαυγὲς αὐτὸ, ἀπίω μὲν οἴκαδε, παρ' ἡμᾶς. τὰ λοιπὰ δὲ εἰσαῦθις ὄψει, ὦ Μίκυλλε.

ri. GAL. Quid ergo? Num optaris & horum hæres existere, Micylle, cunctáque possidere quæ sunt Eucratis? MIC. Haudquaquam, galle: imò fame citiùs interierim, quàm id genus quippiam patrarem. Valeat aurum & conuiuia. Duo oboli mihi potiores diuitiæ sunt, quàm si à domesticis mihi domus perfodiatur. GAL. Sed iam nunc, quandoquidē dies fermè diluxit, domum ad nos redeamus. Reliqua rursus aliàs videbis, Micylle.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

Dialogus longè festiuissimus, in quo Pythagoram velut impostorem ac præstigiatorem taxat, tum eius dogma de metempsychosi aut metamorphosi prodigiosa animarum, hoc est, migratione earum in varia corpora, ob quod à carnium esu abstinebant. De qua re Laërt. lib. 8. & Plutarch. in comm. περὶ σαρκοφαγίας. Hanc superstitionem latenter carpere & suggillare videtur Eurip. in Hippolyto περὶ μετεμψυχώσεως. i. de transmigratione animarum in varia corpora cùm hominum, tum etiam brutorum. vide vitam Pythagoræ à Diogene Laërtio descriptam. Item Plutarch. in vita Homeri: & Ouid. 15. Metam. apud quem sic Pythagoras loquitur:

Morte carent animæ semperq; priore relicta

Sed,

Sede, nouis ædibus viuunt habitantiq; receptæ.

Ipse ego nam memini Troiani tempore belli, &c. Posteà Pythagoras factus est, postremò in gallum transmutatus, vt festiuè ludit hîc Lucianus Stoicorum etiam fastū ridet, qui alioqui mollissimi vultus, vestiumq; seueritate, vitæ continentiam præ se ferebant. Peculiariter tamē eos notat, qui obtentu sanctimoniæ fœdam cauponam exercent, speciosisq; titulis seuero vultu, sapientiæ opinione cultu externo simplicioribus imponunt. Quòs Græci eleganter λογεμπόρους καὶ λογοκαπήλους dicunt. Gellius, æruscatores vocat, qui cibum quæstumq; ex mendacijs, & id genus officijs ac præstigijs capient. Hoc genere hominum nostra quoq; ætas nimis differta est. Diuitum ac regum vita quantis sit ærumnis obnoxia, docet: contrà quàm expedita res paupertas hilaris, suaq; contenta sorte. Introducit Gallum cum hero suo Micyllo sutore cōfabulantē, magis ridiculè quàm vllus possit γελωτοποιὸς: sed rursus sapientibus, quàm Sorbonicorū ac Sophistarum vulgus nonnūquam in scholis magno supercilio magnis de nugis disputat. Solent autem vel extremæ sortis homines, aliquando magnifica quædā somniare: quemadmodum hic Micyllus, qui per somnum opulentissimus experrectus cerdo quispiam erat, Iro penè pauperior. Nam somniare, sperandi genus est, inquit Erasmus. Non dissimilem vanæ spei ac cupiditatis imaginem, Theocritus proponit in Piscatore, Eidillio 25. qui somniat se grandem piscem aureum cœpisse, atque ingenti gaudio exanimatum sanctè iurasse, nunquam se ampliùs dum viueret, piscib. capiendis operam daturum esse, sed de aureo ille pisce quem in somnis cœperat, sumptū facturum, atq; ita suauiter in ocio & luxu vitam exacturum suam. Manè cum vnā cum somno & aureus ille pisces, & spes ipsa auolasset, neq; esset experrecto ex aurifero illo somno vnde victitaret: nisi & ipse, & vxor ac liberi fame perire vellent, vel inuitus, & contrà quàm iurauerat in somnis, ad consuetos labores redire cogitur. Quod autē homines magno-

magnopere cupiunt & optant, de eo somniant. Vide prouerbium Erasmi: Quæcunq; in somno videntur.

a At te scelestissime.] *Exordium ab imprecatione.* *b* Antelucano morsicat.] *Galli cantus importunus nonnunquã est. & quoniam nos à lecto exuscitat, à Græcis (vt Plinius inquit) ἀλεκτρυὼν καὶ ἀλέκτωρ dictus est.* c Titillatque. nam.] *Amplificatio à tempore.* *d* Gnomon aduentantis diei.] id est, *horologium. Id fieri docent Physici, per ἀντιπερίστασιν.*

e Quasi vellus illud.] *Alludit ad fabellam de dracone, peruigili custode aurei velleris. Ouid. in Metamor.* *f* Here Mycille, equidem.] *Defensio per absolutionem, à fine.* g Lucem anteuertissem.] *Gallus enim à poëtis dicitur lucis prænuncius ales: & auis lucis, à Martiale hoc versu:*

Cristatæq; sonant vndiq; lucis aues.

h Magis mutus fuero piscibus.] *Aristoteles 2. de Anima adimit omnibus piscibus vocem, excepto scaphro & porco fluuiatili. Veteres aũt quemuis piscem vocabant ἔλλοπα, quòd vocem edere non posset. Vnde Plutarchus in Symposiacis, & Athenæus, existimant Pythagoricos à piscibus abstinuisse ob ἐχμυθίαν:* id est, *silentium, quam Pythagoras docuit. Idem Lucianus in Alcyone: Nam muta sanè quæ in aquis degunt. Erasmus noster in lingua: Quin & ipsa linguæ forma facit ad vocem promendam; vnde pisces, quoniam linguam habent à terrestribus animantibus differentem, omnino muti sunt.* i Per somnium diues.] *Simile protulit Cicero in Salustium: Vade tu, qui modò ne paternam quidem domum redimere potueris, repentè tanquam somnio beatus, hortos preciosissimos, villam Tiburti, & Cæsaris reliquas possessiones paraueris. Quicquid enim optâris, id somniare contigit quibuslibet, sicuti Micyllus diuitem se ac præpotentem somniat. Pastor quidem apud Theocritum in Ecloga nona:*

ἔχω δέ τοι ὅσσ' ἐν ὀνείρῳ
Φαίνονται, πολλὰς μὲν ὄϊς, πολλὰς δὲ χιμαίρας. id est,
Possideo quæcunq; solent sub nocte videri
In somnis, vim magnam ouium, multasq; capellas.

Apud eundem Theocritum Piscator somniat aureum piscem. Et infimæ sortis homines, nonnunquam reginarum coniugium

iugium somniant. *k* Esurias experrectus.] *Solomon in Prouerb. cap. 6. Vsquequò piger dormis? quando surges è somno tuo? Paululùm dormies, & veniet tibi quasi viator egestas, & pauperies quasi vir armatus.* *l* O' prodigiorum.] Τερά-στιος Ζεύς, *Iupiter prodigiorum auersor. Sophocles in Oedipo Epicolono vocat malorum depulsorem:* Ζεῦ ἀλεξήτωρ, τίς ποθ' ὁ πρεσβεύς; id est: *Iupiter malorum depulsor, quisnam hic senex? Hesychius ait,* τερασκόπους θεούς, *deos esse signorum ac prodigiorum effectores.* *m* Auersor Iupiter.] *Ab admiratione.*

n Malorum depulsor Hercules.] Ἀλεξίκακος Hercules, *hoc est, expellens mala, post Apollinem etiam dictus est, cuius etiam meminit Hesychius. Quibus monstris terras liberârit, plena sunt omnia.* *o* At tu mihi.] *Nouitatem rei eleuat ab exemplis.* *p* Achillis equus.] *Xanthus Achillis equus concionans apud Homerum* Ιλιαδ. τ. *in fine:* Τὸ δ' ἔρι τότ' ζυγὸφιν, ἀθρόα φώνησε ποδάρκης ἀχιλλεὺς ἵππος, &c. *q* Μακρὰ χαίρειν φράσας.] *Longum valere iussisset. Rem autem à qua nos abdicamus, ei renunciare dicimur, ac longum valere iubere: sumpta metaphora ab ijs, qui discedunt diutiùs abfuturi, seu nunquam reditueri. Vsurpat Lucianus in Ioue Tragœdo. item in Apologia* τοῖς ἐν τῇ ἀθανασίᾳ πτώσεσι, *interpretatur prouerbium his quidem verbis:* τὸ γὰρ μακρὰν χαίρειν τὸ μηκέτι φροντιεῖν δηλοῖ: id est, *hoc dictum longum valere, declarat nobis non amplius curæ futurum. Virgil.*

Et longum formose vale, vale, inquit Iola.

r Nauis, cui nomen Argo.] *Argo dicitur fuisse prima nauium, in qua Iason cum quinquaginta quatuor heroibus Thessalis nauigauit Colchos, ad rapiendum vellus aureum. Dicta ab eiusdem nominis artifice, qui etiam inter nauigandum eius resarciendæ curam susceperat. Alij ab ἄργον, quod est velox. Facta est autem arboribus Dodonæ syluæ Epyri Ioui sacræ, quibus olim oracula reddebantur. Vocales enim fuisse dicuntur. Vnde & Poëtæ finxerunt, hanc nauem fuisse vocalem & loquaculam. Seneca:* ipsaque vocem prodidit Argo. *Ad id Poëta doctissimus respexit, quod Argonauticôn 4. Apollonius scribit, in carina nauis Argus à Pallade lignum fuisse impactũ ex Dodonide fago, quod humano voce fungeretur quan-*

doque. Sic enim ait: ὡ ὴκα δ' ἄφρων ἴαχον αὐδρομέη ἐνοπῇ μισσηγὸ θεόντων αὐδῇ ἐν γλαυφυζῆνὸς δόρυ. Propterea Lycophron alicubi λάλη λεγόμενος avi. garrulam nuncupat picam. Eius interpres: Illa, inquit λαλησάτω ἴαχε τῷ πεάτιν' ὁμ δ δωδώνης δρυὸς: i. Carinam habebat loquacissimam ex Dodonæ quercu. Porrò vetus Arati Phænomenon interpres scribit, Danaum ab Aegypto fratre se propriepientem, auxilio Minervam invocasse, à quæ primùm sit compacta nauis, quæ Argo sit appellata, eaqtie petierit Danaus Argos. Auctor autem Aeschylus, ab Minerua eadem materiam quandam loquentem naui insertam: quod repetit Iginus quoque. Extat & Antipatri epigramma de nauta quodam fulmine icto, cuius nauis per se, moderante nullo, ad littus delata rem gestam significauit. Nec Argoam, inquit, expetiuit carinam: ἀχρι δὲ τῶν θεόν, ἢ λιγυρὸν μέλπησα ἢ φράσα, ἀεχθὸν δ' ἐπὶ ἦπος ἀτέρπειν. Reperias & alibi eius rei mentionem, maximè apud Claudianum de victoria Stiliconis contra Alaricum:

— licet omnia vates
In malus celebrata ferant, ipsamque secandis,
Argois trabibus iactent sudasse Mineruam.
Nec nemoris tantùm vinxisse carentia sensu,
Robora, sed cæso toto Iouis arbore luco
Arbore præsaga tabulas animasse loquaces.

s Dodonæa sylua.] Dodona ciuitas Chaoniæ, Epiri regionis, à qua non longè nemus erat querneum Ioui sacrum, in quo & templum Ioui sacrum, oraculum habens, quod à fagis & quercubus vocalibus reddi, figmentis tradiderunt nonnulli.

t Mercurij sim assessor.] Poëtæ Mercurio ideò Gallum assessorem faciunt, quòd literati & negociatores vigilare habent necesse:

Nec totam somno fas est consumere noctem.

u Loquacissimi.] ψιθυρὸς Ερμῆς, i. susurro, seu loquax Mercurius sic & Athenis & vocatus & cultus, cuius Demosthenes meminit in oratione Νεαιρὰς ea legitima sit, vt Harpocration scribit. x Deorum q; omnium facund.] Mercurius est sermonis auctor, & eloquentiæ Deus. Martialis lib. 7:

Cyllenes cœliquè decus, facunde minister.

Item Lucianus in apologia Pro mercede conductis: Eloquentiæ præsidã

præsidi Mercurio sacrificabo. γ Quempiam fuisse Gallum.] *Gallus adolescens in auem conuersus. Rhodiginus lib. 16. cap. 13.* ζ Cùm Venerem adiret Mars.] *Martis & Veneris adulterium à Sole deprehensum, vide apud Ouid lib. 4. Met. cuius verba Boliginus sic contraxit:*

Leucothæ post hanc Solis narrabat amores,
Qui tua vulgârat Martia stupra Venus:
Aurea tunc vobis ponuntur retia iunctis:
Et fuit hæc cunctis fabula nota deis.

A Solem exorientem.] *Prisci noctis deliquium & accessum diei, galli cantu metiebantur, gnomonibus horarijs nondum repertis. Gallus autem tribus interuallis canit, prænuncians diem. Qua de re Plinius lib. 10. cap. 21. Et hi nostri vigiles nocturni, quos excitandis in opera mortalibus, rumpendoque somno natura genuit, norunt sidera, & ternas distinguunt horas interdiu cantu. cum Sole eunt cubitum: quartaq; castrensi vigilia, ad curas laboremque reuocant. Nec Solis ortum incautis sinunt obrepere, diemque venientem nunciant cantu: ipsum verò cantum plausis laterum. Hactenus Plinius. Cur autem id accidat gallis, Democritus apud Ciceronem de Diuinationibus, concoctionem esse in causa putat, quòd id temporis cibus à pectore depulsus, in omne corpus digeritur. Huic autem animanti venter mirificè calidus, ita vt omnia statim concoquat. Poëtæ ad hanc Luciani fabulam referunt. Ausonius:*

— ter clara instantis Eoi
Signa canit, serus deprenso Marte satelles.

Martialis:

Cristatæque sonant vndique lucis aues.

Lucretius libro 4. scitè & eleganter naturam huius auis describit, & Politianus in suo Rustico:

Quin etiam Gallum (*inquit Lucret.*) noctem exPlaudentibus alis
Auroram clarâ consuetum voce vocare, &c.

Noctem explaudentib. alis, i. alis noctem cū sonitu, & voluti applausu excutientib. atq; exturbantibus. Videntur enim galli alæ noctem suo complosu, vel suarum alarum ad latera appulsu exigere & expellere. B Mnesarchida.] *Mnesarchi annulorum*

sculptoris filio, de quo Diog. Laërtius. C Qui instituit.] *De disciplina Pythagorica, siue eius dogmatibus & symbolis, Gellius lib. 1. cap. 9. item lib 4. cap. 11. Et Erasmus meus copiosissimè in Chiliadibus. Ouid. libr. 15. Met.* D Carnes gustaret.] *Seneca 19. Epistola ait, Pythagoram abstinuisse à carnibus.* E Ne intra quinquennium.] *Idem Lucianus in Dialogo βίων πρᾶξις quinquennale silentium Pythagoreorum locis fuis inceſsit.* F Euphorbus.] *Nobilis Troianus Iliaco in bello à Menelao occisus, cuius animũ Pythagoras in se immigrasse affirmabat. Ouid. libr. 15. Metam.* G Tanagræus.] *A Tanagra Bœotiæ Mediterraneæ vrbe, de qua Ptolomæus lib. 3. cap. 5. Plinius lib. 10. cap. 2.* H Alterum quidem.] *Tacitè notat Pythagoræ vanitatem, vt qui sibiipsi repugnárit.* I Narra.] *Occasio totius disputationis.* K Nouum quendam.] *De ratione somniorum digressiuncula ex Homero.* L Iam septa transilit.] *De somnio, cuius finis cùm sit somnus, iam etiam vigilanti duraret. Vide Erasmum nostrum in prouerbio, Vltra septa transilire.* M Atqui duas.] *Homerus ὀδυσ. vt*

Δοιαὶ γάρ τε πύλαι ἀμβρότων εἰσὶν ὀνείρων.

Quem locum expressit Virgil. in fine 6. Aeneid.

Sunt geminæ somni portæ, quarum altera fertur,
Cornea,—*&c.*

Si quis plura de geminis somni portis præter ea quæ Seruius ibi annotauit, legat Macrobium & Porphyrium philosophum. Item Ouid. 11. Metam. N Captus oculis.] *Obid Homeri nomen sortitus est, quum priùs Meletigenes diceretur, q. ad Meletem fluuium natus esset, Cumæi namq; & Ionescaptos oculis ὁμήρους appellant, quod ὁμήροις, i itineris ducibus egeant. Hinc captus oculis sic dictus, & cæcutiens Meonius, à Martiano libr. 1. de nuptijs Philologiæ.* O Mihi verò.] *Commendat somnium suum à materia, seu subiecto.* P Mida.] *Midæ Phrygiæ tyranni immensæ opes fabulis compluribus & adagijs locum fecêre. Huic Plinius primum attribuit locum inter insigniter diuites, libr. 33. Hodie auari Midæ dicuntur.* Q Pindarus.] *In Olympia Hieroni Syracusani κέλητι, Ode 1. Optima res aqua. Aurum excellit in superbis diuitijs, sicut excellit fulgur ignis nocte.* R Lotum.] *Lauabant veteres & vngebantur*

ante

ante cœnam, referente Homero Iliad. κ. S Ambrosia.] *Frequens noctis epitheton apud Homerum.* T Credebam molestum.] *Narratio continens descriptionem cœnæ Eucratis, & causam somnij.* V Litera.] *Pro linea gnomonem horologij intelligit. prisci enim lineis & vmbris horas distinguebant. Olim qui vocabant ad cœnam, designabant ad quam vmbram solarij vellent adesse conuiuas: itidem qui vocabantur, ne venirent ante tempus, rogabant ad quotam lineam esset veniendum.* X Ferebatur.] *Notat obiter & Stoicorum mores, qui cum ἀπαθεὶς esse volunt, interim nihil non appetunt.* Y Lupus frustra hians.] *Aiunt enim, lupum prædæ inhiantem rictu latè diducto accurrere: quæ si frustretur, obambulare hiantem. Vnde natum prouerbium, Lupus hiat: quod dicebatur, si quis re multùm sperata, multumq; appetita frustratus discederet. Dionysius Sophista in epistola quapiam: Num insciens in prouerbium indici, factusque sum lupus frustra hians? Vide Erasmum in Chiliadib.* Z Deinceps cœnabamus.] *Stoicorum inepta doctrina & conuersatio.* α Duæ negationes.] *Caius de verborum significationibus: Duobus negatiuis verbis quasi permittit lex magis, quàm prohibuit: idque etiam Seruius animaduertit. Grammatici etiam fatentur duas negationes affirmatiuam inducere.* β Portò ipse.] *Quæ in diuitibus speciosa ac beata habeantur vulgò.* γ Adeóne es auri.] *Auri encomium. estque hæc prior collationis pars, quæ diuitias commendat.* δ Homerus Gratijs similes.] *Homerus Iliad. ρ. in cæde Euphorbi:*

αἵματι οἰδεύοντο κόμαι καρίτεσσιν ὁμοῖαι.

id est, *sanguine irrigatæ comæ Gratijs similes. Quam ob causam ἐρασιπλόκαμος à Tzetze nuncupatur, vt qui solitus fuerit auri ramenta implicare cirrato capillitio.* ε Neque isthuc.] *Amplificatio ab exemplo Iouis.* ζ Saturno Rheáque progenitus, cùm Argolicam illam puellam.] *Iupiter Danaës, Acrisii regis Argiuorum filiæ, in turri à patre inclusæ, vigilibus custoditæ amore captus, in imbrem aureum conuersus corrupit. De hac fabula Ouidius libro 6. Metam. Horatius 3. Carminum, Ode 16.* η Iam veró.] *Ab effectu & vsu.* θ Saturnalibus.] *Saturno dicatis, quibus seruis discumbentibus*

bentibus Romani inseruiebant, feriatis interim ab opere septem dies, quibus exactis ad solitas operas reuocabantur. Saturnalium meminit Athenæus lib. 14. Macrobius cap. 1. lib. 1. ε Noui Simonem.] Probat exẽplo vicini Simonis. κ Coccyzabam.] Coccycis proprium est gallorum accidens. λ Simonides.] Simonidis Cÿ senectus in Macrobÿs habetur, cuius etiam meminit Pausanias. μ Non secus atque cestus ille poëticus.] Id est, poëticum Veneris cingulum. Est autem cestus Veneris cingulum, efficax ad illectamenta gratiarum & amorum, quo illa dicitur Martem sibi conciliare. Hinc τὸν κυπρίδος κεστὸν habere dicuntur, qui nouis modis quemlibet in amorem sui pelliciunt. Sumptum est autem ex Homeri Iliad. ξ. Quo loco Iuno concubitura cum suo Ioue, Venerem adit, atque ab ea cingulum gratiarum & amorum conciliatorem commodatò petit. Ab hoc & nostri incestum deducere. Sic verò vocatus cestus, velut κεκοσμένον, id est, ornatus, seu ἐγκεκεντημένον, quòd vim variam habet & colligandi & constringendi. Meminerunt huius Theocritus in Adonidis epitaphio, & Martialis multis in locis. ν A' Poëtis.] A testimonio Poëtarum, Euripidis in primis. ξ Quoniam tu.] Hîc pauperum & mediocrium in vita hominũ conditionem esse optimam & tranquillissimam, multis ostenditur. ο Per Iouem.] Propositio alterius partis collationis. π Hoc tantum.] Transitio. ρ Quemadmodum initio.] Series mutationum Pythagoræ, pertinens ad fidem faciendam sequentibus. σ Sed ego.] Micyllimutationes, per digressiunculam. τ Tu formica fueras.] Formicas Indicas aurum ex cauernis egerere, adserit Plinius libro 11. capite 30. υ A' Menelao necatus.] Homerus in principio Il. ρ. φ Domum.] Corpus animæ domicilium intelligit. χ Ea quæ ad Troiam gesta sunt.] Troiani belli historiam veram non esse apud Homerum, testes plures sunt. Dion Prusensis in libro de Troia non capta: Quidam, inquit, inter quos est Aristoteles, scribunt Ilium nunquam fuisse captum à Græcis. Eusebius quoque libro 3. affirmat, à primæ Olympiadis tempore Græcam tantùm historiam creditam, cùm inquit: Ante hoc, vt cuique visum est, diuersas sententias tulerunt. Mihi videtur longè aliud

sud sensisse D. Augustinum cùm sapè alias, tum maximè lib. 1. Ciuitatis diuinæ, cap. 2. Circumferuntur hodie Dictys Cretensis de bello Troiano ac reditu Græcorum, volumina sex. Extat Daretis Phrygij de excidio Troiæ liber. Extat & Ilias, nobile opus Homeri, quo Troiæ captæ historiam libris 24. explicat, cùm Virgilius duodecim libris complexus sit, quod ex vtroque opere visum est decerpere. ψ In Bactris.] *Bactra Scythiæ prouincia vltra Assyriam, à flumine Bactro cognominata, in qua ciuitas eiusdem nominis, metropolis Scythiæ.* ω Cæterùm ego.] *Alia digressio de rebus Troianis & Homero.* A Cygno prognatam.] *Tradunt Ledam Testij filiam, à Ioue in cygnum conuerso, ad Eurotam amnem compressam. Quo compressu grauida, peperit Pollucem & Helenam: ex Tyndareo verò, Castorem & Clytemnæstram, quæ postea Agamemnoni nupsit. Fabulantur eam ex Ioue ouum peperisse, vnde prognatos Castorem, Pollucem & Helenam. Hyginus secus fabulam refert. Paulo diuersiùs in commentarijs Isacius Tzetzes, quos scripsit in Cassandram Lycophronis.* B Patroclum.] *Iliad. 16. in fine.* Γ Illud in] *Redit ad propositum, & Pythagoram tacitè perstringit, vt sophistam & præstigiatorem, qui & quæ docuit, imponendi causa docuerit, & in quæ transmutatum se dixit, ab ijs natura quoque repugnarit.* Δ Ori & Isidis.] *Monumenta literarum Hieroglyphicarum: sic enim vocantur ænigmaticæ sculpturæ, quarum priscis seculis multus fuit vsus, potissimùm apud Aegyptios, Vates & Theologos, qui nefas esse ducebãt sapientiæ mysteria literis omnibus vulgo profano prodere, quemadmodum nos facimus: sed quid cognitu dignum iudicassent, id animantium rerumque variarum expressis figuris, ita repræsentabant, vt non cuiusuis statim esset coniecere verum, si singularum rerum proprietas, si peculiaris cuiusque animantis vis ac natura cognita, penitusque perspecta fuisset, is demùm collatis eorum symbolorum coniecturis, ænigma sententiæ deprehendebat. Ori Aegyptij extant duo super huiusmodi symbolis libri. librorum Isidis meminit Plato libro secundo de Legibus.* E Crotoniatæ.] *Populi Italiæ Tarentinus vicini, Pythagoræ omnes addicti, Metapontici quoque.* Z Aspasia.] *Milesia à Pericle in matrimonii ac-*

cepta, cùm esset captiua, causa fuit Samij belli & Peloponnesiaci. Plutarchus in Pericle: & Aristophanes in ἀχαρνεῦσι.

H Siquidem inter.] *Ridiculum ab absurdo.* Θ Ista quidem.] *Defensio absurda ab exemplis.* I Teiresias.] *Rex Thebanus & augur. Cic. lib. 5. Tuscul. Ouid. lib. 3. Metam. de quo idem Lucianus in dialogo Menippi & Tiresiæ, vbi plura annotauimus.* K Elati proles Cæneus.] *A lacte nutricis elegantissima puella fuisse creditur. Eius formam Neptunus captus, pro concubitu dedit vt in virum mutaretur, & ferro vulnerari non posset. Imperabat Lapithis. quos quũ per hastam suã per fastum & deorum contemptum irritare cœpisset, iratus Iupiter pugnantem cum Centauris arboris stipite oppressit. Mortuus in auem mutatus dicitur ab Ouid. lib. Metam. 12. Maro verò, in priorem sexum reduisse. 6. Aeneid.*

It comes & iuuenis quondã, nunc fœmina Cæneus,
Rursus & in veterem fato reuoluta figuram.

A Age igitur.] *Digressio in quæstionem iocosam.* M Cratetem.] *Philosophum Cynicæ sectæ studiosum, Thebanum.* N Deinde rex.] *Redit ad disputationem de diuitijs, & quanta eædem incommoda iunctа habent: estque hæc altera collationis pars.* Ξ Te quidem non magnoperè.] *Quæ belli temporibus diuitem excrucient: & contrà, quæ pauperem ijsdem temporibus commoda sequantur.* O Tu interim.] Ἀντίθεσις. Π Rursum pacis.] *Quæ pacis temporibus.* P At tu censor.] Ἀντίθεσις. Σ Quòd si quando.] *Quæ circa valetudinem.* T Longum plorare.] κλαίειν *etiam in prouerbium abijt, vt plorare iubeamus, quos contemnimus. Quidam inde natum existimant, quòd Scythæ Dario regi nihil aliud respondérint, quàm* κλαίειν, id est, *vt ploraret. Idem Lucianus in Tragopodagra:* ἐγὼ δὲ τούτοις πᾶσιν οἰμώζειν λέγω: id est, *Sed omnibus illis nil nisi plorare impero. vbi quædã annotauimus.* Υ Icari in morem.] *Alludit ad historicam fabulam Dædali, qui sibi ac filio suo fabricatis alis, in Siciliam fugit. Icarus pennis destitutus, in pelagus concidit, atque loco nomen dedit. De quibus Virgil. 6. Aeneid. & Ouid. libr. 8. Met.* Φ Nempe vbi Crœsus.] *Amplificat exemplis.* Χ Dionysius abdicatus.] *Dionysij Siculi tyranni, ac Syracusarum domini fortunæ*

tunà refertur à Iustino lib. 12. *Mortuo enim superiori Dionysio illius patre, à militibus substituitur, verùm cùm tyrannidem sauiùs Syracusis exercerit, coactus est imperium relinquere & Corinthum profectus, in omniaque vitia lapsus, tandem ludimagister factus est, vt omnino absque imperio non esset. Hinc Pluiarchus ait, regiam Dionysii puluerulentam fuisse, propter eorum multitudinem, qui Geometricas in puluere figuras describebant. Fuit enim eruditus, vt pote Platonis auditor olim. Interrogatus iam exul, quid ei philosophia profuisset? respondit: Vt æquo animo ferrem talem fortunæ mutationem. Huius vitam ex Historicis petendam relinquimus.* ✝ Ne mihi in memoriam.] *Hactenus quæ priuatis ac ciuibus accidunt: iam videntur, quæ magnatibus ac regibus.* Ω At mei ipsius misereſcebat.] *Amplificatio à collatione.* aa Prægrandibus illis Colossis.] *Colossis prægrandibus similes reges esse affirmat: quorum si strepitum & apparatum inspicias, nihil felicius, nihil deorum vitæ similius: sin curas, suspiciones, odiæ contemplere, quibus intus discruciantur, nihil calamitosius. Colossi autem dicuntur, vastæ prodigiosæque magnitudinis statuæ, quarum aliquot referuntur apud Plinium. ijs enim impendio delectabantur Romani olim. Hinc alibi & hic prouerbialis hyperbole apud Lucianum, Colossi magnitudine.* bb Phidias.] *De istis tribus statuarijs insignibus multa alibi annotauimus.* cc Intra Colossum.] *Quorum Colossi foris multo nitebant ebore, multo fulgebant auro, variisque coloribus arridebãt. Præterea Iouis aut Neptuni repræsentabant imaginem, fulmen aut tridentem dextra tenentes, vt planè numen aliquod esse viderentur, cùm intus nihil appareret præter picem, araneas, & id genus sordes.* dd Ne per somnium quidem.] *Græcis prouerbialiter dictum est, pro eo quod est, nulla ratione, nullo tempore. Idem de Mercede conductis: Ne per somnium quidem vnquam albo pane satiatus est. Rursus de Electro: Porrò suauiter canentes, & eo modo quo tu prædicabas, ne per somnium quidẽ audiuimus.* ee Quippe nec Atridem.] *Homerus Iliad. a. in principio, cùm Agamemnonẽ cæteris Achiuis dormientibus solum vigilantem facit.* ff Adde quòd Lydum illum. *Cræsum intelligit Lydorum regem, quem filium habuisse Ashym*

nomine, mutum, præter alios commemorat Solinus capite 7. Porrò quòd Græcè κωφὸς est, quod propriè significat mutum, vt vertit Erasmus, accipitur etiam ἀντὶ τῦ βεβλαμμένου τὴν ἀκοὴν, id est, *pro eo cui auditus est vitiatus*, hoc est, *surdo: propterea quòd qui (vt Physici tradunt) naturâ surdi, ijdem & muti sint oportet.* gg Ad aurem communicans.] *In aurem dicere vel hodie, inquit Erasmus, vulgò dicitant, pro eo quod est clanculùm & secretò committere. Translatum ab ijs, qui propiùs admoti ad aurem insusurrant quæ nolint ab alijs audiri. Idem vsus est De non facilè credendis delationibus.* hh Abcerret Smilion.] σμίλιον *culter est sutorius, quo corium inciditur. Vtitur etiam vocabulo hoc Erasmus in Parabolarum siue Similium libro.* ii Deinde vbi conciderint.] *Alia collatio histrionum.* kk Quo ad Cecropes.] *De Cecrope Athenienſium rege, à quo Athenienses Cecropidæ dicti.* ll Aut Sisyphi.] *De Sisypho latrocinijs Atticam infestante, & de Telepho, qui ob cædem auunculorum in Mysiam fugit, nobis alibi dictum est.* mm Istum quem nunc suscitas.] *Pythagoras, cuius anima fingitur subinde mutato domicilio, per omnia virorum ac mulierum, bipedum & quadrupedum corpora fuisse peregrinata, fatetur hic, se longè suauiùs vixisse quum esset rana, quàm cùm esset rex.* nn Illud autem.] *Conclusio.* oo Atego te.] *Iam & exemplis probat quæ dixit hactenus.* pp Vides illum.] *Effictio diutis cogitabundi, & rationem supputantis.* qq Mirum ni curis.] *Auari hominis hypotyposis. Sic Horatius primo Sermonum:*

Queis humana sibi dolcat natura negatis,
An vigilare metu exanimem noctesq; diesq;,
Formidare malos, fures, incendia, seruos,
Ne te compilent fugientes: hoc iuuat, &c.

Item Iuuenalis:

-parcus homo rerum tutela suarum,
Certa magis quàm si fortuna seruet eosdem,
Hesperidum serpens — *Idem:*
Tantis parta malis cura maiore, metuq;
Seruatur: misera est magni custodia census. rr Vides hunc curis vigilantem.] *Similimum his Tantalis, hoc*

est,

est, auarissimis hominibus, & animo inquietissimis, facit Plautus suum Euclionem. ss Vides Eucrates.] *Honesta admodum præcisio in re valde turpi. Significat autem masculam Venerem. Exaggerat eam turpitudinem ab ætate. Cùm enim (vt Cicero inquit) libido omni ætati turpis sit, tum senectuti turpissima est. Huius Eucratis diuitis habetur Dialogus Plutonis & Mercurij.*

ΔΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕ-ΝΟΣ Ἢ Δικαστήριον. *BIS ACCVSATVS, seu Fora.*

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

ET hic Dialogus maxima ex parte contra philosophos, idque nominatim etiam institutus est. Introducit enim iudicio inter se contendentes, primò Academiam & ebrietatem pro Polemone philosopho, actione fugæ, quòd is cùm antea per omnem ætatem ebrietati ac crapulæ deditus fuisset, audito forte quodam Xenocrate, subitò relictis priore vita ac habitu, ad frugem redierit, ac philosophari cœperit. Secundò, Stoam & voluptatem pro Dionysio Heraclensi, iniuriarum. quoniam hic ab initio Stoicam professionem secutus, mox cum morbo quodam correptus, ἀπαθείαν istam quam Stoici docent, cum corpore ac valetudinis affectione pugnare videret, eamque præstare non posset, ad Epicureos defecerat. Tertiò molliciem & virtutem pro Aristippo, consimili actione. Nam & hic cùm ab initio Socratis auditor & virtutis sectator extitisset, postea voluptatem vt finem bonorum asserere cœpit. Quartò mensariam Diogeni Cynico actionem fugæ intendentem, quoniam hic cùm à principio quæstum patris secutus, pro mensario sese gessisset, postea cùm ob adulteratam monetam solum vertere coactus fuisset, Athenas venit, & philosophiam sectari cœpit.

Quintò

Quintò pictoriam artem, Pyrrhonem vt desertorem accusantem, quòd ab initio pictor fuerat, postea autem relicta ea arte ad philosophiam sese contulerat. Videtur autem velle Lucianus ostendere & quàm ipsi homines abiecti ac viles, quidam autem etiam perditi per se fuerint, qui apud alios de virtute ac summis rebus philosophari, & foris sapientiæ titulo gloriari soliti sint: & quàm à malis, interdum etiam turpibus principijs & causis, ad tantarum rerum professionem prosiluerint, cùm alium videlicet ex ebrio subitó Academicum factum, alium ex impostore Cynicum, alium autem etiam ex propria affectione bonorum finem & virtutis naturam æstimasse ostendit. Postremò aũt & se ipsum à Rhetorica & à Dialogo reum fieri fingit: ab illa, quòd ea à qua plurimum adiutus & nobilitatus fuerat, deserta, ad Dialogum transierit: ab hoc autem, quòd veterem eius characterem & modum egressus, iocosa & comica argumenta, contra vetus Platonis exemplum, tractare cœperit. Quo iterum videtur & studiorum suorum & instituti rationem quandam exponere voluisse, & pariter illis respondere quoque, qui obscribendi genus, & dictionis nouitatem, ipsum fortassis nonnihil corripuerant, quemadmodum & suprà in Prometheo fecit. Ab exordio autem longam querelam Iouis de curis & officijs deorum præmittit, qua occasionem instituto dramati quærit, & quasi quandam viam ad futuram actionem sternit. Deinde & alteram Iustitiæ, quæ se in terras iterũ à Ioue ad præsidendũ iudicijs videlicet demitti grauatur. Vbi in genere quoque philosophorum initia siue creationes, & contentiosas atque clamosas disputationes persequitur, adhibita ad hoc Panos persona, vtpote liberioris dei, & ipsam rem, vt est, παχυμερέστερον etiam narrantis. Titulus alter ab eo qui bis, hoc est, à Rhetorica, & à Dialogo accusatur, sumptus est, alter à toto argumento.

ΖΗΝΟΣ.

ΖΗΝΟΣ, ΕΡΜΟΥ, Δίκης, Πανὸς, Αθηναίου, Αλλου καὶ Αλλου, Ακαδημίας, Στοᾶς, Αρετῆς, Τρυφῆς, Διογένους, Ρητορικῆς, Σύρου καὶ Διαλόγου.

Αλλ' ἐπιτριβεῖεν, ὁπόσοι τῶν φιλοσόφων παρὰ μόνοις τὴν ἀδαιμονίαν φασὶν εἶναι τοῖς θεοῖς. εἰ γοῦν ἤδεσαν, ὁπόσα τῶν ἀνθρώπων ἕνεκα πάσχομεν, οὐκ ἂν ἡμᾶς τοῦ νέκταρος καὶ τῆς ἀμβροσίας ἐμακάριζον, Ομήρῳ πιστεύσαντες, ἀνδρὶ τυφλῷ καὶ γόητι, μάκαρας καλοῦντι ἡμᾶς, καὶ τὰ ἐν οὐρανῷ διηγομένῳ, ὃς οὐδὲ τὰ ἐν τῇ γῇ καθορᾷν ἐδύνατο. αὐτίκα γέ τοι ὁ μὲν ἥλιος οὑτοσὶ ζευξάμενος τὸ ἅρμα, πανημέριος τὸν οὐρανὸν περιπολεῖ, πῦρ ἐνδεδυκὼς, καὶ τῶν ἀκτίνων ἀποστίλβων, οὐδὲ ὅσον κνήσασθαι τὸ οὖς, φασὶ, σχολὴν ἄγων. ἢν

IVPITER, MERcurius, Iustitia, Pan, Atheniensis, Alius & Alius, Academia, Stoa, Epicurus, Virtus, Mollicies, Diogenes, Rhetorice, Syrus, Dialogus.

AT malè pereant, quicunque philosophorum apud solos deos felicitatem esse dicunt. Quòd si igitur nossent quàm multa nos hominum causa patiamur, haudquaquam nos ab nectar aut ambrosiam beatos prædicarent, [a] Homero videlicet credentes, homini cæco, & præstigiatori, beatos vocitanti nos, & ea quæ in cœlis geruntur, exponenti: cùm ipse ne illa quidem quæ in terris fiunt, aspicere potuerit. Iam primum certè Sol quidem hic [b] iuncto curru totam diem cœlum circumuagatur, indutus igne, & resplendens radijs, ne tantum quidem ocij habens, quantum ad scalpendam aurem, ceu dici solet, sufficiat.

Nam

ἢν γάρ τι κἂν ὀλίγον ἐπιῤῥαθυμήσας λάθῃ, ἀφηνιάσαντες οἱ ἵπποι, καὶ τῆς ὁδοῦ παρατραπόμενοι, κατέφλεξαν τὰ πάντα. ἡ σελήνη δὲ, ἄγρυπνος καὶ αὐτὴ περιέρχεται, φαίνουσα τοῖς ἠωμάζουσι, καὶ τοῖς ἀωρίᾳ ἀπὸ τῶν δείπνων ἐπανιοῦσιν. ὁ Ἀπόλλων τε αὖ, πολυπράγμονα τὴν τέχνην ἐπανελόμενος, ὀλίγου δεῖν τὰ ὦτα ἐκκεκώφωται, πᾶς τῶν ἐνοχλούντων κατὰ χρείαν τῆς μαντικῆς. καὶ ἄρτι μὲν αὐτοῦ ἐν Δελφοῖς ἀναγκαῖον εἶναι· μετ' ὀλίγον δὲ εἰς Κολοφῶνα θεῖ, κἀκεῖθεν εἰς Ξάνθον μεταβαίνει, καὶ δρομαῖος αὖθις εἰς τὴν Κλάρον, εἶτα εἰς Δῆλον, ἢ εἰς Βραγχίδας. καὶ ὅλως, ἔνθα ἂν ἡ πρόμαντις, πιοῦσα τοῦ ἱεροῦ νάματος, καὶ μασησαμένη τῆς δάφνης, καὶ τὸν τρίποδα διασεισαμένη, κελεύῃ παρεῖναι, ἄοκνον χρὴ αὐτίκα μάλα παρεστάναι,

Nam si vel paululùm cessauerit insciens, arreptis habenis equi, & à via transuersè euntes, omnia miscere incendijs solent. Luna autem insomnis & ipsa circumit, c lumen exhibens ijs qui nocturnis comessationibus atque lasciuijs indulgent, quiqúe præter tempus à cœnis domum redeunt. Rursus autem & Apollo negociosam quandam artem professus, parùm abest quin totis obsurdescat auribus, tanta illi multitudine quotidie obstrepente, atque oracula efflagitante. Ac nunc quidem in Delphis illi esse necesse est, paulò autem pòst Colophonem currendo petit. Inde & Xanthum transit, & cursu postea in Clarum abit, deinde verò etiam in Delum, vel ad Brãchidas. Et in summa, vbicunque sacerdos oraculorum interpres, postquam de sacro latice biberit, & laurum commanderit, ac tripodem impulerit, adesse iubet, impigrum ac strenuum quamprimum assistere necesse est, cõnectentem

καὶ σωτῆρα τοὺς χρησμὸς, ἢ οἴχεσθαι οἱ τὸν λόξαρ τῆς τέχνης. ἐῶ γὰρ λέγειν, ὁπόσα ἐπὶ πεῖρᾳ τῆς μαντικῆς ἐπιτετεχνῶνται αὐτῷ, ἄρνεα κρέα, καὶ χελώνας ἐς αὐτὸ ἕψοντες, ὥστε ἁ μὲν χελὼ ῥίνα ὀξὺς ἔχῃ, καὶν ἀπέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ὁ Λυδὸς καταγελῶν. ὁ μὲν γὰρ Ἀσκληπιὸς, ἀπὸ τῶν νοσούντων ἐνοχλούμενος, ὁρᾷ τι δεινὰ, θιγγάνει τι ἀηδέων, ἐπ' ἀποστείροί τι συμφορᾶς, ἰδίας καρπούται λύπας. τί γὰρ ἄν, ὡς τοὺς ἀνήμους φυτοργοῦντας λέγοιμι, καὶ παραπέμποντας τὰ πλοῖα, καὶ τοῖς πνεύμασιν ἐπιπνέοντας, ἢ τὸν ὕπνον, ἐπὶ πάντας πτερόμενον, ἢ τὸ ὄνειρον, μετὰ τοῦ ὕπνου διανυκτερεύοντα, καὶ ἀποφυτεύοντα, αὐτῷ; πάντα γὰρ ταῦτα ἀπὸ φιλανθρωπίας οἱ θεοὶ πονοῦσι, καὶ πρὸς τὸν ἐπὶ γῆς βίον ἑκάστοις συμπλοῦσι. καί τοι τὰ μὴ τῶν ἄλλων μέτεια·

tientem oracula, vel intercidere artis huius gloriam sibi pati. [d] *Nolo enim dicere quàm multa experiendæ artis, & probandorum vaticiniorum causa, insidiosè quidam contra ipsum machinantur, dum carnes agninas testudinesq; vno & eodem vase coctas illi apponunt: vt nisi nasum acrem & acutum haberet, abijsset eo etiam derisо Lydus ille. Nam Aesculapius quidem, cùm ab ægrotantibus quotidie vexetur, & tueatur graue, & tractat iniucunda, alieniscq; ex malis proprias sibi contrahit molestias. Quid enim Ventos dicam plantas fouentes, & promouentes nauigia, ijsque qui frumenta, ventilant, ac paleas secernunt, aspirantes?* [e] *Aut Somnum, ad omnes volantem? aut etiam Insomnium vnà cum Somno pernoctãs,*

ac veluti interpretem quendam illius se gerens? Omnia enim hæc humanitate ac beneuolentia quadam erga mortales dij operantur, & ad vitam in terris agendam singulis conferunt. Ac cæterorum quidem negotia adhuc mediocria.

τρια· ἐγὼ δ' αὐτὸς, ὁ πάντων βασιλεὺς καὶ πατὴρ, ὅσας μὲν ἀκδίας ἀνέχομαι, ὅσα δ' πράγματα ἔχω, πῶς τοσαύτας φροντίδας διῃρημένος; ᾧ πρῶτα μὲν τὰ τῶν ἄλλων θεῶν ἔργα ἐπισκοπεῖν ἀναγκαῖον, ὁπόσοι τι ἡμῖν συνδιαπράττουσι τοὺς ἀρχοὺς, ὡς μὴ βλακεύωσιν ἐπ' αὐτοῖς· ἔπειτα δ' καὶ αὐτῷ μυρία ἄττα πράττειν, καὶ σχεδὸν ἀνέφικτα ἐπὸ λεπτότητος. οὐ γὰρ μόνον τὰ κεφαλαια ταῦτα τοὺς διοικήσεως, ὑετοὺς καὶ χαλάζας, καὶ πνεύματα καὶ ἀστραπὰς αὐτὸς οἰκονομησάμενος, καὶ διαταξας πέπαυμαι, τῶν ἐπὶ μέρους φροντίδων ἀπηλλαγμένος, ἀλλὰ με δεῖ καὶ ταῦτα μὲν ποιεῖν, ἀπρβλέπειν δ' κατὰ τὸ αὐτὸν χρόνον ἁπανταχόσε, καὶ πάντα ἐπισκοπεῖν, ὥσπερ τὸν ἐν τῇ Νεμέῳ βουκόλον, τοὺς κλέπτοντας, τοὺς ἐπιορκοῦντας, τοὺς θύοντας· εἴ τις ἔσπεισε, πόθεν ἡ κνίσσα, καὶ ὁ καπνὸς

cria. Ego verò ipse, omnium ille rex ac pater, quàm multas molestias sustineo? quàm multa autem negocia habeo, tot ac tantis curis distractus? Cui principiò quidem necesse est cæterorum deorum opera inspicere, quicunque aliquid commune in administrando imperio nobiscum agunt, ne desides sint, & ad res obeundas torpescant: deinde verò seorsim ac per me ipsum innumerabilia quædam peragere, eáque quæ propè incomprehensibilia & inaccessa sint præ tenuitate sua. Non enim solùm generalibus illis administrationibus, pluuijs videlicet, grandinibus, ventis & fulguribus administratis, ceu curarum parte subleuato quiescere mihi licet, sed oportet me & hæc quidem facere: & prætereà autem aspicere eodem tempore in omnes partes, omniáque contemplari, non secus atq; illũ in Nemea bubulcum, furantes, peierantes, sacrificãtes, si quis libauit, vnde nidor ac fumus

πνὸς ἀνέρχεται, τίς νοσῶν ἢ πλέων ἐκάλεσε· καὶ τὸ πάντων ἐπιπονώτατον, ὑφ' ἕνα καιρὸν ἔν τε Ὀλυμπίᾳ, τῇ ἑκατόμβῃ παρεῖναι, καὶ ἐν Βαβυλῶνι, τοὺς πολεμοῦντας ἐπισκοπεῖν, καὶ ἐν Γέταις χαλαζᾶν, καὶ ἐν Αἰθιόψιν ἀνωχεῖσθαι. τὸ δὲ μεμψίμοιρον οὐδὲ οὕτω δεφυγεῖν ῥάδιον, ἀλλὰ πολλάκις οἱ μὲν ἄλλοι θεοί τε, καὶ ἄνερες ἱπποκορυσταὶ εὕδουσι παννύχιοι, τὸν Δία δ' ἐμὲ οὐκ ἔχει νήδυμος ὕπνος. εἰ γάρ που καὶ μικρὸν ἐπινυστάξομεν, ἀληθὴς εὐθὺς ὁ Ἐπίκουρος, ἀπρονοήτους ἡμᾶς ἀποφαίνων τῶν ἐπὶ γῆς πραγμάτων. καὶ ὁ κίνδυνος οὐκ ἀνεκαταφρόνητος, εἰ ταῦτα οἱ ἄνθρωποι πιστεύσουσιν αὐτῷ, ἀλλ' ἀστεφάνωτοι μὲν ἡμῖν οἱ σαοὶ ἔσονται, ἀκνίσσωτοι δὲ αἱ ἀγυιαὶ, ἄσπονδοι δ' οἱ κρατῆρες, ψυχροὶ δὲ οἱ βωμοί. καὶ ὅμως, ἄθυτα καὶ ἀκαλλίερητα, καὶ ὁ λιμὸς πολύς. τοιγαροῦν, ὥσπερ οἱ κυβερνῆται,

fumus ascendat, quisnám ægrotans aut nauigans inuocárit, & quod omnium acerbissimum est, vno eodemq́ tempore in Olympia Hecatombæ adesse, in Babylone belligerantes intueri, in Getis grandinare, & in Aethiopibus conuiuari. Et tamen querelas ac reprehensionem ne sic quidem euitare facile est, sed sæpenumerò dij quidem cæteri, atque hominum populus cauda cristatus equina, dormiunt totam per noctem: me verò Iouem videlicet placidis sopor haud tenet vnquam. Nam sicubi vel paululùm nictauerimus, verus illicò Epicurus iste est, qui nulla nos prouidentia, ea quæ in terris geruntur, prospicere affirmat. Atque adeò periculũ hoc haud quaquam contemnendum, si homines ei hæc credent, sed sine coronis quidem templa nobis stabunt, sine nidore autem plateæ, sine libamentis cratêres, frigidæq́ue passim aræ. Et in summa, sine sacrificijs ac victimis omnia, multaq́ue fames futura. Proinde veluti nauium gubernatores,

ὑψηλὸς μόνος ἐπὶ τῆς πρύμνης ἕστηκα, τὸ πηδάλιον ἔχων ἐν ταῖν χεροῖν· καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐπιβάται μεθύουσι, καὶ εἰ τύχοι, ἐγκαθεύδουσιν. ἐγὼ δὲ, ἄγρυπνος καὶ ἄσιτος, ὑπὲρ ἁπάντων μερμερίζω κατὰ φρένα, καὶ κατὰ θυμὸν, μόνῳ τῷ δεσπότης εἶναι δοκεῖν τετιμημένος. ὥστε ἡδέως ἂν ἐροίμην τοὺς φιλοσόφους, οἳ μόνους τοὺς θεοὺς εὐδαιμονίζουσι, πότε καὶ σχολάζειν ἡμᾶς τῷ νέκταρι καὶ τῇ ἀμβροσίᾳ νομίζουσι, μυρία ὅσα ἔχοντας πράγματα. ἰδοῦ γοῦν ὑπ' ἀσχολίας, τοσαύτας ἐώλους δίκας φυλάττομεν ἀποκειμένας, ὑπ' εὐρῶτος ἤδη καὶ ἀραχνίων διεφθαρμένας, καὶ μάλιστα, ὁπόσαι ταῖς ἐπιστήμαις καὶ τέχναις πρὸς ἀνθρώπους τινὰς συνεστᾶσι, πάνη παλαιὰς ἐνίας αὐτοῦ. οἱ δὲ κεκράγασιν ἁπανταχόθεν, καὶ ἀγανακτοῦσι, καὶ τὴν δίκην ἐπιβοῶνται, κἀμὲ τῆς βραδύτητος αἰτιῶνται, ἀγνοοῦν

sublimis solus in puppi stare soleo, clauum tenens manibus: atque alij quidem qui in naui vehuntur, inebriantur scilicet, & si fors ita ferat, etiam dormiunt: ego verò insomnis atque ieiunus pro omnibus illis cura exerceor, & solicitus sum mente animoque, solo eo nomine honoratus, quòd omnium dominus esse videor. Quare lubens equidem interrogârim philosophos istos, qui solos deos beatos pædicant, quando tandem & nectari vacare nos & ambrosiæ putarent, innumerabilibus adeò implicatos negotij. Ecce enim præ continuis occupationibus quàm multas controuersias intus repositas iam olim seruamus, situ adeò atque araneis iam propè corruptas, præcipueq; eas quas scientiæ atque artes aduersus homines quosdam habent, admodum antiquas illarũ nonnullas. Illi verò vociferantur vndique, & indignantur, ac iustitiam inclamant, meq; ob tarditatem accusant, & pigritiam:

γνοῶτον ὡς ὀκ ὀλιγωρία τὰς
ἐμὰς ὑπερημέρους σωτηρί-
γνιόμαι, ἀπὸ τῆς ἀνθρω-
πονίας, ἣ σωθῆναι ὑμᾶς ὑπο-
λαμβάνουσι. τοῦτο γὰρ τὴν
ἀσχολίαν καλοῦσι. Ερ. ἐμαυ-
τὸς, ὦ Ζεῦ, ποῖα τοιαῦτα ἀ-
κούων λυσχεραινόντων, λίαν μὲν
πρὸς σὲ ὀκ ἐτόλμων. ἐπεὶ δὲ
σὺ περὶ τούτων τοὺς λόγους ἐνί-
βαλες, καὶ ἀκλίγω. πάνυ ἀ-
γανακτοῦσιν, ὦ πάτερ, καὶ
σκληρῶς φέρουσι, καὶ ἐς τὸ φανε-
ρὸν μὲν οὐ τολμῶσι λέγειν,
ὑποτονθορύζουσι δὲ συγκε-
κυφότες, ἀτιώμενοι τὸν
χρόνον, οὗς ἔδει πάλαι, τὰ
καθ' αὑτοὺς ἐθέλοντας, ἐργά-
ζεσθαι τοῖς δὲ δικασμέ-
νοις. Ζεύς. τί οὖν, ὦ Ερ-
μῆ, ποιῶ; προτίθεμεν αὖ-
τοῖς ἀγορὰν δικῶν, ἢ θέλεις,
ἅς νέωτα παραχειλοῦμεν;
Ερ. οὐμενοῦν, ἀλλ' ἤδη προ-
θῶμεν. Ζεύς. οὕτω ποίει· σὺ
μὲν ὑπερθὲς καταβαίνων, ὅτι

gritiam: nescisti videlicet quod haudquaquam negligentia aliqua, iudicia vltra diem extrahi atq; differri hæc contingit, sed præfelicitate scilicet ista, in qua versari nos credunt. Hoc enim nomine occupationes hasce perpetuas illi vocant. MERC. Et ipse, Iupiter, multa huiusce modi audiens grauiter ferentes & indignantes illos, dicere tibi nō audebam. At postquam tu ipse de his mentionem incepisti, eloquar sané. Valde indignantur, pater, & animo ferunt iniquo, atq; etiam manifestè quidem profiteri nō audent, submurmurant autem apud sese, inclinati & incurnati accusantes tempus: quos tamen conueniebat iam olim, propriis suis viribus cognitis contentum vnumquenq; esse rebus iudicatis. IVP. Quid igitur videt, Mercurii? Statimné illis forum constituemus, & agendi potestatem dabimus: an vis vt in proximum prorogato termino, diem illis dicamus? MER. Haudquaquam: sed iam agendi copiam faciamus. IVP. Ita igitur facias. Tu quidem

ὅτι ἀγορᾶ δικῶν ἔστι κατὰ τά δε, πάντας, ὁπόσοι τὰς γραφὰς ἀπεγνώκασιν, ἥκειν τήμερον εἰς Ἄρειον πάγον· ἐκεῖ δὲ τὴν μὲν Δίκην ἀποκληροῦν σφίσι τὰ δικαστήρια, κατὰ τὸν λόγον τῶν τιμημάτων, ἐξ ἁπάντων Ἀθηναίων. εἰ δέ τις ἄδικον οἴοιτο γεγενῆσθαι τὴν κρίσιν, ἐξεῖναι ἐφέντι ἐπ' ἐμὲ, δικάζεσθαι ἐξυπαρχῆς, ὡς εἰ μηδὲ τὸ παράπαν ἐδεδίκαστο. σὺ δὲ, ὦ θυγάτερ, καθεζομένη παρὰ τὰς σεμνὰς θεὰς, ἀποκλήρου τὰς δίκας, καὶ ἐπισκόπει τοὺς δικάζοντας. Δί. αὖθις ἐς τὴν γῆν, ἵν' ἐξελαυνομένη πρὸς αὐτῶν, δραπετένω πάλιν ἐκ τοῦ βίου, τὴν ἀδικίαν ἐπιγελῶσαν οὐ φέρουσα; Ζεύς. χρηστὰ ἐλπίζειν γε δεῖ· πάντως γὰρ ἤδη πεπείκασιν αὐτοὺς οἱ φιλόσοφοι σὲ τῆς ἀδικίας προτιμᾶν, καὶ μάλιστα ὁ τοῦ Σωφρονίσκου, τὸ δίκαιον ὑπερεπαινέσας, καὶ

deuolans proclama quòd forum atque iudicium constituetur, hoc pacto: omnes quotquot actiones atque libellos suos obtulerunt, venire hodie debere in vicum Martium. Illic autem iudiciorum quidem præsidem Iustitiam, sortituram esse ipsis fora secundum rationem ac litis æstimationem, ex cunctis Atheniensibus. Quòd si quis autem iniustum putauerit factum esse iudicium, seq; sententia grauatum, licere illi prouocanti ad me, deintegrò tum iudicio experiri, perinde ac si sententia prorsum lata non fuisset. [f] Tu verò filia, [g] assidens iuxta deas venerandas & graues, actiones sorte distribue, & inspice iudicantes. IVS. Iterúmne in terram? vt eiecta ab illis, denuò fugitiua è vita abeam? vbi iniustitiam ferre non potero irridentem. IVP. Bene sanè sperare decet. Omnino enim iam persuaserunt illis philosophi, vt te iniustitiæ anteponant, ac maximè [h] filius ille Sophronisci, laudato eo quod iustum est,

καὶ ἀγαθῶν τὸ μέγιστον ἀπο-
φήνας. Δίκ. πάνυ γοῦν, ὃν
φῄς, αὐτὸν ἐκεῖνον ὤνησαν
οἱ περὶ ἐμοῦ λόγοι· ὃς παρα-
δοθεὶς τοῖς ἕνδεκα, καὶ εἰς τὸ
δεσμωτήριον ἐμπεσὼν, ἔπι-
ε ἄθλιος τοῦ κωνείου, μηδὲ
τὸν ἀλεκτρυόνα τῷ Ἀσκλη-
πιῷ ἀπαρδεδωκώς. παρὰ το-
σοῦτον ὑπερέσχον οἱ κατή-
γοροι, τἀναντία περὶ τῆς ἀ-
δικίας φιλοσοφοῦντες. Ζεύς.
ξένα ἔτι τοῖς ποιοῖς τὰ τῆς
φιλοσοφίας ἦν τότε, καὶ ὀ-
λίγοι ἦσαν οἱ φιλοσοφοῦν-
τες, ὥστε εἰκότως ἐς τὸν Ἄνυ-
τον καὶ Μέλητον ἔῤῥεπε τὰ
δικαστήρια. τὸ δὲ νῦν εἶναι,
οὐχ ὁρᾷς ὅσι τρίβωνες, καὶ
βακτηρίαι καὶ πῆραι; καὶ ἁ-
πανταχῇ πώγων βαθὺς, καὶ
βιβλίον ἐν τῇ ἀριστερᾷ. καὶ
πάντες ὑπὲρ σοῦ φιλοσοφοῦ-
σι. μεστοὶ δὲ οἱ περίπατοι κα-
τὰ ἴλας καὶ φάλαγγας, ἀλ-
λήλοις ἁπαντώντων, καὶ οὐ
δεὶς, ὅστις οὐ τρόφιμος τῆς Ἀ-
ρετῆς εἶναι δοκεῖν βούλεται.
πολλοὶ γοῦν τὰς τέχνας ἀπο-
φεύ-

est, & velut omnium bono-
rum maximo comprobato.
IVS. Proinde & ipsi illi
quem dicis, admodum mul-
tum profuerunt habiti de
me sermones, vt qui traditus
Vndecimuiris istis capitali-
bus, & in carcerem conie-
ctus. aconitum miser bibe-
rit, [i] ne gallo quidem Ae-
sculapio persoluto. In tan-
tum præualuerunt accusato-
res contraria de iustitia phi-
losophantes. IVP. Pere-
grina adhuc plerisque tum
philosophia erat, paucique
etiamdum philosophaban-
tur: quare meritò ad Any-
tum & Meletum fora tum
inclinabant. At nunc án-
non vides quantum vbique
palliorum & baculorum &
perarum? & vt nusquam
non barba profunda, & li-
bellus in sinistra? atq; omnes
adeò pro te philosophantur.
Plena autem & ambulacra,
turmatim atq; gregatim mu-
tuò sibi obuiam eũtium, ne-
moq; prorsum est qui non
virtutis alumnus videri cupiat. Multi igitur relictis artibus

φεύτου, ἃς εἶχον τέως, ἐπὶ τὴν πήραν ἀΐξαντου καὶ τὸ τριβώνιον. καὶ τὸ σῶμα πρὸς ἥλιον εἰς τὸ Αἰθιόπειον ἐπιχράναντου, αὐτοσχέδιοι φιλόσοφοι ἐκ σκυτοτόμων ἢ τεκτόνων περιέρχονται, σὲ καὶ τὴν σὴν ἀρετὴν ἐπαινοῦντες· ὥστε κατὰ τὴν παροιμίαν, θᾶττον ἄν τις ἐν πλοίῳ πεσὼν δαμάρτοι ξύλου, ἢ ἔνθα ἂν ἀπίδῃ ὁ ὀφθαλμὸς, ἀφρήσει φιλοσόφου. Δί. καὶ μὴν οὗτοί με, ὦ Ζεῦ, δεδίττονται, πρὸς ἀλλήλους ἐρίζοντες, καὶ ἀγνωμονοῦντες ἐν αὐτοῖς, οἷς περὶ ἐμοῦ διεξέρχονται. φασὶ δὲ καὶ τοὺς πλείστους αὐτῶν, ἐν μὲν τοῖς λόγοις προσποιεῖσθαί με, ἐπὶ δὲ τῶν πραγμάτων μὴ δὲ τὸ παράπαν ἐς τὴν οἰκίαν παραδέχεσθαι, ἀλλὰ δήλους εἶναι ἀφικλείσοντας, ἢ ἀφίκωμαί ποτε αὐτοῖς ἐπὶ τὰς θύρας· πάλαι γὰρ τὴν ἀδικίαν προεπεξενῶσθαι αὐτοῖς. Ζεύς. οὐ πάντες, ὦ θύγατερ, μοχθηροί εἰσιν. ἱκανὸν δὲ, κἂν ἐνίοις τισὶ χρηστοῖς

quas antea exercebant, ad peram prosilientes & pallium, & corpore ad solem ad Aethiopis modum infuscato, subiti & extemporales quidã philosophi ex coriarijs aut fabris prodeuntes obambulant, teq; ac tuam virtutem collaudant, vt iuxta prouerbium, citiùs aliquis in naui cadens ligno destituatur, quàm hic quocunque aspexerit oculus, philosophum desideret. IVS. *At verò, Iupiter, hi me territant, dum inter se altercantur, & improbè se gerunt in ijs ipsis, quæ de me commemorant. Aiunt autem & plurimos eorũ in sermone quidem simulare me, re ipsa autem omnino ne in ædes quidem intrò admittere, sed manifestè præ se ferre quòd exclusuri me sint, si vnquam ad fores illorũ propiùs accessero. Nam iam olim iniustitiam ab ipsis hospitio acceptam esse.* IVP. *Non omnes, filia, flagitiosi adeò sunt. Et abundè satis est si vel paucos quosdam bonos reperias.*

σοῖς ἐντύχῃς. ἀλλ' ἄπιτε ἤδη, ὡς καὶ ὀλίγαι τήμερον ἐκδικασθῶσιν. Ερ. ἀπίωμεν, ὦ Δίκη, εὐθὺ τοῦ Σουνίου, μικρὸν ἐπὸ τὸν Υμηττὸν, ἐπὶ τὰ λαιὰ τῆς Πάρνηθος, ἔνθα αἱ δύο ἐκεῖνα ἄκραι· σὺ γὰρ ἔοικας ἐκλελῆσθαι πάλαι τὴν ὁδόν. ἀλλὰ τί δακρύεις, καὶ σχετλιάζεις; μὴ δέδιθι, οὐκ ἔθ' ὅμοια τὰ ἐν τῷ βίῳ. τεθνᾶσιν ἐκεῖνοι πάντες, οἱ Σκείρωνες καὶ Πιτυοκάμπται, καὶ Βουσίριδες καὶ Φαλάριδες, οὓς ἐδεδίεις τότε· νυνὶ δὲ Σοφία καὶ Ακαδημία καὶ Στοὰ κατέχουσι πάντα, καὶ πανταχοῦ σε ζητοῦσι, καὶ περὶ σοῦ διαλέγονται κεχηνότες, εἴ ποθεν ἐς αὐτοὺς καταπτοῖο πάλιν. Δίκ. σὺ γοῦν μοι τἀληθὲς, ὦ Ερμῆ, ἂν εἴποις μόνος, ἅτε συνὼν αὐτοῖς τὰ πολλὰ, καὶ συνδιαπρίβων ἐν τε γυμνασίοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ (καὶ ἀγοραῖος γὰρ εἶ, καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις κηρύττεις) ὁποῖοι γεγένηνται, καὶ εἰ δυνατήμοι παρ' αὐτοῖς

perias. Verùm abite iam, vt vel paucæ aliquæ actiones hodie finiantur. MER. Abeamus, Iustitia, rectà versus Sunium, paululùm sub Hymetto ad sinistram Parnethis deflectentes, vbi duo illi vertices. Tu enim videris oblita iam olim esse viæ istius. Sed quid fles, atq; indignaris? Ne metuas. Non ampliùs eodem pacto res humanæ se habent, ac mortui sunt omnes illi Scirones, Pityocamptæ, Busirides, & Phalarides, quos tunc pertimescebas Nunc autem Sapiētia & Academia & Stoa tenent omnia, & vbique te quærunt, & de te disputant, hiantes & expectantes sicunde ad ipsos iterum deuoles. IVS. Proinde tu mihi verum, Mercuri, solus dicere poteris (vtpote qui cum ipsis degas plerunq;, & cōuerseris vnà tum in gymnasiis, tum in foro: nam & forensis quoq; es, & in concionibus præconē agis) quales tandem sint: & nū videar apud ipsos cōmorari ac perma-

τοῖς ἐμοί. Ερ. νὴ Δία ἀδικοίλως γ' ἂν, πρὸς ἀδικηφλῶσι ὄσαν μὴ λέγων. οὐ ὀλίγα γὰρ πρὸς τῆς φιλοσοφίας ὠφελῶνται οἱ πολλοὶ αὐτῶν· καὶ γὰρ, εἰ μηδὲν ἄλλο, ἀλλοιοῦσθαι τοῦ σχήματος, μετεώτερα βλέπειν τὰ νῦν· πολλὰ δὲ καὶ μοχθηροῖς τισιν ἐντυγχάνουσιν αὐτῶν (καὶ γὰρ, οἶμαι, τἀληθῆ λέγειν) ἐνίοις δὲ ἡμισόφοις καὶ ἡμιφαύλοις. ἐπεὶ γὰρ αὐτοὺς μετέβαπτεν ἡ φιλοσοφία παραλαβοῦσα, ὁπόσοι μὲν ἐς κόρον ἔπιον τῆς βαφῆς, καὶ σοὶ ἀκριβῶς ἀπειλήφασιν, ἀμιγεῖς ἑτέρου χρώματος, καὶ πρός γε τὸν σιὸν ὑποδοχὴν οὗτοι ἑτοιμότατοι. ὅσοι δ', ἀπὸ τοῦ πάλαι ῥύπου, μὴ ἐς βάθος παρειλήφασι τὸ ὁπόσον ἀνυσοποιὸν τοῦ φαρμάκου, τῶν ἄλλων ἀμένους, ἀτελῆς δ' ὅμως, καὶ μιξόλευκοι καὶ κατεσιγμένοι, καὶ παραλαμπτοὶ τὸν χρόαν. οἱ δ' οὐ καὶ

nere posse. MER. Per Iouem: iniustè enim equidem agerem, si ad te, sororem vtique meam, non dicerem. Non enim parum vtilitatis ex philosophia perceperunt plerique ipsorum. Nam etiã si nihil aliud, illud saltem consequuti sunt, quòd pudore ac reuerentia habitus, modestiùs paulò delinquunt. Veruntamen & inflagitiosos quosdam ipsorum incides (decet enim, opinor, verum quod est, fateri) nonnullos autem & semidoctos, & propè seruiles. Nam postquam acceptos eos alio colore infecit Philosophia: illi quidem quotquot ad satietatem vsque tincturam imbiberunt, exactè boni probiq; effecti sunt, nullo alieno colore permixti. Et ad suscipiendam te, tales quammaximè apposiri sunt. Quotquot autẽ præ veteri squalore atq; illuuie, minus altè, quãtum medicamenti illius imbuendi vim habet, intrò receperunt: alijs quidem melicres, sed tamen imperfecti, & semialbi, & quasi compuncti, pardaliumq; modo, quod ad colorem attines, variegati euasére,

Sunt

εἰ καὶ μόνον ψαύσαντες ἐκ τοῦ λίβητος ἄκρου τοῦ λαιψηροῦ, καὶ ὑποκισάμενοι τὰς ἀσβόλου, ἱκανῶς οἶμαι κἀκεῖνοι μιαβεβάφθαι. σὶ μήτοι ἄλλον ὅτι μετὰ τῶν ἀέσων ἢ σατυρικὴ ἔσαι. ἀλλὰ μεταξὺ λόγων, κἄλλη πλησιάσομεν τῇ Ἀττικῇ, ὥστε τὸ μὲν Σούνιον, ἐν ἀριστερᾷ καταλέψομεν, ἐς δὲ τὴν ἀκρόπολιν ἀφικόμενοι κἄλλη. καὶ ἐπειδὴ καταβεβήκαμεν, αὐτὸ μὲν ἐντεῦθεν που, ἐπὶ τοῦ πάγου καθῆσθαι, τὴν Πνύκα ὁρῶσα, καὶ σκοπιὰν οὖσα, ἐς τ' ἄγορὰν τὰ παρὰ τοῦ Διός. ἐγὼ δ' ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀναβὰς, ῥᾷον ἅπαντας ἐκεῖθεν προσκαλέσομαι. Δίκ. μὴ πρότερον ἀπέλθῃς, ὦ Ἑρμῆ, πρὶν εἰπεῖν, ὅστις οὗτος ὁ πρόσθεν ὄπιθεν, ὁ λιμασταφόρος, ὁ τὴν σύριγγα, ὁ λαγωοσκελὴς καὶ τὴν δορὰν σκυλοῦν. Ερμ. τί φῄς, ἀγνοεῖς τὸν Πᾶνα, τῶν Διονύσου θεραπόντων τὸν βακχικώτατον;

Sunt autem etiam [k] *qui cùm solùm attigerint foris lebetem summo digito, ac fuliginis nonnihil sibi illeuerint, abundè putent & ipsi sese tinctos denuò esse. Tibi verò certum est, quòd cum optimis conuersandum erit. Sed interea dum sermones cedimus, iam appropinquamus Atticæ: quare Sunium quidem ad dexteram relinquamus, ad arcem autem iam hinc declinemus. Ac postquam descendimus, ipsa quidem hîc alicubi super arcum sede ad Pnycen aspiciens & expectans, donec ea proclamauero, quæ à Ioue imperata sunt. Ego verò conscensa arce, faciliùs hoc pacto vniuersos ex alto, & vnde exaudire vocem omnes possint, illos aduocabo.* IVST. *Ne antè abieris, Mercuri, quàm dicas qustinam iste sit, qui huc accedit, cornutus videlicet, ac fistulam habens, & hirsuta crura.* MERC. *Quid ais? [l] annon nosti Panà illum, ex Dionysij ministris omnium maximè Bac-*

χικώτατον; οὗτος ᾤκει μὲν τὸ πρόσθεν ἀνὰ τὸ Παρθένιον· ὑπὸ δὲ τὸν Δάτιδος ἐπίπλουν, καὶ τὴν Μαραθῶνα δὲ, τῶν Βαρβάρων ἀπόβασιν, ἧκεν ἄκλητος τοῖς Ἀθηναίοις, σύμμαχος, καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου, τὴν ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει σπήλυγγα ταύτην ἀπολαβόμενος, οἰκεῖ μικρὸν ὑπὸ τοῦ Πελασγικοῦ, ἐς τὸ μετοικικὸν συντελῶν. καὶ νῦν, ὡς τὸ εἰκὸς, ἰδὼν ἐκ γειτόνων, πρόσεισι δεξιωσόμενος. Πάν. χαίρετε, ὦ Ἑρμῆ, καὶ Δίκη. Ἑρμ. καί. Δίκ. καὶ σύ γε, ὦ Πὰν, μουσικώτατε, καὶ πηδητικώτατε Σατύρων ἁπάντων, Ἀθήνησι δὲ καὶ πολεμικώτατε. Πάν. τίς δὲ ὑμᾶς, ὦ Ἑρμῆ, δεῦρο χρεία ἤγαγεν; Ἑρμ. αὕτη σοι διηγήσεται τὰ πάντα· ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν, καὶ τὸ κήρυγμα. Δίκ. ὁ Ζεὺς, ὦ Πὰν, κατέπεμψέ με, ἀπεκληρώσουσαν τὰς δίκας. σοὶ δὲ πῶς τὰ ἐν Ἀθήναις ἔχει; Πάν.

chicum? Hic antea quidem habitabat in Parthenio monte: temporibus autem illis, quibus Datis cum classe aduectus est, & Barbari in Marathonem egressi, vltrò atq; inuocatus venit Atheniensibus auxilium laturus. Et ex eo spelunca hac sub arce velut præmio eius rei accepta. habitat paulùm infra m Pelasgicum, inter aduenas & inquilinos census. At nunc quidem, vt versimile est, ex vicinis nos conspicatus accedit, salutos excepturus. PAN. *Saluete Mercuri, & tu Iustitia.* MERC. *Et tu.* IVST. *Et tu vtique, ô Pan, Musicorum studiosissime, & saltatorum inter omnes Satyros agillime, Athenis autem & bellicosissime.* PAN. *Quid autem rei, Mercuri, est? aut quæ vos huc necessitas appulit?* MERC. *Hæc tibi enarrabit omnia. Ego verò in arcem hinc, & ad præconium faciẽdum abeo.* IVST. *Iupiter, ô Pan, demisit me, vt sortitò distribuerem actiones forenses. At tibi quo pacto res habent Athenis?*

PAN.

Πάν. τὸ μὲν ὅλον, οὐ κατ' ἀξίαν πράττω παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ πολὺ καταδεέστερον τῆς ἐλπίδος, καὶ ταῦτα, τηλικοῦτον ἀπωσάμενος κυδοιμὸν, τὸν ἐκ τῶν βαρβάρων. ὅμως δὲ δὶς ἢ τρὶς τοῦ ἔτους ἀνιόντες, ἐπιλεξάμενοι τράγον ἔνορχιν θύουσί μοι, πολλῆς τῆς κινάβρας ἀπόζοντα· εἶτ' εὐωχοῦνται τὰ κρέα, ποιησάμενοί με τῆς εὐφροσύνης μάρτυρα, καὶ ψιλῷ τιμήσαντες τῷ κρότῳ. πὴν ἀλλὰ ἔχει τινά μοι ψυχαγωγίαν ὁ γέλως αὐτῶν, καὶ ἡ παιδιά. Δί. τὰ ἄλλα δὲ, ὦ Πὰν, ἀμείνους πρὸς ἀρετὴν ἐγένοντο, ἐπὶ τῶν φιλοσόφων· Πάν. τίνας λέγεις τοὺς φιλοσόφους; ἆρ' ἐκείνους τοὺς κατηφεῖς, τοὺς σκυθρωποὺς ξυνάμα πολλοὺς, τοὺς τὸ γένειον ὁμοίους ἐμοὶ, τοὺς λάλους; Δί. καὶ μάλα. Πάν. οὐκ οἶδα ὅ, τι κὴ λέγουσιν, οὐδὲ συνίημι τὴν τοφίαν αὐτῶν· ὄρειος γὰρ ἔγωγε, καὶ

PAN. *In vniuersum quidem haudquaquam pro dignitate aqud ipsos ago, sed multò deterius quàm sperâram, & hoc, cùm tantum depulerim tumultum illum à Barbaris exortum. Sed tamen bis aut ter quotannis ascendentis, segregato ad hoc hirco aliquo coleato, grauiter ac multùm olente, sacrificant mihi: deinde epulantur carnes illas, me lætitiæ eius velut testem adhibentes, ac tenui quodam honorantes applausi: quanquam me nonnihil animo oblectat risus ipsorum & lusus.* IVS. *In cæteris verò, ô Pan, ecquid meliores, & ad virtutem intenti magis redditi sunt à philosophis?* PAN. *Quós nam istos dicis philosophos? num tetricos illos, ac tristes vultu, congregatos pariter multos, quod ad mentum ac barbam attinet, non dissimiles mihi, loquaces prætereá?* IVST. *Atque admodum.* PAN. *Non sanè intelligo neque quid dicant, neque quæ sit sapientia illorum. In montibus enim versari ego soleo, & affe-*

καὶ τὰ λεμψὰ ταῦτα ῥήματα καὶ ἀσπαστὰ μεμάθηκα, ὦ Δίκη· πόθεν γὰρ ἐν Ἀρκαδίᾳ σοφιστὴς ἢ φιλόσοφος; μέχρι τοῦ πλησίον λαλάμου καὶ τῆς σύριγγος ἐγὼ σοφός· τὰ δ' ἄλλα ἀπόλις καὶ χορωνὶς, καὶ πολεμικὸς, ἐὰν δέῃ καὶ αὐτῶν ἀεὶ λυπρὰ ὀτῶν, καὶ ἀρτιλόγα τινα, καὶ ἰδέας, καὶ φύσιν, καὶ ἀσώματα διεξιόντων, ἄγνωστα ἐμοὶ, καὶ ξένα ὀνόματα. καὶτὰ πρῶτα μὲν, ἀρτίως ἐνάρχονται τῶν πρὸς ἀλλήλους λόγων, προϊόντος δὲ τῆς συνουσίας, ἐπιτείνουσι τὸ φθέγμα μέχρι πρὸς τὸ ὄρθιον. ὅτε ὑπὲρ διαπαντὸς μύωπα, καὶ μεγάλα λέγειν ἐθελόντων, τό, τε πρόσωπον ἐρυθριᾷ, καὶ ὁ τράχηλος οἰδεῖ, καὶ αἱ φλέβες ἐξανίστανται, ὥσπερ τῶν αὐλητῶν, ὁπόταν εἰς σφόδρα τὸν αὐλὸν ἐμπνεῦσι βιάζωνται διαταράξαντες γὰρ οὕτως τοὺς λόγους, καὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐπισκοπούμενον

& affectata iſta verba atq; que vrbana haudquaquam didici, Iuſtitia. Vnde enim in Arcadia ſophiſta vel philoſophus foret? Vſque ad tranſuerſum calamum & fiſtulam doctus ego ſum: quod ad cætera attinet, paſtor, & ſaltator, & bellator etiam ſi opus ſit. Sed tamen audio certè illos aſſiduè vociferantes, ad virtutem neſcio quam, & ideas, & naturam, & incorporea quædam commemorantes, ignota mihi ac peregrina nomina. Ac primùm quidem pacificè exordiuntur inter ſe ſermones: cæterùm procedente aliquantum diſputatione, intendunt vocem vſque ad tonum, ſeu modum, quem orthium vocant, vt exinde cùm nimiùm diſtenduntur, atque eloqui magna contendunt, & facies illis rubeſcat, & collum intumeſcat, & venæ extantiores appareant, perinde vt tibicinum ſolent, quando anguſtam tibiam inflare vi quadam coguntur. Conturbatis igitur ſermonibus, & eo quod à principio inſtituerant, confuſaneo relicto,

βέμβρον συγχλαύσδν ἀπίασι λοιδορησάμβροι ἀγκύλοις οἱ πομοὶ, τὸν ἱδρῶτα ἐκ τοῦ μετώπου ἀγκύλῳ τῷ λακτύλῳ ἀπιξωμενοι. καὶ οὕτω ὑραστὴρ ἐδοξεν, ὃς ἂν μεγαλοφωνότερος αὐτῶν, ἢ θρασύτερος. πλὴν ἀλλ' ὅ γε πλεῖστος ὁπολὺς, τεθαύμασεν αὐτοὺς, καὶ μάλιστα, ὁπόσους μηδὲν τῶν ἀναγκαιοτέρων πράγματα σχολῇ, καὶ παρεῖχεν, πρὸς τὸ θράσος καὶ πλὴν βοὴν μεγαλομένοι. ἐμοὶ μὲν οὖν ἀλαζόνες τινὲς ἐδόκουν ἀεὶ τοὺτων, καὶ λίαν ὠμην ἐπὶ τῇ τοῦ πώγωνος ὁμοιότητι. ἆ δέ γε δημοφιλές τι ἐνῆν τῇ βοῇ αὐτῇ, καί τι ἀγαθὸν ἐκ τῶν ῥημάτων ἐπαίνων ἀνιφύναι αὐτοῖς, εἰ ἄρ ἀπεῖν ἔχοιμι. πλὴν ἀλλ' ἔ γε δῆ, μηδὲν ἐποσκλάμενον, τὰληθὲς λιμηνάσθαι (οἷα κῶν ὑφ' ἑπισκοπῆς, ὡς ὁρᾷς) πολλὰς αὖ πομάκεις ἤδη ἐθεασάμην περὶ λείμνιον ὀψίαν. Δέ. ἐπίσχω, ὦ Πὰν, οὐχ ὁ Ερμῆς σοὶ

reliclo, ab eum, conuicianteſ ſibi mutuò plerique, & ſudorem ex fronte incurtuo digito abſtergentes. Atque hic demum vincere viſus eſt, qui ipſorum maximè clamoſus, aut confidentior alijs fuit. Sed tum populus iſte promiſcuus admiratur eos, & maximè ij, quibus alioquin neceſſariæ rei nihil incumbit, aut curæ eſt, qui tum adſtant confidentia atque clamore illorum excitati. Proinde mihi quidem homines quidam arrogantes ob hæc videbantur eſſe, atque ægrè afficiebar propter barbæ ſimilitudinem. Vtrum autem vtile aliquid, atque in commune conducens, clamori ipſorum meſſet, & num quid boni ex verbis illis enaſceretur ipſis, dicere ſanè haudquaquã poſſum. Quanquam ſi conuenit vtiq; depoſito metu quod verũ eſt proferre (nam habito veluti in ſpecula quadã, vt vides) multos ipſorum ſæpenumerò iam conſpicatus ſum circa profundam veſperam. IVST. Suſtine, ô Pan; ánnon Mercurius tibi

Οι κηρύττειν ἔδοξε; Πάν. πάνυ μὲν οὖν. Ερμ. ἀκούετε λεώς, ἀγορὰν δικῶν ἀγαθῇ δίκῃ καθαγησόμεθα τὴν μετρον, ἐλαφηβολιῶνος ἑβδόμῃ ἱσταμένου, ὁπόσοι γραφὰς ἀπλώκασιν, ἥκειν ἐς Ἄρειον πάγον. ἔνθα ἡ Δίκη ἀκροατηρίοισι τὸ δικαστήριον, καὶ αὐτὴ παρέσται ταῖς δικαζούσιν. οἱ δικασταὶ, ἐξ ἁπάντων Αθλωάων· ὁ μισθὸς, τριώβολον ἑκάστης δίκης. ἀριθμὸς τῶν δικαστῶν, κατὰ λόγον τοῦ ἐγκλήματος. ὁπόσοι δ' ἀθέμιστοι γραφὴν, πρὶν ἀσχολεῖν ἀπέθανον, καὶ τούτοις ὁ Αἰακὸς ἀναπεμψάτω. εἰ δέ τινα ἄδικα δικάσαιτο οἷα τοιαῦτα, ἐφέσιμον ἀγωνιεῖται τῷ δίκῃ. ἡ δ' ἔφεσις, ἐπὶ τὸν Δία. Πάν. βαβαὶ τοῦ θορύβου, ἄνδρες, ὦ Δίκη, ἀνιβόητος· ὡς δὲ σπουδῇ σωθήσονται, ἔκκοντες ἀνέκλητοι πρὸς τὸ ἄναντες ὠθοῦ τοῦ Ἀρείου πάγου· καὶ ὁ Ερμῆς δὲ ἤδη

tibi iam proclamare visus est? PAN. Admodùm igitur. MERC. Audite populus: forum atque iudicium, quod felix faustúmque sit, constituemus hodie, mensis Februarij die septima. Quicunque igitur actiones detulêre, in vicum Martium veniunto. Ibi Iustitia sortietur fora, atque ipsa præstò erit iudicantibus. Iudices ex vniuersis Athenienſibus dabuntur. merces, tres oboli vniuſcuiuſque cauſæ. numerus iudicum, ſecundùm æſtimationem litis. Quotquot autem relictis actionibus priuſquàm iudicio experiri potuêre, fato functi ſunt, & hos Aeacus remittat. Quòd ſi verò quiſpiam iniquè iudicatum eſſe putauerit, appellatione facta denique experietur: ipſa autem prouocatio ad Iouem fiat. PAN Papæ! quantis tumultus! quantum, Iuſtitia, exclamârunt. Vt autem ſerió vndique concurrunt, trahentes ſeſe mutuò per accliue ſurſum verſus Areopagum. Ipſe autem Mercurius quoque

iam

ἤδη πάρεστιν. ὥστε ὑμεῖς μὲν ἀμφὶ τὰς δίκας ἔχετε, καὶ ἀποκληροῦτε, καὶ δακρίνετε, ὥσπερ ὑμῖν νόμος. ἐγὼ δ', ἐπὶ τὸ σπήλαιον ἀπελθὼν, συρίξομαί τι μέλος τῶν ἐρωτικῶν, ὦ τὴν Ἠχὼ εἴωθα ἐπικερτομεῖν. ἀκροάσεων δ', καὶ λόγων τῶν δικανικῶν ἅλις ἔχοιμι, ὁ σημέραι τ' ἐν Ἀρείῳ πάγῳ δικαζομένων ἀκούων τι. Ερμ. ἄγε, ὦ Δίκη, προσκαλῶμεν. Δίκ. εὖ λέγεις. ἀθρόοι γοῦν, ὡς ὁρᾷς, προσίασι θορυβοῦντες, ὥσπερ οἱ σφῆκες περιβοβοῦντες τὴν ἄκραν. Αθ. εἴληφά σε, ὦ κατάρατε. Αλλ. συκοφαντεῖς. Αλλ. δώσεις ποτὲ ἤδη τὴν δίκην. Αλλ. ἐξελέγξω σε, δεινὰ εἰργασμένον. Αλλ. ἐμοὶ πρῶτον ἀπολύρωσον. Αλλ'. ἕπου μιαρὲ πρὸς τὸ δικαστήριον. Αλλ. μὴ ἄγχε με. Δί. οἶσθα, ὦ δράσομεν, ὦ Ερμή. τὰς μὲν ἄλλας δίκας ἐς τὴν αὔριον ὑπερβαλώμεθα· σήμερον δὲ κληρῶμεν τὰς τοιαύ-

iam adest. Quapropter vos quidem actionibus & iudicijs operam date, sortimini & disceptate pro eo atque legitimum vobis est: ego verò ad speluncā hinc digressus, fistula canam carmen aliquod amatorium,[n] quo Echo soleo probris incessere. Cæterùm auscultationum & orationū iudicialium abundè habeo, quotidiè contendentes ac litigantes in Areopago audiens. MERC. Age Iustitia, aduocemus istos. IVST. Rectè dicis. Conferti siquidem, vt vides, accedunt tumultuantes, & perinde vt vespæ circumstrepentes verticem. ATHEN. Cepi te, ô sceleste. ALIVS: Sycophantem agis. ALI. Dabis tandem iam pœnas. ALIVS: Conuincā te, quòd grauia atque indigna perpetraris. ALI. Mihi primo sortire. ALIVS: Sequere, sceleste, ad Iudicem. ALI. Ne suffoca me. IVST. Scis quid faciamus, Mercuri? Cæteras quidem lites in crastinum reijciamus; hodie autem eas tantùm sortiamur, quæcunque ab ar-

τοιαύτας, ὑπόσαι τέχναις, ἢ βίοις, ἢ ἐπιστήμαις πρὸς ἄνδρας ἀσὶν ἐπηγγελμέναι, καί μοι ταύτας ἀνάδηλον τῶν γραφῶν. Ερμ. μίαν μὲν κατὰ τὴν Ακαδημίας, ὑπὲρ Πολεμῶνος, ἀντιδιαθοδισμῶν. Δίκ. ἐπὰ μὲν δὴ ἀπόλωλεν. Ερμ. ἡ Στοὰ κατὰ τῆς ἡδονῆς, ἀδικίας, ὅτι τὸν ἐρώμενον αὐτῆς Διονύσιον ἀπέβιασε πόλησι. Δίκ. πῶς ἱκανοί. Ερμ. περὶ Αριστίππου Τρυφὴ πρὸς Αρετήν. Δίκ. πῶς καὶ τούτοις δικασάτωσαν. Ερ. ἀρχιτραμοιβική, δρασμῷ Διογένη. Δίκ. τρεῖς ἀκληρώσω μόνας. Ερ. ἡ γραφικὴ καθ' Πύρρωνα καταπλαξίου, Δίκ. ἐνίκα καινέτωσαν. Ερμ. βούλει καὶ ταύτας ἀκληρῶσαι, ὦ Δίκη, τὰς δύο, τὰς πρώτας, τὰς ἀπαγορευμένας κατὰ τὸν ῥήτορα; Δίκ. τὰς παλαιὰς πρότερον δικάσωμεν· αὗται δὲ εἰς ὕστερον διαδικάσονται. Ερμ. καὶ μὴν ὅμοιαί γε καὶ αὗται, καὶ τὸ ἔγκλημα, ἂν καὶ νεαρὸν ἀπὸ

ab artibus, aut vitis, aut scitè tijs contra homines promulgatæ sunt. Ac mihi has in medium profert actiones. MERC. *Ebrietas contrà Academiam pro Polemone plagij.* IVST. *Sortire septem.* MERC. *Stoa contra Voluptatem, iniuriarũ, quòd amatorem ipsius Dionysium, seductum ab ipsa abstraxerit.* IVST. *Quinque sufficient.* MERC *Pro Aristippo, Mollities contra Virtutem.* IVST. *Etiam his quinque iudicent.* MERC. *Mensaria contra Diogenem, fugæ.* IVST. *Tres sortire solos.* MERC *Pictoria contra Pyrrhonem, vt desertorem.* IVST. *Nouem cognoscant.* MERC. *Visne & has sortiamur Iustitia, duas videlicet istas paulò antè, nosti, contra Rhetorem institutas atque delatas?* IVST. *Antiquiores illas priùs decidamus, hæc autem posteà continuò discep-*

tabuntur. MER. *Atqui similes etiam istæ superioribus sunt, & id quod intenditur, etiam si recens ac nouum, affine tamẽ illis*

ἀλλὰ παραπλήσιον ζῆς πεπαροικληρωμένοις, ὥστε ἐν τούτοις δικαιοῦσθαι ἄξιον. Δί. ἔοικας, ὦ Ἑρμῆ, χαριζομένῳ τῷ δικάσαι, ἀκληρωθῆναι δ' ὅμως, εἰ δοκεῖ, πλὴν ἀπὸ ταύτας μόνας· ἱκαναὶ γὰρ αἱ ἀκληρωμέναι. δὸς τὰς γραφάς. Ερ. ἐπὶ σοὶ καὶ, μακώνιος ὦ Σύρε, διάλογος ὁ αὐτὸς ὑβρεως Δί. τίς δ' οὗτός ἐστιν; οὐ γὰρ ἐγγέγραπται τοὔνομα. Ερ. οὔτως ἀκλήρου ὦ ῥήτορ ὦ Σύρε· λανθάνει γὰρ οὐδὲν καὶ ἄνω τοῦ ὀνόματος. Δί. ἰδοὺ, καὶ τὰς πειρατείας ἤδη Αθλιώνιον ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ἀκληρώσομεν, ἃς ὑπὲρ τὸν Εὐφράτην ἐλαθεν ἔτι δικασθεῖσαι, πλὴν ἀκλήρου ἕνδεκα τοὺς αὐτοὺς ἑκατέρᾳ τῶν δικῶν. Ερ. ἴθι, ὦ δίκη, φέρε, μὴ πολὺν ἀναλίσκωσι τὸ δικαστικόν. Δί. οἱ πρῶτοι λαβόντων τὴν Ἀκαδημίαν, καὶ τὴν μίσθ· σὺ δὲ τὸ ὕδωρ ἔγχει. πότερα δὲ σὺ

illis est, de quibus modò sortiti sumus: quare inter ea disceptari quoque dignum est. IVS. Videris, Mercuri, indulgere nonnihil petitioni. Sed tamen sortiamur, si tibi videtur: veruntamen duas has solas. Sufficiunt enim hæ de quibus sortiti iam sumus. Cedò ipsas actiones. MER. Rhetorica contra Syrum, malæ tractationis. Dialogus contra eundem contumeliæ. IV. Quis autem Syrus iste est? Neque enim nomen adscriptum est. MER. Ita sortire: contra Rhetorem Syrum. Nihil enim verabit etiam absq; nomine proprio. IV. Ecce externas quoq; iam & peregrinas Athenis in Areopago sortiamur, quas rectiùs fuerat vltra Euphratem disceptatas fuisse. Veruntamen sortire vndecim, eosdemq; viriq; liti. MER. Eia Iustitia, parce nimiùm adeò exhaurire fiscum tot mercede iudicum. IVS. Primi considento Academiæ & Ebrietati iudicaturi. Tu verò aquam infunde. Prior autem

σύ λιγυρὴ μέθη, τί σιγᾷς, καὶ διανύηι μάθε, ὦ Ἑρμῆ, πόσον ἀληθῶν. Ερ. ὁ Διὸς μὰ, φησί, τὸν ἀγῶνα ἀπέβη, ἀπὸ τοῦ ἀκράτου τὴν γλῶτταν πεπιδυμένην, μὴ καὶ γελῶσα ὄφλωσιν ὧν διήσκεψαι, μόγις δὲ καὶ ἔσπευσα, ὡς ὁρᾷς. Δι. ἀκούσῃ συνήγορον ἀναβιβασάτω τῶν δεινῶν τούτων τινά· πολλοὶ γάρ, οἱ μὰν ἐπὶ τριωβόλῳ διαῤῥαγῆναι ἕτοιμοι. Ερ. ἀλλ' οὐδεὶς ἐθελήσει γε ὦ φαυλότατε συναγορεῦσαι μέθῃ, μᾶλλον δὲ νηνεμονά γε ταύτην ἑαυτὴν ἀξιοῖ. Δι. τὰ ποῖα; Ερ. Ακαδημία ἀεὶ πρὸς ἀμφότερα παρεσκεύασαι τοὺς λόγους, καὶ τοῦτ' ἀσκεῖ, τἀναντία καλῶς διαθέσθαι λέγειν. αὕτη τοίνυν φησὶν, ὑπὲρ ἐμοῦ πρότερα εἰπάτω, ἕτερον ὑπὲρ ἑαυτῆς ἐρεῖ. Δι. καινὰ μὲν ταῦτα· ἀπὸ δὲ ὅμως, ὦ Ακαδημία τὸν λόγον ἑκάτερον, ἐπεὶ σοι ῥᾴδιον. Α. ἀκούσῃ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρότερον τὰ ὑπὲρ τῆς μέθης·

dic tu Ebrietas. Quid taces & nutas? Audi, Mercuri, accedens. MERC. Non possum, inquit, certamen hoc perorare, lingua mihi præ mero impedita atque illigata, ne etiam risui me exponam in iudicio. Acgrè autem, vt vides, constitit quoque. IVST. Proinde patronum adducat ex vehementibus ac grauibus istis aliquem. Sunt enim multi qui vel trioboli gratia disrumpi parati sunt. MERC. At nemo certè volet manifestè patrocinari Ebrietati. Verùm æqua vtique hæc postulare videtur. IVST. Quænam? MERC. Academia hæc semper in vtranque parata atque instructa est orationem, idque etiam exercet sese, vt contraria probè possit dicere. Ea igitur, inquit, pro me prior dicat, atque ita deinceps pro se ipsa verba faciat. IVST. Noua quidem hæc. Sed dic tamen Academia orationem vtramque, quandoquidem hoc tibi facile est. ACA. Audite, viri iudices, priore loco illa quæ

μέθης· ἐκείνης γὲ τό γε νῦν ῥηθὲν. ἠδίκηται δ' ἡ ἀθλία τὰ μέγιστα ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ἐμοῦ ἀνδραποδίσαντος, ὃ μόνον εἶχεν οἰκεῖον, καὶ πιστὸν αὐτῇ, μηδὲν ἀσχολον, ὅλως προσαξειν, οἰόμενον, ἀφαιρεθέντα τὸν Πολέμωνα ἐκεῖνον· ὃς μεθ' ἡμέραν ἐκώμαζε διὰ τῆς ἀγορᾶς μέσης, ψαλτριαν ἔχων, καὶ λαλῶν ἀδολεσχῶν, ἕως εἰς ἑσπέραν μεθύων ἀεὶ, καὶ ἁρπαλῶν, καὶ τῷ ἀνθρακὶ τοῖς στεφανοις ἐπιλιθιζόμενος. καὶ ταῦτα ὅτι ἀληθῆ, μαρτυρεῖ Ἀθηναῖοι ἅπαντες, οἱ μεθυσώποτε νήφοντα Πολέμωνα ἄλλον. ἐπεὶ ὁ λακωνίζων ἐπὶ τὰς Ἀκαδημίας θύρας ἐκώμαζεν, ὥσπερ ἐπὶ πάντας ἀεὶ, ἀνδραποδιζόμενον αὐτὸν, καὶ ἀφ' τῶν χειρῶν τῆς μέθης ἁρπάσασα μετὰ βίας, καὶ πρὸς αὐτῷ ἀγαγοῦσα, ὑποποτεῖν τι ἐκέλευσεν, καὶ νήφειν μετ' ἐπιείκειας, καὶ τοὺς στεφάνους περιέσπασεν, καὶ λέγουσα πίνειν

quæ pro Ebrietate afferuntur. Illius enim est id quod nunc dicitur. Iniuria affecta est misera, vt cùm maximè, à me Academia, mancipio quod solum habebat beneuolum ac fidele, quôdque nihil turpe eorum quæ ipsa imperassèt putabat, spoliata, Polemone illo inquam: qui interdiu cum lasciuia ac petulantia per medium forum ferebatur, psaltriam secum habens, & cantu perstrepens, à summo mane ad vesperam vsque ebrius semper, & crapulæ indulgens, capútque corollis ac floribus implicatum gerens. Atque hæc quòd vera sint, testes sunt Athenienses vniuersi, qui ne vnquam quidem Polemonem sobrium viderunt. Postquam autem infelix ille ad fores Academiæ quoque comessabundus & per lasciuiam illudens accessisset, perinde vt ad omnes solebat: mancipatum illum, atque è manibus Ebrietatis vi ereptum, & ad se adductum, aquam bibere, ac sobrium esse docuit, corollasq; capiti

νειν κατακείμενον, ῥηματια σκολιὰ καὶ δυστυνὰ, καὶ πολλῆς φροντίδος ἀνάμεστα ἐπαίδευσεν. ὥστε ἀντὶ τοῦ τέως ἐπανθοῦντος αὐτῶν ἐρυθήματος ὠχρὸς, ἄθλιος, καὶ ῥικνὸς τὸ σῶμα γεγένηται. καὶ τὰς ᾠδὰς ἁπαλὰς ἀπομαθὼν, ἄσιτος ἐνίοτε, καὶ διψαλέος εἰς μέσην ἑσπέραν, καθηται ληρῶν, ὁποῖα πολλὰ ἡ Ακαδημία ἐγὼ ληρεῖν διδάσκω. τὸ δὲ μέγιστον, ὅτι καὶ λοιδορεῖται τῇ μέθῃ, πὸς ἐμοῦ ἐπαρθεὶς, καὶ μυρία κακὰ διέξεισι περὶ αὐτῆς. εἴρηται σχεδὸν τὰ ὑπὲρ τῆς μέθης ἤδη καὶ ὑπὲρ ἐμαυτῆς ἐρῶ, καὶ τὸ ἀπὸ τούτου ἐμοὶ ῥευσάτω. Δί. τί ἄρα πὸς ταῦτα ἐρεῖ; πλὴν ἀλλ' ἔγχει τὸ ἴσον ἐν τῷ μέρει. Ακα. οὑτωσὶ μὲν ἀκοῦσαι πάνυ εὔλογα, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἃ συνήγορος εἴρηκεν ὑπὲρ τῆς μέθης· εἰ δὲ κἀμοῦ μετ' εὐνοίας ἀκούσετε, εἴσε-

detractas discerpsit. Ac quoties bibendum atque accumbendum fuerat, verba quædam perplexa ac misera, & multa curiositate referta, illi tradidit. Quare pro eo qui antea efflorescebat in illo, rubore, pallidus miser & incuruus corpore factus est, & cantilenis illis vniuersis obliuioni mandatis, sine cibo interdum & sitibundus ad mediam vsq; vesperam sedet, nugãdo videlicet qualia multa Academia ego nugari doceo. Quod autẽ maximum est, etiam cõuiciatur Ebrietati, à me eò inductus, & innumera quædam mala de ea commemorat. Dicta fermè sunt quæ pro Ebrietate adduci possunt. Iam verò & pro me ipsa verba faciam: & exinde peroratum à me esto. IVS. Quid igitur ad hæc respondebit? Veruntamen infunde & huic parem vicissim. ACA. At hoc quidem pacto auditu admodum probabilia videntur, viri Iudices, quæ à patrono pro Ebrietate dicta sunt. Quòd si autem & me eadem beneuolentia audietis, in-

ᾔσεσθε, ὡς οὐδὲν αὐτὴν ἠδίκηκα. τὸν γὰρ Πολέμωνα τοῦτον, ὃν φησιν ἑαυτῆς οἰκέτην εἶναι, πεφυκότα οὐ φαύλως, οὐδὲ κατὰ τὴν μέθην, ἀλλ' οἰκεῖον ἐμοὶ, καὶ τὴν φύσιν ὅμοιον παραπαίσασα νέον ἔτι, καὶ ἀπαλὸν ὄντα, συναγωνιζομένης τῆς ἡδονῆς· ἥπερ αὐτῇ τὰ πολλὰ ξυνυπουργεῖ, διέφθειρεν ἄθλιον, τοῖς κώμοις, τοῖς δὲ ταῖς ἑταίραις πρασχοῦσα ἕκδοτον, ὡς μηδὲ μικρὸν αὐτοῦ τῆς αἰδοῦς ὑπολείπεσθαι. καὶ ἅγε ὑπὲρ ἑαυτῆς λέγεσθαι μικρὸν ἔμπροσθεν ᾤετο, ὑπὲρ ἐμοῦ εἰρῆσθαι νομίσατε. περιήει γὰρ ἕωθεν ὁ ἄθλιος ἐστεφανωμένος, κραιπαλῶν, διὰ τῆς ἀγορᾶς μέσης καταυλούμενος, οὐδέ ποτε νήφων, κωμαίζων ἐπὶ πάντας, ὕβρις τῶν πρόνων, καὶ τῆς πόλεως ὅλης, καὶ γέλως τοῖς ξένοις. ἐπεὶ μέν τοι παρ' ἐμὲ ἧκεν, ἐγὼ μὲν ἔτυχον, ὥσπερ

tis, intelligetis sanè quòd nulla ipsam iniuria affeci. Nam Polemonem hunc, quem seruum illa suum esse ait, natum haudquaquam seruiliter, neque ita vt ebrietatem referret, sed familiarem mihi, & natura similem, præreptum adolescentem adhuc atque tenerum existentem, adiuuante ad hoc Voluptate, quæ illi in plerisque mutuam operam præstat, corrupit miserum, lasciuis comessationibus & meretricibus quasi in deditionem tradendo: ita vt ne paululùm quidem verecundiæ in eo remaneret. Atque ea quidem quæ illa pro se paulò antè dici putabat, pro me dicta esse existimate. Circumibat enim miser ille à primo statim mane coronatus, ac crapula perditus, per medium forum, sonantibus vndique circum ipsum tibijs, nunquam sobrius, lasciuus ac petulans in omnes, dedecus, & contumelia maiorum, & prætereà ciuitatis totius, ludibrium autem peregrinorum ac hospitum. Posteaquam autem ad me venit, ego quidem sorte quadam,

ὥσπερ εἴωθα ποιεῖν, ἀναπεπταμένων τῶν θυρῶν, πρὸς τοὺς παρόντας τῶν ἑταίρων, λόγους τινὰς περὶ ἀρετῆς καὶ σωφροσύνης διεξιοῦσα. ὁ δὲ μετὰ τοῦ αὐλοῦ καὶ τῶν στεφάνων ἐπιστὰς, τὰ μὲν πρῶτα ἐβόα, καὶ σύγχειν ἡμῶν ἐπειρᾶτο τὴν συνουσίαν, ἐπιταράξας τῇ βοῇ. ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἡμεῖς ἐπεφροντίκειμεν αὐτοῦ, κατ' ὀλίγον (οὐ γὰρ τέλεον ἦν διάβροχος τῇ μέθῃ) ἀνένηφε πρὸς τοὺς λόγους, καὶ ἀφῄρει τὲ τοὺς στεφάνους, καὶ τὴν αὐλυτρίδα κατεσιώπα, καὶ ἐπὶ τῇ πορφυρίδι ἠσχύνετο. καὶ ὥσπερ ἐξ ὕπνου βαθέος ἀνεγειρόμενος, ἑαυτόν τε ἑώρα ὅπως διέκειτο, καὶ τοῦ πάλαι βίου κατεγίγνωσκε. καὶ τὸ μὲν ἐρύθημα, τὸ ἐκ τῆς μέθης, ἀπήνθει, καὶ ἢ φανίζετο, ἠρυθρία δὲ κατ' αἰδῶ τῶν δρωμένων· καὶ τέλος ἀχρὰς, ὥσπερ εἶχεν, ἠυτομόλησε παρ' ἐμὲ, οὔτε ἐπὶ καλεσαμένης,

vt consueui facere, patentibus foribus ad amicos qui tum præsentes erant, sermones quosdam de virtute atque modestia faciebam. Ille verò cum tibia & coronis astans, principiò quidem vociferabatur, ac perturbare nos tentabat, conuersationem nostram clamore suo interturbando. At postquam nos nullam illius rationem habebamus, paulatim (neque enim omnino aut extremè vino madefactus erat) resipiscere cœpit ad sermones, & simul auferebat coronas, & tibicinam compescebat, & ob purpuram erubescebat: ac veluti è profundo somno experrectus, cùm seipsum aspiciebat, quo pacto ornatus atque affectus esset, tum vitam superiorem & anteactam damnabat. Et rubor quidem ille ex temulentia contractus deflorescebat, euanescebátque: ipse autem præ pudore eorum quæ fecerat, erubescebat. Postremò ab illa aufugiens, ita vt erat, ad me transijt, neque vocante me,

νης, οὔτε βιαζομένης, ὡς αὐτή φησιν ἐμοῦ, ἀλλ' ἑκὼν, αὐτὸς ἀμείνω ταῦτα εἶναι ἑπολαμβάνων. καί μοι ἤδη καλεῖ αὐτὸν, ὅπως καταμάθητε, ὃν τρόπον διάκειται πρὸς ἐμοῦ. τοῦτον, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, παραλαβοῦσα γελοίως ἔχοντα, καὶ μήτε φωνὴν ἀφιέναι, μήτε ἑστάναι ἑπὸ τοῦ ἀκράτου δυναμένον, ἐπέστρεψα, καὶ ἀνένηψα, καὶ ἀντὶ ἀνδραπόδου, κόσμιον ἄνδρα, καὶ σώφρονα, καὶ πολλοῦ ἄξιον τοῖς Ελλησιν ἀπέδειξα. καί μοι αὐτός τε χάριν οἶδεν ἐπὶ τούτοις, καὶ οἱ προσήκοντες ὑπὲρ αὐτοῦ εἴρηκα. ὑμεῖς δὲ ἤδη σκοπεῖτε, ποτέρᾳ ἡμῶν ἄμεινον ἦν αὐτῷ συνεῖναι. Ερ. ἄγε δὴ, μὴ μέλλετε, ψηφοφορήσατε, ἀνάστητε· καὶ ἄλλους χρὴ δικάζειν. Δί. πάσαις ἡ Ακαδημία κρατεῖ, πλὴν μιᾶς· Ερ. πρᾶδοξον οὐδὲν, εἶναί τινα καὶ τῇ μέθῃ τιθέμενον· καθήσατε, οἱ τῇ Στοᾷ πρὸς τὴν ἡδονὴν λαχόντες, περὶ τοῦ

me, neq; cogente, perinde vt illa de me ait, sed vltrò ac volens, meliora hæc nostra esse credens. Ac mihi iam ipsum huc aduoca, vt cognoscatis quo pacto à me immutatus atque affectus sit. Hunc ego, viri Iudices, ad me receptum, ridiculè omnino sese gerentem, & neque vocem edere, neq; consistere præ mero valentem, conuerti, ac sobrium reddidi, & ex vili mancipio virum modestum ac temperantem, precióque dignum Græcis effeci. Et mihi nunc ipse gratiam pro ea re habet, & propinqui eius pro ipso. Dixi. Vos autem iam spectate, Iudices. vtri nostrum satius fuerit illum cõuersari. MER. Agite itaq; ne cunctemini, ferte sententiam, atq; inde exurgite: nam & cæteros iudicare oportet. IVS. Omnibus calculis superat Academia, excepto vno. MER. Nihil nouum aut mirum, si quis sit qui & pro Ebrietate ferat. Sedete nunc vos, qui Stoæ contra Voluptatem sortitò electi estis,

τοῦ ἐραστοῦ δικαίζειν. ἐγκέχυται τὸ ὕδωρ. ἡ καταγραφὸς, ἡ τὰ ποικίλα, οὐ ἤδη λέγε. Στοά. οὐκ ἀγνοῶ μὲν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὡς πὸς ἐυπρόσωπόν μοι τὴν ἀντίδικον ὁ λόγος ἔσται. ἀλλὰ καὶ ὑμῶν τοὺς πολλοὺς ὁρῶ, πὸς μὲν ἐκείνην ἀπεβλέποντας, καὶ μειδιῶντας πὸς αὐτὴν, ἐμοῦ δ' καταφρονοιῶτας, ὅτι ἐν χρῷ κέκρυμαι, καὶ ἀρρένωπὸν βλέπω, καὶ σκυθρωπὴ δοκῶ. ὅμως δ', ἢν ἐθελήσητε ἀκοῦσαί μου λεγούσης, θαρρῶ πολὺ δικαιότερα ταύτης ἐρεῖν· τοῦτο γάρ τοι καὶ τὸ παρὸν ἔγκλημά ἐστιν, ὅτι οὕτως ἑταιρικῶς ἐσκευασμένη τῶν ἐπαγωγῶν τῆς ὄψεως, ἐραστὴν ἐμὸν, ἄνδρα τότε σώφρονα, τὸν Διονύσιον φενακίσασα πὸς ἑαυτὴν περιέσπασε. καὶ ἦν γε οἱ πὸ ἡμῶν δίκην ἐδίκασαν, τῇ Ἀκαδημίᾳ καὶ τῇ μέθῃ, ἀδελφὴ τῆς παρούσης δίκης ἐστίν. ἐξεταζέτε γὰρ ἐν

ad iudicium de amatore ferendum. Infusa est aqua Heus picturata, ac varicoloribus induta, tu iam dic. STOA. Haud equidem ignoro, viri iudices, quàm contra formosam aduersariam oratio habenda mihi sit. sed & vestrûm plerosque video ad illam quidem aspicere, & eidem arridere, me verò contemnere, quòd videlicet ad cutem vsqué tonsa sum, & virile quiddam obtueor, tetricáque ac tristis appareo. Sed tamen si me dicentem audire volueritis, confido equidẽ multò iustiora, quàm hæc, dicturam me esse. Nam hoc ipsum illud est quod in præsentia accuso, quòd ita meretricio modo exornata, aspectus illecebris amatorem meum virum tunc modestũ ac temperantẽ, Dionysium videlicet, fraude circũuentum, ad sese auulsum hinc abstraxit. Et quam præcedentes illi causam iudicauerunt inter Academiam & Ebrietatem, quasi quædam soror præsentis causæ est. Examinabitis enim

ἐν τῷ παρόντι πότερα χοίρων δίκην, νενευκότας κάτω, ἡδομένους δεῖ ζῆν, μηδὲν μεγαλόφρον ἐπινοοῦντας, ἢ ἐν δευτέρῳ τοῦ καλῶς ἔχοντος ἡγησαμένους τὸ τερπνὸν ἐλευθέρους ἐλευθέρως φιλοσοφεῖν, μήτε τὸ ἀλγεινὸν, ὡς ἄμαχον δεδιότας, μήτε τὸ ἡδὺ ἀνδραποδωδῶς παιρουμένους, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ζητοῦντας ἐν τῷ μέλιτι καὶ ταῖς ἰσχάσι; τοιαῦτα γὰρ αὕτη δελέατα τοῖς ἀνοήτοις πετείνουσα, καὶ μορμολυττομένη τῷ πόνῳ, προσάγεται αὐτῶν τοὺς πολλοὺς, ἐν οἷς καὶ τὸν δείλαιον ἐκεῖνον ἀφηνιᾶσαι ἡμῶν πεποίηκε, νοσοῦντα τηρήσασα; οὐ γὰρ ἂν ὑγιαίνων ποτὲ προσήκατο τοὺς παρὰ ταύτης λόγους. καί τοι τί ἂν ἐγὼ ἀγανακτοίην κατ' αὐτῆς, ὅπου μηδὲ τῶν θεῶν φείδεται, ἀλλὰ τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῶν διαβάλλει, ὥστε εἰ σωφρονεῖτε, καὶ ἀσεβείας ἂν δίκην

enim in præsentia, virũ porcorum more in terram deiectos viuere nos deceat, voluptati indulgentes, neq; quicquam generosum in animo cogitantes: an verò posteriore loco, eo quod est delectabile, posito, prælata honestate, liberos liberè philosophari, neq; dolorẽ vt ignauũ quiddam pertimescentes: neque id quod dulce est, mancipiorum more sectantes, felicitatemq; in melle & caricis quærentes. Huiusmodi enim illectamenta hæc stultis obijciens, & labore ceu quadam larua perterrefaciens, plerosque ipsorum ad se illectos adducit, inter quos & miserum illum velut excusso iugo à nobis secedere fecit, cùm ægrotantem tacitè obseruasset. Neque enim rectè valentem ac sanum oratione sua vnquam facilè adduxisset. Quanquam quid ego adeò aduersus illam indignata sim, quando ne ipsis quidem dijs parcere soleat, sed administrationẽ ac prouidentiã illorũ calumnietur? Quare si rectè sapitis, Iudices, etiam impietatis

δίκην λάβοιτε παρ' αὐτῆς. ἤκουον δὲ ἔγωγε, ὡς οὐδὲ αὐτὴ παρεσκεύασθαι ποιήσασθαι τοὺς λόγους, ἀλλὰ τὸν Επίκουρον ἀναβιβάσεται συναγορεύοντα, οὕτως ἐντρυφᾷ τῶν δικαστηρίῳ. πλὴν ἀλλὰ ἐκεῖνά γε αὐτὴν ἐρωτᾶτε, οἵους ἂν οἴεται γενέσθαι, τὸν Ηρακλέα, καὶ τὸν ἡμέτερον Θησέα, εἰ πεσθέντες τῇ ἡδονῇ, ἔφυγον τοὺς πόνους· οὐδὲν γὰρ ἂν ἐκώλυε μεστὴν ἀδικίας εἶναι τὴν γῆν, ἐκείνων μὴ πονησάντων. ταῦτα εἶπον, οὐ πάνυ τοῖς μακροῖς τῶν λόγων χαίρουσα. εἰ δέ γε ἐθελήσειε κατὰ μικρὸν ἀπκείνασθαί μοι συνερωτωμένη, τάχιστα ἂν γνωσθείη τὸ μηδὲν οὖσα. πλὴν ἀλλὰ ὑμεῖς γε τοῦ ὅρκου μνημονεύσαντες, ψηφίσασθε ἤδη τὰ εὔορκα, μὴ πιστεύσαντες Επικούρῳ, λέγοντι μηδὲν ἐπισκοπεῖν τῶν παρ' ἡμῖν γιγνομένων τοὺς θεούς. Ερ. μετάστηθι. ὁ Επίκουρος ὑπὲρ τῆς ἡδονῆς λέγε.

Επί.

pœnas de ipsa sumetis. Porrò audiui equidem quòd neque orationem ipsa habere parata sit, sed Epicurum istum patronum pro se huc adductura. Adeò scilicet illudit etiam ipsi iudicio. Veruntamen illa certè ipsam interrogate, qualésnam putet fuisse Herculem, ac Theseum nostrum, num etiam illi indulgentes voluptati, laborem euitârint. Nihil enim prohiberet quo minus plena iniustitiæ terra foret, si illi laborem non sustinuissent. Atque hæc dixi, vt quæ non admodum longis orationibus delectari soleam. Quod si vtique voluerit & parumper respondere mihi interrogata, celerrimè cognoscetur quòd nulla sit. Veruntamen vos certè iurisiurandi memores, decernite iam quæ iusta ac pia sunt, haudquaquam Epicuro fidem adhibentes, qui deos dicit nihil eorum quæ apud nos geruntur, attendere. MERCV. Transi hinc. Heus Epicure, pro Voluptate dicito.

EPIC.

Ἐπί. οὐ μακρὰ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ. δεῖ γὰρ οὐδὲ πολλῶν μοι τῶν λόγων. ἀλλ' εἰ μὴ ἐπῳδαῖς τισιν ἢ φαρμάκοις, ὅν φησιν ἐραστὴν ἑαυτῆς ἡ Στοὰ τὸν Διονύσιον ἀνατηνάγκασε ταύτης μὴ ἀπέχεσθαι, πρὸς ἑαυτὴν δὲ βλέπειν ἡ ἡδονὴ, φαρμακὶς ἂν εἰκότως ἔδοξε, καὶ ἀδικεῖν ἐκέκειτο, ἐπὶ τοὺς ἀλλοτρίους ἐραστὰς μαγγανεύουσα. εἰ δέ τις ἐλεύθερος ἐν ἐλευθέρᾳ τῇ πόλει, μὴ ἀπαγορευόντων τῶν νόμων, τὴν παρὰ ταύτης ἀκδίαν μυσαχθεὶς, καὶ ἣν φησι κεφάλαιον τῶν πόνων, τὴν εὐδαιμονίαν παραγίγνεσθαι, λῦρον οἰηθεὶς, τοὺς μὴ ἀγκύλους ἐκείνους λόγους, καὶ λαβυρίνθοις ὁμοίους, ἀπέφυγε, πρὸς δὲ τὴν ἡδονὴν ἄσμενος ἐδραπέτευσεν, ὥσπερ δεσμά τινα ἀπορρίψας, τὰς τῶν λόγων πλεκτάνας, ἀνθρώπινα καὶ οὐ βλακώδη φρονήσας, καὶ τὸν μὴ πόνον, ὅπερ

EPIC. *Haudquaquam prolixiùs apud vos, viri Iudices, dicam. Nam multis verbis ne opus quidem mihi est. Verùm si incantationibus aut medicamentis quibusdam Voluptas eum quem Stoa hæc amatorem suum ait, Dionysium videlicet, coëgit ab hac quidem abstinere, ad se autem conuertere sese, venefica meritò visa est, & iniuriam fecisse huic coarguitur, tanquam contra alienos amatores præstigias ac dolos machinata. At si quis liber, in ciuitate libera, legibus non vetantibus, molestiam atque acerbitatem quæ ab hac proficiscitur, perosus, & felicitate quam quasi caput laborum inde prouenire aiunt, pro nugis ac nihilo habita, obliquos & incuruos huius sermones, labyrinthisq́ similes reliquit, ad Voluptatem autem lubens transfugit, verborum istorum retijs tanquam vinculis quibusdam abiectum haudquaquā stolida, sed humana sapiens, laboreq́ ipsum,*

ὅπερ ἐστὶ, πονηρὸν, ἡδεῖαν δὲ τὴν ἡδονὴν οἰηθεὶς, ἀπεκλείειν ἐχρῆν αὐτὸν, ὥσπερ ἐκ ναυαγίου λιμένι προσνέοντα, καὶ γαληνῆς ἐπιθυμοῦντα, συνωθοῦντας ἐπὶ κεφαλὴν ἐς τὸν πόνον, καὶ ἔκδοτον τὸν ἄθλιον παρέχειν ταῖς ἀπρείαις, καὶ ταῦτα, ὥσπερ οἰκέτην, ἐπὶ τὸν τοῦ ἐλέου βωμὸν, ἐπὶ τὴν ἡδονὴν καταφεύγοντα, ἵνα τὴν πολυθρύλλητον ἀρετὴν δηλαδὴ, ἐπὶ τὸ ὄρθιον ἱδρῶτι πολλῷ ἀνελθῶν, ἴδῃ, κᾆτα δι' ὅλου πονήσας τοῦ βίου, εὐδαιμονήσῃ μετὰ τὸν βίον. καί τοι τίς ἂν κριτὴς δικαιότερος δόξειεν αὐτοῦ ἐκείνου, ὃς καὶ τὰ παρὰ τῆς Στοᾶς εἰδὼς, εἰ καί τις ἄλλος, καὶ μόνον τέως τὸ καλὸν ἀγαθὸν οἰόμενος εἶναι, μεταμαθὼν ὡς κακὸν ὁ πόνος ἦν, τὸ βέλτιον ἐξ ἀμφοῖν δοκιμάσας, εἵλετο; ἑώρα γὰρ οἶμαι, τοὺς περὶ

ipsum, id quod est, malum, Voluptatem autem suauem ducens: excluderéne eum decebat quasi ex quodam naufragio ad portum enatantem, & serenitatis cupientem, præcipiti capite in laborem impellendo, & ceu dedititium, inopiæ atque egestati miserum illum tradendo, idq; cùm ille supplicis instar ad Voluptatem tanquam ad misericordiæ aram aliquam confugeret? Nimirum, vt passim ac multis iactatam illam virtutem, cum multo sudore in arduum progressus aspiciat, atque exinde per omnem ætatem laboribus exercitatus, demum post vitam peractam felix atque beatus fiat. Atqui quis quæso iudex iustior in hac causa fuerit, quàm ipse ille qui & ea in quibus Stoa versatur, cognouit vt quisquam alius: & cùm antea solum illud quod honestum est, bonum putaret esse, postea quantum malum foret labor, cognito, id quod melius ex vtroque probauit esse, delegit? Videbat enim, opinor, eos qui de tole-

περὶ τοῦ καρτερεῖν, καὶ ἀνέχεσθαι πόνους, πολλὰ διεξίοντας, ἰδίᾳ δὲ τὴν ἡδονὴν θεραπεύονται, καὶ μέχρι τούτου νεανιευομένους, οἴκοι δὲ κατὰ τοὺς τῆς ἡδονῆς νόμους βιοῦντας, αἰσχυνομένους μὲν, εἰ φανοῦνται χαλῶντες τοῦ τόνου, καὶ προδιδόντες τὸ δόγμα, πεπονθότας δὲ ἀθλίως τὸ τοῦ Ταντάλου, καὶ ἔνθα ἂν λήσειν, καὶ ἀσφαλῶς παρανομήσειν ἐλπίσωσι, χανδὸν ἐμπιμπλαμένους τοῦ ἡδέος. εἰ γοῦν τις αὐτοῖς τὸν τοῦ Γύγου δακτύλιον ἔδωκεν, ὡς περιθεμένους μὴ ὁρᾶσθαι, ἢ τὴν τοῦ Αἴδος κυνέην, εὖ οἶδ' ὅτι μακρὰν χαίρειν τοῖς πόνοις φράσαντες, ἐπὶ τὴν ἡδονὴν ὠθοῦντο ἂν καὶ ἐμιμοῦντο ἅπαντες τὸν Διονύσιον. ὃς μέχρι μὲν τῆς νόσου, ἤλπιζεν ὠφελήσειν τι αὐτὸν τοὺς περὶ τῆς καρτερίας λόγους· ἐπειδὰν δὲ ἤλγησε, καὶ ἐνόσησε, καὶ ὁ πόνος ἀληθέστερον αὐτοῦ καθίκετο, ἰδὼν

tolerandis ac perferendis laboribus multa commemorare solent, priuatim autem Voluptatem colunt, eò quidem vsque iuueniliter sese iactare, domi autem secundum Voluptatis præcepta vitam degere, erubescentes quidem si deprehendantur remittere aliquid de firmitate & contentione, prodereq; professionem suam, patientes autem miserè interea Tantali illud: & vbi latere sese, ac tutò leges transgredi posse confidunt, hiantibus faucibus voluptatem ingurgitantes. Proinde si quis ipsis Gygis annulum daret, vt eo inducto conspici non possint, aut etiam Orci galeam: sat scio quòd laboribus longum valere iussis, ad Voluptatem prosilirent, & cuncti imitarentur Dionysium: qui quidem antea quàm morbo correptus esset, sperare solebat illos de tolerantia sermones multùm sibi profuturos esse. At postquam dolere atque ægrotare cœpit, ac labor re ipsa illum inuasit, animad-

ἑαυτὸν ἀνθρωπον, καὶ τὰναντία λογιζόμενον, καὶ τοῖς ἴσοις ἴσα, καὶ ἓν νῷ ἄνθρωπος ὤν, καὶ ἀνθρώπου σῶμα ἔχων, καὶ διιστάμενος, ἐκ ὧν ἀνθρώπου ἀνθρώπῳ, ἀλλὰς ὅτι ὃς ἂν ὅπως λέγῃ, καὶ ἡδονῆς καταγορῇ, λόγοισι χαίρει, τὸν δὲ νοῦν ἔκει δ' ἔχει. ἄρυκα. ὑμεῖς δ' ἐπὶ τοῖς ψηφοφορήσατε Στοά. μηδαμῶς, ἀλλ' ὀλίγα μοι συνερωτῆσαι ἐπιτρέψατε. Επί. ἐρώτησον· ἀρκεινοῦμαι γάρ. Στοά. μακὸν ἡγῇ τὸν πόνον; Επί. ναί. Στοά. τῶν ἡδονῶν δ' ἀγαθόν; Επί. πάνυ μὲν οὖν. Στοά. τί δ', οἶσθα ὅ, τι διάφορον καὶ ἀδιάφορον, καὶ πθυγμένον καὶ ἀπροπυγμένον; Επί. μάλιστα. Ερ. ἔ φασιν, ὦ Στοά, συνιέναι οἱ δικασαὶ τὰ δισύλλαβα ταῦτα ἐρωτήματα. ὥστ' ἡσυχίαν ἄγετε, ψηφοφορήσουσι γάρ. Στοά. καὶ μὲν ἐκράτησα ἄρ, ἐ σωπήσατε ἐμ

animaduertens corpus suum diuersam à Stoa philosophiam sequi, & contraria statuere, ibi magis quàm istis credidit: atque ita sibi persuasit, homo cùm esset, etiam corpus humanum habere sese: vixitq; exinde non vi statua illo vtens, sed hoc sciens, quòd quicunque aliter dicit, ac Voluptatem accusat, verbis quidem delectetur, animum autem illuc conuersum habeat. Dixi. Vos autem ob hæc sententiâ ferte. STOA. Nequaquam, sed pauca etiam interrogare mihi permittite. EPIC. Interroga: respondebo enim. STOA. Malúmne putas laborẽ? EPIC. Etiã. STOA. Voluptatem autem bonum? EPIC. Atque admodum. STOA. Quid autem? Scísne quid sit differens, vel indifferens, & promotum, vel reiectum? EPIC. Maximé. MER. Negant se Iudices intelligere, Stoa, dissyllabas istas interrogationes: quare silentium agite. Iã enim sententiã ferẽt. STOA. Atqui vicissem sanè, si interrogassem

ἐν τῷ τρίτῳ τῶν ἀναποδείκτων σχήματι. Δί. τίς ὑπερέσχεν; Ερ. πάσαις ἡ ἡδονή. Στοά. ἐφίημι ἐπὶ τὸν Δία. Δία. τύχῃ τῇ ἀγαθῇ· σὺ δὲ ἄλλους κάλει. Ερ. περὶ Αριστίππου Αρετὴ καὶ Τρυφὴ, καὶ Αρίστιππος δὲ αὐτὸς παρέστω. Αρ. πρότεραν ἐμὲ χρὴ λέγειν, τὴν Αρετήν. ἐμὸς γάρ ἐστιν Αρίστιππος, ὡς δηλοῦσιν οἱ λόγοι, καὶ τὰ ἔργα. Τρυ. οὐ μέτοιον, ἀλλ' ἐμὲ τὴν τρυφήν· ἐμὸς γάρ ὁ ἀνὴρ, ὡς ἔστιν ὁρᾷν ἀπὸ τῶν στεφάνων, καὶ τῆς πορφυρίδος, καὶ τῶν μύρων. Δί. μὴ φιλονεικῆτε· ὑπερκείσεται γὰρ καὶ αὕτη ἡ δίκη, ἔστ' ἂν ὁ Ζεὺς δικάσῃ περὶ τοῦ Διονυσίου· παραπλήσιον γάρ τι καὶ τοῦτο ἔοικεν εἶναι. ὥστε ἂν μὲν ἡ Ηδονὴ κρατήσῃ, καὶ τὸν Αρίστιππον ἕξει ἡ Τρυφή. νικώσης δὲ αὖ τῆς Στοᾶς, καὶ οὗτος ἔσται τῆς Αρετῆς κεκριμένος. ὥστε ἄλλοι

in tertia figura, eorum videlicet quæ demonstrari non possunt. IVST. Vtra superauit? MERC. Voluptas calculis omnibus. STOA. Prouoco ad Iouem. IVST. Bona sanè fortuna, vt lubet. Tu verò alios accerse. MERC De Aristippo contendentes Virtus atque Mollicies, & Aristippus verò etiã ipse adesto. VIRTVS. Priorem me dicere conuenit, Virtutem videlicet. Meus enim est Aristippus, perinde atque indicant sermones, & opera. MOL. Haudquaquam, sed me potius. Meus enim est homo ille, quemadmodum videre licet ex coronis, & purpura, & vnguentis. IVST. Ne ambitiosè adeò cõtendite. differetur enim & hæc causa eò vsq; dum Iupiter de Dionysio sententiam feret. Non enim dissimile quippiam hoc quoque videtur esse. Quare tum quidem, si Voluptas vicerit, etiam Aristippum Mollicies habebit. Vincente autem contrà Stoa, & hic erit Virtuti condemnatus. Proinde

alij

λοι παρέσωσαν. τὸ μέντοι μὴ λαμβάνειν σοι τὸ δικαστικόν· ἀδίκως γὰρ ἡ δίκη μεμύηκεν αὐτοῖς. Ερ. μάτην ἄρ' ἀνηλγυθότες ὧδε γέροντες ἄνδρες, ἔτω μακρὰν τὴν ἀνάβασιν; Δί. ἱκανὸν, ἂν πρὸ μέσου λάβοιεν. ἄπιτε, μὴ ἀγανακτεῖτε, αὖθις δικάσαι. Ερ. Διογένη Σινωπέα παρεῖναι καιρὸς, καὶ σὺ δίνιον ἢ ἀργυραμοιβικὴ λέγει. Δικ. καὶ μὲν δὴ γε μὴ παύσασθαι ἐνοχλοῦσα, ὦ Δίκη, ἐκ ἔτι δρασμὸν δικάσεται μοι, ἀλλὰ πολλῶν καὶ βαθέων τραυμάτων· ἐγὼ γὰρ αὐτίκα μάλα πατάξω ὧδε ξύλῳ. Δί. τί τοῦτο; ἀπόφευγε ἡ ἀργυραμοιβικὴ, ὁ δὲ δικάσει, ἐπειγόμενός τε καὶ βάκτρον, ὑμίτριόν τι καὶ ἡ ἀθλία ἔοικε λήψεσθαι. τὸν Πύῤῥωνα κήρυττε. Ερ. ἀλλ' ἡ μὲν γραῦς καὶ πάρεστιν, ὦ Δίκη, ὁ Πύῤῥων δὲ οὐδὲ πάνυ ἀρχὴν ἀνήλυθεν, καὶ ἴσως τοῦτο πράξειεν. Δί. διὰ τί, ὦ Ερμῆ; alij adsunto. Istud autem ne accipiant hi, iudiciale præmium puta. Nam causa hæc incognita & indiscussa manſit ipſis. MERC. Frustráne igitur per longam adeò atque accliuem viam ascenderint viri hi senes? IVST. Abundè est si tertiam etiam partem acceperint. Abite, ne indignemini, aliàs iterum iudicabitis. MERC. Diogenem Sinopensem adesse tempus est. Ac tu itaq; Mẽsaria dic. DIOG. At verò nisi desinat molesta esse, Iustitia, non amplius de fuga mecum apud iudicem aget, sed de multis atque aliis vulneribus. Ego enim quamprimùm adeò fuste hanc contundam. IVST. Quid hoc rei est? profugit Mensaria: ille autem sublato baculo insequitur. Haud mediocre malum aliquod videtur misera illa acceptura esse. ° Pyrrhonem proclama. MERC. At pictoria quidem iamdudum adest, Iustitia: ipse autem Pyrrho principiò ne ascendit quidè huc. Ac videtur hoc facere. IVST. Qua de causa, Mer-

βημῆ; Ερ. ὅτι οὐδὲν ἡγῶνται ἀληθὲς εἶναι. Δι. Συγχωρῶ ἐρήμῃ αὐτὴ καταδικασάτωσαν· τὸν λογογράφον ἤδη καλὰ τὸν Σύραν. καὶ τοι πρώην ἀπηνέχθησαν κατ' αὐτοῦ γραφαὶ, καὶ οὐδὲν ἦσαν ἤδη ἀνεῖσθαι. ἀλλ' ὅμως, ἐπειδὴ δοκεῖ, πρότεραν εἶναι τὴν ἐγκωμιαστικὴν τῶν λόγων. βαδέα, ὅσοι συνειλήλυθατε ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν; Ερ. ἀκόντως, ὦ Δίκη. τό, τε γὰρ μῆκος ἄπαντι δοκεῖ, καὶ ξένον, καὶ ἴδιος, ὥσπερ ἔφης, ἐπηγγελμένον, καὶ τὸ ἐλπίζειν ἀκούσεσθαι ῥητορικῆς μὴ καὶ σμικρόν, ἐν ᾧ μίαν κατηγορεμένων, ἀλλοκαμεῖν δὲ πᾶς ἀμφοτέρους τὸν Σύρα, ζοῦ πολλοὺς ἐπάγαγε ὧ δικασταί. ἀλλὰ ἄρξαι ποτὲ, ὦ Ρητορική, τῶν λόγων. Ρη. πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θεοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις

Mercurii? MERC. Quia nullum putat iudicium aut forum verum esse. IVST. Proinde contumaciæ ipsum condemnent. At iam scriptorem præfæ orationis Syrum illum accerse. Quanquam nuper adeò actiones contra ipsum hæ delatæ sint, & nihil necesse erat tantopere festinari, atque eas tam statim disceptari: veruntamen quia ita visum est, priorem introduc Rhetoricis causam. Papæ, quàm multi ad audiendum conuenêre? MERC. Meritò, Iustitia. Nam hoc ipsum quòd actio hæc minimè vetus aut obsoleta est, sed noua ac peregrina, heri, quemadmodum ais, primùm intentata: deinde quòd & sperant audituros se esse Rhetoricam quidem atque Dialogum per vices accusantes, vtrisque autem Syrum respondentem, multitudinem tantam ad iudicium contraxit. Veruntamen incipe tandem Rhetorica causam dicere. RHETOR. Principiò quidem, viri Athenienses, deos deasque precor omnes,

πάσαις, ὅσην εὔνοιαν ἔχουσα διατελῶ τῇ τι πόλει, καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς τοῦτον τὸν ἀγῶνα. εἶθ', ὅπερ δὴ μάλιστα δίκαιον, τοῦτο παρασχεῖν τοὺς θεοὺς ὑμῖν· τὸν μὲν ἀντίδικον σιωπᾶν ἀναγκαίαν, ἐμὲ δ', ὡς πέφυκα, καὶ βουλόμενον, τὴν κατηγορίαν ἅπασαν ποιήσασθαι. οὐχὶ ταυτὰ δή μοι παρίστατο γιγνώσκειν, ὅταν τι εἰς ἀπίπονθα ἐνθυμῶμαι, καὶ ὅταν εἰς τοὺς λόγους, οὓς ἀκούω. τοὺς μὲν γὰρ λόγους, ὡς ὁμοιοτάτους τοῖς ἐμοῖς, οὕτω ῥᾳδίως ἐνοήσετε· τὰ δὲ πράγματα εἰς τοῦτο προήκοντα ὄψεσθε, ὥστε ὅπως μὴ χαλεπόν τι πείσομαι πρὸς αὐτοῦ, σκέψασθαι δέον. ἀπὸ γὰρ, ἵνα μὴ μακρὰν προοιμιάζωμαι τοῦ ὄντως πάνυ ἀκριβοῦντος, ἄρξομαι τῆς κατηγορίας. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτον τὸν ἐμοὶ μὲν μειράκιον ὄντα, βάρβαρον ἔτι

vt quanta ipse beneuolentia affectus sum erga hanc ciuitatem, ergaq; vos omnes, tantam à vobis ad præsens certamen hoc consequi possim Deinde, quod est æquum maximè, id vobis in mentem à Dijs immortalibus dari, vt aduersarium quidem silentium agere iubeatis: me verò, quemadmodum constitui, mecumq; ipse deliberaui, accusationem peragere posse faciatis. Cæterùm haudquaquam eadem in mentem venit statuere, quoties ad ea quæ passus sum aspicio, & ad orationem ac verba quæ audio. Nam verba quidem quàm simillima meis, ita ad vos fiet: res autem eò vsque processisse videbitis, vt mihi iam necesse sit spectare ne quid peius etiam ab ipso mihi accidat. At enim vt ne longiore proœmio vtar; aqua iamdudum frustra effluente, accusationem ipsam incipiam. Ego enim, viri Iudices, hunc, cùm admodum adhuc adolescens esset, neq; non barbarè etiamnum

ἔτι πλὴν φωνῆς, καὶ μονονχὶ
λάνδυν ἐνδεδυκότα, ἐς τὸν
Ἀσσύριον τρόπον, περὶ πλὴν
Ἰωνίαν ἰοῦσα, πλανόμενον
ἔτι, ἢ ὅτι χρήσαιτο ἑαυτῷ, ἢ
ἅμα τε παραλαβοῦσα ἐπαίδευ-
σα καὶ ἐπιδεᾶ ἐμοὶ ὑμα
θὴς εἶναι, καὶ ἅτε ὁρᾶν εἰς
ἐμὲ (ὑπέπτηξά τι γὰρ ἔτι τότε,
καὶ ἐθιρά πευε, καὶ μόνῳ ἐ-
θαύμαζον) ἀφεῖπε τὸν
ἄνδρα, ὁπόθεν ἐμνήσανόν μι
πλούσιοι ἢ καλοὶ, καὶ καμπροὶ
τὰ προγονικὰ, ὧν ἀχαρίστο
τέτῳ ἐμαυτῇ ἐνεγγύησα πέ-
νητι ἢ ἀφανεῖ, καὶ νέῳ, πρὸς
καὶ ὀλίγα ἐπουρήσαντα μέ-
νῃ, πολλὰς καὶ θαυμασίους λό-
γους. εἶτα ἀγαγοῦσα αὐτὸν ἐς
τὰς φυλέτας τὰς ἐμὰς, πα-
γγράψα, καὶ ἀσὸν ἀπέφηνα,
ὅσα τὰς ὀλιγαρτόβολας ἐγ-
γυᾶς ἀφανίζεσθαι. δόξαν δ'
αὐτῷ πλεονεκτεῖν, ἐπιδεξο-
μένῳ τὸν γάμον πλὴν ὑποείαν,
ἀλλ' ὅτι πλειόνων ἄξιος, ἀπὸ
πάντα-

etiamnum loqueretur, ac tantum non Candyn indutus, Assyriorum more incederet, circa Ioniam inuentũ, errabundum adhuc, & quid de se ipso statueret, nescientem, ad me receptum educaui: & quia videbatur mihi ingenio admodum prompto, & ad discendum apposito esse, meis fixis in me oculis intueri (nam & verebatur adhuc tum me, & colebat, ac solam in admiratione habebat) relictis cæteris quotquot nuptias ambibant meas, diuites atque formosi, & quod ad maiores attinet, etiam illustres, ingrato huic me ipsam despondi, pauperi videlicet, & obscuro, & adolescenti: dote haudquaquam exigua insuper allata, multis & admiratione dignis orationibus. Post hæc adducto eo ad contribules meos, nomen eius in tabulas tacitè retuli, ac ciuem reddidi: vt ij quâ à spe desponsationis meæ excideram, exinde suffocarentur. Porrò cum ipsi visum esset terrarum orbẽ circumuagari, felicitatis cõiugij passim ostẽtare: ne tum quidẽ à tergo relicta

πανταχοῦ ἐπομένη, ἄνω καὶ κάτω περιηγόμην, καὶ κλεινὸν αὐτὸν, καὶ ἀοίδιμον ἐποίουν, κατακοσμοῦσα καὶ περιστέλλουσα καὶ τὰ μὲν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἰωνίας μέτρια, ἐς δὲ τὴν Ἰταλίαν ἀπαλλημῆσαι ἐθελήσαντι αὐτῷ τὸν Ἰώνιον συναλέπλευσα καὶ τὰ τελευταῖα, μέχρι τῆς Κελτικῆς συναπάρασα, ἐνοπορεῖσθαι ἐποίησα. καὶ μέχρι μὲν πολλοῦ πάντα μοι ἐπείθετο, καὶ συνῆν μοι, μηδεμίαν νύκτα ἀπόκοιτος γιγνόμενος παρ' ἡμῶν. ἐπεὶ δὲ ἱκανῶς ἐπεσιτίσατο, καὶ τὰ πρὸς τὴν εὐδοξίαν εὖ ἔχειν αὐτῷ ὑπέλαβε, τὰς ὀφρῦς ἐπάρας, καὶ μεγαλαφθονήσας, ἐμοῦ μὲν ἠμέλησε, μᾶλλον δὲ τέλεον εἴασεν· αὐτὸν δὲ τὸν γενειήτην ἐκεῖνον, τὴν ἀπὸ τοῦ σχήματος, τὴν διάλογον, φιλοσοφίας ἡδὺν εἶναι λεγόμενον, ὑπεραγαπήσας μάλα ἐρωτιμῶς,

sum, sed quoquouersum sequens, sursum atque deorsum circunducebar, clarumque ipsum ac celebrem faciebã, ornando pariter & componendo. Atque ea quidem quæ in Græcia & in Ionia acciderunt, mediocria sunt: postquam autem & in Italiam proficisci statuit, vnà cum eo Ionium mare traieci: & postremò vsque in Galliam vnà progressa, ditescere ipsum feci. At in longum quidem vsque per omnia mihi obtemperabat & conuersabatur mihi, ne vnam quidem noctem extra lectum à nobis diuertens. At vbi iam abundè viaticum sibi comparâsse visus est, & quantum ad famam & existimationem attinet, rectè sibi omnia habere credidit: adductis supercilijs, & elatum præ se animum ferens, me quidem neglexit, imò verò prorsus missam fecit: ipsum verò barbatum illum, ex habitu conspicuum, Dialogum videlicet, quem philosophiæ filium esse perhibent, suprà quàm decet amando, atque admodum amatoriè prosequendo, na-

κῶς, πρεσβύτερον αὐτοῦ ὄντα τούτῳ σύνεστι. καὶ οὐκ αὐσχύνεται, τὴν μὲν ἐλευθερίαν, καὶ τὸ ἄνετον τῶν ἐν ἐμοὶ λόγων συντεμὼν, εἰς μικρὰ δὲ καὶ κομματικὰ ἐρωτήματα κατακλείσας ἑαυτὸν, καὶ ἀντὶ τοῦ λέγειν ὅ, τί βούλεται μεγάλῃ τῇ φωνῇ, βραχεῖς τινας λόγους ἀναπλέκων, καὶ συλλαβίζων, ἀφ' ὧν ἀθρόος μὲν ὄπαιυος, ἢ κρότος πολὺς οὐκ ἂν ἀπαντήσειεν αὐτῶν, μελίαμα δὲ παρὰ τῶν ἀκουόντων, καὶ τὸ ἐπισεῖσαι τὴν χεῖρα ἐντὸς τῶν ὄρων, καὶ μακρὰ ἐπινεῦσαι τῇ κεχαλῇ, καὶ ἐπιστενάξαι τοῖς λεγομένοις. τοιούτων ἠράσθη ὁ γενναῖος, ἐμοῦ καταφρονήσας· φασὶ δὲ αὐτὸν μηδὲ πρὸς τὴν ἐρώμενον τοῦτον εἰρήνην ἄγειν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκεῖνον, οἶμαι, ὑβρίζειν. πῶς οὖν οὐκ ἀχάριστος οὗτος, καὶ ἔνοχος τοῖς περὶ κακώσεως νόμοις; ὃς

do, natu quàm ipse est, grandiorem: cum eo nunc consuetudinem habet. Neq; pudet ipsum libertatem quidem hanc orationis meæ, qua veluti laxatis habenis soluta ac libera fertur, concidere, in paruas autem & perbreuia commata tractandas quæstiones seipsum includere. Ac pro eo quod licitum ipsi fuerat, quodcunque libuisset, plena ac sonora voce eloqui, breues quasdam sententiolas inter se implicare, & quasi per syllabas numerare. Vnde sanè conferta quidem laus aut multus applausus haudquaquam obuenerit ipsi, irrisio verè auditorum nonnulla, & attollere manum, intra fines tamen, & longè annuere capite, & ingemiscere dictis. Tales nimirum sunt quibus generosus iste amacus me contempsit. Aiunt autem ipsum ne cum isto quidem amasio suo pacem agere, sed & erga illum contumeliosè, opinor, se gerere. Quomodo igitur non ingratus, atq; obnoxius ijs quæ e mala tractatione sancitæ sunt legibus censendus fuerit,

ὃς τὴν μὲν νόμῳ γαμετὴν, παρ' ἧς τοσαῦτα εἴληφε καὶ δι' ἣν ἔνδοξός ἐστιν οὕτως ἀτίμως ἀπέλιπε, καὶ καινῶν ὠρέχθη πραγμάτων, καὶ ταῦτα νῦν, ὁπότε μόνην ἐμὲ θαυμάζουσι, καὶ ἐπιγράφονται ἅπαντες προστάτην ἑαυτῶν. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἀντέχω, τοσούτων μνηστευόντων, καὶ κόπτουσιν αὐτοῖς τὴν θύραν, καὶ τοὔνομα ἐπιβοωμένοις μεγάλῃ τῇ φωνῇ, οὔτε ἀνοίγειν, οὔτε ὑπακούειν βούλομαι· ὁρῶ γὰρ αὐτοὺς οὐδὲν πλέον τῆς βοῆς κομίζοντας. οὗτος δὲ οὐδὲ οὕτως ἐπιστρέφεται πρὸς ἐμὲ, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἐρώμενον βλέπει, τί, ὦ θεοὶ, χρηστὸν παρ' αὐτοῦ λήψεσθαι προσδοκῶν; ὃν τοῦ τρίβωνος οὐδὲν ὁρᾷ πλέον ἔχοντα. εἴρηκα, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὑμεῖς δὲ, ἢν εἰς τὸν ἐμὸν τρόπον τῶν λόγων ἀπολογεῖσθαι θέλῃ, τοῦτο μὴ ἐπιτρέπετε, ἄγνωμον γὰρ, ἐπ' ἐμὲ τὴν ἐμὴν μάχαιραν ἀκονᾷν. κατὰ δὲ τὴν αὐτοῦ ἐρώμενον, τὴν Διάλογον, οὗτος ἀπολογείσθω,

qui legitimè quidem nuptâ, à qua tanta accepit, & per quam nobilis & clarus adeò est, ita ignominiosè reliquit, ac nouas atque alienas res appetiuit, idq; nunc, quando solam me cuncti mirantur, & veluti præsidem suum, scripto testantur? At ego quidem repugno tot procis ambientibus me: & pulsantibus ianuam illis, ac nomine inclamantibus me voce elata ac magna, neque aperire volo, neque etiam exaudire. Video enim illos nihil ampliùs clamore isto hinc auferre. Iste verò etiam ne sic quidem ad me reuertitur, sed ad amasium illum suum respicit: & quid tandem boni, ô dij, ab eo accepturum se sperans, quem præter pallium habere videt ampliùs nihil? Dixi, viri Iudices. Vos autem si meo iste orationis atq; verborum modo respondere voluerit, ne permittite. Iniquum enim foret meam contra me machæram acui. Sed iuxta amatum à se Dialogum illum respondeat, si potest.

γάσω, ἢν λύωνται. Βρ. τοῦτο μὴ ἀπόθανον· ὑγρὸν οἷόν τι, ὦ Ρητορικὴ, μόνον αὐτὸν ἀπολογήσῃ κατὰ σχῆμα τοῦ διαλόγου, ἀλλὰ ῥᾴδιον καὶ αὐτὸς ἀπάτω. Συ. ἐπεὶ καὶ τοῦτο, ὦ ἄνδρες, ἡ ἀντίδικος ἠναγκάκτησεν, εἰ μακρῷ χρώμενος τῷ λόγῳ, καὶ αὐτὸ τὸ λελύσθαι λέγων παρ' ἐκείνης λαβών· πολλὰ μὲν ἐκερῶ πρὸς ὑμᾶς, τὰ δ' ἐφάλαια δ' αὐτὰ ἐπιλυσάμην τῶν κατηγορηθέντων, ὑμῖν ἀφελέσθαι σκοπῶν περὶ ἁπάντων. πάντα γὰρ, ὅσα δίκης ἐγκαλοῦσα περὶ ἐμοῦ, ἀληθῆ ὄντα διηγήσατο. τὴ γὰρ ἐπαίδευσα, καὶ συναπολύμην, καὶ ἐς τὰς Ἐλλήνας ἐνέγραψε, καὶ κατὰ γε τοῦτο χάριν ἂν ἀπέλειπον τοῦ γάμου. διὰ ἃς δ' αἰτίας ἀφεῖπον αὐτῷ, ἐπὶ τοῦτο τὸν Διάλογον ἐφαπόμην, ἀκούσατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ μὴ μνήμην τῆς χάριτος ποιήσησθε ψυδόμενον ὑπολάβοιτε.

test. MERC. At hoc quidem non persuadebit, Rhetorica. Neque enim fieri potest vt hic solus iuxta formam & morem dialogi respondeat, sed perpetua oratione ipse quoque dicat. SY. Posteaquam, viri Iudices, hoc quoque malè habet aduersariam, longiore paulò oratione vtar, ipso quoque eo quod dicere possum, abilla accepto, multa quidē verba apud vos haud quaquam faciam: capita verò ipsa dissoluendo, eorum de quibus ille me accusauit, vobis vniuersum negotium exinde inspiciendum ac perpendendum relinquam: omnia enim quæcunque modò de me narrauit, ita vt sunt, ac verè narrauit. Nam & educauit me, & mecum à quocunque abij profecta est, & Græcorum ciuitati adscripsit: eóque certè nomine etiam gratiam lubens egerim nuptijs istius. Cæterùm ob quas causas relicta ea ad Dialogum hunc diuerti, de eo quæso, viri Iudices, vt me paulisper audiatis. Ac me cōmodi alicuius gratiā nihil quic-

βοῆτι, ἐγὼ γάρ, ὁρῶν ταῦτα οὐκ ἔτι σωφρονοῦσαν, οὐδὲ ἐμμενοῦσαν ἐπὶ τῷ κοσμίῳ σχήματι, οἷόν ποτε ἐσχηματισμένην αὐτὴν ὁ Παιανιεὺς ἐκεῖνος ἠγάγετο, κοσμουμένην δὲ καὶ τὰς τρίχας ἀναπλεξαμένην εἰς τὸ ἐπιτήδειον, καὶ φυκίον ἐντριβομένην, καὶ τὸ ὄφθαλμῷ ὑπογραφομένην, ὑπόπλουν τε ἅμα καὶ παρηφυκαπον, ὅποιον τὸν ὀφθαλμὸν φέροι. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐῶ, καθ' ἕκαστα δὲ τὴν νύκτα, ὁπῇ σφῶν ἀπὸς ἡμῶν ἐνεπίμπλατο μεθυόντων ἐρασῶν, κωμαζόντων ἐπ' αὐτὴν, καὶ κοπτόντων τὴν θύραν, ἐνίων δὲ καὶ ἀσθιάζεσθαι σὺν ὀδυρμῷ κόσμῳ τολμώντων· αὕτη δὲ ἐγέλα, καὶ ἥδετο τοῖς θρομβώδεσι. καὶ τὰ μὲν πολλὰ παρεκύπτεν ἀπὸ τῶν σίφωνος, ᾀδόντων ἀκόσμα παρακέλευσμα τῇ φωνῇ ᾠδάς τινας ἐρωτικὰς ἢ καὶ παρανοίγουσα τὰς θυείδας, ἵνα οἱ ὁμοῦ ναθῶν, ἀσίλλαινε, ὥστε μοιχοῦ τοὺς αὐτῶν. ὅπερ ἐγὼ μὴ quam falsi dicere existimetis. Ego enim cùm viderem hanc haudquaquam amplius temperantem esse, neq; etiam in eo modesto habitu permanere, quo olim ornatam ipsam Pæanensis ille duxerat, comptam autem, & capillos meretricio more collocantem, præterea fuco illitam, & genas cerussa quoque pingentem: suspicari statim cœpi, ac tacitè observare quorsum verteret oculum. Ac cætera quidem missa facio: singulis autem noctibus angiportus quidem noster replebatur amatoribus temulentis, & lasciuè erga illam petulanterq; multa agentibus, ac fores pulsantibus, quibusdam verò etiam vi intrò sese citra omnem modestiam ferre audentibus. Hæc autē videbat, & ijs quæ agebantur, delectabatur, ac plerunq; vel de tecto prospiciebat, canentes illos aspera voce cantilenas quasdam amatorias auscultans: vel etiam apertis clàm foribus dum me latēre ista putat, lasciuè se gerebat, & stuprabatur ab illis. Quod cū ego ferre

ρίαν γράψασθαι μὲν αὐτῷ μοιχείας οὐκ ἐδοκίμαζον, ᾧ γε τότε νῷν δὲ οἰκοῦντι τῷ Διαλόγῳ τῷδε ἐπιθέσθαι, ἠξίουν καταδιαιτᾶσθαι παρ' αὐτόν. ταῦτα δ' ἔφην, ἀξιῶν αὐτὸν ἐμοὶ μὲν χάριν ἄγειν· εἰ δέ τι καὶ μηδὲν αὐτῷ διαφέρω ἐγὼ πρᾶξαι, καλῶς ἔχει μοι, ἀνδρὶ ἤδη τετταράκοντα ἔτη γεγονότι· θορυβῶν μὲν ἐκείνων, καὶ δίκῶν ἀπαλλαχθαι, καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς δικαστὰς ἀπραμβάτους, μὴ τυράννων καταγνώσεως, καὶ ἀσεβείας ἐπαίνους ἐφιγόντι, εἰς δὲ τὴν Ἀκαδημίαν, ἢ εἰς τὸ Λύκειον ἐλθόντα, ὧν βούλεσθε τούτῳ Διαλόγῳ συμπότην, πρῖμα συναγωνιούμενον ποθ' ἕξων ἐκεῖ, ἤδη ποθ' ὑμᾶς δ' ἐπορκοῦν τῷ ψήφῳ ἐνίσχειν. Δι. τίς λαρατᾶ; Ερ. πολλοὶ ἐσθ', πλὴν μίας. Δι. ῥᾴστα δὴ ἴσως ἐστίν, ὃ πλὴν ἐναντίαν

ferre non possem, accusare quidem ipsam adulterij non placebat: ad Dialogum autem hunc in vicino habitantem accedens, rogabam vt is me recipere vellet. Atque hæc illa sunt, Iudices, quibus ego tanta iniuria Rhetoricam affeci. Quanquam etiam si nihil tale ab ipsa commissum esset: tamen, puto, deceret me, virum iam propè quadraginta annos natum, à tumultibus quidem istis & causis agendis desistere, ac viros iudices pati quiescere, cùm Tyrannorum accusationibus, tum optimatium laudibus euitatis: in Academiam autem vel Lycéum ingressum, cum optimo hoc, Dialogo videlicet, vnà deambulare, paulatim ac sensim cum eo disputando. Multa adhuc habens, Iudices, quæ dicere poteram, in præsentia quiescam. Vos autem sententiam iurijurando iusto consentaneam proferte.

IVST. Vter vincit? MER. Omnibus calculis Syrus, excepto vno. IVS. Apparet rhetorem fuisse aliquem, qui con-

τίαν θέμενος, ὁ Διάλογος ἐπὶ τ αὐτῶν λέγε· ὑμεῖς δὲ περιμείνατε, διπλασίονα ἀπεισόμενοι τὸν μισθὸν ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς δίκαις. Δια. ἐγὼ δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, μακρὸς μὲν ἀπτείνειν τοὺς λόγους οὐκ ἂν ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν, ὥσπερ εἴωθα. ὅμως δὲ, ὡς νόμος ἐν τοῖς δικαστηρίοις. οὕτω ποιήσομαι τὴν κατηγορίαν, ἰδιώτης πανταπασι, καὶ ἄτεχνος τῶν τοιούτων ὤν. καί μοι τοῦτο ἔστω πρὸς ὑμᾶς τὸ προίμιον. ἃ δὲ ἠδίκημαι, καὶ πρὶ ἐβρεισμαι πρὸς τούτου, ταῦτά ἐστιν, ὅτι με σεμνὸν τέως ὄντα, καὶ θεῶν πέρι, καὶ φύσεως, καὶ τῆς τῶν ὅλων περιόδου σκοπούμενον, ὑψηλὸν, ἄνω που τῶν νεφῶν ἀροβατοῦντα, ἔνθα ὁ μέγας ἐν οὐρανῷ Ζεὺς, πτηνὸν ἅρμα ἐλαύνων φέρεται. κατασπάσας αὐτὸς, ἤδη κατὰ τὴν ἀφίδα πετόμενον, καὶ ἀναβαίνοντα ὑπραίνω τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὰ πτερὰ σαυτρί-

trarium tulit. Heus Dialoge, sub ijsdem Iudicibus dic tu quoq; Vos autem sedentes manete, duplicem accepturi mercedem, pro vtraque videlicet lite. DIA. Ego verò, viri Iudices, longiorem quidem proferre orationem apud vos haudquaquam statueram, sed breuibus verbis, vt consueui, rem expedire: veruntamen vti lex est in iudicijs, ita peragam accusationem: quanquam imperitus planè, atq; istarum rerum indoctus sim. Atque hoc ad vos exordium peractum mihi sit. Quæ verò per iniuriam & contumeliosè ab hoc passus sum, ea ita se habent. Nam me, cùm grauis antea ac venerandus essem, ac de dijs pleraque, & natura, & vniuersi huius ambitu considerarem, sublimis supra nubes alicubi per aërem incedens, vbi magnus ille per cœlum Iupiter alatum currum agens fertur: abstractum inde ipse, cùm iam in summa conuexitate volarem, atque vltra cœlum ascenderem, & alis confractis.

συντρίψας, ἰσοδίαιτον τοῖς πολλοῖς ἐποίησε· καὶ τὸ μὲν τραγικὸν ἐκεῖνο. καὶ σωφρονικὸν πρόσωπεῖον ἀφεῖλέ μου, κωμικὸν δ' ἄλλο, καὶ σατυρικὸν ἐπέθηκέ μοι, καὶ μικροῦ δεῖν γελοῖον. εἶτά μοι ἐς τὸ αὐτὸ φέρων, συγκαθεῖρξέ μοι τὸ σκῶμμα, καὶ τὸν ἴαμβον καὶ κυνισμὸν, καὶ τὴν Εὔπολιν καὶ τὴν Ἀριστοφάνην, δεινοὺς ἄνδρας ἐπικρτομῆσαι τὰ σεμνὰ, καὶ χλευάσαι τὰ καλῶς ἔχοντα. τελευταῖον δὴ, καὶ Μένιππόν τινα, τῶν παλαιῶν κυνῶν μάλα ὑλακτικὸν, ὡς δοκεῖ, καὶ κάρχρον ἀνορύξας, καὶ τοῦτον ἐπεισήγαγέ μοι, φοβερόν τινα ὡς ἀληθῶς κυνὰ, καὶ τὸ δῆγμα λαθραῖον, ὅσῳ καὶ γελῶν ἅμα ἔδακνε. πῶς οὖν οὐ δεινὰ ὕβρισμαι, μηκέτ' ἐπὶ τοῦ οἰκείου σχήματος δακείμενος, ἀλλὰ κωμῳδῶν καὶ γελωτοποιῶν, καὶ ὑποθέσεις ἀλλοκότους ὑποκεινόμενος

ctis, æqualem & eiusdem conditionis cum multitudine promiscua fecit. Ac tragicam quidem illam atque modestam personam abstulit mihi: comicam verò aliã, atq; satyricam quandam imposuit, ac tantùm non ridiculam. Deinde in eundem locum ad me adducta, conclusit mecum Conuiciũ, Iambum, Cynicam petulantiam: præterea q Eupolin & Aristophanẽ, vehementes videlicet viros ad exagitandũ grauia illa, & ad irridendum ea quæ præclara ac pulchra sunt. Postremò autem r & Menippo quodam ex antiquis illis canibus admodum latratu facili ac prompto, vt videtur, deinde mordaci atque aspero quoque effosso, hunc quoq; ad me introduxit, terribilem reuera canem, & morsu latenter inuadẽtem, eo nimirum quòd etiã ridendo pariter mordeat. Proinde quomodo non graui contumelia affectus videar, qui neq; familiari ac proprio habitu ampliùs conspicior, & comœdias agendo, ac risus ciendo, argumentaq; aliena tractando, quasi quendam histrionem

illi

νόμῳ σὺ αὐτῷ; τὸ γὰρ πάντων ἀδοκητότατον, ὁρᾶσίν τινα παράλογον καινοτομίαν, καὶ ὅτι ξένος εἰμί, ὅτι ἐπὶ τῶν μετρίων βέβηκα, ἀλλὰ καὶ ὑποκύψας ταύρῳ λίπω, σαυθητόν τι, καὶ ξυνὸν φάσμα τοῖς ἀπέσοι λοκῶ. ΕΡ. τί οὖν πρὸς ταῦτα ἐρεῖς, ὦ Σύρε; ΣΥ. ἀπροσδόκητον, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὸν ἀγῶνα ἕξειν ἀγωνίζομαι παρ' ὑμῖν. πάντα γοῦν μᾶλλον ἂν ἤλπιζε τις Διάλογον, ἢ τοιαῦτα ἐρᾶν περὶ ἐμοῦ, ὃν πάλαι βωμολόχον ἐγὼ σκυθρωπὸν ἔτι τοῖς πολλοῖς δοκοῦντα, καὶ ὑπὸ τῶν συνεχῶν ἐρωτήσεων κατεσκληκότα, καὶ ταύτῃ ἀδύσωπον ἔνιοι δοκοῦντα, ὁ πάντῃ δὴ ἀδολὸν, ὅλως τοῖς πολλοῖς ἀνεπαισμύλον, πρῶτον μὲν αὐτὸν ἐπὶ γῆς βαίνειν ἐς ἀνθρώπινον ἦθος τρόπον, μετὰ τοῦ κόσμου καὶ πολιτικῆς, ἀρβυλίδας, καὶ μανδύαν καταναγκάσας, ἁλίσκεσθαι τοῖς ὁρῶσι πρόσκοπον. ἐπὶ πᾶσι δὲ,

illi me gero? Nam quod omnium absurdissimum est, temperatura quadam aliena ac noua mixtus sum, & neque pedestris amplius sum, neque in sublimibus incedo: sed planè Centauri modo compositum quiddam ac peregrinum spectrum auditoribus appareo. MER. Quid igitur ad hæc dices, Syre? SYR. Inexpectatum equidem, viri iudices, certamen hoc apud vos sustineo. Quid uis enim citiùs putâram Dialogum, quàm hæc de me dicturum esse. Quem ego susceptum tetricum adhuc plerisque apparentem, & præcontinuis interrogationibus præfractum ac durum, eóque nomine venerabundum quidem aliquid præ se ferentem, haudquaquam tamen omnino suauem, aut etiam multitudini acceptum, principiò quidem ipsum per terram incedere ad humanum hunc morem assuefeci: posteà autem squalore isto multo abstersо, & ridere ipso coacto, suauiorem ac gratiorem aspicientibus exhibui. Supra omnia

ἀ, τὴν κωμῳδίαν αὐτῶν παρέσχεσθαι, καὶ κατὰ τοῦτο, πολλὴν οἱ μηχανώμενος τὴν εὔνοιαν πρὰ τῶν ἀκουόντων. οἱ τέως τὰς ἀκάνθας τὰς ἐν αὐτῷ δεδιότες, ὥσπερ τὸν ἐχῖνον, λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας ἐφυλάττοντο. ἀλλ' ἐγὼ οἶδ' ὅπερ μάλιστα λυπεῖ αὐτὸν, ὅτι μὴ τὰ ἰσχνὰ ἐκεῖνα καὶ λεπτὰ καθήμενος πρὸς αὐτὸν σμικρολογοῦμαι, εἰ ἀθάνατος ἡ ψυχὴ, καὶ πόσας κοτύλας ὁ θεὸς, ὁπότε τὸν κόσμον εἰργάσατο, τῆς ἀμιγοῦς, καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ἐχούσης. οὐσίας ἐνέχεεν εἰς τὸν κρατῆρα, ἐν ᾧ πάντα ἐκβάννυτο, καὶ εἰ ῥητορικὴ πολιτικῆς μορίου εἴδωλον, κολακείας τὸ τέτρτον· χαίρει γὰρ, οὐκ οἶδ' ὅπως, τὰ τοιαῦτα λεπτολογῶν, καθάπερ οἱ τὴν ψώραν ἡδέως κνώμενοι. καὶ τὸ φρόντισμα ἡδὺ αὐτῷ δοκεῖ, καὶ μέγα φρονεῖ, ἢν λέγηται, ὡς οὐ παντὸς ἀνδρός ἐστι συνιδεῖν, ἃ περὶ τῶν ἰδεῶν ὀξυδορκεῖ. ταῦτα δηλαδὴ

omnia autem Comœdiã cum ipso coniunxi, ac per hoc multam illi beneuolentiam apud auditores conciliaui: qui antea spinas in eo istas metuentes, perinde vt Echinum, in manus accipere ipsum fugiebant. Cæterùm noui ego quod maximè ipsum malè habet, nempe quòd non tenuia illa atque exilia sedendo cum eo argutari soleo, sit ne anima immortalis videlicet, & quot heminas Deus quando mundum fabricauit, sinceræ & eodem modo sese habentes substantiæ in craterem illum, in quo vniuersa miscendo temperabat, infuderit: & num Rhetorica politicæ particulæ imago, adulatoriæ pars quarta sit. Delectatur enim nescio quo pacto huiusmodi argutias disputando, perinde vt illi qui ex psora libenter fricantur. Ac cogitatio ista & cura, dulcis ipsi videtur: ac magnificè se effert si dicatur quòd non cuiusuis hominis sit ea intelligere, quæ ipse de ideis subtiliter & acutè speculatur. Huiusmodi videlicet

ἀλλ' οὐ παρ' ἐμοῦ ἀπαιτεῖ, ἀλλὰ τὰ πέδας ἐκεῖνα ζητᾷ, οὐ ἀφορᾷ πρός, τὰ πρὸς τοῖν ποδοῖν οὐχ ὁρῶν. ἐπεὶ τί γε ἄλλων ἕνεκα ἂν ἄρ, οἶμαι, μέμψαιτό μοι, ὡς θοιμάτιον τοῦ τὸ Ἑλληνικὸν περιεσπάσω αὐτῷ, βαρβαρικὸν μεταλλάξας, οὐ ταῦτα, βαρβαρικὸν αὐτὸς ἂν δοκῶν. ἠδίκουν γὰρ ἄν, τὰ ξιαῦτα εἰς αὐτὸν παρανομῶν, οὐ τὸν πάτριον ἐσθῆτα λωποδυτῶν. ἀφροσύνημα, ὡς δοκῶ μοι. ὑμεῖς δ' ὁμοίαν τῇ πολλοὶ τῶν ψῆφον ἐνίκατε. Βρ. βαβαὶ, δίκαια ὅλως λέγεις. ὁ δὲ αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ πολλὰ, δέκνυσι ὁμοφόρος ὤν, ἀμείνων, τοῦ ἔθος ὄν, οὐ πᾶσι τοῖς τετυφλωμένοις οὕτως φέρει, οὐ μὲ παύσασθ' φθονοῦντες τοῖς ἀεὶ σοῖς. ἀλλ' ὑμεῖς μὲν ἄπιτε ἀγαθῇ τύχῃ, κεῖνον δὲ τὰς λοιπὰς δικάζομεν.

licet à me quoque poscit, & alas illas quærit, ac sursum aspicit: illa interim quæ ante pedes sunt, non videns. Nã cæterorũ certè causa haudquaquam, puto accusauerit me, quòd veste hac Græca detracta, barbaricam ipsi induerim, & hoc, cùm barbarus ipse videar esse. Iniuriam enim feciſſem, si legibus præteritis in ipsum talia commiſiſſem, ac patrio vestitu graſſatorum more spoliaſſem. Respondi, Iudices, quantum posſibile mihi fuit. Vos autem similem priori sententiam quæso ferte. MER. Papæ omnibus decem vincis. Nã ipse ille prior ne nunc quidem eadem cum cæteris sentit. Nimirum cõsuetudo hæc illius est, atque omnibus perforatũ calculum ferre solet, nec facilè deſierit optimis quibuſque inuidere. Sed vos quidem nunc abite bona cum fortuna: in craſtinum autem & de reliquis cognoſcemus.

GILBER.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a HOMERO cæco.] *Thersites in Mortuorum dialogis Homerum vocauit cæcum: id quod negat Lucianus lib. 2 Verarum historiarum. Sunt contrà, qui scribunt, eum adeò pauperem fuisse, vt luminibus ægritudine amissis, non esset illi vnde sumptus puero à quo duceretur, impenderet. Herodotus cum Plutarcho id nominis à cæcitate sortitum fuisse scribunt. ὅμηρον enim cæcum appellãt Cumani. b* Iuncto curru totũ diem.] *In dialogo Mercurij & Solis, è Ioue mandato Mercurius Solem admonet ne tribus continuis diebus currum agat, nec luceat.*

c Lumen exhibens.] *Lunam ait splendere παῖς κωμάζων.*

d Nolo enim dicere.] *Alludit ad ea quæ de Cræso scribit Herodotus lib. 1. e* Aut somnum ad omnes volantem.] *Qualis Deus sit Somnus & Somnium vide 2. Iliad. vbi volatilis singitur, quod Virgil. in Aeneid. sæpe imitatus. Et lib. 6. vbi Aeneas apud inferos complecti voluit patrem Anchisen, de somnio sic meminit:*

Par leuibus ventis, volucriq; simillima somno:

Item lib. 5. cùm narrat quomodo Palinurus deceptus à somno, è prora in mare decideri t, somnusq; recesserit:

Ipse volans tenues se sustulit ales in auras.

De ratione somniorum vide Luciani Somnium siue Gallũ. Homerus in Odyss. 19. fingit duas esse portas somniorum, per quas exeuntia efferunt se hominibus. Alteram eburneam, cuius somnia vana & ἄσημα sunt: alteram verò corneam, cuius somnia vera esse dicuntur. Id Virgilius lib. 6. Aeneid. imitatus est. Vide de eo primum librum Macrobij in Scipionis somnium, cap. 3. vbi ex Porphyrio de poëtis Somnij disputat. Extant quorundam commentarij cùm Græci, tum Latini de Somnijs. f Tu verò filia.] *Phurnutus, Iouem Iustitiæ patrem creditum ait, ea ratione, quòd sit princeps & imperator vniuersorum, quodque quæcunq; reges facerent, vt iusta & æqua putarentur. Eadem ratione Anaxarchus Sophista apud Arrianum in quarto Histo. antiquos ait Ioui assistentem iustitiam fecisse, quam interpretationem Arrianus non satis probat. g* Assidens iuxta deas.] *Apocration scribit, Athenienses*

vocare

vocare Erinnyes, συμνὰς θεὰς, quasi dicas deas castas & incorruptas. Paus. in Corinth. ait, Semnas à Sicyonijs, Eumedici ab Atticis. In Attica tamen etiam: Iuxta Dearum, inquit, templum, quas σεμνὰς vocant. Sophocles de his multa, præcipuè in fabula Oedipi Epicolono. Has vocat Hesiodus in Theogonia, Erinnyes. Semnis deis oues prægnantes immolabant, & melicratum. Philemon poëta Comicus diuersas Eumenidas & Semnas fecit in fabulis. h Filius ille Sophronisci.] *Socratem Sophronisci lapicidæ fabri & Phænaretæ obstetricis filium, Apollinis oraculo sapientissimum iudicatum, reum postulârunt Anytus & Melitus, quòd corrumperet iuuentutem, deos contemneret, nouas superstitiones introduceret, Athenienses veneno sustulerunt. Melitum damnatum capitis, Anytum & cæteros accusatores in exilium actos, ex Laërtio, Platone & Themistio, in sermone εἰς τὴν αὐτοῦ πατέρα, scimus Socrati æream statuam, quæ in Pompeo poneretur, à Lysippo factam, esse decretam, ciuitatem lustratam, palæstras & gymnasia, velut in publico ciuitatis luctu, clausa, &c. Occidistis, occidistis sapientissimam & innocentissimam lusciniam Musarum. Vide ea quæ annotauimus in Parasito, ex Aeschine, & Fugitiuis & Ioue confutato.* i Ne gallo quidem Aésculapio.] *Cum dracone etiam gallum attributum legimus propter vigilantiam, de quo ipsi res sacra fiebat. quin & Socrates apud Platonem moriturus, sumpto veneno, cùm puer illi detexisset, quòd illi iam frigerent præcordia: Debemus, inquit, ô Crito. hoc summis viribus egerat, vt Socrates vitæ suæ consuleret. adeò inerat illi viro natiua quædam vis vrbanitatis, vt moriens etiam iocaretur. Nam hanc ferunt illi fuisse supremam vocem.* k Qui quum solum attigerint foris lebetem.] *ψαῦσαι λέβητος, non multùm abest, quod dixit Cornel. Tacitus in Dial. cùm ait: In cortina esse. Id contrarium est, quod Græci δεῦσοποιὸν vocant. Quæ enim in cortina siue lebete sunt, nondum penitùs imbiberunt fucum. At herculè, inquit, peruulgatis iam omnibus cùm vix in cortina quisquam assistat, qui elementis studiorum, etsi non instructus, vt certè imbutus sit.* l Annón nosti Pana.] *De Pane in Icaromenippo & in epigrãmate eiusdem Luciani de Echo & Pane dictum est. In deorũ cõcilio dicitur caprarius*

vius homo. *Solitudine delectatur, & maximè loca maritima colit, ideoque ἀλίπλαγκτος & à Græcis appellatur, & Echonẽ amare existimatur. Mare autem πολύηχον est: i. vocale & clamosum.* m Pelasgicum.] *Locus in arce Athenienſi fuit hoc nomine, cuius & Ariſtophanes meminit.* n Quo Echo.] *Iactat hic Pan amorem ſuum, cùm erga alias Nymphas, tum præcipuè erga Echo: & conuenit hoc. cùm enim in ſcopulis & ſyluis degat, non habet cui loquatur, cui accinat, aut ἐπικωμάζοι, præter ſolam Echo. Nemo enim alius audit, aut illi reſpondere poteſt. Ouid. lib. 13. Metam. de Echo.*

Inde latè ſyluis nulloque in monte videtur,
Omnibus auditur, ſonus eſt qui viuit in illa.

o Pyrrhonem proclama.] *Hic ex pictore philoſophus, huius meminit Laërt. libr. 1 & lib. 9. autor Scepticorum ſectæ, qui ſemper aſſenſum retinebant, ſemper ſe dubitare præ ſe ferentes. De quibus idem Lucianus in Vitarum auctione ſub finem. Extant Sexti philoſophi Pyrrhoniarum hypotypoſeõn libri tres Græcè & Latinè, quibus in tres philoſophiæ partes ſeuerißimè inquiritur. Lucianus noſter in Icaromenippo & in vitarum auctione.* p Scriptorem proſe.] *Intellige Lucianum Rhetorem ex Samota Syriæ ciuitate natum. Syria autem maioris Aſiæ regio eſt, iuxta Iudæam, quæ hodie Syria vocatur, de qua Strabo libr. 16. Plin. libr. 5 cap. 12. & 22. Pomp. Mela lib. 1. capite 11. Volaterr. lib. 11. cap. 1. qui varia & diuerſa nomina recitat, & tandem doctiſsimè ſuo ordine deſcribit.* q Eupolin.] *Eupolis Athenienſis priſcæ comœdiæ ſcriptor, claruit Apollodoro principe Athenis, Olympiade 86. & fuit vitiorum hominum acerbiſsimus impugnator. habuit canem Moloſſum genere, qui in Ephialtem ſeruum, qui Eupolidis fabulas ſurripuerat, acerrimo impetu mordicusque comprehenſum interfecit.*

r Et Menippo.] *Menippus Cynicus fuit philoſophus dicax & feſtiuus, cuius Laërt. meminit in Philoſophorũ vitis, quemq; ſubinde pro ſuo decoro dialogis aliquot loquentem introducit noſter Lucianus, & ab eo Satyram Menippeam cognominauit Varro, quam Gellius lib. 1. cap. 17. citat.*

ΡΗΤΟΡΩΝ ΔΙ. ΜΑΓΝΗΤΟΣ. RHETORVM præceptor.

Bilibaldo Birckeimero interprete.

ARGVMENTVM.

INsectatur hoc scripto Lucianus corruptam, suorum temporum eloquentiam, & affectatum dicendi genus eorum, qui se maximè facundos esse, atque egregiè perorare existimant, cùm verba quædam ex vltima vetustate repetita, & vix ipsi Euandri matri intellecta, orationi passim admiscent, aut verius infarciunt: quales fuerunt nostra ætate non pauci, cùm apud Germanos alicubi, tum præcipuè apud Italos, quibus maximè ea cura fuit ita loqui, vt à nemine intelligerentur. In quorum gratiam & superioribus annis dialogus ille, qui Volscorum & Oscorum titulo ferebatur, editus apparet. Cæterùm ipsa oratio didascalica est. Duas enim vias ad eloquentiam consequendam adolescenti, à quo (vt fingitur) ad id impulsus fuerat, præscribit: priorem quidem asperam ac duram, & vix longo tempore peragendam, cæterùm veram ac rectam, quam non modò ad eloquentiam, verùm ad omnem virtutem parandam ingredi opus est ei, qui volet vel mediocrem laudem assequi. Alteram autem planam & expeditam, sed quæ ad improbitatem & petulantiam, non virtutem, perducat: quam ipse ironica quadam epitrope commendat, ac adolescenti obeundam proponit, scilicet ad temporum suorum morem alludens: quibus vt quisque indoctissimus & impudentissimus erat, ita pro præcipuo ac summo habebatur. Vtrique autem viæ doctorem quendam addit: alterum videlicet, ea quæ recta sunt, & ad ipsam rem pertinent, monentem: alterum autem quæ ad arrogantiam, improbitatem & temeritatē spectant, verius q; rabulam ac sycophantam aliquem, quàm oratorem efficiunt, docentem: qui primò quidem, quæ de se ipso afferre conueniat discipulum, præcipit: deinde qui-

de quibus maximè studere publicè, primum in affectandis verbis, & componenda oratione, deinde inter agendum, & in foro, & in frequentia hominum: post hæc priuatim quoq;, & domi inter suos idem debeat, docet. Quæ omnia eiusmodi sunt, vt mores ac vitia illorum temporum planè referant, quemadmodum cùm ex aliis plerisque, tum ex Quintiliano multis in locis idem animaduertere licet, qui ipse quoque huiusmodi affectatores & arrogantes non semel perstringit. Exemplum autem talis oratoris, qualem hic describit, suprà in Lexiphane expressum habes, & hodie in multis coràm & ob oculos videre licet.

Ρεῖας, ὦ μειράκιον, ὅπως ἂν ἐμαυτὸν γένοιο, ἢ τὸ σεμνότατον τουτὶ καὶ πανδημονὶ ὄνομα σοφιστὴς αὐτὸς ἐν δόξῃς. ἀβίωτα γὰρ ἔναι σοι φῂς, εἰ μὴ τοιαύτην τινὰ πλὴν δεινότητα περιβάλοιο ἐν τοῖς λόγοις, ὡς ἅπασιν ἐπ' ἐμοὶ ἀνυπόστατον, καὶ θαυμαζόμενα πᾶς ἀπάντων, καὶ ἀπροσκόπτως, καὶ πειστέα σου ἅπασι δοκοῦντα· καὶ δὴ τὰς ἐπὶ τοῦτο ἀγούσας ὁδοὺς, ἅττινες ποτ' εἰσὶν, ἰδίας ἐπιθυμεῖς. ἀπὸ οὐδὲν ῥᾴονος, ὦ παῖ, καὶ μάλιστα, ὁπόστην τινὰ αὐτὸς ὦν, ὁρᾷς σεμνόν τε ἀεί σων, καὶ ἃ δὴ ὄθῳ ἄν

Ciscitaris, ô adolescẽs, quòn̄ a paclo rhetor euadere, et vetustissimum illud, ac oppidò quàm honorificum nomen Sophista ipse esse censẽri possis. Tibi enim viuendũ esse negas, ni talem in dicendo vim quandam assequaris, vt b inexpugnabilis ac intolerabilis existat, omnesq; in admirationem & venerationem rapiat, ac Græcis res celeberrimæ famæ esse videatur. Ideò vias illuc perducentes, quæ nam tandem sint, addiscere cupis. Atque nulla inuidia, fili mi: præcipuè cùm quispiam adolescens adhuc existens, optima desiderat, ignarus tamen

ἂν ταῦτα ἐκπορίσαιτο, ἱερόν τι χρῆμα, τὴν συμβουλὴν οὖσαν, καθάπερ νῦν σὺ, τοῦτο αἰτοίη προσελθών. ὥστε ἄκουε τόγε ἐπ' ἐμοὶ, καὶ πάνυ θαῤῥῶν, ὡς μάλιστα δεινὸς ἀνὴρ ἔσῃ γνῶναί τε τὰ δέοντα, καὶ ἑρμηνεῦσαι αὐτὰ, ἢν τὸ μετὰ τοῦτο ἐθελήσῃς αὐτὸς ἐμμένειν, οἷς ἂν ἀκούσῃς παρ' ἡμῶν, καὶ φιλοπόνως αὐτὰ μελετᾷν, καὶ προθύμως ἀνύειν τὴν ὁδὸν, ἔστ' ἂν ἀφίκῃ πρὸς τὸ τέρμα. τὸ μὲν οὖν θήραμα οὐ σμικρὸν, οὐδὲ ὀλίγης τῆς σπουδῆς δεόμενον, ἀλλὰ ἐφ' ὅτῳ καὶ πονῆσαι πολλὰ, καὶ ἀγρυπνῆσαι, καὶ πᾶν ὁτιοῦν ὑπομεῖναι ἄξιον. σκόπει γοῦν, ὁπόσοι τέως μηδὲν ὄντες, ἔνδοξοι καὶ πλούσιοι, καὶ νὴ Δί' εὐγενέστατοι ἔδοξαν ἀπὸ τῶν λόγων, ὅμως δὲ μὴ δέδιθι, μηδὲ πρὸς τὸ μέγεθος τῶν ἐλπιζομένων ἀποδυσπετήσῃς, μυρίους τινὰς τοὺς πόνους προπονήσειν οἰηθείς. οὐ γάρ σε τραχεῖάν τινα, οὐδὲ ὄρθιον,

vnde hæc hauriat, sitq; res sacra quædam consiliũ, quemadmodum tu iam accedens, hoc expostulet. Igitur ex me audi, & admodùm confide, quòd in perquàm eloquentem euadas virum, ita vt ea quæ deceant, & cognoscere & explicare possis, si tute interim memor esse illorum, quæ à nobis audieris, assiduóque labore exercere, & alacriter viam capessere volueris. Ita enim ad optatum peruenies terminum. Cæterùm huius rei adeptio minimè est exigua, neque mediocri indiget studio, sed pro qua multos labores multasq; vigilias subire, ac quicquid euenerit, sustinere decet. Considera igitur quotnam hucusque, cùm nullius essent momenti, ob sermonem clari & opulenti, ac per Iouem nobilissimi quoque apparuêre. Atqui ne timeas, neque ob speratorum magnitudinem desperes, infinitos quosdam labores subeundos existimans. Siquidem minimè per asperam quandam aut arduam

ὄρθιον, καὶ ἱδρῶτα μεταλὺ ὑμᾶς γε ἄξομεν, ὡς μίσους αὐτῆς ἀναστρέψαι καμόντα, ἐπὰ ἀδείαν ἀφ' ἡμῶν τῶν ἄλλων, ὅσοι πλὴν σωμάτων ἐκείνων ἠγοιῶται, μακρὰν καὶ ἀνάντη, καὶ καματηράν, καὶ ὡς τὸ σολὺ ἀπηνοσμένην· ἀλλὰ τόγε παρ' ὑμῶν ἐξαίρετον τῆς συμβολῆς, τοῦτό ἐστιν, ὅτι ἡδίστην τε ἅμα καὶ ἐπιτομωτάτην, καὶ ἐπιτηδειοτάτην καὶ κατάντη, σὺν πολλῇ τῇ θυμηδίᾳ καὶ τρυφῇ, διὰ λειμώνων ἀνθῶν, καὶ σκιᾶς ἀκεβῆς σχολῇ, καὶ βάδην ἀνιὼν, ἀνιδρωτὶ ἐπισύσῃ τῇ ἄκρᾳ, καὶ ἀγρώσεις οὐ καμών. καὶ νὴ Δί' ὀνωχήσῃ, κατακείμενον ὑπνους, ὁπόσοι πλὴν ἑτέραν ἐφάπτονται, ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ ἐπισκοπῶν ἐν τῇ πορείᾳ τῆς ἀνόδου, ἔτι κατὰ δυσβάτων καὶ ὀλισθηρῶν τῶν λειμνῶν πόλις ἀνίπτοντας, ἀπροσκοπτοντας ἐπὶ λειφανὶῷ ἐνίοτε, καὶ πολλὰ πράγματα λαμβάνοντας περὶ πραγέως τῆς πέτρας. σὺ δὲ τε πολλοῦ ἄνω ἱστράγωμεν, ἀναλαμόνι-

arduam sudoríue plenam nos perducemus, vt ex ipsa media lassus regredi cogaris, quandoquidem nil ab aliis differimus, qui per consuetam illam deducunt, longam, inuiam, laboriosam, & vt plurimùm desperatam: sed consilij nostri præcipuum hoc est, vt per iucundissimam pariter ac compendiosissimam facilémque & acclíuem viam, cum multa animi voluptate delicijsq; inter florida prata vmbrásque amœnas deambulans, otio ac gressu placido absque sudore in summo consistas vertice, illinc q; citra laborem venari, & per Iouem discumbens quoque conuiuari possis, ac illos qui per aliam incedunt viam, in ascensus cliuo ab edito despicias: quin per confragosa & lubrica præcipitia vix surrepentes, ac nonnunquam in capita deuolutos, multaq; vulnera cautium asperitate accipiétes. Tu verò pridem antea in summo co-

δαιμονέστατος ἔσῃ, ἅπαντα ἐν βραχεῖ, ὅσα ἐστὶν ἀγαθὰ, παρὰ τῆς ῥητορικῆς, μονονουχὶ καθεύδων λαβών. ἡ μὲν δὴ ὑπόσχεσις οὕτω μεγάλη, ἀλλὰ πρὸς φιλίου Διὸς μὴ ἀπιστήσῃς, εἰ ῥᾷστά τε ἅμα καὶ ἥδιστά σοι ταῦτα ἐπιδείξειν φαμέν. εἰ γὰρ Ησίοδος μὲν, ὀλίγα φύλλα ἐκ τοῦ Ελικῶνος λαβὼν, αὐτίκα μάλα ποιητὴς ἐκ ποιμένος κατέστη, καὶ ἤδε θεῶν καὶ ἡρώων γένη, κατόχος ἐκ Μουσῶν γενόμενος· ῥήτορα δὲ, ὃ πολὺ ἔνερθε τῆς ποιητικῆς μεγαληγορίας ἐστὶν, ἐν βραχεῖ κατασταῦσαι ἀδύνατον, εἴ τις ἐκμάθοι τὴν ταχίστην ὁδὸν, ὡς ἔγωγε καὶ διηγήσασθαί σοι βούλομαι Σιδωνίου τινὸς ἐμπόρου ἐπίνοιαν, δι' ἀπιστίαν ἀτελῆ γενομένην, καὶ τῶν ἀκούσαντι ἀνόνητον. ἦρχε μὲν γὰρ ἤδη Αλέξανδρος Περσῶν, μετὰ τὴν ἐν Αρβήλοις μάχην, Δαρεῖον καθηρηκώς· ἔδει δὲ πανταχόσε τῆς ἀρχῆς διαθεῖν τοὺς γραμ-

ronatus, felicissimus eris, breui vniuersa quotquot in Rhetorica sunt bona, tantùm non dormiendo accipiens. Atqui promissio hæc admodum magna est, verùm per hospitalem Iouem ne diffidas, si facilè pariter & iucundissimè tibi hæc ostendi posse asserimus. Etenim si Hesiodus cùm pauca ex Helicone folia sumpsisset, confestim poëta egregius ex pastore euasit, atque Musarum numine afflatus, deorum & heroum genus decantauit: cur rhetorem, qui multò infra poëtices est magniloquentiam, in breui creare impossibile erit, si quis compendiosissimam didicerit viam? quemadmodum & ego tibi enarrare volo Sidonij cuiusdam mercatoris consilium, quod ob incredulitatem imperfectum remansit, ac audienti inutile. Imperabat iam Alexander Persis, postquam Darium in Arbelis pugna deuicerat, ac oportebat vndique per imperium nuncios emittere,

γραμματοφόρους, τὰ ἐπιτάγματα τοῦ Αλεξάνδρου κομίζοντας. ἐκ Περσῶν δὲ πολλὴ ἐς Αἴγυπτον ἐγίγνετο ἡ ὁδός· ἐμπεριϊέναι γὰρ ἔδει τὰ ὄρη, εἶτα δὲ τῆς Βαβυλωνίας εἰς τὴν Αραβίαν ἐλθεῖν, εἶτα ἐρήμην πολλὴν ἐλάσαντας, ἀφικέσθαι ποτὲ μόλις ἐς Αἴγυπτον, εἴκοσι μηκίστους ἀνδρὶ εὐζώνῳ σταθμοὺς τούτους διανύσαντα. ἤχθετο οὖν Αλέξανδρος ἐπὶ τούτῳ, διότι Αἰγυπτίους τι παρακινεῖν ἀκούων, οὐκ εἶχε διαταχέων ἐκπέμπειν τοῖς σατράπαις τὰ δοκοῦντα οἱ περὶ αὐτῶν. τότε δὴ ὁ Σιδώνιος ἔμπορος· ἐγώ σοι, ἔφη, ὦ βασιλεῦ, ὑπισχνοῦμαι δείξειν ὁδὸν οὐ πολλὴν ἐκ Περσῶν εἰς Αἴγυπτον. εἰ γὰρ τις ὑπερβαίη τὰ ὄρη ταῦτα, ὑπερβαίη δ' ἂν τριταῖος, αὐτίκα μάλα ἐν Αἰγύπτῳ οὗτός ἐστι. καὶ εἶχεν οὕτω· πλὴν ὅγε Αλέξανδρος οὐκ ἐπίστευσεν, ἀλλὰ γόητα εἶναι τὸν ἔμπορον ᾤετο. οὕτω τὸ παράδοξον τῆς ὑποσχέσεως εἴπιστον ἐδόκει τοῖς πολλοῖς.

emittere, qui Alexandri ferrent edicta. Erat verò ex Persis longissima in Aegyptum via. siquidem montana circumire oportebat: hinc Arabiam per Babyloniam intrare, inde longis emensis desertis, vix tandem in Aegyptum perueniebatur statiuis viginti prolixis viro expedito. Ferebat id ægrè Alexander, quoniam Aegyptios nonnihil tumultuari audiebat, nec habebat quo pacto quæ sibi agenda viderentur, Satrapis annunciare posset. Tum mercator Sidonius: Ego, rex, inquit, viam haud longam ex Persis in Aegyptum me tibi ostensurum polliceor. etenim si quis montana hæc superabit (transgredietur autem triduo) confestim in Aegypto erit. Et sic se res habebat: verùm Alexander non credidit, sed deceptorem esse mercatorem existimabat. Ita quamplurimis promissiones admirãdæ incredibiles videntur.

ἀλλὰ μὴ σύ γε πάθης τὸ αὐτό· εἴσῃ γὰρ πειρώμενος. ὡς οὐδέν σε κωλύσει ῥήτορα δοκεῖν μιᾶς, οὐδ' ὅλης ἡμέρας, ὑπερπεταθεύτα τὸ ὄρος ἐκ Περσῶν ἐς Αἴγυπτον. ἐθέλω δέ σοι πρῶτον, ὥσπερ ὁ Κέβης ἐκεῖνος, εἰκόνα γραψαίμενος τῷ λόγῳ, ἑκατέραν ἐπιδεῖξαι τὴν ὁδόν. δύο γάρ ἐστον; αἳ πῶς τὴν ῥητορικὴν ἄγετον ἧς ἐρᾷν οὐ μετρίως μοι δοκεῖς, καὶ δῆτα ἡ μὲν ἐφ' ὑψηλοῦ καθήσθω, πάνυ καλὴ καὶ εὐπρόσωπος, τὸ τῆς Αμαλθείας κέρας ἔχουσα ἐν τῇ δεξιᾷ, παντοίοις καρποῖς ὑπερβρύον· ἐν θατέρᾳ δέ μοι δόκει τὸν πλοῦτον παρεστῶτα ὁρᾷν χρυσοῦν ὅλον ὄντα, καὶ ἐπέραστον· καὶ ἡ δόξα δὲ καὶ ἡ ἰσχὺς παρέστωσαν, καὶ οἱ ἔπαινοι περὶ πᾶσαν αὐτὴν, ἔρωσι μικροῖς ἐοικότες, πολλοὶ ἁπανταχόθεν περιπλεκέσθωσαν ἐκπετόμενοι, εἴ που τὸν Νεῖλον εἶδες γραφῇ μεμιμημένον, αὐτὸν μὲν κείμενον ἐπὶ κρακοδείλου

Sed ne id tibi accidat, caue: etenim experientiâ cognosces, quòd nil prohibebit te Rhetorem censeri vnius, nec totius quidem diei, montem ex Persis in Aegyptum transgressum. Proinde Rhetorices primò imaginem sermone describere, & quemadmodum [c] *Cebes ille, vtranque viam tibi ostendere volo. Etenim duæ sunt, quæ ad Rhetoricam perducunt, quam haud mediocriter mihi amare videris. Illa itaque in eminenti residet solio, admodum formosa, ac aspectu eleganti: in dextrâque* [d] *Amalthéæ retinet cornu, fructibus omnifarijs refertum. Ex altera autem parte adstantes mihi diuitias aspicere videtur, penitùs aureas, ac perquàm amabiles: iuxta quas gloria quoque & vehementia consistunt: ipsam verò laudes permultæ, pusillis Amatoribus similes, ac vndique confertæ circumuolitant, instar Nili, si quandoq; illum depictum vidisti. Crocodilo*

κοδείλου τινὸς ἢ ἱπποποτάμου, οἷον οἱ πολλοὶ γράφουσιν ἐν αὐτῷ, μικρὰ δέ τινα παιδία παρ' αὐτὸν παίζοντα, πήχεις αὐτοὺς οἱ Αἰγύπτιοι καλοῦσι· τοιοῦτοι καὶ περὶ τὴν ῥητορικὴν οἱ ἔπαινοι. πρόσει δὴ σὺ ὁ ἐραστὴς, ἐπιθυμῶν δηλαδὴ ὅτι τάχιστα γενέσθαι ἐπὶ τῆς ἄκρας, ὡς γαμήσειάς τε αὐτὴν ἀνελθὼν, καὶ πάντα ἐκεῖνα ἔχοις, τὸν πλοῦτον, τὴν δόξαν, τοὺς ἐπαίνους· νόμῳ γὰρ ἅπαντα γίγνεται τοῦ γεγαμηκότος. εἶτα ἐπειδὰν πλησιάσῃς τῷ ὄρει, τὸ μὲν πρῶτον ἀπογιγνώσκεις τὴν ἄνοδον, καὶ τὸ πρᾶγμα ὅμοιόν σοι εἶναι δοκεῖ, οἵα ἡ Αορνος ἐφάνη τοῖς Μακεδόσιν, ἀπόξυρον αὐτὴν ἁπανταχόθεν ἰδοῦσιν, ἀτεχνῶς οὐδὲ ὀρνέοις ὑπερπτῆναι ῥᾳδίαν, Διονύσου τινὸς, ἢ Ηρακλέους, εἰ μέλλοι καθαιρεθήσεσθαι, δεομένην. ταῦτά σοι δοκεῖ τὸ πρῶτον. εἶτα μετ' ὀλίγον ὁρᾷς δύο τινὰς ὁδοὺς, μᾶλλον δὲ ἡ μὲν ἀτραπός ἐστι στενὴ, καὶ ἀκανθώδης καὶ τραχεῖα, πολὺ τὸ δίψος ἐμφαίνουσα καὶ ἱδρῶτα· καὶ ἔφθη γὰρ

dilo alicui, vel equo fluuiatili, quales multi sunt in eo, insidentem: paruulos autem puellos, Peches illos Aegyptij vocant, circa ipsum lusitantes: tales & circa rhetoricam laudes. Tu verò amator accedis, desiderans scilicet quamcelerrimè in summum euadere, vt tibi ascendenti nubat, ac omnia ea possideas, diuitias, gloriam, laudes. lege etenim cuncta nubentis fiunt. Inde cùm monti appropinquas, sub initium de ascensu desperabis, resq; tibi similis esse videbitur, quemadmodum e Aornos Macedonibus apparet, vndique aspicientibus prærupta, & vix auibus transuolatu facilis, Dionysio aliquo, aut Hercule, si complanari debeat, indigens. & ita tibi sub initium videbitur. Inde paulò pòst duas quasdam vias cernes, vel potius altera semita est, angusta, spinosa & aspera, multum sitis ac sudoris præ se ferens, quam iam

ἤδη Ἡσίοδος, εὖ μάλα ἐπο-
δείξας αὐτὴν, ὥστε οὐδὲν ἐμοῦ
δεήσῃ. ἡ ἑτέρα δὲ, πλατεῖα
καὶ ἀνθηρὰ, καὶ ὄνυδρος τοι-
αύτη, οἵαν μικρῷ πρόσθεν εἶ-
πον, ἵνα μὴ καὶ τὰ αὐτὰ λέ-
γων πολλάκις, ἐπέχω σε ἤδη
ῥήτορα εἶναι δυνάμενον.
πλὴν τόγε τοσοῦτο προσθή-
σειν μοι δοκῶ, ὅτι ἡ μὲν τρα-
χεῖα ἐκείνη καὶ ἀνάντης, οὐ
πολλὰ ἴχνη τῶν ὁδοιπόρων
εἶχεν, εἰ δέ τινα πάνυ πα-
λαιὰ καὶ ἔγωγε κατ' ἐκείνην
ἄθλιος ἀνῆλθον, τοσαῦτα
καμὼν, οὐδὲν δέον. ἡ ἑτέρα
δὲ, ἅτε ὁμαλὴ οὖσα, καὶ ἀγ-
κύλον οὐδὲν ἔχουσα, πόρ-
ρωθέν μοι ἐφάνη, οἷά ἐστιν,
οὐχ ὁδούσαντι αὐτῷ. οὐ γὰρ
ἑώρων νέος ἔτι ὢν τὸ βέλ-
τιον, ἀλλὰ τὸν ποιητὴν ἐκεῖ-
νον ἀληθεύειν ᾤμην, λέγοντα
ἐκ τῶν πόνων φύεσθαι τὰ ἀ-
γαθά· τὸ δ' οὐκ εἶχεν οὕτως.
ἀπονητὶ γοῦν ὁρῶ τοὺς πολλοὺς
μειζόνων ἀξιουμένους εὐμοι-
ρίᾳ τῆς αἱρέσεως. τῆς τῶν λό-
γων καὶ ὁδῶν. ἐπὶ δ' οὖν εἰς τὴν
ἀρχὴν

antea [f] *Hesiodus perquàm egregiè ostendit, ita vt nihil mei indigeas. Altera verò lata est, florida, ac manantibus aquis irrigua, & penitùs talis, qualem paulò antè dixi, ne eadem sæpiùs repetens, te qui iam Rhetor esse posses, detineam. Tantũ hoc addendum videtur, quòd aspera illa & ardua, non multa viatorum retinet vestigia: & si aliqua, valde vetusta. per illam ego miser ascendi, tantum laborans, cùm haud necesse esset. Altera verò vndiq; plana, ac nil cõfragosi habens, qualisnam sit, à longè tantũ mihi apparuit: non tamen per illam incessi. Haud enim cùm adhuc iuuenis essem, quid optimum foret cernebam, sed poëtam illum vera loqui existimabam, dicentem,* [g] *Ex laboribus germinare bona. Illud verò minimè sic se habebat. multos enim video absque labore maiori dignitate euectos, felici sermonum & viarum electione tantùm. Cùm verò ad ingressum perue-*

ἐρχὴν ἀφικόμενος, εὖ οἶδα ὅτι ἀπορήσεις, καὶ ἤδη ἀπορεῖς, ὁποτέραν καὶ τραπητέον. ὡς οὖν ποιήσας ἤδη, ῥᾷστα ἐπὶ τὸ ἀκρότατον ἀναβήσῃ, καὶ εὐδαιμονήσεις, καὶ γαμήσεις, καὶ θαυμαστὸς πᾶσι δόξεις, ἐγώ σοι φράσω· ἱκανὸν γὰρ, τὸ ἑαυτὸν ἐξαπατηθῆναι, καὶ πονῆσαι, σοὶ δὲ ἄσπορα καὶ ἀνήροτα φυέσθω πάντα, καθάπερ ἐπὶ τοῦ Κρόνου. εὐθὺς οὖν πρόσεισί σοι καρτερός τις ἀνὴρ, ὑπόσκληρος, ἀνδρώδης τὸ βάδισμα, πολὺν τὸν ἥλιον ἐπὶ τοῦ σώματος δεικνὺς, ἀῤῥηνωπὸς τὸ βλέμμα, ἐγρηγορὼς, τῆς τραχείας ἐκείνης ὁδοῦ ἡγεμὼν, λήρους τινὰς ὁ μάταιος διεξιὼν, πῶς σὲ ἕπεσθαι οἱ παρακελευόμενος, ὑποδεικνὺς τὰ Δημοσθένους ἴχνη καὶ Πλάτωνος, καὶ ἄλλων τινῶν, μεγάλα μὲν, καὶ ὑπὲρ τοὺς νῦν, ἀμαυρὰ δὲ ἤδη, καὶ ἀσαφῆ τὰ πολλὰ ὑπὸ τοῦ χρόνου. καὶ φησὶν εὐδαιμονά σε ἔσεσθαι, καὶ νόμῳ γαμήσειν τὴν ῥητορικὴν, εἰ κατὰ τοῦ-

perueneris, rectè noui te hæsitaturum, quin iam dubitares ad quamnâm sit vertendum. Quid igitur iam tibi faciundum sit vt facilè ad summum ascendas, fortunatus euadas, & nubas, omnibusque admirabilis videaris, ego tibi expediam. Satis enim est me ipsum deceptum esse, & laborasse: h tibi verò circa sementem & arationem, tanquam Saturni seculo, cuncta prouenient. Confestim igitur tibi se obuium feret vir quidam robustus, prædurus, gressu virili, multum solis in corpore ostendens, aspectu masculo, vigilator, asperæ illius viæ dux, nugas quasdam vanas prædicans, vt se sequaris cohortans, Demosthenis, Platonis, & aliorum quorundam vestigia demonstrans, magna quidem, & super præsentia, verùm iam obscura, & vtplurimùm à tempore obliterata. Addet te beatum fore, ac lege Rhetoricam tibi nupturam,

τὰ τούτων ὁδεύσειας, ὥσπερ ῥ ἐπὶ τῶν καλῶν βαίνοντες· εἰ δὲ κἂν μικρόν τι παραβαίνοις, ἢ ἔξω τῆς εὐθείας, ἢ ἐπὶ θάτερα μᾶλλον κλιθείης τῇ βάσει, ἐκπεσεῖσθαί σε τῆς ὀρθῆς ὁδοῦ, καὶ ἀδούσης ἐπὶ τὸν γάμον. εἶτά σε μελεύσει ζηλοῦν ἐκείνους τοὺς ἀρχαίους ἄνδρας, ἕωλα παραδείγματα παρατιθεὶς τῶν λόγων, οὐ ῥᾴδια μιμεῖσθαι, οἷα τὰ τῆς παλαιᾶς ἐργασίας ἐστὶν, Ηγησίου, καὶ τῶν ἀμφὶ Κράτητα καὶ Νησιώτην, ἀπεσφιγμένα καὶ νευρώδη καὶ σκληρὰ, καὶ ἀκριβῶς ἀρτεταμένα ταῖς γραμμαῖς. πόνον δὲ, καὶ ἀγρυπνίαν καὶ ὑδατοποσίαν, καὶ τὸ ἀλιπαρὲς, ἀναγκαῖα ταῦτα, καὶ ἀπαραίτητα φήσει· ἀδύνατον γὰρ εἶναι, ἄνευ τούτων διανῦσαι τὴν ὁδόν. ὃ δὲ πάντων ἀνιαρότατον, ὅτι σοι καὶ τὸν χρόνον πάμπολυν ὑπογράψει τῆς ὁδοιπορίας, ἔτη πολλὰ, οὐ κατὰ ἡμέρας, οὐ κατὰ τριακάδας, ἀλλὰ κατὰ Ολυμπιάδας ὅλας ἀριθμῶν,

nupturam, si per illa incesseris, veluti eos qui ad bona pergunt. at si parumper transgrediaris, vel extra rectum tramitem, aut incessu aliquorsum magis declines, te à vera via & ad nuptias deducente aberraturum. Inde te priscos illos viros imitari iubebit, inutilia sermonum proponens exempla, nec imitatu facilia, qualia vetustæ sunt constructionis Hegesij, & quæ circa Cratetem, Nesiotem quoque, seuera, neruosa & dura, diligenterq; à literis amputanda. Laborem autem, vigilias, & puræ aquæ vsum, squalorem quoq;, hæc cuncta necessaria & ineuitabilia dicet. Etenim impossibile esse absque illis viam perficere. Et quod omnium molestissimum, perlongum tempus ad perficiendum iter tibi præscribit, annos multos, non per dies, neque triennalia, sed per integras numerans Olympiades, ita vt priusquam

audiens

ἀειθμῶν, ὡς προαποκαμεῖν τὸν ἀκούοντα, καὶ ἀπαγορεῦται, πολλὰ χαίρειν φράσαντα τῇ ἐλπιζομένῃ ἐκείνῃ εὐδαιμονίᾳ. πρὸς δὲ τούτοις οὐδὲ μισθὸς ὀλίγους ἀπαιτεῖν τῶν τοιούτων κακῶν, ἀλλὰ οὐκ ἂν ἡγήσαιτό σοι, εἰ μὴ μεγάλα πρότερον λάβοι. ὁ μὲν ταῦτα φήσει, ἀλαζὼν, καὶ ἀρχαῖος ὡς ἀληθῶς, καὶ Κρονικὸς ἄνθρωπος, νεκροὺς εἰς μίμησιν παλαιοὺς προτιθεὶς, καὶ ἀνορύττειν ἀξιῶν λόγους πάλαι κωτορωρυγμένους, ὥς τι μέγιστον ἀγαθὸν, μαχαιροποιοῦ υἱὸν, καὶ ἄλλον Ατρομήτου τινὸς γραμματιστοῦ ζηλοῦν ἀξιῶν· καὶ ταῦτα ἐν εἰρήνῃ, μήτε Φιλίππου ἐπιόντος, μήτε Αλεξάνδρου ἐπιτάττοντος, ὅπου τὰ ἐκείνων τέως ἐδόκει χρήσιμα, οὐκ εἰδὼς ὁποία νῦν κεκαινοτόμηται, ταχεῖα καὶ ἀπράγμων, καὶ ἐς τὸ εὐθὺ τῆς ῥητορικῆς ὁδός. σὺ δὲ μήτε πείθεσθαι, μήτε προσέχειν αὐτῷ, μή σε ἐς τραχηλίσῃ πουπαραλαβὼν, ἢ τὸ τελευταῖον προγηράσαι τοῖς πόνοις

audiens laborem subierit, & defatigatus fuerit, felicitati illi speratæ longum valere dicat. Insuper ob hæc mala haud paruam expetet mercedem: sed neque dux esse incipiet nisi magna priùs acceperit. Et hæc tibi dicet superbus, & verè antiquarius ac Saturnius homo, mortuos, vetustos ad imitationem proponens, sermonesque pridem defossos eruere dignum ducens, ac si maximum esset bonum, gladiorum fabri, & alium Atrometi cuiusdam grammatistæ filium imitari: & hæc in pace, neque Philippo ingruente, neque Alexandro cogente, quo tempore illorum sermones vtiles sunt visi: ignorans quænám sint nunc innouata, celeritas, laboris euitatio, & via ad Rhetoricam perquàm cõpendiosa. Tu verò haud acquiescas, neque illi mentem adhibeas, ne te suscipiens alicubi præcipitet, vel demum priusquam tot labores

νοις παρασκευάσῃ. ἀλλὰ εἰ πάντως ἐρᾷς, καὶ τάχιστα ἐθέλεις τῇ ῥητορικῇ συνεῖναι, ἐκμάζων ἔτι, ὡς καὶ σπουδάζοιο πῶς αὐτοῦς, ἴσθι τῷ μὲν δασεῖ τούτῳ, καὶ πέραν τοῦ μετρίου ἀνδρικῷ μακρὰ χαίρειν, λέγε ἀναβαίνειν αὐτὸν, καὶ ἄλλους, ὁπόσους ἂν ἐξαπατᾷν δύνηται, ἀνάγειν καταλιπὼν ἀσθμαίνοντας, καὶ πολλῷ ἱδρῶτι συνόντας. πῶς δὲ τὴν ἑτέραν ἐλθὼν, εὑρήσεις πολλοὺς καὶ ἄλλους, ἐν τούτοις δὲ καὶ πάνσοφόν τινα, καὶ πάγκαλον ἄνδρα, δασεσαλευμένον τὸ βάδισμα, ἐπικεκλασμένον τὸν αὐχένα, γυναικεῖον τὸ βλέμμα, μελιχρὸν τὸ φώνημα, μήρων ἀπρηνέοντα, τῷ δακτήλῳ ἄκρῳ τὴν κεφαλὴν κνώμενον, ὀλίγας μὲν ἔτι, οὔλας δὲ καὶ ὑακινθίνας τὰς τρίχας εὐθετίζοντα, πάναβρόν τινα Σαρδανάπαλον, ἢ Κινύραν, ἢ αὐτὸν Ἀγάθωνα, τὸν τῆς τραγῳδίας ἐπέρασον ἐκεῖνον ποιητήν. λέγω δὲ ὡς

res exhaurias, in senium perducat. Sed si omnino amore flagras, ac celerrimè Rhethoricæ congredi desideras adhuc vigens, ita vt illi diligentem operam impendere possis, aspero huic homini; & vltra mediocritatem virili, longè dic valere: ipsum verò ascendere, & alios quotquot decipere potest, secum ducere permitte, vt tandem anhelantes, & multo sudore perfusos destituat. Ad alteram verò perueniens viam, alios quoque multos inuenies, inter quos perquàm sapientem quendam ac perpulchrum virum, [l] incessu molli, ceruice infracta, vultu effœminato, voce suaui, vnguenta spirantem, ac [k] summo digito caput scalpentem, capillos quidem paucos adhuc, intortos tamen & hyacinthinos componentem, perquàm [l] delicatum Sardanapalum quendam, vel [m] Cinyram, aut [n] Agathonem ipsum, lepidum illum tragœdiæ poëtam. Hæc ideo refero,

ἢ ἐκ τούτων γνωρίσοις αὐτὸν, μηδὲν οὕτω βεβαίωσον μῆμα, καὶ φίλον Ἀφροδίτῃ καὶ Χάρισι βλαπτόθοι. καίτοι φημὶ; κἂν ἐμοὶ μόνῳ γάρ τι προσελθὼν εἴποι τι, τὸ Ὑμήττιον ἐκεῖνο ἀνοίξας στόμα, καὶ τὴν σαυτοῦ φωνὴν ἀφείς, μάθοις ἂν ὡς ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς τις ὢν, οἷ ἀρούρης καρπὸν ἔδομεν, ἀλλά τι ξένον φάσμα, βρόσιμον ἀμβροσίᾳ τρεφόμενον. τοῦτο τοίνυν προσελθὼν, καὶ παραδοὺς σαυτὸν αὐτίκα μάλα ῥήτορα ἴσως, καὶ πολιτικὸν, καὶ ὡς ὀνομάζει αὐτὸς, βασιλικὸν ἐν τοῖς λόγοις ἀρυσὶ διδασκήσει, τὰ τέθριππα ἐλαύνειν τοῦ λόγου· διδάξεται γάρ τι παραλαβὼν τὰ πρῶτα ῥητορικά. μᾶλλον δὲ αὐτὸς ἀπάτω πρὸς σέ· γελοῖον γάρ, ὑπὲρ τοιούτου ῥήτορος ἐμὲ ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, φαῦλον ὑποκειτλὼ ἴσως τῶν τοιούτων καὶ τηλικούτων, μὴ καὶ σωτρίψω που πρὸς τὸν ἅρμα, ὃν ὑποκείσομαι, φαῦλος ἂν τοιγαροῦν πρὸς σὲ, ἢ δὲ

fero, vt ab ijs eum cognoscas signis, ac res tam diuina, Veneriq; & Gratijs amica minime te lateat. Sed cur hæc dico? etenim si ad cæcutientem te accedens, solum quid proloquutus fuerit, Hymettium os illud aperiens, & consuetam vocem tantùm emittens, quamprimùm intelliges eum non ex nobis quempiam, qui terræ fructu pascimur, esse, sed spectrum peregrinum, rore vel ambrosia enutritum. Ad hunc itaq; si accesseris, teq; ipsum tradideris, confestim Rhetor eris egregius ac conspicuus, & vt ipse vocat, rex in sermonibus citra laborem constituêris, orationis moderans quadrigas. etsi enim susceperis te, prima illa docebit: sed potiùs ipse te alloquatur. Siquidem ridiculum, pro tanto rhetore me verba facere, malum forsitan talium tãtorũq; mimũ, ne alicubi cadens, heroa quẽ repræsentare conor, atterã. Te igitur cõpellabit, comam interim

ᾧ δὲ πως ἀσπασάμενος, ὁ-
πόσον ἔτι λοιπὸν τοῦς κόμης,
καὶ ὑπομειδιάσας τὸ γλαφυ-
ρὸν ἐκεῖνο καὶ ἁπαλὸν, οἷον
εἴωθεν Αὐτοθαίδα τὴν κωμι-
κὴν, ἢ Μαλθάκην, ἢ Γλυκέ-
ραν τινὰ μιμησάμενος τῶν πο-
σηνεῖ τοῦ φθέγματος. ἄγροι-
κον γὰρ τὸ ἀῤῥενωπὸν, καὶ οὐ
πὸς ἁβροῦ καὶ ἐρασμίου ῥήτο-
ρος. φήσει δ' οὖν πάνυ με-
τειάζων ὑπὲρ ἑαυτοῦ· μῶν σε,
ὦ ἀγαθὲ, ὁ Πύθιος ἔπεμψε
πρός με, ῥητόρων τὸν ἄριστον
πεσειπών; ὥσπερ ὅτε Χαι-
ρεφῶν ἤρετο αὐτὸν, ἔδειξεν
αὐτῶν, ὅστις ἦν ὁ σοφώτατος
ἐν τοῖς τότε. εἰ δὲ μὴ τοῦτο,
ἀλλὰ κατὰ κλέος αὐτὸς ἥ-
κεις, ἀκούων ἁπάντων ὑπὲρ
ἐκπεπληγμένων τὰ ἡμέτερα,
καὶ ὑμνούντων, καί τε θηπότων
καὶ ὑποπεπτηχότων. αὐτίκα
μάλα εἴσῃ πὸς οἷόν τινα δαι-
μόνιον ἄνδρα ἥκεις. πεσδο-
κούσεις δὲ μηδὲν τοιοῦτον ὄψεσθαι
οἷον τῶν δὲ ἢ τῶν δὲ παραλαβεῖν,
ἀλλ' εἴ τις ἢ Τιτυὸς ἢ Ὦτος ἢ
Εφιάλτης, ὑπὲρ ἐκείνους πά-
νυ

interim quæ adhuc residuæ est, demulcens, subridensque iucundum illud & tenerum, quemadmodum assueuit, comicam Thaidem, vel Malthacen, aut Glyceram in emittenda voce imitatus. Siquidem rusticana est virilitas, & minimè ad molliciem & blanditias rhetoris apta. Dicet igitur de seipso perquàm modestè loquens: Num, ô præclare, te Pythius ipse ad me misit, rhetorum optimum dijudicans, quemadmodum Chærephonti olim perquirenti ostendit quisnam ex tum viuentibus sapientissimus esset? At si non ideo, sed propter gloriam aduenis, quoniam audieris nostra omnia esse perquàm ornatissima, decantata, stupenda & mirè expolita: confestim intelliges ad quàm diuinum accesseris virum: expectabis autem nihil tale visurum, sicuti hoc vel illud accipere: verùm si quis Tityus, aut Otus, seu Ephialtes, longè super illos tibi

res

ὐν φανῆτά σοι τὸ πρᾶγμα ὑπερφυὲς καὶ τεράστιον· ὡς τοὺς γε ἄλλους ζωοῦτον ὑπερφωνοῦντα εὑρήσεις, ὁπόσον ἡ σάλπιγξ τοὺς αὐλητὰς, καὶ οἱ τέττιγες τὰς μηλίδας, καὶ οἱ χοροὶ τοὺς ἐνδιαλύσαντας. ἐπὰ δὲ καὶ ῥήτωρ αὐτὸς ἐθέλεις γενέσθαι, καὶ τοῦτο οὐκ ἂν παρ' ἄλλου ῥᾳδίως μάθοις, ἕπου μόνον ὡς ἐπιστίον μάλιστα, οἷς ἔγωγε ἅπαν, καὶ ζήλου πάντα, καὶ τοὺς νόμους, οἷς ἂν ἐπιτάξω χρῆσθαι, ἀκριβῶς μοι παράφυλαττε. μάθημα δὲ κἄλυ προχόρει, μηδὲν ὀκνήσας, μηδὲ αἰσθηθεὶς, ἃ μὴ προεπιλέσθης ἐκεῖνα τὰ πρώτης ῥητορικῆς, ὁπόσα ἡ ἄσκησις προπαίδεια τοῖς ἀνοήτοις καὶ ματαίοις, μετὰ πολλοῦ καμάτου ὁλοσχερῆ, οὐδὲν γὰρ αὐτῶν δεήσει, ἀλλ' ἀνιπτοποσὶν, ἡ παροιμία φησὶν, ἔμβαινε, οὐ μόνον ἔξων δεῖ τοῦτο, οὐδ' ἂν τὸ κοινότατον, μηδὲ γράφειν τὰ γράμματα ἄλλως. ἄπορον γὰρ τι περὶ πάντα ταῦτα ὁ ῥήτωρ λέξω δὲ πρῶτον μέν, ὁπόσα καὶ αὐτὸν σε οἴκοθεν ἐ-

res videbitur immensa & admiranda: me etenim tantum alios vocalitate excellere inuenies, ὁ quantum tuba fistulas, cicadæ apes, chorique eos qui remisse cantare assuetuerunt. Postquam verò & ipse rhetor euadere cupis, idque haud facilè ab alio addiscere potes; solum ô gloriolæ studium ea quæ dico sequere, ac omnia imitare: leges quoque quibus te uti iubeo, mihi diligenter obserua, quin potius nil cunctatus iam accede: neque admireris si ante rhetoricam prius ea non didiceris, quæ alia præexercitatio multo labore stultis & vanis inculcat hominibus (nullius enim eorum indigebis) sed Pillotis pedibus (inquit paræmia) irrue: nil minus ideo habiturus, neque sit tritissimum illud literas scribere ignoraueris. Etenim tlira hæc omnia aliud quid rhetor est. Primùm igitur referam quódnam te domi digres-

χοντα ἥκειν ἐφόδια πρὸς τὴν πορείαν, καὶ ὅπως ἐπισιτίσασθαι, ὡς ἂν τάχιστα διανύσαι δυνηθείης· ἔπειτα καὶ αὐτὸς, ἃ μὲν πρῴόντι ἐπιδεικνὺς κατὰ τὴν ὁδὸν, ἃ δὲ καὶ παραινῶν, πρὶν ἥλιον δῦναι, ῥήτορά σε ὑπὲρ τοὺς πάντας, ἀποφανῷ, οἷος αὐτός εἰμι, ἀναμιφιλέκτως τὰ πρῶτα, καὶ μέσα, καὶ τελευταῖα τῶν λέγειν ἐπιχειρούντων ἔχων. κόμιζε τοίνυν τὸ μέγιστον μὲν, τὴν ἀμαθίαν, εἶτα θράσος ἐπὶ τούτοις, καὶ ἄλλως δὲ τόλμαν καὶ ἀναισχυντίαν, αἰδῶ δὲ, ἢ ἐπείκειαν ἢ μετριότητα, ἢ ἐρύθημα οἴκοι ἀπόλιπε· ἀχρεῖα γὰρ, καὶ ὑπεναντία τῶν πράγματι. ἀλλὰ μὴν καὶ βολὴν ὅτι μεγίστην, καὶ μέλος ἀναίσχυντον, καὶ βάδισμα, οἷον τὸ ἐμὸν. ταῦτα δὲ ἀναγκαῖα πάνυ, καὶ μόνα ἐστὶν ὅτε ἱκανά. ἡ ἐσθὴς δὲ ἔστω εὐανθὴς καὶ λευκὴ, ἔργον τῆς Ταραντίνης ἐργασίας, ὡς διαφαίνεσθαι τὸ σῶμα. καὶ ἡ κρηπὶς Αττικὴ, καὶ γυναικεῖα, τὸ

sum viaticum ad peragendum iter afferre oporteat, qualiterq; commeatum instruere, vt illud perquam celerrimè perficere possis. Inde ego ipse quædam procedenti per viam ostendens, nonnulla verò admonens, ante Solis occasum rhetorem te supra omnes, qualis ipse sum, efficiam, indubitāter prima, media & nouissima eorū, qui declamare conantur, possidēs. Igitur quod maximum est, ignorantiam affer: dein temeritatem, audaciam prætereà, & impudentiam: verecundiam autem, mãsuetudinem, mediocritatem & erubescentiam domi relinque. inutilia enim sunt, & negotio perquàm contraria. Prætereà clamorem validissimum. ac cātum turpem, incessum quoq; qualis meus est. Siquidem hæc valde sunt necessaria, & sola quodammodo sufficiunt. Vestitus aūt sit conspicuus & candidus, opus Tarētini operis, vt corpus transpareat. Crepida verò attica & muliebriter effi-

τὸ πολυσχιδὲς. ἡ ἐμβὰς Σικυωνία, λίνοις τοῖς λευκοῖς ἐπιπρέπουσα. καὶ ἀπόλουθοι πολλοί, καὶ βιβλίον ἀεί. ταῦτα μὲν αὐτὸν χρὴ συντελεῖν, τὰ δ' ἄλλα, καθ' ὁδὸν ἤδη προϊὼν, ὅρα, καὶ ἄκουε. καὶ γὰρ σοι τοὺς νόμους διέξειμι, οἷς χρώμενόν σε ἡ ῥητορικὴ γνωσεῖ, καὶ προσήσεται, οὐδὲ ἀποσφαγήσεται, καὶ σκοτακιεῖ, καθάπερ ἀτέλεστόν τινα, καὶ κατάσκοπον τῶν ἀπορρήτων, ἀλλὰ σχήματος μὲν τὸ πρῶτον ἐπιμεληθήναι χρὴ μάλιστα, καὶ ἀμύρφου τῆς ἀναβολῆς. ἔπειτα πυκνὰ δεῖ σου, ἃ οὐ πλέω γε τῶν ἕκοσιν, Ἀττικὰ ὀνόματα ἐκλέξαι πολλὰ, καὶ ταῦτα ἀκριβῶς ἐκμεμελετήσας, πρόχειρα ἐπ' ἄκρας ἔχειν γλώττης τὸ ἄρα καὶ μᾶτα, καὶ μὰν καὶ ἀμηχέπη, καὶ δῶτε, καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ ἐν ἅπαντι λόγῳ καθάπερ τι ἄλυσμα ἐπίπασον αὐτῶν. μελέτω δὲ μηδὲ τῶν ἄλλων, ἐὰν ἀνόμοια τούτοις, καὶ ἀσύμφυλα καὶ ἀσαφῆ.

ἡ πορ-

effigiata. Solea Sicyonia, ligamentis albis decorata. Sectatores verò quamplurimi, libellusq; semper. Hæc te ipsum conferre oportet: at reliqua per viam iam procedens vide & audi. etenim iam tibi leges enarrabo, quibus si vsus fueris, rhetorica te cognoscet, & accedet, mimmequè auertetur, aut quapiam afficiet contumelia tanquam haud initiatum, & arcanorum speculatorem quendam. Proinde formæ ac vestitus decori permaximam curam adhibere oportet. inde quindecim, vel non vltra viginti, & Attica quædam feliciter verba, hæcq; diligenter exercens, in summa lingua prompta habe, vtpote, quippe, nempe, quoniam quidem, igitur, vtique, & heus optime, ac talia: in omniq; sermone illa tanquam condimentum quoddam inspergе. Aliorum nulla tibi sit cura, si his sint dissimilia, inconuenientia & inconcinna.

ἡ πορφύρα μόνον ἔστω καλὴ καὶ ἀνθοῦσα, λῷον σισύρα τῶν παχέων τὸ ἱμάτιον ἢ μιτρὶς δι', ἀπόρρητα καὶ ξένα ῥήματα, καὶ σπανιάκις ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἀρημένα, καὶ ταῦτα συμφορήσας ἀπτόξευε, προσχαρίζομενος ἐς τοὺς προσομιλοῦντας. οὕτω γάρ σε ὁ λεὼς ὁ πολὺς ἀφθόλεψονται, καὶ θαυμαστὸν ὑπολήψονται καὶ τὴν παιδείαν ὑπὲρ αὐτοὺς, εἰ ἀφελιγίσασθαι μὲν, τὸ ἀφύσασθαι λέγοις, τὸ δὲ ἥλιον θέρεσθαι, ἀλιθέρασθαι, τὸν ἀραβῶνα δι', προτίμιον, τὸν ὄρθρον δι', ἀπροσωφίς. ἐνίοτε δὲ καὶ αὐτὸς ποίει καινὰ καὶ ἀπόκοπα ὀνόματα, καὶ ἀνομαζέτω τὸν μὲν ἁρμίδιον σιδηροῦν, ἄνδρα δεινὸν, ὀλκίδιον καλῶν, τὸν σιωπητὸν σοφόν, τὸν ὀρχηστὴν δι', χαρίεσσαν. ἂν σολοικίσας δι', ἢ βαρβαρίσας, ἐν ἔστω φάρμακον, ἢ ἀναισχυντία, καὶ πρόχειρον ἀεὶ ὄνομα οὔτε ὄντος οὔτε γινομένου ποτὲ, ἢ ποιητοῦ ἢ συγγραφέως, ὃς

Tantummodo purpura sit pulchra ac florida, licet pallium ex crassioribus conjunctum sit pellibus. Deinde vbi obsoleta & peregrina, ratoque ab antiquis vsitata collegeris verba, hæc expedite in eos cum quibus conuersaris iacularе. ita enim te populus ille magnus venerabitur, & admirandum suspiciet. Doctrinam igitur quæ eorum exuperat intellectum, experiam, tanquam experitia habitam nominabis. Diluubata nugatoria, pro valde dices antigerio, pro cito toper, pro bestia similem bilutum. Nonnunquam tu quoq; noua effinge, & monstrosa compone nomina. nam poëtam versificem appello, præstantem, venerabilem venerando habilem, certamina agonismata. Cùm verò solœcismum vel barbarismum commiseris, vnum tibi sit remedium impudentia, confestimq; in promptu sit nomen poëtæ

cuiusdam vel scriptoris qui nec est nec fuit vnquam: vt

cùm

ξ ρ οὕτω λέγεις ἱκανὸς ἱκανὸς σοφὸς ἀνὴρ, καὶ πάνυ φορτικῶς τὸ ἀπρόσταλον ἀπωκεισθωμένον. ἀλλὰ καὶ ἀναγίγνωσκε τὰ παλαιὰ μὴ μόνον, μηδὲ ἔτι ὁ λῆρος Ἰσοκράτης, ἢ ὁ Χαιρώνειος ἄμοιρος Δημοσθένης, ἢ ὁ ψυχρὸς Πλάτων, ἀλλὰ τοὺς τῶν πρὸ ἡμῶν ὀλίγον λόγους, ἃ ἄς φασι τοὺς παλαιοὺς μελέτας, ὡς ἔχεις, ἀπ' ἐκείνων ἐπισιτισάμενος, ἐν καιρῷ καταχρῆσθαι, καθάπερ ἐκ ταμιείου προαιρῶν. ἐπειδὰν δὲ καὶ ἄλλη λέγῃς, καὶ οἱ παρόντες ἐπιδείκνυσι τινὰς ὑποθέσεις, καὶ ἀφορμὰς τῶν λόγων, ἅπαντα μὲν, ὁπόσα ἂν ἢ λυσιτελῇ, λέγεσθαι, καὶ ἐκφαυλίζεσθαι, ὡς οὐδὲν ὅλως ἀνθρώπων αὐτῶν· ἐλομένων δὲ, μὴ μελήσας λέγε, ὅπως ἐπίμικρὸν ῥῆμα γλῶττάν ἔλθῃ, μηδὲν ἐκείνων ἐπιμεληθῇς ἐστὶ πρῶτον, ὥσπερ οὖν καὶ ἔστι πρῶτον, ἱερὸς ἐν παιδὶ πρόσκοπος, καὶ τὸ δεύτερον, μετὰ τοῦτο, καὶ τὸ τέλος, μετὰ ταῦτα. ἀλλὰ τὸ πρῶτον

cùm ita dixeris, vir sapiens esse censearis. Vocem verò data opera altissimè tolle. Proinde vetusta minimè perlegeris, aut neglegas, neque figulus nugator Isocrates, vel gratiarum expers Demosthenes, aut Plato frigidus scripta reliquêre: sed orationes eorum qui paulò ante nos fuêre, & quas hasce exercitationes appellant, vt illis instructus, ac tanquam ex penu depromens, habeas quibus in tempore abuti possis. Postquam verò orandum erit, præsentesque argumenta quædã ac sermonum occasiones subiecerint, vniuersa ea quotquot sunt, cum indignatione dicantur, vilipendanturque, tanquam nil penitus ex his virile existat. De illis verò quæ iute elegeris, caue mediteris, sed quicquid verbi in linguam venerit, effutias. Quin nec hoc tibi curæ sit, vt primum quemadmodum primum est, debito proferas tempore, secundumque idem,

ac tertium post illud: verùm quicquid primum inciderit,

τον ἱππεα ὸν, πρῶτον λεγέσθω· καὶ ἢν οὕτω τύχῃ, περὶ ζώματα μὴ κνημὶς, περὶ τὴν κνήμην δὲ ἡ πόρυς. πάλιν ἄπειγε, καὶ σώφρων, καὶ μὴ σιώπα μόνον. κἂν περὶ ὑβρεσού τινος ἢ μοιχοῦ λέγῃς Ἀθηναίοις, τὰ ἐν Ἰνδοῖς, καὶ τὰ ἐν Ἐκβατάνοις λεγέσθω. ἐπὶ πᾶσι δὲ ὁ Μαραθὼν καὶ ὁ Κυναίγειρος ὧν ὅπως ἄν τι ἄνευ γένοιτο· καὶ ἀεὶ ὁ Ἄθως πλεέσθω, καὶ ὁ Ἑλλήσποντος περαιούσθω, καὶ ὁ ἥλιος ὑπὸ τῶν Περσικῶν βελῶν σκιάσθω, καὶ Ξέρξης φευγέτω, καὶ ὁ Λεωνίδας θαυμαζέσθω, καὶ τὰ Οθρυάδου γράμματα ἀναγινωσκέσθω, καὶ ἡ Σαλαμὶς, καὶ τὸ Ἀρτεμίσιον, καὶ αἱ Πλαταιαὶ, πολλὰ ταῦτα καὶ πυκνά. καὶ ἐν μίσπασι ὀλίγα ἐκεῖνα ὀνόματα ἐμπολαξέτω, καὶ ἐπανθείτω, καὶ σωρὸς τὸ ἄλλα, καὶ τὸ λίπουθον κἂν μυδαλμοῦ αὐτῶν ᾖ· καλὰ γὰρ δὴ καὶ ἁκῆ λεγόμενα. ἢν δὲ πῆ καὶ ἅσσα λαρὸς ἔνα λοκῇ, primum quoque dicatur: & si ita euenerit, tocrea capiti, tibiæ verò adapietur galea. præterea accelera, & vndique connecte: solummodò ne taceas. Quòd si de contumelioso quodam vel mœcho Athenis verba facies, quæ apud Indos ac Ecbatana gerantur, referas. In omnibus verò sit Marathon & Cynægirus, sine quibus nil fiat: semperque Athos nauigetur, & Helespontus pedibus teratur, & sol à Persarum sagittis obumbretur, & Xerxes fugiat, & Leonides admirationi existat, & Othryadæ literæ legantur, & Salamis, & Artemisium, & Plateæ, multa hæc & inculcata. In omnibus verò pauca illa verba immisceantur, & tanquam flosculi interspergantur, assiduèque in ore sit vtique illud, & quoniam quidem igitur: etiam si illis minimè indigeas. pulchra etenim sunt etiã fortuitò prolata. Proinde & aliquando canendi tempus est videtur, omnia

ἡδονῆ, πάντα ἀδίκως, καὶ μέλη γινέσθω. ἐὰν ποτε ἀρχαίους πράγματα ᾄδικοῦ, τοὺς ἄνδρας τοὺς δικαστὰς ὀνομάσας ἐμμελῶς, πλημμελῆ εἶναι οἷον τὴν ἁρμονίαν· τὸ δὲ οἴμοι τῶν ἀκουόντων, πολλάκις, καὶ ὁ μηρὸς πατασσέσθω, καὶ παρύγγιζε, καὶ ἐπιχρέμπτου τοῖς λεγομένοις, καὶ βάδιζε, μεταφέρων τὴν φωνήν. καὶ ἢν μέν σε μὴ ἐπαινῶσιν, ἀγανάκτει, καὶ λοιδόρου αὐτοῖς. ἢν δὲ ὀρθοὶ ἐξάκωσιν, ὑπὸ τῆς αἰσχύνης ἤδη πρὸς τὴν ἔξοδον ἔστω μοι, καὶ θέασθαι ἐλθὼν, καὶ ὅλως, τυραννὶς τὸ πρᾶγμα ἔσω. ὅπως δὲ καὶ τὸ πλῆθος θαυμάζωσι τῶν λόγων, ἀπὸ τῶν Ἰλιακῶν ἀρξάμενος, ἢ καὶ νὴ Δία, ἀπὸ τῶν Δευκαλίωνος καὶ Πύρρας γάμων, ἢν δοκῇ, καταβίβαζε τὸν λόγον ἐπὶ τὰ νῦν καθεστῶτα. οἱ μὲν γὰρ συνιέντες, ὀλίγοι, οἱ μάλιστα μὲν σιωπήσονται διὰ εὐνομοσύνην· ἢν δὲ καὶ λέγωσί τι, προφθόνου αὐτὸ δόξει φανῆναι. οἱ πολλοὶ δὲ τῷ σχήματι καὶ φωνῇ, καὶ βαδίσματι, καὶ τῷ ἐπιπηδᾶν τοῖς λεγομένοις, καὶ τῷ ἐπιμελῶς ἐσθῆτα ἔχειν, καὶ τῷ ἐπιτρίβειν τὸν ἀγῶνα, καὶ τῷ ἐπιδείκνυσθαι τὸν ἀγωνιστὴν, καὶ τῷ ἐπιτρέχειν τοῖς ἀγωνιζομένοις, καὶ τῷ ἐπιβοᾶ

καὶ περίπατον, καὶ μέλος, καὶ κρηπῖδα, καὶ τὸ ἄλλα σε ἐκεῖνο θαυμάσονται, καὶ τὸν ἱδρῶτα ὁρῶντες καὶ τὸ ἄθυμα, οὐκ ἔξουσιν ὅπως ἀπιστήσουσι μὴ οὐχὶ πάνυ λαμπρόν τινα ἐν τοῖς λόγοις ἀγωνιστὴν εἶναί σε. ἄλλως τε καὶ τὸ ταχὺ τοῦτο, οὐ σμικρὰν ἔχει τὴν ἀφέλειαν, καὶ θαῦμα παρὰ τοῖς πολλοῖς, ὥστε ὅρα μή ποτε γράψῃς, ἢ σκιψάμενος παρέλθῃς· ἔλεγχος γὰρ σαφὴς ταῦτα. οἱ φίλοι δὲ σπλάτοσαν ἀεί, καὶ μισθὸν τῶν λεπτῶν ἀπαιτήσουσιν, ἔ ποτε ἀλαθεύσῃ σε παπαπεσόμενον χάρα ὁρίσονται, καὶ παρίντες τοῦ εὑρεῖν τὸ λεχθησόμενον ἐν τοῖς μεταξὺ τῶν ἐπαίνων σφαλείμασι. καὶ γὰρ αὖ καὶ τόδε μιλίτω σοι, ἢ χορὸν ἔχειν οἰκεῖον καὶ συνάδοντα. ταῦτα μέν σοι τὰ ἐν τοῖς λόγοις· μετὰ ταῦτα δέ, προοίσεται σε θορυφορήσασαν, ἐγκαλυμμένον αὐτῇ, καὶ περὶ ὧν ἔφης, μεταξὺ σφαλαμβάνοντα. καὶ εἴ τις ἐντύχοι, θαυμάσια ὑπὲρ σαυτοῦ

ambulationem, & cantum, & crepidas, & vtique illud tuum admirabitur. Præterea sudantem te & anhelantem cernens, nil prohibebit quin te perquàm eptum quendam in sermonibus certatorem esse credat. Proinde celeritas illa haud paruã defensionem habet, admirationemq; apud multos: ideo caue, ne aliquando scribas vel meditatus procedas. Siquidem id manifestæ est redargutionis. Amici verò semper applaudãt, ac cœnarum precium exoluant, siquando te à memoria excidisse intelligant, manus porrigentes, & inter laudes tuas spatium præbentes, vt rursus inuenire possis quod dicendum erat. Siquidem hoc tibi præcipuè curæ sit, A vt chorum habeas domesticum, tibiq; concinentem. Et hæc tibi in sermonibus obseruãda erunt: deinverò vbi processeris, ille te stipans, satellitum vices expleat, de quibus dicis, interim conferat. Quòd siquis obuiam factus fuerit, admiranda

φωνῶν πίγκι, καὶ ὑπερπαίρθι, καὶ ἐπαχθὴς γίγνου ἀκροωμένοις. τί γὰρ ὁ Παιανιεὺς πρὸς ἐμὲ, καὶ πῶς ἐναίσιμος μοι τῶν παλαιῶν ὁ ἀγὼν; καὶ τὰ τοιαῦτα. ὃ δὲ μέγιστον, καὶ πρὸς τὸ εὐδοκιμῶν ἀναγκαιότατον ὀλίγου δεῖν παρέλιπον, ἁπάντων καταγέλαστα τῶν λεγόντων καὶ ἧττον μέτριος ἁλῶναι ἕτερος, ἀλλόφρια, καὶ ὐκ ἑαυτοῦ λεκτέα δοκάτω. ἢν δ' μετρίως ἐνέχθῃ. πάντα ἔσται ἐπιτήδεια. καὶ ἐν τοῖς ἀκροάσεσι μετὰ πάντας ἀσίκαιρα, ἐπίσημον γάρ· καὶ σιωπησάντων ἁπάντων, ξένον τινὰ ἔπαινον ἐπιπεῖν, τὰς ἀκοὰς τῶν παρόντων ἐπισρέφοντα καὶ ἐνοχλοῦντα, ὡς ναυτίᾳν ἅπαντας ἐπὶ τῷ φορτικῷ τῶν ὀνομάτων, καὶ ἐπιφράττεσθαι τὰ ὦτα. ἐπισκέπτεσθαι δὲ μὴ πολλάκις πλὴν ἀπραγμονεῖν γάρ· μηδ' ἀναγκάζειν, πλὴν ἄπαξ, ἢ δὶς τὸ πλεῖσον. ἐπιμελεῖσθαι δὲ τὰ πολλὰ,

randa de te ipso referas, ac summis te laudibus extollas, grauemq; te illi ostendas. quid enim Β Pæanensis in mei est comparationem? & vinam mihi cum veteri quopiam certamen foret? & alia huiusmodi. Proinde, quod maximum est, & ad existimationem perquàm necessarium, paulò minùs prætermiseram. omnia quæ dicuntur, irride: & si quispiam benè loquutus fuerit, aliena & non sua ostentare videatur. Quòd si vel mediocriter contràniti voluerit, omnia carpantur. Præterea in auditoria post cunctos ingredi oportet: id enim insigne est. omnibusque tacentibus, peregrinam quãdam laudem, præsentium auditum auertentem & interturbantem, inchoare: adeò vt omnes tantorum nominum onere nauseent, ac aures obstruant. Interim manum haud frequenter

moueas: nam id facilu facile. neque præterquam semel, vel vt plurimùm bis assargas. Subsanna autem quàm

πολλὰ καὶ δῆλος γίγνου μὴ ἀρεσκόμενος τοῖς λεγομένοις. ἀμφιλαφεῖς δὲ αἱ ἀφορμαὶ τῶν μέμψεων τοῖς συκοφαντικοῖς τὰ ὦτα, τὰ δὲ ἄλλα χρὴ θαῤῥεῖν. ἡ τόλμα γὰρ καὶ ἡ ἀναισχυντία, καὶ τὸ ψεῦσμα πρόχειρον, καὶ ὅρκος ἐπ' ἄκροις ἀεὶ τοῖς χείλεσι, καὶ φθόνος πρὸς ἅπαντας, καὶ μῖσος καὶ βλασφημία, καὶ διαβολαὶ πιθαναί· ταῦτά σε ἀοίδιμον ἐν βραχεῖ καὶ περίβλεπτον ἀποφανεῖ. τοιαῦτα μὲν τὰ φανερὰ, καὶ τὰ ἔξω· ἰδία δὲ πάντα πράγματα ποιεῖν σοι δεδόχθω, κυβεύειν, μελύσκεσθαι, λαγνεύειν, μοιχεύειν, αὐχεῖν τε, κἂν μὴ ποιήσῃς, καὶ πρὸς ἅπαντας λέγειν, καὶ γραμμάτια ἑποδεικνῦναι ἑπὸ γυναικῶν δῆθεν γραφέντα· καλὸς γὰρ εἶναι θέλε, καί σοι μελέτω, ἑπὸ τῶν γυναικῶν σπουδάζεσθαι δοκεῖν. ἐς τὴν ῥητορικὴν γὰρ καὶ τοῦτο ἀνοίσουσιν οἱ πολλοί. ὡς διὰ τοῦτό σου καὶ ἄχρι τῆς γυναι-

plurima, & palàm ostende minùs tibi placere quæ dicuntur. Abundè autem reprehensionum occasiones C Sycophanticis aures suppeditabunt. at in reliquis considere oportet. etenim audacia, & impudentia, mendacium quoque promptum, ac semper D in labijs summis periurium, & inuidia erga cunctos, odium quoque & blasphemia, nec non calumniæ frequentes, hæc te in breui celebrem & conspicuum reddent. Et talia quidem sint, quæ manifestè ac palàm fiant: priuatim verò res omnes perpetrare videaris, ludere, inebriari, scortari, mœchari, iugulare quoque: & si non facis, coram omnibus tamen te facere iactita, literasq; aliquando à mulieribus conscriptas ostende. Nam & pulcher esse velis, præcipuáque tibi sit cura, vt à fœminis celebrari videaris. Nam per hãc viam quamplurimi ad Rhetoricam vsque ascenderunt. Ideò & tu quoque per illam Ead

gynæ-

γυναικωνίτιδ' ἀνδρὸς δοκιμῶν-
τος. καὶ τὸ δεῖνα δι μὲν ἀφ-
θὰς, λάθρᾳ πρὸς ἀνδρῶν ἐ-
πὶ ᾧτινιοῦν ἑρᾶσθαι δοκοίης,
καὶ ταῦτα γνωστήτης, ἢ καὶ
νὴ Δία φαλακρὸς ἤδη ὤν·
ἀλλ' ἴσως οἱ καὶ ἐπὶ τούτῳ
σωόντες, λῷ δι μὴ ὦσιν, οἱ
εἰκῆ ταῦτα ἐπαινοί· τοιαῦτα γὰρ
ἐν τῷ τοιούτου πρὸς τὴν ῥητο-
ρικὴν χρήσιμα παραγίγνεται,
πλέων ἡ ἀναισχυντία καὶ
θρασύς. ὁρᾷς, ὡς λαλίστρια
ἡ γυνὴ ἅπασι, καὶ λοιδορουμέ-
νη πεισσῶν, καὶ ὑπὲρ τοὺς
ἄνδρας, ἐπὶ τὰ ὅμοια πρά-
σσεις· διοίσεις τῶν ἄλλων.
καὶ μὴν καὶ πιπτοῦσθαι καὶ
μάλιστα μὴν τὰ πάντα, εἰ δι
μὴ, πάντως ἐκεῖνα. καὶ αὖ-
τὸ δὴ τὸ σῶμα πρὸς ἅπαν-
τα ἥδιστα ἀσκηνήτω, καὶ ἡ
γλῶττα ὑπηρετείτω, καὶ πρὸς
τοὺς λόγους, καὶ πρὸς τὰ ἄλλα,
ὁπόσα ἂν διώνηται· διώναται δ'
ἐπισολοικίσαι μόνον, δεῖ βαρ-
βαρίσαι, δεῖ λυπῆσαι, ἢ ὑπιορ-
κῆσαι, ἢ λοιδορῆσθαι, ἢ βλα-
βέντα καὶ ψεύδεσθαι, ἀπὸ
καὶ

gynæceum vsque clarescere poteris. Atque istud ne vereare, etiamsi à viris ob aliud quiddam amari videaris, & hoc barbatus, aut etiã per Iouem caluus iam existens: sed adsint qui etiam ob id tecum consuetudinem habeant. At si nemo alius fuerit, vel serui sufficient. Nam hinc multa ad Rhetoricam vtilia oriuntur: augetur impudentia & temeritas. Cernis etenim vt F loquaciores sunt fœminæ, impotentiusq; ac supra viros conuicijs debacchantur. Quòd si itaque & tu similia patiêris, alijs longè præstabis. Iam verò & volsum esse maximè oportet per omnia. Quòd si non, illa prorsum vtique. Et ipsum autem os quoque ad cuncta libenter tibi diducatur, & lingua sermonibus & reliquis quantum potest, subseruiat. potest autem non solùm solœcismum & barbarismum committere, nugari peierare, cõuiciari, criminari, mentiri: sed & aliud

quid

καὶ νύκτωρ τί ἄλλο ἀποτελεῖν, καὶ μάλιστα, ἢ πρὸς οὕτω πολλοὺς τοὺς ἔρωτας μὴ δαρκέσῃς. πάντα αὐτήγε ἐπιστάσθω, καὶ γονιμωτέρα γιγνέσθω, καὶ μηδὲν ἀπεστρεφέσθω. ἢν ταῦτα, ὦ παῖ, καλῶς ἐκμάθῃς (δύνασαι δὲ οὐδὲν γάρ ἐν αὐτοῖς βαρὺ) θαῤῥῶν ἐπαγγέλλομαι οὐκ εἰς μακρὰν σε ἄριστον ῥήτορα καὶ ἡμῖν ὅμοιον ἀπεστελεσθήσεσθαι. τὸ μετὰ τοῦτο δὲ, οὐκ ἐμὲ χρὴ λέγειν, ὅσα ἐν βραχεῖ παρέσται σοι τὰ ἀγαθὰ παρὰ τῆς ῥητορικῆς· ὁρᾷς γὰρ ἐμὲ, ὃς πατρὸς μὲν ἀφανοῦς, καὶ οὐδὲ καθαρῶς ἐλεύθερον ἐγενόμην, ὑπὲρ Ξόιν καὶ Θμοῦιν δεδουλευκότος, μητρὸς δὲ ἀκεστρίας, ἐπ' ἀμφοδίου τινὸς, αὐτὸς δὲ τὴν ὥραν οὐ παντάπασιν ἀδόκιμον εἶναι δόξαις, τὸ μὲν πρῶτον, ἐπὶ ψιλῷ τῷ τρέφεσθαι, συνῆν τινι κακοδαίμονι, καὶ γλίσχρῳ ἐραστῇ. ἐπεὶ δὲ τὴν ὁδὸν ταύτην ῥάστην οὖσαν κατεῖδον, καὶ διεκπεράσας, ἐπὶ τῷ ἄκρῳ ἐγενόμην (ὑπῆρχε γὰρ μοι, ὦ φίλη Ἀδράστεια, πάντα

quid peragere noctu, & maximè quando vnus tam multis amatoribus non sufficies. Nam cuncta facere noscat, vt expeditior reddatur, & penitùs à re nulla abstineat. Hæc, fili mi, si rectè didiceris (poteris siquidem, nihil enim ex his graue) confidenter polliceor te haud longo tempore rhetorem præstantissimum, nobisq; similem euasurum. G Quæ verò sequuntur, haud me dicere oportet, quãta tibi bona breui à Rhetorica aderunt H Cernis etenim me, qui è patre sordido, nec penitùs libero, quiq; super Xoni & Thmuin seruitutem seruierit, natus sum, matre verò sartrice, in biuio quodam: ipse verò forma non omninò illiberali esse visus. sub initium ob victus penuriam, cum infelici, suaui tamen conuersabar amatore. At postquam viam hanc quàm facilis esset conspexi, & transgrediens in summũ pueni, siquidem, ô amicabilis Adrastia, omnia

πάντα ἐκεῖνα, ἃ προεῖπον ἐ=
ρόδα, τὸ θράσος, ἡ ἀμαθία,
ἡ ἀναίσχυντία) πρῶπον μὲν,
οὐκ ἔτι ποτεινὸς ὀνομάζο-
μαι, ἀλλ' ἤδη τοῖς Διὸς καὶ
Λήδας παισὶν ὁ μώνυμος γε-
γένημαι· ἔπειτα δὲ γραῒ συνοι-
κήσας, τὸ πρῶτον τὴν ἐγα-
σριζόμην πρὸς αὐτῆς, ἐρᾷν
προσποιούμενος γυναικὸς ἑβδο-
μηκοντούτιδος, τέτταρας ἔτι
λοιπὸς ὀδόντας ἐχούσης, χρυ-
σίῳ καὶ τούτους ἐνδεδεμένους.
πλὴν ἀλλά γε δὰ τὴν πε-
νίαν, ὑφιστάμην τὸν ἆθλον,
καὶ τὰ ψυχρὰ ἐκεῖνα τὰ ἐκ τῆς
βροῦ φιλήματα, ὑπερήδιστα
μοι ἐποίει ὁ λιμός. εἶτα ὀλίγου
δεῖν κληρονόμος, ὧν εἶχεν,
ἁπάντων κατέστην, εἰ μὴ κα-
τάρατός τις, οἰκέτης ἐμήνυ-
σεν, ὡς φάρμακον εἴην ἐπ'
αὐτὴν ἐωνημένος. ἐξασθεὶς δὲ
ἐπὶ κεφαλὴν, ὅμως οὐδὲ τότε
ἐπόρησα τῶν ἀναγκαίων. ἀλ-
λὰ καὶ ῥήτωρ δοκῶ, κἂν ταῖς
δίκαις ἐξετάζομαι, προδιδοὺς
τὰ πολλὰ, καὶ τοὺς δικαστὰς τοῖς
ἄνου-

omnia quæ iam enumeraui, viatica, abundè mihi suppetebant, audacia, ignorantia, impudentia. Primùm igitur haud ampliùs desiderabilis appellor, sed iam Iouis & Ledæ filijs cognomine similis sum effectus. Dein cum anu mihi contubernium fuit, quam primò ventis causa amare simulabam, mulierem septuagenariam, quæ adhuc dentes quatuor, & illos auro colligatos habebat. Veruntamen ob paupertatem certamen sustinebam, ac frigida illa ex sepulchro oscula, perquàm suauissima mihi fames reddebat. inde parùm abfuit, quin omnium bonorum, quæ possidebat, hæres euasissem, nisi execrandus quidam illi indicasset famulus, quòd ob eam tollendam venenum comparâssem. In caput igitur præceps eiectus, minimè tamen necessarijs interea carui. Sed & rhetor esse videor, ac in iudicijs me ostento, multa prodens, ac iudices corrumpendo

fatuis

ἀνοήτοις καθυπισχνούμενος. καὶ ἡ πῶμαι μὲν τὰ πλεῖστα, οἱ φοίνικες δὲ, ἐπὶ τῇ θύρᾳ χλωροὶ ἐστεφανωμένοι· τούτοις γὰρ ἐπὶ τοὺς δυστυχεῖς χρῶμαι τοῖς δελέασιν. ἀλλὰ καὶ τὸ μισεῖσθαι πᾶς ἁπάντων, καὶ ἐπίσημον εἶναί με, ἐπὶ τῇ μοχθηρίᾳ τοῦ τρόπου, καὶ πολὺ πρότερον τῶν λόγων, καὶ τὸ δείκνυσθαι τῷ δακτύλῳ, τοῦτον ἐκεῖνον τὸν ἀκρότατον ἐν πάσῃ κακίᾳ λεγόμενον, οὐ μικρὸν ἔμοιγε δοκεῖ. ταῦτά τοι παραινῶ, νὴ τὴν πάνδημον, πολὺ πρότερον ἐμαυτῷ παραινέσας, καὶ χάριν ἐμαυτῷ οὐ μικρὰν ἐπισπασάμενος. εἶεν, ὁ μὲν γεννάδας, εἰπὼν ταῦτα, πεπαύσεται. σὺ δὲ, ἢν πεισθῇς τοῖς εἰρημένοις, καὶ δὴ παρεῖναι νόμιζε, οἷπερ ἐξαρχῆς ἐπόθεις ἐλθεῖν· καὶ οὐδέν σε κωλύσει ἑπόμενον τῷ νόμῳ, ἔν τε τοῖς δικαστηρίοις κρατεῖν, καὶ ἐν τοῖς πλήθεσιν εὐδοκιμεῖν, καὶ ἐπέραστον εἶναι καὶ γαμεῖν, οὐ γραῦν τινα τῶν κωμικῶν, καθάπερ ὁ νομοθέτης καὶ διδάσκαλος, ἀλλὰ καλλίστην

fatuis cōcilio hominibus. Vt plurimùm verò succumbo, fores tamen obiter viridi coronantur palma. his enim illecebris erga infelices vtor. verùm ab omnibus odio haberi, & morum prauitate longè priùs quàm sermonum esse insignem, ac digito demonstrarier, En ille qui cunctis flagitijs præcellere fertur, non parua mihi res esse videtur. Hic te admonere volui, longè priùs per Venerem me ipsum admonens, ac gratiam haud mediocrem mihi ipsi referens, & egregiè quidem. Generosus itaque hæc dicens cessabit: 1 Tu verò si dictis acquiesces, iam illic esse puta, quò sub initium peruenire desiderabas, nec quicquam tibi impedimento erit, si leges has obseruaueris, quò minùs in iudicijs excellas, apud multitudinem clareas, acceptus quoque sis: & tibi nubat, nan vetula quædam comica, quemadmodū legislatori & præceptori illi tuo, sed

mulier

γυναῖκα, τὴν ῥητορικὴν, ὡς τὸ τοῦ Πλάτωνος ἁρμάτιον πλουσίως κεκοσμημένην φέρουσαν, μᾶλλον πρέπειν σοὶ σαυτῷ ἐστὶν, ἢ ἐκείνῃ περὶ τοῦ Διός. ἐγὼ δὲ (ἀγεννὴς γὰρ καὶ δειλός εἰμι) ἐκποδὼν ὑμῖν τοῖς νέοις, καὶ παύσομαι τῇ ῥητορικῇ ἐπιπολάζων, ἀσύμβουλος ὢν τοῖς αὐτῇ τὰ ἡμίτριβα μᾶλλον ἢ ἥδη πεπαυμένοις. ὥστε ἀκουτὶ ἀνακηρύττεσθε, καὶ θαυμάζεσθε, μόνον τοῦτο μεμνημένοι, ὅτι μὴ τοῦ τάχους ἡμῶν ἐπιτατικοί, ἀλλὰ πυθόμενοι φαυλότερον, ἀλλὰ τοῦ ῥᾴστου καὶ ἁπλουστέρου τὴν ὁδὸν.

mulier pulcherrima, Rhetorica ipsa, ita vt cum Platonis curru illo alato veharis, magis te deceat de te ipso loqui, quàm illum de Ioue. Ego verò (nam degener sum & timidus) è via vobis decedam, ac circa Rhetorices superficiem nauigare desinam, ignarus quo pacto vestra cum illa conueniant. quin potiùs iam desino. Verùm citra pulueris victores declarati, & admiratione dignissimi, hoc solùm reminiscamini, quòd non festinatione illa vestrâ celeriores apparentes victores euasissitis, sed quia ac facilioren & promiorem viam declinâsitis.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a O ADOLESCENS.] Ironicῶς Rhetorem instituis.

b Inexpugnabilis ac intolerabilis.] *In Græco* ἄμαχον καὶ ἀνυπόστατον δοκεῖς, *pro* ἄμαχος, ἀνυπόστατος, δοκῶν.

c Cebes ille.] *Cebes Thebanus philosophus fuit, discipulus Socratis: quem scripsisse Dialogos tres, qui inscribuntur* Πίναξ: id est, *septima, Φρόνιμος & πίναξ:* id est, *tabula, authores sunt Laërtius in secundo, & Suidas in Collectaneis. sed iniuria temporis, aut hominum incuria potiùs, præter vitiosa nihil extat. Opusculum est morale, & vile omnibus, & præcipuè adolescentibus: in quo vitæ humanæ conditio graphicè depingitur, ac velut in speculo ostenditur iter ad virtutem*

virtutem arctum, arduum, & labore sudoreq; reefertum, eúmque qui ad eam conscendere voluerit, abstinentem in primis & constantem fore necessarium esse, ac tandem vbi ad eam peruenerit, perpetua felicitate fruiturum. Ediuersò semitam, quæ ducit ad vitta, latam quidem esse & planã, & voluptatum plenã: cæterùm tandem in præcipitium atq; æternã miseriam & infortunium perducere. d Amalthéæ retinet cornu.] *De Amalthéa apud autores in hunc modum narratur fabula: Rhea Iouem enixa, metu patris infantem in Creta occuluit, nutriendum à duabus nymphis, Adrastea & Isda, Melissei filiabus: Hæ nutricauerunt illũ capræ cuiusdam lacte, cuius nomen fuerat Amalthéa. Eam capram Iupiter iam adultus in sidera retulit, vocaturq́ue à Græcis αἶξ κεραίνιος, capra cœlestis. Huius alterum cornu Nymphis nutricibus dedit, videlicet officij præmium: hanc adijciens facultatem, vt quicquid optassent, id illis ex eo cornu suppullularet. Hinc translatum est adagium, Αμελθείας κέρας, vbi rerum summa suppetit copia. Citatur ab eodem Luciano de Mercede seruientibus.* e Aornos Macedonibus.] *Aornos in India petra est, quam nulla superuolat auis, propter frigora, & altitudinem. De ea quoque Lucianus in Hermotimo.* f Hesiodus perquàm egregié.] *Hesiodus 1. Georg. ait, asperam esse ad virtutem viam, cacumen verò molle. Cuius celeberrima verba hic referam:*

τὴν μὲν τοι κακότητα καὶ ἰλαδὸν ἐστιν ἑλέσθαι
ῥηϊδίως. ὀλίγη μὲν ὁδὸς, μάλα δ' ἐγγύθι νάει.
τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
ἀθάνατοι. μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτὴν,
καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον· ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται,
ῥηϊδίη δ' ἤπειτα πέλει χαλεπή περ ἐοῦσα *Id est,*

Omninò vitium facile contingere cuiuis.
Est via ad id breuis, & vicina in sede moratur.
Contrà virtutem sudoribus vndique diui
Præsepsêre: & longus ad hanc perq; ardua callis,
Asper & est primùm: sed vbi alta cacumina victor
Contigeris, iam fit facilis, licet ardua dudum.

Eodem pertinet:

Litera Pythagoræ discrimine secta bicorni.

de qua

de qua carmen extat elegans Virgil. Et Euangelicum illud de via arcta quæ ducit ad vitam. Item de duplici via apud inferos: quarum altera ducit ad campos Elysios, altera ad malam rem. Neque quicquam tritius eo est quod dicit Aristoteles lib. Moralium Nicomachicorum 2: περὶ τὸ χαλεπώτερον ἀεὶ καὶ τέχνη καὶ ἀρετή. Id est, Et ars & virtus circa id versatur quòd est difficilius. Plures huiuscemodi sententias Erasmus noster adscripsit in Prouerbio: Difficilia quæ pulchra. Vide etiam quæ in Somnio seu vita Luciani annotauimus. g Ex laboribus germinare.] Quæ ad hanc sententiam faciunt, in vnum coniecit Erasmus noster in Prouerbijs: Cura siue exercitatio potest omnia: Cum Minerua manum quoque moue &: Dij facientes adiuuant. Non enim cessantibus ac inertibus, sed industrijs parata est gloria, cùm dij labore sua munera vendant. Stobæus Sermone 27. de assiduitate & diligentia, ex Euripide simile carmen citat, nisi quòd pro φύεσθαι ibi legitur αὔξεται. h Tibi verò citra sementem & arationem.] Id est, seminandi arandique laborem, tanquam Saturni seculo cuncta prouenient: hoc est, citra studium. Poëtæ indicant, Saturno regnante aureum seculum fuisse, quo omnium rerum erat plena tranquillitas. Non furor sæuiebat, non auaritia hominum fluctibus vitam commiserat, & cessantibus rastris inarata & grauida terra fruges præbebat, ociosa erat & secura vita mortalibus, & sine vicissitudine temporum veris gratia fruebatur. De ætatibus lege Hesiodum primo Oper. & dier. & Aratum in Φαινομένοις. à quibus multa transtulit Ouid. in 1. Metam. Hoc adagio vtitur idem Lucian. in Phalarid. 2. & in Parasito. Hom. Odyss. 9. i Incessu molli, ceruice infracta.] Delicijs effœminatum hominem describit, nimirũ solicitũ, ne comã studiosè compositam perturbet. k Summo digito caput scalpentẽ.] De molli & effœminato dicit. Idem est quod in Cæsare dixit Plutarch. vno digito caput scabere. l Delicatum Sardanapalum quendam.] Fuit enim Sardanapalus Anacyndaraxis filius, rex Nini, Persicæ religionis, delicijs vsque adeò effœminatus, vt inter eunuchos & puellas ipse puellari cultu desidere sit solitus. Cuius cognomen ob insignem hominis molliciem abijt in prouerbium. m Cinyram.] Pindarus in Nemeis, & Plato lib. de Legib. 2. meminerunt

Cinyræ prædiuitis : item Suidas in dictione καταγηράσκω.
n Agathonem ipsum, lepidum.] *Agathonis poëtæ tragici, splendidi & liberalis, meminit Aristophanes in Thesmophoriis, cuius carminum molliciem multis modis deridet. Meminerunt etiam illius Suidas & Plato, in cuius epinicijs celebrat illud nobile conuiuium.* o Quantum tuba fistulas.] *Idem sic in Muscæ encomio: sed tantò volat his suauius musca, quantò sunt tuba & cymbalis tibiæ dulciores.* p Illotis pedibus.] Id est, *nullis bonis disciplinis instructus ad Rhetoricum munus accede. Idem in Demonactis vita, hoc prouerbio vsus est, de quo Erasmus noster.* q Attica quædam.] *Contra vanos elegantiæ affectatores. Hic τὸ articulus materialiter sumptus præponitur.* r Obsoleta & peregrina.] *De verbis obsoletis, priscis & peregrinis, vide nostrum Erasmum lib. 1. De verborũ copia. Obsoletum autem est omnino abrogatum & obscurum verbum: peregrinum, barbarum, & tamen pro Latino vsurpatum: nouum est, ab aliquo probo & recepto autore nuper inuentum & fictũ. Cæterùm plurima huiuscemodi verba Pompeius, Perottus & Marcellus annotárunt in suis Dictionarijs. Eos igitur adeat qui volet.* s Nugator Isocrates.] *Hic* λῆρος *substantiuum pro* ληρώδης *adiectiuo.* t Ocrea capiti, tibiæ verò à daptetur galera.] *Id est, Omnia præposterè fiant. Nam vt Apuleius inquit: Hic galea caput, ille crura ocreis inuoluit. Hoc adagio vtitur in Commentario De errore compellationis.* u Res tyrannica.] *Crudelis, sæua & violenta.* x Iliacis.] *Troianis. Ilium enim regia Priami fuit, quæ & Troia, à nomine regionis minoris Asiæ cognominata: ab Ilo, Trois regis filio, Ilium.* y A Deucalionis.] *Deucalion Prometheo, Pyrrha eius coniunx Epimetheo fratribus nati, quos ferunt in fabulis, iactu saxorum genus humanum post diluuium reparasse* z Prętereà sudantem.] *Admonitio lepida.* A Vt chorum habeas.] Id est, *conducticios laudatores. Cicer. in 3. Verrina, præconium mercenarium: in 2. de Oratore, domesticum præconium appellat.* B Pęaniensis.] *Quid per hanc dictionem sit intelligendum, nemo facilè diuinabit. Est tamen qui Platonem intelligit, & fortasse rectè: quum* παιανιεὺς *tribus quædam Atheniensis fuerit.* C Sycophanticis.] *Sycophantæ quamuis*

pu-

pusillà de causa litem mouent, & quæuis calumniantur. Plutarchus de curiositate ostendit, Sycophantæ nomen hinc natum, quod cùm lege cautum esset, ne quis Athenis ficos efferret, quidam obseruatos nonnullos qui furtim exportabant, detulerunt. Hinc populari toco sycophantæ vocati παρὰ τὸ σῦκος φαίνεσθαι. *quòd ficus proderent. Sunt qui putant* ἀπὸ τοῦ φαγεῖν τὰς σύκους: hoc est, *ab edendis ficub. dictos, quod hinc euenisse dicitur. Quidam Græcorũ olim duos seruos habuit, quorũ alter domi semper paratas clàm ficus absumens, in sociũ suum in sontẽ culpam postea coram domino reijciebat. Herus virumq; seruorum tepidam aquam bibere iubens, tandem sycophantem deprehendit. Hinc Græca origine nata dictione, erraticum, cauillatorem, mendacem dolosúmve significamus.* D In labijs summis periurium.] *Hic loquendi modus quomodo à Græcis vsurpetur, annotauimus in amatorio dialogo Musarij & Matrij. & in Apologia pro Mercede conductis.* E Ad gynæceum.] Id est, *ad mulierum conclaue, & (vt ita dicam) senatulum.* F Loquaciores sunt fœminæ.] *Mulier, animal naturâ loquax. Plautus in Aulul.* Nam multùm loquaces meritò omnes habemur. *Idem in Cist.* Largiloquæ exemplo sumus, plus loquimur quàm fas est. *Eurip. in Phœnissis:*

Φιλόψογον δὲ χρῆμα θήλειον ἔφυ.
Σμικρὰς δ' ἀφορμὰς ἢν λάβωσι τῶν λόγων,
Πλείους ἐπεισφέρουσιν, ἡδονὴ δέ τις
Γυναιξὶ μηδὲν ὑγιὲς ἀλλήλαις λέγειν. *Id est,*
Mulieres naturâ sunt ad vituperandum pronæ.
Quòd si exiguam dicendi ansam nactæ fuerint,
Plurima adijciunt. Volupe enim est
Mulieribus, nihil sani inuicem loqui.

G Quæ verò sequuntur.] *Cohortatio à spe.* H Cernis etenim me.] *A' proprio exemplo.* I Tu verò si dictis.] *Huc vsque locutus est Rhetor: loqui nunc incipit Lucianus.* K Ego veró. nam.] *Conqueritur Lucianus de se ipso.*

ΙΠΠΙΑΣ Η ΒΑ-
λανεῖον

HIPPIAS, SEV
Balneum.

Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

BAlneum Hippiæ deſcripturus, principiò ipſum artificem à cognitione artium atq; peritia commendat. Orditur autem à loco communi, ita videlicet proponens, eos eſſe potiſsimùm laudandos artifices, qui non ſolùm verbis prolixè polliceri, aut de ſcientijs diſputare ſoleant, ſed qui ipſo opere hoc quod profitentur, præſtare poſsint. hunc locum exemplis aliquot illuſtrat, deinde ad præſens inſtitutum accommodat. Proinde, inquiens, etiam mechanici artifices maximè laudandi illi ſunt, qui non verbis tantùm opera aliqua deſcribunt, aut promittunt, ſed qui re ipſa illa quam optimè atque artificioſiſſimè extruunt: qualis & Hippias hic vnus eſt, id quod opus ab eo, nempe balneum extructum, comprobat. atq; ex inde ipſum balneum deſcribit, ſitum, elegantiam, proportionabilitatē operis, deinde & vtilitatem & opportunitatem omnium cellarum, & lauandi in eo vſum commendans.

Ὧν σοφῶν ἐκείνους μάλιστα ἔγωγε φημιδεῖν ἐπαινεῖν, ὁπόσοι μὴ λόγους μόνον δεξιοὺς παρέσχοντο ὑπὲρ τῶν πραγμάτων ἑκάστων, ἀλλὰ καὶ ἔργοις

Os[a] ego viros ſapientes cũprimis laude celebrandos eſſe exiſtimo, quicunque non orationes ſolùm magna induſtria elaboratas, ac ſingulis de rebus memoriæ proditas poſteris reliquerunt, ſed operi-

ἔργοις ὁμοίοις τὰς τῶν λόγων ἐποσχίσας ἐπισφοανῦ. καὶ γὰρ τῶν ἰατρῶν ὅ γε νοῦν ἔχων, ὁ τὰς ἄσεις ὑπὲρ τῆς τέχνης ἐπῆν ἀλωμένης μετασκευάζοντα νοσοῦν, ἀλλὰ τὰς πράξας τε καὶ αὐτὸν μεμελετηκότας. ἀμείνων δὲ καὶ μουσικὸς, οἶμαι, τὸ δεξιὸν μὲν ῥυθμοῦ καὶ ἁρμονίας ἐπισταμένος, ὁ καὶ ψάλαι καὶ διδάσκων αὐτὸς ἀλωάμενος. τί γὰρ ἄν σοι τῶν στρατηγῶν λέγοιμι τοὺς εἰκότως ἀείσους δοκοῦντας, ὅτι τὰ πολέμου μόνον καὶ παραινέσαι ἦσαν ἀγαθοί, ἀλλὰ καὶ πολεμήσαι τ' ἄλλων, καὶ χερὸς ἔργα ἐπιδείξασθαι; οἷον τὸν παλαιὸν, Ἀγαμέμνονα, καὶ Ἀχιλέα, τὸ δεύτερον δὲ, τὸν Ἀλέξανδρον καὶ Πύρρον ἡμῶν γεγονότας. πρὸς δὴ τί ταῦτ' ἔφην; ὅτι γὲ

operibus quoque non dissimilibus ea quæ orationibus ampliter & magnificè pollicitiis sunt, cõfirmárunt. Quippe ægrotus, cui quidè pectus sapit, non eos accersit medicos, qui super arte multa luculentè & excellenter disputare nouerunt, sed qui vsu medendi illiam diu multumq; exercuerunt. Potior autem & maioris precij habendus est, vt mea fert opinio, musicus qui psallendi & pulsandæ citharæ peritia exornatus est, quàm is qui tantùm rhythmos & concentuum harmoniam iudicare nouerit. Quorsum enim attinet bellorum atque exercitus duces, tibi enumerare non iniuriâ optimos & præstantissimos hominum opinione iudicatos, quod eorum virtus nedum in instruenda acie, & militum animis tempestiua oratione accedendis & inflammandis eluxerit, sed quòd in prælijs quoque fortissimè dimicando optimè se gesserint, ac manu non secus quàm lingua prompti, memorabilia facinora ediderint: cuiusmodi ex vetustis illis Agamemnonem & Achillem, ex paulò autem recentioribus Alexandrum & Pyrrhum fuisse cognouimus?

οὐ γὰρ ἄλλως ἱστορίαν ἐπιδείκνυσθαι βουλόμενος, ἐπεμνήσθην αὐτῶν, ἀλλ' ὅτι καὶ τῶν μηχανικῶν ἐκείνους ἄξιον θαυμάζειν, ὁπόσοι ἐπὶ τῇ θεωρίᾳ λαμπροὶ γενόμενοι, καὶ μνημόσυνα ὅμως τῆς τέχνης, καὶ πράγματα τοῖς μετ' αὐτοὺς κατέλιπον· ἐπεὶ οἵ γε τοῖς λόγοις μόνοις ἐγγεγυμνασμένοι, σοφισταὶ ἂν εἰκότως μᾶλλον, ἢ σοφοὶ καλοῖντο. τοιοῦτον ἀκούομεν τὸν Ἀρχιμήδην γενέσθαι, καὶ τὸν Κνίδιον Σώστρατον, τὸν μὲν Πτολεμαῖον χειρωσάμενον, καὶ τὴν Μέμφιν ἄνευ πολιορκίας, ἀπεστροφῇ καὶ διαιρέσαι τοῦ ποταμοῦ, τὸν δὲ τὰς τῶν πολεμίων τριήρεις καταφλέξαντα τῇ τέχνῃ. καὶ Θαλῆς δὲ ὁ Μιλήσιος πρὸς αὐτῶν ἑπόσχόμενος Κροίσῳ ἄβροχον διαβιβάσειν, τὸν στρατὸν ἐπινοίᾳ κατόπιν τοῦ στρατοπέδου μιᾷ νυκτὶ τὸν Ἀλυπεριήγαγεν, οὐ μηχανικὸς οὗτος γενόμενος,

b *Quorsum verò ista percensui? Non quòd alia ratione historiam edere statuens, harum rerum mentionem fecerim, sed quòd ex mechanicis quoque eos laude & admiratione non indignos putem, quicunque visendis operibus aliquam ingenij famam sibi parauerunt, eademq; opera artis suæ egregia monimenta post se reliquerunt: quandoquidem illi qui solis semet orationibus exercuerunt, multò iustius* c *Sophistarum quàm sapientium appellationem meruerunt. Talem multorum relatu percepimus fuisse Archimedem, ac* d *Sostratum illum Cnidium: quorum alter de Ptolemæo subiugato victoriam reportauit, ac Memphim sine obsidione, fluminis intercepti auersione occupauit: alter singulari artificio hostium triremes absumpsit incendio. Thales quoque Milesius ante illos Cræso Lydorum regi pollicitus exercitum sicco pede se traiecturum, sua industria in vnius noctis spacio Alys fluuij alueum à tergo, exercitus deriuatū circunduxit, tametsi è mechanicorum numero non fuerit: verùm alioqui magna intellig-*

ἔοικε δὲ, καὶ ἐπινοῆσαι καὶ συντεῖναι πιθανώτατος· τὸ γὰρ τοῦ Ἐπειοῦ πάνυ ἀρχαῖον, ὃς οὐ μόνον τετεχνήσασθαι τοῖς Ἀχαιοῖς τὸν ἵππον, ἀλλὰ καὶ συγκαταβῆναι αὐτοῖς εἰς αὐτὸν λέγεται. ἐν δὲ τούτοις καὶ Ἱππίᾳ τούτῳ, τῷ καθ' ἡμᾶς, μεμνῆσθαι ἄξιον, ἀνδρὸς λόγοις μὲν παρ' ὅντινα βούλει, τῶν πρὸ αὐτοῦ γεγυμνασμένου, καὶ σωφρονεστάτου ὀφθῆναι, καὶ ἐρμηνεῦσαι σαφεστάτου. τὰ δὲ ἔργα πολὺ τῶν λόγων ἀμείνω παρεχόμενος, καὶ τῶν τότε τεχνῶν πολὺ ἐπισχεῖν ἀφηλιούμενος, ἐν τοιούτοις μὲν ἐπισχεῖν, ἐν οἷς οἱ πρὸ αὐτοῦ γενέσθαι κυτύχησαν, ἰκανὰ δὲ τὸν γνόμενον ἐπὶ τῆς δοθείσης, φασὶν, ἀνθρώπου τὸ πρίγωνον ἀκριβῶς συνταμέσθαι. καίτοι γε ἄλλων ἕνεκα, ἔν τι τῆς ἐπιστήμης ἔργον ἀντιμόμενος, ἐν ἐπαίνῳ ἀνθρωπίνης, εἶναί τις ὅμως ἔδοξεν.

intelligentia & singulari ingenij acumine præditus. Etenim [e] quod de Epéo fertur, cōmentum peruetus est, qui non tantùm Achiuis equi machinam fabricasse, sed vnà cum Græcorum optimatibus in eam conscendisse perhibetur. [f] Inter hos & Hippiæ huius, quem nostra memoria vixisse constat, meminisse æquum puto, viri dicendi facultate & studio ita exercitati, vt cum quouis ex priscis illis & veteribus optimè conferri possit, præterea qui ingenij acrimonia atque intelligentia multùm præcelluerit, quíq; interpretando multa perspicuitate vsus sit. Cæterùm opera ipsis orationibus longè præstantiora exhibebat, & quæ arte sua pollicitus fuerat, re ipsa absoluta reddidit: neque verò in talibus saltem professionibus, in quib. illi, q ætate eum præcesserūt, feliciter floruerunt, sed iuxta geometricā quoq; rationē proposita (quod aiunt) linea triangulum rectè potuit describere. [g] Atqui aliorū quisq; vnum quiddam ab arte decerptum & singulare opus exercuit, in quo parata sibi hominum opinione aliquis esse visus est.

ὁ δὲ μηχανικῶν τι ἦν τὰ πρῶτα καὶ γεωμετρικῶν, ἔτι δὲ ἁρμονικῶν καὶ μουσικῶν φαίνεται, ἢ ὅμως ἑκάστων τούτων ὅσους ἐντυχὼν ἐδήλωσεν, ὡς ἐν αὐτὸ μόνον ἐπισάμενος. πῶς γὰρ περὶ ἀκτίνων καὶ ἀναπλάσεων καὶ καταπλήρωσεως θεωρίαν, ἔτι δὲ καὶ ἀστρονομίαν, ἐν ᾗ παῖδας τοὺς πρὸ αὐτοῦ ἀπέφηνεν, ἐν ὀλίγῳ χρόνου ἂν εἴη ἐπαινέσαι. ἃ δὲ ἐναλλὼξ ἐπὶ τὸν αὐτὸν τὸν ἔργων κατεπάγλου, οὐκ ὀκνήσω εἰπεῖν. ἡ μὲν γὰρ κατάθεσις, καὶ ὡς καθ' ἡμᾶς βίῳ πάνυ πολλὴ, βαλανείου κατασκευὴ, περίνοια δέ, καὶ ἐν ᾧ κοινῷ τόπῳ συνέσεως θαυμασή. Τόπος μὲν ὢν ἐπίπεδος, ἀπὸ πάνυ πρόσαντες καὶ ὄρθιος, ὃν παραλαβὼν κατὰ βάθρα ἐς ὑπερβολὴν ταπεινὸν, ἰσόπεδον θαλάττῃ ἀπέφηνε, λιμηνίδα μὲν λιβαδοτάτην

Porrò ille primùm rebus mechanicis perpolitus, ne dimẽsionum quidẽ geometricarũ rudis fuit, nec ab harmonicis & musicis alienus apparuit: ac vnumquodq; ex illis vna eademq; opera ita perfectè cognitũ demonstrauit, quasi in eo solo cognoscendo elaborasset. Multi verò temporis res esset, eius laudare industriam circa radiorũ & repercussionum ac speculorum expressionem. Prætereà quanta in Astronomia cognitione excelluerit, in qua omnes eos qui annis eum anteierunt, pueros esse ostendit. h Sedenim quæ nuper ipse vidi opera illius industria elaborata, quæq; mihi spectanti stuporem & admirationem incussêrunt, ea nunc in præsens referre nõ grauabor. Est enim argumentũ cõmune, & in nostra memoria admodum frequens, i balnei substructio: solertia autem, & in communi illo argumento singularis admirationis spectatur industria. k Locus erat prorsus in æquali deformatus planitie, declivis & arduus, quẽ ille occupans ex vtraq; parte magnopere humilem, virinque soli altitudine æquauit, firmamentumq; munitissi-

om.

ἅπαντι τῶν ἔργων βαλλόμενος, καὶ θεμελίων θέσει τὴν τῶν ἐπιτιθεμένων ἀσφάλειαν ἐμπεδωσάμενος, ὕψεσι δὲ πάνυ ἀρτόμοις, καὶ πρὸς ἀσφάλειαν συνεχομένοις τὸ ὅλον κρατυνάμενος. τὰ δὲ ἐποικοδομηθέντα, τῶν τε τοῦ τόπου μεγέθει σύμμετρα, καὶ τῶν εὐλόγῳ τῆς κατασκευῆς ἁρμοδιώτατα, καὶ τὸν τῶν φώτων λόγον φυλάττοντα. πυλῶν δὲ ὑψηλὸς, ἀναβάσεις πλατείας ἔχων, ὕπτιος μᾶλλον, ἢ ὄρθιος πρὸς τὴν τῶν ἀνιόντων εὐμάρειαν. εἰσιόντα δὲ τοῦτον ἐκδέχεται κοινὸς οἶκος, εὐμεγέθης, ἱκανὴν ἔχων ἀκολούθοις καὶ ὑπηρέταις διατριβήν· ἐν ἀριστερᾷ δὲ τῶν ἐς τρυφὴν παρεσκευασμένων οἰκημάτων. βαλανείῳ δ' οὖν καὶ ταῦτα πρεπωδέστατα, χαρίεσσαι, καὶ φωτὶ πολλῷ καταλαμπόμεναι ὑποχωρήσεις. εἶτ' ἐχόμενος αὐτῶν οἶκος, περιττὸς μὲν, ὡς πρὸς τὸ λουτρόν·

omni futuro operi subijciens, fundamentorum positione substruendi ædificij certitudinem confirmauit: fastigijs verò magnopere præruptis & præcisis, & ad firmiorem coniunctionem complicatis, totum opus consolidauit. Cæterùm quæ substructa sunt, loci magnitudinem mensuræ quantitatę non excesserunt, sed ædificij proportionibus conuenientissimè atque decentissimè responderunt, lucis vbique infusæ rationem constanter custodientia. Portarum altitudo latos ingressus retinens, supina magis quàm erecta ad ingredientium conuenientiam informata fuit. Ingredientem verò statim domus communis excipit, sufficientem exhibens pedisequis & ministris conuersandi amplitudinem. Porrò ad læuam cameræ sunt ad delicias exercendas substructæ. Proinde & ista in balneo decentissimè sunt obseruata. Amœni & luce multa illustrati recessus. deinde domus illorum, quam quidem longè præstantiorem quàm vt la-

τρόν. ἀναγκαῖος δὲ, ὡς πρὸς τὴν τῶν εὐδαιμονεστέρων ἐποδοχήν. μετὰ δὲ τοῦτον, ἑκατέρωθεν δεξιοκεῖς τοῖς ἀπαλυομένοις ἀπαθέσεις. καὶ μέσος οἶκος ὕψει τε ὑψηλότατος, καὶ φωτὶ φαιδρότατος, ψυχροῦ ὕδατος ἔχων τρεῖς κολυμβήθρας, Λακαίνῃ λίθῳ κεκοσμημένος, καὶ εἰκόνου ἐν αὐτῷ λίθου λευκοῦ τοῦς ἀρχαίας ἐργασίας· ἡ μὲν ὑγείας, ἡ δὲ Ασκληπιοῦ. εἰσελθόντας δὲ ἐποδέχεται ἠρέμα χλιαινόμενος οἶκος, οὐκ ἀπηνεῖ τῇ θέρμῃ πραπαντῶν, ἐπιμήκης, ἀμφιστρόγγυλος. μεθ' ὃν ἐν δεξιᾷ οἶκος, εὖ μάλα φαιδρὸς, ἀλείψασθαι πρεπνῶς παρεχόμενος, ἑκατέρωθεν εἰσόδους ἔχων, Φρυγίῳ λίθῳ κεκαλλωπισμένας, τοὺς ἀπὸ παλαίστρας εἰσιόντας δεχόμενος. εἶτ' ἐπὶ τούτῳ ἄλλος οἶκος, οἴκων ἁπάν-

uacro conueniat dixeris: pernecessariam tamen ad melioris notæ homines & opulentiores suscipiendos. Post hanc vtrinque sufficientes exuentibus ad reponendum vestitum habitationes. Ac media domus & fastigio excelsissima, & iucundo lumine amœnissima, tres aquæ frigidæ piscinas in se complectitur, Lacæno lapide exornata. Sunt etiam in illa statuæ geminæ ex albo lapide antiqui operis & artificij, altera quidem Sanitatis, altera verò Aesculapij. Ingressos autem excipit domus sensum ac gradatim tepescens, calore non insuaui occurrente: quæ in longum porrecta, ac circumcirca orbiculatim extructa est. Post hanc ad dextram habitatio est magnopere amœna & elegans, copiam delicatis & voluptuosis vnctionibus exhibens, ex vtraque parte habens aditus & ingressus lapide Phrygio ornatissimè decoratos, à palæstra ingredientes suscipiens. Quæ deinde hanc consequitur habitatio, omnes

ἁπάντων λάμπει, σὺν αἷ τε καὶ ἐγκαθέδραι πεποίκιλται, καὶ ἐμβραδυῶσα ἀβλαβέστατα, καὶ ἐγκυκλίων ὠφελιμώτατα. Φρυγίου δὲ καὶ αὐτὸς ἐς ὑποφαῦσιν ἄκραν ἀπείληφεν· ἐξῆς δὲ ὁ θερμὸς ὑποδέχεται διάδρομος, νομάδι λίθῳ πεποικιλμένος. ὁ δὲ ἔνδον οἶκος, λάμπει, φωτός τε πολλοῦ ἀναπίμπλησι, καὶ ὡς πορφύρα ἀνθεμοειδὴς, πᾶς καὶ οὗτος θερμὰς πύλας παρέχεται. λουομένῳ δέ σοι, μὴ τῶν ἀπὸ τούτων οἴκων αὖθις ἐπανιέναι, ἀλλὰ ταχέως τὸν ἐπὶ τὸ ψυχρὸν, ἀλλ' ἤρεμα θερμοῦ οἰκήματος, καὶ ταῦτα πάντα, ὑπὸ φωτὶ μεγάλῳ, καὶ πομπῇ τῇ ἔνδον ἡμέρᾳ, ὕψει πρὸς τόξοις ἀνάλογα, καὶ πλάτει τοῖς μήκεσι σύμμετρα, καὶ πανταχοῦ πολλὰ χάεως, καὶ Ἀφροδίτης ἐπαναθέ. κατὰ γὰρ τὸν καλὸν Πίνδαρον, Ἀρχομένους ἔργου, πρόσωπον χὴ θέμεν τηλαυγές·

omnes reliquas pulchritudine excedit & elegantia, & ad ſtandū ſedendumq; accōmodatiſſima, & ad diutiùs immorandū minimè noxia, tum ad volutandū vtiliſſima & ipſa lapide Phrygio ad ſummū vſq; faſtigiū expoſita relucens. Deinceps verò locus thermis dicatus, lauātes excipit, Nomade lapide extructus. Porrò interior habitatio omni amœnitate referta & elegantia, plurima luce cōſpicua eſt, ac inſtar purpuræ floribus & venuſtate renitet: ad hæc tria labra thermarū exhibet. Porrò aūt tibi iam loto non integrū eſt per eaſdem habitationes regredi, ſed ea quæ ad frigidam tendit via, per vaporarium lento tempore caleſcens regrediendū eſt. Et hæc omnia copioſo lumine illuſtrata, & multo diei intus lucentis ſplendore exornata ſunt. Ad hæc ipſa faſtigia ab ædificio non diſcrepantia, tum latitudines longitudinibus aptè cohærent: in ſumma, multa vbiq; relucet ſumma cū elegantia & venuſtas & gratia. Etenim iuxta elegantiſſimi Pindari præceptū, opus exordientibus facie eleganti & ſplendida exornandum eſt.

Hoc

τοῦτο δ' ἄρ' ἤδη ἐπ' αὐτῆς μάλιστα, καὶ τοῦ φέγγους, καὶ τῶν φωταγωγῶν μεμηχανημένον. ὁ γὰρ σοφὸς ὡς ἀληθῶς Ἱππίας τὸν μὲ ψυχροδόχον οἶκον ἀς Βορέαν πεπιχωρηκότα ἐποίησεν, ὅτι ἄμοιρον ἐστὶ τοῦ μεσημβρινοῦ ἀέρος. τὰς δὲ πολλὰ τὰ θάλπη διομένας, νότῳ καὶ ὑετῷ καὶ ζεφύρῳ ὑπέθηκε. τί ἄν σοι τὰ περὶ τούτων λέγοιμι, παλαίστρας, καὶ τὰς κοινὰς τῶν ἱματιοφυλακούντων κατασκευὰς ταχέως πρὸς τὸ κατὰ, καὶ μὰ δία μακρᾷ πρὸς ὁδὸν ἐχέσας, τοῦ χρησίμου τε καὶ ἀβλαβοῦς ἕνεκα; καὶ μή μοι ὑποπλάττη τις μικρὸν ἔργον προθέμενον, εὐσεμνῷ τῷ λόγῳ προαρεῖσθαι· τὸ γὰρ ἐν τοῖς κοινοῖς καινὰ ἐπινοῆσαι μάλιστα δείγμα ἡγοῦμαι, οὐ μικρᾶς σοφίας ἔγωγε τίθεμαι· οἶμαι καὶ τόδε τὸ ἔργον ὁ θαυμάσιος ἡμῖν Ἱππίας ἐπιδείξαι, πάσας ἔχον

Hoc certè cum primis in huius domus substructione cum ipso lumine tum fenestris obseruatum est. Etenim sapiens, vt reuera fuerat, Hippias habitationem frigido lauacro destinatam, ad Boream tendentem instituit, nec aëris meridiani expertem: reliquas autem multum feruoris & caliditatis requirentes, Notho & Euro ac Zephyri flatibus subiectas opposuit. Quid ad hæc tibi palæstrae memorem, & vestes asseruantium communes habitatiunculas, compendiosam citra ambages viam quæ ad lauacrum ducit, habentes, singularis vtilitatis capiendæ, & incommodi vitandi gratia? Neque verò quis me suspicetur opus modicum proponentem, orationis lenocinijs atque verborum ampullis extuliſſe. Siquidem in rebus communibus & publicis noua elegantiæ ſigna atque indicia excogitare, non mediocris aut contemnendæ ſapientiæ argumentum ego eſſe opinor: quo in numero & hoc opus admirandi illius Hippiæ opera ad vnguem elaboratũ meritò habendum

χον τὰς βαλανείου ἀρετὰς, τὸ χρήσιμον, τὸ εὔκαιρον, τὸ εὐφεγγὲς, τὸ σύμμετρον, τὸ τῶν τόπῳ ἡρμοσμένον, τὸ τὴν χρείαν ἀσφαλῆ παρεχόμενον, καὶ πρόσετι, τῇ ἄλλῃ περινοίᾳ κεκοσμημένον, ἀμφόδων μὴ ἀναγκαίων δυσὶν ἀναγωρήσεσιν, ἐξόδοις τε πολλαῖς τεθυρωμένον. ὡρῶν δὲ διττὰς διλώσεις· τὴν μὲν δι' ὕδατος καὶ μυκήματος, τὴν δὲ δι' ἡλίου ἐπιδεικνύμενον. ταῦτα ἰδόντα μὴ ἀφδοῦναι τὸν πρέποντα ἔπαινον τῶν ἔργῳ, οὐκ ἀνοήτου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀχαρίστου, μᾶλλον δὲ βασκάνου μοι εἶναι ἔδοξεν. ἐγὼ μὲν οὖν εἰς δύναμιν καὶ τὸ ἔργον, καὶ τὸν τεχνίτην καὶ δημιουργὸν ἠμειψάμην τῶν λόγῳ· εἰ δὲ θεὸς παράσχοι καὶ λύσασθαί ποτε, πολλοὺς οἶδα καὶ ἄλλους ἕξων τοὺς κοινωνήσοντάς μοι τῶν ἐπαίνων.

bendum est, quodq́ nobis ab illo ostensum est omnes balnei virtutes complectens, vtilitatem, opportunitatem, perspicuitatem, mensuræ quantitatem in omnibus aptè obseruatam, nec loci neglectam commoditatē, tum tutum lauandi vsum exhibens. Præterea omnibus alijs industriæ atque solertiæ officijs absolutum, biuiorum & ambituum duplicibus secessibus, multarumq́ ianuarum patens egressibus. [m] Quinetiam horarum generis indicijs idem balneum exornauit: vno per aquam & sonitum, altero per solem. His inquam visis, nec debitam & conuenientem tam illustri operi reddere gratiam, non insipientis solùm, sed etiam ingrati, aut potius inuidi mihi visum est. Itaque ego pro virili, cùm opus ipsum, tum architectum & artificem orationis meæ laudibus euexi & persolui. Cæterùm si deus aliquando concesserit & lauandi copiam, non dubium est & alios permultos in laudum mearum partem mecum venturos.

GILBER-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a Eos ego viros.] *Orditur à thesi seu loco communi. Mores enim dicentis plurimùm valere ad persuadendum, & à magnis ac sapientibus viris traditum est, & res ipsa loquitur. Omnes enim facilè adducimur, vt assentiamur ijs, quos bonis moribus præditos esse opinamur.* b Quorsum verò.] *Adaptatio.* c Sophistarum.] *Sophia sapientia est, & in genere quæuis ars & scientia. Inde fit σοφίζω, erudio ad sapientiam. Hinc σοφιστὴς sapientiæ & eloquentiæ præceptor, & eruditus, olim idem quod σοφὸς: sed hominum vitio ipsa professio (vt fit) in odium venit, vt σοφιστὴς dicatur impostor & cauillator, qui falsa specie sapientiæ sese venditat, & pecunias corradit. Inde σοφίζεσθαι decipere.* d Sostratum.] *Sostrati Gnidij mentionem fecit in lib. Quomodo historia scribenda sit, qui iussu Ptolemæi Philadelphi in Pharo turrim illã nobilem extruxerit, vt ex ea nocturni ignes nautarum cursibus, ostendi possent, cum hac inscriptione: Σώστρατος κνίδιος δεξιφάνους θεοῖς σωτῆρσιν ὑπὲρ τῶν πλαϊζομένων. Quam inscriptionẽ Plin. lib 38. cap. 12 miratur Ptolomæum Sostrato permisisse. De quo vide Strabonem libr. 17.* e Quod de Epeo fertur.] *Iunoni & Palladi Phrygum res ob Paridis iudicium inuisæ fuerant, quarum arte factum sit, vt Epeus equum ligneum fabricârit, qui plenus armatis viris in vrbem receptus, peperit πανολεθρίαν Ilio, & omnium ornamentorum eius regni. De quo Virg. 2 Aen.*

—& ipse doli fabricator Epeus. *Hom. Odyss. θ. δουράτεον ἵππον appellat, quòd trabibus esset contextus. Eurip. in Troadibus δούρειον, κληθήσεται δούρειος ἵππος κρυπτὸν ἀμπίσχων δόρυ. i. vocabitur Dureus equus, armatos occultans viros. Vide adag. Dureus equus, apud Eras.* f Inter hos.] *Descendit ad hypothesin, & præsens institutum.* g Atqui aliorum.] *Laus Hippiæ à collatione aliorum artificum.* h Sed enim.] *Ab ipso opere & effectu.* i Balnei.] *De quatuor domicilijs balneorum, quorum nomina hæc erant, Frigidarium, Tepidarium, Calidarium, Sudatio siue Laconicum, quæ inseruiebant viris, & totidem rursus quæ inseruiebant fœminis, ita*

inter

inter se disposita, vt tepidarium virile coniunctum esset tepidario muliebri, & reliqua eodem cohærerent modo. De his Vitruuius lib. 5. Meminit etiam Galenus libr. 10. Methodi. k Locus erat.] *Descriptio balnei. In Græco* προσαύτης. i. ἀναύτης, *decliuis.* l Neque veró.] *Occupatio qua fidem facit descriptioni.* m Quin etiam horarum.] *Sunt qui horas ita inuentas tradunt: Cœli, aiunt, quadraturam in partes duodecim pro ratione Musica diuidi, & inde horarum manasse rationem: & aquam quæ ex tenuissima cauerna diffluebat, cùm per totum diem excepissent, hanc in duodecim partes diuiserunt: ex quibus horis nomen impositum. atque inde etiam vasis ipsis, quibus horas dimetiebantur, clepsydræ & hydrologia nuncupata. Porrò prisci sunt, qui scribunt P. Scipionem Nasicam primùm reperisse clepsydram, quo nubilo quoque die & noctibus horæ distinguerentur. Nunc pro clepsydris clepsamnis &* ὠρομάτοις *vtuntur horologijs. Solarium, inquit Varro, dicunt in quo horæ in sole inspiciuntur. Huius est, teste Gellio, mentio apud Plautum in fabula Bœotia, ex parasiti esurientis persona:* Vt illum dei perdant, qui primus horas reperit, quiq; adeò primus statuit hic solarium, qui mihi comminuit misero articulatum diem.

ΠΡΟΣ ΑΠΑΙΔΕΥτον, καὶ πολλὰ βιβλία ὠνουμένον.

ADVERSVS INdoctum, librorum lõga suppellectile tumentem, sermo.

Anastasio interprete.

ARGVMENTVM.

ACerba quadam irrisione obiurgat ex popularibus suis, vt videtur, quendam diuitem, & multos vndique libros commercantem: cęterùm indoctum, & nullis bonis studijs conuersatum. Illud ostendens, quòd nõ librorum copia & speciosa suppellex, sed assidua ac diligens

gens lectio doctum faciat. Atque ab hac propositione statim exorditur quoque, vt dicat errare illum, si quia libros multos ac preciosos habeat, propterea se putet inter doctos ac eruditos recensendum esse. Rationes sumuntur à causis, & qualitate personæ, videlicet quoniam ipse prorsus literarum ignarus sit, & non libri, sed librorum lectio eruditos faciat, perinde vt nec arma militem, sed animus præsens, & vtendi peritia. Atque hoc argumentum postea multis similibus & exemplis per inductionem amplificat, quorum pleraque eiusmodi sunt, vt miram elegantiam ac festiuitatem habeant. Postea autem & factum illius in suspicionem vocat, & à causis finalibus criminatur, quas ipsas quoque vt vanas & indignas plerasque confutat & irridet, præcipuè vltimam, qua videbatur Imperatoris seu regis, vt ipse vocat, gratiam ambire: quam & à circumstantijs personæ refellit & stultitiam illius comparatione quadam depingit. Ad postremum grauiter atq; acerbè obiurgat illum, & commonet, quibus rebus relicto hoc inutili coëmendorum librorum studio, incumbere potius debeat, quò videlicet & rei consulat, ac famæ ipse suæ.

Καὶ μὴν ἐναντίον ἐστὶν, οὗ ἐθέλεις, ὃ νῦν ποιεῖς· οἴει μὲν γὰρ ἐν παιδείᾳ καὶ αὐτὸς εἶναί τις δόξειν, σπουδῇ συνωνούμενος τὰ κάλλιστα τῶν βιβλίων, τὸ δέ σοι περὶ τὰ κατωχωρεῖ, καὶ ἔλεγχος γίγνεται τῆς ἀπαιδευσίας πως τοῦτο. μάλιστα δὲ οὐδὲ

AT crede mihi, quod tu putas, haud ex eo cõsequêre quod agis. Persuasum enim cùm habeas futurum, vt si omni studio optimos vndiq; libros coëmeris, ipse quoque inter doctos ac eruditos ponaris: planè tibi diuersum accidit, atque hoc demùm argumento tua inscitia & inertia vulgo proditur. Tametsi profectò optimos

κτὰ λαμπρὰ ὠνῇ, ἀλλὰ πιστεύεις τοῖς, ὡς ἔτυχεν, ἐπαινοῦσι· καὶ Ερμωνα ἕνα τῶν τὰ τοιαῦτα ἐπιψευδομένων τοῖς βιβλίοις, καὶ θησαυρὸν ἡγῇ σεαυτῷ τοῖς καπήλοις αὐτῶν. πόθεν γὰρ οἱ διαγνῶναι δυνατὸν, τίνα μὲν παλαιὰ, καὶ σωροῦ ἄξια, τίνα δὲ φῦλα, καὶ ἄλλως σαπρὰ, εἰ μὴ τῷ διαβρεῶσθαι καὶ λακτικόφθαι αὐτὰ τὴν μάρσιπα, καὶ συμβάλλεις τοῖς σιάσι τῶν τιλῶν ἐξετάσειν παραλαμβάνεις, ἐπεὶ δ' ἀκριβῶς τὸ ἀσφαλὲς ἐν αὐτοῖς τίς ἡ τοία διάγνωσις; ἵνα δὲ οἱ δῶ αὐτὰ ἐκεῖνα δηλῶσαι, ὅ φησὶ Καικίλιος ὁ ἀοίδιμος Ἀττικὸς σοῦ ἐπιδεικνύμενος πᾶσι γράψαντος, δί τί ὄφελος, ὦ θαυμάσιε, τοῦ μάταιος, ὅτι εἰδότι τὸ κάλλος αὐτῶν, οὔτε χειροῦσθαι τοῖς, ὀκνῶ μᾶλλον, ἢ τυφλὸς ἄν τις ἀφλαύσαι κάλλος παιδικῶν; σὺ δὲ ἀνιῶ μοῖς μὲν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὁρᾷς τὰ βιβλία, καὶ νὴ Δία καταφορῶς, καὶ ἀνα-

optimos codices minimè cõparat, sed vt quisque à bibliopola laudatus est, fidem habes: ac prorsus qui hæc de libris mentiuntur, prædam te faciunt, istiusq; codicum cauponibus pulchrè partus es thesaurus. [a] Nam quo pacto tu queas dignoscere veteres ac eximios, aut futiles & putridos? nisi inde conÿciat, quòd arrosi ac mutili, mq; his dijudicandis, blattis tineisq; vtaris æstimatoribus. qui enim credam liquidò ac certò hæc te posse peruidere? [b] Et vt dem tibi hanc cognitionem perspectam, ac tenere quæcunque Callinus pulcherrimè, aut ille laudatus Atticus omni cura absoluta descripserunt, quid hinc tibi commodi redit, homo num ineptissime? qui neque scriptorum speciem consideras, neque profectò magis vti scis, quàm cæcus frui puer venustissima facie. [c] Ac tu apertis quidem oculis & mehercle ad tædium vsque libri incumbis, & non-

ἀναγινώσκῃς, ἔνια πάνυ ἐπὶ πρίχων φθάνοντ' ἔ ὀφθαλμὸ τὸ σόμα, ὀλίγω ἔ τό μοι ἱκανὸν, ἰῶ μὴ ἀθλίως πλὴν ἀρχὴν, καὶ λακίαν ἑκάστ' ἐγγιγραμμένων, καὶ σωίης· ὅπως μὴ ὁ νῦς σύμπασι, τίς δὲ ἡ τοῦξις τῶν ὀνομάτων, ὅ τι τε πρὸς τὸν ὀρθὸν λανόνα ὦν συγγραφῆν ἀσυκείβωλα, καὶ ὅ τι κίβδηλα καὶ νόθα καὶ παρακεκομμένα. τί δ' φὴς, καὶ ταῦτα μὴ μαθὼν, ἀμῖν ἀδίκεναι; πόθεν, ἃ μή ποτε παρὰ τ Μουσῶν ἐλῶνα ἀδελφὴς καθάπ' ὁ σοιμλὼ ἐκεῖνος, λαβὼν Ἑλικῶνα μὴ γῆ, ἵνα ἀφ' ἡμῶν ἀκήκοας, οἶμαί, ποτε, ὀδὲ ἀφ' ἡμῶν διδάσκαλος ἡμῖν ἐν σαφεῖν ἐποίε. Οἶ ὦ μέμνῆσθ Μουσῶν ἀνόσιον. ἐκεῖνα γὰρ ὦ ποιμένι μὴ ὃκ ἂν ὤκνησεν φάσκων, σκληρῷ ἀνδρὶ καὶ λαοῦ, καὶ πολιὼ ἤλιον ἐπὶ ὦ σώματι ἐμφαίνοντι, οἵῳ ἦ δοῖ; ἀά μοι, πρὸς τῆς Λιβανίτιδ, ἄφθ' ἐν ὦ παρόντι τὸ μὴ σύμπανλα ὡφῶς ἐᾶν, ὀδὲ nulla valde festinata lectione percurris, vt sæpe lumina os anteuortãt. d Sed hoc non etiam satis est, nisi noris virtutem quoq; totius & vitia orationis, sensumque scriptorum intelligas, & quæ structura sit verborum, & quàm ad certam quandam minimeq; fallacem amussim cuncta auctor exegerit, mox cernas ambigua, sincera parùm ac concinna: quid mihi respondebis? Num hæc nosse te, cùm nunquam didiceris? An verò sicut ille quondam pastor, aureum ramũ à Musis tu quoque accepisti? e Sed Helicona certè, vbi Musas habitare aiunt, nõ ita es à puero institutus, vt audieris, opinor, nonnunquam nominari, & meminisse Musarum tibi religio est? f Nam cum pastore sanè, quanquam aspero & multo sole deformato, non piguit has congredi: at qualis es (quæso verò te per Libanitidem, concede hoc mihi, vt quædam tuorum facinorum prætermittam) talis inquam

δὲ ἴγνυς γίνεσθαι ποτ' ἄν, οὐδ' ὅτι κατηξίωσεν, ἀπ' ἀντὶ δάφνης μυρρίνη ἄν, ἢ κἠ μανδάχης φύλλοις μαγῆσαι, ἀπάμαξαν ἄν τ' ζιφίων, ὡς μὴ μιᾶναι μήτε τὴν Ολμεδὸν, μήτε τὸν τ' ἵππε Κρονίου, ἅπερ ἢ ποιμνίοις λυμῶσιν, ἢ ποιμένων σώμασι καθαροῖς πότιμα. καί σοι δοκῶ ἁπάνυ ἀναίσχυντον εἶ, κἠ ἀνδρῶν τὰ ζιαῦτα τολμήσας ἄν ποτε ἐπεῖν, ὡς ἐπαιδεύθης, ἢ μέλησέ σοι πώποτε τ' ἐν χερῶν πρὸς τὰ βιβλία σωφρόνως, ἢ ὡς διδάσκαλός σοι ὁ δεῖνα, ἢ τῶν δεῖνι ξυνήθεσας. ἀλλ' ἐνὶ τούτῳ μόνῳ πάντα ἐκεῖνα ἀναφαμεῖσθαι νῦν ἐλπίζεις, ὥστε κτᾶσθαι πολλὰ βιβλία. κατὰ δὴ ταῦτα ἔχει, ξυμβαλὼν ἐκεῖνα τὰ τ' Δημοσθένους, ὅσα πρὸς ἀρὶ τῆς αὐτοῦ ῥήτωρ ἔγραψε, κἠ τὰ τ' Θουκυδίδου, ὅσα παρὰ τοῦ Δημοσθένους κἠ αὐτὰ ὀπτάνης μετεγγράμματα εὑρέθη καλῶς. ἅπαντα ἐκεῖνα κτῆσαι, ὅσα ὁ Συλλας Ἀθήνηθεν ἐς Ἰταλίαν ἐξεπόμψε, τί ἂν ἐκ τούτου πλέον ἐς παιδείαν κτή-

inquam ne aſpectum quidem, ſat ſcio, ferrent, at potius myrto vel malua cæſum ſua ſede eiicerent, ne Olmeũ aut Caballi fontem, quibus gregibus ſanè horum[h] magiſtris ſitim ſedare permiſſum erat, polluas. & Non credo te eſſe tam impotentem, tameſi in huiuſmodi nimiſquam es fortis, vt auſis affirmare bonis literis te fuiſſe imbutum, aut ſtudus iſſe vnquam vt verè probatos codices tibi faceres familiares, vel quòd hic tibi præceptor extiterit, aut ad illum diſcendi gratia te contuleris. Et nunc omnia illa vno hoc te conſecuturum ſpes eſt, ſi ingentem librorum aceruum congeſſerit. Proinde ſi hoc es animo, age conquire[h] quicquid Demoſthenes ille orator etiam ſua manu ſcripſit: deinde Thucydidis hiſtoriam, quæ ocſies huius oratoris induſtria extat deſcripta. Iam vt tot tibi libri ſint, quot Athenis in Italiã aduexit[i] Sylla,

κτήσαιο, κἂν ὑποβαλλόμενος αὐτὰ ἐπικαθεύδῃς, ἢ ξυγκολλήσας καὶ περιβαλλόμενος περινοστῇς; πίθηκος γὰρ ὁ πίθηκος, ἡ παροιμία φησὶ, κἂν χρύσεα ἔχῃ σύμβολα. καὶ σὺ τοίνυν βιβλίον μὲν ἔχεις ἐν τῇ χειρὶ, καὶ ἀναγιγνώσκεις ἀεί· τῶν δὲ ἀναγιγνωσκομένων οἶσθα οὐδὲν, ἀλλ' ὄνος λύρας ἀκούεις, κινῶν τὰ ὦτα, ὡς εἴγε τὸ κεκτῆσθαι τὰ βιβλία, καὶ πεπαιδευμένον ἀπέφαινε τὴν ἔχοντα, πολλοῦ ἂν ὡς ἀληθῶς τὸ κτῆμα ἦν ἄξιον, καὶ μόνων ὑμῶν τῶν πλουσίων, εἰ ὥσπερ ἐξ ἀγορᾶς ἦν πρίασθαι, τοὺς πένητας ἡμᾶς ὑπερβαλλοντας. τίς δὲ τοῖς ἐμπόροις καὶ τοῖς βιβλιοκαπήλοις ἤρεσεν ἂν περὶ παιδείας, τοσαῦτα βιβλία ἔχουσι, καὶ πωλοῦσιν; ἀλλ' εἴγε διελέγχειν ἐθέλοις, ὄψει μηδ' ἐκείνους πολύτου τὰ ἐς παιδείαν ἀμείνους, ἀλλὰ βαρβάρους καὶ τὴν φωνὴν, ὥσπερ σὺ, ἀξηνέτους δὲ τῇ γνώσει, οἵους εἰκὸς εἶναι τοὺς μηδὲν τῶν καλῶν καὶ αἰσχρῶν καθεωρακότας.

καὶ

vt super his dormias, affixos tibi vbiq; circumferas, num ideo eruditior es futurus? Sicut enim adagio fertur, [k] Simia est simia, etiam si aureum cultum gestet. Et librum quidem semper in manu portas, legisq; semper aliquid, quorum tamen nihil penitùs intelligis, sed asinus micans auribus lyram auscultas. [l] Quòd si librorum copia doctum redderet eum qui comparasset, preciosa profectò res erat, & vobis tantùm diuitibus propria, si quidem veluti in foro pauperes nos superantibus daretur mercari: imò cum ipsis bibliopolis, quibus librorum tanta copia est, qui distrahunt, doctrina & eruditione quis certet? quos tamen, si rem spectes, inuenies, haud multò te bonis artibus præstare: nempe sermone rustico vtuntur, mente nihil valent, quales meritò sunt qui in honesti & turpis contemplatione nunquam sunt versati.

& tu

καί τοι σὺ μὲν δύο ἢ τρία παρ' αὐτῶν ἐκείνων πριαμένος ἔχεις, οἱ δ' νυκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν διὰ χειρὸς ἔχουσιν αὐτά. τίνος οὖν ἀγαθοῦ ᾠνῇ ταῦτα, εἰ καὶ μὴ τὰς ἀπθήκας αὐτὰς τῶν βιβλίων ἡγῇ πεπαιδεῦσθαι, τοσαῦτα περιεχούσας παλαιῶν ἀνδρῶν ξυγγράμματα; καί μοι, εἰ δοκεῖ, ἀπόκριναι, μᾶλλον δ', ἐπεὶ τοῦτό σοι ἀδύνατον, ἐπίνευσον γοῦν, ἢ ἀνάνευσον πρὸς τὰ ἐρωτώμενα. εἴ τις αὐλεῖν μὴ ἐπισταμένος, κτήσαιτο τοὺς Τιμοθέου αὐλοὺς, ἢ τοὺς Ισμηνίου, οὓς ἑπτὰ ταλάντων ὁ Ισμηνίας ἐν Κορίνθῳ ἐπρίατο, ἄρα διὰ τοῦτο καὶ αὐλεῖν δύναιτο, ἢ οὐδὲν ὄφελος αὐτοῦ τοῦ κτήματος, οὐκ ἐπισταμένῳ χρήσασθαι κατὰ τὴν τέχνην; εὖγε ἀνένευσας. οὐδὲ γὰρ τοὺς Μαρσύου ἢ Ολύμπου κτησάμενος, αὐλύσειεν ἄν, μὴ μαθών. τί δ', εἴ τις τοῦ Ηρακλέους τὰ τόξα κτήσαιτο, μὴ Φιλοκτήτης ὤν, ὡς δυνάσθι ἐντείνασθαί τε αὐτὰ, καὶ ἐπὶ σκο-

& tu vnum modò aut alterum codicem redis mercatus, isti diu noctúq; in manibus voluunt. quid ergo cõmodi hîc expectas? aut cur non ipsæ cellulæ librariæ doctæ tibi videntur, quæ tot veterum auctorum scripta complectuntur? [m] Age verò, si non est molestum, paulum quiddam responde, aut qui infantior es quàm vt possis, saltem annue vel abnue ea quæ sum rogaturus. Quæso te, si quis tibia canendi artis ignarus prorsus, fortè sit nactus Timothei tibias, aut quas Ismenias septem talentis emit Corinthi, ánne arte inflabit? vel nullus vsus huic rei erit, qua scitè vti nequit? Rectè sanè abnuisti. Nam neq; quibus [n] Marsya & Olympus cecinerunt, hoc efficient, vt concinum quiddam inspiret, qui nunquam didicerit. Verùm si quis Herculis arcus habeat, cùm Philoctetes non sit, qui solus tendere potuit, quòd col-

φοωῦ δοκεῖ σοι. τί δοκεῖ καὶ οὗτος λοκᾶ; ἆρ' ἂν ἐπιλάξαιφθαί τι ἔργον δοξότε ἄξιον; ἀνήνυσος καὶ τοῦτο. κατὰ ταῦτα δὴ καὶ ὁ κυβερνᾶν οὐκ εἰδὼς, οὐδ' ἐπιστάμενος μὴ μεμελετηκὼς, ἀλλ' ὁ μὴ ναῦν ἐλαύνων παραλαβοι, δοῖς ἅπασι καὶ ἀεὶ κάλλιστα ἐξηρασμένην· ὁ δ' ἵππον κτήσασθαι Μᾶλλον, ἢ κενταυρείλλων ἢ καπροφόρον ἐλέγχοιδ' ἄν, οἶμαι, ἑκατέρου, ὃν εἰδὼς, ὅ, τι χρήσασθε ἑκατέρῳ. ἐπιψεύσει καὶ τοῦτο; πείθου δή, καὶ τοῦτο μοι ἐπίνευσον, ἅ τις, ὥσπερ σὺ, ἀπαίδευτος ὤν, ὠνοῖδ πολλὰ βιβλία, οὐ σπάμματα οὕτως ἀς ἀπαιδευσίαν καθ' ἑαυτὸ ἐκφύρει· τί ὄνησις καὶ τοῦτο ἐπινεύειν; ἔλιγγος γέ, οἶμαι, ἔφης οὖσος, καὶ τ' ὀράνιων ἔπασυς ἐνθὺς τὸ πλεκτρόταλον ἐκεῖνο ἐπιφθέγγεται, τί κοινὸν κιθαρῳδῷ καὶ βαλανεῖ; καὶ γέγονέ τις οὐ πρὸ πολλοῦ ἐν Ασίᾳ πλούσιος ἀνὴρ, ἐκ συμφορᾶς ἀρτιμελῆς ἀμφοτέρους τοὺς πόδας, ὃς

collimasset figere, quis tibi videbitur? Num qui facinus edat dignum sagittandi perito? Negas hoc quoque. Eodem pacto igitur & ratem gubernare ignorans, & qui nunquam equum conscendit: ille si pulcherrimam & aduersus ventorum procellarumq; impetus munitissimam sit nauem sortitus, hic verò Centauro satum, aut generosissimæ notæ equum, vtrumque derisum iri opinor, quòd neuter suis bonis vti posset. Annuis? Obsecro verò hoc etiã concede, si quis, velut tu es, indoctus, infinitos sibi libros acquirere laboret, censén' aliud hoc suo facto quàm risus & iocos eruditis facturum? Quid cessas annuere? Nam argumentum clarum est, quiq; hoc ita fieri cernunt, vulgatum illud haudubiè inclamant: O Quid cani cum balneo? Fuit non ita multò antè in Asia vir opulentus, cui calamitoso casu, cũ per niuẽ iter faceret

ἀφ' κρύος, οἶμαι, ἀφεσαπέν-
τας ἐπειδή ποτε δὲ χιόνος
ὁδοιπορῆσαι ξυνέβη αὐτῷ·
οὗτος τοίνυν τοῦτο μὲν ἐλεει-
νὸν ἐπεπόνθει, καὶ θεραπεύ-
ων τὴν δυσυχίαν, ξυλίνους
πόδας ἐπεποίητο, καὶ τούτους
ἀποδούμενος, ἐβαδίζεν, ἐ-
πιστηριζόμενος ἅμα τοῖς οἰ-
κέταις. ἐκεῖνο δὲ γέλοιον
ἐποίει· κρηπῖδας γὰρ καλ-
λίστας ἐωνεῖτο νεοτμήτους ἀεὶ,
καὶ τὴν πλείστην πραγμα-
τείαν περὶ ταύτας εἶχεν, ὡς
καλλίστοις ἀποδήμασι κεκοσ-
μημένα εἴη αὐτῷ τὰ ξύλα,
οἱ πόδες δή. οὐ ταῦτα οὖν
καὶ σὺ ποιεῖν. χωλὴν μὲν
ἔχων καὶ συκίνην τὴν γνώ-
μην, ὠνούμενος δὲ χρυσοῦς
ἐμβάτας, οἷς μόλις ἄν τις καὶ
ἀρτίπους ἐμπεριπατύσειεν;
ἐπεὶ δὲ ἐν τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν
Ὅμηρον ἐπρίω πολλάκις, ἀ-
ναγνώτω τοί τις, αὐτὰ λαβὼν
τὴν βῆτα τῆς Ἰλιάδος ῥαψω-
δίαν, ἧς τὰ μὲν ἄλλα μὴ ἐξε-
τάζειν. οὐδὲν γὰρ αὐτῶν πρὸς σὲ,
πεποίηται δέ τις αὐτῷ δημη-
γορῶν, παγγέλοιος ἄνθρωπος,
διαστρο-

faceret, putrefactus è frigo-
re, vsturis vterque pes depe-
rierat. ille tam miserabi-
lem fortunam expertus, in-
felicitatem solari cupiens,
ligneos pedes truncis accom
modabat, ac calceis indu-
tus, vndiq; seruis innixus in-
cedere gaudebat. Vbi hoc
insuper deridiculum commi-
niscebatur: crepidas pul-
cherrimas & nouas sem-
per cura erat summa mer-
cari, vt ita calceis speciosis
ligna sua, nempe pedes, es-
sent conspicua. Nunquid
verò his adsimilia facis tu
quoque? qui cùm clauda mē-
te sis, ac ꝗ ficulneis sensibus,
emis auraros soccos, quibus
vix aliquis pedes integer
rectè possit ingredi. Et
quoniam inter alios tuos co-
dices Homeri poësin sæpe-
numerò repositum est cerne-
re, accepto aliquis libro, le-
gat tibi secūdum Iliados, cu
ius caue aliquid perpendas:
nam nihil ad te, præter quàm
qui isthic depictus est ve-
hementer absurdus homo,

διαστροφος τὸ σῶμα, καὶ λελωβημένος. ἐκεῖνος τοίνυν ὁ Θερσίτης· ὁ τοιοῦτος εἰ λάβοι τὴν Αχιλλέως πανοπλίαν, οἴει, ὅτι αὐτίκα διὰ τοῦτο καὶ καλὸς ἅμα καὶ ἰσχυρὸς ἂν γένοιτο, καὶ ὑπερπηδήσεται μὲν τὸν ποταμὸν, ἐπιθολώσει δὲ αὐτοῦ τὸ ῥεῖθρον τῷ φόνῳ τῶν Φρυγῶν, ἀποκτενεῖ δὲ τὸν Εκτορα, καὶ πρὸς αὐτῷ τὸν Λυκάονα, καὶ τὸν Ασβοπαῖον, μηδὲ φέρειν ἐπὶ τῶν ὤμων τὴν μελίαν δυνάμενος; οὐκ ἂν εἴποις, ἀλλὰ καὶ γέλωτα ἂν ὀφλισκάνοι χωλεύων ὑπὸ τῇ ἀσπίδι, καὶ ἐπὶ στόμα καταπίπτων ὑπὸ τοῦ βάρους, καὶ ὑπὸ τῷ κράνει, ὁπόταν ἀνανεύσειε, δεικνὺς τοὺς πραβλῶπας ἐκείνους αὐτοῦ ὀφθαλμοὺς, καὶ τὸν θώρακα ἐπαίρων τῷ τῷ μεταφρένῳ κυρτώματι, καὶ τὰς κνημῖδας ἐπισυρόμενος, καὶ ὅλως, αἰσχύνων ἀμφοτέρους, καὶ τὸν δημιουργὸν αὐτῶν, καὶ τὸν δεσπότην. τὸ αὐτὸ δὴ καὶ σὺ παίσχων, οὐκ ὁρᾷς, ὁ πόταν τὸ μὲν

mutilo ac portentoso corpore, qui isthic concionatur. [r] *Thersites est. Ille inquam huiusmodi si adeptus sit Achillis arma, putásne propterea fortem iuxtà & decentem futurum, qui & fluuium transiliat, & alueum turbet trucidatoris Phrygum cruore: occidat post Lycaona & Asteropæum, Hectorem, cùm ne Meliæ quidem pondus humeris sustinere queat? Negabis opinor, ac potius dices, dum post clypeum claudicaret, mox humi procumberet impar armorum oneri, siquando sublato capite è galea prospectaret, suos istos intortos oculos ostendens, deinde loricæ subiecto gibbo velut tuberes, & ocrearum dum in terra repit, tractus: hæc inquam dicens risum omnibus motùra, & ipsum dehonestaturum primùm panopliæ opificem, deinde etiam dominum. Tu verò nunquid animaduertis prorsus idem tibi accidere, dum librum*

βιβλίον ἐν τῇ χειρὶ ἔχῃς πολυκάλον πορφυρᾶν ἡ ἔχον τὸν διφθέραν, χρυσοῦν ἢ τὸν ὀμφαλὸν, ἀναγινώσκῃς δὲ αὐτὸ βαρβαρίζων, καὶ καταισχύνων καὶ διαφθείρων τὴν μὲν τῶν πεπαιδευμένων καταγελώμενος, τὸ δὲ τῶν ξυόντων οἱ κολάκων ἐπαινούμενος, οἷ καὶ αὐλοὶ πᾶς ἀκάλυπτος ἐπισφρόμενοι γελῶσι τὰ σκαλ. θέλω δὲ οἱ διηγήσασθαί τι Πυθοῖ γούμενον. Τάραντίνον, Εὐάγγελον τὸνομα, τὸν ἀφανῶν ἐν τῷ Τάραντι, ἐπιθύμησε νικῆσαι Πύθια. Τὰ δὲ ἐν γυμνοῖς ἀγωνίας αὐτίκα ἐλθόντ' ἂν ἐν ἀλλοίαν εἶεν, μήτε πρὸς ἰσχὺν μήτε πρὸς ὠκυτῆτα τῷ πυκνότι· λιθάρᾳ δὲ καὶ ᾠδῇ ῥᾳδίως κρατήσαν ἐπείσθη ὑπὸ τῶν κατβατῶν ἀνθρώπων, οὓς ἔχει περὶ αὐτὸν, ἐπαινούντων καὶ βοώντων, ὀπότε καὶ τὸ σμικρότατον ἐκπνεύσαιεν. ἦκεν δὴ εἰς Δελφοὺς, τά τε ἄλλα λαμ-

librum manu tenens progrederis, cuius aluta purpurea, bullulae aureæ sunt, at tu barbara voce legis, deformans & euertens scriptoris dignitatem? Hæc cùm facere te vident, non solùm eruditi ridere solent, sed tui etiam assentatores, quorum consuetudine vnicè oblectaris, auersi se intuentes, à cachinno minimè abstinent. Age verò narrabo tibi quod Pythijs gestum memoratur. Tarentinum quendam Euangelum apud Tarentinos non obscuro loco natum, nec incelebrem, inuasit cupido vincendi Pythia, vbi in ijs quæ nudi certamina ineunt, non posse fieri vt superior euaderet, quippe qui neque robore, neque pedum velocitate esset præditus, facilè cogitauit. Verùm cithara & carmine omnibus præmia præreprturum esse, persuaserant pestes illæ quas apud se fouebat, laudantes & applaudentes ad exilissimum quenque cantus strepitum. Itaque venit Delphos veste

λαμπρὸς, καὶ δὴ καὶ ἐσθῆτα χρυσόπαστον ποιησάμενος, καὶ στέφανον δάφνης χρυσῆς κάλλιστον, ὡς ἀντὶ καρπῶν τῆς δάφνης σμαράγδους εἶναι ἰσομεγέθεις τῶν καρπῷ. τὴν μέν γε κιθάραν αὐτὴν, ὑπερφυές τι χρῆμα, εἰς κάλλος καὶ πολυτέλειαν· χρυσῶν μὲν τῶν ἀκκράτου πᾶσαν, σφραγῖσι δὲ καὶ λίθοις ποικίλοις κατακεκοσμημένην, Μουσῶν μεταξὺ, καὶ Ἀπόλλωνος καὶ Ὀρφέως ἐντετρευμένων, θαῦμα μέγα τοῖς ὁρῶσιν. ἐπεὶ δ' οὖν ποτε καὶ ἧκεν ἡ τῶν ἀγῶνος ἡμέρα τρεῖς μὲν ἦσαν· ἔλαχε δὲ μέσος αὐτῶν ὁ Εὐάγγελος ἄδειν, καὶ μετὰ Θέσπιν τὸν Θηβαῖον, οὐ φαύλως ἀγωνισάμενον. εἰσέρχεται οὖν ὅλος περιλαμπόμενος τῶν χρυσῷ καὶ τοῖς σμαράγδοις καὶ βηρύλλοις καὶ ὑακίνθοις, καὶ ἡ πορφύρα δὲ ἐνέπρεπε τῆς ἐσθῆτος, ἢ μεταξὺ τοῦ χρυσοῦ διεφαίνετο. τούτοις ἅπασι περικπλήξας τὸ θέατρον, καὶ θαυμαστῆς ἐλπίδος ἐμπλήσας τοὺς θεατὰς, ἐπειδή-

ποτε

auro insigni, & corona aureis lauri folijs plexa splendens. hæc verò etiam smaragdis lauri fructui æqualibus variegata erat. at cithara, visu mirabile, apparatu diues, ex purissimo auro fabricata, annulis & gemmis passim ornata, suisq; locis, Musarum, Apollinis & Orphei imaginibus sculpta, spectatores suspensos animis tenebat. Iam autem venerat dies quo in theatrum erat descendendum. conueniunt tres certaturi, obtigitq; sors Euangelo vt secundo loco caneret. procedit ille post Thespin Thebanum, qui non malè suas partes egerat, auro, smaragdis, beryllis, hyacinthis totus collucens, ipsa purpura, quæ auro contexta visebatur, commendabat hunc cultum mirificè. quibus cùm iam stupentes reddidisset, ac noua quadam & incredibili spe replêsset spectatores, cùm omnia iam

&

πετε καὶ ᾆσαι καὶ κιθαρίσαι πάντως ἔδει, ἀνακρούεται μὲν ἀνάρμοστόν τι καὶ ἀσαύτακτον, ἀπῤῥήγνυσι δὲ τρεῖς ἅμα χορδὰς, σφοδρότερον ἢ δέοντος ἐμπεσὼν τῇ κιθάρᾳ. ᾄδειν δὲ ἄρχεται ἀπόμουσόν τι καὶ λεπτὸν, ὥστε γέλωτα μὲν πάντων γενέσθαι τῶν βεατῶν, τοὺς ἀθλοθέτας δὲ ἀγανακτήσαντας ἐπὶ τῇ τόλμῃ, μαστιγώσαντας αὐτὸν, ἐκβαλεῖν τοῦ θεάτρου. ὅτε περ καὶ γελοιότατος ὤφθη, διακρύων ὁ χρυσοῦς Εὐαγγέλος, καὶ ἐπὸ τῶν μαστιγοφόρων συρόμενος διὰ μέσης τῆς σκηνοῦς, καὶ τὰ σκέλη καθηματωμένος ἐκ τῶν μαστίγων, καὶ συλλέγων χαμόθεν τοὺς κιθάρας τὰς σφραγίδας· ἐξεπεπτώκεισαν γὰρ, κἀκείνης ξυμμαστιγουμένης αὐτοῦ. μικρὸν δὲ ἐπισχὼν μετ' αὐτὸν, Εὔμηλός τις Ηλεῖος εἰσέρχεται, κιθάραν μὲν παλαιὰν ἔχων, ξυλίνους δὲ κόλλοπας ἐπικειμένην, ἐσθῆτα δὲ, καὶ μόγις σπῦ τοῦ στεφάνω δέκα δραχμῶν ἀξίαν. ἐπὶ

& citharam pulsare, & accinere esset necesse, personat agreste quiddam, inérsque & incompositum: simul dum immodicè citharam increpat, rumpit tres fides. cantus autem planè ineptus erat, & solutus, ita vt ab hominibus qui aderant, rideretur: sed ludorum præfecti offensi hominis temeritate, loris cæsum è theatro proiecerunt. Hic verò iucundissimum erat spectaculum aureus ille Euangelus, cùm per mediam scenam traheretur ab his qui verbera infligebant, lachrymans, crura plagis cruentus, humi interim colligens delapsos dum vnà vapulat, citharæ annulos. Exiguo autem temporis spacio interposito prodit Eumelus quidam Eleus, peruetustam citharam afferens, cuius lignei erant clauuli, ipse vestem indutus vix vna cum serto decem denariorum precij.

ἀλλ' οὗτός γε ἄρας δεξιῶς, καὶ κιθρίσας κατὰ τὸν νόμον τῆς τέχνης, ἐκρατεῖ, καὶ ἀνεκηρύττετο, καὶ τοῦ Εὐαγγέλου κατεγέλα, μαθὼν ἐμπομπεύσαντος τῇ κιθαρᾷ, καὶ ταῖς σφραγῖσιν ἐκείναις· καὶ εἰπεῖν γε λέγεται πρὸς αὐτὸν, ὦ Εὐαγγελε, σὺ μὲν χρυσῆν δαφνὴν περίκαισαι, πλουτεῖς γὰρ· ἐγὼ δὲ ὁ πένης τὴν Δελφικήν. πλὴν τοῦτό γε μόνον ὤνησο τῆς σκευῆς, ὅτι μηδὲ ἐλεούμενος ἐπὶ τῇ ἥττῃ ἀπέρχῃ, ἀλλὰ μισούμενος προσέτι δὲ τὴν ἄτεχνόν σου ταύτην, καὶ περιττὴν τρυφήν. περὶ πόδα δή σοι καὶ Εὐαγγελος οὗτος, παρ' ὅσον σοί γε οὐδ' ὀλίγον μέλει τοῦ γέλωτος τῶν θεατῶν. οὐκ ἄκαιρον δ' ἂν γένοιτο, καὶ Λέσβιον μῦθόν τινα διηγήσασθαί σοι, πάλαι γενόμενον. Ὅτε τὴν Ὀρφέα διεσπάσαντο αἱ Θρᾶτται, φασὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ σὺν τῇ λύρᾳ ἐς τὸν Ἕβρον ἐμπεσοῦσαν ἐμ-

At ille & bellum edebat carmen, & ritè sicut ars poscebat, chordas feriens modulabatur. itaque & victor abibat præconis voce proclamatus, ridens interim Euangelum, qui nequicquam cithara ac annulis istis sese ostentasset. Et aiunt sic fuisse allocutum: Aurea lauro redimitus es, Euangele, & quid ni? opibus enim vales me verò quia pauper sum, Delphica oportet esse contentum. Veruntamen hoc commodi tuus tibi ornatus peperit, quòd cùm neminem tui misereat, oderint omnes istas tam ineptè superfluas delicias. Mirum verò ni pulchrè tibi cum hoc Euangelo conueniat, quatenus ne tu quidem spectatorum cachinnos quicquam moraris. Arbitror autem non intempestiuum esse, vt Lesbiam quandam fabulam tibi narrem. Cum Orphea[t] Thressæ mulieres dilaniassent, ferunt, caput vatis vnà[u] cum lyra cùm primùm Hebrus exce-

ἐμβληθῆναι εἰς τὸν μέλανα πόντον, καὶ ἐπιπλεῖν γε τὴν κεφαλὴν τῇ λύρᾳ· τὴν μὲν ᾄδουσαν θρῆνόν τινα ἐπὶ τῷ Ὀρφεῖ, ὡς λόγος, τὴν λύραν δὲ αὐτὴν ἐπηχεῖν, τῶν ἀνέμων ἐμπιπτόντων ταῖς χορδαῖς, καὶ οὕτω μετ' ᾠδῆς πρόσφεχθῆναι τῇ Λέσβῳ. κἀκείνους ἀνελομένους, τὴν μὲν κεφαλὴν καταθάψαι, ἵναπερ καὶ τὸ Βακχεῖον αὐτοῖς ἐστι· τὴν λύραν δὲ ἀναθῆναι εἰς τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ ἱερὸν, καὶ ἐπὶ πολύ γε σώζεσθαι αὐτήν. χρόνῳ δ' ὕστερον, Νέανθον τὸν τοῦ Πιττακοῦ τοῦ τηραννοῦ ταῦτα ὑπὲρ τῆς λύρας πυνθανόμενον, ὡς ἐκήλει μὲν καὶ θυεία, καὶ φυτὰ, καὶ λίθους, ἐμελῴδει δὲ καὶ μετὰ τὴν τοῦ Ὀρφέως συμφωρὰν, μηδενὸς ὑπομένου, πρὸς ἔρωτα τοῦ κτήματος ἐμπεσεῖν, καὶ διαφθείραντα τὸν ἱερέα μεγάλοις χρήμασι, πεῖσαι ὑποθέντα ἑτέραν ὁμοίαν λύραν, δοῦναι αὐτοῦ τὴν Ὀρφέως· λαβόντα δὲ μετ' ἡμέραν μὲν ἐν τῇ πόλει χρῆ-

excepisset,[x] in nigrum Pontum eiectum, ac ita simul notasse caput ac lyram: illo lugubre quiddam in Orphei necem canente, hac ventis chordas percellentibus aptos materiæ faciente modos, donec ad Lesbum appellerentur. vbi incolæ fluctibus vtriusque ereptis, caput sepulchro [y] condiderunt, lyram autem suspenderunt in templo Apollinis. in quo cùm bene longum tempus fuisset adseruata, multis annis pòst [z] Neanthus Pittaci tyranni filius, cùm quæ de lyra narrabantur, audîsset, quòd bestias hac demulsisset Orpheus, plantas & saxa mouisset, quódque ipso iam cæso tamen per vndas lata, nemine modulante resonasset, capitur incredibili amore habendi hanc. quare ingenti pecuniarum vi corrupto sacerdoti persuadet, Orphei lyram, alia supposita, sibi det: qua accepta, parùm tutum ratus interdiu hac

χρῆσθαι, οὐκ ἀσφαλὲς οἴεσθαι εἶναι, νύκτωρ δὲ ὑπὸ κόλπου ἔχοντα, μόνον πρελθεῖν εἰς τὸ προάστειον. καὶ προχειρισάμενον κρούειν, καὶ σωτραττειν τὰς χορδὰς, ἄτεχνον καὶ ἄμουσον νεανίσκον, ἐλπίζοντα καὶ μέλη τινὰ θεσπέσια ὑπησχήσειν τὴν λύραν, ὑφ' ὧν πάντας καταθέλξειν καὶ κηλήσειν, καὶ μακάριον ἔσεσθαι, κληρονομήσαντα τῆς Ορφέως μουσικῆς. ἄχρι δὴ ξυνελθόντας τοὺς κύνας πρὸς τὸν ἦχον (πολλοὶ δὲ ἦσαν αὐτόθι) δασμάσασθαι αὐτόν. ὡς τοῦτο γοῦν ὅμοιον τῷ Ορφεῖ παθεῖν, καὶ μόνους ἐφ' ἑαυτὸν ξυγκαλέσαι τοὺς κύνας. ὅτε πρὸ καὶ σφέστατα ὤφθη, ὡς οὐχ ἡ λύρα θέλγουσα κῦν, ἀλλὰ ἡ τέχνη, καὶ ἡ ᾠδὴ, ἃ μόνα ἐξαίρετα τῷ Ορφεῖ πρὰ τῆς μητρὸς ὑπῆρχεν· ἡ λύρα δὲ ἄλλως κτῆμα κῦν, οὐδὲν ἄμεινον τῶν ἄλλων βρβίτων. καὶ τί σοι τὸν Ορφέα ἢ τὸν Νέανθον λέγω; ὅπου καὶ καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς

hac in vrbe ludere : nocte sinu occultam efferens, solus in suburbium pergit. Quò vbi venit, lyram pulsare incipit, ac chordas perturbat, sperans stolidus & imperitus artium iuuenis, fore vt diuinum aliquod carmen percussæ fides redderent, quo cunctos permoueret, & animi affectus quò vellet traheret, vt hoc nomine beatus haberetur, Orphei musices hæres. Dum hæc agit, vicini canes, qui in eo loco erant plurimi, strepitu exciti coëunt, ac infelicem istum citharœdum discerpunt: quod ipsum solum cum Orpheo commune habuit, postquam canes adduxerat. Manifestissimè igitur ostensum hoc exemplo est : non lyram esse quæ homines & feras lenierit, sed artem ac carmen, quæ præ alijs excellentia mater Orpheo contulerat, lyra nihil à quibusuis barbitis differente. Quorsum verò attinet Orphea tibi aut Neanthum proponere? cùm nostra ætate vixerit,

αὐτὸς ἐγένετό τις, καὶ ἔτι δεῖν, οἶμαι, ὃς τὸν Ἐπικτήτου λύχνον τοῦ Στωϊκοῦ, ὀστράκινον ὄντα, τριακοσίων δραχμῶν ἐπριάσθαι· ἤλπιζε γάρ, οἶμαι, ἀφέξειν αὐτόν, ἂν τὴν νύκτωρ ὑπ' ἐκείνου τοῦ λύχνου ἀναγιγνώσκοι, αὐτίκα μάλα καὶ τῷ Ἐπικτήτου σοφίαν ὄντως ἐπισήσεσθαι, καὶ ὅμοιον ἔσεσθαι τῷ θαυμασῷ ἐκείνῳ γέροντι. χθὲς δέ τῳ πρώην, ἄλλός τις τῶν Πρωτέως τοῦ Κυνικοῦ βακτηρίαν, ὃν καταβὰν ὁ ἥλως εἰς τὸ πῦρ, ἀπολιπὼν ἀφῆκεν ὑπεύθυνον· ἔχει μὲν τὸ ἀμύλιον τοῦτο, καὶ δέπνυσιν, ὡς Τεγεάτου τοῦ Καλυδωνίου τὸ δέρμα, καὶ Θηβαῖοι τὰ ὀστᾶ τοῦ Γηρυόνου, καὶ Μεμφῖται τῆς Ἰσιδος τοὺς πλοκάμους. αὐτὸς δὲ ὁ τοῦ θαυμασοῦ κτήμασι διασπουδάσας, καὶ αὐτὸν σὲ τῇ ἀπαιδοσοφίᾳ καὶ βλιτυείᾳ ὑπερηκόντισεν. ὁρᾷς ὅπως ἀκοδόμησε καλοὺς διάκοσμον, βακτηρίας ἐς ξύλῳ λιφαιτάτῳ ὡς ἀληθῶς δένδρου λίγνιτα γὰρ καὶ Διονύσιον τραγῳδίαν ποιῆσαι φασίν πάνυ, καὶ γελοίως· ὅστις τὸν

xerit, & ni fallor, adhuc superstes est, qui Epicteti Stoici lychnum fictilem trecenti denarijs mercatus est: sperans futurum scilicet, vt si noctu ad istam lucernam legisset, mox Epicteti sapientiam somniaret, & similis efficeretur admirando seni. Sed nuperrimè alius quispiam Protei Cynici baculum, quem cùm in flammam insiluit, reliquerat, emit talento, custoditúmque etiam num inter reconditas ac charissimas opes habet, ostentatóque non secus ac Tegeatæ apri Calydonij tergus, & Thebani ossa Geryonis, & Memphitæ Isidis capillos. At ille tanti boni possessor, ipsum se quoque stultitia & nugacitate superauit. Vidén' quàm pessimè res tuæ habeant? & quòd caluariæ fuste opus sit? Ego verò etiam Dionysium quondam scripsisse Tragœdiam accipio, sed qua nihil fuerit vnquam minus equam cùm dedisset legendam

legas, aut magis ridiculum:

Φιλόξενον ποιήσεις δὲ αὐτῷ εἰς τὰς παλαμίας ἐμπεσεῖν, ἢ λιμάρχου κατίχειν ἢ γλωττα. οὕτω δεινὸν πυθόμενος, ὡς ἐγνώκατε, τὸ Αἰσχύλου πυξίον, εἰς ὃ ἐκεῖνος ἔγραφε, σοὶ ποιῆσαι δεδώκει κλησιλόχῳ αὐτὸ, ὥστε ἔνθεος ἔσεσθαι, καὶ λαβὼν ἐκ τοῦ πυξίου. ἀλλ' ὅμως ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ μακρῷ γλωσσόστρα ἔγραφεν, οἷον λακκάνου τὸ Δωρικὸν, ἔκκυμμα Διονυσίου γωνία. καὶ πάλιν, οἴμοι, γωνάκα χρησίμως ἀπώλεσε. καὶ τοῦτο γὰρ ἐκ τοῦ πυξίου. καὶ τοῦτο, αὐτοῖς γὰρ ἐμπαίζουσιν οἱ μωροὶ βροτῶν. ἔστω μέν γε πρὸς σὲ μάλιστα ἀνεπιχώρως ἂν ἀρμόττον εἴη, ἢ τῷ Διονυσίῳ, καὶ δεῖ σε τοῦτο χρυσῶσαι αὐτοῦ ἐλθεῖν ἐκεῖνα τὸ πυξίον, τίνα γὰρ ἐλπίδα καὶ αὐτὸς ἔχων εἰς τὰ βιβλία, καὶ ἀνελίττεις ἀεὶ, καὶ διασκολάπτεις, καὶ πρικόπτεις, καὶ ἀλείφεις τῷ κηρῷ καὶ τῇ λίθῳ, καὶ διφθέρας πριβολάς,

B Philoxeno, nec ille adulari posset, sed salibus incesseret scriptorem, sæpenumerò in lapidicinas conijcius est. Cùm autem Dionysius contemni sese, & vulgo fabulam esse comperisset, nulli operæ ac impensæ pepercit, vt C Aeschyli pugillaribus, quibus sua poëmata describere fuerat solitus, potiretur: quibus acquisitis, iam se plenum ex Aeschyli ceris numine, & planè attomtum putabat: D & tamen in his longè absurdiora scribebat, quale est Doricum illud: ἔκκυμμα Διονυσίου γωνία. Et iterum: οἴμοι, γωνάκα χρησίμως ἀπώλεσε. nam hoc quoque inde sumptum est. Et hoc: αὐτοῖς γὰρ ἐμπαίζουσιν οἱ μωροὶ βροτῶν. Hoc tamen posiremum non parum rectius in te quadrat, quàm Dionysium, & propterea ceras inaurare debebas. Namque obsecro quid consequendi spes est, quòd libros voluis, reuoluis, colligis, quod non decet resecas, croco pingis, & polis cedro, amici

νας, καὶ ὀμφαλὸς ἐντίθεις, ὡς
δή τι ἀφελούσων αὐτῶν; καὶ
νη γοῦν ἥδη βελτίων γεγόνη-
σα δοκεῖ πλὴν ὀλίγου, ὃς τοιαῦτα
μὲν φθέγγη, μᾶλλον δὲ τῶν ἰ-
χθύων ἀφωνότερος ἔ. Βιοῖς
δέ, ὡς ἔοικε, ἀπάντων ἁλυόν· μί-
σος δὲ ἄγειόν, φασι, παρὰ
πάντων ἔχεις ἐπὶ τῇ βδελυρίᾳ,
ὡς ἂ τοιάδε ἀπαργάσιτο τὰ
βιβλία, φυγῇ φευκτέον, ἂν
ἦ ὅτι μορφωτάτω ἀπ' αὐ-
τῶν. λυοῖν δ' ὄντοιν, ἅπ' ἄν
παρὰ τῶν παλαιῶν τις ἐζή-
ωσε λαβεῖν τὰ ἀμώμητα, καὶ
φεύγειν τὰ λοιπὰ, ἧκιστα τῶν
ἐθέων, καὶ φυγῇ τῶν χαρό-
ντων, ὅταν μὴ τοιαῦτα, μή-
τι ταῦτα φαίνηταί τις παρ'
αὐτῶν ὠφελεῖσθαι, τί ἄλλο,
ἢ τοῖς μυσὶ διατριβὰς ὠνεῖται,
καὶ τοῖς τίλφας οἰκήσεις, καὶ
πλημμύρας ὡς ἀμελοῦσι τοῖς οἰ-
κέταις; πῶς δὲ ἀλλαχόθι ἀ-
σχολῶν, εἴ τις ἐν τῇ χειρὶ ἔχον-
τά σε βιβλίον ἰδὼν (ἀεὶ δέ
τι πάντως ἔχεις) ἔροιτο, οὗ
τινος, ἢ ῥήτορος, ἢ ξυγγρα-
φέως

cis pellibus, bullulas insigis? sic agis tanquam fructū inde percepturus, & factus es scilicet vehementer ex hoc mercatu melior, quippe qui sic loqueris, ac potiùs qui piscibus magis es mutus. vitā autem qualem viuas, dictu fœdum est: hoc certè aiunt, tuā illam obscœnitatem extremè odisse vniuersos. quòd si librorum hæc esset culpa, fugiendum ob eis erat quammaximè procul. E Duo autem cùm sint, quæ à veterib. scriptoribus petas, dicendi virtutem, & honestè viuendi rationes: dum quæ bona sunt imitaris, quæ mala, deuitas: quando neutrum spectatus es, quid aliud comparasse dicemus te, quàm ludum muribus, & tineis habitaculum, ac seruis, si negligentiores in codicibus curandis fortè fuerint, verbera? F Sed quod sum nunc dicturus, haud scio an tibi summam ignominiam afferat: si quis fortè fortuna te conspicatus (sicut ferè cerni amas) habentem in manu librum, roget, author quis sit, orator, histori-

φέως ἢ ποιητοῦ ἐστι· σὺ δὲ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς εἰδὼς, πρᾶως εἴποις τοῦτό γε. εἶτα, ὡς φιλεῖ τὰ τοιαῦτα ἐν ξυνουσίᾳ προχωρεῖν ἐς μῆκος λόγων, ὁ μὲν ἐπαινοῖ τι ἢ ἀτιᾶτο τῶν ἐγγεγραμμένων, σὺ δὲ ἀπροίης, καὶ μηδὲν ἔχοις εἰπεῖν· οὐκ οὖξῃ τότε χανεῖν τοι τὴν γῆν κατὰ σεαυτοῦ, ὡς ὁ Βελλεροφόντης, περιφέρων τὸ βιβλίον; Δημήτριος δὲ ὁ κυνικὸς, ἠδὼν ἐν Κορίνθῳ ἀπαίδευτόν τινα, βιβλίον κάλλιστον ἀναγιγνώσκοντα, τὰς Βάκχας οἶμαι τοῦ Εὐριπίδου, κατὰ τὸν ἄγγελον δὲ ἦν, τὸν διηγούμενον τὰ τοῦ Πενθέως πάθη, καὶ τὸ τῆς Αγανῆς ἔργον, ἁρπάσας, διέσπασεν αὐτὸ, εἰπὼν, ἄμεινόν ἐστι τοῦ Πενθεῖ, ἅπαξ σπαραχθῆναι ὑπ' ἐμοῦ, ἢ ὑπὸ τοῦ πολλάκις. ζητῶν δὲ ἀεὶ πρὸς ἐμαυτὸν, οὔπω καὶ τήμερον εὑρεῖν δεδύνημαι, τίνος ἕνεκα τὴν σπουδὴν ταύτην ἐσπούδακας, περὶ τὴν ἀνὴν τῶν βιβλίων. ὠφελείας μὲν γὰρ, ἢ χρείας τῶν ἀπ' αὐτῶν, οὐδ' ἂν οἰηθείη τις τῶν ἐπ' ἐλάχιστόν σε εἰδότων,

cus, poëta: ac tu ex inscriptione doctus, aptè dicas quæsitum: posteà, ita vt fit, dum sermo familiaris progreditur sæpè longiùs, ille laudet aliquid, aut accusset scriptorum, tu verò non habeas quòd respondeas, nônne optes tum vt tibi tellus dehiscat, qui in tui perniciem velut G Bellerophontes codicem attuleris? H Demetrius Cynicus cùm Corinthi conspexisset ineruditum quendam pulcherrimum librum legentem, opinor in Bacchis Euripidis locum, vbi nuncius Penthei fatum & factum Agaues exponit, arreptum codicem lacerauit: Satius est, inquiens, semel à me, quàm à te toties dilaniari, Penthea. I Scire autem peruelim (quod ego nulla quantumuis diligenti animi cogitatione assequi possum) cuius rei gratia tãto studio in hoc sis versatus. Nam fructus & vsus causa nemo putare queat: qui te vel mediocriter nouit: non

ἢ μᾶλλον, ἢ φαλακρὸς ἄν τις
σείοιτο λιτυήσιον, ἢ κάτοπτρον
ὁ τυφλὸς, ἢ ὁ κωφὸς αὐλητὴν,
ἢ κιναικλὴν ὁ ἰυνοῦχος, ἢ ὁ ἄ-
πορώτης κώπην, ἢ ὁ ἀυβερνή-
της ἄροτρον. ἀλλὰ μὴ ἐπίδει-
ξιν ποιήσῃ σοι τὸ πρᾶγμα ἔχειν,
καὶ βάλῃ τοῦτο ἐμφανῶς ἅπα-
σιν, ὅτι οὐδὲν εἰς τὰ μηδεμιᾷ σοι χρή-
σιμα, ὅμως ἐν ποσῷ γε πλου-
σίας ἀναλίσκεις; καὶ μὲν ὅσα
γε ἐμὲ Σύρον ὄντα ἐδεήσει,
εἰ μὴ σοι φέρων, τοῖς τοῦ γέ-
ροντος ἐκείνου δραβύκαις πλη-
σιάσας, ἀπολοῖς ἂν τὸ
μηδέν. καὶ ἀγοραῖον πρότι-
θεις τὸ βιβλίον. λοιπὸν δὲ δεῖ
ἐκεῖνο ποιεῖσθαι σὲ τὸν λο-
λάκων, ὡς ὁ μόνον καλὸς ἐκ καὶ
ἁρμόνιος, ἀλλὰ σοφὸς, καὶ ῥήτωρ
καὶ συγγραφεὺς, οἷος οὐκ ἔστιν ἕτερος,
ἐνταῦθα τὰ βιβλία ὡς ἀληθῶς
τοὺς ἐπαίνους αὐτῶν φασὶ δεῖσθαι
λόγου ἐπιδεικνυμένου αὐτοῖς ἐπι-
δείκνυσθαι, μηκέτι χρυσῶν
βατράχων δίκην διψῶντας
ἐκκεκραγέναι, ἢ μὴ πίνειν,
ἢ μὴ διαῤῥήγνυσθαι βοῶντας.

non certè magis, quàm si caluus pectinem emat, aut speculum cæcus, aut tibicinè conducat surdus, scortúmve spado, vel nauem qui nullum mare propinquum habet, aut gubernator aratrum. K Sed fortassis hac re tuas opes iactas, dum palàm facis, etiam in res tibi nihil vtiles, ex immensis diuitijs esse quod insumas. Atenim, quantum ego, qui & ipse Syrus sum, exploratũ habeo, nisi te locupletis istius hominis testamento, dolo fraudéque malà subingessisset, iamdiu venum libris datis, fame tibi fuisset pereundum. L At fieri potest, vt nunc deinceps ideò libros vndique accumules, quo fidem facias assentatoribus tuis, quos audis quotidiè prædicantes, te non modò bellũ & amabilem rhetorem, sed sapientem quoque & historicum, qui secundum non inuenit. M Feratur quoque orationes quasdam in conuiuijs ex more recitare, ac illos terrestrium ranarum instar sitibundos exclamare, nec potare, nisi priùs clamore differantur.

κὴ γὰρ ἐκ οἶδ' ὅπως ῥᾷς & ἄ-
ῤῥινὸς ἔλκεσθαι, καὶ πισεύεις αὐ-
τοῖς ἅπαντα, ὃς τοῖς ἐμοῖς ἀκ-
ηκόεις, ὡς βασιλεῖ τινι ὁ-
μοιόθης τῶν ὄψιν, ἢ καθάπερ
ὁ ψευδαλέξανδρ&, κὴ ψευδο-
φίλιππ& ἐκεῖν& ἀναφὺς, κὴ
ὁ ἀτὰ τὸς πρὸπάτορας ἡμῶν
ψευδονήρων, καὶ ἤ τις ἄλ&
τῶν ὑπὸ τὸ ψεῦδ& τεταγμέ-
νων, καὶ τί θωμαςὸν, ἀ τῦτο
ἔπαθόν, ἀνόητ& κὴ ἀπαίδευ-
τ& ἄνθρωπ&, καὶ πρὸς ἐ-
ξυπτιάζων, κὴ μιμᾶσθ& βά-
δισμα καὶ σχῆμα κὴ βλῖμμα
ἐκείνε, ᾧ σαυτὸν ἐκάζων, ἐ-
χαιρες, ὅπε κὴ Πύῤῥον φασὶ τ
Ηπειρώτην, τὰ ἄλλα θαυμα-
τὸν ἄνδρα, ὅτως ὑπὸ καλά-
κων ἐπὶ τῷ ὁμοίῳ ποτὲ δια-
φθαρῆναι, ὡς πισεύειν, ὅτι ὅ-
μοι& τῷ Αλεξάνδρῳ ἐκείνῳ;
καί τι τὸ τ Μυσῶν ζῦτο, δὲ
πάντων τὸ πρᾶγμα τῷ· ἄλλον
γὰρ κὴ τῶν τῦ Πύῤῥε εἰκόνα, καὶ
ὅμως ὑπέπασο ἐκμεμάχθαι τ
Αλεξάνδρ τῶν μορφῶν. ἀλλ'
ἕνεκα μὲν δὴ τῦτων ὕβεισαί
μοι ἐς τὸν Πύῤῥον, ὅτι σε
ἔκασα

N Nam nescio quo pacto non est difficile naso te suspendere, qui omnia credis, sicut illud nuper te uni cuipiam regi assimilem, quemadmodum Pseudalexander quondam, ac Pseudophilippus, & superioribus annis Pseudonero, & si qui alij hoc modo mentiti sunt. Nec mirum est te hominem insulsum ac stolidum sic affici, & lectica vehi, aut illum regis incessum, vultum, habitum denique totum studere imitari, gauderéque si quis te huic conferat. o Quid hoc mirum, inquam, quando etiam Pyrrhus Epirota, alioqui vir clarissimus, dicitur ita ab assentatoribus fuisse corruptus, vt se Alexandro illi similem arbitraretur, quanquam istorum sacrilegorum opus palàm erat omnibus? Nam Pyrrhi quoq; imagines iam circumferebantur, & tamen ille hoc erat persuasus, expressam esse Alexandri figuram. Hactenus equidem contumelia affeci Pyrrhum, quòd tecum compara-

εἴκασα κατὰ τοῦτο αὐτῷ, τὸ δὲ ἀφ' τούτου, καὶ πάνυ σοι πρέπον ἂν εἴη· ἐπεὶ γὰρ οὕτω διέκειτο ὁ Πύῤῥος, καὶ ταῦτα ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἐπέπεισο, οὐδεὶς ὅστις οὐ ξυνετίθετο, καὶ ξυνέπασχεν αὐτῷ, ἄχρι δή τις ἐν Λαρίσσῃ πρεσβύτις ξένη, αὐτῷ τἀληθὲς ἀποῦσα, ἔπαυσεν αὐτὸν τῆς κορύζης. ὁ μὲν γὰρ Πύῤῥος, ἐπιδείξας αὐτῇ εἰκόνα Φιλίππου καὶ Περδίκκου, καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ Κασσάνδρου, καὶ ἄλλων βασιλέων, ἤρετο, τίνι ὅμοιος εἴη, πάνυ πεπεισμένος ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἥξειν αὐτήν· ἡ δὲ πολὺν χρόνον ἐπισχοῦσα, Βατραχίωνι, ἔφη, τῷ μαγείρῳ. καὶ γὰρ ἦν τις ἐν τῇ πόλει Λαρίσσῃ, Βατραχίων ὄνομα μάγειρος, τῷ Πύῤῥῳ ὅμοιος. καὶ σὺ δὴ ᾧ τινι μὲν τῶν τοῖς ὀρχηστᾶις συνόντων κιναίδων ἔοικας, οὐκ ἂν ἔποιμι, ὅτι δὲ μανίαν ἐῤῥωμένην ἔτι καὶ νῦν μαίνεσθαι δοκεῖς ἅπασιν, ἐπ' ἐκείνῃ τῇ εἰκόνι πάνυ σαφῶς οἶδα. οὔκουν θαυμαστὸν, εἰ ἀπέθανος οὕτω

comparaui: verùm quod superest, pulchrè inter vos conuenit. Nam Pyrrhus postquam ita esse in animum induxerat, nemo erat omnium, qui diuersum vel sentire, vel loqui vellet, donec vetula quædam eius Larissæ hospita, id quod res erat prolocutura, vesaniam hominis repressit. Ille enim cùm Philippi, Perdiccæ, Alexandri, Cassandri aliorúmque regum Macedonum imagines protulisset, rogauit cuínam ex illis simillimus videretur, omninò pro certo habens fore, vt Alexandro pronunciaret. At illa diu contata, tandem Batrachioni inquit: erat enim quidam in vrbe cocus Batrachio nomine, Pyrrho perquàm similis. Tu quoq; quem ex histrionicis cinædis referas, tacere malo: sed quòd vniuersi dicant, ingenti te correptum insania, qui illam imaginē tibi conuenire putes, hoc verò sat scio. Itaque nihil est noui si tā nullius artis

ζωγράφος ὤν, καὶ τοῖς πεπαιδευμένοις ἐξομοιοῦσθαι ἐθέλῃς, πιστὸν τοῖς τὰ ζιαῦ τα σε ἐπαινοῦσι. καὶ τί ταῦταλήρῳ; προύθηκας γὰρ ἡ αὐτία τῆς περὶ τὰ ζιαῦταβιβλία σπουδῆς, ἃ καὶ ὑπὸ νωθείας ἐγὼ μὲν πάλαι ἐαταλέλοιπα. σοφὸν γὰρ, ὡς γοιῶ οἶσα, ζῦτ' ἐπινενόηκας, καὶ ἐλπίδας ἃ μικρὰς ἔχεις περὶ ζῦ πράγματος, ἐὰ βασιλεὺς μάθοι ταῦτα σοφὸς ἀνὴρ, καὶ παιδείαν μάλιστα τιμῶν. ἀ δὲ ταῦτα ὑπὲρ σοῦ ἐκεῖνος ἀκούσεται. ὡς ὠνῆ βιβλία, καὶ ξυνάγεις πολλὰ, πάντα ἐν βραχεῖ παρ' αὐζῦ ἔσεσθαί σοι νομίζεις. ἀλλ' ὦ ἐαταπύγων, οἷα τοζῦτον μανδραγόραν ἐαταχεχύσθαι αὐτοῦ, ὡς ταῦτα μὲν ἀκούειν, ἐκεῖνα δὲ μὴ εἰδέναι, οἷος δὲ μοῦ σου ὁ μεθ' ἡμέραν βίος, οἷοι δέ σοι πότοι, ὁποῖαι δὲ νύκτες, καὶ οἵοις ἐὰ ἡλίκοις ξυγκαθεύδεις; ἐπεὶ οἶδα, ὡς ὦτα, καὶ ὀφθαλμοὶ πολλοὶ βασιλέως; τὰ δὲ τὰ ὦτα περιφανῆ ὄντα, ὡς ἐὰ κυφοῖς εἶναι καὶ ἰωφοῖς γνώμα· ἐ γὰρ ἐὰ φθέγξαιο-

pictor cùm sis, viris eruditissimis æquari te postulas, ijs fidem habens, qui hoc te nomine laudib. efferunt. Quorsum verò has nugas, cùm causa sit in promptu istius tui librorum coacernandorũ studij? tamen si, qui meus est studior, nunc demũ animaduerti. P Nam, quod opinare, prudenter hoc inuenisti, ideoq; in magnam spem erectus es, regem intelligentem virum, & in primis amantem doctorum, postquam didicerit quam des operam libros plurimos habere, in nulla planè re tibi defuturum. Q Verùm heus mollicule, an tu putas tantũ R Mandragoræ oculis regis offusum, vt cũ hæc audiat, nõ etiã habeat compertum, qualis tuæ diurnæ vitæ ratio, quæ cõuiuia, cuiusmodi nocles, qualib. & quibuscum consuetudinẽ agas? An nescis S multos regib. esse & oculos & aures? Et quæ tu facis, adeò latent neminẽ vt & surdis & cæcis sint cognita. Atq; vtinam loquẽtem possemus

μένον, ἀ γὲ καὶ νουμφᾶ ἀρδύσαιο, μᾶλλον δὲ μὴ ἀποδύσῃ, ἀ λοκᾶ, οἱ δ' οἱ ἰκτὰ μόνον λῷ ἀρδύσαντά σου, τί οἴει μὴ αὐτίκα ἔσεσθαι πάντα σου πρόδηλα τὰ τῆς νυκτὸς ἀπέρρητα; ἀπόκριναι μοι καὶ τόδε ἁ Βάσσος ὁ ἡμέτερος ἰκανὸς σοφιστὴς, καὶ Βαλτὰλος ὁ αὐλητὴς, ἢ ὁ λίναδος Ημιθέων ὁ Συβαρίτης, ὃς τοὺς ἰδιωμασυὺς ὑμῖν νόμους συνέγραψεν, ὡς χρὴ μαίνεσθαι καὶ παρατίλλεσθαι, καὶ ποδήρη, καὶ ποιᾶν ἐκᾶνα, ἁ τούτων τις νῦν λεοντῆν περιβαλόμενος, καὶ ῥόπαλον ἔχων βαδίζοι, τί οἴει φάσεσθαι τοῖς ὁρῶσιν, Ηρακλέα τὸν αὐτόν; οὐκ, ἀλλ' ἐγὲ καὶ χύτρας λημῶντες τυγχάνοιεν· μυρία γὰρ ὅσα τὰ ἀντιμαρτυρέοντα τῷ σχήματι, βάδισμα καὶ βλῖμμα καὶ φωνὴ, καὶ τραχηλὸς ἐπικεκλασμένος, καὶ ψιμύθιον καὶ μασίχη καὶ φῦκος, οἷς ὑμᾶς λοσμᾶσθε καὶ ὅλως, καταλῶ πρόοιμίαν, θᾶττον ἄν τις ἐλέφαντας ὑπὸ μάλης ἐρύσαιτο, ἁ ἵνα λίναδον.

possemus audire, ac lauantem daretur contueri: quanquam quia aliter putas, non attinet te in publico vestibus exutis cerni. nec enim serui tui tacebunt, quæ noctu indigna relatu facinora edis. Responde igitur mihi hoc quoque: Tsi Bassus ille noster Sophista, aut Batalus tibicen, aut iste Sybarita cinædus Hemitheon, qui nobis præclaras illas leges condidit, quemadmodum omni spurcitiei genere furere oporteat, si istorum, inquam, vnus aliquis v leonina pelle circundatus, clauam manu tenens prodambulet, qd? Herculémne existimas, quibus obuiam factus sit, habituros? nō equidem opinor, vt maximè ollis fortè cæcutiant. sexcenta enim sunt, quæ repugnant: incessus, obtutus, vox, obliqua ceruix, varius fucus, vnguenta, quibus vos soletis excolere: & omninò, sicut in prouerbio est, citiùs septem elephātos sub alis absconderis, q̄ vnum cinædum.

ἔτα ἡ λεοντῆ μὴ τοιοῦτον ἐκ
ἀρ' ἔκρυψε· σὺ δὲ οἷα λύσεν
σκιπόμ& βιβλίῳ; ἀλλ' ὁ δυ-
νατὸν, πᾶσι γάρ σε, καὶ ἀ-
ποκαλύψει τὰ ἄλλα ὑμῶν γνω-
είσματα. τὸ δ' ὅλον, ἀγνοεῖν
μοι δοκᾶς, ὅτι τὰς ἀγαθὰς ἐλ-
πίδας ὁ παρὰ τ βιβλιοκαπή-
λων δᾶ ζητεῖν, ἀλλὰ παρ' αὐ-
τὸ, καὶ τ καθ' ἡμέραν βίς λαμ-
βάναν. σὺ δ' οἷει σωφρονέσον
ζοινὸν, καὶ μάρτυρα ἔσεσθαί
σοι, τὸν Ἀττικὸν καὶ Καλλῖνον,
τὰς βιβλιογράφους ἐκ, ἀλλ' ὡς
μύς τινας ἀνθρώπους, ἐπιτέ-
ψοντάς σε, ἢν οἱ θεοὶ ἐθέλωσι,
καὶ πᾶς ἔσχατον πενίας ξωνι-
λάσονλας· δέον ἔτι νῦν σω-
φρονίσαντα ἀπράγμονί τινι
τ πεπαιδευμένων τὰ βιβλία
ταῦτα, καὶ συνὼ αὐτοῖς πλὴν μέ-
κιστον ταύτην οἰκίαν· ἀπράγ-
μονας δ' ἔοις ἀνδραποδοκαπήλοις,
μίσ& γὰρ ἀπ' πολλῶν τ ὄφε
νομιζόντων. καὶ γὲ λαβεῖν πρὶ
δύο ταῦτα δεινῶς ἐσπέδας,
βιβλίων τε τ πολυτελῶν κτή-
σιν, καὶ μαρακίων τῶν ἐξώ-
φων καὶ ἡδὺ λαβρῶν ἀνδρῶν.
καὶ

Iam cùm leonina pellis hunc non occulat, tùn' speras libello contectus posse latére? X Sed fieri nequit, quin te prodant alia illa vestri indicia. In summa, ignorare te video, quòd bonam & splendidam famam non ab illis librorum institoribus, sed à se ipso, & quotidianæ vitæ modo petere conueniat. An verò confidis aduocatos ac testes probitatis futuros tibi Atticum & Gallinum, librarios? Caue putes, sed saeuos homines perdituros te, si dij sinant, ac ad extremam paupertatem redacturos: quem nunc tandem modestiorem, ac magis cogitantem, par erat Istorum codicum vni cuipiam ex eruditis copiam facere, simúlque ex ista nuper extructa domo migrare: ijs etiam apud quos mancipia prostant reddere partem saltem multorum debitorum. Etenim his duobus præcipuam collocâsti operam, vt libros possideres raros, & adolescentes validos ac robustos mercareris.

Proinde

καὶ τὸ πρᾶγμά σοι πάνυ σπουδάζεται, καὶ θηρεύεται. ἀδύνατον δὲ, πένητα ὄντα πῶς ἄμφω διαρκεῖν. σκόπει τοίνυν, ὡς ἱερὸν χρῆμα συμβουλὴ, ἀξιῶ γάρ σε ἀφέμενον τῶν μηδὲν πρὸς σηκόντων, τὴν ἑτέραν νόσον θεραπεύειν, καὶ τοὺς ὑπηρέτας ἐκείνους· ὠνῇ δ' ὅμως μὴ ἐπιλειπόντων σε τῶν οἴκοθεν, μεταστέλλοιό τινας τῶν ἐλευθέρων, οἷς οὐδ' ἀκίνδανον ἀπελθοῦσιν, ἢν μὴ λάβωσιν, ἅπαντα ἐξαγορεῦσα τὰ πραχθέντα ὑμῖν μετὰ τὸν πότον, οἷα καὶ πρώην αἴσχιστα περὶ σοῦ διηγεῖτο ἐξελθὼν ὁ πόρνος, ἔτι καὶ δείγματα ἐπιδεικνύς. ἀλλ' ἔγωγε καὶ μάρτυρας ἂν παρασχοίμην τοὺς τότε παρόντας, ὡς ἠγανάκτησα, καὶ ὀλίγου πληγὰς ἐνέτριψα αὐτῷ, χαλεπαίνων ὑπὲρ σοῦ, καὶ μάλισθ' ὅτε καὶ ἄλλον ἐπεκαλέσατο μάρτυρα τῶν ὁμοίων, καὶ ἄλλον, ταυτὰ καὶ λόγοις διηγουμένους. πῶς δὴ ταῦτα εἶ γαθέ τα μισύου τἀργύριον, καὶ φύλαττε, ὡς οἴκοι, καὶ κατὰ πολλὴν ἀσφάλειαν ταῦτα ποιεῖν καὶ πάσχειν ἔχῃς·

Proinde considera quàm sit res aurea consilium. Nam meo quidem iudicio rectissimum fuerit, si missa feceris ea quæ non magnopere ad te pertinent, ac illum alterũ morbum curaris, & pro ministris (sic tamen, vt ne perpetua emptione res domesticæ deficiant) adhibueris ingenuos aliquos, quibus ne tutum quidem sit si abs te digrediantur, nisi precio hoc redimas, proferre omnia quæ vos inter comessandum designatis, qualia nuper pusio tuus obscœnissima de te mane domo egressus narrabat, etiam signa ostendens sceleris. ego verò testes facio quotquot tum aderant, quàm indignè tulerim, & vix manus continuerim, iratus tui causa, maximè cùm vnum atque alterum adduceret confirmaturos quæ dixerat, qui & ipsi eadem multo sermone declamabant. In hos ergo vsus reconde argentum, bone vir, vt domi tutò ista perpetrare possis.

ὥστε μὴν γὰρ μηκέτι ἐργάζεσθαι τίς ἂν μεταπείσειέ σε; οὐδὲ γὰρ κύων ἅπαξ παύσαιτ' ἂν, σκυτοτραγεῖν μαθοῦσα, τὸ δ' ἕτερον ῥᾴδιον, τὸ μηκέτι ὠνεῖσθαι βιβλία· ἱκανῶς πεπαίδευσαι, ἅλις σοι τῆς σοφίας, μόνον οὐκ ἐπ' ἄκρου τοῦ χείλους ἔχεις τὰ παλαιὰ πάντα. πᾶσαν μὲν ἱστορίαν οἶσθα, πάσας δὲ λόγων τέχνας, καὶ κάλλη αὐτῶν, καὶ κακίας, καὶ ὀνομάτων χρῆσιν τῶν Ἀττικῶν. πάνυ σοφόν τι χρῆμα, καὶ ἄκρον ἐν παιδείᾳ γεγένησαι, διὰ τὸ πλῆθος τῶν βιβλίων· κωλύει γὰρ οὐδὲν κἀμέ σοι ἐνδατρίβειν, ἐπειδὴ χαίρεις ἐξαπατώμενος. ἡδέως δ' ἂν καὶ ἐροίμην σε, τὰ τοσαῦτα βιβλία ἔχων; τί μάλιστα ἀναγιγνώσκεις αὐτῶν; τὰ Πλάτωνος, τὰ Ἀντισθένους, τὰ Ἀντιλόχου, τὰ Ἱππώνακτος; ἢ τούτων μὲν ὑπερφρονεῖς, ῥήτορσι δὲ μάλιστά σοι τούτων διὰ χειρός; εἰπέ μοι, καὶ Αἰσχύνου τὸν κατὰ Τιμάρχου λόγον ἀναγιγνώσκεις; ἢ ἐκεῖνά γε πάντα οἶσθα, καὶ γιγνώσκεις αὐτῶν ἕκαστον;

Nam quis nunc deinceps ab istis quibus te assuefecisti, retrahat? Y Non facilè cessat canis corium rodere vbi cœpit. At illud alterum, ne in posterum libros commerceris, facilè obtinebimus. Z Doctus es, sapiens es. Quicquid vspiam antiquitatis extat, hoc tibi modò non in summis labris natat. omnem historiam tenes, omne orationis artificium, virtutem, vitia, dictionum Atticarum vsum: ac planè scitus es, & in omni scientiarum genere primus, ob librorũ aceruum. Nam quid vetat etiam me tibi ciconiam pinsere, quando decipi te iuuat? α Ego verò perquàm velim fieri abs te certior, cùm tot tibi libri sint, quibus potissimùm te occupes, Platonis, Antisthenis, Antilochi, Hipponactis? β Aut spretis his, magis rhetores in manibus habes, & Aeschynis orationem aduersus Timarchũ legis? An verò iam antè hæc omnia tibi sunt clara, nec est cur legas.

at in

τὸν δὲ Αἰσοφάνλω καὶ τὴν Εὔπολιν ὑποδὺνας, ἀνέγνως καὶ τὰς βάτλας, τὸ δρᾶμα ὅλον; ἦτ' ἤδη σε τὰκεῖ καθίκετο, ἢ δ' ἀρυθριάσας, γνωρίσας αὐτά; τίνα γοῦν καὶ μάνιαν θαυμάσαιμ' ἄν τις, τίνα τὴν ψυχὴν ἔχων, ἅπτῃ τῶν βιβλίων, ὁποίαις αὐτὰ χερσὶν ἀνελίττας. πότε δὲ ἀναγιγνώσκεις, μεθ' ἡμέραν; ἀλλ' οὐδεὶς ἑώρακέ σοι ποιοῦντα τοῦτο. ἀλλὰ νύκτωρ. πότερον ἐπιτιμᾷ. Ὅτῳ ἥδηται ἐκείνοις, ἢ πρὸς τῶν λόγων; ἀλλὰ καὶ πρὸς σκότος μηκέτι μὴ δυνήσῃ δι' αὐτὸ μηδέν. ἄφες δὴ τὰ βιβλία, καὶ μόνα ἐργάζου τὰ σαυτῆ. καίτοι ἐχρῆν μηδ' ἐκεῖνα· ἀδικοῦμαι δὲ πρὸς τῆς Εὐριπίδου Φαίδρας, καὶ ὑπὲρ τῶν γυναικῶν ἀγανακτοῦσαν, καὶ λέγουσαν·

Οὐδὲ σκότον φρίσσουσι τὴν συνεργάτιν,

Τιμωρὸν οἴκων μή ποτ' ἐξοιγνῦσι ἀφῆ.

Εἰ δὲ πάντως ἐμμένειν τῇ ὁμοίᾳ νόσῳ διέγνωσαι, ἴθι, ὠνοῦ μὲν βιβλία, καὶ οἴκοι καταπλήσας, ἔχε, καὶ καρποῦ πρὸς δόξαν τῶν κτημάτων, at in Aristophane & Eupolide totus es? Scis Baptas? percurristi totam fabulam? Nam alicubi tetigit te poëta, nuncubi puduit te agniti flagitij? Hic autem iterum miramur quali animo, qualibus manibus libros verses. Quando? num interdiu? quod nemo vnquam facere te vidit. At noctu. An cum istis alijs es intentus: aut ante vestra exercitia, quæ nisi cum caligine terra est obducta, aggredi non ausis? Missos verò fac libros, ac tuam rem potius cura, quanquam hoc quoque indignum est, debueraísq; Euripidis Phædram saltem vereri, quæ mulieribus succenset, ac inquit:

Nullas tenebras expauescunt conscias,

Néve ædium vocem latebræ edant, timent.

Quòd si omnino decreuisti tuo morbo blandiri, age abi: mercare libros, domi conclude, fruere partorum bonorum gloria, hac

ἑκανόν σοι καὶ τοῦτο· πρόσαψῃ δὲ μηδέπω, μηδὲ ἀναγνῶς, μηδὲ ὑπαγάγῃς τῇ γλώττῃ παλαιῶν ἀνδρῶν λόγους καὶ ποιήματα, μηδὲν δεινόν σε εἰργασμένα. οἶδα ὡς μάτην ταῦτά μοι λελήρηται, καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν, Αἰθίοπα σμήχειν ἐπιχειρῶ. σὺ γὰρ ὠνήσῃ, καὶ χρήσῃ ἐς ὃδὲν, καὶ καταγελασθήσῃ πρὸς τῶν πεπαιδευμένων, οἷς ἀπόχρη ὠφελῆσθαι, οὐκ ἐκ τοῦ κάλλους τῶν βιβλίων, οὐδ' ἐκ τῆς πολυτελείας αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς φωνῆς καὶ τῆς γνώμης τῶν γεγραφότων. σὺ δὲ οἴει θεραπεύσειν τὴν ἀπαιδευσίαν, καὶ ἐπικαλύψειν τῇ δόξῃ ταύτῃ, καὶ ἐκ πλήξειν τῶν πλήθει τῶν βιβλίων, οὐκ εἰδὼς ὅτι καὶ οἱ ἀμαθέστατοι τῶν ἰατρῶν τὸ αὐτό σοι ποιοῦσιν, ἐλεφαντίνους νάρθηκας, καὶ σικυίας ἀργυρὰς ποιούμενοι, καὶ σμίλας χρυσοκολλήτους, ὁπόταν δὲ καὶ χρήσασθαι τούτοις δέῃ. οἱ μὲν οὐδὲ ὅπως χρὴ μετὰ χειρίσασθαι αὐτὰ, ἴσασι. παρελθὼν δέ τις εἰς τὸ μέσον τῶν μεμαθηκότων, φλεβότομον εὖ μάλα ἡκονημένον ἔχων, ἰοῦ τἄλλα μεστὸν,

hac scilicet contentus: caue verò tangas, aut lecturus aliquid aperias, ne sit in ore tibi veterum aliqua oratio aut poëma nihil malè de te meritorum. δ Non sum nescius hæc frustra à me disputari: & nugas esse meras, iuxta adagionem, Aethiopem lauare. Nam tu non cessabis libros coëmere, cûm ab eruditissimis quibusq; rideberis, quibus non hoc agitur, vt libri niteant, & magnifici sint, sed vt vtiles verbis & sententijs verborum. ε An verò speras ista opinione tuam inscitiam posse occulere, & codicum multitudine permouere vulgus? Nescis autem quòd imperitissimi medici idem faciunt, qui eburneis virgulis, & vasculis quibus sanguinem eliciunt, argenteis, scalpellisq; auro insignibus superbiunt: cûm verò horũ iam vsus est, ne in manus quidem rectè capere sciunt: alius autem quispiam in medium prolato phlebotomo, rubigine quidem ambeso,

sed

ἀπὸ μαξῆ τῆς ὀδυνης τὸν νοσοῦντα. ἵνα δὲ καὶ γελοιότερόν τι τὰ σὰ ἀκάσω, τὰς κυρίας τούτους ἐπίσκεψαι, καὶ ὅσους μὲν τεχνίτας αὐτῶν, ξυρὸν καὶ μαχαιρίδας, καὶ κάτοπτρον σύμμετρον ἔχοντας τοὺς δὲ ἀμαθεῖς καὶ ἰδιώτας, πολλῷ δὲ μαχαιριδίων ποτιθεμένους, καὶ κάτοπτρα μεγάλα ὁ μὲν ἀκέσειν γε δοκῶν ταῦτα ὀδύνην ἐδότας. ἀπὰ τὸ γελοιότατον ἐκεῖνο πάσχουσιν, ὅτι κείρουσι μὲν οἱ πολλοὶ παρὰ τοῖς γείτοσιν αὐτῶν, πρὸς δὲ τὰ ἐκείνων κάτοπτρα κεκλιμένοι, τὰς κόμας ἐυτίθενται. καὶ σὺ τοίνυν ἄπω μὲν μεμνημένος κρήσεως ἄν τὰ βιβλία, χρήσαιο δὲ αὐτὸς οὐκ ἂν δυναίμην. καίτοι δοκεῖς ἔχειν ἐδέν βιβλίον πώποτε, ἀπὰ τὸ τῆς κυνὸς ποιεῖν τῆς ἐν τῇ φάτνῃ κατακειμένης, ἣ ἐπ' αὐτῶν κριθῶν ἐωθεῖ, ὅπως ἵππῳ δυναμένῳ φαγεῖν ἐπιτρέπειν. ταῦτα τοίνυν ἐᾶν, μόνων τῶν βιβλίων παρρησιάζομαι πρὸς σε· περὶ δὲ τῶν ἄλλων, ὅσα καταπλήσσει καὶ ἐπονείδιστα ποιεῖς, αὖθις ἀκέσομαι πολλάκις.

sed bene acuto, ægrum morbo leuat. Sed vt tuarum rerum magis iocosam faciam comparationem, ad hos mihi tonsores aspice, & inuenies eos qui artifices optimi sint, nouaculam tantum ac forpicem & mediocre speculum habere. Sed ignaros artis, etiamsi infinita specula & forpices proponant, non tamen latêre, artis quòd nihil calleant tonsoriæ. Accidit & hoc risu dignissimũ, quòd plerique apud vicinos tondent, coram ipsorum speculis comuntur. ¶ Et tu alij quidem cui vsus esset, commodare librum certè posses, ipsis vti non potes: tametsi nulli commodásti vnquam, facitq; hoc tantum quod canis in præsepe, qui cùm hordeo non vescatur, equum tamen volentem pasci, haud sinit.

GILBER.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

INdoctum quendam, qui coëmptione librorum famam doctrinæ aucupabatur, ridet: & sumit exordium statim à propositione. Senecæ epist. de non comparanda librorum multitudine. Item eiusdem cap. 9. de vitæ tranquillitate. Et Quintiliani primum caput lib. 10. Plutarchus in lib. de Educandis libr. In comparandis sapientiæ instrumentis non numerum, sed vsum spectandum suadet, vt non plurimi, sed optimi comparentur.

a NAM quo pacto.] *Confirmatio dicti.* *b* Et vt dem.] *Permissio.* *c* Ac tu apertis.] *A' Contrario accommodat similitudinem.* *d* Sed hoc.] *Lectio vtilis.* *e* Sed Helico.] *Modò montem, modò fluuium, modò instrumentum musicum significat.* *f* Nam cum pastore.] *Tractat collationem. Nam Musæ cum pastore Hesiodo, οἵῳ δὲ σοὶ, ῥεῖ ἀλλὰ τοιούτῳ οἷος σύ.* *g* Non credo te.] *Redit ad argumentum.* *h* Quicquid Demosthenes.] *Certum est, Demosthenem octies descripsisse sua manu Thucydidis historias, non aliam ob causam, quàm vt fideliter eius scripta memoria complexus, dictionem floridam imbiberet, familiaremq; sibi redderet. Agatheus Smyrneus historicus libro 2. Historiarum huius facit mẽtionem.* *i* Sylla.] *De huius Syllæ rebus gestis Plutarchus, qui totam eius descripsit vitam.* *k* Simia est simia.] *Admonet hoc adagium fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium, & natum videtur à simijs illis Cleopatræ Aegypti reginæ saltationem humanam imitantibus, quarum apologum Lucianus refert de Mercede conductis.* *l* Quòd si librorum.] *Ab absurdo. Vtitur præteritis, quia hactenus non fuerit compertum aliquem propter librorum copiam doctum esse factum: vnde vult intelligi, nec posthac fore.* *m* Age verò si non est.] *Inductio προσομηλητικὴ, Platonica propositio, & locupletandæ orationi accommodatissima.* *n* Marsya.] *De eo*

fabula

fabula est apud Ouid. 6. Fastorum, & in dialogo Iunonis & Latonæ antè. Item in Tragopodagra. Eius quoque fit mentio in Harmonide. o Quid cani cum balneo.] *Hoc adagium Erasmus in Adagiorum Chiliadibus dicit, quadrare in eos, qui ad rem quampiam prorsus sunt inutiles, ita vt in balneo nullus est omnino canum vsus. Eo vtitur etiam Lucianus in Parasito.* p Fuit non ita.] *Narratiunculæ seu ἀνηκδοτα, è re nata artificiosissimæ comparationes. In Græco* τῷ πολλῷ, *scilicet* χρόνῳ. q Ficulneis sensibus.] *Prouerbium in inutiles, infirmos, in nihili homines: à ligno ficulneo, quod debile, fragile & inutile est. Horatius:*

Olim truncus eram ficulnus, inutile lignum, *&c.*

Theocritus in Operarijs: Stringite collectores manipulos ne quis præteriens dicat: O ficulnei homines, periit & hæc merces. Eodem respexit Alexander Pseudomantis, libros Epicuri lignis exurens ficulneis, nullius pretij philosophum significans. Vide Erasmi adag. Ficulnus. r Thersites.] *Græcorum omnium qui ad Troiam venerunt fœdissimus fuit, idemq; ignauissimus: altero oculo strabo, altero pede claudus, angustissimis humeris, & ad pectus vsque contractis, vertice acuminato raro capillitio: cuius deformitatem Homerus notam carmine suo posteris omnibus fecit Iliad. 2. Vide dialogum Nerei & Thersitæ, de forma contendentium, inter Mortuorum dialogos.* s Hæc cùm.] *Amplificatio.* t Thressæ mulieres.] *Thraciæ, quas Ouid. Bacchas & Mænades, alij Thyades & Dassarides appellant. Quomodo autem à Bacchis Orpheus decerptus sit, graphicè in ipso statim initio 11. Metamorph. depingit Ouidius.* u Cum lyræ.] *De lyra & capite Orphei fabula.* x In nigrum Pontum.] Id est, *in mare.* y Condiderunt.] *Ita vt nunc & Bacchion apud ipsos,* hoc est, *Bacchi oraculum.* z Neanthus.] *Neanthus à canibus infeliciter discerptus.* A Ego vero Dionysium.] *Dionysius etiam pestilentissimus ille Siciliæ tyrannus, tragœdias & comœdias, vt alia mittam, condidit: qui expulsus imperio, Corinthi pueros literas ac musicam mercede docuit, vt ante alios Cicero epistolarum ad Atti-*

ad Atticum lib. 9. tradidit, vnde prouerbium factum est, Διονύσιος ὁ Κορίνθῳ : *quoties neminem tam sublimi esse fortuna ostendere volumus, qui non etiam ad humilem & abiectam ruere possit. At verò hunc Dionysium ob lætitiam de tragœdiæ victoria perijsse, testis est Plinius. Sed quoniam plura tam à Græcis quàm Latinis de Dionysio scribuntur, & ea notissima sunt, ea recensere supersedeo.* B Philoxeno.] *Notissima est etiam Philoxeni historia, quem in lapidicinas, quas* latomias *& lithomias Græci vocant, Dionysius tyrannus detrusit, quòd eius poëmatibus illudebat. Cicero in Epistolis ad Atticum libr. 4. Philoxeni animum probat, qui maluerit in carcerem reduci, quàm assentari tyranno. Idem Lucianus de Mercede seruientibus :* σὺ δ' οὖν ἐὰν μὴ ἐπαγωγὸς, ἐς τὰς λιθοτομίας Διονυσίῳ δοῦλος ἀφίξῃ. *Quod ni tu laudes, protinus in Dionysij lapicidinas relegaberis. Hoc nomine carcer erat insignis, quem Dionysius extruxerat.* C Aeschyli pugillare.] *Huius fit mentio in Demosthenis encomio. poëta fuit Tragicus, quem, vt Philostratus scribit, Athenienses tragœdiæ parentem appellauêre, & decreto publico statuêre, vt illius vnius ex omnibus tragicis fabulæ docerentur, ipso etiam mortuo, tantum illi honos à populo Athenienſi tributus est. Tragœdias scripsit potando, vt scribit Plutarchus cum Athenæo. Vixit tempore Pythagoræ & Pindari, Lyrici poëtæ.* D Ettamen his.] *Hic diligenter considera, quantam puritatem sermonis exigat à scriptore Lucianus. qui cur ista reprehendat, potissimùm vltimum versiculum, vix Græcè doctissimus aliquis opinor viderit.* E Duo autem sunt.] *Quid ex authoribus sit discendum.* F Sed quod sum.] *Argumentum insciticæ.* G Bellerophontes.] *Itidem in Apologia pro Mercede conductis, & Plautus in Bacchidibus :* Alia Bellerophontem iam tuus me fecit filius. H Demetrius.] χρεῖαι *mistæ.* I Scite autem.] *Interrogatio, facti suggillatio à fine.* K Sed fortasis hac.] *Dilutio amara.* L At fieri non potest.] *Alia causa.* M Fertur quoque.] *Comprobatio à simili facto.* N Nam nescio quo.] *Dilutio à qualitate personæ.* O Quid hoc mirum.] *Amplificat exemplo.* P Nam quod opinare.] *Tertia causa.* Q Verùm heus.] *Dilutio à persona regis.*

R Man-

R Mandragoræ] *De Mandragora multa annotauimus in Timone, & Demosthenis encomio.* S Multos legibus esse & oculos.] *Idem refertur de Mercede seruientibus, vbi plura annotauimus. Per exploratores enim obseruent, quid quisque dicat faciatve. Vide etiam Erasmum nostrum in Declamatione, qua Lucianicæ respondet.* T Si Bassus.] *Amplificatio ab exemplo.* V Leonina pelle.] *Mos tegendi se pellibus, anti quis fuit, vnde λεοντὴ Herculis, caprina Iouis. Verùm vt leonina Herculem non facit, ita nec cuculla monachum.* X Sed fieri.] *Obiurgatio seria.* Y Non facilè cessat canis.] *Prouerbium de mala consuetudine, à qua quis deinde non facilè auelli potest. Magna enim vis est assuetudinis in primis annis, nec facilè quis contra eam agere solet, aut potest.* Z Doctus es, sapiens es.] *Ironia,* α Ego verò perquam.] *Interrogatio distributa.* β Aut spretis] *Alia obiurgatio ab inutili* γ Quòd si omnino.] *Epitrope ironica.* δ Non sum nescius.] *Epilogus iuxta adagionem, Aethiopem lauare conor. Quicquid enim natiuum est, id haud facilè mutatur. Greci autem Nili & Oceani oram Aethiopes habitant, quos Solis vicinia vsque ad nigri coloris speciem ita exurit, vt nulla abluantur aqua, neque vlla ratione candescant. Extat de hac re Lucians epigramma.* ε An verò.] *Obiurgatio à spe inutili insciliæ.* ζ Et tu alij quidem.] *Claudit suo more, celebri & scito dicto, sicut ferè omnes sermonum suorum particulas solet. Canis enim in præsepi sius stabulo cubans, in eos dicitur, qui nec ipsi fruuntur re quapiam, neque reliquos sinunt vti. Vtitur eadem in Timone, vbi plura annotauimus. Ad similem insaniam pertinent illi versus Horatij in 2. Sermonum:*

Si quis emat cytharas, emptas cõportet in vnum, &c.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ. *DE DOMO.*

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

OBliqua quædam domus laudatio est, cuius & situm & structuram, & tecti cæterarumque partium

ornamenta, postremò etiam parietum picturas describit, additis passim amplificandi gratia etiam similitudinibus quibusdam. Atque hæc omnia sub disputationis seu contentionis quadam figura, qua de pulchritudine domus, vtrum ea videlicet ad inuitandum & iuuandum oratorem in ea dicentem plus prosit, an noceat, disputatur. Cuius quidem affirmatiua pars priore loco tractatur, ab effectu & potestate pulchritudinis comprobata: additis & exemplis & similitudinibus eodem pertinentibus. Altera autem, ac negatiua, per prosopœiam subiungitur. Pingitur enim alia quædam alterius oratio superiorem refellere, & similitudines, & quæ de vi pulchritudinis à superiore afferuntur, per inuersionem confutare, ipsa autem suam sententiam ab aliis elegantiæ ac pulchritudinis effectibus, præterea & Herodoti testimonio, & ipsorum auditorum exemplo, confirmare. Ac in priore quidem parte situs domus & tecti, cæterarumque partium elegantia depingitur: in posteriore verò parietum picturæ describuntur, vt ex ea quoque renouitas ac gratia quædam scripto accedat.

ΕΙΤΑ Ἀλέξανδρος μὲν ἐπιθύμησεν ἐν τῷ Κύδνῳ λούσασθαι, καλόν τι τὸ διαυγὲς τοῦ ποταμοῦ ἰδὼν, καὶ ἀσφαλῶς βαθύ, καὶ ψολυῶς ὀξύ, καὶ νύξασθαι ἡδύ, καὶ θέρους ὥρᾳ ψυχρόν, ὥστε καὶ ἐπὶ προδήλῳ τῷ

REGO [a] *Alexander quidē expetiuit in Cydno lauari, cùm pulchrum adeò & perspicuum fluuium eum conspicatus esset, deinde & tuò profundum, & leniter cōcitatū, & æstatis tempore gelidum: adeò etiam, vt si iam antea manifestum eum morbum quo postea ex illo ægrotare cœpit, præuidisset, nō facilè ab*

τῆνδε, ὧν ἡνίσχυε ἀπ' αὐτοῦ, δοκεῖ μοι οὐκ ἂν τολμῆσαι ἀφαιρεθῆναι οἶκον. δεῖ τις ἰδὼν μεγέθει μέγιστον, καὶ κάλλει κάλλιστον, καὶ φωτὶ φαιδρότατον, καὶ χρυσῷ πλουσιώτατον, καὶ γραφαῖς ἀνθηρότατον, οὐκ ἂν ἐπιθυμήσαι λόγους ἐν αὐτῷ δεῖσθαι, ἃ τάχ' ἂν περὶ τούτων δέοντο, καὶ ἐναλοκιμᾶσθαι καὶ ἐκπαπρωΐσθαι, καὶ βοῆς ἐμπλῆσαι, καὶ ὡς ἔνι μάλιστα, καὶ αὐτὸς μὲν τοῦ κάλλους αὐτοῦ μετέχεσθαι; ἅμα περιεσκοπήσας ἀκριβῶς, καὶ θαυμάσας μόνον, ἅπασι, καθάπερ αὐτὸν καὶ ἄλογον καταλιπὼν, μήτε προσειπὼν, μήτε προσομιλήσας, ὥσπερ τις ἀνωνύμως, ἢ φθόνῳ σιωπῶν ἐμφανῶς; Ἡράκλεες, οὐ φιλοκαλίνου, οὐδὲ περὶ τὰ εὐμορφότατα ἐρωτικοῦ τὸ ἔργον, ἀγροικία δὲ πολλὴ, καὶ ἀπροκαλία, καὶ προσέτι γε ἀμουσ-

cile ab illius lauacro abstinere se potuisse videatur. Domum autem si quis videat mole maximam: forma pulcherrimam, luce clarissimam, auro fulgentissimam, denique & picturis floridissimis, non expetat in ea orationem velut testato relinquere, si fortè circa hoc studium versetur, & celebrari intus & inclarescere, ac voce illam implere, & quammaximè licet, etiam ipse pars quædam pulchritudinis illius esse: sed statim postquam diligentiùs paulò contemplatus illam atque admiratus tantummodò fuerit, iterum inde abeat, mutam, & orationis expertem illam relinquens, neque alloquendo quicquam videlicet, neque sermonem conferendo, perinde atque elinguis aliquis, aut qui invidia quadam tacere decreuisset? Aè Hercle neque honesti aut studiosi villius officium hoc, neque eius qui pulcherrimarum rerum amore teneatur; sed rusticitas multa atque insciti est, & præterea amu-

ἀμουσία, τῶν ἡδίστων αὐτὸν ἀπαξιοῦν, καὶ τῶν καλλίστων ἀποξενοῦν, καὶ μὴ συνιέναι, ὡς οὐχ ὁ αὐτὸ περὶ τὰ θεάματα νόμος ἰδιώταις τε καὶ πεπαιδευμένοις ἀνδράσιν· ἀλλὰ τοῖς μὲν ἀπόχρῃ τὸ κοινὸν τοῦτο ἰδεῖν μόνον, καὶ περιβλέψαι, καὶ τὼ ὀφθαλμὼ περιενεγκεῖν, καὶ πρὸς τὴν ὀροφὴν ἀνακύψαι, καὶ τὴν χεῖρα ἐπισεῖσαι, καὶ καθ' ἡσυχίαν ἡσθῆναι, δεῖ τοῦ μὴ ἂν δυνηθῆναι ἄξιόν τι τῶν βλεπομένων εἰπεῖν. ὁστὶς δὲ μετὰ πειδείας ὁρᾷ τὰ καλὰ, οὐκ ἂν, οἶμαι, ἀγαπήσειεν, ὄψει μόνῃ καρπωσάμενος τὸ τερπνόν. οὐδ' ἂν ἑπομεῖναι ἄφωνος θεατὴς τοῦ πάλλους γενέσθαι, πειράσεται δὲ, ὡς οἷόν τε καὶ ἐνδιατρίψαι, καὶ λόγῳ ἀμείψασθαι τὴν θέαν. ἡ δὲ ἀμοιβὴ, οὐκ ἔπαινος τοῦ οἴκου μόνον (τοῦτο μὲν γὰρ ἴσως ἐκείνῳ τῷ νησιώτῃ μειρακίῳ ἔπρεπε, τὴν Μενέλεω οἰκίαν ὑπερεκ-

sum certè & barbarum quiddam, suauissimis rebus se ipsum velut indignũ abstinere, & à pulcherrimis velut exulem relegare, neq; intelligere quòd non eadem circa spectacula lex posita sit idiotis siue indoctis, & eruditis viris: sed illis quidem sufficit commune hoc, videre solum, & circunspicere, atque oculos circumferre, ac sursum versus tectum spectare, manumq; attollere, & cum silentio voluptatẽ capere, præ metu ne quid non satis dignum ijs quæ spectantur, dicendo proferat. At qui cum eruditione siue iudicio aliquo spectat ea quæ pulchra sunt, ille haud quaquam, puto, contentus erit visu tãtùm, id quod delectabile est, decerpere, aut mutus spectator pulchritudinis esse: sed enitetur, quoad fieri potest, & immorari in eo, & oratione cõpensare visum. Cæterùm compensatio ea, nõ laus modò domus (nam hoc quidẽ fortassis adolescentem illum insularem decebat, Menelai videlicet domum

cum

ὑπερεκπεπλῆχθαι, καὶ πρὸς τὰ ἐν οὐρανῷ καλὰ, τὸν ἐλέφαντα καὶ τὸν χρυσὸν αὐτῆς ἀπεικάζειν, ἅτε μηδὲν ἐν γῇ καλὸν τι ἄλλο ἑωρακότι) ἀλλὰ καὶ τὸ εἰπεῖν ἐν αὐτῷ, καὶ τοὺς βελτίστους συγκαλέσαντα λόγων ἐπίδειξιν ποιήσασθαι, μέρος τοῦ ἐπαίνου καὶ τοῦτο γένοιτο ἄν. καὶ τὸ πρᾶγμα ὑπερήδιστον, οἶμαι, οἴκων ὁ κάλλιστος ἐς ὑποδοχὴν λόγων ἀναπεπταμένος, καὶ ἐπαίνου καὶ εὐφημίας μεσὸς ὢν, ἠρέμα καὶ αὐτὸς, ὥσπερ τὰ ἄντρα, συνεπηχῶν, καὶ τοῖς λεγομένοις παρακολουθῶν, καὶ παρατείνων τὰ τελευταῖα τῆς φωνῆς, καὶ τοῖς ὑστάτοις τῶν λόγων ἐμφραδαίνων. μᾶλλον δὲ ὡς ἄν τις εὐμαθὴς ἀκροατὴς, διαμνημονεύων τὰ εἰρημένα, καὶ τὸν λέγοντα ἐπαινῶν, καὶ ἀντίδοσιν οὐκ ἄμουσον ποιούμενος πρὸς αὐτά· οἷόν τι πάσχουσι πρὸς τὰ αὐλήματα τῶν ποιμένων αἱ σκοπιαὶ ἐπαυλοῦσαι

cum admiratione quadam ſpectare, & cum ijs quæ in cœlo pulchra ſunt, ebur & aurum ipſius comparare, vt qui in terris pulchrum aliud nihil vidiſſet) ſed & dicere in ea, & optimis quibuſque conuocatis, orationis ſpecimen exhibere, pars quædam laudis hoc quoque fuerit. Atque adeò rem ſuauiſſimam arbitror eſſe, domum pulcherrimam ad ſuſcipiendas orationes adapertam, laudisque & comprecationis plenam, paulatim ipſam quoque, perinde vt antra, voces referentem, & ijs quæ dicuntur, reſpondentem, & protendentem poſtrema ſermonis, & vltimis verborum immorantem: imò verò, quemadmodum docilis aliquis auditor ſolet, ea quæ dicta ſunt, memoriâ repetẽtem, & cum qui dicit, laudantem, ac permutationem haudquaquam à Muſis alienam cum ipſis facientem: quale quiddam accidit & ſpeculis paſtorum tibijs & cantu reſonantibus,

λοῦσαι, τῆς φωνῆς ἐπανιούσης κατὰ τὸ ἀντίτυπον, καὶ πρὸς αὐτὴν ἀναστρεφούσης· οἱ δὲ ἰδιῶται νομίζουσι παρθένον τινὰ εἶναι τὴν ἀμειβομένην τοὺς ᾄδοντας ἢ βοῶντας, ἐν μέσοις που τοῖς κρημνοῖς καθικοῦσαν, καὶ λαλοῦσαν ἐκ τῶν πετρῶν ἔνδοθεν. ὅ μοι γοῦν δοκεῖ καὶ συνεξαίρεσθαι οἴκου πολυτελείᾳ ἡ τοῦ λέγοντος γνώμη, καὶ πρὸς τοὺς λόγους ἐπεγείρεσθαι, καθά πέρ τι καὶ ἐποβαλλούσης τῆς θέας. σχεδὸν γὰρ εἰσρεῖ τι, διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, ἐπὶ τὴν ψυχὴν καλὸν, εἶτα πρὸς αὐτὸ κοσμῆσαν ἐκπέμπει τοὺς λόγους. ἢ τῶν μὲν Ἀχιλλεῖ πιστεύομεν τὴν ὄψιν τῶν ὅπλων ἐπιτεῖναι κατὰ τῶν Φρυγῶν τὴν ὁρμὴν, καὶ ἐπειδὴ ἐνέδυ αὐτὰ πειρώμενος, ἐπαρθῆναι καὶ πτερωθῆναι πρὸς τὴν τοῦ πολέμου ἐπιθυμίαν, λόγου δὲ σπουδὴν μὴ ἐπιτείνεσθαι πρὸς κάλλη χωρίων. καὶ τοι Σωκρά-

voce in contrarium repercussa, atque in se ipsam reuertente. Idiotæ autem & indocti putant [b] virginem quandam esse, quæ canentibus vel clamantibus hoc modo respondeat, in medijs alicubi præcipitijs habitantem, ac loquentem intus de rupibus. Mihi itaq; videtur vnà cum magnificentia domus ac sumptus, etiam dicentis animus attollere sese, & ad perorandum excitari, vtpote cui ipse quoque visus subministrat ac subijcit nonnihil. Fermè enim intrò per oculos permanat ac descendit ad animum vsque pulchrum aliquid, ad quod deinde ille exornatam & compositam orationem foràs emittit. An verò Achilli credimus, visum armorum intendisse illum contra Troianos impetũ, & postquam idem illa experiendi tantùm gratia induisset, elatũ fuisse, & veluti sublimem ad belli desiderium abreptum: orationis autem atque dicendi studium non eodem modo pulchritudine locorum accendi?

Atqui

Σωκράτει μὲν ἀπέχρησε πλάτανος εὐφυὴς, καὶ πόα εὐθαλὴς, καὶ πηγὴ διαυγὴς, μικρὸν ἀπὸ τοῦ Ἰλισσοῦ· κἀνταῦθα καθεζόμενος, Φαίδρου τὲ τοῦ Μυῤῥινουσίου κατειρωνεύετο, καὶ τὸν Λυσίου τοῦ Κεφάλου λόγον διήλεγχε, καὶ τὰς Μούσας ἐκάλει, καὶ ἐπίστευεν ἥξειν αὐτὰς ἐπὶ τὴν ἐρημίαν, συμπεριληψομένας τῶν περὶ τοῦ ἔρωτος λόγων. καὶ οὐκ ᾐσχύνετο γέρων ἄνθρωπος, παρακαλῶν παρθένους, συνεσομένας τὰ παιδεραστικά· ἐς δὲ οὕτω καλὸν χωρίον ἂν εἰώμεθα καὶ ἀκλήτους αὐτὰς ἐλθεῖν; καὶ μὴν οὐ κατά γε σκιὰν μόνην, οὐδὲ κατὰ πλατάνου κάλος ἡ ὑποδοχὴ, οὐδ' ἂν τὴν ἐπὶ τῶν Ἰλισσῷ καταλιπὼν, τὴν βασιλέως λέγῃς τὴν χρυσῆν. ἐκείνης μὲν γὰρ, ἐν τῇ πολυτελείᾳ μόνῃ τὸ θαῦμα, τέχνη δὲ, ἢ κάλλος, ἢ τέρψις, ἢ τὸ σύμμετρον ἢ τὸ εὔριθμον οὐ συνείργαστο, οὐδὲ κατεμέμικτο τῶν χρυσῷ.

Atqui Socrati quidem satis fuit platanus illa ingeniosa, & herba virescens, & fons perspicuus non longè ab Ilisso, atque ibi residens, cùm Phædrum illum Myrrhinusium verbis eludebat, ac Lysiæ Cephali illius filij orationem redarguebat, tum Musas quoq; accersebat, credebatq; venturas eas esse in solitudinem, & coadiuturas se ad illam tum de amore institutam orationem. Neq; verebatur homo senex advocare [c] virgines ad amores masculos intelligendos. Nos autem in locum adeò pulchrum non putemus eas vel inuocatas venturas esse? At sanè nō in vmbra solùm, aut sub platani pulchritudine receptaculum hoc erit, neque etiam illa ad Ilissum amœnitate relicta, Regis domum auream cum hac contuleris. Nam illius quidem admiratio omnis in magnificentia ac sumptu consistebat, ars autem, vel pulchritudo, vel delectatio, vel concinnitas partiū, vel iusta etiam proportio, nulla respondebat: neq;

χρυσῷ, ἀλλ' ἦν βαρβαρικὸν τὸ θέαμα, πλοῦτος μόνον, καὶ φθόνος τῶν ἰδόντων, καὶ εὐδαιμονισμὸς τῶν ἐχόντων, ἔπαινος δὲ οὐδαμοῦ προσῆν. οὐδὲ γὰρ ἔμελλε τοῖς Αρσακίδαις τῶν καλῶν, οὐδὲ πρὸς τὸ τερπνὸν ἐποιοῦντο τὰς ἐπιδείξεις, οὐδὲ ἐφρόντιζον, εἰ ἐπαινέσονται οἱ θεαταὶ, ἀλλ' ὅπας ἐκπλαγήσονται· οὐ φιλόκαλοι γὰρ, ἀλλὰ φιλόπλουτοί εἰσιν οἱ βάρβαροι. τούτου δὲ τοῦ οἴκου τὸ κάλλος, οὐ κατὰ βαρβαρικούς τινας ὀφθαλμοὺς, οὐδὲ κατὰ Περσικὴν ἀλαζονίαν, ἢ βασιλικὴν μεγαλαυχίαν, οὐδὲ πένητος μόνον· ἀλλὰ εὐφυοῦς θεατοῦ δεόμενον, καὶ ὅτω μὴ ἐν τῇ ὄψει ἡ κρίσις, ἀλλά τις καὶ λογισμὸς ἐπακαλουθεῖ τοῖς λεγομένοις. τὸ γὰρ τῆς τε ἡμέρας πρὸς τὸ κάλλιστον ἀπεβλέπειν, κάλλιστον δὲ αὐτῆς, καὶ ποθεινότατον, ἡ ἀρχή·

etiam auro sparsim ac modestè ornata erat, sed erat spectaculum planè barbarum opulentia mera, & inuidia aspicientium, & felicitatis iactantia ijs qui eam possidebant: quod autem verè laudares, nihil illi aderas. Neque enim ratio vlla erat Arsacidis pulchri, neque ostentationes suas ad voluptatem comparabant, neque etiam curabant, laudaturine eam essent spectatores, an non, sed hoc solum, vt cum stupore quodam intuerentur. Non enim honesti amantes, sed diuitiarum studiosi barbari sunt. At huius domus pulchritudo, non ad barbaricos aliquos oculos, neque ad Persicam arrogantiam, aut regiam iactantiam comparata est, neque pauperem modò spectatorem: sed ingeniosum aliquem postulat, & cuius non solùm in visu iudicium, sed & consideratio aliqua atque æstimatio verba sequantur. Nam [d] *quòd & ad pulcherrimam diei partem respicit (pulcherrima autem ipsius pars, & amabilis maximè princi-*

ἀρχή· καὶ τὸν ἥλιον ὑπερκύψαντα εὐθὺς ἐπιδέχεσθαι, καὶ τοῦ φωτὸς ἐμπίμπλασθαι ἐς κόρον, ἀναπεπταμένων τῶν θυρῶν, καθ' ὃ καὶ τὰ ἱερὰ βλέποντα ἐποίουν οἱ παλαιοί, καὶ τὸ τοῦ μήκους πρὸς τὸ πλάτος, καὶ ἀμφοῖν πρὸς τὸ ὕψος εὐρίθμον, καὶ τῶν φωταγωγῶν τὸ ἐλεύθερον, καὶ πρὸς ὥραν ἑκάστην εὖ ἔχον· πῶς οὐχ ἡδέα ταῦτα πάντα, καὶ ἐπαίνων ἄξια; ἔτι δὲ θαυμάσειεν ἄν τις καὶ τῆς ὀροφῆς ἐν τῷ εὐμόρφῳ τὸ ἀπέριττον, καὶ τῷ ἀκόσμῳ τὸ ἀνεπίληπτον, καὶ τὸ τοῦ χρυσοῦ ἐς τὸ εὐπρεπὲς σύμμετρον, ἀλλὰ μὴ περὶ τὰς χρείας ἐπίφθονον, ἀλλ' ὁπόσον ἂν καὶ γυναικὶ σώφρονι καὶ καλῇ ἀρκέσῃ ἐπισημότερον ἐργάσασθαι τὸ κάλλος, ἢ περὶ τῇ δειρῇ λεπτός τις ὅρμος, ἢ περὶ τῷ δακτύλῳ σφῆν δόνη εὔφορος, ἢ ἐν τοῖν ὤτοιν

principium est) & Solem prospicientem statim excipit, & lumine ad satietatem vsque repletur, foribus adapertis, pro eo ac veteres quoque templa sua statui, & ad Solem aspicere fecerunt. Deinde quòd & longitudo cum latitudine, & rursum vtraq; hæc cum altitudine iusta proportione consentiunt, & fenestræ liberæ vndequaque à nulla parte impediuntur, & ad quodlibet anni tempus benè comparatæ atque appositæ sunt: hæc, inquam, quomodo non suauia omnia, & multa laude digna? Prætereà autem & tecti miretur quispiam illud, quòd in tam pulchro nihil affectatum aut nimiùm, in tam eleganti nihil quod reprehendere meritò possis, & quòd aurum, quibus additum est, decoré atque concinnè respondet, neq; vbi opus eo est, ibi immodicè aut superfluè accumulatum: sed perinde vt & mulieri modestæ ac pulchræ satis erit ad formam insigniorem reddendam, vel circa collum tenue aliquod monile, vel circa digitum annulus gestabilis, vel de auribus

τοιν ἐλλόβια, ἢ πόρπη τὶς, ἢ ταινία τὸ ἄφετον τῆς κόμης συνδέουσα, τοσοῦτον τῇ εὐμορφίᾳ προστιθεῖσα, ὅσον τῇ ἐσθῆτι ἡ πορφύρα. αἱ δὲ γε ἑταῖραι, καὶ μάλιστα αἱ ἀμορφότεραι αὐτῶν, καὶ τὴν ἀσθῆτα ὅλην πορφυρᾶν, καὶ τὴν θειρὴν χρυσῆν πεποίηνται, τῷ πολυτελεῖ θηρώμεναι τὸ ἐπαγωγὸν, καὶ τὸ ἐνδέον τῷ καλῷ, προσθέσει τοῦ ἔξωθεν τερπνοῦ παραμυθούμεναι· ἡγοῦνται γὰρ καὶ τὴν ὠλένην αὐτῶν στιλπνοτέραν φαίνεσθαι, συναπολάμπουσαν τῷ χρυσῷ, καὶ τοῦ ποδὸς τὸ μὴ εὐπερίγραφον λήσειν ὑπὸ χρυσῷ σανδάλῳ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτὸ ἐρασμιώτερον γενήσεσθαι, τῷ φαεινοτάτῳ συνορώμενον. ἀλλ' ἐκεῖναι μὲν οὕτως· ἡ δὲ γε σώφρων γυνὴ, χρυσῷ μὲν τὰ ἀκκοῦντα, καὶ μόνον τὰ ἀναγκαῖα προσχρῆται· τὸ δ' αὐτῆς κάλλος, οὐκ ἂν αἰσχύνοιτο, οἶμαι, καὶ γυμνὸν δεικνύουσα.

καὶ

suspensæ inaures, aut annulus quispiam, vel tænia comam diffluentem colligans, quæ tantum pulchritudini apponit, qnantum vestitui purpura solet. At meretrices certè, & maximè deformiores earum, & vestem purpuream totam, & ceruicem auream facere solent, magnificētia videlicet sumptus ista venustatem atque amabilitatem quandam venantes: & quod pulchritudini deest, appositione externæ delectabilitatis ceu quodam solamine compensantes. Arbitrantur enim & humeros suos nitidiores apparére, resplendentes vnà cum auro: & pedis crassitiem & inæqualitatem, sub aureo sandalio tectum iri: faciémque etiam ipsam amabiliorem fore, si vnà cum eo quod splendidissimum, conspiciatur. Ac illæ quidem hoc pacto. Modesta verò mulier, auro quidem pro ea ac satis est, & ad illa solùm quibus opus est, vtitur: pulchritudinem verò suā haudquaquam verebitur etiam nudam exhibere spectandam.

Proinde

καὶ τοίνυν καὶ τὸν τοῦ οἴκου ὄροφον, μᾶλλον δὲ καρφαλῆ, τὸν πρόσωπον καὶ μᾶλλον αὐτὸν ἑαυτῷ, ὡς χρυσῷ δὴ ὄντα τοιοῦτον κατακόσμησαι, ἐς ὅσον καὶ ἀρανὸς ἐν νυκτὶ διὰ τῶν ἀστέρων, ἐν διαστήμασι περιλαμπόμενος, καὶ ἐν διαλείμμασιν ἀνθῶν ὡς πυρί. ἀεὶ γε μὴν λῷον τὸ πᾶν, εἰ καλὸς ἄλλως, ἀλλὰ φοβερὸς ἡμῖν ἔσεσθαι. εἴη δοι δ' ἄν τις καὶ ἀργὸν ἐντεῦθα τὸν χρυσόν, καὶ μόνον τοῦ τέρποντος ἄνευ τὸ λοιπὸν ἰσόσημον σωτσπαρμένον; ἀλλὰ καὶ αὐτῷ τινα καὶ ἄλλην ἀρλάμπει, καὶ τὸν οἶκον ὅλον ἐπιχρονύουσι τοῦ ἐρυθήματος· ὁπόταν γὰρ τὸ φῶς προσπίπτον ἀφάψηται, καὶ ἀναμιχθῇ τῷ χρυσῷ, κοινόν τι ἀπασράλλουσι, καὶ διπλασίαν τοῦ ἐρυθήματος ἐκφαίνουσι τὴν ἀθείαν· τὰ μὲν δὴ ὑψηλὰ καὶ λοφωτὰ τοῦ οἴκου τοιάδε, Ὁμήρου τινὸς ἀκόμψως ἐπαινέτου, ἵνα αὐτὸν ἄλλος ὑψόροφον, ὡς τὸν Ἑλένης

Proinde etiam huius domus tectum, imò potius caput, formosum quidem per se ipsum quoq; est, auro autem in tantum exornatum est, quantum & cœlum noctu stellis certis spatijs inter se distantibus circum circà splendet, certisq; item interuallis igne collucet. Quòd si totum foret igneum, haudquaquam certè pulchrum, sed terribile nobis videretur. Cæterùm & hoc videre licet, aurum hîc haudquaquam ociosum, aut delectandi modò gratia, reliquo ornatui interspersum esse, sed & fulgorem quendam non iniucundum de se præbere, & totam domum rubore suo velut inficere, Quando enim lumen diei incidens applicatur, & commiscetur cum auro, commune quiddam resplendente, & duplicem ruboris claritatem ac nitidantiam exhibent. Proinde ea quidem quæ ad fastigium & verticem domus pertinent, huiusmodi sunt, vt Homero aliquo laudatore opus habeant, qui illam vel celsitectam perinde

Ελένης θάλαμον, ἢ αἰγλήεν-
τα, ὡς τὸν Ολυμπον εἴποι.
τὸν δὲ ἄλλον κόσμον, καὶ τὰ
τῶν τοίχων γράμματα, καὶ
τῶν χρωμάτων τὰ κάλλη, καὶ
τὸ ἐναργὲς ἑκάστου, καὶ τὸ ἀ-
κριβὲς, καὶ τὸ ἀληθὲς, ἔαρ Θ
ὄψει, καὶ λειμῶνι δὲ ἐνανθεῖ
καλῶς ἂν, ἔχοι παραβαλεῖν
πλὴν, παρ' ὅσον ἐκεῖνα μὲν ἀ-
πανθεῖ, καὶ μαραίνεται καὶ ἀλ-
λάττεται, καὶ ἀφβάλλει τὸ κάλ-
λος, τουτὶ δὲ τὸ ἔαρ ἀΐδιον,
καὶ ὁ λειμὼν ἀμάραντος, καὶ
τὸ ἄνθος ἀθάνατον, ἅτε μό-
νης τοῦς ὄψεως ἐφαπτομένης,
καὶ δρεπομένης τὸ ἡδὺ τῶν
δρεπομένων. τὰ δὴ τοσαῦτα
καὶ τοιαῦτα τίς ἐκ ἂν ἡσθείη
βλέπων; ἢ τίς ἐκ ἂν πεθυ-
μηθείη καὶ παρὰ τὴν δύναμιν
ἐν αὐτοῖς λέγειν, εἰδὼς αἴσχι-
στον ὂν, ἀφλειφθῆναι τῶν ὁ-
ρωμένων; ἀπαγωγότατον γάρ
τι ἡ ὄψις τῶν καλῶν, ἐκ ἐπ'
ἀνθρώπων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἵπ-
πος ἥδιον ἂν, οἶμαι, δράμοι
κατὰ

inde ad Helenes thalamum, vel splendorosam velut Olympum ipsum appellet. Reliquum autem ornatum, & parietum picturas, & colorum pulchritudinem, & vniuscuiusque euidentiam, & diligentiam, & veritatem, cum veris aspectu & prato aliquo florido haud iniquum fuerit comparare: nisi quòd illa quidem deflorescunt, & emarcescunt, & immutantur, & abijciunt pulchritudinem: hoc autem ver perpetuum, & pratum nunquam marcescens, & flos immortalis, vtpotè solo risu apprehendente hæc, & decerpente suauitatem eorum, quæ carpuntur. Atqui tot ac talibus quis non voluptate afficeretur spectandis? aut quis non magnoperè expeteret, etiam præterquàm posset, inter ea orationē habere? cùm sciat turpissimū esse ab ijs, quæ risu percipiuntur, superari atq; à tergo relinqui.

e *Maximā enim alliciendi vim habet aspectus pulchrorū, non inter homines modò, sed & equus libentiùs opinor cursurus fuerit*

κατὰ πρανοῦς πεδίου καὶ μα-
λακοῦ, προσκυνῶς δεχομένου
τὴν βάσιν, καὶ ἠρέμα ὑπεί-
κοντος τοῦ ποδὶ, καὶ μὴ ἀν-
τιτιποιοῦντος τῇ ὁπλῇ· ἅπαν-
τι γοῦν τότε χρῆται τοῦ δρόμου,
καὶ ὅλον ἐπιδοὺς ἑαυτὸν τοῦ
τάχει, ἁμιλλᾶται καὶ πρὸς τοῦ
πεδίου τὸ κάλλος. ὁ δὲ ταὼς,
ἦρος ἀρχομένου, πρὸς λειμῶ-
να τινὰ ἐλθὼν, ὁπότε καὶ τὰ
ἄνθη πρόεισιν, οὐ ποθεινό-
τερα μόνον, ἀλλὰ καὶ ὡς ἂν
εἴποι τις, ἀνθηρότερα, καὶ
τὰς βαφὰς καθαρώτερα, τό-
τε, καὶ οὗτος ἐκπετάσας τὰ
πτερὰ, καὶ ἀναδείξας τοῦ ἡ-
λίου, καὶ τὴν οὐρὰν ἐπάρας, καὶ
πάντοθεν αὐτῷ περιστήσας,
ἐπιδείκνυται τὰ ἄνθη τὰ αὐ-
τοῦ, καὶ τὸ ἔαρ τῶν πτερῶν,
ὥσπερ αὐτὸν προκαλοῦντος
τοῦ λειμῶνος ἐς τὴν ἅμιλλαν,
ἐπιστρέφει γοῦν ἑαυτὸν, καὶ
περιάγει, καὶ ἐκπομπεύει τοῦ
κάλλει, ὅτι δὴ καὶ θαυμασιώ-
τερος φαίνεται πρὸς τὴν αὐ-
γὴν, ἀλλαττομένων αὐτῷ τῶν
χρωμά-

fuerit per campum decli-
uem & mollem, placidè re-
cipientem gressum, & sen-
sim cedentem pedi, neque re-
ferientem, aut resistentem
vngulæ. Toto igitur tunc v-
titur cursu, totumq; seipsum
tradens celeritati, certat e-
tiam cum campi pulchritu-
dine.[f] Pauo autem, incipien-
te vere, ad pratum aliquod
accedens, quando & flores
prodeunt non amabiliores
modò, sed & (vt ita dixe-
rit quispiam) floridiores, &
quod ad colores & tinctu-
ram attinet liquidiores: ipse
quoq; extentis pennis, ijsq; o-
stensis Soli, & sublata cau-
da, eamq; vndique circa se
pandens, spectandos exhi-
bet, & illius flores, & ver il-
lud pennarũ, perinde vt pra-
to ad huiusmodi contentio-
nem & certamẽ ipsum pro-
uocante. cõuertit quippe se-
ipsum & circumagit, &
quasi quandam pompam a-
git pulchritudinis suæ: quan-
do videlicet etiã admirabi-
lior apparet ad splendorem Solis, variantibus se coloribus, &
paulatim

χρωμάτων, καὶ μεταβαινόντων ἠρέμα, καὶ πρὸς ἕτερον εὐμορφίας εἶδος τρεπομένων. πάσχει δὲ αὐτὸ μάλιστα ἐπὶ τῶν κύκλων, οὓς ἐπ' ἄκροις ἔχει τοῖς πτεροῖς, ἴριδός τινος ἕκαστον περιθεούσης. ὃ γὰρ τέως χαλκὸς ἦν, τοῦτο ἐκγκλίναντος ὀλίγον, χρυσὸς ὤφθη, καὶ τὸ ἐπὸ τοῦ ἡλίου κυαναυγὲς, εἰ σκιασθείη, χλοαυγὲς ἐστιν· οὕτω μετακοσμεῖται πρὸς τὸ φῶς ἡ πτέρωσις. ὅτι μὲν γὰρ καὶ ἡ θάλαττα ἱκανὴ προσκαλέσασθαι, καὶ εἰς ἐπιθυμίαν ἐπισπάσασθαι, ἐν γαλήνῃ φανεῖσα, ἴστε καὶ ἂν μὴ εἴπω. ὅτε εἰ καὶ παντάπασιν ἠπειρώτης, καὶ ἀπειρόπλους τις εἴη, πάντως ἂν ἐθελήσειε καὶ αὐτὸς ἐμβῆναι καὶ περιπλεῦσαι, καὶ πολὺ ἀπὸ τῆς γῆς ἀπρόπασαι, καὶ μάλιστα, εἰ βλέποι τὴν μὲν αὔραν κούφως ἐπουριάζουσαν τὴν ὀθόνην· τὴν δὲ ναῦν προσηνῶς τε

paulatim in alios atque alios transeuntibus, aliamq; ac nouam formositatis speciem subinde recipientibus. Accidit autem hoc potissimùm in circulis, quos in summis pennis habet, quorum quemlibet quasi quædam irides circundant. Nam qui antè æreus visus fuit, mox inclinante se paululùm illo, aureus conspicitur: & rursum quod ad Solem cœruleum apparuit, si sub vmbram transferatur, viride videtur. Adeò ad luminis vicissitudinem, pennarum ille ornatus variatur. Nam quòd & mare idoneũ est ad prouocãdum, & ad cupiditatem concitandam, quando tranquillum videlicet est, ipsi scitis, tametsi ego non dicam: quandoquidem etiam si quispiam longissimè à mari continentem incolat, & omninò nauigationis inexpertus sit, nihilominùs tamen & ipse cupit ingredi illud, & circumnauigare, & quàm procul à terra in altum deduci: ac maximè si videat auram quidem leniter à tergo prosequentem velum, nauem autem placidè ac

τε καὶ λείως ἐπ' ἄκρων ἠρέμα διοπιδαίνουσαν τῶν κυμάτων. καὶ τοίνυν καὶ τοῦδε τοῦ οἴκου τὸ κάλλος ἱκανὸν καὶ παρορμῆσας ἐς λόγους, καὶ λέγοντα ἐπεγεῖραι, καὶ πάντα τρόπον εὐδοκιμῆσαι πρασκευάσαι. ἐγὼ μὲν δὴ τούτοις πείθομαι, καὶ ἤδη πέπεισμαι, καὶ ἐς τὸν οἶκον ἐπὶ λόγοις παρελήλυθα, ὥσπερ ἀπὸ ἴϋγγος ἢ Σειρῆνος τοῦ κάλλει ἑλκόμενος, ἐλπίδα οὐ μικρὰν ἔχων, εἰ καὶ τέως ἡμῖν ἄμορφοι ἦσαν οἱ λόγοι, καλοὺς αὐτοὺς φαινεῖσθαι, καθάπερ ἐσθῆτι καλῇ κεκοσμημένους. ἕτερος δέ τις οὐκ ἀγεννὴς λόγος, ἀλλὰ καὶ πάνυ γενναῖος, ὥς φησι, καὶ μεταξύ μου λέγοντος ἐπέκρουε, καὶ διακόπτειν ἐπειρᾶτο τὴν ῥῆσιν· καὶ ἐπειδὴ πέπαυμαι, οὐκ ἀληθῆ ταῦτα λέγειν φησί με, ἀλλὰ θαυμάζειν, εἰ φάσκοι μι ἐπιτηδειότερον εἶναι πρὸς λόγων ἐπίδειξιν οἴκου κάλλος, γραφῇ

cidè ac leuiter per summos paulatim fluctus labentem. Atque ob eam quidem rem etiam huius domus pulchritudo idonea satis atque efficax est ad prouocandas orationes, & ad excitãdos dicentes, omnibusq; adeò modis celebrem aliquem reddendum. Proinde ego quidem hisce credo, & iamdudum persuasus sum, & in domum dicendi gratia ingressus sum pulchritudine illius veluti rhombo aut Sirene aliqua tractus, spem haud exiguam habens, etiam si ante hac orationes meæ deformes atque inelegantes fuerint, exinde pulchras atq; elegantes eas visum iri, perinde ac veste aliqua pulchriore exornatas. Cæterùm altera quædam oratio haudquaquam ignaua, sed valdè generosa quoque, vt ait, & inter loquendum refellebat me, & interrumpere sermonem conabatur: & postquam dicendi finem feci, haudquaquam vera hæc dicere me ait: sed mirari se, si dicam aptiorem esse ad orationes recitandas ac peragendas, domus pulchritudi-

γραφῇ καὶ χρυσῷ κεκοσμένον· αὐτὸ γάρ που τοὐναντίον ἀποκαίνειν. μᾶλλον δὲ, εἰ δοκεῖ, αὐτὸς παρελθὼν ὁ λόγος ὑπὲρ ἑαυτοῦ, καθαπερ ἐν δικασταῖς, ὑμῖν εἰπάτω, ὅπῃ λυσιτελέστερον ὑγεῖται τῷ λέγοντι εὐτέλειαν οἴκου, καὶ ἀμορφίαν. ἐμοῦ μὲν ἀκηκόατε ἤδη λέγοντος, ὥστε οὐδὲν δέομαι δὶς περὶ τῶν αὐτῶν εἰπεῖν· ὁ δὲ παρελθὼν ἤδη λεγέτω, κἀγὼ σιωπήσομαι, καὶ πρὸς ὀλίγον αὐτῷ μεταστήσομαι. ἄνδρες τοίνυν δικασταί, φησιν ὁ λόγος, ὁ μὲν προειπὼν ῥήτωρ, πολλὰ καὶ μεγάλα τὸν δὲ τοῦ οἴκου ἐπῄνεσε, καὶ τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ ἐκόσμησεν. ἐγὼ δὲ τοσούτου δέω ψόγον αὐτοῦ διεξελεύσεσθαι, ὥστε καὶ τὰ ὑπ' ἐκείνου παραλελειμμένα προσθήσειν μοι δοκῷ. ὅσῳ γὰρ ἂν ὑμῖν καλλίων φαίνηται, τοσῷ δὲ ὑπεναντίως τῇ τοῦ λέγοντος χρεία δειχθήσεται καὶ πρῶτόν γε, ἐπειδὴ γυναικῶν καὶ κόσμου καὶ χρυσοῦ ἐκεῖνος

chritudinem picturis atque auro exornatam. Nam ipsum contrarium planè euenire. Imò verò, si videtur vobis, ipsa huc accedens oratio, pro se tanquam apud Iudices vos dicat, quatenus cōducibiliorem putet esse dicenti domum simplicem atque deformem. Ac me quidem iam audîstis, atq; orationem meam: proinde opus non habeo de eadem re bis dicere. Ista autem accedens iam dicat, & ego tacebo, atque aliquantisper locum ipsi dabo. Proinde, viri Iudices, inquit oratio, ille quidē orator, qui anteà verba fecit, multis ac magnis modis domum hanc prædicauit, & oratione sua ornauit. Ego verò tantùm abest vt illam reprehendere aut vituperare velim, vt etiam ea quæ ab illo prætermissa sunt, addenda amplius mihi putem. Nam quò pulchrior illa vobis apparuerit esse, eò magis contraria esse dicentis commoditati atq; vsui ostendetur. Ac primùm quidem, posteaquam mulierum & ornatus, & auri mentionem

ἐκεῖνος ἐμνημόνευσε, καὶ μοὶ ἐπιτρέψατε χρήσασθαι τῷ παραδείγματι. φημὶ γὰρ οὖν, καὶ γυναιξὶ καλαῖς οὐχ ὅπως συλλαμβάνειν ἐς τὸ εὐμορφότερον, ἀλλὰ καὶ ἐναντιοῦσθαι τὸν κόσμον τὸν πολὺν, ὁπόταν τῶν ἐντυγχανόντων ἕκαστος ἐπὸ τοῦ χρυσοῦ, καὶ τῶν λίθων τῶν πολυτελῶν ἐκπλαγεὶς, ἀντὶ τοῦ ἐπαινεῖν ἢ χρόαν ἢ βλέμμα, ἢ δειρὴν, ἢ πῆχυν, ἢ δάκτυλον· ὁ δὲ ταῦτ' ἀφεὶς, ἐς τὴν σφδὼ ἢ τὸ σμάραγδον, ἢ τὸν ὅρμον, ἢ τὸ ψέλλιον ἀποβλέπει, ὥστε ἄχθοιτο ἂν εἰκότως παρορωμένη διὰ τὸν κόσμον, οὐκ ἀγόντων σχολὴν ἐπαινεῖν αὐτὴν τῶν θεατῶν, ἀλλὰ παρρόγον αὐτῆς ποιουμένων τὴν θέαν· ὅπερ ἀναγκη, οἶμαι, παθεῖν καὶ τὸν ἐν οὕτω καλοῖς ἔργοις λόγους δεικνύοντα. λανθάνει γὰρ ἐν τῷ μεγέθει τῶν καλῶν τὸ λεχθὲν, καὶ ἀμαυροῦται, καὶ συνφπαλεται, καθά-

mentionem ille fecit, mihi quoq; permittatis quæso eodem exemplo vti. Nam aio equidem, mulieribus formosis non modò nihil conferre ad pulchritudinem ampliorem reddendam, ornatum illum multum, sed contrà aduersari potius, quando videlicet eorum qui fortè aspiciunt illas, vnusquisque auro & lapillis istis preciosis obstupefactus, pro eo quòd laudare vel colorem, vel vultum, vel ceruicem, vel cubitum, vel digitum debebat, relictis his, ad Sardium vel Smaragdum, vel monile vel armillas respicit, vt ob id meritò illa ita neglecta, dolore affici possit, propter ornatum seu mundum spectatoribus non habentibus ocium ac spacium laudandæ illius, sed obiter duntaxat ipsam intuentibus, Quod idem opinor necesse est etiam illi accidere qui inter tam pulchra opera orationem recitare volet. Latet enim inter magnitudinem pulchrarum rerum, quod dictum est, obscuraturq;, & vnà abripitur,

καθάπερ εἰ λύχνον τὶς εἰς πυρκαιὰν μεγάλην φέρων ἐμβάλοι, ἢ μύρμηκα ἐπ' ἐλέφαντος ἢ κωμήλου δεικνύοι· τοῦτο γοῦν φυλακτέον τῶν λέγοντι, καὶ προσέτι γε μὴν καὶ τὴν φωνὴν αὐτὴν ἐπιτράπεται ἐν οὕτως εὐφώνῳ καὶ ἠχήσαντι οἴκῳ λέγων· ἀντιφθέγγεται γὰρ, καὶ ἀντιφωνεῖ καὶ ἀντιλέγει μᾶλλον δὲ ἐπικαλύπτει τὴν βοὴν, οἷόν τι καὶ σαλπιγξ δρᾷ τὴν αὐλὸν, εἰ συναυλοῖεν· ἢ τοὺς κελευστὰς ἡ θάλαττα, ὁπόταν πρὸς κύματος ἦχον ἐπᾴδειν τῇ εἰρεσίᾳ θέλωσιν. ἐπικρατεῖ γὰρ ἡ μεγαλοφωνία, καὶ κατασιωπᾷ τὸ ἧττον καὶ μὴν κἀκεῖνο, ὅπερ ἔφη ὁ ἀντίδικος, ὡς ἄρα ἐπιγείρει ὁ καλὸς οἶκος τὸν λέγοντα, καὶ προθυμότερον πρασκευάζει, ἐμοὶ δοκεῖν, τὸ ἐναντίον ποιεῖ· ἐκπλήττει γὰρ, καὶ φοβεῖ, καὶ τὸν λογισμὸν διαταράττει, καὶ διελότερον ἐργάζεται ἐνθυμούμενον, ὡς ἁπάντων ἐστὶν αἴσχιστον, ἐν εὐμόρφῳ χωρίῳ

perinde ac si quis lucernam allatam in rogum aliquem magnum inijciat, aut formicam in elephante seu camelo spectandam exhibeat. Proinde hoc euitandum dicenti est. Præterea autem & vocem ipsam confundit, qui in vocali adeò & sonorosa domo dicit. Nam illa respondet, & exaduersò resonat, & contradicit, imò etiam obruit atque abscondit vocem dicentis: quale quiddam & tuba facit tibiæ, si pariter inflentur, aut hortatoribus mare, quoties illi ad strepitum maris, remigationi accinere volunt. Vincit enim magnitudo vocis, & supprimit id quod minus est. Iam verò etiam illud quod dixit aduersarius, quòd videlicet excitet pulchra domus dicentem, & alacriorem reddat, quantum mihi quidem videtur, diuerso modo se habet. Obstupefacit enim & perterret, & rationem conturbat, timidioremq́ facit: cogitantem nimirum illud, quòd omnium turpissimum sit, in loco pulchro ac specioso non pulchram ac speciosam

ἐφ μὴ ὁμοίοις φάνιοδι ζῆς λόγοις. ἐλέγχων γὰρ οὗτός γε ὀφανιρώταζ, ὥσπερ ἂν εἴ τις πανοπλίαν καλὴν ἐνδὺς, ἔπειτα φύγοι πρὸ τῶν ἄλλων, ἐπισημότερος ὢν διὰ τὸν τῶν ὅπλων. τὸ δὲ μοι δοκεῖ λογισάμενος καὶ ὁ Ὁμήρου ῥήτωρ ἐκεῖνος, ὑμοροφίας ἐλάχιστον φροντίσας, μᾶλλον δὲ καὶ παντελῶς ἀφροντιστήσας ἑαυτὸν ἀπακοδομῆσαι, ἵνα αὐτῶν πρὸς ἐξέτασιν φάνηται τῶν λόγων τὸ κάλλος, ἢ πῶς τὸ ἀμορφότερον ἐξετάσας ἅπαξ τὸ ἀνάγκη πᾶσι καὶ τοῖς τοῦ λέγοντος αὐτῷ διανοίαν ἀσχολεῖσθαι περὶ τὸν θεατὴν καὶ φρονήσεως τὸ ἀκριβὲς, ἐκπλῆξαι, ἢ ὄψεως ἐπικρατήσας, καὶ πῶς αὐτοῖς καλουσης, καὶ ὡς λόγῳ προσέχειν ἐκ ἐώσης. ὥστε τίς μηχανὴ, μὴ οὐχὶ πάντως ἐλαττον ἱερᾶν αὐτῇ, τῆς ψυχῆς διατριβούσης περὶ τὸ τῶν ὁρωμένων ἐπαινον; ἐγὼ γὰρ λέγω, ὅτι καὶ οἱ παρόντες αὐτοὶ, καὶ

cioſam orationem quoque apparere. Index enim iſte profectò omnium manifeſtiſsimus eſt, non aliter ac ſi quis armaturam pulchram induat, deinde ante cæteros fugiat, notabilior videlicet exeo, quòd armis inſignioribus ornatus. Atque hoc quidem videtur mihi etiam apud Homerum orator ille perpendiſſe, atque ideo formoſitatis minimam curam habuiſſe, quin magis homini prorſus etiam imperito ſeipſum aſsimilaſſe, quò videlicet maiori admirationi foret verborum & orationis ipſius pulchritudo, ex illa cum deformitate facta collatione: præſertim cùm omnino neceſſe illud quoque ſit, dicentis ipſius mentem circa intuitum detineri, & cogitandi diligentiam ac curam langueſcere viſu ſuperante, & ad ſeſe vocante, neq; orationi vocare atque incumbere permittente. Quare quid reſtat vltrà, quo minùs deterius prorſum dicat talis aliquis, animo circa eorum quæ videntur laudes occupato? Omitto enim dicere, quòd & præſen-

καὶ πρὸς τὴν ἀκρόασιν παρειλημμένοι, ἐπειδὰν εἰς τὸν τοιοῦτον οἶκον παρέλθωσιν, ἀντὶ ἀκροατῶν θεαταὶ καθίστανται. καὶ οὐχ οὕτω Δημοδόκος ἢ Φήμιος, ἢ Θάμυρις ἢ Αμφίων, ἢ Ορφεύς τις λέγων ἐστὶν, ὥστε ἀπασπάσαι τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἀπὸ τῆς θέας. ἀλλ' οὖν ἕκαστος, ἐπειδὰν μόνον ὑπερβῇ τὴν οὐδὸν, ἀθρόῳ τῷ καλλει περιχυθείς· λόγων μὲν ἐκείνων ἢ ἀκροάσεως, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἀρχὴν αἰόντι ἔοικεν. ὅλος δὲ πρὸς τοῖς ὁρωμένοις ἐστὶν, εἰ μὴ τύχοι τις παντελῶς τυφλὸς ὤν, ἢ ἐν νυκτὶ, ὥσπερ ἡ ἐξ Αρείου πάγου βουλὴ, ποιοῖτο τὴν ἀκρόασιν. ὅτι γὰρ οὐκ ἀξιόμαχον λόγων ἰσχὺς ὄψει ἀνταγωνίσασθαι, καὶ ὁ Σειρήνων μῦθος παρατεθεὶς τῷ περὶ τῶν Γοργόνων διδάξειεν ἄν. ἐκεῖναι μὲν γὰρ ἐκήλουν τοὺς παραπλέοντας μελῳδοῦσαι, καὶ κολακεύουσαι τοῖς ᾄσμασι, καὶ καταπλεύσαντας ἐπὶ πολὺ κατεῖχον, καὶ

tes ipsi, & ad auscultandum intrò assumpti, postquam ad talem domum accesserint, ex auditoribus spectatores fiunt: & neque iam Demodocus, aut Phemius, aut Thamyris, aut Amphion, aut Orpheus aliquis, is qui orationem habet, ita est, vt auellere cogitationes illorum à spectando possit: sed vt quisque ipsum modò limen transcenderit, ita frequenti ac multa pulchritudine circumfusus, verborum sanè illorum aut recitationis ne principium quidem exaudire videtur: sed totus in spectando versatur, nisi quis fortè omnino cæcus fuerit, aut noctu, velut ille in vico Martio Senatus solet, ad auscultandum venerit. Nam quòd verborum vis longè inferior sit, quàm vt cum visu certare queat, etiam Sirenum 8 fabula cum illa de Gorgonibus comparata, facilè docuerit. Illæ enim mulcebant quidem præternauigantes, canendo, atque abblandiendo carnibus, & ad se delatos aliquandiu detinebant: & in

καὶ ὅλως, τὸ ἔργον αὐτῶν ἐδεῖτό τινος διατριβῆς· καί που τὶς αὐτὰς καὶ παρέπλευσε, καὶ τοῦ μέλους παρήκουσε, τὸ δὲ τῶν Γοργόνων κάλλος, ἅτε βιαιότατόν τε ὄν, καὶ τοῖς καιριώτατοις τῆς ψυχῆς ὁμιλοῦν, εὐθὺς ἐξίστη τοὺς ἰδόντας, καὶ ἀφώνους ἐποίει, ὡς δὲ ὁ μῦθος βούλεται, καὶ λέγεται, λίθινοι ἐγίγνοντο ἀπὸ τοῦ θαύματος. ὥστε ἀπὸ ὧν ὑπὲρ τοῦ ταὼ λόγον εἶπε πρὸς ὑμᾶς μικρὸν ἔμπροσθεν, ὑπὲρ ἐμαυτοῦ εἰρῆσθαι νομίζω· καὶ γὰρ ἐκείνου ἐν τῇ ὄψει, οὐκ ἐν τῇ φωνῇ τὸ τερπνόν. καὶ εἴ γέ τις παραστησάμενος τὴν ἀηδόνα ἢ τὸν κύκνον, ἄδειν κελεύοι, μεταξὺ δὲ ἀδόντων παραδείξειε τὸν ταὼ σιωπῶντα· εὖ οἶδ' ὅτι ἐπ' ἐκεῖνον μεταβήσεται ἡ ψυχὴ, μακρὰ χαίρειν φράσασα τοῖς ἐκείνων ᾄσμασιν· οὕτως ἄμαχόν τι ἔοικεν εἶναι ἡ δι' ὄψεως ἡδονή. καί ἔγωγε, εἰ βούλεσθε, μάρτυρα ὑμῖν παραστήσομαι σοφὸν

& in summa, res ipsa mora quadam opus habebat: atque interim eas etiam præteruectus quispiam est, & carmen ipsum obturatis auribus prætermisit: [h] at Gorgonum pulchritudo, vt quæ violentissima esset, & partibus animæ præcipuè sauciabilibus obuersaretur, statim attonitos reddebat aspicientes, ac mutos faciebat, & quemadmodum fabulæ placet, & fertur, in lapides illicò præ admiratione conuertebantur. Quamobrem & illa quæ de pauone paulò antè ad vos dixit, pro me ipsa dicta esse existimo. Nam & illius in aspectu non in voce delectatio est. ac si quis iuxta illum vel philomelam vel cygnum statuat, ac canere iubeat, inter canendum autem pauonem iacentem commonstret: sat scio quòd ad hunc deflexurus sit animus, longum valere iussis illorum canticis. Adeò inexpugnabile quiddam videtur esse ea quæ per visum voluptas capitur. Atq; equidem, si vultis, testem vobis

φορὸν ἄνδρα, ὃς αὐτίκα μοι μαρτυρήσει, ὡς πολὺ ἰσχυρότερά ἐστι τῶν ἀκουομένων τὰ ὁρώμενα. καί μοι σὺ κάλει ὁ ὑπηρέτης παρακαλεῖ αὐτὸν Ἡρόδοτον τὸν Λύξου Ἁλικαρνασσόθεν, ἐμοὶ μὲν ἑλληνικῶς ποιῶν ἀκούσεσθαι, μαρτυρήσων παρὰ θάτερα· ἀναπείσασθαι δὲ αὐτὸν, ἰδοὺ πάρεστιν ὑμῖν λέγοντα, ὥσπερ αὐτῷ ἔθος. Ἀληθῆ τὰ δι' ὀλίγου ὑμῖν, ἄνδρες δικασταὶ, μυθεῖται, καὶ οἱ πείθεσθε, ὅσα ἂν λέγῃ τυγχάνων πάρεστι, ὑμῖν ἀκοῆς πρότιμα· ὥστε γὰρ τυγχάνει ὄντα ἀπιστότερα ὀφθαλμῶν, ἀκούετε τοῦ μάρτυρος ἃ φησιν, ὡς τὰ πρῶτα τῇ ὄψει ἀπολείπων· εἰκότως· τὰ μὲν γὰρ ἔπεα πλημμελῆ ὄντα, καὶ οἴχεται ἄμα αὐτῷ πρὸς τῶν ἀκουσμάτων· ἃ δὲ τῶν ὁρωμένων τέρψις, ἀεὶ παρίσταται. καὶ σχεδὸν ἅμα τοῦ ἀκούειν, καὶ τοῦ θεᾶσθαι ἡδονή ἐστιν. πῶς οὖν οὐ χαλεπὸς ὁ λέγοντι ἀνταγωνιεῖται,

adducam virum doctum, qui statim mihi testimonium ferat, quòd multò magis superant ea quæ visu percipiuntur, quàm quæ auditu. Ac iam heus præco accerse mihi huc ipsum Herodotum, Lyxi filium, Alicarnassensem. Et quia probè fecit, atque obedìt, testimonium dicat accedens. Vos autem aduertite ipsum Ionica lingua vobis loquentem, perinde vt consuetum ipsi est. Vera ista, Oratio vobis hæc, Iudices, narrat, atque ipsi credite quæcunque de his vobis dixerit, visum auditui præferendo. Aures siquidem fide minus digniores sunt, quàm oculi. Auditis testem, quæ dicit, & vt primas visui tribuerit ac meritò. Nam verba quidem alata sunt, & euanescunt, pariter cum eo quãdo proferuntur, auolantia. At eorum quæ videntur, delectatio semper adest, ac præsens manet, & spectatorem ad se prorsus abducit. Proinde quomodo non difficilis ac grauis dicenti aduer-

ἐκ οἶκος οὕτω καλὸς καὶ περί-
βλεπτος ὤν; μᾶλλον δὲ τὸ μέ-
γιστον οὐδέπω, φημί· ὑμεῖς γὰρ
αὐτοὶ οἱ δικασταὶ, καὶ μετα-
ξὺ λεγόντων ἡμῶν, ἐς τὴν ὀρ-
φὴν ἀπεβλέπετε, καὶ τοὺς τοί-
χους ἐθαυμάζετε, καὶ τὰς γρα-
φὰς ἐξηταζετε, καὶ πᾶς ἑκά-
στην ἀπεστρεφόμενοι, καὶ μη-
δὲν αἰσχυνθῆτε. συγγνώμη
γὰρ, εἴ τι ἀνθρώπινον πεπόν-
θατε ἄλλως τε, καὶ πᾶς οὕτω
καλὰς καὶ ποικίλας τὰς ὑπο-
θέσεις. ἡ γὰρ τέχνης τὸ ἀκρι-
βὲς, καὶ τῆς ἱστορίας μετὰ τοῦ
ἀρχαίου τὸ ὠφέλιμον, ἐπαγω-
γὸν ὡς ἀληθῶς καὶ πεπαιδευμέ-
νων θεατὰ δεόμενον. καὶ ἵνα μὴ
πάνα ἐκεῖσε ἀπεβλέπητε, ἡμᾶς
ἀπλιπόντου, φέρε, ὡς οἷόν
τε, γράψωμαι αὐτὰ ὑμῖν τῶν
λόγῳ· ἡσθήσεσθε γὰρ, οἶμαι, ἀ-
κούοντου, ἃ καὶ ὁρῶντου θαυ-
μάζετε· καὶ ἴσως ἄν με καὶ δι'
αὐτὸ ἐπαινέσαιτε, καὶ τοῦ ἀν-
τιδίκου προτιμήσαιτε, ὡς καὶ
αὐτὴ ἐπιδείξαντα, καὶ διπλα-
σιάσαντα ὑμῖν τὴν ἡδονήν.

τὸ

aduersaria fuerit domus ita pulchra, & ab omni parte conspicua? Quin quod maximum est, nondum etiam dixi. Nam vos ipsi Iudices, & interea dum nos dicimus, ad tectum sursum aspexistis, & parietes admirati estis: & picturas, ad vnamquamque auersi, examinástis, neque quicquam etiam veriti estis. Venia enim dignum est si quid humanum passi estis, præsertim erga tam pulchra ac varia obiecta. Nam artis diligentia, & historiæ cum antiquitate vtilitas, reuera illiciendi vim quandam habent, & spectatores eruditos requirunt. Et vt ne per omnia isthuc oculos auersos habeatis nobis relictis, age, quoad fieri potest, depingam illa vobis oratione. Delectabimini enim, vt puto, audientes quoque ea quæ oculis intuentes miramini. Ac fortassis ob idipsum etiam laudabitis me, & aduersario anteponetis, vt qui & ipse demonstrem hæc, & duplicem vobis voluptatem pariam:

τὸ χαλεπὸν δὲ τοῦ τολμήματος ὁρᾶτε, ἄνευ χρωμάτων καὶ σχημάτων καὶ τόπου, συστήσασθαι τοσαύτας εἰκόνας· ψιλὴ γάρ τις ἡ γραφὴ τῶν λόγων. Ἐν δεξιᾷ μὲν οὖν εἰσιόντι, Ἀργολικῷ μύθῳ ἀνα μέμικται πάθος Αἰθιοπικόν. ὁ Περσεὺς τὸ κῆτος φονεύει, καὶ τὴν Ἀνδριομέδαν καθαιρεῖ, καὶ μετὰ μικρὸν γαμήσει, καὶ ἄπεισιν αὐτὴν ἄγων, παρέργον τοῦτο τῆς ἐπὶ Γοργόνας πτήσεως. ἐν βραχεῖ δὲ πολλὰ ὁ τεχνίτης ἐμιμήσατο, αἰδῶ παρθένου καὶ φόβον· ἐπισκοπεῖ γὰρ τὴν μάχην ἄνωθεν ἐκ πέτρας, καὶ νεανίου τόλμαν ἐρωτικὴν, καὶ θηρίου ὄψιν ἀπρόσμαχον. καὶ τὸ μὲν ἔπεισι πεφρικὸς ταῖς ἀκάνθαις, καὶ δεδιττόμενον τῷ χάσμασι, καὶ ὁ Περσεὺς τῇ λαιᾷ μὲν πεδείκνυσι τὴν Γοργόνα, τῇ δεξιᾷ δὲ καθικνεῖται τῷ ξίφει. καὶ τὸ μὲν, ὅσον τοῦ κήτους

Cæterùm conatus huius difficultatem videtis, nimirum quàm graue sit absque coloribus & figuris & loco, tam multas imagines in vnû congerere. Est enim exilis planè pictura verborum. Quare ad dextram quidem ingredienti, Argolicæ fabulæ intermixtum est malum illud Aethiopicum: Perseus videlicet monstrum illud marinum interficit, & Andromedam deponit, paulò pòst eandem ducit, atque inde discedet abducta secum illa. Atque hoc parergon quoddam, siue extra propositam rem additum fuit ad eum quo ad Gorgonas abijt volatum. In exigua autem parte, multa imitatione expressit artifex ille, verecundiam puta virginis, & metum. Spectat enim & pugnam desuper ex rupe, & adolescentis audaciam amatoriam, & belluæ visum intolerabilem. Atque ea quidem accedit horrida spinis, & formidabilis hiatu oris. Perseus autem sinistra quidem ostendit Gorgonem, dextra verò ense ferit. Et rursum, quantum quidem belluæ

λήτους εἶδε τὴν Μέδουσαν, ἤδη λίθος ἐστί· τὸ δ', ὅσον ἔμψυχον μένει, τῇ ἅρπῃ κόπτεται. Ἑξῆς δ', μετὰ τήνδε τὴν ἀκόνα, ἕτερον γράμμα γέγραπται δικαιότατον, οὗ τὸ ἀρχέτυπον ὁ γραφεὺς παρ' Εὐριπίδου ἢ Σοφοκλέους δοκεῖ μοι λαβεῖν (ἐκεῖνοι γὰρ ὁμοίαν ἐγραψάτην εἰκόνα) τὼ νεανία τὼ ἑταίρω, Πυλάδης τε ὁ Φωκεὺς καὶ Θρέστης, δοκῶντε ἤδη τεθνάναι, λαθόντε τὰ βασίλεια, καὶ πρελθόντε, φονεύουσιν ἄμφω τὸν Αἴγισθον. ἡ δὲ Κλυταιμνήστρα ἤδη ἀνήρηται, καὶ ἐπ' εὐνῆς τινος ἡμίγυμνος πρόκειται, καὶ θεραπεία πᾶσα, ἐκπεπληγμένοι τὸ ἔργον· οἱ μὲν, ὥσπερ βοῶσιν, οἱ δέ τινες, ὅπῃ φύγωσι, περιβλέπουσι. σεμνὸν δέ τι ὁ γραφεὺς ἐπενόησε, τὸ μὲν ἀσεβὲς τῆς ἐπιχειρήσεως δείξας μόνον, καὶ ὡς ἤδη πεπραγμένον πρᾶδραμὼν, ἐμβραδύνοντας δὲ τοὺς νεανίσκους ἐργασάμενος τοῦ τοῦ μοι-

χοῦ

belluæ illius Medusam aspexit, iam saxum est: reliquum autem quod adhuc animatum est, falcato ense cæditur. Deinceps autem post hanc imaginem alia quædam pictura, iustissima illa quidem, depicta est, cuius primùm exemplar videtur mihi pictor ab Euripide vel Sophocle accepisse: (nam illi similem quandam imaginem descripsêre) adolescentes duo socij, Pylades videlicet Phocensis, & Orestes, cùm iam viderentur mortui esse, post regiam latentes, & clàm adeuntes, occidunt ambo Aegisthum. Clytæmnestra autem iam interfecta est, & in lecto quodam seminuda posita iacet. Ac totum famulicium, facinore tanto obstupefacti, alij quidem clamantibus similes apparent, alij autem nonnulli quo fugam capiant, circumspiciunt. Honestum autem quiddam pictor excogitauit, qui quod impiũ in hac re fuit, id ostendit solùm, & quasi iam peractũ trãscurrit; adolescẽtes

χοῦ φόνῳ. Μετὰ δὲ τοῦτο, θεός ἐστιν εὔμορφος, καὶ μειράκιον ὡραῖον, ἐρωτική τις παιδιά· ὁ Βράγχος, ἐπὶ πέτρας καθήμενος, ἀνέχει λαγὼν, καὶ προσπαίζει τὸν κύνα. ὁ δὲ πηδησομένῳ ἔοικεν ἐπ' αὐτὸν, εἰς τὸ ὕψος, καὶ Ἀπόλλων παρεστὼς μειδιᾷ, τερπόμενος ἀμφοῖν, καὶ τοῦ παιδὶ παίζοντι, καὶ πειρωμένῳ τοῦ κυνί. ἐπὶ δ' τούτοις, ὁ Πρσεὺς παλιν τὰ πρὸ τοῦ κήτους ἐκεῖνα τολμῶν, καὶ ἡ Μέδουσα τεμνομένη τὴν κεφαλὴν, καὶ Ἀθηνᾶ σκέπουσα τὸν Περσέα· ὁ δὲ τὴν μὲν τόλμαν εἴργασται, τὸ δὲ ἔργον οὐχ ἑώρακέ ποτε ἐπὶ τῆς ἀσπίδος, τῆς Γοργόνος τὴν εἰκόνα· οἶδε γὰρ τὸ πρόσιμον τῆς ἀληθεῦς ὄψεως. κατὰ δὲ τὸν μέσον τοῖχον, ἄνω τ' ἀντίθυρος, Ἀθηνᾶς ναὸς πεποίηται· ἡ θεὸς λίθου λευκοῦ, τὸ σχῆμα οὐ πολεμιστήριον, ἀλλ' οἷον ἂν γένοιτο εἰρήνην ἀγούσης θεοῦ πολεμικῆς. εἶτα μετὰ ταύτην, ἄλλη Ἀθηνᾶ, οὐ λίθος αὕτη

autem in cæde adulteri immorari fecit. Post hæc autē deus est formosus, & adolescentulus venustus, amatorium quoddam ludicrum: Branchus puta in rupe sedens tenet léporem, & alludit cani. Hic autem assilienti ad ipsum in sublime, similis est: & Apollo adstans arridet. delectatur videlicet vtroque & puero ludente, & cane saltum meditante. Vltra hæc [1] *Perseus iterum sequitur, illa quæ belluæ marinæ cædem antecesserunt, aggrediens, & Medusæ caput amputans, & Minerua protegens Perseum: atque hic quidem facinus iam peregit, factum autem ipsum nondum vidit in clypeo* [2] *Gorgonis imaginem. vidit enim pœnam veri aspectus. In medio autem pariete exaduersò ianuæ, Mineruæ ædicula quædam est, & dea ipsa marmore candido: habitus autem haudquaquam militaris, sed qualis fuerit pacem agentis deæ bellicæ. Deinde post hanc alia Minerua, non mar-*

morea

αὖτην γε, ἀλλὰ γραφή. πάλιν Ἡφαιστος αὐτὴν διώκει ἱερῶν· ἡ δὲ φεύγει, διὰ τῆς διώξεως ἐκβοῶσι γίγνεσθαι. Ταύτην ἐξ ἀρχῆς παλαιά τις ἄλλη γραφή· Ὠρίωνα φέρει τὸν Κηδαλίωνα τυφλὸς ὤν, ὁ δ' αὐτῷ συμβαίνει πλεῖν πρὸς τὸ φῶς ὁλόν, ἐπιχειρῶν, καὶ ὁ μὲν Ἥλιος φανεὶς ἰᾶται τὴν πήρωσιν, καὶ ὁ Ἥφαιστος Λημνόθεν ἐπισκοπεῖ τὸ ἔργον. Ὀδυσσεὺς δὲ μετὰ τοῦτο, δῆθεν μεμηνώς, ὅτε συ στρατεύειν τοῖς Ἀτρείδαις μὴ ἤθελεν. παρῆσαν δὲ οἱ πρέσβεις, ὡδὶ καλοῦντες. καὶ τὰ μὲν τῆς ἀποκρίσεως πιθανὰ τοῦτο μὲν ἁπλοῦν, τὸ τῶν ὑποζευγνύντων ἀσύμφωνον, ἄγνοια τῶν πρωμένων. ἐλέγχει τὰ κῶμος τοῦ βρέφους. Παλαμήδης γὰρ ὁ τοῦ Ναυπλίου, συνεὶς τὸ γιγνόμενον, ἁρπάσας τὸν Τηλέμαχον, ἀπειλεῖ φονεύσειν, πρόκωπον ἔχων τὸ ξίφος, καὶ πρὸς τὴν δ' μανίας ὑποκρισιν, ὀργὴν καὶ οὐτος ἄνθρωπος

morea illa quidem, sed pictura rursum, quam [k] Vulcanus amans insequitur, ipsa autem fugit, & ex ea persecutione Erichthonius nascitur. Hanc consequitur vetus quædam alia pictura: Orion portat Cedalionem, cæcus existens, ille autem dum ita vehitur, indicat ipsi ferentem ad lucem viam, & Sol apparens medetur cæcitatem. Vulcanus autem à Lemno opus hoc intuetur. [l] Post hæc Vlysses sequitur, insaniens videlicet, quando eum Atridis in expeditionem ire nolebat. Adsunt autem legati iam vocantes ipsum. Atque ea quidem quæ ad simulationem pertinebant, probabilia omnia, vehiculum videlicet, & iumentorum iunctorum absurditas & repugnantia, & eorum quæ agebantur, insciti. sed redarguitur tamen obiecto infante. Nam

Palamedes Nauplij filius, intelligens rem correpto Telemacho, minatur se eum interfecturum esse, structum tenens ensem: & vt ille insaniam fingit, ita hic quoque iram

contrà

ἀνυποκείνιτα. ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς πρὸς τὸν φόβον τοῦτον σωφρονεῖ, καὶ πατὴρ γίγνεται, καὶ πάλιν τῷ ὑποκεισιν. Ὑστάτη δὲ ἡ Μήδεια γέγραπται, ὡς ξίφος ἀγκαλὰς, τὸν παῖδα ὑποβλέπουσα, καί τι ἀθρόον ἐννοοῦσα ἔχει γοῦν ἤδη τὸ ξίφος, τὸν δ' ἀθλίως καθῆσθαι γελῶντι, μηδὲν τῶν μελλόντων ἀδότι· καὶ ταῦτα, ὁρῶντι τὸ ξίφος ἐν ταῖν χεροῖν. ταῦτα πάντα, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐχορᾶτε, ὅπως ἀπάγει μὲν τὸν ἀκροατὴν, καὶ πρὸς τὴν θέαν ἁρπάζει, μόνον δὲ καταλείπει τὸν λέγοντα; καὶ ἔγωγε διεξῆλθον αὐτὰ, οὐχ ἵνα τὸν ἀντίδικον δῆμιρὸν ὑπολαβόντος, καὶ θρασὺν, εἰ τοῖς οὕτω δυσκόλοις ἑαυτὸν εἰκῇ φέρων ἐπιβαλοίμην καταγνῶτε, καὶ μισήσητε, ᾗ ἐπὶ πλόγων ἐκβαλόντες ἀπολοίτε· ἀλλ' ἵνα μᾶλλον αὐτῶν σωαγωνίσησθε, ᾗ ὡς οἷόν τε, καταμίσητον ἀκούοντες λεγομένων, λογιζόμενοι τοῦ πράγματος

contrà simulat. Vlysses autem ad metum hunc respiscit, & pater fit, simulationem deponit. Postrema verò Medea depicta est, æmulatione atque inuidia flagrans, pueros aspiciens, & graue quiddam meditans. Tenet quippe iam gladium: miseri autem illi adstant ridentes, nihil eorum quæ futura erant, scientes, & hoc, aspicientes in manibus matris gladium. Hæc igitur omnia, viri Iudices, an non videtis quomodo abducant quidem auditorem, & ad spectandum auertant, solum autem relinquant dicentem? Atque equidem verbis ea persecutus sum, non vt aduersarium, pro audaci ac temerario eo habito, quòd rebus ita difficilibus seipsum volens immerserit, damnetis, atque odio habeatis, solumque eum suis orationibus relinquatis: sed vt magis in certamen ipsi adsitis, & quoad fieri potest, conniuentes ea quæ dicuntur audiatis, æstimantes apud

πράγματος τὴν δυσχέρειαν. μόλις γὰρ ἂν οὕτω δυνηθείη, οὐ δικαστᾶς, ἀλλὰ συναγωνιστᾶς ὑμῖν χρησάμενος, μὴ παντάπασιν ἀνάξιος τῆς τοῦ οἴκου πολυτελείας νομισθῆναι. εἰ δὲ ὑπὲρ ἀντιδίκου ταῦτα δέομαι, μὴ θαυμάσητε· ὑπὸ γὰρ τοῦ τὸν οἶκον φιλεῖν, καὶ τὸν ἐν αὐτῷ λέγοντα, ὅστις ἂν ᾖ, βουλοίμην ἂν οὐδοκιμεῖν.

apud vos rei difficultatem. Vix enim etiam hoc pacto haudquaquam videlicet Iudices vos, sed auxiliatores habendo, poterit non omnino indignus magnificentia domus hac censeri. Quòd autem pro aduersario hæc oro, ne miremini. Nam ex eo quòd domum hanc amem, & eum qui in ea dicit, quicunque tandem is fuerit, optârim equidem celebrari.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a ERGO Alexander in Cydno.] *Alexandrum ex Cydno flumine morbum contraxisse scribit Iustin. libr.* 11. b Virginem.] *Echo quæ vltimas voces iterare & repetere solita est, in solis specubus & antris habitat, atque à nemine videtur, vt Ouidius inquit:*

Inde latet syluis, nulloq; in monte videtur,
Omnibus auditur, sonus est qui viuit in illa. *De ea apud eundem Lucianum nonnihil dictum est in suo Epigrammate & in Bis accusato & in Erasmica declamatione Lucianicæ respondente.* c Virgines.] *Lucianus hic Musas* παρθένους: id est, *virgines vocat: quoniam disciplinæ, vti virgines, abditæ, & non fuco comptæ esse videntur, natiuo scilicet decore contentæ.* d Quod & ad pulcherrimam.] *Iuxta hanc sententiam & quidam illud Virgilianum esse existimant:*

Nunc adeò melior, quoniam pars acta diei est.

e Maxi-

e Maximam alliciendi vim.] *Quæ pulchra sunt, habere eam vim, vt statim conspecta omnium sibi voluntatem cõcilient, amoremque adiungunt, nemini ignotum esse, nisi communis sensus expers, potest. Hinc Aristoteles dicebat pulchritudinem quauis epistola efficaciorem ad commendationem, quam donum appellabat, quia gratis contigit à natura. Eundem Socrates appellauit exigui temporis tyrannidem, quòd formæ gratia mox defloreſcat. Plato naturæ prærogatiuam, quòd paucis contingat. Theophrastus silentem fraudem, quòd absque verbis persuadeat. Theocritus eburneum detrimentum, quòd grata quidem sit aspectu, sed multorum incommodorum causa. Carneades ἀδεσποτότην βασιλέα, i. regnum absq; satellitio, quòd formosi impetrent quicquid volunt, nulla adhibita vi. f* Pauo.] *In pauonis cauda Iuno Argi oculos posuisse dicitur. Ouid in fine 1. Metamorph.* g Etiam Sirenum fabula.] *Ouid. 3. Artis:*

Monstra maris Sirenes erant, quæ voce canora
Quaslibet admissas detinuêre rates.
His sua Sisyphides auditis penè resoluit
Corpora, nam socijs illita cæra fuit.

Cicero lib. de Finibus bonorum & malorum:

O decus Argolicum, quin puppim flectis Vlysses,
Auribus vt nostros possis agnoscere cantus, &c.

Iuuenalis Satyra. 9. h At Gorgonum pulchritudo.] *In Hesiodi Theogonia traditur Gorgonum origo, earumq; vnius cũ Neptuno concubitus. Gorgones enim tres traduntur, Stheno, Euryale, & Medusa. i.* Perseus.] *De Perseo & Medusa talem poëta fingunt fabulã: Medusa vna Gorgonũ, cùm à Neptuno in templo Mineruæ stuprata esset: irata dea, ne tantum crimen inultum maneret, crines eius, quibus Neptuno placuerat, in angues vertit, dedit q;, vt eam aspicientes in saxa verterentur. Hanc postea Perseus, Iouis Danaësq; filius, acceptis talaribus & falcato ense Mercurij, item scuto Palladis, Medusam vnico ictu interemit. Vnde Pallas, vt terribilior hostibus videretur, Gorgonis caput suo clypeo gestauit.* k Vulcanum amans.] *Cùm Vulcanus fulmina Ioui aduersus gigantes pugnanti fabricatus esset, ab eo mercedis nomine impetrauit, vt sibi cum Minerua rem habere liceret. Huius ob id cubiculum clàm ingressus,*

cùm

tùm vitium castissimæ Deæ offerre conaretur, libidine æstuans, semen in pauimentum effudit, ex quo Erichthonius natus. Scio hanc fabulam variè tractari. Isocrates & Pausanias Erichthonium Vulcano & Terra generatũ opinantur. Vide Lucianum in Philopseude. l Post hæc Vlysses.] *Vlysses ex Penelope Icarij filia Telemachum suscepit, eamq; ita adamauit, vt reliquis Græcorum principibus ad bellum Troianũ proficiscentibus, ipse insaniam simulauerit, futurum sperans, vt tanquam bello inutilis domi relinqueretur. Iunctis itaque duobus diuersi generis animalibus, litius prosindebat, & frugum loco salem serebat. Palamedem tamen virum prudentissimum latere non potuit, qui vt technam illam detegeret, aranti Telemachum filium in sulco obiecit. quod Vlysses conspicatus, ne filium læderet, aratrum subleuauit. Quo argumento facilè deprehensum est, non veram illam, sed simulatam esse insaniam. Pertractus itaque ad Troiam, strenuam vtilissimamque in bello Græcis operam nauauit. Lucianus inter domus suæ picturas fabulam hanc etiam refert, cuius mentionem fecit Hyginus cap. 95. Fabularum: Bocat. lib. 10. cap. 6. libr. 11. cap. 40. Ouid. 13. in contentione Aiax Vlyssem notat his verbis:*

Optima nunc sumat, qui sumere noluit vlla.

Et rursus:

Atq; vtinam aut verus furor ille, aut creditus esset,
Nec comes huc Phrygias vnquã venisset ad arces
Hortator scelerum, *&c.* — *Nota est fabula ex antiquo poëta. Versus ea de re Cic. lib. 3. Offic. recitat.*

ΜΑΚΡΟΒΙΟΥ *MACROBII.*

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

CAtalogus est μακροβίων, hoc est eorum qui ad longam ætatem peruenerunt: quem natalicij muneris loco Quintillo cuidam mittit, somnio ad hoc faciendũ, vt ipse ait, admonitus. Recenset autem principiò totas hominum

hominum nationes ac genera quæ diutissimè vixerint: deinde transitione ad singulos facta, reges primùm ac principes, deinde & Philosophos, & Historicos, & Oratores, & Poëtas, & Grammaticos qui quàm maximè longæui fuisse perhibentur, annumerat. Orditur autem à causa qua ad hoc scriptum impulsus fuit, addita etiam commendatione operis ab vtilitate, quam ex huius lectione percepturus sit Quintillus.

ΟΝῦν τὶ τοῦτο, λαμπρότατε Κυϊντίλλε, κελευσθεὶς προσφέρω σοι δῶρον, τοὺς μακροβίους· παλαὶ μὲν τὸ ὄναρ ἰδὼν, καὶ ἱστορήσας τοῖς φίλοις, ὅτε ἐτίθεσο τῷ δευτέρῳ σου παιδὶ τοὔνομα. συμβαλεῖν δὲ οὐκ ἔχων, τίνας ὁ θεὸς κελεύει μοι προσχέρειν σοὶ τοὺς μακροβίους, τότε μὲν ἠυξάμην τοῖς θεοῖς ἐπὶ μήκιστον ὑμᾶς βιῶναι, σέ τε αὐτὸν, καὶ παῖδας τοὺς σοὺς, τοῦτο συμφέρειν νομίζων, καὶ σύμπαντι μὲν τῶν τῶν ἀνθρώπων γένει, πρὸ δὲ τῶν ἁπάντων, αὐτῷ τε ἐμοὶ, καὶ πᾶσι τοῖς ἐμοῖς. καὶ γὰρ κἀμοί τι ἀγαθὸν ἐδόκει προσημαίνειν ὁ θεός.

Omniũ numeris [a] *loco, clarissime Quintille, iussus apporto tibi longæuos: somnium inquam, quod iam olim vidi, & amicis narraui meis, quo die minori natũ filio tuo nomen indidisti. Cùm autem nulla coniectura potuissem assequi, quòsnam Deus hoc somnio longæuos tibi me afferre mandaret, equidem deos id temporis precatus sum, vt vitam quàm longissimam tu, & filij tui traduceretis, ratus scilicet hoc profuturum cùm vniuerso generi hominum, tum præ cæteris mihi, & meis omnibus. Siquidem hoc ipso mihi quiddam felicitatis Deus visus est prædicere.*

Conside-

σκοποῦντι δὲ κατ' ἐμαυτὸν, εἰς διάνοιαν ἦλθον, ἄνδρὶ τοιούτῳ, τοὺς θεοὺς ἀνδρὶ περὶ παιδείαν ἔχοντι ταῦτα πολλάκις συνεῖναι, ἐπιλαβεῖν τι προσφέρειν δι' ὧν ἐκ τέχνης. ταύτῃ οὖν ἀσιωτάτῃ νομίζων τιμᾶν τῶν σῶν γενεθλίων ἡμέραν, δίδωμί σοι τοὺς ἑορτασμένους ἐς μακρὸν γῆρας ἀφικέσθαι ἐν ὑγιαινούσῃ ψυχῇ, καὶ ὁλοκλήρῳ τῷ σώματι. καὶ γὰρ ἄρα καὶ ὄφελον γνοίζω τί σοι ἐκ τοῦ συγγράμματος διαπλοῦν. τὸ μὲν εὐθυμίας, καὶ ἐλπὶς ἀγαθὰ, καὶ αὐτὸν ἐπὶ μήκιστον διώσασθαι βίωνα· τὸ δὲ διδασκαλίας ἐκ παραδειγμάτων, ἐπιννοίας, ὅτι οἱ μάλιστα ἑαυτῶν ἐπιμέλειαν ποιησάμενοι, κατά τε σῶμα καὶ κατὰ ψυχὴν, οὗτοι δὲ ἐς μακρότατον γήρας ἦλθον, σὺν ὑγείᾳ παντελεῖ. Νέστορα μὲν οὖν, τὸν σοφώτατον τῶν Ἀχαιῶν, ἐπὶ πᾶσι παρατεῖναι γενεὰς Ὅμηρος λέγει, ὃν σωίσησιν ἡμῖν γεγυμνασμένον ἄεισι

Considerāti autem apud animum meum, venit in mentem, vt par erat homini liberalibus disciplinis versanti, deos hæc mihi præcepisse, vt aliquod eruditū opusculum, & ab ingenuis artibus profectum ad te deferrem. [b] Hanc itaq; aptissimam natalicijs muneribus offerēdi diem existimans, eos tibi dedico, quos ad longam senectutem sana mente & integris corporis viribus peruenisse comperimus. Fortassē autē ex huius libelli lectione gemina ad te peruenire potest vtilitas: vna, vt & alacritatem animo & optimam spem concipias, & te posse quàm diutissimè viuere: altera, qua institutionem ab exemplis capias, cognitis ijs qui posteaquā maximam sui curam habuerunt, corporis pariter & animi ratione habita, summā senectutem sine omni corporis incommodo sunt consequuti. [c] Homerus igitur Nestorem principum Achiuorum sapientissimum vitam suam tribus seculis produxisse scribit, quem nobi

καὶ ψυχῇ καὶ σώματι· καὶ Τειρεσίαν δὲ τὸν μάντιν ἡ τραγῳδία μέχρις ἓξ γενεῶν παρατεῖναι λέγει. πιθανὸν δ' ἂν εἴη, ἄνδρα θεοῖς ἀνακείμενον, καὶ καθαρωτέρᾳ διαίτῃ χρώμενον, τὸν Τειρεσίαν ἐπὶ μήκιστον βιῶναι, καὶ γένη δὲ ὅλα μακρόβια ἱστορεῖται διὰ τὴν δίαιταν, ὥσπερ Αἰγυπτίων οἱ καλούμενοι ἱερογραμματεῖς. Ασσυρίων δὲ καὶ Αράβων οἱ ἐξηγηταὶ τῶν μύθων· Ἰνδῶν δὲ οἱ καλούμενοι Βραχμᾶνες, ἄνδρες ἀκριβῶς φιλοσοφίᾳ σχολάζοντες, καὶ οἱ καλούμενοι δὲ Μάγοι, γένος τοῦτο μαντικὸν, καὶ θεοῖς ἀνακείμενον· παρά τε Πέρσαις καὶ Πάρθοις, καὶ Βάκτροις καὶ Χωρασμίοις, καὶ Αρείοις, καὶ Σάκαις, καὶ Μήδοις, καὶ παρὰ πολλοῖς ἄλλοις βαρβάροις ἐρρωμένοι τέ εἰσι, καὶ πολυχρόνιοι, διὰ τὸ μαγεύειν διαιτώμενοι καὶ αὐτοὶ ἀκριβέστερον. ἤδη δὲ καὶ ἔθνη ὅλα μακροβιώτατα. ὥσπερ Σή-

& animo & corpore exercitatum commendat. Et Tiresiam vatem poëtæ tragici ad sex vsq; ætates hominum vitam prorogásse perhibent. Credibile est autem, virum dijs immortalibus sacrum, & moderatiore viuendi ratione vtentem, longissima vita fuisse functum. Quin omnes nationes propter victus rationem longæuæ fuisse inueniuntur: cuiusmodi sunt Aegyptiorum sacri scribæ, & apud Assyrios & Arabas fabularum interpretes, & apud Indos Brachmanes, ad amussim philosophiæ studijs vacantes. Præterea quos Magos vocant, genus illud vatidicum, & dijs dicatum. Insuper apud Persas, & Parthos, & Bactros, & Chorasmios, & Sacas, & Medos, aliasq; multas gentes barbaras, qui & firma corporis valetudine sunt præditi, & valde diuturni, cum beneficio magicæ quam exercent, tum quòd & ipsi accurata victus ratione vtantur. Iam verò gentes quoq; ætate omnium longissima vtētes, ex quibus sunt Se-

res

ρεις μὲν ἱστοροῦσι μέχρι τριακοσίων ζῆν ἐτῶν· οἱ μὲν τῷ ἀέρι, οἱ δὲ τῇ γῇ τὴν αἰτίαν τοῦ μακροῦ γήρως πεσιθέντες, οἱ δὲ καὶ τῇ διαίτῃ· ὑδροποτεῖν γάρ φασι τὸ ἔθνος τοῦτο σύμπαν. καὶ Αθῶτας δὲ μέχρι τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἐτῶν βιοῦν ἱστόρηται. καὶ τοὺς Χαλδαίους ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη βιοῦν λόγος. τούτους μὲν καὶ κριθίνῳ ἄρτῳ χρωμένους, ὡς ὀξυδορκίας τοῦτο φάρμακον· οἷς γε φασὶ δὲ τὴν τοιαύτην διαίταν, καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις, ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐῤῥωμένας εἶναι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν περί τε τῶν μακροβίων γενῶν καὶ τῶν ἐθνῶν ἃ τινά φασιν ὡς ἐπὶ πλεῖστον διαγίγνεσθαι χρόνον, οἱ μὲν διὰ τὴν γῆν καὶ τὸν ἀέρα, οἱ δὲ διὰ τὴν διαίταν, οἱ δὲ καὶ δι' ἄμφω. ἐγὼ δ' ἄν σοι δικαίως τὴν ἐλπίδα ῥᾳδίως παράσχοιμι ἱστορήσας, ὅτι καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ κατὰ πάντα ἀέρα

res, ad trecentos annos vsque viuere, memoriæ proditum est. Cuius rei causam nonnulli temperato aëri, nonnulli naturæ terræ, alij rationi viuendi assignant. Siquidem aiunt omnes illas nationes tantùm aquam potare. Compertum est autem Athotas quoque centum & triginta annos viuere, & Chaldæos vltra centum annos egredi fama est, & eosdem hordeaceo pane vti, tanquam perspicacitatis pharmaco. Quibus perhibent ob hanc ipsam victus rationem alios quoque sensus quàm cæteris hominibus esse validiores. Sed hæc de nationib9 longæuis, & gentibus quas plurimum ætatis aiunt viuere, nonnulli propter situm terræ, nonnulli propter aëris temperiem, nonnulli propter rationē victus, nonnulli autem propter vtrunque. Cæterùm ego iure optimo longè meliorem spem tibi ostendam, si planum fecero, homines vbique terrarum & gentium, & sub quouis

ἀέρα μακρόβιοι γεγόνασιν ἄνδρες, οἱ γυμνασίοις τοῖς καθήκουσι, καὶ διαίτῃ τῇ ἐπιτηδειοτάτῃ πρὸς ὑγίειαν χρώμενοι. διαίρεσιν δὲ τοῦ λόγου ποιήσομαι τὴν πρώτην, κατὰ γένη τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνδρῶν· καὶ πρῶτον μὲν τοὺς βασιλικοὺς καὶ στρατηγικοὺς ἄνδρας ἱστορήσω, ὧν ἕνα καὶ ὑποθήσομαι μεγάλης, θεοτάτου αὐτοκράτορος τύχης ἐς τὴν τελειοτάτην ἀγαγοῦσα τάξιν, ὑπηρέτησε τὰ μέγιστα τῇ οἰκουμένῃ τῇ ἑαυτοῦ· οὕτω γὰρ ἂν ἀπείρων καὶ σὺ τῶν μακροβίων ἀνδρῶν πρὸς τὸ ὅμοιον τῆς ἕξεως καὶ τῆς τύχης, ἑτοιμότερον ἐλπίσειας γῆρας ὑγιαινὸν καὶ μακρὸν καὶ ἅμα γηλόσας, ἐργάσῃ σαυτῷ τῇ διαίτῃ μίγιστόν τι ἅμα καὶ ὑγιαινότατον βίον. Πομπίλιος Νουμᾶς, ὁ εὐδαιμονέστατος τῶν Ρωμαίων βασιλέων, καὶ μάλιστα περὶ τὴν θεραπείαν τῶν θεῶν ἀσχοληθεὶς ὑπὲρ ὀγδοήκοντα ἔτη βιβιωκέναι ἱστορεῖται. Σέρβιος δὲ Τύλλιος,

aëre degentes, ad summam senectutem peruenire, qui commodis exercitationibus, & conuenientem sanitati viuendi rationem sectantur. [d] Facta autem huius narrationis sectione, primùm obseruatis virorum studijs, initiò Reges & virtute imperatoria claros homines memorabo, quorum vnum summæ religionis pietas ad perfectissimum ordinè perducens, maximis beneficijs imperium & terram ipsius affecit. Ad hunc modum & tu longæuorum omnium naturæ & fortunæ animaduersione intentus, tanto promptius sperare poteris senectutem sanam & longam: & parè studio hos ipsos æmulatus, tibi ipse longissimam & proue&lisimâ vitam ratione vitæ&lus praeueris. Numa Pompilius Romanorum regum longè felicissimus: ac Deorũ cultui dedititissimus, supra octoginta annos vixisse traditur. Seruius autem Tullius & ipse

Ρωμαίων καὶ οὗτος βασιλεὺς, ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη καὶ αὐτὸς βιώσας ἱστορεῖται Ταρκυνίος δὲ, ὁ τελευταῖος Ρωμαίων βασιλεὺς, φυγαδευθεὶς, καὶ ἐπὶ Κύμης διατρίβων, ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα ἔτη λέγεται σεῤῥότατα βιῶσαι. Οὗτοι μὲν οὖν Ρωμαίων βασιλεῖς· οἷς συνάψω καὶ τοὺς λοιποὺς βασιλέας, τοὺς εἰς μακρὸν γῆρας ἀφικομένους, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ἑκάστου. ἐπὶ τέλει δὲ τοι καὶ τοὺς λοιποὺς Ρωμαίων, τοὺς εἰς μήκιστον γῆρας ἀφικομένους προσαναγράψω, προσθεὶς ἅμα καὶ τοὺς κατὰ τὴν λοιπὴν Ιταλίαν ἐπὶ πλεῖστον βιώσαντας. ἀξιόλογος γὰρ ἔλεγχος, ἡ ἱστορία τῶν διαβάλλειν πειρωμένων τὸν ἐνταῦθα ἀέρα, ὥστε καὶ ἡμᾶς χρηστοτέρας ἔχειν τὰς ἐλπίδας, τελείους ἡμῖν τὰς εὐχὰς ἔσεσθαι. πρὸς τὸ εἰς μήκιστόν τε καὶ λιπαρὸν, τὸν πάσης γῆς καὶ θαλάττης δεσπότην, γῆρας ἀφικέσθαι, τῇ ἑαυτοῦ οἰκουμένῃ βασιλεύοντα ἤδη, καὶ γέροντα.

& ipse Romanorum rex, similiter vltra octoginta annos vixisse dicitur. Tarquinius nouissimus rex Romanorũ eiectus in exilium: cùm is consenuit, ac vltra nonaginta annos firmissima valetudine vsus vixisse perhibetur. Et hi Romanorum reges fuêre: quibus & reliquos reges adiungam, qui ad ultimam senectutem peruenerunt, demonstratis etiam illorum exercitationibus. In calce autem reliquos etiam Romanorum ad longissimam senectutem delatos adscribam, adiectis etiam cæteris Italiæ populis qui diutissimè vixerunt. Etenim qui sola historia nostratem aërem calumniantur, probabilibus argumentis refelli possunt, adeò vt meliorem spem habere liceat, fore vt perfecti voti compotes fiamus, & longissimam ac plenissimam tota terra mariq; dominantem senectutem, iamque in suis locis regnantem & senescentem consequamur.

Αργανθώνιος μὲν οὖν, Ταρτησίων βασιλεὺς, πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη βιῶναι λέγεται, ὡς Ηρώδοτος ὁ λογοποιὸς καὶ ὁ μελοποιὸς Ανακρέων· ἀλλὰ τοῦτο μὲν μῦθος τισὶ δοκεῖ. Αγαθοκλῆς δὲ, ὁ Σικελίας τύραννος, ἐτῶν ἐνενηκοντα πέντε τελευτᾷ, καθάπερ Δημοχάρης καὶ Τίμαιος ἱστοροῦσιν. Ἱέρων δὲ, ὁ Τυρακουσίων τύραννος δύο καὶ ἐνενήκοντα ἐτῶν γενόμενος, ἐτελεύτα νοσῶν, βασιλεύσας ἑβδομήκοντα ἔτη, ὥσπερ Δημήτριός τε ὁ Καλλισιανὸς, καὶ ἄλλοι λέγουσιν. Αντέας δὲ Σκυθῶν βασιλεὺς, μαχόμενος πρὸς Φίλιππον περὶ τὸν Ιστρον ποταμὸν, ἔπεσεν ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα ἔτη γεγονώς. Βάρδυλις δὲ, ὁ Ιλλυριῶν βασιλεὺς, ἀφ' ἵππου λέγεται μάχεσθαι ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον πολέμῳ, εἰς ἐνενήκοντα τελῶν ἔτη. Τήρης δὲ, ὁ Δρυσῶν βασιλεὺς καθάφησι Θεόπομπος, δύο καὶ ἐνενήκοντα ἐτῶν ἐτελεύτησεν.

Proinde [e] *Arganthonius Tartesiorum rex centum & quinquaginta annos vixisse traditur, authoribus Herodoto historico, & Anacreonte poëta lyrico: tametsi hoc quibusdam fabulosum videatur. Agathocles Siciliæ tyrānus annos quinque & nonaginta egressus fato functus est, sicut Demochares & Timæus literis prodiderunt.* [f] *Hieron quoque Syracusanorum tyrannus duos & nonaginta annos natus, morbis tandem absumptus obijt, cùm regnasset annos septuaginta, sicut Demetrius Callistianus & alij memorant. Anteas autem rex Scytharum, qui ad Istrum fluuium cum Philippo confligens in pugna occubuit, vltra nonaginta annos egressus est. Bardylis verò rex Illyricorum, qui ex equo in eo quod gessit cōtra Philippum bello pugnâsse dicitur, nonaginta annos compleuit. Teres rex Drysorum, authore Theopompo, duos & nonaginta annos agens mortuus est.*

Anti=

Αντίγονος δὲ ὁ Φιλίππου, ὁ μονόφθαλμος, βασιλεύων Μακεδόνων, περὶ Φρυγίαν μαχόμενος Σελεύκῳ καὶ Λυσιμάχῳ, τραύμασι πολλοῖς περιπεσὼν, ἐτελεύτησεν ἐτῶν ἑνὸς καὶ ὀγδοήκοντα, ὥσπερ ὁ συστρατευόμενος αὐτῷ Ιερώνυμος ἱστορεῖ. καὶ Λυσίμαχος δὲ Μακεδόνων, βασιλεὺς, ἐν τῇ πρὸς Σέλευκον ἀπώλετο μάχῃ, ἔτος ὀγδοήκοντα ὢν τελῶς, ὡς ὁ αὐτός φησιν Ιερώνυμος. Αντίγονος δὲ, ἡὸς μὲν ἦν Δημητρίου, ἡωνὸς δὲ Αντιγόνου τοῦ μονοφθάλμου, οὗτος τέσσαρα καὶ τεσσαράκοντα Μακεδόνων ἐβασίλευσεν ἔτη· ἐβίωσε δὲ ὀγδοήκοντα, ὡς Μήδιός τε ἱστορεῖ, καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς. ὁμοίως δὲ καὶ Αντίπατρος ὁ Ιολάου, μέγιστον δυνηθεὶς, καὶ ἐπιτροπεύσας πολλοὺς Μακεδόνων βασιλέας, ὑπὲρ ὀγδοήκοντα ἔτη οὗτος ζήσας, ἐτελεύτα τὸν βίον. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου, ὁ τῶν καθ' ἑαυτὸν εὐδαιμονέστατος βασιλέων, Αἰγύπτου

Antigonus autem Philippi filius luscus rex Macedonũ, in Phrygia cum Seleuco & Lysimacho confligens, multis acceptis vulneribus collapsus, annos vno & octogesimo vitam finiuit, sicut narrat Hieronymus, qui cum eo militauit. Porrò Lysimachus & ipse rex Macedoniæ, in pugna contra Seleucũ suscepta occubuit, octogesimum annum consequutus, vt idem Hieronymus testatur. [g] *Antigonus verò filius Demetrij, Antigoni Lusci nepos, quatuor & quadraginta annos regnum Macedoniæ tenuit: vixit autem octoginta, sicut Medius & alij scriptores testantur. Consimiliser &* [h] *Antipater patre Iolao genitus, maxima fultus potentia, & qui multorum regum Macedoniæ tutelam egit, vltra octogesimum annum egressus excessit è vita.* [i] *Ptolemæus autem Lago patre natus, inter reges propria fortuna felicissimus, imperauit*

Αἰγύπτου δὲ ἐβασίλευσε, τέσσαρα καὶ ὀγδοήκοντα βίωσας ἔτη. ζῶν δὲ παρέδωκε τὴν ἀρχὴν, πρὸ δυοῖν ἐτοῖν τῆς τελευτῆς, τῷ Πτολεμαίῳ τῷ ἡῷ, Φιλαδέλφῳ ἐπίκλησιν, ὅστις διεδέξατο τὴν πατρῴαν βασιλείαν ἀδελφῶν. Φιλαίτερος ἐ, πρῶτος δὲ ἐκτήσατο τὴν περὶ Πέργαμον ἀρχὴν, καὶ κατέσχεν, εὐνοῦχος ὢν, κατέστρεψε ἐ τὸν βίον, ὀγδοήκοντα ἐτῶν γενόμενος. Ἄτταλος δὲ, ὁ ἐπικληθεὶς Φιλάδελφος, τῶν Περγαμηνῶν καὶ οὗτος βασιλεύων, πρὸς ὃν καὶ Σκηπίων ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς ἀφίκετο, δύο καὶ ὀγδοήκοντα ἐτῶν ἐξέλιπε τὸν βίον. Μιθριδάτης δὲ, ὁ Πόντου βασιλεὺς, ὁ προσαγορευθεὶς Κτίστης, Ἀντίγονον τὸν μονόφθαλμον φεύγων, ἐπὶ Πόντου ἐτελεύτησε, βιώσας ἔτη τέσσαρα καὶ ὀγδοήκοντα, ὥσπερ Ἱερώνυμος ἱστορεῖ, καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς. Ἀριαράθης δὲ, ὁ Καππαδοκῶν βασιλεὺς, δύο μὲν καὶ ὀγδοήκοντα ἔζησεν ἔτη, ὡς Ἱερώνυμος ἱστορεῖ· ἐδυνήθη δὲ ἴσως καὶ ἐπὶ πλέον διαγενέσθαι, ἀλλ' ἐν τῇ πρὸς

Aegypto annos octoginta natus. Viuus aũt tradidit imperium duobus annis antequam moreretur, Ptolemæo filio, cui cognomentum fuit [k] *Philadelpho. qui & paternum regnũ à fratribus sortitus est. Philæteros, qui primus cõdendi circa Pergamũ principatus author fuit, & eundem cum esset Eunuchus obtinuit, mortuus est octoginta annos natus. Attalus aũt cognominatus Philadelphus, & hic rex Pergamenorum, ad quẽ etiã Scipio Romanorum Imperator venit, duos & octoginta annos agens, vitã reliquit.* [l] *Mithridates rex Ponti, Ctistes appellatus, Antigonum Luscũ fugiens, in Põto mortuus est, cum egisset annos quatuor & octoginta, sicut Hieronymus & alij scriptores prodiderũt. Ariarathes rex Cappadocũ Hieronymi testimonio duo & octoginta annos vixit: atq; hauddubiè ad grandiorem ætatẽ peruenire potuisset, nisi in pugna contra*

Perdic-

Περδίκκαν μάχη ἁλοὺς ἡττηθεὶς ἀνασκολοπίσθη. Κῦρος δὲ ὁ Πέρσων βασιλεὺς, ὁ παλαιὸς, ὡς λέγουσιν οἱ Περσῶν καὶ Ἀσσυρίων ὅροι, οἷς καὶ Ὀνησίκριτος, ὁ τὰ περὶ Ἀλεξάνδρου συγγράψας, συμφωνῆσαι δοκεῖ, ἐπανορθώσεως τῆς ἱστορίας τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἐπὶ ἔτεσιν ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντα ἐβασίλευσε· καὶ ἐπὶ τούτου ἕνα ἕκαστον τῶν φίλων μαθεῖν δι' ἐτῶν πλείστων διαφθαρμένους, ὑπὸ Καμβύσου τοῦ υἱοῦ, ὃν φάσκοντος Καμβύσου κατὰ πρόσταγμα τοῦ ἐκείνου ταῦτα πεποιηκέναι, τὸ μέν τι πρὸς τὴν ὠμότητα τοῦ γονέως ἐκβληθεὶς, τὸ δέ τι, ὡς παρανομοῦντα αὐτὸν αἰτιασάμενος, ἀθυμήσας ἐτελεύτα τὸν βίον. Ἀρταξέρξης, ὁ Μνήμων ἐπικληθεὶς, ἐφ' ὃν Κῦρος ὁ ἀδελφὸς ἐστράτευσε, βασιλεύων ἐν Πέρσαις ἐτελεύτησε νοσῶν, ἐξ ἧς ὀγδοήκοντα ἐτῶν γεγόνως. ὃς δὲ Δάνων ἴσορρέπει, τεσσάρων καὶ ἐνενήκοντα, Ἀρταξέρξης, ἔτη Περσῶν βασιλεύς, ὃν φησιν ἐπὶ τῶν πατέρων τῶν ἑαυτῆς Ἰσίδωρος, ὁ Χαρακηνὸς

Perdiccam vitus captus, & in crucem sublatus fuisset. Maior autem Cyrus rex Persarum, sicut Persæ & Assyriorum historiæ loquuntur, quibus etiam suffragari videtur Oresicritus, qui res gestas Alexandri Magni in historiam contulit, centesimũ annum assequutus, requirebat vnumquenq; amicorum: quorum cùm plurimos à filio suo Cambyse interemptos comperisset, ac[m] Cambyses ipsius iussu hoc ipsum se fecisse fateretur, partim ob filij crudelitatem probrosè affectus, partim se ipse tanquam iustitiæ & legum violatorem accusans, maxima tristitia conturbatus vitam finiuit. [n] Artaxerxes Mnemonis cognomentũ sortitus, cõtra quẽ Cyrus frater exercitum duxit, imperium Persarũ obtinens, morbis cõsumptus decessit, annos sex & octoginta natus: sed vt Dinõ scribit, quatuor & nonaginta. Artaxerxes alter Persarum rex, quẽ patrum suorum memoria Isidorus Characenus

κηνὸς συγγραφεὺς, βασιλεύειν ἔτη τρία καὶ ἐνενήκοντα βιὸς, ἐπιβουλῇ τὰ δελφοῦ Γωσίθρου ἐδολοφονήθη. Σιναρθοκῆς δὲ, ὁ Παρθναίων βασιλεὺς, ἔτος ὀγδοηκοστὸν ἤδη γογονὼς, ἀπὸ Σακαυράκων Σκυθῶν καταχθεὶς, βασιλεύειν ἤρξατο, καὶ ἐκασίλευσεν ἔτη. Τιγράνης δὲ, ὁ Αρμενίων βασιλεὺς, πρὸς ὃν Λούκουλλος ἐπολέμησε, πέντε καὶ ὀγδοήκοντα ἐτῶν ἐτελεύτα νόσῳ. Υσπασίνης δὲ ὁ Χάρακος, καὶ τῶν κατ' ἐρυθρὰν τόπων βασιλεὺς, πέντε καὶ ὀγδοήκοντα ἐτῶν, νοσήσας ἐτελεύτησε. Τήραιος δὲ, ὁ μετ' Υσπασίνην τρίτος βασιλεύσας, δύο καὶ ἐνενήκοντα βιὸς, ἐτελεύτα νόσῳ. Αρτάβαζος δὲ, ὁ μετὰ Τήραιον ἕβδομος βασιλεύσας Χάρανος, ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα ἐτῶν, καταχθεὶς ἀπὸ Πάρθων, ἐβασίλευσε. καὶ Μνασκίρης δὲ, βασιλεὺς Παρθναίων, ἓξ καὶ ἐνενήκοντα ἔζησεν ἔτη· Μασσινισσᾶς δὲ, Μαυρουσίων βασιλεὺς, ἐνενήκοντα ἐβίωσεν ἔτη.

cenus historicus regnâsse tradit, cùm annos tres & nonaginta vixisset, insidijs fratris Gosethræ clàm obtruncatus est. Sinarthocles autem rex Parthyæorum annos nonaginta iam natus, à Sacauracis Scythis reductus ab exilio regnare incœpit, & regnauit annos septem. At Tigranes rex Armeniorum, cōtra quem Lucullus pugnauit, quinto & octogesimo anno morbo consumptus perijt. Hyspasines Characenorum & regionū mari rubro adiacentium rex, quinto & octogesimo anno morbo correptus decessit. Tereus tertius post Hyspasinem earum nationum rex, cùm vixisset duos & nonaginta annos, morbo perijt. Artabazus autem, qui septimus post Tiræum Characenorum regnum tenuit, sex & octoginta annos reductus à Parthis ab exilio regnauit. Et Mnascires rex Parthyæorum sex & nonaginta annos vixit. Masinissa verò rex Mauritaniæ nonaginta annos vixit.

Asandrus

Ἀσανδρος δὲ, ὁ ἀπὸ τοῦ θεοῦ Σεβαστοῦ, ἀντὶ ἐθνάρχου βασιλεὺς ἀναγορευθεὶς Βοσπόρου, περὶ ἔτη ὢν ἐνενήκοντα, ἱππομάχων καὶ πεζομάχων οὐδενὸς ἥττων ἐφάνη. ὡς δὲ ἑώρα τοὺς ἀπὸ τῇ μάχῃ Σκειβωνίῳ πεσιθεμένους, ἀπρεσχόμενος σιτίων ἐτελεύτησε, βιοὺς ἔτη τρία καὶ ἐνενήκοντα. Γόαισος δὲ, ὥς φησιν Ἰσίδωρος ὁ Χαρακηνὸς, ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ ἡλικίας ὁ Μάνων τῆς ἀρωματοφόρου βασιλεύσας, πεντεκαίδεκα καὶ ἑκατὸν γεγονῶς ἐτῶν, ἐτελεύτησε νόσῳ. Βασιλέας μὲν οὖν τοιούτους ἱστορήκασι μακροβίους οἱ πρὸ ἡμῶν. ἐπεὶ δὲ καὶ φιλόσοφοι, καὶ πάντες οἱ περὶ παιπείαν ἔχοντες, ἐπιμέλειάν πως καὶ οὗτοι ποιούμενοι ἑαυτῶν, εἰς μακρὸν γῆρας ἦλθον. ἀναγράψωμεν καὶ τούτων τοὺς ἱστορημένους, καὶ πρώτους γε φιλοσόφους. Δημόκριτος μὲν ὁ Ἀβδηρίτης, ἐτῶν γεγονὼς τεσσάρων καὶ ἑκατὸν, ἀπρεσχόμενος τροφῆς, ἐτελεύτα.

Asandrus autem à diuo Augusto loco Etnarchi rex Bospori declaratus, annũ agens nonagesimum, & equestri & pedestri pugna nullo inferior vspiam est conspectus. Qui vt animaduertit Scribonio rem militarem commendatam, cibo abstinens diem suum obijt, cùm vixisset annos tres & nonaginta. Goæsus, vt Isidorus auctor est, Characene regnum tenuit, quo tẽpore Mano quoq; imperauit Arabibus, centum & quindecim annos natus, postremùm morbo perijt. Tot igitur ante nostram memoriam memorandæ senectutis reges fuisse maiores nostri literis prodiderunt. His annumerãtur Philosophi, & omnes qui ingenio & eruditione præstantes fuerunt, qui aliqua sui cura habita, ad extremam senectutem peruenerunt. Eos itaq; quos multa lectione didicimus, perscribemus: ac initiò quidem [o] *Philosophos* [p] *quorum Democritus Abderites centum & quatuor annos natus, cùm alimento abstineret, mortuus est.*

[q] Xeno-

Ξενόφιλος δὲ ὁ μουσικὸς, ὥς φησιν Ἀριστόξενος, προσχὼν τῇ Πυθαγόρου φιλοσοφίᾳ, ὑπὲρ τὰ πέντε καὶ ἑκατὸν ἔτη Ἀθήνησιν ἐβίωσε. Σόλων δὲ, καὶ Θαλῆς καὶ Πιττακὸς, οἵ τινες τῶν ἡληθέντων ἑπτὰ σοφῶν ἐγένοντο, ἑκατὸν ἕκαστος ἔζησεν ἔτη. Ζήνων δὲ, ὁ τῆς Στωϊκῆς φιλοσοφίας ἀρχηγὸς, ὀκτὼ καὶ ἐνενήκοντα. ὅν φασιν εἰσερχόμενον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ προσπταίσαντα ἀναφθέγξασθαι· τί με βοᾷς; καὶ ἑποστρέψαντα οἴκαδε, καὶ ἀπρόσχόμενον τροφῆς, τελευτῆσαι τὸν βίον. Κλεάνθης δὲ, Ζήνωνος μαθητὴς καὶ διάδοχος, ἐννέα καὶ ἐνενήκοντα οὗτος γεγονὼς ἔτη, φύμα ἔσχεν ἐπὶ τῇ χείλους, καὶ ἀπρακαρτερῶν, ἐπελθόντων αὐτῷ παρ' ἑταίρων τινῶν γραμμάτων, προσενεγκάμενος τροφὴν καὶ πράξας περὶ ὧν ἠξίουν οἱ φίλοι, ἀπρόσχόμενος αὖθις τροφῆς, ἐξέλιπε τὸν βίον. Ξενοφάνης δὲ, ὁ Δεξίνου μὲν υἱὸς, Ἀρχελάου δὲ τοῦ φυσικοῦ μαθητὴς, ἐβίωσεν ἔτη ἓν καὶ ἐνενήκοντα,

q *Xenophilus Musicus, perhibente Aristoxeno, Pythagoricæ philosophiæ candidatus, vltra quinque & centum annos Athenis vitam traduxit. Solon autem, & Thales, & Pittacus, qui è septem sapientum numero fuerunt, centum annos vnusquisque vixit.* r *Zenon verò Stoicæ philosophiæ auctor & princeps, octo & nonaginta. Hunc aiunt in concionem prodeuntem offenso pede exclamasse: Quid me vocas? & domum reuersum inedia vitam finîsse.* s *Cleanthes Zenonis discipulus & successor, nouem & nonaginta annos natus, & tuberculum in labijs habuit. Cumq; decreuisset inedia vitam absumere, allatæ sunt ei ab amicis literæ. Ac mox adhibito cibo, & perfectis amicorum postulatis, iterum cibo abstinens, vita defunctus est. Xenophanes autem Dexino patre natus, Archelai physici auditor, vnum & nonaginta annos vixit*

Xeno-

Ξενοκράτης δὲ, Πλάτωνος μαθητὴς γενόμενος, τέσσαρα καὶ ὀγδοήκοντα. Καρνεάδης δὲ, ὁ πρωτέρας ἀκαδημίας ἀρχηγὸς, ἔτη πέντε καὶ ὀγδοήκοντα. Χρύσιππος ἦν καὶ ὀγδοήκοντα. Διογένης δὲ, ὁ Σελευκεὺς, ἀπὸ Τίγριος, Στωϊκὸς φιλόσοφος, ὀκτὼ καὶ ὀγδοήκοντα. Ποσειδώνιος ὁ Ἀπαμεὺς τῆς Συρίας, νόμῳ μὲν Ῥόδιος, φιλόσοφός τε ἅμα καὶ ἱστορίας συγγραφεὺς, τέσσαρα καὶ ὀγδοήκοντα. Κριτόλαος ὁ περιπατητικὸς ὑπὲρ δύο, καὶ ὀγδοήκοντα· Πλάτων μὲν ὁ ἱερώτατος ἦν καὶ ὀγδοήκοντα. Ἀθηνόδωρος Σάνδων Ταρσεὺς, Στωϊκὸς, ὃς καὶ διδάσκαλος ἐγένετο Καίσαρος Σεβαστοῦ θεοῦ, ὑφ' οὗ ἡ Ταρσέων πόλις καὶ φόρων ἐκτέθη, δύο καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη βιοὺς, τετελεύτηκεν ἐν τῇ πατρίδι· καὶ τιμὰς ὁ Ταρσέων δῆμος αὐτῷ κατ' ἔτος ἕκαστον ἀφιέρωκε, ὡς ἥρωι. Νέστωρ δὲ Στωϊκὸς ἀπὸ Ταρσοῦ, διδάσκαλος Καίσαρος Τιβερίου, ἔτη δύο καὶ ἐνενήκοντα Ξενο-

Xenocrates Platonis discipulus, quatuor & octoginta. Carneades nouæ Academiæ fundator, annos quinq; & octoginta. Chrysippus vnum & octoginta. Diogenes autem Seleucus Tigrius, Stoicæ sectæ philosophus, duodenonaginta. [t] Posidonius Apamea Syriæ oriundus, lege autem philosophus Rhodius, pariter & historicus, octoginta quatuor. Critolaus Peripateticus vltra duos & octoginta. [u] Plato philosophorum sanctissimus, vnum & octoginta. Athenodorus Sandonis Tarsensis, qui fuit Cæsaris Augusti præceptor, cuius precibus Tarsis ciuitas vectigalibus leuata est, duos & octoginta annos agens mortuus est in patria. Huic Tarsensis populus quotannis solennes honores vt heroi persoluit. Nestor verò Stoicus, & hic à Tarso ortum trahens, præceptor Cæsaris Tiberij, duos & nonaginta. Xeno-

phon

φῶν δὲ ὁ Γρύλλου ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα ἐβίωσεν ἔτη. οὗτοι μὲν φιλοσόφων οἱ ἔνδοξοι. συγγραφέων δὲ Κτησίβιος μὲν, ἑκατὸν εἴκοσι τεσσάρων ἐτῶν, ἐν Περιπάτῳ ἐτελεύτησεν, ὡς Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς ἱστορεῖ. Ἱερώνυμος δὲ, ἐν πολέμοις γενόμενος καὶ πολλοὺς βαμάτους ὑπομείνας καὶ τραύματα, ἔζησεν ἔτη τέσσαρα καὶ ἑκατὸν, ὡς Ἀγαθαρχίδης ἐν τῇ ἐννάτῃ τῶν περὶ τῆς Ἀσίας ἱστοριῶν λέγει. καὶ θαυμάζει γε τὸν ἄνδρα, ὡς μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας ἄρτιον ὄντα ἐν ταῖς συνουσίαις, καὶ πᾶσι τοῖς αἰσθητηρίοις, μηδενὸς γενόμενον τῶν πρὸς ὑγίειαν ἐλλιπῆ. Ἑλλάνικος ὁ Λέσβιος, ὀγδοήκοντα καὶ πέντε καὶ Φερεκύδης ὁ Σύρος ὁμοίως ὀγδοήκοντα καὶ πέντε. Τίμαιος ὁ Ταυρομενείτης ἓξ καὶ ἐνενήκοντα. Ἀριστόβουλος δὲ ὁ Κασανδρεὺς. ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα ἔτη λέγεται βεβιωκέναι. τὴν ἱστορίαν δὲ, τέταρτον καὶ ὀγδοηκοστὸν ἔτος γεγονὼς, ἤρξατο συγγράφειν· ὡς αὐτὸς ἐν

phon Grylli filius vixit vltra nonaginta annos. Et hi celebres fuêre philosophi. Ex scriptoribus autem historicis Ctesibius centum & viginti quatuor annos egressus, inter deambulādum mortuus est, sicut narrat Apollodorus in Chronicis. Hieronymus verò & in bellis versatus, ac nō paucis laboribus & vulneribus affectus, vixit ad annum quartum & centesimum, sicut refert Agatharchides libro nono historiæ Asiaticæ. Ac hominem non mediocriter demiratur, quòd ad summum vsq; vitæ diem valuerit in colloquijs, & in sensibus ad sanitatem necessarijs non defecerit. Helladicus Lesbius octogintaquinque annos vixit. Similiter Pherecydes Syrus quinque & octoginta. Timæus Tauromenites sex & nonaginta. Aristobulus Cassandræus vltra nonaginta annos vixisse fertur, qui historiam suam quartum & octogesimum annum agens orsus est conscribere, id quod ipse in operis sui princi-

ἀρχῇ τῆς πραγματείας λέγει. Πολύβιος δὲ ὁ Λυκόρτα, Μεγαλοπολίτης, ἀγρόθεν ἀνελθὼν, ἀφ' ἵππου κατέπεσε, καὶ ἐκ τούτου νοσήσας, ἀπέθανεν, ἐτῶν δύο καὶ ὀγδοήκοντα. Ὑψικράτης δὲ, ὁ Ἀμισηνὸς συγγραφεὺς, διὰ πολλῶν μαθημάτων γενόμενος, ἔτη δύο καὶ ἐνενήκοντα. Ῥητόρων δὲ Γοργίας, ὅν τινες ὠφιστὴν καλοῦσιν, ἔτη ἑκατὸν ὀκτὼ, τροφῆς δὲ ἀπεσχόμενος, ἐτελεύτησεν· ὅν φασιν ἐρωτηθέντα τὴν αἰτίαν τοῦ μακροῦ γήρως, καὶ ὑγιεινοῦ ἐν πάσαις ταῖς αἰσθήσεσιν, εἰπεῖν, διὰ τὸ μηδέποτε συμπεριενεχθῆναι ταῖς ἄλλων εὐωχίαις. Ἰσοκράτης ἐνενήκοντα καὶ ἓξ ἐτῶν γεγονὼς, τὴν πανηγυρικὸν ἔγραψε λόγον· περὶ ἔτη δὲ ἑνὸς ἀπεθέοντα ἑκατὸν γεγονὼς, ὡς ᾔσθετο Ἀθηναίους ὑπὸ Φιλίππου ἐν τῇ περὶ Χαιρώνειαν μάχῃ νενικημένους, ποτνιώμενος, τὸν Εὐριπίδειον στίχον προσηνέγκατο, εἰς ἑαυτὸν ἀναφέρων·

Σιδώ=

principio testatur. [x] Polybius autem Lycorta parte genitus, Megalopolitanus, rure rediens ab equo delapsus est, quo casu morbo correptus decessit anno secundo & octogesimo: Porrò [y] Hypsicrates Amisenus historicus, vir in multis disciplinis versatus, annos duos & nonaginta vixit. Cæterùm è Rhetoribus [z] Gorgias, quem quidā Sophistam vocant, annum agens octauum & centesimum, inedia vitam finiuit. Hunc interrogatum causam tam longæ senectutis, & valetudinis in omnibus sensibus vigentis, respondisse aiunt, quòd aliorum conuiuia non sit sectatus. Isocrates sex & nonaginta annos natus sermonem scripsit A Panegyricum. Iam verò ingressus annum nonagesimumnonum, cùm accepisset Athenienses in pugna apud Chæroneam commissa à Philippo esse superatos, quiritando Euripideum versiculum recitauit, ad seipsum referens:

Sidonis

Σιδῶνιόν ποτ' ἄστυ Κάδμος ἐκλιπών,

ὡς ἐπαπῶρ, ὡς ἀπολύσαι ἃ Ἔμελλε, ἐξέλιπε τὸν βίον. Ἀπολλόδωρος δέ, ὁ Περγαμηνὸς ῥήτωρ, θεῖος Καίσαρος Σεβαστοῦ διδάσκαλος γενόμενος, καὶ σὺν Ἀθηνοδώρῳ τῷ Ταρσεῖ φιλοσόφῳ παιδεύσας αὐτὸν, ἔζησε ταυτὰ τῷ Ἀθηνοδώρῳ, ἔτη ὀγδοήκοντα δύο. Ποτάμων δέ, ὁ ἄλλος ῥήτωρ, ἔτη ἐνενήκοντα. Σοφοκλῆς ὁ τραγῳδοποιὸς, ῥᾳγα σφυλῆς καταπιὼν, ἀπεπνίγη, πρὸς τὸ ἐνενήκοντα βιοὺς ἔτη. οὗτος ὑπὸ Ἰοφῶντος τοῦ υἱοῦ, ἐπὶ τέλει τοῦ βίου, παρανοίας ἐνεόμενος, ἀνέγνω τοῖς δικασταῖς Οἰδίποδα τὸν ἐπὶ Κολωνῷ, ἐπιδεικνύμενος διὰ τοῦ δράματος, ὅπως ἂν νοῦν ὑγιαίνει· ὡς τοὺς δικαστὰς τὸν μὲν ὑπερθαυμάσαι, καταψηφίσασθαι δὲ τοῦ υἱοῦ ἐκέλευσαν. Κρατῖνος δέ, ὁ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας ποιητὴς, ἐπὶ πρὸς τοῖς ἐνενήκοντα ἔτεσιν ἐμβιώσας, καὶ πρὸς τῷ τέλει τοῦ βίου διδάξας τὴν Πυτί-

Sidonis vrbis alta quondam mœnia

Cadmus relinquens.

Quibus cùm adiecisset, fore vt Græcia in seruitutē prolaberetur, è vita decessit. B *Apollodorus aūt rhetor Pergamenus, Cæsaris Augusti in diuos relati præceptor, quem vnà cū Athenodoro Tarsensi bonis disciplinis imbuit, totidem quod Athenodorus annos, nempe duos & octoginta, vixit. Potamon rhetor nō incelebris, annos nonaginta.* C *Sophocles poëta Tragicus deuorato vuæ acino strangulatus est, cùm egisset annos quinq; & nonaginta. Hic à filio Iophonte sub finem vitæ in ius vocatus, & desipientiæ accusatus, recitauit Iudicibus Oedipum Colonæum, planum faciens ea fabula, quòd sanæ mentis compos esset. Qua audita, Iudices ingenium eius admirati sunt, ac filiū in faniæ damnauerūt.* D *Cratinus aūt poëta Comicus septem supra nonaginta annos vixit, atq; sub finem vitæ cùm docuisset fabulam Pytinen-*

νην, καὶ νικήσας, μετ' οὐ πολὺ ἐτελεύτα. καὶ Φιλήμων δὲ ὁ κωμικὸς, ὁμοίως τῶν Κρατίνῳ, ἑπτὰ καὶ ἐνενήκοντα ἔτη βιοὺς, κατέκει τὸ μὲν ἐπὶ κλίνης κρεμῶν, θεασάμενος δὲ ὄνον τὰ παρασκευασμένα αὐτῶν σύκα κατεσθίοντα, ὥρμησε μὲν εἰς γέλωτα. καλέσας δὲ τὸν οἰκέτην, καὶ σὺν πολλῷ καὶ ἀθρόῳ γέλωτι εἰπὼν προσδοῦναι τῶν ὄνῳ ἀκράτου ῥοφεῖν, ἀποπνιγεὶς ἐπὶ τοῦ γέλωτος, ἀπέθανε. καὶ Επίχαρμος δὲ, ὁ τῆς κωμῳδίας ποιητὴς, καὶ αὐτὸς ἐνενήκοντα καὶ ἑπτὰ ἔτη λέγεται βιῶναι. Ανακρέων δὲ, ὁ τῶν μελῶν ποιητὴς, ἔζησεν ἔτη πέντε καὶ ὀγδοήκοντα. καὶ Στησίχορος δὲ ὁ μελοποιὸς ταυτά. Σιμωνίδης δὲ ὁ Κεῖος ἀπὲρ τὰ ἐνενήκοντα. Γραμματικῶν δὲ Ερατοσθένης μὲν, ὁ Αγλαοῦ, Κυρηναῖος, ὃν οὐ μόνον γραμματικὸν, ἀλλὰ καὶ ποιητὴν ἄν τις ὀνομάσειε, καὶ φιλόσοφον καὶ γεωμέτρην, δύο καὶ ὀγδοήκοντα οὗτος ἔζησεν ἔτη. καὶ Λυκοῦργος δὲ, ὁ νομοθέτης

nen, eáque victor euasisset, haud ita multò pòst est mortuus. Non dissimiliter quoq; E Philemon Comicus septimum & nonagesimũ annum agens decumbebat in lectulo quiescens: qui cùm vidisset asinum ficus sibi præparatas deuorantem, prolapsus in cachinnos, & accersito famulo, multo & vehementi cum risu præcepit asino merum ad sorbendum dari, atque ita risu suffocatus obijt. F Epicharmus autem & ipse poëta Comicus, septem & nonaginta annos vixisse dicitur. Porrò G Anacreon poëta Lyricus vixit annos H quinque & octoginta. Et I Stesichorus poëta Lyricus totidem. K Simonides Cius supra nonaginta. Sedenim ex Grammaticis Eratosthenes Cyrenæus Aglai filius, quem non Grammaticum solùm, sed etiam Poëtam meritò quis vocârit, & Philosophum & Geometram, duos & octoginta annos vixit. Quin etiam L Lycurgus Lacedæmoniorum legum con-

θέτης τῶν Λακεδαιμονίων, πρώτε καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη ζῆσαι ἱστορεῖται Τοσούτους ἐδυνήθη μὲν βασιλέας, καὶ πεπαιδευμένους ἀθροῖσαι. ἐπεὶ δὲ ὑπεσχόμην. καὶ Ρωμαίων τινὰς, καὶ τῶν τὴν Ἰταλίαν οἰκησάντων μακρωβίων ἀναγράψαι, τούτους σοι, θεῶν βουλομένων ἱερώτατε Κυϊντίλλε, ἐν ἄλλῳ δηλώσομεν λόγῳ.

ditor, quinque & octoginta annos vixisse dicitur. Tot impræsentiarum Reges & eruditos homines colligere potui. Quia verò pollicitus sum & Romanorum quosdam longæuos, & Italos, qui ad summam senectutem peruenerunt, perscribere: eos tibi, M Diis volentibus, præstantissime Quintille, in altero libro manifestabimus.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

LVcianus hoc libello accuratiùs eos, qui diu vixerunt, collegit, atq; temperantiam sanitatis conseruatricem, & longæ senectutis autorem & propagatricem esse, breuiter ostendit: qui profectò est non tam festiuus, quàm vtilis, quòd plures hic subinde recenseantur, qui habita ratione victus, floridi ad ipsam vsque ætatis arcem ascenderint. De hominibus longæuis, qui ante diluuium terræ vniuersale vixerunt, vide in Genesi & Iosepho. Plinius libro 7. cap. 48. aliorum quoque facit mentionem. Sic plerique autores sunt, Galenum Medicum centum & quadraginta annos vixisse, & eum tam in cibo quàm in potu adeò abstinentem fuisse, vt nunquam ad satietatem aut comederit, aut biberit: tum ne crudum quicquam gustasse, odoriferum anhelitum semper spirasse, & sine aliquo morbo sola senectute, quamuis & hæc, vt inquit Comicus, morbus est, viribus defectu obiisse.

a SOMNIVM muneris.] *Exordium à causa.* b Hanc itaque.]

itaque.] *Commendatio scripti ab vtilitate.* c Homerus igitur.] *Homerus in Odysseæ tertio Nestori Pyleorũ regi, quem suo opusculo proposuit, tres ætates attribuit:* τρὶς γὰρ δημὴν φασὶν ἀνάξασθαι γένε' ἀνδρῶν: id est, *Illum iam exegisse tria hominum secula, fama est. Idem affirmat in* 1. *Iliad. vbi facundiam eius celebrat. Vnde Horatius lib.* 2. *Odar. Od.* 9. *inquit:*

At non ter æuo functus amabilem,
Plorabit omnes Antilochum senex
Annos. —

Vbi Acron interpres Horatij annotauit, Nestorem nonaginta annos vixisse. Nam vnam ætatem triginta annos quondam fecisse. Cicero de Senectute: Videtisne vt apud Homerum sæpissimè Nestor de virtutibus suis prædicet? tertiam enim iam ætatem hominum viuebat. Vide nostras annotationes in Parasitum. d Facta autem.] *Transitio ad singulos homines, & primùm reges & principes.* e Arganthonius.] *Censorinus libro Diei natalis cap.* 6. *idem scribit. Anacreon poëta centum & quinquaginta annos vixisse Arganthonium, etiam tradit. Vide Plinium, Herodotum & Ciceronem in Catone. Valer. Maximum libro* 8. *cap.* 13. *Tartessus autem olim viuacissimis regibus celebrata fuit, ex quibus Arganthonius fuit. Est vrbs Baticæ Hispaniæ, ob loci fertilitatem etiam celebris.* f Hieron.] *Theocritus quum hunc Syracusarum, hoc est, ciuitatis suæ principem carmine celebrasset, nulla gratia relata est: quare Eidyllio sexto conqueritur de Hieronis ingratitudine. Hieroclis filius fuit, & extremus Siciliæ tyrannus, qui regnum quidem obtinuit, dux iam anteà declaratus à ciuibus, atque inferiores potestates perdidit, vt tyranni nomen non immeritò sortitus sit. Vide Val. Maximum lib.* 8 *cap.* 12. *Liuium* 24. g Antigonus.] *Alexandri Magni frater fuit, & in regno Macedonico successor. De hoc plura apud Diod. Sicul. & apud Aelian. libr.* 1. *&* 12. h Antipater.] *Sidonius poëta scribit Antipatrem omnibus annis vno die tantum natali correptũ febre, & eo consumptum esse satis longa senecta. Idem scribitur à Valerio & Plinio.* i Ptolemæus.] *Ptolemæus Lagi filius, & eius filius Philadelphus, regnárunt annis ante Christum* 270. *Hic sua munificentia multa præclara ingenia fouit. Eorum tempore vixe-*

runt Theocritus, Bucolici carminis scriptor, & Menander comicus per duodecim ferè annos cum Alexandro in expeditionibus fuit, ac post eius mortem Aegyptum arripuit. k Philadelpho.] Hic secundus fuit Ptolemæus Aegypti rex, qui ex re Philadelphus dictus est, quòd amârit, & in vxorem duxerit sororem, cùm Græcis ἀδελφὴ Latinis soror sonet. Hinc Lucianus in Icaromenippo: Ptolemæum vidi, inquit, cum sororem habentem. Philosophi Stratonis discipulus fuit, ipse quoque, deinceps doctissimus, qui & Alexandriæ copiosissimam bibliothecam instituit, in qua fuerunt librorum quinquies centena millia, cuius etiam cura sacri Bibliorum libri per septuaginta Interpretes, ex Hebræorũ sermone sunt in Græcũ translati. Cætera petantur ex Iustini lib. 5. l Mithridates rex Ponti.] Linguarum interpres, de cuius ingenti memoria meminit Plinius lib. 7. cap. 24. Is quotidie venenum bibisse dicitur, de cuius laude idem Plinius lib. 25. cap. 20. Huius res gestæ Iustini libro 38. continentur. m Cambyses.] Paternæ crudelitatis administer fuit, Aegyptiorum templa dirui iussit, de quo Iustinus lib. 2. n Artaxerxes.] Darius Persarum rex moriens, duos reliquit filios, Artaxerxem, qui vocatur Mnemon, & Cyrum iuniorem. inter hos fratres excitatum fuit bellum, in quo Cyrus interfectus est. Vide Plutarchum in Artaxerxe. o Philosophos.] Vitæ spatium octoginta & amplius annorum his potissimùm concessum est, qui corpore & animo valeant, vt Platoni, Dionysio Heracleotæ, Diogeni Cynico, Eratostheni & Xenocrati Platonico. Qui verò centesimum & amplius attigerint, Carneades, à quo tertia Academia est, quæ dicitur noua, cum aliis plerisque memorantur. p Quorum Democritus Abderit.] Democritum, cùm centum & nouem annos vixisset, primò mortem propinquam dies aliquot nidore panum retardasse, deinde sponte sua mortem oppetisse traditum est, de quo Lucretius libro 3. q Xenophilus.] Plinius lib. 7. cap. 50. Valer. Maximus lib. 8. cap. 12 r Zeno Stoicæ philosophiæ.] Zeno Citticus, & Laërtius testatur, tum in victu, tum in voluptatibus veneris vsq; adeò patiens ac parcus fuit, vt crudis duntaxat vesceretur, ac pallio prætenui tegeretur. Hinc in vulgi sermonẽ abijt: Zenone, temperantior. s Cleanthes

thes Zenonis discipulos.] *De eo* Laërtius, *Suidas & Valerius Maximus libro* 8. *capite* 7. *t* Posidonius.] *Philosophus Apaminensis ex Syria.* *u* Plato philosophorum sanctissimus.] *Moriens genium suũ, fortunamq; suam laudabat, primùm, quòd homo, non fera: deinde quòd Græcus, non barbarus: postremò quòd ætate Socratis natus esset.* *x* Polybius Lycorta.] *Hic est eximius ille historiarum scriptor Africani Scipionis iunioris præceptor, cuius partem operum habemus.* *y* Hypsicrates.] *Hypsicratis grammatici Gellius libro* 16. *capite* 12. *meminit, qui de vocibus Latinis è Græco ortis scripserat. Varro: tametsi cohortem in villa Hypsicrates dicit esse Græcè χόρτον apud Poëtas dictam* *z* Gorgias quem quidem.] *Hic Gorgias Leontinus fuit primus è numero Sophistarum, qui autus est in conuentu poscere:* id est, *iubere dicere, quæ de re quis vellet audire. audax negotium, dicerem impudens, nisi hoc institutum postea translatum ad philosophos nostros esset. Ex Cicerone de Finibus libro secundo. Idem Cic. Catone, Quintilianus* 3. *capite, Plinius libro* 7. *capite* 48. *Aelianus, Varr. histor.* 2. *Valerius Maximus libro* 8. *capite* 12. *A* Panegyricum.] *Hæc est celebrata illa oratio, & ferè princeps inter Isocrateas, in celebri conuentu populi Athenienſis habita, quam alij decem, alij quindecim annis elaboratam esse putant. In ea commemoratione virtutis maiorum, & prædicatione potentiæ & autoritatis qua polleant Athenæ, suadet, vt sopitis intestinis Græcis bellis, expeditio contra Barbaros suscipiatur. post hanc scripsit Orationem περὶ τῆς ἀντιδόσεως:* id est, *permutationis facultatum, in qua Panegyrico sic inquit: Nam oratio, quæ vobis ostenditur, illis est scripta temporibus, cùm Lacedæmonij Græcis imperarent, nostræ verò opes humiles essent. Isocratis senectutis meminit Cicero his verbis: Est quietè, & purè, & eleganter acta ætas placida ac lenis senectus, qualem accepimus Isocratis, qui eum librum, qui Panathenaicus inscribitur, nonagesimoquarto anno scripsisse dicitur, vixitque quinquennium postea. Hæc ille.* *B* Apollodorus.] *Apollodori* Rhetoris, *qui Olympiade centesimaseptuagesimanona fuit præceptor Callidij & Augusti, mentionem faciunt, Eusebius, Strabo, Quintilianus, & alij.* *C* Sophocles

phocles poëta Tragicus deuorato vuę acino.] *Quod & Sotadis versiculus etiam probat:*

Σοφοκλῆς ῥάζα φαγὼν στεφυλῆς πνιγεὶς τέθνηκε.

Sophocles grana vorans vuæ, strangulatus interijt. Periclis æqualis: Plutarcho & Strabone testibus. Cicero de Senectute: Sophocles ad summam senectutem tragœdias fecit, qui propter studium cùm rem familiarem negligere videretur, à filijs in iudicium vocatus est, vt quemadmodum (nostro more) male rem gerentibus patribus, bonis interdici solet: sic illum quasi desipientem à re familiari remouerent Iudices. Tum senex dicitur eam fabulam, quam in manibus habebat, & proximè scripserat Oedipum Coloneum recitasse Iudicibus, quæsisseque, num illud carmen desipientis videretur? Quo recitato, sententijs Iudicum est liberatus. Hactenus Cicero. Vide Valerium Maximum libro nono, capite duodecimo, & libro octauo, capite septimo. Cic. in Catone. D Cratinus autē poëta Comicus.] *Callimedis Atheniensis filius, veteris Comœdiæ poëta, & penè author fuit, si ab Horatio stamus. Floruit Olympiade octuagesimaquinta. Fabulas nouem & viginti scripsit. Audax autem à Persio Satyra prima appellatur, quia mira dicendi acerbitate Athenienses proscidit. diemque suum obijt, eo tempore quo primùm Lacedæmonij in Atticam irruerunt, eo anno quem obseruauit Lucianus noster. E* Philemo Comicus.] *Philemonem ex Quintil. libro decimo Prænotantes in Aristophanem, Apuleio Floridorum secundo, & Gellio volumine decimoseptimo, capite quarto, tertia nouaque Comœdiæ Poëtam fuisse, quem & vim risus immoderati absstulisse ex Valerio maximo libro nono, capite duodecimo, & Suida etiam didicimus. Secùs credidit Plutarchus in Commentario, An seni accedendum sit ad Rempubl. administrandam. Quàm comiter se erga eum gesserit Magas, ipse Plutarchus in libello de priuatione Iræ patefecit. Diogenes Laertius huic mortis genus Chrysippo accidisse scriptum reliquit. Aelianus verò in libro de Prouidentia, aliam de Philemonis morte historiam affert. F* Epicharmus autem & ipse poëta Comicus.] *Epicharmi patria est incerta. parentes habuisse Himarum & Sicidam dicitur. Suidas cum Aristotele affirmat, eum cum Phormo Comœdiam*

inuen sse

inuenisse in Sicilia. Vixit Hieronis tyranni tempore, circiter septuagesimam quartam Olympiadem. Multas fabulas Dorica lingua docuit. Eum imitatus est Plautus. Horatius libro Epistolarum secundo:

Plautus ad exemplar Siculi properare Epicharmi.

G Anacreon poëta Lyricus.] *Plinius naturalis Historiæ libro septimo, capite septimo refert, Anacreontem poëtam acino vuæ passæ strangulatum. Pluresque incertis causis subitò absumptis, commemorat in eodem libro. At horum exemplorum pleni sunt authores.* H Quinque & octoginta.] *Lilius Gregor. Girardus de Poëtis in Stesichoro scribit legendum esse nonagintaquinque.* I Stesichorus.] *Stesichorus, Simonides, Hesiodus grandes natu cygnæum nescio quid, & solito dulcius vicina morte cecinerunt. Hieronymus ad Nepotianum.* K Simonides Cius sup. nonan.] *Octogesimo anno & docuisse se carmina, & in eorum certamen descendisse, ipse gloriatur. Valerius libro 8. capite de Studio & Industria. Ad hunc authorem refertur ars memorandi, & propter dulcedinem vocatus fuit* Melicerta, *qui natus est in insula Ceo, teste Suida. Est autem Ceos, vna ex Cycladibus. Strabo in libro decimo. Is est qui duas arcas ostendere solebat, alteram beneficentiæ, alteram gratitudinis: de quibus alibi à nobis dictum est. Lyricus fuit Poëta. Theognidi σύγχρονος.* L Lycurgus Lacedæmoniorum leg. conditor.] *Constans opinio est, eum circiter Agrippæ Syluij tempora floruisse: quo tempore Pharnaces Medus Sardanapalum imperio & vita priuauit, teste Paterculo. De eius legibus lege Xenophontem in eo libro, quem de Lacedæmoniorum legibus conscripsit: Plutarchum in eius vita: Lucianum nostrum in Astrologia. Sublatæ sunt eius leges & disciplina postquam* D. CCC *annis steterunt, Anno ab Vrbe condita* D. LXV. *Marco Fuluio & Cn. Manlio Volso, Consulibus.* M Dijs volentibus, præstantiss. Quintille.] *Quod fit dijs volentibus, σὺν τῷ θεῷ fit Græcis. Sophocles in Aiace flagellifero: σὺν τῷ θεῷ πᾶς καὶ γελᾷ ἢ ὠδύρεται: id est, Deo volente quisque ridet, atque flet. Aristophanes in Equitibus: ἀλλ' ὁδ' προσέχεται ὥσπερ' κατὰ θεῶν εἰς ἀγορὰν. Id est, Sed ipse in concionem prodit huc, tanquam Deo volente. Contrà*

sine Deo fit, quod absque deorum fauore fit. Pindarus in Pythijs hymno quarto, ἐκ θεῶν ἄτερ: id est, *non sine dijs. Horatius libro tertio, Oda quarta:*

Non sine dijs animosus infans.

Et Virgilius:

Haud equidem, sine mente reor, sine numine diuûm.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΨΑΔΩΝ.

*DE * DIPSADIBUS.*

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

PRæfatio quædam est, cuiusmodi & superiores nonnullæ sunt, qua studium suum erga auditores, siue quicunque illi tandem fuêre quibus cum versatus tum fuit, collatione ista cum Dipsadibus facta, declarat. Vt enim eos qui ab hoc genere serpentis percussi sunt, inexplebilis quædam sitis inuadit, ita vt quò sunt plus potæ, plus sitiantur aquæ, vt ille ait: ita se quoque desiderio quodam insatiabili teneri ait, & quò frequentiùs apud illos sit, eò magis ac magis esse cupere. Porrò quòd ad Dipsadis morsum, & sitim istam lethalem attinet, habes consimilem fermè descriptionem atque exemplum. Auli cuiusdam signiferi in exercitu Catonis, qui eodem modo perijt, vt ille de quo epigramma præsentis narrationis testatur, apud Lucianum libro nono, vbi & cæterorum serpentium genera, de quibus hîc mentio fit, enumerantur: addita etiam fabula, cur Libya serpentibus ita abunder, atque infesta sit.

Τῆς

Ης Λιβύης τὰ νότια, ψάμμος ἐστὶ βαθεῖα, καὶ γῆ ἠμπαυμένη, ἔρημος ἐπὶ πολὺ, ἀκαρπος ἀνεμβάτως, πᾶσα ἄπασα, ξύλου, οὐ φυτὸν οὐχ ὕδωρ ἔχουσα, ἔστι δ' ἄρα ἐν κοίλοις συνηθροισμένα ὑετῶν ὀλίγα λείψανα, παχέα καὶ τοῦτο, καὶ ἀνοσώδη, ἐπὶ πάνυ διψῶντι ἀνθρώπῳ τίμιον, ἀοίκητος γοῦν διὰ ταῦτα. ἢ πῶς γὰρ ἂν οἰκητὸς ἀνήμερος οὕτω, καὶ ξηρὰ καὶ ἄφορος οὖσα, καὶ πολλῶν κακῶν πιεζομένη; καὶ τὸ θάλπος αὐτὸ, καὶ ὁ ἀὴρ, κομιδῇ πυρώδης καὶ φλογμὸς ὤν, καὶ ἡ ψάμμος ὑπερκαίουσα, παντελῶς ἄβατον τὴν χώραν τίθησι. Γαράμαντες μόνοι, πρόσοικοι ὄντες, ἐν σκηναῖς καὶ κοῦφον ἔθνος, ἄνθρωποι σκηνῖται, ἀποθήρας τὰ σιτία ζῶντες, ἐνίοτε

A a pars Libyæ q̃ ad Austrum tendit, arena est profunda, & terra exusta Solis ardoribus, deserta vt plurimum, frugibus in totum infœcunda, campestris vniuersa, non gramen, non fœnum, non plantam vllam nec aquam habens, nisi sicubi in terræ concauitatibus constiterint imbris & pluuiarum reliquiæ, quæ tanen & ipsæ densæ sunt, & mali odoris, & homini sitibundo minimè potabiles. Has igitur ob causas inhabitabilis est. Aut quo pacto tandem inhabitari possit locus ita durus & implacidus, tum etiam aridus, ac frugibus arboribusq; iuxtà infœcundus, quiq; tam molestis feruoribus sit subiectus, cùm ipse quoque calor & aër nimiùm ardens sit, & igneus? Præterea ipsa arena magnopere feruens regionem prorsus facit inuiam & inaccessibilem. Soli verò b Garamantes ijs locis finitimi, gens leuis atque frugalis, vitam degentes in tentorijs, venationibus vtplurimùm viuentes,

ἐνίοτε οὗτοι ἐσβάλλουσι, θηρεύοντες ἀμφὶ τροπὰς τὰς χειμερινὰς, μάλιστα ὕσαντα τὴν θεὸν τηρήσαντες, ὁπότε τὸ πολὺ τοῦ καίματος σβεσθείη, καὶ ἡ ψάμμος νοτισθείη, καὶ ἀμηγέπη βατὰ γένοιτο. ἡ θήρα δὲ ἐστιν ὄνων τὲ τῶν ἀγρίων, καὶ στρουθῶν τῶν μεγάλων χαμαιπετῶν, καὶ πιθήκων μάλιστα, καὶ ἐλεφάντων ἐνίοτε· ταῦτα γὰρ μόνα διαρκεῖ πρὸς τὸ δίψος, καὶ ἀνέχεται ἐπὶ πολὺ, ταλαιπωρούμενα ὑπὸ πολλῷ καὶ ὀξεῖ τῷ ἡλίῳ. καὶ ὅμως οἱ Γαράμαντες ἐπειδὰν τὰ σιτία καταναλώσωσιν, ἅπερ ἔχοντες ἀφίκαντο, ἀπελαύνουσιν εὐθὺς ὀπίσω, δεδιότες, μὴ σφίσιν ἡ ψάμμος ἀναφλεγεῖσα, δύσβατος καὶ ἄπορος γένηται, εἶτα ὥσπερ ἐντὸς ἀρκύων ληφθέντες, καὶ αὐτοὶ ἀπόλωνται μετὰ τῆς ἄγρας. ἄφυκτα γάρ ἐστιν, ἢν ὁ ἥλιος, ἀνασπάσας τὴν ἰκμάδα, καὶ τάχιστα ξηράνας τὴν χώραν, ὑπερζέ-

nonnunquam irrumpunt venantes iuxta solstitiũ hybernum, sidere maximè pluuioso obseruato, quando videlicet maior ardoris pars deferbuit & extincta est, & arena assiduis imbrib. madefacta, & aliquo modo peruia reddita est. Venantur autem [c] onagros, & magnos struthiones humi volantes, cumprimis verò simias, aliquando etiam [d] elephantos. [e] Hæc enim animantia [f] sola aduersus sitim perdurant, tum magnopere sufferre possunt immodici & feruentis Solis molestias. Sed enim Garamantes posteaquam commeatum quem secum ingredientes importauerant, omnem consumpserunt, iterum ad suos discedunt postliminio, metuentes ne arena iterum incensa illis intercludat aut difficiliorem reddat reditum: deinde, quemadmodum in reti comprehensis & sibi ipsis pereundum sit vnà cum præda. Siquidem omnis euadendi facultas sublata est, si quando sol subtracto humore ex regione celerrimè exiccata, feruere

θερμότερον, ἀκμαιοτέραν τὴν ἀκτῖνα προσβαλὼν, ἅτε πρὸς τὴν νοτίδα παρατεθυμμένην· τροφὴ γὰρ αὕτη τῷ πυρὶ. καί τοι ταῦτα πάντα, ὅσα ἔπορ, τὸ θάλπος, τὸ δίψος, ἡ ἐρημία, τὸ μυδᾶν ἐκ τῆς γῆς λαβεῖν, ἧττον ὑμῖν δυσχερῆ ἔναι λόγει τοῦ μελλομένου, καὶ διὰ τοῦτο φευκτέα πάντως ἡ χώρα ἐκείνη ἑρπετὰ γὰρ ποικίλα, μεγέθει μέγιστα, καὶ πλήθει πάμπολλα, καὶ τὰς μορφὰς ἀπὸ κεφαλῆς καὶ τὸν ἰὸν ἄμαχα, ἐπὶ τῷ χλῷ, τὰ μὲν ὑποβρύχια, φωλεύοντα ἐν μυχῷ τῆς ψάμμου τὰ δ' ἄνω ἐπιπολάζοντα, φύσαπες, καὶ ἀσπίδες, καὶ ἐχιδναι, καὶ κεράσκαι, καὶ βουπρῆστες, καὶ ἀκοντίαι, καὶ ἀμφίσβαιναι, καὶ δράκοντες, καὶ σκορπίων γένος διπλοῦν· τὸ μὲν ἔνερθεν, ἐπίγειόν τι καὶ πεζὸν, ὑπέρμεγα καὶ πολυσφόνυλον, θάτερον, δὲ ἐναέριον καὶ πτηνὸν, ὑμενόπτερον δὲ, οἷα τοῖς ἐπὶ καὶ τέττιξι καὶ νυκτίσι τὰ πλεῖστα τοιαῦτα ὄρνεα πέφυκε, ἀλλὰ καὶ ἀκρίδες, καὶ ἀττέλαβοι, καὶ κώνωπες, καὶ μυῖαι, καὶ μέλιτται, καὶ σφῆκες, καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα, ἃ δὴ πάντα ἐν ὀλίγῳ τῷ χρόνῳ ἐπιδείξω. ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ ἑρπετὰ τῶν ἐν τῇ γῇ ζώων ἐστὶ τὰ πλεῖστα, καὶ τὰ μάλιστα ἐπιβουλεύοντα τοῖς ἀνθρώποις, ἀρξάμενος ἀπ' αὐτῶν ἐρῶ πρῶτον.

feruere incœperit ardentioribus radijs emissis, peluti ad humiditatem acuminatis. illa enim igni nutrimentum suppeditare solet. Et sanè hæc omnia quæ mihi hactenus dicta sunt, feruor, sitis, solitudo, sterilis soli infœcunditas, minus vobis viam debuntur grauia præ hoc quod dicturus sum: & ob hoc ipsum omnib. modis regio ista fugienda est. Omnis enim generis is locus serpentes alit, permagnos & varios, multitudine innumeros, forma terribiles, veneno præsentissimo inexpugnabiles, & partim in cauernis subterraneis excubantes, ac in arenæ secessib. degentes: partim verò supernè repentes, nempe phyallos, [g] aspides, [h] viperas, [i] ceraſtas, [k] bupreſtes, [l] iacula, [m] amphisbænas, dracones, & [n] duplex genus scorpionum, vnũ terrestre & pedib. ingrediens permagnũ, multis corporũ vertebris insigne: alterum aërium & volatile: alis tenuibus, cuius modi ferè sunt locustæ & vespertiliones. Istiusmodi: auibus multis

circum-

ἐπιτόμως οὐκ εὐπρόσιτον ἀπεργάζεται τῷ Λιβύῃ ἑκάστῳ. τὸ δὲ ἄλλο πάντων ἰοβολώτατον ὂν ἡ ψάμμος τρέφει, ἡ Διψὰς ὄφις, οὐ πάνυ μέγας, ἐχίδνῃ ὅμοιος, τὸ δῆγμα βίαιος, τὸν πόνον ταχὺς, ὀδυνᾷ τοὺς ἐπαγωνιῶντας· ἐκκαίει τε γὰρ καὶ σήπει, καὶ πίμπραται πᾶν, καὶ βοῶσιν, ὥσπερ οἱ ἐν πυρὶ κάμινοι. τὸ δὲ μάλιστα καταπονοῦν καὶ καταπύχον αὐτὸς ἐκεῖνός ἐστιν, ὁμώνυμον πάθος ᾧ ἐρπύζων· διψῶσι γὰρ ἂν ὑπερβολῇ. καὶ τὸ παραδοξότατον, ὅσῳπερ ἂν πίωσι, τοσούτῳ μᾶλλον ὀρέγονται τοῦ ποτοῦ, καὶ ἡ ἐπιθυμία ποιεῖ πλέον ἐπιτείνεται αὐτοῖς. οὐδ' ἂν ὁτιοῦν ἆρα τὸ Δίψος, οὐδ' ἂν ὁ Νεῖλον αὐτοῖς, ἢ Ἴστρον ὅλον ἐκπίῃ παράσχῃς, ἀλλὰ πεσικκάσας ἐπάρδων τῷ νόσῳ, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐλαίῳ πῦρ καταβρύοι.

circumuolantibus inacceſsibilis & infeſta redditur illa Libya. Cæterùm ſerpentum omnium nocentiſsimũ, quos arena nutrit, Dipſas eſt, ſerpens non admodum magnus, viperæ ſimilis, violento ictu, veneno craſſo, dolores illicò inducens intolerabiles. Ardores enim immittit extinguibiles, & putredines, & totum corpus adurit incendio. Et qui ab illa icti fuerint, clamant non ſecus atq; illi qui in ignẽ coniecti ſunt. Quod autem illos omnium vehementiſsimè affligit & torquet, illud eſt, nempe cruciatus ſerpenti o reſpondens cognomine. eius enim morſum mox ſequitur bibendi ſitis inexplebilis: & vltra modum ſitiunt. Et quod maximè admirandũ eſt, quantò plus biberint, tantò magis potum expetunt: ac ſubinde magis atque magis potando

λίγεσιν ἐρεσκεῖ πόθος πόσεως. οὐδὲ ἂν ἀνίσῃς τοῦ καύματος, εἰ καὶ πάνυ πολλὸν ἐπιῤῥεύσειεν. ἀλλὰ καὶ ἐπιπολάζει τοῖς ἐπιῤῥέουσιν ἀκόρεστος ἐπιθυμία. καὶ τὸ μὲν ἐκείνων πάθος τοιοῦτον· ἐμὲ δὲ ἐπὶ τὸν Νεῖλον ἐκεῖνον ἐπιστρέψαντα, ἢ τὸν Ἴστρον, ἢ τὸν Εὐφράτην, ἢ τὸν Ἀράξην, ἢ τὸν Ἰνδὸν ἢ τὸν Γάγγην, ἢ τὸν Ὠκεανὸν ἐκεῖνον ὅλον, ἐπὶ τὸ ἐκείνων ἐπιθυμεῖν ἄγει τὸ πάθος

λήσειν ἰατρῶν πᾶσιν ἐκεί-
νην τὴν αἰτίαν ἐῶν, πα-
χὺ τὸ
ὑπὸν, ἔπατα ἀνυόμενον
τῷ πόνῳ, ὀξυκίνητον γίγνε-
σθαι, ὑγρότερον, ὡς τὸ ἀκὸς
καθισάμενον, καὶ ἐπὶ πλεῖ-
στον διῃκόμενον. ἐγὼ μὲν οὖν
τοιαῦτα τοῦτο πεπονθότα εἶ-
δον, μηδὲ, ὦ θεοὶ, ἴδοιμι οὕ-
τω κεκαλόμενον ἄνθρωπον.
ἀπ' ὀλίγου ἐπέβην τῆς Λιβύης τὸ
παράπαν, οὐ ποιῶν, ἐπίγραμ-
μα δέ τι ἤκουσα, ὅ μοι τῶν ἑ-
ταίρων τις ἔλεγεν αὐτὸς ἐπὶ
πᾶσιν ἐπεγνωκέναι, ἀνδρὸς ὃ-
σιως ἀφθονόντος, ὃς ἐς Λιβύην,
ἔρχ, ἀπιὼν ἐς Αἴγυπτον, πα-
ρὰ τὴν μεγάλην Σύρτιν ἐ-
ποιεῖτο τὴν πορείαν. οὐ γὰρ
ἔνθα ἄλλως, ἔνθα δὴ τάφῳ ἐν-
τυχὼν, παρὰ τὴν ἠϊόνα, ἐπ'
αὐτῷ τῷ κλύσματι, καὶ στὰς
ἐρισάνα, ἀγλῶσαν τοῦ ὀλε-
θρου τὸν τρόπον. κεκολάφθαι γὰρ
ἐπ' αὐτῇ ἄνθρωπον μέν τινα,
οἷον

Eam verò incurabilis morbi causam afferre solent medici, venenum Dipsadis, cùm crassum esse consueuit, posteaquam potu rigatum fuerit, continuò mouetur atque incenditur, atque etiam humidius, vt par est, redditur, & per omnia membra diffunditur. Ego verò neminem vnquam tali affectum morbo aut laborantem vidi: & faxint superi, ne vnquam mihi contingat videre hominem his conflictantem cruciatibus. Sed ne omnino quidem vnquam ingressus sum Libyam, & rectè mihi fecisse videor. Porrò autem epigramma quoddam audiui, quod mihi vnus è familiaribus pro certo confirmabat, se ipsum legisse supra statuam viri ad hunc modum fato functi: qui, vt aiebat, in Aegyptum iter faciès, magnam Syrtin præteribat. neque enim alia eò perueniendi via patet. Ibi in littore obiter ac sepulcrum esse delatum, ac propter fluxum ipsum adstantem vidisse statuam exitij rationem indicantem. quippe supra illam sculptũ esse hominem quendam, qualem

οἷον τὸν Τάνταλον γράφουσιν, ἐν λίμνῃ ἑστῶτα, καὶ ἀρυόμενον τοῦ ὕδατος, ὡς πίοι δοῦθεν· τὸ θηρίον δὲ, τὴν διψάδα, ἐμπεφυκὸς αὐτῷ, περιεσπειρᾶσθαι τῷ ποδὶ, καί τινας γυναῖκας ὑδροφορούσας ἅμα πολλὰς καταχεῖν τὸ ὕδωρ αὐτῷ, πλησίον δὲ ὠὰ κεῖσθαι, οἷα τῶν στρουθῶν ἐκείνων, οὓς ἔφην θηρᾶν τοὺς Γαράμαντας. γεγράφθαι δὲ πρὸς τοὐπίγραμμα, οὐ χεῖρον δὲ καὶ αὐτὸ εἰπεῖν·

Τοῖα παθόντ' οἶμαι καὶ Τάνταλον αἴθοπος ἰοῦ
Μηδαμὰ κοιμίσαι διψαλέην ὀδύνην,
Καὶ Δαναοῖο κόρας τοῖον πίθον οὐκ ἀναπλῆσαι,
Αἰὲν ἐπαντλούσας ὑδροφόρῳ καμάτῳ.

ἔτι καὶ ἄλλα ἐπιτέτταρά ἐστι περὶ τῶν ὠῶν, καὶ ὡς ἀναιρούμενος αὐτὰ, ἐδήχθη, ἀλλ' οὐκ ἔτι μέμνημαι ἐκείνων. συλλέγουσι δὲ ἄρα τὰ ὠὰ, καὶ ἐσπουδάκασι περὶ αὐτὰ οἱ περίοικοι, οὐχ ὡς φαγεῖν μόνον,

qualem ferè pingere solent [s] Tantalum in media palude consistentem, ac vndas haurientem, non aliter ac si biberet: bestiolam autem, nempe Dipsada, illi inhærentem, ac pedi eius implicatam. Tum mulieres quaspiam aquam ferentes, eademq; opera non paucas illi eandem potandã affundentes. Insuper oua quoque adiecta conspiciuntur, qualia ferè struthionũ illorũ esse perhibentur; quos Garamantas venari suprà memoraui. Est autem epigramma ascriptũ, quod & hîc referre non alienum esse opinor:

Talia passus erat quoque Tantalus Aethope cretus,
Qui nullo potuit fonte leuare sitim.
Tale nec è Danao natas implere puellas.
Assiduis vndis vas potuisse reor.

Erant adiecta adhuc & alia quatuor carmina de ouis, quemadmodum ea tollens à Dipsade percussus sit: sed illa memoriter non teneo. Itaque [u] oua colligunt, eaq; studiosè gentes vicinæ indagant, non edendi tantùm gratia, sed

ἀλλὰ τὰ σκάνδικας χρῶνται κενώσαντες, καὶ ἐκπώματα ποιοῦνται ἀπ' αὐτῶν· ὁ γὰρ ἔχασι κεραμέων δεῖται τὸ ψάμμον εἶναι λίην λεπτήν. ἐὰν δὲ μὴ μεγάλα ὑρύτειον, καὶ παῖδοι γίγνονται δύο ἑκατέρωθεν ἑκάστου· τὸ γὰρ ἥμισυ μέρος ἑκάτερον, ἀρχόμενον τῆς κεφαλῆς, πῖλός ἐστιν. ἐκεῖ τοίνυν πολλοὺς εἶναι δεῖ τοὺς ἀσπίδας παρὰ τὰς ἀκάνθας, ἢν ἐπαθὰν πεποίηθε ὁ ἄνθρωπος, ἐκ δ' ψάμμου ἐξερπύσαντα, δάκνουσι τὴν κακοδαίμονα· ὁ δὲ πάσχει ἐκεῖνα τὰ μικρὸν ἔμπροσθεν ἀρυμένα, οὐκ ἀεί, μὴ μᾶλλον δὲ ὧν, μὴ πιμπλάμενος οὐδέποτε. ταῦτα οὖν, μὰ Δία, πρὸς Νίκανδρον τὸν ποιητὴν φιλοτιμούμενος ἀνεξήλθον, οὐδ' ἵνα ὑμᾶς μάθοιτε, ὡς οὐκ ἀμελὴς γεγένημαί μοι, φύσεις τῶν Λιβυκῶν ἑρπετῶν ἀδέκαστον ἰατρῶν γὰρ ἂν μᾶλλον ὁ ἔπαινος ἦν, οἷς ἀνάγκη ἀδέκαστα ταῦτα, ὡς καὶ ἀμύασθαι αὐτὰ μετὰ τῆς τέχνης ἔχοιεν.

sed illis euacuatis pro vasis & instrumentis vtuntur. plurimum verò ex illis pocula præparant. Neq; enim figulinã exercere possunt, propter terram arenosam. Cæterùm magnis & capacibus inuentis, etiam pileos ex illis conficiunt, semper ex ouis singulis geminos: cuiusque enim pars dimidia apiũ & suffitiemẽ pileum præstat tegendo capiti. Ibi ergo iuxta oua dipsades insidiosè excubant, tum accedentem quempiam mox ex arena prorepentes morsu infelicem feriunt. Ille verò ictus, illicò incurabili morbo affectus, talia patitur quæ paulò antè à me relata sunt, subinde bibens, ac vehementius sitiens, cùm tamen nunquam sedata siti repleri possit. Hæc per Iouem non in hoc à me dicta sunt, vt ambitiosè cum [x] Nicandro contenderem, neque vt vobis planum facerem, quàm non neglectui dederim Libycorum serpentum nosse naturas. Medicorum enim magis ista laus est, quibus hæc necessariò comperta esse debent, vt in tali casu egentibus opem ferre pro artis suæ professione queant.

At

ἀλλὰ μοι δοκῶ (καὶ πρὸς Φειδίου μὴ δυσχεράνητε τὴν εἰκόνα χηριώδη οὖσαν) ὅμοιόν τι καὶ αὐτὸς παθεῖν πρὸς ὑμᾶς, οἷον ἐκεῖνοι πάσχουσι πρὸς τὸ ποτὸν, οἱ δηχθέντες ὑπὸ τῆς διψάδος. ὅσῳ γὰρ ἂν ἐπὶ πλέον παρίω ἐς ὑμᾶς, τοσούτῳ μᾶλλον ὀρέγομαι τοῦ πράγματος, καὶ τὸ δίψος ἄσχετον ὑπεκκαίεταί μοι, καὶ ἔοικα οὐδ' ἐμπλήσεσθαί ποτε τοῦ τοιούτου ποτοῦ, καὶ μάλα εἰκότως· ποῦ γὰρ ἂν οὕτω διειδεῖ τε καὶ καθαρῷ ὕδατι ἐντύχοιμι; ὥστε σύγγνωτε, εἰ δηχθεὶς καὶ αὐτὸς τὴν ψυχὴν ἡδίστῳ τούτῳ καὶ ὑγιεινοτάτῳ τῶν δήγματι, ἐμφοροῦμαι χανδὸν, ὑποθεὶς τῶν κρουνῷ τὴν κεφαλήν· εἴη μόνον μὴ ἐπιλείπειν τὰ παρ' ὑμῶν ἐπιῤῥέοντα, μηδὲ χυθεῖσαν τὴν σπουδὴν τῆς ἀκροάσεως, κεχηνότα ἔτι, καὶ διψῶντα καταλιπεῖν. ὡς δίψος γε ἕνεκα τοῦ μοῦ πρὸς ὑμᾶς, οὐδὲν ἂν ἐκώλυε πίνων ἀεί, κατὰ γὰρ τὸν σοφὸν Πλάτωνα, κόρος οὐδεὶς τῶν καλῶν.

At ego mihi videor (& per Phidiam ne iniquo feratis animo comparationem ferinam existentem) non dissimile quiddam erga vos pati, cui usmodi illi patiuntur grauissimè, qui morsu dipsadis percussi sunt. Quò enim crebriùs ad vos itare soleo, hoc magis atque frequētiùs ad vos eundi me vexat cupiditas, & planè siti aduror intolerabili, videorque mihi tali nunquam expleri posse desiderio, & quidem iure optimo. Vbi enim adeò claram & conspicuam aquam possim consequi? Quare ignoscite, si & ego ictus animo, hoc morsu iucundissimo & saluberrimo prolixè & abundanter me impleo, capite scaturienti subiecto fonticulo, dummodo me non deficiant vndæ à vobis influentes, néve effuso audiendi studio hiantem & sitientē deseratis. Nam quod ad meam erga vos sitim attinet, nihil prohibebit subinde bibere. Etenim iuxta sapientis Platonis sententiam, rerum venustarum nulla est satietas.

GILBER-

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

* Dipsadi serpentum generi, de naturæ ratione ascitum nomen monumentis veteribus proditum est. Eius forma viperæ similis, morsu nocentior, cuius ictum inextinguibilis & letalis sitis consequitur. Frequens est in Libya Africæ regione, quæ ab Atlante monte Mauritaniæ incipit, & ad Canopum vsque Nili ostium panditur: dicta à Libya coniuge Epaphi, filij Iouis. Ea semper aliquid noui ideo dicitur adferre, quòd in siticulosa regione ad vnum aliquem riuum plurimæ ferarum species bibendi gratia conuenire cogantur, inibiq; varia mixtura violentæ Veneris varias monstrorum formas, subindeq; nouas nasci. Arenosa est, deserta, inculta & vasta. Hinc illud Antiphili:

Καρπὸς ἀγωνίσμεθ' ἐλιζόμβιον· οὐδὲ γὰρ αὖλαξ
Αἰγύπτια λιβύης ψάμμος ἐπιστρέφεται. *Id est*,

Fructibus contendimus, non stadijs: neque enim sulcus Aegypti, Libyæ harenas curat. Meminerunt huius Dipsadis etiam Nicander in Theriacis, vbi antiqua & lepida memoratur fabella de dipsadis exuuio, & sitis origine, qua à dipsade icti laborant.

a EA pars Libyæ, quæ ad Austrum tendit.] *Narratio.* *b* Garamantes ijs locis finitimi.] *Garamantes populi sunt Aphricæ extremi, & quasi à consortio humanitatis remoti. vide Cœlium Rhodig.* *c* Onagros.] *Asinorum, inquit Varro, duo sunt genera: vnum ferum, quos vocant ὀνάγρους. In Phrygia & Lycaonia sunt greges multi. Alterum mansuetum, vt sunt in Italia omnes.* *d* Elephantos.] *Libycum institutum est, vt quos in venatione vel pugna elephantes attriuerint, magnificè sepeliant, ac hymnos præterea concinant.* *e* Hæc enim.] *Sitim quæ maximè ferant animalia.* *f* Sola aduersus sitim.] *Libycas feras æstate non bibere produnt authores grauissimi, vbi præcipuè inardescere sitim, consentaneum. Hyeme autem potui indul-*

gere multum : quoniam diuersa omnino contingere debuerint. Verùm id esse in causa compertum est, quòd in eo mundi situ, per æstatem aquæ propemodum nullæ sunt : proinde illis non bibere in consuetudine est. Hyeme autem scatentibus aquis, non ita. Transeunte verò in naturam consuetudine, si aliò transferantur, pristinum nihilo secius retinent morem. g Aspides.] *Aspidi nomen à scuto est. Quatuor longos dentes & virulentos maxillis huius aspidis inesse, scribit Nicander, è quibus virus in hostem eiaculetur. Paulus Aegineta lib. 5. cap. 18. ex Galeno tres aspidis species profert : Cherseam,* id est, *terrestrem Chelidoniam, velut hirundinariam.* πτυάδα : *huic à sputo nomen, quòd erecto corpore virus in corpus hominis expuat. Hanc* πτυάδα, *deuicto Antonio Cleopatra sinistræ mammæ admouit, quum Augustus eam rapere & perdere vellet, vt ocyßimè interiret.* h Viperas.] *Viperarum autem Græcis triplex est discrimen. Masculus enim* ἔχις, *fœmina* ἐχίδνη *vocatur : sicut* ἐχῖνες, *soboles, veluti filij echidis. Qui verò à vipera morsi sunt,* ἐχιδακτοὶ *appellantur.* i Cerastes.] *Cerastes cornutus serpens,* παρὰ τὸ κέρας: id est, *à cornu. Longitudine naui longæ æquiparatur à Nicandro, qui dolosum appellat, quòd orbitis, plaustrorumque itinere sese occultans, incidentem in se fortè occidit.* k Βουτρηστις.] *Insecta. de genere cantharidum esse Dioscorides libr. 2. cap. 54. adseuerat. Nomen gerit à nocumento, quo armento vel bubus interitum adferre solet. Nomen enim habet* παρὰ τὸ τοὺς βόας ἐμπιμπρᾶναι: id est, *ab incendendis bubus. Id quod & Nicander in Alexipharmacis monet. De hac ita Galenus: Buprestes, inquit, sunt genus quoddam animalis, simile cantharidibus, & forma, & virtute. Aegineta eadem refert.* l Iacula.] Ακόντιαι *sunt animalia, quæ instar iaculorum currunt.* m Amphisbænas.] *Amphisbæna* παρὰ τὸ ἀμφὶ καὶ βαίνω, *quòd gemino capite & nutante gressu incedat. Ex huius exuuijs lignicidæ baculum induunt, eoq; frigore hyberno aduersus triporem manuum vtuntur, Nicandro autore.* n Duplex genus scorpionum.] *Octo scorpionum genera apud Nicandrum in Theriacis enumerantur : quorum quartum* χλοάον *à viridante colore dictum, multis corporum vertebris insigne, suspicor hîc esse*

primum :

primum: octauum μελίχλωρον: id est, mellei coloris, hîc esse alterum. Nam à tergo gerit alas locustæ similes. Quanquam hic libenter cedam melius indicantium sententiæ. o Respondeas cognomine] Huic serpenti nomen ab sitii est inditum, quòd qui ab hoc læsus fuerit, adeò sitiat, vt bibendo in tantum repleatur, vt umbilico fracto, effundat uteri onus, vt Nicander de dipsade tradit. παρὰ τὸ διψᾶν: id est, à sitiendo. p Nilum.] Nilus Aegypti fluuius. q Vt si quis oleo ignem.] Oleo restinguere incendium dicitur, qui ea admouet remedia, quæ malum magis ac magis exacerbent. Idem Lucianus in Timone: Si quem asperexerit incendio conflagrantem, picem atque oleo se velle restinguere. r Porrò autem.] Exemplum rei. s Tantalum.] Nota est fabula de Tantalo apud inferos ad aquam stante, de pomis in capite imminentibus, cùm sitiens interim atque esuriens neutra possit contingere: vel ex dialogo Menippi & Tantali, vbi de Tantalo plura recitauimus, tum in Timone. Lege Homeri Odyss. circa finem. Ouid.

Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat.

t Danao natas.] Danaus Beli Prisci filius, ex pluribus coniugibus quinquaginta filias habuit. quæ cum quinquaginta filijs Aegypti fratris Danai nupsissent, eos omnes vna nocte interfecerunt: præter Hypermnestram, quæ Lino viro suo pepercit. Ob quod nefas, hac singuntur pœna apud inferos damnatæ Danaides, vt assiduæ in vrnis fundo carentibus hauriendæ aquam cogantur. u Oua.] Struthionis oua, inquit Plinius libro decimo, capite primo, commendantur propter amplitudinem, recepta pro vasculis, & pennæ ad crista galearum, conos adornantes. x Nicandro.] Nicander poëta & medicus fuit, scripsitque plurima versibus, quorum Theriaca & Alexipharmaca extant, reliqua desiderantur. de eo extant aliqua præconia in libro primo Epigrammatum Græcorum. Is de dipsade scripsit in Theriacis.

ΠΛΟΙΟΝ Η ΝΑΥΙGΙVΜ, SEV vota

Iacobo Micyllo interprete.

ΑRGVMENTVM.

IRridet hoc Dialogo Lucianus cupiditates & stulta hominum vota, vt qui in ijs rebus plerunque felicitatem ponant, eaque sibi expetant, quæ si ipsis contingant, plurimum & molestiæ & periculorum quoque interim habituri sint. Ita enim fingitur hic Adimantus primò diuitias, post hunc Samippus potentiam & imperium, postremus autem Timolaus voluptates, & quicquid mundo plausibile videtur, optare. Quorum omnium vota Lucianus ita confutat, vt ostendat quidnuis potius quàm felicitatem in his rebus positam esse. Argumenti autem huius occasio à noua & inusitata nauis magnitudine nasci fingitur, quæ cùm fortè tum ex Aegypto frumentum in Italiam portaret, tempestatibus acta, Athenas in Piræum appulsa fuerat. Hanc cùm Adimantus (vt fingitur) conspicatus esset, & de numero frumenti quem portaret, deque annuo quæstu quem domino faceret, audîsset, inita secùm ratione, vt si tantos quotannis reditus ipse caperet, felicissimum ac beatissimum sese putaret: interim dum à Luciano ob stultitiam deridetur, cæteris quoque personis, optandi cuique quod vellet, occasionem ac facultatem præbet. Estque hæc veluti narratio quædam totius Dialogi. Ad quam antequam venitur, persona quoq; Adimanti, & nauis magnitudo, & tempestuosum circa Chelidonias mare, dialogi gratia describuntur. Exordium à Timolai studio trahitur, qui ad famam nauis à Corintho Athenas spectandæ eius gratia veniisse fingitur. Eiusdem autem argumenti satyra quoq; est apud Iuuenalem decima, in qua & ille

suo more cupiditate & inania vota
hominum insectatur.

ΛΥΚΙΝΟΥ, ΤΙΜΟ-
λάȣ, Σαμίππȣ καὶ
Αδειμάν-
τȣ.

ΟΥκ ἐγώ λεγον, ὅτι θᾶττον τȣ̀ς γύπας ἕωλος νεκρὸς, ἐν φανερῷ κείμενος, ἢ θέαμά τι τῶν παραδόξων Τιμόλαον δαλάθοι, κἂν εἰς Κόρινθον δέοι ἀπνευστὶ θέοντα ἀπίεναι; δία τοῦτο οὕτω φιλοθεάμων σύ γε, καὶ ἄοκνος τὰ τοιαῦτα. Τι. τί γὰρ ἔδει καὶ ποιεῖν, ὦ Λυκῖνε, σχολὴν ἄγοντα, πυθόμενον οὕτως ὑπερμεγέθη ναῦν, καὶ πέρα τοῦ μέτρου ἐς τὸν Πειραιᾷ καταπεπλευκέναι, μίαν τῶν ἀπ' Αἰγύπτου εἰς Ιταλίαν σιταγωγῶν; οἶμαι δὲ καὶ σφὼ, σέ τε καὶ Σάμιππον τουτονὶ, μὴ κατ' ἄλλό τί ἐξ ἄστεος ἥκειν, ἢ ὀψομένους τὸ πλοῖον. Λυ. νὴ Δία, καὶ Αδείμαντος ὁ Μυρρινούσιος

LYCINVS, TIMO-
laus, Samippus &
Adiman-
tus.

AN' non dixi quòd citiùs latuerit vultures cadauer pridianum ac marcidum in propatulo positum, quàm spectaculum aliquod nouum & inopinatum, Timolaum, etiam si Corinthum illum oporteat sine respiratione curriculo abire? Quamobrem autem ita spectandi cupidus es tu, & ad huiusmodi res adeò impiger? TIM. Quid enim aliud conueniebat facere quoque, Lycine, cùm ocium alioqui agerem, audito nauem adeò ingentem, & mensuram omnem excedentem, in Piræum appulsam esse, vnam videlicet earum quibus ex Aegypto in Italiam frumentum importari solet? Arbitror autem & vos, te videlicet & Samippum hunc, non ob aliam causam ex vrbe huc progressos esse, quàm vt nauigium hoc videretis. LYCIN. Per Iouem, & Adimantus quoque Myrrhinusius

ῥινούσιος εἵπετο μετ' ἡμῶν· ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπου νῦν ἐκεῖνός ἐστιν, ἀποπλανηθεὶς ἐν τῷ πλήθει τῶν θεατῶν. ἄχρι μὲν γὰρ τῆς νεὼς ἅμα ἤλθομεν, καὶ ἀνιόντου ἐς αὐτὴν, σὺ μὲν, οἶμαι, Σάμιππε, πρῄεις, μετά σε δὲ ὁ Ἀδείμαντος ἦν, εἶτ' ἐγὼ μετ' ἐκεῖνον ἐχόμενος αὐτοῦ ἀμφοτέραις. καί με διὰ τῆς ἀκρβάθρας ὅλης παρέπεμψε, χειραγωγῶν ὑποδεδεμένον, ἀνυπόδητος αὐτὸς ὤν· τὸ ἀκρ τούτου δὲ οὐκ ἔτι αὐτὸν εἶδον, οὔτε ἔνδον, οὔτε ἐπεὶ κατεληλύθαμεν. Σάμ. οἶσθα, ὦ Λυκῖκε, ὅπου ἡμᾶς ἀπέλειπεν; ὁπότε, οἶμαι, τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο μειράκιον ἐκ τῆς θαλάμης πρῆλθε, τὸ τὴν καθαρὰν ὀθόνην ἐνδεδυκὸς, ἀναδεδεμένον ἐς τοὐπίσω τὴν κόμην, ἐπ' ἀμφότερα τοῦ μετώπου ἀπηγμένην. εἰ τοίνυν ἐγὼ Ἀδείμαντον οἶδα, οἶμαι, γλαφυρὸν ὄντω ἐκεῖνος θέαμα ἰδὼν, μακρὰ χαίρειν φρά-

rhinusius vnà nobiscum. Sed nescio vbinam ille nunc sit, inter multitudinem spectatorum alicubi errans. Nam vsque ad nauem quidem vnà venimus, & ascendentes in ipsam, tu quidem, opinor, Samippe, præibas, sequebatur autem Adimantus: deinde ego post illum, vtrisque ipsum manibus apprehendens. Ac me per totas scalas subuehebat ille, manu ducens, subligatum crepidis, cùm ipse absque calceis incederet. Sed postea non ampliùs ipsum vidi, neque intus, in naui, neque postquam inde iterum descendimus. SAM. Nôsti, Lycine, vbi nos reliquit ille? Quando opinor formosus ille adolescentulus ex interiore parte nauis progrediebatur, niueo ac puro amiculo indutus, religata post tergum coma, ad vtranque frontis partem reducta. Proinde si ego Adimantum rectè noui, arbitror venustum ac dulce adeò spectaculum conspicatum, longum valere

φράσας τῷ Αἰγυπτίῳ ναυπηγῷ, περιηγουμένῳ τὸ πλοῖον, παρέστηκε δακρύων, ὥσπερ εἴωθε· ταχύδακρυς γὰρ ὁ ἀνὴρ ἐς τὰ ἐρωτικά. Λυ. καὶ μὴν οὐ πάνυ καλὸς, ὦ Σάμιππε, ὁ μειρακίσκος ἔδοξέ μοι, ὡς ἂν καὶ Αδείμαντον ἐκπλῆξαι, ᾧ τοσοῦτοι Αθήνησι καλοὶ ἕπονται, πάντες ἐλεύθεροι, σωμύλοι τὸ φθέγμα, παλαίστρας ἀσπαίροντες, οἷς καὶ παραδακρύσαι οὐκ ἀγεννές. οὗτος δὲ πρὸς τῷ μελάγχρους εἶναι, καὶ πρόχειλός ἐστι καὶ λεπτὸς ἄγαν τοῖν σκελοῖν, καὶ ἐφθέγγετο ἐπισεσυρμένον τι, καὶ συνεχὲς, καὶ ἐπίτροχον· Ελληνιστὶ μὲν, ἐς τὸ πάτριον δὲ τῷ ψόφῳ, καὶ τῷ τῆς φωνῆς τόνῳ, ἡ κόμη δὲ, καὶ ἐς τοὐπίσω ὁ πλόκαμος συνεσπειραμένος οὐκ ἐλευθέριόν φησιν αὐτὸν εἶναι. Τι. τοῦτο μὲν εὐγενείας, ὦ Λυκῖνε, σημεῖόν ἐστι Αἰγυπτίας, ἡ κόμη.

valere iusso Aegyptio fabricatore, per nauigium circumcircà praeeunte, adstitisse lachrymantem, quemadmodum consueuit. Admodum enim procliuis ad lachrymas homo est, quod ad amores attinet. LYC. *Atqui non adeò formosus, Samippe, adolescens ille mihi visus est, vt etiam Adimantum velut attonitum in se conuerteret, quem tot subinde Athenis formosi sectãtur, ingenui omnes, loquendo garruli, & palaestram spirantes, quibus etiam illachrymari non ignauum est. Hic autẽ praeterquam quòd colore fusco est, etiam labia habet prominentia, & gracilia nimis crura, loquiturq; dissolutum & incompositum quiddam continuatis & agglomeratis inter se verbis, Graecè quidem, sed ad patrium morem concitato strepitu, & inflexo vocis accentu.* [a] *Coma autem & ille post tergum conuolutus capillus, haudquaquam liberum esse ipsum arguit.* TIMOL. *Hoc quidem nobilitatis signum, Lycine, est* [b] *Aegyptiacae, coma vide-*

μη. ἅπαντες γὰρ αὐτοῖς οἱ ἐλεύθεροι παῖδες ἀναπλέκονται, ἕς τε πρὸς τὸ ἐφηβικόν. ἐν Παλλήνῃ οἱ πρόγονι ἡμῶν, οἷς ἐδόκει καλὸν εἶναι, κομᾶν τοὺς γέροντας, ἀναδουμένους κρώβυλλον, ἐπὸ τέττιγε χρυσῷ ἀνειλημμένον. Σά. εὖ γε, ὦ Τιμόλαε, ὅτι ἡμᾶς ἀνημιμνήσκεις τῶν Θουκυδίδου συγγραμμάτων, ἃ ἐν τῷ πρωτομίῳ περὶ τῆς ἀρχαίας ὑμῶν τρυφῆς εἶπεν ἐν τοῖς Ιωσιν, ὁπότε οἱ τότε συναπῳκίσθησαν. Τι. ἀτὰρ, ὦ Σάμιππε, νῦν ἀνεμνήσθην, ὁπόθεν ἡμῶν ἀπελείφθη Αδείμαντος, ὅτε παρὰ τὸν ἱστὸν ἐπιπολὺ ἔστημεν ἀναβλέποντες, ἀριθμοῦντες τῶν βυρσῶν τὰς ἐπιβολὰς, καὶ θαυμάζοντες ἀνιόντα τὸν ναύτην διὰ τῶν κάλων, εἶτα ἐπὶ τῆς κεραίας ἄνω ἀσφαλῶς διαθέοντα, τῶν κεροιάκων ἐπειλημμένον. Σάμ. εὖ γε λέγεις. τί δ' οὖν χρὴ ποιεῖν ἡμᾶς ἐνταῦθα, καραδοκεῖν αὐτὸν, ἢ ἐθέλεις; ἐγὼ

ma videlicet. Cuncta enim illorũ pueri ingenui capillũ à tergo collectum gerunt, vsque dum ex ephebis excedunt: quemadmodum & [c] Pallenæ maiores nostri, quibus pulchrum videbatur comam nutrire senes quoq; redimitos [d] crobylli textura, sub aurea cicada religata. SAM. *Euge, Timolaë, quòd nos commonefacit [e] Thucydidis commẽtariorum, quæq; in procemio de veteri nostra luxuria dixit ille in Ionibus, quãdo illi tum vnà cum cæteris in coloniam missi fuêre.* TIM. *At nunc demum in mentem mihi venit, Samippe, vbi à nobis relictus fuerit Adimãtus, quãdo videlicet iuxta malũ aliquãdiu stetimus sursum spectantes, numerantes coria alia alijs superimposita, & mirantes ascedentem per funes nautam, deinde per antennam supernè tutò adeò currentem, apprehensis antennarum clauis seu cornibus.* SAM. *Rectè dicis. quid igitur oportet facere nos hîc? vtrum expectare ipsum? an*

vis

ἐγὼ αὖθις ἐπάναμι ἐς τὸ πλοῖον; ΤΙΜ. μηδαμῶς, ἀλλὰ προίωμεν· ἀκὸς γὰρ ἤδη παρελήλυθεν ἐκεῖνον, ἀφειδοῦντα ἐς τὸ ἄσυ, ἐπεὶ μηκέτ' ἡμᾶς ἐυρεῖν ἐδυνάσθη. ἐς δὲ μὴ, ἀλλ' οἶδε πλὴν ὁδὸν λαβόντ', καὶ δι' οὐκ ἄν, μὴ ἀφληφθεὶς ἡμῶν ἀποδυκολυθῇ. ΛΥΚ. ὁρᾶτε, μὴ σκαιὸν ᾖ, φίλον ἀφελόντας, αὐτοὺς ἀπιέναι. βαδίσωμεν δ' ὅμως, εἰ καὶ Σαμίππῳ τοῦτο δοκεῖ. ΣΑ. καὶ μοὶ δοκεῖ, ἴσως γὰρ ἀνιησόμεθα ἔτι καταδράμοντες. ἀλλὰ μεταξὺ τῶν λόγων, ἡλίκη νεώς, εἴκοσι καὶ ἑκατὸν πήχεων ἕλκειν ὁ ναυπηγὸς τὸ μῆκος, εὖρος δὲ, ἢν τὸ τέταρτον μάλιστα τύχῃ, καὶ ἄνω τῆς κατασκώμματος ἐς τὴν βυθμίαν, ἢ βαθύταλον κατὰ τὸν ἄντλον, ἐννέα πρὸς τοῖς εἴκοσι. τοῦ δ' ἄλλα, ἡλίκος μὲν ὁ ἰσὸς, ὅσον δὲ ἀνέχει πλὼ

vis vt ego ad nauigium iterum abeam? TIM. Nequaquã, sed pergamus. Nam verisimile est præterijsse illum iam, recipientem in vrbem sese, postquam nos amplius inuenire non potuit. Quòd si minùs, at viam saltem nouit Adimantus: neque metuendum est, ne à tergo relictus, à nobis seducatur. LYC. At videte, ne agreste nimis fuerit, relicto post nos amico, ipsos hinc abire. Sed eamus tamen, si idem hoc Samippo quoque videtur. SAM. Atque admodum videtur, si fortè apertam adhuc palæstram deprehendere possimus. Sed interea dum sermones cædimus, quanta nauis hæc? centum & viginti cubitos in longitudinem porrecta, latitudine autem supra quartam maximè partem mensuræ huius patens. Tum à summis foris ad fundum vsque, quà profundissima est, eo loci videlicet, quò sentina defluit, nouem & viginti cubitos alta. Præterea autem quantus malus, quantámque sustinet anten-

πλὴν μικρᾶς, οἵῳ δὴ πρότονῳ μιχθῆναι, καὶ σωιχνίται. ὡς δὲ ἡ πρύμνα μὲν ἐπανίσταται χρυσῆν ἔρμα λαμπύλην, χρυσοῦν χοινίσκον ἐπικαμπῆ, λαταντικρὺ δὲ, ἀνάλογον ἡ πρῷρα ὑπερβέβηκεν, εἰς τὸ πρόσω ἀπομηκυομένη, πλὴν ἐπώνυμον τῆς νηὸς θεὸν ἔχουσα, πλὴν Ἴσιν, ἑκατέρωθεν. ὁ μὲν γὲ ἄλλος κόσμος, αἱ γραφαὶ, καὶ ζοῦν ἴσον τὸ πρᾶσιον πυραυγὲς, καὶ πρὸ ζύτων, αἱ ἄγκυραι καὶ σφῦρα καὶ πτελεαγωγεῖς, καὶ αἱ μιτραὶ πλὴν πρύμναν οἰκήσεις, θαυμάσια πάντα μοι ἔδοξεν· ἡ δὲ τῶν ναυτῶν πλῆθος στρατοπέδῳ ἄν τις ἀκάσειεν· ἐπέζετο δὲ καὶ τοσοῦτον ἄχθος σῖτου, ὡς ἱκανὸν εἶναι πᾶσι τοῖς ἐν τῇ Ἀττικῇ ἐνιαύσιον πρὸς προφλύ. ἁπλᾶ πάντα μικρός τις ἀνθρωπίσκος, γέρων ἤδη, ἔσοιζεν, ὑπὸ λιπαρᾶς κάμακι τὰ τηλικαῦτα πηδάλια πεφερώμενος. ἐδάκθη γάρ μοι ἀναφαλαντίας οὖλος, ... ναμ, τοῦνομα. Τιμ... & πλὴν τέρεν... ναυροὶ ἐμπίοντες... λαπάθια σοφὸς, ... τία, ἐκέσαξε δὲ, ... λατεγαγε τὸ πλοῖ... σολομπιόντες, ... ὥστε ἴσασιν ἐλυ... μάτι, ἀπὸ τοῦ ... πέπαρθ. Τιμ... ὥστε διαχάτο... τάνη, καὶ πέσοι... βίη, ἴφη δὲ ἀρ... παρλαξε τὸ πάτ... πολ, ἐδόμαιος... ναυτά, ἔστα... πάσαντος, ἀπη... γίος ἄχει Σι... λιμῶνι μεγ... Χιλιάδονιας, ... ἰδὼν, ἴνθα ... ναυχίες δ... ἴδια δὲ πορ... καὶ αὐτὸς Χιλ... ἰγὼ τέπο ἀν...

nam? quanto autem rudente vtitur atque astringitur? Vt autem ipsa quidem pupis paulatim assurgit inflexa, atque [f] aureum anserculum supernè habens impositum: eregionè autem æqua proportione prora prominet, in anteriorem partem longè porrecta, & cognominem nauidem, Isidem videlicet, vtrinque additam habens. Nam cætera quidem ornamenta, vti picturæ, & veli flammeus ille atque [h] parasius color, & ante hæc anchoræ quoque, & vertendi circumagendique instrumenta, & habitationes illæ postpuppim, omnia admiratione digna visa mihi sunt. Iam & nautarum multitudo, cum exercitu comparari posset. Dicebatur autem tantum frumenti numerum portare, quantus in annuum victum sufficere omnibus in Attica facilè posset. Atque hæc omnia paruus quidam homuncio, senex iam, conseruabat, tenui adeò pertica tanta gubernacula conuertēs. Commonstratus enim mihi fuit calua-

stias illas ad c... omnes subme... nauipraetu...

uaster

φαλαντίας οὖλος, Ηρων, οἶμαι, τοὔνομα. Τιμ. θαυμαίσιος τὴν τέχνην, ὡς ἔφασκον οἱ ἐμπλέοντες, καὶ τὰ θαλάττια σοφὸς, ὑπὲρ τὴν Πρωτέα. ἠκούσατε δὲ, ὅπως δεῦρο κατήγαγε τὸ πλοῖον, οἷα ἔπαθον πλέοντες, ἢ ὡς ὁ ἀστὴρ αὐτοὺς ἔσωσεν; Λυκ. οὐκ, ὦ Τιμόλαε, ἀλλὰ νῦν ἡδέως ἂν ἀκούσαιμεν. Τιμ. ὁ ναύκληρος αὐτὸς διηγεῖτό μοι, χρηστὸς ἀνὴρ, καὶ προσομιλῆσαι δεξιός. ἔφη δὲ ἀπὸ τῆς Φάρου ἀπάραντας οὐ πάνυ βιαίῳ πνεύματι, ἑβδομαίους ἰδεῖν τὸν Ακυμαντά, εἶτα ζεφύρου ἀντιπνεύσαντος, ἀπενεχθῆναι πλαγίους ἄχρι Σιδῶνος· ἐκεῖθεν δὲ, χειμῶνι μεγάλῳ δεκάτῃ ἐπὶ Χελιδονέας, διὰ τοῦ Αὐλῶνος ἐλθεῖν, ἔνθα δὴ περὶ μικρὸν ἐποβρυχίους διῶναι ἅπαντας. οἶδα δέ ποτε παραπλεύσας καὶ αὐτὸς Χελιδονέας, ἡλίκον ἐν τῷ τόπῳ ἀνίσταται τὸ κῦμα,

uaster quidã crispus, Heron, opinor, nomine. TIM. Mirabilis, quod ad artẽ attinet, ille, quemadmodum dicebãt ij, qui cũ eo nauigant, & rerum marinarum supra Protea illum doctus. Audistis autem quomodo huc appulerit nauem? qualia acciderint nauigantibus? aut quemadmodum stella ipsos seruârit? LYC. Haudquaquam, Timolaë. Quin hoc ipsum abs te libenter nunc audierimus. TIM. Ipse nauclerus narrauit mihi, homo probus, & ad conuersandum ingenuus. Aiebat autem cùm à Pharo soluissent, flatu non admodum vehementi septimo die eò fuisse prouectos, vt iam Acamantem viderent. Exinde Zephyro exaduersò spirante transuersos abreptos fuisse ad Sidonem vsque. Inde autem tempestate magna iactatos, decimo tandem die per angustias illas ad Chelidonias peruenasse, vbi parùm abfuit quin omnes submergerentur. Noui autem, aliquando etiam ipse naui præteruectus Chelidonias, quanti se eò loci attollant fluctus.

μα, καὶ μάλιστα περὶ τὸν λίβα, ὁπόταν ἐπιλάβῃ καὶ τοῦ νότου· μετ' ἐκεῖνο γὰρ δὴ συμβαίνει μερίζεσθαι τὸ Παμφύλιον ἀπὸ τῆς Λυκιακῆς θαλάσσης, καὶ ὁ κλύδων ἅτε ἀπὸ πολλῶν ῥευμάτων περὶ τοῦ ἀκρωτηρίου σχιζόμενος (ἀπόξυροι δὲ εἰσι πέτραι καὶ ὀξεῖαι, παραθυγόμεναι τοῦ κλύσματι) καὶ φοβερωτάτην ποιεῖ τὴν κυματωγὴν, καὶ τὸν ἦχον μέγαν· καὶ τὸ κῦμα πολλάκις αὐτῷ ἰσομέγεθες τοῦ σκοπέλου. τοιαῦτα καὶ σφᾶς καταλαβεῖν ἔφασκεν ὁ ναύκληρος, ἔτι καὶ νυκτὸς οὔσης, καὶ ζόφου ἀκριβοῦς, ἀλλὰ πρὸς τὴν οἰμωγὴν αὐτῶν ἐπικλασθέντας τοὺς θεοὺς, πῦρ τε ἀναδεῖξαι ἀπὸ τῆς Λυκίας, ὡς γνωρίσαι τὸν τόπον ἐκεῖνον, καί τινα λαμπρὸν ἀστέρα, Διοσκούρων τὸν ἕτερον, ἐπικαθίσαι τοῦ καρχησίου, καὶ κατευθῦναι τὴν ναῦν ἐπὶ τὰ λαιὰ ἐς τὸ πέλαγος, ἤδη τοῦ κρημνῷ προσφε-

fluctus, & maximè flante Africo, si quando assumpserit & Austri partem aliquam secum. Nam ab eo loco contingit diuidi Pamphylium mare à Lycio, & fluctus ipsi, vtpotè multis ac varijs vndis circa promontorium illud velut intersecti (præruptæ autem rupes sunt, & acutæ, & incursionibus aquarũ exasperatæ) & procellas excitant terribiliores, & fragorem edunt immensum. Ac fluctus sæpenumerò tanti attolluntur, vt ipsius scopuli altitudinẽ exæquent. Talia igitur se quoque tum deprehendisse atque expertos esse nauclerus aiebat: insuper etiam nocte existente tum, & tenebris profundis. Cæterùm cùm ad ploratum ipsorũ dij tandem flexi atque inclinati fuissent, ignem apparuisse ipsis ex Lycia, ita vt locum illum manifestè cognoscere possent, & stellam quandam splendidam, [i] Dioscurorum videlicet alterum, in summa parte mali consedisse, nauemq; ad sinistram in altum iterum direxisse, cum iam præceps in rupem deferre-

προσφερομένων. τούτων δὲ
ἅπαξ τῆς ὁρθῆς ἐκπεσόντας,
ὀγδοηκοστῷ τὸ Αἰγαῖον πλεύσαντας, ἑβδομηκοστῇ ἀπ' Αἰγύπτου ἡμέρᾳ, πρὸς ἀντίους ζοὺς ἐτησίας πλαγιάζοντας, εἰς Πειραιᾶ χρῆσι καθορμίσασθαι, τοῦ δὲ ζοῦ ἀφαυρήτας εἰς ὦν κάτω, ὅσ' ἄλλῃ Κρήτῃ λιξιάρλα βάντας, ὑπὲρ τὴν Μαλέαν πλεύσαντας, ἤδη εἶναι ἐν Ἰταλίᾳ. Λυκ. νὴ Δία, θαυμάσιόν τινα φῆς κυβερνήτην τὸν Ἥρωνα, ἢ τοῦ Νηρέως ἥλικιώτην, ὅστοῦτον ἀπεσφάλη τῆς ὁδοῦ· ἀλλὰ τί τοῦτο, ὁ Ἀδείμαντος ἐκεῖνος ὅδε; Τιμ. πάνυ μὲν οὖν Ἀδείμαντος αὐτὸς, ἐκβοήσωμεν οὖν. Ἀδείμαντε, σὲ φημι, τὸν Μυρρινούσιον, τὸν Στροβίχου. Λυκ. λυσῖν θάτερον, ἢ δυσχεραίνει καθ' ἡμῶν, ἢ ἐκκέκωφεται. Ἀδείμαντος γε, οὐκ ἄμουσός τις ἔτι πάνυ ἦδη ἐφαίνετο ὁρᾶν, καὶ θοιμάτιον αὐτοῦ, καὶ τὸ βάδισμα ἐκεῖνο, καὶ ἐν χρῷ ἡ λευκὴ ἐπιτέ-

deferretur. Atq; ex eo, cùm iam semel à recta via excidissent, per Aegaum nauigantes, septuagesimo die quàm ex Aegypto soluerunt, aduersus Etesias per obliquum & transuersè actos, in Piraeum heri appulsos huc esse, eò vsque videlicet ad inferiorem partem abreptos, quos conueniebat Creta ad dexteram relicta, supra Maleam tenendo cursum, iam in Italia esse.

LYC. Per Iouem mirabilem quendam gubernatorem narras, Heronem istum, aut Nerei potiùs æqualem, qui tantùm à via aberrârit. Sed quid hoc? annon Adimantus ille? TIM. Admodum Adimantus ipse. Vocemus igitur hominem, Adimante. Te inquam Myrrhinusium illum, Strobichi filium.

LYC. Ex duobus alterũ illi accidit videlicet: aut enim succenset nobis, aut obsurduit. Nam omninò Adimantus ille est, neq; alius quisquã Admodum igitur planè iam video, & vestem ipsius & incessum agnosco. Etiam tonsura illa ad viuum vsq; arguit homi-

d

ἐπιτείνωμεν δ' ὅμως τὸν πειράζον, ὡς καταλάβωμεν αὐτόν. λῶ μὲν οὖν ἱματίῳ λαβόμενοί, σε ἐπισπέψομεν, ὦ Ἀδάμαντι, οὐχ ὑπακούσαντα ἡμῖν ἐμβοῶσιν; ἀλλὰ καὶ φροντίζοντι ἔοικας ἐπί σοφοίας τινὸς, ὑμικρὸν, ἔδει ὑνκατα-φρόνκτον πρᾶγμα, ὡς δοκᾶς, ἀνακυκλῶν. Ἀδάμ. ἔδειν, ὦ Λυκῖνι, χαλεπὸν, ἀλλά μοι καινότις ἔννοια μεταξὺ βαδίζοντα ἐπιπεσοῦσα, παρακέσαι ὑμῶν ἐποίησεν, ἀτενὲς πρὸς αὐτὴν ἅπασι τῷ λογισμῷ ἀφορίσασα. Λυκ. τίς ἄντη; μὴ γὰρ ὠκνήσητε εἰπεῖν, ἃ μή τις ὄφελε τῶν πάνυ ἀπορρήτων. καί τοι ἐτελέσθημεν, ὡς οἶσθα, καὶ σέφαν μεμαθήκαμεν. Ἀδάμ. ἀλλ' αἰσχύνομαι ὑμῖν εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς· ὅτω γὰρ μειρακιῶδες ὑμῖν δόξει τὸ φρόνκτισμα. Λυκ. μῶν ἐρωτικόν τί ἐστιν; εἰ γὰρ ἐκ τούτου ἀμυήτοις ἡμῖν ἐξαγορεύσεις, ἀλλ' ὑπολαμπρᾷ τῇ λαμπάδι καὶ αὐτοῖς

Sed tamen acceleremus obambulationem hanc & gressum, vt assequamur hominem. Quòd nisi veste apprehensum te conuertissemus, Adimante, nunquam puto hodie clamantes nos exauditurus fuisses. At etiam cogitabundo similis videris, nescio quid magnum, ac minimè contemnendum, tecum ipse animo & cogitatione, vt vidêre, volutans. ADIM. *Nihil equidem acerbum aut graue, Lycine: sed mihi noua quædam cogitatio intereundum in mentem veniens, vt ne audirem vos fecit, dum intentè adeò ac tota mente in illam velut defixus incumbo.* LYC. *Quænam ista? ne enim graueris dicere, nisi omninò ex arcanis istis aliqua fuerit. Atqui initiati sumus & nos, vt scis, & celare quæ audimus, didicimus.* ADIM. *Ac erubesco equidem apud vos dicere, adeò iuuenile vobis videbitur, sat scio, id quod nunc cogito.* LYC. *Non amatorium quiddam est. Neque enim hoc pro-*

lustratis

αὐτοῖς τετελεσμένοις. Ἀδή. Ἐγὼ, ὦ θαυμάσιε, τοιοῦτόν τινα πλοῦτον ἐμαυτῷ ἀνεπλαττόμην, ὃν ἐγὼ μακαρίαν οἱ πολλοὶ καλοῦσι, καί μοι ἐν ἀκμῇ τῆς παρούσης καὶ τρυφῆς ἐπῆντο. Λυκ. ἐκοῦν τὸ πρᾶγμα τὸ κρημνωδέστατον τοῦτο, κοινὸς Ἑρμῆς, φασι, καὶ ἐς μέσον κατατίθω φέρων τὸν πλοῦτον· ἄξιον γὰρ ἀπολαῦσαι τὸ μέρος, φίλους ὄντας, τῆς Ἀδαμάντου τρυφῆς. Ἀδεί. ἀπολείφθω ἡμῶν οὗτος ἐν τῇ πρώτῃ ἐς πλοῦν ναῦν ἐπιβάσα, ἐπεί σε, ὦ Λυκῖνε, κατέσχες ἐς τὸ ἀσφαλές. πεπειρημένος γάρ μου τῆς ἀγκύρας τὸ μέγεθος, οὐκ οἶδ' ὅπου ὑμᾶς ἀπέσχες. ἐγὼν δ' ὅμως τὰ παρ' ἐμοῦ φέρομαι τινὰ τῶν ναυτῶν, ὁπόσων ἀφεῖρεν ἡ ναῦς ὑπὸ δεισπότης ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καθ' ἕτος ἕκαστον πλοῦ μισθοφορίαν. ὁδί μοι, ἀνόησκα, ἔφη, δώδεκα τάλαντα, ἃ ἐς πᾶς τὸ λάχι-

lustratis initiatisq. ADIM. Nihil, ô præclare, istiusmodi, sed opulentiam quandam mihi ipsi fingebam, quam inanem felicitatem plerique vocare solent, atque in ipsa adeò acie opum & deliciarum versanti mihi, superuenistis. LYC. [k] Proinde illud, quod in procliui est, [l] Communis Mercurius, aiunt, ac in medium allatas hucdiuitias istas depone. Aequum enim est nos quoque parte aliqua frui voluptatum Adimanti, amici cũ simus. ADIM. Relictus equidem à vobis fui statim à principio, cùm primùm nauem conscendissemus, postquam te, Lycine, in tuto collocâssem. Nam metiente me anchoræ magnitudinem, nescio quorsum vos à me discessistis. Attamẽ cùm omnia perlustrâssem, interrogaui quendam ex nautis, quantũ mercedis ac lucri communibus rationib. nauis ea referret domino in singulos annos. Ille autem, duodecim, inquit, talenta Attica, etiam si quis communiora tantùm computaret,

& ad

κάχισύν τις λογίζοιτο. τοιαῦτα ἐνθυμουμένου μοι, καὶ λογιζομένου, εἴ τις θεῶν τὴν ναῦν ἄφνω ἐμὲ ποιήσειεν εἶναι, οἷον ἂν ὡς εὐδαίμονα βίον βιώσεται, τοῖς φίλοις, καὶ ἐπιπλέων ἐνίοτε μὲν αὐτὸς, ἐνίοτε δὲ οἰκέτας ἐκπέμπων; ἔτα ἐκ τῶν δώδεκα ἐκείνων ταλάντων οἰκίαν τε ἤδη ᾠκοδομησάμην ἐν ἐπικάρῳ, μικρὸν ὑπὲρ τὴν ποικίλην, τὴν παρὰ τὴν Ἰλισσὸν ἐκείνην, τὴν παρῶαν ἀφεὶς, ἣν οἰκέτας ὠνούμην καὶ ἐσθῆτας καὶ χρυσῆν καὶ ἵππους. ἐωνούμην δὲ ἤδη καὶ ἅρμα, ὑφ' ἅπάντων εὐδαιμονιζόμενος τῶν ἐπιβατῶν, φοβερὸς δὲ τοῖς ναύταις, καὶ μονονουχὶ βασιλεὺς νομιζόμενος· ἔτι δέ μοι τὰ κατὰ τὴν ναῦν εὐθυτέρουντι, καὶ εἰς λιμένα πόρρωθεν ἀφορμίζοντι ἐπισὰς, ὦ Λυκῖνε, διατέθυσας τῶν πλοΐτων, καὶ ἀνέπνευσας τὸ φιλόμυρον τὸ σκάφος, ὀρθὸν ὑπὸ οὐρίου πνεύματι. Λυκ. ἐκοῦ,

& ad minimam ſummam redigeret. Exinde igitur rediens mecum ipſe cogitabam: Quòd ſi nunc deorum quiſpiam nauem hanc derepentè meam eſſe faceret, qualem & quàm beatam vitam acturus eram? qui & amicis benefacturus, & interdum quidem ipſe in ea nauigaturus, interdum autem ſeruos emiſſurus, deinde ex duodecim illis talentis & domum ædificaturus eſſem in loco maximè opportuno, paulò videlicet ſupra porticum pictam, relicta paterna illa, quam apud Iliſſum habeo, & ſeruos coëmpturus, & veſtes, & vehicula, & equos. Iam autem nauigabam quoque, & felix ab omnibus ijs, qui nauem conſcenderant, prædicabar, à nautis autem formidabar, & tantùm non rex quiſpiam exiſtimabar: cùm interea dum ea quæ in naui ſunt cõpono, & ad portum à longè aſpicio, ſuperueniens, Lycine, opulentiam hãc omnem ſubmerſiſti mihi, nauemq; ipſam, benè ac ſecundo voti vento labentem, ſubmerſiſti. LVC.

Proinde

ὦ ἐμῶ, ὦ γενναῖε, λαβόμενός μου, ἄπαγε πρὸς τὸν στρατηγὸν, ὡς τινα πειρατὴν, ἢ καταποντιστὴν, ὃς τυγικοῦ ἐμπορικοῦ ἔργασμαι, καὶ ταῦτα, ἐν γῇ, κατὰ πόδα ἐκ Πειραιῶς εἰς τὸ ἄστυ. ἀλλ' ὅρα, ὅπως παραμυθήσομαί σε τὸ πάθημα. πῶς γάρ, εἰ βούλει, ῥᾷστα καὶ μείζω τὴν Αἰγυπτίου πλοῦτον ἔχεις, καὶ τὸ μέγιστον, οὐδὲ καταδεδυκὼς δεδοικὼς, καὶ τάχα σοι πρωτάκις ἐξ Αἰγύπτου, κατ' ἔτος ἕκαστον, σιταγωγείτω σιταγωγίαν. καὶ ἅμα ναυκλήρων ἄριστε, ἀλλὰ καὶ εἰ ἀφόρητος ἡμῖν τότε γενήσομαι· ὃς γάρ, ἔτι ἑνὸς πλοίου τυγχάνεις δεσπότης ὤν, πρὶν πολλὰ βαθέντων, εἰ πρῶτά τι πάσαιο τοιοῦτο, πριάμενος πλοῖα καὶ ἀνώλεθρα, οὐδὲ ὄψεαι δηλαδὴ τοὺς φίλους. σὺ μὲν δὴ ἀπλόει, ὦ βέλτιστε, ἡμᾶς δ' ἐν Πειραιεῖ καθεύδομεν.

Proinde, ô generose, correptum me adhuc hinc ad Imperatorem, veluti piratam aliquem, aut demersorem, vt qui tantum naufragium effecerim, idq; etiam in terra, in via videlicet quæ ex Piræo in vrbem itur. At vide tamen quo pacto te consolabor pro hoc lapsu. Quinque enim, si placet, pulchriora adeò, & maiora Aegyptio isto nauigia possidere te faciio: &, quod maximum fuerit, etiam talia, quæ demergi non possint. Deinde etiam quinquies tibi ex Aegypto per singulos annos frumentum fortassis importent. Atque, ô nauclere optime, iam nunc præ te fers quàm nobis tum intolerabilis futurus sis. Nam cùm vnius etiã nauigij istius dominus existens, exaudire clamantes nos haud volueris, quid ageres si quinque possideas vltra hoc, tribus velis instructa, & tempestatibus inuicta? nempe ne aspiceres quidem amicos. Proin tu quidem secunda nauigatione vtere, ô præclare: nos autem in Piræo sedebimus,

θα, ἢ τοὺς ἐξ Αἰγύπτου ἢ Ἰταλίας καταπλέοντας ἀνακείσονται, εἴ που τὸ μέγα Ἀδαμάντου πλοῖον, πλὴν Ἴσως τις οἶδεν. ΑΔΙ. ὁρᾷς· διὰ τοῦτο ὄκνουν ἐγὼ, ἃ ἐνεθύμουν, εἰπεῖν, ὅτι ἐμαυτῷ τῷ σκώμματι ποιήσεσθαι μὴ πλὴν εὐχήν. ὥστε ἐᾶσόν με μικρὸν, ἕως ἂν ὑμᾶς προχωρήσητε, ἐκπλευσοῦμαι σὺν ἐμοὶ τῷ νεὼς· πολὺ γὰρ ἄμεινον, τοῖς ναύταις προσομιλεῖν, ἢ ὑφ' ὑμῶν καταγελᾶσθαι. ΛΥ. μηδαμῶς, ἐπεὶ συνεμβησόμεθά σοι καὶ αὐτοὶ ὑποσάντες. ΑΔΙ. ἀλλ' ὑφαιρήσω πλὴν Ἀκροάβαραν, προσομιλήσω. ΛΥ. οὐκοῦν ἡμᾶς γε προσευξόμενθ' ἡμῖν. μὴ γὰρ οἴου σοὶ μὲν ἔναυα ῥᾴδιον, τηλικαῦτα πλοῖα κατάσθαι, μήτε πειρατὴν μήτε ναυπηγὸν φεύγοντα, ἡμᾶς δ' οὐκ ἀπιόντας παρὰ τῶν θεῶν, ἐπὶ πόνους σαλίους ἀκμάζοντας δεήσασθαι νέαν. καίτοι πρῶτον μὲν εἰς Αἴγιναν, ἐπὶ πλὴν Ἐνοδίας τελῶ,

eosq; qui vel ex Aegypto vel Italia nauigabunt, interrogabimus, eccubi magnum illud Admanti nauigium, Isidem puta, quispiam viderit. ADIM. Vides, propterea equidem grauabar dicere quid nam esset quod in animo mecum ipse cogitabam, sat sciens quòd risu & dicacitate prosecuturi essetis votum meum. Quare subsistens hic aliquantulum, dum vos progressi fueritis, cum naue mea iterum hinc nauigabo. Nam multò satius est cum nautis me colloqui, quàm hîc à vobis irrideri. LYC. Nequaquam. nam tecum illam conscendemus etiam ipsi subeuntes. ADIM. Ai scalas subtraham, ingrediendo vos prouertens. LYC. Proinde nos adnatando sequemur vos. Ne enim putes tibi quidem facile esse tanta nauigia possidere, cùm neq; emeris illa, neque ædificaueris: nos autem non posse à diis petere vt per multa stadia indefessis nobis liceat natare. Atqui primùm etiam in Aegynam ad festum Dianæ,

scis

τὴν, οἶσθα ἐν ἡλίκῳ σκαφιδίῳ πάντες ἅμα οἱ φίλοι, τεταρῶν ἕκαστος ὀβολῶν διεπλεύσαμεν, καὶ οὐδὲν ἐδυσχέραινες ἡμᾶς συμπλέοντας· νῦν δὲ ἀγανακτεῖς, εἰ συνεμβησόμεθα σοι, καὶ τὴν ἀρβαθραν προσεσελθὼν ἀφαιρεῖς. ὑπερμαζᾷς γε, ὦ Ἀδείμαντε, καὶ ἐς τὸν κόλπον οὐ πτύεις, οὐδὲ οἶσθα ὅστις ὢν ναυκληρεῖς, οὕτως ἐπῆρέ σε καὶ ἡ οἰκία, ἐν καλῷ τῆς πόλεως οἰκοδομηθεῖσα, καὶ τῶν ἀκολούθων τὸ πλῆθος. ἀλλ' ὦ γαθὲ, πρὸς τοὺς Ἴσιδος, κἂν τὰ Νειλῶα ταῦτα ταρίχη τὰ λεπτὰ μέμνησο ἡμῖν ἄγειν ἀπ' Αἰγύπτου, ἢ μῦρον ἀπὸ τοῦ Κανώπου, ἢ Ἰβὶν ἐκ Μέμφιδος· εἰ δὲ καὶ ἡ ναῦς ἐδύνατο, καὶ τῶν πυραμίδων μίαν. Τι. ἅλις παιδιᾶς, ὦ Λυκῖνε, ὁρᾷς, ὡς ἐρυθριᾷν Ἀδείμαντον ἐποίησας, πολλῷ τῷ γέλατι ἐπικλύσας τὸ πλοῖον, ὡς ὑπέραντλον εἶναι, καὶ μηκέτι ἀντέχειν πρὸς τὸ ἐπιῤῥέον. καὶ ἐπεί-

scis quàm parua nauicula omnes simul amici, quatuor quisque datis obolis traiecerimus, & tamen nihil ægrè ferebas quòd tecum nauigaremus: nunc autem indignaris quòd tecum conscensuri sumus, & scalas præingressus subtrahis. Nimirum luxu diffluis, Adimante, & in sinum non inspuis, neque agnoscis quinam ipse sis, qui, nauclerum nunc agis. Adeò te sublimem euexit domus ista, in pulcherrimo vrbis loco ædificata, & seruorum multitudo. Atqui, ô præclare, per Isidem quæso, etiam Niliaca salsamenta, tenuia ista dico, memineris nobis huc ex Aegypto apportare, aut vnguentum à Canopo aliquod, aut Ibin ex Memphide. quòd si verò nauis etiam sufficiet, ex pyramidibus quoque vnam. TIM. Satis iocorum, Lycine. Annón vides quo pacto erubescere Adimantum feceris, multò adeò risu nauigio inundato, ita vt iam superfluat: neque ampliùs ad id quod influit, resistere possit? Et

ἐπεὶ πρῶτον ἔτι πολὺ ἡμῖν τὸ λοιπὸν ὁδὸς πρὸς τὸ ἄστυ, διηρημένοι τετραχῇ τῇ ὁδῷ, κατὰ τὰς ἐπιβαλλούσας ἑκάστοις σταθμίδας, ἄτοπον ἂν εἴη, ἀπὸ τῶν ἡδέων· ἔτω γὰρ ἂν ἡμᾶς ὅ τι κάμαλος λάθοι, καὶ ἅμα ἀφραινόμεθα, ὥσπερ ὑπὸ ἡδίστου ὀνείρατι ἐκάστοις ἐπιτρεχόντων, ἐφ' ὅσον βουλόμεθα, ἐξ ὧν ποιήσουσιν ἡμᾶς. παρ' αὐτῶν γὰρ ἕκαστον τὸ μέτρον τῆς ἀρχῆς, καὶ οἱ θεοὶ πάντα ἐπικάθωσιν παρέξοντες, ἐὰν καὶ τῇ φύσει ἀπίθανα ἔσται. τὸ δὲ μέγιστον, ἐπίδειξις ἔσται τὸ πρᾶγμα, ὅστις ἂν ἄριστα χρήσαιτο ὧν πλέτῳ, καὶ τῇ ἀρχῇ· ἀληθῶς γὰρ, οἷ ἂν καὶ πλουτήσῃ ἐγκύκλιος. Σαλ. καλῶς, ὦ Τιμόλαε, καὶ πείθομαί σοι, καὶ ὅταν ὁ καιρὸς καλῇ, ἕψομαι, ἄτοπον ἂν ἀκοῇ γε Ἀδείμαντος βούλεται, ὁδὶ ἐρωτᾶν οἶμαι, ὅσῳ γε δὴ ἐν τῇ νηῒ τὸν ἕτερον πόδα ἔχει κἀγὼ καὶ

quoniam adhuc multum nobis viæ ad vrbem vsque restat, diuiso in quatuor partes itinere, suo cuique attributo stadio, postulemus à dijs quæ cuique maximè videbuntur. Ita enim & nos laborem eundi fefellerimus, & pariter lætitia quadam afficiemur, perinde ac somnio aliquo suauissimo vltrò nobis obiecto, quod nos quoad ipsi voluerimus, beet. Nam penes vnumquenque ipsum mensura voti erit, & dij omnia exhibendo subministrent, etiamsi alioqui natura incredibilia fuerint. Et quod maximum est, demonstratio quædam erit hæc res, quinam omnium optimè diuitijs ac votis vsurus sit. Indicabit enim quisque qualisnam futurus fuerit, si ei diuitiæ tantæ contigissent. SAM. Pulchrè me hercle, Timolaë, atque adeò obsequor tibi, & cùm tempus vocauerit, optabo quæcunque videbitur. Nam si Adimantus vult, ne interrogandum quidem opinor, vt qui in naui alterum pedem habeat. Oportet autem &

Lvcis

Λυκίνῳ δοκεῖν. Λυ. ἀλλὰ πλουτῶμεν, εἰ τοῦτο ἄμεινον, μὴ καὶ βασκαίνειν ἐπὶ ταῖς κοιναῖς εὐτυχίαις δοκῶ. Αδει. τίς γοῦν πρῶτος ἄρξεται; Λυ. σὺ, ὦ Αδείμαντε, εἶτα Τιμότοσι Σάμιππος, εἶτα Τιμόλαος ἐγὼ δ' ὀλίγον, ὅσον ἡμιστάδιον τὸ πρὸς τὴν Διπύλου, ἐπιλήψομαι τῇ εὐχῇ, καὶ τοῦτο, ὡς οἷόν τε, παραδραμών. Αδει. οὐκοῦν ἐγὼ μὲν οὐδὲ νῦν ἀπαρτήσομαι τῆς νεώς, ἀλλ' εἴπερ ἔξεστιν, ἐπιμετρήσω τῇ εὐχῇ· ὁ δὲ Ερμῆς ὁ κρδῶος ἐπινευσάτω ἅπασιν. ἔστω γὰρ τὸ πλοῖον, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα, ἐμὰ, καὶ ὁ φόρτος, οἱ ἔμποροι, αἱ γυναῖκες, οἱ ναῦται, καὶ ἄλλο, εἴτι ἥδιστον κτημάτων ἁπάντων. Σα. λέληθας σεαυτὸν ἔχων ἐν τῇ νηΐ. Αδει. τὴν παῖδα φῄς, ὦ Σάμιππε, τὴν κομήτην; κἀκεῖνος οὖν ἔστω ἐμὸς ὁπόσος δὲ ὁ πυρός ἐστιν, οὗτος ὁ ἀριθμὸς ἅπας, χρυσίον ἐπίσημον γενέσθω, τοσοῦ-

tem & Lycino idem videri. LY. Ac ditescamus sanè, si hoc potius, ne inuidere etiam communi fortunæ videar. AD. Quis igitur primus incipiet? LY. Tu Adimante, deinde secundo loco Samippus hic, post quem Timolaus. Ego verò paulò antè quàm ad Diphylum perueniemus, circa extremum semistadium videlicet votum meum incipiam, idq́; quoad fieri potest, breuissimè percurram. ADI. Proinde ego quidem neque nunc à naui discedam, sed si modò licet, etiam amplius aliquid voto adijciam, [m] Mercurius autem quæstuosus ille annuat omnibus. Sit enim nauigium, & quæ in eo sunt, mea omnia, & onus quod fertur videlicet, & mercatores, & mulieres, & nautæ, & si quid aliud suauissimum fuerit ex cunctis facultatibus. SA. At te ipsum oblitus es in naui habens. ADI. Puerum istum, inquis, Samippe, comatum? Et ille igitur meus sit: quantum autem frumenti est, totus ille numerus in aurum signatum vertatur, fiantq́;

τοσοῦτοι Δαρεικοί. Λυ. τί τοῦτο, ὦ Ἀδείμαντε; καταδύσεταί σοι τὸ πλοῖον. οὐ γὰρ ἴσον βαρος πυροῦ, καὶ τοῦ Ἰσαίθμου χρυσίου. Ἀδεί. μὴ φθόνει, ὦ Λυκῖνε, ἀλλ' ἐπειδὰν εἰς σὲ παρέλθῃ ἡ εὐχὴ, τὴν Πάρνηθα ἐκείνην, εἰ θέλοις, ὅλην χρυσῆν ποιήσας ἔχε, κἀγὼ σιωπήσομαί σοι. Λυ. ἀλλ' ὑπὲρ ἀσφαλείας τοῦτο ἔγωγε τῆς σῆς ἐποιησάμην, ὡς μὴ ἀπλέσθαι ἅπαντας μετὰ τοῦ χρυσίου, καὶ τὰ μὴ ὑμέτερα μέτρια, τὸ μειρακιον δὲ τὸ ὡραῖον ἀπνιγήσεται ἄθλιον, νεῖν οὐκ ἐπιτάμενον. Τι. θαῤῥεῖ, ὦ Λυκῖνε· οἱ δελφῖνες γὰρ αὐτὸ ὑποδύντες, ἐξοίσουσιν ἐπὶ τὴν γῆν ἢ νομίζεις κιθῳδὸν μέντινα σωθῆναι παρ' αὐτῶν, καὶ ἀπλαβεῖν τὸν μισθὸν ἀντὶ τῆς ᾠδῆς, καὶ νεκρόν τι ἄλλο παιδίον εἰς τὸν Ἰσθτὸν ἐπὶ δελφῖνος ὁμοίως προκομισθῆναι, τὸν δὲ Ἀδειμάντου οἰκέτην, τὸν νεώνητον ἀπρήσειν δελφῖνος

totidem Darici. LY. Quid hoc, Adimante? Submergetur tibi nauigium: non enim idem pondus est tritici, & æqualis numero auri. ADI. Ne inuideas quæso, Lycine, sed postquam ad te peruenerit votum, Parnethen, si placet, totam auream facias licet, atque ego tum tacebo tibi. LYC. At ego, quò magis in tuto ipse nauigares, hoc agebam, ne videlicet vnà cum auro omnes periretis. Ac quantum ad vestras quidem res attinet, mediocre periculum hoc futurum erat: adolescentulus autem ille formosus suffocabitur miser, cùm natare nesciat. TIM. Bono animo sis, Lycine. [n] Delphines enim ipsum tergo subeuntes, in terram deportabunt. An tu putas [o] citharœdum quempiam ab illis seruatum esse, accepisseq; mercedem hanc carminis sui: deinde & alium quendam [p] puerum mortuum, in Isthmum à Delphine eodem pactò apportatum: Adimanti autem seruum hunc nouitium nullum habiturum Delphinem amato-

φῖνος ἐρωτικοῦ; Αδεί. καὶ σὺ γὰρ, Τιμόλαε, μιμῇ Λυκῖνον, καὶ ἐπιμετρεῖς τῶν σκωμμάτων, καὶ ταῦτα, εἰσηγητὴς αὐτὸς γενόμενος. Τι. ἄμεινον γὰρ ἦν, πιθανώτερον αὐτὸ ποιεῖν, καί τινα θησαυρὸν ὑπὸ τῇ κλίνῃ ἀνευρεῖν, ὡς μὴ πράγματα ἔχοις ἐκ τῆς πλοίου, μετατιθεὶς χρυσίον ἐς τὸ ἄστυ. Αδεί. εὖ λέγεις, ἀνορωρύχθω θησαυρὸς ὑπὸ τὸν Ερμῆν τὸν λίθινον, ὃς ἐστιν ἡμῖν ἐν τῇ αὐλῇ, μέδιμνοι χίλιοι ἐπισήμου χρυσίου. εὐθὺς οὖν κατὰ τὴν Ησίοδον, οἶκος τὸ πρῶτον, ὡς ἂν ἐπισημότατα οἰκοίην, καὶ τὰ περὶ τὸ ἄστυ πάντα ὠνησάμην ἤδη, πλὴν ὅσα Ισθμοῖ καὶ Πυθοῖ, καὶ ἐν Ελευσῖνι. ὅσα ἐπὶ θαλάττῃ, καὶ περὶ τὸν Ισθμὸν ὀλίγα, τῶν ἀγώνων εἵνεκα, εἴ ποτε δὴ τὰ Ισθμια ἐπιδημήσαιμι, καὶ τὸ Σικυώνιον πεδίον· καὶ ὅλως, εἴ που τί ᾖ συνηρεφὲς ἢ ἔνυδρον ἢ εὔκαρπον ἐν τῇ Ελλάδι, πάντα ἐν

amatorem? ADI. *etiam tu, Timolaë, imitaris Lycinum hunc, & ingeris conuicia, & hoc, cùm tu ipse huius rei dux & caput sis.* TIM. *Melius enim fuerat verisimilia magis te fingere hæc, & alicubi thesaurum sub lecto effodere aliquem, ne tibi negocium ipse exhiberes, dum aurum è naui in vrbem transferes.* ADIM. *Rectè dicis. Effodiatur igitur thesaurus sub Mercurio illo marmoreo, qui nobis in aula est, medimna videlicet mille auri signati. Statim itaque, iuxta Hesiodum, ædes principiò quammaximè insignes habitarem, deinde quæ circa vrbem sunt, omnia iam coëmissem, præterquam quæ in Istmo, & apud Delphos, & Eleusine sunt. Præterea quæ ad mare iacent, & circa Isthmum nonnulla quoque certaminum gratia, siquando ad Isthmia proficisci lubitum esset, & Sicyonium campum: & in summa quicquid vsquam in Græcia foret vel consitum nemoribus,*

ἐν ὀλίγῳ Ἀδαμάντα ἔσῃ. ὁ χρυσὸς δὲ λοιπόν, ἡμῖν ἐμφαγεῖν, τὰ δὲ ἐκπώματα, οὐ λοῦφα, ὡς τὰ Ἐχεκράτους, ἀλλὰ διτάλαντον ἕκαστον τὸν ὀνικόν. Λυ. εἶτα πῶς οἰνοχόσ ὁρέξει πλήρωσ ὅτῳ βρύνῃ ἐκπώμα, ἢ σὺ δίξυ παρ' αὐτῆ ἀμοργῆτι, οὐ σκύφον, ἀλλὰ Σισυφιόν τι βαρὺ ἀναδιδόντος; Ἀδη. ἄνθρωπε, μή μ' ἀνάλυε τὸν ὑχλόν· ἐγὼ δὲ καὶ πρα. πίδας ὅλας χρυσᾶς ποιήσομαι, καὶ τὰς κλίνας χρυσᾶς, εἰ δὲ μὴ σιωπᾷς, καὶ τὰς δμηκόνους αὐτάς. Λυ. ὅρα μόνον, μὴ ὥσπερ τῷ Μίδᾳ, καὶ ὁ ἄρτος σοι, καὶ τὸ ποτὸν, χρυσὸς γένηται, καὶ πάντων, ἄθλιος ἀπόλλυμαι λαφθαρεὶς πολυτελῶς. Ἀδη. τὰ σὰ ῥυθμίζῃς πιθανώτερον, ὦ Λυκῖνε, μετ' ὀλίγον, ἐὰν δὲ σὺ αὐτὸς αἰτῇς. ἐῶμεν ἐπὶ τούτοις ἀλυγίς, καὶ ὁ βίος οἷος ἁβρότατος, ὕπνος,

vel irriguum fontibus, vel fœcundum frugibus, id omne breui adeò tempore Adimanti sit. Aurum autem concauum nobis sit ad cibum ex eo capiendum, pocula verò haudquaquam leuia, vt Echecratis illa, sed duorum talentorum vnumquodque pondere. LYC. Quo pacto ergo pocillator plenum porrigat tibi poculum adeò graue? aut quomodo tu accipies ab eo, nisi cum magno negocio, non scyphum illo, sed Sisyphium quoddam pondus attollentes? ADIM. Mi homo, ne mihi disturba votum. Ego verò etiam mensas totas aureas facturus sum, & lectos aureos: si verò non tacueris, etiam ipsos ministros. LYC. Vide modò ne quemadmodum Midæ, & panis tibi & potus aurum fiat, & diuescendo miser pereas, fame ista preciosa enectus. ADI. Tua igitur magis verisimiliter compones paulò pòst, Lycine, postquam ipse optare meipies. Cæterùm ad hæc vestis quoque purpurea mihi sit, & victus quammaximè delicatus:

ἥνθ', ἐφ' ὅσον ἥλιος· φί-
λων πρόοδοι καὶ ἀσπάσεις, καὶ
τὸ ἅπαντας ἐπισκήψασθαι καὶ
προπέμψειν. καὶ οἱ μὲν ἔωθεν
πρὸς τὰς θύρας ἄνω καὶ κάτω
τυπτιπατοῦσιν, ἐν αὐτοῖς
καὶ Κλεάνετος καὶ Δη-
μοκράτης οἱ πολύν. καὶ πρὸ
τοῦσί γε αὐτοῖς, καὶ πρὸ
τῶν ἄλλων εἰσελθεῖν ἀ-
ξίους, θυρωροὶ ἑπτὰ ἑστῶτες,
ἰσχύοντες βάρβαροι πρόσω-
πα ἐπάτησαν ἐς τὸ μέτωπον
τὸν τῶν θύραν, οἷα νῦν αὐ-
τοὶ ποιοῦσιν· ἐγὼ δέ, ὁπόταν
δόξῃ, πλουτῶν, ὥσπερ ὁ ἥλι-
ος, ἐκείνων μὲν οὐδὲ ἐπι-
βλέψαιμι ἐνίοις. ἐάν τις πέ-
νης, οἷος νῦν ἐγὼ πρὸ τοῦ θησαυ-
ροῦ, φιλοφρονήσομαι τόδε,
καὶ κοσμήσω ἥκειν κελεύσω
πρωΐ ἐπὶ τὸ δεῖπνον. οἱ
δὲ ἀρτιγήρασκοντες οἱ πλούσιοι,
ἑαυτοῖς ὀχήματα, ἵππους, καὶ
παῖδας ὡραίους, ὅλον δυσχε-
λίους, ἐξ ἁπάσης ἡλικίας ὅ, τι
ἐν τῷ ἀνθηρότατον. εἶτα δεῖ-
πνα

tus: somnus, quoad fieri potest, suauissimus, amicorum salutationes & petitiones: & quod vulgo faciunt, omnes me vereantur & adorent: atque alij quidem primò statim mane ad fores sursum ac deorsum obambulent, inter ipsos autem & Cleanetus & Democrates, illi supra modum. Atq; accedentibus quidem ipsis, & ante alios intrò recipi volentibus ianitores septem astantes, ingentes barbari, in frontem statim impingant ianuam, perinde atq; ipsi nūc aliys faciunt. Ego verò, quādo visum fuerit, prospiciens quemadmodum sol, illorum quidem nonnullos ne aspiciam quidem: si verò pauperquispiam, qualis ego videlicet fui ante repertum thesaurum, illum humaniter complectar, ac lotum ad cœnam sub tempus venire iubebo. Diuites autem istiusmodi pentur, aspicientes vehicula. equos, & pueros formosos circiter bis mille, ex omni ætate delectos, vt quisque fuerit maximè floridus. Deinde &

πνα ἐπὶ χρυσοῦ, εὐτελὴς γὰρ ὁ ἄργυρος, καὶ οὐ κατ' ἐμὲ τάριχος μὲν ἐξ Ιβηρίας, οἶνος δὲ ἐξ Ιταλίας, ἔλαιον δὲ ἐξ Ιβηρίας καὶ τοῦτο, μέλι δὲ ἡμέτερον τὸ ἄπυρον, καὶ ὄψα πανταχόθεν, καὶ σῦσι καὶ λαγὼς, καὶ ὅσα πτηνὰ, ὄρνις ἐκ Φασιδος, καὶ ταὼς ἐξ Ινδίας, καὶ ἀλεκτρυὼν Νομαδικός. οἱ δὲ σκευάζοντες ἕκαστα, σοφισταί τινες, περὶ πέμματα καὶ χυμοὺς ἔχοντες. εἰ δέ τινι προπίοιμι, σκύφον ἢ φιάλην αἰτήσας, ὁ ἐκπιὼν ἀποφρέτω καὶ τὸ ἔκπωμα. οἱ δὲ νῦν πλούσιοι, πρὸς ἐμὲ Ιροι, καὶ προσαίται δηλαδὴ ἅπαντες καὶ οὐκ ἔτι τὸ ἀργυροῦν πινάκιον ἢ τὸν σκύφον ἐπιδείξεται Διόνικος ἐν τῇ πομπῇ, καὶ μάλιστα, ἐπειδὰν ὁρᾷ τοὺς οἰκέτας τοὺς ἐμοὺς ἀργύρῳ τοσούτῳ χρωμένους. τῇ πόλει δὲ ταῦτα παρ' ἐμοῦ ἐξαίρετα ἐπῆρξεν ἄν· οἱ μὲν δεινομαὶ, κατὰ μῆνα ἕκαστον δραχμαὶ,

cœnas in auro appositas (vile enim argentum, & nihil ad nostram fortunam) ac salsamentum quidem ex Hispania, vinum autem ex Italia, oleum verò & ipsum ex Hispania, mel autem nostrate nouum, & igni nondum admotum. Præterea obsonia vndequaque allata, sues videlicet, & lépores, & quæcunque volatilia, gallina ex Phaside, & pauo ex India, & gallus Numidicus. Qui verò vnumquodque apparant, sophistæ quidam sint, circa bellaria & sapores exercitati. Quòd si cui autem præbibero, scyphum aut phialam poscens: ille qui ebiberit, auferat secum & poculum. Diuites verò isti qui nunc sunt, præ me Iri videlicet & mendici omnes videantur: neque ampliùs tum argenteam istam scutellam aut scyphum Dionicus in pompa spectandum præbebit? & maximè postquam videbit seruos etiam meos tam multo argento vti. Ciuitati autem hæc apud me velut exemptitia erunt. Ac pecuniarum quidē distributiones, singulis mēsibus drachmas

ciui

μοὶ, ὧ μῶ ἀσῶ ἑκατὸν, ὧ δὲ μιδίνῳ ἥμισυ τάτων. δημόσια δὲ ἐς καλὸν θέατρα οἰκοδομήσω, καὶ τῶν θάλατταν ἄχρι πρὸς τὸ Δίπυλον ἥξω, καταῤῥάξας που λιμένα ἐπιφανῆ, καὶ τὸν ἐμὸν πλοῖον ἀποστείλας ὁρμήσοντα, καθαρὸν ἀπὸ τοῦ Κεραμεικοῦ τοῖς φίλοις δὲ ὑμῖν. Σαμίππῳ μὲν ἐκατὸν μεδίμνους ἐπισήμου χρυσίου παραμετρήσας, τὸν οἰκονόμον κελεύω ἀποδοῦναι, Τιμολάῳ δὲ πέντε χοίνικας, Λυκίνῳ δὲ χοίνικα, ἁρμιμαγμένῳ καὶ κακῶς, ὅτι κακὸν ᾄδει, καὶ ἐπικάμπτει μου τῶν ὠχλιῶν. τοιαῦτα βουλόμενος βιῶναι καὶ βίον, καὶ ἐπερβολὴν, καὶ τρυφὴν, καὶ πάσας ἡδονὰς ἀφειδῶς χαίρων. ἔρρικα· καί μοι ὁ Ἑρμῆς τελεσιουργήσειν ἔοικε. Λυ. οἶδα δὴν, ὦ Ἀδείμαντε, ὡς πάνυ σοι ἀφειλῆς ἐκπλήξας ὁ παῖς ἅδοι Πλοῦτος ἁρπεσθεὶς, καὶ ἢν ἐκείνῃ ἁρπάσῃ,

ciui quidem centum, inquilino autem quinquaginta dabo. Publicè verò ad ornamentum vrbis theatra ædificabo, & balnea: & mare vsque ad Dipylum intromittam, atque ibi portum aliquem extruam, aqua perfossam magnam introducta, vt nauigium meum propiùs appellit, & ex Ceramico apertè conspici possit. Amicis autem vobis, Samippo quidem viginti medimna auri signati adnumerare dispensatorem iubebo: Timolao autem quinque chœnices: Lycino verò chœnicem solamq; etiam circunscriptam, eò quòd loquacior est, & votum meum irridet. Atque hanc viuere vitam volebam, supra modum diteſcens, & delicatè agens, omnibúsque voluptatibus copiosè fruens. Dixi. Ac mihi Mercurius perficere ea, & ad euentum perducere velit. LYC. Scis igitur, Adimante, vt tibi ex tenui admodum tramite puer iste Plutus suspensus sit: ac si fors aliqua ruperit illam,

ῥαχῇ, πάντα οἴχεται, καὶ ἄνθρακές σοι ὁ θησαυρὸς ἔσται; Ἀδεί. πῶς λέγεις, ὦ Λυκῖνε; Λυ. ὅτι, ὦ ἄριστε, ἄδηλον, ὁπόσον χρόνον βιώσεις πλουτῶν τίς γὰρ οἶδεν, εἰ ἔτι παρακειμένης σοι τῆς χρυσῆς τραπέζης, πρὶν ἐπιβαλεῖν τὴν χεῖρα, καὶ ἀπογεύσασθαι τῆς ταὼ ἢ τῆς Νομαδικῶς ἀλεκτρυόνος, ἀπφυσήσας τὸ ψυχίδιον ἄπα, γυψὶ καὶ κόραξι πάντα ἐκεῖνα καταλιπών; ἢ ἐθέλεις καταριθμήσομαί τοι τοὺς μὲν αὐτίκα, πρὶν ἀπλαῦσαι τοῦ πλούτου, ἀπθανόντας· ἐνίους δὲ καὶ ζῶντας ἀπερηθέντας ὧν εἶχον, ὑπό τινος βασκάνου πρὸς τὰ τοιαῦτα δαίμονος; ἀκούεις γὰρ που τὸν Κροῖσον καὶ τὸν Πολυκράτην, πολὺ σοῦ πλουσιωτέρους γενομένους, ἐκπεσόντας ἐν βραχεῖ τῶν ἀγαθῶν ἁπάντων. ἵνα δέ σοι καὶ τούτους ἀφῶ, τό, τε ὑγιαίνειν ἐχέγγυον οἴει σοι γενήσεσθαι καὶ βέβαιον; ἢ οὐχ ὁρᾷς πολλοὺς τῶν πλουσίων, κακοδαιμόνως διάγοντας

illam, omnia euanescent, & carbones tibi thesaurus iste erit? ADIM. Quomodo dicis hoc, Lycine? LYC. Quoniam, ô optime, incertum est quantum temporis victurus sis. Quis enim scit an adhuc apposita tibi mensa ista aurea, priusquam manum admoueas, & pauonem aut gallum Numidicum degustes, exhalata animula abiturus sis, vulturibus & coruis omnia illa relinquens? An vis vt enumerem tibi alios quidem statim priusquam diuitijs fruerentur, mortuos, alios autem etiam viuos, ijs quæ possidebant, spoliatos atque exutos à deo aliquo, qui huiusmodi rebus inuidebat? An non audis Crœsum & Polycratem, multò te opulentiores cùm fuerint, breui adeò tempore à bonis illis omnibus excidisse? Sed vt tibi missos hos faciam, num tibi valetudinem adeò firmam putas fore, atque constantem? An non vides multos diuitum infeliciter ætatem agere,

νύσας ἀπὸ τῶν ἀλγηδόνων τοὺς μὲν δὴ βαδίζειν δυναμένους· ἐνίους δὲ τυφλοὺς, ἢ τῶν ἐντὸς πάθος τι ἀλγοῦντας; ὅτι γὰρ ἐκ ἂν ἕλοιο, πλουτῶν δὶς τοσοῦτον πλοῦτον, ὅμοια παθεῖν Φανομάχῳ τῷ πλουσίῳ, μὴ βούλεσθαι, ὡς ἐκεῖνος, τὴν ἀλλ' ἐμὲ μὲν ἔασον, ἐῶ πλείω, ἐφεστιβολιὰς οἶδα μετὰ τοῦ πλουτεῖν, καὶ λῆσαι, καὶ φθόνον φεύγειν παρὰ τῶν πολλῶν. ἐᾷς, οἶμαι δὲ πραγμάτων ἄπο ὁ θησαυρὸς γίγνεται; Ἀλλ. ἀεὶ σύ μοι, ὦ Λυκῖνε, ἀγανακτεῖς, ὥστε ὅτε τἀλλὰ χοιρίδια ἔτι λήψῃ, ἐς τέλος μὴ πείσῃς ἐπιορκῆσαι. Λυ. τὸ γὰρ ἥδιον ἐστὶ τοῦτο τοῖς πολλοῖς πλησίον ἀναδῦναι, καὶ ἀναπλεῦσαι τἀλλὰ κατόψεσθαι. ἀπὰ ἐν ἤδη ὁ Σάμιππος εὔχου. Σω. ἐγὼ δὲ, Ἠπαρώτης γάρ ἀμι, Ἀρκὰς, ἐκ Μαντινείας, ἐς ἴσα, ναῦν μὲν ἐκ ἀτήσομαι γνί-

agere, doloribus ab morbis vexatos? ac alios quidem ne valere quidem posse, alios autem cæcos esse, aut intus labore aliquo affectos? Nam quòd ne alterum quidem tantam opulentiam possidere velis, atque eadem cum Phanomacho diuite isto pati, paritérque vt ille mulierosus esse, sat scio, etiam si nullus ipse dixeris. Omittam interim dicere, quàm multas insidias cum diuitijs coniunctas norim. Prætereà & prædones, & cædes, & odium quod apud multitudinem obeundum est. Vides nimirum eiusmodi rerum causa extiterit tibi thesaurus iste. ADI. Semper tu mihi, Lycine, aduersarius es: quare neque chœnicem etiam accipies, vt qui perpetuò votum meum insecteris. LYC. Atqui hoc quidem iam communi diuitum more detrectas, & promissum reuocas. Sed tu Samippe iam opta. SAM. Ego verò (Arcas enim sum ex Mantinea, vt scitis, vt continente viam agens) nauem quidem haudquaquam postulabo mihi

contin-

γνίεσθαι, ἵν' γε τοῖς πολίταις ἐπιδείξασθαι ἀδυνάτον· ὅλ μικρολογήσομαι πρὸς ζεὺς θεὸς, θυσαυρὸν αἰτῶν, ἢ μυρι ἡμιτάλαντον χρυσίον, ἀπὸ ἀ(δυνατοι γὰρ ἅπαντα οἱ θεοὶ, κὴ τὰ μύριοι ἔτη δοκοῦντα, κὴ ὁ νόμος ἦ ὑπὲρ ἐμοῦ Τιμόλαος ἔθηκι, φύσις μηδὲν ὀκνεῖν αἰτᾶν, ὡς ἐκείνων πρὸς ὅλν ἀνανεύοντων) αὐτῶ δὴ βασιλεὺς γνίεσθαι, ἀχ οἵ Ἀλέξανδρ ὁ Φιλίππου ἢ Πτολεμαῖος ἢ Μιθριδάτης, ἢ ἔι τις ἄλλος, ἐκδεξάμεν ὑπὸ βασιλείαν παρὰ πατρὸς, ἤρξεν· ἀλλά μοι, τὸ πρῶτον ἀπὸ λημείας ἀρξαμένῳ, ἑταῖροι κὴ συνωμόται, ὅσον τεσσαράκοντα, πιστοὶ μάλα κὴ πρόθυμοι γνίεσθων, ἔπειτα διακόσιοι πρσιόντες ἡμῖν, ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις, ἔπειτα χίλιοι, κὴ μετ' ὀλίγον μύριοι. κὴ τὸ πᾶν, ὡς πρώτη μυριάδας, τὸ ὁπλιτικόν· ἐπ πᾶσι δ', ἀμφὶ τὰς πρωΐας ἱππίδας. ἐγὼ δ', ἀφροδυσίοις ὑφ' ἅπαντων προκειθεὶς, ἄρχων ἀ-

contingere, vt quam ciuibus meis spectandam exhibere impossibile sit. neque scrupulosè adeò cum diis rationem inibo, thesaurum petens, & aurum ad mensuram accumulatum: sed (possunt enim omnia dii, etiam ea quæ maxima videntur esse, & lex voti quam Timolaus tulit, iubet nihil vereri postulare, tanquam illis nihil non annuentibus) postulo videlicet rex esse, non qualis Alexander Philippi filius, aut Ptolemæus, aut Mithridates, aut si quis alius accepto à patre regno imperauit: sed mihi principio à prædandi consuetudine exorso, socij & coniurati circiter triginta fidelis admodum & audaces adsint. Deinde paulò pòst trecenti accedentes nobis alij super alios. Postea mille, & non multò pòst decies mille, postremò tota armatorum summa quinquaginta mil-

ειος

lia. Equitum autem circa quinq; millia sit. Ego verò suffragij cunctorum antepositus & electus, Imperator optimus esse

νος & ἔναι δόξας, ἀνθρώπων ἡγεῖσθαι, καὶ πραγμασι χρῆσθαι, ὡς τῶν γε αὐτὸς ἄλλων μᾶλλον ἔναι τῶν ἄλλων βασιλεύων, ἅτι ἀρετῇ προκεκριθὼς τῆς στρατιᾶς ἄρχειν, ἡγεμονεύων γνώμων, ἄλλος τινὰ εἰς τὴν βασιλείαν· ἐπεὶ τὸν Ἀδαμαντος θησαυρὸν παπαῖσιον τὸ ζιοῦζ, καὶ τὸ πρᾶγμα ἂν ὅμοιον ἦλθ', ὥσπερ ὅταν ἴδῃ τις αὐτὸς δι' αὐτοῦ ἡγησάμενον & τὸν ἄλλον στρατόν. Λυ. παπαὶ, ὦ Σαλμιππιδῆ μικρὸν, ἀλλὰ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ τ' ἀγαθῶν ἁπάντων συ γε κτησῇ, ἄρχειν ἀνδρὶ & τοσούτους, ἄνευ & ἧς προκειθεὶς ὑπὸ τῶν ψυχαγωγησομένων. ζιοῦζ ὑμῖν ἡ Μαντινέα θαυμαστὸν βασιλέα καὶ στρατηγὸν ἐκλελῆφθαι ἀνάξιον & πλὴν ἀλλὰ βασίλεως, καὶ ἐκ τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἐγκόσμιόν τό, τε κόσμιον, καὶ τοὺς ἄνδρας ζοὺς ἀσπιδιώτας· ἐπεὶ ὡς ἐθέλω ἀκούειν, οἱ βαδιεῖσθε ζοῦ-

esse videar, qui & hominibus præeam, & rerum administrationem geram. Vt hoc vtique ipso tam maior sim cæteris regibus, vtpotè qui virtute cæteris antepositus, exercitui imperem, non per successionem hæreditariam ab alio in regnum introductus. Nam hoc Adamanti thesauro non dissimile foret, & ipsa res haudquaquam eodem modo suauis, vt cùm aliquis videtur ipse per se ipsum potentiam ac principatum assecutus esse. LYC. Papæ, Samippe, haudquaquam exiguum aliquid tu quidem, sed ipsum adeò caput bonorum omnium postulásti, videlicet aciei tantæ optimus ipse iudicatus à quinquaginta millibus. Talem scilicet nobis Mantinea, & tam admiratione dignum regem atque imperatorem, interim dum non animadtertis, enutriuit. Verùm age regna, præi militibus, & exorna equestrem exercitum, pariter & vitos clypeum gestantes. Cupio enim scire quónam profecturi sitis

tam

ζοσδοι ὄντων, ἐξ Ἀρκαδίας, ἢ ἐπὶ τίνας ἀθλίους πρώτους ἀφίξομαι. Σὰ ἄκουε, ὦ Λυκῖνε, μᾶλλον δέ, εἰ σοὶ φίλον, ἀκολούθει μετ' ἐμοῦ· ἵππαρχον γάρ σε τῶν τετρακισχιλίων ἀφανῶ, λαμπρὰ δὲ τιμῆς, ὦ βασιλεῦ, χάειν οἶδά σοι, καὶ ἐπικύψας εἰς τὸ Περσικὸν, προσκυνῶ σε, προσαγαγὼν εἰς τὸ ἴσον τὸ χεῖρε, τιμῶν τὴν τιάραν, ὀρθὴν οὖσαν, καὶ τὸ διάδημα. σὺ δὲ τῶν ῥωμαλεωτάτων τινὰ ποιοῦ ἵππαρχον. ἐγὼ γάρ σοι λίαν ἄφιππός εἰμι, καὶ ὅλως ἐπίβιον ἵππου ἐν τῷ πάνυ χρόνῳ. Δίδαξον σύνω, μὴ δὲ ἐπιγνῷς ἐποτρύνοντος, μεμαπισμένον ἔχωγε, συμπατηθῶ ἐν τῇ τυρβῇ, ὑπὸ τοσούτων ὁπλῶν, ἢ καὶ θυμοδλὴς ὁ ἵππος ἄρας, ἐξενέγκῃ με, ἢ χαλινὸν ἐν λαμῶν, εἰς μέσους τοὺς πολεμίους ἢ λιποῦσά με καταβαλοῦσα πρὸς τὸ ἐφίππιον· εἰ μέλλω μηδέν τι ἄνω, καὶ ἔχεσθαι δεῖ χαλινοῦ. Ἀλλά. ἐγώ σοι, ὦ Σαμιππε, ἡγήσομαι τῶν ἱππέων, Λυκῖ-

tam multi ex Arcadia, aut contra quos miseros primos expeditionem facturi, SAM Audi, Lycine. Imò verò si tibi placet, sequere vnà nobiscum. Præfectum enim alæ constituam te equitum quinque millium. LYC. At pro honore quidem isto, ô rex, gratiam tibi habeo, ac Persico more procumbens adoro te, circumactis post tergum manibus venerando tiaram rectam istam, atque ipsum diadema. Tu verò ex validis istis aliquem, præfectum equitum designa. Nam ego tibi à re equestri valde alienus sum, neque omnino equum vllum ascendi ante hunc diem. Proinde metuo ne tubicine classicum intonante, decidens ego, in tumultu à tot vngulis conculcer, aut etiam equus ferocior existens arrepto freno in medios hostes efferat me, aut denique oporteat me alligari ephippio, si manere super illud debeam, frenumque tenere. ADIM. At ego tibi, Samippe, ducam equites.

Lycinus

Λυκῖν& δὲ τὸ δεξιὸν κέρας ἐχέτω. Δίκαια& δ' ἄν ἔγω τυχὼν παρὰ σοῦ τῶν μεγίστων, τοσούτοις σε μυρίμναις δωρεάσομαι& ἐπισήμου χρυσίου. Σω. καὶ αὐτὸς ἐρώμεθα, ὦ Ἀδείμαντε, τοὺς ἱππέας, εἰ δεξιοῦταί σε ἄρχοντα σφῶν γενέσθαι. ὅτῳ δοκεῖ, ὦ ἱππεῖς, Ἀδείμαντον ἡμῖν ἄρχειν, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα; πάντων, ὡς ὁρᾷς, ὦ Ἀδείμαντε, ἐχόντων& ἀμα δὲ σὺ μὲν ἄρχε τῆς ἵππου, Λυκῖν& δὲ ἐχέτω τὸ δεξιόν· οὗτοι δὲ Τιμόλα& ἐπὶ τὸ εὐώνυμον τετάξεται. ἐγὼ δὲ κατὰ μέσον, ὡς νόμ& βασιλεῦσι τῶν Πρσῶν, ἐὰν δὲν σύμπαρεδρεύειν αὐτοῖς βουλόμενοι τινας. προϊόντες δὲ ἐπὶ τὸν ἐπὶ Κορίνθου, δρόμον ἱππευσῶμεν, ἵνα ξυμβοηθῶμεν τῷ βασιλεῖ Διΐ. ἐὰν δὲ ἄλλο τι ἐν τῷ ἔμπροσθεν πάντα χειρωσώμεθα (οὐδεὶς γὰρ ὁ ἐναντιωθησόμενος ἡμῖν τὰ ὅπλα, τοσοῦτοις οὖσιν, ἀλλ' ἀκονητὶ κρατήσομεν) ἐπὶ

Lycinus autem dextrum cornu habeat. Meritus autem sum qui maximos honores abs te consequar, vt qui te tam multis medimnis auri signati donaturum. SAM. Ipsos interrogemus equites, Adimante, num recipere te velint præfectum suum. Cui igitur placet, equites, Adimantum præfectum vestrum esse, manum attollat. Omnes, vt vides, Adimante, suffragantur tibi. Proin tu quidem equitatui præsis, Lycinus autem dextrum cornu ducat. Timolaus porrò hic ad sinistram ordinabitur. Ego verò medicam aciem regam, pro eo atque legitimum est Persarum regibus, quando ipsi assidere sibi aliquos volunt. Sed progrediamur iam rectâ versus Corinthum, quâ per montana itur, comprecati Iouem Regium. Ac postquam ea quæ in Græcia sunt, omnia

sub potestatem redegerimus (neque enim quisquam erit qui nobis resistet, aut arma apponet, cùm tam multi simus, sed absque sudore ac puluere omnia emus) conscen-

ἐμβάντων ἐπὶ τὰς τριήρεις, καὶ τοὺς ἵππους εἰς τὰς ἱππαγωγοὺς ἐμβιβασάντων, (πεπορισμένοι δ' ἐν Κεγχρεαῖς καὶ σῖτος ἱκανὸς, καὶ τὰ πλοῖα ὅσα χρή, καὶ τἆλλα πάντα) διαβαίνομεν τὸν Αἰγαῖον ἐς τὴν Ἰωνίαν. ἔπειτα ἐκεῖθεν ἐπὶ Ἄρτεμιδι θυσάντων, καὶ τὰς πόλεις ἀπεχόμενοι λαβόντων, ῥᾳδίως ἄρχοντας ἀπολιπόντες, πεζῇ χωροῦμεν ἐπὶ Συρίας, διὰ Καρίας, ἔπειτα Λυκίας καὶ Παμφυλίας, καὶ Πισίδων, καὶ τῆς παραλίου καὶ ὀρεινῆς Κιλικίας, ἄχρις ἂν ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ἀφικώμεθα. Λυ. ἐμὲ, ὦ βασιλεῦ, ἃ δοκεῖ, στρατηγὸν τῶν Ἑλλήνων κατάλιπε· δῆλος γάρ εἰμι, καὶ τῶν οἴκοι πολὺν ἀπολαβεῖν ἐκ ἂν ἥδιως ἐπομένων μοι. σὺ δ' ἴοικας ἐπὶ Ἀρμενίους καὶ Παρθυαίους ἐλάσειν, μάχιμα φῦλα, καὶ πολὺ ὀξυτέρᾳ ἰῷ χρωμένω· ὥστε ἄμεινον παραλύσας τὸ δεξιόν μοι Ἀντίπατρόν τινα ἔασον ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, μή μοι καὶ ὀπίσω τι

sis triremibus, & equis in naues impositis (apparatum autem est in Cenchreis & frumentum satis multum, & nauigia quæ sufficiant, cæteráque ad hanc rem omnia) traijciamus per Aegæum in Ioniam, & exinde ibi sacris Dianæ peractis, ac ciuitatibus nullo defendente captis, præfectisq; ibidem facilè relictis, in Syriam pergamus, per Cariam itinere facto inde per Lyciam, & Pamphyliam, & Pisidas, & vtranque Ciliciæ oram, maritimam videlicet & montanam, donec ad Euphratem peruenerimus. Lyc. At me, ô rex, si placet, satrapam aliquem Græcis relinque. Formidolosus enim sum, neq; domo longiùs abire facilè sustinuero: tu verò videris etiã contra Armenios & Parthos exercitum ducturus esse, gentes bellicosas, & sagittandi perquàm peritas. Quare alteri alicui dextrum cornu committe: me verò Antipatrum quempiam in Græcia relinque, nequis etiam sagitta

me

τὸ ὀϊστῷ, ἄθλιον βαλὼν ἐς τὰ γυμνὰ, περὶ Σοῦσα ἢ Βακτρα ἡγούμενόν σοι τῆς φάλαγγος. Σα. ἀπειδρασκεις, ὦ Λυκῖνε, τὸν κατάλογον, δειλὸς ὤν. ὁ δὲ νόμος, ἀπετεμῆσθαι τὴν κεφαλὴν, εἴ τις λιπὼν φαίνοι τὸ τὴν ταξιν. ἀλλ' ἐπεὶ κατὰ τὸν Εὐφρατὴν ἤδη ἐσμὲν, καὶ ὁ ποταμὸς ἔζευκται, καὶ κατόπιν ὁπόσα διεληλύθαμεν, ἀσφαλῶς ἡμῖν ἔχει, καὶ πάντα, ὕπαρχοι κατέχουσιν, ὑπ' ἐμοῦ ἑκάστῳ ἔθνει ἐπεισαχθέντες. οἱ δὲ καὶ ἀπίασι, τὴν Φοινίκην ἡμῖν ἐν τούτῳ, καὶ τὴν Παλαιστίνην, εἶτα καὶ τὴν Αἴγυπτον προσεξόμενοι· σὺ πρῶτος, ὦ Λυκῖνε, διαβαινε, τὸ δεξιὸν ἄγων, εἶτα ἐγὼ, καὶ μετ' ἐμὲ οὗτοσὶ Τιμόλαος· ἐπὶ πᾶσι δὲ, τὸ ἱππικὸν ἄγε σύ, ὦ Ἀδείμαντε. καὶ δὲ μὲν τῆς Μεσοποταμίας οὐδεὶς ἀπήντηκεν ἡμῖν πολέμιος, ἀλλ' ἑκόντες, αὐτοὺς τε καὶ τὰς ἀκροπόλεις ἄνθρωποι ἐνεχείρησαν. καὶ ἐπὶ Βαβυλῶνα ἐλθόν-

me transfigat ea parte quanudus maximè ero, miserum me feriens, circa Susa vel Bactra alicubi phalangem ducentem tibi. SAM. Aufugis, Lycine, ac q deseris ordinem, meticulosus videlicet existens: atqui lex iubet caput amputari ei, si quis ordinem deseruisse deprehendatur. Sed quoniam apud Euphratem iam sumus, & fluuius ipse ponte iunctus est, & quæcunque à tergo reliquimus, bene ac tutò nobis se habent, omniâque à præfectis tenentur, qui à me cuique genti impositi sunt, alij autem etiam abierunt, Phœniciam interea nobis & Palæstinen, & exinde Aegyptum quoque adiuncturi: age tu primus, Lycine, transi, dextrum ducens cornu, deinde ego sequar, & post me Timolaus hicce. postremus autem equestrem duc exercitum, Adimante. Ac per Mesopotamiam quidem nullus nobis obuiam fuit hostis, sed vltrò se ipsos & arces, homines dediderunt. Etiã ad Babylonẽ

ἐλθόντων, ἀπροσδόκητοι παρήλθομεν εἰς τὸ εἴσω τῶν τειχῶν, καὶ ἔχομεν τὴν πόλιν. ὁ βασιλεὺς δὲ περὶ Κτησιφῶντα διατρίβων ἤκουσε τὴν ἔφοδον. εἶτα εἰς Σελεύκειαν πρελθὼν, πρασκευάζεται, ἱππέας τε ὅτι πλείστους μεταπεμπόμενος, καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας. ἀπαγγέλλουσι δ' οὖν οἱ σκοποὶ, ἀμφὶ τὰς ἑκατὸν ἤδη μυριάδας τῶν μαχίμου συνειλέχθαι, καὶ τούτων εἴκοσιν ἱπποτοξότας, καί τοι οὔπω ὁ Αρμένιος πάρεστιν, οὔτε οἱ κατὰ τὴν Κασπίαν θάλατταν οἰκοῦντες, οὔτε οἱ ἀπὸ Βάκτρων, ἀλλ' ἐκ τῶν πλησίων, καὶ προαστείων τῆς ἀρχῆς, οὕτω ῥᾳδίως τοσαύτας μυριάδας κατέαξε. καιρὸς οὖν ἤδη, σκοπεῖν ἡμᾶς ὅ, τι χρὴ ποιεῖν, Αδεί. ἀλλ' ἐγὼ μὲν φημι δεῖν ὑμᾶς. τὸ πεζὸν, ἀπιέναι τὴν ἐπὶ Κτησιφῶντος, ἡμᾶς δὲ, τὸ ἱππικὸν, αὐτοῦ μένειν τὴν Βαβυλῶνα διαφυλάξοντας.

accedentes, præter spem intra muros recepti sumus, ac vrbem ipsam tenemus. Rex autem ad Ctesiphontem cõmorans, aduentum nostrum accepit. Proinde Seleuciam profectus, exercitum comparat, & equites quamplurimos vndecunque accersens, & sagittarios, & funditores. Renunciant itaque speculatores, ad centum myriadas hominum bello aptorum congregatos esse, & ex his viginti qui ex equis iaculantur. Neque tamen adhuc neque Armenius adest, neque ij qui ad Caspium mare habitant, neque Bactriani, sed ij tantùm qui in vicino degunt, & in ipso quasi suburbio regni. Adeò facilè tot myriadas ille recepit. Tempus igitur iam est vt videamus quidnam oporteat nos facere ADIM. At ego quidem censeo oportere vos, pedestrem videlicet exercitum proficisci hinc ad Ctesiphontem: nos autem, equites puta, manere hîc, & Babylonem asseruare. SAM.

Etiam

τας. Σαμ. ἀρδαλιᾶς σὺ, ὦ Ἀδείμαντε, πλησίον ἤδη κινδύνου γιγνόμενος. σοὶ δὲ τί δοκεῖ, ὦ Τιμόλαε; Τι. ἀπαντᾶν τῇ στρατιᾷ βαδίζειν ἐπὶ τοῖς πολεμίοις, μηδὲ περιμένειν ἐς ἄμεινον παρασκευάσονται, παντελῶς ἀποστερήσαντες αὐτοὺς συμμάχων πορισμοῦ. ἀλλ' ἕως ἔτι λανθάνομεν οἱ πολέμιοι, ἐπιχειρῶμεν αὐτοῖς. Σά. εὖ λέγεις· οὐκοῦν τί, ὦ Λυκῖνε, δοκεῖ σοι; Λυ. ἐγώ σοι φράσω. ἐπειδὴ ἐκκέκαμμαι, σωτόνους ὁλκάδοντος, ὁπότε ἐλαύνομεν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ, καὶ νῦν δὲ ἤδη τριάκοντά που σταδίους πεπλεχώρηκαμεν, καὶ ὁ ἥλιος πολύς· ἰσταμένου γὰρ ἤδη μάλιστα, ἐντεῦθεν ἐπὶ τὰς ἐλαίας, ἐπὶ τῆς ἀναγεγραμμένης σήμης ἐλθόντας ἀναπαύεσθαι, ἄνετα οὕτως ἀνασάντας ποιεῖσθαι, καὶ ἄνδρα τὸ λοιπὸν ἐς τὸ ἄστυ. Σαμ. ἔτι γὰρ ἀθλίοις, ὦ μακάριε, εἶναι δοκεῖς,

Etiam tu metu effœminaris, Adimante, postquam propiùs periculo venium est. Sed quid tibi videtur, Timolaë? TIMOL. *Omnibus copijs eundum hosti obuiam esse, neque expectandum dum illi melius sese parárint, auxilijs vndique ipsis accedentibus: sed dum adhuc in itinere sunt hostes, adoriamur ipsos.* SAM. *Rectè dicis. Tu verò, Lycine, quid censes?* LYC. *Equidem tibi dicam. Posteaquam defessi iam sumus contendendo, & absque intermissione iter faciendo, quando in Piraum mane descendimus, & nunc autem triginta propè stadia processimus, deinde & Solis ardor frequens (nam iam circa meridiem maximè est) hic alicubi ad oleas, super columnam istam inscriptionibus insignitam residentibus, quiescendum paulisper esse. Deinde resurgentibus inde iterum eundum, & reliquum viæ ad vrbem absoluendum esse.* SAM. *Etiámne Athenis, ô beate, tibi esse*

κεῖς, ὃς ἀμφὶ Βαβυλῶνα, ἐν τῷ πεδίῳ, πρὸ τῶν τειχῶν, ἐν τοσούτοις στρατιώταις κάθησαι, περὶ τοῦ πολέμου διασκοπούμενος; Λυ. ὑπέμνησας· ἐγὼ δὲ νήφειν ᾤμην, καὶ σὺ παρὰ τὸ φανεῖσθαι τὴν γνώμην. Σαμ. πρόσειμεν δὴ, εἴ σοι δοκεῖ. καὶ ὅπως ἄνδρες ἀγαθοὶ ἐν τοῖς κινδύνοις ἔσεσθε, μηδὲ προδώσετε τὸ πάτριον φρόνημα· ἤδη γάρ που καὶ οἱ πολέμιοι ἐπιλαμβάνουσιν. ὥστε τὸ μὲν σύνθημα ἔστω, Ἐννάλιος· ὑμεῖς δὲ, ἐπειδὰν σημάνῃ ὁ σαλπιγκτὴς, ἀλαλάξαντες, καὶ τὰ δόρατα κρούσαντες πρὸς τὰς ἀσπίδας, ἐπείγεσθε συμμίξαι τοῖς ἐναντίοις, καὶ ἐντὸς γενέσθαι τῶν τεξευμάτων, ὡς μηδὲ πληγὰς λαμβάνωμεν, ἀκροβολίζεσθαι αὐτοῖς διδόντες. καὶ ἐπειδὴ ἐς χεῖρας ἤδη συνεληλύθαμεν, τὸ μὲν εὐώνυμον καὶ ὁ Τιμόλαος ἐτρέψαντο τοὺς καθ' αὐτοὺς, Μήδους ὄντας· τὸ δὲ κατ' ἐμὲ, ἰσόπαλον ἔτι. Πέρσαι

videris, qui circa Babylonem in campo ante muros inter tot milites sedes de bello deliberans? LYC. *Submonuisti. Ego verò sobrium esse me putabam, at tu in eo, vt sententiam proferrem.* SAM. *Accedamus igitur, si tibi videtur. Ac vt viri fortes in periculis sitis facite, neque prodatis patrios spiritus. Iam enim & hostes videlicet pugnam capessunt. Quare tessera quidem Enyalius esto. Vos autem postquam classicum cecinerit tubicen, cum clamore inuadentes, & clypeos hastis pulsantes, properate cum aduersarijs manum conserere, ac cominùs pugnate, atque intra teli iactum consistite, vt ne plagas accipiamus, dum illis spacium feriendi eminùs cõcedimus. Et quoniam ad manus mutuò iam ventum est, sinistrum quidem cornu & Timolaus. in fugam verterunt eos, quibus cum congressi sunt, Medos. Media autem acies, & quod circum me est, æquo adhuc Marte pugnat.*

Persæ

θαι γὰρ εἰσι, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐν αὐτοῖς. ἡ δὲ ἵππος ἅπασα τῶν βρβάρων ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἡμῶν ἐλαύνουσιν, ὥστε, ὦ Λυκῖνε, αὐτός τε ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνου, καὶ τοῖς μετὰ σαυτῶν παρακελεύου δέχεσθαι τὴν ἐπέλασιν. Λυ. ὦ τῆς τύχης. ἐπ' ἐμὲ γὰρ οἱ ἱππεῖς ἅπαντες, καὶ μόνος ἐπιτήδειος αὐτοῖς ἔδοξα ἐπελαύνεσθαι. καί μοι δοκῶ, ἢν βιάζωνται, αὐτομολήσειν, προσδραμὼν ἐς τὴν παλαίστραν, ἔτι πολεμοῦντας ὑμᾶς καταλιπών. Σά. μη δαμῶς· κρατεῖς γὰρ αὐτῶν καὶ σὺ ἤδη τὸ μέρος. ἐγὼ δὲ, ὡς ὁρᾷς, καὶ μονομαχήσω πρὸς τὸν βασιλέα, προσκαλεῖται γὰρ με, καὶ ἀναδεῦαι, πάντως αἰσχρόν. Λυ. νὴ Δία, καὶ τετρώσῃ αὐτίκα μάλα πρὸς αὐτοῦ· βασιλικὸν γὰρ, καὶ τὸ τρωθῆναι περὶ τῆς ἀρχῆς μαχόμενον. Σα. εὖ λέγεις, ἐπιπόλαιον μέν μοι τὸ τραῦμα, καὶ οὐκ εἰς τὰ φανερὰ τοῦ σώματος, ὡς μηδὲ τὴν οὐλὴν

Persæ enim sunt, & inter eos ipse rex. Vniuersus autem equitatus Barbarorum in dextrum cornu nostrum fertur. Quare, ô Lycine, & ipse vir fortis sis, & eos qui tecum sunt, exhortare ad fortiter excipiendam & sustinendam impressionem. LYC. *O fortunam. Aduersum enim me equites cuncti, solusq; idoneus ipsis visus sum qui contrà ferar. Ac mihi videor, si vim adhibeant, transfugiturus esse, in palæstram hinc currens, belligerantes etiamnum vos relinquens.* SAM. *Nequaquam. Vincis enim & tu ipsos iam parte quadam. Ego verò, vt vides, etiam singulari prælio cum rege congrediar. Prouocat enim me, & pugnam detrectare omnino turpe fuerit.* LYC. *Per Iouem etiam vulneraberis statim admodum ab eo. Nam hoc quoque regium est, vulnerari de regno dimicantem.* SAMIP. *Bene dicis. Leue tamen, & vix summam cutem perstringens vulnus hoc, neque etiam in aperta corporis parte, vt ne*

ἀλλὰ ὕστερον ἄμορφον γενέσθαι, πλὴν ἀλλὰ ὁρᾷς, ὅπως ἐπιλαθῇς, μιᾷ πληγῇ αὐτόν τε καὶ τὸν ἵππον διέπαιρα, πλὴν λόγχῃ ἀφεὶς; εἶτα πλὴν ὑπερφυοῦς ἀρτιμῶν, καὶ ἀφελὼν τὸ διάδημα, βασιλεὺς ἤδη γέγονα, προσκυνούμενος ὑφ' ἁπάντων. οἱ βάρβαροι προσκυνάτωσαν ἡμᾶς, κατὰ τὸν Ἑλλήνων νόμων ἄρξω, εἷς σφετερισὸς ὀνομαζόμενος. ἐπὶ τούτοις ἄρα ἐννοεῖτε, ὅσας μὲν πόλεις ἐπανδήσας ἐμαυτῷ οἰκιῶ, ὅσας δὲ καὶ καθαιρήσω ἐκὼν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἂν ἄρα ὑβρίσωσί τινες πλὴν ἀρχῆς. ἁπάντων δὲ μάλιστα Κυδίαν τὸν πλούσιον μετελεύσομαι, ὃς ὅμορός μοι ὢν, ἐξώσας με ἀγροῦ, ἐπιβαίνων μου κατ' ὀλίγον ἐς τὸ ἔσω τῶν ὅρων. Λυ. πέπαυσο ἤδη, ὦ Σάμιππε· καιρὸς γάρ, σὲ μὲν ἤδη νεμεσητικώτατα πλεονεκτοῦντα χαλινῷ ἐμβαλόντα τῷ Βαβυλῶνι νικητηρίους θύσαι τὰ ἐπινίκια· ἐκεῖνο δέ μοι, οἶμαι, σοι

cicatrix quidem deformis apparitura sit postea. Cæterùm vides quo pacto ipse in cursando vna adeò plaga & ipsum & equum emissa hasta transegerim: deinde amputato capite, & ablato diademate, rex adeò ipse factus iam sim, & ab omnibus adorer? Barbari igitur adorent nos, ego verò iuxta Græcorum legem imperabo, atque vnus Imperator nominabor. Post hæc igitur cogitate, quàm multas quidem ciuitates cognomines mihi ipsi conditurus sim, quàm multas autem etiam destructurus per vim captas, si quæ contumeliosè aliquid in regnum fecerint. Omnium autem maximè Cydiam istum diuitem persequar, qui cùm mihi vicinus tam esset, eiecit me agro, transcendens paulatim in interiora finium.

LYCIN. Desine tandem, Samippe. Tempus enim est, te quidem post pugnam tantam superatam, Babylone conuiuium celebrare, & victoriæ sacra peragere (iam enim extra præscriptum stadium, opinor, pro-

μὴ ἀρχὴ, Τιμόλαον δ' ἐν
ὧ μέρα εὔχεσθαι, ὅτιπερ ἂν
ἐθέλῃ. Σάτι δ' οἰῶ, ὦ Λυκῖνε,
εἰά σοι ἔπεσθαι λοκῶ. Λυ πα-
ραπολὺ, ἃ θαυμασιώτατα βα
σιλέων, ἐπιπονώτερα καὶ βιαιό-
τερα τῶν Ἀδαμαντος. παρὸ-
σον ἐκεῖνος μὲν ἁπλᾶ διε-
τέλαντα χρύσια ἐκπώματα
ποτήνωρ τοῖς συμπότας, σὺ
δὲ καὶ ἐπιπρώσκου μονομα-
χῶν, καὶ ἐδιάδιας, καὶ ἐ-
ρρύτιζες νύκτωρ, καὶ μεθ'
ἡμέραν· οὐ μόνον γὰρ ὅσι
τὰ παρὰ τῶν πολεμίων φο-
βερὰ ἦν, ἀλλὰ καὶ ἐπιβουλαὶ
μυρίαι, καὶ φθόνος παρὰ τῶν
συνόντων, καὶ μῖσος καὶ κο-
λακεία. φίλος δὲ οὐδεὶς ἀ-
ληθὴς, ἀλλὰ πᾶς τὸ μὲν
ἅπαντες, ἢ πρὸς τὴν ἐλπί-
δα τὴν σὴν δοκοῦντες εἶναι.
ἀπόλαυσις μέν γε οὐδὲ ὕπαρ
τὴν ἦν, ἀλλὰ δόξα μόνον,
καὶ πορφυρὶς χρυσῷ ποικί-
λη, καὶ ταινία λευκὴ περὶ τῷ
μετώπῳ, καὶ δορυφόροι πρόιον
τες,

proceſsit tibi imperium) Ti-
molaum autem viciſsim o-
ptare quicquid voluerit.
SAMIP. Quid igitur, Ly-
cine? qualia tibi poſtulaſ-
se videor? LYC. Longè,
ô præclariſsime regum, la-
borioſiora & violentiora.
quàm quæ Adimantus: quip-
pe cùm ille quidem in de-
liciis verſaretur, & duo-
rum talentorum pocula au-
rea compotoribus porri-
geret, tu verò etiam vul-
nerabaris ſingulari præ-
lio dimicans, & metue-
bas, & curis diſtinebaris
noctu, interdiúque. Non
ſolùm enim ea quæ ab ho-
ſtibus fierent, formidan-
da tibi erant, ſed & inſi-
diæ innumerabiles, & in-
uidia eorum quibus cum vi-
uebas, & odium, & adula-
tio. Amicus autem nullus
erat, ſed ad metum omnes
vel ſpem beneuolentiam ſi-
mulantes. Fruitio certè vo-
luptatum ne per ſomnium
quidem, ſed gloria ſolùm, & purpura auro variegata, &
faſcia candida circum frontem, & ſatellites præeuntes.

τοῦ· τὰ δ' ἄλλα κάματος ἀφόρητος, καὶ ἀκδία πολλή. καὶ ἢ χρηματίζειν τοῖς παρὰ τῶν πολεμίων ἥκουσι δεῖ, ἢ δικάζειν, ἢ καταπέμπειν τοῖς ὑπηκόοις ἐπιτάγματα. καὶ ἤ τοι ἀρέστηκέ τι ἔθνος, ἢ ἐπελαύνουσί τινες τῶν ἔξω τῆς ἀρχῆς. δεδιστέα οὖν δεῖ πάντα, καὶ ὑφορᾶσθαι, καὶ ὅλως, ὑπὸ πάντων μᾶλλον, ἢ ὑπὸ σεαυτοῦ εὐδαιμονίζεσθαι. καὶ γὰρ οὖν καὶ τόδε πῶς οὐ ταπεινὸν, ὅτι καὶ νοσεῖς τὰ ὅμοια τοῖς ἰδιώταις, καὶ ὁ πυρετὸς οὐ διαγιγνώσκει σε βασιλέα ὄντα, οὐδὲ ὁ θάνατος δέδιε τοὺς δορυφόρους, ἀλλ' ἐπιστὰς, ὁπόταν αὐτῷ δοκῇ, ἄγει οἰμώζοντα, οὐκ ἀδούμενος τὸ διάδημα; σὺ δὲ ὁ οὕτως ὑψηλὸς, καταπεσὼν, ἀνάσπαστος ἐκ τοῦ βασιλείου θρόνου τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἄπει, τοῖς πολλοῖς ἰσότιμος, ἐλαυνόμενος ἐν τῇ ἀγέλῃ τῶν νεκρῶν, χῶμα ὑψηλὸν ὑπὲρ γῆς, καὶ στήλην μακρὰν, ἢ πυ-

Cætera autem, labor intolerabilis, & acerbitas multa. Et aut responsa dare ab hostibus venientibus oportet, aut ius dicere, aut mittere ad subditos edicta. Et vel gens aliqua defecit, vel incursiones fiunt ab ijs qui extra imperium degunt. Timere itaque oportet omnia, & habere suspecta. Et in summa, ab omnibus magis quàm à te ipso beatum prædicari. Nam illud quoque an non humile & abiectum, quòd & ægrotas eodem modo cum priuatis, & febris in nullo discrimine habet te regem, neque etiam mors metuit satellites tuos, sed superueniens quandocunque ipsi lubitum fuerit, ducit plorantem te, nihil verita diadema istud? Tu verò ille sublimis adeò ex alto decidens, abreptus è solio regio, eandem viam abis cum multitudine, eodéq; honore cum cæteris inter gregem mortuorum agitaris, tumulum excelsum supra terram, & columnam in longum porrectam, aut pyra-

πυραμίδα εὔγραμμον, τὰς γωνίας ἀρχιπὼν, ἐκπρόθεσμα καὶ ἀνεπαίσθητα φιλοτιμήματα εἰκόνου δὲ ἐκεῖναι καὶ νεὼς, οὓς ἀνιστᾶσιν αἱ πόλεις θεραπεύουσαι, καὶ τὸ μέγα ὄνομα, πάντα κατ' ὀλίγον ἀποῤῥεῖ, καὶ ἄπεισιν ἀμελούμενα. ἢν δὲ καὶ ὅτι μάλιστα ἐπὶ πλεῖστον παραμένῃ, τίς ἔτι ἀπόλαυσις ἀναισθήτοι αὐτῶν γενομένῳ; ὁρᾷς οἷα μὲν ζῶν ἔτι ἔξεις πράγματα, δεδιὼς καὶ φροντίζων καὶ κάμνων· οἷα δὲ καὶ μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν ἔσται; ἀλλ' ἤδη σὸν αἰτεῖν, ὦ Τιμόλαε, καὶ ὅπως ὑπερβαλῇ τούτους, ὥσπερ εἰκὸς ἄνδρα συνετὸν, καὶ πράγμασι χρῆσθαι εἰδότα. Τι. σκόπει γοῦν, ὦ Λυκῖνε, εἴ τι ἐπιλήψιμον εὔξομαι, καὶ ὅ, τι ἂν εὐθύναι δυνηθείη. χρυσὸν μὲν οὖν καὶ θησαυροὺς, καὶ μεδίμνους νομίσματος, ἢ βασιλείας καὶ πολέμους, καὶ δείματα ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς, ἃ εἰκό-

pyramidem æquis ac rectis angulis assurgentem post te relinquens, serotina videlicet, & tum insensibilia magnificentiæ spectacula. Statuæ autem illæ & templum quæ ciuitates erigunt colentes, & magnum illud nomen omnia paulatim defluunt atque abeunt neglecta. Quòd si autem quam maximè etiam in longissimum perdurârint, quis quæso fructus eorum ampliùs fuerit, cùm sensu careas? Vides qualia quidem etiam viuus negotia habiturus sis, metuendo videlicet, & cogitando, & laborando: qualia verò & illa quoque quæ post mutationem sequentur. Sed iam tuum erit, Timolaë, optare: ac vt superes istos vide, quemadmodum decet virum intelligentem, & rebus vti scientem. TIMOL. Attende igitur, Lycine, num quid reprehensione dignum optabo, & quidnam arguere quispiam meritò possit. Nam aurum quidem, & thesauros, & medimna nummorum, aut regna, & bella, & terrores pro imperio,

quæ

ἃ ἀκόσος λίβαλον, ἐπ ἀτιμάζομαι· ἀβίβαστα γὰρ ταῦτά γε, καὶ πολλὰς τὰς ἐπιβουλὰς ἔχοντα, καὶ πλέον τὸ ἀνιηρὸν ἐν αὐτοῖς ἢ τὸ ἡδύ. ἐγὼ δὲ βούλομαι, τὸν Ἑρμῆν ἐντυχόντα μοι δοῦναί τινας δακτυλίους τοιούτους τῶν δυνάμεν, ἵνα μὴ, ὥσπερ ἀεὶ ἐρρῶσθαι, καὶ ὑγιαίνειν τὸ σῶμα, καὶ ἄπονον εἶναι καὶ ἀπαθὲς ἕτερον δὲ, ὡς μὴ ὁρᾶσθαι τὸν περιθέμενον, οἷόν ἐστι τὸν Γύγου· τὸν δὲ τινα, ὡς ἰσχύειν ὑπὲρ ἄνδρας μυρίους, καὶ ὅ, τι ἂν ἄρθω ἅμα μυρίοι δυνῆσαι μόλις δυναίμην, ἐγὼ τὸ μὲν ῥᾳδίως μόνον ἀνατίθεσθαι, ἔτι δὲ καὶ πίτεσθαι, πολὺ ἀπὸ τῆς γῆς ἀρθέντα. καὶ πῶς τοῦτό μοι εἶναι δακτυλιόν τινα, καὶ μὲν ᾧ ἐς ὕπνον καταστᾶν, ὁπόσους ἂν ἐθέλω, καὶ ἄραντα θύραν πεπιόντι μοι ἀνοίγεσθαι, χαλασθέντος τοῦ κλείθρου, καὶ τοῦ μοχλοῦ ἀφαρπασθέντος; ταῦτα ἀμφότερα εἰς δακτύλιον δυνάσθω.

quæ tu meritò reprehendisti, haudquaquam postulabo. Caduca enim hæc, & multis insidijs referta: & plus molestiæ in ipsis est, quàm dulcedinis. Cæterùm Mercurium ego volo obuiam mihi venientem dare nonnullos annulos, qui huiusmodi vim habeant: primùm quidem vt reflè semper valeam, & corpore sanus sim & insauciabilis, & nulli perturbationi obnoxius. Secundum autem, vt ne conspici possim is, qui eum induerit, qualis ille Gygis fuit. Deinde alium quendam, vt robore superem virorum decem millia: atque onus quod alioqui decem millia hominum mouere simul vix possent, ego solus facilè in humeros attollere possim. Prætereà autem & volare possim, longè à terra in sublime sublatus, & ad hoc quoque annulum quendam habeam. Iam verò & in somnum resoluere quos voluero, & omnem ianuam accedenti mihi aperiri, laxata sera, & dimoto obice, hæc ambo v-

nus

θω. τὸ δὲ μέγιστον, ἄλλός τις ἔστω ἐπὶ πᾶσιν ὁ οὔδιστος, ὡς ἐράσμιον εἶναί με, περιθέμενον παισὶ τοῖς ὡραίοις, καὶ γυναιξὶ, καὶ δούμοις ὅλοις, καὶ μηδένα εἶναι ἀνέραστον, καὶ ὅτῳ μὴ ποθεινότατος ἐγὼ, καὶ ἀνὰ στόμα, ὥστε πολλὰς γυναῖκας, οὐ φροῦσας τὸν ἔρωτα, καὶ ἀνῷ τῶν ἑαυτὰς, καὶ τὰ μειράκια, ἐπιμεμηνέναι μοι, καὶ εὐδαίμονα εἶναι δοκεῖν, εἴ τινα καὶ μόνον προβλέψαιμι αὐτῶν, εἰ δ' ὑπερορῴην, κἀκεῖνα ὑπὸ λύπης ἀπολλύσθω· καὶ ὅλως, ὑπὲρ τὸν Υάκινθον ἢ Υλαν, ἢ Φάωνα τὸν Χῖον εἶναί με. καὶ ταῦτα πάντα ἔχειν, μὴ ὀλιγοχρόνιον ὄντα, μηδὲ κατὰ μέτρον ζῶντα τῆς ἀνθρωπίνης βιοτῆς, ἀλλ' ἔτη χίλια, νέον ἐκ νέου γιγνόμενον διαβιῶναι, ἀμφὶ τὰ ἑπτακαίδεκα ἔτη ἀεὶ ἀπολυόμενον τὸ γῆρας, ὥσπερ οἱ ὄφεις. οὐδὲν γὰρ δεήσει με ταῦτα ἔχοντα· πάντα γὰρ ἐμὰ ἦν

nus annulus possit. Et quod maximum est, alius quispiam sit supra omnes suauissimus, qui me amabilem faciat indutus, & pueris formosis, & mulieribus, & populis totis, neque quenquam amoris expertem esse sinat, & cui non desiderabilissimus ipse videar, atque in ore sim, ita vt multæ mulieres, dum amorem pati nequeant, seipsas etiam suspendant, & adolescentuli ad insaniam redigantur mei desiderio: adeóque seipsos beatos esse putent, si quem ipsorum vel aspiciam solùm: si verò contemnam, etiam illi mœrore pereant: & in summa, supra Hyacinthum, aut Hylam, aut Phaonem Chium illum sim. Atq; hæc omnia habeam non in breue tempus ac statim moriturus, neque etiam ad mensuram humanæ vitæ viuens, sed annos mille, subinde iuuenis ex iuuene renascens, viuendo exigam, circa decimumseptimum quenque annum exuens senectutem, perinde atque serpentes. Nihil enim deerit mihi, cùm hæc habebo. Siquidem omnia quæ-

ἦν ἂν τὰ τῶν ἄλλων, ἐς ὅσον ἀνοίγειν τὲ τὰς θύρας ἐδυνάμην, καὶ κομίζειν τοὺς φύλακας, καὶ ἀθέατος εἶναι εἰσιῶν. εἰδέτι ἐν Ινδοῖς ἢ Υπερβορέοις θέαμα πρᾶδλοξον, ἢ κτῆμα τίμιον, ἢ ὅσα ἐμφαγεῖν ἢ πιεῖν ἡδέα, οὐ μεταστελάμενος, ἀλλ' αὐτὸς ἐπιπετόμενος. ἀπέλαυον ἁπάντων ἐς κόρον. καὶ ἐπεὶ γρὺψ, ἑπόπτερον θηρίον, ἢ φοίνιξ, ὄρνεον ἐν Ινδοῖς ἀθέατον τοῖς ἄλλοις, ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο ἑώρων ἄν. καὶ τὰς πηγὰς δὲ τὰς Νείλου μόνος ἂν ἠπιστάμην, καὶ ὅσον τῆς γῆς ἀοίκητον, καὶ εἴ τινες νοτίποδες ἡμῖν οἰκοῦσι, τὸ ἀντίον τῆς γῆς ἡμίτομον ἔχοντες. ἔτι δὲ καὶ ἀστέρων φύσιν καὶ σελήνης, καὶ αὐτοῦ ἡλίου ῥᾳδίως ἂν ἔγνων, ἀπαθὴς ὢν τοῦ πυρί. καὶ τὸ πάντων ἥδιστον, αὐθημερὸν ἀγγεῖλαι ἐς Εαβυλῶνα, τίς ἐνίκησεν Ολύμπια· καὶ ἀριστήσαντα, εἰ τύχοι μι ἐν Συρίᾳ, δειπνῆσαι ἐν Ιταλίᾳ.

quæcunque alij habent, mea futura essent, quatenus & fores aperire possem, & sopire custodes, & ipse ingressus inuisibilis esse. Quòd si apud Indos aut Hyperboreos spectaculum aliquod mirum ac nouum foret, aut res aliqua preciosa, aut quicquid esu vel potu dulce: nihil veritus, se ipse eò aduolans fruerer omnibus ad satietatem vsque. Et quia Gryps alata fera, aut Phœnix auis apud Indos à cæteris videri nequit, ego verò etiam illud viderem. Et fontes Nili quoque solus scirem, & terræ quicquid inhabitabile est, & si qui Antipodes ex aduerso nobis habitant, australem terræ partem dimidiam tenentes. Prætereà autem & stellarum naturam, & Lunæ, & ipsius Solis, facilè nossem, vt qui ab igne illorum lædi non possem. Et quod omnium suauissimum fuerit, vno eodémque die annunciare Babylonem possem quisnam in Olympijs vicisset: & si fortè in Syria pransus essem, cœnare in Italia.

Si

νία. ἢ εἴ τις ἐχθρὸς εἴη, ἀμυ-
νοῦσα καὶ τοῦτον ἐκ τοῦ ἀφα-
νοῦς πέτρου ἐμβαλόντα τῇ κε-
φαλῇ, ὡς ἐπισπερίφθαι τὸ ἐγκε-
φάλου τοὺς τε αὖ φίλους εἴ ποι-
εῖν, ἐπιχέαντα τοῖς κοιμωμένοις
αὐτοῖς τὸ χρυσίον. καὶ μὴν εἴ
τις ὑβριστὴς εἴη, ἢ τύραν-
νος ὑβριστὴς, ἀφελ-
μὸς αὐτὸν, ὅσον ἐπὶ σωφρο-
νοῦσιν. ἀφῦκα φέρειν
κατὰ τῶν ἐρημένων, τοῖς πα-
ισὶν δὲ ὁμιλεῖν ἀκωλύτως
ἐμοὶ ἐξῆν, εἰσιόντα ἀβλαβῆ, κοι-
μίζοντα ἅπαντας, ἄνευ ἐ-
κείνων μόνων. οἷον δὲ καὶ εἰ
τοῦτο, τοὺς πολεμοῦντας ἐπι-
πεσεῖν, ἐξωβελοῦς ὑβρισ-
μένους. καὶ εἰ δοξεί μοι,
πρωϊεμένους ἂν τοῖς κλημέ-
νοις, κοιμίζοις τοὺς ἐραζομέ-
νους, νικᾶν παρεῖχον τοῖς φεύ-
γουσιν, ἀναστρέψασιν ἀπὸ τῆς
φυγῆς. καὶ τὸ ὅλον, παιδιὰν
ἐποιούμην ἂν τὸν τῶν ἀνθρώ-
πων βίον, καὶ πάντα ἐμὰ
λῶ, καὶ θεὸς ἐδόκουν τοῖς ἄλλοις.
τοῦτο ἄκρα εὐδαιμονία δοκεῖ,
μό-

Si quis autem inimicus mihi foret, vleiſci etiam iſtum ex obſcuro iniectio in caput eius ſaxo, ita vt diminuerentur ei cerebrum: amicis autem contrà benefacere, offundendo dormientibus ipſis aurum. Ac ſanè ſi quis ſuperbus foret, aut tyrannus diues contumelioſus, ſublatum ipſum ad ſtadia viginti per præcipitia ſupernè deiecerem. Cum puſionibus autem nemine prohibente conuerſari mihi liceret, quippe cùm & videri non poſſem ingreſſus, & omnes in ſomnum reſoluerem, ſolis illis exceptis. Quale verò etiam illud foret, quòd belligerantes tutò ſpectare poſſem, extra teli iactum in altum ſublatus? Et ſi viſum fuiſſe, adiungendo me victis, & ſopiendo victores fugientibus victoriam ſubminiſtrare, fuga videlicet reuerſis. Et in ſumma, ludum quendam facerem vitam humanã, omniaq; adeò mea forent, ac deus viderer cæteris. Atque hæc ſumma felicitas eſt,

quæ

μήτε ἀρλιοθαι μήτε ἐπιβου-
λευθῆναι δυναμένῳ, καὶ μά-
λιστα μετ' ὑγείας ἐν μακρῷ
τῷ βίῳ. Εἰ ἄρ' ἀπιοῖσθαι ὦ Λυ-
κῖνε, τῆς εὐχῆς; Λυ. οὐδέν, ὦ
Τιμόλαε· οὐδὲ γὰρ ἀσφαλὲς,
ἐναντιοῦσθαι ἀνδρὶ πλουτῷ, καὶ
ὑπὲρ μυρίους τῷ ἰσχυῖ.
πλὴν ἀλλὰ τοῦτό γε ἐρήσομαί σε,
εἴ τινα ἄλλον εἶδες ἐν τοσού-
τοις ἔθνεσιν, ὅσα ὑπέπτησας,
γέροντα κωλὸν ἄνδρα, οὕτω πα-
ρακινδυνότατα τῷ χωλῷ, ἐπὶ
λαμπυρὶς μικρᾷ ὀχούμενον,
ὅστις ὅλα δυνάμενος ἄκρος τῶν λα-
κτύλῳ δυναμένων, ἐπίτασον
πᾶσι, καὶ ταῦτα, φαλακρὸν ὄν-
τα, καὶ τῷ ῥῖνα σιμόν. ἀτὰρ
ἄπιμοι καὶ τόδε, τί δήποτε
οὐχ εἷς δακτύλιος ἅπαντα
ταῦτα δυνατός ἐστι, ἀλλὰ τοσ-
οῦτους πρηγμένους βαδίζῃ,
πλὴν ἀειρόμενον πιφορτισμέ-
νους κατὰ δακτύλιον ἕνα,
μᾶλλον δὲ ὑπερπάλλει ὁ ἀειθ-
μὸς, καὶ δύσει καὶ τῷ δε-
ξιὰν σωρηπλαβῶν; καί τοι
ἐνὸς τοῦ ἀναγκαιοτάτου
δεόμεθα, ὃς πρηθύμενόν
σε,

quæ neque perire, neque in-
sidijs peti potest, & ma-
xime cum bona valetudine
per longam ætatem. Quid
igitur est, Lyceme, quod in
hoc voto culpare queas?
LYC. Nihil, Timolaë: ne-
que enim tutum fuerit ad-
uersari viro alato, & qui
robore multa hominum mil-
lia superat. Verumtamen il-
lud interrogabo te, ecquem
alium videris inter tot gen-
tes, quas volando oberrâ-
sti, senem iam virum in-
de à statu suo ita dimota,
qui annulo exiguo vectus,
totos adeò montens digito
mouere potuerit, amabi-
lem omnibus, id'q; cùm cal-
uus esset, nasum haberet si-
mum? At verò etiam hoc
re pende mihi: Cur tan-
dem non vnus annulus o-
mnia tibi ista potest, sed
tam multis reumctus mem-
bris, sinistra grauata per sin-
gulos digitos? imò verò ex-
cedit numerus, & necesse e-
rit etiam dextram ferendo
oneri succedere. Atqui vno ad hoc necessario maximè opus
est,

ὅ, πάνσοφα μωραίνοντα, πλὴν τοσοῦτον τῆς τοιαύτης ὑβρύσεως ἀφεῖσας· ἢ τοῦτο μὲν καὶ ὁ ἐλλέβορος, ἱκανὸς ποιῆσαι, λωρότερος καὶ πραότερος. Τί. ἀλλὰ πάντως, ὦ Λυκῖνε, καὶ αὐτὸς εὔξῃ τι ἤδη ποτὲ, ὡς ἂν μάθωμεν, οἷα αἰτήσεις ἀνεπίληπτα καὶ ἀνεγκλητα, ὁ συνοφαντῶν τοὺς ἄλλους. Λυ. ἀπ' ὀλίγου μοι δοκῆς ἐγὼ. ἥκομεν γὰρ ἤδη πρὸς τὸ Δίπυλον, καὶ ὁ βέλτιστος οὗτος Σάμιππος, ἀμφὶ Βαβυλῶνα μονομαχῶν. καὶ σύ, ὦ Τιμόλαε, ἀεὶ σῶν μὲν ἐν Σπάρτῃ, λαπτῶν δὲ ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ οἷς ἐμοὶ ἐπιβάλλοντα σκόλιοις ἀσχολήσασθε, καλῶς ποιοῦντες· ἄλλως τε ὅτι ἂν ἀφέλωμεν, πλουτήσας ἐπ' ὀλίγον, ἐπιλοιπόν τινα πλοῦν, ἀναθλῶσαι μετ' ὀλίγον, ψυχῇ τῇ μάλιστα ἡδίων, οἷα ὑμᾶς πάσχειν μετ' ὀλίγον, ἐπιδαψιλεύσασθαι μονίαν ὑμῖν, καὶ ὁ πολὺς πλοῦτος οἴχεται ἀφαλόμενος, αὐτοῖ

est qui te indutum à stultitia cohibeat, multa ista insolentia detersa: aut an hoc quidem etiam Elleborus abunde poterit, meracior videlicet hausus? TIMO. At prorsus, Lycine, etiam ipse optabis tandem iam aliquid quò discamus qualia tu postulaturus sis, irreprehensibilia videlicet, & quæ accusari nequeant, quādoquidem cæteros calumniaris omnes. LYC. At non opus habeo voto ego. Venimus enim iam ad Dipylum, & optimus hic Samippus, dum circa Babylonem singulari prælio dimicat, & tu, Timolaë, dum in Syria quidem prandes, in Italia autem cœnas, etiam ea studia quæ ad me pertinebant, absumpsistis: reclè sanè facientes, præsertim cùm non in breue tempus ditescere opulentia quadam quasi subuentanea, deinde post paulum mœrore affici, dum nudam aliquam massam panis comedam: quale vobis non multò post accidet, postquam felicitas quidem ista vobis multæque diuitiæ auolantes euanescent,

αὐτοὶ δὲ καταβάντες ἀπὸ τῶν θησαυρῶν τε καὶ διαδημάτων ὥσπερ ἐξ ἡδίστου ὀνείρατος ἀνεγρόμενοι, ἀνόμοια τὰ ἐπὶ τῆς οἰκίας εὑρίσκητε, ὥσπερ οἱ τοὺς βασιλεῖς ἑποκρινόμενοι τραγῳδοὶ, ἐξελθόντες ἀπὸ τοῦ θεάτρου, λιμώττοντες οἱ πολλοὶ, καὶ ταῦτα πρὸ ὀλίγου Αγαμέμνοντες ὄντες, ἢ Κρέοντες. λυπήσεσθε οὖν, ὡς τὸ εἰκὸς καὶ δυσάρεστοι ἔσεσθε τὰ ἐπὶ τῆς οἰκίας, καὶ μάλιστα σὺ, ὦ Τιμόλαε, ὁπόταν δέῃ σε τὸ αὐτὸ παθεῖν τῷ Ἰκάρῳ, τῆς πτερώσεως διαλυθείσης, καταπεσόντα ἐκ τῆς οὐρανοῦ, χαμαὶ βαδίζειν, ἀπολέσαντα τοὺς δακτυλίους ἐκείνους ἅπαντας, ἀποῤῥυέντας τῶν δακτύλων. ἐμοὶ δὲ καὶ τοῦτο ἱκανὸν, ἀντὶ πάντων θυσαυρῶν, καὶ Βαβυλῶνος αὐτοῦς, τὸ γελάσαι μάλα ἡδέως, ἐφ' οἷς ὑμεῖς ἡ τήσατε, τοιούτοις οὖσι, καὶ ταῦτα, φιλοσοφίαν ἐπαινοῦντες.

ipsi autem digressi à thesauris & diadematibus istis tanquam ex suauissimo aliquo somnio excitati, domi dissimilia omnia reperietis, perinde vt histriones regum personas agẽtes, qui ex theatro regredientes, plerique fame conficiuntur, idque cùm paulò ante Agamemnones aut Creontes fuerint Mœrore igitur afficiemini, vti cõsentaneum est, ægroque animo ea quæ domi vobis sunt aspicietis, & maximè tu Timolaë, quando necesse tibi erit idem pati quod Icarus olim, vt soluta videlicet pennarum textura de cœlo delapsus, humi incedere cogaris amissis annulis illis omnibus, vltrò de digitis affluẽtibus. Mihi verò etiam hoc abundè satis erit, pro omnibus thesauris, ipsaque adeò Babylone suauiter admodum ridere ea ad quæ vos optâstis, tam præclara scilicet, & hoc, cùm ipsi philosophiam laudetis.

GILBER-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

Hic impias & stultas hominum preces atq; vota ridet. Colloquium ex medijs Academiæ spatijs desumptũ est. Sic enim Plato in Alcibiade secundo Socratem suum cum Alcibiade ad sacrificium proficiscentem de votis disputantem facit. Quid autẽ potissimum à dijs sit flagitandum, docet Seneca in Epist. & Pers. in 2. Satyr.

a COMA autem.] *Quòd dedecori fuerit, ingenuum comã alere, ostendit Lycinius.* *b* Aegyptiacæ.] *Apud Aegyptios pueri omnes ingenui crines gerebant intortos, ad pubertatis vsq; annos: deinde tondebantur.* *c* Pallenæ.] *Pagus Atticus.*

d Crobyli.] *Est autem crobylus crinium plexus, in acumen desinens, de quo Thucydides in primo. Sunt qui accipiunt pro ipso reticulo comam constringente. Plutarchus in libello de tacente Pythia, loquens de oraculis, vbi sacerdotes antiquitùs in aureos crobylos capillicium frangebant:* Δι' ὦ θεοῦ, inquit, τὸ περιττὸν ἡ χρεία κροβύλους τε χρυσοῦς ἀφήρητο, καὶ ξυστίδας μαλακὰς ἀπεμφιάζε, καί τε καὶ κόμην σοβαρωτέραν ἀπόκειρε. *i. Vsus superfluitatẽ nimiam abolens, aureos crobylos reiecit, & fastuosiorem comæ syluam detondit. Vsus est hac voce Q. Septimius Florens, lib. de velandis Virginibus: Debebunt, inquit, etiam & ipsi sibi aliqua insignia defendere, aut pennas Garamantium, aut crobylos Barbarorum, aut cicadas Atheniensium, aut cirros Germanorum, aut stigmata Britonum. Theophylactus Scholasticus in epistola quadam:* κροβύλῳ, inquit, τέττιγι ὁ Γοργίας σεμνύνεται μήπω τοῖς ἰούλοις κατασκιάσας τὸ πρόσωπον: id est, *Crobylo & cicada superbit Gorgias, nondum inumbrante malas lanugine. Cæterùm cicadas, quarum est crebra apud authores mentio, aureas crinibus innodabant Athenienses: ostendere volentes eo argumento, indignos sese. De his Thucydides initio historiæ de Atheniensibus loquens, Philostratus lib. 2. Helladicon. Greg. Nazianzenus:*

Κεκροπίδαι τέττιγα πλόκων ὑπὲρ υἱέα γαίης
πηγενεὲς—
Cecropidæ indigenæ natam tellure cicadam
Innodant cirris—.

Quem morem expressit in Ciri Virg. de Nilo Pandionide loquēs.

Aurea solenni comptum quem fibula ritu
Mosopio, tereti nectebat dente cicadæ.

e Thucydides.] *Locus Thucydidis est in 1. vbi de colonijs Ionum tradit* τῶν κεραιάκων ἐπιλημμάτων. *f* Aureum anserculum.] *Cheniscum. Grammatici Græci, Cheni cum scribunt lignum esse in puppi seu prora, ex quo anchoræ suspendantur. Phauorinus: Cheniscus, inquit, pars est cui appenduntur anchoræ, quæ & carinæ nauis est principium. Sunt & qui puppis potius principium dicant, ad quam epotides nauis connectuntur. Sed vtcunque sit, Cheniscus dictus est, quoniam nauium artifices eam partem in anserini capitis formam effingunt, ponuntque in summo nauis, fortè quod vel nauigium in eius speciem & similitudinem formant, vel potius boni augurij causa, tanquam immersibilis nauis sit, vt auis illa quæ fluctus enatet. Hactenus ille, quod ex antiquis scriptoribus collegit. Vide Bayfium de nauium partibus & L. Gregorium Gyrardum de Nauigijs cap. 12. de nauium instrumentis armamentisve. Cheniſci meminit Artemidorus lib. 2.* ὀνειροκριτικῶν. *Lucianus noster in fine veræ historiæ: Cheniscus, inquit, qui ad puppim erat, pennatus apparuit & exclamauit, &c.* g Cognominem naui deam Isidem.] *Habes hinc inde signum deæ Isidis nauis cognomentum. Meminit & huius Isidis nauis Placiades Fulgentius in mythologico, & Apuleius tribus in locis.* h Parasius color.] *forsasse quali Parasius vsus fuit.* i Dioscurorum.] *Id est geminorum, ita Græcis appellantur Castor & Pollux nauigantium numina: quorum beneficia in tempestatibus maris, & certaminibus equestribus Theocritus Eidillio 27. commemorat. De stellis Castoribus vide Plinium lib. 2. cap. 37.* k Proinde.] *Planius: quod maximè in promptu, vel quod in ore est omnibus.* l Cōmunis.] Græc. κοινὸν Ἑρμῆν: id est, *communem Mercurium dixerunt, quòd multa in vita inuenerit. Sunt enim, qui dicunt, eum præstigiatorum artem excogitasse, & rebus nomina imposuisse, & verba in ordinem redegisse, deorum cultum & sacra instituisse, astrorum & siderum cursus obseruasse, numerosque excogitasse & medicinam & chelym:* id est, *testudinem: sed & fidium tres voces, acutam, grauem,*

grauem, & mediam. Sed & eodem nomine appellârunt Aristides, Plutarchus, Hesychius & Phurnutus. Vnde in prouerbium exijt κακὸς Ἑρμῆς, de ijs qui aliquid commune inuenerunt, quod & Erasmus meus annotauit. m Mercurius quæstuosus.] κερδῶος quasi lucripeta vel quæstuarius ἀπὸ τῆς κέρδους, eò quòd lucris præsit. Inde Agoreus à Cornuto dicitur in mythologijs, quasi forensis. Quæstorius à Budæo sub finem libri primi de contemptu rerum fortuitarum à quærendo dictus. Est enim Mercurius à mercium cura dictus. In Pseudologista dicitur Logius. In Apologia pro Mercede conductis, eloquentiæ præses dicitur. Græci etiam vocant κτήσιον. Est enim κτήσιος Ζεὺς qui in æraijs & quæstorijs dicatus erat, quasi fortunator, & quæstorius, & quasi lucripetis propitius. Εμπολαῖον καὶ ἐμπορεῖον dictum esse antea monuimus, quinetiam lucræ & thesauri, qui præter expectationem contingunt, ἐρμαια καὶ ἑρμαῖα vocantur, quomodo in Sophistis Philostratus, Phurnutus in Mercurio affirmant, & Erasmus in prouerbio Mercuriali, Quin & de inuentis & thesauris principem Mercurium facere soliti erant, cui idibus Maij rem diuinam faciebant (ait Macrobius) quin, vt ait Martialis: Maiæ Mercurium creâstis Idus. n Delphines.] Vide quæ de eorum naturâ in Dialogo Neptuni & Delphinum annotauimus, in quo plura exempla referuntur. o Citharœdum quempiam.] Arionem intelligit nobilem illum citharœdum, qui quum ex Italia, vbi ingentem pecuniæ vim arte suâ meruerat, Corinthum trajiceret, videretque à nautis, qui opibus suis inhiabant, sibi insidias strui, nonnihil ab alijs sibi concedi postulauit, quo veluti cygnus moriturus, suas sibi exequias caneret. Quod quum impetrasset, stans celsa in puppi carmen orthium dijs marinis cecinit, quo peracto, se in mare præcipitem dedit, statimque à Delphino exceptus ad Tenarum Laconiæ promontorium est peruectus, & exemptus à periculo. p Puerum mortuum.] Melicertum Inus & Athamantis Thebarum regis filium, cum quo mater, quum virum videret furere, in mare se præcipitauit. q Deseris ordinem.] Pœna capitalis erat, qui locum ab Imperatore datum deseruisset. Vnde & desertoris vocabulum apud militares homines ignominiosissimũ. Plato lib. de Leg. 12.

iubet τὸν καταλελειπότα τὴν φρουρὰν. i. qui excubias deseruisset, in foro palàm describi, infamiæ notæq; causa: tanquã is quod in ipso erat, Rempub. prodiderit, loco relicto. r Non illos annulos.] Priscorum superstitio plurimũ tribuit annulorũ efficaciæ, ita vt venditarentur incantamẽtis variè efficaces, alij contra morsus ferarũ, alij aduersus calumniã: alij ad alia, vel depellenda incõmoda, vel cõmoda concilianda ijs q gestarẽt. Aristoph. in Pluto: φορῷ γὰρ τριάμενος τὸν δακτύλιον. i. quãdo gesto hunc annulum. Hũc quidẽ φαρμακίτην καὶ φυσικὸν appellant. Tales annulos Timolaus cõplures sibi optat hic, & quales habebat Gyges: alium q ditesceret, aliũ quo gratus & amabilis redderetur, aliũ per quẽ liceret volare, &c. Quidã huiusmodi annulos construendos docẽt, quãdo stella aliqua ascendit fortunata, & à luna fœliciter aspecta, vel cũ ea iuncta, tumq; lapidẽ herbamq; huic stellæ subditã, capiendã præcipiunt, huicq; metallũ cõforme: q̃ libenter vt nugas prætereo. s Extra teli iactũ.] hoc est, in tuto citraq; periculũ. Optat enim pennas, vt è sublimi spectare possit dimicãtes, ipse tutus à iaculis Translatũ est à bellis, vbi q nolunt feriri iaculis longiùs semouẽt sese, q̃ vt possint contingi iactu teli, aut in loco à iaculis defenso se continẽt. Quod frequens est apud eundẽ Lucianum, ac eo vsus est in dialogis, Cyclopis & Neptuni, Veneris & Cupidinis. In Nigrino. Contrà apud eundem in Baccho, obnoxius periculo dicitur ἐντὸς τοῦ βέλους. i. intra teli iactum.

ΘΕΩΝ ΕΚΚΛΗσια. DEORVM CONcilium.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

RVrsum hoc loco Lucianus deorum gentiliũ vanitatem atq; stultitiã more suo deridet: hominũq; superstitionẽ tacitè reprehendit, qui ridicula adeò atq; absurda de illis sibi ipsis persuadeant ac credãt. Est aũt festiua quædã imitatio, qua exemplũ Atheniensis reipub. cõcilium Deorum haberi fingit, super ijs videlicet q ceu nothi ac peregrini in ciuitatem ac cœtũ deorũ irrepsissent. Accusatoris igitur vicẽ Momus generalis deorũ cæterorũ sugillator suscipit: q principiò quidẽ cõmuni nomine in eos q partim ex dijs, partim ex hominib. nati, in cœlũ

recepti

recepti fuerant, tanquam nothos ac peregrinos inuehitur. Præcipuè verò Dionysiũ accusat, vt q non solùm ipso aduentitius in cœlo sit, verùm etiã alios quosdam barbaros & informes, numeroq; deorũ prorsus indignos secũ introduxerit. Atq; huius rei tanquam auctorẽ & causam Iouem quoq; in crimẽ vocat, q is cũ mulieribus mortalibus nũc hac, nũc illa specie trãsformatus concũbat, ac postea ex illis procreatos liberos inter deos referat, & in cœlo collocet. Itaq; iam illius exemplo etiam deas cũ viris hominib. cõgredi cœpisse, ac liberos ex ijsdẽ sustulisse. Secũdo aũt loco eos q & Barbari, & ex solis hominibus procreati, pro dijs haberẽtur, insectatur, illorũ indignitatẽ, cùm ob personarum ac linguę fœditatẽ, tum ob ea quæ ex eo q in cœlũ recepti essent, consecuta sint, exaggerans. Inter quos præcipuè Aegyptiorũ absurditatem persequitur, quorũ alij canũ, alij boum, alij aliorum turpium atq; brutorũ animantium specie colerẽtur. Postremò etiã philosophorum illa plausibilia ac vulgò iactata nomina arripit, puta Virtutẽ, Fatũ Naturam, &c. vt quæ nõ noua ac peregrina sint, sed ne vsquã quidẽ existant. Quo loco & temporũ suorũ vitia, & philosophorum vanitatẽ simul notãsse videtur, vt qui verbis quidẽ multa de virtute iactãrint, ipso aũt opere quiduis potius quàm virtutẽ & honestatẽ præstiterint. Quòd aũt fati & naturæ quoq; meminit, eò pertinet, quòd cultus deorũ paulatim sublatus fuit, quando homines à philosophis edocti, fato quodã & naturali rerum ordine ac serie, non deorum benignitate fieri ac geri omnia, opinari cœperunt. Atq; ad hunc modum accusatione sua peracta, Momus decretum quoq; à se compositum proponit ac recitat, quo ipso quoq; ad exemplum Athenienſium psophismatum, qualia multa temporibus Demosthenis, & paulò suprà quoque facta sunt, effecto, iubentur dij cognitiones diuinitatis & originis quisq; suæ ad proximũ concilium afferre, vt qui peregrini & aduentitij reperti fuerint, è cœtu ac ciuitate deorum remoueantur.

ΖΗΝΟΣ, ΕΡΜΟΥ καὶ Μώμου.

IVPITER, MERcurius & Momus.

Ηκέτι τοῦθ' οἷός τε ἦν, ὦ θεοί, μηδὲ καλὰ γωνίας συρφετὸν ὄντας, καὶ τοῖς ἀλλοίοις λοιποὶ λοιγαθῆναι ἀναγκαίως ἔχοντες, εἰ πολλοὶ ἀνάξιοι μετέχουσιν ἡμῖν τοῦ συμποσίου· ἀλλ' ἐπειδὴ ἅπαξ ἐδόκει ταῦτα περὶ τούτων ἐκκλησία, λέγετω ἕκας ὅτι τὸ φανερὸν τὰ δοκοῦντά οἱ, καὶ λατὴ ὁρέτω. σὺ δὲ κήρυκι, ὦ Ἑρμῆ, τὸ κήρυγμα. ὁ δὲ ἐκήρυττε. Ερ. ἄκουε, σίγα· τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν τελείων θεῶν, οἷς ἔξεστιν, ἢ δὲ σκέψις περὶ τῶν μετοίκων καὶ ξένων. Μῶ. ἐγὼ ὁ Μῶμος, ὦ Ζεῦ, εἰ μοι ἐπιτρέψας εἰπεῖν. Ζεύς. τὸ κήρυγμα ἤδη ἐφέπεται, ὡς τε δὴν ἐμοῦ λύσου. Μῶ. φαμὶ δεῖναι παρὰ ποιεῖν ἐνίους ἡμῶν, οἷς οὐκ ἀπόχρη θεοὺς ἐξ

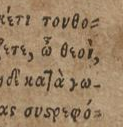

E POSThac clanculũ consusurretis, ô Superi, neq; ad angulos cõuersi, in aurem alter cum altero colloquamini, indignãtes multos parùm dignos nostri sympotij esse participes: verùm posteaquam coactum est concilium, quisque propalàm in medium suam adferat sententiam, & quæ accusatione digna sunt accuset. Cæterùm, Mercuri, præconium illud ex lege clara voce promulgato. MER. Arrige aures, vocem comprime: Quis ex dijs senioribus & perfectis, quibus permissum est, in concione verba facere vult? Ipsa deliberatio de inquilinis & hospitibus futura est. MO. Ego Momus, ô Iupiter, si fandi copiam mihi feceris. IV. Iam ipso præconio loquendi libertas tibi facta est: itaque meo permissu nihil opus est. MO. Aio itaque nonnullos nostrùm vitiosè & improbè facere, quibus non satis est semet

ἐξ ἀνθρώπων αὐτοὺς γεγενῆσθαι, ἀλλ' εἰ μὴ καὶ τοὺς ἀκολούθους καὶ θεράποντας αὐτῶν ἰσοτίμους ἡμῖν ἀπεφανοῦσιν, οὐδὲν μέγα, οὐδὲ νεανικὸν οἴονται εἰργάσασθαι. ἀξιῶ δὲ, ὦ Ζεῦ, μετὰ παῤῥησίας μοι δοῦναι εἰπεῖν· οὐδὲ γὰρ ἂν ἄλλως διυναίμην. ἀλλὰ πάντες με ἴσασιν, ὡς ἐλεύτερός εἰμι τὴν γλῶτταν, καὶ οὐδὲν ἂν κατασιωπήσαιμι τῶν οὐ καλῶς γιγνομένων. διελέγχω γὰρ ἅπαντα, καὶ λέγω τὰ δοκοῦντά μοι ἐς τὸ φανερὸν, οὔτε δεδιώς τινα, οὔτε ὑπ' αἰδοῦς ἐπικαλύπτων τὴν γνώμην, ὥς τε καὶ ἐπαλθὴς δοκῶ τοῖς πολλοῖς, καὶ συκοφαντικὸς τὴν φύσιν, δημόσιός τις κατήγορος ὑπ' αὐτῶν ἐπονομαζόμενος. πλὴν ἀλλ' ἐπείπερ ἔξεστι, καὶ κεκήρυκται, καὶ σὺ, ὦ Ζεῦ, δίδως μετ' ἐξουσίαν εἰπεῖν, οὐδὲν ὑποστειλάμενος ἐρῶ. πολ-

semet deos ex hominibus factos esse, nisi suos quoque pedisequos & famulos nobis honore pares esse ostenderint. qua in re nil magnum aut iuuenile se fecisse existimant. Volo verò, ô Iupiter, vt interrita loquendi libertas mihi concessa sit. Neque enim aliter, quæ sentio, effari possim. Sed me omnes ex æquo nouerunt, quàm liberæ linguæ deus sim, & quàm nihil eorum quæ parùm honestè & decorè fiunt, reticere soleam. Etenim omnia in reprehensionem rapio, ac propalàm, quæ mihi optimè aut secus facta videntur, proloquor, neque reformidans cuiusquam auctoritatem neque præ verecundia sententiam meam concelans. Quapropter & onerosus multis esse videor, & natura sycophanticus, dum popularis quispiam & communis omnium accusator ab illis vocor. Sedenim posteaquam licitum est atque ita iam proclamatum, & tu Iupiter cum libertate loquendi facultatem mihi concesseris, nihil dissimulanter tacitum aut præteritum dicturus sum.

πολλοὶ γάρ, φημι, οὐκ ἀγαπῶντες ὅτι αὐτοὶ μετέχουσι τῶν αὐτῶν ἡμῖν ξυνεδρίων, καὶ εὐωχοῦνται ἐπ' ἴσης, καὶ ταῦτα, θνητοὶ ἐξ ἡμισείας ὄντες, ἔτι καὶ τοὺς ὑπηρέτας καὶ θιασώτας τοὺς αὐτῶν ἀνήγαγον ἐς τὸν οὐρανὸν, καὶ παρενέγραψαν. καὶ νῦν ἐπ' ἴσης διανομάς τε νέμονται, καὶ θυσιῶν μετέχουσιν, οὐδὲ καταβαλόντες ἡμῖν τὸ μετοίκιον. Ζεύς, μηδὲν αἰνιγματωδῶς, ὦ Μῶμε, ἀλλὰ σαφῶς καὶ διαῤῥήδην λέγε, πεσιθεὶς καὶ τοὔνομα· νῦν γὰρ ἐς τὸ μέσον ἀπεῤῥίπται σοι ὁ λόγος, ὡς πολλοὺς εἰκάζειν, καὶ ἐφερμόζειν ἄλλοτε ἄλλον τοῖς λεγομένοις. χρὴ δὲ παῤῥησιαστὴν ὄντα, μηδὲν ὀκνεῖν λέγειν. Μῶ. εὖγε, ὦ Ζεῦ, ὅτι καὶ παροτρύνεις με πρὸς τὴν παῤῥησίαν, ποιεῖς γὰρ τῶ βασιλικὸν ὡς ἀληθῶς, καὶ μεγαλόφρου, ὥς τε ἐρῶ καὶ

Multi sunt, inquam, non contenti quòd ipsi in deorum concilium admissi, nostri contubernij sint participes, quodq; pari sorte nobiscum conuiuantur, præsertim cùm ex dimidio homines eos esse constet: adhuc etiam ministros suos & chori in socios cœlum subduxerunt, eosq; duos fecerunt adscriptitios: & nunc æqualem cum alijs distributionem auferunt, & sacrificiorum consortes sunt, neque pensionem in inquilinos constitutam nobis persoluentes. IVPIT. *Ne quid obscuris ambagibus inuoluas, ô Mome, verùm perspicuè & dilucidè, quæ sentis eloquere, additis quoque nominibus. Iam enim in medium ita oratio tibi proiecta est, vt multos pariter in suspicionem rapiamus, ac alium alio modo tuis dictis obnoxium insimulemus. Oportet verò liberum concionatorem nihil ob metum reticere.* MO. *Euge, ô Iupiter, quandoquidem me ad linguæ libertatem cohortaris, fit verò hoc abs te animo prorsus regio & magnifico: proinde nominatim quoque tuo iussu*

καὶ τὸνομα. ὁ γὰρ γενναιότατος Διόνυσος, ἡμάνθρωπος ὤν, οὐκ ἔκλω μητρόθεν, ἀλλὰ συροφοινικός τις ἐστὶν ἐμπόρου, τῆς Κάδμου θυγατρὸς ἐπιπαρεξιούσης τῆς ἀθανασίας, οἷος μὲν αὐτός ἐστιν οὐκ ἐρῶ, οὔτε τοῦ μίτρας ἔτι τοῦ μίτρου ἔτι τὸ βάδισμα πάντες γὰρ, οἶμαι, ὁρᾶτε, ὡς θῆλυς, καὶ γυναικεῖος τοῦ φύσει, ἡμιμανὴς, ἀκράτου ἐωθὼς ἀφυήσας. ὁ δὲ καὶ ὅλην φρασίαν ἀσπούδαστον ἡμῖν, καὶ τὸ χερὸν ἐπαγόμενος πάρεστι, καὶ θοὸς ἀπέρχεται, τὸν Πᾶνα, καὶ τὸν Σιληνὸν, καὶ Σατύρους, ἀγροίκους τινὰς, καὶ ἀπόλους τοὺς πολλοὺς, σκιρτητικοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὰς μορφὰς ἀμοκότους· ὧν ὁ μὲν κέρατα ἔχων, καὶ ὅσον ἐς ἡμισείας ἐς τὸ κάτω ἀγριοικὸς, καὶ γένειον βαθὺ καθειμένος, ὀλίγον πάνυ διαφέρων ἐστίν· ὁ δὲ φαλακρὸς γέρων, σιμὸς τοῦ ῥῖνα, ἐπὶ ὄνου τὰ πολλὰ ὀχούμενος, βάρβαρόν τε ἀνατρέφων, καὶ βαθὺν τὸν γένειον, ἀπὸ τράγου διαφέρων ἐστίν· ὁ δὲ τρίτος γέρων, σιμὸς τοῦ ῥῖνα, ἐπὶ ὄνου τὰ πολλὰ ὀχούμενος,

su eosdem perstringam. Ille enim generosissimus Dionysus, semihomo existens, neque à materna stirpe Græcus, sed Syrophœniceis cuiuspiam Mercatoris, nempe Cadmi nepos, postea quam immortalitate donatus est, cuiusmodi quidem ille sit, non dico, neq; mitram, neq; ebrietatem neq; errantem eius incessum vituperabo. Omnes enim, vt opinor, videtis quàm mollis sit & effœminatus delicijs, dimidio insaniens, statim à summo mane merum spirans. Ille verò totam fratriam nobis induxit, & toto choro adducto præstò est, deosq; declarauit & Panа, & Silenum, & Satyros, agrestes quospiam & caprarios permultos homines saltationi deditos, & forma monstrosa spectabiles: quorum hic quidem gerens cornua, [a] dimidia parte corporis capram referens, barbamq; profundam nutriens, parùm abhirco discrepat: alter verò [b] senex caluitio & simis naribus deformatus, plurimùm super asinum inequitans, gene-

ὀχούμενος, Λυδὸς οὗτος. οἱ δὲ Σάτυροι, ὀξεῖς τὰ ὦτα καὶ αὐτοὶ φαλακροὶ, κεράσται, οἷα τοῖς ἄρτι γεννηθεῖσιν ἐρίφοις τὰ κέρατα ἐπιφύεται, Φρύγες τινὲς ὄντες. ἔχουσι δὲ καὶ οὐρὰς ἅπαντες· ὁρᾶτε οἵους ἡμῖν θεοὺς ποιεῖ ὁ γεννάδας; εἶτα θαυμάζομεν, εἰ καταφρονοῦσιν ἡμῶν οἱ ἄνθρωποι, ὁρῶντες οὕτω γελοίους θεοὺς, καὶ τεραστίους. ἐῶ γὰρ λέγειν, ὅτι καὶ δύω γυναῖκας ἀνήγαγε, τὴν μὲν ἐρωμένην οὖσαν αὐτοῦ, τὴν Ἀριάδνην, ἧς καὶ τὸν στέφανον ἐγκατέλεξε τῶν τῶν ἀστέρων χορῷ, τὴν δὲ Ἰκαρίου τοῦ γεωργοῦ θυγατέρα. καὶ ὃ πάντων γελοιότατον, ὦ θεοὶ, καὶ τὸν κύνα τῆς Ἠριγόνης καὶ τοῦτον ἀνήγαγεν, ὡς μὴ ἀνιῷτο ἡ παῖς εἰ μὴ ἔξει ἐν τῷ οὐρανῷ τὸ ξύνηθες ἐκεῖνο, καὶ ὅπερ ἠγάπα κυνίδιον. ταῦτα οὐχ ὕβρεις ὑμῖν δοκεῖ, καὶ παροινία καὶ γέλως; ἀκούσατε δ' οὖν καὶ ἄλλους. ζεύς. μηδὲν, ὦ Μῶμε, εἴπῃς, μήτε περὶ Ἀσκληπιοῦ μήτε περὶ Ἡρακλέους· ὁρῶ γὰρ, οἱ

genere Lydus est. Cæterùm [c] Satyri acutis auribus, & ipsi calui & cornigeri, qualia ferè hœdis nuper natis excrescunt cornua, Phryges quidam existentes. Sunt verò caudati omnes. Videte cuiusmodi deos nobis facit generosus ille. Mitto enim dicere quòd & duas mulieres adduxerit, alteram amicam suam existentem, nempe [d] Ariadnen, cuius etiam coronam stellarum choro annumeratam addidit: alteram verò Icari agricolæ filiam. Et quod omnium est ridiculosissimum, ô Superi, Erigones quoq; canem illum adduxit, ne tristitia afficeretur puella, si familiarem suũ in cœlo non haberet, & eam quam in delicijs habuit caniculam. Hæc verò non videntur nobis esse contumeliosa, quæq; nec insania nec risu careant? Audite etiam alios IVPIT. [e] Caue Mome, quicquam dixeris aut de Aesculapio, aut de Hercule. Video enim quò

ora-

φέρῃ ὦ Πόλεμε. οὐδὲν γάρ, ὁ μὲν αὐτῶν ἰᾶται, καὶ ἀπέπαυσεν ἐκτῶν νόσων, καὶ ἔστι ποτὲ ἀνάξιος θεῶν ἄκων· ὁ δὲ Ἡρακλῆς, ὑὸς ὢν ἐμὸς, ἐκ πολλῶν πόνων ἐπρίατο τὴν ἀθανασίαν, ὥστε μὴ λοιδορεῖ αὐτῶν. ΜΟ. Οὐκοῦν ἐπαινέσομαί σε, ὦ Ζεῦ, ποτὰ ἐπαῖρ ἔχων, καίτοι ἐμοῦ γε ἄλλο, ἔτι τὰ σημεῖα ἔχουσι τὸ πυρός· ἐὰν δὲ ἐξῇ καὶ πρὸς αὐτόν σε τὴν παρρησίαν χρῆσθαι, ποτὰ ἂν ἔχον ἐπαῖρ. ΖΕΥΣ. καὶ μὴν πρὸς ἐμὲ ἔξεστι μάλιστα. ΜΩΜ. Σὺ δ' ὅρα μὴ ξυρίας διώκεις; ΜΩ. Ἐν Κρήτῃ μὲν ὁ μόνον τοῦτο ἀκοῦσαί ἔστιν, ἀλλὰ καὶ ἀλλότι περὶ σοῦ λέγουσι, καὶ τάφον ἐπιδεικνύουσιν· ἐγὼ δὲ ὅτι ἐκείνοις πείθομαι, ὅτι Ἀχαιῶν Αἰγινῆται ἀποβολιμαῖόν σε ἂν φάσκουσιν. ἃ δὲ μάλιστα ἐλεγχθῆναι δεῖν ἡγοῦμαι, ταῦτα ἐρῶ. πολὺ γάρ τοι ἀρχαῖον τοιούτων

orationis tuæ impetu rapiaris. Etenim horum alter agit medicum, & ægrotos morbis leuat, estq; planè multis alijs anteferendus. At Hercules filius meus existens non paucis laboribus immortalitatem adeptus est. Itaque caue ne hosce accuses temerè. MO. In tuì quidem gratiam tacebo, ô Iupiter, etsi multa dicenda habeam: atque si nihil aliud, adhuc tamen signa igne inusta in corpore retinent. Porrò si liceret & aduersum te dicendi libertate vti, multa haberem quæ posim oratione reprehendere. IVPIT. Atqui in me maximè tibi licet dicere. Nunquid igitur & me vt deum inquisitum in ius vocas? MO. Equidem [f] in Creta non tantùm hoc audire licet: verùm aliud quoque de te dictitant, atque etiam sepulchrum tuum commonstrant hospitibus. Ego verò neque illis fidem habeo, neque ex Achiuorum numero Aeginensibus subditicium te esse affirmantibus. Cæterùm quæ cumprimis reprehensione digna sunt, ea in medium adducam. Enumero horum deli-

ζιότων παρανομημάτων, ἢ πλὴν αἰτίαν τὸ νοθευθῆναι ἡμῶν τὸ ξωνίδιον σὺ, ὦ Ζεῦ, παρέσχες, θνητὰς ἐπιμιγνύμενος, καὶ διατὶ ἀν ἀπὸ ταύτας, ἐν ἄλλοτε ἄλλῳ σχήματι, ὡς τὴν ἡμᾶς λελήθοιμι, μή σε καταβύθῃ τις ξυλλαβὼν, ὁπότ' ἂν ταῦρος ἦς, ἢ τῶν χρυσοχόων τις διατεργάσηται χρυσὸν ὄντα, καὶ ἀντὶ Διὸς, ἢ ὅρμον ἢ ψέλιον ἢ ἐνώτιον ἡμῖν γένῃ. πλὴν ἀλλὰ ἐμπέπλεκάς γε τὸν οὐρανὸν τῶν ἡμιθέων τούτων· ἐγὼ γὰρ ἄλλως οἶμαι. καὶ τὸ πρᾶγμα γελοιότατόν ἐστιν, ὁπότ' ἄν τις ἄφνω ἀκούσῃ, ὅτι ὁ Ἡρακλῆς μὲν θεὸς ἀπελέλεκται, ὁ δὲ Εὐρυσθεὺς, ὃς ἐπέταττεν αὐτῷ, τέθνηκε. καὶ πλησίον Ἡρακλέους κεῖται, οἰκέτου ὄντος, καὶ Εὐρυσθέως τάφος, τοῦ δεσπότου αὐτοῦ· καὶ πάλιν ἐν Θήβαις, Διόνυσος μὲν θεὸς, οἱ δ' ἀνεψιοὶ αὐτοῦ, ὁ Πενθεὺς καὶ

delictorum principij, & conciliij nostri nothorum multitudine & adulterandi, causam tu Iupiter adeò primus induxisti, cum puellis ac mulieribus mortalis conditionis rem habere sustinens, ac alio subinde habitu ad eas deserto cœlo descendens. Itaque persæpe in metu sumus, ne quis te comprehensum sacrificet, quoties taurus factus es: aut quispiam ex aurifusoribus te conflatum perimat, quoties auri speciem indueris, ac nobis pro Ioue aut segmentum, aut armilla aut inauris factus fueris. Sedenim hisce semideis cœlum iam compleuisti: neque aliter possum dicere. Est q̃ res planè absurdissima, si quis ex improuiso audierit Herculem in deorum numerum esse assumptum, Euryst heum autem qui illi imperauit, satis functum esse. Et Herculis templum cerni in proximo ministri existentis. Eurystheï verò illius domini sepulchrum. Et rursus ex Thebanis Dionysus, deus factus est: eius autem consobrini, nimirum Pentheus,

καὶ ὁ Ακταίων καὶ ὁ Λέαρχος, ἀνθρώπων ἁπάντων κακοδαιμονέστατοι. ἀφ' οὗ δὲ ἅπαξ σύ, ὦ Ζεῦ, ἀνέωξας τοῖς τοιούτοις τὰς θύρας, καὶ ἐπὶ τὰς θνητὰς ἐτράπου, ἅπαντες μεμίμηνταί σε. καὶ οὐχὶ ἄρρενες μόνον, ἀλλ' ὅπερ αἴσχιστον, καὶ αἱ θήλειαι θεαί· τίς γὰρ οὐκ οἶδε τὸν Αγχίσην καὶ τὸν Τιθωνὸν, καὶ τὸν Ενδυμίωνα καὶ τὸν Ιάσωνα, καὶ τοὺς ἄλλους: ὥς τε ταῦτα ἐὰν ἐάσειν μοι δοκῶ· μακρὸν γὰρ ἂν τὸ διελέγχειν γένοιτο. Ζεύς· μηδὲν περὶ τοῦ Γανυμήδους, ὦ Μῶμε, εἴπῃς· χαλεπανῶ γὰρ, εἰ λυπήσεις τὸ μειράκιον, ὀνειδίσας ἐς τὸ γένος. Μῶ. οὐκοῦν μηδὲ περὶ τοῦ ἀετοῦ εἴπω, ὅτι καὶ οὗτος ἐν τῷ οὐρανῷ ἐστιν, ἐπὶ τοῦ βασιλείου σκήπτρου καθεζόμενος, καὶ μονονουχὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ νεοττεύων, θεὸς δεῖν δοκῶν, ἢ καὶ τοῦτο τοῦ Γανυμήδους ἕνεκα ἐάσομεν; ἀλλ'

& Actæon, Learchus, homines fuerunt omnium infelicissimi. Ex quo verò tu Iupiter semel illis hanc licentiæ ianuam aperuisti, & cum mortalibus commercium habere cœpisti, omnes tuum institutum imitantur. Neque tantùm dij tui sunt imitatores, sed etiam deæ hac in parte tuum æmulantur ingenium. Quis enim ignorat Anchisen, & Tithonum, & Endymiona, & Iasonem, & complures alios? Itaq; hæc mihi missa facienda videntur: multi enim laboris esset hæc cuncta singulatim reprehendere. IVPIT. *At vide Mome, ne quid* [h] *de Ganymede dixeris. Malè enim me habebit, si adolescentem verbis conturbaueris, affecto contumelia genere.* MO. *Proinde neque de* [i] *aquila quicquam dicturus sum, quòd & illa in cœlo versatur, regio sceptro insidens, ac tantùm non super capite tuo nidificans, & deus esse gestinens; aut illam quoq; in Ganymedis gratiam præteribimus?*

Atqui,

ἀπ' ὀΑττιν, ὦ Ζεῦ, καὶ ὁ Κορύβας καὶ ὁ Σαβάζιος πόθεν ὑμῖν ἐπεσυκοφάνθησαν οὗτοι, ἢ ὁ Μίθρης ἐκεῖνος, ὁ Μῆδος, ὁ τὸν κάνδυν καὶ τὴν τιάραν, ὀλίγου τῇ φωνῇ, ὡς τις οὐδὲ ἂν κωφὸς εἴη τις, ξωϊήσει. Ἐπεὶ ἀρὰ οἱ Σκύθαι καὶ οἱ Γέται, ταῦτα ὁρῶντες αὐτῶν, μακρὰ ὑμῖν χαίρειν ἐπόντες· αὐτοὶ ἀπαθανατίζονται, καὶ θεοὺς χειροτονοῦσιν, οὓς ἂν ἑκάστοις λύσωσι, τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν περ καὶ Ζάμολξις δοῦλος ἂν παρεγγράφη, οὐκ οἶδ' ὅπως ἀφλαβῶς. καίτοι ταῦτα πάντα, ὦ θεοί, μέτρια, σὺ δέ, ὦ λιμοπρόσωπε, καὶ σινδόσιν ἐσκεπασμένε Αἰγύπτιε, τίς εἶ, ὦ βέλτιστε, ἢ πῶς ἀξιοῖς θεὸς εἶναι, ὑλακτῶν; τί δὲ βούλεται καὶ ὁ Μεμφίτης οὗτος ταῦρος; ὁ ποικίλος, πῶς κωμῳδεῖται, καὶ χᾷ, καὶ πῶς φύτας ἔχει; αἰσχύνομαι δὲ

Atqui, ô Iupiter, Attis ille, & Corybas, & Sabazius, vnde nobis tandem accersiti veniunt? Aut etiam Mithres ille Medus, qui indumento Persico amictus, & tiara redimitus est, neque Græcam vocem sonans, adeò vt si quis illi nectar propinet, prohibentem non mtelligat? Itaque & Scythæ & Getæ hæc videntes, nobis longum valere iussis, ipsi immortalitate donant homines, suisq; suffragijs deos quoscunque libuerit constituunt, non alia ratione quàm Zamolxis seruilis conditionis homo existens, diuinitatem adeptus est, & deorum numero assciptus, haud scio quo modo nobis imposuerit. At sanè hæc omnia, ô Dij, adhuc mediocria, & aliquo modo ferenda sunt: cæterùm tu ô canino rictu hians Aegyptie, qui sindone amictus es, quisnam esse gloriaris, ô optime, aut quomodo deus esse contendis latrando? Quid autem sibi vult & Memphites taurus ille versicolor, qui & precibus deueneratur, & respondet oraculis, neque non prophetas habet? Pu-

det

ἴβιδας καὶ πιθήκους εἰπεῖν καὶ τράγους, ἄλλα πολλῶ γελοιότερα, οὐκ οἶδ' ὅπως ἐξ Αἰγύπτου παραβυσθέντα ἐς τὸν οὐρανὸν, ἃ ὑμεῖς, ὦ θεοί, πῶς ἀνήχεσθε, ὁ ῥῶντες ἐπ' ἴσης, ἢ καὶ μᾶλλον ὑμῶν προσκυνούμενα; ἢ σὺ, ὦ Ζεῦ, πῶς φέρεις, ἐπειδὰν κριοῦ κέρατα φύσωσί σοι; Ζεύς. αἰσχρὰ ὡς ἀληθῶς ταῦτα φῂς τὰ περὶ τῶν Αἰγυπτίων· ὅμως δ' οὖν, ὦ Μῶμε, τὰ πολλὰ αὐτῶν αἰνίγματα ἐστι, καὶ οὐ πάνυ χρὴ καταγελᾷν, ἀμήνυτον ὄντα, Μῶμ. πάνυ γοῦν μυστηρίων, ὦ Ζεῦ, δεῖ ὑμῖν, ὡς εἰδέναι θεοὺς μὲν, τοὺς θεοὺς, κυνοκεφάλους δὲ, τοὺς κυνοκεφάλους. Ζεύς. ἔα, φημὶ, τὰ περὶ τῶν Αἰγυπτίων· ἄλλο τὲ γὰρ περὶ τούτων ἐπισκεψόμεσθα ἐπὶ σχολῆς. σὺ δὲ τοὺς ἄλλους λέγε. Μῶμ. τὸν Τροφώνιον, ὦ Ζεῦ, καὶ ὃ μάλιστα με ἀπρπνίγει, τὸν Αμφίλοχον, ὃς ἐναγοῦς ἀνθρώπου, καὶ μυτραλοίου υἱὸς ὢν, θεσπιῳδεῖ ὁ γενναῖος ἐν Κιλικίᾳ, ψευδόμενος

det verò me ciconias percensere, & simias, & hircos, atque his longè absurdiora, quæ nescio quomodo eâ Aegypto in cœlum vsque conscenderunt. Illa itaque, ô Dij, quomodo sustinetis, æquali vobiscum honore aut etiam ampliùs adorari? Aut, tu Iupiter, quo ferre potes animo, posteaquam arietis cornua tibi produxerint? MOM. Turpia profectò sunt quæ dicis de Aegyptijs: attamen pleraque illorum in se mystica complectuntur ænigmata, quæ non prorsus à prophanis deridenda sunt. IVPIT. Planè nobis, Iupiter, opus est mysterijs, vt deos, deos esse cognoscamus: & caninis capitibus præditos, canes esse intelligamus. IVPIT. Mitte de Aegyptijs in præsens dicere, nos verò de his aliàs per ocium deliberabimus. Itaque alios, si qui notandi super sunt, adducito. MOM. Trophonium, ô Iupiter, & quod me præuocat, Antilochum ille, inquam, scelesti & matricidæ hominis filius vaticinatur in Cilicia, multa impudenter emen-

νος τὰ πολλὰ, καὶ γοητεύων τοῖν δυοῖν ὀκολοῖν ἕνεκα. τοιγαροῦν οὐκ ἔτι σὺ, ὦ Ἄπολλον, εὐδοκιμεῖς, ἀλλὰ ἤδη πᾶς λίθος, καὶ πᾶς βωμὸς χουσμῳδεῖ, ὃς ἂν ἐλαίῳ περιχυθῇ, καὶ στεφάνους ἔχῃ, καὶ γόητος ἀνδρὸς εὐπορήσῃ, οἷοι πολλοί εἰσιν. ἤδη καὶ ὁ Πολυδάμαντος τοῦ ἀθλητοῦ ἀνδριὰς ἰᾶσθαι τοὺς πυρέττοντας ἐν Ὀλυμπίᾳ, καὶ ὁ Θεαγένους ἐν Θάσῳ· καὶ Ἕκτορι θύουσιν ἐν Ἰλίῳ, καὶ Πρωτεσιλάῳ καταντικρὺ ἐν Χερρονήσῳ· ἀφ' οὗδ' οὖν τοσοῦτοι γεγόναμεν, ἐπιδέδωκε μᾶλλον ἡ ἐπιορκία καὶ ἱεροσυλία, καὶ ὅλως, καταπεφρονήκασιν ἡμῶν, εὖ ποιοῦντες, καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν νόθων καὶ παρεγγράπτων. ἐγὼ δὲ καὶ ξένα ὀνόματα πολλὰ ἤδη ἀκούων, οὔτε ὄντων τινῶν παρ' ἡμῖν, οὔτε συστῆναι ὅλως δυνα μένων, πάνυ, ὦ Ζεῦ, καὶ ἐπὶ τούτοις γελῶ. ἤ που γάρ ἐστιν ἢ πολυθρύλλητος ἀρετὴ καὶ φύσις,

tiens, & duorum obolorum gratia præstigijs incantans homines. Quocirca non amplius tu Apollo ob vaticinij prædicationem haberis in precio, sed iam omnis lapis & quauis ara responsa dat oraculum petentibus, dummodò [k] oleo perfusa fuerit, & coronas habuerit, & homine præstigiatore abundauerit, cuiusmodi iam permulti sunt. Iam etiã Polydamantis athletæ statua medetur febre laborãtibus in Olympia, & [l] Theagenis in Thaso. Quin Hectori quoque sacra faciunt in Ilio, & eregionè Protesilao, nempe in Cherroneso. Et quo igitur in tantum numerum subinde aucti excreuimus, magis in vsu fuit periuriũ & sacrilegium, & omninò nos despectui habere cœperunt rectè facientes. Et hæc quidẽ de nothis & supposititijs dicta esse volui. Cæterũ ego & peregrina nomina permulta audiens eorum qui neq; degũt apud nos, neq; vllo modo possunt esse, admodum, ô Iupiter, propter hæc rideo. Vbi enim gentiũ est multis modis iactata illa virtus, & natura,

φύσις. καὶ ἁμαρμένη καὶ τύχη; ἀνυπόστατα καὶ ἰσχνὰ πραγμάτων ὀνόματα ὑπὸ βλακῶν ἀνθρώπων, τῶν φιλοσόφων ἐπινοηθέντα, καὶ ὅμως αὐτοσχέδια ὄντα, ἅτω ζεύς ἀνοήτους πέπεικεν, ὡς τι οὐδὲν ἡμῖν δόξει θύειν βούλεται, ἥλως ὅτι λαμπρὰς ἑκατόμβας παρασκευῇ, ὅμως πλὴν τύχαι πράξωμεν τὰ μεμοιραμένα, καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἐκάστοις ἐπικεκλώσθη. ἥδεως ἂν οὖν ἐροίμην σε, ὦ Ζεῦ, εἰ τοιαῦτα ἦν ἀρετὴν ἢ φύσιν ἢ εἱμαρμένην· ὅτι μὴ γὰρ καὶ σὺ ἀνέκειτο ἐν ταῖς τῶν φιλοσόφων ἀκροάσεσιν, οἶδα, εἰ μὴ καὶ λωφός τις ἦ, ὡς βούλωμαι αὐτῶν μὴ ἐπαίειν. ποῖα ἔστι ταῦτα ἃ ἔφην, καταπαύσω τὸν λόγον· ὁρῶ γὰρ τοὺς ποσὶ ἀνθρώπους μοι λίαν συχνοὺς, καὶ συείροντας, ἐκείνους μᾶλλον, ὧν ἐπαφὴ καὶ παῤῥησία τὸν λόγον πέρας γοῦν ἔθηκας, ὦ Ζεῦ,

natura, & fatũ, & fortuna, intoleranda & vana rerũ vocabula ab inertibus hominibus philosophiæ titulo semevenditantibus excogitata? Quæ quanquam ipsorum cõmenta sunt, sic tamen simplicium animos peruaserunt, vt nemo ampliùs nobis sacrificare dignetur, certò persuasum habens, quòd etiãsi infinitas hecatõbas nobis obtulerit, fortunam tamen nihilo secus ea facturam, quæ à fatis decreta sunt, & quæ sub initium cuiq; nascentiũ Parcæ fatalib. fusis adneuerint. Perlibenter itaq; te, Iupiter, interrogarem, vbinam gentiũ tibi visa esset aut virtus, aut natura, aut fatũ? Quòd enim & tu talia subinde in philosophorum disputationibus audias mihi dubium nõ est, nisi fortasse quispiam surdis sit auribus, vt eosdem vociferantes inaudire nequeat. Multa equidem adhuc dicenda supersunt, sed finem verborum faciam. Video enim quosdam ob dicta mea dolenter perturbari, & iam sibilare: maximè verò eos, qui orationis libertate tacti sunt. Itaque pro concludenda oratione, si ita sedet, animo tuo, Iupiter

ψήφισμά τι περὶ τούτων ἀναγνώσομαι ἤδη ξυγγεγραμμένον. Ζεὺς ἀνάγνωθι· οὐ πάντα γὰρ ἀλόγως ἠτιάσω, καὶ δεῖ τὰ πολλὰ αὐτῶν ἐπισχεῖν, ὡς μὴ ἐπιπλεῖον ἂν γίγνηται.

decretum quoddam de illis iam conscriptum legam. IVP. Recita. Neq; enim omnia absurdè aut de nihilo reprehendisti Et sanè multa ex illis inhibenda & coërcenda sunt, ne inmensum excrescant.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

MOmus hîc introducitur conuicij & maledicentię ac reprehensionis deus: liuorem ac inuidiam dicere possumus. Hunc Hesiodus in Theog. natum ex nocte cecinit, vnà cum morte, & somno & insomnijs, cæterisque. Hunc inducit Lucianus nec semel taxantem cùm alia, tum deos ipsos: vt minùs mirum sit, & illum sandalia & crepidas Veneris vituperasse, adeò vt inter prouerbia iam Momo locus sit. Apologus ille certè in omnium est ore, Momum reprehendisse Vulcanum, quòd non fenestratū hominis pectus fecisset. quo eius cogitatus planè viderentur, res est nota, præcipuè in nostri Luciani Hermotimo, & hîc. Item in verarū Histor. lib. 2. Momi aūt oratio ad deos habetur in Ioue Tragœdo.

a DIMIDIA parte.] *Pana pedibus caprinis pingunt. Hūc igitur Theocrit.* λαρνακόγυον *vocat: idem est, ac si dicat, qui habet membra seu pedes desinentes in vngulas, vel caprinos. Qui autem Panes à Græcis vocantur, eos Latini videntur, addita aspiratione, Faunos vocace, & si non me fallit Latinorum, vel Aboriginum potiùs quendam regem Faunum fuisse. Panas Mela Aegipanas vocat, Aegipanumq́ue celebratur forma. Homines autem ferebātur esse monstrosi & biformes, mixti ex homine & capro.* b Senex simis narib.] *Silenum intelligit compressæ & simæ naris, qui Bacchi nutritius & pædagogus fuit, qui super asino vehi solitus, ex cuius vitio apud Lucret. lib. 4. excogitata*

cogitata est speciosa in amica excusatio deformitatis, quæ eadem in deo sit, vt prope venustum videri debeat & decorũ, quod in dijs reperiatur, quo omnis labis & turpitudinis expertes habentur: Simula. *inquit,* σιλήνη ac satyra est. c Satyri acutis auribus.] *Non enim (vt opinor) acutis dicit, acutè & attentè audientes, & Bacchi canticis operam dantes, & arrectis auribus, sed in acumen fatigatis atq; collectis. Horat. 2. Car. od. 19.* -& aureis Capripedum Satyrorum acutas. *Hic Hor. vt & multi alij Satyris caprarum tribuit pedes, quos esse Panis potiùs paulò antè Lucian. dicit. Ita dimidia sui parte caper est Pan, vt censet Lucianus. Nonnulli tamen scriptores, Satyros dicunt esse tanquam Silenos & Panas, eosq; ad libidinem & rem veneream admodum propensos esse, Satyrosq; ἀπὸ τῆς σάθης esse appellatos, quæ vel est inflammata rei venereæ cupiditas, vel πέος i. τοῦ ἄῤῥενος μορίου. Battus quidem ille apud Theocrit. εἰδ δ. caprarium quendam libidinosiorem, dicit genere & cognatione cum Satyris, aut Panibus esse coniunctum, atque etiam cum illis libidine certare posse. Capripedes autem & Horatius & Lucretius Satyros appellant Lucret. lib. 4.*

Hæc loca capripedes Satyros, Nymphasq; tenere,
Finitimi fingunt, & Faunos esse loquuntur, &c.

Vterque & Lucret. & Horat. epithetum Græcum τραγόποδες expressit. Pausanias in Atticis narrat, se à quodam Ephemo Carede Satyris accepisse, cùm in Italiam nauigaret, se vi ventorum & tempestate abreptum, à recto cursu longè admodum aberrasse, atq; in mare peregrinum & inauditum, in quo denique nauigari non solet, delatum esse: in eo mari insulas esse multas desertas atque incultas, in quibus habitarent tamen homines feri, & agrestes, & rufi, quibus caudæ non multò caudis equinis minores ad coxas vsque propendêrent: insulas autem illas appellari Satyridas. Plura de Satyrorum profusa libidine scribit. d Ariadnem.] *Ariadne, Minois regis Cretæ & Pasiphanens filia, quam à Theseo in insula Naxo desertam, Bacchus in vxorem accepisse dicitur, eiusque coronam illi à Venere datam, nouem stellis adornasse, atq; inter sydera reposuisse.* e Caue Mome quicq. dix. de Aescul.] *Aesculapius præstantissimus apud veteres Medicus, ob idque pro deo habitus, & ἀσκλήπιος*

Græcis dictus. *f* In Creta sepulchrum tuum.] *In Creta Iouis sepulchrum visum est cum inscriptione: ὁ ζεὺς τῦ κρόνε i. In hoc sepulchro conditur Iupiter Saturni filius.* *g* Adulterandi.] *De Iouis adulteriis, de stupris & alijs eius nefandis & turpibus amoribus ac incestis concubitibus, qui ne à sorore quidem abstinuit. Vide Iliad. Homeri lib. 14. vbi ipse Iupiter eos narrat vxori suæ, quasi re præclarè gesta: Ouidium etiam lib. 6. Metam. & Isocratem in Helenæ laudationem, Pindarum, Lycophronem, Apollonium, & cæteros innumeros propemodum. Apud eundem Lucianum in Dialogo Iunonis & Iouis vxore legitima relicta in terra adulteria exercet. Idem in libro de Sacrificijs, & in Promethei encomio.* *h* De Ganymede.] *Hunc Iupiter in aquilam conuersus rapuisse dicitur. Causæ turpitudinem explicat idem Lucianus in Dialogis Deorum.* i Aquila.] *De Aquilæ præstantia nonnihil agit Pindarus Ode 2. Pythiorum, & Ode 3 Neme. dicitur Ioui esse dicata, tum ob fortitudinem & præstantiam, tum quia altissimè volat, & ad summa aëris loca peruadit. Horatius:*

Qualem ministrum fulminis alitem
Cui rex deorum regnum in aucis vagas
Permisit, expertus fidelem
Iuppiter in Ganymede flauo:
Olim inuentas, & patrius vigor
Nido laborum propulit inscium.

Homerus multis in locis inducit missa à Ioue ostenta per aquilam. *k* Modò oleo perfusa fuerit.] *Ea fuit veterum superstitio, vt simulachra deorum religiosè pieque oleo perfunderent, hunc que cultum superis gratissimum & acceptissimum putarent. Solebant & ad illa circumagi, & vt Græci dicunt, περιφερεσθαι. Hinc Lucret. lib. 5 Rerum naturalium:*

Nec pietas vlla est velatu sæpè videri.
Vertier ad lapidē, atq; omnes accedere ad aras.

Lapidem vocat statuam marmoream iacentem, ad quam voluitabantur. *l* Theagenis in Thaso.] *De Theagene scribit Pausanias in Eliacis, cùm alia, tum quòd eius*

statua ærea collapsa quendam
oppresserit,

ΨΗΦΙΣΜΑ ΑΓΑθὴ Τύχη.

Μόμου καὶ Διός.

Ἐκκλησίας ἐν νόμου ἀγομένης, ἑβδόμῃ ἱσταμένου ὁ Ζεὺς ἐπρυτάνευε, καὶ πρόεδρευε Ποσειδῶν, ἐπεστάτει Απόλλων, ἐγραμμάτευε Μῶμος τῆς νυκτὸς, καὶ ὁ Ὕπνος τὴν γνώμην εἶπεν. Επειδὴ πολλοὶ τῶν ξένων, οὐ μόνον Ελλήνες, ἀλλὰ καὶ βάρβαροι, οὐδαμῶς ἄξιοι ὄντες κοινωνεῖν ἡμῖν τῆς πολιτείας, παρεγγραφέντες οὐκ οἶδ' ὅπως, καὶ θεοὶ δόξαντες, ἐμπεπλήκασι μὲν τὸν οὐρανὸν, ὡς μεστὸν εἶναι τὸ συμπόσιον ὄχλου ταραχώδους πολυγλώσσων τινῶν καὶ ξυγκλύδων, ἐπιλέλοιπε δὲ ἡ ἀμβροσία καὶ τὸ νέκταρ, ὥς τε μνᾶς ἤδη τὴν κοτύλην εἶναι διὰ τὸ κλῆθος τῶν πινόντων· οἱ

DECRETVM BOna fortuna.

Momi & Iouis.

Concilio legitimè coacto, septima die mensis instantis Iupiter consulatum agebat: Neptunus præsidem, Apollo præfectum: Momus scribæ officio fungebatur noctu, & Somnus dixit sententiam: Quoniam multi ex peregrinis non Græci tantùm, verumetiam Barbari, nequaquam digni existentes cœlestis Reipublicæ, communi nobiscum participatione, nothi & subdititij, haud scio quónam modo etiam dij esse contendentes, cœlum angulatim compleuerunt, ita vt symposium tumultuosis turbis plenum sit obstrepente passim diuersilingui & vndique accersita multitudine: defecit autem ambrosiæ & nectaris copia, adeò vt mea iam coëmendus sit sextarius, propter bibentium multitudinem:

οἱ δ' ὑπὸ αὐθαδείας παρωσάμενοι τοὺς παλαιούς τε καὶ ἀληθεῖς θεοὺς, προεδείας ἠξιώκασιν, ἑαυτοὺς παρὰ πάντα τὰ πάτρια, καὶ ἐν τῇ γῇ προτιμᾶσθαι θέλουσι, δεδόχθω τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ ξυλλεγῆναι μὲν ἐκκλησίαν ἐν τῷ Ολύμπῳ, περὶ τροπὰς χειμερινάς· ἑλέσθαι δ' ἐπιγνώμονας, τελείους θεοὺς ἑπτά· τρεῖς μὲν ἐκ τῆς παλαιᾶς βουλῆς, τῆς ἐπὶ Κρόνου, τέτταρας δ' ἐκ τῶν δώδεκα, καὶ ἐν αὐτοῖς τὸν Δία. τούτους δ' τοὺς ἐπιγνώμονας, αὐτοὺς μὲν καθέζεσθαι ὀμόσαντας τὸν νόμιμον ὅρκον, τὴν Στύγα. τὸν Ερμῆν δ' κηρύξαντα ξυναγαγεῖν ἅπαντας, ὅσοι ἀξιοῦσι ξυντελεῖν εἰς τὸ ξυνέδριον. τοὺς δ' ἥκειν μαρτυρας ἐπαγομένους ἐνωμότους, καὶ ἀπρδείξεις τοῦ γένους. τοὐντεῦθεν δ', οἱ μὲν παρίτωσαν καθ' ἕνα, οἱ δ' ἐπιγνώμονες ἐξεταζοντες, ἢ θεοὺς

sed enim illi qua sunt procacitate & immodestia, dijs veris & antiquis loco motis, semet ipsi primis dignantur accubitibus, præter omnem morem patrium, ad hæc in terris quoque ante alios honorari contendunt: visum est curiæ & populo, vt ad hyberna solstitia cogatur in Olympo concilium. septem autem ad cognoscendum appositi eligantur Dij perfecti: tres quidem ex curia veteri, quæ Saturno regnante constituta est: quatuor autem [a] *ex duodecim, quorum in numero vnus erit Iupiter. Cæterùm qui electi erunt arbitri, ipsi ad cognoscendum causam sessum eant, dicto priùs iuramento legitimo, nimirum* [b] *Styge. At Mercurius proclamato præconio vniuersos in concionem congreget. quicunque in deorum concilium legitimè admitti postulant. Veniant autem illi adductis iuratis testibus, & certi generis iudicijs. Deinde illi in vnum locum commeent: verùm arbitri accuratè expendentes,*

aut

ἢ θεοὺς εἶναι ἀποφανοῦται, ἢ καταπέμψουσιν ἐπὶ τὰ σφέτερα ἠρία, καὶ τὰς θήκας τὰς προγονικάς. ἢν δέ τις ἁλῶ τῶν ἀδοκίμων, καὶ ἅπαξ ὑπὸ τῶν ἐπιγνωμόνων ἐκκριθέντων ἐπιβαίνων τοῦ οὐρανοῦ, ἐς τὸν Τάρταρον ἐμπεσεῖν τοῦτον. ἐργάζεσθαι δὲ τὰ αὐτοῦ ἕκαστον, καὶ μήτε τὴν Αθηνᾶν ἰᾶσθαι, μήτε τὸν Ασκληπιὸν χρησμῳδεῖν, μήτε τὸν Απόλλω τοσαῦτα μόνον ποιεῖν, ἀλλ' ἕν τι ἐπιλεξάμενον, μάντιν ἢ κιθαρῳδὸν, ἢ ἰατρὸν εἶναι· τοῖς δὲ φιλοσόφοις προειπεῖν, μὴ ἀναπλάττειν καινὰ ὀνόματα, μηδὲ ληρεῖν περὶ ὧν οὐκ ἴσασιν. ὁπόσοι δὲ ἤδι ναῶν ἢ θυσιῶν ἠξιώθησαν, ἐκείνων μὴ καθαιρεθῆναι τὰ ἀγάλματα, ἐντεθῆναι δὲ ἢ Διὸς ἢ Ηρας ἢ Απόλλωνος, ἢ τῶν ἄλλων τινός. ἐκείνοις δὲ τάφον χῶσαι τὴν πόλιν, καὶ θύλην ἐπιστῆσαι ἀντὶ βωμοῦ. ἢν δέ τις παρακούσῃ τοῦ

aut deos illos declarabunt, aut ad sua sepulchra & maiorum tumulos ablegabunt. Si verò quispiam ex obscuris & reprobatis comprehensus fuerit, & semel ab arbitris condemnatus in cœlum ascenderit, ille per præceps in Tartarum corruat. Præterea quisque exerceat sua commercia, neque Minerua rei medicæ intenta sit, neque Aesculapius dandis oraculis vacet aut seruiat, neque Apollo tanta soli sibi obeunda vendicet, sed vna re quapiam electa, aut vatem aut citharœdũ, aut medicum agat. Porrò autem philosophis dicetur, ne noua subinde fingendo comminiscantur nomina, neque de ijs quorum imperiti sunt, nugentur. In quorumcunque autem honorem aut cultum templa aut sacra constituta sunt, illorum imagines subuertantur, earumque loco, aut Iouis, aut Iunonis, aut Apollinis, aut alterius cuiuspiam erigatur. Illis autem vrbs congesta terra sepulchrum accumulet, & aræ loco statuam reponat. Quòd si

τοῦ κηρύγματος, καὶ μὴ ἐθελήσῃ ἐπὶ τοῦτ' ἐπιγνώμονας ἐλθεῖν, ἐρήμῳ αὐτοῦ καταδικαστήσαντων. Ζεύς. τοῦτο μὲν ὑμῖν τὸ ψήφισμα δικαιότατον, ὦ Μῶμε, καὶ ὅτῳ δοκεῖ, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα, μᾶλλον δὲ οὕτω γιγνέσθω· πολλοὺς γὰρ, οἶδ' ὅτι ἔσονται οἱ μὴ χειροτονήσοντες· ἀπὸ νῦν μὲν ἄπιτε, ὁπόταν δὲ κηρύξῃ ὁ Ἑρμῆς, πάντες κομίζοντες ἕκαστος ἐναργῆ τὰ γνωρίσματα, καὶ σαφεῖς τὰς ἀποδείξεις, πατρὸς ὄνομα καὶ μητρὸς, καὶ ὅθεν καὶ ὅπως θεὸς ἐγένετο, καὶ φυλὴν καὶ φράτορας· ὡς ὅς τις ἂν μὴ παράσχηται, οὐδὲν μελήσει τοῖς ἐπιγνώμοσιν, εἰ νιόν τις μέγαν ἐπὶ γῆς ἔχει, καὶ εἰ οἱ ἄνθρωποι θεὸν ἀντεῖν νομίζωσιν.

quis præconiò dicto audiens esse noluerit, arbitrorumq; examen & censuram subire recusârit, ille indicta causa condemnetur IVP. Iustissimum equidem decretum est illud, ô Mome: & qui suffragatur huic, manum protendat. Atqui potius ita fiat. Complures enim nouî futuros, qui sua non sunt adiecturi suffragia. Verùm in præsens abite. Cæterùm in concionẽ accersiti à Mercurio venite, adferentes vnusquisque cognitiones claras, & manifestas comprobationes, matris & patris nomen, & vnde oriundus sit: tum quomodo diuinitatem adeptus sit, ad hæc tribum quoque & curiales. Verumenimuerò qui præstò non fuerit, parum curæ erit arbitris, tametsi ille in terris ingens delubrum habuerit, ac homines eundem deum esse existimauerint.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a EX DVODECIM.] Duodecim erant dij selecti, qui maiores Gentium dij vocabantur. Iuno, Vesta, Minerua, Ceres, Ve-

ves, Venus, Diana, Iupiter, Mars, Mercurius, Neptunus, Vulcanus, Apollo. b Stygę.] *Styx fluuius infernalis à poëtis fingitur à mœstitia dictus, quem à superis manare nonnulli sentiunt, inter quos est & Statius, dum canit:*

Est Phenęos nigro Stygę mittere credita Diti.

Stygiam autem paludem iurare grauissimum dijs insiurandum, Odyss. 5.

ΤΑ ΠΡΟΣ ΚΡΟΝΟΝ. *SATVRNALIA.*

Erasmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

SAturnalia, festa Romæ fuerunt in honorem Saturni institutа, quæ mense Decembri, initio à decimosexto calend. Ianuarij facto, per proximos dies septem peragebantur. In ijs neque bella gerenda suscipiebantur, neque pœnæ à nocentibus sumebantur, sed licebat seruis, pileatis (quod signum libertatis erat) per vrbem liberè vagari, atq; aleæ vacare, & cum ipsis dominis etiam cibum capere. Pauperes autem à diuitibus conuiuijs quoque accipiebantur, ijdemq; inter se dona mittebant: quorum quæ mittebantur, xenia: quæ verò referebantur, apophoreta vocabant. Id quod cùm ex alijs scriptoribus, tum ex Martiale præcipuè apparet, qui postremos suos libros illorum titulis inscripsit quoque. Quoniam igitur tum (vt est verisimile, omniaque in deterius abeunt tempore) pauperes à diuitibus non eodem modo vt à principio, æqualiter accipiebantur, vinoque alij viliore, atque epulis vix dum gustatis, semiesiuni & esurientes interim è conuiuio discedebant: deinde neque munera eodem precio, quo olim, referebat. occasionem inde sumpsisse Lucianus videtur, vt consuetudinem illam pro suo iure ac modo exagitaret, atque hæc, tanquam & ipsa Saturnalicia quædã munera, legẽda proponeret. Quanquã neq; hic ab ingenio suo quicq; recedit, pariterq; & deos & homines more suo incessit.

Nam

Nam Saturni fabulam neq; perſequitur, & vecordiam ipſius coarguit, vt qui pro liberis ſaxa deuorârit, & compedibus vinctus degat, à Ioue regno depulſus. Et Iouem ipſum accuſat, vt qui citra delectum & inæqualiter bona fortunasq; hominibus diſtribuat, malos euehendo, & contrà bonos deprimendo. Atque hæc ſummatim per tota Saturnalia tractantur. Cæterùm primo hoc Dialogo ritum & originem ſacri huius potiſſimùm tradit, ficto Sacerdotis & Saturni colloquio, quorum alter quidem diuitias à Deo poſtulat: alter autem dum diuitias largiri, ſuæ poteſtatis eſſe negat, interea quatenus ipſe regnet, & quid præſtare ſoleat, denique cur hoc feſtum inſtitutum ſit, exponit, refutata interim etiam fabula quæ de liberis deuoratis, & amiſſione regni, & captiuitate ipſius vulgò iactatur. In ſequenti autem Chronoſolone, leges Saturnaliorum conſtituit, primam videlicet de ritu ac modo peragendi feſti, & de ijs quæ in eo agere fas ſit. Secundam de accipiendis atque tractandis pauperibus, deque muneribus à diuitibus ijſdem mittendis. Poſtremam de modo & ratione conuiuiorum, quæ apponi videlicet debeant, & quantum à quoque bibi, & quouſque ludo vtendum ſit. Et hæc omnia cum longa præfatione, qua legibus hiſce authoritatem à perſona & mandato ipſius Dei parat. Inſcribi ur autem Chronoſolon, vt videtur, ab exemplo quòd eodem modo & apud Athenienſes olim Solon ille leges dictauit. Poſt hæc in epiſtolis, in prioribus quidem de mutandis rebus, & inſtituenda æqualitate agitur. Nam pauper quiſpiam petit à Saturno, vt cum diuitibus agat, quo depoſitis in medium opibus, ex æquo ſe quoque frui illis patiantur, aut certas vtique veſtes & pecunias, & cætera ad feſtum peragendum pauperibus mittant. Primùm quia abſurdum & inconueniens ſit, ita inæqualiter agere: deinde quòd contra vetus exemplum, quo Saturni temporibus omnia æqualia fuiſſe perhibeantur: addita etiam collatione diuitum, & hypotypoſi quadam

dam morum ac vitæ illorum. Postremò comminantes se omnia mala illis imprecaturos esse, nisi hæc quæ petant, fiant. Contrà autem Saturnus increpat pauperem, qui ea à se postulet, quæ suæ potestatis non sint, sed tamen respondet, se cum diuitibus hoc nomine agere velle: addita post hæc longa commonitione, qua pauperes, vt sua sorte contenti sint, hortatur, ostendens plus molestiæ & periculorum diuitias quàm voluptatis secum habere. In posterioribus autem agunt inter se Saturnus & diuites de æqualitate in cœnis habenda: ac prior quidem Saturnus exponit diuitibus quæ à pauperibus ad se scripta ac postulata fuerint, admonens illos, vt benigniores erga ipsos se gerant, atque æqualitatem recipiant, argumentis à signo & consequentibus: tum commodis, si faciant, tum periculis, si detrectent, adhibitis. Contrà autem diuites extenuata accusatione pauperum à consueto, respondent, se quidem fecisse pro eo atque æquum & honestum fuerit, sed illos ita immodestos & intemperantes se gerere, vt eos deceteò omnino excludendos censuerint. Veruntamen ex illius consilio denuò admissuros se eos esse, si expacto recipiant, se nihil contumeliosè aut intemperanter posthac facturos esse.

ΙΕΡΕΥΣ ΚΑΙ Κρόνος.

SACERDOS ET Saturnus.

Κρόνε, σὺ γὰρ ἔοικας ἄρχων τότε νῦν εἶναι, λέγε σοὶ τίθυται, ἢ καὶ ἡμῶν παρ' ἡμῶν, τί ἂν μάλιστα, ἐπὶ τῶν ἱερῶν θύσας, λάβοιμι παρὰ σοῦ;

DIC mihi, Saturne, quando tu quidem hoc tempore regnare videris, tibiq; & sacrificatũ & litatũ est à nobis, quid potissimùm abs te pro immolatis hostijs postulare debeam, quod postulatum feram?

SAC.

Κρό. τοῦτο μὲν αὐτόν σι καλῶς ἔχει ἐπίστασθαι ὅ, τι σοι ἀνκτέον, ἃ μὴ καὶ πάντιν ἅμα ἐθέλοις εἶναι τὸν ἄρχοντα, ἐπιλέγωμαι, τί σοι βέλτιον αὐτῷ. ἐγὼ δὲ τάχα δυνατὰ ἐν ἀναγκαίοις, πρὸς πλοῦν ἁρμόττοντα. Ικρ. ἀλλὰ πάλαι ἔσκεμμαι· ἐρῶ γὰρ τὰ ἐμοὶ δοκοῦντα· ἡ πρόχαρα, πλεῖστον καὶ χρυσὸν πολλὸν, καὶ ἀνδρῶν δ' ὑποπτίων εἶναι, καὶ ἀνθρώποδα πολλὰ κυκλεῖσθαι, καὶ ἐσθῆτας ἁνθηρὰς καὶ μαλακὰς, καὶ ἄργυρον καὶ ἐλέφαντα, καὶ τἆλλα. ὁπόσα τίμια. τούτων δή, ὦ ἄριστε Κρόνε, δίδου μοι, ὥστε καὶ αὐτῷ ἀρκαῦσαι τῆς ἀρχῆς, μηδ' ἄμοιρον εἶναι μόνον αὐτὸν δοκεῖν παντὸς τοῦ βίου. Κρο. ὁρᾷς δὲ καὶ ἐμὲ τοῦ ἥττησας· ὃ γὰρ ἐμοὶ δοκοῦν ἐμαυτῷ τὰ ἐναντία, ὥστε μὴ ἄχθου, εἰ ἀτυχήσεις αὐτῶν. ἀπ' ἄλλου παρὰ τοῦ Διὸς, ὁπόταν εἰς ἐκεῖνον ἡ ἀρχὴ περιέλθῃ μετ' ὀλίγον· ἐγὼ

SAC. *Istud quidē te ipsum perpēdere oportuit, quid tibi foret optandū: nisi qui princeps sit, eundem & patrem esse vis, vt norit quid maximè collubitum sit animo tuo petere. Cæterùm ego, quātum facultas feret, non abnuam votis tuis.* SACER. [b] *Quin istud iam olim mihi perpensum est, desidero enim vulgaria ista, ac passim obuia, videlicet opes, multam auri vim, viros imperem vtq; multa possideam mancipia, vestes splendidas ac delicatas, tum argentum & ebur: breuiter si quid est præterea rerum preciosarū. Hæc igitur mihi da, optime Saturne, vt & ipse nonnihil emolumenti ex tuo sentētiam imperio, néve solus per omnem vitam earum rerum sim expers.* SATVR. *Illud vide, iam postulas quod nōn est meæ potestatis: neque enim mearum partium est ista distribuere. Quare ne grauiter feras, si quæ petis, non assequeris: quin magis ista à Ioue postulato, quū ad eum imperij vices redierint, id quod breui futurū est.*

Nam

ἐγὼ δ' ἐπὶ ῥητοῖς παραλαμβάνω τὴν διοικέσιν. ἐπὰ μὲν ἡμερῶν ἑπτὰ πᾶσα βασιλεία, καὶ ἐμὸν ἐκ προθέσεως τούτων γύμνια, ἰδιώτης οὐδὲς ἄμι, καὶ πρὸς τὸ κοινὸν δίκαιος εἶς. ἐν αὐτοῖς δὲ τοῖς ἑπτὰ σπουδαῖον μὲν, οὐδὲ ἀγοραῖον διοικῆσαι μοι συγκεχώρηται. πίνειν δὲ καὶ μεθύειν, καὶ βοᾶν, καὶ παίζειν, καὶ λυβδᾶν, καὶ ἄρχοντας καθίσαι, καὶ τοὺς νικητὰς ὠθεῖν, καὶ γυμνὸν ἄδειν, καὶ λοτεῖν ἀποτέμουσα, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐς ὕδωρ ψυχρὸν ἐπὶ μιφαλοῦ ὠθεῖσθαι, ἀπὸ τόπου μιχρισμένον τὸ πρόσωπον· ταῦτα ἐφεῖταί μοι ποιεῖν. τὰ μεγάλα δὲ ἐκεῖνα, τὸν πλοῦτον καὶ τὸ χρυσίον ὁ Ζεὺς διαδίδωσιν, οἷς ἂν ἐθέλῃ. Κ. ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνο, ὦ Κρόνε, ῥᾳδίως καὶ πρόθυμος, ἐγὼ δ' οἶμαι ἤδη ἀπηγόρευκα, αὐτῶν μεγάλῃ τῇ φωνῇ. ὁ δὲ εὐκαταδόκητος παρέπαρ, ἀλλὰ πολὺ ἀγέλαστος ἐποίησε, καὶ τὸν κεραυνὸν ἐπανατείνομενος,

Nam ipse præscriptis conditionibus rerum administrationem ab illo suscipio. Est autem vniuersum imperium meum, septem dumtaxat dierum, quorum si ius excesserit, illicò priuatus reddor, ac velut vnusquilibet de plebeia multitudine. Nec tamen in his ipsis septem diebus serium quippiam aut publicum tractare mihi permissum est, verùm potare, inebriari, vociferari, ludere, certare tesseris, creare reges, famulos in conuiuium adhibere, cantare nudum, lasciuo corporis motu saltitare, nonnunquam & in gelidam aquam dare præcipitem, facie fuligine oblita. Hæc vti faciam, permissum est. Cæterùm magna illa, puta diuitias & aurum, Iupiter ipse dilargitur, quibus illi visum fuerit. SAC. *Imò ne ille quidem, Saturne, admodù facilè ac lubens id facit, adeò vt me iam vox defecerit, magno clamore hæc ab illo flagitãtem. At is nihil prorsus audit, verùm* [c] *agidem obuibrãs,* [d] *ac fulmen intentans,*

[c] *torumq;*

δριμὺ ἐνορῶν, ἐκπλήττει τοὺς ἐνοχλοῦντας. ἢ δέ ποτε καὶ ἐπινεύσῃ τινί, καὶ πλούσιον ποιήσῃ, πολὺ τὸ ἄκριτον ἐνταῦθα. καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἐνίοτε καὶ συνετοὺς ἀφείς· ὁ δὲ παμπονήροις τε καὶ ἀνοήτοις ἀνδράσι περιχεῖ τὸν πλοῦτον, μαστιγίαις ἢ ἀνδρογύνοις τοῖς πλείστοις αὐτῶν. πλὴν τάχε σοι δυνατὰ ἐθέλω εἰδέναι, τίνα ταῦτά ἐστιν; Κρο. οὐ μικρὰ ὅλως, οὐδὲ παντάπασιν ἀνκαταφρόνητα, ὡς πρὸς τὴν δύναμιν ἐξετάζεσθαι τῆς συμπάσης ἀρχῆς, εἰ μή σοι γε μικρὸν δοκεῖ τὸ νικᾶν κυβεύοντα καὶ. τοῖς ἄλλοις ἐς τὴν μονάδα κυλιομένου τοῦ κύβου, σοὶ τὴν ἑξάδα ὑπεράνω ἀεὶ φαίνεσθαι. πολλοὶ γοῦν ἐς κόρον ἀπὸ τοῦ τοιούτου ἐπεσιτίσαντο, οἷς ἵλεως καὶ φορὸς ὁ κύβος ἐπινεύσει· ὁ ἰδὲ ἔμπαλιν γυμνοὶ ἐξενήξαντο, συντριβέντος αὐτοῖς τοῦ σκάφους, περὶ οὕτω μικρῷ ἕρματι τῶν κύβων. καὶ μὴν καὶ πιεῖν ἐς τὸ ἥδιστον, καὶ ᾠδικώτερον ἄλλου δόξαι ἅμα ἐν τῷ συμποσίῳ,

e toruumq́ obtuens, pauefacit instantes. f Quòd si quãdo etiam annuerit alicui, diuitẽq́ reddiderit: mirũ, quàm id nullo delectu facit, vt aliquoties præteritis probis ac sapientibus viris, sceleratis ac stultis hominib9 opes offundat, verberonibus atque effœminatis, cuiusmodi sunt isti pleriq́. Quãquam equidem cupio cognoscere quænam sint ista tuæ potestati permissa. SAT. Haudquaquã parua, neq́ omnino contemnẽda, si quis vniuersi imperij vim expendat: nisi fortè tibi paruum esse videtur, 8 vt in tesserarũ ludo vincas cũ quæ cæteris alea in vnionẽ voluatur, tibi senionẽ sem p in summo latere ostendat. Nam hinc sibi pleriq́ victum parant vel ad saturitatẽ vsque, quibus propitia ac secũda aspirârit tessera. h Rursum alij nudi enatârũt, naue elisa, fracta ad tã minutum scopulum, puta aleam. Adde his, potando quammaximè hilarescere, ac modulatiùs aliò videri canere in conuiuio.

Prætereà

καὶ διακονουμένων, τοὺς μὲν ἄλλους ἐς τὸ ὕδωρ ἐμπεσεῖν (τοῦτο γὰρ τοὐπιτίμιον τῆς ἀδεξίου διακονίας) σὲ δὲ καὶ ἀνακηρυχθῆναι καλλίνικον, καὶ τἆθλ' ἀφαιρεῖσθαι τὴν ἁλόντα, ὁρᾷς ἡλίκον τὸ ἀγαθὸν, ἔτι καὶ βασιλέα μόνον ἐφ' ἁπάντων γενέσθαι, τῶν ἀστραγάλῳ κρατήσαντα· ὡς μήτε ἐπιταχθείης γελοῖα ἐπιτάγματα, καὶ αὐτὸς ἐπιτάττειν ἔχοις· τῶν μὲν, αἰσχρόν τι περὶ αὐτοῦ ἀναβοῆσαι, τῶν δὲ, γυμνὸν ὀρχήσασθαι, καὶ ἀράμενον τὴν αὐλητρίδα, τρὶς τὴν οἰκίαν περιελθεῖν. πῶς οὐχὶ καὶ ταῦτα δείγματα μεγαλοδωρίας τῆς ἐμῆς; εἰ δὲ τὸ μὴ ἀληθῆ μηδὲ βέβαιον γίγνεσθαι τὴν τοιαύτην βασιλείαν αἰτιάσῃ, ἄγνωμον ποιήσεις, ὁρῶν αὐτὸν ἐμὲ, τὴν ταῦτα διανέμοντα, ὀλιγοχρόνιον τὴν ἀρχὴν ἔχοντα. τούτων δ' οὖν, ἅ μοι δυνατὰ δοῦναι, τῶν πεττῶν, τοῦ ἄρχειν, τοῦ ἄδειν καὶ τῶν ἃ κατηριθμησάμην, θαρρῶν αἴτει, ὡς ἐμοῦ πρὸς οὐδὲν δεδιξομένου σε τῇ αἰγίδι καὶ τῶν κεραυνῷ·

Præterea reliquis ministris in aquam præcipitatis (nam ea pœna est parũ dextrè ministranti) te & victorẽ pronunciari, atq; ei quem viceris, præmia præripere. Vides nimirum quàm ingens sit bonum: quemadmodum & illud, quum talo victor solus omnibus rex præficeris, vt non solùm ipse non feras vlla ridicula imperata, verumetiã ipse possit alijs imperare: huic vt turpe quiddam de se ipso vociferetur: illi vt saltet nudus, vtq; sublata in humeros tibicina ter domũ obambulet. Annón hæc quoq; munificẽtiæ meæ non exiguæ sunt argumenta? Quòd si causaberis regnum hoc nec verum esse, ne stabile, inscitè feceris, quum videas meipsum, qui ista dilargior, exigui tẽporis imperium tenere. Ex his igitur quæ meæ facultatis est præstare, nempe de taxillis, de regnando, de canendo, deq; reliquis quæ modò recẽsui, audacter quæ voles petito, nihil veritus ne te ægide aut fulmine territem.

Ικ. ἀλλ', ὦ Τιτάνων ἄριστε, τοῦτό μοι τοιούτων οὐ δίομαι· σὺ δὲ ἀλλ' ἐκεῖνό μοι ἀπόκριναι, ὃ μάλιστα ἐπόθουν ἐλθόντα, καί μοι ἦν ἅπαξ αὐτὸ, ἱκανὸν ἴσχυλὼ ἀμοιβὴν ἀρκούντως ἀντὶ τῆς θυσίας, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀφίημί σοι τὰ χρέα. Κρό. ἐρώτα μόνον· ἄκρητον γὰρ, ἢν ἐλλὼς τύχω· Ικ. τὸ μὲν πρῶτον ἐκεῖνο, ἃ ἀληθῆ ταῦτ' ἐστὶν, ἃ περὶ σοῦ ἀκούομεν, ὡς κατόπιν τὰ γιγνόμενα ὑπὸ τῆς Ρέας, ἐκείνη δὲ ὑφελομένη τὸν Δία, λίθον ὑποβαλομένη ἀντὶ τοῦ βρέφους, ἔπειτά σοι καταπιεῖν· ὁ δὲ ὡς ἡλικίαν ἀφικόμενον, ἐξέλασέ τε τῆς ἀρχῆς, πολέμῳ κρατήσας, εἶτα εἰς τὸν Τάρταρον φέρων ἐνέβαλε, πεδήσας αὐτόν σε, καὶ τὸ συμμαχικὸν ἅπαν, ὅσον ἐπόσον κατὰ σοῦ παρετάξατο. Κρό. εἰ μὴ ἑορτὴν, ὦ οὗτος, ἤγομεν, καὶ μεθύειν ἐφίετο, καὶ λοιδορεῖσθαι τοῖς δεσπόταις ἐπ' ἐξουσίας, ἔγνως ἂν ὡς ὀργίζομαί σοι ἐρωτῶντι τοιαῦτα μοι, τοιαῦτα ἐρωτήσας,

SAC. *Atqui istis mihi nihil mihi est opus,* [i] *Titanum optime. Tu tamen illud mihi respondeas velim, quod maximè cupiebam cognoscere: quod si mihi dixeris, satis magnam gratiam pro sacro persolueris, quin & in reliquum tempus quæ debueris, condono.* SAT. *Rogamo dò, equidem respondebo, si forte quod rogaris, sciero.* SAC. *Illud in primis, num vera sunt ista quæ de te audimus, quēmadmodum* [k] *deuoraris liberos tibi* [l] *ex Rhea natos, vtq; clàm illa subducto Ioue, saxum infantis loco suppositum, tibi deuorandum tradiderit: deinde puer adultus te regno expulerit, bello superatum, mox arreptum in tartarum præcipitārit, vinculis iniectis tum tibi, tum omnibus copijs auxiliaribus, quæ tecum in acie steterant?* SAT. [m] *Quid dixti? Nisi festum celebraremus, essetq; licitū inebriari* [n] *atque in dominos impunè conuicia iácere, intelligeres profectò mihi permissū esse irasci, qui quidē istiusmodi roges,*

οὐκ ἀδεσθεὶς πολιὸν οὕτω, καὶ πρεσβύτην θεόν. Ιερ. κἀγὼ ταῦτα, ὦ Κρόνε, οὐ παρ' ἐμαυτοῦ φημί, ἀλλ' Ησίοδος καὶ Ομηρος. ὀκνῶ γὰρ εἰπεῖν ὅτι καὶ ἄλλοι ἅπαντες ἄνθρωποι σχεδὸν, ταῦτα πεπιθάνασι περὶ σοῦ. Κρό. οἴει γάρ τι τὸν ποιμένα ἐκεῖνον, τὸν ἀλαζόνα, ὑγιές τε περὶ ἐμοῦ εἰδέναι; σκόπει δὲ οὕτως, ἔσθ' ὅστις ἄνθρωπος (οὐ γὰρ θεὸν ἐρῶ) ὑπομείνειεν ἂν ἑκὼν αὐτὸς καταφαγεῖν τὰ τέκνα, εἰ μή τις Θυέστης ἦν, καὶ ἀσεβεῖ ἀδελφῷ περιπεσὼν, ἤσθιε; καὶ τοῦτο γ' ἂν εἴη, πῶς ἀγνοήσειε λίθον ἀντὶ βράφους ἐσθίων, εἰ μὴ ἀνάλγητος εἴη τοὺς ὀδόντας; ἀλλ' οὔτε ἐπολεμήσαμεν, οὔτε ὁ Ζεὺς βίᾳ τὴν ἀρχὴν ἀφείλετο, ἑκόντος δέ μου παραδόντος αὐτῷ, καὶ ὑπεκστάντος ἄρχειν. ὅτι μὲν γὰρ οὔτε πεπέλημαι, οὔτε ἐν τῷ Ταρτάρῳ εἰμί, καὶ αὐτὸς ὁρᾷς, οἶμαι, εἰ μὴ τυφλὸς, ὅσπερ Ομηρος εἶ.

Ιε.

[o] nihil reueritus adeò canũ ac senem deum. SAC. At ego hæc, Saturne, non ex me ipso dico: quin & Hesiodus & Homerus (nolo enim dicere) reliqui propè mortales omnes eadem de te credunt. SAT. An tu putas [p] vel pastorem illum, [q] vel hunc ampullosum, verè quippiam de me scisse? Rem ad hunc considera modum. Est'ne quisquam homo, non dicam Deus, adeò durus, vt possit ipse volens suos deuorare liberos? nisi si quis esset [r] Thyestes, qui ab impio circunuentus fratre comederet. Sed finge esse quî possit, quî fiat vt ignoret sese [s] saxum edere vice pueri? nisi fortè dentibus sit huiusmodi, vt dolere non queant. Imò neq; bello confliximus, neq; Iupiter per vim imperiũ occupauit, sed ego illi volẽs & vltrò rerũ administrationem tradidi, cessiq;. Porrò neq; vinctũ esse me, neque in tartaro esse, vel ipse vides opinor, nisi prorsus [t] oculis captus es, quemadmodũ Homerus,

Η. τί παθὼν ὦ Κρόνε, ἀφῆκας τὴν ἀρχήν; Κρό. ἐγώ σοι φράσω, τὸ μὲν ὅλον γέρων ἤδη καὶ ποδαγρὸς ὑπὸ τοῦ χρόνου, ὥν, διὸ καὶ περιεῖδόν με οἱ πολλοὶ ἄκαιρον· ὑγιὲς γὰρ ἀναγκαίως διαρκεῖν πρὸς οὕτω πολλὴν ἀδικίαν τῶν νῦν, ἀπ' ἀεὶ ἀναθεῖν ἴσα ἄνω καὶ κάτω, τὸν κεραυνὸν διπρμένον, τοὺς ἐπιόρκους, καὶ ἱεροσύλους καὶ βιαίους καταφλέγοντα. καὶ τὸ πρᾶγμα πάνυ ἐργῶδες ἦν, καὶ νεανικόν· καὶ ἐξελὼν ἤν ποιῶν τῶν Διί. καὶ ἅμα μοι ἦν, καὶ πῶς ἔχειν ἐδόκει μοι ἀμφιμαντάζοις πασὶν οὖσι τὸ ἀρχεῖν, αὐτὸν ὠθοῦντα τὰ πολλὰ ἐφ' ἡσυχίας, ὅτι τοῖς ἀνιωμένοις χειμαζόμενα, οὔτε ὑπὸ τῶν τάναντία ἀτοιούτων ἐνοχλούμενον, οὔτε βροντῶντα ἢ ἀστράπτοντα, ἢ χάλαζαν ἐνίοτε βάλλειν ἀναγκαζόμενον. ἀλλὰ πρεσβυτικόν τινα τοῦτον ἥδιστον βίον διάγω, χωρὶς τοῦ πίνειν τὸν νέκταρ,

SAC. *Sed quid tibi accidit, Saturne, vt imperium deponeres?* SAT. *Ego tibi dicam in summa: Senex iam & podagrosus quum essem ob ætatem (vnde etiam factum est vt plerique* u *mihi compedes esse finxerint) impar eram virib. ad tam multa huius ætatis facinora puniendа. nam erat assiduè mihi* x *sursum ac deorsum cursitãdum obarmato* y *fulmine, quo sacrilegos, periuros, ac raptores exurerem. Eratq; negotium plenum laboris, quodque iuuenem desideraret. Itaque mihi consulens, Ioui locum dedi. Quanquam & alioqui rectè facturus mihi videbar, si* z *partitus filijs (nam erant) imperium, ipse pleramque vitam cõuiuijs per ocium traducerem, nihil necesse habens, neque vota facientibus operam dare, nec ab ijs qui contraria petunt, molestia affici, neq; tonare, neq; fulminare, neque grandinem aliquoties immittere. Sed semlem hanc ac iucundissimam dego vitam, meracius bibens nectar, atque*

τῶ Ιαπετῶ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἡλικιώταις προσμυθολογῶν. ὁ δὲ ἄρχει, μυρία ἔχων πράγματα· πλὴν ὀλίγας ταύτας ἡμέρας, ἐφ' οἷς εἶπον, ὑπεξελέσθαι μοι ἔδοξε, καὶ ἀναλαμβάνω τὴν ἀρχὴν, ὡς ὑπομνήσαιμι τοὺς ἀνθρώπους, οἷς ἦν ὁ ἐπ' ἐμοῦ βίος, ὁπότε ἄσπορα καὶ ἀνήροτα πάντα ἐφύετο αὐτοῖς. οὐστάχυσθε, ἀλλ' ἕτοιμος ἄρτος, καὶ κρέα ἐσκευασμένα, καὶ ὁ οἶνος ἔῤῥει ποτὰ μηδὸν, καὶ πηγαὶ μέλιτος καὶ γάλακτος· ἀγαθοὶ γὰρ ἦσαν καὶ χρυσοῖ ἅπαντες. αὕτη μοι ἡ αἰτία τῆς ὀλιγοχρονίου ταύτης διαστείας, καὶ διὰ τοῦτο ἁπανταχοῦ κρότος, καὶ ᾠδὴ καὶ παιδιὰ, καὶ ἰσοτιμία πᾶσι, καὶ δούλοις καὶ ἐλευθέροις· οὐδεὶς γὰρ ἐπ' ἐμοῦ δοῦλος ἦν. Ιε. ἐγὼ δὲ, ὦ Κρόνε, καὶ τοῦτο εἴκαζον, εἰς τοὺς δούλους καὶ παιδοτρίβας φιλάνθρωπον ἐκ τοῦ μύθου ἐκείνου ποιεῖν σε, τιμῶντα τοὺς τὰ ὅμοια πάσχοντας, ἅτε καὶ αὐτὸν δουλεύοντα, μεμνημένον τῆς πέδης.

atque interim A *cum Iapeto reliquisq; æqualibus dijs cõfabulans. At regnat quidem ille mille districtus negotijs, nisi quòd hos pauculos quos dixi dies, mihi visum est excipere, in quib. recipio principatũ, vt mortalibus in memoriam reducã, cuiusmodi fuerit me regnante vita, cùm citra sementẽ citraq; arationem cuncta illis prouenirent.* B *Haud tũ quidẽ aristæ, sed panis paratus, carnes apparatæ, ac vinũ fluminũ instar fluebat, tum fontes mellis lactisq;, propterea quòd mortales omnes probi essent & aurei. Hæc, inquã, mihi causa fuit cur exigui temporis imperium geram, atq; ob id vndiq; plausus, cantiones, lusus, æqualitas omnib9 seruis æquè ac liberis. neq; enim me regnante quisquam erat seruus.* SA. *At ego, Saturne, coniecturã istam ad seruos, & eos qui boias terunt, referebã, quasi ob eam causam tibi fabula tribueret erga hos humanitatẽ: quòd memor teipsum aliquando seruitutẽ seruîsse, ac gestâsse cõpedes, eos magnifaceres, q̃ simili essent fortuna.*

Κρό. ἀ παῦσαι γὰρ τὰ τοιαῦτα λυρῶν, ἵν' λέγῃς, καὶ παῦσο μα πλεῖν ἔτι μοι καὶ τοῦτο ἀπόκρινον, τὸ παλαιὸν συνήθως ἐν τοῖς ἐπὶ σὲ ἀνθρώποις; Κρό. καὶ μάλα, οὐ μὲν οὖν περὶ ταλάντων γε καὶ μυριάδων, ὥσπερ ὑμῖν, ἀλλὰ περὶ καρύων τὸ μέγιστον· ὡς μὴ ἀνιᾶσθαι ἀπηνθηκότα, μηδὲ δακρύειν ἀεὶ ἀστιβοῦντα μόνον τῶν ἄλλων. ΣΑ. οὐκοῦν ἐκεῖνοι ποιοῦντες· ὑπὲρ τίνος γὰρ ἂν καὶ ἐπίεσον αὐτοὶ θλόχρυσοι ὄντες; ὡς ἔγωγε, καὶ μεταξύ λέγοντός σε, βιόν δέ τι ἐννόησα, εἴ τις ἕνα τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τῶν χρυσοπλούτων εἰς τὴν μέσην τῶν βίον ἀγαγὼν, εἶδε ξαι σοῖς πομποῖς, οἷα ἔπαθον ἂν ἄθλιος ὑπ' αὐτῶν; ἀλισπάσαντο γὰρ αὐτὸν, οἶδ' ὅτι, ἐπιθραμόντες, ὥσπερ τὸν Πενθέα αἱ Μαινάδες, καὶ αἱ Θρᾷτται τὸν Ὀρφέα, καὶ τὸν Ἀκταίονα αἱ κύνες, περὶ τοῦ μέγα ἀπωγίζεσθαι τὸ μέρος, πῶς ἀλλήλους ἕκαστος ἀμείνονι.

SAT. *Non tu desines istiusmodi nugari nugas?* SAC. *Bene mones, itaque desino. Quin illud etiam mihi respondes, C talis ludere, in vsu fuit tui quoque seculi mortalibus?* SAT. *Erat sanè, at non depositis talentis, ac decem nummum millibus, quemadmodum vos facitis, verùm vt plurimo nucibus: ne videlicet discruciaretur qui victus esset, néve semper ploraret sese vnum omnium non habere quod ederet.* SAC. *Et rectè quidem illi. D Nam quo tandem præmio certassent ipsi talis, quum ipsi toti essent aurei? Itaque te loquente, tale quiddam mihi venit in mentem, si quis vnum aliquem ex aureis illis viris, in hanc nostram ætatem adductum vulgo ostenderet, quid illi tandem eueniret? Nempe miserum (sat scio) discerperent, haud aliter incursantes, quàm E in Pentheum Mænades, aut F in Orpheum fœminæ Thraciæ, aut G in Actæonem canes, interq; sese decertarent, quantam quisque maximam posset portionem auferre,*

οἵτι

οἵ γε οὐδὲ ἑορτάζοντες, ἔξω τοῦ φιλοκερδοῦς εἰσιν, ἀλλὰ πρόσοδον οἱ πολλοὶ πεποίηνται τὴν ἑορτήν. εἶτα οἱ μὲν ἀπέρχονται λῃστεύοντες ἐν τῷ συμποσίῳ τοὺς φίλους, οἱ δὲ σοί τε λοιδοροῦνται, οὐδὲν δέον, καὶ τοὺς κύβους συντρίβουσιν, ἀναιτίους ὄντας αὐτοῖς ὧν ἑκόντες ποιοῦσιν. ἀτὰρ εἰπέ μοι καὶ τόδε, τί δήποτε ἁβρὸς οὕτω θεὸς ὢν, καὶ γέρων, ἐπιλεξάμενος τὸ ἀτερπέστατον, ὁπότε ἡ χιὼν ἐπέχει τὰ πάντα, καὶ ὁ βορρᾶς πολὺς, καὶ οὐδὲν ἔτι οὐ πέπηγεν ἐπὸ τοῦ ἠρύους, καὶ τὰ δένδρα ξηρὰ καὶ γυμνὰ καὶ ἄφυλλα, καὶ οἱ λειμῶνες ἄμορφοι καὶ ἀπηνθηκότες, καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐπικεκυφότες, ὥσπερ οἱ πάνυ γεγηρακότες, ἀμφὶ τὴν κάμινον οἱ πολλοὶ, τηνικαῦτα ἑορτάζεις. οὐ γὰρ πρεσβυτικός γε ὁ καιρὸς, οὐδὲ ἐπιτήδειος τρυφῶσι. Κρόν. πολλά με ἀνακρίνεις, ὦ οὗτος, ἤδη πίνειν δέον. παρῄρησαι

vt qui ne in festo celebrando à lucri studio temperent, quin ipso etiam festo ad lucri abutuntur incrementum. Itaque alij quidem tibi primitias immolant, amicos in conuiuio deprædantes. Alij verò tibi conuiciantur, cùm nihil ad rem pertineat, tum ipsas comminuunt tesseras, perinde quasi illis sit imputandum, quod illi suapte sponte faciunt. Sed dic mihi & illud, quid tandem causæ fuit vt Deus vsq; adeò imbecillis ac senex, H tempus inamœnissimum delegeris, cũ iam nix omnia occupat, plurimus sæuit Boreas, cumq; nihil nõ gelu concretum est, I arent arbores nudæ decussis frondibus, squalent horrentq; vacua floribus prata, cum incurui contractiq; mortales, perinde quasi extremo confecti senio, ad focum fermè desident, interea tu festũ diem agis? K neque enim accõmodum seni tempus, neque satis idoneum genio indulgentibus. SAT. *Sed heus tu permulta quidem à me sciscitaris, cùm potare iam oporteat.*

παρήρησαι γάρ μοι χρόνον τ ἑορτῆς οὐκ ὀλίγον, οὐ πάνυ ἀναγκαῖά μοι ταῦτα πρὸς φιλοσοφῶν. ὥστε νῦν μὲν ἄφες αὐτὰ, ὠνησόμεθα δ' ἄλλα, καὶ κροτῶμεν, καὶ ἐπὶ τῇ ἐλευθερίᾳ ἅλλομεν. ἔπειτα παιδιὰν μεν ἐς τὸ ἀρχαῖον ἐπὶ καρύοις, καὶ βασιλέας χειροτονῶμεν, καὶ παραρχῶμεν αὐτοῖς. οὕτω γὰρ ἂν τὴν παροιμίαν ἐπαληθώσαιμι, ἣ φησι, παλίμπαιδας τοὺς γέροντας γίγνεσθαι. ἀλλὰ μὴ δῆτα ἀλλ' ἄφες πιεῖν, ὦ Κρόνε, ὅτῳ μὴ ταῦτα, ἀλλ' ἄλλα, δῆλα. ὥστε πίνωμεν. ἱκανὰ γὰρ ἀρκέσειεν καὶ τὰ πρῶτα. καί μοι δοκῶ γράψαμεν & ἐς βιβλίον ταύτην ἡμῶν τὴν συνουσίαν· ἅ, τι αὐτὸς ἠρώτησα, καὶ σὺ πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνω, παρίξειν ἀναγνῶναι τῶν φίλων, ὅσοιγ' ἐπακοῦσαι τῶν σῶν λόγων ἄξιοι.

Itaque non exiguam temporis portionem tuis rogationib. mihi de festo perdidisti, dum ista mecũ philosopharis, non admodum ad rem pertinentia. L *Quare nunc istis tandem omissis, conuitium agitemus, plaudamus, ac liberam agamus vitam. Deinde prisco more depositis nucibus,* M *ludamus tesseris, ac reges suffragijs creemus, ipsisq; vltrò pareamus. Siquidem ad eum nodum effecerimus vt verum videatur prouerbium quod dicunt,* N *Senes repuerascere.* SAC. *Imò cui ista quæ dicis, non probantur, Saturne, precor vt ei* O *nec tum bibere liceat, cùm sitit. Itaque bibamus, quandoquidem & primo colloquio satis à te respõsum est. Proinde videor mihi rectè facturus, si nostram hanc confabulationem, & quæ ipse interrogárim, & quæ tu propitius responderis, literis prodita tradam amicis legenda, si qui sunt digni qui tua dicta accipiant.*

GILBER.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a SATVRNALIA.] *Saturno sacra fiebant. de quibus in primis Macrobius libro* 1. *capite* 8. *&* 10. *& Lilius Gregorius Giraldus de annis & mensibus. Hæc χρόνια dicebantur a Græcis. Et primò vno die tantùm: id est* XIIII. *Cal. Ianuarias celebrari solita: sed pòst in triduum propagata, primùm ex adiectis à Cæsare huic mensi diebus, deinde ex dicto Augusti, quorum dierum ferias Saturnalibus addixit, à* XVI. *igitur cœpta, in* XXIII. *desinebant, quo solo fieri antè consueuerant. Sed sigillariorum adiecta celebritas, in* VII. *dies discursum publicum & lætitiam religionis extendit. Sed plura hoc loco de Saturnalium celebritate post Lucianum nostrum commentari superuacaneum videtur.* b Quin istud iam.] *Petitio & occasio dialogi, Ritus Saturnaliorum & eorundē commendatio.* c Aegidem obuibrans.] *Scutum, capræ Amaltheæ mortuæ, à qua nutritus fuerat, pelle contectum,* ἀπὸ τῆς αἰγὸς. i. *capra dictum, in cuius capræ memoriam Aegiochum se appellari voluit. Scuto hoc aduersus Titanas pugnaturus sese armauit.* d Ad fulmen intentans.] *Fulmen enim potente Iouis manu torquetur atq; celeriter infigitur.* e Toruumq; obtuens.] *Est aūt odientis & indignantis signum limis oculis, taurinè & toruè aspicere, vt inquit Plato.* f Quòd si quando annuerit alicui. *&c.*] *Vide prouerbium, Diuitiæ non semper optimo contingunt. Hoc etiam distichon Erasmus vertit in prouerbio: Omnium rerum vicissitudo.*

Nunc etenim huic libram inclinat, nunc Iuppiter illi,
Vt modò sis dives, nil modò possideas.

Alludere videtur ad Homeri locum Iliad. θ. *vbi Iupiter aureis lancibus expandit Troianorum & Græcorum fata.* g Vt in tesserarum ludo vincas.] *Tessera lateribus constabat sex, quibus inter ludendum vtebantur tribus. Suetonius in Augusto: Talis iactatis, vt quisque canem aut Senionem miserat, in singulos talos singulos denarios in medium conferebat, quos tollebat vniuersos, qui Venerem iecerat. Quoties verò tali quatuor ita excidebant, vt diuersa essent omnibus facies, Venerius appellabatur*

labatur iactus, idemque felicissimus erat, vt docet in Amoribus idem Lucianus. Fuit autem Senio punctus in talis, qui à Græcis ἓξιτης dicitur, ab Aristotele κῶος lib. 2. de Cœlo, qui dexter appellabatur, quia lucrum afferebat. Latus tali est sex puncta continens, à senario numero dici videtur. Qui verò vnum punctum continebat, κύων, i. canis, Persio, Canicula dicebatur. Quem Lucianus hîc intelligit, per vnionem. Pollux binarium & quinarium in talo non fuisse scribit. h Rursum alij nudi enatârunt naue elisa.] Adhuc hodie multi grauiter hac cupiditate, velut æstu quodam fluctuantes nec pauci tempestatis magnitudine submerguntur, & nudi enatant. Idem pro Imaginibus: Audebo iactare aleam. In Hermonide: Itaq; iuxta prouerbium, In vno viro tecimus aleam. Vide quæ in Imaginibus annotauimus. i Titanum optime.] Transitio per reiectionem. Ferunt Cœlum plures duxisse vxores, ex quibus 45. liberos sustulit, præcipueq; ex Titea 17 qui à matre Titanes dicti sunt. Sicq; omnes Cœli filij Saturnus, Titan, qui ex terra Gigantes genuit, qui etiam Titani dicuntur. k Deuorâris liberos.] Prolem masculam. Saturnus Cœli & Vestæ filius, qui Opim sororem suâ matrimonio sibi coniunxit, & patri Cœlo virilia excecuit, ex quib. in mare abiectis, spumaq; agitatis, nata est Venus, quæ inde dicta est Aphrodite. Fratrem habuit Titanë maiorem natu, qui cũ parenti, vti par erat, succedere deberet, animaduertens tamen matrẽ sorores q; in Saturnum proniores esse, iure suo illi cessit, ea tamen lege, ne Saturnus prolem masculam tolleret, sed regnum ad suam stirpem rediret. Saturnus igitur ex pacto cum fratre inito, liberos suos masculos, vbi primùm nati essent, deuorabat. Verùm cum Ops vno partu Iouem & Iunonẽ edidisset, Iunonem quidem Saturno ostendit, Iouem verò clàm nutriendum ablegauit: adhibitis interim Corymbantibus, qui cymbalorum tympanorumque pulsu obstrepebant, ne pueri vagitus audiretur. Saturno aũt, cùm ille puerũ deposceret, vt & ipsum deuoraret, Ops lapidem ei ostendit pannis inuolutum, eumque partu illo à se editũ simulabat, quem ille acceptum, sine mora deuorauit. Post hæc cùm ex oraculo didicisset, fore, vt à filijs regno pelleretur, cùm ob hoc Ioui insidias strueret, ab eo regno pulsus & priuatus est. l Ex Rhea natos.] Ops ῥέα Græco vocabulo

bulo dicitur ἀπὸ τῆς ῥέας, quod est fluere: propterea q. terra rebus omnibus affluat. Ops verò idcircò dicta putatur, q. terræ ope vita hominum sustentetur: vel ab antiquo adiectivo ops, quo veteres pro diuite vtebantur, quemadmodum contrà inopem dicimus pauperem & egenum. Veteres enim, quorum opes præcipuè in re pecuaria, & agricultura consistebant, terram huiusmodi opum largitricem diuinis prosecuti sunt honoribus, Opemque hoc est, opulentam nuncupauêre. m Quid dixisti.] Confusatio fabulæ de Saturno, de qua Macrob. lib. 1. Saturn. cap. 8. n Atq; in dominos impunè conuicia iácere.] Ipsis Saturnalibus domini seruos suos conuiuijs liberalibus & opiparis accipiebant, ipsi muneribus seruilibus fungebantur: seruis impunè, quicquid liberet, loqui licebat, & vt scribit idem Macrobius libro 1. & Athenæus libro 14. o Nihil reueritus canum ac senem deum.] κρόνον, id est, Saturnus, podagrosus, ac senex, à Poëtis fingitur, & temporum deus: quasi χρόνος. p Vel pastorem illum.] Hesiodum poëtam natum in Ascra Bœotiæ vico, qui missus à patre ad ouium custodiam, dormiens somniauit se repentè factum Poëtam, & à Musis coronatum, vnde Mantuanus:

Tu sapis vt custos ouium Parnasidos Ascræ
Incola, quem subitò Musæ instituêre Poëtam.

Primus agriculturæ præcepta tradidit. Primus fabulas scripsit. q Vel hunc ampullosum.] τὸν ἀλαζόνα Homerum factiosum, ostentatorem, vaniloquum, mendacem, verba turgentia & sufflata proferentem. r Thyestes ab impio fratre.] Atreo. Atreus & Thyestes Pelopis filij fuerunt adeò sœui, vt Thyestes cũ Aërope fratris vxore concubuerit, & incestum hunc ægrè ferens Atreus, liberos proprios ei comedendos apposuerit. s Saxum edere.] Nihil in rerum natura saxo durabilius. At id quoque temporum diuturnitas absumit. Quod Poëtæ nimirum innuunt, cùm fingunt Saturnum temporis deum saxum Iouis loco suppositum deuorasse. t Oculis captus, vt Homerus.] Ob id Homeri nomen sortitus est, quum priùs Melesigenes diceretur, quòd ad Meletem fluuium natus esset. Cumei namque & Iones oculis captos ὁμήρους appellant, quòd ἡμήρους; id est, itineris ducibus egeant. Hinc cæcutiens Mæonius

Mæonius nuncupatur à Martiano Capella libro 1. de Nuptijs Philologiæ. Poëtæque præcipuè Oeagrium citharistam, cæcutientisq; Mæonij suauiloquam senectutem. Pontanus:

Vnde oculis capto nomen permansit Homero.

u Mihi compedes esse finxerunt.] *Saturnus in compedibus fingi solet. Atque huius figmenti rationem reddit aliam Lucian. in lib. de Astrologia, nempe quod orbis Saturni longissimè à nobis semotus sit, ob hoc in tartara coniectum finxêre, ex aëris profunditate sumpta occasione. Deinde quod motus sunt omnium tardissimi, vt quasi stare videatur, compedibus alligatis finxerunt. x* Sursum ac deorsum.] *& ἄνω κάτω ita finitimæ sunt, vt eadem esse videantur. Prouerbialia schemata sunt, quæ accommodantur ad omnia tentantiẽ, vel ad omnia confundentiẽ, vel ad intelligentiam omni ex parte negotium circumspicientis.*

y Fulmine.] *Saturno ac Ioui fulmen attribuerũt Poëtæ, & hac effigie ficti sunt.* z Partitus filijs.] *Saturni & Opis filij fuerunt Iupiter, Neptunus, & Pluto. Verùm Iupiter Iunonẽ sororem suam eodem secum partu editam, vxorem duxerat, & cum Plutone Neptunoque fratribus regnum partitus, Olympum sibi reseruans habitauit. Vide Hom. 15. Iliad. A* Cum Iapeto.] *Cæli & terræ filius fuit, vir potens & proterui ingenij, magisq; filiorum, quàm sua virtute clarus. De eo Val. Flacc. libr. 1. Ouid. 1. Met. & Sillius libr. 12. Hic Lucianus Saturno æqualem facit. Suidas pro delyro apud Aristoph. poni scribit. B* Haud tum quidem Aristæ.] *Origo & causa festi. C* Talis ludere.] *Talis ac nucibus olim lusitasse homines, vel Horat. testis, cùm ait:* Te talos Aule nucesq;. *D* Nam quo tandem præmio.] *Digressio in præsentes mores. E* In Pentheum Menades.] *Pentheum regem Thebanum cum orgia, hoc est, sacri Bacchi noua adhuc, & iamprimùm incipientia prohibere conaretur, à matre & materteris alijsque Menadibus in furorem actis, discerptum esse ferunt. De Penthei interitu habes in Bacchis Theocriti, Eidyl. 23. tractatur idem argumentum in Bacchis Euripidis fusiùs. Ouidius eandem fabulam exponit in 3. Metam. Huius etiam meminit Lucianus de morte Peregrini, in initio.* F In Orpheum fœminæ Thraciæ.] *Mulieres insanientium ritu Bacchi Orgia celebrantes, Menades dictæ à*

verbo

verbo Græco μαίνεσθαι, quod significat insanire. *Orpheus autem Euridices vxoris iactura ægre ferens, cœlibem deinde vitam agere statuit, quumque iam multas nuptias reiecisset, aliosq; insuper à mulierum consortio deterreret, atque in puerorum amores pelliceret, à Mænadibus inter Bacchi sacrificia iuxta Hebrum fluuium occisus, & discerptus est: cuius membra passim per agros sparsa Musæ collegerunt, dederuntque ea sepulturæ. Lyra verò & caput in Hebrum deiecta, ad Lesbon insulam delata sunt, vbi caput ab incolis sepulturæ mandatum est.* G In Actæonem canes.] *Actæon à suis ipsius canibus dilaceratus fuit, vt indicant Theocriti enarrationes, & Ouidius libro 3. Metam. Claudianus in Ruffinum, & Sillius lib. 12.* H Tempus inamœnissimum.] *Hyemis descriptio. In hyeme enim Notus suapte natura nubem & imbres affatim colligit, quæ Boreæ rigore congelascunt. Hinc Aquilonia hyemis à Valerio Flacco lib. 6. dicta. A Mantuano verò niuosa, & Eorealis. Tum à Virgilio glacialis:*

Strinxit aquas tenues vt glacialis hyems.

I Arent arbores.] *Hinc Horat. lib. 2. Carm.*

Informes hyemes reducit Iupiter idem.

Sillius lib. 3. Deformis hyems. K Neq; enim accommodum seni tempus.] *Mantuanus:*

Surgit hyems onerosa inopi, damnosa senectæ:

L Quare nūc istis tandē omissis ac depositis nucib.] *Prouerbium à puerorum lusibus, qui nucibus peraguntur, ductum.* M Ludamus tesseris, ac reges creemus.] *Reges in conuiuijs constituebantur, qui leges bibendi ferebant, quibus cæteros omnes parere erat necesse. Huiusmodi regem, arbitrum bibendi nominat Horatius Oda 7. libri 2.* N Senes repuerascere.] *Hunc locum Erasmus noster citauit in Adagio: Bis pueri senes.* O Nec bibere liceat cùm sint.] *Verba sunt hominum malè precantium, veluti Thyæstea execratio. Huic similia sunt, In morbo consumat, & capiti eueniat: &*

quæ in fine primæ epistolæ Saturnalium dimittibus imprecantur.

KPONO-

ΚΡΟΝΟΣΟΛΩΝ. CRONOSOLON.

id est, *Saturnalium Legumlator.*

Erasmo Roterodamo interprete.

ΤΑ δὲ λέγει Κρονοσόλων, ἱερεὺς καὶ πρόφητης τοῦ Κρόνου, καὶ νομοθέτης τῶν ἀμφὶ τὴν ἑορτήν· ἃ μὲν τοὺς πένητας χρὴ ποιεῖν, αὐτοῖς ἐκείνοις ἔπεμψα, ἄλλο βιβλίον ἐγγράψας. καὶ εὖ οἶδ' ὅτι ἐμμενοῦσι κἀκεῖνοι τοῖς νόμοις, ἢ αὐτίκα ἔνοχοι ἔσονται τοῖς ἐπιτιμίοις, ἃ κατὰ τῶν ἀπειθούντων μεγάλα ὥρισται. ὑμεῖς δὲ, ὦ πλούσιοι, ὁρᾶτε, ὅπως μὴ παρᾳνομήσητε, μηδὲ παρακούσητε τῶν δὲ τῶν πρεσταγμάτων· ὡς ὅστις ἂν οὕτω μὴ ποιήσῃ, ἴστω οὗτος, οὐκ ἐμοῦ νομοθέτου ἀμελήσων, ἀλλ' εἰς τὸν Κρόνον αὐτὸν, ὅς με πρείλετο νομοθετῆσαι εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐκ ὀναρ ἐπιστὰς, ἀλλὰ πρώην ἐγρηγορότι ἐναργὴς συγγενόμενος. ἦν δὲ οὐ πεδήτης, οὐδὲ αὐχμοῦ πλέως,

Haec [a] *ait Cronosolon sacrificus, & idem vates Saturni, earúmque legum conditor, quæ quidem ad festum pertinent. Quid pauperes facere oporteat, id alio misso libro illis ipsis præscripsi. Neque dubito quin eas leges seruent, alioqui obnoxij futuri pœnis, quæ grauissimæ decretæ sunt in eos, qui minùs paruerint. Vos autem diuites, videte ne hæc mandata prætergrediamini, neque negligatis. Nam si quis secùs fecerit, is sciat se non me neglecturum legislatorem, sed ipsum potiùs Saturnum, qui me condendis festi sui legibus delegit, haud ille quidem* [b] *in somnis visus, sed nuper cum vigilante palàm congressus. Erat autem neque compedibus vinctus, neque situ obsitus,*

[c] *qualem*

πλίνς, οἷον αὐτὸν οἱ ζωγράφοι, παρὰ τ πλησίον τῶν ποιητῶν παραλαβόντες ἐπιδείκνυνται, ἀλλὰ πλὴν μὴν ἅρπλω ὄχι πάνυ τι θυμοειδέως, τἆλλα δὲ ἅμα φαιδρός τις ἦν καὶ λαμπρὸς, καὶ βασιλικῶς ἐνηβῶντα, μορφὴν μὲν τοιόσδε ἀνὴρ ὅμοιος· ἃ δὲ ἔπει, πάνυ θεσπέσια, καὶ ταῦτα προσήκοντα ὑμῖν ἄξια. εἶδον γάρ με σκυθρωπὸν ἐπὶ σωφροσύνης βαλλόμενα, ὥσπερ εἰκὸς ἦν ἰδόν, ἔγνω αὐτίκα πλὴν αἰτίαν τῆς λύπης, ἥτις ἐστί μοι, καὶ ὡς πλὴν πενίαν δυσχεραίνοιμι, ὁ ἰματὰ πλὴν ὥραν μοναρχιτῶν· καὶ γὰρ λιγύθ, καὶ βορέας πονηρὸς, καὶ λιγυπάγοι καὶ χιὼν, ἐγὼ δ' ἄκλινα ἐπεφράγμην πρὸς αὐτά. ἀλλ' ὅτι καὶ τῆς ἑορτῆς πάνυ πλησιαζούσης, ἑώρων τοὺς μὲν ἄλλους παρασκευαζομένους, ὅπως θύσουσι, καὶ συνεορτάσουσι, ἐμαυτῷ δὲ ὁ πάνυ ἑορτασιμαῦντα, καὶ δὴ προσελθὼν ἐπιθυμῶ, καὶ τοῦ ὠτὸς μεταβὸ. μῶ, καὶ σφαδάσας, ὥσπερ μοι

[c] qualem eum pictores fingũt, exemplar [d] à deliris poëtis mutuati, verùm [e] falcem quidem tenebat præacutam, [f] cæterà verò et hilaris erat, & validus, regioq; apparatu. Atque hæc quidem specie mihi visus est. Cæterùm quæ locutus est, planè diuina sunt, & in his hæc digna, quæ vobis priùs exponam. Nam vbi me vidit & animo mœstum inambulantem, mox intellexit, [h] quippe deus, quæ nam esset molestiæ causa, videlicet grauiter me ferre paupertatem, vt qui nõ [i] pro temporis ratione vnicam vestem haberem, cùm iam esset gelu, multúsque flaret Boreas, glacies ac nix, aduersus quæ ego minimè communitus eram. Multò magis autem, quòd cùm festum instaret iam proximè, reliquos viderem apparantes quæ ad victimas, quæq; ad conuiuia requirebantur, mihi verò ipsi res non admodum ad festũ instructas esse. Iam [k] à tergo accedens, aureq; prehensa, ac vellicata (nã hac specie

μοι πεφαπάξ(ειν ἄωθι τί ταῦτα, ἔφη, ὦ Κρονοσόλων, ἀνιωμένῳ ἔοικας; ὃ γὰρ ἄξιον, ἔφην, ὦ δίσποτα, ὅταν ματαίους μὲν καὶ μιαροὺς ἀνθρώπους, ὑπερπλουτοῦντας, καὶ μόνους τρυφῶντας ὁρῶ, αὐτὸς δὲ καὶ ἄλλοι συχνοὶ τῶν πεπαιδευμένων, ἀρετὴν καὶ ἀμηχανίᾳ συζῶμεν; ἀπ' ἐμοῦ σύ, ὦ δίσποτα, θέλεις ποιῆσαι ταῦτα, καὶ μετακοσμῆσαι πρὸς τὸ ἰσόμοιρον. τὰ μὲν ἄλλα, ἔφη, ῥᾴδιον ἀπάλλαξαι, ὁπόσα ἐκ Κλωθοῦς, καὶ τῶν ἄλλων μοιρῶν πάσχεις. ἃ δὲ ὀρθῶς τῆς ἑορτῆς, ἐπανορθώσομαι ὑμῖν τὴν πομπήν. ἢ δὲ ἐπανόρθωσις ἥδε ἔστω. ἴθι, ὦ Κρονοσόλων, καὶ γράψον μοι νόμους τινὰς, ἃ χρὴ πράττειν ἐν τῇ ἑορτῇ, ὡς μὴ ἴσως αὐτοὺς οἱ πλούσιοι ἑορτάζοιεν, ἰδιωνοῖεν δὲ ὑμῖν τῶν ἀγαθῶν. ἀπ' ἐκ οἶδα, ἔφην. ἐγὼ, ἦδ' ὅς, διδάξομαί σε κατὰ ἀρχὰς καὶ διδάσκων. ἅτα ἐπαλλὰ πάντα ἐπισκοπῶ, μοι,

specie sese mihi consueuit ostendere.) Quid istud sibi vult (inquit) Cronosolon? videre mihi solicitus. An non æquum, inquam, here, cùm [l] impios ac sceleſtos homines opibus superfluere, & solos deliciis frui videam, ipse verò, mecumq; complures alij docti, cum inopia, summaq; rerum penuria vitam degimus? Ne tu quidem, here, curas his rebus finem imponere, & ad æqualitatem reuocare. Tum ille: Cætera quidem, inquit, haud facile fuerit inuocare, quæ vobis [m] à Clotho reliquisque Parcis accidunt: porrò pauperiatis malum vobis corrigam, quatenus ad festum attinet. Sit autem hæc corrigendi ratio. Abi Cronosolon, ac mihi leges aliquot cõscribito, ostendens quid obseruandum sit in festo, vti ne diuites inter sese festum celebrent, sed vobis sua bona impertiant. At non noui, inquam, leges conscribere. Quin ego, inquit, docebo te. Moxq; ingressus, ordine me docuit. Deinde cùm cuncta perdidicissem:

μὴν, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, ἔφη, ὅτι ἢν μὴ τοῦτο ποιῶσι, μαίτην ἐγὼ τὴν ἅρπην ταύτην ὀξεῖαν περιφέρω· ἢ γελοῖος ἂν εἴην, τὸν μὲν πατέρα ἐκτομίαν πεποιηκὼς, τὸν Οὐρανὸν τοὺς δὲ πλουσίους μὴ εὐνουχίζων, ὁπόσοι ἂν παρανομήσωσιν, ὡς ἀγείροιεν τῇ μητρὶ σὴν αὐλοῖς καὶ κυμβάλοις, βάκηλοι γενόμενοι. ταῦτα ἠπείλησεν. ὥστε καλῶς ἔχει ἡμῖν μὴ παραβαίνειν τοὺς θέσμους. Νόμοι πρῶτοι· Μηδενὰ μηδὲν. μήτε ἀγοραῖον μήτε ἴδιον πράττειν ἐν τὸς τῆς ἑορτῆς, ἢ ὅσα ἐς παιδιὰν καὶ τρυφὴν καὶ θυμηδίαν. ὀψοποιοὶ μόνοι, καὶ πεμματουργοὶ, ἐνεργοὶ ἔστωσαν. ἰσοτιμία πᾶσιν ἔστω, καὶ δούλοις καὶ ἐλευθέροις, καὶ πένησι καὶ πλουσίοις. ὀργίζεσθαι, ἢ ἀγανακτεῖν, ἢ ἀπειλεῖν, μηδενὶ ἐξέστω λογισμοὺς παρὰ τῶν ἐπιμελουμένων Κρονίοις λαμβάνειν, μηδὲ τοῦτο ἐξέστω. μηδεὶς τὸν ἄργυρον ἢ τὴν ἐσθῆτα ἐξεταζέτω, μηδὲ ἀναγραφέτω ἐν τῇ ἑορτῇ, μηδὲ γυμναζέσθω Κρονίοις, μηδὲ

cissem: Et illud, inquit, illis dicito, nisi seruârint hæc, tum ego profectò sine causa falcem hanc acutam circumfero. Alioqui ridiculus sim, si cùm [n] patrem Cœlum execuerim, non item castrâro diuites istos, quicunque leges meas violauerint, [o] vt iam euirati, Cybeli matri sese adiungant cum tibijs ac cymbalis. Hæc ille minabatur. Quare rectè facietis, si leges non prætergrediamini [p] Lex prima: ne quis quid intra festi tempus agito, neque publicum, neque priuatum, [q] nisi quæ ad lusum, ad voluptatem, animiq; oblectationem pertinebunt. Obsoniorum & bellariorum artifices soli in opere sunto. Aequalitas omnibus esto, seruis, liberis, pauperibus, diuitibus. Irasci, indignari, minarive ne cui liceat. Rationem exigere ab ijs qui res curant Saturnalitias, ne id quidē fas esto, Ne quis argentum vestémve expendito, néve inscribito solennitatis tempore. Ne quis exer-

μηδὲ λόγους ἀσκεῖν ἢ ἐπιδείκνυσθαι, πλὴν εἴ τινες ἀστεῖοι καὶ φαιδροὶ, σκῶμμα καὶ παιδιὰν ἐμφαίνοντες. Νόμοι δεύτεροι· Πρὸ πολλοῦ τῆς ἑορτῆς οἱ πλουσιοι γραφόντων μὲν ἐς πινάκιον ἑκαστου τῶν φίλων τοὔνομα. ἐχόντων δὲ καὶ ἀργύριον ἔτιμον, ὅσον τῶν κατ' ἔτος προσιόντων, τὸ δέκατον, καὶ ἐσθῆτα τῆς οὔσης τὴν πρωτήν. καὶ ὅσῃ παχυτέρα ἢ κατ' αὐτοὺς κατασκευὴ, καὶ τῶν ἀργύρων οὐκ ὀλίγα· ταῦτα μὲν πρόχειρα ἔστω. τῇ δὲ πρὸς τῆς ἑορτῆς, κάθάρσιον μέν τι περιφρέσθω, καὶ ὑπ' αὐτῶν ἐξελαυνέσθω ἐκ τῆς οἰκίας μικρολογία καὶ φιλαργυρία καὶ φιλοκερδία, καὶ ὅσα τοιαῦτα ἄλλα σύνοικα τοῖς πλείστοις αὐτῷ. ἐπειδὰν δὲ καθαρὰν τὴν οἰκίαν ἐξεργάσωνται, θυόντων Διὶ πλουτοδότῃ, καὶ Ερμῇ δώτορι, καὶ Απόλλωνι μεγαλοδώρῳ. εἶτα περὶ δείλην ὀψίαν, ἀναγιγνωσκέσθω μὲν σφίσι τὸ φιλικὸν ἐκεῖνο πινάκιον.

κατα-

ceatur, néve literis operam dato, aut recitato, nisi si quæ sint vrbana lepidáq́, quæ dicacitatem resipiant ac iocum. [r] Lex secunda: Multò ante festum diuites singulorum amicorum nomina in tabella scribunto. Porrò pecuniam paratam habento ad decimam partem annuorum fructuum. Prætereà quicquid illis superest vestium, & quicquid est cultus pinguioris, quàm vt ipsis conueniat. Ad hæc argenteorum vim non modicam. Atque hæc quidem in promptu sunto. Cæterùm ante solennitatem [s] porcellus circumagitor, atq́ ex ædibus eijciuntor sordes, auaritia & quæstus, & si quæ id genus alia sunt plerisque diuitum domestica. Deinde vbi domum perpurgârint, tum rem diuinam faciunto Ioui diuitiarum largitori, ac Mercurio munifico, atq́ Apollini magna donanti. Deinde circa vesperam tabulam illam amicorum nomina tenentem relegunto. Distributis

καλάνεμαλλον δὲ αὐτοῖς κατ' ἀξίαν ἑκάστῳ, πρὶν ἥλιον δῦναι, πεμπόντων τοῖς φίλοις. οἱ δὲ ἀπομίζοντες, μὴ πλείους πρὸς ἢ τρεῖς ἄρωσι, οἱ πιστότατοι τῶν οἰκετῶν, ἤδη πρόσθεν ἐταμιευμένοι. ἐγγραψάσθω δὲ εἰς γραμμάτιον ὅ, τι τὸ πεμπόμενον, καὶ ὅσον, ὡς μὴ ἀμφότεροι ὑποπτεύωσι τοὺς ἀπομίζοντας, αὐτοῖς δὲ οἱ οἰκέται, μίαν ὑδρίαν καὶ ἕνας ὁ πιὼν τοῦ, ἀρκτικόντων, ἀναβιώτων δὲ μηδὲν πλέον. τοῖς πεπαιδευμένοις ἁπλᾶσια πάντα πεμπέσθω· ἄξιον γὰρ ἀμοιβείας εἶναι. τὰ ἐπὶ τοῖς ἀώροις λυπηρά; ὡς μετριώτατα καὶ ὀλίγα ἔστω. ἐπαχθὲς δὲ μηδὲν μήτε αἰτεῖσθαι, μηδὲ λαμβάνεσθαι τὰ πεμπόμενα. πλούσιος δὲ πλησίον μηδὲν πεμπέσθω, μηδὲ ἑστάτω Κρονίοις ὁ πλούσιος ἢ ἰσότιμον τῶν εἰς τὸ πεμφθῆναι παρεσκευασμένων φυλασσέσθω μηδὲν, μηδὲ μετάβολα ἐξέστω ἐπὶ τῇ ἀφορᾷ, ἕστις πέρυ-

butis autem pro cuiusque dignitate muneribus, ante Solis occasum amicis mittunto. Porrò qui deferant, ne plures, tribus quatuórve sunto, atque hi certissima ex fama multis fide, iamq; natu grandes. Asscribatur autem in literis & quid mittatur, & quantum, vt ne virique suspectos habere possint eos qui perferunt. Atque ipsi ministri vnico quiq; calice epoto, domum recurrunto, nec̄p prætereà quicquam ab eis postulanto. Doctis omnia dupla mittuntor. Nam hos æquum est geminam accipere portionem. De muneribus quammodestissima simul & quampaucissima verba fiunto, neque grauè quicquam in literis quisquam asscribito, nec odiosè laudato quæ mittuntur. Diuiti diues ne quid mitto. Neque locuples Saturnalibus æquali forte quempiam conuiuio accipito. Ne quid eorum quæ in hoc deprompta fuerint vt mittantur, seruanto. Néve cui muneris pœnitentia subito. Quòd si quis anno

πίρυσιν ἀπλημῶν, ἢ αὐτὸ ἄμοιρ& ἐαῖεση, ἀπλαμβάνέτω ἐμχάνα ὀφειλόντων ἢ οἱ πλέσιοι τὴ χέιαν πὲρ τ φίλων τῶν πγνάτων, τὸ ἐνοίκιον, οἷ πενδ ἂν τὴ τᾶζ ὀφείλοντδ, ἐαταβαλεῖν μὲ ἔχωσι· τὴ ὅλως, πᾶ ποτὲ μελέτω αὐτοῖς ἀλλήλοις, ὅ τε μάλιστα λέονται. ἀνέτω δὲ τῶν λαμβανόντων μεμψιμοιρία, τὸ πεμφθὲν, ὁποῖον ἂν ᾖ, μέγα λογάτω. οἶνε ἀμφορεὺς, ἢ λαγὼς ὄρνις παχέα, Κρονίων δῶρον μὲ λογάτω. μηδὲ τὰς Κρονικὰς ὡρὰς ἐς γέλωτα φερέτω& ν. ἀντιπεμπέτω ὁ πόμις ὧν πεσοίω· ὁ δὲ πεπαλαιωμένος βιβλίον τ παλαιῶν, ἢ τι τῦφημον τὴ συμποτικὸν ᾖ, ἢ αὐτᾶ σύγγραμμα, ὁποῖον ἂν ἀλλήλοις ταῖ. τὴ λαμβανέτω ὁ πλέσι& πάνυ φαιδρῷ ὧν πεσώπω, τὴ λαβὼν ἀναγνωσκέτω τὐθύς. ἢν δὲ ἀπόθηται, ἢ ἀρρέψη, ἴσω τῇ τᾶς ἄρπυιας ἀπαλῇ ἔνοχ& ὦν,

superiore peregrè fuit, eâq; causa munerum expers fuit, & illa accipito. Quinetiam pro tenuibus amicis æs alienum diuites soluunto: atque etiam conductarum ædium precium, si qui fortè & hoc debent, neque sunt soluendo. In summa verò, multò ante illud illis esto curæ, vt cognoscant qua re maximè his sit opus. Rursum qui accipiunt, ne demiseris donis vt exiguis quereuntor: & quicquid mittetur, qualecunque fuerit, id magni ducunto. Vmi cadus, aut lepus, aut pinguis auis, inter munera Saturnalitia ne habentor. Néve Saturnalia dona in risum vertunto. Remittito vicissim diuiti pauper: si doctus est, aut si quid aliquem veterem, aut si quid ipse conscripsit, quod faustis sit ominis, & conuiuijs accõmodum, qualecunque potuerit: atq; id diues læto admodum hilariq; vultu accipito, accepium protinus perlegito. Quod si recusârit, reiecerit ve, sciat sese ijs quæ de falce minatus sum, obnoxium esse, etiam si miserit quicquid alioqui

κἂν πέμψῃ ὅσα ἐχρῆν. οἱ δὲ ἄλλοι, οἱ μὲν στεφάνους, οἱ δὲ λιβανωτοῦ χόνδρους πεμπόντων. ἢν δὲ πένης ἐσθῆτα, ἢ ἄργυρον, ἢ χρυσὸν, παρὰ τὴν δύναμιν, πέμψῃ πλουσίῳ· τὸ μὲν πεμφθὲν ἔστω δημόσιον, καὶ κατα τραπεθὲν ἐμβαλέσθω εἰς τὸ θησαυρὸν τοῦ Κρόνου. ὁ δὲ πένης, ἐς τὴν ὑστεραίαν πληγὰς παρὰ τοῦ πλουσίου λαμβανέτω, τῶν ναρθηκι εἰς τὰς χεῖρας, οὐκ ἐλαττους δακοσίων καὶ πεντήκοντα. Νόμοι συμποτικοί· Λουέσθαι μὲν, ὁπόταν τὸ στοιχεῖον ἐξαίπουν ᾖ. τὰ δὲ πρὸ τοῦ λουτροῦ, κάρυα καὶ πεσσοὶ ἔστωσαν. κατανείσθω ὅπου ἂν τύχοι ἕκαστος. ἀξίωμα ἢ γένος, ἢ πλοῦτος ὀλίγον συντελείτω ἐς προνομήν. οἶνον τοῦ αὐτοῦ πίνειν ἅπαντας· μηδὲ ἔστω πρόφασις τῶν πλουσίῳ, ἢ στομάχου ἢ κεφαλῆς ὀδύνη, ὡς μόνον δι' αὐτὴν πίνειν τοῦ κρείττονος. μοῖρα κρεῶν, καὶ ἴσον ἅπασιν. οἱ διάκονοι πρὸς χάριν μηδενὶ μηδέν· ἀλλὰ μη δὲ

alioqui mittendum erat. Porrò reliqui, coronas alij, alij thuris frustula mittunto. Quòd si pauper aut vestem, aut argentum, aut aurum supra facultatem diuiti miserit, id quidem quod missum fuerit, publicum esto, conflatumq; in Saturni thesaurum infertor: ipse verò pauper postridie plagas à diuite, manibus ferulæ suppositis accipito, non pauciores quinquaginta suprà ducentas. [u] Leges conuiuales: Lauandum est vbi linea sex erit pedum. Ante lauandum, nucibus ac talis lusitandum. Vbicunque casus cuique locum dederit, ibi accumbito. Dignitas, aut genus, aut diuitiæ, parũ momenti habento vt priùs alicui ministretur. Eodem de vino omnes bibunto, neque prosit diuiti si causetur vel stomachi vel capitis dolorẽ, vt ideo [x] bibat de meliore. Carnium omnibus æqua portio. Ministri ne cui quid fauore danto, neque contantor, neque prætermittunto, donec

δὲ βραδυνέτωσαν, μηδὲ παρα
πεμπέτωσαν, ἔστ' ἂν αὐτοῖς δο
κῇ, ὁπόσα χρὴ ἀπορρέψαι. μη=
δὲ τοῦ μὲν μεγάλα, τοῦ δὲ κομι-
δῆ μικρὰ παρατιθέσθω. μηδὲ
τοῦ μὲν ὁμηρὸς, τοῦ δὲ ἡγνάθος
συὸς, ἀλλ' ἰσότης ἐπὶ πᾶσιν.
οἰνοχόος ὀξὺ δεδορκέτω ἐκ
περιωπῆς ἐς ἕκαστον, καὶ ἔλαττον
ἐς τὸν δεσπότην, καὶ ἐπ' ὀξύ-
τερον ἐπακούετω. καὶ κύλικες
παντοῖαι καὶ ἐξέστω παρέχειν,
ἢν τις ἐθέλῃ, φιλοτησίαν. πάν=
τες πᾶσι πεπινέτωσαν, ἢν ἐ=
θέλωσι, πεπιόντες τῶν πλουσίου.
μηδὲ ἐπάναγκες ἔστω πίνειν, ἢν
τις μὴ δύνηται. εἰς τὸ συμπό=
σιον μήτε ὀρχηστὴν μήτε κιθα
ριστὴν αὐτὸς ἄγειν, ἄρτι μαν-
θάνοντα ἐξέστω. ἢν τις ἐθέλῃ,
σκώμματος καὶ μέτρον ἔστω, τὸ
ἄλυπον. ἐπὶ πᾶσι πεπεύετω-
σαν ἐπὶ καρδίαν. ἢν τις ἐπ'
ἀργυρίῳ πεπεύσῃ, ἄσιτος ἐς
τὴν ὑστεραίαν ἔστω. καὶ μενέ-
τω, καὶ ἀπίτω ἕκαστος, ὁπόταν
βούληται. ἐπὰν δὲ τοὺς οἰκέτας ὁ
πλούσιος ἐνωχῇ, διακονούντων
καὶ

*ipsis visum fuerit, quæ tol=
lenda erunt. Neque huic
quidem magna, illi verò per-
exigua apponunto. Néve
huic coxa suis, illi maxilla
apponitor, sed in omnibus æ-
qualitas esto. Y Pocillator
acutis oculis vnumquemque
obseruato, minus tamen he-
rum. Acutiùs etiam exaudi-
to. Calices omnis generis
sunto. Ad potandum inui-
tare siquis voluerit, ius esto.
Omnes omnibus præbibun-
to, si libeat, vbi præbiberit
diues. Neque quisquam bibe-
re compellitor, qui non va-
leat ad compotationem. Ne
liceat ipsis neque saltato-
rem neque citharœdum in-
ducere, nisi qui nuper disce-
re cœperit. Quòd si cui libe-
at dicterijs vti, liceat: sed ha-
ctenus z adhibeatur modus,
vt ne sint molesta. Super o-
mnia, pro nucibus ludunto
talis. Si quis deposita pecu-
nia talis luserit, in posterum
vsque diem ieiunato Et ma-
neto quisque & abito cùm voluerit. Porrò cùm diues fa-
mulos suos conuiuio accipiet, tum amici quoque vnà cum
ipso*

καὶ οἱ φίλοι σὺν αὐτῷ. τοὺς νόμους τούτους ἕκαστον τῶν πλουσίων ἐγγράψαντα ἐς χαλκῆν στήλην, ἔχειν ἐν μεσαιτάτῳ τῆς αὐλῆς, καὶ ἀναγιγνώσκειν, καὶ ἠδέναι δεῖ, ὅτι ἔστ' ἂν αὕτη ἡ στήλη μένῃ, οὔτε λιμὸς οὔτε λοιμὸς, οὔτε πυρκαϊὰ, οὔτε ἄλλο χαλεπὸν οὐδὲν εἴσεισιν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῖς. ἢν δέποτε (ὅπερ μὴ γένοιτο, καθαιρεθῇ) ἀπερόπαιον, οἷα πείθονται.

ipso ministranto. Leges hasce singuli diuites, areæ columnæ inscriptas, in aulæ meditullio habento, ac legunto. Atque id quidem sciendũ est, quoad ea columna manebit, neque fames, neque pestilentia, neque incendium, neque quisquam alioqui molestum, in illorũ domum subibit. Quòd siquando (id quod dij prohibeant) tollatur, abominanda sunt quæ illis tum euentura.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a HAEC ait.] *Præfatio in leges, qua authoritatem illis parat.* *b* Non in somnis visus.] *Plato libr. 7. de legibus* καθ' ὕπνον: id est, *per somnium, siue in somnis. In somnis enim nos vidisse ea prouerbio dicimus, quorum ambiguam quandam ac tenuem, peneque euanidam memoriam aut intelligentiam obtinemus.* *c* Qualem eum pictores fingunt.] *Liberum enim est poëtis & pictoribus impurè, quicquid velint fingere. Lucianus noster in dialogo* ὑπὲρ τῶν εἰκόνων. *Atqui vetus hoc dictum est, liberos esse poëtas ac pictores. Idem in Demosth. encomio: Poëticum genus liberum dicit. Diphilus apud Athenæum lib. 6. de Poëtis:*

— quibus licet
Et facere solis quidlibet atque dicere.

Ad quod allusit Horatius cùm ait:

— pictoribus atq; poëtis
Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.

Est autem plurimum cognationis inter poëticen & picturam. Hinc est quod Simonides, authore Plutarcho libr. Πῶς δεῖ τὸν μέλον picturam tacitam poësim appellat. Poësim autem loquentem picturam. Proinde Horat. de Arte poëtica:

Vt pictura, poësis erit. *d* A' deliris poëtis.] *Politianus:* —— iusanis mos est dare verba poëtis. *e* Falcem tenebat.] *Cum falce pingitur: quoniam tempus omnia metit execatq; & aufert. Proinde falcifer cognominatus à poëtis. f* Cætera & hilaris.] *Interpres figuratam Latinam locutionē observauit. Cic. de nat. Deor. Non solùm enim Poëta suauis, verùm etiam cætera doctus, sapiens q; traditur. Martialis:*

Viscеribus bonus est, cætera vile sapit. i. *quantum ad cætera. Hanc in nostris adagijs habemus. g* Animo mœstum.] *κατάθλιψις mentis tristitia est, dolor cordis, molestia. h* Quippe deus.] *Sidon. Qua deuotione placatus inspector pectorum Deus. i* Pro temporis ratione.] *Hyemis. k* A' tergo aure prehensa, ac vellicata.] *Consecrata enim auris est Memoriæ Hinc illud apud Plin. Est in aure ima memoriæ locus, quem tangentes attestamur. Igitur veteres aurem vellere dicebant pro admonere, à prisco ritu sumpta locutio. Virgil. in Sileno:*

Cùm canerem reges, & prælia, Cynthius aurem
Vellit, & admonuit pastorem, Tityre pingues
Pascere oportet, oues, deductum dicere carmen.

Quod imitatus Calphurn. in Bucolicis:

——vellit nam sæpiùs aurem
Inuida paupertas, & dicit vilia cura.

l Impios opibus superfluere.] *Cæcus enim & claudus, interdum contrà oculatus & celer Plutus diuitiarum deus fingitur. Cùm enim ad impios ac scelestos homines mittitur, celerrimus est, & cæcus: cùm verò ad bonos, sanè claudus. m* A' Clotho reliquisq; Parcis.] *Parcæ à Latinis dicuntur κατὰ τὴν ἀνάφρασιν. i. per contrarium, quòd nemini parcant, Græci μοίρας à diuidendo & distribuendo vnicuiq; sua, dictas arbitrantur. Clotho contrahit omnia, Lachesis fatum sortitur, Atropos inuertibilis & incommutabilis est. Hinc & à Græcis ἀμετάστρεπτοι, i inconuertibiles dicuntur, n* Patrem Cœlum

execue-

xecuerim.] *Saturnum aiunt abscidisse Cœli patris pudenda, quibus in mare deiectis Venerem procreatam, quæ à spuma Aphroditæ nomen accepit.* o Vtiam euirati, Cybeli.] *Cybele, quæ & Rhea Deorum mater, aliis q; multis nominibus vocabatur, sacerdotes castratos, qui Galli dicebantur, habebat, Lucretius illis tympana & cymbala adhibet. De his cùm satis superque pluribus aliis in locis, deq; omni Cybelis cæremoniarum ritu annotarim, non est cur hoc loco plura repetam.* p Lex prima.] *De ritu & modo parandi festa, quidque ipsis diebus præcipuè agendum.* q Nisi quæ ad lusum & voluptatem.] *In Prometheo seu Caucaso: Si tollamus, inquit Prometheus, è conuiuijs lepores illos, risum & subdolas captiones, quid oro, præter temulentiam, edacitatem, & silentium fiet reliqui?* r Lex secunda.] *De excipiendis & tractandis pauperibus, deque muneribus mittendis.* s Porcellos.] *Olim publicè lustrabantur domus, procello circumacto.* t Geminam accipere.] *Milites διμοιρίται nuncupati, dupla stipendia merent. Idem Lucianus:* ἐρυμάδιον ἔφρεσεις, πόσα διμοιρίτης ὤν. u Leges conuiuales.] *De modo & ratione conuiuiorum, siue quibus rebus in conuiuijs studendum sit.* x Bibat de meliore.] *Fortè legendum* σπίοντος, *vt vertit Erasmus: alioqui si leges* σπίοντες, *sensus erit, priusq; bibat diues.* y Pocillator.] οἰνοχόος Pincerna, *à poculis, à cyathis, cuius officium est, vt in conuiuio vinum misceat. Nec multò pòst, in epist.* 1. *præmoneantur pincernæ, ne contentur donec vnusquisque nostrùm septies poscat bibere, sed semel iussi protinus infundant, & ingentem calicem impletum tradant, atque atque ipsi domino vsque vnum & idem vinum conuiuis sit omnibus. Puerum enim ad cyathum habebant, qui quot petebant cyathos vini, admetiebatur, in poculumq; fundebant. Sic & Græci, cyathos sibi nomine eorum miscerì petebant, quos charos habebant.* z Adhibeatur modus.] *Modus in omnibus rebus obseruandus.* Xenophon: Ἔγωγε μετρίων οὐκ ἂν ἀμαρτάνοις. i. *modum sequens nunquam errabis. Pindarus Nemeorum hymno* 10. ἐπὶ ἠνορέῳ αὐδᾷ πάντα βαρὺς αὐτάσαι. i. *modum in rebus excedere, auditoribus graue est. Vide Erasmi nostri prouerbium: Ne magna loquaris.*

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ Κρονικαί.

Ἐγὼ Κρόνῳ χαίρειν.

ΕΓΕΓΡΑφειν μὲν ἤδη σοι καὶ πρότερον δηλῶν ἐν οἷς εἶην, καὶ ὡς ἀπὸ πενίας κινδυνεύοιμι, μόνος ἄμοιρος εἶναι τῆς ἑορτῆς, ἣν ἐπήγγελκας. ἔτι καὶ τοῦτο προσθεὶς (μέμνημαι γὰρ) ἀλογώτατον εἶναι, τοὺς μὲν ἡμῶν ἐπιβλυτεῖν καὶ τρυφᾶν, οὐκ κοινωνούντας ὧν ἔχουσι, τοῖς πενεστέροις, τοὺς δὲ λιμῷ διαφθείρεσθαι, καὶ ταῦτα, Κρονίων ἐνεστώτων. ἐπεὶ δέ μοι τότε οὐδὲν ἀντεπέστειλας, ἡγησάμην δεῖν αὖθις ἀναμνῆσαί σε τῶν αὐτῶν. ἐχρῆν γάρ σε, ὦ ἄριστε Κρόνε, τὸ ἄνισον τοῦτο ἀφελόντα, καὶ τὰ ἀγαθὰ ἐς τὸ μέσον ἅπασι καταθέντα, ἔπειτα κελεύειν ἑορτάζειν. ὡς

EPISTOLAE Saturnales.

Ego Saturno Salutem.

EQVIDEM & antea tibi scripsi, significans quónam in statu essem, & quemadmodum ob inopiam mihi periculum esset, ne solus omnium expers relinquerer solennitatis quam indixisti. Addidi & illud (nam memini) iniquissimum esse, si nostrûm alij opibus ac delicijs superfluerent, nihil ex suis facultatibus impertientes pauperioribus, alij rursum fame contabescerent: atque id quidem instantibus Saturnalibus. Verùm quoniam tum ad meas literas nihil respondisti, operæ precium existimaui, te denuò ijsdem de rebus commonefacere. Tuum erat, optime Saturne, [a] sublata hac rerum inæqualitate, bonisq; in medio depositis, postea celebrandum festum edicere.

Nam

ὧδε νῦν ἔχομεν, μύρμηξ ἡ λάμιλος, ὡς ἡ παροιμία φησί. μᾶλλον δὲ τραγικὸν ἐπιτείνωμεν ἐννόημα, θατέρῳ μὲν τοῖν ποδοῖν ἐφ' ὑψηλῆς βεβηκότα, εἶδον ἆσιν οἱ τραγικοὶ ἐμβάδα. ὁδὶ ἕτερος ἀνυπόδητος ἑστὼς ἐλύου βαδίσοι ὅτας ἔχων, ὁρᾷς ὅτι ἀναγκαῖον αὖθις ἄρτι μὴ ὑψηλῷ, ἄρτι δὲ ταπεινῷ γενέσθαι, καθ' ὁπότερον ἂν πόδα πορεύηται. τοσοῦτον μὲν δὴ βίῳ ἡμῶν τὸ ἄνισον καὶ οἱ μὴ ἐπισάμενοι ἐμβάτας, ὑπὸ τύχης χορηγούσης, ἐνταῦθα ἐλθόντες ἡμῖν, οἱ ποσοὶ δὲ πεζῇ τῷ χαμαὶ βαδίζομεν. ἀλλὰ μέντοι ἄν, εἰ ἴσθι, μὴ χεῖρον αὐτῶν ἐπιτείνωμεν καὶ διαβαίνωμεν, εἴ τις ἡμᾶς ἐνεσκεύασε πρὸς παιγνίδιον ἐκείνοις. καί τοι ἀκέων ποιητὴν λέγοντα, ὡς τὸ παλαιὸν, ὑπὸ ζεφύρου τὰ πράγματα, σὺ ἔτι μοναρχοῦντος ἀπ' ἠοῦς μὴ γῆ ἄσπορος καὶ ἀνήροτος ἔφυ αὐτοῖς τὰ ἀγαθὰ, λῆμον ἕλιμον ἐκάστοις ἐόρτα, πολλοὶ δὲ, οἱ μὴ

Nam vti nunc res habent, [b] *formica camelus, quemadmodum aiunt prouerbio. Quin magis* [c] *tragœdiæ histrionem animo concipe,* [d] *qui altero pede prælatis cothurnis sublimis insistat, cuiusmodi sunt tragica calceamenta, altero verò sit incalceatus. Is si ad hunc modum instructus ingrediatur, vides necessariò futurum, vt nunc excelsus sit, nunc humilis, prout hunc aut illum pedem vicissim promouerit. Nec minor est in vita nostra inæqualitas, dum illi cothurnis sulti, adornante fortuna tragœdias in nos agunt. Contrà magna pars pedibus atque humi ingredimur, quum & ipsi, scias velim, nihilo deterius illis fabulam agere possimus, atque ingredi, si quis nos quoque ad eundem insium modum adornârit. Atqui* [e] *ex poëtis audio, nihil harũ rerũ inter homines fuisse olim, quum tu solus adhuc imperiũ teneres: verùm tellus illis citra serendi arandique laborem bona progignebat, cœnam vnicuique paratam, vel ad satietatem vsque. Porrò flumina partim vinum,*

οἶνον, οἰκ γάλα, ἀσὶ δὲ οἱ καὶ μέλι ἔῤῥεον. τὸ δὲ μέγιστον, αὐτὸς ἐκείνους φασὶ τοὺς ἀνθρώπους χρυσοῦς εἶναι, πενίαν δὲ μηδὲ τὸ παράπαν αὐτοῖς πλησιάζειν. ἡμᾶς δὲ αὐτοὶ μὲν, οὐδὲ μόλιβδον ἄν ἀκότως λοκοίμην, ἀλλ' εἴ τι καὶ τούτου ἀτιμότερον· ἢ πρὸς δὲ μετὰ πόνων τοῖς πλέσιοις, ἡ πενία, καὶ ἀφεία καὶ ἀμηχανία, καὶ τὸ οἴμοι, καὶ τὸ πόθεν ἄν μοι γένοιτο, καὶ ὦ τῆς τύχης, πολλὰ τοιαῦτα. παρὰ γὰρ ἡμῖν τοῖς πένησιν οὐδὲν ἄφθονον ἂν, οὐ ἴσθι, ἰδιώτῃ μεθ' ἅπερ ἐν αὐτοῖς, εἰ μὴ τοὺς πλησίον ἑωρῶμεν τοσαύτης εὐδαιμονίας σιτόντας. οἱ τοσοῦτον μὲν χρυσὸν, τοσοῦτον δὲ ἄργυρον ἐγκεκλεισμένοι, ἐσθῆτας δὲ ὅσας ἔχουσιν, ἀνδράποδα δὲ καὶ βοῦς, καὶ οἰκίας καὶ ἀγροὺς, κάμπτα δὲ ταῦτα ἅπαντα κεκτημένοι, οὐχ ὅπως οὐ μετέλοχον ἡμῖν ποτε αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ πόρρωθεν τοὺς πολλοὺς ἀξιοῦσι.

ταῦτα

vinum, partim lac, erant autem & quæ mel manabant. Quodq; est omnium maximum, aiunt illos ipsos [f] homines aureos fuisse, cæterùm paupertatem procul ab illis abfuisse. Nos contra [g] non satis idonei sumus qui vel plumbum videri possimus, aut si quid etiam plumbo vilius, vt quorum plerisque victus labore quæritur, ac passim paupertas, egestas ac desperatio, & illud: Hei mihi: &, vnde inueniam? &, ô fortunam, atq; id genus alia permulta apud nos nempe pauperes abundant: quanquam his de rebus leuius discruciaremur, [h] nisi diuites conspiceremus tanta fruentes felicitate, [i] qui quidem quum tantum auri, tantũ argenti cõditum habeant, tantum vestium possideant, tot mancipia, tot currus, familias, agros, atque harum rerum omnium magnam vim teneant, tamen adeò nobis nihil vnquam de eis impertiunt, vt plebeios homines ne aspectu quidem dignentur.

Hæc,

ταῦτα ἡμᾶς μάλιστα ἀφανίζῃ, ὦ Κρόνε, καὶ, ἀφόρητον ἡγούμεθα τὸ πρᾶγμα, τὸν μὲν ἐφ' ἁλουργίδων κατακείμενον, ζοφέροις ἀγαθοῖς ἐντρυφᾶν ἐρυγγάνοντα, καὶ ἐκ τῶν σιωώντων ὑπολαμονιζόμενον, ἀεὶ ἑορτάζοντα· ἡμῖν δὲ, καὶ τοῖς ὁμοίοις ὀνδροποληῖν, εἴωθεν ὀβολοὶ τέσσαρες γίνεσθαι, ὡς ἔτυχεν ἢ πάρτων ἢ ἁλφίτων ἐμπεπλησμένοις κατακλίναι, κἀρδαμον ἢ θύμον ἢ ἐρόμενον ἐπιτράγοντας. ἢ τοίνυν ταῦτα, ὦ Κρόνε, ἀμετάβλητα καὶ μεταποιεῖν ἐς τὸ ἰσοδίαιτον, ἢ τὸ ὕστερον, αὐτοὺς γε ἐκείνους ἀνανκάζειν τοὺς πλουσίους, μὴ μόνους ἀπολαύειν τῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ μεταδίδοναι τοῦτων χρυσίου, κοινωνικοὺς γε ἡμῶν πάντων κατασκευάσαι. εἰ δὲ ἱματίων, ὅσα κἂν ἀπὸ σηπεδόνος διαφθαρῆναι, ἐκ ἂν αὐτοὺς ἀνιάσειε κατεῖν τὰ γὲ πάντως ἄρτι ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ χρόνου διαφθαρησόμενα, ἡμῖν δίκαιον πρεσβεύειν μᾶλλον, ἢ ἐρπετῶν κοίλοις καὶ λίσσαις, ἐνρῶτι πομπῷ καταγελῶσι.

Hæc, inquam, sunt, Saturne, quæ [k] *nos enecant maximè, planéque rem intolerandã arbitramur, hunc in purpura accumbentem, tantis opum delicijs affluere, ructantem interim, & applaudentibus amicis perpetuò festum diem agere: me verò, meique similes, somniorum coniecturas interpretari, siquinde fortè quatuor oboli contingant, quò videlicet pane polentáve expleti dormire queamus, nasturtium, aut porrũ, cepâsve, alliúmve opsonij vice arrodentes.* [l] *Aut hæc igitur, Saturne, ad æquabilitatem vitæ mutes corrigasque necesse est: aut quod est posterius, illis ipsis interdicas diuitibus, ne soli bonis fruantur, verùm è modijs auri tam multis vel heminam in omneis nos dispergant. Porrò ex vestibus, si quas iam à tineis exesas, citra suum incommodum dare possint, malintque hæc prorsus vetustate situque peritura, nobis dare qui induamur, quàm sinere vi in cubilibus ac scrinijs multa carie computrescant.*

Præte-

καὶ μὴν καὶ δειπνίζειν ἕκαστον, ἄρτι μὲν τέσσαρας, ἄρτι δὲ πέντε τῶν πενήτων παραλαμβάνοντας, μὴ μέν τοι ἐς τὸν νῦν τρόπον τῶν δείπνων, ἀλλ' ἐς τὸ δημοτικώτερον, ὡς ἐπίσης μετέχειν ἅπαντας, καὶ μὴ τὸν μὲν ἀμφορεῖσθαι τῶν ὄψων, καὶ τὸν οἰκέτην πρεμένειν ἑστῶτα, ἔστ' ἂν ἀπαγορεύσῃ ἐσθίων ἐφ' ἡμᾶς δὲ ἐλθόντα, ἔτι πρασκευαζομένων ὡς ἐπιβάλοιμεν τὴν χεῖρα, πραμείβεσθαι, δείξαντα μόνον τὴν λοπάδα, ἢ ὅτον ἐστὶ τῆς πλακοῦντος τὸ λοιπόν. μηδὲ ἐσκομισθέντος σοῦ, δεινέμοντα τῶν μὲν δεσπότῃ πρατιθέναι τὸ ἡλίτομον ὅλον σὺν τῇ κεφαλῇ, τοῖς δὲ ἄλλοις ὀστᾶ φέρειν ἐγκεκαλυμμένα. πρεπεῖν δὲ καὶ τοῖς οἰνοχόοις, μὴ περιμένειν ἔστ' ἂν ἑπτάκις αὐτήσῃ πιεῖν ὑμῶν ἕκαστος, ἀλλὰ ἢν ἅπαξ κελεύσῃ, αὐτίκα ἐγχέαι, καὶ ἀναδοῦναι, μεγάλην κύλικα ἐμπλησαμένους, ὥσπερ τῶν δεσπότῃ. καὶ τὸν οἶνον δὲ αὐτὸν πᾶσι τοῖς συμπόταις ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν εἶναι· ἢ πῦ

Prætereà vt cœnent singuli, nunc quaternis, nunc quinis pauperibus ad conuiuium adhibitis. Haud isto quidem pacto, quo his temporibus conuiuia peraguntur, verùm popularius, vt æqua sit omnium portio, neque vt hic opsonijs ingurgitet sese, famulo interim adstante atq; opperiente donec herus vorando præfocetur. Cæterùm vbi ad nos venerit, quum vix etiam apparauerimus admouere manum, protinus ad alios transferatur patina tantum ostensa, vel si quid de placenta reliquum est. Neq; illatum aprum ita partiatur, vt domino totum dimidium apponat vnà cum capite, reliquis autem ossa tecta apponat. Vtque præmoneantur pincernæ, ne contentur donec vnusquisque nostrûm septies poscat bibere, sed semel iussi protinus infundant, & ingentem calicem impletum tradant æquè atque ipsi domino, vtq; vnum & idem vinum conuiuis sit omnibus.

Alioqui

ἐπὶ δὲ γεγράφθαι τὸν τοῦ νόμον, τὴν ἀνθοσμίᾳ μεθύσκεσθαι, ἐμοὶ δὲ καὶ τὸν γλαύκας ἀμφὶ ἡμέραν ἤδη ταῦτα ἀπορθώσας, καὶ μίλκοσμίσας, ὦ Κρόνε βίον μὲν τὸν βίον, ἑορτὴν δὲ τὴν ἑορτὴν ἔσῃ ποιήσας. εἰ δὲ μὴ, ἐκεῖνοι μὲν ἑορτάζουσιν· ἡμεῖς δὲ καθεδούμεθα ἀχόμενοι, ἐπὶ δὲ λεπάρνοι ἥκωσι, τὰ παιδία μὲν οὐδὲν ἀναπίμπλατε ἀμφορέα, καλάξας, τὸ μάγειρον δὲ τὸ ζωμὸν ἐπισώσας, μὴ ἐπιλαβόμενον τὸ τέλεος μὴ ἐς φακὴν ἐμβαλὼν τὸ ἐχθύων, τὴν αἰλοῦρον δὲ κατασπεύδων τε ἀκράντα ὅλον καταφαγεῖν, περὶ τάλλα τοῦ ὀψοποιοῦ ἐχόντων, καὶ τοῦ πλακοῦντος τὸ ἥμισυ τὸν οὖν μὴ τὸ ἔλαφον, μὴ τὰ διαφάνια μεταξὺ ἐπλάμβανον τὸ ὅμοιον ποιεῖν, ὅπερ Ὅμηρος περὶ τῶν Ἡλίου βοῶν φησι, μᾶλλον δὲ μὴ ἵρπειν μόνον ἀπ' ἀναπεπλεγμένα φύγειν ἐς τὸ ὄρος καὶ οὐδὲ ὀφιοῖς μὴ τὰς ὄρνις μὴ τὰς παχείας, καὶ δὲ ἀπίρους ἤδη ὄσας, καὶ ἐσκευασμένας, ἀναπλαμένας οἴχεσθαι μὴ ταύτας,

Alioqui vbinã iſta lex ſcripta fuit, aut receptus mos, vt hic vino odorato generoſoque temulentus ſit, mihi contrà muſto diſrũpatur aluus? Hæc ſi correxeris nouarisque, Saturne, tum demum effeceris vt vita verè vita ſit, feſtũ verè feſtũ. ſin minus, illi quidem epulentur, [m] nos autem interim, ſedentes precabimur, vt ſimul atque loti venerint, puer ſubuerſam amphoram rumpat, vtque coquus ius adurat, ac per obliuionẽ muriam piſcium in lenticulam infundat, vtque canis in domum irruens, opſoniorum artificibus alibi intentis, exta deuoret vniuerſa, præterea placẽtæ dimidium: vtque ſus ac ceruus, neque non ſuæ culæ inter aſſandũ idem faciant, [n] quod Homerus de Solis bobus commemorat: imò vti non ſerpant ſolũm, verumetiam vnà cum ipſis verubus in montem abripiant ſeſe, fugiantque, vtque ipſæ etiam aues pingues, iam ademptis plumis, & ad coquẽdum apparatæ, volatu ſe fugiant,

ὡς μὴ μόνοι ἀπολαύοιεν αὐτῶν. ὃ δὴ μάλιστα αὐτοὺς ἀνιάσει· τὸ μὲν χρυσίον μυρμηκάς τινας, οἵους τοὺς Ἰνδικοὺς, ἀνορύττοντας ἐκ τῶν θησαυρῶν, ἐκφέρειν νύκτωρ εἰς τὸ δημόσιον. τὴν ἐσθῆτα δὲ τῇ ὀλιγοφείᾳ τῶν ἐπιμελητῶν ἰσοκινητὸν διατρῆναι πᾶσαν ὑπὸ τῶν βιβλιδίων σκωλήκων, ὡς ἀγλώσσους θωυπολικὰς μηδὲν διαφέρειν πᾶσαλας ὧν αὐτῶν τοὺς ὡραίους μὴ κομᾶν, ὃς ἂν κινῆθεν, ἢ Ἀχιλλίας ἢ νηπίασσε ὀνομάζοσι, μιᾶξαι ὀρίγοντας σφίσι τὸ ἔκπωμα, φαλακρὸν γίγνεσθαι, ἐπιῤῥιέσης δ' ὁμῶς, μὴ πώγωνα φύειν ὀξὺν, οἷοί ἐσιν ἐν ταῖς κωμῳδίαις οἱ σφλωποπώγωνες, καὶ παρὰ τοῖς ἱροτάφοις πάνυ λάσιον, καὶ μάρτα ἐκκεντῆν, τὸ μεταξὺ δ' λεῖον μὴ γυμνὸν εἶν. τοῦτα, καὶ πλέω τούτων ἀξαίμεθ' ἄν, ἢν μὴ θέλωσι τὸ ἄγαν φιλαυτεῖν τοῖς ἀφῳτέροις, ἐς τὸ κοινὸν πλεῖν, καὶ μεταδιδόναι ἡμῖν τῶν μετρίων.

ne soli illis fruantur: quodq; futurum est illis grauissimum, vt ° formicæ tales, quales feruntur Indicæ, aurum è thesauris effossum, noctu in publicum efferant: vtq; vestis curatorum indiligentia ita ab optimis muribus perforetur, vt cribrum videri possit, nihilque differat à casse venatorio: vtq; formosi illorum comatiq; puelli (quos P Hyacinthos, aut q Achilles, aut r Narcissos apellare solent) dum ipsis poculum porrigunt, subitò defluente coma calui fiant, & acutam edant barbam, cuiusmodi in comœdijs induci solèt Sphenopogones, quibus à cuneata barba nomen inuentum est: vtque vertex illis asperis ac pungentibus pilis sit hirtus, reliqua capitis parte nuda. Hæc atque his etiam plura illis imprecabimur, nisi desinant vsqueadeò suis priuatim studere commodis, velintq; in commune diuites esse, nobis quoq; quantum æquum est impartientes.

GILBER-

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a SVBLATA rerum inæqualitate.] *Propositio. Spectauit hanc æquationem Plato, & ante eum Lycurgus instituit, & nunc Anabaptistæ reuocare conantur. Sed frustra hæc fiunt, & plus calamitatum inuehunt, quàm vtilitatum. Euertuntur enim resp. neque ipsa æquatio, diuturna esse potest, propter varias causas, & morum & casuum & liberorum. Etenim vt stellæ aliæ vincunt alias & splendore & magnitudine, ita fieri nunquam poterit, vt ex æquo omnes sint & diuites & honorati. Cic. lib. 3. Off. Capitalis, inquit, omnino oratio est, ad æquationem bonorum pertinens. Qua peste quæ potest esse maior, vide ea quæ scripta sunt in legem Agrariam, hoc est, de publicis agris populo diuidendis.* b Formica camelus.] *Loquitur de opibus inæqualiter inter mortales distributis, vt huic plurimum supersit, huic multum desit. Dicitur autem prouerbium de vehementer inæqualibus, & modò minimis, modò maximis, quod perinde sit, quasi repentè camelus in formicam vertatur. Erasmus noster dicit non intempestiuè dici posse, in eos qui sibi non constant, in vtramque partem immodici.* c Tragœdiæ histrionem.] *Ab inconuenienti ludionem, qui personatus in scenis fabulas agitat.* ὑποκριτὰ, μίμος. *Roscius & Aesopus histriones clari.* d Qui altero pede præaltis cothurnis.] *Hoc calciamenti genus Græci* κόθορνον, *Lat ni mutata literula cothurnum vocant, quo mos erat tragædiarum actoribus in scena vti, vt proceriores viderentur: erat enim subere subleuatum &* ἀμφοτερόδεξιον, *hoc est, tam dextro, quàm sinistro pede conueniens, & de suris religabatur. Vide illud Horatij Sermonum 1. Sat. 5:*

Non illi larua, aut tragicis opus esse cothurnis.

Quia ore ita deformi esset, vt instar laruæ videri posset, neq; cothurnis, quia magna corporis esset statura. e Expoëtis audio.] *Ab exemplo & vita veteri Saturno regnante ætatem auream fuisse fabulantur, terramq; sua sponte expertē vomeris & aratri peperisse fruges, communesq; id temporis & nullis distinctas limitibus agrorum possessiones fuisse. Virgil. 6. Aen.*

Augustus Cæsar, diuûm genus, aurea condet
Secula, qui rursus Latio, regnata per arua
Saturno quondam — f Homines aureos.] *Theocritus in Aita χρύσεοι πάλαι ἄνδρες.* i *aurei quondam viri. Virg. 2. Georg.*

Aureus hanc vitam in terris Saturnus agebat.

g Non idonei qui plumbum.] *At postquam fugato Saturno, Iupiter dominari cœpit, paulatim omnia rerum mortalium in deterius labi occœpêre. Atque sequentes tempestates, quia aureo seculo fuerunt deteriores, secunda dicta est argentea, tertia ænea, quarta ferrea, ipsíq; homines plumbei: id est, inefficaces, inutiles, & inanes visi sunt. Harum omniû descriptio elegans extat apud Hesiodum in oper. & diebus, & Ouid. lib. 1. Metam.* h Nisi diuites conspiceremus.] *Maleuolus & inuidus vicinorum oculus, inquit prouerbium, ad quod videtur respexisse Horatius lib. 1. Sat.*

Quî fit Mecœnas, ut nemo, quam sibi sortem,
Seu ratio dederit, seu sors obiecerit, illa
Contentus viuat, laudet diuersa sequentes? *Respondet Publius mimographus: Aliena nobis, nostra plus alijs placent. Adde quod inuidia ferè comes est felicitatis.* i Qui quidem quum tantum auri.] *Amplificatio à collatione diuitum.* k Nos enecant.] *Horat. epistolar. lib. 1. ad Lollium 1:*

Inuidus alterius rebus macrescit opimis.
Inuidia Siculi non inuenêre tyranni
Maius tormentum —. *Sic Lucret. lib. 3:*
Macerat inuidia, *&c.* l Aut hæc igitur, Saturne.] *Redit ad propositionem, & leges quoque describit.* m Nos precabimur.] *Epilogus per comminationem formulæ execrationum & dirarum precationum. Talis fuit sacerdotis imprecatio ante, πρὸς κρόνον. Imò, inquit Saturne, precor vt ei nec tũ bibere liceat, cùm sitit. Vide in nostris adagijs: Thyesteæ execratio, & capiti eueniat. In morbo consumat.* n Quod Homerus de Solis bobus.] *Odyss. α o* Vt formicæ tales.] *In Septentrionali Indiæ regione, formicæ cornutæ & pugnacissimæ esse feruntur, aurumque ex terræ cauernis egerere*

at q

atq; cumulare. Ipsis color felium, magnitudo luporum Aegypti esse dicitur. Indi id aurum in maximo Solis æstu furantur, cùm formicæ domi latitant, quæ tamen nonnunquam odore excitatæ, celerrimo cursu auri prædones, camelis & dromedarijs fugientes, assequuntur atq; lacerant. Plin. lib. 11. cap. 31. Strabò de ijsdem formicis loquitur lib. 15. p Hyacinthos.] *Hyacinthus puer fuit Amyclæus eodem tempore à Zephyro & Apolline adamatus, cuius fabulam à Palæphato in tractatu de fabulosis narrationibus, & paulò aliter ab Ouidio lib. 1. Metam. refertur. q* Achilles.] *Achilles formosissimus omnium Græcorum. r* Narcissos.] *Narcissus puer fuit formosissimus, cuius fabulam latè refertur ab Ouid. lib. 3. Metamorph.*

ΚΡΟΝΟΣ ΕΜΟΙ τῷ τιμιωτάτῳ χαίρειν.

ΤΙ ταῦτα λυρεῖς, ὦ οὗτος, ἐμοὶ περὶ τῶν παρόντων ἐπιστέλλων, καὶ ἀναδασμὸν τῶν ἀγατῶν ποιεῖν κελεύων; τὸ δὲ ἑτέρου ἂν εἴη, τοῦ νῦν ἄρχοντος· θαυμάζω γάρ σε εἰ μόνος τῶν ἁπάντων ἀγνοεῖς, ὡς ἐγὼ μὲν πάλαι βασιλεὺς ὤν, πέπαυμαι εἶς ὤν, τοῖς παισὶ διανείμας τὴν ἀρχήν. ὁ Ζεὺς δὲ μάλιστα τοῦ τοιούτων ἐπιμελεῖται· τὰ δὲ ἡμέτερα ταῦτα μέχρι πεττῶν, καὶ κρότου, καὶ ὠδῆς καὶ μέθης, καὶ τοῦτο, οὐ πλέον ἡμερῶν ἑπτά. ὥστε

SATVRNVS MIhi charissimo Sal.

QVid[a] tu, obsecro, nugas istas ad me, ac de rebus huiusmodi scribis, iubesq; vt deintegrò bonorum faciam partitionem? quod quidem alterius munus fuerit, penes quem nunc est imperium. Etenim demiror te, si solus omnium ignoras quemadmodum iampridem regnare destiterim, ac priuatus esse cœperim,[b] liberis partitus imperium: quanquam Iupiter præcipuè rerum istiusmodi curam agit. Porrò[c] mea potestas non nisi ad taxillos vsque, saltationes, cãtationes, & ebrietatem valet, idq; septem nõ ampliùs diebus

ὥστε περὶ τῶν μειζόνων, ἃ φὴς, ἀφιέναι τὸ ἄνισον, καὶ ἐκ τῆς ὁμοίας ἢ πεφύκασι πάντας, ὁ Ζεὺς ἂν κεκματίσειν ὑμῖν. εἰ δέ τι τῶν ἐκ τῆς ἑορτῆς ἀδικοῖ τὸ τις, ἢ πλουτιζοῖτο, ἐμὸν ἂν εἶη διακρίναι. καὶ ἐπιστήσω δὲ τοῖς πλουσίοις περὶ τῶν δώρων, καὶ τῷ κοίνικι τοῦ κνησίου, καὶ τῶν ἱματίων, ὡς καὶ ὑμῖν πέμψουσιν ἐς τὴν ἑορτήν. δίκαια γὰρ ταῦτα, καὶ ἄξια αὐτὸς ποιεῖν, ὡς φατέ, εἰμή τι ἄλογον ἐκεῖνοι πρὸς ταῦτα ἔχουσι λέγειν. τὸ δὲ ὅλον, ἴσως οἱ πένητες ὑμᾶς, ἐξαπατημένοι, καὶ οὐκ ὀρθῶς δοξάζοντες περὶ τῶν πλουσίων. ἴσως φαυλίζονται αὐτὸς οἴεσθαι εἶναι, καὶ μόνος ἥδιόν τινα βίον τὸν βίον. ὅτι δαπανᾷν πολυτελῶς ὅσον αὐτοῖς, καὶ μεθύσκεσθαι οἴνου ἡδέος, καὶ παισὶν ὡραίοις, καὶ γυναιξὶν ὁμιλεῖν, καὶ ἐσθῆσι μαλακαῖς χρῆσθαι. τὸ δὲ πάνυ ἀγνοεῖτε, ὁποῖόν ἐστιν. ἄλ-

Itaque grauioribus in causis, de quibus scribis, videlicet de tollenda rerum inæqualitate, vtq; ex æquo omnes aut opibus abundent, aut egeant, Iupiter vobis operam dabit. Quòd si quid in his quæ ad festum pertinent, vel fraude detractum est alicui, vel additum; id erit meorum partium iudicare. Iamq; scribo diuitibus, de canis, deq; auri hemina, neque non de vestibus, vt vobis quoque ad celebrandum festum nonnihil mittant. Quandoquidem æqua sunt ista, decetq; illos facere quemadmodum prædicatis, nisi fortè habent isti, quòd probabiliter ad hæc respondeant. [c] *In summa tamen illud scitote pauperes, vos longè falli, neque rectè iudicare de diuitibus.* [f] *Siquidem illos felices arbitramini, solosq; suauem vitam viuere, propterea quòd illis liceat opiparè cœnare, vino suauiter inebriari, puellis formosis mulieribusq; frui, vestibus vti delicatis: verùm istam felicitatē cuiusmodi sit, ignoratis: siquidem*

αἵ τε γὰρ φροντίδου αἱ περὶ τούτων, οὐ μικραὶ, ἀλλ' ἀνάγκη ἐπαγρυπνεῖν ἑκάστοις, μή τι ὁ οἰκονόμος βλακεύσας ἢ ὑφελόμενος λάθῃ, μὴ ὁ οἶνος ὀξυνθῇ, μὴ ὁ σῖτος φθειρίζῃ, ἢ ὁ λῃστὴς ὑφέληται τὰ ἐκπώματα, μὴ πιστεύσῃ τοῖς συκοφάνταις ὁ δῆμος, λέγουσι τυραννεῖν αὐτὸν ἐθέλειν. ταῦτα δὲ πάντα οὐδὲ τὸ πολλοστὸν ἂν εἴη μέρος τῶν ἀνιώντων αὐτούς. εἰ γοῦν ἠπίστασθε τοὺς φόβους, καὶ τὰς μερίμνας, ἃς ἔχουσι, πάνυ ἂν ὑμῖν φευκτέον ὁ πλοῦτος ἔδοξεν· ἐπεί τοι οἴει με αὐτὸν οὕτως ἄν ποτε κορυβαντιάσαι, ὡς εἰ καλὸν ἦν τὸ πλουτεῖν καὶ βασιλεύειν, ἀφεῖντα ἂν αὐτὰ, καὶ παραχωρήσαντα ἄλλοις, καθῆσθαι ἰδιωτεύοντα, καὶ ἀνέχεσθαι ὑπ' ἄλλῳ ταττόμενον; ἀλλὰ τὰ πολλὰ ταῦτα εἰδὼς, ἃ τοῖς πλουσίοις καὶ ἄρχουσι πρόσεινα ἀνάγκη, ἀφῆκα τὴν ἀρχὴν εὖ ποιῶν· καὶ

siquidem hæ res non mediocribus curis eos distorquent, sed singulis inuigilare coguntur, ne quid rerum domesticarũ dispensator fraudet, aut clanculùm suffuretur, ne vinum acescat, ne frumentum vermibus corrumpatur, ne latro tollat pocula, ne populus credat calumniatoribus, si illum dixerint affectare regnum. Atqui hæc quidem quota pars est eorum, quæ istos discruciant? Quòd si nossetis metus & curas, quibus obnoxij sunt, planè fugiendas vobis esse diuitias existimaretis. Alioqui creditis 8 vel meipsum vsqueadeò insanum, vt si præclara res esset opulentia, aut regnum, depositurus hæc, alijsq; ea cessurus fuerim, patererq; vt nunc priuatus alieno parérem imperio? Quin potius quum non essem ignarus huiusmodi malorum quæ plurima diuitibus ac regibus adsint necesse est, imperium deposui, idque sapienter.

καὶ γὲ ἄνωθεν ἐποίνιῶ πρός μι, ὡς τὰς μὲν συῶν καὶ πλακοὺντων ἐμφορεμένους, ὑμᾶς δὲ λάχανον ἢ θύμον ἢ λρόμμυον ἐπιπρώγοντας ἐν τῇ ἑορτῇ, σκέψαι ὁποῖά σε πεῖς μὴ γὲ τὸ πρῶτον, ἀλλὰ, καὶ ὀκ ἀνιαρὸν ἴσως ἐκάτερον αὐτῶν. ὡς δὲ μετὰ ταῦτα, ἔμπαλιν ἀναγρίφεται τὸ πρᾶγμα. εἶτα ὑμᾶς μὲν ὅτι λαρυβδοιῶτες ἀγασαίνει ἂν ἐς τλὼ ὑγιαίαν, ὥσπερ ἐκεῖνοι ὑπὸ τῆς μέθης, οὔτι ὑπὸ τῆς ἄγαν πλησμονῆς λυσῶδές τι καὶ λαπυωδέστερον ἐργαζόντων. οἱ δὲ τότων τι ἀπλαύουσι, καὶ τὸ πολὺ τῆς νυκτὸς, ἢ φασὶν ἢ γυναῖξιν, ἢ ὅπως ἂν ὁ πρᾶγ- μα λιπαύῃ. συναναφυρῶντων, ἢ φθόλω ἢ περιπνευμονίαν, ἢ ὕδερον οὐ χαλεπῶς συνεξελίξαντο ἐκ τῆς πομπῆς πυρῆς. ἢ τίνα ἂν αὐτῶν ῥᾳδίως δέξαι λιώσαο, μὴ πάνυ γ' ὠχρὸν ὄντα, πολὺ τὸ νεκρῶδες ἐπιφαίνοντα; τίνα δ' ἂν ἐς ὕπνας ἀφικόμενον τοῖς αὐτοῦ ποσὶν,

Nam quòd tu nunc apud me deos obtestans deplorabas, illos apris ac placentis expleri, vos contra nasturtium, porrúmve aut cepe per festi tempus, opsonij loco arrodere, cuiusmodi sit, considera. Etenim in præsens quidem vtrumq; dulce est illis, minimeq; molestum. h At postea res muertitur. Quandoquidem vobis deinde non accidit, vt postridie surgatis, i capitis dolore grauati ob temulentiam, quemadmodum illi, neque ob immodicam k ingurgitationē graue olentem, & acrem spiritum ructatis. At illi hoc quoque fructus ferunt, vt quoniam magnam noctis partem l vario coitu pro libidinis arbitrio transigunt, facilè sibi vel tabem, vel tussim, vel morbum intercutem, ex intemperato voluptatum vsu colligant. Alioqui quotum quenq; potes ostendere, qui nō planè palleat, ac faciē cadaueroſam præ se ferat? Quotumquenq; autem, qui cùm ad senectutē peruenerit, suis ipsius pedibus

ποσὶν, ἀπὰ μὴ φορᾷλλω ἐ-
πὶ τριπάρων ὀχήμασιν, ὁλό-
χρυσον ἔξω, καθάραφον
δὲ τὰ ἔνδον, ὥσπερ αἱ τραγικαὶ
ἐσθῆτες, ἐκ ῥακῶν πάνυ αὐτι-
λῶν συγκεκομμένας; ὑμᾶς δὲ,
ἐχθρῶν μὲν ἄγυσοι, καὶ ἄσιτοι,
ποδάγρας δὲ καὶ πλειονομονίας,
ἐχ ὁρᾶτε, ὅτι καὶ τούτων ἄπει-
ροί ἐσμεν, ἢ ἔστι κατ' ἄλλο τινὰ
κακίαν συμβαίνοι; καίτοι ἐκεῖ-
νοις ἐστὶν ὅτε καὶ
καθ' ἡμέραν καὶ πρατὸν ὑό-
ρεσθαι τούτων, ἀπ' ἄλλοις
ἂν αὐτὸς ὄντα κακάνεκα θύ-
μου ὀρεγομένους ἰνίοτε, ὥσπερ ὄ-
φεις σὺ τῶν λαγῶν καὶ συῶν.
ἐῶ λέγειν ὅσα ἄπαλυπεῖ αὐ-
τὸς, ἢ ὑὸς ἀκόλας ὄντ', ἢ γυνὴ ἢ
οἰκέτις ἐρῶσα, ἢ ἐράμενος πρὸς
ἀνάγκλω μᾶλλον ἢ πρὸς ἄλο-
λιὸν σωῶν. καὶ ὅλως, ποιάδε ἐ-
στιν, ἅπερ ὑμεῖς ἀγνοοῦντες, τὸν
χρυσὸν ὁρᾶτε αὐτὸ μόνον, καὶ
τὴν πορφύραν. καὶ ἢν ἴδητέ τι
τι ἐξεπαύνουσας ἐπὶ λευκῆ ζεύ-
γες, ἀνιχνεύετε, καὶ προσκυνᾶτε·

pedibus ingrediatur, ac non potius à quatuor baiulis gestetur? foris quidem totus aureus, intus puris ac pannosus, cuiusmodi sunt tragica indumenta, ex pannis admodum vilibus consarcinata. Vos autem quum molestum est, quòd de piscibus gustare non liceat, quòd inedia laboratis: non illud item cogitatis, eosdem & podagræ, & tussis expertes esse, aut si quid aliud aliam ob causam illis incommodi contingit. Quanquam nec illis ipsis æquè dulce est, quotidie suprà satietatem istis vesci. Quin potius videas eos nonnunquam ita olus ac lupinum appetere, vt tu non æquè leporem appetas, aut aprum. Vt de reliquis interim sileam, quæ illos discruciant, puta si filius sit luxuriosus, si vxor vel amans, vel amata à famulo, coacta magis quàm ex animo cum illo dormiat. In summa multa alia sunt, quæ vos ignorantes, tantùm aurum illorum ac purpuram videtis. Tum si quando videtis eos albo prouehi curru inhiatis & adoratis.

εἰ δὲ ὑπερεωρᾶτε αὐτῶν, καὶ κατεφρονεῖτε, καὶ μήτε ἐπεστρέφεσθε πρὸς τὴν ἀργυρᾶν ἁρμάμαξαν, μήτε μεταξὺ διαλεγομένων, εἰς τὴν ἐν τῷ δακτυλιδίῳ σμάραγδον ἀφεωρᾶτε, καὶ τῶν ἱματίων πραπτόμενοι, τὸ μαλακὸν ἐθαυμάζετε, ἀλλ' εἰᾶτε καθ' ἑαυτοὺς πλουτεῖν, εὖ ἴστε, αὐτοὶ ἐφ' ἡμᾶς ἰόντες, ἐδέοντο συνδειπνεῖν, ὡς ἐπιδείξαιντο ὑμῖν τὰς κλίνας καὶ τὰς τραπέζας, καὶ τὰ ἐκπώματα, ὧν οὐδὲν ὄφελος, εἰ ἁμάρτηρος ἡ κτῆσις εἴη. τά γέ τοι πλεῖστα εὕροιτε ἂν αὐτοὺς ὑμῶν ἕνεκα κτωμένους, οὐχ ὅπως αὐτοὶ χρήσωνται, ἀλλ' ὅπως ὑμεῖς θαυμάζοιτε. ταῦτα ὑμᾶς παραμυδοῦμαι, εἰδὼς τὴν βίον ἑκάτερον. καὶ ἄξιον ἑορτάζειν, ἐνθυμουμένους ὅτι μετ' ὀλίγον ἅπαντας δεήσει ἀπιέναι ἐκ τοῦ βίου, κἀκείνους τὴν πλοῦτον, καὶ ὑμᾶς τὴν πενίαν ἀφέντας. πλὴν ἐπιστελῶ γε αὐτοῖς, ὥσπερ ὑπεσχόμην, καὶ οἶδ' ὅτι οὐκ ὀλιγωμήσουσι τῶν ἐμῶν γραμμάτων.

Quòd si illos contemneretis, negligeretisq; neque ad argenteum currum oculos haberetis intentos, neque inter colloquendum, smaragdũ annulo inclusum respectaretis, neque vestes obiter contrectantes molliciem admiraremini, sed sineretis eos ipsos sibi diuites esse, haud dubiè futurum sit, vt ipsi vos vltrò adirent, ad cœnam rogarent, nimirum vt vobis ostendere possint lectos, mensas ac pocula. [m] *Quarum rerum nulla sit utilitas, si sine teste possideantur. Certè reperiretis pleraque hæc illos vestra causa parare, non quo utantur ipsi, sed vti vos admiremini.* [n] *Hæc ad consolandos vos scribo, vtranque vitam cognitam habens. Conuenitq; ita festum agere, vt cogitetis omnibus breui decedendum è vita, & illis, depositis opibus, & vobis relicta paupertate. Quãquam & illis scribam, sicuti sum pollicitus: certum scio eos non neglecturos literas meas.*

GILBER.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a QVID tu.] *Exordium ab increpatione.* *b* Liberis partitus imperium.] *Iouí namq; in diuisione paternæ hæreditatis, Cœlum, Neptuno, terra, mareq;, Plutoni autem ea quæ sub terra, in sortem cesserunt.* *c* Mea potestas non nisi ad taxil. los.] *In Saturnalibus conuiuia liberiora agebantur, in quibus talis ludebatur, saltationes, cantationes, ebrietates & alij turpiores actus fiebant: in tali namque festo non fuerunt alia exercitia & studia. In quibus etiam seruis accumbere licebat, feriatis interim ab opere.* *d* Itaq; grauioribus in causis.] *Propositio & responsio ad superiorem petitionem.* *e* In summa.] *Digressio, quæ pauperibus suadet, vt sua sorte contenti sint, plus oneris inesse diuitys, quàm voluptatis.* *f* Dum illos felices arbitrabimini.] *Xenoph. κυρωπαιδ. lib. 8. Pheraulas, inquit, ex paupere diues à Cyro factus, desiderio tandē pristinæ tranquillitatis, & quietis affectus, & curarū ac molestiarum, quas sibi diuitias importasse querebatur, multitudine offensus, omniū bonorum suorum possessionem in Sacam transfert, hoc sibi tantùm excipiens, vt ab eo, tanquam hospes, atque etiam parciùs, minusq; eleganter, ac sumptuosè, quàm hospes alatur. Inter cætera autem diuitiarum incommoda, hoc quoq; commemorat, quod necesse sit homini diuiti sæpe ab aliquo aut asserri oues aliquot à lupo iugulatas, vel bouem à prærupto, & præcipiti loco delapsum: aut nunciari iumenta in morbum incidisse. Apud Horatiū non dissimilia habentur in epist. 2. ad Mecœnatē lib. 1:*

Verùm vbi oues furto, morbo perière capellæ,
Spem mentita seges, bos est enectus arando:
Offensus damnis, &c. *g* Vel meipsum.] *Assuetatio à suo ipsius exemplo.* *h* At postea res inuertitur.] *Voluptatum intemperantia morborum & mœroris causa. Hinc Plaut. in Amphitruone, vbi Alcumenam ita loquentem facit:*

Satin' parua est res voluptatū in vita atq; ętate augūda,
Præ quod molestum est? cuiq; hominum in ætate ita comparatum est,
Ita dis est placitum, voluptati vt mœror comes consequatur.

i Capitis dolore grauati.] *Sunt quibus caput assiduè dolet, vbi vel liberaliùs vinum ingesserint, vel meraciùs, idq; magis, si suapte natura calidum fuerit, vt testatur Galen. 3. de Locis affectis, vtpote quod omnino quidem caput vaporibus replet, aliquando etiam humoribus calidis, cùm & citra vini potum eiusmodi ad caput promptè deferuntur. Theognis :*

οἶνόν τοι πόνεν πουλὺν κακὸν: id est. *Vinum bibere multum, malum est. Torquentur enim homines vino.* k Ingurgitationem.] *Pauperes edunt, bibunt, faciunt, non quod & quando libet, atque expedit, sed quod habent, quodq; licet. Nec tamen his multò feliciores sunt diuites pleriq;, qui intemperantia sua non minùs lædunt valetudinem, quàm pauperes ex inopia, quos excusat necessitas & fortunæ iniquitas, cùm diuites nullam habeant defensionem. Ne igitur modus excedat cibo, potu, libidine, quoniam voluptates magnos plerumque dolores pariunt, corrumpunt valetudinem, & immaturum obitum accersunt. Crapula enim & intemperantia multi pereunt: frugalitas verò & continentia valetudini conducunt.* l Vario coitu.] *Magna ex nimio coitu virium & spirituum dissipatio. Arist. sectione 4. probl. 22. vt, teste Hipp. in vestibulo libri de spermate, vniuersi corporis robur laxefactum langueat & contremiscat.* m Quarũ rerũ nulla sit vtilitas si sine teste.] *Sic Prometheus in Caucaso suo : Hùc interea tecum expendas velim, num tibi bonum aliquid appareat sine omni penitùs teste, & num oblectare queat habentem possessio, aut opus quod nemo videat, nemo laudet, nemo admiretur ? Quod ideo dixerim, quia nisi fierent homines, iam futurũ erat, vt omnis cunctarum rerũ decor esset sine teste, & opes nostræ ne à nobis quidem ipsis haberentur in precio: quum nemo alius sit, qui harum admiratione caperetur.* n Hæc ad consolandos.] *Epilogus per commi-*
nationem.

KPONOΣ

ΚΡΟΝΟΣ ΤΟΙΣ Πλουσίοις χαίρειν.

Οἱ πρώην ἥκοντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐνιοί μου, ἀτιμώμενοι ὑμᾶς, μὴ μεταδιδόναι σφίσιν ὧν ἔχετε, καὶ τὸ μὲν ὅλον, ἠξίουν μὴ κοινὰ πᾶσι ποιεῖν τἀγαθά, καὶ τὸ μέρος, ἕκαστον αὐτῶν ἔχειν· δίκαιον γὰρ εἶναι, ἰσοτιμίαν καθεστηκυῖαν, καὶ μὴ τῷ μὲν πλέον, τῷ δὲ μηδὲν μεταῖναι τῶν ἡδέων. ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τούτων ἔφην ἄμεινον σκέψασθαι τὸν Δία. περὶ δὲ τῶν παρόντων, καὶ ὧν ἀδικεῖσθαι ὤοντο κατὰ τὴν ἑορτήν, ἑώρων ἐπ' ἐμὲ καθήκουσαν τὴν αἰσίαν καὶ ὑπισχόμην γράψειν πρὸς ὑμᾶς. ἔστι δ', ἅπερ ἀξιοῦσι, ταῦτα μέτρια, ὡς ἐμοὶ ἔδοξε. πῶς γάρ, φασί, ῥιγοῦντες τοσούτῳ ψύχει, καὶ λιμῷ ἐχόμενοι, πόσιτι

SATVRNVS DIuitibus, Salutem.

PAuperes [a] nuper ad me datis literis incusârunt vos, qui nihil ipsis ex facultatibus quas possidetis, impertimini: atque omnino postulârunt, vt omnia bona facerem omnibus communia, vt ad singulos illorum sua pars rediret. Aequum enim esse, vt rerum æqualitas constituatur, neque decere, vt huic supersit, ille nullo modo sit particeps voluptatum. Ego verò respondi, hisce de rebus rectiùs Iouem consideraturum. Cæterùm de præsenti negocio, dèque iniuriis, quibus sese per festos dies afficiendi putant, videbam meî officiî esse sententiam ferre sumq; pollicitus mè vobis scripturum. Sunt autem quæ postulant hæc, vt mihi quidem videtur, æqua. Nam quo pacto, inquiunt, tanto frigore horrentes, tantæq; obnoxiî esuritioni, postea diem etiã festum cele-

σίτι ἑορτάζοιμεν; ἃ δ' ἐγὼ μὲν ἐθέλοιμι καὶ ἐκείνους μετέχειν τῆς ἑορτῆς, ἐκεῖνοι δέ με ἀναγκάσαι ὑμᾶς ἐσθῆτός τι, ὧν ἔχετε, μεταδοῦναι αὐτοῖς, ἢ τινος περιττοῦ καὶ παχυτέρου, ἢ καθ' ἡμᾶς, καὶ ἧττον χρυσίου ὀλίγου ἐπισταλάξαι αὐτοῖς. ἃ δὲ ταῦτα, φασί, ποιήσητε, μήτε ἀμφισβητεῖν ὑμῖν ἔτι περὶ ἀγαθῶν ἐπὶ τοῦ Διός· ἃ δὲ μὴ, ἀπολεῖσι πρόκλησιν ἐπὶ τὸν ἀναλασμὸν, ἐπειδὰν τὸ πρῶτον λίκνας ὁ Ζεὺς πρόῃ. ταῦτά σοι ἃ φίλον ὑμῖν ἐστὶ ποιοῦντες ἔχετε καλῶς ποιοῦντες πρὸς Διὸς καὶ τῶν ἄλλων θεῶν, ὡς σωφρονοῦντι ὑμῖν, καὶ τοῦτο προθεῖναι ἀξιοῦντι τῇ ἐπιστολῇ, ὡς νῦν γε μόνους ὑμᾶς θύρας ἀμέτρους τὰς θύρας ἀλλ' ἐκείνων γε μακρῷ ἐθελήσοντι, πλέον τοῦ ἀφράντου τοῦ ἐκείνου τὸ ἀνιαρὸν ὧν ἀπολήψεσθε, καὶ τὰ πολλὰ ἐφ' ὕβρει αὐτῶν

celebrare posimus? Quæ si vellem & illos festi participes esse, postulârunt vt cogerem vos, vt & [b] de vestibus illis impertiamini, si quæ supersunt pinguiores, quàm quæ vobis conueniant, vtq; de auro nõnullas guttulas in illos destilletis. Quòd si ista feceritis, inquiunt, non erit amplius disceptatio inter vos de bonis apud Iouẽ. Sin minus, minitantur sese ad nouam rerum partitionem prouocaturos, vt primùm Iupiter pro tribunali sedere cœperit. Atque hæc quidem facere vobis nequaquam graue fuerit, impertiri nonnihil de tantis opibus, quas possidetis, & rectè possidetis. Quin [c] de cœnis quoq;, vt vobiscum cœnarẽt, & hoc literis addendum putârunt, quemadmodum vos in præsentia foribus occlusis, soli deliciis frueremini. Quòd si quando vobis visum fuerit, & illorum quempiam post longum tempus conuiuio adhibere, plus esse molestiæ in cœna, quàm voluptatis, multaq; illic in pauperum contumeliam fieri: ve-

lut

αὐτῶν γίγνεσθαι, οἷον ἐκεῖνο, τὸ μὴ τοῦ αὐτοῦ οἴνου συμπίνειν. Ηράκλεις, ὡς ἀνελεύθερον, καὶ καταγιγνώσκειν αὐτῶν ἐκείνων ἄξιον, ὅτι μὴ μεταξὺ ἀναστάντου οἴχοντες, ὅλον ὑμῖν τὸ συμπόσιον καταλιπόντου. ἀλλ' οὐδὲ ἐς κόρον ὅμως φασὶ πίνεις· τοὺς γὰρ οἰνοχόους ὑμῶν, ὥσπερ τοὺς Ὀδυσσέως ἑταίρους, κηρῷ βεβύσθαι τὰ ὦτα. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα οὕτως αἰσχρὰ ἐστιν, ὥστε ὀκνῶ λέγειν, ἃ περὶ τῆς νομῆς τῶν κρεῶν αἰτιῶνται, καὶ τῶν δακόνων ὑμῖν μὲν παρεστώτων, ἔστ' ἂν ἐπιβεμφορηθῆτε, ἐκείνους δὲ παραθεόντων, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα μικροπρεπῆ, καὶ ἥκιστα ἐλευθέροις πρέποντα. τὸ γοῦν ἥδιστον, καὶ συμποτικώτερον, ἡ ἰσοτιμία ἐστὶ, καὶ ὁ ἰσοδαίτης τούτου ἕνεκα ἡγεῖται ὑμῖν τῶν συμποσίων, ὡς τὸ ἴσον ἅπαντες ἔχοιεν. ὁρᾶτε οὖν, ὅπως μηκέτι ὑμᾶς αἰτιάσωνται, ἀλλὰ τιμήσωσι, καὶ φιλήσω-

lut illud, cùm non eodem de vino bibant. Dij boni, quàm illiberale: planè dignum, in quo & illi debeant accusari, qui non surgant potius, abeantq́; toto conuiuio vobis solis relicto. Quanquam negant sese etiam ad satietatem ex illo qualicunque vino bibere, propterea quòd vestri pincernæ, [d] aures habeant cera obturatas, quemadmodum olim Vlyssis socij. Porrò reliqua vsque adeò sunt turpia, vt pigeat commemorare, quæ de carnium partitione criminantur, deq́; ministris, qui cùm vobis assistant, donec plus quàm ad plenum expleamini, ipsos prætercurrunt, aliaq́; huius generis permulta sordida, minimeq́; digna viris ingenuis. [e] Proinde æqualitas, res est omnium iucundissima, maximeq́; conuiuijs congruens. Atque hac de causa, vobis æquus ille partitor in conuiuijs præficitur, vt æquam omnes habeant portionem. Videte igitur ne posthac vos iterum accusare possint. [f] Quin potius honorabunt vos, & amabunt,

οι, τῶν ὀλίγων τούτων μεταλαμβάνοντες, ὧν ὑμῖν μὴ ἀπαυδήσῃ ἀντιποιούμενοις δ' ἐν καιρῷ τῆς χρείας ἡ δόσις ἀείμνηστος. ἄμεινον τι εἶναι οἰκεῖν δοκοῦσι τὰς πόλεις, μὴ ἐχι μὴ πενήτων συμπολιτευομένων, καὶ μυεῖα πρὸς τὸ εὐδαιμονίαν ὑμῖν σωτηλεύσωσι· εἰ δ' ἄρ ἔχοιτε τὰς θαυμάζοντας ὑμῶν τὰ πλοῦτον, ἧκον μόνοι, μὴ ἰδίᾳ, καὶ ἀπὸ σκέπτῳ πλουσίῳ. ἰδίᾳ τοίνυν ὅν πολλοὶ, μὴ θαυμασάτωσαν ὑμῶν τὸν ἄργυρον μὴ τὰς τραπέζας, καὶ πεπινόντων φιλοτησίας, μεταξὺ πίνοντες πειρασκοπέτωσαν τὸ ἔκπωμα μὴ τὸ βάρος ἴσον ἀμφοῖν ἀμβασάντων, καὶ τῆς ἰσορροπίας τὸ ἀκριβὲς, τὸν χρυσὸν, ὅσον ἐς ἐπαυθεῖ τῇ τέχνῃ. πῶς γὰρ ὦ χρηστὸς καὶ φιλανθρώπους ἀκούειν, καὶ τὸ φθονεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἔξω γενέσθαι· τίς γὰρ ἂν φθονήσειε τῷ ξυνοικοῦντι, καὶ διδόντι μετρίως; τίς δ' ἂν οὐκ ἂν οὐξαιτο

bunt, si paucula ista à vobis acceperint, quorum impendium à vobis nec sentiretur quidem, penes illos muneris in tempore dati memoria semper mansura est. Præterea nec Remp. administrare posſitis, ni pauperes vnà vobiscum in ea versentur, milleque modis felicitatem vestram adiuuent. Neque enim habituri estis, qui diuitias vestras suspiciant, si soli atque apud vosipsos in tenebris eas possideatis. Videat igitur vulgus, miretúrque vestrum argentum, mensas, & quemadmodum præbibentes ad potandum inuitetis. Dein illi inter bibendum poculum vndique contemplentur, ac pondus expendant, manu librantes: tum argenti absolutam cælaturam: tum auri vim, vicissim artem condecorantis. Nam in istum modum, non solùm illi vos probos viros & humanos prædicabunt, verùm etiam inuidiam illorũ effugietis. Quis enim inuideat impertienti, dantíq; quod æquum est? Quis non potius optet,

vt

ξαιω εἰς τὸ μήκιστον διαβιῶ-
ναι, αὐτῶν ἀπολαύοντα τῶν ἀ-
γαθῶν; ὡς δὲ νῦν ἔχετε, ἀμάρ-
τυρος μὲν ἡ εὐδαιμονία, ἐπί-
φθονος δὲ πλοῦτος, ἀηδὴς δὲ
ὁ βίος. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ὁμοίως ἡδὺ
οἶμαι, μόνον ἐμπίμπλασθαι,
ὥσπερ τοὺς λέοντάς φασι, καὶ
τοὺς μονίους τῶν λύκων, καὶ συ-
νόντας δεξιοῖς ἀνδράσι, καὶ
πάντα χρίζεσθαι πειρωμέ-
νοις· οἳ πρῶτα μὲν οὐ ἀνοφὸν καὶ
ἄφωνον τὸ συμπόσιον ἐάσου-
σιν εἶναι, ἀλλ' ἐν μύθοις συμ-
ποτικοῖς, καὶ σκώμμασιν ἀνε-
παχθέσι, καὶ φιλοφροσύναις
ποικίλαις συνέζονται· οἷαι ἥ-
δισται διατριβαὶ, φίλαι μὲν Διο-
νύσῳ καὶ Ἀφροδίτῃ, φίλαι δὲ
Χάρισιν. ἔπειτα δὲ πρὸς ἅπαν-
τας ἐς τὴν ὑστραίαν διηγούμε-
νοι, ὑμῶν τὴν δεξιότητα φί-
λεῖσθαι πρασκευάσουσι. ταῦτα
πολλοῦ πρίασθαι καλῶς εἶ-
χεν. ἐπεὶ ἐρήσομαι ὑμᾶς, εἰ
μύοντες οἱ πένητες βαδί-
ζοιεν (ἑποθώμεθα γὰρ οὕ-
τως) οὐκ ἂν ὑμᾶς ἠνίασεν,
οὐκ ἔχοντας οἷς ἐπιδείξα-

*vt quamdiutissimè viuès, bo-
nis suis fruatur? Verùm vt
nuc res vobis habent, &
felicitas vestra teste caret,
& diuitiæ inuidiosæ, & in-
suauis vita. Neque enim per-
inde iuuat, opinor, si quis
solus expleatur, quemadmo-
dum aiunt* [g] *leones facere,
& ex luporum genere* [h] *quos
solitarios vocant, quàm si
cum lepidis hominibus, ac
per omnia gratificari para-
tis conuiuatis: qui primùm
non sinent conuiuium sur-
dum aut mutum esse, verùm
consuetudine sua fabulas cõ-
uiuijs aptas, dicteriaq́ mini-
mè molesta, variasq́ volu-
ptates adferent: quibus re-
bus tempus iucundissimè
transigitur. Idq́ gratum est
Baccho, gratum Veneri,
gratum etiam Gratijs. Dein-
de postero die, dum comita-
tem vestram referunt, bene-
uolentiam vobis conciliant.
Hæc etiam magno fuerant
emenda. Nam illud à vobis
sciscitabor,* [i] *si pauperes abeant taciti, sic enim fingamus,
nónne vos ea res vreret, cùm non haberetis quibus ostenta-
retis*

σθε τὰς ἀλουργεῖς, ἐσθῆτας, καὶ τῶν ἀκολούθων τὸ πλῆθος, ἢ τῶν δακτυλίων τὸ μέγεθος; ἐῶ λέγειν, ὡς καὶ ἐπιβουλὰς, καὶ μίση παρὰ τῶν πενήτων ἀναγκαῖον ἐγγίνεσθαι πρὸς ὑμᾶς, ἢν μόνοι τρυφᾷν ἐθέλητε· ἃ μὲν γὰρ οὐξεσθαι καθ' ὑμῶν ἀπειλοῦσιν, ἀπρεπόπαια, μηδὲ γένοιτο εἰς ἀναγκὴν αὐτοὺς καταστῆναι τῆς οὐχῆς, ἐπεὶ οὔτε ἀπλάντων γεύσεσθε, οὔτε πλακοῦντος, ἢ εἴτι λείψανον τῆς κυνός· ἡ φακῆ δὲ ὑμῖν σαπέρδην ἐντετηκότα ἕξει. ὗς δὲ καὶ ἔλαφος, ὀπτώμενοι μεταξὺ, δρασμὸν βουλεύσουσιν ἐκ τοῦ ὀπτανείου ἐς τὸ ὄρος. καὶ ὄρνις ψῦλλα κατατείνασα, ἄπτροι καὶ αὗται, παρ' αὐτοὺς τοὺς πένητας ἐκπετήσονται. τὸ δὲ μέγιστον, οἱ ὡραιόταται τῶν οἰνοχόων, φαλακροὶ ἐν ἀκρῇ τοῦ χρόνου ὑμῖν γενήσονται, ἐπὶ κατεαγότι καὶ ταῦτα τῶν ἀμφορεῖ. πρὸς τάδε βουλεύσθε ἃ καὶ τῇ ἑορτῇ πρέποντα γένοιτ' ἂν, καὶ ὑμῖν ἀσφαλέστα-

retis purpureas vestes, comitum multitudinem, annulorum magnitudinem? [k] *Neq; iam libet referre, necessariô futurum vt pauperum insidiæ atque odia in vos oriantur, si soli deliciis frui velitis. Nam quæ minantur vobis imprecaturos sese, prorsus abominanda sunt: ac* [l] *dij prohibeant, ne vnquam ad eiusmodi imprecationes venire cogantur: quandoquidem si id fiat, neque intestina posthac gustabitis, neque placentam, nisi si quid canis reliquum fecerit. Prætereà* [m] *lenticula saperdæ liquamen vobis habebit. Porrò sus aut ceruus interim dum assantur, è veru in montes aufugere parabunt. Tùm aues quoque pingues absque alis fugam molientes, ad pauperes auolabunt. Denique quod est omnium grauissimum, pocillatores formosissimi repentè vobis calui fient, idq; etiam fracta amphora. Super his rebus consulite quæ & festo sint digna, & vobis quàm maximè*

λέστατα, καὶ ἐπικουφίζετε πολλὴν πρεσίαν αὐτοῖς, ἀπ' ὀλίγου τελέσματος φίλους οὐ μεμπτοὺς ἕξοντες.

maximè tuta, atq; illis paupertatis onus subleuate, exiguo vectigali illos amicos habituri, neutiquam malos.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a PAVPERES.] *Exordium ab expositione.* *b* De vestibus.] *Propositio prima de vestibus* *c* De Cœnis.] *Secunda de cœnis.* *d* Aures habeant cerâ obturatas.] *Notissima est ex Homeri Odyssea fabula de Vlysse sociorum aures cerâ claudẽte, vt periculum sibi suisque imminens effugeret. Hinc ceram auribus obdere dicuntur, qui recusant audire, vel dissimulant se audire.* *e* Proinde æqualitas.] *Argumentum à signo & causa.* *f* Quin potius honorabunt.] *A' consequenti & conditione pauperũ.* *g* Leones facere.] *Extat in Pandectis, in quibus ex Vlpiano refert Aristo, Cassium respondisse, societatem talem coire non posse, vt alter lucrum tantùm, alter damnum sentiret, & hanc societatem Leoninam solitum appellare. Respexit ad Aesopi apologum hunc: Leo, asinus & vulpes societatem inierant, vt quod venatu cepissent, id in commune partirentur. Prædam vbi erant nacti, leo iubet vt asinus partiatur. Ille vt est stolidus, in treis æquas portiones distribuit. Qua gratia mox indignatus leo, quòd cæteris æquaretur, asinum adortus dilaniat. Restabat vulpes, eam de integro partiri iubet, illa totam fermè prædam leoni attribuit, sibi vix paucula quædam seruans. Leo comprobata distributione rogat, quisnam illam artem partiendi docuisset: Calamitas inquit asini. Talis fermè solet esse societas plebeiæ sortis hominibus cum præpotentibus & diuitibus, ad quos omne commodum redit, pauperibus vi fraudatis. In argumentum huiusmodi est antiqua & elegans fabula in primo libro mearum narrationum, de oraculo Iouis Ammonis, siue de mulo, equo, asino, camelo & leone.* *h* Quos solitarios.] *Inter tot luporum genera nusquam hoc Lucianicũ reperi, quod prædam cæteris non diuidit. Albertus enim scribit, Lupos prædam ex æquo diuidere his, qui in venatione fuerunt,*

& si quid superest, alios vlulatu aduocare. i Si pauperes abeant.] *Amplificat* καθ' ὑπόθεσιν. k Neque libet reserre.] *A periculo.* l Dij prohibeant.] *Et à vobis auertant, loquendi modus frequens. Lucret. lib. 5:*

Quod procul à vobis flectat fortuna gubernans. id est, *auertat.* m Lenticula saperdæ liquamen.] *Opsonij pontici, marcescentis, putrefacti condimẽtum, quòd malum odorem contraxerit.*

ΟΙ ΠΛΟΥΣΙΟΙ τῷ Κρόνῳ χαίρειν.

Πρὸς γάρ σε οἴει μόνον ὑπὸ τῶν πενήτων ταῦτα γεγράφθαι, ὦ Κρόνε, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ Ζεὺς ἤδη ἐκκεκώφωται πρὸς αὐτ̃, ἀναβοώντων καὶ αὐτὰ δὴ ταῦτα, τ̃ ἀναδασμὸν ἀξιούντων γενέσθαι, καὶ αἰτιωμένων τήν τε εἱμαρμένην, ὡς ἄνιστον τὴν νομὴν πεποιημένην, καὶ ἡμᾶς, ὅτι μηδενὸς αὐτοῖς μετὰ διδόναι ἀξιοῦμεν. ἀλλ' οἶδεν ἐκεῖνος, ἅτε Ζεὺς ὤν, παρ' οἷς τισιν ἡ αἰτία, καὶ διὰ τούτου παρακούει αὐτῶν τὰ πολλά, σοὶ δὲ ὅμως ἀπολογησόμεθα, ἐπείπερ εἴρχεις γε νῦν ἡμῶν. ἡμεῖς γὰρ ἅπαντα πρὸς ὀφθαλμῶν λαβόντου, ἃ γέγραφας, ὡς καλὸν ἐπικουρεῖν

DIVITES SAturno Salutem.

NVm [a] putas, Saturne, de rebus istis: ad te solùm scripsisse pauperes? Quin potius Iouis ipsius aures iam obsurduerũt illorũ querelis, dum hæc eadem vociferantur, ac nouâ rerum partitionẽ flagitant, ac simul & fatum incusant, quòd non æqualiter distribuerit: & nos, quòd nihil ipsis velimus impertiri. Verùm [b] nouit ille, quippe cùm sit Iupiter, penes quos sit culpa, eoq́ illos plerunque obaudit. Nihilominus tamen purgabimus nos tibi, quandoquidem hoc certè tempore princeps noster es. [c] Nos enim omnia ista quæ scribis, ob oculos habentes, quàm sit honestum de magna rerũ copia opitu-

ἀφ' πολλῶν τοῖς δεομένοις, καὶ ὡς ἥδιον, συνεῖναι καὶ συνευωχεῖσθαι τοῖς πένησιν, ἀεὶ διετελοῦμεν οὕτω ποιοῦντες, ἰσοδίαιτοι καθεστῶτες, ὡς ἂν μηδὲ τὸν συνδιαίτην αὐτῶν αἰτιάσασθαί τι. οἱ δ' ὀλίγων ἐν ἀρχῇ δεῖσθαι φάσκοντες, ἐπειδήπερ ἅπαξ αὐτοῖς ἀνεπετάσαμεν τὰς θύρας, οὐκ ἀνίεσαν ἄλλα ἐπ' ἄλλοις αἰτοῦντες· εἰδὲ μὴ πάντα εὐθὺς, μηδὲ πᾶς ἔπος λαμβάνοιεν, ὀργὴ καὶ μῖσος, καὶ πρόχειροι αἱ βλασφημίαι. κἂν εἴ τι ἐπιψεύδοιντο ἡμῖν, ἀλλ' οἵγε ἀκούοντες ἐπίστευον ἄν, ὡς ἀκριβῶς εἰδόσιν ἐκ τοῦ συγγεγονέναι. ὥστε δυοῖν θάτερον, ἢ μὴ διδόντα, ἐχθρὸν εἶναι πάντως ἔδει, πάντα περιεμένους, αὐτίκα μάλα πένεσθαι, καὶ τῶν αὐτούντων καὶ αὐτὸν εἶναι καὶ τὰ μὲν ἄλλα μέτρια, ἐν δὲ τοῖς δείπνοις αὐτοῖς ἀμελήσαντες τοῦ ἐμπίμπλασθαι καὶ γαστρίζε-

opitulari ijs qui indigent, quantoq́ sit iucundius, simul cum pauperibus versari, & conuiuium agitare, ad eum modum assiduè facimus, adeoq́ in ratione vitæ nos æquamus, vt nihil possit incusare is quem ad conuictum admittimus. Verùm illi primùm aiunt sibi paucis opus esse: deinde vbi semel illis fores aperuerimus, nunquam desinunt alia super alia postulare. Quòd nisi protinus omnia, simulq́ cum dicto acceperint, [d] mox paratum odium, in promptu conuitia, etiam si quid de nobis sit mentiendum. Porrò qui audiunt, fidem illis habent, rari videlicet illos probè scire quæ dicunt, propterea quòd nobiscum consuetudinem habuerint. Ita fit, vt in alterutrum incidamus, vt aut si nihil demus, illos prorsus habeamus hostes: aut [e] profusis omnibus, ipsi protinus egeamus, iamq́ in pauperum gregem veniamus. At cætera quidem vtcunque feranda sunt: verùm inter cœnas ipsas non satis habent ingurgitari cibis, atque aluum explere,

σθαι, καὶ αὐτοὶ, ἐπειδὰν πλείω-
τοῦ ἱκανοῦ πίωσιν, ἢ παιδὸς ὡ-
ραίου μεταξὺ ἀναδόντος τὸ
ἔκπωμα, ἔνυξαν τὴν χεῖρα, ἢ
παλλακῇ, ἢ γαμετῇ γυναικὶ
ἐπεχείρησαν. εἶτα γαμεμέ-
σαντες τοῦ συμποσίου, ἐς τὴν
ὑστεραίαν λοιδοροῦνται ἡμῖν
καταλθόντου, ὡς ἐδίψησαν, καὶ
ὡς λιμῷ συνῆσαν διηγούμενοι.
καὶ εἴ τοι ταῦτα καταψεύδε-
σθαι αὐτῶν δοκοῦμεν τὸν ὑμέ-
τερον παράσιτον ἀναμνή-
σθητι τὸν Ἰξίονα· ὃς ἀξιωθεὶς
κοινῆς τραπέζης, ἀξίωμα ἴσον
ἔχων ὑμῖν, τῇ Ἥρᾳ μεθυσθεὶς
ἐπεχείρει, ὁ γενναῖος. ταῦτά
ἐστι, καὶ τὰ τοιαῦτα, ὑφ' ὧν ἡ-
μεῖς ἐβουλευσάμεθα πρὸς τὸ
λοιπὸν, ἀσφαλείας τῆς ἡμετέ-
ρας ἕνεκεν, μηκέτι ἐπίβατον
ποιεῖν αὐτοῖς τὴν οἰκίαν. εἰ
δὲ ἐπὶ σοῦ συνθοῖντο μετρίων
δεήσεσθαι, ὥσπερ νῦν φασι,
μηδὲν δὲ ὑβριστικὸν ἐν τοῖς
συμποσίοις ἐργάσασθαι, κοι-
νωνούντων ἡμῖν καὶ συνδει-
πνούντων τύχῃ τῇ ἀγαθῇ. καὶ
τῶν ἱματίων, ὡς σὺ κελεύεις,
πέμ-

*sed ijdem vbi plus satis ad-
biberint, tum vel puellæ for-
mosæ cyathum porrigen-
tis manum vellunt, aut con-
cubinam vxorémve soli-
citant. Postremò conuomi-
to conuiuio, postero die
nobis obtractant, narran-
tes quemadmodum sitie-
rint, esurierintq́. Quòd si
hæc aduersus illos menti-
ri videmur, vester ille pa-
rasitus [f] Ixion in memo-
riam redeat, qui adcom-
munis mensæ honorem ad-
missus, ac vobis dignitate æ-
quiparatus, iam ebrius vir
ille egregius, Iunonē ador-
tus est. [g] Hæc atque huius-
modi sunt, propter quæ in
posterum statuimus quò res
nostræ sint in tuto, ne post-
hac illis in domum aditum
præbeamus. Quòd si te au-
thore, pacto recipiant, sese
moderatè petituros, quem-
admodum nunc aiunt, ne-
que quicquam flagitiosè in
compotationibus admissu-
ros: age, conuiuant nobis-
cum, simulq́ cœnent [h] bonis auibus. Ac de tunicis, sicuti iubes,
mittemus,*

πέμψομεν, καὶ τὸ χρυσίον, ὁπόσον οἷόν τε, καὶ προσλαπανήσομεν, καὶ ὅλως, ὃ δὲν ἐπιλείψομεν. αὐδὲ ἡμεῖς ἀφιέμενοι τὸ κατὰ τύχην ὁμιλεῖν ὑμῖν, φίλοι ἀντὶ κολάκων καὶ παρασίτων ἔσεσθε· ὡς ὑμᾶς γε οὐδὲν ἂν ἀπιάσαιτο, ἐκείνων τὰ λίαν τοιῶν ἐπιλόντων.

mittemus, & de auro quantum facultas patietur, ac sumptus augebimus: in summa, nihil omittemus officij nostri, modò vicissim desinant ipsi arte nobiscum viuere, sintq; pro parasitis & adulatoribus amici. Ita nihil erit quod in nobis desideres, si ipsi quoque suo fungi volent officio.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a NVM putas, Saturne.] *Exordium ab extenuatione.*

b Nouit ille cùm sit Iupiter.] *Cuncta sciens, spectans, auscultans. Ipse cunctorum auditus mens & visus est.* ὁ θεὸς τὰ πανταχόθεν, καὶ γῆ τε καὶ θάλατταν. i. *Deus circumquaq; inspicit, quæ terra & mari geruntur, apud Plutarch. in sep. Saponuntio. Sic antè in Chronosolo. mox intellexit, quippe Deus.*

c Nos enim omnia.] *Propositio & dilutio criminis per regestionem, qua vicissim pauperes accusant immodestiæ & intemperantiæ.*

d Mox paratum odium.] *Parasiti & assentatores loquendo mellis dulcedinem proponunt, re verò ipsa vulnus inferunt, lingua blandiuntur, latenter verò feriunt.*

e Profusis omnibus.] *Adulatio homines in omne scelus impellit, eoq́ue impulsum & inuolutum, in vitam demum calamitosam trahit, perq́ue caput & pedes in profundissimam ærumnarum voraginem demergit. Rectè itaque dicere solebat Aristonymus: Ligna dum igne nutriunt, ab ipso consumi: Diuitias, dum adulatores alunt, ab eis labefactari.*

f Ixion.] *siue Antionis, siue Pisonis, siue Martis, siue Phlegyæ filius (nam dissentiunt inter se authores) Diam Deionei filiam duxit vxorem. Erat autem in more positum apud veteres, sponsarum parentibus munera quædam dare, vt & Homerus indicat:* Πρὸς δ' ἅμα πολλὰ δίδοσκεν, ἐπεὶ πολὺ κέδνα θύγατρα. *Deioneus igitur*

Ixionem, vt mos erat, filiæ suæ virum munera poscebat. Ixion verò cùm ab illo crebrò appellaretur, atque adeò vrgeretur. fossam faciendam curauit, eamq; materia, quæ ignē facilè & subitò concipere posset, impleuit: Quo facto, socerū quasi ad epulas opiparas, & sumptuosas inuitauit. Ille aūt insidiarum, & fraudis ignarus, cùm ad eum locum, vbi fossa suberat, accessisset: in eam iam inflammatā incidit, & ita flammis consumptus est. Iam verò cùm Ixionē tanto scelere contaminatū nemo expiare vellet, cumq; eum omnes detestarentur, & contagionē aspectus fugerent, cùm ipsi dij deniq; illū aspernarentur, ab illoq; abhorrerent, solus Iupiter eius misertus, maculam ex illo scelere conceptā deleuit, eum vltrò in cœlum sustulit, sibi contubernalem fecit. At Ixion neque prioris beneficij, neq; posterioris memor, ecce sibi nouum animo concipit facinus, nouumq; flagitiū aggreditur, & Iunonis amore incensus, rem cū ea habere meditatur. Iupiter aūt hoc cognito, nubem, vt Iunoni similis esset, specie quadā falsa conformauit, qua visa exarsit ille, & corpus cum ea commiscuit, ex qua immanem quendam & monstrosum virum procreauit, nomine Centaurū. Iupiter porrò manus & pedes Ixionis rotæ arctissimis vinculis apud inferos astrinxit, quā in perpetuum volubilem effecit, eiq; rotæ Ixion alligatus, clamat: Benemeritis gratiam esse referendā. Horatius de Arte poëtica, perfidum vocat. Quod si quis plura de Ixione scire volet, legat Pindarum, Pyth. εἰδ. β. & interpretem Tib. lib. 1:

Illic Iunonem tentare Ixionis ausi
Versantur celeri noxia membra rota.

g Hæc atq; huiusmodi sunt.] *Epilogus quo sub conditione in Saturni postulata consentiunt h* Bonis auibus.] τύχῃ τῇ ἀγαθῇ *Xenoph.* καὶ ἀγαθῇ τύχῃ δέχομαι *quod felix fortunatūq; sit, admitto.* κατὰ θεὸν ἢ δαίμονα ἐπ' ἀγαθῷ ἐξελήλυθα.

i Parasitis & adulatoribus.] κολάκων κολακικοῖς τὸν τρόπον, γνάθων παρασίτων. *Vide eundem Lucianum pro Imaginibus à laudatore quid differat assentator, & Plutarchi librum de dignoscendo Amico ab adulatore.*

SECVNDI TOMI FINIS.

TOMI

TOMI SECVNDI
OPERVM LVCIANI
INDEX.

A

ABderitæ vltrò Andromadæ fabulam agunt, prouerbium 368
Abderitarum morbus sub Lysimacho 362
de Absentibus aduersarijs dicenti nõ credendum 218. 219
Academia ab ebrietate accusata 672. 674. ꝑ ebrietate causam dicit ibid.
ἀκάθαρτος 558
Acherusius cãpus 115
Achilles cur præstantissimus dux habitus 741. exercitus cõtra impios Elysium campũ inuadentes dux 497 eius apud inferos forma derisa 89. pusillanimitas ibid. dictum 85. 221. equus humana voce vaticinatus 593. 641. omnium Græcorum formosissimus 963
Achillis sepulchrũ 164
Aconiti vsus 77. 80. 263. 311
ἀκόντιον 850
Acrisius rex 49
Actæon 911. cur à Diana transformatus, & canibus obiectus 20. 934
Adimantus, eiusq; votũ ridetur 852. 863
Admetus poëta à Demonacte derisus 579
Adrastea Iouis nutrix 736
Adulatio 981
Adulatorum apud inferos

feros pœnæ 111
Æacus inferorum iudex 83. eius officium 84
Ægysthi cæsi historia 809
Ægyptus Beli F. 851
Æmulatio quomodo homines perturbet 184
Æqualitas 973
Aër rerum principium 302
Aër temperatus longæ vitæ causa 819
Aërocoraces 447
Æschylus qualis, & quando vixerit 784
Æschyli pugillares cur Dionysius emerit 768
Æsculapius à Ioue contra Momum defensus 908. ex quo deorum ordine sit 524. cur ei gallus cũ dracone attributus 704
Æsopus apud inferos 492. eius fabula 298. 764
Ætatum mundi vicissitudines 737. 784
Æthiopem lauare, prouerb. 780
Affectus non cadere in virtute præditũ 183. 184
Africa cur dicatur semper aliquid noui adferre 845
Agamemnon præstantissimus dux 371. 741. apud inferos à coquo non differt 116
Agathocles Sicil. rex 822. peripateticus, eiusq; arrogantia 575
Agathon poëta 718
de Agrorum finibus litigantiũ vanitas 157
Aiax Telamonius 497. an in heroum numerum referendus dubitatur 485
Aiacis sepulchrum 164
Alcæi forma 373
Alcmena Herculem parit 47. eiusdẽ genealogia, desponsatio, & cum Ioue cõcubitus 1149

Alcyonis nidus miræ magnitudinis 512
Aleæ ludum à Saturno regi 928
ad Aleæ scopulum multos naufragium facere 928.939
ἀλεκτρυὼν & ἀλέκτωρ vnde dicatur 640
Alexander cur præstantissimus dux habitus 741. sibi ex Cydno flumine morbum cõtrahit 786.813
Alexandri cum Hannibale de præeminentia lis apud Rhadamantum 486
ἀλεξίκακος Hercules & Apollo 593.641
ἀλεξήτωρ 641
Aloëi filij ob montes montibus impositos puniri 137
Amabilitas Veneris F. 38
Amaltheæ capræ fabula 726.prouerb. ἀμαλθείας κέρας ibid.
Ambrosia deorum cibus 46.48. Noctis epitheton 645
Amicitia & lis, rerum principia 302
Amictus vitreus 457
Amphilochus vates 69 71
Amphisbæna serpens 850
Amphitrita 53
Amyclæ 17
Anacharsis 347. cur è Scythia Athenas profectus 343.359. quomodo in patriam redire parans, à Toxari exceptus 347
Anacreon poëta 490 733.839
Anacreontis ætas 835
Anacyndaraxis 737
Anaxagoras Socratis præceptor 79
Anchises à Momo carpitur 911
Ancoræ vitreæ 476
ἄνδυρα 556
Andromeda à Perseo liberata 62.68
Anemodromi 445
ἀνεμοφόρητα 557
Anima an immortalis esset

esset interrogati quid responderit Demonax 576
Anima non vna tantùm hominibus ibid.
de Anima variæ philosophorũ opiniones 303
Animarum transmigratio Pythagorica 591 595.650
Animi magnitudo virtutis præmium 182
Annulus Gygis 685
Annulorum superstitio & efficacia magica 892.902
Anteas rex 822
Antigenidas tibicẽ 340
Antigonus Luscus Philippi filius 823. 835. Demetrij filius ibid.
Antilochus à Momo apud Iouem accusatus 913
Antimachus poëta 515
Antiochus Seleuci filius & eiusdem in nouercam amor 405
Antiochus Soter 323
Antiopa Ioui amata 47
Antipater Iolai filius 823. 835
Antipho histrio 507
Anytus Socratis accusator 79. 661. eius pœna 704 (178
Aorna Alexãdro euersa
Aornos petra 736
ἀπάθεια Stoica 651.685
Apollodorus rhetor 832 837
Apollo à Iunone accusatus à Latona defenditur 18
Apollo qualis deus 523 eius oracula varijs locis 654 in Hyacinthum amor 14
Apophoreta 923
Aqua rerum principiũ 302
Aquæ potus longæuitatis causa 819
Aquã pistillo tũdere in mortario, puer. 292. ad vulnus afferre 79
aquila Ioui sacra 618
à Momo accusata 911
Arabię felicis odor 483
Araneę maiores Cycladibus insulis 447

Arbor carnea 455
Arborei homines in Lunari insula ibid.
Arbores Dodonęę syluæ vocales 641
Arcesilaus 341
Archelaus Socratis p̃ceptor 79. Tragicus poëta 363
Archimedes cur sapiẽtis nomẽ merito 742
Architeles Areopagita 344
Areopagytarũ etymõ, autoritas & integritas 311. mos 266
Arganthonius rex 822. 835
Argiui vnde dicti 49
Argiuorum p̃ agris pugnantiũ stultitia 165
Argus explorator multioculus 4. Iũs custos 34.
Argi oculi pauonis caudæ impositi 524
Argo nauis 641. eius carina locuta 594
Argos amphilochium 72. Peloponnesi 49
Ariadne à Momo accusata 908. eius in Theseũ officiũ 242 917.
Ariarathes rex in crucẽ sublatus 824
Arij pugillatus in campo Elysio 498
Arion Lesbius in campo Elysio 490
Aristides iudex in beatorum insulis 486
Aristippus in Elysio cãpo 492 eiꝰ autoritas apud inferos 114
Aristippꝰ Socratis primùm sectator, pòst mollicie corruptus 672. 687
Aristobulus Cassandræus historicꝰ 377 830
Arsacidæ 792
Ars longa, vita breuis, Hippocratis dictum, philosophiæ tribuitur 147. 263
Artis vtilitas 404
Artifices potissimùm laudandi, qui 740
Artabazus rex 826
Artaxerxes Mnemon primus eius nominis Persa-

Persarum rex 825 836
Artaxerxes alter Persarum rex, eiusq; cædes 825
Asandrus rex 827
Asinus minans auribus, lyram auscultans, prouerb. 756
de Asini vmbra litigare, prouerb. 277
Asinorum duo genera 849
Aspasia 618
Asphodelus quid apud inferos 111
Aspis, serpens 850
ἀσπάθη, ἀσπαθηλάτης 555
Athamantis furor 51. prolex 52
Athenienses αὐτόχθονες cur dicti 360
Athenodorus Sandonis filius 829
Athletarum mos 442. cum philosopho cõparatio 231
Athotarum longæuitas 819
Athys Crœsi filius mutus 649
Atlas cœliger 138
de Atomis doctrina Epicureorum ridetur 104. 303
Attalus Philadelphus 824
Auaritia quomodo homines perturbet 154
Auari hominis hypotyposis 634. 648. 650
Auarorum pœnæ apud inferos 111
Auli signiferi interitus 840
in Aurem dicere 650
Aures minus fide dignæ oculis 806
Auri laus 601. 609. vituperium 147. 612.
αὔχμὸς 555
αὐτοκαύδολοι 554
αὐτόχθονες 360
αὐτολύκυθος 554.

B

BAcchus è Iouis femore natus 6. 7. 8 quomodo educatus 51
Bacchi & Herculis insula viniflua 437
Bacchi genealogia & apotheo-

apotheosis 49
nihil ad Bacchum, prouerb. 253
Bactra 647
Balæna 65.67
Balneorum domicilia apud veteres 750
Bardylis rex 822
Bassus sophista 775
Batalus tibicen ibid.
Baucides 558
Beatorum ciuitas 486. insulæ 482.483.484
Bellum omnium pater est, prouerb. 364428
Bellorum duces præstantissimi qui 741
Belus Priscus 851
Biton & Cleobis felicissimi cur 146
Bœotia 71.94
Bombylius 557
Bona dea 523
ad Bonum summũ variæ viæ 207
de Bono & bonorum finibus variæ philosophorũ opiniones 103.302
Bonis caducis & temporalibus non superbiendum 565
Bracana olera 556
Brachmanes longæui 818
Branchus 810
Bucephali 516
βυπάσις 843 850
Busyris Elysios campos inuadit 497 525

C

CAbalusa insula 519
Cacozelia derisa 527.544
Cadmi regia 47.49
Cæneus ex fœmina in virum 619 648 inde in auem ibid & 619
Callimorphus medicus 383
Calpurnianus historicus 381
Caluarius 123.127
Calypsus insul. 510
ad Calypsum Vlysis literæ ex Beatorum insulis 509
Cambyses, eiusq; furor 151.825. quantum à patre Cyro diuersus 167 (912
Canis Ægyptius deus Canis

Canis impudentię nota 84
Canis in prȩsepi, prouerb. 781.785
Canis, canicula, aleę laterculus 938
Cani quid cum balneo, prouerb. 758.783
Canes Cynici 80
Capra cœlestis fid 736
καφιμάλαι 558
Carbones pro thesauro 276.312.876
Carimantes 556
καρίμοιροι ibid.
Carionautarum conflictus 511
Carneadis longæuitas 829
Carnium esu abstinendum, iuxta Pythag. 597.617
Cari de Vlysse victoria in Elysijs 498
Caseus inf. 481
Caspiæ niues, prouerb. 386
Castor & Pollux nauigatium numina 900. quomodo nati, & vicissitudine immorta les 46.48 647
Caulomycetes 448
καῦμα 555
Cebes philosophus 712 735
Centaurus, Zeuxis pictura 318
Ceos inf. 839
Cephalus Phędri F. 754
Cepheus 62 64
Ceramicus 347 360
Ceraستes serpens 850
Cerberus vitor malorum apud inferos 77. 114. lyra Menippi sopitus 110
Ceres 523
κηρὸν 76
Cestus Veneris 33.646
Cethegus 576
à Ceto nauis cum hominibꝰ absorpta 463. 467
Chaldæorum longæuitas 819
Chenisçus 906
Charon 75. eius officium 83
Chersonesus 53
Chimæra apud inferos 114.280

χίος 938
Chiron centaurus in zodiaco 94. 477. eius genealogia & fabula 95
χιτώνιον 553. 554
Chronosolon 942
Chrysippi longæuitas 829. ante Elysiorũ ingressum quater elleboro purgatus 492
Cicuta quomodo non statim nec semper lethalis 263
κοινὸς ἑρμῆς, prouerb. 901
Cinyras 718 737. 738
Cinyrus ob Helenę raptũ fumo necatꝰ 504
κῆπος 556
Cithæron mons 51
κλαίειν, prouerb. 648
Clarus mons 22
Clari oraculum 19
Cleanthes 828
Cleobis cum fratre cur feliciss. 146
Cleopatræ aspis 850
Clepsydræ inuentum 751
Clitus 429
Clotho parca 151
Clytæmnestæ parentes 647. natiuitatis 48. necatæ historia 809
Coitus immodici comites morbi quales 510
Colossus Rhodius 391. 429. 648
Colossi, Colossi magnitudine, prouerb. 649
Columnarum vanitas 119. 162
Comam alere dedecori 855. 899
Cometarũ incolæ 456
Cõmunis Mercurius, prouerb. 863. 900
Concilij Deorum præses, pręfectus & scriba 919. vsus 405. 777
Consuetudinis vis 785
Consuetudinem transire in naturam 850
Conuiuia diuitum & pauperum inæqualia 957. 958
Conuiuia sumptuosa noxia 624
κῶφος 650
Corinthus 210. 211 212. 648. 649

de Cor-

de Corporeo & incorporeo Stoicorum cũ Platonicis contentio 226
Corybas à Momo accusatus 912
Cottaborũ ludus 556
Cranium 428
Crapulæ noxa 967
Crates cynicus 648. 652. eiusdem anima Pythagoræ 620
Cratinus comicus 832. 838
Credere non citò, nec facilè, & sobriũ esse, Thesei filum 242
Credulitatis nimiæ typi 273
Creon Menęcei filius 118
Critolaus peripateticus 829
Crobylus 558.899
Crœsus rex 145.167. 225.876
Crœsi filius mutus 649.650
κρόνια sacra 937
Crotoniatæ Pythagorę addicti 647
Ctesię historici mendacia 433 505.524
Ctesibius historicus 830
Cupido Veneris fil. 38. qualis 523
Curę encomia 737. 817
Curiositas reprehensa 124
Cyclopum fabula 434
Cydnus fluv. 786 813
κυλίκειον 557
Cynobalani 448
κύων aleæ 938
κυψελὶς 555
Cypselus rex ibid.
Cyrus Maior Persarum rex 145. 168. 823. in Elysijs campis 491
Cyrus iunior, eiusque cædes 836.

D

DAdaches 558
Dędali exemplum 624
Damon Socratis præceptor 79
Danaē Acrisij filia 47. 49
Danaidum fabula 310. 846.

846.851
Daphne in arborẽ 439
Darius rex apud inferos mendicus 120. in Arbelis victus 710
Deforme quid 372
Delphicum oraculum 16.260
Delphines 512.870. 901
Delus inſ. 56.57
Demetrius philoſ. 561. 770
Democritus, abſtinentia mortuus 828. eius mũndi innumerabiles 302
Democriti ætas 836
Demonax 559. inde 560. 561. 562. 585. 587
Demoſthenis veſtigia ad eloquentiã imitatu difficilia 715
Demoſthenes Thucydidis ſtudioſus 755. 782
Dẽſitas & raritas aëris, rerum principia 302
Deum vbiq; eſſe 295. ſacrificijs noſtris non indigere 568. nec Crœſi opibus 148
Dijs faciẽtes adiuuant, prouerb. 737
Dij ſelecti, ſeu maiorũ gentium 523.923
Deorum iudicium 24
Deorũ concilium 902. differentiæ 522. vanitas & ſtultitia 902
Dij ſermones, & mediox. 524
Deſertor 901
Deucalion 738
Diana à Iunone accuſata, à Latona defendit 18. qualis dea 523
Didimęum oraculũ 19
Diei pulcherrima pars quæ 792
Difficilia q̃ pulchra 737
Diffidere & ſobrium eſſe, filium Theſei 242
Dignitates nihil facere ad virtutem aut felicitatem 181
διμοιρῖται 953
Diogenes apud inferos quid agat 120 eius dolium 364. quo animo mortẽ ſubierit 78 in

Elysijs campis Laidē scortū ducit vxorem 492. idem à mēsaria, ob adulteratam monetam transfuga ad philosophiam 672 688
Diogenes Seleucus 829
Diomedes Thrax 497. 525
Dion Heralceensis 185. 113. 540 629
Dionysius Corinthi, prouerb. 127. 783
Dionysius Bacchus 7. 8. 665 à Momo accusatus 903.
Dionysius Siciliæ tyrānus Corinthi ludimagister 113. 625. 648. 649. 783. à Dione accusatus, à Minoē absoluitur 113. eius res gestæ 767. 783. Sophista 645. Heracliensis 651
Dionysius tibicen 341
Dionysus 907 910
Dioscuri 860. 900
Dipsas serpens 840. 844. 845. 846. 849. 850
Δὶς δεῖ πασῶν 428
Dis, qui & Pluto 83
Discilusus genus 17
per Ditem iuramētum 81
Disciplinæ nullo fuco comptæ 813
Diuitiæ vanæ & incertæ 97
Diuitiarum molestiæ 590
Diuitias nihil facere ad virtutem aut felicitatem 182
in Diuitijs confidentiū stultitia 131. 145
de Diuitijs variæ philosophorum opiniones 103
Diuites ærumnosiores pauperibus 613 974
non esse felices, nec solos suauem vitam agere 964
Diuitum vita fabulis Tragicis similis 97. 116. animos in asinos migrare 122. 127

Diuitum & pauperum felicitatis collatio 964
Doctos quid faciat 751.752
Doctores quomodo medicis similes esse debeant 564
Dodonææ arbores vocales 594 641
Dolium in cranio volutatum, prouerb. 427
Dolorem non cadere in virum perfecta virtute præditum 183. 184
Domus laudatio 785. 787.892
Dorius tonus 330. 340
Δουλεία 555

B

EBrietas Academiam accusat 672.674. eiusdem incommoda postridie 966
ἐχῖς, ἐχίδνη, ἐχιδνῆοι 850
Echo 671.790.813.Pani amata 705
Edessa 389. Antiochia prius 429
ἐγγυα, ἐγγυωβάκη 555
ἐγκαψικίδαλος 558
Electrion 13
Elephantum sepultura 849
ἔλοψ piscis 640
Eloquentiæ comparandæ ratio 528.549. 706
Elysius campus 489. 523
Empedocles semiustus in elysios cãpos non receptus 495.496
Encomij ab historia discrimen 370
Endromides 558
Endymion à Momo reprehensus 911.rex Aëriæ inf. 443.453
Endymionis fabula 477
Euthydemus peripateticus 187
Epaphus 849
Epeus 743
Ephialtes 705
Epicharmo poëta 833. 838

Epictetus philosophus 561.583. eiusdem lychnus fictilis quanti emptus 767
Epicurei quales habiti 194. eorum opiniones 103.225.302. 657.682
Epij pugilatus apud inferos 196
Equiformicæ 444
Equiuultures 442
Eratosthenes 833
Erichthonius 811.815
Erichtheus 360
Erigones canis 908
Erinnyes σεμναὶ θεαὶ 704
Eridis pomum 25.40
ἔρως Veneris fil. 38
Errare humanum, errata emendare diuinum 564
Errorem confiteri, magnanimitatis 284
Ethices inuentor 79
Euangelus 761.762
Eucrates Stoicus 187. diues 637
Eumelus citharœdus 763
Eumolpus, eiusque sacrificia 577
Eunomus musæus 490
Euphorbus 597.609. 621 643. cõuersus in Pythagorã 590.613. cæsus 614.644
Europus 392
Eupolis comicus 705
Euryſtheus 910
Exercitationis vis 737. commoda 820
ἐξίτης 938
Exordiũ historici 420
Exuuium neglecto serpente sectari, puerb. 292
εὐνομίς 555.

F

FAbarũ abstinẽtia Pythagorica 597.617
Fati vanum vocabulum 915
Fauonius ventus 17
Fauni 524
Febres mortis ministrę & nunciæ 155
Felices Soloni qui 146
Felicitas incerta 269
Felicitatis finis 572.

vrbs 207
de Felicitate variæ philosophorum opiniones 103
Ferrum auro præstantius 149
Ficulneis sensibus, prouerb. 783
Fides nulli facilè habêda 242
de Finibus philosophorum opiniones 124
Fluuij etiam morti obnoxij 165
Fœmina loquax natura animal 731.739
Fœminæ an viri iucundior vita 619
Fœneratorum pœnæ apud inferos 111
Formæ fragilitas, fugacitas 92
Formica camelus, prouerb. 955. 961
Formicæ Indicæ 646. 960
Formosum quid 373
Formosi apud inferos derisi 90
Fortitudo priscorum quantò maior quàm remedium 74.75
Fortuna humanæ vitæ prępses 116. inane nomen 915
Fortunę bona aliena, nõ ppria nostra esse 116
in Fortuna confidentiũ stultitia 131.145
Furiæ, vltrices malorũ apud inferos 111

G

GAlatea 522
Galeni longæuitas 834
Gallus adolescẽs in auẽ versus 595.643
Gallus Mercurij assessor 594.642. humanâ sonat vocem 593
Galli cantus 596.643. epitheta 639
Ganymedes Ioui raptꝰ 8.25.29.41.48. à Momo reprehendi vetat Iupiter 911
Garamantes 841
Gargarus mons 24
Gastrocnemia 454
Geloni tyranno curoris fœtor ab vxore non sit indicatus 222

Genius 522
Genij mali tortores apud inferos 111
Geryonis ossa à Thebanis ostẽtari solita 767
γηπάπαλον & bulbi genus 556
Glacie Gallica frigidius, prouerb. 386
Gloriæ vanitas 86. 97. 131. 181. 182. 302. quomodo quis eam facilè cõsequatur 330
Gnidius 426. de Indorũ regione mira scribit 433
Gniphon fœnerator 636. 637
γνώμων 342
Goœsi longęuitas 827
Gorgię longęuitas 836
Gorgones à Perseo domitæ 62
Gorgonum fabula cum Sirenib9 collata 280. 804
Gosethræ in fratrẽ Artaxerxẽ insidię 826
Grãmatici longęui 833
γρῦ 547. 554
Gygis annulus 685. 686. 892. 901
Gylipus 409
Gymnasia nostra veterum scholis deteriora 304
Gymnicorũ certaminũ cum veritatis inquisitione comparatio 231

H

HÆreses omnes inquirẽdæ & examinandæ cur 241. 302. 303
ab Habitu non iudicandum de probitate 195
Hannibalis cũ Alexandro cõtentio de præeminentia 485
Harmonides tibicen 330
Hecate triformis an eadem cum Proserpina 126
Hecates carna, etymon 83. 126
Hectoris sacra apud Ilium 914
Hegesij eloquentia 716

Hellanici longæuitas 830
Helena & Pollux vnde nati 48 49.647
Helenæ in Elysijs campis raptus 499. item alius prior 37.41. pulchritudo 36.37.90 91.615
Helicon 782
Helle, ab arietein mare delapsa 50.52
Hellespontus vnde dictus ibid.
Hercules & Mercurius cur palæstræ præsides 48
Hercules à Ioue contra Momum defenditur 908. quomodo conceptus 10.11.12
Hercules ἀλεξίκακος 593
Herculis genealogia & apotheosis 49
Herculis insula 437
Hercules in Oeta combusta fabula 182
Herculem ocioſum in cœlo desidere 47. in cœlo gestádo Atlantis vicem subire 183
Hermaphroditus 6.8
Hermocrates 409
Hermotimus 171
Herodes 573.576
Herodoti scripta 420 806 quare Musæ appellantur 412
Herodotum ob mendacia acerrimè apud inferos puniri 505. 524
Heros quid 70 72.522.
Heron gubernator 859
Hesiodus quomodo poëta statim à pastore factus 710. carpitur 101.931
Hesiodus Homerum vincit in Elysijs campis 496
Hieroglyphicæ literæ 647
Hieron Syracusanus 822. ingratitudinis à Theocrito accusatus 835
Hieronymus historicus 830
Hippiæ præstantia 343.744

Hippo 524
Hippocentaurorum fabula & pictura 280. 312. 318
Hippogypi 442
Hippotyphia 415. 430. 431
Hircum mulgere, & cribrum supponere, prouerb. 575
Historia quid 421. 430. quomodo scribenda 262. 361. 404. ab encomio quantū distet 370
Historiæ finis 428
Historicus qualis esse debeat 407. 411. 430 qualis eius stylus 413
Historici aliquot longæui 830
Historico quæ cauenda 368
Homerus reprehensus 48. 101. 495. 524. 931 939. ab Hesiodo in Elysio victus 496. de se multa in Elysijs testatus 497. 524. 643. 703. quomodo à suis ciuibus dictus 494
Homeri docta breuitas 423
Homeri poêmatum celebritas 522. sepulchrum 429
Homerum tēpore belli Troiani fuisse camelum in Bactris 615
ὅμηρος 703
Homicidarum pœnæ apud inferos 111
Homo bulla, prouerb. 158. 169
à Hominis formatione reprehensus à Momo Vulcan. 199
Hominum studia ridicula 155
Hominum pectora fenestrata esse oportere 307. 916
Homines mel emungentes 456. dimidij stadij statura 473
Honestum ipsum virtutis præmium 181
Horæ quomodo inuentæ & vnde dictæ 751
Hordeacei panis vsus 819.

Horologiorum ſpecies & vſus 751
Humanæ vitæ inſtabilitas & vanitas 98. 116.131.168
Hyacinthi fabula 14. 16.17.91.491
Hydamardia 519
Hydrops ex intemperantia 624
Hylas apud inferos 491
Hypera omiſſa pedem quæris, prouerb. 74. 76
Hypermneſtra Lino marito parcit 851
Hypſicrates hiſtoricus 831
Hyſpaſines Characenorum rex 826

I

IAculandi exercitium 220
Iacula animalia 850
Iambulus 434
Ianus 523
Iapetus Saturno æqualis 933.934
Iaſius tonus 340
Iaſon à Momo carpitur 911
Iaſonis amor Medeæ vnde 280
Icari caſus 648. fabula 624
de Ideis vanæ philoſophorum ſententiæ 104.303
Idiotarum vita opt. & tutiſsima 103. 124. 299
Ignis rerum principium 302
Ignem gladio fodere, prouerb. 502
Ignorantia quomodo circumuolitet ac decipiat 153.160
Ilium 738
Illotis pedibus 721. 738
Imperij adminiſtrandi ratio optima quę 582
impiorum inſulæ 501. 503
Impoſsibilia non affectanda 277
impoſturæ delubrum 507
Inachus 170

Incerti nihil eligendum 223
Incestus 646
Incredulitas & sobrietas, filum Thesei 242
Indicta causa nemo dánandus 214
Indolentiæ præstantia, bonorum finis 302
Inedia, medicamentum febris 624
Inferni flumina 75
Inferorum cibus 84
apud Inferos æqualis omnium conditio 89
ab Inferis reditus nemini concessus 94. 96
de Infinito vanæ opiniones philosophorum 303
Ingenium robori coniungendũ ad parandum 48
de Inani philosophorũ doctrina 104
Ino in mare se præcipitat 50.51. Bacchi matertera 53
Insulę beatorum & impiorum 473.483
Intemperantia vitę quę mala adferat 624
Io in vaccam conuersa 34
Ionicus tonus 330. 340
Ionium mare vnde dictum 4
Iphienassa 62.66
Iphiclus Herculis frater 13
ἰπνοπέδης 587
Ira quomodo homines circũuolitet 153
Ira vacare quem potiss. deceat 183.564 582
Irum mendicum à rege non discerni apud inferos 116
Isis qualis dea 524
Isidis ex Io transformatio 34
Ismenias tibicen 757
Isocrates quo ætatis anno mortuus 831. 837
Isthmi duo 428
Iucundũ non esse quod simplex & vniforme 93.373.

Iudi-

Iudices mortis ministri 155
Iudicium humanũ cæcum 43. inter potentes periculosum 32
Iuno 523. Zelotypa 35
Iupiter 522 981. an patrem Saturnum cœlo expulerit 930.931 eius adulteria 903. 909
Iouis catena 176. epitheta 593.641
Iuramentum per Stygiam paludem 923
Iurandi per suos deos mos cuiusuis gentis 361
Iustitia Iouis fil. 660
Iustitiæ querela ibid.
Ixion 115.980.982.

L

LAbore deos munera sua vendere 737
Labyrinthi proluſtrandi tuta ratio 242
Lachanopteron auis 445
λαγώνιον 556
λάθε βιώσας, prouerb. 97
Latmus mons 476
Latonæ cum Iunone dialog. 18.21
Lauandi & vngendi ante cœnam mos 644
Laus iucunda & solida quæ 342
Learchus 911
Lebadia 72. eius oraculum 70
Lecitho 556
Leda 37.46 48 647. eius forma apud inferos 90
Lenonum pœnæ apud inferos 111
Leucothea 509
Lexiphanes 531. 546. 548.549
Liber pater 523
Librorum copia superbientes ridentur 752 753
Liberi qui 522
Libido seruituti turpissima 651. nimia, morborum causa 966

Libyæ descriptio 841.
termini ibid.
Lis & amicitia rerum principia 302
de Loco absurdæ philosophorum opiniones 303
Loculo alterum pedem habere insertum, prouerb. 290
Longæuorum catalogus 815
Longum valere iubere, prouerb. 641
Lucernarum vrbs 460
Lucianus rhetor & eius patria 705. scriptorũ apologia 312
Luciferi colonia 443. 453. 459
Lucina 523
Luna insula 443
Lunę in Endymionem amor 476
de Luna absurdæ philosophorum opiniones 303
Lupus hiat, prouerb. 645
Lupini historia, & vsus 83. 84
Lupinis vesci vetat Rhadamanthus 502
Lycinus 531. 546. 547. 549
Lycon orator 80
Lycophron 553. 555
Lycurgus Laced. legũlator 833. 839. qualis apud inferos 491
Lydia harena, prouerb. 167
Lydiæ fertilitas ibid.
Lydius tonus 330. 340
Lynceus 707
Lynceo acutior, prouerb. 308
Lyra Orphei 764. 766. 783
Lysimachi ætas 823.

M

Μακρόβιοι 816
Mæandrius Polycratis tyranni occisor 117 152
Magistri nostri quales hodie creari soliti 305
Magnanimitas virtutis præmium 182
Magica, longæuitatis causa

causa 818.819
Magorum prestigię 98. 125. superstitio & potestas 98.105
Marię genealogia, proles, &c. 45.47.48
Maiorum gentium dij 523
Maluæ radix 502
Mandragoræ arbores in Somni insula 506
Mano 827
Mare lacteum 481
Mars qualis deus, &c. 523.595.643
Marsias tibicen 20. 332.757
Martis & Veneris concubitus 595.596
Masiniſſæ longæuitas 826
de Materia, variæ philosophorum opiniones 303
Mechanici laude digni qui 742
Medeæ in liberos crudelitas 812
Medicinæ difficultas 174
Medici imperiti ostentatores 780
Medici q potissimùm accersendi 741
Medioximi 524
Medusæ cædes 63.66. caput à Perseo amputatum 810.814
Megalonymus 538. 539
Melitus & Anytus Socratis accusatores 79. 80.567. qua pœna postea affecti 704
Menander comicus 835
Mendacium magis diligi veritate 248
Mendacium pœna apud inferos 433. 524
Menelaus Pelopides 37. eius de Helena lis apud Rhadamanthũ 485
Menelai ædes 355. 361
Menippus 80.705
Menippi ex inferis reditus 98. eiusdem patria, conditio, mors 80

Menius lunaris 453
Mercurius 523. eius officia & res gestæ, item cognomina 3.5. 10.45.48.73.90.633. 642.900
Metempsichosis Pythagoræ 590.596. 639
Metus 153.411.430. 572
Midas rex, eius opulentia, votum 121. 601.644.872
Milo Crotoniates 143
Minerua 524. eius galea 33.63.810. munera 35. Erichthonium gignit 811.815 cum Minerua manum moue, prouerb. 737
Minois tribunal 111
Minotaurus 516.527
Mithres à Momo accusatus 912
Mithridatis ætas 824. 837
Mithrobarzanes 106
Mnasires 826
Mnesarchus Pythagoræ pater 615.643
Momi cauillatio, etymon, officia, parêtes 181. 199.307.522. 910
Mors, certiss. felicitatis iudex 146. neminem metuit 896
Mortis semper habenda ratio 132.141
Mortis nuntij & ministri qui 155
Morti omnia subiecta 131.141.146
Mortuorum cultus & apotheosis ridetur 69
Mortuorum apud inferos loca 98.110
de Motu vanæ philosophorum opiniones 303
Mulier natura loquax animal 731.739
Mulieris ornatus 793. 794.801
Mulieres non in ventre, sed in crurium posteriori parte concipientes 454
Multitudo quantum faciat ad sectę commendationem 194.250

Mundana omnia vana & incerta 97.131
de Mundo contrariæ philosophorum opiniones 104.302
Musæ cur virgines 813
Musicæ occultæ nullus respectus, ꝓuerb. 340
Musicus quis maioris precij habendus 741
Musicorum modorum proprietates 330.340
Mutatio in melius sępè maiorũ malorũ principium 462
Mutatio rerum omniũ iucunda 95
Mutus magis quàm piscis ꝓuerb. 593.640
Mycenæ 164
Myron statuarius 627
Myrto Socratis vxor 79.

N

NArcissus à Socrate armatus 493. eius forma 90
Nare trahi, ꝓuerb. 273
Natura quid, aut vbi versetur, Momi quęstio 915
Naturę accusatio 247
Naturalis philosophię vsus 79
Nauis, eiusque instrumenta 857
Nauis malus germinat & fructum edit 513
Naues cucurbitinæ 510. corticeę è nucũ putamine 511
Nautica ars nouo & insolito more 518
Nectar deorum potus 46. 48. à Cicerone negatur 48
Necracademia Socratis in campis Elysijs 497
Necyomantia 98
Negationes duæ instar affirmationis 645
Negretus fons 506
Nemea sylua 4
Nemorum dij 524
νηχμὸν 555
Nephelococcygia 461
Neptunus 5. 309 522. eius dialogi, & res gestę 50.54 55. 199. 465 814

Nereides

Nereides 50.52.61.62
Nesiotes in eloquentia imitatu difficilis 716
Nestoris longæuitas 817.835. apud inferos cõuersatio 120. 491
Nestor Tarsensis Stoicus 829
Nicandri scripta 851
Nicostratus athleta 373
Nihil ad Bacchum, ꝓuerb. 253
Ninꝰ vrbs euersa 164. 170
Nireus formosus qualis apud inferos 90. 116
νῆσις 756
Nycterion 447
Nobilitatis arte sua parandæ ratio facilima 330
Norma 377
Nouitatis admiratio 312
Noxambrosia 645
Noctis templum 507
Noctua quomodo à reliquis auibus oppugnetur, seq́ue defendat 331.341
Nubecentauri 450
Nubium vrbs 461
Nudo vestes detrahere, prouerb. 83
Numa in campis Elysijs 491
Numeri, rerum naturalium principia 302
Nyctiporus fluv. 506
Nyctor lunaris 453
Nilus fluv. 844.851.
in Nysa Bacchus enutritus 7.9.

O

OBscuritatis assectatio ridetur 544
Obsoleta verba 724. 738
Occas 304
Oceanus rerũ omnium parens 302
Ocreas capiti aptare, prouerb. 738
Octipedes apud Scythas qui 343.359
Oculi auribus fide digniores 806

Odium

Odium quomodo homines circumuolitet & diripiat 153
Odyssea an Iliade prior fuerit ab Homero scripta 495
Oebalia 16. Oebalus 14 16
Ogygia ins. 508
Oleo ignem restinguere, prouerbium 844. 851
Oliua 558
ad Oliuæ ramum trahi, &c prouerb. 273
Olympicum certamen 309. eiusdem cum inquisitione veri comparatio 231
Olympus tybicen 332. 775
Olyra 557
Onager 849
Onocritus Cynicus 572
Onomacritus 533
Onomarchus 534
Onosceleæ mulieres 520
Opibus fidentium stultitia 131. 145
Oracula ridẽtur 18. 69
Orationem vbiq; Deũ audire 575
Oratori an domus pulchritudo prosit 786 802
Orcus 523
Orci galea 685
Ordinem deserere capitale 883 901
Orestis & Pyladis historia 809
Orus Ægyptius 616. 647
Orion cæcus 811
Ornatꝰ modestia 793. 801
Orpheus 765. 766. 783. 804
Orpheus à mulieribus discerptus 764. 934
Ortygia ins. quæ post Delos 57
Ostrea immensæ magnitudinis 475
Orthryades 165
οὐδὲν πρὸς διόνυσον, ꝓuerb. 253.

P

PÆanicus tribus Athenis 739

παιδοβοσμὸς 558
Palamedes qualis apud inferos 120.491.811. 815
Pancratij cum veri inquisitione comparatio 232
Pan quomodo & qualis Athenas venerit, quidq; ibi inuenerit 667. à Momo accusatus 907
Panes dij 524
Pannychia fons 506
πανυπλία 477
Panthus 524.616
Parætonium 426.431
Parcarum decreta 151
Paris cognatus Ganymedis 25. eius iudicium inter deas 24. 40
Parnassus 560
Patricij Scoti puteus 71
Pauonis caudæ oculi Argi impositi 524. quando iam extendere soleat 797.814
Pauperes accusati apud Saturnum 965 966. ad eosdem Saturni epistola 963
Pauperum necessarius vsus in repub. 974
Pauperum & diuitum felicitatis collatio 964
Paupertatis laus 590. 613
Peccare humanũ, peccata emẽdare diuinũ 564.565.589
Pectus hominum quale esse desideret Momus 199.307
Pecuniæ contemptus 103. vis 573
Pedem alterum loculo insertum habere, puerbium 290
Pelasgicum 705
Pellibus se tegẽdi mos apud priscos 785
Penelope 815
Pentheus Bacchi cognatus 910. à Mænadibus cæsus 934. 940
Perdiccas 405 825
Periander Corinthus 491.555
περιδινέω 555

Perillus

Perillus 497
Peripatetici 194
Perithoi audacia 96
Perpendiculum 342
Persarũ sagittãdi exercitatio 220
Perseus, eiusq; res gestæ 62.68. 808.810. 814
Perspicuitas orationis virtus 551
Pestis vino sedata Athenis 344
Phędrus Myrrhinusius 791.
Phęnareta obstetrix Socratis mater 79.704
Phaëton Solis insulæ rex 443
Phalaris apud inferos qualis 497.525
Phanomachus 871
Phaon Chius 893
Phauorinus 569.589
Pharnaces Medus 839
Phari turris 426.431
φαυλία 556
Phello inf. 482. Phellopodes ibid.
Pharecydæ Syri longæuitas 830
Phidias statuarius 627. pictor 251
Philadelphus quando regnârit 837
Philæteros eunuchus 824
Philemon comicus 833.838
Philinus 535
Philippus Maced. rex apud inferos calceos mercede consuit 120
Philoctetes 757
Philonides 98
Philosophia dolio confusarum frugum comparata 260. 261. varijs hæresibus infecta 302. cicutæ & aconito collata 263. quomodo in compędium contrahi possit 255. eius difficultas 174. Moralis inuentor 79. Naturalis nullum esse fructum ibid. eius summa quædam capita 254. varia dogmata 259
Philosophi quales 651. 661. 664. 667

Philosophorum confidentia & temeritas 266. doctrina incerta 98. 102. ignorátia 103. 243 de summo bono variæ opiniones 103 incertæ digladiationes 103. 125 277 intéperantia 186. secta quæ optima 170. 171. 190. 191, vitia & vita doctrinę contraria 104
Philoxenus cur à Dionysio in latumias cõiectus 767. 784
Phlogius Soleris 453
Phocyon Athenienses apud inferos 491
Phædra 779
Phrygæ 61
Phrygio tono 330. 740
Phryxus Hellespõtum tranat 51
Phtisis ex intemperantia 624
Phyllira Oceani F. 95
Physices nullus fructus 79
Pictoria ars desertorũ suum accusat 688
Pileatum esse, signum libertatis 855
Piscatorum vanæ spei collata philosophorum temeritas 266. 267
Pisces qui muti, aut nõ, & cur 640
Pittaci longæuitas 828
Pityocamptes 497. 525
Plato cur non sit in Elysijs campis 491. quandiu vixerit 629 philosophorum doctissimus 829. 830
Platonici quales vulgò habiti 194
Platonicis fœminæ cõmunes 493
Plautus Epicharum imitatus 838
Pleione nympha 48
Plorare iubemus, prouerbialiter, quos cõtemnimus 80. 648
Pluto inferorum deus 83. qualis 523. eius regia 110
Podagra ex intemperantia 624

Poêmata quàm diuersa ab hiſtorijs 370
Pœnæ malorum apud inferos 111
Poëtæ longæui aliquot 832
ex Poëtarum lectione duo petenda 769. 770. eorundem vanitas arguitur 48
Polemon ex ebrio philoſophus 672. 675
Pollux & Helena quomodo nati 647. immortalitatem cũ fratre communicat 48
Polus hiſtrio 118
Polybius hiſtoricus 831
Polycrates tyrannus 152. qualis apud inferos 120. 876
Polydam. Scotuſſæus 405. proditor Troiæ 429
Polydamantis athletæ ſtatua 914
Polylampes 453
Pompilij longæuitas 820
Porcus fluuiatilis 640
Poſidonius philoſophus & hiſtoricus 829
Potamen rhetor 832
Potentia mundi vana & incerta 97. eius moleſtiæ & incommoda 587. in potentia confidẽtium ſtultitia 131
Præiudicia in veritatis inquiſitione vitanda 265
Preſentibus acquieſcẽdum 95. 124
Praxiteles ſtatuarius 627
Preces vbique Deum audire 575
Priapus qualis deus 524
Principia philoſophorum dubia & incerta 124. 226. 276. 302
Principium dimidium totius 306
Prometheum cum fratre iactu lapidum homines creaſſe 738
Proſopopœiæ ratio 424

Proter Cynici baculus 767
Proteſilai ſacra 914
πρόξενος 359
ψύλλα 477
Pſyllotoxotæ 445 477
ψύλλα 556
Pſittopodes 470
Ptolemæus Lagi F. quando vixerit, eiuſque in doctos liberalitas 837
Ptolemæus Philadelphus 824
Pudenda eburnea 455. lignea ibid.
Pulchritudinis definitio 813
Pulchra difficilia 737
Pulchrum, quod cuiuſque proprium 372
Pulicum magnitudo in Luna inſ. 445
Pyladis & Oreſtis hiſtoria 809
πύον 556
Pyramidũ vanitas 119. 162
πυριάτης 556
πυρίασις ibid.
Pyriphlegethon 119
Pyronides 453
Pyrrha Epimethei F. 738
Pyrrhia coquus 116
Pyrrhi ducis præſtantia 741. ab aſſentatoribus corruptus 772
Pyrrhon ex pictore philoſophus 672. 688. 705
Pythagoras cur fabis & carnibus abſtinere iuſſerit 498. 597. 616. 617. 644. vt impoſtor ſugillatus 593 596. 597. eiuſdem animæ migrationes 613. 614. 618 620. diſciplina & dogmata 596. 644.

Q

QVæ ſupra nos, nihil ad nos, Socratis dictum 79.

R

RAnæ per aêra circumuolantes 455. 456
Reges apud inferos mendi-

mendicantes 102. lõgæui recenſentur 822
Reges Coloſsis ſimiles 648. quibus miſerijs ac curis torqueantur 185. 625
Regibus multi oculi & aures 774. 785
Regula quid 342
Rhadamanthus 484. 522. 523
Rhea Saturni vxor 11. 736. 930. 938
Rhetor quomodo quis euadat 707
Rhetores longæui recenſentur 831
Rhetorum præceptor 706
Riſus fons in Elyſio campo 490
Robur ingenio iungẽdũ ad victoriam cõparandam 48
Robore corporis confidentiũ ſtultitia 131. 143
Romulus ex quo deorum genere 524
Rufinus Cyprius periapateticus 582
Ruſticanæ opes præcipuæ 359.

S

SAbazius à Momo accuſatus 912
Sacellum gallinaceo dedicatum 507
Sagittandi exercitium 220
Sagittarius in Zodiaco 451
Samippus 852. 877
Samoſata Luciani patria 392
Sapientes qui potiſſimùm laudandi 740
Sapientium nomen quĩ potiſsimùm mereantur ibid.
Sapientia virtutis præmium 182
Sardanapalus 737. apud inferos deridetur 121
Satietas ex ijſdem 93. 95
Saturnalia 645. 923. 937

Saturnus 523. 938. quomodo à Poëtis fingatur 939. an proprios liberos, & pro Ioue saxum vorârit 931. an à Ioue expulsus ibid. an falce sua patrẽ Cœlum exsecat 945. cur & quomodo imperiũ deposuerit 965. 932
Saturni continentia, & in vxorem fides 11. exempla 963. filij, & regni partitio 937. forma, & lex 942 potestas 929. 963. seculum quale fuerit 715. 933. 955
Satyrus 118. satyri 524. 907
Saxum edere 931. 939.
Scamander fluv. 58. 60.
σκαφίον 556
Scaphrus piscis 640
σχοινοτρῶκτ 558
Scholæ nostræ veterũ gymnasijs multò deteriores 304
Schinis insignis latro 525
Scintharus 479
Scipio Nasica clepsydræ inuentor 751
Sciron 497. 525.
σκορδινᾶσθαι 559
Scorpionum duo genera 843 octo 850
Scribæ sacri Aegyptiorum plerunque longæui cur 818
Scriptorum communia vitia 368. 369
è Scriptoribus duo petenda 769
Scythia 22
Scythæ anthropophagi 18. 220
Sectarum varietate philosophiam inanẽ argui 302
de Sectis disceptatio 171
Seculum aureum sub Saturno 955. 956
Selecti dij 523
Semele fulmine icta 67. 849
Semidei 523
Semones dij ibid
Senectutis longæ causa 819. 820. 831

Senectuti turpissima libido 651
Senes repuerascere, prouerb. 936.941.
Senio aleæ 928.938
Sensus humani fastidium 96
Sentina 84
Septa transilire, prouerb. 600 644
Sepulchrorum vanitas 162
Serum longæuitas 819
Serpentes Libyæ 843
Seruius Tullius 820 821
Sidon Phœniciæ 49
Sidonius rhetor 570
Sigeum 164
Silentium Pythagoricum quinquennale 597
Silenus à Momo derisus 907
σιμαίναν 556
Sillus ibid.
Simia manet simia, &c. prouerb. 756.782
Similares partes quibusdam rerum principia 302
Simon coriarius repentè diues nomẽ auget 611
Simon, Simonides vult appellari 612
Simonidis longæuitas 833. eius industria, & aræ duæ cuiusmodi 839
Simonides diues quibus curis noctu in somnis vexetur 634
Sinarthocles rex 826
Smerdis interitus 167
Sinum non inspuis, prouerb. 867
Sirenum fabula 804 814
Sisyphus apud inferos 115
Sitim quæ animalia ferant 842
σμίλιον 650
Smyrnæi 524
Sobrietas instar medicamenti 624
Sobrium esse, & diffidere, filum Thesei 242
Socrates 491. apud inferos quid agat 120

quo animo mortem & infernum subierit 77. eius accusatores 704
Socratis de hominum pectoribus fenestratis dictum 307 fortitudo falsa 81. sapientia, constantia vita 79
Solariorum cum lunarijs fœdus 452
Solis insula 443. regio fertilissima 459
Solis diurnus labor 653
Solonis cum Crœso colloquium 145.148 longæuitas 828. sapientia & virtus 350
Somnium 342
per Somnium diues, prouerbium 593. 640
Somniorum duæ portæ 703. varia forma 507
Somniorum insula 501 505
Somnus deus 655.703 quantis laboribus ad omnes volando, obnoxius 655.656.
Somni ciuitas 506. portæ 506.601.644. regia 507
Sophistarum ambages 551. 554
σοφιστὴς, σοφίζω 311.750
Sophocles poëta, & eius mors 832.838
Sophroniscus Socratis pater 704. statuarius ibid. & 79. 660
Sosipolis 546
Sostratus Cnidius 426. 560.742. Bœoticus 588
Spes 153.279
Sphenopogones 960
Spicæ, panes paratos emittentes 488
Stesichorus musicus 490. 523. poëta lyricus 833.839
Stoici 194.591. eorundem secta & dogmata 171 225.286.290.
Struthionũ oua, vasorum vice 846.851
Strutobalani 446

per

per Stygiam paludem iusiurandum religiosissimum 79.923
Styx palus 923
de Summo bono variæ philosophorum sententiæ 103.225
Superborum apud inferos pœnæ 112
Superstitio veterum 524.902.
Supplicij locus horribilis 504
Surdi natura, & muti 650
Sycophanta 739
Sycophantorum pœnæ apud inferos 111
Syllæ vita & res gestæ 782
Syllogismorum vafra inuenta 124
Syluarum dij 524
Syluani ibid.
Syria 705. fertilissima 167
Sisyphus 630.650.

T

TAbes mortis nuncia 155
Talilusus etiam Saturni seculo in vsu 934. 937.940
Tanagra 644
Tanagræus 579. 644
Tantalus apud inferos 115.154 846
Tarquinius 821. cur Superbus dictus 127
Tarsis, cur à vectigalibus immunis 829
Taurus deus 920
Tauri cornutis oculis 481
Taygetus mons 17
Telegonus Vlyssis F. 509.526.527
Telemachus à patre relegatus 355.361.815 527
Tellus dea 523
Temperantiæ commoda 818.834
Templa cur ad Orientem aperta veteres statui voluerint 793
Tempore omnia abire in deterius 923
de Tempore variæ philosophorum opiniones 303

Temulentię incommoda 966
Teres rex 822
Tettigophori 360
Thales Milesius 742. 828
Thanatusia certamina 496
Theagenes Thasius 405. 914 918
Thebæ Bœotiæ 11. 14. 72
Themis dea 523
Theocriti ætas 836
Theodatas Rhodius 324
Theoxenus 354
Theodorus, aliàs Artemidorus 541 558
Thericles 537
Therideum poculum 557
Therites solaris 453
Thersites 380. 584. 783. apud inferos à Nireo non discernitur 116
Thesaurus, carbones, prouerb. 276. 312, 317
Thesei ætas 523.615. Theseo rapta Helena 37.615
Thesei filum 241
Thesmopolis 607
Thespis citharœdus 762
Thetys dea 524
Thnesicrates 411
Thracæ mulieres cur Menades dictæ 940. 941
Trymmatides placentæ 556
Thucydidis encomion 410. 412. 420. 423. 755.782
Thyestes 931. 939
Tigranes rex 828
Timæus historicus 830
Timocrates 562
Timolaus 852. 891
Timon Phliasius 341
Timotheus tibicen 330 331.340.757
Tiræus rex 826
Tiresias vates 106 123. rex 126. 619. 648
Tiresiæ longæuitas 818
Tithonus 310 911

Tithonij anni 310
Tityus gigas 115
Tomyris regina 151
Tonorum muſicorum proprietates 330.340
Totum ex partibus nō cognoſci 252
Toxaris Scytha in Heroum numerū relatus 343. eiuſdem monumentum 345
Triton 62
Tritonomendites incolæ 469
Troiani belli hiſtoria nō vera 640. ab Homero falsò deſcripta 615
Trophonius, eius oraculū 71. templū 125
Tyrannus 311
Tyro formoſus apud inferos ridetur 90
Tyro Salmonei filia, regina in Lactea inſ. 482 483
Tyroëſſa inſula 500
Tyrus 522.

V

VAlere longum iubere, prouerb. 641
de Vacuo vanæ philoſophorum opiniones 303
Varietas iucūda 93.96.
M. Varronis Satyræ 80
Vaticinia ſolius Dei 32
Vēter apertilis & clauſilis 457
Verecundia virginum propria 25
Velim nolim, prouerb. 80
Vellus aureum à dracone cuſtoditū 640
Venus qualis dea 21. 524
Veneris iactus in alea 937
Veneris ceſtus 33.664. munera 36, cum Pallade & Iunone contentio de forma 24
Verba alata 806
in Verbis non eſſe virtutem, ſed in factis 290
Veritas exoſa hominibus 237
Veritatis delubrū 507
Veritatis inuentio impoſsibi-

possibilis 246. via quanta diligentia inuestiganda 207
Vertumnus 524
Vespertilionum copia in Somni insula 506
Vesta qualis dea 524
Vicissitudo iucundissima 95
Vineæ quotannis duodecies ferentes 488
Viperarum discrimen 850
Virginũ peculiaris verecundia 25
Virine an fœminæ vita iucundior 619
Virtutis via 175.307. imago 172.736. vsus & finis 180
Virtutis vrbs 205.302
Virtutis vanum vocabulum 914.915
Virtutem omnem in actione consistere 290
Visus auditu superior 804
Vita breuis, ars longa, Hippocratis dictum philosophiæ tribuitur 174 263
Vita humana histrioni similis 955. itẽ bullæ 158. solijs arborũ 159. pompis solennibus & tragicis fabulis 98. 116. peregrinationi 156
Vitæ breuitas, & incertitudo 174.311.976. vanitas 131
Vitæ genus optimum quodnam 123
Vitæ intemperatæ incommoda 624
in Vita nihil iucundum 157
Vitia nõ satis est nosse, nisi etiam fugiamus 555
Vlysses, eiusq; res & interitus 120.434.502. 503. 509. 527. 811. 814.815
Vmbrarũ cibus 84.162
Vndas numerantis fabula 298
Vngendi ante cœnam mos 644 645
Vnio aleæ 928 938
Voluptas accusatur 490

Voluptas

Voluptas in varietate 93
Voluptatis fons 490
in Voluptate summum bonum 103.302
Voluptatū intēperantia morborū causa 966
Vota hominum stulta 852
Vrbes etiam morti obnoxiæ 165
Vulcanus 21.523. Erichthonij pater quomodo 811 814 Martem cum Venere deprehensum ligat 596
Vulgi iudicium 374.

X

Xanthippe Socratis vxor 79
Xanthus Achillis equs 641. locutus 593
Xanthus fluv. 58.60
Xenia 923
Xenocrates 651.675. 828
Xenophilus musicus 828
Xenophon 410. eius longæuitas 829.830
Xerxes rex apud inferos mendicans 120

Y

ὑπέρα 76.

Z

Zalmois 361
Zamolxis Thrax in Elysio campo qualis 491. à Momo accusatus 912
ad Xamolxim abeleandi mortuos mos 344. 360
Zelotypia vnde nascatur 6.8.9
Zenon Stoicorū princeps, eius longæuitas & mors 828.836
Zephyrus riualis Apollinis 15.16
Zephyri flatus nomina, etymon 16.749
Zeuxis pictor, eiusque Hippocentaurus 313. 317.322
Zodiacū ingressus Lucianus 459
Zoroaster magnus Babylonius 105.

SECVNDI TOMI INDICIS FINIS.

Grauskala #13
C Y M
B.I.G.
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Lib gr. H. b.